

መጽሐፍ ቅዱስን ሊረዱት ይችላሉ!

የጳውሎስ መልዕክቶች
ለታወከችው ቤተ ክርስቲያን
1ኛ እና 2ኛ ቆሮንቶስ

ቡብ አትሊ
የትርጓሜ ፕሮግራም
(የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ)

የጥናት መመሪያ ተከታታይ ሐተታ
አዲስ ኪዳን፣ ቅጽ 6
ዓለም አቀፍ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት፣ ማርሻል፣ ቴክሳስ
2002 (በ2011 የተከለሰ)

የደዘት ማውጫ

የደራሲው ማስታወሻ: ይህ ሐተታ እንዴት ይረዳዎታል?	i
ለመልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ: ለተረጋገጠው እውነት ግላዊ ፍለጋiii
ሐተታ:	
መግቢያ ለI ቆሮንቶስ	1
I ቆሮንቶስ 1	4
I ቆሮንቶስ 2	37
I ቆሮንቶስ 3	52
I ቆሮንቶስ 4	61
I ቆሮንቶስ 5	72
I ቆሮንቶስ 680
I ቆሮንቶስ 794
I ቆሮንቶስ 8	113
I ቆሮንቶስ 9	120
I ቆሮንቶስ 10	131
I ቆሮንቶስ 11	143
I ቆሮንቶስ 12	159
I ቆሮንቶስ 13	173
I ቆሮንቶስ 14	180
I ቆሮንቶስ 15	194
I ቆሮንቶስ 16	214
መግቢያ ለII ቆሮንቶስ	222
II ቆሮንቶስ 1228
II ቆሮንቶስ 2	242
II ቆሮንቶስ 3	250
II ቆሮንቶስ 4	258
II ቆሮንቶስ 5	266
II ቆሮንቶስ 6	277
II ቆሮንቶስ 7	286
II ቆሮንቶስ 8	290
II ቆሮንቶስ 9	300
II ቆሮንቶስ 10	310
II ቆሮንቶስ 11	316
II ቆሮንቶስ 12	325
II ቆሮንቶስ 13	335
ተጨማሪ መግለጫ አንድ: የግሪክ ስዋሰዋዊ ቃላት አጭር መግለጫዎች	341
ተጨማሪ መግለጫ ሁለት: ጽሑፋዊ ትንተና	347
ተጨማሪ መግለጫ ሦስት: የቃላት ፍቺ	350
ተጨማሪ መግለጫ አራት: የእምነት መግለጫ	357

የልዩ ርዕሶች ማውጫ

መጠራት 1 ቆሮ. 1:1	7
ቤተክርስቲያን (Ekklesia)፣ 1 ቆሮ. 1:2	8
መቀደስ፣ 1 ቆሮ. 1:2	9
“ቅዱሳን”፣ 1 ቆሮ. 1:2	9
ሰላም (ሸሎም) ፣ 1 ቆሮ. 1:3	10
የእግዚአብሔር አባታዊነት፣ 1 ቆሮ. 1:3	11
ምስጋና ማቅረብ፣ 1 ቆሮ. 1:4	12
ነውር የሌለው፣ ንጹሕ፣ ኃጢአት የሌለበት፣ ያለ ነውር፣ 1 ቆሮ. 1:8	16
ማመን፣ መታመን፣ እምነት፣ እና ታማኝነት በብሉይ ኪዳን ፣ 1 ቆሮ. 1:9	18
ካይናዲያ KOINŌNIA፣ 1 ቆሮ. 1:9	20
የእግዚአብሔር ልጅ፣ 1 ቆሮ. 1:9	21
መጽናናት (Paraklésis)፣ 1 ቆሮ. 1:10	22
የጌታ ስም፣ 1 ቆሮ. 1:10	23
ጥምቀት፣ 1 ቆሮ. 1:14	24
ይህ ዘመን እና የሚመጣው ዘመን፣ 1 ቆሮ. 1:20	26
የቡብ ወንጌላዊ ቅድመ-ዝንባሌዎች፣ 1 ቆሮ. 1:21	27
የጽናት አስፈላጊነት ፣ 1 ቆሮ. 1:21	27
መሲሕ፣ 1 ቆሮ. 1:23	29
መመረጥ ፣ 1 ቆሮ. 1:24	29
ሥጋ (Sarx)፣ 1 ቆሮ. 1:	30
ባዶ እና ከንቱ (Katargeō)፣ 1 ቆሮ. 1:28	31
ጽድቅ፣ 1 ቆሮ. 1:30	33
መዋጅት/መቤዠት ፣ 1 ቆሮ. 1:30	35
ተመስጦ፣ 1 ቆሮንቶስ 2፣	37
አብርሃም ፣ 1 ቆሮንቶስ 2፣	38
የጳውሎስ የ“HUPER” (የላቀ) ድብልቆች ፣ 1 ቆሮ. 2:1	39
ምሥጢር፣ 1 ቆሮ. 2:1	40
ፍጻሜ ወይም ሙሉ (TELOS) ፣ 1 ቆሮ. 2:6	41
ዘላለም (አላም)፣ 1 ቆሮ. 2:7	43
ክብር፣ 1 ቆሮ. 2:7	45
የመለኮት ስሞች ፣ 1 ቆሮ. 2:8	45
ሥላሴ 307 ፣ 1 ቆሮ. 2:10	48
የመንፈስ ቅዱስ አካላዊነት፣ 1 ቆሮ. 2:10	49
አሳት (ቢዲቢ 77)፣ 1 ቆሮ. 3:13	57
የግሪክ ቃላት ለመፈተን እና ለፍቺዎቻቸው፣ 1 ቆሮ. 3:13	57
የግሪክ የግሥ ጊዜያዎች ለደኅንነት ጥቅም ላይ የዋሉ ፣ 1 ቆሮ. 3:15	58
ቅዱስ፣ 1 ቆሮ. 3:17	60
Cosmos (ዓለም) የሚለው ቃል በጳውሎስ አጠቃቀም፣ 1 ቆሮ. 3:21b-22	61
የአገልጋይነት አመራር ፣ 1 ቆሮ. 4:1	64

እምነት፣ 1 ቆሮ.	64
መላክ (አፖስቶሎ) 1 ቆሮ. 4:9	68
የእግዚአብሔር መንግሥት፣ 1 ቆሮ. 4:20	71
መንፈስ (PNEUMA) በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን) 1 ቆሮ. 5:3	74
መመካት፣ 1 ቆሮ. 5:6	76
ቡኮ፣ 1 ቆሮ. 5:6	77
ክፉ እና መልካም በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን)፣ 1 ቆሮ. 5:9	78
ከሀደት (አፈሰቴማይ)፣ 1 ቆሮ. 6:9	84
የአማኞች ውርስ ፣ 1 ቆሮ. 6:9	86
ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ከሮሜ 14:1-15:13፣ 1 ቆሮ. 6:12	89
በማናቸውም ሰዓት የኢየሱስ መመለስ በተቃርኖ ገና ነው የአዲስ ኪዳን አያዎ (ፓራዶክስ) 1 ቆሮ. 6:14	90
ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ፣ 1 ቆሮ. 7:5	97
ጾም፣ 1 ቆሮ. 7:5	99
አካላዊው ክፉ፣ 1 ቆሮ. 7:5	99
ጳውሎስ ለባሮች የሰጠው ምክር፣ 1 ቆሮ. 7:21	106
ሀብት፣ 1 ቆሮ. 7:30	108
ሥጋ እና መንፈስ፣ 1 ቆሮ. 7:34	110
ማነጽ፣ 1 ቆሮ. 8:1	114
አሀዳዊነት፣ 1 ቆሮ. 8:4	115
ጥፋት (apollumi/አፖሎሚ) 1 ቆሮ. 8:11	118
ማህተም፣ 1 ቆሮ. 9:2	121
በርናባስ፣ 1 ቆሮ. 9:6	123
ጳውሎስ ስለ ሙሴ ሕግ የነበረው አመለካከት፣ 1 ቆሮ. 9:9	124
ጽሑፋዊ ሒስ (ትንተና)፣ 1 ቆሮ. 9:9	124
የሽልማቶች ደረጃና ቅጣት፣ 1 ቆሮ. 9:24	128
ቀይ ባሕር፣ 1 ቆሮ. 10:1	132
የፋሲካ አገልግሎት ደንብ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ይሁዲነት)፣ 1 ቆሮ. 10:14	137
አጋንታዊ (ርኩስ መንፈስ)፣ 1 ቆሮ. 10:20	138
የክርስቲያን ነፃነት እና ሃላፊነት ፣ 1 ቆሮ. 10:23	139
ክርስቲያኖች አንዱ በሌላው ላይ ሊፈርዱ ይገባል? 1 ቆሮ. 10:29	141
ራስ (KEPHALĒ)፣ 1 ቆሮ. 11:3	145
ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ፣ 1 ቆሮ. 11:4	147
መጽሐፍ ቅዱሳዊ አዝማሚያ በአልኮል እና በአልኮላኝነት ፣ 1 ቆሮ. 11:21	153
ኪዳን፣ 1 ቆሮ. 11:25	156
መንፈስ በመጽሐፍ ቅዱስ)፣ 1 ቆሮ. 12:1	161
መርገም (Anathema)፣ 1 ቆሮ. 12:3	163
ክርስትና የተጠቃለለ ነው፣ 1 ቆሮ. 12:7	165
መተንበይ በብሉይ ኪዳን፣ 1 ቆሮ. 12:10	166
የመንፈስ ስብእና /ማንነት ፣ 1 ቆሮ. 12:11	169
ደግነት (ሄሴድ HESED)፣ 1 ቆሮ. 13:1	174
ፍጻሜ ወይም ሙላት (TELOS)፣ 1 ቆሮ. 13:10	178

ተስፋ፣ 1 ቆሮ. 13:13	179
የአዲስ ኪዳን ትንቢት፣ 1 ቆሮ. 14:1	182
አሜን፣ 1 ቆሮ. 14:16	186
ልብ፣ 1 ቆሮ. 14:25	188
“ሴቶች ዝም እንዲሉ” ከሚለው ጋር የተያያዙ ንድፈ-ሐሳቦች፣ 1 ቆሮ. 14:34	191
መገዛት (<i>HYPOTASSO</i>)፣ 1 ቆሮ. 14:34	191
የጥንታዊቷ ቤተክርስቲያን ኬሪግማ (ስብከተ ወንጌል)፣ 1 ቆሮ. 15:1	196
አቋም (<i>HISTĒMA</i>)፣ 1 ቆሮ. 15:1	197
ትንሣኤ፣ 1 ቆሮ. 15:2	199
የኢየሱስ ድኅረ ትንሣኤ መገለጫ፣ 1 ቆሮ. 15:5	199
አስራ ሁለት ቁጥር 1 ቆሮ. 15:5	200
ያዕቆብ፣ የኢየሱስ እኩሌታ ወንድም፣ 1 ቆሮ. 15:7	201
በኮር፣ 1 ቆሮ. 15:20	203
ስለ ክርስቶስ መመለስ የተጠቀሱ የአዲስ ኪዳን ቃላት የሰው ልጆች ኢየሱስን የሚገናኙበት ፣ 1 ቆሮ. 15:23	204
አሪኬ፣ 1 ቆሮ. 15:24	205
ሥልጣን (<i>EXOUSIA</i>)፣ 1 ቆሮ. 15:24	205
መላእክት በጳውሎስ ጽሑፎች፣ 1 ቆሮ. 15:24	206
ለሞኝ ሰዎች የሆኑ ቃላት፣ 1 ቆሮ. 15:36	209
ማውደም፣ ማበላሸት፣ ማጥፋት (<i>PHTHEIRO</i>)፣ 1 ቆሮ. 15:42	210
የእግዚአብሔር የመቤዠት ዕቅድ፣ “ምሥጢር” 1 ቆሮ. 15:51	211
የኢየሱስ በሆነ ሰዓት መመለስ በተቃርኖ ገና ነው (የአዲስ ኪዳን ፓራዶክስ (አያዎ))፣ 1 ቆሮ. 15:51	212
በእስራኤል ጥቅም ላይ የሚውሉ ቀንዶች፣ 1 ቆሮ. 15:52	212
አስራት፣ 1 ቆሮ. 16:2	216
“በር” የሚለው ቃል አጠቃቀም በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን)፣ 1 ቆሮ. 16:9	218
ጠንክሩ፣ 1 ቆሮ. 16:13	219
ማራናታ፣ 1 ቆሮ. 16:22	222
ሶፊስቶች፣ መግቢያ ለዘ ቆሮንቶስ	223
ጢሞቴዎስ፣ 11 ቆሮ. 1:1	230
መከራ፣ 11 ቆሮ. 1:4	233
ዋስትና፣ 11 ቆሮ. 1:7	234
ማረጋገጫ፣ 11 ቆሮ. 1:21	239
የበዘ (<i>perisseuo</i>) የጳውሎስ አጠቃቀም ፣ 11 ቆሮ. 2:7	244
ሐሳብ (ተንኮል)፣ 11 ቆሮ. 2:11	246
ቲቶ፣ 11 ቆሮ. 2:13	246
ጳውሎስ ምስጋና፣ ጸሎት፣ እና ውዳሴ ለእግዚአብሔር፣ 11 ቆሮ. 2:14	249
ግልጽነት (<i>PARRHĒSIA</i>)፣ 11 ቆሮ. 3:12	254
ኢየሱስ እና መንፈስ፣ 11 ቆሮ. 3:17	256
መታደስ ፣ 11 ቆሮ. 4:16	265
መታን የት ናቸው? 11 ቆሮ. 5:6	269
ኪቲሲስ Ktisis፣ 11 ቆሮ. 5:17	274
ንስሐ፣ 11 ቆሮ. 7:8-11	287

አስራት፣ በ ቆሮ. 8:8	293
መመረጥ/ቅድመ ውሳኔ (መታደል) እና የሥነ መለኮት ሚዛን አስፈላጊነት፣ በ ቆሮ. 8:16-17	296
መመጽወት፣ በ ቆሮ. 9:9	304
ዘላለም (አላም)፣ በ ቆሮ. 9:9	305
መናዘዝ፣ በ ቆሮ. 9:13	307
መገዛት ፣ በ ቆሮ. 9:13	308
ሰማይ፣ በ ቆሮ. 12:2	327
ሰይጣን፣ በ ቆሮ. 12:7	328
ድካም፣ በ ቆሮ. 12:9	330
“እውነት” በጳውሎስ ጽሁፎች ውስጥ፣ በ ቆሮ. 13:8	338

የጸሐፊው መልእክት፡ይህ ሐተታ እንዴት ይረዳዎታል?

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጓሜ አስተውሎት እና መንፈሳዊ ሂደት ያለበት የጥንቱን ተመስጊዊ ጸሐፍት በዚህ መልኩ ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን መልእክት በዘመናችን ለመረዳትና ለመተግበር የተዘጋጀ ነው።

መንፈሳዊ ሂደቱ ወሳኝ እና ለመግለጽ አስቸጋሪ ነው። ለእግዚአብሔር መሰጠትንና ግልጽነትን ይጠይቃል። (1) ለእሱ፣ (2) እሱን ለማወቅ እና (3) እሱን ለማገልገል ጉጉትን ይፈልጋል። ይህ ሂደት ደግሞ ጸሎት፣ ንስሐ እና የሕይወትን አኗኗር ለመለወጥ ፍቃደኝነትን ይጠይቃል። በትርጓሜ ሂደት መንፈስ ወሳኝ ነው፣ ዳሩግን ትሑታንና፣ የእግዚአብሔር ሰዎች የሆኑ ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስን በተለየ መልኩ እንደሚረዱት ምስጢር ነው።

የማስተዋወቅ ሂደት ለመግለጽ ቀላል ነው። እኛ ለጽሑፉ የማናወላውልና ተገቢ ልንሆን፣ በራሳችን ወይም በእምነት ክፍላችን አስተሳሰብ ላንወሰድ ይገባል። ሁላችንም በታሪካዊ ሁኔታዎች ውስጥ ነን። ማናችንም ብንሆን ጉዳዩ የማይነካንና ገለልተኛ ተርጓሚዎች አይደሉንም። ይህ ሐተታ በጥንቃቄ ማስተዋል ሂደት የተቀመረ ሦስት የትርጓሜ መርሆችን አዋቅሮ የያዘና አድልዎአዊ የሆኑ አስተሳሰቦቻችንን ለመቅረፍ የሚረዳ ነው።

የመጀመሪያው መርሐ

የመጀመሪያው መርሐ የቅዱሱ መጽሐፍ ክፍል የተጻፈበትን ታሪካዊ መቼት ማጤን ነው፤ እንዲሁም የጸሐፊውም የወቅቱ ታሪካዊ ሁኔታ ይታያል። ዋነኛው ጸሐፊ ለማስተላለፍ የፈለገው ተግባርም ሆነ መልእክት አለው። ጽሑፉ ለእኛ አንዳች የሚሆን ዋነኛው፣ ጥንታዊው፣ ተመስጊዊው ጸሐፊ የጸሐፊው አይደለም ማለት ፈጽሞ አይደለም። የእሱ ፍላጎት የእኛ ታሪካዊ፣ ስሜታዊ፣ ባህላዊ፣ ግላዊም ሆነ ክፍለ ሃይማኖታዊ ፍላጎት ይደለም ቁልፉ ነው። ተግባር ዋነኛው ጻደኛ ነው፣ በትርጓሜ ሰዓት፣ ዳሩግን ሁልጊዜ ትክክለኛ ትርጓሜ ተግባርን መቅደም ይኖርበታል። እሱም ግም የሚያጠናክረው እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጽሑፍ አንድ እና አንድ ብቻ ፍቺ እንዲኖረው ነው። ይህም ፍቺ የሚሆነው ዋነኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊ በመንፈስ ተመርቶ በዘመኑ ሊለው የፈለገውና ሊገኝበት ያለውን ነው። ይህም አንዱ ፍቺ ምናልባት በርካታ አማራጭ አግባቦች ለተለያዩ ባህሎችና ሁኔታዎች ሊኖረው ይችላል። እነዚህ አግባቦች ግን ከዋነኛው ጸሐፊ ማእከላዊ እውነት ጋር የተገናኙ መሆን ይኖርባቸዋል። በዚህን ምክንያት፣ ይህ የጥናት መመሪያ ሐተታ የተነደፈው ለእያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍ መግቢያ እንዲሆን ነው።

ሁለተኛው መርሐ

ሁለተኛው መርሐ ሥነ ጽሑፋዊ አሀዶችን መለየት ነው። እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍ ሙሉ ዶሴ ነው። ተርጓሚዎች አንደኛውን የእውነት ገጽታ ሌሎች የመነጠል መብት የላቸውም። ስለሆነም እያንዳንዱን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ከመተርጎሚያችን በፊት የሙሉውን መጽሐፍ ቅዱስ ዓላማ መረዳት ይኖርብናል። ተናጠላዊ የሆኑት ክፍሎች ማለትም ምእራፎች፣ አንቀጾች፣ ወይም ቁጥሮች ሙሉው ክፍል ያላለውን የማይሉ ላይሆኑ ይችላሉ። ርጓሜ ከሙሉ አጠቃላይ አቀራረብ ወደ ዝርዝር ክፍላዊ አቀራረብ መሆን ይኖርበታል። ስለሆነም የዚህ የጥናት መመሪያ ሐተታ የተነደፈው ተማሪዎች የእያንዳንዱን ጽሑፋዊ ክፍል በአንቀጽ በመተንተን እንዲገነዘቡት ለመርዳት ነው። የአንቀጽን ሆነ የምእራፍ ክፍሎች ተመስጊዊ አይደሉም፤ ነገር ግን የዋና ሐሳብ ክፍሎችን ለመገንዘብ ያስችሉናል። ዓረፍተ ነገርን፣ ንዑስ አንቀጽን፣ ሐረግን ወይም በቃል ደረጃ ሳይሆን በሙሉ አንቀጽ ደረጃ መተርጎም፣ የመጽሐፍ ቅዱሱን ጸሐፊ ዋነኛ ሐሳብ መረዳት ቁልፉ ነገር ነው። አንቀጾች ብዙውን ጊዜ የተመሠረቱት አንድነት ባለው ርዕስ፣ ማለትም ጭብጥ ወይም መሪ ዓረፍተ ነገር በሚባለው ነው።

ያንዳንዱ ቃል፣ ሐረግ፣ ንዑስ አንቀጽ፣ እና ዓረፍተ ነገር በአንቀጹ ስጥ ያለው፣ ይብዛም ይነስም ከዋነኛው ጭብጥ ጋር ይገናኛል። ይወስኑታል፣ ስፋፋታል፣ ያብራሩታል፣ ብሎም/ወይም ይጠይቁታል። ለትክክለኛ ትርጓሜ ቁልፉ ነገር የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ መከተል ሆኖ አንቀጽ በአንቀጽ ላይ በተመሠረተ አካሄድ የመጽሐፍ ቅዱሱን መጽሐፍ ባስገኙት በተናጠላዊ የጽሑፍ ክፍል በሚደረግ አግባብ ነው። ይህ የጥናት መመሪያ የሆነ ሐተታ ተዘጋጅው ተማሪዎች አዲሶቹን የእንግሊዝኛ ትርጉሞች እያነጻጸሩ እንዲያዩ ለመርዳት ጭምር ነው። እነዚህ ትርጓሜዎች ተመራጭ የሆኑበት ከንዶች የተለያዩ የትርጓሜ ንድፈ-ሐሳቦችን በመጠቀማቸው ነው።

1. የተባበሩት መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበረሰብ የግሪክ ቅጂ የተለከሰው አራተኛ እትም የተመጸማ)። ይህ ጽሑፍ በዘመናዊ የጽሑፍ ሊቃውንት አንቀጽ ተሰናድቶለታል።
2. አዲሱ የኪንግ ጀምስ ቅጂ (አኪጀቅ) ቃል በቃል የተደረገ ጥሬ ርጉም ሲሆን የተመሠረተውም የግሪክ የእጅ ጽሑፍ ባህል በሆነው ቴክስተስ ሪሴፕትስ በሚባለው ነው። የአንቀጽ አደራደሩ ከሌሎቹ ትርጉሞች ረዘም ይላል። እነዚህ ረጃጅም ክፍሎች ተማሪዎች የተዋሐዱትን ርዕሶች እንዲረዱ ያስችላቸዋል።
3. አዲሱ የተከለሰው መደበኛ ትርጉም (አየተመት) ልታዊ የሆነ የቃል በቃል ትርጉም ነው። እሱም የሚከተሉት ሁለት ዘመናዊ ቅጂዎች ማእከላዊ የሆነ ነጥብ ይዟል። የአንቀጽ አደራደሩ ርዕስ ጉዳዮችን ለመገንዘብ በእጅጉን ይረዳል።
4. የጊዜው እንግሊዝኛ ትርጉም (የጊዜት) ዋነኛ አቻ ትርጉም ሲሆን በተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ሰዓይቲ (ማኅበረሰብ) የታተመ ነው። የመጽሐፍ ቅዱሱ ትርጉም የሚሞከረውም ዘመናዊ እንግሊዝኛ አንባቢ ወይም ተናጋሪ የግሪኩን ትርጉም እንዲረዳው ማድረግ ነው። በተለይ ደግሞ የወንጌላትን አንቀጾች የሚደረድረው በርእሱ-ጉዳዩ ሳይሆን በተናጋሪው ቃል ነው የሚደረድረው፣ በአኢ ት እንደተደረገው። ተርጓሚዎች ተግባር ይሄኛው የሚረዳ አይሆንም። እዚህ ላይ ልብ ሊባል የሚገባው ሁለቱም (የተመቅሶ) እና (የጊዜት) የታተሙት በአንድ ዓይነት ሀድ ሆኖ አንቀጾቻቸው ይለያያያዛል።
5. የኢየሩሳሌም መጽሐፍ ቅዱስ (ኢ መቅ) ዋነኛው አቻ ትርጉም ሲሆን በፈረንሳይ ካቶሊክ ትርጉም ላይ ነው። የአውሮጳውያንን የአንቀጽ አደራደር ስልት ለማነጻጸር በእጅጉን ይረዳል።
6. በ1995 የታተመው የተሻሻለው አዲሱ የአሜሪካን መደበኛ መጽሐፍ ዱስ (አአመመቅ)፣ የቃል በቃል ትርጉም ነው። ይህንን የአንቀጽ አደራደር ተከትሎም የየቁጥሩ አስተያየቶች ሰፍረዋል።

ሦስተኛው መርህ

ሦስተኛው መርህ ደግሞ የመጽሐፍ ቅዱስን የተለያዩ ትርጉሞችን በማንበብ ሰፊ ያለ የትርጉም አገባቦችን ማወቅ ይቻላል (በትርጉም መስክ) መጽሐፍ ቅዱስ ቃላት ወይም ሐረጎች የያዙትን። ብዙ ጊዜ የግሪክ ሐረግ ወይም ቃል በተለያዩ መንገድ ነው መረዳት የሚቻለው። እነዚህ የተለያዩ ትርጉሞች እነዚህን አማራጮች በማቅረብ የተለያዩ የግሪክ አማራጭ ጽሑፎችን ለመለየት ያስችላሉ። ይህም መሠረተ እምነትን አይደረግም፤ ዳሩግን ተመልሶ ወደ ዋናው ጽሑፍ በመውሰድ በተመስጦ የጻፈው የጥንቱ ጸሐፊ ጋ እንድንጓዝ ይረዳናል። ይህ ሐተታ፣ ፈጠን ባለ ሁኔታ፣ ተማሪ የራሱን ትርጉሞች ይመረምር ዘንድ እንዲረዳው የታሰበ ነው። ይህም ማለት ግብ ሙሉ ለሙሉ ፍጹም ነው ማለት ሳይሆን መረጃ ሰጪ እና በጥልቀት እንድናስብ የሚያነቃቃ ነው። እርግጥ ሌሎች አማራጭ ትርጉሞችም ይረዳናል፤ አስተጋቢ፣ ቀኖናዊ፣ ወይም በመሠረተ እምነት የታጠርን እንዳንሆን። ተርጓሚዎች ሰፊ ያለ የትርጉም ዳርቻዎች እና አማራጮች ያሟላሉ፤ የጥንቶቹ ጽሑፎች የቱን ያህል አሻሚ እንደነበሩ ለመረዳት። በጣም የሚረብሸው ነገር መጽሐፍ ቅዱስ የእውነት ምንጫችን ነው የሚሉት ክርስቲያኖችም ያላቸው ስምምነት ጥቂት መሆኑ ነው።

እነዚህ መርሆች ብዙዎቹን ታሪካዊ ችግሮቹን እንዳሸንፍ ረድተውኛል፤ ከጥንቱ ጽሑፍ ጋር እንድተጋ በማስገደድ። እርሶንም ደግሞ ደሚባርክዎት ተስፋ አደርጋለው።

ቡብ አትሊ
ሰኔ 27፣1996

ለመልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ፡ የተፈተነ እውነትን በግል ለመፈለግ

እውነትን ለማወቅ እንችላለን? የት ይገኛል? ምክንያታዊ በሆነ መንገድ ለማረጋገጥ እንችላለን? የመጨረሻ ወሳኝ ይኖር ይሆን? ሕይወታችንንም ሆነ ዓለማችንን ሊመሩ የሚችሉ የተማሉ (ፍጹማን) ይኖራሉ? ለሕይወት ትርጉም አለው? እዚህ መሆናችን ለምድኑ? የትስ እንሄዳለን? እነዚህ ጥያቄዎች፡ አስተዋይ ሰዎች የሚሰላሰሏቸውና ከዘመናት መጀመሪያ አንዳቸው የሰዎችን እውቀት የሚፈትሹ ናቸው (መክ. 1፡13-18፤ 3፡9-11)። የኔን ግላዊ ጥናት የማስታወሰው የሕይወቴ ዋነኛ ማእከል አድርጌ ነው። በየሱስ አማኝ የሆንኩት በወጣትነት ጊዜዬ ነው፤ በቅድሚያም በዋነኛነት በሌሎች የቤተሰቤ አባላት ምስክርነት፤ እየገለመስኩ ስመጣ ስለራሴም ሆነ ስለ ዓለሜ ያሉኝ ጥያቄዎች እያደጉ መጡ። ተራ ባህላዊና ሃይማኖታዊ ድግግሞሾች ስለ አነበብኳቸውና ስለተረዳኳቸው የሕይወት ልምዶች፤ ትርጉም ሊሰጡ አልቻሉም። የውዥንብር ፤ የምርምር፤ የመናፈቅ እና ብዙውን ጊዜም ተስፋ የመቁረጥ ስሜት ነበር፤ በምኖርበት በድን በሆነው ደንዳና ዓለም ውስጥ።

ለእነዚህ ዋነኛ ጥያቄዎች ብዙዎች ምላሽ እንዳላቸው ይናገራሉ፤ ነገር ግን ከፍተኛ እና ከማገናዘብ በኋላ የእነሱ መልሶች የተመሠረቱት (1) በግል የሕይወት ፍልስፍናዎች፤ (2) በጥንታዊ አፈ-ታሪኮች፤ (3) በግል የሕይወት ልምዶች፤ ወይም (4) በሥነልቦናዊ ቅድመ እይታዎች ላይ ነው። በማስተዋል የሆነና ስለ ዓለም ያለኝ አመለካከት መሠረት፤ የሕይወቴ ዋነኛ ማእከል፤ የመኖሪያ ዋነኛ ምክንያት ላይ ማረጋገጫ አስፈልጎኝ ነበር፤ ማስረጃ። እነዚህን መጽሐፍ ቅዱስን ሳጠና አገኘኋቸው።

ታማኝ እንዲሆንም ማስረጃ መፈለግን ጀምረው ያገኘሁትም፡ (1) በጥንታዊ ቅርስ ምርምር ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የተገኘው ታሪካዊ ማረጋገጫ፤ (2) የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ትክክለኛነት፤ (3) በአስራ ስድስት መቶ የመጻፍ ጊዜው ውስጥ የመጽሐፍ ቅዱስ የመልእክት ኅብርና መኖር እና (4) ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ከተገናኙ በኋላ ፍጹም የሕይወት ለውጥ ያገኙት ሰዎች የግል ምስክርነት ናቸው። ክርስትና ኅብር እንዳለው የእምነትና የሃይማኖት ሥርዓት የሰው ልጆችን ውስብስብ ጥያቄዎች የመመለስ ችሎታ አላቸው። ይህን ማድረግም የማስተዋል ውቅር ብቻ አይሰጥም፤ ነገር ግን በፍትካታዊ ገጽታው የመጽሐፍ ቅዱስ እምነት የስሜት ደስታ እና መረጋጋትን ይሰጣል።

እንደማስቀመጥ፡ የሕይወቴን ዋነኛ ማእከል— ክርስቶስን በቃሉ ውስጥ አማኝነቱን ለመጠቀም። በሕይወት ልምዴ ንቁ እና ስሜተ-ስሱ ነበርኩ። ቢሆንም እስካሁን ድረስ የማስታወሰው ወገግ ሊልልኝ ሲል የነበረብኝን ነውጥ እና ሥቃይ ሲሆን፤ የቱን ያህል የመጽሐፍ ትርጓሜዎች እንደሚከራከሩና፤ አልፎ አልፎም በአንድ አብያተ ክርስቲያን እና አስተምህሮዎች እንዳሉ ሳይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን የተመሰጠ መሆንና ጠቃሚነቱን ማረጋገጥ የመጨረሻው ሳይሆን የመጀመሪያው ብቻ ነው። የተለያዩ እና ተቃርኖ ያላቸውን የመጽሐፍን ከባባድ አንቀጾች ትርጓሜዎች፤ ሁሉም ትክክለኛ እና በሥልጣን ነን እያሉ እንዴት አድርጌ እንደምቀበል ወይም እንደምተው ላውቅ እችላለሁ? ይህም ተግባር የሕይወቴ ግብ እና የእምነቴ ምናኔ ሆነ። የተረዳሁት ነገር በክርስቶስ ያለኝ እምነት፤ (1) ታላቅ ሰላምና ደስታ እንዳመጣልኝ፤ (2) የተቀናቃኝ ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች (የዓለም ሃይማኖቶች) ቀናጥኩት፤ እና (3) የአንድ ክፍለ ሃይማኖት እብሪተኝነት እንዳለበት ተረድቻለሁ።

የጥንታዊውን ሥነ ጽሑፍ ትርጓሜ ተገቢ ዋጋ ያለው ፍለጋዬን ሳካሂድ ያስደነቀኝ ነገር ቢኖር የራሴን የግሌን ታሪካዊ፤ ባህላዊ፤ ክፍለ ሃይማኖታዊ እና በሕይወት ልምድ አድልዎዎች መለየት ነው። የራሴን አመለካከት ለማጠናከር መጽሐፍ ቅዱስን እንደዋዘ አዘውትሪ አነባለሁ። የራሴን ያልተሟላ ዋስትናና የብቃት ማነስ ያመለክተኝ ሌሎችን የማጠቃበት ቀናጥኩ ምንጭ አድርጌ አወስደዋለሁ። ይህንን ሀቅ መረዳት ለእኔ የቱን ያህል አስቸጋሪ ነበር! ምንም እንኳ የተሟላ ተጨባጭነት ባይኖረኝም የመጽሐፍ ቅዱስ ደንና አንባቢ ለመሆን እችላለሁ። ያሉብኝን አድሏዊነቶች ለመለየትና እንዳለም እውቅና በመስጠት የተወሰኑ ላይረጋቸው እችላለሁ። ከእነሱ ገና አሁንም ነጻ አይደለሁም፤ ነገር ግን ከራሴ ድክመት ተሟግቻለሁ። ተርጓሚ ዘወትር የመልካም መጽሐፍ ቅዱስ ንባብ ጠላት እንደሆነ ነው! እስቲ ጥቂት ቅድመ ግምቶችን፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቴ ገኘኋቸውን እርሶ አንባቢው ከእኔ ጋር ሆነው ይመረምሯቸው ዘንድ ለዘርዘራቸው።

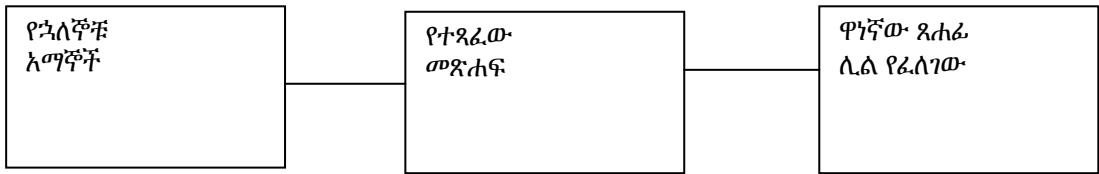
1. ቅድመ ግምቶች

- ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ተመስጧዊ የሆነ የእውነተኛው አምላክ የራሱ መገለጥ መሆኑን አምናለሁ። ስለሆነም፤ መተርጎም ያለበት በዋነኛው መነሻ ብርሃን ለኮታዊ ጸሐፊ (መንፈስ) ሆኖ በተወሰነ ታሪካዊ ወቅት በነበረ ሰው ጸሐፊነት ነው።
- ለ. መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ለተራ ሰዎች፤ ለሁሉም ሰዎች እንደተጻፈ አምናለሁ! እግዚአብሔር ለእኛ በግልጽ ለመናገር በታሪካዊና በባህላዊ ግብብ ራሱን አዘጋጅቶልናል። እግዚአብሔር እውነትን አይሸሽግም— እንድንረዳው ይፈልጋል! ስለሆነም በእኛ ሳይሆን በራሱ ጊዜ ብርሃን የግድ ተርጓም አለበት። መጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያ ከሰሙት ወይም ካነበቡት በተለየ መንገድ የምንረዳው ማለት አይደለም። በተራ ሰው ልቦና ሊረዱት የሚችል እና ተገቢ የሆነ የሰው ልጆች መግባቢያ አግባቦችን ስልቶችን የሚጠቀም ነው።
- ሐ. መጽሐፍ ቅዱስ ኅብር ያለው መልእክትና ተግባር እንዳለው አምናለሁ። ምንም እንኳ አያአዎአዊ የሆኑ አንቀጾች ቢኖሩትም ራሱን በራሱ ይቃረንም። ስለሆነም፤ የመጽሐፍ ቅዱስ ዋነኛው ተርጓሚ መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ ነው።
- መ. እያንዳንዱ አንቀጽ (ትንቢታትን ጨምሮ) አንድ እና አንድ ብቻ ትርጉም እንዳላቸውና ይህም በዓይነተኛው ተመስጧዊ ጸሐፊ መነሻ ሐሳብ ሆኑን አምናለሁ። ምንም እንኳ ፍጹም ርግጠኞች ባንሆንም የዓይነተኛውን ጸሐፊ ሐሳብ እንረዳለን? ብዙ ጠቋሚዎች አቅጣጫውን ስለሚያመለክቱን፡
 - 1. የዘውግ (የሥነ ጽሑፋዊ) ዓይነቱ፤ መልእክቱን ለማስተላለፍ የተፈለገበት
 - 2. ጽሑፉ ሊያወጣ የፈለገው እውነት ታሪካዊ ዳራ እና /ወይም የተለየ አውድ
 - 3. የአጠቃላይ የመጽሐፉ ሥነ ጽሑፋዊ ሁኔታ እና እንዲሁም የእያንዳንዱ የጽሑፍ አሀድ
 - 4. ጽሑፋዊ ንድፍ (ዋና ዋና ይዘቱ) ማለትም እያንዳንዱ ጽሑፍ አሀድ ከአጠቃላይ መልእክቱ ጋር ያለው ዝምድና
 - 5. መልእክቱን ለማስተላለፍ የተጠቀመበት የተለየ ስዋሰዋዊ ባሕርይ
 - 6. መልእክቱን ለማቅረብ የተመረጡት ቃላት ትይዩ አንቀጾች

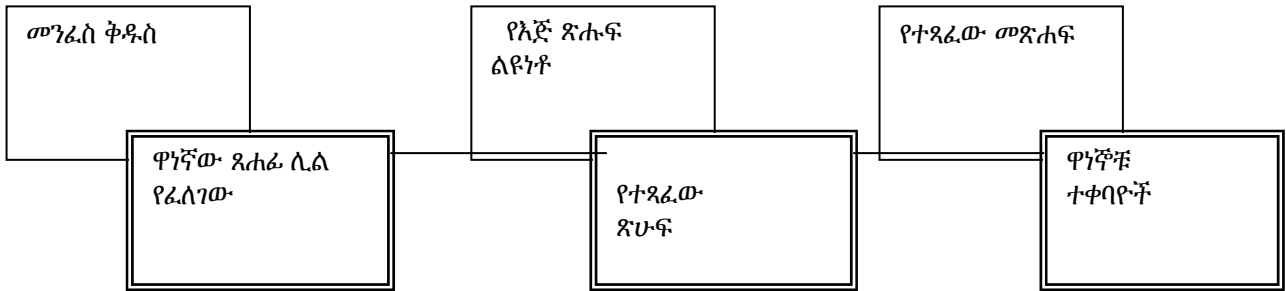
በእነዚህ በእያንዳንዳቸው አካባቢ የሚደረገው ጥናት በአንቀጽ ላይ የምናደርገው ጥናት ላማ ሆኗል። ለመልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት የሚሆነውን የእኔን ዘዴ ከመግለጫ በፊት ጥቂት ተገቢ ያልሆኑ በአሁን ጊዜ ጥቅም ላይ በመዋል ላይ ያሉትንና በርካታ የተለያዩ ትርጉሞች እንዲፈጠሩ ያደረጉትና ግድ መወገድ ያለባቸውን ላመለከት።

II. ተገቢ ያልሆኑ ዘዴዎች

- ሀ. የመጽሐፍ ቅዱስን መጻሕፍት ሥነጽሑፋዊ አውድ ችላ በማለት እያንዳንዱን ዓረፍተ ነገር፣ ሐረግ እንዲያውም ግለሰባዊ ቃላትን እንደ እውነታዊ ግለጫ፣ ከጸሐፊው ዓላማ ባልተገናኘ መልኩ ወይም ከሰፊው የጽሑፍ ክፍል ጋር ባልተያያዘ ሁኔታ መውሰድ። ይህም ዘወትር “የጽሑፍ ማጣራት” ይባላል።
- ለ. የመጻሕፍቱን ታሪካዊ አውድ ችላ በማለት እና በግምታዊ ታሪካዊ ዳራ በመቀየር ከጽሑፉ ጋር መጠነኛ ግንኙነት ወይም ምንም ዓይነት ድጋፍ በሌላቸው ጋር ማያያዝ
- ሐ. የመጻሕፍቱን ታሪካዊ አውድ ችላ በማለት እንደ አካባቢያዊ የጧት ጋዜጣ ዓይነት ቀድሞውኑ ለዘመናዊ ክርስቲያን እንደተጻፈ ዓይነት ማንበብ
- መ. የመጻሕፍቱን ታሪካዊ አውድ ችላ በማለት ለጽሑፉ ተምሳሌታዊ ፍቺ በመስጠት ፍልስፍናዊ/ሥነ-መለኮታዊ በማድረግ በመጀመሪያ ቃሉን ከሰሙት እና ዋናው ጸሐፊ ሊል ከፈለገው ሐሳብ በማይገናኝ መልኩ መያዝ
- ሠ. ዋነኛውን መልእክት ችላ በማለትና የራስን የሥነ-መለኮት ሥርዓት፣ አባባይ መሠረተ-እምነት፣ ወይም የወቅቱን ጉዳይ በመቀየር፣ እና ከማይገናኝ ጋር በማያያዝና፣ ዋናው ጸሐፊ ሊል ከፈለገው ቁምነገርና ከተቀመጠው መልእክት መውጣት። ይህ የአካሄድ ክስተትም ዘወትር የሚደረገው የተናጋዊውን ሐሳብ ለማጠናከር በቅድሚያ ከመጽሐፍ ቅዱስ ማንበብን ነው። ይህን ዘወትር፣ “የአንባቢ ምላሽ” (“ጽሑፉ ለእኔ የሚሰጠኝ”) ትርጉም ተብሎ ይታወቃል። በስዎች የጽሑፍ መግባቢያ ላይ ቢያንስ ሦስት አካላት ያስፈልጋሉ።

ቀደም ሲል የተለያዩ የምንባብ ስልቶች ከሦስቱ በአንደኛው ክፍሎች አተኩረው ነበር። ነገር ግን በእውነት ለማጽናት ልዩ የሆነው የመጽሐፍ ቅዱስ መስጠ የተሻሻለው ንድፍ ይበልጥ ተገቢነት አለው።

እንደ እውነቱ ሦስቱም አካሎች በትርጓሜ ሂደት የግድ መካተት ይኖርባቸዋል። ለማረጋገጥ ያህልም የእኔ ትርጓሜ ያተኮረው በቀዳሚዎቹ በሁለቱ ካላት ላይ ነው። ዋነኛው ጸሐፊ እና ጽሑፉ። ምናልባት የእኔ ተቃርኖ ባስተዋልኩት ተገቢ ያልሆነ ሁኔታ ላይ ይሆናል። (1) ተምሳሌታዊ ወይም መንፈሳዊ በተደረጉ ጽሑፎች እና (2) “የአንባቢ ምላሽ” (ለእኔ የሚረዳኝ) ትርጓሜዎች። በዛባት በሁሉም ደረጃ ላይ ሊከሰት ይችላል። ዘወትር የእኛን መሻት፣ አድላዊነት፣ አግባብ፣ እና አፈጻጸማችንን መመርመር ይኖርብናል። ምንም ዓይነት ወሰኖች ለትርጉሞች በሌሉበትና፣ ገደብና መስፈርት በሌለበት እንዴት አድርገን መፈተሽ እንችላለን? ለዚህ ነው የጸሐፊው መነሻ ሐሳብና የጽሑፉ አወቃቀር የተወሰኑ መስፈርቶችን ስጥቶኝ ዳራውን ለመወሰንና ተገቢ የሆነ ይሁንታ ያለው ትርጓሜ እንዳደርግ ያስቻለኝ።

በእነዚህም ተገቢ ባልሆኑ ስልቶች ጭላንጭል ምን ዓይነት ታሳቢ አግባቦች ለመልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ እና ትርጓሜ በተረጋገጠ ደረጃ የሚያመጡ እና ቋሚነት ያላቸው ሊኖሩ ይችላሉ።

III. ለመልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ ተገቢ አገባቦች

በዚህ ነጥብ የተወሰኑ የትርጓሜ ዘውጎችን የተለዩ ስልቶችን አላብራራም፤ ነገር ግን ለሁሉም ዓይነት የቅዱሳን መጻሕፍት አጠቃላይ የጽሑፍ ትርጓሜ ተገቢ መርሆዎች ላይ ነው። ለተወሰነ ዘውጋዊ አግባብ መልካም የሆነው መጽሐፍ፣ መጽሐፍ ቅዱስን በሙሉ ጠቀሜታው እንዴት እንደሚነበብ፣ በጎርዶን ፊ እና ዳግላስ ስቱአርት፣ በዞንደርቫን የታተመው ነው። የኔ ዘዴ በመነሻው ያተኮረው አንባቢ ለመንፈስ ቅዱስ መጽሐፍ ቅዱስን ያበራላቸው ዘንድ ሲፈቅዱ የሚያልፉባቸውን አራት የግል የንባብ ሀደቶችን ነው። ይህም መንፈስን፣ ጽሑፉን እና አንባቢውን ቀዳሚ ያደርጋቸዋል፣ ተከታይ ሳይሆን። ይህም ደግሞ አንባቢው በተንታኞች ሐሳብ አለቅጥ እንዳይወሰድ ያደርገዋል። ሲባል የሰማሁትም፣ “መጽሐፍ ቅዱስ እጅግ ብርሃን በሐተታዎች ላይ ያበራል” የሚል ነው። ይህም ማለት ግን የጥናት መርጃዎችን ለማንኳስስ አይደለም፣ ነገር ግን ለአጠቃቀማቸው ተገቢ ጊዜ ማስፈለጉን ለማመልከት ነው እንጂ። ትርጓሜዎቻችንን ከቃሉ ከራሱ ለማስደገፍ መቻል ይኖርብናል። ስድስቱ አካባቢዎች ምናልባት የተወሰኑ የእውነት ማረጋገጫ ይሰጡናል።

1. የዋናው ጸሐፊ
 - ሀ. ታሪካዊ መጻፍት
 - ለ. ሥነ-ጽሑፍ አውድ
2. የዋናው ጸሐፊ ምርጫ
 - ሀ. ሰዋሰዋዊ መዋቅር (አገባብ)
 - ለ. የተመሳሳይ ሥራዎች አጠቃቀም
 - ሐ. የጽሑፍ ዓይነት (ዘውጫ)
3. የአኛ ተገቢ የሆነውን የመረዳት ችሎታ
 - ሀ. የጊዜው ትይዩ አንቀጾች
 - ለ. ከአስተምህሮቶች ጋር ያለው ግንኙነት

ከትርጓሜዎችን ጀርባ ምክንያቶችንና አመክኖቶችን (ሎጂክ) ማሳየት መቻል አለብን። መጽሐፍ ቅዱስ ብቸኛው የእምነትና የድርጊት ምንጫችን ነው። ቢያሳዝን መልኩ፣ ክርስቲያኖች በሚያስተምረው ወይም በሚያጸናው ላይ ዘወትር አይሰማሙም። ይህም መጽሐፍ ቅዱስ ተመስጧዊ መሆኑን ተቀብሎ ከዚያም አማኞች ለሚያስተምረውም ሆነ ለሚጠይቀው ላለመስማማት መቻል በራስ እንደመሸነፍ ነው!

- አራቱ የንባብ ሀይቶች የተነደፉት የሚከተለውን ጠለቅ ያለ ትርጓሜ ለመስጠት ነው።
- ሀ. የመጀመሪያው የንባብ ኡደት
1. መጽሐፉን በአንድ ጊዜ ቁጭታ ያንብቡት። ከተለያዩ የትርጉም ንድፈ ሐሳቦች አገኛለሁ ብለው ተስፋ በማድረግ በድጋሚ በተለያዩ ትርጉሞች ያንብቡት
 - ሀ. ቃል በቃል (NKJV, NASB, NRSV)
 - ለ. ንቁ ቀጥተኛ TEV, JB)
 - ሐ. ማብራሪያ (ሕያው ቃል፣ የተብራራ መጽሐፍ ቅዱስ)
 2. የሙሉ ንባብን ማእከላዊ ሐሳብ ይፈልጉ። ጭብጡን ይግለጡት።
 3. የጽሑፍ አሀዱን (ከተቻለ) ይለዩት፤ ምእራፍ፣ አንቀጽ ወይም ዓረፍተ ነገር በትክክል ሊያብራራ የሚችለውን፣ የጭብጡን ማእከላዊ ሐሳብ ለማግኘት።
 4. ዋናውን ገዢ የሥነ-ጽሑፍ ጭብጥ ዘውጫ (ዓይነት) ይግለጡት

- ሀ. ብሉይ ኪዳን
- (1) ይአብራይስጥ ትረካ
 - (2) የአብራይስጥ ቅኔ (መጽሐፈ- ጥበብ፣ መዝሙራት)
 - (3) የአብራይስጥ ትንቢት (ስድ ንባብ፣ ቅኔ)
 - (4) ሕግጋት

- ለ. አዲስ ኪዳን
- (1) ተራኪ (ወንጌላት፣ ግብረ-ሐዋርያት)
 - (2) ምሳሌዎች (ወንጌላት)
 - (3) ደብዳቤዎች/መልእክቶች
 - (4) ትንቢታዊ ሥነ-ጽሑፍ

- ለ. ሁለተኛው የንባብ ሀይት
1. ሙሉ መጽሐፉን እንዳለ በድጋሚ ያንብቡት፤ ዋናውን ርዕስ-ጉዳይ፣ ቁም-ነገሮች ለመለየት ፈልጉ
 2. ዋናዎቹን ርዕሶች በዋና ሐሳብ ለይተው አጠር ባለ እና በቀላል መግለጫ ይዘቱን ያስቀምጡ
 3. የድርጊት መግለጫውን ይፈትሹና ሰፊ ያለ የርእስ ጉዳይ ዝርዝር በጥናት መርጃ ይጠቀሙ
- ሐ. ሦስተኛው የንባብ ኡደት
1. ሙሉ መጽሐፉን በድጋሚ ያንብቡት፤ ለጽሑፉ ታሪካዊ መጻፍትና የተለየ አውድ ለማግኘትና ለመለየት ከራሱ ከመጽሐፍ ቅዱስ ይሞክሩ
 2. በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሱትን ታሪካዊ ዓይነቶች ይዘርዝሩ
 - ሀ. ጸሐፊው
 - ለ. ዘመኑ
 - ሐ. ተቀባዮች
 - መ. ለመጻፍ የተለየ ምክንያት
 - ሠ. ከመጽሐፉ ዓላማ ጋር የተያያዙ ባህላዊ መጻፍት ገጽታ
 - ረ. ከታሪካዊ ሰዎችና ሁኔታዎች የሚጠቀሱ

3. የምትተረጉሙውን ያንን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የዋና ፍሬ ሐሳቡን ዝርዝር ወደ አንቀጽ ደረጃ አስፋፋት። ዘወትር የሥነ ጽሑፉን አሁን ለዩት፤ እንዲሁም የፍሬ ሐሳቡን ዝርዝር አውጡ። ይህም ምናልባት በርካታ ምእራፎች ወይም አንቀጾች ይሆናል። ይህም የዋናውን ጸሐፊ የሐሳብ ተገቢነት (ሎጂክ) ጽሑፉ ያስተላልፋል። vi
4. የጥናት መረጃዎችን በመጠቀም የርሱን ታሪካዊ መቼት ይፈትሹ።

መ. አራተኛው የንባብ ሀይት

1. የተለየውን የጽሑፍ ክፍል በልዩ ልዩ ትርጉሞች ያንብቡት

- ሀ. ቃል በቃል (አኪጀት፣ አአሰመቅ፣ አየተመት)
- ለ. ንቁ አቻ (የአእቅ፣ ገመቅ)
- ሐ. ማብራሪያ (ሕያው ቃል፣ የተብራራ መጽሐፍ ቅዱስ)

2. ሥነ-ጽሑፉ ወይም ሰዋሰዋዊ መዋቅሮችን ይፈልጉ

- ሀ. ተደጋጋሚ ሐረጎች፣ ኤፌ. 1:6፣12፣13
- ለ. ተደጋጋሚ ሰዋሰዋዊ መዋቅሮች፣ ሮሜ. 8:31
- ሐ. ተጻጻሪ ጽንሰ-ሐሳቦች

3. የሚከተሉትን ዓይነቶች ይመዝገቡ

- ሀ. ወሳኝ ቃላት
- ለ. ያልተለመዱ ቃላት
- ሐ. ዋናዎቹ ሰዋሰዋዊ መዋቅሮች
- መ. የተለዩ አስቸጋሪ ቃላት፣ ሐረጎች፣ እና ዓረፍተ ነገሮች

4. ዋናዎቹን ትይዩ አንቀጾች ይለዩ

ሀ. ከርእስ ጉዳዩ ጋር በጣም ግልጽ የሆነውን የማስተማሪያ አንቀጽ ይፈልጉ

- (1) “ስልታዊ ሥነ-መለኮት” መጻሕፍት
- (2) የማጣቀሻ መጽሐፍ ቅዱስ
- (3) የቃላት ዝርዝር

ለ. በርእስ ሐሳብ ሁሉም ተስማሚ አያደቅም ጥንቶችን ከጽሑፉ ይፈልጉ። አብዛኞቹ የቅዱሳን መጻሕፍት እውነታዎች ሚቀርቡት በአከራካሪ ጥንቶች ነው፤ በርካታ የመሠረተ እምነት ግጭቶች የሚመነጩት ከጽሑፍ አቃቂር ማውጣት ለትም ከፊል ከሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ ክርክሮች ነው። መላው መጽሐፍ ቅዱስ ተመስጧዊ ነው፤ እኛም የተሟላውን መልእክት በመፈለግ፣ የመጽሐፍ ቅዱስን ሚዛን በትርጓሜአችን መጠበቅ ይኖርብናል።

ሐ. በዛው በመጽሐፍ ውስጥ ፣ በዛው ጸሐፊ ወይም በዛው የሥነ ጽሑፍ ዓይነት፣ አቻዊ ትይዩ ይፈልጉ፤ መጽሐፍ ቅዱስ የራሱ ምርጥ ተርጓሚ ነው፤ ምክንያቱም፣ አንድ ብቸኛ ጸሐፊ ስላለው— መንፈስ ቅዱስ።

5. ታሪካዊ መቼቱንና የተለየ አውዱን ለመፈተሽና ለማስተዋል የጥናት መረጃዎችን ይጠቀሙ።

- ሀ. የጥናት መጽሐፍ ቅዱስ
- ለ. የመጽሐፍ ቅዱስ አውደ-ጥበባት፣ መምሪያ መጻሕፍ እና መዝገበ ቃላት
- ሐ. የመጽሐፍ ቅዱስ መግቢያዎች
- መ. የመጽሐፍ ቅዱስ ሐተታዎች (በዚህ ነጥብ ላይ በጥናትዎ፣ አማኝ የኅብረተሰብ ክፍሎችን፣ ለትም የቀደምቱም ሆኑ ያሁኖቹ የራስዎን ጥናት ለማገዝና ለማረም ይጠቀሙባቸው።)

IV. የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ አተገባበር

በዚህ ነጥብ ወደ አተገባበር እንቃኛለን። ጽሑፉን ከዋናው መቼት አንጻር ለመረዳት ጊዜ ወስደዋል፤ አሁን ደግሞ ይህንኑ በሕይወትዎ፣ በባህልዎ ተገብሩት ይገባል። የመጽሐፍ ቅዱስ የመረዳት ሥልጣን ማለት በእኔ አገላለጽ፣ “ዋናው የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊ በእሱ ጊዜ ሊለው የፈለገውን መረዳትና ያንን በራሳችን ጊዜ መተርበር” ማለት ነው። ድርጊት መከተል ያለበት የዋናውን ጸሐፊ የትርጓሜ ሐሳብ በጊዜም ሆነ በሎጂክ አኳያ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን አንቀጽ በጊዜው ምን ለማለት እንደፈለገ እስካላወቅን ድረስ በዘመናችን ልንተገብረው አንችልም! የመጽሐፍ ቅዱስ አንቀጽ ለው ያልፈለገውን ፈጽሞ ሊሆን አይችልም! የእርስዎ የተዘረዘረ የዋና ሐሳቦች ዝርዝር በአንቀጽ ደረጃ (የንባብ ሀይት ቁጥር 3)፣ የእርስዎ መምሪያ ይሆናል። ትግበራ መደረግ ያለበት በአንቀጽ ደረጃ እንጂ በቃላት ደረጃ መሆን የለበትም። ቃላት ትርጉም የሚኖራቸው በከፊለ- ጽሑፍ ደረጃ ነው፤ ሐረጎች ትርጉም የሚኖራቸው በከፊለ- ጽሑፍ ደረጃ ነው፤ ዓረፍተ ነገሮች ትርጉም የሚኖራቸው በከፊለ- ጽሑፍ ደረጃ ነው።

ብቸኛው ተመስጧዊ ሰው በትርጓሜው ሂደት ውስጥ ዋናው ጸሐፊው ነው። በመንፈስ ቅዱስ አብራሪነት (ማብራሪያ) የእሱን ምሪት ብቻ መከተል ይኖርብናል። ማብራሪያ ግን ተመስጦ ማለት አይደለም። “እግዚአብሔር እንደዚህ ይላል።” ለማለት ከዋናው ጸሐፊ ሐሳብ ጋር የግድ መኖር አለበት። ትግበራ በተለይ መያያዝ ያለበት በሙሉ መጽሐፍ ሐሳብ ላይ ሲሆን፣ የተለየው የጽሑፍ አሁን እና በአንቀጽ ደረጃ እያደገ በሚሄድ መልኩ። የዘመናችን ጉዳዮች መጽሐፍ ቅዱስን እንዲተረጎሙ አትፍቀዱ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገር! ይህ ምናልባት የተወሰኑ ክጽሑፍ

እንድናወጣ ይጠይቀን ይሆናል። ይህም ተገቢ የሚሆነው ጽሑፉ ለመርሶቹ ድጋፍ ሲሆን ነው። በሚያሳዝን መልኩ ግን፣ ብዙውን ጊዜ የእኛ መርሶዎች፣ “የእኛ” መርሶዎች ናቸው— የጽሑፉ መርሶ በመሆን ፈንታ።

መጽሐፍ ቅዱስን ለመተግበር፣ (ከትንቢት ብቻ በቀር) ማስታወስ የሚገባን ጠቃሚ ነገር ለእያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል አንድና አንድ ብቻ ርጉም እንዳለው ነው። ያም ትርጉም ግንኙነቱ ከዋናው ጸሐፊ ሐሳብ ጋር፣ እሱም የዘመኑን ውድቀትም ሆነ ፍላጎት እንዴት እንዳቀረበው ነው። በርካታ ተስማሚ ድርጊቶች ከዚህ ከአንዱ ትርጉም ሊመነጨ ይችላሉ። አተገባበሩም የሚመሠረተው በተቀባዮቹ መሻት ላይ ሆኖ፣ መገናኘት ያለበት ግን ከዋናው ጸሐፊ ሐሳብ ላይ ነው።

V. የትርጓሜ መንፈሳዊ ገጽታዎች

እስካሁን አመክኖአዊ የሆነ እና የሥነ ጽሑፋዊ ሂደት በምን መልኩ በትርጉምና በአተገባበር ላይ መሆን እንዳለበት ለማብራራት ሞክራለሁ። አሁን ደግሞ ስለ ትርጉም መንፈሳዊ ገጽታ በአጭሩ ላብራራ። የሚከተሉት የመቆጣጠሪያ ዝርዝሮች ረድተውኛል፡

- ሀ. ለመንፈስ ርዳታ ይጸልዩ (1ኛ ቆሮ. 1:26-2:16)።
- ለ. ከሚታወቅ ኃጢአት በግልጽ ምሕረትንና መንጻትን እንዲያገኙ ይጸልዩ (1ኛ ዮሐንስ 1:9)።
- ሐ. ስለ እግዚአብሔር ለማወቅ ከፍተኛ ፍላጎት እንዲያድርብዎ ይጸልዩ (መዝ. 19:7-14፤ 42:1፤ 119:1)።
- መ. አዲስ ማስተዋልን በሕይወትዎ ወዲያውኑ ይተግብሩ።
- ሠ. ትሑትና ለመማር የተዘጋጁ ይሁኑ።

በሎጂካዊ ሂደት እና በመንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊ መሪነት መካከል ያለውን ሚዛን ለመጠበቅ በጣም አዳጋች ነው። የሁለቱን ሚዛን ለመጠበቅ የሚከተሉት ጥቅሶች ረድተውኛል፡

ሀ. ከ ጀምሮ ደብሊዩ. ሲር፣ ቃሉን መጠምዘዝ (ማጣመም) ገጽ 17-18

“ማብራሪያ የሚመጣው ወደ እግዚአብሔር ሕዝቦች ሐሳብ ነው— ወደ መንፈሳዊ ምሑር ሳይሆን። በመጽሐፍ ቅዱስ ክርስትና የተለየ የመማሪያ ክፍል የለም፤ ምንም የተለየ የሚያብራራ፣ ተገቢው ትርጓሜ የሚመጣቸው የተለዩ ሰዎች የሉም። እና ስለዚህ፣ መንፈስ ቅዱስ ልዩ የጥበብ፣ እውቀት፣ እና መንፈስን የመለየት ጸጋ ሲሰጥ፣ እነዚህ ባለጸጋ ክርስቲያኖች ብቻ የቃሉ ሥልጣናዊ ተርጓሚዎች እንዲሆኑ መመደቡ አይደለም። ሁሉም የራሱ ሕዝቦች ሊማሩ፣ ሊዳኙ እና ሊለዩ፣ በእነሱ፣ እግዚአብሔር የተለየ ችሎታ ለሰጣቸው እንኳ ሥልጣን ያለውን መጽሐፍ ቅዱስ መጥቀስ እንደሚችሉ ነው። ለማጠቃለል፣ በሙሉው መጽሐፍ ያቀረቡት ሐሳብ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛው የእግዚአብሔር መገለጥ ለሰው ልጆች ሁሉ ነው። በሚናገረው ሁሉ የመጨረሻው ባለሥልጣን ነው፤ በጥቅሉ ምሥጢራዊ ሳይሆን በማንኛው ባህል ባሉ ተራ ሰዎች በበቂ መልኩ ለመረዳት የሚቻል ነው።”

ለ. በኬርክጋርድ፣ በቤርናንድ ራም በሚገኘው፣ የፕሮቴስታንት የቅዱሳት መጻሕፍት ትርጓሜ፣ ገጽ 75፡ እንደ ኬርክጋርድ ከሆነ ሰዋሰዋዊ፣ ቃላዊ፣ እና ታሪካዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች አስፈላጊ ናቸው፤ መቅደም ያለበት ግን የመጽሐፍ ቅዱስ ልባዊ ንባብ ነው። “መጽሐፍ ቅዱስን እንደ እግዚአብሔር ቃል ለማንበብ፣ ማንም አፍ ከልብ ሆኖ፣ በተጠንቀቅ ሆኖ፣ በጉጉትና ተስፋ በማድረግ፣ ከእግዚአብሔር ጋር እየተነጋገረ ማንበብ አለበት። መጽሐፍ ቅዱስን በሐሳብ ቢስነት ወይም በግዴልሽነት ወይም እንደ ትምህርት ወይም እንደ ልዩ ሞያ ማንበብ መጽሐፍ ቅዱስን እንደ እግዚአብሔር ቃል ማንበብ አይደለም። አንዱ የፍቅር ደብዳቤ እንደሚነበብ የሚያነበው ከሆነ እሱ እንደ እግዚአብሔር ቃል እያነበበው ነው።”

ሐ. ኤች. ኤች. ሮውሊ በየመጽሐፍ ቅዱስ ጠቀሜታ፣ ገጽ 19፡

“የተሻለ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራዊ መረዳት፣ ምንም ያህል ፍጹም ቢሆን ሁሉንም ሀብቶች ሊያስገኝ አይችልም። ይህን መሰሉን መረዳት ዝቅ ለማድረግ አይደለም፤ ለፍጹም መረዳት አስፈላጊ ነው። ነገር ግን ፍጹም ይሆን ዘንድ ወደ መጽሐፍ መንፈሳዊ ሀብቶች የሚያመራ መንፈሳዊ መረዳት ማስፈለጉን ለማሳየት ነው። እናም ለዛ መንፈሳዊ መረዳት ከምሑራዊ ንቁነት የተሻለ ነገር ያስፈልጋል። መንፈሳዊ ነገሮች በመንፈሳዊነት የሚለዩ ናቸው፤ እናም የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪ የመንፈሳዊ ተቀባይነት አዘማሚያ ሊኖረው ይገባል፤ ራሱን ይሰጥ ዘንድ እግዚአብሔርን ለመፈለግ ጉጉት ያለው፣ ከሳይንሳዊ ጥናቱ ባሻገር ወደ ተትረፈረፈ ሀብት ወራሽነት ወደሚያስገኝ ወደዚህ ከመጻሕፍት ሁሉ ታላቅ ወደ ሆነ።”

VI. የሐተታው ዘዴ

የጥናት መመሪያ ሐተታው የተሰናዳው የእርስዎን የትርጉም አግባብ በሚከተሉት መንገዶች ለማገዝ ነው፡

- ሀ. እያንዳንዱን መጽሐፍ የሚያስተዋውቅ አጭር ታሪካዊ የዋና ሐሳብ መግለጫ። “የንባብ ሀደት ቁጥር 3” ካነበበሱ በኋላ ይህን መረጃ ያረጋግጡት።
- ለ. ጽሑፋዊ ማብራሪያዎች በየአንዳንዱ ምእራፍ መጀመሪያ ላይ ይገኛል። ይህም ሥነ ጽሑፋዊ አሀዱ እንዴት እንደተዋቀረ ለመመልከት ይረዳል።
- ሐ. በእያንዳንዱ ምእራፍ ወይም ሥነ ጽሑፋዊ አሀድ፣ የአንቀጽ ክፍሎች እና መግለጫ ጽሑፎች ከተለያዩ በርካታ ዘመናዊ ትርጉሞች ተሰጥተዋል፡
 1. የመጽሐፍ ቅዱስ ኅብረት ሰላይቲ የግሪክ ጽሑፍ፣ አራተኛ እትም (የተመቅሶ)
 2. አዲሱ የአሜሪካ መደበኛ መጽሐፍ ቅዱስ፣ 1995 የተሻሻለ (አአመመቅ)
 3. አዲሱ ኪንግ ጀምስ እትም (አኪጀእ)
 4. አዲሱ የተከለሰው መደበኛ መጽሐፍ ቅዱስ (አየመመቅ)

- 5. አዲሱ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ (አእመቅ)
- 6. የኢሩሳሌም መጽሐፍ ቅዱስ (ኢመቅ)

የአንቀጽ ክፍሎች ተመስጧዊ አይደሉም። ከጽሑፉ መረጋገጥ ይኖርባቸዋል። ከተለያዩ የትርጉም ንድፈ ሐሳቦች እና ሥነመለኮታዊ አስተሳሰቦች የተለያዩ ዘመናዊ ትርጉሞችን በማወዳደር የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን ለመተንተን እንችላለን። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድ ዋና ትውኔት ይዟል። ይህም “መሪ ዓረፍተ ነገር” ወይም “የጽሑፉ ማእከላዊ ሐሳብ” ተብሎ ይጠራል። ይህም ኅብር ያለው ሐሳብ አግባብነት ላለው ታሪካዊ፣ ሰዋሰዋዊ ርጉም ቁልፍ ነው። ማንም ከአንድ አንቀጽ ባነሰ መተርጎም፣ መስበክ ወይም ማስተማር ይኖርበትም! በተጨማሪም እያንዳንዱ አንቀጽ ከአካባቢው አንቀጾች ጋር እንደሚዛመድ አስታውሱ። ለዚህ ነው በአንቀጽ ደረጃ ያለ የዋና ሐሳቦች ርዝር ለመጽሐፉ በጣም አስፈላጊ የሆነው። በዋናው ተመስጧዊ ጸሐፊ የተገለጠውን ርዕስ ጉዳይ አመክኖአዊ ፍሰት መከተል መቻል ኖርብናል።

መ. የቦብ ማስታወሻዎች በትርጓሜ የሚከተሉት ቁጥር በቁጥር የሆነውን አግባብ ነው። ይህም የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ እንድንከተል ያስገድደናል። ማስታወሻዎቹ ከብዙ አካባቢዎች መረጃዎችን ይሰጡናል።

- 1. ሀ. ሥነ ጽሑፋዊ ተጓዳኝ ጽሑፍ
- 2. ለ. ታሪካዊ፣ ባህላዊ መረዳቶች
- 3. ሐ. ሰዋሰዋዊ መረጃ
- 4. መ. የቃላት ጥናቶች
- 5. ሠ. ጠቃሚ ትይዩ አንቀጾች

ሠ. በተወሰኑ ነጥቦች በሐተታው ውስጥ፣ አዲሱ የአሜሪካን መደበኛ ትርጉም (በ1995 የተሻሻለ) የጎትመትጽሑፍ፣ ከሌሎች በርካታ ዘመናዊ ትርጉሞች በደጋፊነት ይኖራሉ።

- ሀ. አዲሱ የኪንግ ጀምስ ቅጂ (አኪጀቅ)፣ የጽሑፋዊ እጅ ጽሑፎችን ማለት “ቴክኒካል ሪቪፕት” የሚከተል ነው።
- ለ. አዲሱ የተከለሰው መደበኛ ቅጂ (አየተመቅ)፣ ማለትም ቃል በቃል የሆነ ትርጉም ሲሆን፣ እሱም የተከለሰው መደበኛ ትርጉም ከቤተክርስቲያን ብሔራዊ ምክር ቤት ነው።
- ሐ. የጊዜው እንግሊዝኛ ትርጉም (የጊእት)፣ ከአሜሪካን የመጽሐፍ ቅዱስ ሰሳይቲ የተሻሻለ አቻ ትርጉም ነው።
- መ. የዮሩሳሌም መጽሐፍ ቅዱስ (1መቅ)፣ ከፈረንሳይ ካቶሊክ የተሻሻለ አቻ ትርጉም ላይ የተመሠረተ የእንግሊዝኛ ትርጉም ነው።

ረ. ግሪክኛን ለማያነቡ፣ ተነጻጻሪ እንግሊዝኛ ትርጉሞች በጽሑፉ ውስጥ ያሉትን አስቸጋሪ ክፍሎች ለመረዳት ይጠቅማሉ።

- ሀ. የእጅ ጽሑፍ ልዩነቶች
- ለ. አማራጭ የቃላት ፍቺዎች
- ሐ. ሰዋሰዋዊ አስቸጋሪ ጽሑፎችና አወቃቀሮች
- መ. አሻሚ ጽሑፎች የእንግሊዝኛ ትርጉም እነዚህን ችግሮች ባያቃልልም እንኳ፣ ጠለቅ እና ውስጣዊ የሆነ ጥናት ይደረግ ዘንድ አላማና ስፍራውን ያሳያሉ።

ሸ. በእያንዳንዱ ምእራፍ መዝጊያ ላይ ጠቃሚ የውይይት ጥያቄዎች ተሰጥተዋል፣ እነዚህም የምእራፉን ዋናዎቹን የትርጓሜ ጉዳዮች ላላማ ለማድረግ የሚሞክሩ።

መግቢያ ለገዢዎች

(ለታወቀው ቤተ ክርስቲያን ተጨባጭ ምክር)

I. የገዢዎች የተለየነት

- ሀ. እሱ ተዘውትሮ እና ቀደም ብሎ በቀደምት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ይጠቀስ ነበር፤ ከሌሎች የጳውሎስ መልዕክቶች ይልቅ፤ ይህም የሚያሳየው አስፈላጊነቱንና ጠቀሜታውን ነው።
- ለ. በሙራቶሪያን ቅሪቶች፤ እሱም የቅዱሳን መጻሕፍት ዝርዝር ያለውና ከሮም የሆነ (200 ዓ.ም)፤ እሱ በዝርዝሩ የሰፈረው በመጀመሪያው የጳውሎስ መልዕክቶች ነው፤ ይህም ጠቀሜታውን ያመለክታል።
- ሐ. ጳውሎስ በዚህ ተግባራዊ መልዕክት ልዩነት አድርጓል፤ ይህም በራሱ ግላዊ አስተያየትና በጌታ ትዕዛዛት መካከል፤ ሆኖም፤ ይህ የተመሠረተው በኢየሱስ ትምህርት ባለው መረዳት፤ በማናቸውም መስክ ርዕስ ጉዳይ ላይ ነው። የሚቻለው ቢሆን በኢየሱስ ቃላት ላይም ባለፈ ነበር። እሱ እንደሚያምነው አስተያየቶቹ ደግሞ ተመስጧዊና ሥልጣን ያላቸው ናቸው (ዝ.ክ 7:25፣ 40)።
- መ. ጳውሎስ ለቤተ ክርስቲያን ያለው የመመሪያ መርህ የግለሰብ አማኞች ነጻነት ሲሆን፤ ነገር ግን ደግሞ የእነሱ የጋራ የተካከለ ኃላፊነት ነው፤ ይህም በሕግ ላይ የተመሠረተ ሳይሆን በፍቅር ላይ ነው። የሞላው አብያተ ክርስቲያን ጤንነትና ዕድገት ከማንም ዓይነት ግላዊ መብት ወይም ጠቀሜታ ይልቃል (ዝ.ክ 12:7)።
- ሠ. ይህ መልዕክት (ከ2ኛ ቆሮንቶስ 2ጋ ተያይዞ) ስለ አዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ጥንታዊ እይታ ይሰጠናል፤ ስለ አወቃቀሩ፤ ዘዴዎቹ፤ እና መልዕክት። ሆኖም፤ የግድ መታወስ ያለበት ይህች ቤተ ክርስቲያን ችግር ያለባት መሆንን ነው፤ የተለመደው ያልሆኑ ማኅበረ ምዕመናን።

II. የቆሮንቶስ ከተማ

- ሀ. የክረምት የመርከብ መተላለፊያ የግሪክ ደቡባዊ ጥግ (ማለትም፤ ኬፕ ማሊያ) በጣም አደገኛ ነበር። ስለሆነም አቋራጭ የየብስ መስመር ማግኘት ወሳኝ ነበር። የቆሮንቶስ መልካም ምድራዊ አቀማመጥ በአራት ማይል የባሕር ሰርጥ፤ እሱም በቆሮንቶስ የባሕር ሰላጤ (ማለትም፤ አዮኒያን ባሕር) እና ሳሮኒክ የባሕር ወሽመጥ (ማለትም፤ ኤጂያን ባሕር) መካከል ሲሆን ይህም ከተማይቱን ዋነኛ የመርከብ መናገጃ፤ ግብይት (በተለይም በጡብ እና በተለየ የነሐስ ሥራ)፤ እንዲሁም የወታደራዊ ማዕከል ነበረች። በጳውሎስ ዘመን ይህ በደምሳሳው የምስራቅ ምዕራብ ባህሎች የሚገናኙበት ነው።
- ለ. ቆሮንቶስ ደግሞ የግሪክ-ሮማ ዓለም የባህል ማከል ነበር፤ ምክንያቱም ባመት ሁለቱ የኢስገምያን ጨዋታዎችን ታስተናግድ ስለነበር ነው፤ በ581 ዓ.ዓ የተጀመረውን (በፖሊዶን ቤተ መቅደስ)። በአቴና በየአራት ዓመቱ የሚደረገው የአለምምገኝ ጨዋታ ብቻ ነበር በስፋትም ሆነ በጠቀሜታ የሚበልጠው (ቱሲዲደስ፤ ታሪክ. 1.13.5)።
- ሐ. በ146 ዓ.ዓ ቆሮንቶስ በነውጥ ውስጥ ገባች (ማለትም፤ የአኪያን ማኅበር) ሮምን በመቃወም፤ እናም በሮማው ጀነራል ሉሲየስ ሙሚየስ ወደመቻ፤ ተያይዞም የግሪክ ሕዝብ በባርነት ተበታተነ። በኢኮኖሚያዊና ወታደራዊ ጠቀሜታዎ ምክንያት በዩልየስ ሲዘር በ46 ወይም 48 ዓ.ዓ ድጋሚ ተገነባች። የሮሜ ቅኝ ሆነች፤ የሮሜ ወታደሮች የሚጠሩበት። እሷም በሥነ-ሕንጻና በባህል ሮምን ትመስላለች፤ እናም የሮሜ ያስተዳደር ማዕከል ነበረች (ማለትም፤ ሴናቶሪያል) የአካይያ ጠቅላይ ግዛት በ27 ዓ.ዓ፤ እሷም በ15 ዓ.ም የገገሠ ነገሥቱ ጠቅላይ ግዛት ሆነች።
- መ. የጥንቷ የቆሮንቶስ የከተማ ክልል ከሜዳው 1880 ሜግ ከፍ ሲል የአፍሮዳይት ቤተ መቅደስ ስፍራ ነው። በዚህ ቤተ መቅደስ ዙሪያ 1000 ሴተኛ አዳሪዎች አሉ (ስትራቦ፤ ጂኦግራፊ፤ 8.6.20-22)። “ቆሮንቶሳዊ” ተብሎ መጠራት (ማለትም፤ ኮረንቲያዜስታይ፤ በአርስቶፋገስ [450 -385 ዓ.ዓ]) ልቅ ከሆነ የዐመጸኝነት ሕይወት ጋር ተመሳሳይነት አለው። ይህ ቤተ መቅደስ እንዳብዛኛው ከተማ፤ በመሬት መንቀጥቀጥ ወደም ነበር፤ በግምት ከ150 ዓመት በፊት፤ ጳውሎስ ከመድረሱ፤ በ77 ዓ.ም በድጋሚ እንደነበረው። የመራባት አምልኮ በጳውሎስ ዘመን ስለመቀጠሉ ርግጠኝነት የለም። ሮሞች በ146 ዓ.ዓ ከተማይቱን ካወደዱት እና ዜጎቻን ሁሉ ከገደሉ ወይም ባርያ ካደረጉ ወዲህ፤ የግሪክ የከተማው ባለቤትነት ወደ ሮማ ቅኝ ገዢዎች ይዞታ ተዛውሯል (ፎሳኒያስ፤ II. 3.7)። ይህ የሮሜ ባህላዊ ዐውድ ከግሪክ ባህል ምትክ፤ ወሳኝ የሆነ ልዩነት አምጥቷል፤ 1ኛ ቆሮንቶስን በመተርጎም ረገድ።

III. ጸሐፊው

- ሀ. በዚህ ከተማ ነበር ሐዋርያው ጳውሎስ በሁለተኛው የሚሲዮን ጉዞው የመጣው፤ ማስረጃው በሐዋርያት ሥራ 18፡1-21 ይገኛል። ጌታ ለጳውሎስ በራዕይ ተገልጦለታል፤ ብዙዎች እንደሚያምኑና የበረታ ተቃዋሚ በተልዕኮው ላይ እንደሚይኖር (ሐዋ. 18፡9-10)።
- ለ. የጳውሎስ ሚስቶናዊ ዕቅድ በሱ ጊዜ በነበሩት ዋነኛ ከተሞች ቤተ ክርስቲያንን መትከል ነበር፤ የተለወጡ ጎብኚዎች፤ ተዘዋዋሪ ነጋዴዎች፤ እና ባሕረኞች ወንጌልን በየደረሰበት እንደሚያሰራጩ በማመን። ለወንጌላዊነትና ደቀ መዝሙርን ለማፍራት በየስፍራው ኃላፊነቱን የወሰዱት የአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ናቸው።
- ሐ. ጳውሎስ አቋላንና ጽርስቅላን አገኛቸው፤ ያመኑ አይሁዶች ሆነው በድንኳን ሥራ ወይም በቆዳ ሥራ በቆሮንቶስ ተሰማርተው። እነሱም ከሮሜ በ49ዓ.ም እንዲወጡ የተገደዱ፤ በከላውዴዎስ አዋጅ (አሮሲያስ፤ ታሪክ 7፡6፡15-16) ማናቸውንም ዓይነት የአይሁድ አምልኮና የአምልኮ ሥርዓት (ሐዋ. 18፡2)። ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ መጥቶ የነበረው ብቻውን ነበር። ሁለቱም ሲላስና ጢሞቴዎስ በመቁደንያ ተግባራቸው ላይ ነበሩ (ሐዋ. 18፡5)። በጣም አልተበረታታም ነበር (ሐዋ. 18፡9-19፤ 1ኛ ቆሮ. 2፡3)። ሆኖም፤ ለአስራ ስምንት ወራት በጽናት ተቀምጧል (ሐዋ. 18፡11)።
- መ. ጳውሎስ ይህንን መጽሐፍ ለመድረሱ በሮሜው ከሌመንት ተረጋግጧል፤ እሱም ለቆሮንቶስ ደብዳቤ የጻፈ፤ በ95/96 ዓ.ም (እኔ ከሌመንት 37፡5፤ 47፡1-3፤ 49፡5)። ጳውሎሳዊ የዚህ መልዕክት ጸሐፊነት ምንም ጥርጥር የለውም፤ በዘመናዊዎች የትንታኔ ምሁራን ጭምር።

IV. ጊዜው

- ሀ. የጳውሎስ ቆሮንቶስ ጉብኝት ጊዜ ተረጋግጧል፤ በንጉሠ ነገሥት ክላውዴዎስ ጽሑፍ ተረጋግጧል፤ በዴልፊ የተገኘው፣ ቀኑም በጋሊዮ ቆንስታንቲን፣ በ51 ዓ.ም መጀመሪያ አንሥቶ እስከ ሐምሌ 52 ድረስ (ሐዋ. 18:12-17)፣ ይህም ጳውሎስ የደረሰበትን ጊዜ በግምት ከ49-50 ዓ.ም ያደርሰዋል።
- ለ. እንግዲያ የጳውሎስ መልዕክት በ50ዎቹ አጋማሽ ላይ ሊሆን ይችላል። የጻፈውም ከኤፌሶን ነው፣ በሁለት ዓመታት መሐል ባገለገለበት (ሐዋ. 19:10) እና ሦስት ዓመት (ሐዋ. 20:31)።
- ሐ. የጳውሎስ መልዕክቶች ቅደም ተከተል ሊሆን የሚችለው ኤፍ. ኤፍ. ብሩስ እና ሙሪ ሀሪስ በመጠነኛ ማስተካከያዎች፡

መጽሐፍ	ጊዜ	የተጻፈበት ስፍራ	ከሐዋ.ሥራ.ጋር ግንኙነቱ
1. ገላትያ	48	ሶርያ አንቲሆች	14:28፤ 15:2
2. 1ኛ ተሰሎንቄ	50	ቆሮንቶስ	18:5
3. 2ኛ ተሰሎንቄ	50	ቆሮንቶስ	
4. 1ኛ ቆሮንቶስ	55	ኤፌሶን	19:20
5. 2ኛ ቆሮንቶስ	56/57	መቄዶንያ	20:2
6. ሮሜ	57	ቆሮንቶስ	20:3
7-10 የእስር ቤት መልዕክቶች			
ቆላስይስ	ቅድመ 60ዎቹ	ሮም	
ኤፌሶን	ቅድመ 60ዎቹ	ሮም	
ፊሊሞና	ቅድመ 60ዎቹ	ሮም	
ፊሊጵስዮስ	62-63 መጨረሻ	ሮም	28:30-31
11-13 አራተኛው የሚሲዮን ጉዞ			
1ኛ ጢሞቴዎስ	63 (ወይም ኋላ፣	መቄዶንያ	
ቲቶ	63 ግን ቀደም ብሎ	ኤፌሶን (?)	
2ኛ ጢሞቴዎስ	64 ዓ.ም 68)	ሮም	
(ጳውሎስ የተገደለው ምናልባት በ65 ዓ.ም ነው)።			

V. የመልዕክቱ ተቀባዮች

- ሀ. የመልዕክቱ ተቀባይ ባብዛኛው በአሕዛብ የተገነባችው ታዳጊ ቤተ ክርስቲያን ነበረች። የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ሕዝብ በዘርና በባህል ድብልቅ ነበር። ከጥንታዊ ቅርስ ቅሪትና ከቃሉ እንደምንረዳው (ሐዋ. 18:4-8) በቆሮንቶስ ምክራብ ነበር።
- ለ. የሮሜ ወታደሮች አዛ ይጠሩ ነበር፣ የሃያ ዓመት ወታደራዊ አገልግሎት ሲፈጽሙ። ቆሮንቶስ ነጻ ከተማ ነበረች፣ የሮማ ቅኝ እና የሮማ ጠቅላይ ግዛት የአኪያ ዋና ከተማ ነበረች።
- ሐ. መልዕክቱ በርካታ ቡድኖችን የሚያንጸባርቅ ይመስላል፣ በቤተ ክርስቲያን፡፡
 - 1. ምሁራን ግሪኮች እነሱ አሁንም በፍልስፍና ባሕላቸው የሚኮሩ እና የክርስቲያን መገለጫን ከእነዚህ አሮጌ ወጎች እና ምሁራዊ ባህሎች ጋር ሊያቀናጁ የሚፈልጉ
 - 2. የሮሜ ደጋፊዎችና ማኅበራዊ ምሁራን
 - 3. አማኝ የአይሁድ ስብስቦች ባብዛኛውም “እግዚአብሔርን የሚፈሩ” አሕዛብ፣ እነሱም ምክራብ ላይ የሚገኙ
 - 4. ብዙ ቁጥር ያላቸው የተለወጡ ባሮች

VI. የመልዕክቱ ዓላማ

- ሀ. ጳውሎስ ስለ ችግሩ ሰማ፣ በቆሮንቶስ ስለተስፋፋው፣ ከአራት ምንጮች
 - 1. የቀሎኤ ቤተሰቦች፣ 1:11
 - 2. ከቤተ ክርስቲያን የተላከ ደብዳቤ፣ ጥያቄ የሚጠይቅ፣ 7:1፣25፣ 8:1፣ 12:1፣ 16:1፣12
 - 3. ግላዊ ጉብኝት ከእስጢፋኖስ፣ ፎርቱኔተስ፣ እና አቂከስ፣ 16:17
 ሊሆን የሚችለው ደብዳቤው (ቁ.2) የመጣው በእነዚህ ሰዎች ነው (ቁ.3)።
 - አስደናቂ የሚሆነው ሙሪ ሀሪስ የ1ኛ ቆሮንቶስን ማውጫ፣ ጳውሎስ ስለ ቤተ ክርስቲያን በተቀበለው መረጃ ላይ ማድረጉ ነው።
 - 1. ከቀሎኤ ቤተሰቦች በተገኘ የቃል ዜና፣ እሱም በጳውሎስ ጽሑፍ ምዕራፍ 1-4 መነሻ የሆነ
 - 2. ከቤተ ክርስቲያን ተወካዮች በተገኘ የቃል መልዕክት (ማለትም፣ እስጢፋኖስ፣ ፎርቱናተስ፣ እና አቂከስ)፣ እሱም ለምዕራፍ 5-6 መነሻ የሆነ
 - 3. የጽሑፍ ጥያቄዎች፣ ከቤተ ክርስቲያን፣ ይህም ለምዕራፍ 7-16 መነሻ የሆነ
- ለ. ቤተ ክርስቲያኗ ለየለያዩ መሪዎች በመወገን ተከፋፈለች፡፡ ጳውሎስ፣ አጵሎስ፣ ጴጥሮስ፣ እንዲሁም ምናልባት የክርስቶስ ወገን (ዝኪ. 1:12)። ቤተ ክርስቲያን በአመራር ዓይነት ብቻ አልተከፋፈለችም፣ ነገር ግን ደግሞ በበርካታ የምራል ጉዳዮች እና በመንፈሳዊ ስጦታ አጠቃቀም እንጂ። ዋነኛው የክርክሩ ነጥብ የጳውሎስ ሐዋርያዊ ሥልጣን ነበር (በተለይም 2ኛ ቆሮንቶስ)!

VII. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጋር የነበረው ግንኙነት — ጊዜያዊ ንድፍ

- ሀ. ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ምን ያህል መልዕክት ጻፈ?
 - 1. ሁለት ብቻ፣ 1ኛ 2ኛ ቆሮንቶስ
 - 2. ሦስት፣ አንደኛው ደብዳቤ የጠፋ
 - 3. አራት፣ ሁለት ደብዳቤዎች የጠፉ
 - 4. እንዳንድ ዘመናዊ ምሁራን የጠፉትን ሁለት መልዕክቶች ከፋዮች በ2ኛ ቆሮንቶስ አግኝተዋል

ሀ. የቀድሞው መልዕክት (1ኛ ቆሮ. 5:9) በ2ኛ ቆሮ. 6:14-17:1)
 ለ. ጽኑ መልዕክት (2ኛ ቆሮ. 2:3-4:9፤ 7:8-12) በ2ኛ ቆሮ. 10-13)

5. አምስት፣ ከ2ኛ ቆሮ. 10-13 አምስተኛው ደብዳቤ ይሆናል፤ ከተጨማሪው የቲቶ ክፉ ዜና በኋላ ተያይዞ የተላከ፤
- ለ. ንድፈ-ሐሳብ ቁ.3 ከሁሉ የተሻለ ይስማማ ይመስላል
1. ቀደምት ደብዳቤ፣ የጠፋ (1ኛ ቆሮ. 5:9)
 2. 1ኛ ቆሮንቶስ
 3. ጽኑ ደብዳቤ፣ የጠፋ (ምናልባትም በ2ኛ ቆሮ. 2:1-11፤ 7:8-12) ከተመዘገበው ክፉ ይሆን
 4. 2ኛ ቆሮንቶስ

ሐ. የዳግም አወቃቀር ንድፍ

ቀን	ጉብኝት	ደብዳቤ
<p>ዓ.ም 50-52 የጳውሎስ ሁለተኛ ሚሲዮናዊ ጉዞ</p> <p>ዓ.ም 52 ጋሊሶ ተሾመ ከ51 ዓ.ም ጀምሮ (ሐዋ. 18:12-17)</p>	<p>ሀ. በጳውሎስ ሁለተኛ ሚሲዮናዊ ጉዞ በቆሮንቶስ አስራ ስምንት ዓመት ቆይቷል (ሐዋ. 18:1-11)</p>	<p>ሀ. 1ኛ ቆሮ. 5:9-11 የሚያመለክት የሚመስለው በቤተ ክርስቲያን የነበረውን ኢ ሞራላዊ ሁኔታ ነው። ይህ መልዕክት አይታወቅም ነበር። (1) አንዳንዶች እንደሚገምቱት 2ኛ ቆሮ. 6:14-7:1 የእሱ ክፍል ባይሆን ኖሮ ወይም (2) ያም 2ኛ ቆሮ. 2:3፣4፣9 ያልተጠናቀቁ መልዕክቶች ሆነው 2ኛ ቆሮንቶስ የሚያመለክቱ</p>
<p>ዓ.ም 56 (መጻው)</p>	<p>ለ. ጳውሎስ በቤተ ክርስቲያን ስለ ነበሩት ችግሮች ኤፌሶን እንደነበረ ከሁለት ምንጮች ሰምቷል። (1) የቀሎኤ ሰዎች፣ 1ኛ ቆሮ. 1:11 እና (2) አስጢፋኖስ፣ ፎርልቱናተስ እና አቁከስ፣ 1ኛ ቆሮ. 16:17። እነሱ ባጠቃላይ ጥያቄ ያለው ደብዳቤ ይዘው መጥተው ነበር። ከቆሮንቶስ የቤት ቤተ ክርስቲያን</p>	<p>ለ. ጳውሎስ እነህን ጥያቄዎች መለስ (1ኛ ቆሮ. 7:1፣25፣ 8:1፤ 12:1፤ 16:1፣2) 2ኛ ቆሮንቶስን በመጻፍ። ጢሞቴዎስ (1ኛ ቆሮ. 4:17) ምላሹን የሚወስደው ከኤፌሶን ነው (ዝክ. 1 ቆሮ. 16:8) ወደ ቆሮንቶስ። ጢሞቴዎስ በቤተ ክርስቲያን የነበረውን ችግር ለማቃለል አልቻለም።</p>
<p>ዓ.ም 56 (ከረምት) ወይም ዓ.ም 57 (ከረምት)</p>	<p>ሐ. ጳውሎስ ደንገተኛና አስቸጋሪ ጉብኝት በቆሮንቶስ አደረገ (በሐዋ. አልተመዘገበም፣ 2ኛ ቆሮ. 2:1)። የተሳካ አልነበረም፣ ግን ለመመለስ ቃል ገብቷል።</p>	<p>ሐ. ጳውሎስ ጽኑ ደብዳቤ ጻፈ. (2ኛ ቆሮ. 2:3-4:9፣ 7:8-12) ለቆሮንቶስ የቤት ውስጥ ቤተ ክርስቲያናት፣ ይህም በቲቶ የተላከ (2ኛ ቆሮ. 2:13፣ 7:13-15)። ይህ መልዕክት አይታወቅም፣ ጥቂቶች እንደሚያስቡት፣ የ2ኛ ቆሮ. 10-13 ክፉ ይሆናል።</p>
<p>ዓ.ግ 57-58 (ከረምት)</p>	<p>መ. ጳውሎስ ቲቶን በትሮአስ ሊያገኘው አቀደ፣ ግን ቲቶ ግን አልመጣም፣ ስለሆነም ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ሄደ (2ኛ ቆሮ. 2:13፣ 7:5፣13)፣ ምናልባት ፊሊጲያ (ዝክ. ኤምኤስኤስ ቤ፣ ኬ፣ኤል፣ ፒ)።</p> <p>ሠ. የጳውሎስ የመጸረሻው የተመዘገበ የቆሮንቶስ ጉብኝቱ የተጠቀሰው በሐዋ. 20:2-3 ላይ ይመስላል። ምንም እንኳን ቆሮንቶስ በቃል ባይጠቀስም፣ ታሳቢ ይደረጋል። እሱም በከረምት ወራቶች እዛ ቆይቷል።</p>	<p>መ. እሱም ቲቶን አግኝቶ፣ ቤተ ክርስቲያንም የሱን አመራርነት መቀባሊን ሰማ፣ ከዚያም 2ኛ ቆሮንቶስን በታላቅ ምስጋና ጻፈ. (ዝክ. 7:11-16)። እሱም የተላከው በቲቶ ነው</p> <p>ሠ. የተጠቆመው ሁኔታ ለውጥ በምዕራፍ 1-9 እና 10-13 መካከል ያለው በአንዳንድ ምሁራን እንደ ተጨማሪ መጥፎ ዜና ተብራርቷል (ሊሆን የሚችለው፣ የቀድሞ ተቃዋሚዎች ዳግም መነሳሳትና የሌሎች አዳዲስ ተቃዋሚዎች መጨመር ነው) ከቆሮንቶስ የቤት ቤተ ክርስቲያኖች፣ ከምዕራፍ 1-9 ተጽፎ ነበር (ኤፍ. ኤፍ. ብሩስ)።</p>

VIII. መደምደሚያ
 ሀ. በ1ኛ ቆሮንቶስ፣ መጋቢው ጳውሎስ የቤተ-ክርስቲያንን ችግር ለማስወገድ ጥሯል። በዚህ መልዕክትና በገላትያ ሁለንተናዊውን የወንጌል እውነት በተለያዩ መንገድ ሲያስተላልፍ እናያለን፣ በቤተ-ክርስቲያን መሻት ላይ ተመሥርቶ፣ ነጻነት ለገላትያ ኦብደተ-ክርስቲያናት/ ገደብ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን።

- ለ. ይህ መጽሐፍ አንድም “የአሮጌ ባህል” ወይም የዓይነተኛ እውነት ሀብት ሆኖ በአንድ በተወሰነ ታሪካዊ/ ባህላዊ መቼት ላይ የተፈጸመ ነው። እውነትንና የዛን እውነት ባህላዊ አተገባበር እንዳናምታታው እጅግ መጠንቀቅ ይኖርብናል። ለዚህ እጅግ ጠቃሚ ሥነ-መለኮታዊ ጉዳይ መልካም ማብራሪያ የጎርደን ዲ. ፊ እና ዳግላስ ስቲቆርትን መጽሐፍ ቅዱስን ለነ ሙሉ ጠቀሜታው እንዴት እንደሚነሱ፣ ገጽ 65-76 እና ጎርደን ፊ ፣ ወንጌልና መንፈስ ቅዱስ የሚለውን ተመልከት።
- ሐ. ይህ መጽሐፍ መጽሐፍ ቅዱስን እንድትተረጉም የመንፈሳዊ ችሎታዎን ገደብ ይገፋፋልሃል። እሱም የሥነ-መለኮትን ገጽታ ዳግም እንድታስብበት ያስገድድሃል። እሱም የአግዚአብሔርን ፍቃድ ደጅ ለዘመናችን ይከፍታል፣ በግልጽ አነጋገር፣ እንደ ሌሎች ጥቂት የመጽሐፍ ቅዱስ ጽሑፎች።

IX. የገና ቆሮንቶስ አጭር ማውጫ

ሀ. መግቢያ 1:1-9

- 1. ሰላምታ፣ 1:1-3
- 2. ምስጋና፣ 1:4-9

ለ. በቆሮንቶስ ላይ የተባሉ ችግሮች፣ 1:10-6:20

- 1. በቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ያለ መከፋፈል፣ የክርስቲያን አመራርን (ማለትም፣ ጳውሎስ፣ አጵሎስ፣ ጴጥሮስ) ሐሳብና መልዕክቱን ካለመረዳት የተነሣ፣ 1:10-4:12
- 2. አስደንጋጭ ኢ-ሞራላዊነት፣ 5:1-13
- 3. የክርስቲያን ሕጋዊነት፣ 6:1-11
- 4. የክርስቲያን ነጻነት፣ በኃላፊነት የተገደበ፣ 6:12-20

ሐ. የቆሮንቶስ መልዕክት የወቀሳ ጥያቄዎችን ያነሣል፣ 7:1-16:1

- 1. የሰዎች ግብረ ሰዶማዊነት፣ 7:1-40
- 2. የባዕድ አምልኮ ባህልና የክርስቲያን ነጻነት የነበረው ግንኙነት፣ 8:1-11:1
- 3. የክርስትና አምልኮና መንፈሳዊነት ፣ 11:2-14:40
- 4. የምጽዓት ትምህርት ውስጠት፣ በተለይም ዳግም ትንሣኤ፣ 15:1-58
- 5. በኢየሩሳሌም ላላቸው እናት ቤተ-ክርስቲያን የተደረገ አስተዋጽዖ፣ 16:1-4

መ. የመደምደሚያ ነጥቦች

- 1. የጳውሎስ (እና የባልደረባ አገልጋዮቹ) የጉዞ ዕቅድ፣ 16:5-12
- 2. የማጠቃለያ ማሳሰቢያና መሰናበቻ፣ 16:13-24

X. ለጳውሎስ አስተሳሰብ ታሳቢ ንባቦች

- ሀ. የቅዱስ ጳውሎስ ሐሳብ፣ ዊሊየም ባርክሌይ፣ በሀርፐር እና ሮው የታተመ
- ለ. ጳውሎስ፣ ነጻ የወጣ ልብ ሐዋርያ፣ ኤፍ. ኤፍ. ብሩስ፣ በኢርድማንስ የታተመ
- ሐ. የጳውሎስ ሃይማኖት መነሻ፣ ጄ. ግሬሻም ማቼን፣ በኢርድማንስ የታተመ
- መ. ጳውሎስ፣ የሱ ሥነ-መለኮት መግለጫ፣ ሄርማን ራይደርበስ (በጆን ዲ ዊት የተተረጎመ)፣ በኢርድማንስ የታተመ
- ሠ. ዘመናት በጳውሎስ ሕይወት፣ ኤ. ቲ. ሮበርትሰን፣ በባርክር የታተመ
- ረ. የክርስቶስ ሰው፣ ጆምስ ኤስ. ስቲቆርት፣ በሃርፐርና ሮው የታተመ
- ሰ. የጳውሎስ እና የመልዕክቶቹ መዝገብ ቃላት፣ በአይቪፒ የታተመ
- ሸ. ጳውሎስ በሮማ ዓለም፣ ግጭት በቆሮንቶስ፣ ሮበርት ኤም. ግራንት፣ በዌስትሚኒስቴር፣ ጆን ፍክስ አታሚ የታተመ
- ቀ. ፊሎ እና ጳውሎስ በሶፊስቶች መካከል፣ ብሩስ ደብሊዩ. ዊንተር፣ በኢርድማንስ የታተመ
- በ. ጳውሎስ ቆሮንቶስን ከተወ በኋላ፣ ብሩስ አብሊዩ. ዊንተር

የንባብ ምድብ አንድ (ገጽ v ተመልከት)

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ሞላውን የመጽሐፍ ቅዱሱን መጽሐፍ በአንድ ጊዜ አንብበው። የሙሉውን መጽሐፍ ማዕከላዊ ፍሬ ሐሳብ በራስህ ቃላት አስፍር።

- 1. የሞላው መጽሐፍ ፍሬ ሐሳብ
- 2. የሥነ-ጽሑፉ ዓይነት (ዘውግ)

የንባብ ምድብ ሁለት (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v)

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ሞላውን የመጽሐፍ ቅዱስን መጽሐፍ በአንድ ጊዜ አንብቦው። ዋነኞቹን ፍሬ-ሐሳቦች ለይተህ ፍሬ-ሐሳቡን በአንድ ዓረፍተ ነገር ግለጽ።

1. የመጀመሪያው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
2. የሁለተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
3. የሦስተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
4. የአራተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
5. ወዘተ

1ኛ ቆሮንቶስ 1

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች*

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ሰላምታና ምስጋና	ሰላምታ	ሰላምታ	ሰላምታ	ሰላምታና ባርኮት
1:1-3	1:1-3	1:1-3	1:1 1:2 1:3	1:1-3
	መንፈሳዊ ስጦታዎች በቆሮንቶስ	ምስጋና	በክርስቶስ በረከት	ምስጋና
1:4-9	1:4-9	1:4-9	1:4-9	1:4-9
መከፋፈል በቤተ ክርስቲያን	መከፋፈል ኃጢአት ነው	መከፋፈል በቆሮንቶስ	መከፋፈል በቤተ ክርስቲያን	በታላቅ መካከል ግጭት
1:10-17	1:10-17	1:10-17	1:10-13 1:14-17	1:10-16 እውነተኛው ጥበብና ሐሰተኛው
ክርስቶስ የእግዚአብሔር ኃይልና ጥበብ	ክርስቶስ የእግዚአብሔር ኃይልና ጥበብ	ክርስቶስ የተሰቀለው (1:18-2:5)	ክርስቶስ የእግዚአብሔር ኃይልና ጥበብ	(1:17-3:4) 1:17-25
1:18-25	1:18-25	1:18-25	1:18-20 1:21-25	
1:26-31	1:26-31	1:26-31	1:26-31	1:26-31

የንባብ ምድብ ሦስት (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ

*ተመስጊዊ ባይሆኑም፣ የአንቀጽ ምድቦች የሚከተለውን የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ ለመረዳት ቁልፍ ናቸው። እያንዳንዱ ዘመናዊ ትርጉም አንቀጾቹን መድቦ ማጠቃለያውን እንዲያቀርብ ተደርጓል። እያንዳንዱ ቅጂ ያንን ርዕስ በራሱ የተለየ መንገድ አጽዕኖቱን አስፍሯል። ጽሑፉን ስታነበው፣ የትኛው ትርጉም በርዕስ ጉዳይም ሆነ በቁጥር ምድቦች ከአንተ መረዳት ጋር እንደሚስማማ ራስህን ጠይቅ።

በእያንዳንዱ ምዕራፍ በቅድሚያ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ይኖርብናል፤ እንዲሁም ርዕስ ጉዳዮቹን መለየት (አንቀጾቹን)። ከዚያም የእኛን መረዳት ከአዲሶቹ ትርጉሞች ጋር ማወዳደር አለብን። መጽሐፍ ቅዱስን ልንረዳ የምንችለው የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ ምን እንደሆነ የሱን አመክኖአዊ (ሎጂክ) እና አቀራረቡን ስንረዳ ነው። ዋነኛው ጸሐፊ ብቻ ነው ተመስጊዊው— አንባቢያን መልዕክቱን ለመቀየርም ሆነ ለማሻሻል መብት የላቸውም። የመጽሐፍ ቅዱስ አንባቢዎች ተመስጊዊውን እውነት በየዕለቱና በሕይወታቸው ሁሉ ተግባራዊ ለማድረግ ኃላፊነት አለባቸው።

ማስታወሻ፡- ሁሉም ሙያዊ ቃላትና አጽሕፍተ ቃላት በሙሉ በቅጥያ አንድ፣ ሁለት፣ እና ሦስት ላይ ተብራርተዋል።

3. ሦስተኛ አንቀጽ
4. ወዘተ

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 1:1

በእግዚአብሔር ፈቃድ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ ሊሆን የተጠራ ጳውሎስ ወንድም ሶስቴንስ።

1:1 “ጳውሎስ” የጳውሎስ ዘመን አብዛኞቹ አይሁድ፣ ከፍልስጥኤም ውጭ የሚኖሩት ሁለት የመጀመሪያ ስም አላቸው፤ አንደኛው የአይሁድ ሌሊኛው የሮሜ (ሐዋ. 13:9)። የጳውሎስ የአይሁድ ስም ሳውል ነበር። እሱ፣ እንደ ጥንቱ የእስራኤል ንጉሥ ከቢንያም ነገድ ነበር (ሮሜ. 11:1፤ ፊሊጵ. 3:5)። የሮሜ ወይም የግሪክ ስም የሆነው ጳውሎስ፣ “ትንሽ” ማለት ነው። ይህም የሚያመለክተው አንድም

1. የሱን አካላዊ አቋም፣ እሱም የሚጠቀሰው በሁለተኛው ክፍለ ዘመን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ መጽሐፍ፣ የጳውሎስ ሥራ፣ ከተሰሎንቄ ጋር የሚዛመድ “ጳውሎስ እና ቴክላ” ተብሎ በሚጠራ ምዕራፍ
2. በራሱ ግላዊ አስተሳሰብ፣ የቅዱሳን ሁሉ መጨረሻ ነኝ በሚለው፣ ይህም ከመነሻው ቤተ-ክርስቲያንን ያሳድድ ስለነበር (1ኛ ቆሮ. 15:9፤ ኤፌ. 3:8፤ 1ኛ ጢሞ. 1:15)
3. ሲወለድ ወላጆቹ ያወጡለት ቢሆን

☐ “መጠራት” ተከታዩን ልዩ ርዕስ ተመልከት

ልዩ ርዕስ፡ መጠራት

እግዚአብሔር ዘወትር በመጥራት፣ በመምረጥ፣ እና አማኞችን ወደ እሱ የማቅረብ ተነሣሽነትን ይወስዳል (ዮሐንስ 6:44፣ 65፣ 15:16፤ 1 ቆሮ. 1:12፤ ኤፌ. 1:4-5፤ 11)። “መጠራት” የሚለው ቃል በበርካታ ሥነ-መለኮታዊ መልኮች ጥቅም ላይ ውሏል።

- ሀ. ኃጢአተኞች ለደኅንነት ተጠርተዋል፣ በክርስቶስ የተፈጸመ ሥራ በኩል በእግዚአብሔር ጸጋ፣ በመንፈስ ላይ ባለ ጽኑ አምነት (ማለትም፣ ክሊቶስ፣ ሮሜ 1:6-7፤ 9:24፣ እሱም ከሥነ-መለኮት አኳያ ከ 1 ቆሮ. 1:1-2 እና 11 ጢሞ. 1:9፤ 11 ጴጥ. 1:10 ጋር ተመሳሳይ የሆነ)።
- ለ. ኃጢአተኞች በጌታ ስም የተጠሩት እንዲድኑ ነው (ማለትም፣ epikaleō፣ ሐዋ. 2:21፤ 22:16፤ ሮሜ. 10:9-13)። ይህ መግለጫ የአይሁድ የአምልኮ ዘይቤ ነው።
- ሐ. አማኞች የተጠሩት ክርስቶስን የመምሰል ሕይወት እንዲኖሩ ነው (ማለትም *k/isis*፣ 1 ቆሮ. 1:26፤ 7:20፤ ኤፌ. 4:1፤ ፊሊጵ. 3:14፤ 11 ተሰ. 1:11፤ 11 ጢሞ. 1:9)።
- መ. አማኞች የተጠሩት ላገልግሎት ተግባራት ነው (ሐዋ. 13:2፤ 1 ቆሮ 12:4-7፤ ኤፌ. 4:1)።

☐ “ሐዋርያ” ይህ የተለመደ የግሪክ ቃል “የተላከ” ማለት ነው (ማለት፣ አፖስቲሎ)። 4:9 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት። ይህ ቃል በበርካታ ሥነ-መለኮታዊ አጠቃቀሞች አሉት።

1. ራቢዎች እሱን የሚጠቀሙት፣ አንዱ የተጠራና የተላከ የሌላው ሕጋዊ ተወካይ ሆኖ ነው፤ ልን እንደኛ የእንግሊዝ “አምባሳደር” (2ኛ ቆሮ. 5:20)።
2. ወንጌላት ዘወትር ይህንን ቃል ለኢየሱስ የሚጠቀሙት ከአብ እንደ ተላከ ለማሳየት ነው (ማቴ. 10:40፤15:24፤ ማርቆስ 9:37፤ ሉቃስ 9:48)። በዮሐንስ ቃሉ መሰረዋል ቅኝት ይወስዳል (ዮሐንስ 4:34፤5:24፤30፤36፤37፤38፤6:29፤38፤39፤40፤57፤ 7:29፤ 8:42፤ 10:36፤11:42፤ 17:3፤8፤18፤21፤23፤25፤ 20:21)። እሱ ጥቅም ላይ የዋለው ኢየሱስ አማኞችን መላኩን ነው (ዮሐንስ 17:18፤ 20:21)።
3. አዲስ ኪዳን የሚጠቀምበት ለደቀ መዛሙርት ነው
 - ሀ. ዋነኞች አስራ ሁለቱ የደቀ-መዛሙርት ማዕከላዊ ስፍራ የነበሩት (ሉቃስ 6:13፤ ሐዋ. 1:21-22)
 - ለ. የተለየ ቡድን ሆነው የሐዋርያነት ረዳቶች እና ተባባሪ ሠራተኞች
 - (1) በርናባስ (ሐዋ. 14:4፤14)
 - (2) አንድሮኒከስ እና ጁኒያስ (ኪጀት፣ ጁኒያ፣ ሮሜ 16:7)
 - (3) አጵሎስ (1 ቆሮ. 4:6-9)
 - (4) ያዕቆብ፣ የጌታ ወንድም (ገላ. 1:19)
 - (5) ስልዋኖስ እና ጢሞቴዎስ (1ተሰ. 2:6)
 - (6) ቲቶም ቢሆን (2ኛ ቆሮ. 8:23)
 - (7) ኢጳፍራዲተስም ቢሆን (ፊሊ. 2:25)
- ሐ. ቀጣይነት ያለው ስጦታ በቤተ-ክርስቲያን (1 ቆሮ. 12:28-29፤ ኤፌ. 4:11)
4. ጳውሎስ ይህንን መጠሪያ ባብዛኞቹ መልዕክቶቹ ለራሱ የሚጠቀሙው የኢየሱስ ተወካይ መሆኑን እግዚአብሔር ጥሪውን እንደሰጠው ለማስረገጥ ነው (ሮሜ. 1:1፤ 1 ቆሮ. 1:1፤ 11 ቆሮ. 1:1፤ ገላ. 1:1፤ ኤፌ. 1:1፤ ቆላ. 1:1፤ 1 ጢሞ. 1:1፤ 11 ጢሞ. 1:1፤ ቲቶ 1:1)።

☐ “ኢየሱስ ክርስቶስ” እነዚህ ቃላት “ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ” ለሚለው ሙሉ መጠሪያ ከፋይ ናቸው (ዝክ. 2፣3፣7፣8፣9፣10)። እነዚህ ሦስት ማዕርጎች ሁሉ ተናጠላዊ ጠቀሜታ አላቸው።

1. “ኢየሱስ” በቤተሌሎም ለነበረው ሕፃን በመልእኩ የተሰየመ ነው (ማቴ. 1:21)። እሱም ከሁለት የዕብራይስጥ ስሞች የተገኘ ነው “ያህዌ፣” ለመለኮት የኪዳን ስም፣ እና “ደኅንነት” (ማለትም፣ ሆሴዕ)። እሱም ከ “ኢየሱ” ጋር ተመሳሳይ የሆነ የዕብራይስጥ ስም ነው። ብቻውን ሲጠቀሙበት ዘወትር የሚገልጸው ሰውን፣ የናዝሬቱ ኢየሱስን፣ የማርያምን ልጅ ነው (ምሳ. ማቴ. 1:16፣ 25፤ 2:1፤ 3:13፤15፤16)።
2. “ክርስቶስ” የዕብራይስጡ መሰረት የግሪክ ትርጉም ነው (ማለትም፣ የተቀባው)። እሱም የሚያስረግጠው የኢየሱስን የብኪ መጠሪያ ያህዌ ተስፋ እንደ ሰጠው አንዱ፣ እሱም አዲሱን የጽድቅ ዘመን እንደሚያሰናዳ ነው።

3. “ጌታ” (በኪጀት 1፡1 ጥቅም ላይ የዋለ) አድን ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል የተተረጎመ ነው፤ ፍችውም “ባለቤት፣ ባል፣ የበላይ፣ ወይም ጌታ” ማለት ነው። አይሁድ የተቀደሰውን ያህዌ የሚለውን ስም መጥራት ይፈራራ፣ ይሄውም በከንቱ የእግዚአብሔርን ስም ጠርተው ከአስሩ ትዕዛዛት አንዱን እንዳይተላለፉ። እነሱ ቅዱስ ቃሉን ባነበቡ ቁጥር ያህዌን በአድን ይቀይሩታል። በዚህ ምክንያት ነው የእንግሊዝኛ ትርጉሞቻችን ጌታ የሚለውን በሙሉ ካፒታል ሌተር (ሆሄ) በብኪ ለይህም ምትክ የሚጠቀሙበት። ይህንን መጠሪያ (ኩሪዮስ በግሪክ) ወደ ኢየሱስ በማቀያየር፣ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች የእሱን መለኮትነትና ከአብ ጋር እኩል መሆኑን ያስረግጣሉ።

▣ “በእግዚአብሔር ፍቃድ” ይህም ከበርካቶቹ አጽንዖታዊ መግለጫዎች የመጀመሪያው ሲሆን፣ እሱም በመግቢያው ላይ ከጳውሎስ ሥልጣን ጋር ይዛመዳል (ማለትም፣ “ሐዋርያ ሊሆን የተጠራ፣” ቁ. 1፣ “በእግዚአብሔር ፍቃድ” ቁ. 1፣ እና “በኢየሱስ ክርስቶስ ስም፣” ቁ. 10)። የጳውሎስ ሐዋርያዊ ሥልጣን ዋነኛው ሥነ-መለኮታዊ ጉዳይ ነው፣ በቆሮንቶስ መልዕክቶች፣ በተለይም በIII ቆሮንቶስ።

ይህ ተመሳሳይ መግቢያዊ ሐረግ በቆላ. 1፤ 1 ቆሮ. 1፤ 11 ቆሮ. 1፤ እና 11 ጢሞ. 1፤ ጥቅም ላይ ውሏል። ጳውሎስ፣ እግዚአብሔር ሐዋርያ አድርጎ አንደመረጠው ተማምኗል። ይህ የተለየ ዓይነት የመጠራት ሐሳብ የተጀመረው በደማስቆ መንገድ መለወጡ ላይ ነው (ሐዋ. 9፡22፣ 26)።

▣ “ሶስቱንስ” ይህ ሊሆን የሚችለው በሐዋ. 18፡17 የተጠቀሰው የአይሁድ መሪ ነው፣ እሱም በረብሸኞች የተደበደበውና ኋላም ላይ አማኝ ሆኖ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን መሪ የነበረው ነው። እሱም ሊሆን የሚችለው የጳውሎስ (1) ረዳት፣ (2) ጸሐፊ፣ (3) ስለ ቤተ ክርስቲያን የመረጃ ምንጭ፣ ወይም (4) አንዱ በቤተ ክርስቲያን ታዋቂ የሆነ ነው።

1ቆሮንቶስ 1፡2

2በቆሮንቶስ ላለች ለእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን፣ በክርስቶስ ኢየሱስ ለተቀደሱት፣ የእነርሱና የእኛ ጌታ የሆነውን የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ስም በየስፍራው ከሚጠሩት ሁሉ ጋር ቅዱሳን ለመሆን ለተጠሩት፤

1፡2 “ለቤተ ክርስቲያን” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ቤተክርስቲያን

ላይ ይህ የግሪኩ ቃል ኤክሌሲያ ይባላል ቃሉ የሁለት ቃላት ጥምረት ነው፣ የመጡ እና የተጠሩ ከሚባሉት ስለዚህ ቃሉ የሚያመለክተው በመለኮት ተጠርተው የወጡትን የሚያሳይ ነው። የቀደመችው ቤተክርስቲያን ይህን ቃል የወሰደችው ከዓላማዊው አጠቃቀም ነው (ሐዋ 19፡32፣ 39፣41) እንዲሁም ደግሞ የሱባትዎቻችን ትርጉም ይህን ቃል የአስራኤልን “ማህበር” ለማመልከት በመጠቀሙም ጭምር ነው (ዘኁልቁ 16፡3፣20፡4)። የብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ሕዝቦች ቀጣይነታቸውን ለማመልከት ለራሳቸው ተጠቀሙት እነርሱም አዲሷ እስራኤል ነበሩ (ሮሜ 2፡28-29፣ ገላ 6፡16፣ 1ጴጥ 2፡5፡9፣ ራዕ 1፡6) የእግዚአብሔርን አለም አቀፋዊ ተልዕኮ መሪውም ለማመልከት (ዘፍ 3፡15፣ 12፡3 ዘፀ 19፡5-6፣ ማቴ 28፡18-20፣ ሉቃ 24፡47፣ ሐዋ 1፡8)።

- ይህ ቃል በወንጌላትና በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተለያዩ ትርጓሜዎችን ይዟል።
- ሀ. በከተማ ውስጥ ያለን መገናኘት ሐዋ 19፡32፣ 39፡41
- ለ. በክርስቶስ ያለን አጠቃላይ የእግዚአብሔር ሕዝብ ማቴ 16፡18 እና ኤፌሶን
- ሐ. በአንዲት አጥቢያ በክርስቶስ የሚገኙ አማኞችን ማቴ 18፡17፣ ሐዋ 5፡11 (በእነዚህ ጥቅሶች በኢየሩሳሌም ያለችውን ቤተክርስቲያን ያመለክታል።
- መ. የእስራኤል ሕዝብ በጥቅሉ ሐዋ 7፡38፣ በእስጢፋኖስ ስብከት
- ሠ. በአንድ አካባቢ ያለን የእግዚአብሔር ሕዝብ ሐዋ 8፡3 (በይሁዳ ወይም በፍልስጤም ምድር)

- ▣ “በቆሮንቶስ ያለች፣ የእግዚአብሔር” ይህ ሐረግ ስለ “ቤተ ክርስቲያን” ሁለት የተለያዩ አሳይዎችን ይገልጣል።
1. እሱ የዳግም ልደት የሚታይ አካል ነው፣ የተጠመቁ አማኞች። በአዲስ ኪዳን አብዛኞቹ ስፍራዎች *ekklesia* የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የዋለው፣ ይህንን አጥቢያዊ አግባብ እንዲያንጸባርቅ ነው።
 2. እሱም ደግሞ የክርስቶስ አካል ሁለንተናዊ መገለጫ ነው። ይህም በማቴ. 16፡18 ላይ ይታያል (ማለትም፣ በኢየሱስ ተዘውትሮ ጥቅም ላይ ካልዋለ ቀዳሚ ቃል የመጀመሪያው፣ ማቴ. 18፡17 [ሁሉ]፤ ሐዋ. 9፡31 የሚጠቀመው ነጠላውን “ቤተክርስቲያን” ነው፣ ለሁሉም የአጥቢያ ማኅበረ ምዕመናን፣ በይሁዳ፣ ገሊላ፣ እና ሰማርያ፤ እናም በመጨረሻ የአሉ አጠቃቀም በኤፌሶን፣ እሱም ተደጋጋሚ የሆነ ደብዳቤ፣ ለታናሹ እስያ (1፡22፣ 3፡10፣21፣ 5፡23-32)።
- አንዱ የክርስቶስ ግዙፍ አካል አለ፣ በሁሉም አማኞች የተገነባ (ጥቂቶቹ ሞተዋል፣ ጥቂቶች በሕይወት አሉ) እናም የዛ ሁለንተናዊ አካል አጥቢያዊ መገለጫዎች አሉ።

▣ “ለእነሱ ለተቀደሱት” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ በዝ አንቀጽ ሲሆን፣ ፍችውም እነሱ በኢየሱስ ሥራ፣ በመንፈስ ቅዱስ በኩል በተፈጸመው ቅዱሳን ነበሩ አሁንም ይቀጥላሉ (ዝኪ. 6፡11)። ይህ ቃል (*hagiazō*) “ቅዱስ” ከሚለው ቃል ጋር ይዛመዳል (*hagios*) እና “ቅዱሳን” (ማለትም፣ “የተቀደሱት” *hagioi*)። እሱ የሚናገረው ለእግዚአብሔር አገልግሎት መለየታችንን ነው። እዚህ የሚያመለክተው በእሱ ያለንን ደረጃ ነው፣ ቁ. 3 እንደሚለው፣ ነገር ግን በአዲስ ኪዳን ሌሎች ቦታዎች አማኞች ለ“ቅድስና” ነው የሚጥሩት (ምሳ. ማቴ. 5፡48)። እሱም የመወሰድ አቋም ነው። ጳውሎስ ይህንን መለየት ያበረታታል፣ እነሱን “ቅዱሳን” ብላ የምትጠራ ኮራ ያለች ቤተ ክርስቲያን፣ ይልቁንም በውድቀታቸውና በኃጢአታቸው መሐል!

ልዩ ርዕስ: መቀደስ

እኪ፣ ኃጢአተኞች በንስሐና በእምነት ወደ ኢየሱስ ሲመለሱ ወዲያውኑ እንደሚጸድቁና እንደሚቀደሱ ያስረግጣል። ይህም በክርስቶስ ያላቸው አዲስ አቋም ነው። የእሱ ጽድቅ ወደ እነሱ ይዞራል (ሮሜ 4)። እነሱ ትክክለኛና ቅዱስ እንደሆኑ ይታወቃል (የእግዚአብሔር የጽድቅ ሥራ)።

ነገር ግን አዲስ ኪዳን ደግሞ አማኞችን ስለ ቅድስናና ጽድቅ አጥብቆ ያሳስባል። እሱም ሁለቱም፣ ሥነ-መለኮታዊ አቋም በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ስለተፈጸመው ሥራ እና ክርስቶስን ስለ መምሰል መጠራት፣ ማለትም በዕለታዊ ሕይወት በአመለካከትም ሆነ በተግባር ነው። ደኅንነት ነጻ ስጦታ እና የሕይወት ስልት ሁሉም ዋጋ እንደ ሆነ፣ መቀደስም እንዲሁ ነው።

<p>የመነሻ ምላሽ</p> <p>ሐዋ. 20:23፤ 26:18</p> <p>ሮሜ 15:16</p> <p>I ቆሮንቶስ 1:2-3፤ 6:11</p> <p>II ተሰሎንቄ 2:13</p> <p>ዕብራውያን 2:11፤ 10:10፤14፤ 13:12</p> <p>I ጴጥሮስ 1:12</p>	<p>ቀጣይነት ያለው ክርስቶስን መምሰል</p> <p>ሮሜ 6:19</p> <p>II ቆሮንቶስ 7:1</p> <p>ኤፌሶን 1:4፤ 2:10</p> <p>I ተሰሎንቄ 3:13፤ 4:3-4፤7፤ 5:23</p> <p>I ጢሞቴዎስ 2:15</p> <p>II ጢሞቴዎስ 2:21</p> <p>ዕብራውያን 12:14</p> <p>I ጴጥሮስ 1:15-16</p>
---	--

☐ “ክርስቶስ ኢየሱስ” ይህ ዓይነቱ ሰዋሰዋዊ ቅርጽ የሚያሳየው የስፍራን ክብብ ነው። አማኞች በአብ ይቀደሳሉ (ማለትም፣ ምንጩ፣ የሐንስ 17:7፤ Iተሰ. 5:23) በኢየሱስ በኩል (ማለትም፣ መሠረቱም፣ ዝክ. 1:2፤ ኤፌ. 5:26)። ሁለቱም ገጽታዎች አንድ ላይ የሚመጡት በዕብ. 2:11 ነው። እሱም በደንብ፣ ይህ የሚያመለክተው መንፈስ ቅዱስን ነው (ማለትም፣ ተወካዩ፣ ሮሜ. 15:16፤ IIተሰ. 2:13)።

ይህም የጳውሎስ የተወደደ መንገድ ነው አማኞችን ለማስረዳት። ለዚህ ጥሩ ምሳሌ የሚሆንን ኤፌ. 1:3፤4፤7፤9፤10፤12፤13 ነው። የዊሊየም ባርክሌይ፣ የቅዱስ ጳውሎስ ሐሳብን ገጽ 121-132 ተመልከት። እሱም ማለት ከኢየሱስ ጋር የሚደረግ ግላዊ ኅብረት ጠቃሚ መሆኑን ነው (ሐዋ. 17:28)።

አንዳንዴ ጸሐፍት እንዴት እንደሚጻፉ ነገር ልብ ማለቱ ያስደንቀል

1. “ክርስቶስ ኢየሱስ” – MSS P46፣ B፣ D፣ F፣ G
2. “በኢየሱስ ክርስቶስ” – MSS ጽ፡ A

እንደነዚህ ዓይነቶቹ ልዩነቶች ዘወትር የሚፈጠሩት በማንበብና በመገልበጥ ሂደት ላይ ነው። ትርጉሙን አያዛቡም፣ ነገር ግን ቀደምት ጸሐፍት እጅጉን የሚገዳቸው የጽሑፍ ዋና ፍች ነው፣ ያጻጻፍ ችሎታው አይደለም።

☐ “በመጠራት” ይህ ማዕከላዊ የአሁን ቦዝ አንቀጽ ነው። ጳውሎስ ሐዋርያ ተብሎ እንደ ተጠራ፣ እንዲሁ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖችም ቅዱሳን ተብለው ተጠርተዋል (ሮሜ 1:7)። በዚህ ምዕራፍ ቁ. 9፤24፤26፤27፤28 የሚገኘውን ከቡድ ያለ የመመረጥ መሠረተ እምነት ተገንዝብ። ይህ አወቃቀር የሚያመለክተው እግዚአብሔር እነሱን የጠራበትን መነሻ ድርጊት እና ለጥቆም በኢየሱስ በጸሎት ለደኅንነት መጠራታቸውን ነው። ይህም ቀጣይነት ባለው ጸሎት፣ አምልኮ፣ እና መታዘዝ ውጤት ነው። ደኅንነት፣ ሁለቱም፣ መነሻ እምነት/ የንስሐ ምላሽ እና ቀጣይነት ያለው እምነት/ የንስሐ ምላሽ ነው። ልዩ ርዕስ: መጠራት 1:1 ላይ ተመልከት።

☐ “ቅዱሳን” “ቅዱሳን” (*hagioi*) በብኪ ከሥነ-መለኮት አኳያ “ቅዱስ፣” ከሚለው ቃል ጋር ይዛመዳል (*kadosh*) ፍችውም “ለእግዚአብሔር አገልግሎት መለየት” ነው (I ቆሮ. 1:2፤ II ቆሮ. 1:1፤ ሮሜ. 1:1፤ ፊሊጵ. 1:1፤ ቆላ. 1:2)። እሱም በአዲስ ኪዳን የብዙ ቁጥር ነው፣ በፊጵስዩስ (4:21) አንድ ጊዜ ከሚገኘው በቀር፣ ነገር ግን፣ እዛም ቢሆን፣ ጥቅም ላይ የዋለው በጥቅል ነው። መዳን ማለት የኪዳኑ የእምነት፣ የአማኞች ቤተሰብ፣ የክርስቶስ አካል ማኅበረሰብ ክፍል መሆን ነው።

የእግዚአብሔር ሕዝቦች ቅዱሳን ናቸው በኢየሱስ በተገኘው ጽድቅ የተነሣ (ሮሜ 4፤ II ቆሮ. 5:21፤ ገላትያ 3)። የቅድስና ሕይወት ይኖሩ ዘንድ የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው (ዝክ. 1:4፤ 4:1፤ 5:27፤ ቆላ. 1:22፤ 3:12)። አማኞች ሁለቱንም፣ ማለትም፣ ቅዱስ እንዲሆኑ አውጇዋል (የመቀደስ አቋም) እና የሕይወት መርሕ ቅድስና (ቀጣይነት ያለው መቀደስ)። መጽደቅና መቀደስ መረጋገጥ ያለባቸው አንድ ላይ ነው!

ልዩ ርዕስ: “ቅዱሳን”

የዕብራይስጡ አቻ ቃሉ “ከዳሽ” ነው ትርጉሙ አንድን ቦታ፣ ሰውን፣ አንድ ነገርን ለያህዌ መለየት ማለት ነው። በእንግሊዘኛው ቃል “የተቀደሰ” ይህም ከፍጥረቱ የተለየ የሚያደርጉት ፈጣሪ መሆኑና መለኮታዊ ባህሪው ነው እርሱ ቅዱስ እና ብቻውን የሚኖር ነው።

እግዚአብሔር ከሰው ጋር ሕብረት ማድረግ ይፈልጋል ነገር ግን በዙፋን የሰው ልጅ የሐጢያት ውድቀት ሰውን ከቅሉ እግዚአብሔር ጋር ሕብረት እንዳይኖረው አድርጓል። እግዚአብሔር ይህንን የፈረሰውን ሕብረት ለመመለስ ሕዝቡን ቅዱስ ሕዝብ በማለት ጠርቷቸዋል ዘሌ 11:44 19:2፤ 20:7፤ 26፤ 21:8) ሕዝቡ ለእግዚአብሔር የተለየ በመሆኑ ቅዱስ ተብሏል ነገር ግን በቅድስና እንዲኖር ታዟል ማቴ 5:48

በቅድስና መኖር ይችላል ምክንያቱም አማኞች በክርስቶስ የመስቀል ስራ ሃጢያታቸው ይቅር ተደምስሷል የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ሆነዋል። ሁለት የሚጋጭ የሚመስል ሃሳብ እንመልከት

1. ክርስቶስ ፅድቃችን ነው
2. መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን ስላደረ በቅድስና እንኑር

አማኞች “ቅዱሳን” በመባል ተጠርተዋል “hagios” ምክንያቱም፡- የቅዱሱ እግዚአብሔር ፈቃድ ህይወታችንን ስለሚመራው (2) ከቅዱስ ከእግዚአብሔር ልጅ ስራ የተነሳ (3) ቅዱሱ መንፈስ ማደሪያ ስለሆነን ቅዱሳን መባል ችለናል።

ከፊሊ 4:12 በስተቀር ቅዱሳን የሚለው ቃል በብዙ ቁጥር ተፅዕኖ ይገኛል መዳን ማለት አንድ ቤተሰብ አካል ወይም ህንፃ ውስጥ መጠለል ማለት ነው። ስለሆነም እያንዳንዱ ያዳኑ ሁሉ ስራ በአካሉ ውስጥ አለው 1ቆሮ 12:11 ይህም ለአካሉ እድገትና ጤንነት ጠቃሚ ነው። 1ቆሮ 12:7 የዳንነው ለማገልገል ነው ቅድስና የዚህ አካል የአኗኗር ዘይቤው ነው።

▣ “በየሰፍራው ካሉት ሁሉ ጋር” ጳውሎስ ይህንን ሐረግ የተጠቀመበት የቆሮንቶስን አማኞች የትልቋ ቤተ-ክርስቲያን አካል ቤተሰብ መሆናቸውን ለማስገንዘብ ነው። እነሱም ያፈነገጠና የተለየ አግባብ ለመያዝ መብት አይኖራቸውም። እነሱ የግድ ለክርስቶስ ሙሉ አካል በመሠረተ እምነትም ሆነ በተግባር መመሳሰል ይኖርባቸዋል (ዝክ.4:17፤ 7:17፤ 11:16፤ 14:33)።

▣ “በጌታችን ስም የተጠራ” ይህ ክርስቲያን መሆንን ያመለክታል (ሐዋ. 2:21፤ 22:16፤ ሮሜ. 10:9-13)፤ ነገር ግን ደግሞ ቀጣይነት ላለው አምልኮ (ማለትም፡ የብኪ የስሙ አጠቃቀም፡ ዘፍ. 4:26፤ 12:8፤ 26:25)። እዚህ ማዕከላዊ የአሁን ቦዝ አንቀጽ ነው፤ እሱም ከክርስቶስ ጋር የሚኖር የደቂቃ ደቂቃ ግንኙነትን የሚገልጽ (ማለትም፡ ከጳውሎስ “በክርስቶስ” ጋር ተመሳሳይ ሥነ-መለኮታዊነት ያለው) እና ለግለሰቦች ነጻ ምርጫ አጽንዖት የሚሰጥ። ልዩ ርዕስ 1:10 ተመልከት።

▣ “የእነሱንና የእኛን ጌታ” ይህም ሌላኛው ሐረግ ነው፤ የሁሉንም አማኞችና አብያተ-ክርስቲያናት ኅብረት የሚያመለክት። ኢየሱስ ጌታ ነው፤ የሁሉም የክርስቲያን ማኅበራትም ስምና፤ ቆሮንቶስን ጨምሮ። ጳውሎስ ራሱንና ሶስቱን የሚገልጸው፤ ከቆሮንቶስ ጋር በዚህ ሐረግ ነው። እነሱ እንዲገነዘቡ የሚያስፈልገው (1) እነሱ ከብዙ ማኅበራት ስምና አንዱ መሆናቸውን እና (2) ያም፡ ጳውሎስ ከእነሱ እንደ አንዱና ለእነሱ!

1ቆሮንቶስ 1:3
ከእግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጾጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።

1:3 “ጾጋ” ጳውሎስ የተለመደውን የግሪክ የደብዳቤ መክፈቻ “ሰላምታ” *charein*፤ ወዳልተለመደው የክርስቲያን ዓይነት፤ ቀይሮታል፤ ተመሳሳይ አነባብብ ወዳለው፤ *charis* (ሮሜ. 1:7፤ 11 ቆሮ. 1:2፤ ገላ. 1:3 ኤፌ. 1:2፤ ፊሊ. 1:2፤ 11 ተሰ. 1:2፤ ፊሊግምና ቁ. 3)።

▣ “ሰላም” ጾጋ የተለመደ የግሪክ ሰላምታን እንደሚያንጸባርቅ ሁሉ፤ “ሰላም”ም እንዲሁ የተለመደውን የዕብራውያን ሰላምታ፤ *shalom*ን ያንጸባርቃል። ሻሎም የሚለው ቃል ለዕብራውያን ሰላምታና ስንብቻ ይሆናል። እሱ የሚያመለክተው የችግርን አለመኖር ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን የመልካምነትንና ደኅንነትን መኖርንም ነው እንጂ። የጳውሎስ መደበኛ ሰላምታ ሊመጣ የሚችለው ከዘኁ. 6:25-26 ይሆናል፤ ይህም ሁለቱም፡ ጾጋና ሰላም የሚከስቱበት። ከሥነ-መለኮት አኳያ ጾጋ ዘወትር ከሰላም ይቀድማል፤ ግን ሁለቱም ሊገኙ የሚችሉት ከክርስቶስ ጋር በሚሆን የእምነት ግንኙነት ነው (ማለትም፡ በሁለቱም በአንድነትና በተናጠል)።

ልዩ ርዕስ፡ ሰላም (ሻሎም)

የዕብራይስጡ ቃል (ቢዲቢ 1022፤ ኬቢ 1532) ከሴማዊ ጋር መዛመዱ የተለመደ ነው።

ሀ. አካድያን

1. ጉዳት የማያገኘው መሆን
2. መጠበቅ
3. በመልካም ሁኔታ በሆን

ለ. ኡጋሪቲክ (ከነዓናዊ)

1. ጉዳት የማያገኘው መሆን
2. ጤነኛ

ሐ. ዓረብኛ

1. ጤናማ መሆን
2. በአስደሳች ሁኔታ መሆን

መ. አራምኛ

1. ፍጹም መሆን
2. ከፍጹም መድረስ/ማጠናቀቅ
3. ሰላምን ማጠናቀቅ
4. ያለ ጉዳት መሆን

ሠ. የዕብራይስጥ ትርጓሜ

1. ፍጹምና
2. ሁነኛነት
3. ደኅንነት
4. ሰላም

ዛሬ ሻሎም የሚለው ቃል የዕብራይስጥ ሰላምታ እና የስንብቻ መግለጫ ነው። እሱ አሁንም ቢሆን የሚጠቅሰው የክፉውን አለመኖርና የመልካምን መኖር ነው (ማለትም፡ በሕይወት መርካት)። እሱም የሚጠቅሰው በአእምሮ ያለ ደኅንነትና ርካታ ነው።

▣ “ከአባታችን ከእግዚአብሔር እና ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ” ሁለቱም “ጾጋ” እና “ሰላም” የሚመጡት ከአብና ከወልድ ነው። አብና ኢየሱስ ከሰዎች አኳያ እንደ አንድ አሁኖ ተዛምደዋል (ማለትም፡ አንድ መስተጻምር፤ ግን ሁለት ባለቤቶች)። ይህ በአዲስ ኪዳን ጸሐፍት የተለመደ አጻጻፍ ነው፤ የኢየሱስን መለኮታዊነት ለማስረገጥ (I ተሰ. 1:1፤ 3:11፤ II ተሰ. 1:2፤12፤ 2:16)። የብኪ የእግዚአብሔር መጠሪያዎች ለኢየሱስ መሆናቸው የተመሳሰሉ ሐቅ ሌላኛው ማስረገጫ ነው (ማለትም፡ ጌታ)፤ ደግሞም አንደኛው የብኪ ሁነት “የጌታ ቀን፤” አሁን ለኢየሱስ ሆኗል (“የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቀን፤” ዝክ. ቁ. 8)።

ልዩ ርዕስ: የእግዚአብሔር አባታዊነት

I. በሉይ ኪዳን

ሀ. እግዚአብሔር በፈጣሪነቱ አባት የሚባልበት አግባብ አለ።

- 1. ዘፍ. 1:26-27
- 2. ሚል. 2:10
- 3. ሐዋርያት ሥራ 17:28

ለ. አባት ምስያ ነው በበርካታ አግባቦች ጥቅም ላይ የዋለ።

- 1. የእስራኤል አባት (በመመረጥ)
 - ሀ. “ወልድ” – ዘጸ. 4:22፤ ዘዳ. 14:1፤ 39:5፤ ኢሳ. 1:2፤ 63:16፤ 64:8፤ ኤር. 3:19፤ 31:20፤ ሆሴዕ 1:10፤ 11:1፤ ሚል. 1:6
 - ለ. “የበኩር ልጅ” – ዘጸ. 4:22፤ ኤር. 31:9

- 2. የእስራኤል ነገሥታት አባት (መሲሐዊ)

ሀ. ዘ ሳሙ. 7:11-16

ለ. መዝ. 2:7፤ ሐዋ 13:33፤ ዕብ. 1:5፤ 5:5

ሐ. ሆሴዕ 11:1፤ ማቴ. 2:15

- 3. ወላጆችን የመውደድ ምስያ

ሀ. አባት (ዘይቤአዊ)

- (1) ልጁን ያቅፈዋል - ዘዳ. 1:31
- (2) ሥርዓት ያስተምረዋል - ዘዳ. 8:5፤ ምሳ. 3:12
- (3) ሰጪነት (ማለትም፣ ዘጸዓት) - ዘዳ. 32:1
- (4) ፈጽሞ አይተውም - መዝ. 27:10
- (5) ያፈቅራል - መዝ. 103:13
- (6) ባልንጀራ/መሪ - ኤር. 3:4
- (7) ፈዋሽ/መሐሪ - ኤር. 3:22
- (8) ምክረት ሰጪ - ኤር. 31:20
- (9) አሠልጣኝ - ሆሴዕ 11:4
- (10) የተለየ ልጅ - ሚል. 3:17

ለ. እናት (ዘይቤአዊ)

- (1) ፈጽሞ የማይተው - መዝ. 27:10
- (2) የምታጠባ እናት ፍቅር - ኢሳ. 49:15፤ 66:9-13 እና ሆሴዕ 11:4 (ከታሳቢ ጽሐፋዊ ማረሚያ ጋር፣ የ“ቀንበር” ወደ “ጨቅላ”)

II. አዲስ ኪዳን

ሀ. ሥላሴ (ሦስቱም ሁሉ የተጠቀሱባቸው ጽሑፎች)

- 1. ወንጌላት

ሀ. ማቴ. 3:16-17፤ 28:19

ለ. ዮሐንስ 14:26

- 2. ጳውሎስ

ሀ. ሮሜ 1:4-5፤ 5:1፤ 5፤ 8:1-4፤ 8-10

ለ. 1 ቆሮ. 2:8-10፤ 12:4-6

ሐ. ዘ ቆሮ. 1:21፤ 13:14

መ. ገላ. 4:4-6

ሠ. ኤፌ. 1:3-14፤ 17፤ 2:18፤ 3:14-17፤ 4:4-

ረ. 1 ተሰ. 1:2-5

ሰ. ዘ ተሰ. 2:13

ሸ. ቲቶ 3:4-6

- 3. ጴጥሮስ - I ጴጥ. 1:2
- 4. ይሁዳ - ቁ. 20-21

ለ. ኢየሱስ

- 1. ኢየሱስ እንደ “አንድያ ልጅ” - ዮሐንስ 1:18፤ 3:16፤ 18፤ 1 ዮሐንስ 4:9
- 2. ኢየሱስ እንደ “እግዚአብሔር ልጅ” - ማቴ. 4:3፤ 14:33፤ 16:16፤ ሉቃስ 1:32፤ 35፤ ዮሐንስ 1:34፤ 49፤ 6:69፤ 11:27
- 3. ኢየሱስ እንደ ተወደደ ልጅ - ማቴ. 3:17፤ 17:5
- 4. የኢየሱስ የአባ አጠቃቀም ለእግዚአብሔር - ማርቆስ 14:36
- 5. የኢየሱስ የተውላጠ ስሞች አጠቃቀም፣ ሁለቱንም፣ የሱንና የእኛን ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት ያመለክታል
 - ሀ. “አባቴ” ምሳ.፣ ዮሐንስ 5:18፤ 10:30፤ 33፤ 19:7፤ 20:17
 - ለ. “አባታችሁ” ምሳ.፣ ማቴ. 17:24-27
 - ሐ. “አባታችን” ምሳ.፣ ማቴ. 6:9፤ 14፤ 26

ሐ. ከበርካቶቹ አንደኛው የቤተሰብ ዘይቤ እሱም በእግዚአብሔርና በሰው ዘር መካከለውን የቀረበ ግንኙነት የሚገልጸው

1. እግዚአብሔር እንደ አባት
2. አማኞች እንደ
 - ሀ. የእግዚአብሔር ልጆች
 - ለ. ልጆች
 - ሐ. ከእግዚአብሔር የተወለዱ
 - መ. ዳግም የተወለዱ
 - ሠ. ልጅነት ያላቸው
 - ረ. የተወለዱ
 - ሰ. የእግዚአብሔር ቤተሰቦች

1ቆሮንቶስ 1:4-9

ፋከርስቶስ ኢየሱስ ስላመናችሁ በተሰጣችሁ በእግዚአብሔር ጾጋ ምክንያት ሁልጊዜ ስለ እናንተ አምላክን አመሰግናለሁ፤ ⁵⁻⁶ ለክርስቶስ መመስከሪ በእናንተ ዘንድ እንደ ጸና፤ በነገር ሁሉ በቃልም ሁሉ በእውቀትም ሁሉ በእርሱ ባለ ጠጎች እንድትሆኑ ተደርጋችኋልና። ⁷ እንደዚህ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን መገለጥ ስትጠባበቁ አንድ የጾጋ ስጦታ እንኳ አይገድልባችሁም፤⁸ እርሱም ደግሞ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ቀን ያለ ነቀፋ እንድትሆኑ እስከ ፍጻሜ ድረስ ያጸናችኋል። ⁹ ወደ ልጁ ወደ ጌታችን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ኅብረት የጠራችሁ እግዚአብሔር የታመነ ነው።

1.4 “ሁልጊዜ ስለ እናንተ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ” ይህ የአሁን ድርጊት አመላካች ሲሆን፤ እሱም የሚገልጸው በመካሄድ ላይ ያለ ድርጊትን ነው። ከ4-9 ያሉት ቁጥሮች ጳውሎስ ለእግዚአብሔር ምስጋና ያቀረበበት፤ ማለትም ለዚች በችግር ላይ ላለች ቤተ-ክርስቲያን ሕይወት እያደረገ ስላለው የበረከት ነገሮች ነው። በአንደኛው ክፍለ ዘመን ደብዳቤዎች መግቢያ ላይ ምስጋና ማቅረብ ከባህል አኳያ የሚጠበቅ ነገር ነው። ምንም ዓይነት መግቢያው ላይ ያለ ምስጋና በዘ ቆሮንቶስ (አልያም በገላትያ) ላይ የለም።

ሁለት የጥንታዊ ግሪክ ለየት ያሉ ጽሑፎች አሉ (ማለትም፤ ጽ * እና B) እነሱም “የኔ” የሚለውን ተውላጠ ስም ይገድፉታል። ሆኖም፤ የግሪኮቹ ጽሑፎች ምስጋና፤ ጽ ²፤ ለ፤ ር፤ ደ፤ ፍ፤ ሀ፤ ለ፤ እንዲሁም ቫልጌት፤ ሶሪያዊ፤ ኮፕቲክ፤ እና የአርማንያ ትርጉሞች ግን አካተውታል። UBS⁴ የግሪክ ጽሑፍ ማካተቱን በሀደረጃ ያሳያል (ማለትም፤ ርግጠኛ)።

ልዩ ርዕስ፡ ምስጋና ማቅረብ

- I. መግቢያ
 - ሀ. ይህ ተገቢ የሆነ የአማኞች ባሕርይ ነው፤ ለእግዚአብሔር፡
 1. ይህ በክርስቶስ በኩል ለእግዚአብሔር ላለን ምስጋና ምንጭ ነው
 - ሀ. II ቆሮንቶስ 2:14
 - ለ. II ቆሮንቶስ 9:15
 - ሐ. ቆላስይስ 3:17
 2. ይህ ለአገልግሎት ተገቢ የሆነ ውስጣዊ ሐሳብ ነው፤ I ቆሮ. 1:4
 3. ይህ ቀጣይነት ያለው የመንግሥተ ሰማያት ጭብጥ ነው፡
 - ሀ. ራዕይ 4:9
 - ለ. ራዕይ 7:12
 - ሐ. ራዕይ 11:17
 4. ይህ ቀጣይነት ያለው የአማኞች ጭብጥ ነው
 - ሀ. ቆላስይስ 2:7
 - ለ. ቆላስይስ 3:17
 - ሐ. ቆላስይስ 4:2
- II. መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃዎች
 - ሀ. ብሉይ ኪዳን
 1. ሁለት መሠረታዊ ቃላት
 - ሀ. *yadah* (BDB 392)፤ ፍችውም ምስጋና
 - ለ. *todah* (BDB 392)፤ ፍችውም ምስጋና ማቅረብ የሆነ። እሱም ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ለሚቀርብ መሥዋዕት ነው (II ቆሮ. 29:31፤ 33:16)
 2. ዳዊት የተለዩ ሌዋውያን እግዚአብሔርን ያወድሱና ያመሰግኑ ዘንድ መድሀኒት። ይኸውም በሰሎሞን፤ ሕዝቅያስና ነህምያ ቀጥሏል።
 - ሀ. I ዜና መዋዕል 16:4፤7፤41
 - ለ. I ዜና መዋዕል 23:30
 - ሐ. I ዜና መዋዕል 25:3
 - መ. II ዜና መዋዕል 5:13

- ሠ. II ዜና መዋዕል 7:6
- ረ. II ዜና መዋዕል 31:2
- ሰ. ነህምያ 11:12
- ሸ. ነህምያ 12:24፣27፣31፣38፣46

3. መዝሙራት የእስራኤል የውዳሴና የምስጋና ስብስቦች ናቸው።

- ሀ. ለያህዌ ምስጋና የቀረበበት፣ ለኪዳኑ ስላለው ታማኝነት
 - (1) መዝሙር 107:8
 - (2) መዝሙር 103:1
 - (3) መዝሙር 138:2
- ለ. ምስጋና ማቅረብ የመቅደስ ዝማሬ አካል ነው
 - (1) መዝሙር 95:2
 - (2) መዝሙር 100:4

- ሐ. ምስጋና መሥዋዕትን ያጅባል
 - (1) መዝሙር 26:7
 - (2) መዝሙር 122:4
- መ. ምስጋና ማቅረብ ለያህዌ ድርጊቶች ይሰጣል
 - (1) ከጠላቶች መታደግ
 - (ሀ) መዝሙር 7:17
 - (ለ) መዝሙር 18:49
 - (ሐ) መዝሙር 28:7
 - (መ) መዝሙር 35:18
 - (ሠ) መዝሙር 44:8
 - (ረ) መዝሙር 54:6
 - (ሰ) መዝሙር 79:13
 - (ሸ) መዝሙር 118:1፣21፣29
 - (ቀ) መዝሙር 138:1
 - (2) ከወኅኒ መታደግ (ዘይቤ)፣ መዝሙር 142:7
 - (3) ከሞት መታደግ
 - (ሀ) መዝሙር 30:4፣12
 - (ለ) መዝሙር 86:12-13
 - (ሐ) ኢሳይያስ 38:18-19
 - (4) እሱ ኃጥኡን ያዋርዳል ጻድቁን ደግሞ ከፍ ያደርጋል
 - (ሀ) መዝሙር 52:9
 - (ለ) መዝሙር 75:1
 - (ሐ) መዝሙር 92:1
 - (መ) መዝሙር 140:13
 - (5) እሱ ምሕረት ያደርጋል
 - (ሀ) መዝሙር 30:4
 - (ለ) ኢሳይያስ 12:1
 - (6) እሱ ለሕዝቡ ይሰጣል
 - (ሀ) መዝሙር 106:1
 - (ለ) መዝሙር 111:1
 - (ሐ) መዝሙር 136:1፣26
 - (መ) መዝሙር 145:10
 - (ሠ) ኤርምያስ 33:11

ለ. አዲስ ኪዳን

1. ለውዳሴና ምስጋና ለማድረግ ጥቅም ላይ የዋለ ዋነኛ ቃል (ጥቂት ማጣቀሻ)
 - ሀ. *eucharisteō* (1 ቆሮ. 1:4፣14; 10:30; 11:24; 14:17፣18; ቆላ 1:3፣12; 3:17)
 - ለ. *eucharistos* (ቆላ. 3:15)
 - ሐ. *eucharistia* (1 ቆሮ. 14:16፣ 11 ቆሮ. 4:15; 9:11፣12; Col. 2:7; 4:2)
 - ሐ. *charis* (1 ቆሮ. 15:57; 11 ቆሮ. 2:14; 8:16; 9:15; 1 ጴጥ. 2:19)
2. የኢየሱስ ምሳሌነት
 - ሀ. እሱ ስለ ማዕድ ያመሰግን ነበር
 - (1) ሉቃስ 22:17፣19 (1 ቆሮ. 11:24)
 - (2) ዮሐንስ 6:11፣23
 - ለ. እሱ መልስ ላገኙ ጸሎቶች ያመሰግን ነበር፣ ዮሐንስ 11:41
3. ለምስጋና አቅራቢነት ሌሎች ምሳሌዎች
 - ሀ. እግዚአብሔር ክርስቶስን ስለሰጠን፣ II ቆሮ. 9:15

ለ. ለምግብ

- (1) ሐዋርያት ሥራ 27:35
- (2) ሮሜ 14:6
- (3) I ቆሮንቶስ 10:30፤ 11:24
- (4) I ጢሞቴዎስ 4:3-4

ሐ. ለፈውስ፤ ሉቃስ 17:16

መ. ለሰላም፤ ሐዋ. 24:2-3

ሠ. ከአደጋ ለመታደግ

- (1) ሐዋ. 27:35
- (2) ሐዋ. 28:15

ረ. ለሁሉም ሁኔታዎች፤ ፊሊጵስፎስ 4:6

ሰ. ለሰዎች ሁሉ፤ በተለይም ለመሪዎች፤ I ጢሞቴዎስ 2:1-2

4. የምስጋና ማቅረብ ሌሎች ገጽታዎች

ሀ. ለሁሉም አማኞች የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው፤ I ተሰሎንቄ 5:18

ለ. በመንፈስ ቅዱስ ለተሞላ ሕይወት ማስረጃ ነው፤ ኤፌሶን 5:20

ሐ. እሱን ችላ ማለት ኃጢአት ነው

- (1) ሉቃስ 17:16-17
- (2) ሮሜ 1:21

መ. እሱም ለኃጢአት ማርከሻ ነው፤ ኤፌሶን 5:4

5. የጳውሎስ አመስጋኝነት

ሀ. የሱ በረከት ለቤተ-ክርስቲያን

- (1) ወንጌልን ለማወጅ
 - (ሀ) ሮሜ 1:8
 - (ለ) ቆላስይስ 1:3-4
 - (ሐ) ኤፌሶን 1:15-16
 - (መ) I ተሰሎንቄ 1:2

(2) ጸጋን ለመቀበል

- (ሀ) I ቆሮንቶስ 1:4
- (ለ) II ቆሮንቶስ 1:11፤ 4:15

(3) ወንጌልን ለመቀበል፤ I ተሰሎንቄ 2:13

(4) ወንጌልን ለማሰራጨት በሚደረግ ኅብረት፤ ፊሊጵስፎስ 1:3-5

(5) በጸጋ ለማደግ፤ II ተሰሎንቄ 1:3

(6) መመረጥን ስለ ማወቅ፤ II ተሰሎንቄ 2:13

(7) ለመንፈሳዊ ባርኮቶች፤ ቆላስይስ 1:12፤ 3:15

(8) በልግስና ስለመስጠት፤ II ቆሮንቶስ 9:11-12

(9) በአዲስ አማኞች ስላለው ደስታ፤ I ተሰሎንቄ 3:9

ለ. የእሱ ግላዊ ምስጋና ማቅረብ

- (1) አማኝ ስለመሆኑ፤ ቆላስይስ 1:2
- (2) ከኃጢአት እስራት ነጻ ስለመውጣቱ፤ ሮሜ 7:25፤ II ቆሮ. 2:14
- (3) ስለ ሌሎች አማኞች መሥዋዕትነታዊ ሥራ፤ ሮሜ 16:4፤ II ቆሮ. 8:16
- (4) ስለ አንዳንድ ያልተከሰቱ ድርጊቶች፤ I ቆሮንቶስ 1:14
- (5) ስለ ግል መንፈሳዊ ስጦታ፤ I ቆሮንቶስ 14:18
- (6) ስለ ባልንጀሮች መንፈሳዊ እድገት፤ ፊሊሞና 4-5
- (7) ለአገልግሎት ስለሆነ አካላዊ ብቃት፤ I ጢሞቴዎስ 1:12

III. ማጠቃለያ

ሀ. ምስጋና ማቅረብ ለእግዚአብሔር የምንሰጠው ማዕከላዊ ምላሽ ነው፤ አንዴ ከዳንን በኋላ። እሱም የሚቀርበው በቃላት አግባብ ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን ለሕይወት ስልት ምስጋና ነው።

ለ. በሁሉም ነገር ምስጋና ማቅረብ በእግዚአብሔር ጥበቃ ላለ የበሰለ ሕይወት ግብ ነው (I ተሰ. 5:13-18)

ሐ. ምስጋና ማቅረብ ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው፤ በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን። ያንተም ጭብጥ ነውን?

▣ “በእግዚአብሔር ጸጋ፤ እርሱም በክርስቶስ ኢየሱስ የተሰጣችሁ” ጳውሎስ አጽንዖት የሚሰጠው የእነሱ አቋምና ስጦታዎች በኢየሱስ ክርስቶስ የተጠናቀቀ ሥራ በኩል በሆነ በእግዚአብሔር ጸጋ መሆኑን ነው፤ በእነሱ ግላዊ ጥረት ሳይሆን (ማለትም፤ የተጠናቀቀ ተገብሮ በዝ አንቀጽ፤ ኤፌ. 2:8-9)። ይህም አትኩሮት የሚያስፈልገው፤ መንፈሳዊ ኰራታቸውን ለማስወገድ ነው በ

- 1. ስጦታ ያላቸውን መሪዎቻቸውን
- 2. የእነሱን ግላዊ መንፈሳዊ ስጦታዎች
- 3. የእነሱን ምሁራዊ ዳራ (የኋላ ታሪክ) (ማለትም፤ የግሪክ ባህል)
- 4. የእነሱን ማኅበራዊ አቋም (ማለትም፤ የሮሜ ባህል)

1:5 “በነገር ሁሉ በእሱ በልጽጋችኋል” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች ቁ. 4 ላይ ካለው ሥነ-መለኮታዊ ተጽዕኖ ጋር ይገጥማል (ማለትም፡ በክርስቶስ በኩል የተሰጠ የእግዚአብሔር ጸጋ)። በሁሉም የተገብሮ ግሥቶች በቁ. 4-9 ተተካሪው አካል እግዚአብሔር ነው። በሦስት አንድ የሆነው እግዚአብሔር ለአማኞች የሚያስፈልጋቸውን ነገር ሁሉ ይሰጣቸዋል (ማለትም፡ ሁሉንም መንፈሳዊ ስጦታ፣ ዝክ. ቁ. 7)። ልዩ ርዕስ፡ ሥላሴ 2፡10 ተመልከት።

ጳውሎስ እነዚህን ግሥቶች በሦስት ደረጃዎች እንደ ተጠቀመ ተገንዝብ (ማለትም፡ “ሁሉም” ወይም “ሁሉም ነገር”)። እግዚአብሔር ፍጹም ሰጪ ነው። እሱ የሰው ልጆች የፈጠራ ኃይል፣ ዕውቀት፣ ወይም ማኅበራዊ አቋም አያስፈልገውም።

- ▣ አመቅ “በንግግር ሁሉ ሆነ በዕውቀት ሁሉ”
- አኪጀት “በቃል ሁሉ እና በዕውቀት ሁሉ”
- አየተመት “ሁሉንም ዓይነት በሆነ ንግግርና ዕውቀት”
- አእት “በሁሉም ነገሮች ሁሉንም ንግግርና ሁሉንም ዕውቀት ጨምሮ”
- አኢመቅ “በሁሉም ዓይነት ቃልና ዕውቀት”

የፊሊፕስ ትርጉም “ከከንፈርህ ቃል እስከ ልብህ መረዳት ድረስ” የሚል አለው። እነዚህ ሁለቱ ገጽታዎች ነበሩ የግሪክ-ተኮር (ማለትም፡ ኋላም ግኖስቲክ) መንፈሳዊ ኩራቶች፣ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ተሰፋፍተው የነበሩት (ዝክ. 13፡1-3)። እነሱ በስጦታቸውና በድርጊታቸው ይመኩ ነበር፤ በክርስቶስ ምትክ። እነዚህን ስጦታዎች የሰጣቸው እግዚአብሔር ነበር። ለሰዎች ትምክህት ምንም ስፍራ አልነበረም/የለም (ኤፌ. 2፡9)። ልዩ ርዕስ፡ መመካት 5፡6 ተመልከት።

ጳውሎስ ተምሳሌት እያደረገ ያለው እውቀት ንድፈ-ሐሳባዊ እውቀት አይደለም፣ ወይም ትምህርታዊ እውቀት አይደለም፣ ነገር ግን የክርስቲያን ሐቅ እና እንዴት በሕይወት እንደሚተገበር ነው (ዝክ. ቁ. 8-10፤ ሮሜ. 14፡1-15፡13)። የሰው እውቀት ያንጻል፣ ነገር ግን የእግዚአብሔር እውቀት ያጠራል እንዲሁም በክርስቲያን አንድነት ወዳለው ኅብር ይመራል። የእግዚአብሔር የእውቀት ስጦታ በቤተ-ክርስቲያን አሁን ምንኛ ያስፈልገናል!

1:6 “ክርስቶስን በተመለከተ ባለው ምስክርነት እንኳ” ሐዋርያዊው የወንጌል ስብከት፣ በመንፈስ ኃይል የተሞላው፣ እነዚህን አማኞች በመንፈሳዊ ተሰጥሶ አበልጽጓቸዋል። ልክ እንደሌሎቹ የእግዚአብሔር ባርኮቶች እና ስጦታዎች፣ እነዚህ በክርስቶስ በኩል ለሚፈልጉ፣ ኃላፊነት ለሚሰጣቸው ሰዎች ልብ ይፈሰሳሉ።

- ▣ አመቅ፣አኪጀት “በእናንተ ተረጋግጧል”
- አየተመት “በእናንተ መካከል ጸንቷል”
- አእት “በእናንተ ውስጥ እንዲጸና ተደርጓል”
- አኢመቅ “በእናንተ ውስጥ ሥር ሰድዷል”

- ይህ የግሪክ ቃል *bebaios* ሲሆን፣ እሱም ሦስት ፍካሬያዊ ፍችዎች አሉት።
1. ያም ርግጠኛ፣ ሐቅ፣ ወይም ሊታምን የሚችል ነው (ሮሜ. 4፡16፤ ዘ ቆሮ. 1፡7፤ ዕብ. 2፡20፤ 3፡6፤14፤ 6፡19፤ ዘ ጴጥ. 1፡10፤19)።
 2. የአንድ ነገር ታማኝነት የሚታየው ወይም የሚመሠረትበት ሂደት (ሮሜ 15፡8፤ ዕብ. 2፡2፤ ሎው እና ኒዳ፣ የግሪክ-እንግሊዝኛ አዲስ ኪዳን ሥርወ-ቃል፣ ቅጽ 1፣ 340፤377፤670)።
 3. በአንደኛው ክፍለ ዘመን የኮኒ ወረቀት፣ በግብፅ የተገኘው፣ ሙያዊ ቃል ለሕጋዊ ዋስትና ነው (ሞልቶን እና ሚሊጋን፣ የግሪክ አዲስ ኪዳን መዝገበ ቃላት፣ ገጽ 107-8)።

እዚህ እሱ የሚያመለክተው በመሐከላቸው የተገለጠውን የእግዚአብሔርን ኃይል ነው (ማለትም፣ መንፈሳዊ ስጦታ)። እሱም ሌሎቹን የመንፈስ መገለጫዎችንም ሊያመለክት ይችላል፣ ምክንያቱም እሱም ሌላኛው የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች በመሆኑ ነው፣ ከቁ. 5 ጋር ትይዩ የሆነ (እንዲሁም ደግሞ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ በቁ. 4)፣ እሱም ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ድርጊት በእነሱ መካከል ያሳያል።

- 1:7
- አመቅ፣ “አኢመቅ “ስለሆነም ምንም ስጦታ አይጎድላችሁም”
 - አኪጀት “ስለሆነም በምንም ስጦታ አታንሱም”
 - አየተመት “ስለሆነም በምንም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ አይጎድሉም”
 - አእት “ስለሆነም አንዲትም በረከት ከመቀበል አትጎድሉም”

“ስጦታ” የሚለው ቃል *charisma* ነው። ይህ ቃል “ጸጋ” ከሚለው ቃል ጋር ይዛመዳል፣ *charis*፣ እሱም አጽንዖት የሚሰጠው መንፈሳዊ ስጦታዎች ለጋራ ጥቅም ከእግዚአብሔር አንደሚሰጡ ነው (ዝክ. 12፡7፤11)። እነሱም የሚሆኑት ክርስቶስን ለማክበር ነው፣ መንፈስን ወይም ግለሰብ ክርስቲያኖችን ሳይሆን (ዝክ. ምዕራፍ 12-14)። አስፈላጊ የሆኑት ስጦታዎች ሁሉ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ነበሩ፣ በሌሎች ቤተ-ክርስቲያኖች እንደሆኑ ሁሉ (ዝክ. ቁ. 5)። እግዚአብሔር አትረፍርፎ ሰጥቷል (ማለትም፣ ጠንካራ ድርብ አሉታ ከ“ማጣት” ጋር የተያያዘ) ለሰው ሕዝቦች፣ በሁለቱ የክርስቶስ ምጽዓቶች መካከል ባለው ጊዜ፣ በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት በኩል።

- ▣ “በጉጉት እየጠበቃችሁ” ይህ የግሪክ ቃል ሊሆን የሚችለው
 1. መጻፊውን የተሰፋ ሁነት በትዕግሥት መጠበቅ (ዕብ. 10፡13፤ 1 ጴጥ. 3፡20)
 2. መጻፊውን ሁነት በጉጉት መጠበቅ (ሮሜ. 8፡19፤23፤25፤ ፊሊጵ. 3፡20፤ ዕብ. 9፡28)
 አኪጀት፣ አለመመቅ፣ እና አዓላት ትርጉሞች ቁ. 2 ሲከተሉ፣ አየተመት፣ አእት፣ እና አኢመቅ ደግሞ ቁ.ን ይከተላሉ።

▣ “የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን መግለጥ” ይህ የግሪክ ቃል *apocalupsis* ነው። እሱም ዘወትር “ራዕይ” በሚል ይተረጎማል። ቃሉ በመሠረተ የሚለው መጋረጃን መግለጥ ነው፤ አንድ ነገር ለማየት። እሱም የመጨረሻው የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ርዕስ ነው። እዚህ የሚያመለክተው የክርስቶስን መመለስ ነው (ዘክ. ቁ. 8)። ልዩ ርዕስ፡ የአዲስ ኪዳን ቃላት ለክርስቶስ መመለስ 15:23 ተመልከት።

1:8

- አመቅ፣ አኪጀት “እሱም እስከ መጨረሻው የሚያጸናችሁ”
- አየተመት “እሱ ደግሞ እስከ መጨረሻው ያበረታችኋል”
- አእት “እሱም እስከመጨረሻው በጽናት ይጠብቃችኋል”
- አኢመቅ “እሱም እስከ ፍጻሜው ድረስ ብርታትን እየሰጣችሁ ይቀጥላል”

ከቁ. 4-9 ሙሉ የተገብሮ ግሥት የድርጊት ማሳያ እግዚአብሔር ነው። ሆኖም፣ ቁ. 8 አሻሚ ነው። አንዳንድ ተንታኞች የሚያስቡት በዚህ ክፍል ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ክርስቶስ “እሱ” በሚል ተጠቁሟል። እሱም ከወውደ-ምንባቡ በተሻለ የሚገመተው እግዚአብሔር አብ አሁንም አማኞችን የሚቀበልና ተቀባይነታቸውን የሚያጸና ንቁ አካል መሆኑን ነው።

“ማጽናት” የሚለው ቃል ቁ. 6 ጥቅም ላይ ውሏል። ይህች ቤተ-ክርስቲያን ልትጸና ያስፈልጋታል፤ ቋሚና የማትናወጥ ሆና። ይህ አንዱና ዋነኛው የጳውሎስ መልዕክት ዓላማ ነው። የክርስቶስ ወንጌል ጸንቷል (ማለትም፣ ቁ. 6) እናም እነሱም በእግዚአብሔር እርዳታ ይጸናሉ (ማለትም፣ ቁ. 8)። በ2 ቆሮ. 2:8 ለእሱ ያላቸው ፍቅር እንዲረጋገጥ ፈልጓል።

- መጽሐፍ ቅዱስ ሁለት ተመሳሳይ የሆኑ አያዎአዊ (ፓራይክስ) እውነቶች አሉት፤ አማኞች ከእግዚአብሔር ጋር ባላቸው ግንኙነት።
- 1. እሱም በተፈጥሮው ስምምነት አለው፤ ስለዚህ፣ እሱ ከመነሻ እና ቀጣይነት ያለው እምነት እና የንስሐ ምላሽን ያካትታል። ግንኙነታችንን ለማጠናከር ልንጠነቀቅ ይገባል።
- 2. እሱም በእግዚአብሔር ታማኝነት የተጠበቀ ነው (ይሁዳ 24)። ማንም ግንኙነታችንን ሊሰርቀን አይችልም (ዮሐንስ 6:37፣39፣ 10:28፣ ሮሜ 8:38-39)። መጠበቅና መጽናት ሁለቱም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ናቸው (ኤፌ. 2:8-9፣10 እና ፊሊጵ. 2:12-13)። እነሱ የ“ኪዳን” ሁለት አስፈላጊ ገጽታዎች ናቸው።

▣ “ነውር የሌለበት” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት

ልዩ ርዕስ፡ ነውር የሌለው፣ ንጹሕ፣ ኃጢአት የሌለበት፣ ያለ ነውር

ሀ. የመከፈቻ መግለጫ

1. ይህ ጽንሰ-ሐሳብ ከሥነ-መለኮት አኳያ የሚገልጸው የሰው ልጅን የመጀመሪያ አቋም ነው (ማለትም፣ ዘፍጥረት 1፣ የዔድን ገነት)።
2. ኃጢአትና ዐመገባ ይህንን የፍጹም ኅብረት ሁኔታ ደምስሶታል (ማለትም፣ ዘፍጥረት 3)።
3. ሰዎች (ወንድና ሴት) ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው ኅብረት እንዲመለስ ይናገራሉ፤ ምክንያቱም በእሱ መልክና አምሳል ስለተፈጠሩ ነው (ማለትም፣ ዘፍ. 1:26-27)።
4. እግዚአብሔር ከኃጢአተኛ የሰው ልጅ ጋር በብዙ መንገድ ይሠራል
 - ሀ. መልካም መሪዎች (ማለትም፣ አብርሃም፣ ሙሴ፣ ኢሳይያስ)
 - ለ. መሥዋዕታዊ ሥርዓት (ማለትም፣ ሌዋውያን 1-7)
 - ሐ. የመልካም ምሳሌዎች (ማለትም፣ ኖሳ፣ ኢዮብ)
5. በመዳረሻውም እግዚአብሔር መሲሕን ሰጠ
 - ሀ. እንደ ራሱ ሙሉ መገለጫ
 - ለ. ለኃጢአት የሚሆን ፍጹም መሥዋዕት
6. ክርስቲያኖች ኃጢአት የሌለባቸው ሆነዋል
 - ሀ. በሕጋዊ መንገድ በክርስቶስ በተደረገ ጽድቅ በኩል
 - ለ. መንፈስ ቅዱስ በቀጣይነት በሚሠራው ሥራ በኩል
 - ሐ. የክርስትና ግብ ክርስቶስን መምሰል ነው (ሮሜ. 8:28-29፣ ኤፌ. 1:4)፤ እሱም በርግጥ፣ የእግዚአብሔር አምሳል የሆነውን ሰው መመለስ ነው፤ በአዳምና ሔዋን ውድቀት የጠፋውን
7. መንግሥተ ሰማያት በዔድን ገነት ያለው ፍጹም ኅብረት መመለስ ነው። መንግሥተ ሰማይ ከእግዚአብሔር መገኛ የምትመጣ አዲሲቷ አየሩሳሌም ነች (ራዕ. 21:2) ለነጻቸው ምድር (2ኛ ጴጥ. 3:10)። መጽሐፍ ቅዱስ የሚጀምረውም የሚጨርሰውም በተመሳሳይ ጭብጦች ነው።
 - ሀ. የቅርብ ወዳጅነት፣ ግላዊ ኅብረት ከእግዚአብሔር ጋር
 - ለ. በገነት ስፍራ (ዘፍጥረት 1-2 እና ራዕይ 21-22)
 - ሐ. በትንቢታዊ መግለጫ፣ የእንስሳት መገኘትና ጓደኝነት (ኢሳ. 11:6-9)።

ለ. ብሉይ ኪዳን

1. በርካታ የሚሆኑ የተለያዩ የዕብራይስጥ ቃላት አሉ፣ የፍጹምናን፣ ያለ ነውር መሆንን፣ የንጹሕነትን ጽንሰ-ሐሳብ የያዙ፣ እነሱም ለመሰየምና ውስብስብ የሆነውን ዝምድና ለማሳየት።
2. ዋነኞቹ ቃላት የፍጹምናን፣ ያለ ኃጢአት መሆንን፣ ወይም ንጹሕናን የያዙ ጽንሰ ሐሳቦች (እንደ ሮበርት ቢ ጊርድልስቶን፣ የብሉይ ኪዳን ተመሳሳሎ፣ ገጽ 94-99)
 - ሀ. ሻሎም (ቢዲቢ 1022)
 - ለ. ታማም (ቢዲቢ 1070)
 - ሐ. ካላህ (ቢዲቢ 478)

3. ሴፕቱዋጂንት (ማለትም፣ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስ) እነዚህን በርካታ ጽንሰ-ሐሳቦች ወደ ኮኔ ግሪክ ቃላት ይተረጎማቸዋል፤ በአኪ።
4. ቁልፉ ጽንሰ-ሐሳብ የተያያዘው ከመሥዋዕታዊ ሥርዓት ጋር ነው
 ሀ. *amōmos* (*አምሞስ*) (ዘጸ. 29:1፤ ሌዋ. 1:3፤10፤ 3:1፤6፤ ዘኁ. 6:14)
 ለ. *amiantos* (*አሚያንቶስ*) እና *aspilus* (*አስፒሊስ*) ደግሞ ወጣ ያለ ፍቺዎች አሉት

ሐ. አዲስ ኪዳን

1. ሕጋዊው ጽንሰ ሐሳብ
 ሀ. የዕብራይስጥ ሕጋዊ ጽንፈኛ ፍቺ የሚተረጎመው በአምሞስ ነው (ኤፌ. 5:27፤ ፊሊጵ. 2:15፤ 1 ጴጥ. 1:19)
 ለ. የግሪክ ሕጋዊ ፍቺ (1 ቆሮ. 1:8፤ ቆላ. 1:22)
2. ክርስቶስ ኃጢአት የሌለበት፣ ያለ ነውር፣ ንጹሕ የሆነ ብቸኛው ነው (አምሞስ፣ ዕብ. 9:14፤ 1 ጴጥ. 1:19)
3. የክርስቶስ ተከታዮች እሱን መምሰል አለባቸው (አምሞስ፣ ኤፌ. 1:4፤ 5:27፤ ፊሊጵ. 2:15፤ ቆላ. 1:22፤ ለ ጴጥ. 3:14፤ ይሁዳ ቁ. 24፤ ራዕ. 14:5)
4. ይህ ጽንሰ ሐሳብ ስለ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጥቅም ላይ ይውላል
 ሀ. *anepileptos* (አኔክሊፕቶስ) “ያለ ምንም ክስ” (1ኛ ጢሞ. 3:10፤ ቲቶ 1:6-7)
 ለ. *anepileptos* (አኔክሊፕቶስ) “ያለ ነቀፋ” ወይም “ነቀፊታ የሌለበት” (1ኛ ጢሞ. 3:2፤ 5:7፤ 6:14፤ ቲቶ 2:8)
5. “ያለ ነውር” የሚለው ጽንሰ ሐሳብ (*amiantos*) (አሚያንቶስ) ጥቅም ላይ የሚውለው
 ሀ. ክርስቶስ ራሱ (ዕብ. 7:26)
 ለ. የክርስቲያኖች ውርስ (1ኛ ጴጥ. 1:4)
6. የ “ጤነኝነት” ወይም “ደኅንነት” ጽንሰ ሐሳብ (*holoklēria ሆስታሌሪያ* ሐዋ. 3:16፤ 1 ተሰ. 5:23; ያዕቆብ 1:4)
7. “ያለ ጥፋት፣” ኃጢአት የለሽ ንጽህና የሚለው ጽንሰ-ሐሳብ የሚታወቀው አሚምቶስ ነው (ሉቃስ 1:6፤ ፊሊጵ. 2:15፤ 3:6፤ 1ኛ ተሰ. 2:10፤ 3:13፤ 5:23)
8. “ነውርን የማይከተል” የሚለው ጽንሰ-ሐሳብ የሚታወቀው በአምሞቶስ ነው (1ኛ ጴጥ. 3:14)
9. “ነውር የሌለው፣” “ያለ ነቀፋ” የሚለው ጽንሰ ሐሳብ ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ከላይ ያሉት ቃላት ባሏቸው አንቀጾች ነው (1ኛ ጢሞ. 6:14፤ ያዕቆብ 1:27፤ 1 ጴጥ. 1:19፤ ለ ጴጥ. 3:14)

መ. በዕብራይስጥና በግሪክ ያሉት በዛ ያሉ ቃላት ይህንን ጽንሰ ሐሳብ የሚገልጹ፣ ጠቀሜታውን ያሳያሉ። እግዚአብሔር የሚያስፈልገንን በክርስቶስ በኩል አሟልቶልናል፤ አሁን ደግሞ እሱን እንድንመስል እየጠራን ነው።
 አማኞች በአቋማዊ፣ በሕጋዊ፣ “እውነተኛ” “ትክክለኛ” “ያለ ነውር” ተደርገው ይወሰዳሉ፤ በክርስቶስ ሥራ። አሁን አማኞች ስፍራቸውን ሊወርሱ ነው። “በብርሃን ተመላለሱ፣ እሱ በብርሃን እንዳለ” (1ኛ ዮሐንስ 1:7። ለመጠራታችሁ እንደሚገባ ተመላለሱ (ኤፌ. 4:1፤17፤ 5:2፤15)። ኢየሱስ የእግዚአብሔርን መልክ መልሶታል። አሁን የቅርብ ወዳጅነት ይቻላል፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር የእሱን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ሕዝብ እንደሚፈልግ አስታውሱ፤ ልጁ እንዳደረገው ሁሉ። እኛ የተጠራነው ከቅድስና ላነሰ ጉዳይ አይደለም (ማቴ. 5:20፤48፤ ኤፌ. 1:4፤ 1 ጴጥ. 1:13-16)። የእግዚአብሔር ቅድስና ሕጋዊ ብቻ አይደለም፤ ድርጊታዊም ነው እንጂ!

▣ “በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ቀን” የአዲስ ኪዳን ጸሐፊት የብኪን “የያህዌ ቀን”ን ወስደው ለኢየሱስ ዳግም ምጽዓት ተጠቀሙበት። ኢየሱስ ክርስቶስ የያህዌ አጋር ነው፣ በፍጥረት፣ በመቤዠት፣ እና በፍርድ።

1:9 “እግዚአብሔር ታማኝ ነው” “እምነት” የሚለው ቃል በብኪ ዘይቤአዊ መልክ አለው፤ ለጽኑና ለማይናወጥ ቁመና። እሱም ለማመልከት የገባው ከዘይቤ አኳያ ርግጠኛ የሆነውን፣ ታማኝን፣ የሚመኩበትን፣ የታመነውን ለማሳየት ነው። እነዚህ አንድቸው የተቤዠና የሚወድቀውን የሰው ልጅ አይገልጹም። ይህ የሰው ልጅ ታማኝነት፣ የታመነ መሆን፣ ወይም መመኪያነት አይደለም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔርን ነው (ዘዳ. 7:9፤ መዝ. 36:5፤ 40:10፤ 89:1፤2፤5፤8፤ 92:2፤ 119:90፤ ኢሳ. 49:7፤ ሮሜ. 3:3፤ 1 ቆሮ. 10:13፤ ለ 1 ቆሮ. 1:18፤ 1 ተሰ. 5:24፤ ለ 1 ጢሞ. 2:13)። በእሱ የታመነ ተስፋዎች እንታመናለን እንጂ በእኛ ታማኝነት አይደለም! የኪዳን ታማኝነት ከምስጋና ነው የሚፈሰው! የመጽሐፍ ቅዱስ አትኩሮት ሁልጊዜ የሚሆነው በእሱ ታማኝነት ላይ ነው እንጂ በአማኞች እምነት ላይ አይደለም! እምነት ማንንም ሊድን አይችልም። ጸጋ ብቻ ነው የሚያድነው፣ ነገር ግን የምንቀበለው በእምነት ነው (ኤፌ. 2:8-9)። አትኩሮቱ ፈጽሞ በእምነት መጠን ላይ አይደለም (ማቴ. 17:20)፤ ነገር ግን በእሱ ባለቤት ላይ ነው (ኢየሱስ)። ተስፋችን በማይለወጠው በእግዚአብሔር ባሕርይ ላይ ነው፣ እሱም የጠራንና ቃል የገባልን (ሚል. 3:6፤ ለ 1 ቆሮ. 1:20)።

እምነት የእግዚአብሔርን ነጻ ስጦታ በክርስቶስ ይቀበላል (ሮሜ. 3:22፤25፤ 4:5፤ 6:23፤ 9:30፤ ገላ. 2:16፤ 1 ጴጥ. 1:5)። የሰው ልጆች የግድ ምላሽ መስጠት ይኖርባቸዋል (ማለትም፣ በመነሻነትም ሆነ በቀጣይነት) በክርስቶስ ላለው የእግዚአብሔር የጸጋና የምሕረት ስጦታ (ዮሐንስ 1:12፤ 3:16-17፤36፤ 6:40፤ 11:25-26፤ ሮሜ. 10:9-13)።

እግዚአብሔር ከወደቀው ሰው ጋር የሚሠራው በኪዳን ነው። እሱ ዘወትር መነሻውን ይወስዳል (ዮሐንስ 6:44፤ 65) እናም ርዕሰ ጉዳዩን አሰናድቶ ገደቦቹን ያበጃል (ማርቆስ 1:51፤ ሐዋ. 20:21)። እሱ፣ የወደቀት የሰው ልጆች በገዛ በራሳቸው መዳን እንዲሳተፉ ይፈቅዳል፤ ለእሱ የኪዳን ስጦታ ምላሽ በመስጠት። አሰናዳጁ ምላሽ ከመነሻ እና በቀጣይነት የሚሆነው እምነት፣ ንስሐ፣ ታዘዥነት፣ አገልግሎት፣ አምልኮ፣ እና ጽናት ነው።

ሚካኤል ማጂል፣ የአዲስ ኪዳን ትርጉም፣ ገጽ 577፣ ቁ. 24፣ ታላቅ አስተያየት አለው።
 “በቁ. 5-6 ያለው የኃላፊ ጊዜ፣ በቁ. 7 የአሁን ጊዜ፣ በቁ. 8 የትንቢት ጊዜ መሆኑን ተገንዝብ። እግዚአብሔር በሦስቱም አግባቦች የታመነ ነው።”

ልዩ ርዕስ፡ ማመን፣ መታመን፣ እምነት፣ እና ታማኝነት በብሉይ ኪዳን (ገጠጽ)

I. የመክፈቻ መግለጫ

የዚህን ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ አጠቃቀም መቀመጥ የሚኖርበት፣ ለአዲስ ኪዳን በጣም ወሳኝ እንደሆነ ነው። በብኪ በግልጽ እንደ ተቀመጠው ሳይሆን። እሱ በርግጥ እዚያ ነው። ነገር ግን የተገለጠው በተመረጡ ቁልፍ አንቀጾችና ሰዎች ነው። ብኪ የሚቀይጠው

ሀ. ግለሰብን እና ማኅበረሰቡን

ለ. የግለሰብን ገጠመኝ እና ኪዳናዊ መታዘዝን

እምነት ግለሰባዊ ገጠመኝና የየቀኑ የአኗኗር ስልት ነው! እሱም በግለሰብ ማስረዳት ይቀላል፤ በቃላታዊ መልኩ ከመግለጽ ይልቅ (ማለት፣ የቃላት ጥናት)። ይህ ግለሰባዊ ገጽታ በተሻለ የተገለጠው

ሀ. አብርሃምና ዘሩ

ለ. ዳዊትና እስራኤል

እነዚህ ሰዎች የተገናኙት/ያጋጠማቸው እግዚአብሔር ነው እንዲሁም ሕይወታቸው በቋሚነት ተለውጧል (የፍጽምና ሕይወት አይደለም፣ ግን ቀጣይነት ያለው እምነት)። ፈተና የእምነታቸውን ድካምና ጥንካሬ ይገልጣል፤ ከእግዚአብሔር ጋር ባላቸው ግንኙነት፣ ግን ጓደኛዊ፣ መተማመን ያለበት ግንኙነት በጊዜ ሁሉ ይቀጥላል! እሱም ተፈትኗል ጠርቷልም፣ ግን እሱ ይቀጥላል እንደ መስጠታቸውና የሕይወት ስልታቸው ማስረጃ።

II. ዋናው ሥርወ ቃል አጠቃቀም

ሀ. ገጠጽ (ቢዲቢ 52)

1. ግሥ VERB

ሀ. Qal stem ግንድ — ለመደገፍ፣ ለመንከባከብ (ማለትም፣ 2ኛ ነገሥ. 10:1፣5፣ አስቴር 2:7፣ ሥነ-መለኮታዊ ያልሆነ አጠቃቀም)

ለ. Niphal stem ኒፋል ግንድ — ርግጠኛ ለመሆን ወይም ለማጽናት፣ ለማቆም፣ ለማረጋገጥ፣ ታማኝ ለመሆን ወይም የሚታመኑት

(1) ለሰዎች፣ ኢሳ. 8:2፣ 53:1፣ ኤር. 40:14

(2) ለነገሮች፣ ኢሳ. 22:23

(3) ለእግዚአብሔር፣ ዘጸ. 7:9፣12፣ ኢሳ. 49:7፣ ኤር. 42:5

ሐ. Hiphil stem ሂፊል ግንድ — ጸንቶ መቆም፣ ማመን፣ መታመን

(1) አብርሃምም እግዚአብሔርን አመነ፣ ዘፍ. 15:6

(2) እስራኤላውያን በግብፅ አመኑ፣ ዘጸ. 4:31፣ 14:31 (ከዘጸ. 1:32 የሚቃረን)

(3) እስራኤላውያን ያህዌን አመኑ፣ በሙሴ በኩል የተናገራቸውን፣ ዘጸ. 19:9፣ መዝ. 106:12፣24

(4) አካዝ በእግዚአብሔር አላመነም፣ ኢሳ. 7:9

(5) በእሱ የሚያምን ሁሉ፣ ኢሳ. 28:16

(6) ስለ እግዚአብሔር የሚታመኑ ሐቆች፣ ኢሳ. 43:10-12

2. ስም (ተባዕታይ) — ታማኝነት (ማለትም፣ ዘጸ. 32:20፣ ኢሳ. 25:1፣ 26:2)

3. ተውሳክ ግሥ — በእውነቱ፣ በጣሙን፣ እስማማለሁ፣ እንዲህ ሊሆን ይችላል (ዘጸ.27:15-26፣ 1 ነገሥ. 1:36፣ 1 ዜና. 16:36፣ ኢሳ. 65:16፣ ኤር. 11:5፣ 28:6)። ይህ የ “አሜን” የኅብረት አምልኮዊ አጠቃቀም ነው፣ በብኪ እና በአኪ።

ለ. (ገጠጽ ቢዲቢ 54) አንስታይ ስም፣ ጽናት፣ ታማኝነት፣ እውነት

1. ለሰዎች፣ ኢሳ. 10:20፣ 42:3፣ 48:1

2. ለእግዚአብሔር፣ ዘጸ. 34:6፣ መዝ. 117:2፣ ኢሳ. 38:18፣19፣ 61:8

3. ለእውነት፣ ዘጸ. 32:4፣ 1 ነገሥ. 22:16፣ መዝ. 33:4፣ 98:3፣ 100:5፣ 119:30፣ ኤር. 9:4፣ ዘካ. 8:16

ሐ. ገጠጠጽ (ቢዲቢ 53)፣ ጽናት፣ ጽኑነት፣ አማኝነት

1. ለእጆች፣ ዘጸ. 17:12

2. ለጊዜ፣ ኢሳ. 33:6

3. ለሰዎች፣ ኤር.5:3፣ 7:28፣ 9:2

4. ለእግዚአብሔር፣ መዝ. 40:11፣ 88:12፣ 89:2፣3፣6፣9፣ 119:138

III. የጳውሎስ የብኪ ጽንሰ-ሐሳብ አጠቃቀም ገጠጽ

ሀ. ጳውሎስ የያህዌንም ሆነ የብኪ አዲሱን መረዳቱን መሠረት ያደረገው በራሱ ግላዊ ድንገተኛ ግንኙነት ነው፣ ከኢየሱስ ጋር በደማስቆ መንገድ (ሐዋ. 9፣ 22፣ 26)።

ለ. እሱም የብኪን ድጋፍ ፈልጎል ለአዲሱ መረዳቱ በሁለት የብኪ ቁልፍ አንቀጾች ላይ፣ እነሱም ሥርን የሚጠቀሙ

1. ዘፍ. 15:6 — የአብራም ግለሰባዊ ግንኙነቱ የተነሣው በእግዚአብሔር ነው (ዘፍጥረት 12) ውጤቱም በእምነት የመታዘዝ ሕይወት የሆነ (ዘፍጥረት 12-22)። ጳውሎስ ይህንን በሮሜ 4 እና ገላትያ 3 ላይ ጠቅሷል።

2. ኢሳ. 28:16 — በእሱ የሚያምኑ ሁሉ (ማለትም፣ እግዚአብሔር የፈተነው እና ያስቀመጠው የማዕዘን ድንጋይ) ፈጽሞ ሀ. ሮሜ 9:33፣ “አያፍርም” ወይም “ቅር አይሰኝም” ለ. ሮሜ 10:11፣ እንደ ላይኛው የሆነ
3. ዕንባ. 2:4 — እነሱ ታማኙን እግዚአብሔርን የሚያውቁ የመታመን ሕይወት መኖር ይኖርባቸዋል (ኤር. 7:28)። ጳውሎስ ይህንን ጽሑፍ በሮሜ 1:17 እና ገላ. 3:11 (ዕብ. 10:38 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት)።

IV. የጴጥሮስ የብሉይ ኪዳንን ጽንሰ ሐሳብ አጠቃቀም
ሀ. ጴጥሮስ የደባለቀው

1. ኢሳ. 8:14 – 1 ጴጥ. 2:8 (የማሰናከያ ድንጋይ)
2. ኢሳ. 28:16 – 1 ጴጥ. 2:6 (የማዕዘን ድንጋይ)
3. መዝ. 111:22– 1 ጴጥ. 2:7 (የተናቀ ድንጋይ)

ለ. አስራኤልን የሚገልጸውን የተለየ ቋንቋ ገለበጠው፣ “የተመረጠ ዘር፣ የንጉሥ ክህነት፣ ቅዱስ ሕዝብ፣ ለእግዚአብሔር ርስት የሆነ ሕዝብ”

ሀ. ዘዳ.10:15፤ ኢሳ. 43:21

ለ. ኢሳ. 61:6፤ 66:21

ሐ. ዘጸ. 19:6፤ ዘዳ. 7:6

እና አሁን የተጠቀመው በክርስቶስ ባለ የቤተ-ክርስቲያን እምነት ነው

V. የዮሐንስ የጽንሰ-ሐሳብ አጠቃቀም

ሀ. የእሱ የአዲስ ኪዳን አጠቃቀም

“አመነ” የሚለው ቃል ከግሪክ ቃል (*pisteuō*) ሲሆን፣ እሱም ደግሞ የሚተረጎመው “ማመን፣” “እምነት፣” ወይም “መታመን” በሚል ነው። ለምሳሌ ያህል፣ ስሙ በዮሐንስ ወንጌል ላይ አልተከሰተም፣ ግሁ ግን ዘወትር ጥቅም ላይ ይውላል። በዮሐንስ 2:23-25 የሕዝቡ ቅንነት የተሞላው መስጠት መኖሩ ርግጠኛ አይደለም፣ የናዝሬቱን ኢየሱስ እንደ መሲሕ ለመቀበል። ሌላኛው ምሳሌ፣ የዚህ ቃል “ማመን” ጥራዝ ነጠቃዊ አጠቃቀም የሚገኘው በዮሐንስ 8:31-59 እና ሐዋ. 8:13፣ 18-24 ላይ ነው። እውነተኛው የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ከመነሻው ምላሽ ላቅ ይላል። እሱም መከተል ያለበት ወደ ደቀመዝሙራዊ ሂደት ነው (ማቴ. 13:20-22፣31-32)።

ለ. የእሱ አጠቃቀም ከመስተጻምር ጋር

1. *eis* ማለት “ውስጥ (በ)” ማለት ነው። ይህ የተለየ ዓይነት አወቃቀር አጽንዖት የሚሰጠው አማኞች እምነታቸውን/መታመናቸውን ማድረግ ያለባቸው በኢየሱስ ላይ ነው

ሀ. በስሙ (ዮሐንስ 1:12፤ 2:23፤ 3:18፤ 1 ዮሐንስ 5:13)

ለ. በእሱ (ዮሐንስ 2:11፤ 3:15፣18፤ 4:39፤ 6:40፤ 7:5፣31፣39፣48፤ 8:30፤ 9:36፤ 10:42፤ 11:45፤ 48፤ 17:37፣42፤ ማቴ. 18:6፤ ሐዋ 10:43፤ ፊሊጵ. 1:29፤ 1 ጴጥ. 1:8)

ሐ. በእኔ (ዮሐንስ 6:35፤ 7:38፤ 11:25፣26፤ 12:44፣46፤ 14:1፣12፤ 16:9፤ 17:20)

መ. በልጁ (ዮሐንስ 3:36፤ 9:35፤ 1 ዮሐንስ 5:10)

ሠ. በኢየሱስ (ዮሐንስ 12:11፤ ሐዋ. 19:4፤ ገላ. 2:16)

ረ. በብርሃኑ (ዮሐንስ 12:36)

ሰ. በእግዚአብሔር (ዮሐንስ 14:1)

2. *en* ኢን ማለት “ውስጥ” ነው፣ እንደ ዮሐንስ 3:15፤ ማርቆስ 1:15፤ ሐዋ. 5:14

3. *epi* ኢፒ ማለት “ውስጥ” ወይም “በላይ፣” ነው፣ እንደ ማቴ. 27:42፤ ሐዋ. 9:42፤ 11:17፤ 16:31፤ 22:19፤ ሮሜ. 4:5፤ 24፤ 9:33፤ 10:11፤ 1 ጢሞ. 1:16፤ 1 ጴጥ. 2:6

4. ቀጥተኛ ያልሆነ የግሥ ተሳቢ፣ ያለ መስተጻምር እንደ ገላ. 3:6፤ ሐዋ. 18:8 27:25፤ 1 ዮሐንስ 3:23፤ 5:10

5. *hoti* ሆቲ፣ ፍቸውም “ያመነው” ምን እንዳመነ ይዘቱን ያመለክታል

ሀ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቅዱሱ መሆኑን (ዮሐንስ 6:69)

ለ. ኢየሱስ ያለና የሚኖር ነው (ዮሐንስ 8:24)

ሐ. ኢየሱስ በአብ አለ፣ አብም በእሱ አለ (ዮሐንስ 10:38)

መ. ኢየሱስ መሲሕ ነው (ዮሐንስ 11:27፤ 20:31)

ሠ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው (ዮሐንስ 11:27፤ 20:31)

ረ. ኢየሱስ የተላከው በአብ ነው (ዮሐንስ 11:42፤ 17:8፤21)

ሰ. ኢየሱስ ከአብ ጋር ያለው ነው (ዮሐንስ 14:10-11)

ሸ. ኢየሱስ ከአብ የመጣው ነው (ዮሐንስ 16:27፤30)

ቀ. ኢየሱስ ራሱን በአብ የኪዳን ስም፣ “እኔ ነኝ” በሚል ገልጿል (ዮሐንስ 8:24፤ 13:19)

በ. እኛም ከእሱ ጋር እንኖራለን (ሮሜ 6:8)

ተ. ኢየሱስ ሞቶ ዳግም ተነሥቷል (1ኛ ተሰ. 4:14)

VI. መደምደሚያ

መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ለመለኮታዊ ቃል/ተስፋ የሰዎች ምላሽ ነው። እግዚአብሔር ዘወትር መነሻውን ይወስዳል (ማለትም፣ ዮሐንስ 6:44፣65)፣ ነገር ግን የዚህ መለኮታዊ ግንኙነት ከፋይ ለሰዎች ምላሽ ተትቷል።

ሀ. ማመን

ለ. ኪዳናዊ መታዘዝ

መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት

1. ግለሰባዊ ግንኙነት ነው (መነሻ እምነት)
2. የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነት መተማመኛ ነው (በእግዚአብሔር መገለጥ ማመን)
3. ለእሱም ምላሽ በሚሆን ተገቢ ምላሽ (የየዕለቱ እምነት)

መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ለመንግሥተ ሰማያት ትኬት አይደለም ወይም የኢንፎርሬሽን ፖሊሲ። እሱ ግለሰባዊ ግንኙነት ነው። ይህ የፍጥረት እና የሰው ልጆች ዓላማ ነው። በእግዚአብሔር መልክና አምሳል ለተፈጠሩት (ዘፍ. 1:26-27)። ፍሬ ነገሩ “መቀራረብ” ነው። እግዚአብሔር ኅብረትን ይሻል። የሆነ ሥነ-መለኮታዊ አቋም ሳይሆን! ነገር ግን ከቅዱሱ እግዚአብሔር ጋር የሚሆን ኅብረት፣ ልጆች “የቤተሰባቸውን” ባሕርይ እንደሚያንጸባርቁት ያለውን ይጠይቃል (ማለትም፡ ቅድስና፣ ሌዋ. 19:2፤ ማቴ. 5:48፤ 1 ጴጥ. 1:15-16)። ውድቀት (ዘፍጥረት 3) ተገቢውን ምላሽ የመስጠት ችሎታችንን ጎዳው። ስለሆነም፣ እግዚአብሔር በእኛ ፈንታ አደረገ (ሕዝ. 36:27-38)፤ “አዲስን ልብ” በመስጠት፣ እንዲሁም “አዲስ መንፈስ።” እሱም በእምነት እና ንስሐ በመግባት በኩል ከእሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረንና እንድንታዘዘው የሚያስችለንን!

እነዚህ ሦስቱም ዋናዎች ናቸው። ሦስቱም ሁሉ መጠበቅ ይኖርባቸዋል። ግቡም እግዚአብሔርን ለማወቅ ነው (በዕብራውያንና በግሪክ አግባቦች) እንዲሁም በሕይወታችን የእሱን ባሕርይ ማንጸባረቅ። የእምነት ግብ አንድ ቀን የሚገኝ መንግሥተ ሰማይ አይደለም፤ ነገር ግን በእየቀኑ ክርስቶስን መምሰል ነው!

የሰዎች ታማኝነት ውጤቱ ነው (አኪ)፤ መሠረቱ ሳይሆን (ብኪ) ከእግዚአብሔር ጋር ላለ ግንኙነት፡ የሰዎች እምነት በእሱ ታማኝነት፤ የሰዎች መታመን በአሱየታ መነ መሆን ላይ። አንኳሩ የአዲስ ኪዳን አመለካከት በደኅንነት ላይ የሚሆነው፣ ሰዎች የግድ ምላሽ መስጠት ይኖርባቸዋል ከመነሻውም ሆነ በቀጣይነት፣ መነሻ ለሆነው ጸጋ እና የእግዚአብሔር ምሕረት፣ በክርስቶስ ለተገለጠው። እሱ ወዲል፣ እሱ ልዩል፣ እሱ ሰጥቷል፤ እኛም በእምነትና በታማኝነት ምላሹን ልንሰጥ ይገባል (ኤፌ. 2:8-9 እና 10)!

ታማኙ እግዚአብሔር ታማኝ የሆነ ሕዝብ ይሻል፤ ራሱን ለእምነተ ቢሱ ዓለም ለመግለጽና በእሱ ላይ ለሚሆን ግላዊ እምነት ለማምጣት።

▣ “በእሱም በኩል የተጠራችሁ” ይህ ቀጣይነት ያለው አጽንዖት ነው፤ የቆሮንቶስን አማኞች እግዚአብሔር እንደ መረጣቸው (ዝክ.1:2፤9፤24፤26፤ ሐዋ. 18:9)።

▣ “ከልጁ ጋር ላለ ኅብረት” ይህ የግሪክ ቃል *koinonia* ሲሆን ፍቺውም የተገናኘ ተሳትፎ ነው። እግዚአብሔር የጠራን ከልጁ ጋር ኅብረት እንዲኖረን ነው። በሁለቱም፣ በአቋም (ልዩ ርዕስ፡ መቀደስ 1:2 ላይ ተመልከት) እና በግንኙነት። የክርስትና ግብ ክርስቶስን መምሰል ነው (ሮሜ. 8:29፤ ገላ. 4:19፤ ኤፌ. 1:4፤ 2:10)።

የአማኞች የሕይወት ስልት ክርስቶስን ካገኙ በኋላ ያለው የመዳናቸው ማስረጃ ነው (የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት የያዕቆብ መልእክትና 1 ዮሐንስ)። የዳኑት በጸጋ ነው በእምነት በኩል በሚሆን ሥራ (ኤፌ. 2:8-9፤10)! የዳኑት ለማገልገል ነው (ሮሜ. 6:11)! እምነት ያለ ሥራ ሙት ነው። ሥራ ያለ እምነት አንድ ሆነ ሁሉ (ማቴ. 7:21-23 እና ያዕቆብ 2:14-26)። የአብ ምርጫ ግብ፣ አማኞች “ቅዱስና ያለነውር” እንዲሆኑ ነው (ኤፌ. 1:4፤ ማቴ. 5:48)።

ጳውሎስ ዘወትር ነጻ ጽንፍ ባለው ወንጌሉ ይጠቃል፤ ምክንያቱም መልካም ያልሆነ ሕይወትን የሚያበረታታ ስለሚመስል። ከሥነ-ምግባር አፈጻጸም ጋር በእጅጉን ያልተያያዘ የሚመስል ወንጌል አግባብ ወዳልሆነ አሠራር ሊያመራ ይችላል። የጳውሎስ ወንጌል ነጻ ነበር፤ በእግዚአብሔር ነጻ ጸጋ፣ እና በክርስቶስ በተጠናቀቀ ሥራ እና በመንፈስ ቅዱስ መቃተት፤ ነገር ግን እሱ ተገቢ የሆነ ምላሽን ይጠይቃል፤ በመነሻ ንስሐ ብቻ ሳይሆን፣ ግን ደግሞ ቀጣይነት ባለው ንስሐ። ውጤቱ እግዚአብሔርን የመምሰል ሕይወት ነው፤ ሕገ-ወጥነት ሳይሆን። መልካም ተግባራት የመዳን መሣርያዎች አይደሉም፤ ነገር ግን ውጤቶች ናቸው። ይህ ፍጹም የሆነ ነጻ ደኅንነት እና ለሁሉም ዋጋ የተከፈለበት ምላሽ አያዎ (ፓራዶክስ) ለማስረዳት አስቸጋሪ ነው፤ ነገር ግን ሁለቱም መያዝ ያለባቸው ክርክር በተሞላበት፣ አያዎአዊ፣ የተቃርኖ ሚዛን በጠበቀ መልኩ ነው። ማንም መጽደቅና መቀደስን ሊነጣጥል አይችልም።

ልዩ ርዕስ፡ ከይኖሪያ

“ህብረት” (ኮይኖኒያ) የሚለው ቃል

1. ከሰዎች ጋር ያለንን የተቀራረበ ግንኙነት
 - ሀ. ከልጁ ጋር (1ኛዮሐ 1:6፤ 1ኛቆሮ 1:9 ያህ.)
 - ለ. ከመንፈስ ቅዱስ ጋር (2ኛ ቆሮ 13:13፤ ፊልጶስ 2:1)
 - ሐ. ከአብና ከወልድ ጋር (1ኛ ዮሐ 1:3 ያህ.)
 - መ. ከሌሎች የቃልኪዳን ወንድሞችና እህቶች (1ኛ ዮሐ 1:7 ሐዋሪያት ሥራ 2:42፤ገላቲያ 2:9 ፊሊሞና17)
2. ከነገሮች ጋር ያለውን የተቀራረበ ግንኙነት
 - ሀ. ከወንጌል ጋር (ፊልጶስ 1:5፤ፊሊሞና 6)
 - ለ. ከክርስቶስ ደም ጋር (1ኛ ቆሮ 10:16 ያህ.) (ፊልጶስ 3:10፤4:14 1ኛ ጴጥሮስ 4:13)
 - ሐ. ከጨለማ ጋር አለመተባበር (2ኛ ቆሮ 6:14)
 - መ. መከራን አብሮ በመካፈል (ፊልጶ.3:10፤4:14፤1ኛ ጴጥሮስ4:13)
3. በልግስና በመስጠት አገልግሎት (ሮሜ 12:13፤15:26፤2ኛቆሮ 8፤4፤9:13፤ፊልጶስ 4:15፤ ዕብ 13:16)

4. በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል እግዚአብሔር በነፃ ስጣታው የሰው ልጆችን ከራሱና እርስ በእርስ ወንድማማቾች እና የእትማማቾች ህብረት በመመስረት ሥራው፤

ይህም ከታች ወደ ላይ(ሰው ከፈጣሪ) ህብረት ውጤት የሆነው የጎንዮሽ ህብረት (ሰው ከሰው) ያመለክታል። ከዙህ በተጨማሪ የክርስቲያን ማህበረሰብ አስፈላጊነትና ደስታንም ያመለክታል። ቃሉ ብቻ ሳይሆን የተተቀሰበት የንግግር ጊዜ ጭምር የክርስቲያን ህብረት ጅምርና ቀጣይነት ያረጋግጣል።(1:3፤[ሁለት ጊዜ]6:7 ያህ.) ክርስትና ህብረት ነው ነው !

▣ “ልጅ” ኢየሱስ አንድ እግዚአብሔር ልጅ ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው፤ በጳውሎስ ጽሑፎች (ሮሜ. 1:3፤4:9፤ 5:10፤ 8:3፤29፤32፤ 1 ቆሮ. 1:9፤ 11 ቆሮ. 1:19፤ 7ላ. 1:16፤ 2:20፤ 4:4፤6፤ ኤፌ. 4:3፤ ቆላ. 1:13፤ 1 ተሰ. 1:10)። እሱ ለጊዜ ብቻ አይደለም “ልጅነቱ”፤ ነገር ግን ለዘላለም ነው “ልጅነቱ” (ዕብ. 1:2፤ 3:6፤ 5:8፤ 7:28)። ኢየሱስ፤ ልጅ ያልነበረበት ጊዜ ፈጽሞ አልነበረም። የኢየሱስ በትንሣኤ መክበር እና በዕርገቱ የእሱን ቅድመ-ሕላዌ፤ ቅድመ-ሥጋዊ ክብር መልሶታል፤ አጉልቶታልም።

ልዩ ርዕስ፡ የእግዚአብሔር ልጅ

ይህ አንደኛው የአዲስ ኪዳን የኢየሱስ መጠሪያ ነው። እሱ በርግጥ መለኮታዊ ፍች አለው። እሱም ኢየሱስን የሚያካትተው እንደ “ልጅ” ወይም “የኔ ልጅ” እና እግዚአብሔርን እንደ “አባት” ነው። እሱ በአዲስ ኪዳን 124 ጊዜ ተከስቷል። የኢየሱስ የገዛ ራሱ መጠሪያ፤ “የሰው ልጅ” እንኳ፤ መለኮታዊ ፍች አለው፤ ከዳን. 7:13-14።

በብኪ “ልጅ” የሚለው መጠሪያ አራት የተለዩ ምድቦችን ያመለክታል።

ሀ. መላእክት (ዘወትር በብዙ ቁጥር፤ ዘፍ. 6:2፤ ኢዮብ 1:6፤ 2:1)

ለ. የእስራኤል ንጉሥ (ዘ ሳሙ. 7:14፤ መዝ. 2:7፤ 89:26-27)

ሐ. የእስራኤል ሕዝብ በጥቅሉ (ዘጸ. 4:22-23፤ ዘዳ. 14:1፤ ሆሴዕ. 11:1፤ ሚል. 2:10)

መ. የእስራኤል ፈራጆች (መዝ. 82:6)

እሱ ሁለተኛው አጠቃቀም ነው፤ ከኢየሱስ ጋር በተያያዘ። በዚህም መልኩ “የዳዊት ልጅ” እና “የእግዚአብሔር ልጅ” ሁለቱም ከII ሳሙኤል 7፤ መዝሙር 2 እና 89 ጋር ይዛመዳል። በብኪ “የእግዚአብሔር ልጅ” ፈጽሞ ጥቅም ላይ አልዋለም በተለይ መሲሕን በተመለከተ፤ እንደ መዳረሻው ንጉሥ እሱም የእስራኤል “የተቀባ ሹም” በቀር። ሆኖም፤ በቀይ ባሕር ጥቅሎች ከመሲሐዊ ማዕርግ ጋር በተያያዘ የተዘወተረ ነው (የተለየውን ዋቢ በኢየሱስና ወንጌላት መዝገብ ቃላት፤ ገጽ 770 ተመልከት)። ደግሞም “የእግዚአብሔር ልጅ” መሲሐዊ ማዕርግ ነው፤ በሁለቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የአይሁድ የምጽዓት የጽሑፍ ሥራዎች (II ኢስድራስ 7:28፤ 13:32፤37፤52፤ 14:9 እና ሄኖክ 105:2)።

የእሱ የአዲስ ኪዳን ዳራ፤ ለኢየሱስ እንደሚመለከተው በብዙ ምድቦች መልካም ሆኖ ተጠቃሏል።

1. የእሱ ቅድመ-ሕላዌ (ዮሐንስ 1:1-18)
2. የእሱ የተለየ (የድንግል) ልደት (ማቴ. 1:23፤ ሉቃስ 1:31-35)
3. ጥምቀቱ (ማቴ. 3:17፤ ማርቆስ 1:11፤ ሉቃስ 3:22፤ ከሰማይ የመጣው የእግዚአብሔር ድምጽ የመዝሙር 2ን ንጉሠ ነገሥት ከኢሳይያስ 53 መከረፍተቀባይ አገልጋይ ጋር ያስተሳስረዋል)።
4. የእሱ የሰይጣን ፈተና (ማቴ. 4:1-11፤ ማርቆስ 1:12፤13፤ ሉቃስ 4:1-13። እሱ ልጅነቱን እንዲጠራጠር ተፈትኗል ወይም ቢያንስ ተግባሩን እስኪያጠናቅቅ ድረስ፤ በተለያዩ መልኩ፤ ከመስቀል ይልቅ)።
5. ተቀባይነት በማያገኙ ምስክሮች ለእሱ የተደረገ ማረጋገጫ
ሀ. አጋንንት (ማርቆስ 1:23-25፤ ሉቃስ 4:31-37፤41፤ ማርቆስ 3:11-12፤ 5:7)
ለ. የማያምኑ (ማቴ. 27:43፤ ማርቆስ 14:61፤ ዮሐንስ 19:7)
6. በደቀ-መዛሙርቱ ስለሱ የተደረገ ማረጋገጫ
ሀ. ማቴ 14:33፤ 16:16
ለ. ዮሐንስ 1:34፤49፤ 6:69፤ 11:27
7. የገዛ ራሱ ማረጋገጫ
ሀ. ማቴዎስ 11:25-27
ለ. ዮሐንስ 10:36
8. እግዚአብሔርን እንደ አባት የተጠቀመበት ቤተሰባዊ ዘይቤ
ሀ. “አባ” እያለ ለእግዚአብሔር የተጠቀመበት
1) ማርቆስ 14:36
2) ሮሜ 8:15
3) ገላትያ 4:6
ለ. በተደጋጋሚ አባት (pater) እያለ መጠቀሙ፤ ከመለኮት ጋር ያለውን ዝምድና ለመግለጽ

ለማጠቃለል፤ የ “እግዚአብሔር ልጅ” የሚለው ማዕርግ ታላቅ ሥነ-መለኮታዊ ፍች አለው፤ ብኪን እና የሱን ተስፋ ቃሎችና ምድቦች ለሚያውቁ፤ ነገር ግን የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት የሱን ከአሕዛብ ጋር ያለ አጠቃቀም ይረብሻቸዋል። ምክንያቱም ጣዖት አምላኪነት የኋላ ታሪክ ስለነበራቸው፤ የ “አግልጽነት”፤ አነሱም ሴቶችን ወስደው የዘርያ ውጤት መሆኑን ስለሚቀበሉ፤ ይህም “የተለዩ ሰዎች” ወይም “ኒፊሊም” ስለሚሏቸው።

1ቆሮንቶስ 1:10-17

¹⁰ነገር ግን፤ ወንድሞች ሆይ፤ ሁላችሁ አንድ ንግግር እንድትናገሩ በአንድ ልብና በአንድ አሳብም የተባበራችሁ እንድትሆኑ እንጂ መለያየት

በመካከላችሁ እንዳይሆን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እለምናችኋለሁ። "ወንድሞቼ ሆይ፥ በመካከላችሁ ክርክር እንዳለ ስለ እናንተ የቀሎጫ ቤተ ሰዎች አስታውቀውኛልና። ¹²ይህንም እላለሁ። እያንዳንዳችሁ። እኔ የጳውሎስ ነኝ፤ እኔስ የአጵሎስ ነኝ፤ እኔ ግን የኬፋ ነኝ፤ እኔስ የክርስቶስ ነኝ ትላላችሁ። ¹³ክርስቶስ ተከፍሎአልን? ጳውሎስስ ስለ እናንተ ተሰቀለን? ወይስ በጳውሎስ ስም ተጠመቃችሁን? ¹⁴⁻¹⁵በስሜ እንደ ተጠመቃችሁ ማንም እንዳይል ከቀርሰኛልና ከጋይዮስ በቀር ከእናንተ አንድን እንኳ ስላለጠመቅሁ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ። ¹⁶የእስጢፋኖስንም ቤተ ሰዎች ደግሞ አጥምቄአለሁ፤ ጨምራ ሌላ አጥምቄ እንደ ሆነ አላውቅም። ¹⁷ለማጥመቅ ክርስቶስ አልላከኝምና፤ ወንጌልን ልሰብክ እንጂ፤ የክርስቶስ መስቀል ከንቱ እንዳይሆን በቃል ጥበብ አይደለም።

1:10 “አሁንም” ይህ ተውሳክ ግሣዊ ነው። ጳውሎስ ዋናውን የደብዳቤውን አካል ይጀምራል።

☐ “እለምናችኋለሁ” ይህ ሐረግ ለዘብ እና ጠንከር ያለ ነው። እሱ ተገቢ የሆነ አኗኗር ጥሪ እንዲሁም ሥልጣናዊ እዝዝ ነው። ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል (1 ቆሮ. 1:10፤ 4:16፤ 16:15፤ 11 ቆሮ. 2:8፤ 5:20፤ 6:1፤ 10:1፤ 12:1፤ 15:30፤ ኤፌ. 4:1፤ ፊሊጵ. 4:2፤ 1 ተሰ. 4:10፤ 1 ጢሞ. 1:3፤ ፊሊሞና ቁ. 9-10)። 11 ቆሮ. 1:4-11 ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ መጽናናት

የሚቀጥለው የተወሰደው 11 ቆሮ. 1:4-11 ላይ ካለው የእኔ ሐተታ ላይ ነው።
 “መጽናናት” ይህ ቃል፣ *paraklêsis*፣ በተለያዩ መልኩ ቁ. 3-11 ጥቅም ላይ ውሏል። እሱም ቁልፍ ቃል ነው፣ በሙሉ አንቀጽ እና በምዕራፍ 1-9፣ እናም ሃያ አምስት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። የቃሉ ፍቺ “ጎን በጎን መጥራት” ነው። እሱም ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በዳኝነታዊ አግባብ ነው፣ ይኸውም የሕግ ምክር፣ ማበረታቻ፣ እና ምሪት አንደሚያደርግ ጠበቃ።

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ የዋለበት አግባብ በማበረታቻ እና ማጽናናት ነው። ተዛማጅ የሆነው ቃል፣ *paraklêtos*፣ ጥቅም ላይ የዋለው ለመንፈስ ቅዱስ ነው፣ በዮሐንስ 14:16፤ 26፤ 15:26፤ 16:7 ላለው፤ እና ለኢየሱስ በ1 ዮሐንስ 2:1። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ የዋለው ለአብ ነው።

የ *parakaleo* የግሥ መልክ በብዙ አግባብ ጥቅም ላይ ውሏል።

ሀ. በሴፕቱዋጂንት (ብሉይ ኪዳን)

1. ማበረታቻት፣ ዘዳ. 3:28
2. ማጽናናት፣ ዘፍ. 24:67፤ 37:35፤ መዝ. 119:50 (በመሲሐዊ መልኩ በኢሳ. 40:1፤ 49:13፤ 51:3፤ 61:2)
3. ጎዘኔታ ያደርጋል፣ ዘዳ. 32:36፤ መሳ. 2:18፤ መዝ. 135:14
4. ማበረታቻት፣ ኢሳ. 35:4
5. ይጠራል፣ ዘጸ. 15:13

ለ. የጳውሎስ መልእክት ወደ ቆሮንቶስ

1. ማበረታቻ 1 ቆሮ. 1:10፤ 4:16፤ 14:30-31፤ 16:15-16፤ 11 ቆሮ. 2:8፤ 5:20፤ 6:1፤ 8:4፤ 6፤ 10:1
2. ማጽናናት፣ ማበረታቻት፣ 11 ቆሮ. 1:4፤ 6፤ 2:7፤ 7:6፤ 7:13፤ 13:11
3. ርኅራኄ ያደርጋል፣ ማበረታቻት፣ 1 ቆሮ. 4:13
4. ይለማመጣል፣ ከልብ ይለምናል፣ ይጠይቃል፣ 1 ቆሮ. 16:12፤ 11 ቆሮ. 9:5፤ 12:18”

☐ “ወንድሞች” ጳውሎስ “ወንድሞች” ወይም “ወንድም” የሚለውን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል። ምንም እንኳ ጳውሎስ ይህንን ማሳበረ ምዕመናን ጠንከር ባሉ ቃላት ቢያሰብግም፣ አሁንም ቢሆን በክርስቶስ ወንድሞቹና እኅዮቹ ናቸው።

ጳውሎስ ይህንን ቃል ዘወትር የሚጠቀመው አዲስ ርዕስ-ጉዳይን ለማመልከት ሲሆን፣ ነገር ግን በዚህ መጽሐፍ የተጠቀመበት ደግሞ የዚህን ቤተ-ክርስቲያን አንድነት ለማሳየት ነው፣ ከጳውሎስና ከሌሎች አብያተ-ክርስቲያናት ጋር።

☐ “በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም” በአይሁድ ሕይወት ስሙ የሚያመለክተው ያንዱን ባሕርይና ሥልጣን ነው። እዚህ የፊሊጵስ ትርጉም “በሁሉም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ለእናንተ ነው” የሚል የትርጉም ሐሳብ ይይዛል።

ልዩ ርዕስ፡ የጌታ ስም

ይህ የተለመደ የአዲስ ኪዳን ሐረግ ሲሆን እሱም የሦስቱ በአንዱ አምላክ (ሥላሴ) በቤተ-ክርስቲያን አካላዊ መገኘቱንና ንቁ ኃይል

መሆኑን ያሳያል። ይህም አስማታዊ ቀመር አይደለም፣ ነገር ግን የእግዚአብሔርን ባሕርይ አስረጅ ነው።

ይህ ሐረግ ዘወትር የሚያመለክተው ኢየሱስ ጌታ እንደ ሆነ ነው (ፊሊጵ. 2:11)

1. አንዱ በኢየሱስ ላይ ላለው እምነት በጥምቀት ጊዜ መግለጫ (ሮሜ. 10:9-13፤ ሐዋ. 2:38፤ 8:12፤ 16፤ 10:48፤ 19:5፤ 22:16፤ 1 ቆሮ. 1:13፤ 15፤ ያዕቆብ 2:7)
2. ክርስቶስ መንፈስ ነጻ ሲወጣ (ማቴ. 7:22፤ ማርቆስ 9:38፤ ሉቃስ 9:49፤ 10:17፤ ሐዋ. 19:13)
3. በፈውስ ጊዜ (ሐዋ. 3:6፤ 16፤ 4:10፤ 9:34፤ ያዕቆብ 5:14)
4. በአገልግሎት ጊዜ (ማቴ. 10:42፤ 18:5፤ ሉቃስ 9:48)
5. በቤተ-ክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት (ማቴ. 18:15-20)
6. ለአሕዛብ በሚሰበክበት ጊዜ (ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ. 9:15፤ 15:17፤ ሮሜ. 1:5)

7. በጸሎት ጊዜ (ዮሐንስ 14:13-14፤ 15:2፤16፤ 16:23፤ 1 ቆሮ. 1:2)
 8. ክርስቲናን የማጣቀሻ መንገድ (ሐዋ. 26:9፤ 1 ቆሮ. 1:10፤ II ጢሞ. 2:19፤ ያዕቆብ 2:7፤ 1 ጴጥ. 4:14)
 ማንኛውንም ነገር፣ እንደ አዋጅ ነጋሪዎች፣ አገልጋዮች፣ ረጅሞች፣ ፈዋሾች፣ ክፉ መናፍስትን አውጭዎች ወዘተ... ብንሆን፣ የምናደርገው በእሱ ባሕርይ፣ በእሱ ኃይል፣ በእሱ ሰጪነት ነው— በእሱ ስም!

☐ **“ሁላችሁም ትስማማላችሁ”** ሁለት የአሁን የድርጊት አግባቦች አሉ፣ በጳውሎስ ዓላማ (ማለትም፣ *hina*) ሐረግ ላይ።
 1. ያም ማለት በሐሳብ አለመግባባት መቀጠል አይኖርም (የአሁን የድርጊት አግባብ)
 2. እነሱ ምናልባት (የአሁን የድርጊት አግባብ) አንድ ላይ ተያይዘው ይሆናል (ማለትም፣ የአሁን ተገብሮ በዝ አንቀጽ፣ እሱም ይህንን አሻሚ አድርገውታል)።
 እነዚህ ተያያዥ ሁኔታዎች ተጨማሪ ነጥብ ያመጣሉ። እዚያ መከፋፈል ይኖራሉ እናም እነዚህ መከፋፈሎች አንድላይ የተሳሰሩ አይደሉም። አስፈላጊ የሆኑት ዝንባሎችና ድርጊቶች፣ ኅብረትን ለማጠንከር፣ ኤፌ. 4:2-3 ላይ ተዘርዝረዋል።
 ጳውሎስ ለዚህ ቤተ-ክርስቲያን ያለው መሻት በዮሐንስ 17:11፤21-23 ያለውን የኢየሱስን ጸሎት ያንጸባርቃል፣ “እነሱም አንድ ይሆኑ ዘንድ፣ እኛ አንድ ሆንነው ሁሉ።” ይህ ደግሞ የኤፌ. 4:1-6 እምነት ነው። ኅብረት (ወጥነት ሳይሆን) ለጤናማ፣ ታዳጊ፣ ለታላቁ የቤተ-ክርስቲያን ተልዕኮ ዋነኛ ነገር ነው (ፊሊጵ. 1:27)። የኅብረት መታጣት ከታወረ አዕምሮ ይወጣል (II ቆሮ. 3:14፤ 4:4፤ II:3)።

☐ **“በመካከላችሁ ምንም መከፋፈል እንዳይኖር”** ይህ ቃል (ማለትም፣ *schismata*) በኮኔ ግሪክ ጥቅም ላይ ይውል ነበር፣ በተከፋፈዩ የፖለቲካ ፓርቲዎች (ሐዋ. 14:4፤ 23:7)። “schism” የሚለውን የእንግሊዝኛ ቃል ያገኘነው ከዚህ የግሪክ ቃል ነው። ይህም የዚህ ቤተ-ክርስቲያን ዋነኛ ችግር ነው (ዝክ. 11:18-19፤ 12:25)። እነዚህ መከፋፈሎች የተመሠረቱት
 1. በአማኞች ግላዊ ምርጫ፣ የተወሰኑ የአመራር ክህሎቶችን (ማለትም፣ አንደበተ-ርቱዕነት)
 2. በአማኞች ትምክህትና ቅናት፣ በመንፈሳዊ ስጦታዎች
 3. በአማኞች ምጣኔ ሀብታዊ ምድቦች ዕውቅና አሰጣጥ (ማለትም፣ ሀብታምና ደሀ)
 4. በአማኞች በማኅበራዊ ማዕርጎች ያላቸው ቅድመ-ውሳኔ (ማለትም፣ ባርያ እና ነጻ)
 5. በአማኞች የዘር ትምክህት (ማለትም፣ አይሁድ እና አሕዛብ)
 6. በአማኞች መቀናናትና ኩራት፣ በጋብቻ ሁኔታ (ማለትም፣ ያገባ እና ያላገባ)
 7. በአማኞች ትምክህት፣ በዕውቀት ባለ ኃይል (ማለትም፣ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን ትምህርት ምሁርነት፣ ሶፊስት)
 በብዙ መንገዶች ይህ የተጋነነ አላዋቂነት፣ ኩራት፣ ቀናናዊነት፣ እና በራስ መተማመን በዘመናዊ ቤተ-ክርስቲያን ክፍለ-ሃይማኖት ላይ ይንጸባረቃል። እያንዳንዱ ቡድን ሰብዓዊ መሪዎችን በመከተል ከሁሉ አንድ ተሻለ ይናገራል (ማለትም፣ ሉተር፣ ካልቪን፣ አርሜኒያን፣ ዌስሊ፣ ወዘተ...) እያንዳንዱ ቡድን የእግዚአብሔርን ሐሳብ ለይቶ እንደሚያንጸባርቅ ያስባል። ቀጣይነት ያለው ትሕትናና ተማሪነት ምንኛ ያስፈልጋል። የኢየሱስን ስም ሳያቋርጡ የሚጠሩ ሁሉ የእሱ ቤተ-ክርስቲያን ናቸው!

☐ **“በአንድ ልብና በአንድ ሀሳብ ፍጹም ትሆኑ ዘንድ”** አዲሱ የእንግሊዝኛ ትርጉም (አእት) “በአንድ ሐሳብ እና በአንድ ዓላማ ብቻ ፈጽማችሁ ትተባበሩ ዘንድ” የሚል ትርጉም አለው። ያ ዓላማ የእግዚአብሔር መንግሥት፣ ወንጌል፣ ታላቁ ተልዕኮ፣ ግላዊ ቅድስና ነው እንጂ ግላዊ አድሏዊነት፣ ቅድመ-ግምት፣ ወይም የግል ሐሳብ አይደለም!

I:11 **“የቀሎጫ ሰዎች”** ስለዚህ ሴት ምንም አናውቅም፣ ምናልባት እሷ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን አባል ከመሆኗ በቀር፣ ቢያንስ ሠራተኞቿ አባል ይሆናሉ። ስሟ የግብርናዋ ጣዖት የቅጽል ስም ነው። ዲሜተር። አገልጋዮቿ ጳውሎስ ችግር መኖሩን ከተረዳበት ሁኔታ አንደኛው ምንጭ ነው። ይህም በቆሮንቶስ የቤት ኅብረት እየተስፋፋ የመጣውን። መግቢያው ላይ VI. ሀ ተመልከት።

☐ **“ያም ማለት በመካከላችሁ ጠብ እንዳለ”** ይህ ተመሳሳይ ቃል (ማለትም፣ *eris*) የሥጋ ፍሬዎች በሚለው ገላ. 5:20 ላይ ተዘርዝሯል፣ ይህም የወደቁ፣ የተቆጡ፣ ግላኛ ሰዎች ባሕርይ። እሱም ደግሞ በበርካታ ጳውሎሳዊ የኃጢአት ዝርዝሮች ውስጥ ሰፍሯል (ዝክ. 3:3፤ II ቆሮ. 12:20፤ I ጢሞ. 6:4)። እሱ በምንም፣ በምንም የኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያን ባሕርይ አይሆንም!

I:12 ይህ የሚሆነው የመከፋፈሉ ዝርዝር ነው (ማለትም፣ የጳውሎስ ቡድን፣ የአጵሎስ ቡድን፣ የጴጥሮስ ቡድን፣ የኢየሱስ ቡድን)። የመሪዎቹን ባሕርይ ተከትለው ብዙ አድርገዋል (ማለትም፣ ጳውሎስ = የነጻነት ፓርቲ፣ በእምነት ብቻ የሆኑትን አሕዛብን ያካትታል፤ አጵሎስ = የፍልስፍና ፓርቲ፤ ኬፋ = የአይሁድ ባህላዊነት ወይም ሕገኛ ፓርቲ፤ 2 ቆሮ. 11:18-33)፤ ክርስቶስ = በተለየ ደረጃ፣ መጠራት፣ ተሰጥቶ ወይም መንፈሳዊነት የሆኑት (ምናልባትም፣ 2 ቆሮ. 12:1)። ሆኖም፣ በአዲስ ኪዳን ርግጠኛ የሆነ መረጃ የለም፣ ስለ እያንዳንዱ ቡድን ሥነ-መለኮት ወይም መነሻ ሐሳብ። እነዚህ መሪዎች ራሳቸው የተከፋፈሉ አልነበሩም። የቆሮንቶስ ቡድኖች ነበሩ የየራሳቸው መሪዎች አድርገው የከፋፈሏቸው።

☐ **“አጵሎስ”** ይህ እጅግ የተማረና አንደበተ-ርቱዕ ነበር፣ ከአሌክሳንደሪያ ግብፅ። በቆሮንቶስ ነበረ (ሐዋ. 18:24-19:1)፣ ተመልሶ ለመሄድ ግን እምቢ ብሏል (ዝክ. 16:12)። እሱም የዚህ ቤተ-ክርስቲያን መሪ የተደረገ ሳይነት ነበር።

☐ **“ኬፋ”** ይህ አራማዊ አቻ ነው፣ ለግሪኩ ስም፣ ጵጥሮስ። ጵጥሮስ ጨርሶ በቆሮንቶስ ለመሆኑ ርግጠኝነት የለም። ካልሆነም፣ ይህ የሚያንጸባርቀው “የይሁዲነት” ጳርቲን ነው (ገላትያ እና ምናልባትም II ቆሮንቶስ)።

☐ **“እኔ የክርስቶስ”** ይህ የጳውሎስ ምላሽ እንደሆነ ርግጠኝነት የለም፣ መሪ-ተኮር አንጃዎች ወይም ሌላ የአንጃ ቡድን፣ እነርሱም ክርስቶስን ብቻ እንደ መሪያቸው አድርገው የወሰዱ። የሮሜው ክሌመንት፣ እሱም ለቆሮንቶስ በ95 ዓ.ዓ የጻፈ (ማለትም፣ I ክሌመ. 48) የክርስቶስን ፓርቲ አልጠቀሰም፣ ምንም እንኳ የሌሎቹን የአንጃ ቡድኖች ቢጠቅሰም። ይህ፣ በጳውሎስ የቀረበ መከራከሪያ ነው የሚለውን ሐሳብ የሚደግፍ ነው። እነሱ ምናልባት ሰዋዊ መሪዎችን መርጠው እውቅና ሰጥተው ይሆናል፣ ነገር ግን እሱ ከፍ አድርጎ የክርስቶስ ብቻ መሆኑን አሳየ!

ሌሎች ምሑራን የሚገምቱት፣ ይህ ሊሆን የሚችለው ሌሎች ቡድኖች ከኢየሱስ የተለየ ዕውቀት እንዳላቸው ወይም ከኢየሱስ የተለየ መገለጥ እንዳገኙ ወይም ከኢየሱስ ጋር የተለየ ግንኙነት እንዳላቸው ነው (ማለትም፣ ምሑር፣ የግኖስቲክ ዓይነት አንጃ)። ግን እንደ ገና፣ ይህም ርግጠኛ አይደለም፣ እናም የእንዲያው አስተያየት ነው። ስለ አንደኛውና ሁለተኛው ክፍለ-ዘመን ቤተ-ክርስቲያን ብዙ የማናውቃቸው ነገሮች አሉ።

1:13 ይህ ቁጥር የጳውሎስን ከረር ያለ ምላሽ ያሳያል። “ክርስቶስ ተከፋፍሎአልን?” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካኝ ነው፣ የሚያሳየውም ክርስቶስ ተከፋፍሎ መቅረቱን ነው፣ በእነዚህ የቆሮንቶስ ከፋፋዮች አስተሳሰብና ድርጊት። ጥያቄው ይህ ከሆነ፣ እንግዲያውስ “አዎን” የሚለው ምላሽ ይጠበቃል።

የፓፕረስ የእጅ ጽሑፎች በ200 ዓ.ም የተጻፉት፣ ጽሑፋዊ ልዩነቶች አሏቸው፣ “ክርስቶስ ሊከፋፈል አይችልም” (ግን ይህ ወረቀት ጉዳት ደርሶበታል እናም ጽሑፉ ርግጠኛ አይደለም)። በጣም ጥንታዊና አስተማማኝ የሆነው የግሪክ የእጅ ጽሑፍ፣ X፣ A፣ B፣ C፣ D፣ E፣ F፣ እና G፣ አሉታዊውን አጥፍተውት ከዚያም እንዲህ አድርገዋል (1) ጥያቄ፣ (2) ትዕምርተ-አንክሮ፣ ወይም (3) ዓረፍተ-ነገር። UBS⁴ አጭሩን ጽሑፍ ይሰጠናል ሀ ደረጃ ያለውን (ርግጠኛ)።

☐ “ጳውሎስ ለእናንተ አልተሰቀለም፣ ተሰቅሏል? ወይስ በጳውሎስ ስም ተጠመቃችሁ?” እነዚህ የጳውሎስ አጽንዖታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፣ ስለ ክርስቶስ የበላይነት (ማለትም፣ ራሱን በማንኳስ) ምናልባትም ለእነዚህ ተከፋፋይ ቡድኖች፣ ቢያንስ በእሱ ስም ለተጠራው ቡድን። ይህ ጥያቄ ምላሹ “አይደለም” የሚል ነው።

1:4 “ቀርስጳስ” ይህ ሰው ሐዋ. 18:8 የተጠቀሰው ነው፣ እሱም የቆሮንቶስ ምክራብ መሪ ነበር፣ ክርስቶስን የተቀበለ። ሐዋ. 18:8 ደግሞ የሚጠቀሰው እሱ ከቤተሰቡ ጋር መጠመቁን ነው (ዝክ. ቁ. 16)። ባጠቃላይ ጳውሎስ የዚህን “ቤተሰብ” ጥምቀት ፈጽሟል። በጥንታዊው ዓለም የቤተሰቡ ራስ ሲለወጥ፣ ተያይዞ ቤተሰቡ ሁሉ ይለወጣል። ይህም ልጆችንና አገልጋዮችንም ያካትታል፣ አንዳች ካሉ። ለሙሉ ማስታወሻዬ ሐዋ. 16:5 ድረ-ገጽ www.freebiblecommentary.org. ተመልከት።

☐ “ጋይዮስ” ይህ ሰው ምናልባት በሮሜ 16:23 የተጠቀሰው ይሆናል፣ በቤቱም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የምትሰበሰቡበት። የእሱ ሙሉ ሮማዊ ስሙ ጋይዮስ ቲቶስ ጀስቶስ ሊሆን ይችላል።

1:16 “እስጢፋኖስ” ይህ ሰው በ1 ቆሮ. 16:15፣ የተጠቀሰው ነው። ይህ ከሦስቱ አንደኛው የቤተ-ክርስቲያን አባላት ሲሆን እሱም ከቤተ-ክርስቲያን ወደ ጳውሎስ፣ ኤፌሶን ደብዳቤ ያመጣ ነበር። መግቢያ VI. ሀ ተመልከት።

1:17 “ክርስቶስ ለማጥመቅ አልላከኝምና፣ ለመስበክ እንጂ” ይህ ጥምቀትን ለማጣጣል አይደለም፣ ነገር ግን ከፋፋዩን መንፈስ ለመቃወም፣ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ያለውን፣ እሱም የተወሰኑ መሪዎችን ከፍ ያደረገውን። ሆኖም፣ ይህ ዓረፍተ ነገር የሚያመለክተው ጥምቀት የጸጋ መቀበያ “ቅዱስ ምስጢር” አለመታየቱን ነው። አስደናቂ የሚሆነው አንዳንዶች የጳውሎስን ጽሑፎች ሲተረጉሙ በቅዱስ ምስጢራት መልኩ መሆኑ ነው፣ ይህምም፣ በሁሉም ጽሑፎቹ የጌታን ራት ለይቶ የጠቀሰው አንዴ ብቻ በ1 ቆሮ. 11 እና ጥምቀትን ሁለቱ ፣ በሮሜ 6:1-11 እና ቆላ. 2:12 ላይ ነው። ሆኖም፣ ጥምቀት ለሁሉም አማኝ የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው።

- 1. እሱ የኢየሱስ ምሳሌ ነው (ማቴ. 3:13-17)
- 2. እሱ የኢየሱስ ትዕዛዝ ነው (ማቴ. 28:28-10)
- 3. እሱም የሚጠበቅ፣ ተገቢ የሆነ ደንብ ነው፣ ለሁሉም አማኞች (ሮሜ 6፤ ሐዋ. 2:38)

የእግዚአብሔርን ጸጋ ወይም መንፈስ ቅዱስን መቀበያ መስመር ነው ብዬ አላምንም። እሱ ለሕዝብ ማሳያ ዕድል ነው፣ አዲስ አማኞችን፣ እምነታቸውን በሕዝብ ፊትና በወሳኝ መልኩ የሚያሳዩበት ነው። ማንም የአዲስ ኪዳን አማኝ ሊጠይቅ አይችልም፣ “እድን ዘንድ መጠመቅ አለብኝን?” ብሎ። ኢየሱስ አድርጎታል! ኢየሱስ ቤተ-ክርስቲያን አንድታደርገው አይደሉም! አድርጉት!

ልዩ ርዕስ፡ ጥምቀት

ኮርቲስ ቫዩግን፣ ሐዋርያት ሥራ፣ አስደናቂ የግርጌ ማስታወሻ አለው፣ ገጽ 28 ላይ ከሐዋ. 2:38 ጋር በተያያዘ።

“የግሪኩ ቃል ለ‘ጥምቀት’ ሦስተኛ መደብ ተተኳሪ ነው፣ ‘ንስሐ’ ለሚለው ቃል ሁለተኛ መደብ ተተኳሪ። ይህም በጣም ቀጥተኛ ከሆነው ሁለተኛ መደብ ትዕዛዝ፣ አነስ ወደ አለ ቀጥተኛ ሦስተኛ መደብ ‘ተጠምቀዋል’ አንድምታው የጴጥሮስ መሠረታዊ ዋና ጥያቄው ንስሐ ነው።”

ይህም የመጥምቁ ዮሐንስን የስብከት አጽንዖት (ማቴ. 3:2) እና ኢየሱስን (ማቴ. 4:17) ይከተላል። ንስሐ የመንፈሳዊ ቁልፍ ይመስላል፣ እናም ጥምቀት ውጫዊ መገለጫ ነው፣ የዚህ መንፈሳዊ ለውጥ። አዲስ ኪዳን ስላልተጠመቀ አማኞች ምንም የሚለው የለም! ለጥንታዊ ቤተ ክርስቲያን ጥምቀት ቢሕዝብ ፊት የሚደረግ የእምነት መግለጫ ነበር። እሱም ለሕዝብ የእምነት መመስከሪ አጋጣሚ ነበር፣ በክርስቶስ፣ የደኅንነት መሣርያ ሳይሆን! መታወስ ያለበት ጥምቀት በጴጥሮስ ሁለተኛው ስብከት አለመጠቀሱን ሲሆን፣ በንስሐ በኩል ነው (ዝክ. 3:19፤ ሉቃስ 24:17)። ጥምቀት በኢየሱስ የተደረገ ምሳሌ ነው (ማቴ. 3:13-18)። ጥምቀት በኢየሱስ ታዟል (ማቴ. 28:19)። ዘመናዊው የጥምቀት ለደኅንነት አስፈላጊነት ጥያቄ በአዲስ ኪዳን አልተመለከተም፤ ሁሉም አማኞች እንዲጠመቁ ይጠበቃል። ሆኖም፣ ማንም ቅዱስ ምስጢራዊ መሣርያነቱን ተቃውሞ መቆም ይኖርበታል! ደኅንነት የእምነት ጉዳይ ነው፣ የተገቢ ቦታ፣ የተገቢ ቃላት፣ የተገቢ የእምልኮ ሥርዓት ጉዳይ አይደለም!

- ☐ አመቅ “በንግግር ጥበብ ሳይሆን”
- አኪጀት “በቃል ጥበብ ሳይሆን”
- አየተመት “በንግግር ጥበብ ሳይሆን”
- አእት “የሰዎችን የጥበብ ቃል በመጠቀም ሳይሆን”
- አኢመቅ “በቃል ጥበብ ብልጫ ሳይሆን”

Sophia የሚለው ቃል (ማለትም፣ ብልህነት ወይም ጥበብ) በቁ. 17:24 ጥቅም ላይ የዋለው በሰዎች አግባብ ነው (ማለትም፣ ምድራዊ ጥበብ፣ የሰው ጥበብ፣ የወደቀ ጥበብ)። የሰዎች የንግግር ችሎታ እና/ወይም ጥበብ በክርስቶስ ያለውን የምትክ ሞት የሆነውን የእግዚአብሔርን መልካም የምስራች ስፍራ ሊወስደው አይችልም። ኃይሉ ያለው በመልዕክቱ ነው እንጂ በመልዕክተኛው አይደለም (ማለትም፣ በጳውሎስ እንኳ ቢሆን፣ II ቆሮ. 10:10፤ 11:6)። የዚች ቤተ-ክርስቲያን ከፋዮች በአንደበተ ርቱዕነት እርስ በርሳቸው ይኩራሩ ነበር (ብሩስ ደብሊዩ. ዊንተር፣ ፊሎ እና ጳውሎስ በሶፊስቶች መካከልን ተመልከት)። የተወሰኑ አይሁድ ተኮር የሰህተት መምህራን ኋላ ላይ ወደ ቆሮንቶስ መጥተው ጳውሎስን የንግግር ችሎታ ስለሌለው ነቅፈውታል፤ በII ቆሮንቶስ 10-13። ሥጋ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት አይመካም (ዝክ. 1:29፤ ኤፌ. 2:9)።

☐ “ስለሆነም የክርስቶስ መስቀል ከንቱ እንዳይሆን” ሰዎች ራሳቸውን ማዳን ቢችሉ ኖሮ፣ በራሳቸው ሥራና እውቀት፣ እንግዲያውስ የክርስቶስ ሞት ባላስፈለገ ነበር! ነገር ግን፣ እነሱ አልቻሉም/አይችሉምም! የመስቀሉ ኃይል በእግዚአብሔር የተጠናቀቀ ስሙ በክርስቶስ በኩል። ለመላው ዓለም ለመዳን የሚያስፈልገው ሁሉ ተፈጽሟል፤ እንዲሁም ይገኛል፤ በክርስቶስ ሕይወት፣ ትምህርት፣ ሞት፣ ትንሣኤ፣ ዕርገት፣ እና ዳግም ምጽዓት፣ ይሄውም ሰዎች በእምነት ብቻ ምላሽ/መቀበል የሚችሉት።

1ቆሮንቶስ 1:18-25
¹⁸የመስቀሉ ቃል ለሚጠፉት ሞኝነት፣ ለእኛ ለምንድን ግን የእግዚአብሔር ኃይል ነውና። ¹⁹የጥበበኞችን ጥበብ አጠፋለሁ የአስተዋዮችንም ማስተዋል እጥላለሁ ተብሎ ተጽፎአልና። ²⁰ጥበበኛ የት አለ? ጻፊስ የት አለ? የዚች ዓለም መርማሪስ የት አለ? እግዚአብሔር የዚችን ዓለም ጥበብ ሞኝነት እንዲሆን አላደረገምን? ²¹በእግዚአብሔር ጥበብ ምክንያት ዓለም እግዚአብሔርን በጥበብ ስላላወቀች፣ በሰብከት ሞኝነት የሚያምኑትን ሊያድን የእግዚአብሔር በጎ ፈቃድ ሆኖአልና። ²²መቼም አይሁድ ምልክትን ይለምናሉ የግሪክ ሰዎችም ጥበብን ይሻሉ። ²³እኛ ግን የተሰቀለውን ክርስቶስን እንሰብካለን፤ ይህም ለአይሁድ ማሰናከያ ለአሕዛብም ሞኝነት ነው። ²⁴ለተጠሩት ግን፣ አይሁድ ቢሆኑ የግሪክ ሰዎችም ቢሆኑ፣ የእግዚአብሔር ኃይልና የእግዚአብሔር ጥበብ የሆነው ክርስቶስ ነው። ²⁵ከሰው ይልቅ የእግዚአብሔር ሞኝነት ይጠበባልና፣ የእግዚአብሔርም ድካም ከሰው ይልቅ ይበረታልና።

1:18 “የመስቀሉ ቃል” ይህ “ቃል” (ማለትም፣ *logos*) ከጳውሎስ ስብከት ጭብጥ ጋር ይዛመዳል (ዝክ. ቁ. 17 እና 23)። ጳውሎስ ዘወትር አጽንዖት የሚሰጠው ለክርስቶስ ስቅለትና ትንሣኤ፣ ለሁለቱ ነው። ነገር ግን በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ ያተኮረው በስቅለቱ ላይ ነው (ዘፍ. 3:15፤ መዝሙር 22፤ ኢሳይያስ 53፤ ዘካርያስ 9-14) እና በእሱ ውጤቶች (ዝክ. 1:30)።

- ☐ አመቅ፣ አኪጀት፣
 አየተመት “ሞኝነት”
 አእት “ምናምን”
 አኢመቅ “ሞኝነት”

ይህ የግሪክ ቃል ወደ አንግሊዝኛ የመጣው “moron.” በሚል ነው። ጳውሎስ የወደቀውን የሰው ጥበብ ለመግለጽ ቁልፉ መሣርያው ነው (ዝክ. ቁ. 18፣21፣23፣25)፤ ደግሞም 2:14፤ 3:18-19፤ 4:10 ተገንዝብ። ወንጌል መገለጥ ነው (ማለትም፣ በራሱ የሚገለጥ) ከእግዚአብሔር፣ በሰው ግኝት ሳይሆን!

☐ “ለሚጠፉት፣ ነገር ግን ለእኛ ለምንድን እሱ የእግዚአብሔር ኃይል ነው” እነዚህ ሁለቱ የአሁን ቦዝ አንቀጾች ናቸው። የመጀመሪያው የአሁን መካከለኛ ቦዝ አንቀጽ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ የአሁን ተገብሮ ቦዝ አንቀጽ ነው። ልዩ ርዕስ፣ የግሪክ የግሥ ጊዜያዎች ለደንገነት የዋሉ 3:15 ተመልከት። ሁለት ዓይነት ሰዎች ብቻ አሉ፣ የሚጠፉ እና የሚድኑ (II ቆሮ. 2:15፤ 4:3)። “የሚጠፉት” የሚለው ቃል ሥጋዊ መጥፋት አይደለም፣ ነገር ግን ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረውን ኅብረት ለዘላለም ማጣት ማለት ነው፤ እሱም የተፈጠሩበትን። ልዩ ርዕስ 1:28 ላይ ተመልከት። ዘመናዊ ተርጓሚዎች የዕብራይስጡን ዘመናዊ አገላለጾች ወስደው ሥነ-ጽሑፋዊ አድርገዋቸዋል። ሁለት ምሳሌዎችን ብንወስድ፡

1. “መተኛት” = ሞት፣ እስከ ትንሣኤ ድረስ አለመንቃት
2. “መጥፋት” = መንፈሳዊ መታጣት፣ ጠቅላላ ጥፋት ሳይሆን

አንዳንዶች የሚሉት ጠቅላላ ጥፋት (ማለትም፣ ሕይወትን ማጣት) ከቋሚው ገሃነም ይልቅ የሚያሠቃይ ነው (ፉድጂ፣ የሚባለው እሳት)። ችግሩ የሚፈጠረው ተመሳሳይ የሆነው ቃል፣ እሱም ገሃነምን የሚገልጸው መንግሥተ-ሰማያትን ሲገልጽ ነው (ማለትም፣ “ዘላለማዊ፣” ማቴ. 25:46) እና በዳን. 12:2፤ ዮሐንስ 5:28-20፤ እና ሐዋ. 24:15 ላይ ድርብ ትንሣኤ መጠቀሱ ነው። እናም እግዚአብሔር አይደለም ሰዎችን ወደ ገሃነም የሚሰደው፣ ነገር ግን የራሳቸው አለመቀበል ነው (1) የተሰጣቸውን ብርሃን (መዝ. 19:1-6፤ ሮሜ 1-2) ወይም (2) ወንጌልን (ማለትም፣ የሚያሠረይ ኃጢአት እና ለሞት የሚያበቃ ኃጢአት የአሰማመን ኃጢአቶች ናቸው)። በዚህ ሕይወት ላይ ያለ አለማመን ዘላለማዊነትም ይጎዳዋል።

- አዲስ ኪዳን ደንገነትን የሚገልጸው እንደ
1. እንዳለፈ ፈቅደው እንዳደረጉት ወሳኝ ድርጊት (የድርጊት ግሥ፣ ሐዋ 15:11፤ ሮሜ. 8:24፤ II ጢሞ. 1:9፤ ቲቶ 3:5)
 2. በሕይወት ዘመን ሁሉ የሚቀጥል ሂደት (ማለትም፣ የአሁን ጊዜ፣ I ቆሮ. 1:18፤ 15:2፤ II ቆሮ. 2:15)
 3. ያለፈ ሁኔታ እሱም የሕላዌ አቋም የሚሆን (ማለትም፣ የተጠናቀቀ ጊዜ፣ ኤፌ. 2:5፤8)
 4. ወደፊት የሚቀዳጁት (ማለትም፣ የትንቢት ጊዜ፣ 5:9፤10፤ 10:9፤ 13:11፤ I ቆሮ. 3:15፤ ፊሊጵ. 1:28፤ I ተሰ. 5:8-9፤ ዕብ. 1:14፤ 9:28)።
- ሥነ-መለኮታዊው አደጋ የሚሆነው እነዚህን አንዳቸውንም ለይቶ እንደ ደንገነት ሐሳብ መውሰድ ነው። ዘወትር የእንዲያው አማኝነትን ተቃውመን ልንቆም ይገባል፤ እሱም ለመነሻው ድርጊት ብቻ አጽንዖት የሚሰጠውን፣ ወይም ፍጹማዊነት እሱም ውጤቱ ላይ ብቻ የሚያተኮረውን። ደንገነት መነሻ ነው፣ ፍቃደኝነት ምላሽ፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል ላደረገው ነጻ ስሙን፣ እሱም በየዕለቱ ክርስቶስን በመምሰል የሚቀጥል። እንኳን ደኅና መጣህ የሚባለው ሰውየው ብቻ አይደለም፣ ነገር ግን ስለ እዛ ሰው የመጣው መልዕክት ተቀባይነት ማግኘቱ፣ እንዲሁም ያ ሰው ለመኖር ጥረት የሚያደርግበት ሕይወት። ውጤቱ አይደለም የኢንሹራንስ ፖሊሲ፣ ለመንግሥተ-ሰማያት የሚሆነው ትኬት።

ነገር ግን በየቀኑ እያደገ የሚሄድ ከኢየሱስ ጋር ያለ ግንኙነት እንጂ። አዲስ ኪዳን ውሳኔ ማድረግ ላይ አጽንዖት አይሰጥም፤ ነገር ግን ደቀ-መዝሙር መሆን እንጂ (ማቴ. 28:19-20)።

እውነተኛው ምሥጢር የሚሆነው ወንጌል ሲበረከትላቸው፤ አንዳንዶች “እሺ” ብለው የሚድኑ፤ አንዳንዶች ደግሞ “እምቢ” ብለው ዐመጸኝነታቸውን ዳግም ሲያጸኑ ነው (ሉቃስ 2:34፤ ዮሐንስ 9:39፤ I ጴጥ. 2:7)። ሰዎች እሺ ሲሉ አይደንቀኝም፤ ግን እኔን የሚደንቀኝ

1. የእግዚአብሔር ሐሳብ ሁሉም እንዲድኑ መሆኑ
2. የክርስቶስ የተፈጸመ ሥራ
3. የመንፈስ-ቅዱስ መቃተት
4. የሰዎች የኃጢአተኝነት ስሜት
5. እግዚአብሔር የሌለበት ሕይወት ዓላማ-ቢስነት

“እምቢ” የሚሉት ሰዎች! ይህ የመመሪያ ምሥጢር ነው (II ቆሮ. 3:14፤ 4:4፤ II:3)።

☐ “የእግዚአብሔር ኃይል” ወንጌል የእግዚአብሔር ኃይል ነው (ዝክ. 1:24፤ ሮሜ 1:16)። ወንጌል የእግዚአብሔርን ኃይል ይገልጣል፤ መስመሩንም ይከፍታል። እሱም እምነትን ይፈጥራል። ንስሐንም ያስገኛል። ጥበብን፣ ጽድቅን፣ ቅድስናን፣ እና መቤዠትን ያስገኛል (ዝክ. 1:30)። የመስቀሉ ስብከት ይሄንን ሁሉ ያደርጋል። ከተጻፈው ቃል ጀርባ የእግዚአብሔር ኃይል አለ (ማለትም፤ መጽሐፍ ቅዱስ)፤ ሕያው ቃል (ማለትም፤ ክርስቶስ)፤ የተሰበከው ቃል (ማለትም፤ ወንጌል)፤ የጻፈው ቃል (ማለትም፤ ክርስቶስን መምሰል/ የእግዚአብሔር መንግሥት)።

1:19 ይህ ከኢሳ. 29:14 የተጠቀሰ ነው። ይህም የብኪ አቻ ተመሳሳይነት አንድ ምሳሌ ነው። አጽንዖቱም፤ ከእግዚአብሔር ውጭ የሆነ የሰው ጥበብ ሞኝነት መሆኑን ነው (ኢሳ. 29:13፤ መክ. 1:12-18፤ 12:12)።

☐ “ማጥፋት” ይህ የብኪ ጥቅስ ከፋይ ነው (እሱም፤ ኢሳ. 29:14)። ልዩ ርዕስ፡ አፖሎሚ 8:11 ተመልከት።

1:20 ይህ የተመራማሪ ሰዎች ዝርዝር ነው (ማለትም፤ አይሁድና አሕዛብ)። ይህም ለኢሳ. 33:18 በLXX ጠቃሽ ነው (ጀሮም የመጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ፤ ገጽ 257)። ሰዎች ወንጌልን ተመራምረው አይደርሱበትም። እሱም ለዘመናት የተሰወረ የእግዚአብሔር ምሥጢር ነው (ኤፌ. 2:11-3:13)። የእግዚአብሔር ዕቅድና ሰጪነቱ ሞኝነት ይመስላሉ ምክንያቱም የሰዎችን ዋጋ እና ጥበብ ከንቱ ስለሚያደርግ ነው።

☐ “በዚህ ዘመን... የዓለም” እነዚህ ሁለት ሐረጎች የሚያንጸባርቁት ተመሳሳይ ጽንሰ-ሐሳብ ሲሆን ይህም ይህ የወደቀው ዘመን ጊዜ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር አስቦት የነበረው ዓለም ይህ አይደለም፤ ነገር ግን ወንጌል ይሄንን የወደቀ ዘመን እግዚአብሔር አስቦት ወደ ነበረው ተፈጥሮው ያሸጋግረዋል (ማለትም፤ ዘፍጥረት-1-2 እና ራዕይ 21-22)።

“ዓለም” የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን በሁለት መልኩ ነው ጥቅም ላይ የዋለው፡ (1) ሥጋዊው ዓለም (ማለትም፤ ዮሐንስ 3:16) እና (2) ከእግዚአብሔር የወደቀው የሰው ማኅበረሰብ፤ አደረጃጀቱና የሚሠራበት አካል (ያዕቆብ 1:27፤ 4:4፤ I ዮሐንስ 2:15-17)። በጳውሎስ ጽሑፎች የዕብራይስጡ ቃል *’olam*፣ ወደ ግሪኩ *aion*፣ በሚል ተተርጎሟል፤ እሱም ደግሞ ከ*kosmos* ጋር ተመሳሳይ ነው (ዝክ. 1:20፤ 2:6፤ 3:19፤ ኤፌ. 2:2)። ለ*kosmos* ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ የ*kosmos* (ዓለም) አጠቃቀም 3:21A-22 ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ይህ ዘመን እና የሚመጣው ዘመን

የብኪ ነቢያት የወደፊቱን የሚመለከቱት የአሁኑ ተቀጥላ አድርገው ነው። ለእነሱ መጻፈው የእስራኤል መልክዓ ምድራዊ መታደስ ነው። ሆኖም፤ እነሱ እንኳ የሚመለከቱት እንደ አዲስ ቀን ነው (ኢሳ. 65:17፤ 66:22)። ቀጣይነት ባለው በፈቃደኝነት ያህዌን ያለመቀበል፤ ይህም በአብርሃም ዘሮች (ከግዙቱ በኋላ እንኳ) አዲስ ዓይነት መልክ ያለው የአይሁድ ኪዳናዊ ነክ የሆነ የፍጻሜ ዘመን ሥነ-ጽሑፍ እየተስፋፋ መጣ (ማለትም፤ I ሄኖክ፤ IV እዝራ፤ II ባሩክ)። እነዚህ ጽሑፎች በሁለት ዘመናት መካከል የሚለዩ መሆን ጀመሩ። የአሁኑ ክፉ ዘመን በሰይጣን ቁጥጥር ሥር ያለ፤ እና መጪው የጽድቅ ዘመን፤ በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ሥር የሆነና በመሲሔ የተመረቀ (ዘወትር ኃይለኛ ተዋረ)።

በዚህ ዙሪያ ባለ ሥነ-መለኮት (የፍጻሜ ዘመን) አንድ ግልጽ የሆነ ዕድገት አለ። ሥነ-መለኮታውያን ይሄንን “እያደገ የሚሄድ መገለጥ” ብለው ይጠሩታል። አዲስ ኪዳን ይሄንን የሁለቱን ዘመናት አዲስ የከሰሚክ (ዓለም) ያጸኑታል (ማለትም፤ ጊዜያዊ (ምድራዊ) ምንታዊነት)።

<u>ኢየሱስ</u>	<u>ጳውሎስ</u>	<u>ዕብራውያን</u>
ማቴዎስ 12:32	ሮሜ 12:2	1:2
ማቴዎስ 13:22 እና 29	1ቆሮ. 1:20፤ 2:6፤8:18	6:5
ማርቆስ 10:30	II ቆሮ. 4:4	11:3
ሉቃስ 16:8	ገላትያ 1:4	
ሉቃስ 18:30	ኤፌ. 1:21፤ 2:1፤7፤ 6:12	
ሉቃስ 20:34-35	I ጢሞ 6:17	
	II ጢሞ 4:10	
	ቲቶ 2:12	

በአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት እነዚህ ሁለቱ የአይሁድ ዘመናት ይነበራሉ፤ በሁለቱ የመሲሔ ምጽዓቶች ያልተጠበቁ መሆንና ትንቢያው እጅግ በመታየቱ። የኢየሱስ ሥጋ መሆን የአዲሱን ዘመን ምርቃት የሆነውን የብኪን ትንቢት ፈጸመው (ዳን. 2:44-45)። ሆኖም፤ ብኪ ደግሞ የእሱን አንድ ፈራጅና ድል አድራጊ መምጣት ተመልክቶታል፤ ሆኖም እሱ በቅድሚያ የመጣው መከራን እንደሚቀበል አገልጋይ ነው (ኢሳይያስ 53፤ ዘካ. 12:10)፤ ትሑትና የተዋረደ (ዘካርያስ 9:9)። እሱም በኃይል ይመለሳል፤ ልክ ብኪ እንደተነበየው ራዕይ 19)። የእነዚህ ሁለት ደረጃዎች ፍጻሜ ማግኘት መንግሥቱ እንዲመጣ ምክንያት ይሆናሉ (ምርቃት)፤ ግን ወደፊት (በሙሉ አልተቀዳጀም)። ይህም የአዲስ ኪዳን ክርክራዊ ሐሳብ ነው፤ ገና ድሮ በሆነውና፤ ገና ባልሆነው!

▣ “እግዚአብሔር የዓለምን ጥበብ ሞኝነት አላደረገም” ሰዋሰዉ የሚያመለክተው ጳውሎስ “አዎን” የሚል ምላሽ እንደሚጠብቅ ነው።

1:21 “በእግዚአብሔር ጥበብ ምክንያት” ይህ ምናልባት የምሳ. 8:22-31 ጠቃሽ ይሆናል፤ እንደ ዮሐንስ 1:1-5፣9-14 ሁሉ። እሱም ደግሞ የሚያመለክተው እግዚአብሔር የወደቀውን የሰው ልጅ ለመቤዠገት ያለውን ሐሳብ ነው። መቤዠገት በእግዚአብሔር ልብ የታሰበው ከፍተኛ ጠፊት ነው (ማቴ. 25:34፤ ሐዋ 2:23፤ 3:18፤ 4:28፤ 13:29፤ ኤፌ. 1:4፤ 1 ጴጥ. 1:19-20፤ ራዕ. 13:8)። ትህ ዕቅድ የሚያካትተውም

1. የሰው ልጆችን ውድቀት ቅድመ-ዕውቀት
2. የሰው ልጅ የእግዚአብሔርን ፍቃድ ለመፈጸም አለመቻል (ዘጸ. 31:27-29፤ ኢዮ. 24:19፤ ገላ. 3)
3. የእግዚአብሔር ስጦታ በክርስቶስ (ማለትም፡ አዲሱ ኪዳን፤ ኤር. 31:31-34)
4. አይሁድንና አሕዛብን በክርስቶስ ባለ እምነት መጋበዙ (ዝክ. ቁ. 21፤ ኤፌ. 2:11-3:13)

ልዩ ርዕስ፡ የቡብ ወንጌላዊ ቅድመ-ዝንባሌዎች

ለእናንተ ለአንባቢዎች በዚህ ነጥብ ላይ ቅድመ-ግምቶች እንዳለብኝ የግድ መግለጽ እወዳለሁ። የእኔ ስልታዊ ሥነ-መለኮት ካልቫናዊ ወይም ነጻነታዊ አይደለም፤ ነገር ግን የታላቁ ተልዕኮ ወንጌላዊነት ነው (ማቴ. 28:18-20፤ ሉቃስ 24:46-47፤ ሐዋ. 1:8)። እግዚአብሔር የሰው ልጆችን ሁሉ ይቤዠገዥ ዘንድ ዘላለማዊ ዕቅድ እንዳለው እንዳለሁ አምናለሁ (ምሳ. ዘፍ. 3:15፤ 12:3፤ ዘጸ. 19:5-6፤ ኤር. 31:31-34፤ ሕዝቅኤል 18፤ 36:22-39፤ ሐዋ. 2:23፤ 3:18፤ 4:28፤ 13:29፤ ሮሜ. 3:9-18፤9-20፤21-31)፤ በአምሳሉና በመልኩ ለተፈጠሩት ሁሉ (ዘፍ. 1:26-27)። ኪዳናቸው በክርስቶስ ተዋህደዋል (ገላ. 3:28-29፤ ቆላ. 3:11)። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ምሥጢር ነው፤ ተሰውሮ የነበረ፤ አሁን ግን የተገለጠ (ኤፌ. 2:11-3:13)! የአዲስ ኪዳን ወንጌል፤ እስራኤል ሳይሆን፤ ለቃሉ ሳይሆን።

ይህ ቅድመ-መረዳት የእኔን የቃሉን ትርጓሜ ሁሉ አጥልቶበታል። ሁሉንም ጽሑፍ የማነበው በዚህ ውስጥ ነው! እሱ በርግጥ ቅድመ-ዝንባሌ ነው (ሁሉም ተርጓሚዎች ይኖሩባቸዋል!)፤ ነገር ግን እሱ ቢቃሉ መረዳት ያለ ቅድመ-ግምት ነው።

▣ “እግዚአብሔርን ለማወቅ አልቻለም” እግዚአብሔር የሚታወቅ መሆኑን ግሪኮች ሊያውቁ አልቻሉም። አማልክቶቻቸው ሰዋዊ ድካም አለባቸው፤ እናም በዚህ ዓለም ውስጥ አይገቡም። የወደቀው ሰብዕና እግዚአብሔርን ፈልጎ ሊያገኝ አይችልም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱን በክርስቶስ በኩል ሊገልጥ መረጠ፤ (ማለትም፡ ሕይወቱ ቃል) እናም በመጽሐፍ ቅዱስ በኩል (ማለትም፡ የተጻፈው ቃል)፤ ብሎም በተዋጀው የሰው ልጅ በኩል (ማለትም፡ የጻፈው ቃል)!

▣ “እግዚአብሔር በሚሰበከው መልዕክት ሞኝነት በኩል በእጅጉን ይደሰታል” እሱም አደራረጉ አይደለም፤ ግን የወንጌሉ ይዘት ነው፤ የወደቀው አዕምሮ ሞኝነት የሚሆነው (ዝክ. 2:14)።

▣ “የሚያምኑትን ሊያድን” ይህ የድርጊት የአሁን ግሥ ነው፤ የአሁን የድርጊት ባዝ አንቀጽ ተከትሎ። ይህም የወንጌል አዋጅ ዋነኛ ሐሳብ ነው! “መዳን” የሚለው ቃል በብኪ ጥቅም ላይ የሚውለው ለአካላዊ መታደግ ነው፤ ነገር ግን በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የሚውለው ለመንፈሳዊ ይቅርታ እና ተቀባይነት ነው። በእግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል ያለን ተቀባይነት የተጠናቀቀ ሐቅ ነው፤ ነገር ግን በእኛ በኩል ቀጣይነት ያለው ኪዳናዊ ግንኙነት ነው። በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል የሚኖሩት ግንኙነቶች በሙሉ ኪዳናት ናቸው። እግዚአብሔር ዘወትር የኪዳን መነሻ እና መስፈርቱን የሚያስቀምጥ ነው፤ ነገር ግን፤ እኛ በግላችን ምላሽ እንድንሰጥና በዛው ምላሽ እንድንቀጥል መረጠ። ልዩ ርዕስ 3:15 ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ የጽናት አስፈላጊነት

መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት እምነቶች፤ ከክርስቲያን ሕይወት ጋር የተያያዙት ለማስረዳት አስቸጋሪዎች ናቸው፤ ምክንያቱም አቀራረባቸው በተለየው ምስራቃዊ ተቃርኗዊ ጥንዶች በመሆኑ ነው። እነዚህ ጥንዶች ተቃርኗዊ ይመስላሉ ግን ሁለቱም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ናቸው። የምዕራብ ክርስቲያኖች የለመደባቸው አንደኛውን ሐቅ ተቀብሎ ሌላኛውን ተቃራኒ አውቀው መተው ወይም ማንኳስስ ነው። እስቲ ላስረዱ።

1. ደኅንነት ክርስቶስን ለማመን መነሻ ውሳኔ ነው ወይስ የሕይወት ሙሉ መሰጠት ነው ለደቀ-መዛሙርትነት?
2. ደኅንነት ከልዑሉ እግዚአብሔር የሚሆን የጸጋ መመረጥ ነው፤ ወይስ ለመለኮታዊ ስጦታ የሰው ልጅ የማመንና የንስሐ ምላሽ?
3. ደኅንነት አንዴ ከተቀበሉት ሊያጡት የማይቻል ነው ወይንስ ቀጣይነት ያለውን ጥረት የሚጠይቅ?

የጽናት ጉዳይ በቤተ-ክርስቲያን ታሪክ ሁሉ አከራካሪ ሆኖ ቆይቷል። ችግሩ የሚነሳው ባጠቃላይ በአዲስ ኪዳን በሚገኙት የሚጋጩ አንቀጾች ነው።

ሀ. የዋስትና ጽሑፎች

1. የኢየሱስ ንግግሮች (ዮሐንስ 6:37፤ 10:28-29)
2. የጳውሎስ ንግግሮች (ሮሜ. 8:35-39፤ ኤፌ. 1:13፤ 2:5፤8-9፤ ፊሊጵ. 1:6፤ 2:13፤ 11 ተሰ. 3:3፤ 11 ጢሞ. 1:12፤ 4:18)
3. የጴጥሮስ ንግግሮች (1 ጴጥ. 1:4-5)

ለ. የጽናትን አስፈላጊነት የሚያሳዩ ጽሑፎች

1. የኢየሱስ ንግግሮች (ማቴ. 10:22፤ 13:1-9፤24-30፤ 24:13፤ ማርቆስ 13:13፤ ዮሐንስ 8:31፤ 15:4-10፤ ራዕ. 2:7፤17፤20፤ 3:5፤12፤21)
2. የጳውሎስ ንግግሮች (ሮሜ. 11:22፤ 1 ቆሮ. 15:2፤ 11 ቆሮ. 13:5፤ ገላ. 1:6፤ 3:4፤ 5:4፤ 6:9፤ ፊሊጵ. 2:12፤ 3:18-20፤ ቆላ. 1:23)
3. የዕብራውያን ጸሐፊ ንግግሮች (2:1፤ 3:6፤14፤ 4:14፤ 6:11)
4. የዮሐንስ ንግግሮች (1 ዮሐንስ 2:6፤ 11 ዮሐንስ 9)
5. የአብ ንግግሮች (ራዕ. 21:7)

የመጽሐፍ ቅዱስ ደኅንነት የሚመነጨው ከሉዓላዊው በሦስትነቱ አንድ ከሆነ አምላክ ከፍቅር፤ ከምሕረት፤ እና ከጸጋ ነው። ማንም ሰው ቢሆን ከመንፈስ ቅዱስ አነሳሽነት ካልሆነ በቀር መዳን አይችልም (ዮሐንስ 6:44፤65)። መለኮት መጥቶ ሐሳቡን ያደራጃል፤ ነገር ግን ሰዎች

በእምነት እና በንስሐ ምላሽ እንዲሰጡ ይጠይቃል፤ በመነሻውም ሆነ በቀጣይነት። እግዚአብሔር ከሰው ልጆች ጋር በኪዳናዊ ግንኙነት ይሠራል። መታደሎች እና ኃላፊነቶች አሉ!

ደኅንነት ለሰው ልጆች ሁሉ ተሰጥቷል። የኢየሱስ ሞት የሆነው በኃጢአት ችግር ምክንያት ለወደቀው ተፈጥሮ ነው። እግዚአብሔር መንገድ ሰጥቷል፤ እናም በእምሳሌ የተሠሩት ሁሉ በኢየሱስ በኩል ለሰጠው ፍቅር እና ስጦታ ምላሽ እንዲሰጡ ይፈልጋል።

በዚህ ርዕስ ዙሪያ ካልቫኒያዊ ካልሆነ አመለካከት ብዙ ለማንበብ ከፈለግህ፡

1. Dale Moody፣ *The Word of Truth*፣ (የእውነት ቃል) Eerdmans፣ 1981 (ገጽ. 348-365)
2. Howard Marshall፣ *Kept by the Power of God*፣ (በእግዚአብሔር ኃይል መጠበቅ) Bethany Fellowship፣ 1969
3. Robert Shank፣ *Life in the Son*፣ (በወልድ ያለ ሕይወት) Westcott፣ 1961 ተመልከት።

መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ አካባቢ ሁለት የተለያዩ ችግሮችን ያመለክታል፡ (1) ፍሬ አልባነት ላለውና፣ ግለኛ ለሆነ ሕይወት እንደ ዋስትና ማስረጃ መውሰድ (2) በአገልግሎትና በግላዊ ኃጢአት ላይ ትግል የሚያደርጉትን በማበረታታት። ችግሩ ያለው ስህተተኛ ቡድኖች የተሳሳተውን መልዕክት ሲወስዱና ሥነ-መለኮታዊ ሥርዓት በተወሰኑ የመጽሐፍ ቅዱስ አንቀጾች ሲያደርጉ ነው። አንዳንድ ክርስቲያኖች የዋስትና መልዕክትን በጣም ሲፈልጉ፣ ሌሎች ደግሞ ጥብቅ ማስጠንቀቂያዎችን ይሻሉ! ከየትኛው ወገን ነህ?

1:22 “አይሁድ ምልክትን ይሻሉ” ይህ የሚያንጸባርቀው ጳውሎስ ስለ ኢየሱስ ሕይወት ያለውን ዕውቀት ነው (ማቴ. 12:38፤ 16:1፤4፤ ማርቆስ 8:11-12፤ ዮሐንስ 4:48፤ 6:30)።

☐ **“ግሪኮችም ጥበብን ይሻሉ”** “ግሪኮች” (*Hellnes*) የሚያመለክተው ሁሉንም አይሁድ ያልሆኑትን ሰዎች ነው። ይህም በግልጽ የሚታየው በሐዋ. 18:16-21፤32፤ ሮሜ 1:13 ላይ አጠቃቀሙ ነው።

1:23 ይህ ቁጥር የግድ መጀመር ያለበት “ግን” በሚለው ተውሳክ ግስ ነው። የጳውሎስ ምላሽ ለሁለቱም መሻቶች ለ“ምልክቶች” እና “ጥበብ” ወንጌል ነበር።

☐ **“የተሰቀለው”** ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው። የኢየሱስ ስቅለት፣ ሎጂክ አልያም ተአምራት ሳይሆን፣ የጳውሎስ ወንጌል ዋነኛው ጉዳይ ነበር። የተጠናቀቀው ጊዜ የሚያስረግጠው ኢየሱስ “የተሰቀለው” መሆኑን ነው። ኢየሱስን በሰማይ ስናየው የመስቀሉ ምልክቶች ይታዩበታል (ዮሐንስ 20:25) ምክንያቱም እነሱ የማዕርጉና የክብር ምልክቶች ስለሆኑ ነው። ኢየሱስ ብቻ ነው ከሥላሴ አካል ውስጥ ሥጋዊ አካል ያለው።

በእርግጥ ሊሆን የሚችለው የተጠናቀቀ ጊዜ ተጠናቆ የተፈጸመ ነው፤ እሱም የሚያተኩረው የአንድን ሁነት ወይም ድርጊት መጠናቀቅና ውጤቱን ለማሳየት ነው (Daner and Mantey፣ *A Manual Grammar of the Greek New Testament*፣ (የግሪክ አዲስ ኪዳን ሰዋሰው መመሪያ) ገጽ. 202-203)። ኢየሱስ ተሰቅሎ ደኅንነታችንን አትሞታል። እሱም የዘፍ. 3:15፤ መዝሙር 22፤ ኢሳይያስ 53፤ እና ዘካ. 12:10 ፍጻሜ ነው። መከራን የተቀበለ መሲሕ ለአይሁድ የሚያስደነግጥ ሥነ-መለኮት ነው!

በቀድሞ አዋጅ ነጋሪዎችና መስካሪዎች ጥቅም ላይ የዋለውን መሲሐዊ ማዕርጎች ተገንዝብ።

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (መሲሕ) - ሐዋ 5:42፤ 9:22፤ 17:3፤ 18:5፤28፤ 1 ቆሮ. 1:23
2. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው - ሐዋ. 9:20፤ ሮሜ 1:3-4
3. ኢየሱስ ጌታ ነው (ጌታን የሚንጸባርቅ፣ ያህዌ) - ሐዋ 2:36፤ 10:36፤ 11:20፤ ሮሜ. 10:9፤ 11 ቆሮ. 4:5፤ ቆላ. 2:6

ክርስቶሳዊውን ማረጋገጫ ለማጽናት እነዚህ ሥነ-መለኮታዊ ማጠቃለያዎች ጥቅም ላይ ውለዋል (James D. G. Dunn፣ *Unity and Diversity in the NT*፣ (አንድነትና ብዙሀነት በአኪ) ገጽ. 34-63)ተመልከት።

አመቅ፣ አኪጀት፣
አየተመት “የማሰናኪያ ዐለት”
አአት “የሚያሰናክል ነው”
አአመቅ “ማሰናኪያ”

ይህ የግሪክ ቃል (ማለትም፣ *skandalon*) ጥቅም ላይ የዋለው በእንስሳት ወጥመድ ላይ የሚደረግን ወስፈንጥር ለማሳየት ነው (ገላ. 5:11)። አይሁድ ክርስቶስን ያልተቀበሉት በስቅለት ምክንያት ነው (ዘዳ. 21:23)። እነሱ መሲሕን ይጠብቁ የነበሩት እንደ ድል አድራጊ የጦር ጀነራል ነበር (እናም ሲመለስ ይሆናል!)። አይሁድ መከራን ለሚቀበል መሲሕ እውቅና አይሰጡም (ዘፍ.3:15፤ መዝሙር 22፤ ኢሳ. 52:13-53:12) እናም ሁለት ደረጃዎች ይመጣሉ (ማለትም፣ ሥጋዊነትና የክብር መመለስ)።

ልዩ ርዕስ፡ መሲሕ

ይህ የተወሰደው ከዳንኤል መጽሐፍ የእኔ የመጽሐፍ ቅዱስ መክፈቻ ወስጥ ነው። ይህንን ቃል መተርጎም አስቸጋሪ የሚያደርገው መስሐው ወይም የተቀባው ከሚለው ቃል ጋር ተያያዥነት ያላቸው ነገሮች ስላሉ ነው

1. ለአይሁድ ነገስታት ውሏል (1ሳሙ. 2:10፤ 12:3)
2. ለአይሁድ ካህናት ውሏል (ዘለ 4:3፤ 5)
3. ለቄሮስ (ኢሳ 45:1)
4. በመዝ 110 እና ዘካ 4 ላ በቁ 1 እና ቁ 2 ላይ የተጠቀሱት ሀሳቦች ተዋህደው ቀርበዋል
5. ልዩ የሆነው የእግዚአብሔር መልክኛን ለማመልከት ውሏል። አዲሱን የጽድቅን ዘመን የሚያመጣው የዳዊ ንጉስ ለማመልከት ውሏል።።
 ሀ. የይሁዳ ዘር (ዘፍ 49:10)
 ለ. የእሴይ ቤት (2 ሳሙ 7)

ሐ. አለማቀፋዊ ንግሥና (መዝ 2፣ ኢሳ 9፡6፤ ዘ፡1-5፤ ሚል 5፡1-4)
 እኔ በግሌ ወደ ናዝሬቱ ኢየሱስ የተሳብኩበት ምክንያት
 1. በሁለተኛው ምዕራፍ ላይ አራተኛው ንጉስ ዘላለማዊውን ንጉስ ስለሚስተዋውቅ
 2. በ7፡13 ላይ የስተዋወቀው “የሰው ልጅ” ዘላለማዊ መንግስት ስለ ተሰጠው
 3. 9፡24 ላይ ያለው የድነት ሀረግ የወደቀው አለም ማብቃ እንደሆነ ስለሚያሳይ
 4. በአዲስ ኪዳን ውስጥ ኢየሱስ የዳንኤልን መጽሐፍ ስለተጠቀመ (ማቴ 24፡15፤ ማር 13፡14)

▣
አመቅ፣ አኪመቅ “ለአሕዛብም ሞኝነት ነውና”
አኪጀት፣ “ለግሪኮችም ሞኝነት”
አየተመት “ሞኝነት ለአሕዛብ”
አእት “ምናምንነት ለአሕዛብ”

ግሪኮች ክርስቶስን ያልተቀበሉበት ምክንያት በትንሣኤ ሙታን ጽንሰ-ሐሳብ ነው (ማለትም፣ ለእነሱ ሥጋዊ አካል የክፉ መነሻ በመሆኑ ነው) ከቅድመ-አስተሳሰባቸው ፍልስፍናዊ አመለካከት ጋር አይገጥምም። ይህ የጳውሎስ መግለጫም የሚያሳየው፣ ታላቅ የሆነው፣ “ሞቶ የተነሣው ተቤገር” የመራባት አምልኮ እና ሃይማኖታዊ ምሥጢር ዋነኛው የግሪክ የፍልስፍና አስተምህሮ አለመሆኑ ነው። እንዲሁም በርግጥ ጳውሎስ ስለ ኢየሱስ ያለው አመለካከት ምንጭ አለመሆኑ ነው።
 በገዛ ራሳችሁ ባህል ወይም ብሔራዊ ምድብ በወንጌል ላይ እንዳትፈርዱ ተጠንቀቁ! አኪጀት፣ ሪሴፕተስ ቴክስተስን ተከትሎ “ግሪኮች፣” የሚል አለው፣ እሱም የተስተካከለውን የግሪክ የተለየ የእጅ ጽሑፍ ተከትሎ C³ and D³፣ ሌሎቹ የግሪክ ጽሑፎች ሁሉ አሕዛብ (ethnesiu) የሚል አላቸው። “ግሪክ” የሚለው ቃል በቁ. 22 እና 24 ላይ አይገኝም። ምናልባት ጥንታዊ ጸሐፍት ቁ. 23ን ቀይረውት ይሆናል ሁሉንም ተመሳሳይ ለማድረግ።
 ስለ “ሞኝነት” 1፡25 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

1፡24 “ለተጠሩት ግን” የ፲ ቆሮንቶስ መግቢያ አጽንዖት የሚሰጠው ለእግዚአብሔር ጥሪ ነው (ማለትም፣ መመረጥ) እና የእግዚአብሔር ጸጋ እንደ ብቸኛ መሠረት፣ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን መዳን (ዝክ. ቁ. 2፡9፤26፤27፤ ኤፌ. 1-2)። ከዮሐንስ 6፡44፤65 እንደምንረዳው ማንም ወደ እግዚአብሔር እንደማይመጣ ነው። መንፈስ ቅዱስ እስካልሰጠው/ሳባት ድረስ፣ የእግዚአብሔር ጥሪ የሰዎችን ምላሽ አያስቀረውም ወይም አይቀንሰውም፣ ከመነሻውም ሆነ በቀጣይነት።

ልዩ ርዕስ፡ መመረጥ
 መመረጥ የሚያስደንቅ አስተምህሮ ነው። ይሁን እንጂ አድልዎ ለማድረግ ሳይሆን መንገድ ለመሆን፣ ለሌሎች መዳን ምክንያት ለመሆን ነው። በብሉይ ኪዳን ቃሉ ይጠቀስ የነበረው በመጀመሪያ ለአገልግሎት ነው። በአዲስ ኪዳን ደግሞ የአገልግሎት መሠረት የሆነውን ድነትን ለመግለን ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ ተቃራኒ የሚመስሉትን የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነትና የሰውን ነፃ ፈቃድ ለማስታረቅ በፍፁም ጥረት አያደርግም ይልቁንም ሁለቱም ትክክል መሆናቸውን ያረጋግጣል እንጂ ለእንዲህ አይነቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ውጥረት ጥሩ ምሳሌ የሚሆነን በሮሜ 9 ላይ ስለ እግዚአብሔር ሉዓላዊ ምርጫ የሚናገረውን በሮሜ 10 ላይ ስለሰው ልጆች አስፈላጊ ምላሽ (10፡11-13) የሚናገረው ነው።
 በኤፌ. 1፡4 ላይ ያለው ለዚህ ሥነ-መለኮታዊ ውጥረት መፍቻ ሊሆን የሚችል ነው፤ ኢየሱስ በእግዚአብሔር የተመረጠ ሰው እንደሆነ ሁሉ ሰዎች ሁሉ በእርሱ የተመረጡ ናቸው። (Kari Barth)። ኢየሱስ ለወደቀው የሰው ዘር ፍላጎት «አዎን» ነው (Kari Barth) እንዲሁም የኤፌ. 1፡4 ሃሳብ አስቀድሞ የመወሰን ግቡ መንግሥተ ሰማይ ሳይሆን ቅድስና (ክርስቶስን መምሰል) ነው በማለት ያብራራልናል። እኛም ብዙ ጊዜ ከወንጌል የሚገኙትን ጥቅሞች ስንፈልግ የሚያስፈልጉትን ኃላፊነቶች እንዘነጋቸዋለን! የእግዚአብሔር ጥሪ (ምርጫ) ለአሁንም ለዘላለምም ነው!
 አስተምህሮቶች የሚመጡት ከሌሎች አውነቶች ጋር እየተዛመዱ እንጂ ተነጥለው አይደለም። ለዚህ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነን ኅብረ ከግብ እና አንድ ነጠላ ከግብ ናቸው። እንዲሁም ደግሞ በቋንቋ ዘዩ ምክንያት የሚፈጠሩትን ውጥረቶች ልናስወግዳቸው አይገባም (እግዚአብሔር ሩቅ ነው ወይስ እግዚአብሔር ቅርብ ነው፤ ምሳሌ፡- ደህንነት ወይስ ፅናት ኢየሱስ ከአብ ጋር እኩል ነው ወይስ ኢየሱስ ለአብ የሚገዛ ነው፤ የክርስቲያን ነፃነት ወይስ የክርስቲያን ኃላፊነት ወዘተ.)።
 ቃል ኪዳን የሚለው ሥነ-መለኮታዊ ሐሳብ የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነት (ሁልጊዜም ተነሳሽነቱን የሚወልድና ጉዳዩን የሚያመቻች) ከሰው ልጅ በንስሐ በእምነት ምላሽ የመስጠት ኃላፊነት ጋር ያስተሳስረዋል (ማር 1፡15 ሐዋ 3፡16፤ 16፤ 20፤ 21)። በዚህም እንግዲህ አንዲን አገላለፅ ከመካብና ሌላውን ከመናቅ፣ በጣም ተጠንቀቅ! የራስህ አስተምህሮ ወይም የሥነ-መለኮት ሥርዓት ከማራመድ ተጠንቀቅ!

▣ “አይሁድና ግሪክ ቢሆኑም” ይህ የሚያሳየው የወንጌል ዓላማ ሰዎችን ሁሉ በክርስቶስ አንድ ለማድረግ ነው። ይህ ነው የእግዚአብሔር ምሥጢርለዘመናት ተሰውሮ የነበረው፣ አሁን ግን በገሀድ የተገለጠው (ኤፌ. 2፡13-3፡13)።

▣ “ክርስቶስ የአምላክ ኃይል እና የእግዚአብሔር ጥበብ” የመጀመሪያው ሐረግ ምናልባት የሚዛመደው ከኢየሱስ ትንሣኤ ጋር ነው። “የእግዚአብሔር ኃይል” የሚለውን በመጠቀሙ ምክንያት፣ በሮሜ 1፡4።
 ሁለተኛው ሐረግ ባፈነገጠ መልኩ የሚዛመደው ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ችግር፣ ይኸውም ዕውቀትን ከማጋነን ጋር ነው። ሆኖም፣ እሱ በርግጥ የሚጠቀሰው ከምሳ. 8፡22-31 ጋር ነው (ማለትም፣ ሰዎቹ የሆነው የጥበብ ተፈጥሮ፣ ዝክ. 8፡6፤ ቆላ. 1፡15-17፤ ዕብ. 1፡2)።

1፡25 “የእግዚአብሔር ሞኝነት ከሰው ይጠበባል” ይህ የብኪ ጭብጥ ነው (ኢሳ. 55፡8-9)። እሱም በ፲ ቆሮ.1፡18፤21፤23 ላይ ተደግሟል። ይህም ቃል *mōros* ነው። እሱና የእሱ ሌሎች መልኮች በጳውሎስ የቆሮንቶስ መልዕክቶች ዘወትር ጥቅም ላይ ውለዋል። ልዩ ርዕስ 15፡36 ተመልከት።
 1. *Mōros* (ሞኝነት)፣ 1 ቆሮ. 1፡25፤27፤ 3፡18፤ 4፡10
 2. *mōria* (ሞኝነት)፣ 1 ቆሮ. 1፡18፤21፤23፤ 2፡14፤ 3፡19

▣ “የእግዚአብሔር ድካም ከሰው ይልቅ ይበረታልና” ይህ በመሠረቱ የሚያስረግጠው የእግዚአብሔርን ተወዳዳሪ የሌለው ታላቅነት ነው። እሱ እንዲያውም በሰው ድካም ውስጥ ጎልቶ ይወጣል (1 ቆሮ. 12:5፣7-10)። እሱ ምናልባት የሚያመለክተው ከንጹሐ ሰብአዊ አይታ አኳያ የኢየሱስን ሞት “አጠቃላይ” ውድቀት ነው (11 ቆሮ. 13:4)፣ ግን በተጨማሪም እሱ የዘላለማዊ አንድምታ ድል ነበር! ወንጌል፣ ድል፣ ሁሉም የእግዚአብሔር ነው እንጂ የሰው አይደለም። ልዩ ርዕስ፡ ድክመት 11 ቆሮ. 12:9 ተመልከት።

1ቆሮንቶስ 1:26-31

²⁶ወንድሞች ሆይ፥ መጠራታችሁን ተመልከቱ፤ እንደ ሰው ጥበብ ጥበቦች የሆኑ ብዙዎች፥ ኅያላን የሆኑ ብዙዎች፥ ባላባቶች የሆኑ ብዙዎች አልተጠሩም። ²⁷ነገር ግን እግዚአብሔር ጥበቦችን እንዲያሳፍር የዓለምን ሞኝ ነገር መረጠ፤ ብርቱንም ነገር እንዲያሳፍር እግዚአብሔር የዓለምን ደካማ ነገር መረጠ፤ ²⁸እግዚአብሔርም የሆነውን ነገር እንዲያጠፋ የዓለምን ምናምንቴ ነገር የተናቀውንም ነገር ያልሆነውንም ነገር መረጠ። ²⁹ሥጋን የለበሰ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት እንዳይመካ። ³⁰⁻³¹ነገር ግን፥ የሚመካ በእግዚአብሔር ይመካ ተብሎ እንደ ተጻፈው ይሆን ዘንድ፥ ከእግዚአብሔር ዘንድ ጥበብና ጽድቅ ቅድስናም ቤዛነትም በተደረገልን በክርስቶስ ኢየሱስ የሆናችሁ ከእርሱ ነው።

1:26-31 ይህ የምዕራፍ አንድ የመጨረሻው አንቀጽ የሚያሳየን ክርክር-ተኮር የሆነውን የ “ጥበብ” እና የ “ዕውቀት” ዝምድና ነው። ይህም ከወንጌል ጋር እንደሚዛመድ። በአንድ በኩል እነሱ “መጥፎ” ናቸው፤ በሌላ መልኩ ደግሞ “መልካም” ናቸው። ከHerman Ridderbos’ *Paul: An Outline of His Theology*: (የጳውሎስ እና ሥነ-መለኮቱ አርዕተ-ጉዳይ) ላይ አስደናቂ አንቀጽ ልጥቀስላችሁ።

“ርግጠኛ ለመሆን፣ እምነት እና እውቀት ያላቸውን ዝምድና፣ ማለትም *pistis* እና *gnosis*፣ ልክ እንደ እምነትና ሥራ አሻሚ ነው። በአንድ በኩል እውቀት የሚቆመው በእምነት መንገድ ነው። ማለትም ልክ መልካም ሥራ ለአይሁድ እንደሆነ፣ እሱ የሚወክለው ራስን ለማዳን ያለውን የሰው ፍቃድን ነው። ይህ ተቃርኖ እያደገ የመጣው በገላትያ እና በሮሜ፣ እሱም ከሥራ ጋር በተያያዘ፣ ይህም የክርስቲያን እምነትን ከግኖሲስ አኳያ የሚፈታተን ነው። በተለይም በ1 ቆሮንቶስ ግልጽ ሆኗል (ምሳ. 1 ቆሮ. 1:26-29)። እናም ይህ አደጋ የሚኖረው ጳውሎስ ከሚለው “የዓለም ጥበብ” (1 ቆሮ. 1:21) አኳያ አይደለም፣ ግን ደግሞ የተለየ ዓይነት ከሆነ የክርስቲያን ግኖሲስ እንጂ። ጳውሎስ እንደተረዳው ግኖሲስ በራሱ፣ ሁላችን እውቀት አንዳለን እናውቃለን (1 ቆሮ. 8:1)። ግን እሱ ወዲያውኑ በዚህ ላይ ጨመረ፡ እውቀት ያስታብያል፣ ፍቅር ግን ያንጻል። በዚህ ላይ ያለው ጉዳይ፣ ያላግባብ የሚተገበር የክርስቲያን ግኖሲስ ነው። እሱም ከሆነ ጎረቤት ራሱን ከፍ የሚያደርግ፣ ከደካማ፣ ከአንዱ የራስ ግለሰባዊ ነጻነት ላይ የተመሠረተ አገልግሎት ያለው እውቀት፣ ቤተ-ክርስቲያንን ለማነጻ ሳይሆን፣ ይህ ግኖሲስ የሚያስፋፋው ግለሰባዊ ኩራትን ሲሆን ፍቅርን ተጻርሮ ይቆማል። በዚህ መልኩ ግኖሲስ፣ እንደ ሥራ ሁሉ፣ ፍቅርን ተጻርሮ የሚቆም ይሆናል፤ እንዲህም እሱ ጎጂ እና ጥቅም-በስ ይሆናል (1 ቆሮ. 13:2፣3)” 78 242።

1.26

- አመቅ፣አየተመት፣
- አአመቅ “ተገንዘብ”
- አኪጀት “ተመልከቱ”
- አአት “አሰታውሱ”

ይህ አንድም የአሁን የድርጊት ተተኪ ወይም የአሁን የድርጊት አመላካች ነው። ሞፋት እንዲህ ይተረጎማል፡ “የራሳችሁን ደረጃ ተመልከቱ።” ይህ አንቀጽ የሚለው የጥንቷን ቤተ-ክርስቲያንና መሪዎቿን ለመጣል አይደለም፣ ግን የእግዚአብሔርን ፍቅርና ኃይል ለማጽናት አንጂ። እሱም የዚችን አስቸጋሪ ቤተ-ክርስቲያን ኩራት ለማስወገድ ነው። የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ባብዛኛው የታነጻጸፈው በ“ምስኪን” ኅብረተሰቦች ነው። ሆኖም፣ ባጠቃላይ መልኩ አንደኛው የቆሮንቶስ መከፋፈል የሆነው በሮሜ ደጋፊዎች እና በባህል ረገድ ምሁር በሆኑት መካከል ነው። እነዚህን የዓለም ማዕርግ የሌላቸውን በመጠቀም እግዚአብሔር የራሱን ኃይል ይገልጣል።

▣ “እንደ ሥጋ ጥበብ ጥበቦች ያልሆኑ ብዙዎች” ይህ የሚያመለክተው የሰዎችን ጥበብ ወይም የዓለም ደረጃን ነው (ዝክ. 1:20፣ 2:6፣8፣ 3:18)።

ልዩ ርዕስ፡ ሥጋ (sarx)

ይህ ቃል በጳውሎስ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ የዋለው በገላትያ እንዲሁም ለሥነ-መለኮታዊ እድገቱ በሮሜ ላይ ነው። ምሁራን የዚህን ቃል የተለያዩ ፍቺዎችን በመለየት በኩል ይለያያሉ። በርግጥ አንዳንድ የትርጉም መደራረቦች ይኖራሉ። የሚቀጥለው በቃሉ ዙሪያ ያለውን ሰፊ የፍቺ መስክ ለማሳየት የቀረበ ማስታወሻ ዓይነት ነው።

- ሀ. የሰው አካል የሐንስ 1:14፣ ሮሜ. 2:28፣ 1 ቆሮ. 5:5፣ 7:28፣ 11 ቆሮ. 4:11፣ 7:5፣ 12:7፣ ገላ. 1:16፣ 2:16፣20፣ 4:13፣ ፈሊጵ. 1:22፣ ቆላ. 1:22፣24፣ 2:5፣ 1 ጢሞ. 3:16
- ለ. የሰው ዝርያ፣ የሐንስ 3:6፣ ሮሜ. 1:3፣ 4:1፣ 9:3፣5፣8፣ 11:14፣ 1 ቆሮ. 10:18፣ ገላ. 4:23፣29
- ሐ. ሰብዓዊ ሰው፣ ሮሜ. 3:20፣ 7:5፣ 8:7-8፣ 1 ቆሮ. 1:29፣ 11 ቆሮ. 10:3፣ ገላ. 2:16፣ 5:24
- መ. በሰው አባባል፣ የሐንስ 8:15፣ 1 ቆሮ. 1:26፣ 11 ቆሮ. 1:12፣ 5:16፣ 10:2፣ ገላ. 6:12
- ሠ. የሰው ድካም፣ ሮሜ. 6:19፣ 7:18፣ 8:5-6፣9፣ 11 ቆሮ. 10:4፣ ገላ. 3:3፣ 5:13፣16፣19-21፣ ቆላ. 2:18
- ረ. ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ ያላቸው ጠላትነት፣ከውድቀት በኋላ ያለውን ውጤት ተያይዞ፣ ሮሜ. 7:14፣ 13:14፣ 1 ቆሮ. 3:1፣3፣ ኤፌ. 2:3፣ ቆላ. 2:18፣ 1 ጴጥ. 2:11፣ 1 የሐንስ 2:16

▣ “ኃያላን ያልሆኑ ብዙዎች” ይህ የሚያመለክተው አካላዊ ጥንካሬን ወይም ማኅበራዊ አቋምን ነው።

▣ “የከበሩ ያልሆኑ ብዙዎች” ይህ የሚያመለክተው የአንዱን የቤተሰብ ዳራ (ይዘታ) ሲሆን እሱም የሚያካትተው ሀብትን፣ ትምህርትን፣ እና ማኅበራዊ ጠቀሜታዎችን ነው። እነዚህ ሦስቱ መገለጫዎች ከሶፊስቶች ጋር ይገጥማሉ፤ እነሱም በትምህርታቸው፣ በደረጃቸው፣ እና በሥልጣኔያቸው በጣም ስለሚመኩ።

1:27 “እግዚአብሔር የዓለምን ሞኝነት ነገሮች መረጠ” ይህ የድርጊት መካከለኛ አመለካከት ነው። እግዚአብሔር ራሱ ኃይሉን በደካማ በኩል ለመግለጥ መረጠ፤ ክብሩን መቀበል ያለበት ማን እንደሆነ ምንም ጥርጥር እንዳይኖር (II ቆሮንቶስ 12)። ድሉ ያለው በእግዚአብሔር ሀብት ነው። በሰው ግኝት ላይ ሳይሆን (ዝክ. ቁ. 29፤ ኤፌ. 2:9) ወይም በማኅበራዊ አቋም።
ለ“ሞኝነት” 1:25 ላይ ያለውን ማስታወሻ እይ። ለ“ዓለም” ልዩ ርዕስ 3:21A-22 ተመልከት።

1:28

- አመቅ “የዓለምን ምናምንቴ ነገር እና የተናቀ ነገር”
- አኪጀት “የዓለምን ምናምንቴ ነገር እና የተናቀትን ነገሮች”
- አየተመት “በዓለም የተዋረደውንና የተናቀውን”
- አእት “ዓለም በንቀት የሚያየውንና የሚገኘውን”
- አኢመቅ “በሰዎች መስፈርት ተራና የተናቀ የሆነውን”

ይህ ሐረግ “ጥበበኛ... ኃይል... የተማረ” ከሚለው ቁ. 26 ላይ ካለው ጋር ይቃረናል። “የተዋረዱ ነገሮች” የሚለው ቃል በጥሬው “ከዝቅተኛ የተወለዱ” ማለት ሲሆን፣ እሱም ለሮሜ ምሑርነት ሌለኛው ማጣቀሻ ነው።

▣

- አመቅ፣አየተመት “ያልሆኑትን ነገሮች”
- አኪጀት “ያልሆኑትን ነገሮች”
- አእት “ምናምንቴ ነገሮች”
- አኢመቅ “ከምንም የማይቆጠሩ ነገሮች”

ይህኛው ሌለኛው የተዋረዱ ነገሮች/ሰዎች ምድብ ነውን ወይስ ማጠቃለያ? *Kai* ባለመኖሩ ምክንያት (ማለትም፣ እና፣ MSS P⁴⁶፣ ስ*፣ A፣ C*፣ D፣ F፣ G) ከዚህ ሐረግ በፊት፣ በሌሎቹ ላይ እንዳለው፣ እሱ ምናልባት የማጠቃለያ መግለጫ ነው። እግዚአብሔር እንደነዚህ ያሉትንና ዓለም ልብ የማይላቸውን ሰዎች ጠርቶ ይጠቀምባቸዋል! ሥነ-መለኮታዊ ነጥቦቹም

1. “ሥጋ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት አይመካ” (ዝክ. 1:29)
2. የእግዚአብሔር ኃይል እና ችሎታ ዕቃ በሆነ የሰው ድካም ውስጥ ጎልቶ ይገለጣል (II ቆሮ. 12:1-10)
3. የክርስቶስ ጣልቃ ገቢነት ይጎላል (ዝክ. 1:30)

በእሱ፣ አይሁድና ግሪኮች የተያዙበትና አጥብቀው የሚከተሉት ነገር ሁሉ ከያህዌ የተሰጠ ነው። በመሲሐ በኩል፣ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተሞላው!

▣ “ያሉትን ነገሮች ባዶ ሊያደርግ” ይህ የግሪክ ቃል *katargeō* ነው። 1:18 ላይ ያለውን ማስታወሻ እና ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ባዶ እና ከንቱ (KATARGEō)

ይህ (KATARGEō) አንደኛው የጳውሎስ ተወዳጅ ቃል ነው። እሱም ሃያ አምስት ጊዜ ያህል ተጠቅሞበታል፤ ግን ደግሞ እሱ ሰፋ ያለ የፍቺ ፈርጅ ያለው ነው።

ሀ. የእሱ መሠረታዊ ሥርወ-ቃላዊ ቅርጹ የሚለው

1. ንቁ ያልሆነ
2. ሥራ ፈት
3. ጥቅም ላይ ያልዋለ
4. ጥቅም-ቢስ
5. የማይሠራ

ለ. ከ *kata* ጋር ተደባልቆ ሲገባ የሚገልጸው

1. አለመንቀሳቀስን
2. ጥቅም-ቢስነትን
3. የተሰረዘ ነገርን
4. ወዲያ የሚደረግ ነገርን
5. ጨርሶ መሥራት የማይችል ነገርን

ሐ. እሱም ሉቃስ ላይ አንዴ ጥቅም ላይ ውሏል፤ ፍሬ-ቢስ፣ ብሎም ጥቅም-ቢስ ዛፍን ለመግለጽ (ሉቃስ 13:7)

መ. ጳውሎስ እሱን የተጠቀመው በዘይቤአዊ አግባብ በሁለት ቀዳሚ መንገዶች ነው

1. እግዚአብሔር-ሠር የሆኑ የማይሠሩ ነገሮች፣ ለሰው ልጅ ጠላት የሆኑ
 - ሀ. የሰው-ልጅ የኃጢአት ተፈጥሮ - ሮሜ 6:6
 - ለ. የሙሴ ሕግ ስለ “ዘፋ” ከእግዚአብሔር ተሰፋ ጋር በተያያዘ - ሮሜ 4:14፣ ገላ. 3:17፣ 5:4፣ 11፣ ኤፌ. 2:15
 - ሐ. መንፈሳዊ ኃይላት - 1 ቆሮ. 15:24
 - መ. “ሕግን የማይውቁ ሰዎች” - 2 ተሰ. 2:8
 - ሠ. ሥጋዊ ሞት - 1 ቆሮ. 15:26፣ II ጢሞ. 1:16 (ዕብ. 2:14)
2. እግዚአብሔር አሮጌውን (ኪዳን፣ ዘመን) በአዲስ ይተካዋል

ሀ. ከሙሴ ሕግ ጋር የተያያዙ ነገሮች - ሮሜ 3:3፣31፣ 4:14፣ 11 ቆሮ. 3:7፣11፣13፣14
 ለ. ለጋብቻ ምስያ፣ ለሕግ ጥቅም ላይ የዋለ - ሮሜ 7:2፣6
 ሐ. የዚህ ዘመን ነገሮች - 1 ቆሮ. 13:8፣10፣11
 መ. ይህ አካል - 1 ቆሮ. 6:13
 ሠ. የዘመኑ መሪዎች - 1 ቆሮ. 1:28፣ 2:6

ይህ ቃል የሚተረጎመው በበርካታ የተለያዩ መንገዶች ነው፣ ግን ዋናው ፍቺው አንድን ነገር ጥቅም-ቢስ፣ ባዶ እና ዋጋ ቢስ፣ የማይሠራ፣ አቅም-የለሽ ማድረግ ነው፣ ግን ደግሞ ሕላዌ የሌለው ሊሆን አይችልም፣ የተደመሰሰና ጨርሶ የጠፋ።

1:29 “ማንም ሰው በእግዚአብሔር ፊት እንዳይመካ” ግሁ፣ የድርጊት መካከለኛ ተጓዳኝ ሲሆን የሚያመለክተውም የተረጋጋ ግላዊ ምርጫ ነው። ማንም የተፈጠረ የሥጋ አካል በፊርገራው ፊት በራሱ ሊመካ አይችልም (ኤፌ. 2:9)። ይህ ነው የጳውሎስ መልዕክት ማዕከላዊ ሐቅ፣ ለኩራተኞቹ ቆሮንቶሶች እና ለወደቁት የሰው ልጆች ባጠቃላይ፣ አይሁድ ሆኑ አሕዛብ (ሮሜ 3:27፣ ኤፌ. 2:9)። ልዩ ርዕስ፡ መመካት 5:6 ላይ ተመልከት።

▣ “ሰው” ይህ በጥሬው “ሥጋ” ነው። ልዩ ርዕስ 1:26 ላይ ተመልከት።

- 1:30
- አመቅ “እሱ ባደረገልን?”
- አኪጅት “የእሱ”
- አየተመት “እሱ ምንጭ ነው?”
- አእት “እግዚአብሔር”
- አኢመቅ “በእሱ”

ይህ በጥሬው “ከእሱ የወጣ” ነው፣ ይህም የግሪክ ፈሊጥ፣ መነሻ ምክንያትን የሚገልጽ፣ ዋናው አንቀሳቃሽ። ኩብ ላከው፣ ኢየሱስ አመጣው፣ እናም መንፈስ ቅዱስ ኃይል አደረገበት። የሚቀጥለው ነገር የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፣ ለአማኞች በክርስቶስ በኩል።

▣ “እግዚአብሔር የሆነ ጥበብ” አይሁድ የሚያስቡት ጥበብ በሰውኛ ዘይቤ መገለጹን ነው፣ በምሳ. 8:22-31 እና ቆላ. 2:2-3። ጥበብ ሰዎች ነው። እውነት ሰዎች ነው። ወንጌል ሰዎች ነው— ኢየሱስ! (ዮሐንስ 14:6)።

የሆነ ሆኖ፣ ጳውሎስ የሚናገረው በቤተ ክርስቲያን ስላለው ፍልስፍናዊ አካል ነው፣ ከዚያም *sophia* (ሶፊያ) ከእነሱ ኩራት፣ ባህልና ወጎች ጋር ስላለው ግንኙነት (ማለትም፣ ፕሌቶ፣ ሶቅራጥስ፣ አርስቶትል፣ ወዘተ...)። እሱም ከትምህርት የሆነ ዘይቤ ሊሆን ይችላል። እሱም ደግሞ ሊሆን የሚችለው ገና በመውጣት ላይ ያለ ግናስቲስዝም ይህም በቆሮንቶስ ያለ የተመረጠ የሃይማኖት መልክ፣ ምናልባትም ወደ ቤተ-ክርስቲያን ሾልኮ የገባ ነው (ዝክ. 1:18-2:8፣ 3:18-23፣ 8:1-2)። እንደዚህ ከሆነ፣ እንዲያውስ ጳውሎስ ለቆላስይስ የተናገረው ጠቃሚነት አለው (ማለትም፣ ክርስቶስ፣ ራሱ፣ ጥበብ ነው፣ ቆላ. 1:9፣ 2:3)።

እኔ እንደማስበው እነዚህ ሁሉ ቃላት ክርስቶስ ለአማኞች ያደረገውን ያመለክታሉ፣ በኢየሱስ በኩል።

1. እሱ ለእኛ የእግዚአብሔር ጥበብ ነው
2. እሱ ለእኛ የእግዚአብሔር ጽድቅ ነው
3. እሱ ለእኛ የእግዚአብሔር ቅድስና ነው
4. እሱ ለእኛ የእግዚአብሔር መቤገጥ ነው

እሱም እግዚአብሔር ኩብ ሁሉ ነው በእግዚአብሔር ወልድ በኩል።

▣ “ጽድቅ” ይህ ከፍርድ ችሎት የሆነ ዘይቤ ነው (ሮሜ 3:21-26፣ 11 ቆሮ. 5:21)። በጳውሎስ ዘመን ራቢዎች ከፊል-ሰዎች የነበረውን የምሳሌ 8 ጥበብ ወደ ሙሴያዊ ሕግ ቀይረውታል። ለእሱ የመዳረሻ ሥልጣን ተሰጥቶት ነበር። ጳውሎስ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ስለነበረው የአይሁድ አካል ያሱን ከነበረ፣ ይህ ጠንክር ያለና የመጨረሻ መግለጫ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ጽድቅ

“ጽድቅ” የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪ የግድ ተከታታይ የሆነ የግል ጥናት በጽንሰ ሐሳቡ ላይ ማድረግ ያለበት ወሳኝ ርዕስ ነው።

በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ባሕርይ የሚገለጸው “ትክክለኛ” ወይም “ጽድቅ” በሚል ነው። ሜሶፖታሚያዊው ቃል ራሱ የመጣው ከወንዝ ዳር ሸንቦቆ ሲሆን፣ የግድግዳና የአጥርን አግድሞሽ ቀጥተኛነት መለኪያ የሚሆን የግንባታ መሣርያ ነው። እግዚአብሔር ቃሉን በዘይቤነት ለራሱ ባሕርይ መጠሪያ እንዲሆን መርጦታል። እሱ ቀጥተኛ የሆነ (የማስመሪያ) ጫፍ ነው፣ በእሱም ሁሉም ነገር የሚመዘንበት። ይህ ጽንሰ ሐሳብ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ይገልጻል፣ እንዲሁም ለመፍረድም ሥልጣን እንዳለው።

ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዘፍ. 1:26-27፣ 5:1፣3፣ 9:6)። የሰው ልጅ የተፈጠረው ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እንዲኖረው ነው። ሁሉም ፍጥረታት የተዘጋጀውና ያለው ለእግዚአብሔር እና ለሰው ልጆች መስተጋብር ተብሎ ነው። እግዚአብሔር ልዕለ ፍጡሩን ይፈልገዋል፣ የሰው ልጅ፣ እንዲያውቀው፣ እንዲወደው፣ እንዲያገለግለው፣ እንዲሁም እሱን እንዲመስል! የሰው ልጅ ታማኝነት ተፈትኗል (ዘፍ. 3)፣ እናም ሁለቱ ዋና ጥንዶች ፈተናውን ወድቀዋል። ይህም በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ያለውን ግንኙነት አበላሽቶታል (ዘፍ. 3፣ ሮሜ 5:12-21)።

እግዚአብሔር ኅብረቱን ለማድሰና ለመመለስ ቃል ገብቷል (ዘፍ. 3:15)። ይህንንም ያደረገው በራሱ ፍቃድና በራሱ ልጅ ነው። ሰዎች የተጣሰውን ሊመልሱት አልቻሉም (ሮሜ 1:18-3:20)።

ከውድቀት በኋላ፣ የእግዚአብሔር የመጀመሪያ ርምጃ፣ ለተሐድሶው የኪዳናዊ ጽንሰ-ሐሳብ የተመሠረተው በእሱ ግብዣና በሰው ልጅ የገሰሰ፣ የእምነት፣ የመታዘዝ ምላሽ ነው። በውድቀት ምክንያት፣ ሰዎች ተገቢ ድርጊት ለመፈጸም አልቻሉም (ሮሜ 3:21-31፣ ገላትያ 3)። እግዚአብሔር ራሱ መነሻውን ወስዷል፣ ኪዳን አፍራሽ የሆኑትን የሰው ልጆች ለመመለስ። ይህንንም ያደረገው

1. ኃጢአተኛውን ሰው በክርስቶስ ሥራ በኩል ጻድቅ አድርጎ ማወጅ (የፍርድ ጽድቅና)
2. በነጻ የተሰጠ የሰው ልጅ ጽድቅ በክርስቶስ ሥራ በኩል (የተሰጠ ጽድቅ)
3. የተሰጠ የሚያድረው መንፈስ ጽድቅን ይፈጥራል (ሥነ ምግባራዊ ጽድቅ) በሰው ልጆች።
4. መመለስ የኤደን ገነት ኅብረት በክርስቶስ የእግዚአብሔርን አምሳል መለስ (ዘፍ. 1:26-27) በአማኞች (ግንኙነታዊ ጽድቅ)።

ሆኖም፣ እግዚአብሔር ኪዳናዊ ምላሽ ይፈልጋል። እግዚአብሔር አውጇል (በነጻ ሰጥቷል) እናም ይሰጣል፣ የሰው ልጆች ግን የግዴታ ምላሽ መስጠት አለባቸው እንዲሁም በምላሻቸው መቀጠል

1. ንስሐ
2. እምነት
3. በሐይወት ኑሮ መታዘዝ
4. መጽናት

ጽድቅ፣ ስለዚህ ኪዳናዊ ነው፣ በእግዚአብሔርና በልዕላ ፍጡሩ መካከል ያለ ሁለትዮሽ ድርጊት። እሱም የተመሠረተው በእግዚአብሔር ባሕርይ፣ በክርስቶስ ሥራ፣ በመንፈስ አስቻይነት፣ ይህም እያንዳንዱ ሰው በግሉ እና በቀጣይነት በተገቢው ምላሽ መስጠት ያለበት ነው። ጽንሰ ሐሳቡም “በእምነት መጽደቅ” ይባላል። ጽንሰ ሐሳቡ በወንጌላት ተገልጿል፣ ነገር ግን በእነዚህ ቃላት አይደለም። እሱም በመጀመሪያ የተገለጠው በጳውሎስ ሲሆን እሱም የግሪኩን ቃል “ጽድቅ” ን በተለያየ መልኩ ከ100 ጊዜ በላይ ተጠቅሟል።

ጳውሎስ የሠለጠነ ራቢ እንደ መሆኑ መጠን፣ ዲካዮሱኔ (dikaiosunē) የሚለውን ቃል በዕብራይስጥ አገባቡ SDQ በሴፕቱዋጂንት ጥቅም ላይ የዋለውን፣ ከግሪክ ሥነ ጽሑፍ ሳይሆን። በግሪክ ጽሑፎች ቃሉ የሚያያዘው፣ ለአንዱ የመለኮት ተስፋ በኅብረተሰቡ ዘንድ ለማረጋገጥ ነው። በዕብራይስጥ አገባቡ ዘወትር የሚያያዘው ከኪዳናዊ ቃላት ጋር ነው። ያህዌ ፍትሐዊ፣ ሥነምግባራዊ፣ ግብረገባዊ አምላክ ነው። እሱም ሕዝቦቹ የሱን ባሕርይ እንዲያንጸባርቁ ይሻል። የተቤገ የሰው ልጅ አዲስ ፍጥረት ሆኗል። ይህ አዲስነት ውጤቱ አዲስ የመልካምነት የሕይወት ስልት ያሳያል (የሮማን ካቶሊክ የጻድቅ ትኩረት)። እስራኤል ቲዎክራሲያዊ (የአምላክ መንግሥት) እንደመሆኑ መጠን በሥጋዊ (የኅብረተሰቡ ደንቦች) እና በተቀደሰው (የእግዚአብሔር ፍቃድ) መካከል እንዲሁም “በጽድቅ” (ከሃይማኖት ጋር በተያያዘ) ግልጽ የሆነ መለያ የለውም። ይህ ልዩነት የሚገለጠው በዕብራይስጥና በግሪክ ቃላት ነው። እነርሱም ወደ እንግሊዝኛ ሲተረጎሙ “ፍትሕ” (ከኅብረተሰቡ ጋር በተያያዘ) እንዲሁም “ጽድቅ” (ከሃይማኖት ጋር በተያያዘ)።

ወንጌል (መልካም የምስራች) የኢየሱስ፣ የወደቀው የሰው ልጅ ወደ እግዚአብሔር ኅብረት መመለሱን ነው። የጳውሎስ አያዎ (ፓራዶክስ) የሚሆነው፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል በደልን ማስወገዱ ነው። ይህም ሊገኝ የሚችለው በእግዚአብሔር ፍቅር፣ ምሕረት፣ እና ጸጋ ሲሆን፣ የልጁ ሕይወት፣ ሞት፣ እና ትንሣኤ፤ እንዲሁም የመንፈስ መቃታትና ወደ ወንጌል መሳብ ነው። ጽድቅ የእግዚአብሔር ነጻ ድርጊት ነው። ነገር ግን መልካምነትን ሊያመነጭ ይገባል (የአውግስጢኖስ አቋም፣ እሱም የሚያሳየው ሁለቱንም፣ የተሐድሶ አጽንኦት በነጻ ወንጌል ላይ እና የሮማን ካቶሊክ አጽንኦት በተለወጠ ሕይወት በፍቅርና በታማኝነት ላይ ነው)። ለባለ ተሐድሶዎች ቃሉ “የእግዚአብሔር ጽድቅ” ተጨባጭ ባለ መብትነትን ሲያሳይ (ማለትም፣ ኃጢአተኛውን የሰው ልጅ በእግዚአብሔር ተቀባይነት እንዲያገኝ የማድረግ ሥራ [አቋማዊ ቅድስና])፣ ለካቶሊክ ደግሞ የተሳቢ ባለመብትነት ነው። ይህም እግዚአብሔርን የመምሰል ሂደት ነው። (ተሞክሯዊ ተራማጅ ቅድስና ነው)። በተጨማሪም ግን ሁለቱም ነው!!

በእኔ አስተያየት መጽሐፍ ቅዱስ በሙሉ ከዘፍ. 4-ራዕይ 20 የተመዘገበው እግዚአብሔር የኤደንን ኅብረት እንደሚመልስ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ በእግዚአብሔርና በሰው ልጅ ኅብረት በምድራዊ መቼት ይጀምራል፣ (ዘፍ. 1-2) እናም መጽሐፍ ቅዱስ በተመሳሳይ መቼት ነው የሚያበቃው (ራዕ. 21-22)። የእግዚአብሔር አምሳልና ዓላማ ይመለሳል!

የላይኛውን ማብራሪያ ለማጠቃለል የሚከተሉትን የተመረጡ የአዲስ ኪዳን ምንባቦችን የግሪኩ ቃላት ምድብ የሚያመለክቱትን እይ።

1. እግዚአብሔር ጻድቅ ነው (ዘወትር የሚያያዘው እግዚአብሔር እንደ ፈራጅ ነው)
 - ሀ. ሮሜ 3:26
 - ለ. 2ኛ ተሰሎንቄ 1:5-6
 - ሐ. 2ኛ ጢሞቴዎስ 4:8
 - መ. ራዕይ 16:5
2. ኢየሱስ ጻድቅ ነው
 - ሀ. ሐዋርያት ሥራ 3:14፤ 7:52፤ 22:14 (የመሲሕ ማዕርግ)
 - ለ. ማቴዎስ 27:19
 - ሐ. 1ኛ ዮሐንስ 2:1፤ 29፤ 3:7
3. የእግዚአብሔር ሐሳብ ለፍጥረቱ ጽድቅ ነው
 - ሀ. ሴዋውያን 19:2
 - ለ. ማቴዎስ 5:48 (ዝክ 5:17-20)
4. የእግዚአብሔር ጽድቅን የመስጠትና የመፍጠር አግባብ
 - ሀ. ሮሜ 3:21-31
 - ለ. ሮሜ 4
 - ሐ. ሮሜ 5:6-11

- መ. ገላትያ 3:6-14
- ሠ. በእግዚአብሔር የተሰጠ
 - 1. ሮሜ 3:24፤6:23
 - 2. 1ኛ ቆሮንቶስ 1:30
 - 3. ኤፌሶን 2:8-9
- ረ. በእምነት የሚቀበሉት
 - 1) ሮሜ 1:17፤3:22፤26፤ 4:3፤5:13፤ 9:30፤ 10:4፤6፤10
 - 2) 1ኛ ቆሮንቶስ 5:21
- ሰ. በልጁ ሥራ በኩል
 - 1. ሮሜ 5:21-31
 - 2. 2ኛ ቆሮንቶስ 6:14
 - 3. ፊሊፕጎስ 2:6-11
- 5. የእግዚአብሔር ፍቃድ ተከታዮቹ ጻድቅ እንዲሆኑ ነው
 - ሀ. ማቴዎስ 5:3-48፤ 7:24-27
 - ለ. ሮሜ 2:13፤ 5:1-5፤ 6:1-23
 - ሐ. 2ኛ ቆሮንቶስ 6:14
 - መ. 1ኛ ጢሞቴዎስ 6:11
 - ሠ. 2ኛ ጢሞቴዎስ 2:22፤ 3:16
 - ረ. 1ኛ ዮሐንስ 3:7
 - ሰ. 1ኛ ጴጥሮስ 2:24
- 6. እግዚአብሔር ዓለምን በጽድቅ ይፈርዳል
 - 1. ሐዋ. 17:31
 - 2. 2ኛ ጢሞቴዎስ 4:8

ጽድቅ የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው፤ በክርስቶስ በኩል ለኃጢአተኛው የሰው ልጅ በነጻ የተሰጠ። እሱም

- ሀ. የእግዚአብሔር ደንብ
- ለ. የእግዚአብሔር ስጦታ
- ሐ. የክርስቶስ ድርጊት ነው።

ነገር ግን እሱ ደግሞ ጻድቅ የመሆን ሂደት፤ ያም በጽናት እና በብርታት መያዝ ያለበት ነው፤ አንድ ቀን በክርስቶስ ዳግም ምጽዓት የምንቀዳጀው። ከእግዚአብሔር ጋር ያለ ኅብረት በደኅንነት ይመለሳል፤ ነገር ግን ሂደቱ በሕይወት ዘመን ሁሉ ፊት ለፊት ይገኛል በሞት ወይም በፓሮሲያ!

እዚህ መልካም ጥቅስ አለ፤ ከጳውሎስና ጽሑፎቹ መዝገብ ቃላት የተጠቀሰ አይ ቪ ፒ

“ካልቪን፣ ከሉተር ከፍ ባለ መልኩ አጽንዖት የሚሰጠው ግንኙነታዊ በሆነው የእግዚአብሔር ጽድቅ ገጽታ ላይ ነው። የሉተር አተያይ በእግዚአብሔር ጽድቅ ላይ፣ ከጥፋተኝነት ነጻ መሆንን ገጽታ የያዘ ይመስላል። ካልቪን አጽንዖት የሚሰጠው የእግዚአብሔርን ጽድቅ ለእኛ ያለውን አስደናቂ አፈጣጠር ከግንኙነት ወይም ከተካፋይነት አኳያ ነው” (ገጽ 834)።

እንደ እኔ የአማኝ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት ሦስት ገጽታዎች አሉት።

- 1. ወንጌል አካል ነው (የምስራቅ ቤተ ክርስቲያንና የካልቪን አጽንዖት)
- 2. ወንጌል እውነት ነው (የአውግስጢኖስና የሉተር አጽንዖት)
- 3. ወንጌል የተለወጠ ሕይወት ነው (የካቶሊክ አጽንዖት)

ሁሉም እውነት ናቸው እናም አንድ ላይ መያዝ ይኖርባቸዋል፤ ለጤናማ፣ ትርጉም ላለው፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ክርስትና። ማንም በጣም አጽንዖት ከሰጠ ወይም ካንኳሰሰ ችግሮች ይፈጠራሉ።

- ኢየሱስን መቀበል ይኖርብናል!
- ወንጌልን ማመን ይኖርብናል!
- ኢየሱስን መምሰል ይኖርብናል!

☐ “መቀደስ” ይህ ከእስራኤል የመሥዋዕት ሥርዓት የሆነ ዘይቤ ነው (ሮሜ 6:19-23)። ይህ ከ “ቅዱስ” ወይም “የተቀደሰ” ከሚለው ተመሳሳይ ሥር የመጣ ነው። በብኪ እሱ የሚያመለክተው ለሰው፣ ለቦታ፣ ወይም ለቁስ ስሆን፣ ይሄውም ለእግዚአብሔር አገልግሎት የተለየ ነው። ከሥነ-መለኮት አኳያ የሚያመለክተው አማኞች በክርስቶስ ስላላቸው ስፍራ ነው። አንዱ በእሱ እምነቱን በሚያኖርበት ጊዜ፣ ይጻድቃል፣ ይቀደሳልም (ሮሜ 8:30)። ልዩ ርዕስ 1:2 ተመልከት።

☐ “መቤዠት” ይህ “መልሶ መግዛት” ማለት ነው (ሮሜ 3:24)። ይህ ከባርያ ገበያ የሆነ ዘይቤ ነው። እሱም ዋነኛው የብኪ የደኅንነት ጽንሰ-ሐሳብ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ መዋጀት/መቤዠት

I. ብሉይ ኪዳን

ሀ. በቀዳሚነት ሁለት የዕብራይስጥ የሕግ ቃላት አሉ፤ ይህንን ጽንሰ-ሐሳብ የሚገልጹ።

1. ጋል *Ga'af*: እሱም በመሠረቱ “ነጻ ማውጣት” የሚል ፍቺ አለው፤ ዋጋ በመክፈል። ጎል የሚለው ቃል በቅርጹ ጽንሰ-ሐሳብ ላይ ግላዊ ጣልቃ ገብነትን ይጨምራል፤ ዘወትር የቤተሰብ አባል (ማለትም፡ ተቤገር ዘመድ)። ይህ ባህላዊ ገጽታ፣ ማለትም ዕቃዎችን፣ እንስሳትን፣ መሬትን መልሶ የመግዛት ሙብት (ሌዋውያን 25፣27)፣ ወይም ዘመዶችን (ፋት 4፣15፤ ኢሳ. 29፣22) ከሥነ መለኮት አኳያ የተሸጋገረው፣ የያህዌ እስራኤልን ከግብፅ መቤዠት ለማሳየት ነው (ዘጸ. 6፡6፤ 15፡13፤ መዝ. 74፡2፤ 77፡15፤ ኤር. 31፡11)። እሱም “ተቤገር” ሆኗል (ኢዮብ 19፡25፤ መዝ. 19፡14፤ 78፡35፤ ምሳ. 23፡11፤ ኢሳ. 41፡14፤ 43፡14፤ 44፡6፤24፤ 47፡4፤ 48፡17፤ 49፡7፤26፤ 54፡5፤8፤ 59፡20፤ 60፡16፤ 63፡16፤ ኤር. 50፡34)።
2. ፓዳህ *Padah*: እሱም በመሠረቱ ፍቺው “መታደግ” ወይም “ማዳን” ነው።
ሀ. የበኩር ልጅ መቤዠት፣ ዘጸ. 13፡13፤14 እና ዘኁ. 18፡15-17
ለ. ሥጋዊ መዋጀት ከመንፈሳዊ መዋጀት በተቃርኖ ነው፤ መዝ. 49፡7፤8፤15
ሐ. ያህዌ እስራኤልን ከኃጢአታቸውና ከዐመጸቸው ይዋጃቸዋል፤ መዝ. 130፡7-8

ለ. ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ ሦስት ተያያዥ ነገሮችን ያካትታል።

1. ችግረኝነት፣ ባርነት፣ ኪሳራ፣ እስር ይኖራል።
ሀ. አካላዊ
ለ. ማኅበራዊ
ሐ. መንፈሳዊ (መዝ. 130፡8)
2. ለነጻነት፣ ለመለቀቅ፣ እና ለመመለስ ዋጋ መክፈል ይኖርበታል።
ሀ. ለሕዝብ፣ እስራኤል (ዘዳ. 7፡8)
ለ. ለግለሰብ (ኢዮብ 19፡25-27፤ 33፡28)
3. አንዱ እንደ ጣልቃ ገቢ እና ረድኤት መሥራት አለበት። በጋል ይህ ዘወትር የሚሆነው በቤተሰብ አባል ወይም በቅርብ ዘመድ ነው (ማለትም ጎል)።
4. ያህዌ ዘወትር ራሱን የሚገልጸው በቤተሰባዊ ቃላት ነው።
ሀ. አባት
ለ. ባል
ሐ. የቅርብ ዘመድ ተቤገር/ተባቃይ
መቤዠት የሚጻፍው በያህዌ አካላዊ ወኪልነት በኩል ነው፤ ዋጋ ይከፈላል፤ እናም መቤዠቱ ይቀዳጃል!

II. አዲስ ኪዳን

ሀ. ሥነ መለኮታዊውን ፅንሰ ሐሳብ ለመግለጽ በርካታ ቃላት ጥቅም ላይ ውለዋል።

1. አጎራዞ *Agorazō* (1ኛ ቆሮ. 6፡20፤ 7፡23፤ II ጴጥ. 2፡፤ ራዕ. 5፡9፤ 14፡3-4) ይህ የንግድ ቃል ነው፤ እሱም ለአንድ ነገር የተመለከተውን ዋጋ የሚያንጸባርቅ። እኛ በደም የተገዛን ሕዝቦች ነን፤ የገዛ ራሳችንን ሕይወት መቆጣጠር የማንችል። የክርስቶስ ነን።
2. አክሳጎራዞ *Exagorazō* (ገላ. 3፡13፤ 4፡5፤ ኤፌ. 5፡16፤ ቆላ. 4፡5)። ይህም ደግሞ የንግድ ቃል ነው። እሱም የሚያንጸባርቀው
3. የኢየሱስን የምትክ ሞት ነው፤ በእኛ ፈንታ። ኢየሱስ እርግግንን ተሸክሟል፤ በሕግ ተግባር ላይ የተመሠረተውን (ማለትም፣ የሙሴ ሕግ፣ ኤፌ. 2፡14-16፤ ቆላ. 2፡14)፣ እሱንም ኃጢአተኞቹ የሰው ልጆች መፈጸም የማይችሉት። እሱ እርግግንን ተሸክመ (ዘዳ. 21፡23) ለሁላችንም (ማርቆስ 10፡45፤ II ቆሮ. 5፡21)! በኢየሱስ፣ የእግዚአብሔር ፍትሕና ፍቅር ወደ ሙሉ ምሕረት፣ ተቀባይነት፣ እና ቀረቤታ ይወጣል!
4. ሉ፣ *Luō* “ነጻ ማውጣት”
ሀ. ሉትሮን፣ *Lutron* “የተከፈለ ዋጋ” (ማቴ. 20፡28፤ ማርቆስ 10፡45)። እነዚህ ጠንካራ ቃላት ናቸው፤ ከኢየሱስ ከራሱ አንደበት የወጡ፣ የመምጣቱን ዓላማ በተመለከተ፣ የዓለም አዳኝ ለመሆን፣ የእሱ ያልሆነውን የኃጢአት ዕዳ ለመክፈል (ዮሐንስ 1፡29)።
ለ. ሉትሮ፣ *Lutroō* “መልቀቅ”
i. እስራኤልን መዋጀት፣ ሉቃስ 24፡21
ii. ሕዝቡን ለመዋጀትና ለማጥራት ራሱን ሰጠ፣ ቲቶ 2፡14
iii. ኃጢአት-የለሽ ምትክ መሆን፣ 1ኛ ጴጥ. 1፡18-19
ሐ. ሉትሮሲስ፣ *Lutrosis* “መቤዠት፣ ማዳን፣ ወይም ነጻ ማውጣት”
(1) የዘካርያስ ትንቢት፣ ስለ ኢየሱስ፣ ሉቃስ፣ 1፡68
(2) የሐና ለእግዚአብሔር ምስጋና፣ ስለ ኢየሱስ፣ ሉቃስ 2፡38
(3) የኢየሱስ የተሻለ፣ አንድ ጊዜ የቀረበ መሥዋዕት፣ ዕብ. 9፡12
5. አፖሊትሮሲስ *Apolutrosis*
ሀ. መዋጀት በዳግም ምጽአቱ (ሐዋ. 3፡19-21)
(1) ሉቃስ 21፡28

- (2) ሮሜ 8:23
 - (3) ኤፌሶን 1:14፤ 4:30
 - (4) ዕብራውያን 9:15
- ለ. በክርስቶስ ሞት መቤዠገት

- (1) ሮሜ 3:24
- (2) 1ኛ ቆሮንቶስ 1:30
- (3) ኤፌሶን 1:7
- (4) ቆላስይስ 1:14

6. አንቲሊትሮን *Antilytron* (1ኛ ጢሞ. 2:6)። ይህ ወሳኝ የሆነ ጽሑፍ ነው (ቲቶ 2:14 እንደሆነው)፤ መለቀቅን ከኢየሱስ የመስቀል ላይ ምትክ ሞት ጋር የሚያያይዘው። እሱ አንዱና ብቸኛ ተቀባይነት ያለው መሥዋዕት ነው፤ ብቸኛው ስለ “ሁሉ” የሞተ (ዮሐንስ 1:29፤ 3:16-17፤ 4:42፤ 1 ጢሞ. 2:4፤ 4:10፤ ቲቶ 2:11፤ ዘ ጴጥ. 3:9፤ 1 ዮሐንስ 2:2፤ 4:14)።

ለ. ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳቡ በአዲስ ኪዳን የሚያመለክተው

1. የሰው ልጅ በኃጢአት ባርነት ተይዟል (ዮሐንስ 8:34፤ ሮሜ. 3:10-18፤ 6:23)።
2. የሰው ልጅ የኃጢአት ባርነት በብኪ የሙሴ ሕግ ተገልጧል (ገላትያ 3) እና በኢየሱስ የተራራው ስብከት (ማቴዎስ 5-7)። የሰዎች ድርጊት የሞት ፍርድ ሆነ (ቆላ. 2:14)።
3. ኢየሱስ፤ ነውር የሌለው የእግዚአብሔር በግ፣ መጥቶ በእኛ ምትክ ሞተ (ዮሐንስ 1:29፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21)። ከኃጢአት የተገዛነው እግዚአብሔርን እንድናገለግል ነው (ሮሜ 6)።
4. በአንድምታ ያህዌም ሆነ ኢየሱስ “የቅርብ ዘመዶች” ናቸው፤ ለእኛ ብለው የሚሠሩ። ይህም ቤተሰባዊውን ዘይቤ ቀጣይ ያደርገዋል (ማላትም፣ አባት፣ ባል፣ ልጅ፣ ወንድም፣ የቅርብ ዘመድ)።
5. መቤዠገት ለሰይጣን የተከፈለ ዋጋ አይደለም (ማላትም፣ መካከለኛው ሥነ-መለኮት)፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል እና የእግዚአብሔር ፍትሕ ከእግዚአብሔር ፍቅርና ሙሉ ሰጭነት ጋር በክርስቶስ የታረቁበት ነው። በመስቀል ሰላም ተመልሷል፤ የሰዎች ዐመጸኝነት ይቅር ተብሏል፤ የእግዚአብሔር አምሳል በሰው ልጆች አሁን በመሥራት ላይ ይገኛል፤ በወዳጃዊ ኅብረት!
6. ወደፊትም ቢሆን የመቤዠገት ገጽታ ይኖራል (ሮሜ. 8:23፤ ኤፌ. 1:14፤ 4:30)፤ እሱም የእኛን የሥጋ ትንሣኤና አካላዊ ወዳጅነትን ከሥላሴ (አምላክ) ጋር ያካትታል። የተዋጀው አካላችን የእሱን ይመስላል (1ኛ ዮሐንስ 3:2)። እሱ አካል አለው፤ ነገር ግን ባለ ብዙ ኅብር ገጽታ። የ1ኛ ቆሮ. 15:12-19 ከ 1 ቆሮ. 15:35-59 ጋር ያለውን አያዎ (ፓራዶክስ) መግለጽ ያስቸግራል። ሥጋዊ፣ ምድራዊ አካል መኖሩ ግልጽ ነው፤ እንዲሁም፣ ሰማያዊ፣ መንፈሳዊ አካል ይኖራል። ኢየሱስ ሁለቱም አሉት!

1:31 ይህ ከኤርምያስ 9:23-24 የተጠቀሰ ነው። ጳውሎስ ይህንን ጥቅስ 2 ቆሮ. 10:17 ላይ ይደግመዋል። “ጌታ” በኤርምያስ አንቀጽ ያህዌን ሲያመለክት፣ እዚህ ግን ኢየሱስን ነው! ይህ በአዲስ ኪዳን ትምህርት የተለመደ ነው የኢየሱስን መለኮትነት ለማስረገጥ።

በራሳችን ልንመካ አይገባም፤ ግን በእሱ ሁሉም ሙሉት ባለውና በእግዚአብሔር አምሳል በሥጋ ያደረብን! እነዚህ ሁለት የኤርምያስ ጥቅሶች የሚያሳዩት በ1 ቆሮንቶስ 1-4 እና በ11 ቆሮንቶስ 10-13 ያለውን ግንኙነት ነው። ባላንጣዎቹ የአይሁድ ሰፊሶቶች ናቸው፤ እነሱም በአንደበተ ርቱዕነት ስልት የሚመኩ (cf. Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists* (ፊሎና ጳውሎስ በሰፊሶቶች መካከል))።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መገዛ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነጣጠል አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወስን አይደለም።

1. የእግዚአብሔር ጥሪ ዘወትር በጳውሎስ ለምን አጽንዖት ተሰጠው?
2. እግዚአብሔር ኃጢአተኛ ሰዎችን እንዴት “ቅዱስ” ብሎ ሊጠራቸው ይችላል?
3. የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ለቤተ-ክርስቲያን ዓላማው ምንድነው?
4. የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለምን በጣም ተከፋፈለች?
5. ቁ. 12 ከዘመናዊዎቹ ማኅበረ እምነቶች ጋር እንዴት ይዛመዳል?
6. በቁ. 17 ላይ ጳውሎስ ጥምቀትን ትቶታል?
7. አይሁድ ወንጌልን ለምን ሳይቀበሉት ቀሩ?
8. ግሪኮች ወንጌልን ለምን ሳይቀበሉት ቀሩ?
9. እግዚአብሔር ወንጌልን ለማስራጨት ምንም ዓይነት የማኅበራዊ ወይም ትምህርታዊ አቋም የሌላቸውን ሰዎች ለምን መረጠ?

1ኛ ቆሮንቶስ 2

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶት	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
የተሰቀለውን ክርስቶስን ማወጅ 2:1-5 መገለጥ በእግዚአብሔር መንፈስ 2:6-16	ክርስቶስ ተሰቀለ 2:1-5 መንፈሳዊ ጥበብ 2:6-16	ክርስቶስ ተሰቀለ 2:1-5 መንፈሳዊ ጥበብ 2:6-13 2:14-16	በመስቀል ላይ ስለሆነው ክርስቶስ ያለ መልዕክት 2:1-5 የእግዚአብሔር ጥበብ 2:6-12 2:13-16	እውነተኛው ጥበብና ሀሰተኛው (1:17-3:4) 2:1-5 2:6-9 2:10-16

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት 1ኛ ቆሮንቶስ 2:1-16

ሀ. በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በከፍተኛ የምሁር ደረጃ ላይ የሚሆኑ ጥቂቶች ነበሩ (ማለትም፣ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን የንግግር አዋቂነት ባህል)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ በጣም የተጋነነውን የሰው እውቀትና አፈጻጸም፣ ጳውሎስ በምዕራፍ 1 የጀመረውን፣ ይህም በእግዚአብሔር ጸጋ ላይ አጽንዖት መስጠትን ነው (በኤፌ. 2:1-10 እንዳደረገው ነው)። እናም እሱ፣ ጥበብና እውቀት ከእግዚአብሔር ስጦታዎች መካከል መሆናቸውን ተቀብሏል። በምዕራፍ ሁለት ጳውሎስ በዚህ ጭብጥ ቀጥሎ መገለጥ በተቃርኖ የሰው ግኝትን በአጽንዖት ያያል። ቆሮንቶሶች ባላቸው እውቀት ላይ ምንም ተቃውሞ እንደሌላቸው፣ እንዲሁ እነሱ በእኩል ደረጃ ያንን እውቀት መጠቀም ላይ ማመንታት የለባቸውም።

ለ. በመሠረቱ፣ ምዕራፍ 2:1-16 የምዕራፍ 1:18-25 የጎላ እይታ ነው።

ሐ. ቁጥር 10-16ን መረዳት የሚቻለው በርካታ መንፈሳዊ ውስጠቶችን ወይም መገለጫዎችን በማጣቀስ ነው። እግዚአብሔር ራሱን ለእኛ ለመገለጥ እንዳደረገው ሁሉ አከናውኗል (ማለትም፣ ራዕይ ቁ. 10-12)፤ እሱም የተወሰኑ ሰዎችን መርጧል፤ ሥራውን ይመዘግቡና ያስረዱ ዘንድ (ማለትም፣ ተመስጦ፣ ቁ. 13)፤ እና በመጨረሻም የመገለጡን ዋነኛ እውነቶች፣ አንባቢያን መጽሐፍ ቅዱስን ይረዱ ዘንድ መንፈስ ቅዱስ ያስችላቸዋል (ማለትም፣ ያበራላቸዋል፣ ቁ. 14-16)።

ልዩ ርዕስ፡ አብርሆት

ባለፉት ጊዜያት እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ልጆች ግልፅ በሆነ ሁኔታ ገልጧል። በሥነ መለኰት ይህ መገለጥ ይባላል። ይህን ራሱን የገለጠበትን ሁኔታ ለመጻፍ ለማስረዳት የተወሰኑ ሰዎችንም መርጧል፤ ይህም በሥነ-መለኰት እስትንፋስ እግዚአብሔር ይባላል። ቃሉን የሚያነቡት መረዳት ይችሉ ዘንድ መንፈሱንም ልኩላቸዋል፤ ይህም በሥነ-መለኰት አብርሆት ይባላል። ችግሩ የሚፈጠረው የእግዚአብሔርን ቃል ለመረዳት ይቻለን ዘንድ መንፈስ ቅዱስ ይሳተፋል ብለን አስረግጠን ስንናገር ነው፤ ይህ ከሆነ ታዲያ ለምንድነው በቃሉ ላይ ብዙ አይነት አተረጓጎሞችን የምናየው?

የተወሰነው ችግር ያለው በአንባቢው ቅድመመረቅት ወይም ግላዊ ልምዶች ላይ ነው። ብዙውን ጊዜ የራሳችንን ሃሳብ ለማስተላለፍ ስንጠቀም ሌላው በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የሚደረገው ጫና ደግሞ መጽሐፍ ቅዱስ በተወሰኑ አቅጣጫዎች በተመረጡ መንገዶች ብቻ እንዲናገር ማድረጋችን ነው። ምንም እንኳን በእያንዳንዱ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ተሳትፎ ቢኖርም አብረው ከእስትንፋስ እግዚአብሔር ጋር እኩል ሊሆን አይችልም።

ከሁሉም የተሻለው አቀራረብ ግን እያንዳንዱን የጥቅሱን ዝርዝር መተርጎም ሳይሆን የአንቀጹን ማዕከላዊ ሃሳብ ለመረቅት መሞከር ነው። የመጀመሪያውን ኅሐፊ ማዕከላዊ ሃሳብ ነው። ርዕሳዊ ሃሳቡን ሊያስተላልፍልን የሚችለው ርዕሳዊ ሃሳቡ ነው መጽሐፉን ወይም ፅሑፉን በንድፈ ደረጃ ማስቀመጥ የመጀመሪያውን ፀሐፊ መነሻ ሃሳብ ለመከተል የሚረዳን ነው። የትኛውም ተርጓሚ በመንፈስ ቅዱስ ምረት አልተረገመም። በመሆኑም የመጽሐፍ ቅዱስ ፀሐፊውን የአተረጓጎም ዘዴ እኛ ስንጠቀምበት አንችልም። እኛ ግን ፀሐፊዎች በዘመኑ ለነበሩት የመልዕክቱ ተቀባዮች ሊያስተላልፉ የፈለጉትን መረቅት ከዚህም ባሻገር ያንን እውነት ለዘመናችን ማስተላለፍ ግዴታችን ነው። እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አሻሚ ወይም ድብቅ ናቸው። (እስከተወሰነ ጊዜ ድረስ) በአንዳንድ ጥቅሶች ርዕሶች ላይ አለመስማማቶች /አለመግባባቶች ይኖራሉ፤ ነገር ግን እኛ ማዕከላዊውን እውነት መግለፅ የተገባን ሲሆን በአንፃሩ ደግሞ የመጀመሪያውን ፀሐፊ ዋና ሃሳብ በጠበቀ መልኩ በግል ለሚሰጡ ትርጉሞች ነፃነትን ልንስጥ ይገባል። ተርጓሚዎች መሔድ ያለባቸው ባላቸው የመረቅት መጠን ሲሆን ምንጊዜዋ ከመፅሐፍ ቅዱስ ትኩረት በሚመጣው ተጨማሪ መረቅት ክፍት መሆን አለባቸው ። እግዚአብሔርም የሚፈርድብን ባን የመረቅት ደረጃ እና ያንንም መረቅት በምንኖረው ኑሮ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ተመስጦ

የ“አንድ ጊዜ ለሁሉም” እምነት የሚያመለክተው እውነትን፣ መሠረተ-እምነቶች፣ ጽንሰ-ሐሳቦች፣ ዓለም-ተኮር የክርስትና ትምህርቶችን ነው (2 ጴጥ. 2፡21)። ይህ አንድ ጊዜ የተሰጠ አጽንዖት ከሥነ-መለኮት አኳያ ውስንነት ያለው መመስገን ነው። መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቅድመ-ግምት፣ ይህም ለአዲስ ኪዳን ጽሑፎች፣ እናም ኋለኞች ወይም ሌሎች ጽሑፎች ተመስጧዊ ሆነው እንዲቆጠሩ አይፈቅድም። በርካታ አሻሚ፣ ርግጠኛ ያልሆኑ፣ እና ግልጽ ያልሆኑ አካባቢዎች በአዲስ ኪዳን አሉ፤ ነገር ግን አማኞች የሚያስረግጡት በእምነት “አስፈላጊ” የሆኑት ነገሮች፣ ለእምነትና ለተግባር በበቂ ግልጽነት በአዲስ ኪዳን መካተታቸውን ነው።

ጽንሰ-ሐሳቡ “የመገለጥ ሦስት ማዕዘን” በሚባለው በግልጽ ተብራርቷል።

1. እግዚአብሔር ራሱን በታሪክ ጊዜና በታ ገልጧል (ራዕይ)
2. እሱም የተወሰኑ ሰዎች ጸሐፊዎችን መርጧል፣ ድርጊቶቹን ይመዘግቡና ያብራሩ ዘንድ (ተመስጦ)
3. እሱም መንፈሱን ሰጥቷል፣ የሰዎችን አዕምሮና ልብ ይከፍት ዘንድ፣ እነዚህን ጽሑፎች ያስተውሉ ዘንድ፣ በተወሰነ መልኩ ሳይሆን ለደኅንነት እና ለተሳካ ለክርስቲያን ሕይወት በቂ በሆነ መልኩ (ማብራሪያ)

የዚህ ነጥብ የሚሆነው ተመስጦ ለቅዱስ ቃሉ ጸሐፊዎች የተወሰነ መሆኑ ነው። ሌሎች ሥልጣን ያላቸው ተጨማሪ ጽሑፎች፣ ቅጅዎች፣ ወይም ራዕዮች አይኖሩም። ቅዱስ ቃሉ ተዘግቷል። የሚያስፈልጉን እውነቶች ሁሉ አሉን፣ ለእግዚአብሔር በተገቢው መልኩና በደስታ ምላሽ እንስጥ ዘንድ።

ይህ እውነት በደንብ የሚታየው የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ስምምነትና፣ ቅን የሆኑ፣ መልካም አማኞች አለመግባባት ነው። ማንም ዘመናዊ ጸሐፊ ወይም ተናጋሪ የመለኮታዊ መሪነት ልኬት አለው፣ የቃሉ ጸሐፊዎች እንደነበራቸው ሁሉ።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 2፡1-5

እኔም፥ ወንድሞች ሆይ፥ ወደ እናንተ በመጣሁ ጊዜ በቃልና በጥበብ ብልጫ ለእግዚአብሔር ምስክርነቴን ለእናንተ እየነገርሁ አልመጣሁም። ፤ በመካከላችሁ ሳለሁ ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር እርሱም እንደተሰቀለ ሌላ ነገር እንዳላውቅ ቆርጬ ነበርና። ፤ እኔም በድካምና በፍርሃት በብዙ መንቀጥቀጥም በእናንተ ዘንድ ነበርሁ። ፤ እምነታችሁም በእግዚአብሔር ኃይል እንጂ በሰው ጥበብ እንዳይሆን፥ ቃሌም ስብከቴም መንፈስንና ኃይልን በመግለጥ ነበረ እንጂ፥ በሚያባብል በጥበብ ቃል አልነበረም።

2.1 “ወንድሞች” ይህ የአማኞች መጠሪያ በጳውሎስ ዘወትር ጥቅም ላይ ይውላል፤ ልብ ብሎም ሆነ በከፊል ልብ ብሎ፣ ቀጣዩን ደረጃ ለማመላከት፣ የእውነት አቅርቦት ወይም የአዲስ እውነት አቅርቦት (ዝክ. 2፡1፤ 3፡1፤ 4፡6፤ 7፡24፤ 10፡1፤ 11፡33፤ 12፡1፤ 14፡6፤ 20፤ 35፤ 15፡1፤ 31፤ 50፤ 58፤ 16፡15)። ቃሉ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የሚገኙትን ወንድችንም ሆነ ሴቶችን የሚገልጽ ነው።

- ▣ አመቅ “እኔም በቃልና በጥበብ ብልጫ አልመጣሁም”
- አኪጅት “በቃልና በጥበብ ብልጫ አልመጣሁም”
- አየተመት “እኔም በማወጅ አልመጣሁም... በምርጥ ቃላት ወይም በጥበብ”
- አእት “እኔም ዘለግ ያሉ ቃላትንና ታላቅ ትምህርትን አልተጠቀምኩም”
- አኢመቅ “እኔም በተሻለ የግግር ችሎታ ወይም በጥበባዊ ክርክር አልመጣሁም”

ጳውሎስ በራሱና (ማለትም፣ ጳውሎስ በቆሮንቶስ፣ ሐዋ. 18፡1-18) በሐሰት የተጋነነ እውቀትና የግግር ችሎታ እንዳላቸው በሚገምቱ አንዳንድ ቆሮንቶሳውያን፣ ኋላም የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች በሆኑት መካከል ያለውን ልዩነት ዘርዝሯል። አጽሎስ፣ ጳውሎስ ሳይሆን፣ አንደበተ ርቱዕ ነበር፣ ጳውሎስም እንደዚሁ የግግር ስልቱን እንዲያደርግ ይፈልጉ ነበር (Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists* (ፊሎና ጳውሎስ በሶፊስቶች መካከል) የሚለውን ተመልከት)።

ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ የ“HUPER” (የላቀ) ድብልቆች

ጳውሎስ የተለየ አዲስ ቃል የመፍጠር ችሎታ አለው፤ የግሪክን መስተጻምር *hyper*ን በመጠቀም፤ እሱም በመሠረቱ ፍቺው “በላይ” ወይም “ከፍ ያለ” ማለት ነው። በአገናዛቢ (ተገብሮ) ጥቅም ላይ ሲውል ፍቺው “...በኩል” ይሆናል። እሱም ደግሞ “ስለ” ወይም “በተመለከተ” ይሆናል፤ እንደ *peri* (2ቆሮ. 8:23፤ 2ተሰ. 2:1። እሱም ተሳቢ አመላካች ሆኖ ጥቅም ላይ ሲውል ፍቺው “በላይ” “ከፍ ያለ” ወይም “የመጠቀ” ማለት ነው (A. T. Robertson፣ *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research*፣ (የግሪክ አዲስ ኪዳን ሰዋሰው ከታሪካዊ ጥናት አኳያ) ገጽ 625-633. ጳውሎስ ጽንሰ-ሐሳቡ አጽንዖት እንዲያገኝ ሲፈልግ ይህንን መስተጻምር እንደ ድብልቅ ይወስዳል። ቀጣዩ ጳውሎስ የተለየ የመስተጻምር አጠቃቀም ነው። በድብልቆች።

ሀ. *Hapax* የተለየ የቃል አጠቃቀም (በአዲስ ኪዳን አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የዋለ)

1. *Huperakmos*፣ ያለፈ የሕይወት አንድ ዋና ክፍል፣ 1ቆሮ. 7:36
2. *Huperauxanō*፣ በምላት መጨመር 1ተሰ. 1:3
3. *Huperbainō*፣ ቀደም ማለት ወይም መተላለፍ፣ 1ተሰ. 4:6
4. *Huperkeina*፣ በላይ፣ 2ቆሮ. 10:16
5. *Huperekteina*፣ በጣም የተስፋፋ፣ 2ቆሮ. 10:14
6. *Huperentugchanō*፣ መቻቻል፣ ሮሜ. 8:26
7. *Hupernikaō*፣ እጅግ ድላማ መሆን፣ ሮሜ. 8:37
8. *Huperpleonazō*፣ እጅግ የተትረፈረፈ መሆን፣ 1ጢሞ. 1:14
9. *Huperupsoō*፣ በልዕልና ከፍ ማለት፣ ፊሊጵ. 2:9
10. *Huperphroneō*፣ የላቀ አስተሳሰብ ያለው መሆን፣ ሮሜ. 12:3

ለ. በጳውሎስ ጽሑፎች ብቻ ጥቅም ላይ የዋሉ ቃላት

1. *Huperaiomai*፣ አንዱን ከፍ ማድረግ፣ 2ቆሮ. 12:7፣ 2ተሰ. 2:4
2. *Huperballontōs*፣ ከሚዛን በላይ፣ የተትረፈረፈ፣ 2ቆሮ. 11:23፣ (ተውሳከ ግሥ እዚህ ብቻ፣ ግን ግሥ በ2ቆሮ. 3:10፤ 9:14፤ ኤፌ. 1:19፤ 2:7፤ 3:19)
3. *Huperboke*፣ ከመጠን ያለፈ ተኩስ፣ የተትረፈረፈ ትጥቅ፣ ሮሜ 7:13፤ 1ቆሮ. 12:31፣ 2ቆሮ. 1:8፤ 4:7፤ 17፤ 22:7፤ ገላ. 1:13
4. *Huperekperissou*፣ ከልኬት በላይ፣ ኤፌ. 3:20፣ 1ተሰ. 3:10፤ 5:13
5. *Huperlian* በከፍተኛ ደረጃ ወይም በላቀ ደረጃ፣ 2ቆሮ. 11:5፤ 12:11
6. *Huperochê*፣ የጎላ፣ ከፍ ያለ፣ 1ቆሮ. 2:1፤ 1ጢሞ. 2:2
7. *Huperperisseuō*፣ እጅግ ማትረፍረፍ፣ ሮሜ. 5:20 (መካከለኛ ድምጻት፣ የተትረፈረፈ ሙላት፣ መጥለቅለቅ፣ 2ቆሮ. 7:4)

ሐ. በጳውሎስ ጥቅም ላይ የዋሉ ቃላት እና አልፎ አልፎ በሌሎች የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት

1. *Huperanō*፣ ከፍ ያለ፣ ኤፌ. 1:21፤ 4:10፤ እና ዕብ. 9:5
2. *Huperechō*፣ የላቀ፣ በላቀ ደረጃ ሮሜ. 13:1፤ ፊሊጵ. 2:3፤ 3:8፤ 4:7፤ 1ጴጥ. 2:13
3. *Huper'phanos*፣ ታይታ ወይም ኩራት ያለበት፣ ሮሜ. 1:30፤ 2ጢሞ. 3:2 እና ሉቃስ 1:51፤ ያዕቆብ 4:6፤ 1ጴጥ. 5:5።

ጳውሎስ ታላቅ የመስጠት ስሜት የነበረው ሰው ነበር፤ ነገሮች ወይም ሰዎች መልካም ሲሆኑ፣ በጣም መልካም ነበሩ፣ እናም መጥፎ ሲሆኑ፣ በጣም መጥፎ ነበሩ። እነዚህ መስተጻምሮች ስለ ኃጢአት፣ እኔነት፣ እና ክርስቶስና ወንጌል የነበረውን የላቀ ስሜት ለመግለጽ አስችለውታል።

☐	አመቅ፣ አኪጅት	“የእግዚአብሔር ምስክርነት”
	አየተመት፣አኢመቅ	“የእግዚአብሔር ምስጢር”
	አእት	“የእግዚአብሔር ምስጢር እውነት”

እዚህ ለየት የሚል የግሪክ ጽሑፍ አለ። የግሪኩ ቃል *musterion* (ምስጢር) MSS P⁴⁶፣ □*፣ A፣ እና C ላይ አለ። *marturion* (ምስክርነት) በጥንቶቹ ጽሑፎች ውስጥ አለ □²፣ B፣ C፣ D። እሱ “ምስጢር” ከሆነ ይህ ጽንሰ-ሐሳብ 2:7 ላይ ተገልጧል፤ ኤፌ. 2:1-3:13፤ እና ቆላ. 1:26-27፤ እሱም የአይሁድና የግሪኮች በክርስቶስ በኩል አንድ ቤተሰብ እንዲሆኑ ያላቸው ኅብረት ነው (ማለትም፣ ቤተ-ክርስቲያን)። እሱ “ምስክርነት” ከሆነ ተመልሶ ከ1:6 ጋር ይገናኛል፤ ይህም ከ “ወንጌል” ጋር ተመሳሳይ ይሆናል። UBS⁴ “ምስጢርን” ይሰጣል፤ የዘይረጃ (ማለትም፣ ከሞላ ጎደል ርግጠኛ)።

“ምስጢር” የሚለው ቃል ከአንደኛው ክፍለ ዘመን ከግብፅ በተገኘው የኮኔ ወረቀት ላይ ተገኝቷል፤ ዘወትር ጥቅም ላይ እንደ ዋለ፣ ይህም አዲስ ለሆነው ምስጢራዊ እውቀት መነሻ ይሆናል፤ ለልዩ ምድብ (ማለትም፣ ሃይማኖታዊ ምስጢር)። ጳውሎስ ይህንን ሙያዊ ቃል ወስዶ መንፈስ ቅዱስ ካላቸው ጋር በተገናኘ ተጠቅሞበታል (ማለትም፣ አማኞች) እና ካልሆኑት ጋር። በዚህ ነጥብ ላይ ምንም መለያ የለም፤ በጳውሎስ አቅራቢት፣ በአማኞች መካከል (ዝክ. 1:3)። ሁሉም እንደ “በሰሉ” ሆነው ተወስደዋል (ዝክ. 2:6)።

ልዩ ርዕስ፡ ምስጢር

እግዚአብሔር የሰው ልጅን ለመቤገገት ኅብር ያለው ዓላማ አለው፤ ውድቀትን ተከትሎ እንኳ ቢሆን (ዘፍጥረት 3)። የዚህ ዕቅድ ጠቋሚዎች በብኪ (ዘፍ. 3:15፤ 12:3፤ ዘጸ. 19:5-6 ተገልጸዋል፤ እንዲሁም ሁለንተናዊ በሆኑት የነቢያት አንቀጾች)። የሆነ ሆኖ ይህ ሙሉ ርዕሱ ጉዳይ ግልጽ አልነበረም (1ቆሮ. 2:6-8)። የኢየሱስንና የመንፈስ ቅዱስን መምጣት ተከትሎ በጣም ግልጽ እየሆነ መጣ። ጳውሎስ “ምስጢር” የሚለውን ቃል ተጠቅሟል፤ ይህንን አጠቃላይ የመቤገገት ዕቅድ ለመግለጽ (1ቆሮ. 4:1፤ ኤፌ. 6:19፤ ቆላ. 4:3፤ 1ጢሞ. 1:9)። ሆኖም፣ በተለያዩ በርካታ አግባቦች ተጠቅሞበታል።

1. የእስራኤል ከፊል ልብ-ደንዳና መሆን፣ አሕዛብ ይጨመሩ ዘንድ ለመፍቀድ። ይህ የአሕዛብ መጉረፍ አይሁድ ኢየሱስን በትንቢቱ መሠረት እንደ ክርስቶስ ይቀበሉ ዘንድ እንደ ብልሃት ሆኖ አገልግሏል። (ሮሜ 11:25-32)።
2. ወንጌሉ ለሕዝቦች ሁሉ እንዲታወቅ ተደርጓል፤ እነሱ ሁሉም በክርስቶስ እና በክርስቶስ በኩል የተካተቱት ናቸው (ሮሜ 16:25-27፤ ቆላ. 2:2)።
3. የአማኞች አዲስ አካላት በዳግም ምጽዓቱ (1ቆሮ. 15:5-57፤ 1ተሰ. 4:13-18)።
4. የሁሉም ነገር በክርስቶስ መጠቀሻ (ኤፌ. 1:8-11)።
5. አሕዛብና አይሁድ አብረው ወራሾች ናቸው (ኤፌ. 2:11-3:13)።
6. የክርስቶስና የቤተ-ክርስቲያን ወዳጃዊ ቅርበት በጋብቻ ቃላት ተገልጿል (ኤፌ. 5:22-33)።
7. አሕዛብ ከኪዳኑ ሕዝቦች ጋር ተካተዋል፤ እናም የክርስቶስ መንፈስ ያድርባቸው ዘንድ፣ ይህም ክርስቶስን የመምሰል ብስለት እንዲያፈሩ፣ ይህም የወደቀውን ሰው የእግዚአብሔርን መልክ ለመመለስ (ዘፍ. 6:5፤11-13፤ 8:21) እግዚአብሔርን በሰው ውስጥ (ዘፍ. 1:26-27፤ 5:1፤ 9:6፤ ቆላ. 1:26-28)።
8. የፍጻሜው ዘመን የክርስቶስ ተቃዋሚ (2ተሰ. 2:1-11)።
9. የጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን የምስጢር ማጠቃለያ በጠጥ 3:16 ላይ ይገኛል።

2:2 “እኔ” በቁጥር 1-5 ጳውሎስ ራሱን የሚያወዳድር ይመስላል

1. እሱ ቀደም ሲል በአቴንስ ያቀረበው ወንጌል፣ ይህም የግሪክን ሎጂክ የተጠቀመበት፣ ይልቁንም ባለቅኔያቸውን ጠቅሶ (ማለትም፣ በቅድሚያ በአሪጅን የተሰነዘረ ሐሳብ፣ ሐዋ. 17:16-34)
2. የእሱ የወንጌል አቀራረብ በተቃርኖ በቆሮንቶስ የነበሩት በሰው ጥበብ እና በሰው አንደበተ ርቱዕነት የሚናገሩት፣ ይህም ስለ መንፈሳዊ ነገሮች ነው

□ “ኢየሱስ ክርስቶስ፣ እሱም እንደተሰቀለ” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ ቦዝ አንቀጽ ነው (ዝክ. 1:23)። በዚህ ቦዝ አንቀጽ ላይ ሁለት ሥነ-መለኮታዊ ገጽታዎች ይገለጻሉ፡-

1. የተጠናቀቀው ግሥ የሚገልጠው ኢየሱስ የተሰቀለው እንደሆነ ነው። ስንመለከተው፣ አሁንም ጠባሳዎቹ አሉበት። እነሱም የክብር ምልክቶቹ ሆነዋል (1:23 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት)።
2. ተገብሮ አንቀጽ የሚገልጠው የኢየሱስ ሞት
 - ሀ. በአብ በኩል የተከናወነና የእሱም ዘላለማዊ ዕቅድ መሆኑን ነው (ሐዋ. 2:23፤ 3:18፤ 4:28፤ 13:29) ለመቤገዥት (ኢሳ. 53:10)
 - ለ. የሰው ኃጢአት እና ዐመጽ መሥዋዕት አስፈልጎታል (ሮሜ. 5:14-15፤18-19)

በሰው ልጆች ምትክ የክርስቶስ ሞት መልዕክቱ፣ የጳውሎስ ሥነ-መለኮት ማዕከላዊ መልዕክት ነው። መከራን የተቀበለውና የሞተው መሲሕ ጽንሰ-ሐሳብ ለባህላዊው የአይሁድ አስተሳሰብ ባዕድ ነበር። ይህ ዓይነቱ የወንጌል ገጽታ ከመነሻው ላይ ጳውሎስንም አስቸግሮት ነበር። የያህዌ የተቀባው እንዴት በእግዚአብሔር ሊረገም ይችላል (ዘዳ. 21:23)። ይህም የብኪ ራዕይ ክፍል ቢሆንም እንኳ (ዘፍ. 3:15፤ መዝሙር 22፤ ኢሳይያስ 53፤ ዘካ. 12:10)። ኢየሱስ፣ ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ፣ በእኛ ቦታ ሞተ (ሮሜ. 5:18-19፤ 2ቆሮ. 5:21)። እሱም ስለኛ ርግማን ሆነ (ገላ. 3:13)። ክርስቶስ ለሁላችንም መሰቀሉ የእግዚአብሔር የተሸሸገ ምስጢር ነው (ቆላ. 1:26-28፤ 2:2-4)።

2:3 “እኔም በድካም ከእናንተጋ ነበርኩ፣ በፍርሃትና በብዙ መንቀጥቀጥ” ይህ ምናልባት ዘጸ. 15:16 በLXX ላይ የሚጠቅስ ነው። ጳውሎስ የሚበቃ አለመሆኑን እያሳየን ነው።

1. እሱም ይፈራ ነበር፣ በፊሊጵያ፣ ተሰሎንቄ፣ እና ቤርያ በነበረው አስቸጋሪ ሁኔታ (ሐዋ. 16-17)
2. እሱም ቅር ተሰኝቶ ነበር፣ በውጤቱ እንዲሁም በአቴንስ በተጠቀመበት ዘዴው (ማለትም፣ የአሪጅን አተያይ ከሐዋ. 17:22-34)
3. አካላዊው ችግር፣ ምናልባትም የዓይን ሕመም፣ ታላቅ ችግር የፈጠረበት (2ቆሮ. 12:7-9)
4. ጳውሎስ ቆሮንቶስ በነበረበት ጊዜ የእምነት ማጣትና አለመበረታታት

ክርስቶስ በርካታ ጊዜ ጳውሎስን ሊያበረታታው ተገልጦለታል (ሐዋ. 18:9-10፤ 23:1፤ 27:23)። የእሱ ቃላትና አካላዊ ይዘታው አልነበረም ሰዎችን በክርስቶስ እንዲያምኑ የቀየራቸው፣ ነገር ግን የወንጌል ተማጽኖና የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነው (ዝክ. ቁ. 4፤ 1:17፤ 2ቆሮ. 10:10)።

- እሱም ለእኔ ረድቶኛል፣ እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይ እንድንዝዘብ
1. ኢየሱስ ራሱ የማያበረታቱ ጊዜያቶች ነበሩት (ማለትም፣ ጌቴሴማኒ)
 2. ሐዋርያት ራሳቸው ዘወትር የኢየሱስን ትምህርት ጠንቅቀው አይረዱም ነበር
 3. ጳውሎስ ፍርሃትና ድካም ይሰማው ነበር።

እኛ ዘወትር የሥጋን ድካም እንቀበላለን፣ እንዲሁ ደግሞ የወንጌልን ወደር የሌለው ኃይልና የመንፈስ ቅዱስን መገኘት! የእግዚአብሔር ባሕርይና ሰጪነት በሰዎች ድካም ውስጥ ጎልቶ ይታያል (ዝክ.1:26-29፤ 2ቆሮ. 12)።

የጳውሎስ ድካም እነዚህ ነገሮች ናቸው፣ ይህም ሐሰተኛ መምህራን ጳውሎስን የሚያጠቁበት 2ቆሮ. 10-13። እነሱም ጥንካሬአቸውን ያጋንናሉ (ማለትም፣ ትምህርት፣ ማኅበራዊ አቋም፣ የመንፈሳዊ ስጦተኝነት፣ የንግግር ችሎታ)። ባጠቃላይ የጳውሎስ ጽሑፎች ባመዘኙ በተራቀቀ መልኩ የተዋቀሩ ናቸው (ማለትም፣ 2ቆሮ. 10-13) እንዲሁም ከቃል መልዕክቱ ይልቅ ኃይለኛ ናቸው። ልዩ ርዕስ፡ ድካም በ2ቆሮ. 12:9።

2:4

- አመቅ “በሚያባብል የጥበብ ቃል አይደለም”
- አኪጀት “በሚያባብል የሰው ጥበብ ቃል አይደለም”
- አየተመት “በሚያባብል የጥበብ ቃል አይደለም ”
- አእት “የሰው ጥበብ በሆነ የጥበብ ቃል የቀረበ አይደለም”
- አኢመቅ “በፍልስፍናዊ ክርክር ለማሳመን በሚል አይደለም”

በርካታ ልዩነቶች አሉ፤ ይህንን ሐረግ በተመለከተ፣ በግሪክ ጽሑፎች ላይ።

1. የመጀመሪያው ችግር የሚያያዘው የአልፎ አልፎ ቅጽል ከሆነው *peithois* ነው (ዝክ. MSS P⁴⁶፣ N፣ A፣ B፣ C፣ D)፤ እሱም በሴፕቱግጂንት፣ በኮኔ ወረቀት፣ ወይም አዲስ ኪዳን የትም ስፍራ አይገኝም።
2. አንዳንዶች እንደሚሰቡት ልዩነቶቹ የተፈጠሩት ከቅጽሎች ጋር ብዙም ትውውቅ በሌላቸው ጸሐፍት አማካኝነት ነው። እነሱም ቅርጹን በመጠኑ ወደ *peithoi* ለውጠውታል፤ ፍቶውም “ማግባባት” ወደ ሆነ።
3. አንዳንድ የግሪክ ጽሑፎች “የሰዎችን አስተያየት” አክለውበታል (ዝክ. 2:13 እና MSS N²፣ A፣ C)።
4. በአንዳንድ ጽሑፎች “ቃላት” የሚለው ቃል (ማለትም፣ *logois* ወይም *logos*) ተገድቷል (ዝክ. MSS P⁴⁶፣ F፣ G እና የግሪኩ ጽሑፍ እሱም በክሪስቶስ)።

በጣም የተሻለ የሚመስለው፣ ከአጠቃላይ ዐውደ-ጽሑፉ፣ ይህንን ሐረግ ወስዶ ከጳውሎስ የሰዎች አንደበተ-ርቱዕነት፣ ሎጂክ፣ እና ጥበብን አለመቀበል ጋር በማድረግ ነው (ዝክ. 1:17፣ 2:1፣13)። ሆኖም፣ *peithois* የሚለው ቃል ትክክለኛ ፍቶ ርግጠኛ ሳይሆን አንዳለ ነው (NIDNTT፣ ቅጽ. 1፣ 7ጽ. 588-593)ተመልከት።

▣ “መንፈስ እና ኃይልን በመግለጥ ነበር” ይህ የሚያመለክተው የቆሮንቶስን ተለዋጮች የተቀየረ ሕይወት ነው። እሱም ደግሞ ምናልባት የሚዛመደው የሚረጋገጫ ምልክቶች መኖርን፣ ማለትም ዘወትር የጳውሎስን ወንጌል መሰበክ ተከትሎ የሚሆነውን ነው (ሐዋ. 13:11፤ 14:10፤ 16:18፤28፤ 19:11-12፤ 20:10)። በትልቁና በትንሹ “s” spirit አግባብ 2:11 ላይ ተመልከት።

2:5 ለጳውሎስ የሰው ልጅ ብቸኛ ተስፋ የአብ ጸጋ፣ የወልድ የተጠናቀቀ ሥራ፣ እና የመንፈስ ኃይል ነበር። በሌላ አባባል፣ እግዚአብሔር ራሱ ብቸኛው እውነተኛ የደገነት መሠረት ነው። የእግዚአብሔር መግለጥ፣ የሰዎች ግኝት ሳይሆን፤ የእግዚአብሔር ጥበብ፣ የሰዎች ንግግር አዋቂነት ወይም ሎጂክ ሳይሆን፣ ብቻ ናቸው የመተማመን ምንጮች።

ለጳውሎስ፣ የእግዚአብሔር ወንጌል እና የወደቀው የሰው ልጅ ተገቢ የሆነ ኪዳናዊ ምላሽ (ማለትም፣ ንስሐ፣ እምነት፣ ታዛዥነት፣ እና ጽናት) ናቸው፣ የዘላለም ሕይወት ቁልፎች።

1ቆሮንቶስ 2:6-13
⁶በበሰሉት መካከል ግን ጥበብን እንናገራለን፤ ነገር ግን የዚችን ዓለም ጥበብ አይደለም የሚሻሩትንም የዚችን ዓለም ገዢ ጥበብ አይደለም፤ ⁷ነገር ግን እግዚአብሔር አስቀድሞ ከዘመናት በፊት ለከብራችን የወሰነውን፤ ተሰውሮም የነበረውን የእግዚአብሔርን ጥበብ በምሥጢር እንናገራለን። ⁸ከዚችም ዓለም ገዢ አንዱ እንኳ ይህን ጥበብ አላወቀም፤ አውቀውስ ቢሆኑ የከብርን ጌታ ባልሰቀሉትም ነበር፤ ⁹ነገር ግን። ዓይን ያላየችው ጆሮም ያልሰማው በሰውም ልብ ያልታሰበው እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው ተብሎ እንድተጻፈ፤ እንዲህ እንናገራለን። ¹⁰መንፈስም የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር ስንኳ ሳይቀር ሁሉን ይመረምራልና ለእኛ እግዚአብሔር በመንፈሱ በኩል ገለጠው። ¹¹በእርሱ ውስጥ ካለው ከሰው መንፈስ በቀር ለሰው ያለውን የሚያውቅ ሰው ማን ነው? እንዲሁም ደግሞ ከእግዚአብሔር መንፈስ በቀር ለእግዚአብሔር ያለውን ማንም አያውቅም። ¹²እኛ ግን ከእግዚአብሔር እንዲያው የተሰጠንን እናውቅ ዘንድ ከእግዚአብሔር የሆነውን መንፈስ እንጂ የዓለምን መንፈስ አልተቀበልንም። ¹³መንፈሳዊውን ነገር ከመንፈሳዊው ነገር ጋር አስተያይተን መንፈስ በሚያስተምረን ቃል ይህን ደግሞ እንናገራለን እንጂ የሰው ጥበብ በሚያስተምረን ቃል አይደለም።

2:6 “በበሰሉት መካከል ግን ጥበብን እንናገራለን” ጳውሎስ ምናልባት

1. እዚህ ውስጠ-ወይራ ተጠቅሟል፤ ከቆሮንቶሶች የሰውን ጥበብ ከማጋነንና፣ ራሳቸው ለራሳቸው ካላቸው “የበሰሉት” ልዩ ግምት ጋር በተያያዘ (George E. Ladd፣ *A Theology of the New Testament* (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) 7ጽ. 383-385)
 2. ይህ ምናልባት የሚዛመደው ለአዲስ አማኞች ነው 3:1-4 ላይ ላሉት፣ ጳውሎስም በቤተ-ክርስቲያን ካለ ከዓለማዊ የመከፋፈል መንፈስ ጋር የሚያዛምደው
 3. በኤፌ. 4:13 ይህም ሁኔታ ቃል፣ *teleios*፣ የሚገልጸው የበሰሉ አማኞችን ነው፤ ከልጆች ከፍ ባለ ትይዩ (ማለትም፣ በጥሬው “ጨቅላዎች” ኤፌ. 4:14)። ደግሞም 14:20፣ ፊሊጵ. 3:15 እና ዕብ. 5:14 ላይ ያለውን ተገንዝቦ
- ቃሉ በዕብራይስጥ እንዴት ጥቅም ላይ እንደዋለ ከታች ካለው ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ፍጻሜ ወይም ሙሉ (TELOS)

ይህ የመንፈሳዊ ነገሮች ከፍ ያለ ደረጃ ላይ መድረስ በዕብራውያን ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው።

1. *Telos* መጨረሻ፣ ፍጻሜ (3:6፣14፤ 6:8፣11)
2. *Teleiōo*
 ሀ. (ኢየሱስ) የደገነኛቸውን መገኛ በመከራው በኩል ያመጣውን ፍጹምና ለማሳየት (ዝክ. 2:10)
 ለ. (ኢየሱስ) በመከራ በኩል ፍጹምነቱን ያሳየ (ዝክ. 5:8-9)
 ሐ. ሕጉ ምንም ፍጹም ሊያደርግ አይችልም (ዝክ. 7:19)
 መ. ልጁ ለዘላለም ፍጹም ያደርጋል (ዝክ. 7:28)

 ሠ. የሚያመልከውን ፍጹም ያደርገዋል (ዝክ. 9:9)
 ረ. ወደ እሱ የሚቀርቡትን ፍጹም ያደርጋቸዋል (ዝክ. 10:1)
 ሰ. የተቀደሱትን ለሁልጊዜ ፍጹም ያደርጋቸዋል (ዝክ. 10:14)
 ሸ. ከእኛ በራቀ መንገድ ፍጹም ሊሆኑ አይችሉም (ዝክ. 11:40)
 ቀ. የጻድቅ ሰዎች መንፈስ ፍጹም ያደርጋል (ዝክ. 12:23)
3. *Teleios*፣ የበሰለ (ዝክ. 5:14)

4. *Teleios*: ቅድስተ ቅዱሳን (ዝክ. 9:11)
5. *Teleiotes*: ወደ ፍጹምና ይገፋል (ዝክ. 6:1)
6. *Teleiōsis*: ፍጹምና በሌዋውያን የክህነት ሥርዓት በኩል ቢሆን ኖሮ (ዝክ. 7:11)
7. *Teleiōtēs*: የእምነታችንን ጀግኖችና ፈጻሚውን (ዝክ. 12:2)

ኢየሱስ ብስለትንና ፍጹምናን አምጥቷል፤ የሙሴያዊ ኪዳን ፈጽሞ ማድረግ ያልቻለውን!

☐ **“ጥበብ፣ ሆኖም ከዚህ ዓለም ያልሆነ”** ይህ፣ ጳውሎስ ስለ አይሁድ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ተያያዥ ጽንሰ-ሐሳቦች ይሄውም ስለ ሁለቱ ዘመናት ያስረገጠበት ነው። የአሁኑ ክፉ ዘመን፣ እሱም በወደቀው ስብዕና ሥር ያለ፣ እና መጻፊው የጽድቅ ዘመን፣ እሱም በመሲሐ ሥር ያለ። የሰው ምድራዊ ጥበብ በመሠረቱ ቅድመ-ግምታዊ ነው። እናም ከባህል ባህል፣ ከዘመን ዘመን ይለዋወጣል። የሁለቱ የአይሁድ ዘመናት ጽንሰ-ሐሳብ የሚለውን ልዩ ርዕስ 1:20 ላይ ተመልከት።

☐ **“አልያም የዚህ ዘመን ገዥዎች”** ይህ ሐረግ ሊያመለክት የሚችለው የግናስቲክ የረጅም ዘመን መልአካዊ እርከንን ነው (ሮሜ. 8:38-39፤ ኤፌ. 1:21፤ 3:10፤ 6:12፤ ቆላ. 1:16፤ 2:10፤15፤ BAGD፣ ገጽ. 114፤ ቁ.3፤ F. F. Bruce፣ *Answers to Questions*፣ (ለጥያቄ መልሶች) ገጽ. 90)። እሱም እነዚህን ሰዎች መሪዎች ለመተርጎም ከጽንሰ-ሐሳቡ አኳያ፣ በጣም የተሻለ አግባብ ያለው ይመስላል (ዝክ. ቁ. 8፤ ሐዋ. 3:17፤ ሮሜ. 13:1-2፤ የGrant Osborne፣ *The Hermeneutical Spiral*፣ (የትርጓሜ መቀያየር) ገጽ 82-83) ተመልከት። ጳውሎስ እየተናገረ ያለው በግልጽ ስለ ሰው ሎጂክ ይሁን ወይም ከሰው ሎጂክ ጀርባ ስላለው ዲያብሎሳዊ ተግባር መሆኑን ለማወቅ በጣም ያስቸግራል፤ ሁለቱም አሉ። ሰዎች የወደቁ ከመሆናቸው አኳያ ተጽዕኖ ሊያድርባቸው ይችላል (ሮሜ. 12:2፤ ገላ. 1:14፤ ኤፌ. 2:2)፤ ነገር ግን እነሱ ደግሞ ተጽዕኖ የሚያድርባቸው ከተፈጥሮ በላይ በሆነ ክፉ ነው (ማለትም፣ መልአካዊ እና ዲያብሎሳዊ፣ 2ቆሮ. 4:4፤ ዳን. 10)።

- ☐ አመቅ “የሚሻሩትን”
- አኪጀት “እንደ ምናምን የሚሆኑትን”
- አየተመት “በመጥፋት የሚያበቁትን ”
- አእት “ኃይላቸውን የሚያጠጉትን ኃይላት”
- አኢመቅ “ካሁን ወዲያ ብዙ የማይቆዩትን”

ይህ የአሁን ተገብሮ በዝ አንቀጽ ነው፣ “የማይሠራ ማድረግ” ለሚለው ቃል (ዝክ. 1:28፤ ሮሜ 6:6)። ጳውሎስ ይህንን ቃል ሃያ ሰባት ጊዜ ተጠቅሞበታል። ይህ የሰዎችን ባለ-ሥልጣናት የሚጠቅስ ከሆነ፣ እነሱ ይሞታሉ። ይህ መልአካዊ ሥልጣናትን የሚጠቅስ ከሆነ፣ ይህ ዘመን ያልፋል፤ ወደ አዲሱ የጽድቅ ዘመን። ልዩ ርዕስ፣ ባዶ እና ብላሽ (*Katargeō*) 1:28 ላይ ተመልከት።

2:7 “ግን” ይህ ጠንከር ያለ ተውሳክ ግሣዊ ነው “*alla*” የጳውሎስ ጥበብና ኃይል ከእግዚአብሔር ነው።

☐ **“የእግዚአብሔር ጥበብ በምሥጢር፣ የተሸሸገው ጥበብ”** ይህ ጥበብ ከእግዚአብሔር ነው (ማለትም፣ *Theos* ፊት ለፊት ሆኗል፤ ወይም ቀዳሚ ሆኗል፤ በግሪኩ ጽሑፍ ለአጽንዖት)፤ ይህ የተሸሸገ ጥበብ ነው (ማለትም፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ በዝ አንቀጽ፣ ኤፌ. 3:9)፤ ይህ ምሥጢር አሁን በክርስቶስ በግልጽ ታይቷል (ሮሜ. 16:25፤ ኤፌ. 3:3-5፤ ቆላ. 1:26)። ይህ የተገለጠ ምሥጢር (ማለትም፣ ወንጌል) አጽንዖት የሚሰጠው ለእግዚአብሔር መገለጥና በተቃርኖ ለሰዎች ግኝት ነው (ሮሜ. 16:25-26፤ ኤፌ. 1:9-10፤ 3:3-5፤ ቆላ. 1:26፤ 2:2-3)። የዚህ ምሥጢር በጣም የተጠቃለለው መግለጫ የሚሆነው አይሁድም ሆነ አሕዛብ አብረው አንድ አዲስ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሆናቸው ነው (ማለትም፣ ቤተ-ክርስቲያን፣ ኤፌ. 2:11-3:13)። ምሥጢር የሚለውን ልዩ ርዕስ 2:1 ላይ ተመልከት።

- ☐ አመቅ “እግዚአብሔር ቀድሞ የወሰነውን”
- አኪጀት “እግዚአብሔር ያዘዘውን”
- አየተመት “እግዚአብሔርም ያወጀውን”
- አእት “እሱም ቀደም ብሎ የመረጠውን”
- አኢመቅ “እግዚአብሔር ቀድሞ የወሰነውን”

ከፍጥረት በፊት እንኳ እግዚአብሔር ቀደም ብሎ የማዳን ሐሳብ ነበረው (ማቴ. 25:34፤ ዮሐንስ 17:24፤ ኤፌ. 1:4፤ 1ጴጥ. 1:20፤ ራዕ. 13:8 እና ደግሞ ሐዋ. 2:13፤ 3:18፤ 4:28፤ 13:29)። “ቅድመ-ውሳኔ” የሚለው ቃል እዚህ የሚተረጎመው የ “በፊት” የሚለውን መስተጻምር እና “ውል ማሰር”ን በማደባለቅ ነው (ሐዋ.4:28፤ ሮሜ. 8:29፤30፤ ኤፌ. 1:5፤11)።

ገላጭ የሆኑት አንቀጾች ቅድመ-መለኮታዊ ውሳኔን በተመለከተ በአዲስ ኪዳን ሮሜ. 8:28-30፤ ሮሜ. 9፤ እና ኤፌ. 1:3-14 ናቸው። እነዚህ ጽሑፎች በግልጽ አጽንዖት የሚሰጡት እግዚአብሔር ሉዓላዊ መሆኑን ነው። እሱ ሁሉንም ነገር እየተቆጣጠረ ነው፤ የሰዎችንም ታሪክ ጭምር። ቀድሞ የተዘጋጀ መለኮታዊ የማዳን ዕቅድ፣ በጊዜው የሚሠራ አለ። ሆኖም፣ ይህ ዕቅድ አሻሚ ወይም መራጭ አይደለም። እሱም የተመሠረተው በእግዚአብሔር ሉዓላዊነትና ቅድመ-እውቅና ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን ደግሞ በእሱ ባሕርይ፣ ማለትም፣ የማይለወጥ የፍቅር፣ የምሕረት፣ እና እንዲያው የሆነ ጸጋ ነው።

እኛም ለምዕራባዊ (የአሜሪካ) ግለሰባዊነት ወይም ለእኛ የወንጌላዊነት የጋለ ፍላጎት የግድ ልንጠነቀቅ ይገባል፤ ይህንን አስደናቂ እውነት እንዳንቀባባው። እኛም ደግሞ ወደ አንድ ጥግ ከሚወሰድ ማለትም፣ ታሪካዊ፣ ሥነ-መለኮታዊ አለመግባባቶች፣ ይሄውም በአውግጢኖስ እና ፔሊገስ ወይም ካልቪኒዝም እና አርሜኒያኒዝም መጠበቅ ይኖርብናል።

ቅድመ-መዳረሻ እውቅና የእግዚአብሔርን ፍቅር፣ ጸጋ፣ እና ምሕረት የመወሰን መሠረተ-እምነት ማለት አይደለም፤ አልያም አንዳንድን ከወንጌል አለመገኘት አይደለም። እሱ ማለት አማኞችን የዓለም አተያያቸውን አጠናክሮ መቅረጽ ነው። የእግዚአብሔር ፍቅር ለሰዎች ሁሉ ነው (1ጢሞ. 2:4፤ 2ጴጥ. 3:9)። እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር እየተቆጣጠረ ነው። ማን ወይም ምን ከእሱ ሊለየን ይችላል (ሮሜ. 8:31-39)? ቅድመ-

መዳረሻ እውቅና ሕይወትን ለማየት ከሁለት አንዱን መንገድ ያደራጃል። እግዚአብሔር ሁሉንም ታሪክ የሚመለከተው እንደ አሁን ነው፤ ሰዎች በጊዜ የተወሰኑ ናቸው። አስተሳሰባችንና የአዕምሮ ችሎታችን የተወሰነ ነው። በእግዚአብሔር ሉዓላዊነትና በሰው ልጅ ነጻ ፍቃድ መካከል ተቃርኖ የለም። እሱ ስምምነታዊ ውል ያለው አወቃቀር ነው። ይህም ሌላኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ሐቅ ምሳሌ ነው። እሱም በአያያዝ (ፓራዶክስ)፣ ተቃርኗዊ፣ ክርክር በተሞሉ ጥንዶች። መጽሐፍ ቅዱሳዊ የእምነት መግለጫዎች የሚቀርቡት ከተለያዩ አስተሳሰብ ነው። እነሱም ዘወትር በአይአዎአዊ መልኩ ይከሰታሉ። ሐቅ የሚሆነው ተቃርኗዊ ጥንዶች በሚመስሉት መካከል ማመዛዘን ነው። አንደኛውን ሐቅ ብቻ በመምረጥ ክርክሩን ልናስወግደው አይገባም። ማንኛውንም ዓይነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሐቅ በራሱ ለይተን በማግለጻ ልናኖረው አይገባም።

ሌላው መጨመር የሚገባው ጠቃሚ ነገር፣ የየመመረጥ ግብ ስንሞት በመንግሥተ-ሰማያት ብቻ አይደለም፣ ግን አሁንም ክርስቶስን መምሰል ነው (ኤፌ. 1:4፤ 2:10)! የተመረጥነው “ቅዱስና ያለ ነውር” እንድንሆን ነው። እግዚአብሔር የመረጠን ሊለውጠን ነው፣ ሌሎችም ለውጡን አይተው ምላሽ ይሰጡ ዘንድ፣ በእምነት በክርስቶስ በኩል ለእግዚአብሔር። ቅድመ መዳረሻ እውቅና የግል ጠቀሜታ አይደለም፣ ኪዳናዊ ኃላፊነት እንጂ! የዳንነው ለማገልገል ነው!

▣ “ከዘመናት በፊት” “ከዘመናት በፊት” የሚለው ሐረግ የብኪ ፈሊጥ ነው፣ ያለፈውን ዘላለማዊነት የሚያመለክት። እሱም ከዕብራይስጡ ቃል ከ *olam* ጋር ይገዳኛል፣ ፍችውም ዘላለማዊ ከሚል፣ ያለፈውንም ሆነ የሚመጣውን። እሱም ደግሞ የተወሰነ የጊዜ ዘመንን ሊያመለክት ይችላል። እሱም የግድ በየወውደ-ጽሑፉ መተርጎም ይኖርበታል። የእሱ ትርጉም ከባለቤቱ ጋር ይዛመዳል (ማለትም፣ እግዚአብሔር፣ የብኪ የኪዳን ተስፋዎች፣ የምድር ሕይወት፣ ኃጢአተኛ፣ ወዘተ...)።

ይህም ደግሞ ለግሪክ ትርጓሜዎች እውነት ነው *aion*፣ *aionios*፣ *eis ton aionan*፣ እሱም የሴፕቱዌጂንትን ትርጉም *olam*ን የሚከተል። እግዚአብሔር ዘላለማዊ ነው፣ ነገር ግን ሥጋዊ ነገሮች (ማለትም፣ ሰማይና ምድር) ያልፋሉ (2ኛጥ. 3:10)። እንደ ሌሎቹ ቃላት ሁሉ፣ ግን በተለይ *olam* እና *aion*፣ ወውደ-ጽሑፉ ወሳኝ ነው እናም እሱ ትርጓሜውን ይወስነዋል።

ስለ “ዘላለማዊነት” ለተሻለ ማብራሪያ Robert B. Girdlestone's *Synonyms of the Old Testament* (የብሉይ ኪዳን ተመሳሳይነት) 1ኛ. 312-319 እና F. F. Bruce's *Answers to Questions* (ጥያቄና መልሶች) 1ኛ. 202-203 ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ዘላለም (አላም)

የዕብራይስጡ ስርወ ቃል ፣ ጎንጎን አላም ትርጉም የተረጋገጠ አይደለም። ቃሉ በተለያዩ አገላለጻት በብዙ ቦታ እጥቅም ላይ ውሎአል (በርግጥ ትርጉሙ በአውድ ይወሰናል)። ከዚህ የሚከተሉት ጥቅሶ ለምሳሌነት የተመረጡ ናቸው።

1. የጥንት ነገሮች
 - ሀ. ሕዝቦች፣ ዘፍ.6÷4፣1ኛ ሳሙ.27÷8፣ ኤር.5÷15፣ 28÷8
 - ለ. ቦታዎች፣ ኢሳ.58÷12፣61÷4
 - ሐ. እግዚአብሔር፣ መዝ.93÷2፣ምሳሌ 8÷23፣ ኢሳ.63÷16
 - መ. ነገሮች፣ ዘፍ.49÷26፣ኢዮ.22÷15፣መዝ.24÷7፣9፣ኢሳ.46÷9
 - ሠ. ጊዜ፣ ዘዳ.32÷7፣ኢሳ.51÷9፣63÷9፣11
2. የወደፊት ጊዜ
 - ሀ. የሰው ሕይወት፣ ዘፀ.21÷6፣ዘዳ.15÷17፣1ኛ ሳሙ.1÷22፣27÷12
 - ለ. ለንጉስ የተደረገ ግነትን፣ 1ኛ ነገ.1÷31፣መዝ.61÷7፣ነህ.2÷3
 - ሐ. ቀጣይ ሕልውና
 - (1) መሬት፣ መዝ.78÷69፣104÷5፣መክ.1÷4
 - (2) ሰማያት፣ መዝ.148÷6
 - መ. የእግዚአብሔር ሕልውና
 - (1) ዘፍ.21÷33
 - (2) ዘፀ.15፣18
 - (3) ዘዳ. 32÷40
 - (4) መዝ. 93÷2
 - (5) ኢሳ.40÷28
 - (6) ኤር.10÷10
 - (7) ዳን.12÷7
 - ሠ. ቃል ኪዳን
 - (1) ዘፍ.9÷12፣16፣ 17÷7፣13፣19
 - (2) ዘፀ.31÷16
 - (3) ዘሌ.24÷8
 - (4) ዘሐ. 18÷19
 - (5) 2ኛ.ሳሙ.23÷5
 - (6) መዝ.105፣÷10
 - (7) ኢሳ.24፣÷5፣55÷3፣61÷8
 - (8) ኤር.32÷40፣50÷5

ረ. ከዳዊት ጋር ልዩ ቃል ኪዳን

- (1) 2ኛ ሳሙ. 7÷19፣16፣25፣29፣22÷51፣23÷5
- (2) 1ኛ ነገ.2÷33፣45፣9፣
- (3) 2ኛ ዜና 13÷5
- (4) መዝ.18÷50፣89÷4፣28፣36፣37
- (5) ኢ.ሳ.9÷7፣16÷5፣37፣35፣55÷3

ሰ. የእግዚአብሔር መሲህ

- (1) መዝ.45÷2፣72፣17፣89÷35-36፣110÷4
- (2) ኢ.ሳ.9፣6

ሸ. የእግዚአብሔር ሕግ

- (1) ዘፀ.29÷28፣30÷21
- (2) ዘሌ.6÷18፣22፣7÷34፣10÷15፣24÷9
- (3) ዘሉ.18÷8፣11፣19
- (4) መዝ.119÷89፣160
- (5) ኢ.ሳ.59÷21

ቀ. የእግዚአብሔር ተስፋ ቃል

- (1) 2ኛ ሳሙ.7÷13፣16፣25፣22÷51
- (2) 1ኛ ነገ. 9÷5
- (3) መዝ.18÷50
- (4) ኢ.ሳ.40÷8

በ. የአብራሃም ዘሮችና የቃል ኪዳኑ ምድር

- (1) ዘፍ.13÷15፣17÷18፣48÷4
- (2) ዘፀ.32÷13
- (3) 1ኛ ዜና 16÷17

ተ. የቃል ኪዳኑ ግብዣ

- (1) ዘፀ.12÷14፣17፣24
- (2) ዘሌ.23÷14፣21፣41
- (3) ዘሉ.10፣8

ቸ. ዘላለማዊ/ዘላለምነት የዘላለም

- (1) 1ኛ ነገ.8÷13
- (2) መዝ.61÷7-8፣77÷8፣90፣2፣103÷17፣145÷13
- (3) ኢ.ሳ.26÷4፣45÷17
- (4) ዳን.9÷24

ኘ. አማኞች ለዘላለም ስለሚያደርጉት ነገር መዝሙር የሚለው

- (1) ምስጋና ማቅረብ፣ 30÷12፣79÷13
- (2) በሕልውናው ማደር 41÷12፣61÷4፣7
- (3) በምህረቱ መታመን 52÷8
- (4) እግዚአብሔርን ማመስገን፣ 52÷9
- (5) ምስጋናን መዘመር፣ 61÷7፣89÷1
- (6) የእርሱን ፍትህ ማወጅ፣ 75÷9
- (7) ስሙን ማክበር፣ 86÷12፣145÷2
- (8) ስሙን መባረክ፣ 145÷1

3. ያለፈና የሚመጣ ጊዜ (ከዘላለም እስከ ዘላለም)

- ሀ. መዝ.41÷13 (ምስጋና ለእግዚአብሔር)
- ለ. መዝ.90÷2 (እግዚአብሔር ራሱ)
- ሐ. መዝ.103፣17 (የእግዚአብሔር ቸርነት)

የቃሉን ትርጉም ቃሉ ያለበት አውድ እንደሚወሰን አትርሳ። ዘላለማዊ ቃል ኪዳኖችና የተስፋ ቃሎች በሁኔታ ላይ የተመሠረቱ ናቸው (ኤር.7)። በዘመን ስለጊዜ ያለውን አስተሳሰብ ወይም የተቀናጀ የአዲስ ኪዳን ሥነ መለኮት እንደፈሳሽ የሆነው ይህ ቃል አጥቅም ላይ በዋለበት በማንኛው የብሉይ ኪዳን ክፍል ስታነብ ጥንቃቄ አድርግ። አዲስ ኪዳን የብሉይ ኪዳን የተስፋ ቃሎች ሁሉ ጥንቅር ነው።

☐ “ለክብራችን” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ክብር

የመጽሐፍ ቅዱሳዊው የ “ክብር” ጽንሰ ሐሳብ ለመግለጽ ያስቸግራል። የአማኞች ክብር፣ ከእግዚአብሔር የሆነውን የክብር ወንጌል ማወቅ ነው እንጂ በራሳቸው አይደለም (ዝክ. 1:29-31፤ ኤር. 9:23-24)።

በብኪ በጣም የተለመደው ለዕብራይስጥ ቃል ለ “ክብር” (ክብድ kbd) በዋናነት ከጥንድ ሚዛኖች ጋር የተያያዘ የንግድ ቃል ነው (“ከባድ መሆን”)። ከባድ የሚል ዋጋ ያለውና የሚጠቅም ነው። የብሩኅነት ጽንሰ ሐሳብ በቃሉ ላይ ይታከልበታል የእግዚአብሔርን ግርማ ለማሳየት (ዘጸ. 19:16-18፤ 24:17፤ ኢሳ. 60:1-2)። እሱ ብቻውን ጠቃሚና የሚከበር ነው። እሱ ለወደቀው የሰው ልጅ ለመድረስ ግሩም ነው (ዘጸ. 19:16-18፤ 24:17፤ ኢሳ. 6:5)። ያህዌ በእውነት ሊታወቅ የሚችለው በክርስቶስ በኩል ብቻ ነው (ኤር. 1:14፤ ማቴ. 17:2፤ ዕብ. 1:3፤ ያዕ. 2:1)። “ክብር” የሚለው ቃል አሻሚነትም አለው።

1. ከ“የእግዚአብሔር ጽድቅ” ጋር ተነጻጻሪ ነው፤
2. እሱም ምናልባትም የሚያጣቅሰው ከእግዚአብሔር ቅድስና ወይም “ፍጹምነት” ጋር ነው፤ ወይም
3. የሰው ልጅ ከተፈጠረበት ከእግዚአብሔር አምሳል ጋር ያመላክታል (ዘፍ. 1:26-27፤ 5:1፤ 9:6)፤ ነገር ግን ቆይቶ በዐመጽ ምክንያት ወደቀ (ዘፍ. 3:1-22)። በመጀመሪያ ጥቅም ላይ የዋለው በያህዌ መገኘት ከአክብር ጋር በምድረ በዳ በሚዞሩበት ጊዜ፣ በዘጸ. 16:7፤10፤ ሌዋ. 9:23፤ እና ዘኁ. 14:10።

2:8 “እንደ” A. T. Robertson፣ in *Word Pictures in the New Testament*፣ (በአዲስ ኪዳን የቃላት ስዕል) 7ጽ 85 ላይ ይህንን ሁለተኛ ደረጃ ሁኔታዊ ሳሪፍተ ነገር “ከሐቅ ጋር የሚቃረን” ብሎ ጠርቶታል። ሐሰተኛ መግለጫ ሐሰተኛ መደምደሚያን ለማግለጥ ጥቅም ላይ ውሏል። “የዚህ ዓለም ገዢዎች ቢያስተውሉ ኖሮ (ማለትም፣ የተጠናቀቀ የአሁን አመላካች)፣ አላደረጉትም እንጂ፣ ባልሰቀሉትም ነበር (ማለትም፣ የተጠናቀቀ ድርጊት አመላካች) የክብርን ጌታ፣ እነሱ አድርገዋል።”

☐ “የክብር ጌታ” ይህ ሐረግ ጥቅም ላይ የሚውለው ለያህዌ ነው በሐዋ. 7:2፤ ኤፌ. 1:17 እና ምናልባትም ለዘጸ. 24:16 ጠቃሽ ይሆናል። ለኢየሱስም ተመሳሳይ ሐረግ ጥቅም ላይ ውሏል፣ ያዕቆብ 2:1 ላይ። ይህኛውም ሌሊት ምሳሌ ነው፣ የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት የያህዌን መጠሪያ ለኢየሱስ ሲጠቀሙበት፣ ይህም ከያህዌ ጋር ያለውን መተካከል ያስረግጣል (2ቆሮ. 4:6)።

ልዩ ርዕስ: የመለኮት ስሞች

ሀ. ኢል ቢዲቢ 42፣ ኬቢ 48)

1. ዋነኛው የዚህ ጥንታዊ ቃል ዘውጋዊ ትርጉም ለመለኮት ርግጠኝነት የለውም፣ ምንም እንኳን በርካታ ሊቃውንት ከአካድያን ሥርወ-ቃል የመጣ ነው ብለው ቢያምኑም፤ እሱም “ጠንካራ መሆን” ወይም “ኃይለኛ መሆን” የተገኘ ነው ቢሉም (ዘፍጥረት 17:1፤ ዘኁ. 23:19፤ ዘዳ. 7:21፤ መዝ. 50:1)።
2. በከነዓናውያን አፈ ታሪክ ታላቁ አማልክት ኢል ነው (ራስ ሻምራ ጽሑፎች)
3. በመጽሐፍ ቅዱስ፣ ኢል ዘወትር ከሌሎች ቃላት ጋር አይደባለቅም። እነዚህ መደባለቆች የእግዚአብሔርን ባሕርይ መግለጫ መንገድ ሆነዋል።
 - ሀ. ኤል-ኢልዮን (እግዚአብሔር ቃላቁ ልዑል፣ ቢዲቢ 42 እና 751 II)፣ ዘፍ. 14:18-22፤ ዘዳ. 32:8፤ ኢሳ. 14:14
 - ለ. ኤል-ሮይ (“የሚያይ አምላክ” ወይም “ራሱን የሚገልጽ አምላክ፣” ቢዲቢ 42 እና 909)፣ ዘፍ. 16:13
 - ሐ. ኤል-ሻዳይ (“ሁሉን ቻይ አምላክ” ወይም “ፈጽሞ የሚራራ አምላክ” ወይም “የተራራው አምላክ፣” ቢዲቢ 42 እና 994)፣ ዘፍ. 17:1፤ 35:11፤ 43:14፤ 49:25፤ ዘጸ. 6:3
 - መ. ኤል-አላም (ዘላለማዊው አምላክ፣ ቢዲቢ 42 761)፣ ዘፍ. 21:33። ይህ ቃል ከሥነ መለኮት አኳያ የሚያያዘው እግዚአብሔር ለዳዊት ከሰጠው ተስፋ ጋር ነው፣ 2ኛ ሳሙ. 7:13፤16
 - ሠ. ኤል-ቤሪት (“የቃል ኪዳን አምላክ፣” ቢዲቢ 42 እና 136)፣ መሳ. 9:46
4. ኤል የሚያያዘው ከ
 - ሀ. ያህዌ መዝ. 85:8፤ ኢሳ. 42:5
 - ለ. ኤሎሂም ዘፍ. 46:3፤ ኢዮብ 5:8፣ “እኔ ኤል ነኝ፣ የአባቶቻችሁ ኤሎሂም
 - ሐ. ሻዳይ ዘፍ. 49:25
 - መ. “ቀናተኛ” ዘጸ. 34:14፤ ዘዳ. 4:24፤ 5:9፤ 6:15
 - ሠ. “መሐሪ” ዘዳ. 4:31፤ ነሀ.9:31፤ “ታማኝ” ዘዳ. 7:9፤ 32:4
 - ረ. “ታላቅና የሚያስፈራ” ዘዳ. 7:21፤ 10:17፤ ነሀ. 1:5፤ 9:32፤ ዳን. 9:4
 - ሰ. “አዋቂ” 1ኛ ሳሚ. 2:3
 - ሸ. “ጠንካራ መጠጊያዬ” 2ኛ ሳሙ. 22:33
 - ቀ. “ተበቃዬ” 2ኛ ሳሙ. 22:48
 - በ. “ቅዱሱ” ኢሳ. 5:16
 - ተ. “ኃይሉ” ኢሳ. 10:21
 - ቸ. “አዳኝ” ኢሳ. 12:2
 - ጎ. “ታላቅና ኃይለኛ” ኤር. 32:18
 - ከ. “ፈራጅ” ኤር. 51:56
5. የዋናዎቹ ብሉይ ኪዳን ሁሉም የእግዚአብሔር ስሞች ድብልቅ፣ በኢየሱስ 22:22 የሚገኙት (ኤል፣ ኤሎሂም፣ ያህዌህ፣ የተደገመ)

ለ. ኢሊዮን

1. የእሱ መሠረታዊ ፍች “ልዑል፣” “ከፍ ያለ፣” ወይም “ከፍ ያለ” (ዘፍ. 40:17፤ 1 ነገሥ. 9:8፤ 11 ነገሥ. 18:17፤ ነህ፤ 3:25፤ ኤር፤ 20:2፤ 36:10፤ መዝ. 18:13)።
 2. እሱም ከሌሎች በርካታ ስሞች ጋር በአቻዊ አገባብ ጥቅም ላይ ውሏል/ለእግዚአብሔር ስም።
 - ሀ. ኤሎሂም - መዝ. 47:1-2፤ 73:11፤ 107:11
 - ለ. ያህዌህ - ዘፍ. 14:22፤ 11 ሳሙ. 22:14
 - ሐ. ኤል-ሻዳይ - መዝ. 91:1፤ 9
 - መ. ኤል - ዘኁ. 24:16
 - ሠ. ኢላህ - ዘወትር ጥቅም ላይ የዋለው ዳንኤል 2-6 እና እዝራ 4-7፤ ከኢላር ጋር በመቀናጀት (በአራምኛ “ልዑል አምላክ”) ዳን. 3:26፤ 4:2፤ 5:18፤ 21
 3. እሱም ዘወትር እስራኤል ባልሆኑት ጥቅም ላይ ይውላል
 - ሀ. መልከጼዴቅ፤ ዘፍ. 14:18-22
 - ለ. በለዓም፤ ዘኁ. 24:16
 - ሐ. ሙሴ፤ በዘዳ. 32:8 ስለ ሕዝቦች የተናገረው።
 - መ. የሉቃስ ወንጌል በአዲስ ኪዳን፤ ለአሕዛብ የተጻፈው፤ የግሪኩን አቻ ሁፕሲስቶስን ይጠቀማል (ዝክ. 1:32፤ 35፤ 76፤ 6:35፤ 8:28፤ ሐዋ. 7:48፤ 16:17)
- ሐ. ኤሎሂም (ብዙ)፤ ኤሎህ (ነጠላ)፤ በቅድሚያ ጥቅም ላይ የዋለው በቅኔ ነው (ቢዲቢ 43፤ ኬቢ 52)
1. ይህ ቃል ከብሉይ ኪዳን ውጭ አይገኝም።
 2. ይህ ቃል የሚያመለክተው የእስራኤል አምላክ ወይም የሕዝቦችን አማልክት ነው (ዘጸ. 12:12፤ 20:3)። የአብርሃም ቤተሰቦች ብዙ አማልክት አምላኪዎች ነበሩ (ኢየሱ 24:2)።
 3. እሱም ለሰው ፈራጆችም ይጠቀሳል (ዘጸ. 21:6፤ መዝ. 82:6)
 4. ኤሎሂም የሚለው ቃል ለሌሎች መንፈሳዊ ሕላዌዎችም ጥቅም ላይ ይውላል (መላእክት፤ አጋንንት) እንደ ዘዳ. 32:8 (LXX)፤ መዝ. 8:5፤ ኢዮብ 1:6፤ 38:7።
 5. በመጽሐፍ ቅዱስ እሱ የመጀመሪያ ማዕርግ/የመለኮት ስም ነው (ዘፍ. 1:1)። እሱ እስከ ዘፍ. 2:4 ድረስ በአጠቃላይ አይቀርብም፤ ከዚያም ከያህዌ ጋር ይደባለቃል። እሱ በመሠረቱ (በሥነ መለኮት) ለእግዚአብሔር የሚያመለክተው እንደ ፈጣሪ፤ ደጋፊ፤ እና ሰጪ ነው፤ በዚህ ምድር ላይ ላለ ሕይወት (መዝ. 104)።
 - እሱም ተመሳሳይ ነው፤ ከኢል ጋር (ዘዳ. 32:15-19)። እሱም ደግሞ ከያህዌህ ጋር ትይዩ ነው፤ እንደ መዝ. 14 (ኤሎሂም)፤ በትክክል መዝ. 53ን ይመስላል (ያህዌህ)፤ መለኮታዊ ስሞቹ ከመቀየራቸው በቀር።
 6. ምንም እንኳን የብዙ ቁጥር ቢሆንና ለሌሎች አማልክት ጥቅም ላይ ቢውልም፤ ይህ ቃል ዘወትር የሚገልጸው የእስራኤልን አምላክ ነው፤ ግን ዘወትር ነጠላ ግሥ ይይዛል፤ አሁንም አጠቃቀምን ለማሳየት።
 7. ይህ ቃል የሚገኘው እስራኤላዊ ካልሆኑ አንደበት ነው፤ እንደ መለኮት ስም።
 - ሀ. መልከጼዴቅ፤ ዘፍ. 14:18-22
 - ለ. በለዓም፤ ዘኁ. 24:2
 - ሐ. ሙሴ፤ ስለ ሕዝቦች በተናገረበት ጊዜ፤ ዘዳ. 32:8
 8. ያልተለመደ የሚሆነው የጥቅል ስም ለአንዱ የእስራኤል አምላክ በብዙ ቁጥር መሆኑ ነው፤ ምንም እንኳን እርግጠኝነት ባይኖርም፤ ንድፈ ሐሳቦቹ እነዚህ ናቸው።
 - ሀ. ዕብራይስጥ በርካታ የብዙ ቁጥሮች አሉት፤ ዘወትር ለአጽንዖት የሚሆን። ከዚህ ጋር በቅርብ የሚዛመደው የዕብራይስጡ ሰዋሰዋዊ ተፈጥሮ የሚጠራው፤ “የግርማዊ ብዙ ቁጥር” ሲሆን፤ የብዙ ቁጥሩ ደግሞ ጠቅም ላይ የሚውለው ጽንሰ-ሐሳቡን ለማጥፋት ነው።
 - ለ. ይህ ምናልባት የሚገልጸው የመላእክትን ጉባዔ ነው፤ እሱም እግዚአብሔር በሰማይ እንደሰበሰበና ትዕዛዙን እንደሰጠ ነው (1 ነገሥ. 22:19-23፤ ኢዮብ 1:6፤ መዝ. 82:1፤ 89:5፤ 7።
 - ሐ. ይህም ሊያመለክት የሚችለው የአኪን መገለጥ ነው፤ አንድ አምላክ በሦስት አካላት። በዘፍ. 1:1 እግዚአብሔር ፈጠረ፤ ዘፍ. 1:2 መንፈሱ ሰፈፈ እናም በአዲስ ኪዳን ኢየሱስ የእግዚአብሔር አብ ወኪል ነው። በፍጥረት ላይ (ዮሐንስ 1:3፤ 10፤ ሮሜ. 11:36፤ 1 ቆሮ. 8:6፤ ቆላ. 1:15፤ ዕብ. 1:2፤ 2:10)።
- መ. ያህዌህ (ቢዲቢ 217፤ ኬቢ 394)
1. ይህ ስም የሚያንጸባርቀው መለኮትን ሲሆን፤ ኪዳንን እንደሚመሠርት አምላክ ነው፤ እግዚአብሔር እንደ አዳኝ፤ ተቤብር! ሰዎች ኪዳንን አፈረሱ፤ እግዚአብሔር ግን ታማኝ ነው፤ ለቃሉ፤ ለተስፋው፤ ለኪዳን (መዝ. 103)።

ይህ ስም መጀመሪያ የተጠቀሰው ከኤሎሂም ጋር ተደባልቆ ነው፤ በዘፍ. 2:4። በዘፍ. 1-2 ሁለት የተፈጥሮ ሐተታዎች የሉም፤ ግን ሁለት አጽንዖቶች፡ (1) እግዚአብሔር እንደ ዩኒቨርስ (ሥጋዊ) ፈጣሪ እና (2) እግዚአብሔር ልዩውን ፍጡር የሰው ልጅን ፈጥሯል። ዘፍጥረት 2:4 የሚጀምረው በተለየ መገለጥ ነው፤ እድላዊ ሥልጣንና ተግባር ስላለው የሰው ልጅ የሚያሳይ፤ እንዲሁም የኃጢአትና የዐመጸኝነት ችግር ልዩ ከሆነው ሥልጣን ጋር ስለ መያያዙ።
 2. በዘፍ. 4:26 የሚለው “ሰዎችም በእግዚአብሔር ስም መጠራት ጀመሩ” (ያህዌህ)። ሆኖም፤ ዘጸ. 6:3 የሚያመለክተው የቀድሞ የኪዳን ሕዝቦች (አባቶችና ቤተሰቦቻቸው) እግዚአብሔርን የሚያውቁት በኤል-ሻዳይነቱ ብቻ ነው። ያህዌህ የሚለው ስም በዘጸ. 3:13-16፤ በተለይም ቁ. 14. አንድ ጊዜ ነው የተጠቀሰው። ሆኖም፤ የሙሴ ጽሑፎች ዘወትር ቃላትን የሚተረጎሙት በታወቁት የቃላት አግባቦች ነው እንጂ፤ በሥርወ ቃል አይደለም (ዘፍ. 17:5 27:36፤ 29:13-35)። የዚህን ስም ትርጓሜ በተመለከተ በርካታ ንድፈ ሐሳቦች አሉ (ከአይዲቢ የተወሰደ፤ ቅጽ 2፤ ገጽ 409-11)።
 - ሀ. ከዓረብ ሥርወቃል፤ “ፍጹም ፍቅርን ማሳየት”

- ለ. ከዓረብ ሥርወቃል “መምታት” (ያህዌህ እንደ ማዕበላዊ አምላክ)
- ሐ. ከዩጋርቲክ (ከነዓናዊ) ሥርወቃል “ቁንጮ ላይ መሆን”
- መ. የፎንቄውያንን ጽሑፍ ተከትሎ፣ መነሻዊ ባዝ አንቀጽ ሲሆን ፍችውም “አንዱ የሚደግፈው፣” ወይም “የሚያጸናው አንዱ” ማለት ነው።
- ሠ. ከዕብራይስጡ ቃል “አንዱ የነበረው” ወይም “አንዱ ያለው” (በትንቢት ጊዜ ደግሞ፣ “አንዱ ወደፊት የሚኖረው”)
- ረ. ከዕብራይስጡ ሂልል ከ “ወደ መኖር የሚመጣው”
- ሰ. ከዕብራይስጡ ሥርወቃል “መኖር” (ምሳ. ዘፍ. 3:20)፣ ፍችውም “ለዘላለም የሚኖረው፣ ብቻውን ኗሪ”
- ሸ. ከዘጸ. 0ውደ ጽሑፍ 3:13-16 ያልተጠናቀቀ ቅርጽ በተጠናቀቀ አግባብ ጥቅም ላይ የዋለ፣ “እየሆንኩኝ በነበርኩበት በቀጣይም እሆናለሁ” ወይም “ፊት በነበርኩበት በቀጣይም እሆናለሁ” (ጄ. ዋሽ ዋትስ፣ የብሉይ ኪዳን ሰዋሰው ጥናት፣ ገጽ 67) ሙሉው የያህዌህ ስም ዘወትር የሚገለጸው በአጽህሮተ ቃል ወይም በዋነኛ ቅርጹ ነው

- (1) ያህ (ምሳ. ሃሌሉ -ያህ፣ ቢዲቢ 219፣ ዘጸ. 15:2፣ 17:16፣ መዝ. 89:9፣ 104:35)
- (2) ያሁ (“ኢአህ” የስሞች መጨረሻ፣ ምሳ. ኢሳይያስ)
- (3) ዮ (“ጀ” የስሞች መጀመሪያ፣ ምሳ. ኢያሱ ወይም ኢዩኤል)

3. በኋለኛው ይሁዲነት ይህ የኪዳን ስም በጣም ቅዱስ ስለሆነ (ቴትራግራማቶን) አይሁድ ለመናገር ይፈሩ ነበር፣ በዘጸ. 20:7፣ ዘዳ. 5:11፣ 6:13፣ ያለውን ትዕዛዝ እንዳይጥሱ በመስጋት። ስለሆነም የዕብራይስጡን ቃል ቀየሩት፣ “ባለቤት፣” “ጌታ፣” “ባል፣” “ጌታ” —አድን ወይም አዶናይ (የጌ ጌታ)። ወደ ያህዌህ ሲመጡ በብሉይ ኪዳን ጽሑፍ ንባባቸው “ጌታ” ብለው ያነባሉ። በዚህን ምክንያት ነው ያህዌህ በእንግሊዝኛ ትርጉሞች ጌታ የሚባለው።

4. ልክ እንደ ኢል፣ ያህዌህ ከሌሎች ቃላት ጋር ይደባላል፣ የእስራኤልን የኪዳን አምላክ አንዳንድ ባሕርያት አጽንዖት ለመስጠት። በርካታ የተደባለቁ ቃላት ሲኖሩ፣ ጥቂቶቹ እነዚህ ናቸው።

- ሀ. ያህዌህ - ዩሬህ (ያህዌህ ይሰጣል፣ ቢዲቢ 217 እና 906)፣ ዘፍ. 22:14
- ለ. ያህዌህ - ሮሬክሃ (ያህዌህ ፈዋሽህ ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 950፣ ቦዝ አንቀጽ)፣ ዘጸ. 15:26
- ሐ. ያህዌህ - ኒሲ (ያህዌህ ዓርማዬ ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 651)፣ ዘጸ. 17:15
- መ. ያህዌህ - ሜቃዲሽኬም (ያህዌህ የሚቀድስህ ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 872፣ ቦዝ አንቀጽ)፣ ዘጸ. 31:13
- ሠ. ያህዌህ - ሻሎም (ያህዌህ ሰላም ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 1022)፣ መሳ. 6:24
- ረ. ያህዌህ - ሳቦዝ (ያህዌህ የሠራዊት፣ ቢዲቢ 217 878)፣ 1ኛ ሳሙ. 1:3፣ 11፣ 4:4፣ 15:2፣ ዘወትር በነሲያት)
- ሰ. ያህዌህ - ሮ' አይ (ያህዌህ እረኛዬ ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 944፣ ቦዝ አንቀጽ)፣ መዝ. 23:1
- ሸ. ያህዌህ - ሲድቄኑ (ያህዌህ ጽድቃችን ነው፣ ቢዲቢ 217 እና 841)፣ ኤር. 23:6
- ቀ. ያህዌህ - ሻማህ (ያህዌህ እዚያ አለ፣ ቢዲቢ 217 እና 1027)፣ ሕዝ. 48:35

2:9 “ተጽፏል” ይህ የዕብራይስጥ ፈሊጥ ነው (ማለትም፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች) ሲሆን፣ የሚያስተዋውቀውም የብኪ ጥቅስ ነው። የሮሜው ክሌመንት (ማለትም፣ የመጀመሪያይቱ የክሌመንት መልዕክት ለቆሮንቶስ XXXIV)፣ በ95 ዓ.ም የተጻፈው፣ እሱ የተጠቀሰው ከሴፕቱዋጂንት ኢሳ. 64:4 ወይም ሊሆን የሚችለው ከ65:17 (ኢሳ. 52:15 እና ኤር. 3:16) ጋር ተደባልቆ ነው። አራጅንና ጄሮም የሚያስቡት፣ ጳውሎስ የጠቀሰው ሥልጣን ከሌለው መጽሐፍ የኤልያስ አፖካሊፕስ ላይ ነው፣ እሱም ሙሉ ለሙሉ የጠፋ። እውነት የሚሆነው፣ ይህ ጥቅስ/ጠቃሽ ከምንም የብኪ ጽሑፍ ጋር አለመግጠሙ ነው (በተመሳሳይ መልኩም ማቴ. 2:23፣ ዮሐንስ 7:38፣ ያዕቆብ 4:5) ላይ መገኘቱ እውነት ነው።

እግዚአብሔር የሰው ልጆች ፈጽመው ሊገምቱ በማይችሉበት መንገዶች ይሠራል (ኢሳ. 55:8-9፣ አሁን ግን በወንጌል እና በመንፈስ ቅዱስ በኩል በእምነት ይቻላቸዋል! ምንኛ ድንቅ ተስፋ ነው!

☐ “ልብ” 14:25 ላይ ልዩ ርዕስ ተመልከት።

2:10 “እግዚአብሔርም ለእኛ በመንፈሱ በኩል ገለጠው” አብ፣ በመንፈሱ በኩል (ማለትም፣ *apokaluptō* የድርጊት የአሁን አመላካች) ይሄንን የተሸሸገ ምጥጢር በክርስቶስ ገለጠው። ጥበብ ሁሉ በክርስቶስ አለ (ዝኪ. 1:18-25፣30)።

በሦስትነቱ አንድ የሆነውን አምላክ ቁ. 8-10 ላይ ተገንዝብ፣ የተሰቀለው የክብር ጌታ (ማለትም፣ ኢየሱስ)፣ እግዚአብሔር (ማለትም፣ አብ)፣ እና መንፈስ ቅዱስ።

ልዩ ርዕስ፡ ሥላሴ 307

የሥላሴን ሦስት አካላት እንቅስቃሴ በአንድ ወጥ በሆነ አውደ ተመልከታቸው። «ስላሴ» የሚለው መጠሪያ ለመጀመሪያ ጊዜ የተፈጠረው በቱርቱስያን እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል አይደለም። ነገር ግን ሐሳቡ በጣም የተስፋፋ ነው።

- ሀ. ወንጌላት
 - 1. ማቴ 3:16-17፣ 28:29 (እና ሌሎች ተመሳሳዮች)
 - 2. ዮሐ 14:26
- ለ. ሐዋርያት ሥራ - ሐዋ 2:32-33፣ 38-39
- ሐ. ጳውሎስ
 - 1. ሮሜ 1:4-5፣ 5:1፣ 5፣ 8:1-4፣ 8-10
 - 2. 1ቆሮ 2:8-10፣ 12:4-6

3. 2ቆሮ 1:21; 13:14
4. ገላ 4:4-6
5. ኤፌ 1:3-14፣ 17፣ 2:18፣ 3:14-17፣ 4:4-6
6. 1ተሰ 1:2-5
7. 2ተሰ 2:13
8. ቲቶ 3:4-6

መ. ጴጥሮስ 1ጴጥ 1:2

ሠ. ይሁዳ ቁ. 20-21

በእግዚብሔር ውስጥ የብዙ ቁጥር መኖሩ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ፍንጭ አለ።

ሀ. የብዙ ቁጥር ለእግዚአብሔር መጠቀሱ

1. “ኤሎሂም” የሚለው ስም ብዙ ቁጥሮችን አመልካች ነው። ግን ምን ጊዜም በእግዚአብሔር ሲጠቀም ነጠላ ግሰን አመልካች ነው።
2. “እኛ” በዘፍጥረት 1:26-27፣ 3:22፣ 11:7

ለ. የእግዚአብሔር መልአክ መለኰትን በሚታይ መልኩ የወከለ ነበር

1. ዘፍ. 16:7-13፣ 22:11-15፣ 31:11፣ 13፣ 48፣ 15-16
2. ዘፀ. 3:2፣ 4፣ 13:21፣ 14:19
3. መሳፍንት 2:1፣ 6:2-23፣ 13:3-22
4. ዘካርያስ 3:1-2

ሐ. እግዚአብሔር እና መንፈሱ የተለያዩ (ዘፍ:1-2 መዝ 104:30፣ ኢሳ 63: 9-11፣ ሕዝ 37:13-14)

መ. እግዚአብሔር (ያህዌህ) እና መሰል (አዶናይ) የተለያዩ ናቸው መዝ 45:6-7፣ 110:1፣ ዘካ 2:8-11፣ 10:9-12

ሠ. መሰሉ እና መንፈሱ የተለያዩ ናቸው፤ ዘካ 12:10

ረ. ሦስቱም በኢሳ 48:16፣ 61:1 ላይ ተጠቅሰዋል።

የኢየሱስ መለኰትነት እና የመንፈስ ስብእና አጥባቂ እና የአንድ አምላክ አምልኮ ተከታዮች ለነበሩት ለቀደሙት አማኞች ችግር የፈጠረባቸው ጉዳይ ነበር።

1. ቱርቱሊያን - ወልድ ከአብ እንደሚያንስ አስረዳ
2. ኦሪገን - የወልድን እና የመንፈስ መለኰታዊ ማንነት ዝቅ አደረገ
3. አርዮስ - የወልድን እና የመንፈስ መለኰትነት ካደ
4. ምናርኪያኒዝም - አንድ አምላክ ተከታይነት ባው ሁኔታ እንደ አባት፣ ልጅ፣ እና መንፈስ እንደ ተገለጠ የሚያምን

ስላሴ በታሪክ ሁሉ በቅዱሳት መጻሕፍት አማካኝነት ሃሳቡ ሲገለፅ የኖረ ጉዳይ ነው።

1. የኢየሱስ መለኰትነት፣ ከአብ ጋር አኩል መሆኑ በ325 ዓ.ም በኒቅያ ጉባኤ ፀደቀ
2. የመንፈስ ሙሉ ስብእና እና መለኰትነት ከአብ እና ከወልድ ጋር አኩል መሆኑ በኮንስታንቲኖፕል ጉባኤ (381 ዓ.ም) ፀድቋል።
3. የስላሴ አስተምህሮ የአውግስቲን ሥራ በሆነው ውስጥ *Dei trinitate* በሙላት ተገልጿል።

እዚህ ላይ ግን እንቅፋልገ የሆነ ጉዳይ አለ። አዲስ ኪዳን ግን አንድ መለኰታዊ መንነት ያለው እና ሦስት ዘላለማዊ የሰብእና መገለጫች እንዳሉት የሚያረጋግጥ ይመስላል።

▣ “መንፈስም ሁሉን ነገር ይመረምራልና፣ የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር እንኳ” እዚህ ጋ ያለው አጽንዖት የመንፈስ ቅዱስን ሙሉ አካል ነው (ኢሳ. 63:10፣ ኤፌ. 4:30)። መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔርን ለማወቅ ብቸኛው አግባባችን ነው (ሮሜ. 8:26-27፣ 11:33-36)። ይህ ቀጣይነት ያለው የሞላው ጽሑፍ አጽንዖት ነው። እሱም የሰው አግባብ እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔርን ነገሮች (ማለትም፣ ሐሳቡን) ማወቅ አለመቻሉ ነው። “ጥልቅ” ዘይቤ ሲሆን ይህም (1) ግልብን በመቃረን ጥልቀትን የሚያሳይ ወይም (2) ከሰው ልጆች መዳረሻ ወይም ግኝት ርቆ የተሸሸገ ነው። የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ወሳኝ ነው፣ በመውቀስ፣ በማዳን እና ክርስቶስን ለመሰለ ሕይወት (ዮሐንስ 16:7-14)።

“የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገሮች” የሚለው ሐረግ (አኪጀት) ምናልባት በቆሮንቶስ ከነበሩት አንጃዎች የአንዱ መያዣ ሐረግ ሊሆን ይችላል። የእግዚአብሔር ጥልቅ ነገሮች በክርስቶስ እምነት ላላቸው ሁሉ ይገኛሉ። ከእንግዲህ ኋላ የተደበቀ ምሥጢር አይኖርም። ወንጌል ገልጦታል፣ ለሚቀበሉት ሁሉ። “ጥልቅ ነገሮች” አይኖሩም፣ ምሁራዊነትም ቢሆን፣ ያለማካተትነትም ቢሆን!

ይህ አስደናቂ የእግዚአብሔር ሰጪነትና ክብካቤ ዋስትና በኋለኞቹ ግኖስቲክስ ጥቅም ላይ ውሏል፣ እነሱም ለተለየ እውቀት ማረጋገጫ አድርገው ለሚከራከሩት፣ (ምሳ. ከሥልጣናዊ መጻሕፍት ካልሆነው እና ከግኖስቲክ መጽሐፍ *Ascension of Isaiah ሰርገተ ኢሳይያስ*)።

ልዩ ርዕስ፡ የመንፈስ ቅዱስ አካላዊነት

በብኪ “የእግዚአብሔር መንፈስ” (ማለትም፣ *ruach*) የያህዌህን ዓላማ የሚፈጽም ኃይል ነበር፣ አካል ለመሆኑ ግን ምንም ፍንጭ አልነበረም (ማለትም፣ የብኪ አሁዳዊነት monotheism)። ሆኖም፣ በአዲስ ኪዳን የመንፈስ ቅዱስ ሙሉ አካልና አካላዊነት ተመዝግቧል።

1. የማይገባ ነገር ሊባል ይችላል (ስድብ) (ማቴ. 12:3፣ ማርቆስ 3:29)
2. ያስተምራል (ሉቃስ 12:12፣ ዮሐንስ 14:26)
3. ይመሰክራል (ዮሐንስ 15:26)
4. ይወቅሳል፣ ይመራል (ዮሐንስ 16:7-15)
5. “ማን” ተብሎ ይጠራል (ማለትም፣ *hos*) (ኤፌ. 1:14)
6. ሊያዝን ይችላል (ኤፌ. 4:30)
7. ሊጠፋ ይችላል (1ተሰ. 5:19)

ሥላሴአዊ ጽሑፎች ደግሞ ስለ ሦስቱ አካላት ይናገራሉ።

1. ማቴ. 28:19

- 2. 2ቆሮ. 13:14
- 3. 1ጴጥ. 1:2

መንፈስ ከሰው ተግባር ጋር ተያያዥነት አለው።

- 1. ሐዋ. 15:28
- 2. ሮሜ. 8:26
- 3. 1ቆሮ. 12:11
- 4. ኤፌ. 4:30

ገና በሐዋርያት ሥራ መጀመሪያ ላይ የመንፈስ ቅዱስ ሚና አጽንዖት ተሰጥቶታል። ጳጳሳዊ ጥያቄ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ መጀመሪያ አልነበረም፤ ግን የአዲስ ምዕራፍ እንጂ። ኢየሱስ ሁሉም መንፈስ ነበረበት። የእሱ ጥምቀት የመንፈስ ሥራ መጀመሪያ አልነበረም፤ ግን የአዲስ ምዕራፍ እንጂ። ሉቃስ ቤተ-ክርስቲያንን የተሳካ አገልግሎት ላለው አዲስ ምዕራፍ ያዘጋጅ ነበር። ኢየሱስ አሁንም አትኩሮት ነው፤ መንፈስ አሁንም ውጤታማ አግባብ ነው፤ እንዲሁም የአብ ፍቅር፣ ይቅር ባይነት፣ እና በአምሳሌ የተፈጠሩት ሰዎች መመለስ ግብ ነው!

2:11-12 ይህ ቀደም ሲል የተብራራው ሐቅ ምሳሌ ነው። በዚህ ቁጥር የመጀመሪያውና ሦስተኛው የ“መንፈስ” (spirit) ትንሹ ሆኖ “s” ሲኖራቸው፤ ሁለተኛው “Spirit” ግን ትልቁ ሆኖ “S” አለው። በግሪክ ጽሑፍ ትልቆቹን ሆኖት መለያ ምንም መንገድ የለም፤ ስለሆነም ይህ የተርጓሚዎች ትርጉም ነው። ትልቁ “S” መንፈስ ቅዱስን ሲያመለክት ትንሹ “s” ደግሞ የሰው መንፈስን ያሳያል (ዝክ. 6:18፤ ሮሜ. 8:16፤ 2ቆሮ. 2:13፤ 7:13፤ 12:18፤ ገላ. 6:18፤ ፊሊጵ. 4:23)። ይህ ምናልባት የምሳ. 20:27 ጠቃሽ ነው።

2:12 “የዓለም መንፈስ” ይህ ሌላኛው ፍካሬያዊ ፍቺ ነው፤ *kosmos* ለሚለው ቃል (ማለትም፣ ዓለም፣ ልዩ ርዕስ 3:21ላ-22 ተመልከት)፤ ከእግዚአብሔር ውጭ የተደራጀና የሚሠራ ማኅበረሰብ (በዮሐንስ ጽሑፎች የተለመደ ነው)። ዛሬ “ኢ-አማኒ ሰዎች” ብለን እንጠራዋለን (ዝክ. ቁ. 6)። እሱም ደግሞ “የባርነት መንፈስ” ተብሎ ይጠራል በሮሜ 8:15።

☐ “እግዚአብሔር እንዲያው የተሰጡን ነገሮች እንድንረዳ” አማኞች የክርስቶስን ወንጌልና በረከቶቹን ሊረዱ የሚችሉት በእሱ ብቻ ነው፤ በመንፈስ ቅዱስ በኩል።

በርግጥ በእውነቱ አማኞች እንኳ እግዚአብሔርን በሙላት፣ በተጠናቀቀ መልኩ ሊረዱት አይችሉም፤ በዚህ በወደቀና ጊዜያዊ በሆነ አቋም፤ ግን ለደኅንነትና ለመልካም ኑሮ የሚያስፈልጋቸውን ነገሮች ሁሉ ያውቁና ይገነዘቡ ዘንድ ይችላሉ፤ በአብ መገለጥ በኩል፤ በወልድ አካልና ሥራ በኩል፤ እንዲሁም በመንፈስ ብርሃን በኩል። ሁሉን ነገር ልናውቅ አለመቻላችን ምንም ምክንያት ሊሆን አይችልም፤ የመጽሐፍ ቅዱስን ግልጽ ሐቆች አጥብቆ ለመያዝና በእነሱም ለመራመድ።

ሌላው ወሳኝ የሚሆነው፤ አማኞች መረዳት ያለባቸው፤ የእግዚአብሔር ጥበብ “በነጻ መስጠቱን” ነው (ሮሜ. 8:32)። እሱም የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ ይህምም በአምሳሌ ለፈጠራቸው ሰዎች ሁሉ ለመስጠት የሚሻው (ዘፍ. 1:26-27)፤ አሁን ግን በዐመጸኝነታቸው ምክንያት ከእሱ ለራቁት (ማለትም፤ ዘፍጥረት 3)። የእግዚአብሔር ጥበብ የሰው አዋቂነት፣ ማኅበራዊ አቋም፣ ወይም አስተዋይነት ውጤት አይደለም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ፍቅርና ምሕረት በክርስቶስ ሥራ በኩል፤ እና በመንፈስ ቅዱስ አግባብ በኩል ነው። ከክርስቶስ በኋላ አላዋቂነት በፍቃድ የሚሆን ነው! መንፈስ ቅዱስ ብርሃንን፣ እውነትን፣ እና ደኅንነትን ያመጣል። የዚህ ዓለም መንፈስ ጨለማን፣ መሳትን፣ እና ሞትን ያመጣል።

2:13 “ይህም ደግሞ የምንናገረው ነገሮች” አማኞች እነዚህን እግዚአብሔር የሰጣቸውን እውነቶች መከፋፈላቸው ወሳኝ ነው። እነሱ ሕይወትና ብርሃን ናቸው ለጠፋውና እየሞተ ላለው ዓለም፤ ተወዳጅ ወደ ሆነ ዓለም፤ እሱም ሊቤኸየ የሚችለው የእግዚአብሔርን ልጅ፤ የእግዚአብሔርን እውነት በመቀበል ብቻ የሆነ! መገለጥ በቅድሚያ መጠየቅ ነው (2ጢሞ. 2:15) ከዚያ ቀጥሎም መቀየር (2ጢሞ. 3:16-17)።

- ☐** አመቅ “መንፈሳዊውን ነገር ከመንፈሳዊው ነገር ጋር አስተያይተን መንፈስ በሚያስተምረን ቃል”
- አኪጀት “መንፈስ ቅዱስ በሚያስተምረን፣ መንፈሳዊውን ነገሮች ከመንፈስ ጋር አስተያይተን”
- አየተመት “ከመንፈስ ተምረን፣ መንፈሳዊውን ለሆኑት መንፈሳዊ ነገሮችን እየተረጎምን”
- አእት “በቃላት ሐሳብ በሰው ጥበብ አንናገርም፣ ነገር ግን በቃላት ሐሳብ በመንፈስ እንጂ”
- አኢመቅ “በመንፈስ በምንግረው ነገር፣ መንፈሳዊ ቋንቋ ለመንፈሳዊ ነገሮች እንደሚገባ”

ይህ በጣም አሻሚ ሐረግ ነው፤ በበርካታ ምክንያቶች። ይህንን ለመዳሰስ ከመሞከር በፊት፣ ተለቅ ያለው ዐውደ ጽሑፍ ቁልፉ መሆኑን እንጂ አሻሚ የሆኑ የግሪክ ሰዎች ወይም ፍልስፍና ዝርዝሮች አለመሆናቸውን አስተውል። ተለቅ ያለው ዐውደ-ጽሑፍ ከበሰሉ አማኞች ጋር ይዛመዳል (ዝክ. ቁ. 6)። እሱም የሰውን ጥበብና እውቀት ከእግዚአብሔር ጥበብ፣ እሱም ክርስቶስ፣ እና ከእግዚአብሔር እውቀት፣ እሱም በወንጌል ከተገለጸው ጋር ያቃርናል። ይህ የምዕራፍ 1 እና 2 ዋነኛ እውነት ነው።

መንፈስ ቅዱስ ክርክር የሌለበት የመገናኛ መስመር ነው (ዮሐንስ 16:8-14)። እሱም መንፈሳዊ እውነቶችን ይገልጣል፤ በክርስቶስ ባመኑት የሚያድረውን መንፈስ ለተቀበሉት። በአንዳንድ መልኩ እዚህ ያለው የጳውሎስ ማኅበራሪያና ከኢየሱስ የዘረው ወይም አፈር ምሳሌ ጋር ይመሳሰላል (ማቴዎስ 13)። የወንጌል መልዕክት መረዳት የሚቻልና ምላሽ የሚሰጡት ነው፤ ልብ ብለው ለሚያደምጡት፣ ነገር ግን በማያስተውሉ አድማጮች ዘንድ ተቀባይነት አይኖረውም።

Pneumatikōis የሚለው ቃል ጾታን የማይለይ ይሆናል (ማለትም፣ መንፈሳዊ ነገሮች) ወይም ተባዕታይ (ማለትም፣ መንፈሳዊ ሰዎች)። ሌሎች ዓይነቶቹ የአድማጮች ምድብ በቀጣዩ ቁጥር ተጠቅሷል፤ *psuchikos* (ማለትም፣ ተፈጥሯዊ ወይም የጠፋ ሰው)። ቁ. 13 ላይ ያለው ቃል መንፈሳዊ ሰዎችን ማመልከቱ የምናልባት ነው። ይህም ተመሳሳይ ምድብ ቀደም ሲል በቁ. 6 ላይ ተጠቅሷል (ማለትም፣ *teleiois*፣ የበሰሉ ወይም የበቁ አማኞች) እንዲሁም ቁ. 15 (ማለትም፣ እነሱም *pneumaikos* ተብለው ይጠራሉ)። በዚህ ዐውደ ጽሑፍ የተጠቀሱ ሦስት የሰዎች ምድብ ያለ ይመስላል።

- 1. የጠፋ ሰዎች
- 2. የዳኑ፣ ግን ያልበሰሉ አማኞች
- 3. የበሰሉ አማኞች

በቁ. 1 እና ቁ. 2 መካከል ዘወትር የሚታይ ልዩነት የለም።

እንደዚያ ከሆነ፣ እንግዲያውስ መንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊ ሐቆችን መገናኘት ይችላል? የአሁን የድርጊት ተገብሮ፣ *sunkrinontes* በሴፕቱዋጂንት ጥቅም ላይ የሚውለው ሕልሞችን ለመተርጎም ነው (ዘፍ. 40:8፣16፣22፣ 41:12፣15፣ መሳ. 7:15፣ ዳን. 5:12፣ 7:15፣16)። ሆኖም፣ ይህም ተመሳሳይ የግሪክ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው እዚህ እና 2ቆሮ. 10:12 ላይ ብቻ ነው፤ በአዲስ ኪዳን የዘወትር አግባቡ “ማወዳደር” የሚል ነው። መንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊውን እውነት ለመንፈሳዊው ሰዎች እንዴት እንደሚገናኝ በርግጠኝነት የማይታወቅ አሻሚ በመሆኑ ምክንያት፣ ከዚህም የተነሣ እኛም ቀኖናዊ ወይም ግትር መሆን አይኖርብንም፤ ጽሑፉ እንዴት እንደሚተረጎም። ታላቁ እውነት የሚሆነው ቅዱስ እግዚአብሔር ከወደቀው ሰው ጋር መገናኘት ይፈልጋል። ይሠራልም (ዝክ. ቁ. 12)። እግዚአብሔር እየተናገረ ነው፤ እኛስ እየሰማን ነውን?

አስደናቂ የሆነ አንቀጽ አለ “Revelation and Scripture” “ራዕይ እና ቅዱስ ቃል” በሚለው ላይ፣ በ*the Expositor’s Bible Commentary*፣ (የአብራራዎች መጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ)፣ ቅጽ 1፣ ገጽ. 461-462። እዚህ ግን አንድ አንቀጽ ብቻ።

“ለአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች፣ ራዕይ እውነት ይገደዋል። እውነት የቋንቋ አሠራር ነው። በዚህ መንገድ ራዕይና ቅዱስ ቃሉ ሳይለያዩ ተጋጥመዋል። በአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት። ሁነትና ትርጓሜ አንድ ላይ ይሄዳሉ። የአዲስ ኪዳን ራዕይ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚገደው፣ እንዲያው ሰውርና የጊዜ ገደብ የሌለው ሥነ-ምግባራዊ እውነቶች አይደለም፤ ወይም የደቀ-መዝሙር የታዘዘነት ልምምድም አይደለም፤ ነገር ግን እሱ ተጨባጭ በሆኑ ሁነቶች፣ ተለይተው በተቀመጡ፣ እና ትክክለኛ በሆኑ የሚሠራ ነው። የሐዋርያት መግለጫ እና የሁነቶች አተረጓጎም የነገሩ ሐቅ ነው። ጸሐፊዎች ጉዳዩ በትክክል ለአንባቢው እንዲተላለፍ ሆነ ብለው ይሠራሉ— ያም ማለት፣ ስለ ሆኑት ነገሮች፣ ምን እንደተደረገ ለማሳየት። የአኪን ጸሐፊዎች ሃይማኖታዊ እምነታቸውን በተመለከተ በመቃወም ምንም ዓይነት ክስ ቢኖርም እንኳ፣ እኛ ግን እውቅና የምንሰጠው መለኮታዊ መግለጥን እንደሰጡን ነው። እሱም በሰው ቋንቋ የተገለጠ (1ቆሮ. 2:13)።”

1ቆሮንቶስ 2:14-16
¹⁴ለፍጥረታዊ ሰው የእግዚአብሔር መንፈስ ነገር ሞኝነት ነውና አይቀበለውም፤ በመንፈስም የሚመረመር ስለ ሆነ ሊያውቀው አይችልም።
¹⁵መንፈሳዊ ሰው ግን ሁሉን ይመረምራል ራሱ ግን በማንም አይመረመርም።
¹⁶እንዲያስተምረው የጌታን ልብ ማን አውቆት ነው? እኛ ግን የክርስቶስ ልብ አለን።

- 2:14
 አመቅ “ፍጥረታዊ ሰው”
 አኪጀት “ፍጥረታዊ ሰው”
 አየተመት “እነዚያ መንፈሳዊውያን ያልሆኑት”
 አእት “መንፈስ ቅዱስ የሌለው ሰው”
 አኢመቅ “ፍጥረታዊ ግለሰብ”

ይህ “የመንፈሳዊ ሰው” ተቃራኒ ነው፤ በ2:6፣13 እና 3:1 ላይ የተመለከተው። (*psuchikos*) የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን በርካታ ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ እሱም የሚያመለክተው በምድር ላይ ያለ ሕይወትን ነው፤ በአምስቱ የሰዎች ሕዋሳት ብቻ በሚደረግ ግንኙነት የሚኖረውን ኑሮ (ማለትም፣ *bios*፣ ሕይወት አልያም *zō*፣ ሕይወት)። *ikos* በመጨረሻው ላይ ያለው ፍቺው “ባሕርይ ያለው” ማለት ነው (ዝክ. 3:3)። እንግዲያውስ እሱ ሊሆን የሚችለው ምድራዊ በተቃርኖ ሰማያዊ፣ ወይም መንፈሳዊ ያልሆነ በተቃርኖ መንፈሳዊ ማለት ነው (1ቆሮ. 15:44፣46፣ ያዕቆብ 3:15፣ እና ይሁዳ ቁ. 19)።

- ☐
 አመቅ “አይቀበልም”
 አኪጀት፣
 አየተመት “አልተቀበለም”
 አእት “ሊቀበል አይችልም”
 አኢመቅ “ስፍራ የለውም”

የግሪኩ አሉታዊ ቃል ፍቺው “አለመቀበል፣” “ለመቀበል አሻፈረኝ ማለት፣” “ለመቅረብ አለመቻል፣” ወይም “ከቆም ነገር አለመቁጠር” ማለት ነው። ይህ ቃል በአሉታዊ ሳይሆን፣ ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው እንግዳ ለመቀበል ነው። ይህ ቃል (ማለትም፣ *dechomai*፣ ሉቃስ 8:13፣ ሐዋ 8:14፣ 11:1፣ 17:1፣ 2ቆሮ. 11:4፣ 1ተሰ. 1:6፣ ያዕቆብ 1:21) ከ*lambanō* ተመሳሳይ ነው (የሐንስ 1:12፣ 12:48፣ 14:17)። እሱም ከሰው አላዋቂነት ጋር አይዛመድም፤ ነገር ግን መንፈሳዊውን እውነት ለመረዳት ካለመቻል ነው!

ይህ ነው ምሥጢሩ፣ አንዳንዶች እንዴትና ለምን ወንጌልን እንደሚሰሙና ምላሽ እንደሚሰጡ፣ ሌሎች ደግሞ እንደማይቀበሉ። ይህ አለመቀበል የሚዛመደው ከቅድመ መዳረሻ እውቅና ጋር ነው ወይስ ከሰዎች ነጻ ፍቃድ? መልሱ “አዎ” ነው፤ ነገር ግን እነዚህ ሁለቱ በትክክል እንዴት እንደሚዛመዱ፣ የራዕዩ የራሱ ተቃርኖዎቹ ባሕርይ ክፍል ነው (ፊሊጵ. 2:12-13፣ ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 8:16-17 ተመልከት)። Frank Stagg፣ in *New Testament Theology* (በየአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ያለውን እወደዋለሁ፣ እንዲህ ይላል፣ “በአዲስ ኪዳን፣ የምርጫ ተቃራኒ አለ-ምርጫ አይደለም፣ ግን ሰው የእግዚአብሔርን ማዳን አለመቀበሉ ነው” (ገጽ 87)።

☐ “ሞኝነት” 1:25 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “እነሱም በመንፈስ የሚመረመሩ ናቸው” ይህ ሕግ-ነክ ቃል ሲሆን ከፍርድ በፊት ያለውን ጥብቅ ምርመራ ያሳያል (ሉቃስ 23:14፣ ሐዋ. 12:19፣ 24:8፣ 25:26፣ 28:18) ወይም አንድን ነገር በጥንቃቄ መመርመር (ማለትም፣ ቅዱስ ቃሉን፣ ሐዋ. 17:11፣ ምግብ፣ 1ቆሮ. 10:25፣27)። ይህም ተመሳሳይ ቃል ቁ. 15 ላይ 2 ጊዜ ይከስታል።

☐ በመንፈስ የተሞሉ አማኞች በሥጋዊም ሆነ በመንፈሳዊው ዓለም በሚገኙት ነገሮች ላይ በትክክል ሊፈረዱ ይችላሉ (ዝክ. 1:22-25 እና 2:2፣ እንዲሁም ደግሞ 14:29 እና 1ተሰ. 5:20-21 ላይ ያለው ማስታወሻ)። ሆኖም፣ ቁ. 14 ላይ ያለው መንፈሳዊ ያልሆነ፣ መንፈሳዊ ነገሮችን፣ መንፈሳዊ ሐቆችን፣ ወይም መንፈሳዊ ሰዎችን በተገቢው የሚያሳይ አይደለም።

2:15 “እሱ ራሱ ግን በማንም አይመረመርም” ይህ፣ በእውነቱ፣ ተባዕታይ መልክ ያለው ምድብ ነው። አማኞች ሊፈረዱ አይችሉም፣ በግልጽ እንደሚታወቀው፣ በማያምኑ (ዝክ. 4:3-4)። ይህ ምናልባት አንዳንዶቹን የጳውሎስ ተቀናቃኞች፣ በቆሮንቶስ ያሉትን የሚያመላክት ይሆናል (ዝክ. 9:3)። በወንጌል በኩል ብርሃኑን ወደ ተጨባጭ የሚያመጣው የሚያድርብን መንፈስ ነው እንጂ የዚህ ዓለም ተጨባጭ ነገር ወይም ሥጋዊ አካል አይደለም፣ ነገር ግን የእግዚአብሔር ሐቅ ነው!

2:16 ይህ የኢሳ. 40:13 ጠቃሽ ነው፣ በሴፕቱዋጂንት። በኢሳ. 40:3 “ጌታ” የሚለው ቃል የያህዌ መለኮታዊ ስም ነው፣ እዚህ ግን ጳውሎስ ጥቅሱን የተጠቀመበት ኢየሱስን ለማመልከት ነው (እንዲሁም ደግሞ ሮሜ 10:13 እና ፊሊጵ. 2:10-11 ተገንዝብ)።

ይህ ቀጣይነት ያለው ዐውደ-ጽሑፍዎ አጽንዖት፣ እሱም የመንፈስ ቅዱስ ለሰዎች አስፈላጊነት፣ ወንጌልን “እንዲሰሙ” እና መንፈሳዊዎቹን ሐቆች እንዲረዱ ነው። ይህ ዐውደ-ጽሑፍና የሐንስ 14-16 የእግዚአብሔርን መንፈስ ሥራ ለመገንዘብ ወሳኝ ነገሮች ናቸው።

ያለ መንፈስ ቅዱስ፣ የወደቀው ሰው በምርምሮች፣ አፈ-ታሪኮች፣ እንዲያውም የሐሰት እውነት በሆኑ ዲያብሎሳዊ መመስጦች ሊጠመድ ይችላል! የዓለም ሃይማኖቶችና የሰዎች ፍልስፍና እንዴት ያለ አሳዛኝ ነው!

☐ “እኛ ግን የክርስቶስ ልብ አለን” “እኛ” የሚለው ተውላጠ ስም አጽንዖታዊ ነው! ይህም ሊያመለክት የሚችለው (1) ጳውሎስንና ጓደኞቹን፣ (2) ክርስቲያን ሰባኪዎችን፣ ወይም (3) የበሰሉ ክርስቲያኖችን ነው። ይህ ማለት ግን አማኞች ክርስቶስ የሚያውቀውን ሁሉ ያውቃሉ ማለት አይደለም፣ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ አዕምሯችንን ይከፍትልናል፣ ለእሱ አስተሳሰብ፣ እሱ ቅድሚያ ለሚሰጣቸው ነገሮች፣ ለእሱ ልብ (ሐሳብ) (ሮሜ 12:2፤ ፊሊጵ. 2:5)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጳውሎስ “ምሥጢር” የሚለውን ቃል እንዴት እንደተጠቀመበት አብራራ።
2. ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ በፍርሃትና በታላቅ መንቀጥቀጥ መጣሁ ሲል ምን ማለቱ ነው?
3. የጳውሎስ ስብከት ከእግዚአብሔር የተሰጠ ለመሆኑ ማስረጃው ምንድነው?
4. የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች መንግሥተ-ሰማያትንም ሆነ ገሃነምን በዝርዝር ያልገለጹት ለምንድን ነው?
5. በ“መገለጥ፣” “ተመስጦ፣” እና “ማብራራት” መካከል ያለውን ልዩነት ግለጽ።
6. በዚህ ምዕራፍ “መንፈስ” የሚለውን ቃል፣ ጳውሎስ በሦስት የተለያዩ መንገዶች እንደተጠቀመበት ዘርዝር
7. በዚህ ምዕራፍ “ጥበብ” የሚለውን ቃል፣ ጳውሎስ በአራት የተለያዩ መንገዶች እንደተጠቀመበት ዘርዝር
8. ቁ. 13ን በተለያዩ የአንግሊካኛ ትርጉሞች ተመልከት። ይህ ቁጥር የሚያስተምረው ምን ይመስልሃል?

1ኛ ቆሮንቶስ 3

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ለእግዚአብሔር የሚሠሩ ባልደረቦች	ከፋፋይነት ሥጋዊ ነው	የመሪዎች አለመግባባት	የእግዚአብሔር አገልጋዮች	ትክክለኛው ጥበብና ሀሰተኛው (1:17-3:4)
3:1-9	3:1-4 ማጠጣት፣ መሥራት፣ እና ማስጠንቀቅ	3:1-4	3:1-4	3:1-4 የክርስቲያን ሰባኪዎች ስፍራ
	3:5-17	3:5-9	3:5-9 3:9-15	3:5-9
3:10-17		መምህራንና ቤተ ክርስቲያን በእግዚአብሔር ሥር 3:10-15	3:16-17	3:10-15 3:16-17
	ምድራዊ ጥበብን ማስወገድ 3:18-23	3:16-17		ማጠቃለያ (3:18-4:13)
3:18-23		3:18-23	3:18-23	3:18-23

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት 1ኛ ቆሮንቶስ 3:1-23

ሀ. በዚህ ምዕራፍ፣ ጳውሎስ የቆሮንቶስን ክርስቲያኖች ባሕርይ መግለጹን ይቀጥላል፣ በምዕራፍ 2 እንደነበረው አለመብሰላቸውን።

ለ. በምዕራፍ 1 የተጠቀሱት ግለሰብ-ተኮር የሆኑት መከፋፈሎች እዚህ ምዕራፍ 3 ላይ ተለይተው በድጋሚ ተጠቅሰዋል። ይህም የሚያመለክተው ምዕራፍ 1-3 ቀጣይነት ያለው ክርክሮች ናቸው፣ ስለ ሰው ጥበብ እና የክርስቲያን አመራር።

- ሐ. ሦስቱን ምድቦች ተገንዘቡ
1. የተፈጥሮ ሰው፣ 2:1
 2. መንፈሳዊ ሰው፣ 3:1
 3. በክርስቶስ ሕፃናት፣ 3:1

መ. ቁጥር 10-17 ከፊትም ይታዩ የነበረው እንደ ግለሰባዊ፣ ሥጋዊ ክርስቲያን መግለጫዎች ነው። ይህም የሚቻለው ተለቅ ያለውን ዐውደ-ጽሑፍ 1:12 በ3:4-5 በኩል በማወዳደር ነው። ለሌሎችም የዚህ አተያይ ማስረጃ ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ ለቤተ ክርስቲያን ሲናገር (የብዙ “እናንተ”) ማለቱ ነው። በቁ. 1 እና 16። በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ የዋለው “እያንዳንዱ ሰው፣” “እንድም ሰው፣” “ማንም ሰው” ቁ. 10፣11፣12፣13፣14፣15፣17፣18 ለዚህ ትርጓሜ ዋጋ ይሰጣሉ።

ሆኖም፣ ደግሞ ይህንን ጽሑፍ ከቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ጋር ማዛመድ ይቻላል (ቁ. 10)። የተከፋፈሉት ቡድኖች ሁሉንም የቆሮንቶስ ክርስቲያኖችን የሚመለከቱ አይደሉም (ማለትም፣ የ2:6 የበሰሉት)፣ አንዳንዶቹ ብቻ (ማለትም፣ “የሥጋ ሰዎች፣” “በክርስቶስ ሕፃናት፣” 3:1)። ጳውሎስ እነዚህን የመከፋፈል ቡድኖች መሪዎችን ነው፣ ከራሱ እና ከአጵሎስ ጋር የሚያወዳድረው በ3:6-9። የቅርቡ ዐውደ-ጽሑፍ፣ ቁ. 10-15ን ከመሪዎች ጋር ያዛምዳል፣ መንፈሳዊ ስጦታቸውን እንዴት ለቤተ-ክርስቲያን አገልግሎት እንደሚጠቀሙባት። ይህ ቁ. 17 ላይ ያለው ማስጠንቀቂያ መታመኛ ነው።

በሁለቱ አተያዮች መካከል ለመወሰን ያስቸግራል፡ (1) አዲስ ኪዳን የሥጋዊ ክርስቲያኖችን መንፈሳዊ አቋምና የሚከተለውን መዘዝ አላብራራም (2) ቁ. 17 ላይ ያለው “ጥፋት” አልተብራራም። ቁጥር 15 እና 17 የግድ በተቃርኖ ንጽጽር መታየት ይኖርባቸዋል። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁሉም “እንደዎች” የመጀመሪያ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገሮች ናቸው፣ ይህም ለጸሐፊው ዓላማ ትክክል ተደርጎ ይወሰዳል። ቁጥር 14 እውነተኛ አማኞች እንደሆኑ ነው የሚያስበው፣ በሌላ መልኩ ቁ. 15 ደግሞ የሚገምተው አንዳንዶች ሽልማቱን ከማግኘት እንደሚጎድሉ ነው። ቁ. 13 ላይ ያለው “ፈተና” የሚለው ቃል አንድምታው ለማጽደቅ የሚሆንን ፈተና ነው። ሆኖም፣ ዐውደ-ጽሑፉ የሚያመለክተው፣ ጳውሎስ ወንጌልን ባለመረዳታቸው፣ መንፈሳዊ ባለመሆናቸው፣ በቅናት፣ በመከፋፈላቸው እነሱን መውቀሱን ነው።

ለእኔ የተሻለ የሚመስለኝ ይህንን ጽሑፍ ከሁሉም ክርስቲያኖች ጋር ማያያዝ አይደለም፣ ግን ደግሞ፣ አልያም ከመሪዎች ጋር ውስን ማድረግ አይደለም። ጽሑፉ በተለይ የሚዛመደው በቤተ-ክርስቲያን ውስጥ መከፋፈልንና ቡድንተኝነትን በሚያስፋፉ ላይ ነው። ሁሉም አማኞች ለእግዚአብሔር ምላሽ ይሰጣሉ፣ አካሉ ለሆነቸው፣ ለቤተ-ክርስቲያን ስለ ሰጡት አገልግሎትም ሆነ ላደረሱት ጥፋት (2ቆሮ. 5:10፣ ገላ. 5:10)።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 3:1-4
 'እኔም፣ ወንድሞች ሆይ፣ የሥጋ እንደ መሆናችሁ፣ በክርስቶስም ሕፃናት እንደ መሆናችሁ እንጂ መንፈሳዊያን እንደ መሆናችሁ ልናገራችሁ አልቻልሁም። ጎና ጽኑ መብል ለመብላት አትችሉም ነበርና ወተት ጋትሷችሁ፤ ጎና ሥጋውያን ናችሁና እስከ አሁን ድረስ ጎና አትችሉም። ቅናትና ክርክር ስለሚገኝባችሁ ሥጋውያን መሆናችሁ አይደላችሁም? እንደ ሰው ልማድስ አትመላለሱም? 'አንዱ። እኔ የጳውሎስ ነኝ፣ ሁለተኛውም። እኔ የአጵሎስ ነኝ ቢል ሰዎች ብቻ መሆናችሁ አይደለም?'

3:1 “ወንድሞች” 2:6 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ልናገራችሁ አልቻልኩም” ይህ የድርጊት አመለካከትና ያልተወሰነ ድርጊት ሲሆን፣ የሚያመለክተውም የጳውሎስን መነሻ ስብከት ነው፣ በቆሮንቶስ (ሐዋ. 18:1-18)።

- ☐ አአመመቅ “እንደ መንፈሳዊ ሰው”
- አኪጀት፣አየተመት “እንደ መንፈሳዊ ሰዎች”
- አአት “መንፈስ ቅዱስ ወደ አለባቸው ሰዎች”
- አአመቅ “እንደ መንፈሳዊ ሰዎች”

ጳውሎስ እነዚህን ቁጥሮች የሚያቀርበው ለእነማን ነው፡ (1) ለሁሉም አማኞች ወይም (2) በመንፈሳዊነት ላልበሰሉ (ማለትም፣ ለከፋፋዮች ዝክ. ቁ. 4)? የዚህ ጥያቄ መልስ የሚሆነው፣ አንዱ 2:6ን እንዴት እንደሚተረጉመው ነው። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በመንፈስ የሚመሩ የበሰሉ አማኞች ይኖሩ ነበሩን ወይስ ሁሉም ያልበሰሉ ነበሩ?

☐ “ግን” ይህ ጠንካራ ተውሳክ ግሳዊ ነው *alla*። “በበሰሉት” መካከል እና የ2:6 (ማለትም መንፈሳዊ ሰዎች) በ “በሥጋዊ ሰዎች” ተቃርኖ አለ፣ 3:1-4 ላይ። ሁለቱም ቡድኖች መንፈሱ አላቸው (ማለትም፣ ክርስቲያኖች)፣ ነገር ግን የመጀመሪያዎቹ የመንፈስ ቅዱስ ባሕርይ ሲኖራቸው፣ ሁለተኞቹ ምድቦች ግን የዓለማዊነት ባሕርይ ነው ያላቸው።

- ☐ አአመመቅ “የሥጋ ሰዎች”
- አኪጀት “እንደ ሥጋውያን”
- አየተመት “እንደ ሥጋውያን ሰዎች”
- አአት “ለዚህ ዓለም እንደምትገቡ ሰዎች”
- አአመቅ “ጎና በተፈጥሮ ሐላባችሁ እንደምትገኙ ሰዎች”

ይህ በግሪክ “*sarkinos*” ነው። ቅጥያው *inos* ፍቺው “የተሠራ” ወይም “ከ-የተገኘ” ነው (ምሳ. “የሥጋ ልብ፣” 2ቆሮ. 3:3) ስለሆነም ፍቺው “ከሥጋ የተሠራ” ይሆናል። ጳውሎስ “ሥጋ” የሚለውን ቃል የሚጠቀምበት በበርካታ የተለያዩ መንገዶች ነው (ልዩ ርዕስ 1:26 ተመልከት)። ይህ ዐውደ-ጽሑፍ (ማለትም፣ “በክርስቶስ እንደ ሕፃናት ልጆች”) ለመጠቀም የፈለገው፣ መንፈስ ቅዱስ ያለባቸው አማኞች ሆነው፣ ነገር ግን በዓለም መንገድ ላይ የሚረመዱትን ነው። ይህ የጳውሎስ ሥጋ አልያም መንፈስ አይደለም (ሮሜ 8:1-11)፣ ነገር ግን የአማኞች ምድብ

ነው። ይህ እውነት ከሆነ ይህ ዐውደ-ጽሑፍ በአዲስ ኪዳን ከሚገኙት ጥቂት ክፍሎች፣ ማለትም ይህ ልዩነት ከተደረገባቸው አንዱ ይሆናል። ይህ እንግዲህ አሳዛኝ፣ መቀደስ የሌለበት ደኅንነት ይሆናል። ክርስቶስን እንደ አዳኝ መቀበል፣ ነገር ግን ክርስቶስ ጌታ እንደሆነ አለመኖር። ይህ መንፈሳዊ ሁኔታ በባሕርይ ቅናት፣ ግጭት፣ እና ከፋፋይ መንፈስ የሚንጸባረቅበት ከሆነ፣ ዘመናዊዎች ቤተ-ክርስቲያን እንዴት ትሆን? አቤት የ“ሕፃናት ክርስቲያኖች” አሳዛኝነት፣ ለእግዚአብሔር መንግሥትና ለንጉሡ ልብ!

☐ “በክርስቶስ ሕፃናት እንደሆኑ” ማንኛውም አማኝ የሚጀምረው እንደ ሕፃን ክርስቲያን ነው። በዚህ አሳፋሪነት የለውም። ይህም የቤተሰባዊው ዘይቤ መነሻ ነው። እሱም “ዳግም መወለድ” ከሚለው ጽንሰ-ሐሳብ የመነጨ (ዮሐንስ 3:3፣ 2ቆሮ. 5:17፣ 1ጴጥ. 1:3፣23)፣ ነገር ግን ሕፃናት ሆነን መቅረት አይኖርብንም!

3:2 “እኔም ወተት እንድትጠጡ ሰጠኝኝሁ” ይህም ቀጣይ ዘይቤ ነው። ለአዲስ ክርስቲያን፣ ልክ የሕፃን ባሕርይ እንደ አለው አዲስ ፍጡር (ዕብ. 5:12-14፣ 1ጴጥ. 2:2)። ተርቱሊያንና ሂፖሊቱስ እንደሚነግሩን፣ የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ለአዲስ ተለዋጮች በመጀመሪያው ቅዱስ ቁርባን ወቅት ይሰጣቸው ነበር። ለዚህ እውነት ተምሳሌት እንዲሆን።

☐ “እናንተም ገና ልትቀበሉ አልቻላችሁምና” ጳውሎስ ይሄንን መልዕክት በሚጽፍበት ሰዓት፣ ብዙ ወራት አልፏል። ምንም እንኳን በመጀመሪያው የክርስቲያን ሕይወት ሕፃን መሆን ተገቢ ቢሆንም፣ ከብዙ ዓመታት በኋላ ሕፃን ክርስቲያን መሆን አሳዛኝ ነው።

እነዚህ የምዕራፍ ሦስት የመክፈቻ ቁጥሮች የከፋፋዮቹን መሪዎች ምሑራዊ ኩራት መጉዳታቸው ግድ ነው። እዚህ ባልተጠናቀቀው ጊዜ የተለዋዋጭነት አግባብ አለ (ማለትም፣ “እናንተም ገና አልቻላችሁም”) እና የአሁን ጊዜ (ማለትም፣ “አሁን እንኳ አልቻላችሁም”)። “መቻል” የሚለው ቃል፣ የግሪክ ቃል *dunamai* ሲሆን፣ ፍቸውም የማድረግ ኃይል፣ ለመቀዳጀት፣ ወደ መዳረሻው ውጤት መሥራት ነው። አማኞች የዳኑት ለማገልገል ነው፤ እነሱ የተጠሩት አሁን ክርስቶስን እንዲመስሉ ነው። በኋላ መንግሥተ-ሰማይ ሳይሆን። እነዚህ “አማኞች” ምንም የንግሥና ኃይል የላቸውም፣ ሥጋዊ ኃይል ብቻ፣ እሱም፣ በእውኑ፣ አቅም-ቢስነት ነው!

3:3

- አአመመቅ “ገና ሥጋውያን ናችሁ”
- አኪጀት “ገና ሥጋውያን ናችሁ”
- አየተመት “ገና ከሥጋ ናችሁ”
- አእት “ገና የምትኖሩት እንደዚህ ዓለም ሰዎች አኗኗር ነው”
- አአመቅ “ገና የምትኖሩት በተፈጥሮ ዝንባሌአችሁ ነው”

ይህ በግሪክ *sarkikos* ነው። የመጨረሻው *ikos* ፍቸው “ባሕርይ የሆነው” (ዝክ. 2:14-15)። ጳውሎስ *sarks* (ሥጋ) በሚለው ቃል የቃላት ጨዋታ አድርጓል፣ በቁ. 1 እና 3 አብዛኞቹን የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ለመግለጽ፣ ድነው፣ ግን በጣም ያልበሰሉትን። እነሱ ግለኛ ነበሩ፣ ራሳቸውን የካዱ ሳይሆኑ! ለ “ሥጋዊነት” ልዩ ርዕስ 1:26 ተመልከት።

☐ “መቀናናትና መለያየት” እነዚህ በገላ. 5:19-21 ላይ የተዘረዘሩት ሁለት የሥጋ ሥራዎች ናቸው። እነዚህም ማስረጃዎች ናቸው፣ አንዳንድ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች እስካሁን ሥጋዊ ለመሆናቸው።

በአንዳንድ የግሪክ የጥንት ጽሑፎች (ማለትም፣ P⁴⁶፣ D፣ እና የሲሪክ ትርጉሞች) ሌላም ተጨማሪ ገላጭ ቃል አለ፣ “መከፋፈሎች፣” እሱም ደግሞ በገላ. 5:20 ላይ ይገኛል። እሱም በርግጥ በቆሮንቶስ ያለውን ችግር ይገልጣል። ሆኖም ቃሉ በ MSS P¹፣ A፣ B፣ C፣ እና P እና ቫልጌት፣ ኮፕቲክ፣ እና አርማንያ ትርጉሞች ላይ አልተገኘም። እሱ ምናልባት የጸሐፊዎች ተጨማሪ ይሆናል (ማለትም፣ UBS⁴ የሱን መገደፍ እንደ B ይቆጥረዋል (ከሞላ ጎደል ትክክለኛ)።

☐ “እንደ ተራ ሰው መራመዳችሁ አይደለምን” የዚህ ጥያቄ ሰዋሰዋዊ ቅርጽ “አዎን” የሚል ምላሽ ይጠብቃል። ይህ የሥጋዊነት ይዘት ነው። ብስለት በፍሬው ይታያል፣ በአዝማሚያም ሆነ በተግባር (ሮሜ. 8:1-11፣ ማቴ. 7:1)።

3:4 ይህ የ1:10-17 ምድቦችን ያንጸባርቃል።

1ቆሮንቶስ 3:5-9
5አጽሎስ እንግዲህ ምንድን ነው? ጳውሎስ ምንድን ነው? በእነርሱ አጅ ያመናችሁ አገልጋዮች ናቸው፤ ለእያንዳንዳቸውም ጌታ እንደ ሰጣቸው ያገለግላሉ። 6እኔ ተከልሁ አጽሎስም አጠጣ ነገር ግን እግዚአብሔር ያሳድግ ነበር፤ ገእንግዲያስ የሚያሳድግ እግዚአብሔር እንጂ የሚተክል ቢሆን ወይም የሚያጠጣ ቢሆን አንዳች አይደለም። 8የሚተክልና የሚያጠጣ አንድ ናቸው፣ ነገር ግን እያንዳንዱ እንደ ራሱ ድካም መጠን የራሱን ደመወዝ ይቀበላል። 9የእግዚአብሔር እርሻ ናችሁ፤ የእግዚአብሔር ሕንፃ ናችሁ፤ ከእርሱ ጋር አብረን የምንሠራ ነንና።

3:5

- አአመመቅ፣
- አየተመት
- አአመቅ “ምን”
- አኪጀት፣ አእት “ማን”

የኪንግ ጀምስ ቅጂ “ማን” አለው (ማለትም፣ *tis*)፣ የግሪኩን ጽሑፍ ተከትሎ P⁴⁶፣ C፣ D፣ and G። አብዛኞቹ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች “ምን” አላቸው (ማለትም፣ *ti*)፣ እሱም ሆነ ተብሎ ከግላሰብኝነት ላይ ትኩረቱን ለመውሰድ የፈለገ ይመስላል (ማለትም፣ አጽሎስ፣ ጳውሎስ፣ ጴጥሮስ)። ይህም የሚረጋገጠው ቁጥር 7 ላይ ባለው *ti* ነው። Bruce Metzger፣ *A Textual Commentary On the Greek NT*፣ (ጽሑፋዊ ሐተታ በግሪክ አዲስ ኪዳን ገጽ. 548 ተመልከት።

▣ **“አገልጋዮች”** ይህ ቃል (ማለትም፡ *diakonos*) ነው፤ ከእሱም የእንግሊዝኛውን ቃል “deacon” (ዲያቆንን) ያገኘንበት (ፊሊጵ. 1:1፤ 1ጢሞ. 3:8፤12)። እሱም ከሦስቱ የግሪክ ቃላት አንዱ ሆኗል (ማለትም፡ *therapeuō*፣ *hupreteō* and *diakoneō*) አሠራርን፣ እርዳታን፣ አገልግሎትን ለመለየት ጥቅም ላይ የዋለ (ሌለኛው የተለመደው ቃል *latreuō* ከህክምና አገልግሎትን ይገልጻል)። ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይነት አመራር 4፤ ላይ ተመልከት።

▣ **“በእሱም ደግሞ ያመናችሁት”** ክርስትና የሚጀምረው በፍቃደኝነት በሚደረግ ውሳኔ ነው (ማለት፡ የድርጊት የአሁን አመለካከት) የእግዚአብሔርን ወንጌል ለመቀበል፤ እሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ የሱንም ትምህርት፣ የማዳን ሥራውን፣ ትንሣኤውን፣ እንዲሁም ዳግም ምጽዓቱን። ማንም በራሱ ወደ ደኅንነት ሊመጣ አይችልም። ጉዳዩ የቤተሰብ አቋም፣ ብሔር፣ አዋቂነት አይደለም። ጉዳዩ የእግዚአብሔር ኪዳናዊ ስጦታ እና የእኛ ኪዳናዊ ምላሽ ነው (ማለትም፡ ንስሐ፣ እምነት፣ ታዘዥነት፣ አገልግሎት፣ እና ጽናት)። ሰዎች ክርስቶስን በመቀበል፣ ወንጌልን በማመን፣ በክርስቶስ በመራመድ ክርስቲያን ይሆናሉ። እነዚህ የመጀመሪያዎቹን ሁለቱን አድርገዋል፤ ሦስተኛው ግን ይጎድላቸዋል። መልካሙ የምስራች አካላዊ፣ እውነት፣ እና የሕይወት ስልት ነው። ሦስቱም ሁሉ ለብስለት ወሳኝ ናቸው።

የግሪኩ ቃል ማመን (ማለት፡ *pisteuō*) በእንግሊዝኛ ሲተረጎም እንደ ማመን፣ መታመን፣ እምነት ነው። የእሱ የብኪ አቻዊ ፍቺው “ጽኑ መሆን” ነው እናም ከዚያ ወደ ዘይቤአዊነት ጠቀሜታ ተቀይሮ ለአንዱ የታመነ፣ ታማኝ፣ ተተጋኝ፣ ወይም የሚታመን ማለት ይሆናል (ልዩ ርዕስ 1፡9 ተመልከት)። የዚህ ዐውደ-ጽሑፍ አንድምታ እንደሚገልጠው ሰዎች ማድረግ የሚችሉት ለእግዚአብሔር ታማኝነት፣ ለእግዚአብሔር የታመነ መሆን፣ ለእግዚአብሔር የኪዳን ታማኝነት ምላሽ መስጠት ብቻ ነው። የሰዎች እምነት ለእግዚአብሔር ታማኝነት ምላሽ ነው! የእምነት ባለቤት፣ የእምነት ተስፋ እግዚአብሔር ነው! የእሱ ክብር፣ የእሱ ምሕረት፣ የእሱ ጥሪ፣ የእሱ ልጅ፣ የእሱ መንፈስ፣ እነዚህ ናቸው ለዐመጻኛው የሰው ልጅ ብቸኛ ተስፋዎች።

▣ **“ለእያንዳንዱ ጌታ አንደስጠው ዕድል”** እዚህጋ ያለው አጽንዖት መለኮታዊ ይዘት ላይ ነው እንጂ የሰዎች ምላሽ ወይም አፈጻጸም አይደለም። ነገር ግን የቅድመ መዳረሻ እውቅና ግብ ቅድስና ነው እንጂ (ኤፌ. 1:4፤ 2:10)። አድልዎአዊ አቋም አይደለም፤ ግላዊ መታደልን ተግባር ላይ መዋል ወይም ግላዊ መታደል አይደለም። እያንዳንዱ አማኝ በእግዚአብሔር ታድሷል፤ ለአገልግሎትና ለቤተ-ክርስቲያን (1ቆሮ. 12:7፤11፤ ኤፌ. 4:11-13)።

ትክክለኛው የ“ጌታ” መለያ አስቸጋሪ ነው። ዘወትር እግዚአብሔር አብ ነው ለደኅንነት የሚጠራ። ነገር ግን ጳውሎስ “ጌታ”ን ቀደም ሲል በርካታ ጊዜያት በቆርንቶስ ላይ ኢየሱስን ለማመልከት ተጠቅሞበታል (ዝክ. 1:2፤3፤7፤8፤9፤10፤ 2:8)። ሆኖም፣ ጳውሎስ በርካታ ጊዜያት የብኪን አንቀጾች ጠቅሷል፤ እሱም ጌታ ያህዌን የሚያመለክትበትን (ዝክ.1:31፤ 2:16፤ 3:20)። አሻሚነቱ 2:16 ላይ በግልጽ ይታያል፤ እሱም ጌታ በአዲስ ኪዳን የተጠቀሰበት “የክርስቶስ ሐሳብ” በሚለው ትይዩአዊ አጠቃቀም።

“ለእያንዳንዱ” የሚለው ሐረግ ደግሞ መልዕክቱ ለማን እንደሆነ ለመወሰን ያለውን ችግር በግልጽ ያሳያል። ጳውሎስንና አጽሎስን የመሳሰሉትን መሪዎች፣ የቆርንቶስን አማኞች፣ ወይንስ ሁሉንም አማኞች ነውን?

1. ሁሉም አማኞች ተጠርተዋል ተሰጥተዋልም፤ ነገር ግን አንዳንዶች ደግሞ የተጠሩት እና የተሰጡት ለመምራት ነው (ዘክ. 16:3)።
2. ዐውደ-ጽሑፉ ተለይቶ የተጠናቀረ ነው ወይስ ግለሰባዊ አጽንዖት አለ? (ማለት፡ አንዳንድ መሪዎች?)

3:6 “መትከል... ውኃ ማጠጣት” ጳውሎስ ግብርናዊ ዘይቤዎችን ተጠቅሟል። ወንጌል ዘር ነው (ማለትም፡ ማቴዎስ 13)፤ ግን የሚዘሩት ሰዎች ናቸው የሚንከባከቡት።

ታላቁ ተልዕኮ (ማለትም፡ ማቴ. 28:19-20) ሁለት ተመጣጣኝ ተግባራት አሉት።

1. ወንጌላዊነት
2. ደቀ-መዝሙርነት

ጳውሎስ ቤተ-ክርስቲያንን የሚጀምረው ወንጌልን በመስበክ ሲሆን አጽሎስ ደግሞ ቤተ-ክርስቲያንን ያስተምራል። ሁለቱም ዓይነቶችና የማይነጣጠሉ ናቸው!

▣ **“እግዚአብሔር ግን ያሳድግ ነበር”** ይህ ያልተጠናቀቀ ጊዜ ነው፤ እሱም ያለፈ ጊዜ ቀጣይነት ያለው ድርጊት። የአጽሎስና የጳውሎስ ድርጊቶች የአንድ ጊዜ ሁነቶች ነበሩ፤ ግን የእግዚአብሔር ድርጊቶች እንደቀጠሉ ናቸው (ዝክ. ቁ. 7)።

3:8

አአመመቅ፣ አኪጀት	“አንድ ናቸው”
አየተመት	“የጋራ ዓላማ አላቸው”
አእት	“በመሐከላቸው ልዩነት የለም”
አኢመቅ	“ሁሉም አንድ ነው”

የዚህ አጭርና አሻሚ የግሪክ ሐረግ ጥያቄ (ማለትም፡ አአመመቅ፣ አኪጀት) የሚሆነው (1) ሁሉም መሪዎች እኩል ናቸውን ወይስ (2) ሁሉም መሪዎች ተመሳሳይ ከሆነ ቤተ-ክርስቲያን-አደግ አገልግሎት ይካፈላሉ? ሁነኛው ተቃርኖ በመንፈሳዊ ስጦታዎች መካከል አይደለም (ማለትም፡ መነሻ ወንጌላዊነት ወይም ደቀ-መዝሙርነት፣ እረኛ/መምህር፣ ወዘተ... ኤፌ. 4:11)፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ሥራና በሰው መሣርያነት መካከል ነው። ቁልፉ እግዚአብሔር ነው!

▣ **“ነገር ግን እያንዳንዱ ሽልማቱን እንደየ ራሱ ሥራ ይቀበላል”** የሽልማት ጽንሰ-ሐሳብ ቁ. 10-15 ላይ ተዘርዝሯል። ሽልማትን ስለ ማብራራት ሙሉውን ማስታወሻ 3:14 ላይ ተመልከት።

ይህ ለአገልግሎት የሚሆን የሽልማት ሐሳብ ቁ. 13 እና 14. 6:7 ላይ ከተዘረዘሩት መንፈሳዊ መርሶች ጋር ይዛመዳል። የዘራውን ነው የምናጭደው (2ቆሮ. 9:6)።

ተያያዥ የሆነው ሥነ-መለኮታዊ ጉዳይ የሽልማቱ ደረጃ ነው። በመንፈስ ኃይል ያደረገበት የወንጌል እውቀት እና በእግዚአብሔር ቤተ-ክርስቲያን ለመሪነት መጠራት ታላቅ ኃላፊነትን ያስከትላል (ሉቃስ 12:48)። አዲስ ኪዳን የሽልማቶችን ደረጃና ቅጣቶችን ያስተምራል (ማቴ. 10:15፤ 11:22፤24፤ 18:6፤ 25:21፤23፤ ማርቆስ 12:40፤ ሉቃስ 12:47-48፤ 20:47፤ ያዕቆብ 3:1). ልዩ ርዕስ 9:24 ላይ ተመልከት።

3:9

አለመመቅ፣ አኪጀት “ከእግዚአብሔር ጋር አብረን የምንሠራ ነን”
 አየተመት “አብረን የምንሠራ የእግዚአብሔር አገልጋዮች ነን”
 አእት “ለእግዚአብሔር አብረን የምንሠራ ባልደረቦች ነን”
 አአመቅ “ከእግዚአብሔር ሥራ የምንሳተፍ ነን”
 የተአመቅ “በእግዚአብሔር አገልግሎት አብረን የምንሠራ ነን”

የተለያዩት ትርጉሞች ለማሳየት የሚሞክሩት አጵሎስና ጳውሎስ “ለ” እግዚአብሔር እንደሚሠሩ ነው። ሦስቱ ተባባሪ ሠራተኞች እነሱ ብቻ አይደሉም። ቅደም ተከተሉ የግድ መቅረት ያለበት ለእግዚአብሔር ነው። በእሱ ጊዜያዊ የሰዎች መሪዎች ሳይሆን!

ይህ የሚያመለክተው ጳውሎስንና አጵሎስን ነው። ይህ የቅርብ ምሥራቅ የቤተሰብ ዘይቤ ነው። በመስክ ላይ አብረው የሚሠሩ (2ቆሮ. 6:1)። ይህ ቁጥር ሦስት አገናዛቢ ባለቤቶች አሉት። ጳውሎስ እና አጵሎስ ከእግዚአብሔር አብ የሆኑት፣ በቆሮንቶስ እንዳላቸው ቤተ-ክርስቲያን።

☐ “የእግዚአብሔር እርሻ ናችሁ፣ የእግዚአብሔር ሕንፃ” ይህ የሚያመለክተው የቆሮንቶስን ቤተ-ክርስቲያን ነው። ጳውሎስ የግብርና ልማት (ኢሳ. 61:3፤ ማቴ. 15:13) እና የሕንፃ ግንባታ ዘይቤዎችን (ኤፌ. 2:20-22፤ ቆላ. 2:7፤ 1ጴጥ. 2:5) ቤተ-ክርስቲያንን ለመግለጽ ተጠቅሞበታል። ከሥነ-መለኮት አኳያ መታወስ ያለበት ቤተ-ክርስቲያን ሕዝብ ነው እንጂ ሕንፃው አይደለም።

1ቆሮንቶስ 3:10-15

¹⁰የእግዚአብሔር ጸጋ እንደ ተሰጠኝ መጠን እንደ ብልሃተኛ የአናጺ አለቃ መሠረትን መሠረትሁ፤ ሌላውም በላዩ ያንጻል። እያንዳንዱ ግን በእርሱ ላይ እንዴት እንዲያንጽ ይጠንቀቅ። ¹¹ከተመሠረተው በቀር ማንም ሌላ መሠረት ሊመሠርት አይችልምና፤ እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ¹²ማንም ግን በዚህ መሠረት ላይ በወርቅ ቢሆን በብርም በከበረ ድንጋይም በእንጨትም በሣርም ወይም በአገዳ ቢያንጽ፣ የእያንዳንዱ ሥራ ይገለጣል፤ ¹³በእሳት ስለሚገለጥ ያ ቀን ያሳያልና፤ የእያንዳንዱም ሥራ እንዴት መሆኑን እሳቱ ይፈትነዋል። ¹⁴ማንም በእርሱ ላይ ያንጸው ሥራ ቢጸናለት ደመወዙን ይቀበላል፤ ¹⁵የማንም ሥራ የተቃጠለበት ቢሆን ይጎዳበታል፤ እርሱ ራሱ ግን ይድናል ነገር ግን በእሳት እንደሚድን ይሆናል።

3:10 “የእግዚአብሔር ጸጋ እንደ ተሰጠኝ መጠን” ጳውሎስ ደኅንነቱን፣ መጠራቱን፣ እና ተሰጥዎውን ያስረግጣል፤ ለአሕዛብ ሐዋርያ መሆኑን (ዝክ. 15:10)።

☐ “ብልሃተኛ የአናጺ አለቃ” ይህ ደግሞ ሊሆን የሚችለው “የግንባታ ተቆጣጣሪ ነው።” የአንግሊዝኛውን ቃል “መሐንዲስ” ያገኘው ከዚህ የግሪክ ቃል ነው። ጳውሎስ በዚህ ሐሳብ ሥልጣኑን የሚያስረግጠው ለአሕዛብ ክርስቶስ እንደጠራው ሐዋርያ ነው። እንዲሁም ወንጌልን ከእነዚህ ቆሮንቶሶች ጋር ለመካፈል የመጀመሪያው እንደሆነ።

☐ “መሠረትን መሠረትሁ” ይህ የሚያመለክተው የጳውሎስን መነሻ ስብከት ነው። በቆሮንቶስ። እሱም የኢሳ. 28:16 ጠቃሽ ይሆናል። ኢየሱስ መሠረቱ ነው!

☐ “ሌላውም በላዩ ያንጻል” ጳውሎስ ቤተ-ክርስቲያኗን ጀመረ፤ ሌሎች ግን ለአድገቷ አስተዋጽኦ አደረጉ። አጵሎስ አንዱ ምሳሌ ነው (ዝክ. 5:9)። ሆኖም፣ በወውደ-ጽሑፉ ይህ የሚዛመደው በቤተ-ክርስቲያን ያሉትን ሌሎች መሪዎችን፣ ከፋፋዩን መንፈስ የሚያስፋፉትን ነው። እነሱ ምናልባት የተለያዩ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት መሪዎች ይኖሩ ይሆናል።

☐ “እያንዳንዱ ሰው መጠንቀቅ አለበት” ይህ በጥሬው የአሁን የድርጊት ተተኪ ነው የ *blepo* “አያለሁ።” ይህ ማስጠንቀቂያ ነው። ማለትም የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ስለ ቤተ-ክርስቲያን ተግባራቸው ለእግዚአብሔር ምላሽ እንደሚሰጡ፣ ሌሎች አማኞችም እንደሚሆኑት ሁሉ (2ቆሮ. 5:10)።

- 3:11 በዚህ አንቀጽ ላይ ለቤተ-ክርስቲያን ሁለት መስፈርቶች ተጠቅሰዋል።
1. የመሪዎች/አማኞች መልዕክት ክርስቶስ-ተኮር መሆን አለበት (ዝክ. ቁ. 11-12 እና ኤፌ. 2:20-21)
 2. የመሪዎች/አማኞች ሕይወት ክርስቶስን መምሰል አለበት (ዝክ. ቁ. 12-15)

3:12 “እንደ” ይህ የመጀመሪያው ነው ከመጀመሪያው መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ዝርዝር፣ እሱም ከጸሐፊው ሐሳብ አኳያ ትክክል የሆነ ወይም ከጽሑፉ ዓላማው (ዝክ. ቁ. 12:14፤15፤17፤18)። ፍሬአማና ውድ የሆኑ መሪዎች እና ጎጂና አጥፊ መሪዎች ነበሩ (ይኖራሉም)!

☐ “ማንም በመሠረቱ ላይ ሲገነባ” እዚህ ዋናው የትርጉም ጥያቄ የሚሆነው፣ ጳውሎስ የሚናገረው ስለየትኛው መሠረት እንደሆነ ነው። (1) ወንጌል፣ ቁ. 11 ወይም (2) በቆሮንቶስ ያሉት ቤተ-ክርስቲያን፣ ቁ. 10? እሱ መልዕክቱን የሚያደርሰው ለመሪዎች ነው ወይንስ ለአማኞች ባጠቃላይ? የአንዱ የቁ. 10-15 ትርጓሜ ከቁ. 16-17 ጋር የግድ መዛመድ ይኖርበታል፤ እሱም ቤተ-ክርስቲያንን በሙላትም እንደ እግዚአብሔር መቅደስ የሚገልጽ።

☐ “ወርቅ፣ ብር፣ የከበሩ ድንጋዮች” እዚህ ያለው አጽንዖት የረጅም ጊዜ ቆይታ፣ ውበት፣ እና ውድ ዋጋ እንዲሁም በእሳት አለመጥፋት ነው። የከበሩ ድንጋዮች ጌጣጌጦች፣ ከፊል-የከበሩ ድንጋዮች፣ ወይም የተጠረቡ የዕብነ በረድ ድንጋዮች ሊሆኑ ይችላሉ።

3:13
 አለመመቅ “የሚገለጥ ይሆናል”
 አኪጀት “የሚገለጥ ይሆናል”
 አየተመት “የሚታይ ይሆናል”
 አእት “ይታያል”

አኢመቅ “የሚታይ ይሆናል”

ይህ የአማኞች ወይም የመሪዎች አገልግሎት ግልጽ ማሳያ (ማለትም፣ የውስጥ ሐሳቦች፣ ድርጊቶች፣ ዓላማዎች) ቁ. 13 ላይ በሦስትዮሽ በተደጋገሙ ግሎች አጽንዖት ተሰጥቷቸዋል።

1. በግልጽ የሚታይ (ማለትም፣ *phainō*)
2. ማሳየት (ማለትም፣ *dloō*)
3. መታየት (ማለትም፣ *apokaluptō*)

ይህ ግልጽ ማሳያ የአማኞች ፍርድ የግድ መዛመድ የሚኖርበት ከክርስቶስ የፍርድ ወንበር ጋር ነው በ2ቆሮ. 5:10 ካለው።

☐ “ቀኑም ያሳየዋልና” ይህ የሚያመለክተው የብዙ “የጌታ ቀን” ነው፤ እሱም ሁለቱንም ለአማኞች ክብርና ሽልማት እና ለማያምኑት ፍርድ ነው። ሆኖም፣ አማኞች እንኳ በክርስቶስ የፍርድ ወንበር ፊት ቀርበው ምላሽ ይሰጣሉ (2ቆሮ. 5:10፤ ማቴ. 12:36-37፤ 25:31፤ ሮሜ. 2:16፤ 14:12፤ ገላ. 5:10፤ ዕብ. 13:17)።

☐ “እሳት” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት

ልዩ ርዕስ፡ እሳት (ቢዲቢ 77)

እሳት ሁለቱንም፣ አዎንታዊም ሆነ አሉታዊ ፍችዎች አሉት፣ በመጽሐፍ ቅዱስ።

ሀ. አዎንታዊ/Positive

1. ያሞቃል (ኢሳ. 44:15፤ ዮሐንስ 18:18)
2. ብርሃን (ኢሳ.50:11፤ ማቴ. 25:1-13)
3. ያበሰላል (ዘጸ. 12:8፤ ኢሳ. 44:15-16፤ ዮሐንስ 21:9)
4. ያጠራል (ዘኁ. 31:22-23፤ ምሳ. 17:3፤ ኢሳ. 1:25፤ 6:6-8፤ ኤር. 6:29፤ ሚል. 3:2-3)
5. ቅድስና (ዘፍ. 15:17፤ ዘጸ. 3:2፤ 19:18፤ ሕዝ. 1:27፤ ዕብ. 12:29)
6. የእግዚአብሔር አመራር(ዘጸ. 13:21፤ ዘኁ. 14:14፤ 1 ነገሥ. 18:24)
7. የእግዚአብሔር ኃይል ማስታጠቅ (ሐዋ. 2:3)
8. ጥበቃ (ዘካ 2:5)

ለ. አሉታዊ / Negative

1. ያቃጥላል (ኢያ.6:24፤ 8:8፤ 11:11፤ ማቴ. 22:7)
2. ያጠፋል (ዘፍ. 19:24፤ ሌዋ. 10:1-2)
3. ቁጣ (ዘኁ. 21:28፤ ኢሳ. 10:16፤ ዘካ. 12:6)
4. ቅጣት (ዘፍ. 38:24፤ ሌዋ. 20:14፤ 21:9፤ ኢያ. 7:15)
5. የተሳሳተ መናፍስትነት ምልክት (የፍጻሜ) (ራዕ. 13:13)

ሐ. የእግዚአብሔር ቁጣ በኃጢአት ላይ የሚገለጠው በእሳት ዘይቤዎች ነው

1. የእሱ ቁጣ ይነዳል (ሆሴ. 8:5፤ ሶፎ. 3:8)
2. እሱም እሳትን ያወጣል (ነሀ. 1:6)
3. ዘላለማዊ እሳት (ኤር. 15:14፤ 17:4)
4. የመጨረሻው ፍርድ (ማቴ. 3:10፤ 13:40፤ ዮሐንስ 15:6፤ 11 ተሰ. 1:7፤ 11 ጴጥ. 3:7-10፤ ራዕ. 8:7፤ 16:8)

መ. በመጽሐፍ ቅዱስ አንዳሉ በርካታ ዘይቤዎች (ማለትም፣ እርሻ፣ አንበሳ) እሳትም በረከት ወይም መርገም ሊሆን ይችላል፤ በወውደ ጽሑፉ ላይ በመመሥረት ።

☐ “ይፈትነዋል” ይህ የሚያመለክተው የእሳትን አጥሪነት ነው (ዝኪ. 4:5)፤ እሱም ለማጽደቅ እይታ ይፈትናል (ማለትም፣ *dokimazō*)።

ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ ቃላት ለመፈተን እና ለፍችዎቻቸው

ሁለት የግሪክ ቃላት አሉ፣ እነሱም አንዱን ለዓላማ ለመፈተን ሐሳብ ያላቸው።

1. *Dokimazō*፣ *Dokimion*፣ *Dokimasía*

ይህ ቃል ብረታዊነት የአንድን ነገር ጥንካሬ ለመፈተን የሚሆን ቃል ነው (ማለትም፣ ከሜታፎር አኳያ አንድን ሰው) በእሳት። እሳት እውነተኛነት ብረት ያሳያል ያቃጥላልም (ማለትም፣ ያጠራል) ዝገትን። አካላዊው ሂደት ኃይለኛ ፈሊጥ ሆኗል፤ ለእግዚአብሔር እና/ወይም ሰይጣን እና/ወይም ሰዎች ሌሎችን ሲፈትኑ። ይህ ቃል ብቸኛው ጥቅም ላይ የዋለ ነው፣ በአዎንታዊ መልኩ ተቀባይነትን ለማግኘት የሚፈትን ለመሆኑ። እሱም ለመፈተን በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የዋለው

ሀ. በሬዎችን - ሉቃስ 14:19

ለ. ራሳችንን - 1ቆሮ. 11:28

ሐ. እምነታችንን - ያዕቆብ 1:3

መ. እግዚአብሔር እንኳ - ዕብ. 3:9

የእነዚህ ፈተናዎች ውጤት መልካም አንደሚሆን ይታሰባል (ሮሜ. 1:28፤ 14:22፤ 16:10፤ 2ቆሮ. 10:18፤ 13:3፤ ፊሊጵ. 2:27፤ 1ጴጥ. 1:7)። ስለዚህ፣ ቃሉ የሚያሳየው አንዱ የሚፈተሽውና የሚፈተንበት ሐሳብ

ሀ. ጠቃሚ እንዲሆን

ለ. መልካም እንዲሆን

- ሐ. ቅን እንዲሆን
- መ. ዋጋ ያለው እንዲሆን
- ሠ. የተከበረ እንዲሆን

2. Peirazō : Peirasmus

ይህ ቃል ዘወትር ስህተትን የመፈለግ ወይም ያለመቀበልን ዓላማ የሚያሳይ ምርመራን የያዘ ፍች አለው። እሱም ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ከኢየሱስ የምድረ-በዳ ፈተና ጋር ተያይዞ ነው።

ሀ. እሱም የሚያስረዳው ኢየሱስን ለማጥመድ የተሞከረውን (ማቴ. 4:1፤ 16:1፤ 19:3፤ 22:18፤ 35፤ ማርቆስ 1:13፤ ሉቃስ 4:38፤ ዕብ. 2:18)።

ለ. ይህ ቃል (peirazōn) እንደ ሰይጣን መጠሪያ ጥቅም ላይ ውሏል ማቴ. 4:3፤ተሰ. 3:5።

ሐ. እሱም በኢየሱስ ጥቅም ላይ ውሏል፤ እግዚአብሔርን እንዳንፈታተን (ማቴ. 14:7፤ ሉቃስ 4:12) [ወይም ክርስቶስ 1ቆሮ. 10:9]። እሱ ደግሞ የማይሰምር ነገር ለማድረግ መሞከርን መግለጫ ነው (ሐዋ. 9:20፤ 20:21፤ ዕብ.11:29)። እሱ ጥቅም ላይ የዋለው ከአማኞች ፈተና እና ምርመራ ጋር ተያይዞ ነው (1ቆሮ. 7:5፤ 10:9፤ 13፤ ገላ. 6:1፤ 1ተሰ. 3:5፤ ዕብ. 2:18፤ ያዕቆብ. 1:2፤ 13፤ 14፤ 1ጴጥ. 4:12፤ 1ጴጥ 2:9)። እግዚአብሔር ለሦስቱ የሰው ልጅ ጠላቶች ይፈቅዳል (ማለትም፡ ዓለም፣ ሥጋ፣ እና ሰይጣን) በተወሰነ ጊዜና በታ ይገለጡ ዘንድ።

☐ “የእያንዳንዱ ሰው ሥራ ጥራት” ከወውደ-ጽሑፉ አኳያ ይህ የሚያመለክተው የቤተ-ክርስቲያንን ተሳትፎ ነው። ሁሉም መንፈሳዊ ስጦታዎች ቤተ-ክርስቲያንን ለማጎዳ ነው (ዝክ. 12:7)። ምንም ዓይነት መንፈሳዊ ልዩነት አይኖርም፤ በካህናትና በምዕመኑ፣ በመሪውና በተከታዩ መካከል፤ ነገር ግን የሥራ መለያዎች ይኖራል (ዘክ. 16:3)። መሪዎች ይበልጡን ተጠያቂዎች ናቸው (ያዕቆብ 3:1)።

3:14 “እንደ” ይህ ሁለተኛው ነው፤ ተከታታይ የአንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች እሱም ከጸሐፊው አኳያ ትክክለኛ ሆኖ የታሰበ ወይም ለጽሑፉ ዓላማው (ዝክ. ቁ. 12፣14፣15፣17፣18)።

☐ “እሱም ሽልማቱን ይቀበላል” ይህ አንቀጽ የሚያመለክተው ሽልማትን ነው፤ ደኅንነትን ሳይሆን። ሁሉም የተጠቀሱት ሰዎች አማኞች እንደሆኑ ይታሰባል!

የአዲስ ኪዳን የሽልማት ጽንሰ-ሐሳብ በሥራ ከሚሆን ደኅንነት የግድ መለየት ይኖርበታል (ሮሜ 6:23)። በብዙ ሽልማቶች ወይም ባርኮቶች የሚያያዙት ከመታዘዝ ጋር ነበር (ዘዳ. 11:13-32፣27-29፤ መዝሙር 1)። በነገሩ፣ ያ ትክክል ነው። ሆኖም፣ ስጦታ ጸጋ ነው እንጂ ሽልማት አይደለም። የእምነትና የመታዘዝ ሕይወት የደኅንነት ውጤት ነው እንጂ የመዳን ምክንያት አይደለም። ሽልማቶች ሊጠፉ ይችላሉ፤ ደኅንነት ግን ዳግም ሊያዝ ይችላል። ሽልማት ለአማኞች የአገልግሎት እድገት እውቅና መስጠት ነው። ጳውሎስ አሁን የፍጻሜውን ግምገማ ዓለም አቀፍ (ሁለንተናዊ) አድርጎታል (1ተሰ. 2:19-20፤ ፊሊጵ. 2:14-16) ሁሉንም አማኞች ለማካተት። ሽልማት ወንጌልን ለማሰራጨት በተሻለ እና በታማኝነት አገልግሎታቸውን ለተወጡት እውቅና የመስጠት መንገድ ነው። ሽልማት የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ እሱ ሥልጣን በሰጠው በኩል፤ ለእሱ መንግሥት። ልክ እንደ ሌሎቹ ኪዳናዊ ግንኙነቶች፣ አማኞች በተገቢውና በቀጣይነት ምላሽ መስጠት ይጠበቅባቸዋል (1ቆሮ. 9:24-27)። ልዩ ርዕስ፡ የሽልማቶች እና ቅጣት ደረጃዎች 9:24-27 ተመልከት።

3:15 “ማንም የሠራው ቢቃጠል” ፍሬ-አልባ፣ ግለኝነት፣ ከፋፋይነት የክርስትና ሕይወት ምንኛ ያሳዘናል— ለግለሰብ አሳዛኝ፣ ለቤተ-ክርስቲያን አሳዛኝ፣ ብሎም ላልዳኑትም አሳዛኝ!

☐ “እሱ ራሱ ግን ይድናል” ይህ የሚያሳየው የጸጋን ቀዳሚነት ነው፤ ሽልማቱን እንኳ የማጣት አጋጣሚ ቢኖርም።

ይህ ጽንሰ ሐሳብ በእግዚአብሔር ነጻ ደኅንነት፣ በክርስቶስ የተጠናቀቀ ሥራ እና በመንፈስ ቅዱስ መቃተት እና በተቃርኖ ለሁሉም ነገር ዋጋ መስጠት ባለው ውክልናዊ የክርስቲያን ሕይወት መካከል ላለው ሥነ-መለኮታዊ ግራ መጋባት ምላሽ የሚሆን ነው። የእኔ ፍርሃት ይሄንን ጽሑፍ እንደ ቁልፍ ጽንሰ-ሐሳብ መጠቀም ላይ የሚሆነው፣ በቃሉ ባልተዘወተረው ሥነ-መለኮታዊ ምድብ “በሞራል የወደቀ”፣ ሥጋዊ ፣ ሕፃን ክርስቲያን ጥቅም ላይ መዋሉ ነው። ዘመናዊዋ ቤተ-ክርስቲያን ይህን ጽንሰ-ሐሳብ የምትጠቀምበት ውጤታማ ላልሆነ፣ ስሜተ-ቢስ፣ ዓለማዊ ቤተ-ክርስቲያን ነው፤ ነገር ግን እንዳንዴ የሚገልጸው የአዲስ ኪዳን ኃላፊነት የሆነውን መንፈሳዊ እድገት ነው (ዕብ. 5:11-14)።

☐ “ይድናል” ይህ ፍጻሜዊ የሆነ አተያይ አለው። ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ የግሥ ጊዜያቶች ለደኅንነት ጥቅም ላይ የዋሉ

ደኅንነት ውጤት አይደለም፤ ግንኙነት እንጂ። እሱም አንዱ ክርስቶስን ሲያምን የሚጠናቀቅ አይደለም፤ ገና መጀመሩ ብቻ ነው! እሱም የእሳት አደጋ ኢንሹራንስ ፖሊሲ፣ አልያም የመንግሥተ-ሰማያት መግቢያ ትኬት፣ ነገር ግን ክርስቶስን በመምሰል የሚያድግ ሕይወት ነው። በአሜሪካ ምሳሌዎዎ የሆነ አባባል አለን፤ እንዲህ የሚል፣ ጥንዶች ረኝሆን ጊዜ አብረው በኖሩ መጠን፣ ይበልጡን እየተመሳሰሉ ይመጣሉ። ይህ ነው የመዳን ግብ!

ደኅንነት እንደ ተፈጸመ ድርጊት (የተጠናቀቀ)

- ሐዋርያት ሥራ 15:11
- ሮሜ 8:24
- 2 ጢሞቴዎስ 1:9
- ቲቶ 3:5

- ሮሜ 13:11 (የተጠናቀቀን ከትንቢት አዝማሚያ ጋር ያደባልቃል)

ደኅንነት እንደ ሕላዌ አቋም (የተጠናቀቀ)

- ኤፌሶን 2:5፣8

ደኅንነት ቀጣይ ሂደት እንዳለው (የአሁን)

- 1 ቆሮንቶስ 1:18፣ 15:2

- 2 ቆሮንቶስ 2:15

- 1 ጴጥሮስ 3:21

ደኅንነት ወደፊት እንደሚቀዳጁት (የትንቢት በግሥ ጊዜያቶች ወይም በዐውደ-ጽሑፍ)

- ሮሜ 9፣10፣ 10፣9፣13

- 1 ቆሮንቶስ 3:15፣ 5:5

- ፊሊጵስፎስ 1:28;

- 1 ተሰሎንቄ 5:8-9

- ዕብራውያን 1:14፣ 9:28

- 1 ጴጥሮስ 1:5፣9

ስለዚህ፣ ደኅንነት የሚጀምረው በመነሻ የእምነት ውሳኔ ነው (ዮሐንስ 1:12፣ 3:16፣ ሮሜ. 10:9-13)፣ ነገር ግን ይህ የግድ መቀጠል ያለበት የሕይወት ስልት በሆነ የእምነት ሂደት ነው (ሮሜ. 8:29፣ ገላ. 3:19፣ ኤፌ. 1:4፣ 2:10)፣ እሱም አንድ ቀን በዕይታ እንቀዳጅለን (1 ዮሐንስ 3:2)። ይህ የመጨረሻው ደረጃ መክበር ይባላል። ይህም ሊብራራ የሚችለው እንደ

1. የመነሻ ክብር — መጽደቅ (ከኃጢአት ቅጣት መዳን)
2. ቀጣይነት ያለው ደኅንነት — መቀደስ (ከኃጢአት ኃይል መዳን)
3. የመጨረሻ መዳን — መክበር (ከኃጢአት ሕላዌ መዳን)

1ቆሮንቶስ 3:16-17

¹⁶የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንደ ሆናችሁ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንዲኖርባችሁ አታውቁምን? ¹⁷ማንም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ እግዚአብሔር እርሱን ያፈርሰዋል፤ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ቅዱስ ነውና፣ ያውም እናንተ ናችሁ።

3:16 “የእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ እንደሆናችሁ አታውቁምን” “መቅደስ” ከሚለው ምንም አንቀጽ የለም (ማለትም፣ *naos*፣ ማዕከላዊው የማምለኪያ ስፍራ ራሱ)። “እናንተ” የሚለው ተውላጠ ስም የብዙ ቁጥር ሲሆን፣ “መቅደስ” ግን የነጠላ ቁጥር ነው፣ ስለዚህ፣ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ “መቅደስ” የግድ የሚያመለክተው ሁሉንም የቆሮንቶስ አብያተ-ክርስቲያናትን ነው (2ቆሮ. 6:16፣ ኤፌ. 2:21-22)፣ ይህም በርካታ የቤት አብያተ-ክርስቲያናትን የሚያካትት።

የአይሁድ እምነት አትኩሮት እያደገ የመጣው በመቅደስ አምልኮና በሕዝብ የአምልኮ ሥነ-ሥርዓት ነው (ኤርምያስ 7) በየህዌ ላይ ከሚሆን የግል እምነት ይልቅ። ጉዳዩ የት ወይም መቼ ወይም እንዴት እንደሚመለከ አይደለም፣ ግን አንዱ ከማን ጋር ግንኙነት እንደሚያደርግ ነው፣ እግዚአብሔር። ኢየሱስ አካሉን የተመለከተው እንደ እግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ነው (ዮሐንስ 2:21)። ኢየሱስ ከብኪ ቤተ-መቅደስ ይበልጣል (ማቴ. 12:6)። የእግዚአብሔር ተግባር ከተቀደሰ ሕንፃ ወደ ተቀደሰ (ማለትም፣ የተዋጀ፣ ቅዱስ) የአማኞች አካል ተሸጋግሯል። የእግዚአብሔር ተግባር አትኩሮት በዓለም ላይ ሰዎች ናቸው! የኢየሱስ አካል አሁን ቦታ ነው፣ በተጠቃለለም ሆነ በግለሰብ ደረጃ።

☐ “የእግዚአብሔር መንፈስ በእናንተ እንደሚያድር” “ማደር” የአሁን የድርጊት አመለካኝ ነው። “እናንተ” የብዙ ቁጥር ነው። በብኪ የመቅደስ ለየህዌ የተለየ ማደሪያ ስፍራ የመሆን ጽንሰ-ሐሳብ፣ እዚህ በአዲስ ኪዳን ቤተ-ክርስቲያን የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ስፍራ የመሆን ጽንሰ-ሐሳብ በትይዩ ያሳያል።

የሚያድረው መለኮት ጽንሰ-ሐሳብ በአዲስ ኪዳን ተደጋጋሚ ነው። ሦስቱም ሁሉ የሥላሴ አካላት በአማኞች ላይ ያድራሉ።

1. መንፈስ ቅዱስ (ዮሐንስ 14:16-17፣ ሮሜ. 8:9፣11፣ 1ቆሮ. 3:16፣ 6:19፣ 2ጢሞ. 1:14)
2. ወልድ (ማቴ. 28:20፣ ዮሐንስ 14:20፣23፣ 15:4-5፣ ሮሜ. 8:10፣ 2ቆሮ. 13:5፣ ገላ. 2:20፣ Eph. 3:17; Col. 1:27)
3. ሁለቱም አብ እና ወልድ (ዮሐንስ 14:23 እና 2ቆሮ. 6:16)

3:17 “ማንም የእግዚአብሔርን መቅደስ ቢያፈርስ፣ እግዚአብሔር እሱን ያፈርሰዋል” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር ነው፣ እሱም የሚያሳየው እውነት፣ መንፈሳዊ ያልሆኑ አማኞች የቤተ-ክርስቲያንን ሥራ እንደሚጎዱ ነው (ማለትም፣ መሪዎች ወይም አንጃዎች)። እዚህ ያለው አጽንዖት የግለሰብ አማኝ ድርጊት ላይ ነው። ይህ ደኅንነታቸውን አይጎዳውም፣ ቁ. 15፣ ነገር ግን ቀዳሚነታቸውንና ሽልማታቸውን።

ግለኝነት፣ ፍሬ-አልባ ሕይወት በሚኖሩ አማኞች የከፋው አሳዛኝ ነገር፣ ያላቸው የሀብትና የኃይል አቅም ነው። ወንጌልን ያውቃሉ፤ መንፈሱም አላቸው፣ ነገር ግን እነሱም ሆኑ ቤተ-ክርስቲያን በእነሱ ድርጊት ይጎዳሉ። በዚህን ስፍራ ነው ሉቃስ 12:48 ጮኾ የሚናገረው! ላንተስ ይናገርሃልን?

Phtheiro (ማፍረስ) የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን በርካታ አጠቃቀሞች አሉት።

1. በአካል ማበላሸት ወይም ማጥፋት (ማለትም፣ የበሰበሰ ፍራፍሬ ወይም የተላ ሥጋ፣ ከዘይቤ አኳያም ቢሆን ዋጋ ማሳጣት)
2. ከሞራል አኳያ ማበላሸት ወይም ማጥፋት (ማለትም፣ የአንድን አትሌቲካዊ ግጥሚያ ሕጎችን መስበር ወይም አንዱን በግብረ ሥጋ ግንኙነት ማሳት)
3. ማፍረስ

ሀ. አካላዊ
ለ. መንፈሳዊ
ሐ. ዘላለማዊ

ትርጉሙን የሚወስነው እዛው ዐውደ-ጽሑፉ ብቻ ነው። እዚህ ጥቅም ላይ የዋሉት ትይዩ ሐረጎች ናቸው፤ ነገር ግን በእያንዳንዱ ሐረግ ተመሳሳይ ትርጉም ለመያዙ ርግጠኝነት የለም፤ ምክንያቱም የመጀመሪያው ቤተ-ክርስቲያንን ሲጠቅስ ሁለተኛው ሰውን በመሆኑ ነው። ይህ ቃል በዐውደ-ጽሑፉ የሚያመለክተው የዳኑትን ነው፤ ግን ያበሰሉ አማኞች እነሱም ከፋፋዩን መንፈስ ያመጡና በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን እንዲያደግ ያደረጉ። ልዩ ርዕስ 15:42 ተመልከት።

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ “ማፍረስ” ምን እንደሆነ ለመግለጽ አስቸጋሪ ነው (ማቴ. 18:6፤ ሉቃስ 17:1-2፤ ሮሜ. 14:15፤ 1ቆሮ. 5:5፤ 8:11፤ 1ጢሞ. 1:20)

በዚህ ርዕስ-ጉዳይ ላይ ስሆን፤ እኔ በግሌ ይሄንን ቃል አላምንም (እና ተያያዥ ቃላትን) ተቀባይነት ባለው መልኩ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል፤ ይህም የጠፋ ሰዎች አካላዊ ጥፋት (Fudge፤ *The Fire That Consumes* (የሚባለው እሳት))፤ ግን ይልቁንም የእነሱ ሕሊና፤ ከእግዚአብሔር ለዘላለም የሚለዩበት (ማለትም፤ ገሃነም፤ ዳን. 12:2፤ ማቴ. 25:46፤ ሐዋ 24:15)።

እንዲያውም ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ እዚህ የጠቀሰው የሚዛመደው ከቆሮ. 5:5 እና 1ጢሞ. 1:20 ጋር ነው፤ እዚያም አንዱን በቤተ-ክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ከጎብረት ማስወጣትን ነው (ግን ዘወትር በተስፋና በጸሎት እንደሚመለስ፤ ንስሐን ተከትሎ)።

☐ “የእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ቅዱስ ነውና፤ እሱም እናንተ ናችሁ” ይህ የተጠቃለለ ጽንሰ-ሐሳብ ነው። ተያያዥ ሎጂካዊ አንድምታው የሚሆነው፤ ግለሰብ አማኞችም የእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ መሆናቸውን ነው (1ቆሮ. 6:19)። ክርስቲያኖች የተጠሩት ለቅድስና ነው (ማቴ. 5:48፤ ሌፌ. 1:4)።

ልዩ ርዕስ፡ ቅዱስ

- I. ብሉይ ኪዳን
 - ሀ. *kadosh* (BDB 872) የሚለው ቃል ሥርወ-ቃል ርግጠኛ አይደለም፤ ምናልባት ከነዓናዊ ይሆናል። ሊሆን የሚችለው ከፊሉ ሥር (ማለትም፤ *kd*) ፍቺው “መከፋፈል” ነው። ይህም የታወቀው ማብራሪያ ምንጭ ነው “መለየት (ከከነዓናውያን ባህል፤ ዘዳ. 7:6፤ 14:2፤ 21፤ 26:19) ለእግዚአብሔር ጥቅም።”
 - ለ. እሱም የሚዘመደው ከእግዚአብሔር መገኘት ጋር ነው፤ በነገሮች፤ በታዎች፤ ጊዜያት፤ እና ሰዎች። እሱም በዘፍጥረት ላይ በጥቅም ላይ አልዋለም፤ ግን በዘጸአት፤ ሌዋውያን፤ እና ዘጎልቁ ላይ የተለመደ ነው።
 - ሐ. በትንቢታዊ ሥነ-ጽሑፍ (በተለይም፤ ኢሳይያስና ሆሴዕ) አካላዊ ነገሩ ቀድሞ የነበረው፤ ግን ወደፊት በተጋነነ መልኩ አይመጣም። እሱም የእግዚአብሔርን ማንነት የሚያሳይ መንገድ ይሆናል (ኢሳ. 6:3)። እግዚአብሔር ቅዱስ ነው። የእሱ ስም ባሕርይን የሚወክለው ቅዱስ ነው። የእሱ ሕዝቦች የእሱን ባሕርይ ለተቸገረው ዓለም የሚገልጡት ቅዱሳን ናቸው (ኪዳንን በእምነት እስከ ታዘዙ ድረስ)።
 - መ. የእግዚአብሔር ምሕረትና ፍቅር ከሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳቦች፤ ከኪዳናት፤ ፍትሕ፤ እና ጠቃሚ ባሕርይ የሚለያይ አይደለም። በዚህ ስፍራ ያለው ክርክር እግዚአብሔር ወደ አልተቀደሱት፤ የወደቁት፤ ዐመጸኛ ሰዎች መሆኑ ነው። አስደናቂ የሆነ አንቀጽ አለ፤ እግዚአብሔር እንደ “ምሕረትን የተሞላ” እና እግዚአብሔር እንደ “ቅዱስ” መካከል በRobert B. Girdlestone፤ *Synonyms of the Old Testament*፤ (የብሉይ ኪዳን ተመሳሳሎ) ገጽ. 112-113።
- II. አዲስ ኪዳን
 - ሀ. የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት (ከሉቃስ በስተቀር) የዕብራዊ አስተሳሰቦች ናቸው፤ ግን የኮኔ ግሪክ ተጽዕኖ አለባቸው (ማለትም ሴፕቱጋጂንት)። እሱም የግሪክ የብኪ ትርጉም ነው እንጂ የጥንታዊ ግሪክ ሥነ-ጽሑፍ፤ አስተሳሰብ፤ ወይም ሙዳየ ቃላታቸውን የሚቆጣጠር አይደለም።
 - ለ. ኢየሱስ ቅዱስ ነው፤ ምክንያቱም እሱ የእግዚአብሔር እና እንደ እግዚአብሔር ስለሆነ (ሉቃስ 1:35፤ 4:34፤ ሐዋ. 3:14፤ 4:27፤ 30)። እሱ ቅዱሱና ጸድቁ ነው (ሐዋ. 3:14፤ 22:14)። ኢየሱስ ቅዱስ ነው፤ ምክንያቱም ኃጢአት የሌለበት ስለሆነ (ዮሐንስ 8:46፤ 2ቆሮ. 5:21፤ ዕብ. 4:15፤ 7:26፤ 1ጴጥ. 1:19፤ 2:22፤ 1ዮሐንስ 3:5)።
 - ሐ. እግዚአብሔር ቅዱስ ስለሆነ፤ ልጆቹም ቅዱሳን መሆን አለባቸው (ሌዋ. 11:44-45፤ 19:2፤ 20:7፤ 26፤ ማቴ. 5:48፤ 1ጴጥ. 1:16)። ኢየሱስ ቅዱስ ስለሆነ፤ ተከታዮቹም ቅዱሳን መሆን ይገባቸዋል (ሮሜ. 8:28-29፤ 2ቆሮ. 3:18፤ ገላ. 4:19፤ ሌፌ. 1:4፤ 1 ተሰ. 3:13፤ 4:3፤ 1ጴጥ. 1:15)። ክርስቲያኖች የዳኑት ክርስቶስን በመምሰል እንዲያገለግሉ ነው (ቅድስና)።

1ቆሮንቶስ 3:18-23

¹⁸ማንም ራሱን አያታልል፤ ከእናንተ ማንም በዚች ዓለም ጥበበኛ የሆነ ቢመስለው ጥበበኛ ይሆን ዘንድ ሞኝ ይሁን። ¹⁹⁻²⁰የዚህች ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ፊት ሞኝነት ነውና። እርሱ ጥበበኞችን በተንኩላቸው የሚይዝ፤ ደግሞም፡- ጌታ የጥበበኞችን አሳብ ከንቱ እንደ ሆነ ያውቃል ተብሎ ተጽፎአልና። ²¹ስለዚህም ማንም በሰው አይመካ። ነገር ሁሉ የእናንተ ነውና፤ ²²ጳውሎስ ቢሆን አጵሎስም ቢሆን ኬፋም ቢሆን ዓለምም ቢሆን ሕይወትም ቢሆን ሞትም ቢሆን ያለውም ቢሆን የሚመጣውም ቢሆን፤ ²³ሁሉ የእናንተ ነው። እናንተም የክርስቶስ ናችሁ ክርስቶስም የእግዚአብሔር ነው።

3:18 “ማንም ሰው ራሱን አያታልል” ይህ የአሁን ተተካሪ ሆኖ አሉታዊ ሐረግ መሥራች ግሥ ነው። እሱም ዘወትር ፍቺው ቀደም ሲል በመካሄድ ላይ ያለን ድርጊትም ማስቆም ነው። አንዳንዶቹ በቆሮንቶስ የነበሩ አማኞች፤ በራሳቸው ይኮሩ ነበር፤ በአባልነታቸው፤ ከተወሰኑ መሪዎች ጋር በመተሳሰራቸው እና/ወይም በተለየ እውቀታቸው።

“ማሳት” የሚለው ቃል የ*apataō* የተጠናከረ ቅርጹ ነው (ሌፌ. 5:6፤ 1ጢሞ. 2:14፤ ያዕቆብ 1:26) *ek* ከሚለው ቅድመ-ተቀጥላ ጋር (ሮሜ. 7:11፤ 16:8፤ 2ተሰ. 2:3)። ይህ ቃል ከ*planāō* ጋር ተመሳሳይ ነው (ማለትም፤ መንከራተት፤ ማፈንገጥ፤ የጎን መሄድ)፤ እሱም ጥቅም ላይ የዋለው

አንድ ዓይነት ነጥብ ባላቸው ወንጌላት (Synoptic)፣ የዮሐንስ ጽሑፎች፣ እና ጳውሎስ (1ቆሮ. 6:9፤ 15:33 እና ቅጽል በ1ቆሮ. 6:8)። ራስን ማሳት አሳዛኝ መንፈሳዊነት ነው (ሮሜ. 12:16፤ ገላ. 6:3፤ 2ጢሞ. 3:13፤ 1ዮሐንስ 1:8)። ጳውሎስ ምናልባት ምሳ. 3:7 ወይም ኢሳ. 5:21 ወይም ደግሞ ኤር. 9:23-24 ጠቅሶ ሊሆን ይችላል። አብዛኞቹ የቆሮንቶስ አንጃ መሪዎች ራሳቸውን የበሰሉና ብልህ አድርገው ያስቡ ነበር፤ ነገር ግን ራሳቸውን ያሳቱ ነበሩ።

▣ “አንድ” ይህ አንድኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ብዙዎች በራሳቸው ይኮሩ ነበር፤ በመንፈሳዊነት ሐሳባቸው ወይም በመንፈሳዊ ተስጥታቸው ወይም በእውቀታቸው። እነዚህ አዝማሚያዎች ኋላ ላይ ግኖስቲሲዝም ተብሎ ለሚጠራው ተመሳሳይ ነበር። ከታሪክ አኳያ ርግጠኛ መሆን አይቻልም፤ ማለትም ቆሮንቶስ በዚህ እየተስፋፋ መጥቶ በነበር የግሪክ ምሁራን አመለካከት ተጽዕኖ ወደቀው ስለመሆናቸው። ይህ የአመለካከት ሥርዓት (ጽንፈኛ ምንታዊነት በመንፈስና በቁስ አካል መካከል) እስከ ሁለተኛው ክፍለ-ዘመን የተሟላ ዶሴ አልነበረውም፤ ነገር ግን እሱ የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ተጽራሪ አመለካከት ነበር።

▣ “ከእናንተ ማንም በዚች ዓለም ጥበበኛ የሆነ ቢመስለው” ይህ የሚያመለክተው እሱ/እሷ የተለየ እውቀት ወይም መረዳት እንዳለው የሚመስለውን ነው። በቤተ-ክርስቲያንም የበላይነት እንዳላቸው የሚገልጹ ነበሩ፤ ይህም በመንፈሳዊነታቸው፣ እውቀት፣ ማኅበራዊ አቋም፣ ወይም ምሁርነት ነው። ይህም ሊያመለክት የሚችለው 1:12፤ 3:5፤ 21 የተጠቀሱት የአንጃዎች ቡድን መሪዎችን ነው።

▣ “ሞኝ መሆን አለበት” ይህ የድርጊት መካከለኛ (መስካሪ) ተተኳሪ ነው። የእግዚአብሔር ወንጌል፣ ክርስቶስ ራሱ ብቻ ነው ትክክለኛው ጥበብ። ይህ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው ዘወትር “የዚህን ዓለም ጥበብ” ለመግለጽ ነው (ዝክ. 1:18፤ 27፤ እና እዚህ)። ጳውሎስ እንዲያውም 4:10 ላይ ተጠቅሞበታል፤ በሰላቅ መልኩ፣ ከቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ጋር በተያያዘ፣ እነሱም ስለ ሰው ጥበብ የሚገልጹትና የሚያጋንኑት። ልዩ ርዕስ፣ ለሞኝ ሰዎች አባባል 15:36 ላይ ተመልከት።

3:19 “የዚህ ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ፊት ሞኝነት ነው” ይህ የሆነበት ምክንያት፣ እሱ የተመሠረተው በተወሰነ፣ ዓለማዊ፣ የተገደበ፣ የወደቀ እውቀት በመሆኑ ነው (ዝክ. 1:18፤ 21፤ 23፤ 25)። ለ“ሞኝነት” 1:25 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

3:19-20 የሚከተሉት በመጠኑ የተሻሻሉት ጥቅሶች የተወሰዱት ከኢዮብ 5:13 እና መዝሙር 94:11 ነው። “ጥበበኝነት” ለሚለው ቃል 2ቆሮ. 4:2 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

- 3:21
- አአመመቅ “ስለዚህ ማንም በሰው አይመካ”
- አኪጀት “ስለዚህ ማንም በሰው አይመካ”
- አየተመት “ስለዚህ ማንም ስለ ሰዎች መሪዎች አይመካ”
- አአት “ማንም፣ እንግዲህ የሰው ልጆች በሚያደርጉት አይመካ”
- አአመቅ “ስለዚህ በሰው ልጆች መመካት አያስፈልግም”

ይህም ከኤር. 9:23-24 የተጠቀሰ ይሆናል። የሰው ትምክህት በ1ቆሮ. በርካታ ጊዜ ተጠቅሷል (ዝክ. 1:29፤ 31፤ 3:21፤ 4:7፤ እና 2ቆሮ. 5:12፤ 10:17፤ 11:2፤ 18፤ 30፤ 12:1፤ 5፤ 6፤ 9)። ልዩ ርዕስ 5:6 ተመልከት። እሱም በቆሮንቶስ ዋናው ችግር ነበር (እና በሰዎች ባጠቃላይ)። ይህ ችግር ባብዛኛው የሚያያዘው ከቤተ-ክርስቲያን ጋር ነው፤ ከጥቂት መሪዎች ይልቅ፤ ተከታዮችም ኃላፊነት አለባቸው። ይህም ድምጽ፣ የዘመናዊዎቹን ክፍለ-ሃይማኖት አጥባቂነትና ኩራትን ይመስላል (ማለትም፣ እኔ የካልቪን ነኝ፤ እኔ የዌስሊ ነኝ፤ እኔ የ... ነኝ፤ ዝክ. 4:6)።

3:21A-22 ጳውሎስ እያስረገጠ ያለው ሁሉም ነገር (ማለትም፣ እንደ ሮሜ 8:38-39 ካለው ዝርዝር ጋር እጅግ የሚመሳሰል) በክርስቶስ በኩል ያሉትን አማኞች ይመለከታል፤ የተዘረዘሩትንም ሰባክያን ጨምሮ። *kosmos* የሚለው ቃል (ማለትም፣ ዓለም) እዚህ ጥቅም ላይ የሚውል በአምንታዊ መልኩ ነው፤ ለተፈጥሮ ቅደም ተከተል (LXX የዘፍ. 1:31)። አማኞች ወራሽ ባልደረቦች ናቸው፤ ሁሉንም ነገር እና ሁሉንም ጊዜያት፣ በክርስቶስ በኩል (ሮሜ. 8:12-17)። ራስህን አትገድብ።

ልዩ ርዕስ *Cosmos* (ዓለም) የሚለው ቃል በጳውሎስ አጠቃቀም

- ጳውሎስ *Cosmos* የሚለውን ቃል በበርካታ መንገዶች ይጠቅሳል፤
1. ፍጥረት ሁሉ (ሮሜ 1:20፤ አፌ. 1:4፤ 1ቆሮ 3:28፤ 8:4፤ 5)
 2. የምንሮርበት ጥላኔት (2ቆሮ 1:17፤ ኤፌ. 1:10፤ ቆላ 1:20፤ 1ጢሞ 1:15፤ 3:16፤ 6:7)
 3. ሰዎች (1:27-28፤ 4:9፤ 13፤ ሮሜ 3:6፤ 19፤ 11:15፤ 2ቆሮ 5:19፤ ቆላ 1:6)
 4. ከእግዚአብሔር ተለይቶ የተደራጀና እና የሚሠራ የሰዎች ስብስብ (1:20-2፤ 2:12፤ 3:19፤ 11:32፤ ገላ 4:3፤ ኤፌ. 2:2፤ 12፤ ፊል 2:15፤ ቆላ 2:28፤ 20-24)። ይህ ከዮሐንስ አጠቃቀም ጋር በጣም የሚመሳሰል ነው (1ዮሐ 2:15-17)።
 5. አሁን ያለንበት ዓለም መዋቅሮች (7:29-31፤ ገላ 6:14 ከፊል 3:4-9፤) ይህም ጳውሎስ የአይሁድ መዋቅርን የሚገልጽበት ነው።

በአንዳንድ ሁኔታዎች እነዚህ መደራረቦች ስላሉ ሁሉንም አጠቃቀም ለይቶ ለመመደብ አስቸጋሪ ነው። ይህ ቃል በጳውሎስ ሐሳብ እንዳሉት እንደ ብዙዎቹ ሊገለጽ የሚገባው አስቀደሞ በተሰነ ፍቺ ሳይሆን በዙሪያው ባለው አውድ መሠረት ነው። የጳውሎስ ቃላት (የሙያ) ተስማሚነት ያላቸው ነበሩ (ጀምስ ስቴዋርት፣ *A Man in Christ*)። ጳውሎስ ስርዓትን የተከተለ ሥነ-መለኮትን ለመመሥረት እየጣረ ሳይሆን ዋና ዓላማው ወንጌልን መስበክ ነበር ፤ እርሱም ሁሉን የሚለውጥ ነው!

3:23 “እናንተም የክርስቶስ ናችሁ” “እናንተ” አጽንዖትና የብዙ ቁጥር ነው። ይህም ክርስቶስ በቤተ-ክርስቲያን ያለውን የላቀ ስፍራ ያሳያል (ዝክ. 1:29-31)። ይህም ደግሞ እነሱ እንደ አማኞች ያላቸውን ኃላፊነት ይጠቁማል።

▣ “ክርስቶስም የእግዚአብሔር ነው” ይህ የሚያሳየው ክርስቶስ በሥጋው ለአብ መታዘዙን ነው (ዝክ. 11:3፤ 15:28)። ይህ የይዘት ጉዳይ አይደለም (ዮሐንስ 1:1-3)፤ የአሠራር እንጂ። ሥላሴ (ልዩ ርዕስ 2:10 ላይ ተመልከት) ተግባር-ተኮር ነው።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ከክርስትና ስብከት ጋር በተያያዘ የወተትና ጠንካራ ምግብ ልዩነት ምንድነው?
2. ክርስቲያኖች ለፍርድ በእግዚአብሔር ፊት ይቆማሉን? ከሆነስ፣ ለምን?
3. በቁ. 10-15 የተመለከተው ማነው?
4. ቁ.16 የሚያመለክተው ግለሰብ አማኞችን ነው ወይስ ቤተ-ክርስቲያንን በሙላት?
5. “ማፍረስ” የሚለው ቃል በቁ. 17 ምን ማለት ነው? ከቁ. 15 ጋር እንዴት ይዛመዳል?
6. የክርስቶስ ለአብ መታዘዝ፣ እሱም በቁ. 23 እና 15:28 ላይ በግልጽ የተቀመጠው፣ እሱ መለኮት አይደለም ማለት ነውን?

1ኛ ቆሮንቶስ 4

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
የሐዋርያት አገልግሎት	የእግዚአብሔር ምሥጢራት መጋቢዎች	አገልግሎቶች	የክርስቶስ ሐዋርያት	ማጠቃለያዎች (3:18-4:13)
4:1-5	4:1-5 ስለ ክርስቶስ ሞኞች	4:1-5	4:1-5	4:1-5
4:6-13	4:6-13 የጳውሎስ አባታዊ ክብካቤ	4:6-7 4:8-13 አባታዊ ተግሣጽና ማስጠንቀቂያ	4:6-7 4:8-13	4:6-13 ማመልከቻ
4:14-21	4:14-21	4:14-21	4:14-17 4:18-21	4:14-17 4:18-21

**የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)
የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል**

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

የምዕራፍ 4 አጭር ርዕስ-ጉዳይ

- ሀ. ቁጥር 1-5 የክርስቲያኖችን ፍርድና እንደሚፈረድባቸው በተመለከተ ነው።
- ለ. ቁጥር 6-13 ኩሩ የቆሮንቶስ መሪዎችንና እውነተኛ ሐዋርያትን በተቃርኖ ያሳያል።
- ሐ. በቁጥር 14-21 ጳውሎስ የእሱን ሥልጣንና የጉዞ ዕቅድ ከተቃዋሚዎች ከስ አኳያ ያብራራል።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 4:1-5
 'እንዲሁ ሰው እኛን እንደ ክርስቶስ ሎሌዎችና እንደ እግዚአብሔር ምሥጢር መጋቢዎች ይቀጠረን።' እንደዚህም ሲሆን፣ በመጋቢዎች ዘንድ የታመነ ሆኖ መገኘት ይፈለጋል። ³ነገር ግን በእናንተ ዘንድ ወይም በሌላ ሰው ዘንድ ብፈረድ ለእኔ ምንም አይደለም፤ እኔም በራሴ እንኳ አልፈርድም፤ ⁴በራሴ ላይ ምንም አላውቅምና፣ ነገር ግን በዚህ አልጸድቅም፤ እኔን የሚፈርድ ግን ጌታ ነው። ⁵ስለዚህም በጨለማ የተሰወረውን ደግሞ ወደ ብርሃን የሚያወጣ የልብንም ምክር የሚገልጥ ጌታ እስኪመጣ ድረስ ጊዜው ሳይደርስ አንዳች አትፍረዱ፤ በዚያን ጊዜም ለእያንዳንዱ ምስጋናው ከእግዚአብሔር ዘንድ ይሆናል።

4:1 “እንዲሁ ሰው እኛን በዚህ መልክ ይቆጠረን” ይህ የአሁን መካከለኛ (አስረጅ) ተተኪ ነው። አማኞች የግድ የመሪዎችን አቋም መገምገም ወይም ግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርባቸዋል። ለእግዚአብሔር መንግሥት መሪነት፣ አገልጋይነት/መጋቢት ነው (ማርቆስ 10:42-44)። የጳውሎስ ሥነ-መለኮት የተከተለው የኢየሱስን ቃላት ነው።

▣ “የክርስቶስ አገልጋዮች” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይነት አመራር

የእግዚአብሔር መሪዎች ለቤተ-ክርስቲያን ስጦታ ናቸው (ኤፌ. 4:11)፤ ግን እነሱ አሁንም አገልጋይ ናቸው፤ አለቆች ሳይሆኑ! ጳውሎስ በርካታ ቃላት ተጠቅሟል፤ የአገልጋይ/መጋቢ ጽንሰ-ሐሳብን ለመግለጽ፣ በቆሮንቶስ መልዕክቶች።

1. የቤት ውስጥ ድጋፍ (በዋነኛነትም፣ “ቆሻሻ ለማንሣት”)
 - ሀ. *diakonos*፣ 1ቆሮ. 3:5፤ 2ቆሮ. 3:6፤ 6:4፤ 11:15 (ሁለቱ)፤ 23
 - ለ. *diakonia*፣ 1ቆሮ. 16:15፤ 2ቆሮ. 3:7፤ 8፤ 9 (ሁለቱ)፤ 4:1፤ 5:18፤ 6:3፤ 8:4፤ 9:1፤ 13፤ 11:8
 - ሐ. *dialoneō*፣ 2ቆሮ. 3:3
2. አገልጋይ ወይም ረዳት፣ *hupretēs* (በአዲስ ኪዳን ለበርካታ የተለያዩ ዓይነት አገልጋዮች ጥቅም ላይ ውሏል)፣ 1ቆሮ. 4:1
3. ባርያ (አንዱ የሌላው ገንዘብ የሆነና በሌላው የሚታዘዝ)
 - ሀ. *doulos*፣ 1ቆሮ. 7:21፤ 22 (ሁለቱ)፤ 23፤ 2ቆሮ. 4:5
 - ለ. *douloō*፣ 1ቆሮ. 9:19
4. ባልደረባ፣ ድጋፍ ሰጪ (ድብልቅ የ*sun* + ሠራተኛ)፣ *sunergos*፣ 2ቆሮ. 1:24
5. አቅራቢ (በዋነኛነትም ዘማርያንን በገንዘብ የሚደግፍ)
 - ሀ. *chor'geō*፣ 2ቆሮ. 9:10
 - ለ. *epichor'geō*፣ 2ቆሮ. 9:10
6. አገልጋይ (በሴፕቲዋጂንት ጥቅም ላይ የዋለ፣ የሴፍ ለጲጢፋራ፣ ኢያሱ ለሙሴ፣ ሳሙኤል ለኤሊ፣ አቢሳ ለዳዊት እና ሌዋውያን ለእስራኤል (*leitourgia*፣ ማለትም፣ በሴፕቲዋጂንት ለአገልግሎት አጠቃላይ ስም)፣ 2ቆሮ. 9:12) እነዚህ ሁሉ ቃላት የሚያሳዩት ጳውሎስ ስለ አገልግሎት ያለውን መረዳት ነው። አማኞች የክርስቶስ ናቸው። ክርስቶስ ሌሎችን እንዳገለገለ (ማርቆስ 10:45)፣ አማኞችም ሌሎችን ያገለግላሉ (1ዮሐንስ 3:16)። የቤተ-ክርስቲያን አመራር ያገልጋይነት አመራር ነው (ማቴ. 20:20-28፤ ማርቆስ 10:32-45፤ ሉቃስ 22:24-27)። እነዚህ ትምክህተኞች፣ ኩራተኞች ከፋፋዮች ወንጌልን ጨርሶ አልተረዱትም እናም የኢየሱስን አገልግሎትና ልብ ሊያማክሉ አልቻሉም!

▣ “መጋቢዎች” ይህ ድብልቅ የግሪክ ቃል ነው፤ ከ“ቤት” እና “ሕግ።” እሱም ቤትን/ብረትን የሚያስተዳድርና ለባለቤቱ ተጠሪ የሆነ ነው (ማለትም፣ ማቴዎስ ላይ ያለው ቃል 25:14-46፤ ሉቃስ 16:1፤ ጽንሰ-ሐሳብም “መመደብ” “ለአንዱ የተወሰነለትን”)። ይህ ለወንጌል ታማኝነት አጽንዖት የሚሰጥ ነው፤ በኃላፊነት ላይ (ዝክ. ህ. 2፤ 4:1፤ 9:17፤ ቆላ. 1:25፤ 1ተሰ. 2:4፤ ቲቶ 1:7፤ 1ጴጥ. 4:10)። እግዚአብሔር በመጋቢዎቹ ላይ ይፈርዳል (ዝክ. ቁ. 4፤ 5፤ 3:13)። እንዴት ያለ አስፈሪ ዕድልና ግዴታ ነው!

▣ “የእግዚአብሔርም ምሥጢሮች” ይህ ቃል በተለያዩ መንገድ በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል። ቀዳሚ የሚሆነው መታመኛ ሊሆን የሚችለው፣ እግዚአብሔር አይሁድንና አሕዛብን በክርስቶስ በኩል አስተባብሮ ወደ አንድ ቤተሰብ ማምጣቱ ነው፤ በዚያም ዘፍ. 3:15 እና 12:3ን መፈጸም። ልዩ ርዕስ፡ ምሥጢር 2:1 ተመልከት።

▣ “እናም አንዱ የታመነ ሆኖ እንዲገኝ” ይህ ቅጽል *pistos* ነው። ኢየሱስ የታማኝን አገልጋይ ጽንሰ-ሐሳብ ማቴ. 24:45፤ 25:21፤ 23 ላይ ተጠቅሟል!

ልዩ ርዕስ፡ እምነት፣ ማመን ወይም ተአማኒ (ፒስቲስ (ስም)፣ ፒቴዎ (ግስ)፣ ፒስቶስ (ገላጭ))

ሀ. ይህ ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እጅግ ወሳኝ የሆነ ቃል ነው (ዕብ 11:1፤ 6 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ ቃል የኢየሱስ የመጀመሪያዎቹ ስብከቶች ማዕከላዊ ጭብጥ ነበር (ማር 1:15 ይመልከቱ)። ቢያንስ ቢያንስ ሁለት ቃል ኪዳናዊ ግዴታዎች አሉት ንስሐ እና እምነት (1:15፣ ሐዋ 3:16፤ 19፤ 10:21 ጋር ያነጻጽሩ)

ለ. የቃሉ ሥርወ ግሥ

1. በብሉይ ኪዳን ይህ ቃል ያለው ትርጓሜ ታማኝነት፣ የሚታመን የሚል ሲሆን የእግዚአብሔርን ባሕርይ እንጂ የሰው ልጆችን ባሕርይ አያመለክትም።
2. ይህ ቃል የመጣው ከዕብራይስጡ (ኢሙን፣ ኢሙነሃ) ከሚለው ሲሆን ትርጓሜውም “እርግጠኛ መሆን ወይም መረጋጋት” ማለት ነው። የሚያድን እምነት የአንድ ሰውን አእምሮዊ (እውነቱን መቀበል)፣ ግብረገባዊ አኗኗርን (የኗኗር ዘይቤን) እና በዋነኝነት ትስስርን (መቀበልን) እና በፍቃደኝነት መስጠትን (ውሳኔን) ያካትታል።

ሐ. የብሉይ ኪዳን የቃሉ አጠቃቀም
 የአብርሃም እምነት ስለ ወደፊቱ መሲሕ ሳይሆን ልጅ እንደሚኖረው እና ዘሩ እንደሚበዛ መሆኑን አጽንዖት መስጠቱ አስፈላጊ ነው (ዘፍ. 12:2፤ 15:2-5፤ 17:4-8፤ 18፤ 14 ያነጻጽሩ)። አብርሃም ለተገባለት የተሰፋ ቃል በእግዚአብሔር አመነ። ከዚያን በኋላም ቢሆን ስለ ተሰፋ ቃሉ ጥርጣሬዎች እና አንዳንድ ችግሮች ነበሩት። ይህም የተሰፋ ቃል ፍጻሜን ለማግኘት ሠላሳ አመት ያክል ጊዜ ወስዶታል። ፍጹም ያልሆነው እምነቱ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ተቀባይነት አግኝቷል። በእምነት ለእርሱ እና ለተሰፋ ቃሉ ምላሽ

ለምሰጠው በራሱ መቆም ከማይችለው ሰው ልጅ ጋር እግዚአብሔር ለመስራት ፍቃደኛ ነው፤ ይህ ማለት ምንም እንኳን እምነቱ የሰናፍጭ ቅንጣት ታክል እንኳን ብትሆንም ማለት ነው (ማቴ 17:20)።

መ. የአዲስ ኪዳን የቃላት አጠቃቀም

ፒስቲዎ የሚለው የግሪኩ ቃል “ማመን”፣ “እምነት” ተብሎ ልተረጎም ይችላል። ለምሳሌ ያክል የዚህ ቃል ስማዊ ይዘቱ በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ አይገኝም ነገር ግን ዮሐንስ የተጠቀመው የቃሉን ግሳዊ ይዘት ነው። በዮሐ 2:23-25 ድረስ ሕዝቡ የናዝሬቱ ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን ለመቀበል እንደተቸገሩ ያመለክታል። የዚህ ቃል ታይታዊ አጠቃቀም ምሳሌ በዮሐ 8:31—59 እና ሐዋ 8:13፣ 18-24 ላይ መመልከት ይቻላል። እውነተኛ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ከመጀመሪያው ምላሽ መስጠት ያልፋል። በደቀ መዝሙርነት ሂደት መደገፍ አለበት (ማቴ 13:20-22፣ 31-32 የሚሉትን)።

ሠ. ከመስተአምር ጋር ቃሉ ሲመጣ

1. eis ኤስ የሚለው የግሪክ መስተአምር ትርጓሜው “በ” ማለት ነው። ይህ ቃል ማመን ከሚለው የግሪክ ቃል ጋር ሲመጣ ትርጓሜው በኢየሱስ ማመንን ያመለክታል።
 - ሀ. በስሙ (ዮሐ 1:12፣ 2:23፣ 3:18 እና 1ዮሐ 5:13)
 - ለ. በእርሱ (ዮሐ 2:11፣ 3:15፣ 4:39፣ 6:40፣ 7:5፣ 31፣ 39፣ 48፣ 8:30፣ 9:36፣ 10:42፣ 11:45፣ 48፣ 17:37፣ ማቴ 18:6፣ የሐዋ 10:43፣ ፊል 1:29፣ 1ጴጥ 1:8)
 - ሐ. በእኔ (ዮሐ 6:35፣ 7:38፣ 11:25፣ 26፣ 12:44፣ 46፣ 14:1፣ 12፣ 16:9፣ 17:20)
 - መ. በልጁ (ዮሐ 3:36፣ 9:35፣ 1ዮሐ 5:10)
 - ሠ. በኢየሱስ (ዮሐ 12:11፣ የሐዋ 19:4፣ ገላ 2:16)
 - ረ. በብርሃን (ዮሐ 12:36)
 - ሰ. በእግዚአብሔር (ዮሐ 14:1)
2. en ኢን የሚለው የግሪክ መስተአምር “ውስጥ” የሚል ትርጓሜ አለው ዮሐንስ 3:15፣ ማር 1:15፣ የሐዋ 5:14
3. epi ኢፒ የሚለው የግሪክ መስተአምር “በእርሱ” የሚል ትርጓሜ አለው። ማቴ 27:42፣ የሐዋ 9:42፣ 11:17፣ 16:31፣ ሮሜ 4:5፣ 24፣ 9:33፣ 10:11፣ 1ጢሞ 1:16፣ 1ጴጥ 2:6
4. hēl መስተአምር ሲመጣ በገላ 3:6፣ ሐዋ 18:8፣ 27:25፣ 1ዮሐ 3:23፣ 5:10
5. hoti ሆቲ የሚለው የግሪክ መስተአምር የሚያመለክተው “ምክንያትን” ሲሆን ምን እንደሚያምኑ ይገልጻል
 - ሀ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቅዱሱ እንደሆነ (ዮሐ 6:69)
 - ለ. ኢየሱስ እኔ እኔ ነኝ እንደሆነ (ዮሐ 8:24)
 - ሐ. ኢየሱስ በአብ እንዳለ እናም አብም በእርሱ እንዳለ (ዮሐ 10:38)
 - መ. ኢየሱስ መሲሕ እንደሆነ (ዮሐ 11:27፣ 20:31)
 - ሠ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ (ዮሐ 11:27፣ 20:31)
 - ረ. ኢየሱስ በአብ እንደተላከ (ዮሐ 11:42፣ 17:8፣ 21)
 - ሰ. ኢየሱስ ከአብ ጋር የነበረ መሆኑን (ዮሐ 14:10-11)
 - ሸ. ኢየሱስ ከአብ ጋር መምጣቱን (ዮሐ 16:27፣ 30)
 - ቀ. ኢየሱስ ከአብ ቃል ኪዳናዊ ስም ጋር እራሱን አመሳሰሏል “እኔ እኔ ነኝ” (ዮሐ 8:24፣ 13:19)
 - በ. ከእርሱ ጋር እንኖራን (ሮሜ 6:8)
 - ተ. ኢየሱስ ሞቶ ሞትን ድል ነገሥቶ መነሣቱ (1 ተሰ. 4:14)

4:3 “ነገር ግን እኔ በእናንተ ብመረመር በጣም ትንሽ ነገር ነው” ጳውሎስ በተወሰኑ ቡድኖች ግላዊ ጥቃት እየተፈጸመበት ነበር (ማለትም፣ በክርስቶስ ሕጻናት፣ ዝክ. 3:1፣ ወይም እንዲያውም፣ ተቃዋሚ አይሁድ፣ ገላትያ እንዳሉት ይሁዳዎች ዓይነት) በቆሮንቶስ፣ የእነሱ ግምት፣ በእሱ ሐዋርያዊ ተልዕኮ ላይ ዋነኛ ጉዳይ አልነበረም (እናም በጣም የሚጎዳ ነበር)። እሱ ይገደው የነበረው ሰዎች እንዴት ወንጌል እና ቤተ-ክርስቲያንን ይመለከቱ እንደነበር ነው (ዝክ. 8:13፣ 9:19-23፣ 10:23፣ 33፣ 2ቆሮ. 4:2፣ 5:11፣ ሮሜ. 14:1-15:13)።

☐ “ወይም በማናቸውም የሰዎች ችሎት” ይህ በጥሬው “የሰው ቀን” ማለት ነው። እሱም የሰውን የፍርድ-ቤት ሥነ-ሥርዓት ያመለክታል፤ ልክ 3:13 የመጨረሻውን ቀን “መለኮታዊ” የፍርድ-ቤት ሥነ-ሥርዓትን እንደሚያመለክት (ዝክ. 1:8፣ 5:5)። 4:3 sarkinois (ማለትም፣ የ3:1ን ያልበሰሉ አማኞች) እንደሚያመለክት፣ ይህም ሐረግ psuchikos (ማለትም፣ ያለ መንፈስ የሆኑ ተፈጥሯዊ ሰዎችን) 2:14 ላይ ያሉትን ያመለክታል።

☐ “እኔ በራሴ ላይ እንኳ አልፈርድም” ይህ ጠንክር ያለና አንዱን ከመንፈሳዊነት አኳያ በተገቢው መመርመርን ያሳያል። አማኞች ዘወትር በራሳቸው ላይ በጣም ተቸግረው ብለው በሌሎች ላይ ቀለል ይላሉ። እኛ ዘወትር ራሳችንን ከሌሎች ሰዎች ጋር እናወዳድራለን (2ቆሮ. 10:12-18)። እግዚአብሔር እንዲፈርድ መቆድ አለብን (ዝክ. ቁ.5)። እሱ ዋናውንና ዙሪያ ገባውን ነገር ያውቃል (1ሳሙ. 16:7፣ 1ገሥ. 8:39፣ 1ቆሮ. 28:9፣ ኤር. 17:10፣ ሉቃስ 16:15፣ ሐዋ 1:24)።

4:4 “በራሴ ላይ ምንም አላውቅምና” ጳውሎስ ከመለወጡ በፊት ከሙሴ ሕግ ጋር ስለ ነበረው ግንኙነት በዚህ መልክ ነበር የሚረዳው (ሐዋ. 23:1፣ ፊሊጵ. 3:5-6)። መንፈስ ቅዱስ ቅናቱን ገለጠለት (ሮሜ 7:7) እናም ጳውሎስ፣ ኃጢአተኝነቱን አውቆ በክርስቶስ ብቻ ለእግዚአብሔር ምላሽ ሰጠ (ሮሜ 3:19-26)። እሱም በዚህ ጸጋ ኖሮ እንደ መጋቢ አገለገለ። በነጻ ጸጋና ተጠያቂነት ባለው መጋቢነት አያዎ (ፓራዶክስ)፣ ሰላማዊ ሕሊና ነበረው፣ ነገር ግን መለኮታዊው ፈራጅ ብቻ በፍጻሜው መቼት ተገቢውን ግምገማና ሽልማት ያደርጋል!

☐ አአመመቅ፣ አየተመት “ነጻ መሆን”

አኪጀት “የጸደቀ”
 አእት “ንጹሕ”
 አኢመቅ “መጽደቅ”

ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች ነው። እሱም ሕጋዊ የሙያ ቃል ሆኖ አንዱ ከወንጀል ጋር በተያያዘ ከክሱ ነጻ ሲሆን ነው (ሮሜ 3:24)። እሱም ከሥነ-መለኮት አኳያ “ኩነኔ የለበትም” ከሚለው ጋር ይመሳሰላል፤ ከሮሜ 8:1 እንዲሁም ከሮሜ 8:31-35 ሕጋዊ ዐውደ-ጽሑፍ ጋር። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ፍቸው፣ ጳውሎስ ከመለኮታዊ ፍርድ ነጻ አለመሆኑን ነው (2ቆሮ. 5:10) ሕሊናው ንጹሕ በመሆኑ ብቻ።

☐ “እኔን የሚፈርድ ግን ጌታ ነው” መጋቢዎች ስለ ታማኝነታቸው ምላሽ ይሰጣሉ (ዝክ. ቁ. 2፤ 3:11፤ 2ቆሮ. 5:10፤ 10:18)።

4:5
 አአመመቅ፣ አኪጀት፣

አየተመት “ስለዚህ”
 አእት “ስለዚህ”
 አኢመቅ “በዚህን ምክንያት”

ይህ የጳውሎስ ማብራሪያ በዚህ ርዕስ ጉዳይ ላይ ማጠቃለያ ነው፤ እናም እሱ ካልበሰለ የሰዎች ግምገማ ጋር የተያያዘ ትዕዛዝ ነው።

☐ “ጊዜው ሳይደርስ አትፍራዱ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው ከአሁኑ ቀደም ሲል በሂደት ላይ የነበረን ድርጊት ማቆም ነው (ማቴ. 7:1-5)። እነዚህ ከፋፋይ ቡድኖች ወይም ከሐሰተኛ መምህራን ጋር የተጎዳኙት ጳውሎስን ቀደም ብለው ፈርደውበታል። ጳውሎስ የግድ በርካታ ተቺዎች በዓመታት መሐል በቆሮንቶስ ነበሩበት (2ቆሮ. 10-12)።

☐ “ግን ጌታ እስኪመጣ ድረስ ጠብቁ” ዳግም ምጽዓቱ ርግጠኛ ነው፤ ጊዜና ሁኔታው ግን አይታወቅም። ትክክለኛው ግምገማ እስከ ትክክለኛው ጊዜ ድረስ መጠበቅ አለበት (ማቴ. 13:24-30፤ 36-43)።

☐ “እሱም የተሸሸገውንና በጨለማ ያለውን ወደ ብርሃን የሚያመጣ” አማኞች እንኳ ስለ ልባቸው ሐሳብ፣ ዕቅድ፣ እና አዝማሚያ ምላሽ ይሰጡበታል (ዝክ. 3:13፤ ዮሐንስ 3:17-21፤ ሮሜ. 2:16፤ 2ቆሮ. 5:10)፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ይመስገን፤ የእነሱ ኃጢአት አይደለም! ጳውሎስ ይህን ተመሳሳይ ቃል “የተደበቁ ነገሮች” (*krupta*) በርካታ ጊዜ ተጠቅሞበታል።

1. ሮሜ 2:6 – “የሰዎች የተደበቁ ነገሮች”
2. 1ቆሮንቶስ 4:26 – “የጨለማው የተደበቁ ነገሮች”
3. 1ቆሮንቶስ 14:25 – “በልብ የተደበቁትን ነገሮች”
4. 2ቆሮንቶስ 4:2 – “የተደበቁ አሳፋሪ ነገሮች”

☐ “እናም በሰው ልብ ያሉትን ነገሮች ይገልጻል” ይህ ወሳኝ ነው። በዚህን ምክንያት ነው እግዚአብሔር ብቻ በፍትሐዊነት የሚፈርደው። አማኞች በተረዱት ነገር ብቻ ነው ኃላፊነት የሚወስዱት፤ ነገር ግን ዘወትር በአዝማሚያቸውና በልብ ሐሳባቸውም ኃላፊነት አለባቸው። ታማኝነት ያሸልማል (ዝክ. 3:8፤ 14፤ 15)፤ ታማኝ ያለመሆን ያስፈርዳል (ዝክ. 3:16-17)። ልዩ ርዕስ፡ ልብ 14:25 ላይ ተመልከት።

☐ “እናም የእያንዳንዱ ምስጋና ከእግዚአብሔር ዘንድ ይሆናል” ይህ የተዘወተረ ጭብጥ ነው (ኢዮብ 34:11፤ መዝ. 62:12፤ መዝ. 12:14፤ ኤር. 17:10፤ 32:19፤ ማቴ. 16:27፤ 25:31-40፤ ሮሜ. 2:16፤ 14:12፤ 1ቆሮ. 3:8፤ 2ቆሮ. 5:10፤ 1ጴጥ. 1:17፤ ራዕ. 2:23፤ 20:12፤ 22:12) በገላ. 6:7 መርሐች ላይ በመመርኮዝ።

1ቆሮንቶስ 4:6-7
 ልዩዎቻችን ሆይ፡ ስለ አንዱ በአንዱ ላይ አንዳችሁም እንዳይታቡ። ከተጻፈው አትለፍ የሚለውን በእኛ ትማሩ ዘንድ፡ ይህን በእናንተ ምክንያት ስለ ራሴና ስለ አጵሎስ እንደ ምሳሌ ተናገርሁ። ለንተ እንድትበልጥ ማን አድርጎሃል? ያልተቀበልኸውስ ምን አለህ? የተቀበልህ ከሆንህ ግን እንዳልተቀበልህ የምትመካ ስለ ምንድር ነው?

4:6
 አአመመቅ “እኔም በዘይቤ ስለእኔና ስለ አጵሎስ ተናገርኩ”
 አኪጀት “በዘይቤ መልክ የተላለፈ”
 አየተመት፣ አእት፣
 አኢመቅ “የተደረገ”

የግሪኩ ቃል “በዘይቤነት የተደረገ” (ማለትም፡ *meteschēmatisa* እሱም የድርጊት የአሁን አመላካች) በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ለመተርጎም ያስቸግራል። በሌሎች ጽሑፎች፡ ፊሊጵ. 3:21፤ የአሁን ጊዜው ፍቸ “መሻገር” እና በ2ቆሮ. 11:13-15፤ መካከለኛው ድምጸት ፍቸው “መከለል” ነው። መሠረታዊው ሐሳብ፡ የተወሰኑ ተጓዳኝ ነገሮችን ከአንድ ቡድን ወደ ሌላው ቡድን ማዛወር ነው። ጳውሎስ ራሱንና አጵሎስን ለሁሉም መሪዎች ምሳሌ አድርጎ አቅርቧል።

☐
 አአመመቅ “ከተጻፈው አትውጣ የሚለውን ከእኛ ትማሩ ዘንድ”
 አኪጀት “ከተጻፈው ወጥቶ አለማሰብን ከእኛ ትማሩ”
 አየተመት “ከተጻፈው አትለፍ” የሚለውን አባባል ትርጉም በእኛ በኩል ትማሩ ዘንድ”
 አእት “ተገቢውን ሕግጋት እንድታስተውሉ”

አኢመቅ “ከተጻፈው ውጭ ምንም አለማለፍ”

“ተጽፏል” የሚለው ሐረግ በአዲስ ኪዳን ተዘውትሮ ጥቅም ላይ ውሏል፤ የብዙ ጥቅሶችን ለማመልከት። እዚህ በጣም የታወቀውን ምሳሌ የሚያስተዋውቅ ይመስላል። ታሳቢ የሚሆኑት ትርጓሜዎችም

1. ከብዙ የሆነውን ጥቅስ ማስተዋወቂያ (ዝክ. 1:19፣ 31፣ 3:19)
2. ከቆሮንቶስ አንጃዎች የአንደኛው ፓርቲ መፈክር
3. “ሁነኞቹን ሕግጋት ለማስተዋል” (ማለት፣ አማኞች የግድ መኖር ያለባቸው ለቃሉ በመገዛት ነው።
ሀ. በተለይም ጳውሎስ በምዕራፍ 1-3 የጠቀሳቸውን
ለ. ከቃሉ ላለመውጣት፣ እንዳንዳደቹ የአይሁድ የሐሰት መምህራን)

- አአመመቅ** “ስለዚህ ማናችሁም ብትሆኑ አላዋቂ እንዳትሆኑ አንዱ በአንዱ ላይ”
- አኪጀት** “ማናችሁም እንዳትታቡዩ አንዳችሁ በአንዳችሁ ላይ”
- አየተመት** “ስለዚህ ማናችሁም እንዳትታቡዩ አንዳችሁ በአንዳችሁ ላይ”
- አእት** “ማናችሁም ብትሆኑ በአንዱ ላይ እየታቡዩችሁ ሌላውን እንዳትንቁ”
- አኢመቅ** “በእናንተ መካከል ማንም ሰው የራሱን ጠቀሜታ ብቻ ተመልክቶ እንዳያወዳድር፣ ለሌሎች ጉዳት አንዳይሆን”

የግሪኩ ቃል *phusio* በዋነኛነት ፍችው አንድን ነገር ማግነን ወይም ማተበት ነው (ማለትም፣ Robertson፣ *Word Pictures in the New Testament*፣ (የቃላት ስዕሎች በአዲስ ኪዳን) 1ጻ. 105፣ እና Vincent፣ *የቃላት ጥናት*፣ 1ጻ. 766፣ ከ*phusa* – ጨኸት)። እሱም በክርስቲያን ሥነ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ እየዋለ ነው (ምናልባትም በጳውሎስ የተጀመረ) ከዘይቤአዊነት አኳያ ለኩራተኝነትና ለሁሉን አውቃለሁ ባይነት። ይህ ዋነኛው መንፈሳዊ ችግር ነበር፣ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን። ጳውሎስ ይህንን ቃል 1ቆሮ. 4:6፣ 18፣ 19፣ 5:2፣ 8:1፣ 13:4 እና በኃጢአት ዝርዝሮች ውስጥ በ1ቆሮ. 12:20። እሱም ከቆሮንቶስ መልዕክቶች ውጭ ጥቅም ላይ የዋለው በአዲስ ኪዳን በቆላ. 2:18 ላይ ነው። እዚያም የግኖስቲክ አተያዮችን የተለየ እውቀት ይጠቅሳል።

አማኞች በእኔ አውቃለሁ ባይነት የተወሰኑ መምህራንን በሌሎቹ ላይ መምረጥ አይኖርባቸውም። አዋጅ ነጋሪዎችን የግድ መፍረድ ያለባቸው በመልዕክታቸው ይዘት (1ዮሐንስ 4:1-6) እና በኢይወት ስልታቸው (ማቴ. 7:1) ነው እንጂ በአቀራረባቸው መሆን የለበትም፣ አልያም በስብዕናቸው፣ አልያም በምርጫቸው፣ አልያም የገዛ ራሳቸው አድርገው በሚወስኗቸው መሪዎች (ማለትም፣ ክፍለ-ሃይማኖት)።

4:7

- አአመመቅ** “እንደምትበልጡ የሚቆጥራችሁ ማን ነው”
- አኪጀት** “እናንተ ከሌላው እንደምትለዩ ያደረጋችሁ ማን ነው”
- አየተመት** “በእናንተ ውስጥ ነገሮችን በተለየ መልኩ ያየ ማን ነው”
- አእት** “እናንተን በሌሎቹ ላይ የበላይ ያደረጋችሁ ማን ነው”
- አኢመቅ** “እናንተን በጣም ተፈላጊ ያደረጋችሁ ማን ነው”

“አንተ” የሚለው ተውላጠ ስም እና ግሦቹ የነጠላ ቁጥር ናቸው፣ ቁ. 7 ላይ፣ ግን እሱ አሁንም “ማናችሁም” የሚል ዐውደ-ጽሑፍ ነው። የብዙ ቁጥሩ “እናንተ” በቁ. 8 ይቀጥላል።

የግሪኩ ድብልቅ ቃል *diakrinō* ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በቆሮንቶስ እና በተለያዩ መልኩ ነው።

1. በላጭነትን ለመምረጥ ወይም ለማረጋገጥ (ዝክ. 4:7)
2. ለመፍረድ (ዝክ. 6:5)
3. ልዩነትን ለማድረግ (ዝክ. 11:29)
4. ለመፈተን (ዘክ. 31፣ 14:29)
5. እውቅና ለመስጠት (የ*diakrasis* የስም ቅርፅ፣ ዝክ. 12:10)

ተዛማጅ ድብልቅ *anakrinō* ጥቅም ላይ የዋለው በ2:15 (ሁለቴ)፣ 4:3፣ 4 እና 14:24። ተገቢ የሆነው የግምገማ ሂደት በአማኞችና በመሪዎች መካከል፣ በመሪዎችና በመሪዎች መካከል ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ወሳኝ ነው።

ይህ የጥያቄ/መልስ አቀራረብ የጳውሎስ ትምህርት የሆነው “ከባድ ቃል” በሚል የሚታወቀው ሁነኛ ዘዴው ነው። እሱም በብዙ የተለመደ ነው (ሚልኪያስ) እና ራቢያዊ ዘዴ። ጳውሎስ የአንጃ ቡድኖቹ ኩሩ መሪዎችን (ምናልባትም፣ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት) የሚናገር ይመስላል።

☐ “ያልተቀበልኩው ምን አለህ” ጳውሎስ እነዚህን ኩሩ መሪዎች የሚያሳስባቸው፣ እነሱ የእውነቱ አመንጪዎች ወይም አግኝተው አለመሆናቸውን ነው፣ ነገር ግን የሌሎችን አገልግሎት ተቀባዮች እንጂ።

☐ “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ከጸሐፊው አመለካከት አኳያ ትክክል እንደሆነ የሚገመት ወይም ለሥነ-ጽሑፋዊ ዓላማው። ይህ ሦስተኛው ሪቶሪካዊ ጥያቄ ነው፣ የቁ. 7። አንዳንድ መሪዎችና ተከታዮቻቸው፣ የሚያውጁት እውነት ምንጮች እንደሆኑ አድርገው ይከውኑ ነበር። የቆሮንቶስ ሌላኛው ችግር ሰብዓዊ ትምክህት ነበር (ዝክ. 1:29፣ 31፣ 3:21፣ 4:7፣ 13:4)። 5:6 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

1ቆሮንቶስ 4:8-13
 ስህን ጠግባችኋል፤ አሁን ስለ ጠገኝ ሆናችኋል፤ ያለ እኛ ነግሣችኋል፤ እኛ ደግሞ ከእናንተ ጋር እንድንገግሥ ብትነግሡ መልካም ይሆን ነበር። ሰላላም ለመላእክትም ለሰዎችም መጫወቻ ሆነናልና፤ እግዚአብሔር እኛን ሐዋርያቱን ሞት እንደ ተፈረደባቸው ሰዎች ከሁሉ ይልቅ የኋለኞች እንዳደረገን ይመስለኛልና። ስለእኛ ስለ ክርስቶስ ሞኞች ነን እናንተ ግን በክርስቶስ ልባሞች ናችሁ፤ እኛ ደካሞች ነን እናንተ ግን ኃይለኞች ናችሁ፤ እናንተ የከበራችሁ ናችሁ እኛ ግን የተዋረድን ነን። እስከዚህ ሰዓት ድረስ እንራባለን፣ እንጠግለን፣ እንራቆታለን፣ እንጎሰግለን፣ እንንከራተታለን፣ በገዛ እጃችን እየሠራን እንደከማለን፣ ሲሰድቡን እንመርቃለን፣ ሲያሳድዱን እንታገማለን፣ ክፉ ሲናገሩን እንማልዳለን፤ እስከ አሁን ድረስ የሰላም ጥራጊ የሁሉም ጉድፍ ሆነናል።

4:8-13 ይህ አስደንጋጭ ምጻት ነው!

- 4:8 አአመመቅ “እናንተ ቀድሞውኑ ጠግባችኋል”
- አኪጀት “እናንተ ቀድሞውኑ ጠግባችኋል”
- አየተመት “ቀድሞውኑ እናንተ የምትፈልጉት ሁሉ አላችሁ”
- አአት “የሚያስፈልጋችሁ ነገር ቀድሞውኑ አላችሁ”
- አአመቅ “ሁሉም ነገር አላችሁ”

“እናንተ” የሚለው ተውላጠ ስም የብዙ ቁጥር ነው። ቁ. 8፣10 ላይ። ይህ “ጠግባችኋል” የሚለው ቃል ለወትሮው ጥቅም ላይ የሚውለው ለሥጋዊ ጥጋብ ነው (ሐዋ. 27:38)፤ ነገር ግን እዚህ ዘይቤ ነው (ማቴ. 5:6) ለመንፈሳዊ ኩራት። ቁጥር 8 ሦስት ጥያቄዎች ሊሆን ይችላል (ዝክ.አአት አአት) ወይም ሦስት መግለጫዎች (ዝክ. አአመቅ አአመመቅ፣ አኪጀት አኪጀት፣ RSV የተመት፣ እና REB የተአመቅ)። እነዚህ ናቸው ተከታታይ ስላቃዊ መግለጫዎች ወይም ጥያቄዎች የቆሮንቶስን አንጃ መሪዎች ኩራት ያጋለጡ። እነሱ እንደ ደረሱ አስበዋል (ማለትም፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አሻሚ)። ጳውሎስ እንዲኖራቸው ተመኝቷል፤ እውነት ግን አልነበረም፤ ድርጊታቸው የብስለት ደረጃቸውን ይገልጣል (ማለትም፣ በክርስቶስ ሕፃናት)።

☐ “ነገሥታት... ግዛት” ጳውሎስ የፍጻሜ ምናብን ተጠቅሟል፤ የመሪዎችን ግትር የራሱ-ብቃት ለማነቃነቅ። በክርስቶስ ሁሉም አማኞች ከንጉሥ ኢየሱስ ጋር አብረው ይገዛሉ፤ ግን ከዳግም ምጽዓቱ ኋላ ብቻ። እነዚህ መሪዎች ራሳቸውን የሚቆጥሩት ፊቱ እንደሚገዙ ነው፤ በመንፈሳዊ አነጋገር።

4:9 “እግዚአብሔር እኛን ሐዋርያቱን ከሁሉ መጨረሻ አድርጎናል፤ ሞት እንደ ተፈረደባቸው ሰዎች” ይህ ቁጥር ከሮሜ የድል ሰልፍ የተወሰደ ማሳያ ነው (ቆላ. 2:15)፤ እሱም የተኮነኑ እስረኞች (ማለትም፣ ዘወትር ኋላ ላይ በሮም አደባባይ የሚገደሉ፣ ዝክ. 15:32) እነሱም በሮሜ የድል ሰልፍ በመጨረሻ የሚቀርቡ።

ልዩ ርዕስ፡ መላክ (አፖስቶሎ)

ይህ መላክን የሚያመለክት የተለመደ የግሪ ቃል ነው። ይህ ብዙ ስነ መለኮታዊ አጠቃቀም አለው።

1. የአይሁድ መምህራን የአንድን ድርጅት ለመወከል የተጠራ እና የተላከ ሰውን ለማመለከት ይጠቀሙበታል፤ (2 ቆሮ 5:20)
2. ወንጌላት ኢየሱስ በአብ እንደ ተላከ ይናገራሉ። በዮሐንስ ውስጥ የሚገኘው ቃል የመሲሕነት መግለጫ ነው (ከማቴ 10:40፤ 15:24፤ ማር 9:37፤ ሉቃ 9:48 እና በተለይም ከዮሐ 4:34፤ 5:24፤ 30፤ 36-38፤ 6: 29፤ 38-40፤ 57፤ 7:29፤8:42፤ 10:36፤ 11:42፤ 17:3፤ 8፤ 18:21፤ 23፤ 25፤ 20:21 ጋር ያነጻጽሩ)። እንዲሁም ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን መላኩን ለማመልከት ውሏል (ዮሐ 17:18፤ 20:21)
3. አዲስ ኪዳን ይህን ቃል ለደቀ መዛሙርቱ ተጠቅሟል
 - ሀ. በመጀመሪያ ዐስራ ሁለቱን ለማመለከት (ሉቃ 6:13፤ ሐዋ 1:21-22)
 - ለ. ሐዋርያትን ያግዙ እና አብረው ይሠሩ የነበሩ ሰዎችን ለማመልከት ውሏል
 - (1) ባርናባስ (ሐዋ 14:4፤ 14)
 - (2) ለአንዲራኒቆንና ለዩልያን ሮሜ 16:7
 - (3) አፖሎስ (1 ቆሮ 4:6-9)
 - (4) የጌታ ወንድም ያዕቆብ (ገላ 1:19)
 - (5) ስልዋኖስ ጢሞቴዎስም፡ 1 ተሰ 2:1
 - (6) ምንአልባም ቲቶ ፊል 2:25
 - (7) አፍሮዲጡን ፊል 2:25
4. ጳውሎስ ይህን ማዕረግ የክርስቶስ ተወካይ እንዲሆን በእግዚአብሔር መላኩን ለማመልከት ብዙ ጊዜ ተጠቅሞበት እናገኛን (ሮሜ 1:1፤ 1ቆሮ 1:1፤ 2ቆሮ1:1፤ ገላ 1:1፤ ኤፌ. 1:1፤ ቆላ 1ሰ 1 ጢሞ:1፤ 2 ጢሞ 1:1፤ ቲቶ 1:1)

☐ “ለዓለም መጫወቻ ሆነናል፤ ለሁለቱም፣ ለመላእክትና ለሰዎችም” ጳውሎስ የሚጠቅሰው ወንጌልን የመስበክ አስቸጋሪ ሥራ ነው (2ቆሮ. 4:7-12፤ 6:3-10፤ 11:23-30)።

“ለመላእክት” የሚለው ሐረግ ምናልባት ከኤፌ. 2:7፤ 3:10 ጋር ይያያዝ ይሆናል። እግዚአብሔር ራሱን ለመልአካዊ ዓለም ገልጧል፤ ለሰዎች ባደረገው ሥራ (1ጴጥ. 1:12)።

4:10 “እኛ ስለ ክርስቶስ ሞቶች ነን” የእግዚአብሔር ጥበብ ለዓለም ሞኝነት ነው፤ እንዲያውም አንዳንዴ ለአውቃለሁ ባይ ክርስቲያኖች። ለ“ሞኝነት” 1:25 ላይ ያለውን ማስታወሻና ልዩ ርዕስ 15:36 ተመልከት።

☐ “እናንተ ግን በክርስቶስ ልባዎች ናችሁ... እናንተ ኃይለኞች ናችሁ፤ እናንተ የከበራችሁ ናችሁ” ይህ ከቁ. 7-9 የቀጠለ ቆጥቋጭ ስላቅ ነው።

☐ “ደካማ” ልዩ ርዕስ፡ ደካማነት 2ቆሮ. 12:9 ተመልከት።

4:11 “እስከዚህ ሰዓት ድረስ እንራባለን፣ እንጠማለንም፣ እንራቆታለን፣ እንጎሰማለን፣ እንንከራተታለን” እነዚህ ቁጥሮች የሚያንጸባርቁት የጳውሎስ የግሉን ተሞክሮ ነው (2ቆሮ. 4:7-12፤ 6:3-10 እና 11:23-30፣ እንዲሁም ዕብራውያን 11:34-38) ተገንዝብ። እሱ 1ቆሮንቶስ ን የጻፈው ከኤፌሶን ነው።

4:12 “እንደከማለን፣ በገዛ እጃችን እየሠራን” ይህ የሚያንጸባርቀው የአይሁድን አጽንዖት ነው። እሱም የጉልበት ሥራን ተገቢነት ለማሳየት (ሐዋ. 18:3፤ 20:34፤ 1ተሰ. 2:9፤ 2ተሰ. 3:8)። እሱም በግሪክ ባህል ይንኳሰስ ነበር። በቆሮንቶስ በነበረች ቤተ-ክርስቲያን ጭምር።

▣ “ሲሰድቡን እንመርቃለን” ጳውሎስ የኢየሱስን ትምህርቶች እያንጸባርቀው ነው (ማቴ. 5:10-12፤ 1ጴጥ. 2:23)። “መሰደብ” የሚለው ቃል (ማለትም፣ *loidoreō*) 1ቆሮ. 5:11 እና 6:10 (ማለትም፣ *loidoros*) ከሰፈሩት የኃጢአት ዝርዝሮች መካከል ተካተዋል። Vincent፣ *Word Studies* (የዓለም ጥናት)፣ እንደሚለው ይህ ቃል የሚጠቅሰው ግላዊ የቃል ስድብን ሲሆን “ስም ማጥፋት” የሚለው ቃል ደግሞ (ማለትም፣ *dusphímēō*፣ ዝክ. ቁ. 13) ባደባባይ ስም ማጥፋት ነው (ዝክ. 4:13፤ 2ቆሮ. 6:8)። እኔ ይህንን ልዩነት ላረጋግጥ አልቻልኩም። እነዚህ ሁለቱም የትልቅ ቁጥር አካል የሆኑት የኮኔ ግሪክ ቃላት ናቸው። በሴማዊ ምድብ “መሰደብ እና ስም ማጥፋት” (Louw and Nida፣ *Greek-English Lexicon*፣ (የግሪክ-እንግሊዝኛ ሥርወ-ግሥ) ቅጽ. 1፣ ገጽ 433-434)።

ጳውሎስ ከበርካታ የሐሰት መምህራን ስድብ ደርሶበታል፣ ነገር ግን የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ነበረች በእጅጉን ያቆሰለችው። የተወሰኑ ቡድኖች ፣ እሱ በግሉ ወደ ክርስቶስ የመራቸው በቃል ለማዋረድ የከፉ ሆኑበት።

4:13 “ማስታረቅ” 2ቆሮ. 1:4-11 ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

▣

አአመመቅ	“እስከ አሁን ድረስ የዓለም ጥራጊ የሁሉም ጉድፍ ሆነናል”
አኪጆት	“እስከ አሁን ድረስ የዓለም ምናምንቴ ነገር የሁሉም ጉድፍ ሆነናል”
አየተመት	“እስከ አሁን ድረስ የዓለም ጥራጊ የሁሉም ጉድፍ ሆነናል”
አእት	“አሁንም ቢሆን ከዓለም ቆሻሻ የተሻለን አልሆንንም፤ የምድርም ጉድፍ ሆነናል”
አአመቅ	“አሁንም የምንቆጠረው እንደ የዓለም ጥራጊ ነው፣ እጅግ እንደማንረባ”

ይህ አንቀጽ (ቁ. 8-13) የሚያሳየው የጳውሎስን ግላዊ ሥቃይ ነው። ወንጌልን ከመስበኩ ጋር በተያያዘ። እሱ እንደተሞረደና እንደተናገረ ይሰማው ነበር። በማያምኑት ብቻ ሳይሆን፣ ነገር ግን በእነዚህ ግትር የቆሮንቶስ መሪዎች።

የመጀመሪያው ሐረግ “የዓለም ጥራጊ” የሚያመለክተው የማዕድ-ቤት ዕቃዎችን ካጸዱ በኋላ የሚቀረውን ነው። እሱም በጥሬው “ሁሉንም አካባቢና በሁሉም በኩል ማጽዳት ነው።” እነዚህን አናሳ ተመሳሳይ ያላቸውን ለመግለጽ የጳውሎስ ዘይቤዎች መነሻ ጥያቄ ወሳኝ ነው።

1. እሱ የብኪን የኋላ ታሪክ (ዳራ) ተጠቅሞ ከሆነ፣ ይህም በግሪክ ትርጉሞች፣ ሴፕቱዋጂንት በኩል ተገልጾ ከሆነ፣ ቃሉ ጥቅም ላይ የዋለው አጥርቶ በመጥረግ እና ከዚያም ለመባባት ነው (ምሳ. 21:18)። Bauer፣ Arndt፣ Gingrich፣ እና Danker’s *Greek/English Lexicon*፣(ግሪክ/እንግሊዝኛ ሥርወ-ቃል ገጽ 647፣ እና A. T. Robertson’s *Word Pictures*፣(የቃላት ስዕሎች) ገጽ. 108፣ እንደሚሉት እሱን መረዳት የሚገባው “በሌሎች ጥፋት እንደሚቀጣ” ነው። ምናልባትም ከጠቢት 5:19 አጠቃቀም።
2. እሱ ሌለናዊ የኋላ ታሪክን (ዳራ) ተጠቅሞ ከሆነ፣ ሁለቱ ቃላት ቁ. 13 ላይ ያሉት ተመሳሳይ ይሆናሉ። እሱም አጥርቶ በመጥረግ የሚወገዱትን።
3. እሱ ከዘይቤነት አኳያ ተጠቅሞ ከሆነ፣ ከዚያም ሁለቱ ማዋረድን ያመለክታሉ (cf. Bauer፣ Arndt፣ Gingrich፣ እና Danker’s *Greek/English Lexicon* (ግሪክ/እንግሊዝኛ ሥርወ ቃል)፣ ገጽ. 653).

ሁለተኛው ሐረግ “የሁሉም ጉድፍ” ደግሞ የሚያመለክተው በማጽዳት ሂደት ተፈጻሚ የሚወጣውን ነው። እነዚህ ሁለት ቃላት ተመሳሳይ ናቸው። እነሱ ጠንካራ ቃላት ናቸው፣ ነገር ግን በዘይቤነት ወይም በፈሊጥ ጥቅም ላይ የዋሉ። ምናልባትም እነሱ በጣም ጠንካራና ያማሩ የሆኑበት ያልፎ አልፎ ቃል በመሆናቸው ይሆናል። እነሱ የጳውሎስን ስላቅ ለማጠናከር ረድተዋል።

1ቆሮንቶስ 4:14-21
¹⁴እንደምወዳችሁ ልጆቼ አድርጌ ልገሥጃችሁ እንጂ ላሳፍራችሁ ይህን አልጽፍም። ¹⁵በክርስቶስ አእላፍ ሞግዚቶች ቢኖሩአችሁ ብዙ አባቶች የሉአችሁም እኔ በክርስቶስ ኢየሱስ በወንጌል ወልጆአችኋለሁና። ¹⁶እንግዲህ እኔን የምትመስሉ ሁኑ ብዬ እለምናችኋለሁ። ¹⁷ሰለዚህ የምወደውና የታመነውን በጌታ ልጄ የሆነውን ጢሞቴዎስን ልኬላችኋለሁ። እኔም በየሰፍራው በአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ እንደማስተምር በክርስቶስ ኢየሱስ የሚሆነውን መንገድን እርሱ ያሳስባችኋል። ¹⁸እንዳንዱ ግን ወደ እናንተ የማልመጣ እየመሰላችሁ የታበዩ አሉ። ¹⁹ነገር ግን ጌታ ቢፈቅድ ፈጥኜ ወደ እናንተ እመጣለሁ። የትዕቢተኞችንም ኃይል አውቃለሁ እንጂ ቃላቸውን አይደለም፤ ²⁰የእግዚአብሔር መንግሥት በኃይል ነው እንጂ በቃል አይደለምና። ²¹ምን ትወዳላችሁ? በበትር ወይስ በፍቅርና በየውሃት መንፈስ ልምጣባችሁን?

4:14 “እነዚህን ነገሮች የጻፍኩት ላሳፍራችሁ አይደለም” ቁጥር 8-13 በጣም ስላቅ ነበር። ጳውሎስ ማፈር እንዳለባቸው አስቧል (6:5፤ 15:34)። ይህ አንቀጽ (ማለትም፣ ቁ. 14-24) ወደ ኋላ ማመልከቱ (ማለትም፣ ምዕራፍ 1-4) ወይም ወደፊት ርግጠኝነት የለውም። ሊያፍሩበት የሚገባ ብዙ ነገር አለ።

▣ “እንደምወዳችሁ ልጆቼ አድርጌ ልገሥጃችሁ” ጳውሎስ የሕፃናት ማሠልጠንን ዘይቤ፣ ቆሮንቶሶችን ለማበረታታት ተጠቅሟል (ኤፌ. 6:4)። ይህ ድብልቅ የግሪክ ቃል ነው (ማለትም፣ “አዕምሮ” ሲደመር “ማስቀመጥ”) ለማስታወስ ጥቅም ላይ የዋለ (ዝክ. 10:11 እና ቲቶ 3:10)። ተመሳሳይ የሆነ ቃል (ማለትም፣ “ከ” ሲደመር “ማስታወሻ”) ቁ. 17፤ 11:24-25፤ 2ቆሮ. 7:15 ጥቅም ላይ ውሏል።

4:15 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። እሱም ጽኑ ድርጊት።

▣

አክሱምቅ “የማይቆጠሩ መምህራን”
 አኪጀት “አስር ሺህ መምህራን”
 አየተመት፣አእት “አስር ሺህ ጠባቂዎች”
 አኢመቅ “አስር ሺህ የሚጠብቁትሁ አገልጋዮች”

ይህ በጥሬው “አገልጋይ መምህራን” ነው (ገላ. 3:24)። እነዚህ አገልጋዮች ትልልቆቹን ወንዶች ልጆች ወደ ትምህርት ቤት ሲሄዱ ይጎዳኛቸው ነበር፤ በቤትም ያስጠናቸዋል፤ እንዲሁም ከአደጋ ይጠብቁቸው ነበር።

☐ “አባቶች... አባት” ይህ የጳውሎስ ዘይቤ ሲሆን፤ እሱም ራሱን እንደ ወንጌላዊ፤ ከመነሻውም እነሱን ወደ ክርስቶስ እምነት እንደመራ ለመግለጽ ይጠቀምበታል። ይህም ከብርና ቅድሚያ ይገባል!

4:16 “እኔን እንድትመስሉ እለምናችኋለሁ” ይህ የአሁን መካከለኛ (አስረጅ) ተተኪ ነው። የእንግሊዘኛችንን ቃል “ማስመሰል” ያገኘው ከዚህ የግሪክ ቃል “አስመሳይ” ነው። ጳውሎስ እምነቱን ይኖር ነበር (1ቆሮ. 11:1፤ ፊሊጵ. 3:17፤ 4:9፤ 1ተሰ. 1:6፤ 3:9) እነዚህ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን መሪዎችም በተመሳሳይ እንዲያደርጉ ጥሪ አቅርቧል።

☐ “ማበረታታት” ልዩ ርዕስ፡ ማጽናናት 1ቆሮ. 1:10 ተመልከት።

4:17 “ጢሞቴዎስን ልኬላችኋለሁ” ስለዚህ ጉብኝት ሌላ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ የለንም። ጢሞቴዎስ የተለወጠው በጳውሎስ የመጀመሪያው ሚሲዮናዊ ጉዞ ሲሆን፤ እንደ ረዳት በሁለተኛው ተመልሟል። እሱም የጳውሎስ ታማኝ ባልንጀራ፤ ባልደረባ፤ ረዳት ሠራተኛ፤ እና ሐዋርያዊ ወኪል ሆኗል። ጢሞቴዎስን መላኩ የሚያሳየው፤ ጳውሎስ ለዚች ቤተ-ክርስቲያን ያለውን ፍቅርና ግድ ያሳያል። ነገር ግን ጳውሎስ ያሳሰበው አንዳንዶች በዚህ ቤተ-ክርስቲያን ይሄንን ወጣት ባልንጀራውንና የግል ተወካዩን፤ ጢሞቴዎስን ያላግባብ አንዳይዙት ነው (ዝክ.16:10-11)። ልዩ ርዕስ፡ ጢሞቴዎስ በ2ቆሮ. 1:1።

☐ “በየስፍራውና በየቤተክርስቲያኑ እንዳስተማርኩት” ጳውሎስ አጽንዖት ለመስጠት የፈለገው የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ተመሳሳይ የሆነ ትምህርት እንደ ሌሎቹ አብያተ-ክርስቲያናት እንደተሰጣቸው ነው (ዝክ. 7:17፤ 11:16፤ 14:33)። እነሱ የተለዩ ወይም የተሻሉ አልነበሩም። እነሱ የተለዩ፤ የከበሩ፤ ወይም ባለ ተለዩ አዕምሮ ለመባል መብት አልነበራቸውም። ልዩ ርዕስ፡ ቤተ-ክርስቲያን 1:2 ተመልከት።

4:18-21 ይህ የወደፊቱ የጳውሎስ የጉዞ ዕቅድ ነው፤ እነሱ ከቆሮንቶስ ጋር እንደሚያዛምዱት። ይህን ያደረገበት ምክንያት አንዳንዶች በቤተ-ክርስቲያን የጳውሎስን አለመኖር እንደ ማጥቂያ ስለወሰዱት ነው (ዝክ. ቁ. 18)። እነሱ የሚያስረግጡት (1) የጳውሎስ አለመኖር ለዚች ቤተ-ክርስቲያን ግድ እንደሌለው አመላካች ምልክት መሆኑን (2) የገባውን ቃል ፈጽሞ አለመከተሉን ነው።

4:18 “አንዳንዶች ትዕቢተኛ ሆነዋል” ጳውሎስ ይሄንን ቃል በዚህ ምዕራፍ ሦስት ጊዜ ተጠቅሟል (ማለትም፡ ቁ. 6፤18፤19) እንዲሁም በቆሮንቶስ መልዕክቶች በርካታ ጊዜ (1ቆሮ. 5:2፤ 8:1፤ 13:4 እና 2ቆሮ. 12:20)። ይህ የተለየ ችግር ነበር፤ ለዚች ቤተ-ክርስቲያን። 4:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

4:19 “በቅርቡ ወደ እናንተ እመጣለሁ” ጳውሎስ ያቋቋማቸውን አብያተ-ክርስቲያናት ለማጠናከር ደግሞ ደጋግሞ ይመላለስ ነበር (ዝክ. 11:34፤ 16:5)። ጳውሎስ ወደ እነሱ ለመምጣት ፈልጎ ነበር፤ ነገር ግን የእሱ ሕይወት የእሱ የግሉ አልነበረም። እሱ የግድ የመንፈስ-ቅዱስን ምሪት መፈለግና መከተል ነበረበት (ሐዋ. 16:6)።

☐ “ጌታ ቢፈቅድ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም የጸና ድርጊት የሆነ። ይህ ለጳውሎስ ትርጉም-ቢስ ሐረግ አልነበረም (ዝክ. 16:7፤ ሐዋ 18:21፤ ሮሜ. 1:10፤ 15:32)።

☐
 አክሱምቅ “የትዕቢተኞችንም ኃይል አውቃለሁ እንጂ ቃላቸውን አይደለም”
 አኪጀት “የትዕቢተኞችን ቃል ሳይሆን ኃይላቸውን አውቃለሁ”
 አየተመት “የእነዚህን ትዕቢተኛ ሰዎች ንግግራቸውን ሳይሆን ኃይላቸውን አውቃለሁ”
 አእት “እናም በራሴ አውቁአለሁ እነዚህ ኩራተኛ ሰዎች ያላቸውን ኃይል፤ የሚናገሩትን ሳይሆን”
 አኢመቅ “እነዚህ ትዕቢተኛ ሰዎች የሚሉትን ሳይሆን ያላቸውን ኃይል አውቃለሁ”
 ሐሰተኛ መምህራኑ ንግግር አዋቂ ነበሩ፤ ነገር ግን በውጤታቸው ኃይል የሌላቸው (ማቴዎስ 7)።

4:20 “የእግዚአብሔር መንግሥት” ጳውሎስ ይህንን ጽንሰ-ሐሳብ ኢየሱስ እንዳደረገው ያክል አልተጠቀመም (ማለትም፡ በተመሳሳዮቹ ወንጌላት)። እሱ የሚያመለክተው አሁን በሰዎች ልብ የእግዚአብሔርን ገዥነት ነው (ሮሜ 14:17)፤ ይሄም አንድ ቀን በዓለም ሁሉ የሚቀዳጀው ይሆናል፤ አሁን በሰማይ እንደሆነው ሁሉ (ማቴ. 6:10)። ጳውሎስ ይሄንን ሐረግ ይበልጡን በቆሮንቶስ ተጠቅሞበታል (ዝክ. 4:20፤ 6:9፤ 15:24፤50) ከሌሎቹ ጽሑፎቹ ይልቅ። እነዚህ አማኞች ማወቅ ያለባቸው የታላቁ ክርስቲያናዊ ርዕስ-ጉዳይ (አጀንዳ) አካል መሆናቸውን ነው (ዝክ. 17)።

ልዩ ርዕስ: የእግዚአብሔር መንግሥት

በብ.ኪ ያህዌ የሚታሰበው እንደ እስራኤል ንጉሥ ነው (1ኛ ሳሙ. 8:7፤ መዝ. 10:16፤ 24:7-9፤ 29:10፤ 44:4፤ 89:18፤ 95:3፤ ኢሳ. 43:15፤ 44:4፤ 6) እና መሲሔን እንደ መጻፊ ንጉሥ ይቆጥሩታል፤ መዝ. 2:6። ኢየሱስ በቤተሌሌም በመወለዱ (6-4 ዓ.ም) የእግዚአብሔር

መንግሥት ወደ ሰዎች ታሪክ በአዲስ ኃይል እና መቤዛት ገባ (አዲስ ኪዳን፣ ኤር. 31:31-34፤ ሕዝ. 36:17-36)። መጥምቁ የሐንስ የመንግሥቱን መቃረብ አውጇል (ማቴ. 3:2፤ ማቴ. 1:15)። ኢየሱስ በግልጽ መንግሥቱ በራሱ እና በትምህርቱ እንደሆነ አስተምሯል (ማቴ. 4:17፤ 23፤ 9:35፤ 10:7፤ 11:11-12፤ 12:28፤ 16:19፤ ማርቆስ 12:34፤ ሉቃስ 10:9፤ 11፤ 11:20፤ 12:31-32፤ 16:16፤ 17:21)። ቢሆንም መንግሥቱ ወደፊት ነው፤ ማቴ. 16:28፤ 24:14፤ 26:29፤ ማርቆስ 9:1፤ ሉቃስ 21:31፤ 22:16፤ 18)።

በማርቆስና በሉቃስ ትይዩነት የሚከተለው አቻ ሐረግ ይገኛል፡ “የእግዚአብሔር መንግሥት።” ይህ የኢየሱስ ትምህርቶች የታወቁ ርዕሶች በአሁኑ የእግዚአብሔር አገዛዝ በሰዎች ልብ ውስጥ መግባት፣ አንድ ቀን በመላው ዓለም ጥቅም ላይ ይውላል። ይህ በኢየሱስ ጸሎት በማቴ. 6:10 ላይ ተንጸባርቋል። ማቴዎስ፣ ለአይሁድ ሲጽፍ የእግዚአብሔርን ስም የማይጠቅስ ሐረግን መርጧል (የእግዚአብሔር መንግሥት)፤ በሌላ በኩል ማርቆስና ሉቃስ፣ ለአሕዛብ ሲጽፉ፣ በሁሉም ዘንድ የሚታወቀውን የመለኮትን ስም መጠቀም መርጠዋል።

ይህ ክርክር የተፈጠረው በሁለቱ የክርስቶስ ምጽዓቶች ነው። ብ.ኪ ያተኮረው በእግዚአብሔር መሲሔ፣ ወታደራዊ፣ ፈራጅ፣ ባለግርማ ሆኖ መምጣት ላይ ሲሆን፣ ነገር ግን ኢ.ኪ የሚያመለክተው የመጀመሪያ ምጽዓቱ መከራን እንደሚቀበል ባርያ በኢሳ. 53 እንዳለው እንዲሁም ትሑቱ ንጉሥ ዘካ. 9:9። ሁለቱ የአይሁድ ዘመናት፣ የኩነኔ ዘመናት እና አዲሱ የጽድቅ ዘመን ይደራረባሉ። ኢየሱስ አሁን በአማኞች ልብ ውስጥ ይገዛል፤ ነገር ግን አንድ ቀን በሁሉም ፍጥረታት ላይ ይገዛል። በብ.ኪ እንደተተነበየው ይመጣል። አማኞች የሚኖሩት “በገና ድሮው” ወይም “ገና በሚመጣው” የእግዚአብሔር መንግሥት ነው። (ጎርዶን ዲ. ፊ እና ዳግላስ ስቱዋርት መጽሐፍ ቅዱስ ከጎሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ይነበባል፣ ገጽ 131-134)።

□ “በቃላት ሳይሆን በኃይል ነው” ይህንን እውነት በአሜሪካን ምሳሌ ለማስቀመጥ፣ “ተግባር ከቃላት ይልቅ ይናገራል” ወይም “ማረጋገጫው የኋላው ነው።”

4:21 “በትር” ይህ የሚያሳየው የመምህሩን በትር ነው (ዝክ. 4:15)። ይህች ቤተ-ክርስቲያን መወሰን ይኖርባታል፤ ጳውሎስ እንደሚቀጣ አባት ወይም ምሕረት እንደሚያደርግ አባት እንዲመጣ። የእነሱ ድርጊት አመጣጡን ይወስነዋል።

□ “በየዋሃት መንፈስ” በSynonyms of the Old Testament Robert Girdlestone (የብሉይ ኪዳን ተመሳሳሎ) በአዲስ ኪዳን “መንፈስ” ስለሚለው ቃል አጠቃቀም አስደናቂ ማብራሪያ አለው (ገጽ 61-63)።

1. ርኩስ መንፈስ
2. የሰው መንፈስ
3. ቅዱስ መንፈስ
4. በሰዎች መንፈስ በኩል መንፈስ ቅዱስ የሚፈጥራቸው ነገሮች
 - ሀ. ‘የባርነትን መንፈስ ሳይሆን የልጅነትን መንፈስ’ - ሮሜ 8:15
 - ለ. ‘የየውሃት መንፈስ’ - 1ቆሮ. 4:21
 - ሐ. ‘የእምነት መንፈስ’ - 2ቆሮ. 4:13
 - መ. ‘የጥበብና የመገለጥ መንፈስ እሱን በማወቅ’ - ኤፌ. 1:17
 - ሠ. ‘የፍርሃት መንፈስ ሳይሆን የኃይል፣ የፍቅር እና የጨዋነት መንፈስ’ - 2ጢሞ. 1:7
 - ረ. ‘የስህተት መንፈስ’ በተቃርኖ ‘የእውነት መንፈስ’ -1ዮሐንስ 4:6”

ሌላኛውን ማስታወሻ “መንፈስ” ላይ 2ቆሮ. 4:13 ላይ ተመልከት።

The Jerome Bible Commentary፣ (ጀሮም የመጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ) ኢዲስ ኪዳን ገጽ 260፣ እንደሚገልጸው ይህ የመጨረሻው ዓረፍተ-ነገር ቁ. 21 ላይ ያለው ከኢዮብ 37:13 ሳይጠቅስ አይቀርም።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣነት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. አማኞች በራሳቸው የማይፈረዱትና ሌሎችም እንዲያደርጉ የማይፈቅዱት ለምንድነው? ይህስ ከእኛ የክርስቲያን ምስክር ጋር እንዴት ይዛመዳል?
2. ቁጥር 6-13 አንቀጹ ስለ ዘመናዊ አገልጋዮች የልብ ሐሳብና የሕይወት ስልት ምንድን ነው የሚለው?
3. “የእግዚአብሔር መንግሥት” የሚለውን ቃል አብራራ።
4. በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ጳውሎስ የተጠቀመበትን ውስጠ-ወይራና ስላቅ ግለጽና አብራራ።

፲ኛ ቆሮንቶስ 5

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
		ሥርዓተ-ቤስነት በቆሮንቶስ		
ፍርድ በኢሞራላዊነት ላይ	ኢሞራላዊነት ቤተ-ክርስቲያንን ያረከሳል	(5:1-6:20)	ኢሞራላዊነት በቤተ-ክርስቲያን	ርኩሳት በቆሮንቶስ
5:1-8	5:1-8	የቤተ-ክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት ጉዳይ	5:1-5	
		5:1-2		5:1-5
		5:3-5		
		5:6-8	5:6-8	5:6-8
	ኢሞራላዊነት ሊፈረድበት ይገባል			
5:9-13	5:9-13		5:9-11	
		5:9-13		5:9-13ሀ
			5:12-13	
				5:13ለ

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

5. የመጀመሪያው አንቀጽ
6. ሁለተኛው አንቀጽ
7. ሦስተኛው አንቀጽ
8. ወዘተ

ለክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ሥነ-መለኮታዊ ዳራ

ሀ. ይህ ከበርካቶች አንቀጾች አንደኛው ነው። በአዲስ ኪዳን የቤተ-ክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት ርምጃን በተመለከተ (1ቆሮ. 5:2፣7፣13፣ 2ቆሮ. 2:5-7፣ 2ተሰ. 3:14-15፣ 1ጢሞ. 1:20፣ ቲቶ 3:10)።

ለ. የቤተ-ክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ሦስት ዓላማዎች አሉት።

1. የአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያንን መልካም ስምና ማንነት ለማስጠበቅ
2. ደቀ-መዛሙርትን ለመርዳትና የተሳሳተን የኪዳን ወንድም ወይም እኅት ለመመለስ (2ቆሮ. 2:5-11፣ 2ተሰ. 3:14-15)
3. ሌሎች ክርስቲያኖች ኃጢአት እንዳይሠሩ ለማድረግ (1ጢሞ. 5:20)

ሐ. ደረጃ ያለው አይደለም

1. በቅድሚያ፣ በግል የሚደረግ ድርድር እና ካልተቻለም፣ ግላዊ ግንኙነትን ማቋረጥ (ማቴ. 18:15፣ ገላ. 6:1፣ 2ተሰ. 3:14-15፣ ቲቶ 3:10)
2. ሁለተኛ፣ ከአናሳ ቡድኖች ጋር መደራደር (ማቴ. 18:16)
3. ሦስተኛ፣ በሕዝብ ፊት የሚደረግ ከክርስቲያኖች ጎበኒት ማግለል (ማቴ. 18:17፣ 1ቆሮ. 5:1፣ 1ጢሞ. 1:20)
4. ግቡ ዘወትር የግድ መሆን የሚኖርበት ለንስሐና ለመመለስ ነው እንጂ ለማግለልና ለመቅጣት አይደለም (2ቆሮ. 2:6-8፣ ገላ. 6:1)

የቃልና የሐረግ ጥናት

ቆይታ 5:1-2

በአጭር ቃል በእናንተ መካከል ዝምት እንዳለ ይወራል የዚያም ዓይነት ዝምት በአሕዛብ እንኳ የማይገኝ ነው። የአባቱን ሚስት ያገባ ሰው ይኖራል። እናንተም ታብያችኋል፤ ይልቅስ እንድታዘኑ አይገባችሁም? ይህን ሥራ የሠራው ከመካከላችሁ ይወገድ።

5:1 “በእውነቱ ተነግሯል” የእንግሊዝኛው “በትክክል” የግሪክ *holos* ነው። እሱም ያልፎ አልፎ መልክ ሲሆን፤ በቆይታ 5:1 ግን በርካታ ጊዜ ተጽፏል (ዝክ. 5:1፤ 6:7፤ 15:29)። *holos* የሚለው ቃል አንደኛው ቅርጽ ሲሆን፤ ፍቺውም “በሞላ፣” “በአንድ ላይ” የሚል ነው። ይህ ያልፎ አልፎ መልክ ማለት የሚፈልገው “በስፋት ታውቋል” ነው (አኢመቅ አኢመቅ)። ጳውሎስም በጣም ቅር የተሰኘበት አንደኛው ምክንያት በዚህ በስፋ ኢሞራላዊነት ሊሆን ይችላል። የቆይታ 5:1 ስለ-ክርስቲያን በጣም ተመክታበት ነበር፤ ዜናውም በሌሎች አብያተ-ክርስቲያናት በስፋት ተሰራጭቶ ነበር። ጳውሎስም ይህንን ከሥርዓት የወጣ ድርጊት ሊጋፈጠው ተነሣ፤ እናም የዚች ስለ-ክርስቲያን አዝማሚያ ሌሎችንም አብያተ-ክርስቲያናት በእጅጉን የሚጎዳ ሆነ (ማለትም፣ የእርሾው መርሕ፣ ዝክ. ቁ. 6-8)።

☐ “ኢሞራላዊነት” ይህ የግሪክ ቃል “*porneia*” ሲሆን እሱም ልቅ ለሆነ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት መግለጫ ቃል ነው። የእንግሊዘኛ ቃል ፖርኖግራፊ፣ ከዚህ የግሪክ ቃል አግኝተዋል። የግሪክ ቆይታ 5:1 ጳውሎስ ደግሞ በሆነ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ትታወቃለች። ሌሎች ጣዖት አምላኪዎች እንኳ በቆይታ 5:1 ኢሞራላዊ ማግባራዊ ፍቃድ ይደነግጡ ነበር። Bruce W. Winter፣ *After Paul Left Corinth* (ጳውሎስ ቆይታ 5:1ን አንደገለጸው) ተመልክት።

በብኪ “ሴሰኛ” (ማለትም አንዱ ወይም ሁለቱም ያገቡ) እና “አመንዝራ” (ማለትም፣ ሁለቱም ያላገቡ)፣ በሚሉት ቃላት መካከል ልዩነት አለ። ነገር ግን በኮኔ ግሪክ (ሐዋ. 15:20፤29) ጉዳዩ እንደዚህ አይደለም። ይህ ቃል የሚጠቅሰው ማንኛውም ተገቢ ያልሆነ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ነው (ማለትም፣ ዝምት፣ ሴሰኝነት፣ ግብረ-ሰዶማዊነት፣ ብሎም እንሰሳዊነት)። እዚህ ያለው መተላለፍ ሌዋ. 18:8፤ ዘዳ. 27:20 ያለው ነው።

☐ “እንደዚህ ዓይነት በአሕዛብ እንኳ አይገኝምና” ይህ ርዥነታዊ ግንኙነት በሙሴ ሕግ ተከልክሏል (ሌዋ. 18:8 እና ዘዳ. 22:30)፤ ነገር ግን ኢሞራላዊ ጣዖት አምላኪ የሆኑትን ቆይታ 5:1 አንድ አስደንግጧል። ይህ “በጣም የወጣ” ነበር፤ ለአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ባህል እንኳ (cf. Gaius፣ *Inst.* 1፣ 63 እና *Oxford Classical Dictionary* 8፣ 539-540)።

አኢመመቅ፡
አኪጀት “አሕዛብ”
አየተመት “ጣዖት አምላኪዎች”
አእት “አሕዛብ”
አኢመቅ “አሕዛብ”

ጳውሎስ ይህንን ቃል የተጠቀመበት በተለየ መልኩ ነው። በብኪ በአይሁድና አሕዛብ መካከል የሰላ ልዩነት ነበር። “ሕዝቦች” አሉታዊ ፍቺ ነበረው። ጳውሎስ አሕዛብን የተጠቀመበት የማያምኑ በሚል መልኩ ነው። እነዚህ የጻፈላቸው አብዛኞቹ አይሁድ ያልሆኑ ነበሩ።

አኢመመቅ “አንዱ ያባቱን ሚስት ወስዷልና”
አኪጀት “አንዱ ሰው ያባቱን ሚስት ወስዷልና”
አየተመት “አንዱ ከአባቱ ሚስት ጋር እየኖረ ነውና”
አእት “አንዱ ከእንጀራ እናቱ ጋር ተኝቷልና”
አኢመቅ “ይኼውም ከእናንተ አንዱ ከእንጀራ እናቱ ጋር እየኖረ ነውና”

- ይህ ባጠቃላይ የሚያመለክተው ከእንጀራ እናቱ ጋር እየኖረ መሆኑን ነው። ሰውየው
1. የእንጀራ እናቱን ከአባቱ ነጥቆ አስቷታል
 2. ከተፋታች የእንጀራ እናቱ ጋር እየኖረ ነው
 3. ባሏ ከሞተባት የእንጀራ እናቱ ጋር እየኖረ ነው

5:2 ይህንን ቁጥር መውሰድ የሚቻለው እንደ (1) ሦስት ጥያቄዎች (2) ሦስት ዓረፍተ-ነገሮች (አመቅ፣ (አኢመመቅ) አኪጀት (አኪጀት))፤ ወይም (3) ድብልቅ (cf. አየተመት፣ (አየተመት) አእት፣ (አእት) አኢመቅ፣ (አኢመቅ) አመት (አዓት) ነው።

አኢመመቅ “ትዕቢተኛ ሆናችኋል”
አኪጀት “ታብያችኋል”
አየተመት “ታብያችኋል”
አእት “እንግዲህ፣ መታባይ ይገባችኋል?”
አኢመቅ “እናም በራሳችሁ ሐሳብ እጅግ ተሞልታችኋል”

ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ በዝ አንቀጽ ነው፤ የ “መመካት”፣ እሱም በቆይታ 5:1 መልዕክት በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ የዋለ (ዝክ. 4:6፤18፤19፤ 5:2፤ 8:1፤ 13:4፤ 2ቆሮ. 12:20)። እሱም “የመሆን ግሥ” አለው፤ ከእሱ ጋር የተያያዘ፣ ይህንንም የተጠናቀቀ ዙሪያውን የሚሄድ፣ እሱም የተረጋጋን ሁኔታ የሚያሳይ ነው። ተጨባጩ ችግር የሴተ-ክርስቲያን አዝማሚያ ነበር (ማለትም፣ የብዙ ተውላጠ ስምና ግሥ)። እነሱም በዚህ ሁኔታ ይኩራሩ ነበር።

ይህ አስደንጋጭ ሁኔታ በርካታ ታሳቢ መነሻዎች አሉት።

1. ከአጠቃላይ ዐውደ-ጽሑፍ ማለት የሚቻለው፣ ይህ በቤተ-ክርስቲያን የሚታየው ደኅንነት ያመጣው ጽንፈኛ አዲስነት ምሳሌ ተደርጎ ነው
2. እሱም የአይሁዱ ራቢ Aqibah (አከባህ) መነሻን የሚያንጸባርቅ፣ አዲስ ልውጥ ፈጽሞ አዲስ ሰው መሆኑን የሚያሳይ ነው (i.e.፣ A. T. Robertson፣ *Word Pictures in the New Testament*፣ (የቃላት ስዕሎች በአዲስ ኪዳን) ገጽ. III)፣ ስለዚህ፣ በቆሮንቶስ መጽሐፍ ይህ ነውር አይደለም፣ ግን የክርስቲያን ነጻነት እንጂ (ማለትም፣ የአንዱ በክርስቶስ አዲስ መሆን)።

- ▣ አአመመቅ “በምትኩ ብታዝኑ አይሻልም”
- አኪጀት “ይልቁንም ብታዝኑ አይሻልም”
- አየተመት “እናንተም ይልቁን ብታዝኑ አይሻልም”
- አእት “በሌላ መልኩ፣ በኅዝን ብትሞሉ ይሻላል”
- አአመቅ “የተሻለ ይሆን የነበረው አምርራችሁ ብታዝኑ ነበር”

ይህ የግሪክ ቃል (ማለትም፣ *pentheō*፣ ማቴ. 5:4፤ 9:15፤ 2ቆሮ. 12:21፤ ያዕቆብ 4:9) ለሞት በሚደረግ ኅዝን ጥቅም ላይ የሚውል ነው (ራዕ. 18:8፣11)። በአይሁድ ማኅበረሰብ ለሞተው፣ ለአሳዘኝ ነገር፣ ወይም ለስድህ (በመለኮት ላይ) ኅዝን ይደረጋል (ማርቆስ 14:63)።

- ▣ አአመመቅ “ከመካከላችሁ ይውጣ”
- አኪጀት “ከመካከላችሁ ይወገድ”
- አየተመት “ከመካከላችሁ እንዲወጣ ይደረግ”
- አእት “ከእናንተ ኅብረት እንዲወጣ ይደረግ”
- አአመቅ “ከማኅበረሰቡ ተለይቶ ይወገድ”

ይህ የድርጊት ተገብሮ ተጓዳኝ ግሥ ነው። የግሪኩ ቃል የሚለው “እንሥቶ መውሰድ” ሲሆን እሱም ዘወትር ከፍርድ (ማቴ. 24:39) እና ከጥፋት ጋር ይያያዛል (ዮሐንስ 11:48)። የቤተ-ክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ሦስትዮሽ ነው።

1. የአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያንን ማጥራት (ማለትም፣ ከኃጢአትና በአጥቢያ ማኅበሩ ዘንድ ያላትን ገጽታ መመለስ)
2. የሳቱትን አማኞች ተሐድሶ አድርጎ መመለስና መቤዝት። ይህም የሚቻለው በቁ. 5 ምክንያት ነው (ደግሞም ተመሳሳይ ቃላት በሉቃስ 23:18) ጥቅም ላይ ውሏል፣ እሱም የሚያመለክተው የሳቱ አማኝ (-ኞችን) ሞት ነው።
3. ሌሎች አማኞች የአግዚአብሔርን ቅጣት ሲመለከቱ ኃጢአትን ላለመሥራት ይበረታታሉ

1ቆሮንቶስ 5:3-5

³⁻⁴እኔ ምንም እንኳን በሥጋ ከእናንተ ጋር ባልሆን፣ በመንፈስ ከእናንተ ጋር ነኝ፣ ከእናንተም ጋር እንዳለሁ ሆኜ ይህን እንደዚህ በሠራው ላይ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አሁን ፈርጂበታለሁ፤ እናንተና መንፈሴም ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ኃይል ጋር ተሰብስበን፣ ⁵መንፈሱ በጌታ በኢየሱስ ቀን ትድን ዘንድ እንደዚህ ያለው ለሥጋው ጥፋት ለስይጣን እንዲሰጥ ፍርዶ ነው።

5:3-5 ይህ አንቀጽ የፍርድ ዘይቤ ነው። ጳውሎስ የሚያስበው ቤተ-ክርስቲያን “የቤተ-ክርስቲያን ፍርድ-ቤት” ተብላ መጠራቷን ነው (ያዕቆብ 2:1-4)። የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን የተከተለችው የምክራብን የአስተዳደርና የአምልኮ ፈርጅን ነው። እነዚህ ፍርድ-ቤቶች የተለመዱና አብዛኞቹም ከምክራብ የተቋረጡ ነበሩ።

5:3 “በሥጋ ባልሆንም እንኳ በመንፈስ ግን እንኛለሁ” እነዚህ ሁለቱ የአሁን የድርጊት ተገብሮ ናቸው። ይህም በግልጽ የሚያሳየው የጳውሎስን ሐዋርያዊ ሥልጣን ስሜት ነው (ዝክ. ቁ. 3 እና 5። ነገር ግን ቤተ-ክርስቲያን ውሳኔውን እንድታረጋግጥ መፈለጉን ተገንዝብ (ዝክ. ቁ. 4)።

ልዩ ርዕስ፡ መንፈስ (PNEUMA) በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን)

- የግሪኩ ቃል ለ“መንፈስ” በበርካታ መንገዶች ጥቅም ላይ ይውላል። እዚህ ጥቂት የናሙናዎች ምድብና ምሳሌዎች ተመልክተዋል።
- ሀ. በሦስትነት አንድ ስለሆነው አምላክ
 1. የአብ (ዮሐንስ 4:24)
 2. የወልድ (ሮሜ. 8:9-10፤ 2ቆሮ. 3:17፤ ገላ. 4:6፤ 1ጴጥ. 1:11)
 3. የመንፈስ ቅዱስ (ማርቆስ 1:11፤ ማቴ. 3:16፤ 10:20፤ ዮሐንስ 3:5፤6፤8፤ 7:39፤ 14:17፤ ሐዋ. 2:4፤ 5:9፤ 8:29፤35፤ ሮሜ. 1:4፤ 8:11፤16፤ 1ቆሮ. 2:4፤10፤11፤13፤14፤ 12:7)
- ለ. የሰው ሕይወት ኃይላት
 1. የኢየሱስ (ማርቆስ 8:12፤ ዮሐንስ 11:33፤38፤ 13:21)
 2. የሰው ልጅ (ማቴ. 22:43፤ ሐዋ. 7:59፤ 17:16፤ 20:22፤ ሮሜ. 1:9፤ 8:16፤ 1ቆሮ. 2:11፤ 5:3-5፤ 7:34፤ 15:45፤ 16:18፤ 2ቆሮ. 2:13፤ 7:13፤ ፊሊጵ. 4:23፤ ቆላ. 2:5)
- ሐ. የመንፈሳዊ ዓለም (ግዛት)
 1. መንፈሳዊ ሕላዌዎች
 - ሀ. መልካም (ማለትም፣ መላእክት፣ ሐዋ. 23:8-9፤ ዕብ. 1:14)
 - ለ. ክፉ (ማለትም፣ ዲያብሎሳዊ፣ ማቴ. 8:16፤ 10:1፤ 12:43፤45፤ ሐዋ. 5:16፤ 8:7፤ 16:16፤ 19:12-21፤ ኤፌ. 6:12)

- ሐ. መናፍስት (ሉቃስ 24:37)
- 2. መንፈሳዊ መረዳት (ማቴ. 5:3፤ 26:41፤ ዮሐንስ 3:6፤ 4:23፤ ሐዋ. 18:25፤ 19:21፤ ሮሜ. 2:29፤ 7:6፤ 8:4፤10፤ 12:11፤ 1ቆሮ. 14:37)
- 3. መንፈሳዊ ነገሮች (ዮሐንስ 6:63፤ ሮሜ. 2:29፤ 8:2፤5፤9፤15፤ 15:27፤ 1ቆሮ. 9:11፤ 14:12)
- 4. መንፈሳዊ ስጦታዎች (1ቆሮ. 12:3፤ 14:1)
- 5. የመንፈስ ቅዱስ ተመስጦ (ማቴ. 22:43፤ ሉቃስ 2:27፤ ኤፌ. 1:17)
- 6. መንፈሳዊ አካል (1ቆሮ. 15:44-45)

መ. ባሕርያቱ

- 1. የዓለም አዝማሚያ (ሮሜ. 8:15፤ 11:8፤ 1ቆሮ. 2:12)
- 2. የሰዎች የአስተሳሰብ ሂደት (ሐዋ. 6:10፤ ሮሜ 8:6፤ 1ቆሮ. 4:2)

ሠ. የሥጋዊ ዓለም (ግዛት)

- 1. ነፋስ (ማቴ. 7:25፤27፤ ዮሐንስ 3:8፤ ሐዋ. 2:2)
- 2. ትንፋሽ (ሐዋ. 17:25፤ 2ተሰ. 2:8)

ግልጽ የሚሆነው፣ ይህ ቃል የግድ መተርጎም ያለበት፣ ካለበት ዐውደ-ጽሑፍ ብርሃን ነው። በርካታ ተጠቃሽ የትርጉም ጥላዎች አሉ (1) ሥጋዊ አካል፤ (2) የማይታይ ዓለም፤ (3) እንደዚሁም የዚህ የሥጋዊ አካል ሰዎች ወይም የመንፈሳዊ ዓለም።

መንፈስ ቅዱስ የሥነ-ምግባር በአንድ የሆነው አምላክ ክፍል ነው። እሱም በዚህ የታሪክ ዕርከን በእጅጉ ንቁ ሆኖ የሚንቀሳቀስ። የመንፈስ ቅዱስ አዲሱ ዘመን መጥቷል። መልካም፣ ቅዱስ፣ ትክክለኛ እና እውነተኛ የሆነ ሁሉ ይንዳኘዋል። የእሱ መገኘት፣ ስጦታዎች፣ እና አገልግሎት ወንጌልን ለማዳረስና ለእግዚአብሔር መንግሥት ስኬት ወሳኝ ነው (ዮሐንስ 14 እና 16)። እሱ ወደ ራሱ አትኩሮትን አይስብም፤ ወደ ክርስቶስ እንጂ (ዮሐንስ 16:13-14)። እሱም ይወቅሳል፣ ያሳምናል፣ ያዘናል፣ ያጠምቃል፣ እንዲሁም ሁሉንም አማኞች ያበስላል (ዮሐንስ 16:8-11)።

▣ “እንዲህ ባደረገው ላይ ቀደም ብዬ ፈርጄበታለሁ” ይህ ተገብሮ የአሁን አመላካች ነው። ጳውሎስ ሥልጣኑን ያጸናል፣ ምንም እንኳን በሥጋ ባይኖርም፣ እናም ውሳኔው ይጸናል።

5:4 “በጌታችን በኢየሱስ ስም” ይህ ዕብራይካዊ የሆነ ከሞት የተነሣውን የክርስቶስን ከበሬታና ኃይል የሚያስረግጥ ነው። ይህም ለጳውሎስ ሐዋርያዊ ሥልጣን ምንጩ እንደሆነ። ጳውሎስ እሱን ይወክላል፣ ይመስለዋል።

- ይህንን ቁጥር በተመለከተ በግሪክ ጽሑፎች።
- 1. “የእኛ ኢየሱስ” የተለዩ ጽሑፎች B፣ D*
- 2. “ኢየሱስ ክርስቶስ” በተለየ ጽሑፍ ጽ
- 3. “የእኛ ኢየሱስ ክርስቶስ” የተለዩ ጽሑፎች D₂፣ F፣ G
- 4. “የእኛ” በሌክሽነሪ ቅንፋዊ ጽሑፍ 1021 (12^ኛ ክፍለ ዘመን)
- 5. “ኢየሱስ ክርስቶስ የኛ ጌታ” በትንሹ ጽሑፍ 81 (11^ኛ ክፍለ ዘመን)

የተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ሰላይቲ ግሪክ አኪ፣ አራተኛ እትም (UBS⁴) እንደሚለው ለመወሰን አስቸጋሪ ነው። ግን ቁ. 1 ይመረጣል።

ይህም የተመሳሳይ ጽሑፍ ችግር እንደገና ቁ. 5 ላይ ይፈጠራል (እንዲሁም ደግሞ ቁ. 11)።

- 1. “ጌታ” በ MSS ገጽ 46፣ B
- 2. “ጌታ የሱስ” በMS ጽ
- 3. “ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ” በMS D
- 4. “ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ” በ MSS A፣ F፣ G፣ P
UBS⁴ (የተመቅሶ) ቁ. 1 ከሞላ ጎደል ልክ እንደሆነ ይቆጠራል።

5:5 “እንዲህ ዓይነቱ ሥጋው እንዲጠፋ ለሰይጣን ቢሰጥ” “መስጠት” የግሪክ ቃል *paradidōmi* ሲሆን፣ እሱም በወንጌላት ጥቅም ላይ የሚውለው፣ አንዱን ይዞ ወደ ባለሥልጣናት ማቅርብ ነው። ለተገቢው ቅጣት (ማቴ. 4:12፤ 5:25፤ 10:4፤17፤ 18:34፤ 20:19፤ 26:15፤ 27:2፤18፤26) እና በሮሜ (ዝክ. 1:24፤26፤28) አንዱን ለክፍ መናፍስት ኃይላት መስጠት። ይህ አጠቃቀም ይህንን ዐውደ-ጽሑፍ በተሻለ ይገጥመዋል (ማለትም፣ ሰይጣን በመጠቀሱ ሳቢያ)።

ይህ ከጠገሞ. 1:20 ጋር ተመሳሳይ ነው። ይህ ምንን እንደሚያካትት በርካታ ክርክሮች በምሁራንና በተንታኞች መካከል ተካሂዷል። አንዳንዶች የሚመለከቱት መጨረሻውን አካላዊ ቅጣት እንዳስከተለ ነው (ማለትም፣ ሞት)፣ እንደ ሐዋ. 5 እና 1ቆሮ. 3:17፤ 11:30። ሌሎች ደግሞ የሚመለከቱት እንደ አጠቃላይ ግንኙነትን ማቋረጥ፣ ማለትም አንዱን በሰይጣን ግዛት ድርጊት፣ እሱም ዓለም መተው አድርገው ነው (ዮሐንስ 12:31፤ 16:11፤ 1ቆሮ. 4:4፤ 1ዮሐንስ 5:19)። ከእግዚአብሔር እና ከሕዝቡ ጋር ያለው ኅብረት በሚቋረጥበት ጊዜ፣ ምናልባት ወደ እግዚአብሔር መልሶ ሊያዘረው ይችላል፣ እናም የፍጹሙ ፍርድ እንዳያገኘው ለማድረግ። ጳውሎስ ዓለምን የሚያየው እንደ ሰይጣን ግዛት ነው (ኤፌ. 2:2)። በዚህ ዓለም ላይ የሚከሰት ክፉ (ማለትም፣ ሞት፣ በሽታ፣ ማጣት፣ ወዘተ...) የተሰጡት ለክፉ ነው። ለሰይጣን (2ቆሮ. 12:7፤ 1ተሰ. 2:18)። ደግሞም ማለት የሚቻለው “ሥጋ” የሚያመለክተው የሰው ልጅን ስሜታዊ ዐመጸኛ የሕይወት ስልት ነው (ማለትም፣ የወደቀው አዳማዊ ተፈጥሮ)። ልዩ ርዕስ የክፉው አካል 7:5 ላይ ተመልከት።

ለ “ሥጋ” ልዩ ርዕስ 1:26 ተመልከት።

▣ “እናም መንፈሱ እንዲደግ” የቤተ-ክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ዘወትር የሚቤሽና የሚመልስ መሆን አለበት እንጂ በቀለኛ መሆን አይኖርበትም (2ቆሮ. 2:5-11፤ 2ተሰ. 3:14-15)። ይህም የብኪ ትርጓሜ ነው። “መዳን” ለሚለው ቃል፣ እሱም አካላዊ መታደግን የሚያሳይ። ይህ ሰው፣ ምንም እንኳን ከሞራል ውጭ ቢሠራም፣ የቤተ-ክርስቲያን አባል ነው። እሱ የሚያስፈልገው መንፈሳዊ መታደግ ነው እንጂ ደኅንነት አይደለም።

የጳውሎስ ጽሑፎች ዘወትር እንደሚሆኑት ሁሉ ሥጋዊ አካልና መንፈስ በተቃርኖ ተቀምጠዋል (ምሳ. ሮሜ 8:1-11)። እነሱም ሁለት የተለያዩ ሥልጣናዊ መዋቅርን፣ ሁለት ርዕዮተ-ዓለምን፣ ሁለት ተወህቦዎችን (መስጠቶችን) ይወክላሉ (ማቴ. 6:19-34፤ 1ዮሐንስ 2:15-17)።

ስለ ቁ.5 አንዱ ላቅ ያለ ሥነ-መለኮታዊ ነጥብ፣ ሰይጣን የእግዚአብሔር መሣርያ መሆኑ ነው፤ የሱን የመቤገዥት ዓላማ የሚያገለግል የሚል ነው። በብኪ ሰይጣን የሰው ልጆች ጠላት ነው፤ ግን የእግዚአብሔር መገልገያ (ዝክ. A. B. Davidson፣ *An OT Theology*፣ (የብኪ ሥነ-መለኮት) ገጽ 300-306)። ግንኙነቱ በአዲስ ኪዳን እየተጠናከረ ይመጣል። ሰይጣን የእግዚአብሔር ጠላት ሆኗል፤ ግን አሁንም ፍቃደኛ ያልሆነ አገልጋይ ነው። የሰይጣን ተግባር ቁ. 5 የሚሆነው የሳተን የቤተ-ክርስቲያን አባል ወደ መዳረሻ ደኅንነት ማምጣት ነው።

▣ “ቤታችን በኢየሱስ ቀን” ይህ በግልጽ የሚያመለክተው የፍጻሜ መዳረሻውን፣ የመጨረሻውን ዘመን መቼት ነው። የእግዚአብሔር ምድራዊ ፍርድ በክርስቲያኖች ላይ በ 11:30-32፤ ሐዋ. 5፤ እና 1ጢሞ. 1:20 ሊታይ ይችላል። ይህ ጽሑፍም የሚያመለክተው (1) ሥጋዊ ሞት፣ ግን የመጨረሻ ደኅንነትን 1:8 ወይም (2) የሱ ደኅንነት በንስሐው የሚወሰን መሆኑን?

ተደጋጋሚ የሆነ የፍጻሜ ዘመን አጽንዖት በቆሮንቶስ አለ (ዝክ. 1:7-8፤ 3:13፤ 4:5፤ 5:5፤ 6:14፤ 11:26፤ 13:12፤ 15:50-54፤ 16:22)። አንዱ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ሥነ-መለኮታዊ ችግር ሊሆን የሚችለው፣ የፍጻሜ ዘመንን ሁኔታ አለቅጥ እውናዊ ማድረግና ከፊል ሕላዌነት ካለው ከግኖስቲሲዝም ጋር መደባለቅ ነበር። እነሱ በመንፈሳዊነት መድረሳቸውን ያስቡ ነበር (ዝክ. 4:7-10) እንዲሁም ሥጋ ክፉ እንደሆነ (ማለትም፣ የግሪክ አስተሳሰብ) እና፣ ስለዚህ፣ ለመንፈሳዊ ጉዳዮች ፋይዳ የሌለው። ጳውሎስ ይህንን አዝማሚያ ነቅጭታል፤ በ

1. መጻፈውንም ሆነ የአሁኑን ፍርድ በማጽናት (ዝክ. 5:5)
 2. ለአማኞች የኢ-ሞራላዊነትን ተገቢ አለመሆን አጽንዖት በመስጠት (ዝክ. ቁ. 5-6)
- ደግሞም ያህዌን የሚያመለክቱ የብኪ ሐረጎች አሁን ወደ ኢየሱስ መዛወራቸውን ተገንዝብ (ዝክ. 1:8፤ 2ቆሮ. 1:14፤ 1ተሰ. 5:2፤ 2ተሰ. 2:2፤ 2ጢሞ. 4:8)። ይህም አንደኛው ጽሑፋዊ ዘዴ ነው፤ የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት የናዝሬቱ ኢየሱስ መለኮት መሆኑን የሚያስረግጡበት።

1ቆሮንቶስ 5:6-8
⁶መመከታችሁ መልካም አይደለም። ጥቂት እርሾ ሊጡን ሁሉ እንዲያበካ አታውቁምን? ግንግዲህ ያለ እርሾ እንዳላችሁ አዲሱን ሊጥ ትሆኑ ዘንድ አርጌውን እርሾ አስወግዱ። ፋሲካችን ክርስቶስ ታርዶአልና፤ ስለዚህ በቅንነትና በእውነት ቂጣ በዓልን እናድርግ እንጂ በእርጌ እርሾ በክፋትና በግፍ እርሾም አይደለም።

5:6 “መመከታችሁ መልካም አይደለም” ይህ አስተያየት የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያንን አዝማሚያ ለመተርጎም ይረዳል። እነሱ ነጻነትና ፍቃድ በወንጌል ላይ ተመሥርተው እንዳላቸው ጠይቀዋል። እነሱ በአዲሱ ነጻነታቸው ለመመከት ፈልገዋል፤ ለማኅበረሰባቸው የወንጌልን ምስክርነት ከመስጠት ይልቅ።

ልዩ ርዕስ፡ መመከት

እነዚህ የግሪክ ቃላት *kauchaomai*፣ *kauchêma*፣ እና *kauchêsis*፣ ሠላሳ አምስት ጊዜ በጳውሎስ ጥቅም ላይ ሲውል፣ ሁለት ጊዜ ብቻ በቀሪው የአዲስ ኪዳን ክፍል ይገኛል (ሁለቱም በያዕቆብ)። የእሱ ዋነኛው አጠቃቀም በ1 እና 2 ቆሮንቶስ ላይ ነው።

ስለ መመከት ሁለት ዋና ስራዎች ተያያዥነት አላቸው።

ሀ. ምንም ሥጋ መከበር/መመከት የለበትም፣ በእግዚአብሔር ፊት (1ቆሮ. 1:29፤ ኤፌ. 2:9)

ለ. አማኞች የግድ መኩራራት ያለባቸው በጌታ ነው (1ቆሮ. 1:31፤ 2ቆሮ. 10:17፤ እሱም ለኤር. 9:23-24 ጠቃሽ ነው።

ስለዚህ፣ ተገቢ የሆነ እና ተገቢ ያልሆነ መመከት/መኩራራት አለ (ማለትም፣ ኩራት)።

ሀ. ተገቢ የሆነ

1. በክብር ተስፋ ላይ (ሮሜ 4:2)
2. በእግዚአብሔር፣ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል (ሮሜ 5:11)
3. በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል (ማለትም፣ የጳውሎስ ዋነኛ ጭብጥ፣ 1ቆሮ. 1:17-18፤ ገላ. 6:14)
4. ጳውሎስ የተመካው
 - ሀ. ማካካሻ በሌለው አገልግሎቱ (1ቆሮ. 9:15፤16፤ 2ቆሮ. 10:12)
 - ለ. በክርስቶስ በሆነው ሥልጣኑ (2ቆሮ. 10:8፤12)
 - ሐ. በሌሎች ሰዎች ሥራ አለመመካቱ (አንዳንዶች በቆሮንቶስ እንደ ሆኑት፣ 2ቆሮ. 10:15)
 - መ. በዘር ውርሱ (አንዳንዶች በቆሮንቶስ እንዳደረጉት፣ 2ቆሮ. 11:17፤ 12:1፤5፤6)
 - ሠ. በቤተ-ክርስቲያኖቹ
 - (1) ቆሮንቶስ (2ቆሮ. 7:4፤14፤ 8:24፤ 9:2፤ 11:10)
 - (2) ተሰሎንቄ (2ተሰ. 1:4)
 - (3) በእግዚአብሔር ማጽናትና መታደግ በነበረው መተማመን (2ቆሮ. 1:12)

ለ. ተገቢ ያልሆነ

1. ከአይሁድ ውርስ ጋር በተዛመደ (ሮሜ. 2:17፤23፤ 3:27፤ ገላ. 6:13)
2. አንዳንድ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ይመኩ እንደነበረው
 - ሀ. በሰዎች (1ቆሮ. 3:21)
 - ለ. በጥበብ (1ቆሮ. 4:7)
 - ሐ. በነጻነት (1ቆሮ. 5:6)
3. ሐሰተኛ መምህራን በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ሊመኩ ሞክረዋል (2ቆሮ. 11:12)

▣ “አታውቁም” ይህ የተለመደው ዓይነት የጳውሎስ የሐረግ አመሠራረት ባሕርይ ሲሆን፤ እሱም አማኞች የግድ ማወቅ ስላለባቸው ነገሮች የሚጠቅስ ነው። ቀደም ሲል ለእነሱ የተገለጡላቸው ነገሮች፤ ዳሩግን እነሱ ዘወትር የሚረጋገጡ (ማለትም፤ በእነሱ ድርጊትና አዝማሚያ ሳቢያ (ሮሜ. 6:16፤ 11:2፤ 1ቆሮ. 3:16፤ 5:6፤ 6:2፤3፤9፤15፤19፤ 9:13፤24))።

▣ “የባካ” ይህ የሚያመለክተው የአይሁድን ምሳሌ ነው (ማቴ.16:6፤12፤ ገላ. 5:9) ስለ እርሾ፤ እሱም ዘወትር በአሉታዊ መልኩ፤ ይህም ከመበስበስ ጋር የተያያዘ፤ በመኮምጠጥ ሂደት ምክንያት። ሆኖም፤ አንዳንድ ጊዜ ዘይቤው አዎንታዊ ገጽታ አለው (ማቴ. 13:33፤ ሉቃስ 13:20-21)፤ እሱም ትርጉም ከዐውደ-ጽሑፍ ጋር እንደሚዛመድ የሚያሳይ።

ልዩ ርዕስ፡ ቡኮ

“ቡኮ” የሚለው ቃል (*zummê*) በሁለት መልኩ ነው ጥቅም ላይ የዋለው በብኪ እና በአኪ።

1. የመበስበስ መልክ እና፤ ስለዚህ፤ የክፋው ተምሳሌት
 ሀ. ዘጸ. 12:15፤ 13:3፤7፤ 23:18፤ 34:25፤ ሌዋ. 2:11፤ 6:17፤ ዘዳ. 16:3
 ለ. ማቴ. 16:6፤11፤ ማርቆስ 8:15፤ ሉቃስ 12:1፤ ገላ. 5:9፤ 1ቆሮ. 5:6-8
2. በመብላላት ስሜት እና፤ ስለዚህ፤ ተጽዕኖ ለማሳደር፤ የክፋው ምሳሌ ያልሆነ
 ሀ. ሌዋ. 7:13፤ 23:17፤ አሞጽ 4:5
 ለ. ማቴ. 13:33፤ ሉቃስ 13:20-21

ዐውደ-ጽሑፍ ብቻ ነው የዚህን ቃል ትርጉም የሚወስነው (ይሄውም ለሁሉም ቃላት እውነት እንደሆነ ሁሉ!)።

5:7 “አርጌውን እርሾ አስወግዱ” ይህ የድርጊት የአሁን ተተካሪ ነው። ይህ የአይሁድ ልማድ ጠቃሽ ነው፤ እሱም በየዓመቱ ከፋሲካ በፊት እርሾን ከቤታቸው የሚያስረግዱበት (ዘጸ. 12:15)። ዓመታዊው ክብረ-በዓል የንስሐ ተምሳሌት ነው።

▣
አአመቃ “አዲሱን ሊጥ ትሆኑ ዘንድ፤ እርሾ የሌለበት እንደ ሆናችሁ ሁሉ”
አኪጀት “አዲሱን ሊጥ ትሆኑ ዘንድ፤ እርሾ የሌለባችሁ ናችሁና”
አየተመት “አዲሱን ሊጥ ትሆኑ ዘንድ፤ በርግጥ እርሾ የሌለባችሁ ናችሁና”
አእት “ስለሆነም ሁለመናችሁ ንጹሕ ይሆን ዘንድ። ከዚያም እንደ አዲስ ሊጥ፤ እሱም ምንም እርሾ የሌለበት እንድትሆኑ፤ በርግጥ እኔ እንዲያ እንደሆናችሁ አውቃለሁ”
አአመቃ “ስለሆነምእናንተ አዲሱን ሊጥ ትሆኑ ዘንድ፤ ያልበካ፤ እናንተ እንደሆናችሁት”
 ይህ የሚያሳየው ጳውሎስ የሞራላዊ ትዕዛዝን ከሥልጣናዊ መገለጫ ጋር አያይዞ ማቅረቡን ነው። እኛ በክርስቶስ የያዘነው ስፍራ እንዳለ፤ እንዲሁ ክርስቶስን በመሰለ የሕይወት ስልት እንመላለስ ዘንድ። እነሱ የእግዚአብሔር ሕዝብ ነበሩ (ማለትም፤ እርሾ የሌለባቸው (ያልበኩ)፤ ግን ደግሞ የፍጻሜው የእግዚአብሔር ሕዝብ ይሆናሉ (ማለትም፤ አዲሱን ሊጥ))።

▣
አአመቃ “ፋሲካችን ክርስቶስ ተሠውቷልና”
አኪጀት “በርግጥ ክርስቶስ ፋሲካችን ለእኛ ተሠውቷልና”
አየተመት “የፋሲካ ግብዣችን ተዘጋጅቷል፤ አሁንም ክርስቶስ የፋሲካችን በግ ተሠውቷልና”
አእት “የፋሲካ በዓላችን ተዘጋጅቷል፤ አሁንም ክርስቶስ የፋሲካችን በግ ተሠውቷልና”
አአመቃ “ፋሲካችን ተሠውቷልና፤ እሱም ክርስቶስ”
 ጳውሎስ የክርስቶስን ሞት ከብኪ የፋሲካ በግ ጽንሰ-ሐሳብ ጋር ያዛምደዋል (ዘጸ. 12:15፤ 13:7)። ይህ በአዲስ ኪዳን ካሉት ጥቂት ስፍራዎች አንዱ ነው። ይህ ግንኙነት ተለይቶ የተቀመጠበት፡
 1. መጥምቁ የሐንስ ይሄንን ግንኙነት ተመልክቶ ኢየሱስን “የእግዚአብሔር በግ፤ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ” ብሎ ጠራው፤ በየሐንስ 1:29።
 2. የሐንስ 19:36 ከዘጸዓት ፋሲካ ጠቅሶ ይጠቀማል፤ ከዘጸ. 12:46።

5:8 “ስለዚህ በዓላችንን እናክብር” ይህ የአሁን የድርጊት ተጓዳኝ ነው (አበረታች ተጓዳኝ ጥሪ ለድርጊት)። እሱም የሚያያዘው ከብቸኛው የአዲስ ኪዳን የጾም ቀን ጋር ነው (ሌዋውያን 16)፤ እሱም የመታደስ ቀን ተብሎ የሚጠራ በቁ. 7 ላይ፤ ቁጥር 7ለ እና 8 ደግሞ ከፋሲካ በዓል ጋር ያያይዘዋል (ዘጸአት 12)። ይህ የሚያመለክተው ቀጣይነት ያለውን የሕይወት ስልታችንን ነው፤ ክርስቶስ ለእኛ ካደረገው ሥራ የተነሣ፤ ግን ተጓዳኝነት ባለው ይዘት (ማለትም፤ ተጓዳኝ ሁኔታ)።

▣ “በአሮጌው እርሾ ሳይሆን” ይህ የሚያመለክተው በክርስቶስ ያለውን አዲስ ኪዳን ነው (ኤር. 31:31-34፤ ሕዝ. 36:22-38)። ይህ አዲስ ኪዳን የሰዎችን መከራ-ራራትና አዋቂ ነኝ ባይነትን አያካትትም። የክርስቶስ ሞት ለመጽሐፍ ቅዱስ መገለጥ ዓይነተኛ ሁኔታ ነው።

▣ “አልያም በከፋትና በግፍ አይሁን” በዐውደ-ጽሑፍና በተቃርኖ፤ ጳውሎስ የሚያስረግጠው ተገቢ ያልሆነውን፤ እንዲያውም ክፋውን፤ ሐሳብና ድርጊትን ነው። አንዳንዶች ከፋፋዮች በቆሮንቶስ የቤት-ቤተ-ክርስቲያን እንዳደረጉት።

▣ “ነገር ግን በቅንነት” ይህ ያልፎ አልፎ ቃል በታሳቢነት ድብልቅ ቃል ከ “የፀሐይ ብርሃን” እና “ፈራጅ” ነው። እሱ የሚያመለክተው ያልተደበቀና፤ ንጹሕ መነሻ ነው (ዝክ. 5:8፤ 2ቆሮ. 1:12፤ 2:17፤ ፊሊጵ. 1:10፤ 2ጴጥ. 3:1)።

▣ “እውነት” የ *aketheia* ሥርወ-ግሥ “ማጋለጥ፣ አለመሸሸግ፣ ማሳየት” ነው። እሱም ከ “ቅንነት” ሥር ትርጉም ጋር ትይዩ የሆነ ነው። ጳውሎስ የውስጥ ፍላጎት ጉዳይ ያሳስበዋል! ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 13:8 ተመልከት።

1ቆሮንቶስ 5:9-13

⁹ከሴሰኞች ጋር እንዳትተባበሩ በመልእክቴ ጻፍሁላችሁ። ¹⁰በጠቅላላው የዚህን ዓለም ሴሰኞችን፣ ወይም ገንዘብን የሚመኙትን ነጥቆችንም፣ ወይም ጣዖትን የሚያመልኩትን አላልሁም፤ ይህስ ቢሆን ከዓለም ልትወጡ ይገባችሁ ነበር። “አሁን ግን ወንድሞች ከሚባሉት አንዱ ሴሰኛ ወይም ገንዘብን የሚመኝ ወይም ጣዖትን የሚያመልክ ወይም ተሳዳቢ ወይም ሰከር ወይም ነጥቂ ቢሆን ከእርሱ ጋር እንዳትተባበሩ እጽፍላችኋለሁ፤ እንደነዚህ ካለው ጋር መብል እንኳን አትበሉ።” ¹²በውጭ ባሉ ሰዎች ላይ መፍረድ ምን አግዶኝ? በውስጥ ባሉ ሰዎች ላይ እናንተ አትፈርዱም? ¹³በውጭ ባሉት ግን እግዚአብሔር ይፈርድባቸዋል። ከፉውን ከመካከላችሁ አውጡት።

5:9 “በመልእክቴ ጽፈላችኋለሁ” ይህ ምናልባት የሚያመለክተው የጠፋውን መልእክት ነው (A፣ T፣ Robertson፣ *Word Pictures in the New Testament*፣ (የቃላት ስዕሎች በአዲስ ኪዳን) ገጽ 115፣ እና M. R. Vincent፣ *Word Studies in the New Testament*፣ (በአዲስ ኪዳን የቃላት ጥናት) ገጽ 769)። በዚህ ዓይነት አብዛኞቹ የጳውሎስ መልእክቶች ጠፍተው ሊሆን ይችላል (ቆላ.4:16) ወይም የድርጊት ደብዳቤ ሊሆን ይችላል (ዝክ. 9:15)፤ እሱም 1ቆሮንቶስ ን የሚያመለክት፣ እሱም በአሁን ጊዜ ጽሑፍ የሆነ (ዝክ. ቁ.11)። መግቢያ ለ1ቆሮንቶስ VII ተመልከት።

▣ “ኢሞራላዊ የሆኑ ሰዎች” ይህ የግሪክ ቃል *pornos* ነው (ዝክ. 5:9፣10፣11፣ 6:9)። እሱም ከ“ኢሞራላዊነት” ጋር ይዛመዳል (ማለትም፣ *porneia* ዝክ. 5:1 [ሁለቴ]፣ 6:13፣18፣ 7:2፣ 2ቆሮ. 12:21) እና “ኢሞራላዊነትን መፈጸም” (ማለትም፣ *porneuo* ፣ ዝክ. 6:18; 10:8)። እነዚህ የቆሮንቶስ አማኞች አብዛኞቹ አሕዛብ ነበሩ (ምናልባትም ሮማውያን)። ጣዖታት የሚመለኩት በሰከርምነትና በግብረ-ሥጋ ግንኙነት፣ በቤተ-አምልኮው እሱም በጣዖቶቻቸውና በተለዩ የሕዝብና የግለሰብ የራት ግብዣዎች ላይ ነበር። አዲሱ በክርስቶስ ያላቸው እምነት በቀድሞ አሕዛባዊነትና ባህል እንደጎደፈ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ክፉ እና መልካም በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን)

የሁለቱም የክፉና የመልካም ዝርዝሮች በአዲስ ኪዳን የተለመዱ ናቸው። እነሱም ዘወትር የሚያንጸባርቁት ሁለቱንም፣ ራቢያዊና ባህላዊ (ሔለናዊ) ዝርዝሮችን ነው። የአዲስ ኪዳን ተቃርኗዊ ባሕርያት ዝርዝሮች እንዲህ ይታያል።

	ክፉ	መልካም
1. ጳውሎስ	ሮሜ 1:28-32	---
	ሮሜ 13:13	ሮሜ 12:9-21
	1ቆሮ. 5:9-11	---
	1ቆሮ. 6:10	1ቆሮ. 6:6-9
	2ቆሮ. 12:20	2ቆሮ. 6:4-10
	ገላ. 5:19-21	ገላ. 5:22-23
	ኤፌ. 4:25-32	---
	ኤፌ. 5:3-5	---
	---	ፊሊጵ. 4:8-9
	ቆላ. 3:5፣8	ቆላ. 3:12-14
	1ጢሞ. 1:9-10	---
	1ጢሞ. 6:4-5	---
	2ጢሞ. 2:22ሀ፣23	2ጢሞ. 2:22ለ፣24
ቲሞ 1:7፣ 3:3	ቲሞ 1:8-9፣ 3:1-2	
2. ያዕቆብ	ያዕቆብ 3:15-16	ያዕቆብ 3:17-18
	3. ጴጥሮስ	1ጴጥ. 4:3
2ጴጥ. 1:9		2ጴጥ. 1:5-8
4. ዮሐንስ	ራዕ. 21:8፣ 22:15	---

5:10 የጳውሎስ መልእክት በስህተት ተረድቷል። ጳውሎስ፣ አዲስ አማኞች ከኢሞራላዊነት እንዲሸሹ አሳስቧል። ሆኖም፣ አንዳንዶች ይህንን የተረጎሙት “ጨርሶ ካለመገናኘት” አኳያ ነው። ጳውሎስ ይህንን ትርጉም ግልጽ ማድረግ ነበረበት። አማኞች የሚኖሩት በወደቀው ዓለም ነው፣ ኢሞራላዊ ከሆኑ ሰዎች ጋር ሳንገናኝ መቅረት የሚቻል አይደለም (በተለይም ማቴ. 28:19ን የምር ከወሰድነው)። ጳውሎስ ሊል የፈለገው፣ ንቁ የጣዖት አምላኪዎች የኪዳን ባልንጀራዎቻችሁ፣ የቤተ-ክርስቲያን አባል ባልደረባ፣ ወይም ይልቁን የቅርብ ጓደኛ እንዲሆኑት አትፍቀዱ ነው። ይህ የአሁን መካከለኛ ያልተወሰነ ነው፣ *sunanamignumi* ፣ ለሚለው ቃል፣ እሱም “አንድ ላይ መደባለቅ” የሚል ፍች ያለው (ዝክ. 5:9፣11፣ 2ተሰ. 3:6፣14)። ቁጥር 10-11 ስለ ቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ባህላዊ መቼት ግልጽ የሆነ ስዕል ያሳያል።

5:11
አአመመቅ “ማንም ወንድም ተብሎ የተጠራ”
አኪጀት “ማንም ወንድም የተባለ”

አየተመት “ማናቸውም ወንድም ወይም እናት በሚል የሚጠራ”
 አእት “ራሱን አማኝ ብሎ የሚጠራ ሰው”
 አኢመቅ “ማንም ወንድም በሚል መጠሪያ የሚረመድ”

ይህ ሐረግ የአሁን ተገብሮ ያልተወሰነ፣ እሱም ከሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር የሚገናኝ ነው። እሱ የሚያመለክተው አንዱ የክርስቶስ ስም እንዳለው የሚገልጽ (ኤፌ. 5:3) ወይም የክርስቶስን ስም የሚጠራ (ሮሜ. 10:9-13፤ ፊሊጵ 2:11) ነው። የክርስቶስን ስም መውሰድ ማለት የሱን ባሕርይ መውሰድ ማለት ነው። ግልጽ የሆነው ነገር፣ ጳውሎስ (እንደ ኢየሱስ) የሚያምነው፣ የአንዱ የሕይወት ስልት የራሱን እውነተኛ ማንነት እንደሚገልጽ ነው (ማቴ. 7:15-23)። ሙያም መግጠም ያለበት በወንጌል ላይ ባለ እውቀት፣ በሚያድርበት መንፈስ፣ በግለሰባዊ ታዛዥነት፣ እና ጽናት ነው።

☐ “ተሳዳቢ” 4:12 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “አንድ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም የመሆን ድርጊትን የሚያሳይ። በጳውሎስ የሥጋ ኃጢአት ጽሑፎች በርካታ ዝርዝሮች አሉ (ሮሜ 1:29-37፣ 1ቆሮ. 5:10-11፣ 6:9-10፣ 2ቆሮ. 12:20፣ ገላ. 5:19-21፣ ኤፌ. 4:31፣ 5:3-4፣ ቆላ. 3:5-9)።

☐ “ከዚህ ሰው ጋር መብል እንኳ አትብሉ” ይህ ምናልባት የሚያመለክተው የጌታ ራትን ነው፣ ግን ደግሞ ማኅበራዊ ግንኙነትን ሊሆን ይችላል (ዝክ. 10:27)። በሮሜ ባህል የራት ግብዣዎች ለኢሞራላዊነት ጥሩ አጋጣሚዎች ነበሩ።

5:12 ጳውሎስና ቤተ-ክርስቲያን የግድ ከአባላት ጋር ይገናኛሉ (ቁ. 12 “አዎን” የሚል ምላሽ ይጠብቃል)፣ ነገር ግን አማኞች፣ እግዚአብሔር አባል ካልሆኑት ጋር ያለውን ጉዳይ አንዲያይ የግድ መፍቀድ አለባቸው። አማኞች አንዳቸው በአንዳቸው መፍረድ አይኖርባቸውም (ማቴ. 7:3፣ ሮሜ. 14:1-15:13)፣ ግን

1. የአንዱን ከሌላው ፍሬ የግድ መመርመር አለብን፣ ለመሪነት ሥልጣን (ዝክ. 6:1-3፣ ማቴዎስ)
2. የቤተ-ክርስቲያን መልካም ስም አደጋ ላይ ከሆነ የቤተ-ክርስቲያንን የሥነ-ሥርዓት ርምጃዎች የግድ መውሰድ አለብን

ይህ ዘወትር የተሻለ ገደብ ነው። በአንድምታ፣ ጳውሎስ፣ ቁ. 1 ላይ የተመለከተውን ኃጢአት የሠራው ሰው በእግዚአብሔር የፍርድ ስፍራ የግድ መቀመጥ አለበት (ማለትም፣ ከቤተ-ክርስቲያን ውጭ)።

አንዱ፣ ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ከዘመናዊው ኅብረተሰብ ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ሊደነቅ ይችላል፣ ይኸውም የሚሆነው አማኞችና የማያምኑ ማኅበራዊ ደንቦችን ለማስከበር ድምጽ የመስጠት ዕድል በሚያገኙበት ጊዜ ነው። አማኞች በፖለቲካዊ ሂደቶች በንቃት መሳተፍ ይኖርባቸዋልን? ይህ ዐውደ ጽሑፍ የተወሰነ ነው፣ ይኼውም ከቤተ-ክርስቲያን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ጋር በተያያዘ ነው እንጂ፣ ስለ ምዕራባዊ ዲሞክራሲ አይደለም። አማኞች የሁለት ግዛት ዜጎች ናቸው፣ በሁለቱም ግዴታና መብቶች! የእግዚአብሔር መንፈስ፣ የእግዚአብሔር ፍቃድ፣ እና የእግዚአብሔር መጽሐፍ እኛን አማኞችን በወደቀው ዓለም መንገዳችንን እንዳንፈልግ ይረዳናል፤ ነገር ግን የማያምኑት በኃጢአት፣ በእኔነት፣ እና በሰይጣን ይጨቆናሉ፣ ይያዛሉም። የእኛን ምስክርነትና ኅዘኔታ ይሻሉ እንጂ የእኛን ፍርዳዊ የራስ ጽድቅ አይሹም። እነሱ የእኛን የውስጥ ሐሳብ፣ ዓላማና ድርጊት ሊረዱ የሚችሉ አይደሉም።

ክርስቲያኖች እርስ በእርሳቸው መቼና እንዴት “መፈራረድ” እንዳለባቸው ያለው ችግር፣ በርካታ የግሪክ ጽሑፎች ይህንን ጽሑፍ እንዲለውጡ ምክንያት ሆኗቸዋል።

1. በጣም ጥንታዊ የሆነው የወረቀት ጽሑፍ P⁴⁶ (200 ዓ.ም ገደማ) እንዲሁም Bahairic Coptic translation (ባሃሪክ ኮፕቲክ ትርጉም) (3ኛ ክፍለ ዘመን) እና Peshitta Syriac translation (ፔሽታ ስርያ ትርጉም) (5ኛ ክፍለ ዘመን) አሉታዊውን ገድፈው ዓረፍተ ነገሩን በተተካሪ ተርጉሙታል “በውስጥ ባሉት ላይ ግን ራሳችሁ ፍራዱ [ቤተ-ክርስቲያን]” (cf. Bruce M. Metzger፣ *A Textual Commentary on the Greek New Testament*፣ (ጽሑፋዊ ሐተታ በግሪክ አዲስ ኪዳን ገጽ 551)።
2. The Sahidic Coptic translation (ሳሂዲክ ኮፕቲክ ትርጉም) (3ኛ ክፍለ ዘመን) አሉታዊውን በቀጣዩ ዓረፍተ ነገር ነው ያስቀመጠው፣ “እኔ ማድረግ የምችለው በውጭ ባሉት ሰዎች ላይ መፍረድ ነው፣ በውስጥ ባሉት ላይ ሳይሆን? በውስጥ ባሉት ላይ ፍራዱ” (Metzger ሜትገዢር ገጽ 51)።
3. UBS⁴ (የተመቅሶ) መጽሐፍ የእነዚህን ልዩነቶች በዋናው ላይ ለመፍሩ እውቅና አይሰጥም።

5:13 ጳውሎስ ከርከሩን ከአይሁድ አስተሳሰብ ጋር ለማያያዝ ከሙሴ ጽሑፎች ይጠቅሳል (ዘዳ. 13:5፣ 17:7፣12፣ 19:9፣ 21:21፣ 22:21፣24፣ 24:7)። ቤተ-ክርስቲያን ችላ ካላች (ለክብር ብላ እንኳ) ኢሞራላዊ አባላት ሞላውን ቤተ-ክርስቲያን ሊጎዱት ይችላሉ (ዝክ. ቁ. 11)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጻዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. አብያተ-ክርስቲያናት አሁን ለምን የቤተ-ክርስቲያንን የሥነ-ሥርዓት ርምጃ ተግባራዊ አያደርጉም?
2. ጳውሎስን ሐዋርያዊ ሥልጣን ከአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን ሥልጣን ጋር እንዴት ይዛመዳል?
3. አንዱን ለሥጋው ጥፋት ለሰይጣን አሳልፎ መስጠት ምን ማለት ነው?
4. ጳውሎስ ለቆሮንቶስ የጻፈው ምን ያህል መልእክት ነው?

1ኛ ቆሮንቶስ 6

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
በማያምኑ ፊት ወደ ሕግ መሄድ	ወንድሞችን አትክሰሱ	በአሕዛብ ችሎቶች ፍትሕን ፍለጋ	ባልንጀራ ክርስቲያኖችን መክሰስ	ወደማያምኑ ፍርድ-ቤቶች ለፍትሕ መሄድ
6:1-11	6:1-11	6:1-6 6:7-11	6:1-6 6:7-11	6:1-8 6:9-11
በሥጋችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ	በሥጋና በመንፈሳችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ	በደልቃቃነት ላይ ማስጠንቀቂያ	ሥጋችሁን ለእግዚአብሔር ክብር ተጠቀሙበት	ኢሞራላዊ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት
6:12-20	6:12-20	6:12-20	6:12-14 6:15-17 6:18-20	6:12-17 6:18-20

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

የመግቢያ አስተያየቶች

እኔ፣ በዓመታት መካከል፣ በርካታ ሕግ አዋቂዎች ይህ ዐውደ-ጽሑፍ እንዴት አድርጎ ከዘመናዊው ማኅበረሰብ ጋር እንደሚዛመድ ጠይቀውኛል።

በቅድሚያ፣ መታየት ያለበት አንድን ሰው (ሌላ ክርስቲያንም ቢሆን) ወደ ፍርድ-ቤት እንዳይወስደው መከልከሉ ግልጽ መሆን አለበት። አንዱ ሊከራከር ይችላል፣ ዘመናዊው ፍርድ-ቤቶች ከባዕድ አምላኪ ፍርድ-ቤቶች ይለያሉ ብሎ፣ ግን እንዴት ይሆናል? አብዛኛው ሕጎችን ደግሞ የተመሠረተው በሮሜ ሕግ ላይ ነው። ዛሬ አንዳንዶቹ ዳኞች አማኞች ናቸው፣ ነገር ግን ያም ቢሆን የፍርድ አሰጣጥ ሥነ-ሥርዓታቸውን ሊያዛባው አይገባም።

- እዚህ ጋ በርካታ ጉዳዮች የሚካተቱ ይመስላል።
1. የሕጋዊ ድርጊት መነሻ ሐሳብና ዓላማ ዋነኛው ነገር ነው፣ የጉዳዩ ሕጋዊ አግባብ ሳይሆን። የምንኖረው ከተሟጋች ኅብረተሰብ ጋር ነው፣ ልክ እንደ ጥንታዊ አቴና። ዘወትር ኩራት፣ ገንዘብ፣ ወይም በቀል ዋነኛ ጉዳዮች በሆኑበት።
 2. የኅብረተሰቡ ማኅበራዊ አንድምታ በሆኑት ስግብግብ፣ ተራ፣ ወይም ተቆጫ ክርስቲያኖች በግልጽ ፍርድ-ቤት መጓተቱ መወገድ ይኖርበታል። እያንዳንዱ አማኝ የተያያዘ ግዴታ አለበት፣ ለእግዚአብሔር መንግሥት። የእኛ ምስክርነት ወሳኝ ነው።
 3. ሆኖም፣ ቤተ-ክርስቲያን በአማኞች መካከል ውጤታማ የሆነ ሽምግልና ማድረግ አልቻለችም። ይህ የአማኞች የፍጻሜ መድረክ አይደለም፣ ለማሰራጨትና ጉዳዩን ለመያዝ፣ ለአርሱ ጠቃሚ የሆኑ ነገሮች ወይም በተጓዳኝ ፍትሐዊ ባልሆኑ ነገሮች።
 4. አንደኛው ታሳቢ መፍትሔ የሚሆነው የክርስቲያን የሕግ ባለሞያዎች ማኅበር ከመንፈሳዊ ሀብቶች ጋር ነው (ማለትም፣ ቅዱስ ቃሉ፣ መልካም ጥበብ፣ ወዘተ...)። ሕጋዊ ሥነ-ሥርዓት ሳይሆን፣ እሱም ሕጋዊ ነገሮችን የሚያዩ፣ ከክርስቲያኖች ጋር የተያያዘውን። አማኞች (አማኝ የሕግ ሰዎች) እነሱም ሕግን በተመለከተ በጉዳዩ የመሪነት ሚና የሚጫወቱት የእግዚአብሔርን ምሪትና የጸና የአመራር

መስመር መጠየቅ ይኖርባቸዋል፤ ሕጉን ለመፈጸም በመረጡበት አግባብ። ይህም በአማኞች መካከል ለመሸምገል ወደሚያስችል መድረክ ከፍ ይላል።

ምንም እንኳ አዲስ ኪዳን ከታሪክና ከባህል አኳያ ሁኔታዊ ቢሆንም፤ መሠረታዊዎቹ የሰው ልጅ ችግሮችና ዝንባሌዎች እንዲህ አይደሉም። እግዚአብሔር የሚናገረው በእነዚህ ጽሑፎች በኩል ነው፤ እናም አማኞች የሱን ቃልና ፍቃድ የግድ መስማት የሚኖርባቸው፤ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ግሪክ-ሮሜ ምድቦች በኩል መሆን አይኖርበትም። እነዚህ ጽሑፎች ለአማኞች ጥሪ የሚያቀርቡት ከሕግ ክርክር ወጣ ብለው ባመዘኙ ክርስቶስን በመምሰል እንዲያድጉ ነው። እነሱ ጥሪ የሚያደርጉት ቤተ-ክርስቲያን መድረኩን እንድታመቻች ነው (ልክ እንደ ምክራብ ፍርድ-ቤቶች)። እነሱ እየጮኹብን ያሉት በግል የሚታጣጣ ነገር ከእግዚአብሔር መንግሥት ኪሳራ መሻሉን ነው! (ማለትም፤ ወንጌል)።

በትንሿ ቤተ-ክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት ጊዜ፤ ተዛምዶ የነበረው በአማኞች መካከል የሚደረግ ፍቺ፤ ከሰግብግብነት፤ ከተሟጋች ማኅበረሰብ ጋር ተደባሳቢታል፤ ምዕራፍ 5 እና 6 ወሳኝ የሆኑ ጽሑፎች ናቸው። ለእኛ እንድናጠናና እንድንተገብር፤ በአጠቃላይ ሆነ (ቤተ-ክርስቲያን እና አብያተ-ክርስቲያናት) እና በግለሰብ ደረጃ። የአሜሪካን ነጻነት የተመሠረተው በሕግ ሥር ባለ እኩልነት ነው። ይህም ማለት እንደ አማኞች በሁለት ንፍቆች ወይም ዓለማት እንደምንኖር ነው፤ አንደኛው ሲቪል አንደኛው መንፈሳዊ። ሕጋዊ ሥርዓታችንን ልንደመስሰው አንደኛውም፤ ነገር ግን ሰማያዊ ዜግነታችንን የግድ ማስታወስ ይኖርብናል። ሁለቱም ዓለማት መብቶችና ኃላፊነቶች አሏቸው። አንደኛው ዓለም ግን ቅድሚያ ይኖረዋል (ዝክ. 6:19-20)!

አንዳንድ አማኞች የሙግትን ጉዳይ እና ለሙግት ተገቢ የሆኑትን ምክንያቶች ለይተው ነው የሚመለከቱት። እኛ ሁላችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ይህ ዐውደ ጽሑፍ ያንን ብርሃን ይጨምረዋል።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 6:1-6
 ከእናንተ አንዱ ከባልንጀራው ጋር መግት ቢኖረው በቅዱሳን ፊት በመፋረድ ፋንታ በዓመፀኞች ፊት ሊፋረድ ይደፍራል? ፊት ቅዱሳን በዓለም ላይ እንዲፈረዱ አታውቁም? በዓለም ላይ ብትፈረዱ ከሁሉ ይልቅ ትንሽ ስለሚሆን ነገር ልትፈረዱ አትበቁም? ፊት ቅዱሳን ጉዳይ ይቅርና በመላእክት እንኳ እንድንፈረድ አታውቁም? ፊት ቅዱሳን ጉዳይ የፍርድ ቤት ቢያስፈልጋችሁ በቤተ ክርስቲያን የተናቁትን ሰዎች ፈራጆች አድርጋችሁ ታስቀምጣላችሁ? ፊት ቅዱሳን ጉዳይ ይህን እላለሁ። እንደዚህ ነው? በወንድሞች መካከል ሽማግሌ ሊሆን የሚችል አንድ አስተዋይ ሰው በእናንተ ዘንድ አይገኝም? ፊት ቅዱሳን ጉዳይ ይህን ወንድም ወንድሙን ይከሳል፤ ይህም በማያምኑ ፊት ይደረጋል?

- 6:1 አአመመቅ "ጉዳይ"
- አኪጀት "ነገር"
- አየተመት "አቤቱታ"
- አአት "ጠብ"
- አአመቅ "አቤቱታ"

ይህ ጥቅም ላይ የዋለው በኮኔ ግሪክ ወረቀት ላይ ሲሆን የተገኘውን ግብፅ ነው (1) "ተግባር" ወይም "ድርጊት" ፤ (2) "ሕግ-ነክ"፤ (3) "ችግር" ወይም "አዋኪ"፤ (3) "ንግድ" ወይም "ግብይት" (cf. Moulton and Milligan፣ *The Vocabulary of the Greek New Testament*፣ (የግሪክ አዲስ ኪዳን መዝገብ-ቃላት) ገጽ 532)። ቁጥር ሁለት ይህንን ዐውደ-ጽሑፍ ይበልጡን ይስማማዋል። ከአቴናውያን ሰነዶች እንደምንረዳው ግሪኮች ከባህል አኳያ የተሟጋችነት ዝንባሌ ነበራቸው። በተመሳሳይ መልኩም ሮማውያንም እንዲሁ ናቸው። የጳውሎስ ዘመናዊ ቆሮንቶስ ግሪክ አልነበረችም፤ ሮሜ እንጂ (Bruce W. Winter፣ *After Paul Left Corinth*፣ (ጳውሎስ ቆሮንቶስን እንደለቀቀ) Eerdmans፣ 2001 ተመልከት)።

- ☐ አአመመቅ "ጎረቤቱን"
- አኪጀት፣ አየተመት "ሌለኛውን"
- አአመቅ "ሌለኛውን ክርስቲያን"
- አአት

ይህ በጥሬው *heteros ነው* (ዝክ. 10:24፤ 14:17፤ ገላ. 6:4)። በጥንታዊ ግሪክ ልዩነት ነበር በ*alla* (ማለትም፤ ሌለኛው ተመሳሳይ ዓይነት) እና በ*heteros* መካከል (ማለትም፤ ሌለኛው የተለየ ዓይነት)። ይህ ልዩነት በኮኔ ግሪክ (በጥንታዊ ግሪክ ሰዋሰውና አጠቃቀም በርካታ ልዩነቶች እንደነበሩ) አሁን ጠፍቷል። ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ጥሩ ምሳሌ ነው። እዚህ የ*heteros* አጠቃቀም፤ የሚያመለክተው ለአማኝ ባልደረባ፤ ከሮሜ 13:8 ጋር ትይዩ መሆኑን ነው። ሮሜ 2:1 ላይ ቃሉ ሰፋ ያለ ትርጉም አለው፤ ምናልባትም ጎረቤት፤ ዜጋ፤ ወይም አይሁድ ሊሆን ይችላል። በዚህ ጽሑፍ ትርጓሜ ዐውደ-ጽሑፋዊ ማሳረጊያው "ከቅዱሳን በፊት" የሚለው ሐረግ ነው። የጠፋ ጎረቤት ምናልባት ወደ ቤተ-ክርስቲያን ፍርድ-ቤት ለመሄድ ላይስማማ ይችላል (ማቴ. 18:17፤ ያዕቆብ 2:1-4) ከአማኝ ጋር ላለው ውዝግብ።

በርግጥ ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ ባለ ሁለትዮሽ ደረጃ መለያዎች ያለው መሆኑ ነው። ችግሩ፤ አማኝ በማያምን ላይ ላለው ጉዳይ ወደ ጣዖት ችሎት መሄድ አለመቻሉ ነው። አማኝ ሌለኛውን አማኝ ከሶ በጣዖት ችሎት ቢያቀርበው ጭርሱን የከፋ ይሆናል። እኔ የምመርጠው ትርጉም ቁ. 1 ላይ ያለው "ጎረቤት" ደግሞ "የኪዳን አጋር" ወይም "አማኝ ባልደረባ" እንደሆነ ነው።

☐ "መድፈር" ይህ የግሪክ ቃል (ማለትም፤ *tolmaō*) በቆሮንቶስ መልዕክቶች በርካታ ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ "መተማመን" ወይም "በግልጽ ማረጋገጥ" በሚል መልኩ (ዝክ. 6:1፤ 2ቆሮ. 6:2፤10፤ 11:21፤ እና ሮሜ 5:7፤ 15:15፤18፤ ይሁዳ 9)።

አለመመቅ፣

- አኪጀት “ጻድቅ ባልሆኑት ፊት ወደ ሕግ መሄድ”
- አየተመት “ጻድቅ ባልሆኑት ፊት ወደ ፍርድ-ቤት መሄድ”
- አእት “ወደማያምኑ ዳኞች ዘንድ መሄድ”
- አአመቅ “ከኃጢአተኞች ፍርድን መሻት”

ጳውሎስ ፣ አማኞች ያላግባብ ስለመያዛቸው አልተጨነቀም፣ ነገር ግን የክርስቲያንን ችግሮች በማያምኑ ፊት ማጋለጣቸው ነው። በቤተ-ክርስቲያን ለሚሆነው ግለሰባዊ ግንኙነት ቁልፉ መንፈስ ቅዱስ ነው እንጂ የጣዖት ሕግ አይደለም። ከግለሰባዊ ፍትሕ ይልቅ ወንጌላዊነት እጅግ ይጠቅማል!

6:2 “አታውቁምን” 5:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ቅዱሳን” “ቅዱሳን” (*hagioi*) ከብዙ ቃል “ቅዱስ” ነው፣ (*kadosh*) ፍቸውም “ለእግዚአብሔር አገልግሎት የተለየ” (ዘጸ. 19:6፤ ዘዳ. 7:6፤ 1ቆሮ. 1:2፤ 2ቆሮ. 1:1፤ ሮሜ. 1:1፤ ኤፌ. 1:1፤ ፊሊጵ. 1:1፤ ቆላ. 1:2)። እሱም ዘወትር በአዲስ ኪዳን በብዙ ቁጥር ነው፣ አንድ ጊዜ ፊሊጵስፎስ (4:21) ላይ ካለው በቀር፣ እዚያም ቢሆን፣ ጥቅም ላይ የዋለው በጥቅል ነው። መዳን ማለት የኪዳን የእምነት ማኅበረሰብ፣ የአማኞች ቤተ-ሰብ መሆን ማለት ነው። ልዩ ርዕስ፡ ቅዱሳን 1:2 ላይ ተመልከት።

የእግዚአብሔር ሕዝቦች ቅዱሳን ናቸው፣ የኢየሱስ ጽድቅ ውስጣቸው ስላለ (ማለትም፣ አመላካቹ ዓረፍተ-ነገር፣ ሮሜ 4፤ 2ቆሮ. 5:21)። የተቀደሰ ሕይወት ይኖሩ ዘንድ የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው (ማለትም፣ ተተካሪ ትዕዛዝ፣ ኤፌ. 1:4፤ 4:1፤ 5:27፤ ቆላ. 1:22፤ 3:12)። አማኞች ቅዱስ እንደሆኑ አውጅዋል (አቋማዊ መቀደስ) እንዲሁም ደግሞ የተጠሩት ለሕይወት ስልት ቅድስና ነው (ቀጣይነት ያለው መቀደስ)። መጽደቅና መቀደስ አንድ ላይ መያዝ ይኖርባቸዋል! ልዩ ርዕስ መቀደስ 1:2 ላይ ተመልከት።

☐ “በዓለም ላይ ይፈርዳሉ” ምንም እንኳን ኢየሱስ ለይቶ ሐዋርያት እንደ ፈራጅ እንደሚከውኑ ቢጠቅስም፣ የእውነቱ ተያያዥነት ሎጅክ ግን ቅዱሳንም እንደሚፈርዱ ነው (ዳን. 7:22፤ 27፤ ማቴ. 19:28፤ ሉቃስ 22:28-30፤ ራዕ. 2:26፤ 3:21፤ 20:4)። መቼ እና እንዴት ናቸው ጠንካሮቹ ጥያቄዎች።

☐ “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ግምት ውስጥ የሚያስገባው፣ ቅዱሳን በመጨረሻው ዘመን ሁነቶች ላይ እንደ ፈራጅ እንደሚሳተፉ ነው።

አለመመቅ

- አኪጀት “እናንተስ ትንሹን የፍርድ ጉዳይ ለማየት የማትበቁ ናችሁን”
- አየተመት “እናንተስ ትንሹን ነገር ለመፍረድ አትችሉምን”
- አእት “እናንተስ እነስተኛውን ጉዳይ ለመፍረድ የማትበቁ ናችሁን”
- አአመቅ “እናንተስ ትንሹን ነገሮች ለመፍረድ የምትበቁ አይደላችሁምን”

ይህ ቆጥቆጭ ስላቅ ነው፣ በጣም የመጠቀሚያ ጥበብ አለን የሚሉትን የሚነካ! ይህም ተመሳሳይ ቃል (ማለትም፣ *anaxios*) ጥቅም ላይ ውሏል፣ በኔታ ራት ላይ የማያስፈልግ ባሕርይ ላሳዩት የቆሮንቶስ አብያተ-ክርስቲያናት ዝክ. 11:27፤ 29)። እነዚህ ያልበሰሉ አማኞች፣ ራሳቸውን የተለየ መንፈሳዊ ውስጠት እንዳላቸው ነው የሚቆጥሩት፣ በተጨማሪም ግን እንዴት አድርገው መገምገምና ማከናወን እንዳለባቸው አይውቁም!

“በጣም ትንሹ” የሚለው ቃል የ*mikros* በጣም ከፍተኛ ማወዳደሪያ ነው። ጳውሎስ ቀደም ሲል 4:3 ላይ ተጠቅሞበታል። የሱ ጠቀሜታ ስላቁን ከፍ አድርጎታል።

6:3 “በመላእክት እንኳ እንድንፈርድ አታውቁምን” ሰዋሰዉ “አዎን” የሚል ምላሽ ይጠብቃል። አማኞች ከፍተኛ ባለ ማዕርጎች ናቸው፣ ከመላእክት ይልቅ። በዚህ በወደቀ ዓለም ለተጠመዱ አማኞች ይህንን እውነተኛ መንፈሳዊ አቋም ለመረዳት በጣም ይከብዳል (ዝክ. 13:12)። መላእክት ተፈጥረው የነበሩት የእግዚአብሔር አጋልጋይ እንዲሆኑ እና ሰዎችን ለመዋጀት ነበር (ዕብ. 1:14)። ሰው ነው በእግዚአብሔር መልክና አምሳል የተፈጠረው (ዘፍ. 1:26-27)፣ እንጂ መላእክት አይደሉም። ለሰዎች ነው ኢየሱስ ሕይወቱን የሰጠው እንጂ ለመላእክት አይደለም (ዕብ. 2:14-16)። አማኞች አንድ ቀን በመላእክት ላይ ይፈርዳሉ (ማለትም፣ በዐመጸኞቹ መላእክት ዘፍ. 6፤ ማቴ. 25:41፤ 2ጴጥ. 2:4-9፤ ይሁዳ 6 ወይም ሁሉም መላእክት እንደ ሁለንተናዊ ገዥነት፣ በዘይቤአዊ አገላለጽ፣ ዳን. 7:22፤ 27)።

እንደ ራቢያዊ ሥነ-መለኮት መላእክት ዘወትር ይቀናሉ፣ እግዚአብሔር የወደቀውን ሰው በማፍቀድ፣ በመንከባከብ፣ በመሰጠቱ። የአይሁድ የፍጻሜ ዘመን ሥነ-ጽሑፍ እንዲያውም የሚያስረግጠው የሰይጣን ዐመጽ የሚዛመደው የአዳምን ልጆች አገልግል ብሎ እግዚአብሔር ስላዘዘው ነው።

☐ “ምን ያህል ተጨማሪ” ይህ የሚያንጸባርቀው ጠንካራ ዝንባሌያዊ ግሥ ነው (ማለትም፣ *ge*)፣ እሱም አጽንዖትን ለማመልከት ጥቅም ላይ የዋለ (cf. Moulton’s *Analytical Lexicon*፣ Revised፣ (ትንተናዊ ሥርወ-ግሥ፣ የተከሰሰ) ገጽ 75)። ስላቃዊው ተቃርኖ ግልጽ ነው።

6:4 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር ነው፣ ፍቸውም የተጠናከረ ድርጊት።

☐ “ታስቀምጣላችሁ” ይህንን ሐረግ ለመተርጎም በርካታ ታሳቢ መንገዶች አሉ። ንድፈ-ሐሳቦቹም

1. አመላካች (ዓረፍተ-ነገር)፣ “አስቀመጣችሁ”
2. መጠይቅ (ጥያቄ)፣ “ታስቀምጣላችሁን?”
3. አድናቆትን (አሊመቅ፣ አዓት)፣ “አስቀመጣችሁ!”
4. ተተካሪ (ትእዛዝ)፣ “አስቀምጡ”

ነጥቡ፡ ትንሹ ክርስቲያን ቀላልና ተራ ምድራዊ ጉዳዮችን መፍረድ መቻል አለበት ነው። አማራጮቹን በተሻለ ግልጽ ለማድረግ፣ ሁለት ዓይነት መንገዶች አሉ፡ ይህንን ጽሑፍ ለመመልከት፡ (1) እሱ የሚያመለክተው ጣዖት አምላኪ ዳኞችን ነው ወይም (2) እሱም የሚያመለክተው የቤተ-ክርስቲያን ተራ አባላትን ነው። እንደዚህ ከሆነ የቀጠለ ስላቅ ነው።

☐
አለመመቅ፣አኢመቅ “ምንም ግምት የማይሰጣቸው”
አኪጀት “አናሳ ክብር ያላቸውን”
አየተመት፣አእት “ምንም አቋም የሌላቸውን”

ይህም ራሱ ቃል (ማለትም፡ *exoutheneō* የተጠናቀቀ ተገብሮ በዝ አንቀጽ) 1:28 ላይ በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል፤ እግዚአብሔር “ወራዳ ነገሮችን፣” “የተናቁትን፣” “ምናምንቴ ነገሮችን” እንደሚጠቀም፣ የዓለምን ጥበብ ለማሳፈር፣ ስለሆነም እግዚአብሔር ራሱ ክብሩን ይቀበል ዘንድ። እዚህ ለማመልከት የሚሞከረው በቤተ-ክርስቲያን ምንም አቋም ወይም የአመራር ጥበብ የሌላቸውን ነው። ከእግዚአብሔር ሕዝብ አናሳ የሆኑት በእጅጉን ብቁ ናቸው፣ ምክንያቱም የእግዚአብሔር ጥበብና መንፈስ ችግሮቹን ለመፍታት አብሯቸው ስለሚሆን፣ በተሻለ ከተማሩትና ልምድ ካላቸው የማያምኑ ሃይማኖት-የለሽ ዳኞች ይልቅ።

☐ “ቤተ-ክርስቲያን” ልዩ ርዕስ 1:2 ተመልከት።

6:5 “አሳፍራችሁ ዘንድ ይህን እላለሁ” ጳውሎስ ይህንን ቃል ዘወትር ይጠቀማል (ዝክ. 4:14፤ 6:5፤ 15:34፤ 2ተሰ. 3:14፤ ቲቶ 2:8)። ማሳፈር አንደኛው የመንፈስ መሣርያ ነው፣ እሱም ወቀሳን ለማምጣትና እውነትና ታማኝነት ያለበት ድርጊትና ዝንባሌ እንዲያድግ ለማድረግ። ይህም ቁጥር ቆጥቋጩን ስላቅ ይቀጥላል።

☐ “እንደዚያ ነውን፣ በመካከላችሁ አንድ አስተዋይ ሰው አልተገኘምን” ይህ ቆጥቋጭ ስላቅ ነው፣ ለዚች አውቃለሁ ባይ ቤተ-ክርስቲያን። ይህ አጽንዖት ያለው ድርብ አሉታዊ ጥያቄ ነው፣ እሱም “አዎን” የሚል ምላሽ የሚጠብቅ። 4:7 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

6:6 “እና እሱም በማያምኑ ፊት ነው” አንቀጽ የለውም፣ ስለዚህ አጽንዖቱ ዓለማዊ ጥራት ባላቸው “ጣዖት አምላኪ” ዳኞች ነው።

1ቆሮንቶስ 6:7-8
 ገንግዲህ ፈጽሞ የእርስ በርስ መግት እንዳለባችሁ በእናንተ ጉድለት ነው። ብትበደሉ አይሻልምን? ብትታለሉስ አይሻልምን? ስነር ግን እናንተ ትበድላላችሁ ታታልሉማላችሁ፤ ያውም ወንድሞቻችሁን።

6:7 “እንግዲህ” 5:1 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “እናም፣ ፊቱኑ” ይህ ሐረግ ነው (ማለትም፡ *êdê men oun*) አንድምታውም፣ ይህች ቤተ-ክርስቲያን ፊትም እንዲህ መሰል ነገሮችን እንደምታደርግ ነው። ቀደም ብለውም ተሸንፈዋል!

☐
አለመመቅ፣አየተመት “ሸንፈት”
አኪጀት “የተገለጸ ውድቀት”
አእት “ፈጽሞ የወደቀ”
አኢመቅ “ጥፋት”

ይህ በጥሬው “አነስተኛ፣” ነው፣ ጥቅም ላይ የዋለው ግን ሸንፈት ወይም ውድቀት በሚል መልኩ ነው (2ቆሮ. 12:13፤ ሮሜ. 11:12፤ 2ጴጥ. 2:19-20)።

አለመመቅ፣አየተመት “ብትበደሉ አይሻልምን? ብትታለሉስ አይሻልምን?”
አኪጀት “በደልን ብትቀበሉ አይሻልምን? ራሳችሁን ለመታለል አሳልፋችሁ ብትሰጡ አይሻልምን”
አእት “ብትበደሉ የሚሻላችሁ አልነበረምን? ብትዘረፉስ የተሻለ አይሆንምን”
አኢመቅ “በደልን ለመታገሥ ለምን አልመረጣችሁም? ለምን መታለልን አልመረጣችሁም”

እነዚህ ሁለቱ የአሁን ተገብሮ አመላካች ናቸው። የአማኞች ግለሰባዊ መብቶች ከቤተ-ክርስቲያን መልካም ስምና ተልዕኮ ይልቅ ጠቃሚዎች አይደሉም። የእግዚአብሔር መንግሥት የሚሸነፍ ከሆነ አንድ ክርስቲያን ያሸነፍ ይሆን?

6:8 ምዕራባዊዎ ቤተ-ክርስቲያን፣ በግለሰቦች ላይ ባላት አጽንዖት፣ ወንጌልን አዛብታዋለች። የሱን ቀጣይነት ያለው አጽንዖት በሞላው፣ ባጠቃላይ፣ እንደ አካል ተሳስተናል! እኛ ክርስትናን የምንመለከተው ለእኛ በግለሰብ ደረጃ የሚሆንልንን ነው፣ ለወንጌል ከሚሆነው ይልቅ። ድናናል (በግለሰብ ደረጃ) አካሉን ለማገልገል (1ቆሮ. 12:7)። አማኞች የግድ የአኪን ዓለማዊ አተያይ ማሳደግ አለባቸው፣ ዓለምን በእግዚአብሔር ዓይኖች እና የተጠቃለለ፣ ግሎባዊ ዓላማ በኩል ለማየት (ማለትም፡ ማቴ. 28:18-20፤ ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ 1:8)።

1ቆሮንቶስ 6:9-11
 ዓወደስ ዓመፀኞች የእግዚአብሔርን መንግሥት እንዳይወርሱ አታውቁምን? አትሳቱ፤ ሴሰኞች ቢሆን ወይም ጣዖትን የሚያመልኩ ወይም አመንዝሮች ወይም ቀላጮች ወይም ከወንድ ጋር ዝሙት የሚሠሩ ወይም ሌሎች ወይም ገንዘብን የሚመኙ ወይም ሰካሮች ወይም ተሳዳቢዎች ወይም ነጣቂዎች የእግዚአብሔርን መንግሥት አይወርሱም። "ከእናንተም አንዳንዶቹ እንደ እነዚህ ነበራችሁ፤ ነገር ግን በኔታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በአምላካችንም መንፈስ ታጥባችኋል፤ ተቀድሳችኋል፤ ጸድቃችኋል።"

6:9-10 ጳውሎስ በግልጽ የሚገደው የግለሰብ ክርስቲያኖች የሕይወት ስልት ነው (ዝክ. 5 :10:11፤ 6:9-10)፤ እሱም በቤተ-ክርስቲያን የሚንጸባረቅ። ደኅንነት የፍርድ-ቤታዊ ድርጊት ብቻ አይደለም (ማለትም፤ በእምነት መጽደቅ)፤ እሱ የተለወጠ ሕይወት ነው (ማለትም፤ መቀደስ ወይም ክርስቶስን መምሰል፤ ገላ. 6:7)። ልዩ ርዕስ፡ መቀደስ 1:2 ተመልከት።

ቤተ-ክርስቲያን ፊትም አሁንም “እንድትስት” ትደረጋለች። ይህ የአሁን ተገብሮ ተተኳሪ ሲሆን አሉታዊ በሆነ ግሥ ነው። እሱም ዘወትር ፍቸው በሂደት ላይ ያለ ድርጊትን ማቆም ነው።

6:9 “አታውቁም?” 5:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። አንድምታውም አማኞች፤ ከመዳናቸውና ካደረባቸው መንፈስ የተነሣ፤ እነዚህን ነገሮች ማወቅ አለባቸው! ነገር ግን፤ ሕፃናት (ያልበሰሉ)፤ ሥጋዊ አማኞች አያውቁም!!! እነሱ አዕምሯቸው የተያዘው በዚህ በወደቀው ዓለም ሥርዓትና በዲያብሎሳዊ ነው (ማለትም፤ ራስን ማሳት፤ ከባህል አኳያ የሳቱ፤ እና በስይጣናዊነት የሳቱ፤ ዝክ. 12:2)።

▣ “ኃጢአተኞች የእግዚአብሔርን መንግሥት እንዳይወርሱ” ጳውሎስ ይሄንን ሁለቱ ነው ያስፈረው፤ ለአጽንዖት (ቁ. 9፤ 10)። ይህም የወንጌልን አያዎ (ፓራይክስ) ወደ ሰላ ተቃርኖ ያመጣል። ደኅንነት ነጻ ነው፤ በተጠናቀቀው በክርስቶስ ሥራ፤ ግን ኪዳናዊ ደኅንነት ተገቢ እና ቀጣይነት ያለው ምላሽ ይጠይቃል። በክርስቶስ “መጽደቃቸውን” ያወጁ አማኞች ወደ ክርስቶስን መምሰል የግድ ማደግ አለባቸው። የእግዚአብሔር የዘወትር ግቡ የእሱን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ጻድቅ ሕዝብ ነው። አዲስ ኪዳን ይሄንን በተመለከተ እንደ ብኪ ነው። የአዲስ ኪዳን ሥር-ነቀል ባሕርይ (ኤር. 31:31-34፤ ሕዝ. 36:22-38) ሰዎች ለደኅንነት የሚያደርጉትን ሥራ በክርስቶስ ሥራ ተተክቷል። ነገር ግን ይህ ማለት እግዚአብሔር ለጻድቅ ሕዝብ የነበረውን መሻት አይቀይረውም። እሱ የሚቀይረው የአገባብ ዘዴው ነው። በዚህ የወንጌል ዘመን፤ አማኞች የሚበረታቱት በአድናቆት ነው አንጂ በሽልማት አይደለም።

ሆኖም፤ “የመዝራትና ማጨድ” መንፈሳዊ መርሕ (ገላ. 6:7) አሁንም በአማኞችና በማያምኑ ላይ ተጽዕኖ አለው (ዝክ. ምዕራፍ 3)። ፍሬ የሌለው ክርስትና እንዴት ያሳዝናል (ዮሐንስ 15፤ ያዕቆብ 2:14-26፤ 1ጴጥሮስ፤ 1ዮሐንስ)። እሱም በእግዚአብሔር መንግሥት፤ በአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን፤ በግለሰቦች፤ እና በጠፉት ላይ ተጽዕኖ አለው።

በቁጥር 9-10 የተዘረዘሩትን ኃጢአቶች የፈጸመ ክርስቲያን ሊድን ይችላል? እንዴታ (ዝክ. ቁ. 11)! ክርስቲያን እነዚህ ኃጢአቶች መፈጸሙን ከቀጠለ ይድናልን? ያለ መለኮታዊ ውጤቶች (መዘዝ) አይችልም— ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት ማጣት፤ የመንፈስን ምሪት ማጣት፤ ወስትናን ማጣት፤ ሰላምን ማጣት፤ ውጤታማ ጸሎትን ማጣት፤ እውነተኛ አምልኮን ማጣት፤ ደስታን ማጣት፤ ምስክር ማጣት! እንዴት ያለ ዋጋ ነው የሚከፈለው!

በርካታ ጽሑፎች በሐዋርያት ሥራ እና በጳውሎስ ጽሑፎች አሉ (ሐዋ 20:32፤ 26:18፤ 1ቆሮ. 6:9-10፤ 15:50፤ ገላ. 5:21፤ አፌ. 5:5) የእግዚአብሔርን መንግሥት ስለመውረስ ኢየሱስ እንጸባረቃቸው (ማቴ. 25:34)።

ልዩ ርዕስ:- ከህደት (አፈሰቴማይ)

ይህ አፈሰቴማይ የተባለው የግሪክ ቃል ሰፊ የሆነ የትርጉም መስክ አለው። የእንግሊዝኛው አፖስታሊ/ከህደት ከዚህ ቃል ቢወጣም የእግሊዝኛው ቃል አጠቃቀም በዘመናዊው አንባቢዎች ላይ ጥላቻን አሳድሮአል። አውድ እንደተለመደው ቅድመ ማብራሪያ እንዳይደረግ በመከላከል ቁልፍ ጉዳይ ነው።

ይህ ቃል የሁለት ቃላት ጥምር ሲሆን እነሱም አፖ የሚለው መስተዋድድ ትርጉሙ «ከ» ወይም «ከ...ወደ...» እና ሂሳብማይ የሚለው «መቀመጥ፤» «መቆም፤» ወይም «መወሰን» ማለት ነው። የሚከተሉትን (ሥነ መለኮታዊ ያልሆኑ) አጠቃቀሞችን ልብ ይበሉ:-

1. በአካል ማስወገድ
 - ሀ. ከቤተ መቅደስ፤ ሉቃስ 2፡37
 - ለ. ከቤት፤ ማር.13፡34
 - ሐ. ከሰው፤ ማር.12፡12፤14፡50፤የሐዋ.5፡38
 - መ. ከማንኛውም ነገር፤ ማቴ.19፡27፡29
2. በፖለቲካ ማስወገድ፤ የሐዋ.5፡37
3. ከግንኙነት ማስወገድ፤ የሐዋ.5፡38፤15፡38፤19፡9፤22፡29
4. በህግ ማስወገድ (ፍቺ)፤ ዘዳ.24፡1፡3 (LXX) እና አ.ኪ. ማቴ.5፡31፤19፡6፤ማር.10፡4፤1ኛ ቆሮ.7፡11
5. እዳን ማስወገድ፤ ማቴ.18፡24
6. ግድ አለመስኘትን በመተው ማሳይት፤ ማቴ.4፡209፤22፡27፤ዮሐንስ 4፡28፤16፡32
7. ግድ መስኘትን ባለመተው ማሳየት፤ ዮሐንስ 8፡29፤14፡18
8. መፍቀድ፤ ማቴ.13፡30፤19፡14፤ማር.14፡6፤ሉቃስ 13፡8

ግሥ ደግሞ በሥነ መለኮታዊ ትርጉሙ ሰፊ አግልግሎት አለው:-

1. ኃጢአትን በመደምስ፤ይቅር በማለት፤ነጻ ማድረግ፤ ዘፀ.32፡32 (LXX)፤ዘሐ.14፡19፤ ኢዮብ 42፡10 እና አ.ኪ. ማቴ.6፡12፤14-15፤ ማር.11፡25-26
2. ከኃጢአት በመጠበቅ፤2ኛ ጢሞ.2፡19
3. በመራቅ ግዴላሽ መሆን
 - ሀ. ሕግ፤ ማቴ.23፡23፤የሐዋ.21፡21
 - ለ.እምነት፤ ሕዝ.20፡8 (LXX)፤ሉቃስ 8፡13፤2ኛ ተሰ.2፡3፤1ኛ ጢሞ.4፡1፤ዕብ.2፡13

ዘመናዊ አማኞች ብዙ የአ.ኪ. ጸሐፊዎች ፈጽሞ ያላሰቡትን ብዙ ሥነ መለኮታዊ ጥያቄዎችን ጥያቄ ይጠይቃሉ። ከእነዚህ ጥያቄዎች አንዱ እምነትን ከታማኝነት ከመለየት ዝንባሌ ጋር ይያያዛል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል የነበሩ ሰዎች ነበሩና ጥቂት የሆነ ነገር አለ።

1. ብሉይ ኪዳን

ሀ. 12ቱን (10) ሰላዮች ሪፖርት የሰሙ፣ ዘሐ.14 (ዕብ.3÷16-19)

ለ. ቆሬ፣ ዘሐ. 16

ሐ. የኤሊ ልጆች፣ 1ኛ ሳሙ. 2፣4

መ. ሳኦል፣ 1ኛ ሳሙ. 11-13

ሠ. የሐሰት ነብያት (ምሳሌዎች)

1. ዘዳ.13÷1-5፣18÷19-22 (የሐሰት ነብያትን የማወቂያ መንገዶች)

2. ኤርምያስ 28

3. ሕዝቅኤል 13÷1-7

ረ. ሐሰተኛ ሴት ነብያት

1. ሕዝቅኤል 13÷17

2. ነሀምያ 6÷14

ሰ. የእስራኤል ክፉ መሪዎች (ምሳሌዎች)

1. ኤርምያስ 5÷30-31፣8÷1-2፣23÷1-4

2. ሕዝቅኤል 22÷23-31

3. ሚኪያስ 3÷5-12

2. አዲስ ኪዳን

ሀ. ይህ የግሪክ ቃል ቃል በቃል አፖስታሊዝ ነው። ከሁለተኛ ምግት በፊት ስለክፍና ሐሰተኛ ትምህርቶች መጠንከር ሁለቱም ብሉይ እና አዲስ ኪዳኖች ያረጋግጣሉ (ማቴ.24÷24፣ማር.13÷22፣የሐዋ.20÷29፣30፣2ኛተሰ.2÷9-12፣2ኛ ጢሞ.4÷4)። ይህ የግሪክ ቃል በማቴዎስ 13፣ማርቆስ 4፣ እና ሉቃስ 8 ላይ ያለውን ኢየሱስ ስለ መሬት(አፈር) የተናገረው ምሳሌ ሊያንጸባርቅ ይችላል። እነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች ክርስቲያኖች አለመሆናቸው ግልጽ ነው፤ እነሱ የወጡት ግን ከክርስቲያኖች ውስጥ ነው (የሐዋ.20÷29-30፣ 1ኛ የሐ.2÷19)፤ ስለሆነም እነርሱ ያልበሰሉ አማኞችን ማባበልና መማሪክ ይችላሉ (ዕብ.3÷12)።

ሥነ መለኮታዊ ጥያቄዎችን የሚጠይቁ ሐሰተኛ መምህራን ወይስ ይልቁን አማኞች? ይህን ጥያቄ ለመመለስ አስቸጋሪ ነው፤ ምክንያቱም በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ውስጥ ሐሰተኛ መምህራን ነበሩና (1ኛ የሐ.2÷18-19)። ብዙ ጊዜ ቤተ እምነታዊ ወይም ሥነ መለኮታዊ ልማዳችን ይህንን ጥያቄ ያለ ግልጽ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃ ይመልሳል (ጥቅሶችን ከአውዳቸው ገንጥሎ አውጥቶ ለአሳባቸው ድጋፍ መረጃ ለማድረግ ከሚሞክሩት በስተቀር)።

ለ. ግልጽ የሐሰት እምነት

1. ይሁዳ፣ የሐ.17÷12

2. ስምዖን የሐዋ.8

3. በማቴ.7÷13-23 ላይ የተገለጹት

4. በማቴ.13፣ ማር.4፣ሉቃስ 8 ላይ የተገለጹት

5. በዮሐንስ 8÷31-59 ላይ ያሉት አይሁዳውያን

6. አሌክሳንደር እና ሄሜኔዮስ፣ 1ኛ ጢሚ.1÷19-20

7. በ1ኛ ጢሞቴዎስ 6÷21 ላይ የገለጹት።

8. ሄሜኔዎስ እና ፊሊጦስ፣ 2ኛ ጢሞ.2÷16-18

9. ዴማስ፣ 2ኛ ጢሞ.4÷10

10. የሐሰት መምህራን፣ 2ኛ ጴጥ.2÷19-22፣ ይሁዳ ቁ.22-19

11. የክርስቶስ ተቃዋሚ 1ኛ የሐ. 2÷18-19

ሐ. ፍሬ አልባ እምነት

1. 1ኛ ቆሮንጦስ 3÷10-15

2. 2ኛ ጴጥሮስ 1÷8-11

አልፎ አልፎ ስለእነዚህ ጥቅሶች እናስባለን፤ ምክንያቱም የተቀናጀ ሥነ መለኮታችን (ካልቪኒዝም፣አርሜኒያኒዝም፣ወ.ዘ.ተ) በሞግዚትነት የሚጠቀሙባቸው መልሶች ስለሆኑ ነው። ይህንን ርዕስ ስለአመጣሁ ፈጥኞችሁ አትፍረዱብኝ። እኔ ግድ የሚለኝ ትክክለኛ የሥነ ፍታቴ አኪያሂድ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ለእኛ እንዲናገር ማድረግ አለብን እንጂ ወደ ዘመኑ የጋይማኖት አስተሳሰቦች ስብስብ ውስጥ ልናስገባው አይገባም። ይህ የሚያሳዝንና የሚያስደነግጥ ነው፤ ምክንያቱም አብዛኛው ሥነ መለኮታችን ቤተእምነታዊ፣ ባህላዊ፣ ግንኙነታዊ (ወላጆች፣ጓደኞች፣መጋቢዎች) ነው እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም። ጥቂቶች በእግዚአብሔር ሕዝብ ውስጥ የነበሩ የእግዚአብሔር ሕዝብ ወደ አለመሆን ዞረዋል (ለምሳ. ሮሜ.9÷6)።

ልዩ ርዕስ፡ የአማኞች ውርስ

ቅዱሳን መጻሕፍት አማኞች ብዙ ነገርን እንደሚወርሱ ይገልጻሉ፤ ከኢየሱስ ጋር ባላቸው ግንኙነት ምክንያት፤ እሱም የሁሉ ወራሽ የሆነ (ዕብ. 1:2)፤ እነሱም እንደ አብሮ ወራሾች (ሮሜ. 8:17፤ ገላ. 4:7) የ

1. መንግሥቱን (ማቴ. 25:34፤ 1ቆሮ. 6:9-10፤ 15:50)
2. የዘላለም ሕይወት (ማቴ. 19:29)
3. የእግዚአብሔር ተስፋዎች (ዕብ. 6:12)
4. እግዚአብሔር ተስፋዎቹን መጠበቁ (1ጴጥ. 1:4፤ 5:9)።

▣ **“አትሳቱ”** ይህ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው (*The Expositor's Bible Commentary*፣ (የአብራሪዎች የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ሐተታ) ቅጽ 10፣ ገጽ 223፤ እንደሚለው እሱ የአሁን መካከለኛ ነው፤ ማለትም “ራሳችሁን ማሳት አቁሙ”) እሱም በአሁኑኑ ግሥ፤ ይህም ዘወትር ፍቸው “አንድን ድርጊት በሂደቱ አቁሙ” ማለት ነው። ይህ *asyndeton* እንደ ቁ. 18 እሱም የኮኔ ግሪክ ሰዋሰዋዊ ቅርጽ ያለው ግነት ሲሆን፤ የአንባቢውን ወይም የሰሚውን ትኩረት የሚሰብ ነው።

▣

አለመመቅ፣አኪጀት

- አየተመት “አመንዝሮች”
- አእት “ኢሞራላዊ የሆኑ ሰዎች ”
- አኢመቅ “የሴሰኝነት ኢሞራላውያን”

ይህ ለአመንዝራት አጠቃላይ ቃል ነው (ዝክ. 5:1 [ሁለቴ]፣9፣10፤ 6:9፣11፣13፣18፤ 7:2፤ 10:8፤ 2ቆሮ. 12:21)። ቁጥር 9-10 ከአንደኛው ክፍለ-ዘመን የጣዖት አምልኮ ልምዶች የተያያዙትን ኃጢአቶች ይዘረዝራል (ዝክ. 5:9-11)፤ እሱም በመደበኛነት ልቅ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት የሚፈጸምበት ነው፤ በመራባት ጣዖት ስም።

▣ **“ጣዖት አምላኪዎች”** ከብኪ አስተሳሰብ አኳያ ላለ አማኝ፤ ከዚህ የሚከፋ ነገር የለም። የዚህ ቃል አጠቃቀም፤ በኃጢአት ዝርዝሮች ውስጥ የሚያረጋግጠው ይህ የጣዖት አምልኮ ልምዶች ዝርዝር ነው። በቆሮንቶስ ሁሉም የአሕዛብ አማኞች ከዚህ መሰሉ የኋላ ታሪክ የመጡ ናቸው (ዝክ. 6:11)። ጳውሎስ ይህንን ጽንሰ-ሐሳብ (ማለትም፣ የስህተት ጣዖታትን ማምለክና ማገልገል) በቆሮንቶስ መልዕክቶቹ ላይ ዘወትር ተጠቅሟል (ዝክ. 5:10፣11፤ 6:9፤ 8:4፣7፣10፤ 10:7፣14፣19፣28፤ 12:2፤ 2ቆሮ. 6:16)።

▣ **“አመንዝሮች”** ይህ የግሪክ ቃል *moichos* ሲሆን፤ እሱም የሚያመለክተው በጋብቻ ላይ የሚደረግ የግብረ-ሥጋ አለመታመን ነው። በቆሮንቶስ መልዕክቶች እዚህ ቦታ ብቻ ነው ጥቅም ላይ የዋለው።

▣

- አለመመቅ “ሴታሴትነት”
- አኪጀት፣ አኢመቅ “ግብረ-ሰዶማዊ”
- አየተመት “ከወንድ ጋር ዝሙት ፈጻሚ”
- አእት “ግብረ-ሰዶማዊ”
- አኢመቅ “ልቅነት”

ይህ ቃል (*malakos*) በጥሬው ለስላሳ ማለት ነው። እሱም ለልብስ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል (ማቴ. 11:8)። ከዘይቤነት ለሰዎች ጥቅም ላይ ሲውል የወንድ ዝሙተኞችን ያመለክታል፤ ዘወትር ወጣት ወንዶች። ለግብረ-ሰዶማዊነት የተሻለ ጽሑፍ *Dictionary of Paul and His Letters*፣ (የጳውሎስ እና የመልዕክቶቹ መዝገብ ቃላት) ገጽ 413-414 ተመልከት።

▣

- አለመመቅ “ግብረ-ሰዶማዊነት”
- አኪጀት፣አየተመት “ሰዶማውያን”
- አእት “ሁለቱም ቃላት የሚተረጎሙት አንድ ላይ “ግብረ-ሰዶም ፈጻሚዎች” በሚል ነው”

ይህ ቃል (*arsenokoit's*፣ ከአንዱ ጋር የሚጋደም *ars' nē*፣ a male፣ and *keit'*) የሚያመለክተውም የወንድ ግብረ-ሰዶም ነው (1ጢሞ. 1:10፤ ሮሜ 1:27)። ይህ በሮሜ ማኅበረሰብ ዋነኛው ችግር ነበር (ሮሜ. 1:26-27፤ 1ጢሞ. 1:10) ልክ በጥንታዊ ቅርብ ምስራቅ እንደነበረ ሁሉ (ሌዋ. 18:22፤ 20:13፤ ዘዳ. 23:18)። እነዚህ ሁለት የተዛመዱ ቃላት ቁ. 9 ላይ ለግብረ-ሰዶማዊነት ድርጊት ምናልባት የሚያመለክቱት በመደረግ ላይ ያለ (*arsenokoitai*) እና ያለፈ. (*malakoi*) የዚህን የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአት ገጽታ ነው።

በርካታ ዘመናዊ ባህላዊ ግፊት አለ፤ ግብረ-ሰዶማዊነትን እንደ ተገቢ አማራጭ የሕይወት ስልት አድርጎ ለመቀበል። መጽሐፍ ቅዱስ እሱን እንደ አጥፊ የሕይወት ስልት አድርጎ ይኮንነዋል፤ እግዚአብሔር ለፍጡራኑ ካለው ፍቃድ የወጣ።

1. እሱም በዘፍጥረት ላይ ያለውን ብዙና ተባዙ የሚለውን ትዕዛዝ ይጥሳል
2. እሱም የጣዖት አምልኮና ባህል ባሕርይ ያለው ነው (ሌዋ. 18:22፤ 20:13፤ ሮሜ. 1:26-27፤ እና ይሁዳ7)
3. እሱም ከእግዚአብሔር ያፈነገጠ ግለኝነትን ይገልጣል (1ቆሮ. 6:9-10)

ሆኖም፣ ይህንን ርዕስ-ጉዳይ ከመተዋ በፊት እግዚአብሔር ለዐመጸኞቹ የሰው ልጆች ሁሉ ያለውን ፍቅርና ይቅር ባይነት ላስረግጥ። ክርስቲያኖች በጥላቻና በትዕቢት በዚህ የተለየ ኃጢአት ላይ ለመፍረድ ምንም ሙብት አይኖራቸውም፤ በተለይም እኛ ሁላችን ኃጢአትን ማድረጋችን ግልጽ ሆኖ ሳለ። ጸሎት፣ ተቆርቋሪነት፣ ምስክርነት፣ እና ርኅራኄ በዚህ አካባቢ እጅግ ይሠራሉ ጭካኔ ከተሞላው ኩነት ይልቅ። የእግዚአብሔር ቃልና መንፈስ ቅዱስ ኩነትን ያደርጋሉ፤ እኛ ብንተዋቸው። ሁሉም የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአቶች፣ ይህንኛው ብቻ ሳይሆን፤

በእግዚአብሔር ፊት ርኩሳት ናቸው፤ እናም ወደ ፍርድ ያመራሉ። ግብረ-ሥጋዊነት ከእግዚአብሔር የተሰጠን ነው፤ እሱም ለሰው ልጅ የሚበጅ፤ ደስታ፤ እና የተረጋጋ ማኅበረሰብ ይሆን ዘንድ። ነገር ግን ይህ ኃይለኛ፤ እግዚአብሔር የሰጠን ስሜት ዘወትር ወደ ዐመጸኝነት፤ ራስ ወዳድነት፤ ደስታ ፍለጋ፤ “የፈለገው ቢሆን የእና ይብዛ፤” ወደሚል አኗኗር ይቀየራል (ሮሜ 8:1-8፤ ገላ. 6:7-8)።

▣ “ስም አጥፊዎች” 4:12 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

6:11 “ከእናንተም አንዳንዱ እንደዚህ ነበራችሁ” ይህ ያልተጠናቀቀ ያመለካች ሲሆን፤ እሱም ያለ ጊዜ ቀጣይ ድርጊትን የሚገልጽ ነው። ይህም የሚያሳየው የሞራል ጨለማ የሆነውን የጳውሎስ ጊዜ የጣዖት ባህል ነው (ዝክ. 12:2)፤ ግን ደግሞ እሱ የሚያሳየው በክርስቶስ የሆነውን የእግዚአብሔርን ወንጌል ወደር የሌለው ጸጋና የመለወጥ ኃይል ነው።

እነዚህ የተለወጡ ጣዖት አምላኪዎች ሕይወት ለወንጌል ኃይለኛ ምስክር ነው። ለውጡ ግን የጸናና የተጠናቀቀ መሆን አለበት፤ ጊዜአዊና ያልፎ አልፎ ሳይሆን። እነሱ አሁን የተለዩ ናቸው፤ አሁን የመንፈስ ማደሪያ ናቸው፤ የገባቸው ናቸው። ውሻ ወደ ትፋቱ ወይም አሳማ ወደ ጭቃው እንደሚል መመለስ አይኖርባቸውም (2ጴጥ. 2:22)። የጠፋው ዓለም እየተመለከተ ነው!

▣ “ግን” የሌላ ሦስት-ዮሽነት ማብራሪያ በግሪኩ ጽሑፍ እነዚህን ሦስት የተለያዩ መንፈሳዊ ሁኔታዎች ለመግለጽ ጥቅም ላይ የዋሉትን ተገንዝብ።

1. ማጠብ
2. መቅደስ
3. መጽደቅ የሚከውኑት በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ነው፤ በእምነታችን በኩል፤ የንስሐ ገቢው ምላሾች

▣ “ታጥባችኋል” ይህ የድርጊት መካከለኛ አመለካከት ነው። ይህ ሊያመለክት የሚችለው የመነሻውን ጥምቀት፤ ፍቃደኝነት፤ የሚታይ፤ ተምሳሌታዊ ድርጊት ነው፤ የውስጡን ማንጻትን (ሐዋ. 2:38፤ 22:16፤ ቲቶ 3:5)። አብዛኞቹ ትርጉሞች ይህንን ሐረግ የሚተረጉሙት እንደ ተገብሮ ድምጻት ነው፤ ከዊሊያምስ ትርጉም በቀር፤ እሱም “ራሳችሁን ታጥባችሁ ንጹሕ ሆናችኋል” የሚል አለው። አሕዛብ ወደ ይሁዲነት ሲለወጡም ራሳቸውን ያጠምቁ ነበር፤ ከምክራብ ሲደባለቁ። ይህ ቃል መካከለኛ ድምጻት ከሆነ፤ እንደ ሐዋ. 22:16፤ ይህም ሥነ-መለኮታዊ ጠቃሽ ይሆናል፤ በሕዝ. 18:31 ያለው የኪዳን ኃላፊነት ማብራሪያ ይሆናል፤ ከእግዚአብሔር የመነሻ ሉዓላዊነት ጋር ተደባልቆ (ሕዝ. 36:25-27)። ይህም ለማንጻት ዘይቤ ሊሆን ይችላል (ቲቶ 3:15)።

▣ “ተቀድሳችኋል” ይህ የድርጊት ተገብሮ አመለካከት ነው፤ እሱም በክርስቶስ ሞትና በመንፈስ ቅዱስ መቃተት (ምልጃ) (ዝክ. 1:2፤30)። ልዩ ርዕስ መቀደስ 1:2 ተመልከት።

▣ “ጸድቃችኋል” ይህ የድርጊት ተገብሮ አመለካከት ነው። አማኞች የሚጸድቁትም ሆነ የሚቀደሱት በሚያምኑበት ጊዜ ነው (ሮሜ 8:29)። ይህ አቋማዊ ሥነ-መለኮታዊ ስፍራ ክርስቶስን የመምሰል ኑሮ ይጠይቃል። ልዩ ርዕስ ጽድቅ 1:30 ላይ ተመልከት።

▣ “በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም፤ እና በአምላካችን መንፈስ” ይህ ሐረግ ምናልባት የሚያጸናው “ታጥባችኋል” ወይም “ራሳችሁን ታጥባችኋል” በሚል ቁ. 11 ላይ ያሉትን ትርጓሜዎች ጥምቀትን በማመልከት ነው (ሮሜ 10:9-13)። የጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን በሕዝብ ፊት ይደረግ የነበረው የእምነት ምስክርነት ጥምቀት ነበር። ተጠማቂዎቹ እምነታቸውን የሚያጸኑት በቃላቸው “ኢየሱስ ጌታ መሆኑን አምናለሁ” ወይም ተመሳሳይ የእምነት መግለጫ በማለት ነበር።

ሁለተኛው ሐረግ “መንፈስ ቅዱስ”ን መጥቀስ ሊሆን የሚችለው የእምነት መግለጫ ቀመር ጠቃሽ ነው፤ ማቴ. 28:19፤ “በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምቋቸው” በሚለው ላይ በመመርኮዝ። የሚያስገርመው፤ ጳውሎስ ሁልጊዜ “በስሙ” እያለ በቆሮንቶስ ፤ በመከፈቻ ምዕራፎች ላይ የሚጀምረው ነው (ልዩ ርዕስ 1:10 ላይ ተመልከት)።

1. ለአማኞች የማመለከቻ መንገድ (“ማን... ስሙን እንደሚጠራ፤” ዝክ. 1:2)
2. አማኞችን የማበረታቻ መንገድ (ዝክ. 1:10)
3. የጳውሎስን ሥልጣን የማስረገጫ መንገድ (ዝክ. 4:5)
4. ስሙን የመጥራት መነሻ ድርጊት ለአማኞች የመጥቀሻ መንገድ (ዝክ. 6:11)

ስሙ የሚወክለው የኢየሱስን አካል፤ ሥልጣን፤ ባሕርይ፤ እና አቋም ነው።

ይህ ይፋ የሆነ ማጣቀሻ ነው፤ በአንድነቱ ሦስት የሆነ አምላክ የመቤዠት ሥራ (ዝክ. ቁ. 10-11)። “ሥላሴ” የሚለው ቃል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል አይደለም፤ ነገር ግን ጽንሰ-ሐሳቡ ነው። ኢየሱስ መለኮት ከሆነ ዘንድ እና መንፈስ ቅዱስ አካል ከሆነ፤ ከዚያም አንዱ መለኮታዊ ሕላዌ ሦስት ዘላለማዊ፤ አካላዊ መገለጫዎች ይኖሩታል። ልዩ ርዕስ፡ ሥላሴ 2:10 ተመልከት።

1ቆሮንቶስ 6:12-20
¹²ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ ሁሉ ግን አይጠቅምም። ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ በእኔ ላይ ግን አንድ ነገር እንኳ አይሠለጥንብኝም። ¹³መብል ለሆድ ነው፤ ሆድም ለመብል ነው፤ እግዚአብሔር ግን ይህንም ያንም ያጠፋቸዋል። ሥጋ ግን ለጌታ ነው እንጂ ለዝሙት አይደለም፤ ጌታም ለሥጋ ነው፤ ¹⁴እግዚአብሔርም ጌታንም አስነሣ እኛንም በኃይሉ ያስነሣናል። ¹⁵ሥጋችሁ የክርስቶስ ብልቶች እንደ ሆነ አታውቁምን? እንግዲህ የክርስቶስን ብልቶች ወስጄ የጋለሞታ ብልቶች ላድርጋቸውን? አይገባም። ¹⁶ወይስ ከጋለሞታ ጋር የሚተባበር አንድ ሥጋ እንዲሆን አታውቁምን? ሁለቱ አንድ ሥጋ ይሆናሉ ተብሎአልና። ¹⁷ከጌታ ጋር የሚተባበር ግን አንድ መንፈስ ነው። ¹⁸ከዝሙት ሸሹ። ሰው የሚያደርገው ኃጢአት ሁሉ ከሥጋ ውጭ ነው፤ ዝሙትን የሚሠራ ግን በገዛ ሥጋው ላይ ኃጢአትን ይሠራል። ¹⁹⁻²⁰ወይስ ሥጋችሁ ከእግዚአብሔር የተቀበላችሁት በእናንተ የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደ ሆነ አታውቁምን? በዋጋ ተገዝታችኋልና ለራሳችሁ አይደላችሁም፤ ስለዚህ በሥጋችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ።

6:12

አክሱምቅ፣አኪጀት

አየተመት

“ሁሉም ነገር ለእኔ ሕጋዊ ነው”

አእት

“አንዱ ሊል ይችላል፣ ‘ሁሉን ለማድረግ ተፈቅዶልኛል”

አኢመቅ

“ለእኔ ሁሉም ነገር ተፈቅዶልኛል”

ይህ ምናልባት የሚያመለክተው ጳውሎስ ቀደም ባለው ጊዜ የተናገረውን ነው (ዝክ. 10:23፤ ሮሜ. 14:2፤14:20) ግን እሱ ከዐውደ-ጽሑፉ ላይ ተወስዷል (1) በአይሁድ አማኞች ሕጋዊነት ወይም (2) በነጻነተኞች የሐሰት መምህራን፣ እነሱም ክርስቲያናዊ ነጻነት ኃጢአት ለመፈጸም እንደ የፍቃድ ወረቀት አድርገው በሚጠቀሙ (ገላ. 5:13፤ 1ጴጥ. 2:16)። ጳውሎስ ደኅነኛ መንገድ ለመሄድ እየሞከረ ነው፣ በሁለቱ ጽንፎች መሐል፣ እናም ለሁለቱም እየተናገረ።

ይህ ምናልባት በሐሰተኛ መምህራን ከጳውሎስ የተጠቀሰ መፈክር ይሆናል፣ ወይም ሐሰተኛ መምህራን እሱ ከሰበከው ከጽሑፉ ውስጥ አንዳች ነገር ወስደው፣ በሌሎች አካባቢዎች የሱን አባባል የሚያስፋፉበት ነው (ዝክ. 6:12፤13፤ 7:1፤ 8:1፤4፤ 10:23፤ (1) *The Cambridge History of the Bible*፣ ቅጽ 1፣ ገጽ 244፣ እና (2) Klein፣ Blomberg፣ እና Hubbard፣ *Introduction to Biblical Interpretation*፣ ገጽ 362-363)። እነሱ የተናገሩት አይደለም ስሕተት የሚሆነው፣ ነገር ግን እውነቱን ከተወሰነለት ድንበር አሳልፈው መውሰዳቸው ነው። ጳውሎስ ይህንን ዘዴ መቼ እንደሚጠቀም ለማወቅ አስቸጋሪ ነው። የሚከተለው መስፈርት በታሳቢነት ይረዳ ይሆናል።

1. እሱ፣ ጳውሎስ ራሱ በሌሎች ጽሑፎች ያለው ነገር ነው (ዝክ. 10:23፤ ሮሜ. 14:2፤14:20)።
2. እሱ አጭር አጠቃላይ የእውነት መግለጫ ነው (እንደ ምሳሌ ያለ)።
3. ሁሉም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘይቤዎች እውነት ናቸው፣ ነገር ግን እንደ ጠቀሜታዊ አተገባበራቸው ወሰን አላቸው። ምንም ምሳሌ ወይም ዘይቤ በየደረጃው ሊገፉ አይችሉም። እነሱ ዘወትር አንድ ዋና አተገባበር አላቸው።

ጳውሎስ እየሞከረ ያለው ሁነኛውን እውነት ዳግም ማቆምና ተገቢ ላልሆነው መስፋፋት ገደብ ማበጀት ነው። ይህ በየዘመኑ የትርጓሜ ጉዳይ ነው!

☐ “ሁሉ ነገር ግን አይጠቅምም” ይህ ቁጥር ይህ ቁጥር የሚናገረው የክርስቲያን ነጻነትን ባግባቡ ስለ መጠቀም ነው፣ እሱም የግድ መተግበር ያለበት ራስን በመወሰን ፍቅር ነው (ዝክ. 10:23፤ 14:26፤ ሮሜ. 14:19፤ 15:2)። የክርስቶስን አካል መገንባት ከግለሰብ መብቶችና ነጻነቶች ይልቅ ይበልጣል።

☐ “ማትረፈዎ” ይህ ድብልቅ የክሪክ ቃል ነው፣ ፍቸውም “ሁሉንም አንድ ላይ ማምጣት፣ በአንዱ ጥቅም” (ዝክ. 6:12፤ 7:35፤ 10:23፤ 12:7፤ 2ቆሮ. 8:10፤ አሉታዊ ነው በ12:1 ላይ)። ይህም የጳውሎስን መግለጫዎች ትይዩ ያደርጋቸዋል በሮሜ 14:19፤ 15:2፤ 1ቆሮ. 10:23፤ 14:26፤ 2ቆሮ. 12:19፤ ኤፌ. 4:12፤29። አማኝ በክርስቶስ ነጻ በመሆኑ ብቻ ሁሉም ነገር ሌሎችን አማኞች ያንጸል ማለት አይደለም። ነጻነታችንን በፍቅር መገደብ አለብን፣ ለኔታና ለቤተ-ክርስቲያኑ ብለን። እኛ የክርስቶስን የሞላሞን አካሉን ጤንነትና ጠቃሚነት ዘወትር እንፈጋለን (1ቆሮ. 12:7)።

☐

አክሱምቅ

“በምንም ነገር ግን አልገዛም”

አኪጀት

“በምንም ቁጥጥር ሥር አልሆንም”

አየተመት

“በምንም ነገር አልገዛም”

አእት

“ምንም ነገር ባሪያው እንዲያደርገኝ አልፈቅድም”

አኢመቅ

“በምንም ነገር እንዳልገዛ ወስኛለሁ”

ይህ የተገባብሮ ትንቢት አመላካች ነው፣ የግሪኩ ቃል *exousia*። ይህ ቃል ሰፊ ዝርዝር ያለው አጠቃቀም አለው

1. ባለ-ሥልጣን
2. የሕግ ሥልጣን
3. ቁጥጥር
4. ኃይል
5. ከተፈጥሮ በላይ የሆነ ኃይል

ጳውሎስ በዚህ መቼት እነዚህን በርካቶችን ፍቸዎች ግምት ውስጥ ሳያስገባ አልቀረም። “ተገቢ የሆነ” (*exestin*) እና “የተገዛ” (*exousiasthi somai*) በሚሉት መካከል ግልጽ የሆነ የቃላት ጨዋታ አለ። እሱ ያልተቀበለው

1. ማንም የሰው ልጅ በእሱ ላይ እንዲፈርድ ሥልጣን እንዳለው (ዝክ. 2:14-15፤ 3:4-5)
2. ማንም ከተፈጥሮ በላይ የሆነ አካል በእሱ ላይ ሥልጣን እንደሌለው (ዝክ. 12:2፤ የማያምኑ በአጋንንት ተመርተው እንደሚስቱ)
3. ምንም ዓይነት ግለሰባዊ ነጻነት ወይም ግለሰባዊ ምርጫ ወይም ግለሰባዊ መፈታተን (ማለትም፣ *tinost*፣ ያልተወሰነ ተውላጠ ስማዊ ቅጽል የነጠላ ቁጥር በተቃርኖ ለ*panta* ድርብ አጠቃቀም በዚህ ቁጥር)

የጳውሎስ ሥልጣን ከክርስቶስ ነበር። ክርስቶስና የእሱ መንፈስ ነው የተቆጣጠረውና ኃይል የሞላው። ራስን መቆጣጠር በርግጥ እንደኛው የመንፈስ ፍሬዎች ነው (ገላ. 5:23፤ ሐዋ 24:25፤ 2ጴጥ. 1:6)። ጳውሎስ ነጻነቱን ተቆጣጥሯል፣ እናም ወንጌል በልጽጓል፣ እኛም እንደዚያ ማድረግ አለብን!

ጳውሎስ የሚያስረግጠው ክርስቶሳዊ ነጻነት ለግል ፍቃድ ማከናወኛ ዕድል እንዳልሆነ ነው። መልካም የሆኑ ብዙ ነገሮች ተገቢ ያልሆኑ የውስጥ ሐሳቦች፣ አዝማሚያዎች፣ ወይም ሁኔታዎች ሊሆኑ ይችላሉ (ሮሜ 14:23)። ይህ የክርስቲያን ነጻነት እና የክርስቲያን ኃላፊነት ጉዳይ የቆይታቸው መልክቶች ዓይነተኛው ጉዳይ ነው። ይሄው ጉዳይ በሮሜ 14:1-15:13 ተነሥቷል። እኔም በዚህ ርዕሰ-ጉዳይ ላይ በሮሜ ሐተታ ላይ ካሰፈርኩት የመክፈቻ ፍሬ-ሐሳቦች ልጠቅስ እሻለሁ።

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ከሮሜ 14:1-15:13

- ሀ. ይህ ምዕራፍ በክርስቲያን ነጻነት እና ኃላፊነት ያለውን አያዎ (ፓራዶክስ) ሚዛናዊ ለማድረግ ይሞክራል። ጽሑፋዊ አሐዱ በ15:13 በኩል ይዘልቃል።
- ለ. ይህ ምዕራፍ ያስከተለው ችግር ሊሆን የሚችለው በሮሜ ቤተ-ክርስቲያን በአሕዛብና አይሁድ አማኞች መካከል የነበረው ክርክር ነው። ከመለወጣቸው በፊት አይሁድ ሕጎች ነበሩ፤ እንዲሁም ጣዖት አምላኪዎች ደግሞ ኢሞራላዊ ነበሩ። ይህ ምዕራፍ እንዲደርስ የተፈለገው ለኢየሱስ ቅን ተከታዮች መሆኑን አስታውሰ። ይህ ምዕራፍ ለሥጋዊ አማኞች የሚደርስ አይደለም (1ቆሮ. 3:1)። ዋነኛው ሐሳብ ለሁለቱ ቡድኖች እንዲደርስ ነው። በሁለቱም ጽንፎች በኩል አደጋ አለ። ይህ ማብራሪያ ለሕግ ነክ ፀጉር ስንጠቃ ወይም ትዕቢት ላለበት የግለሰብ ነጻነት የፍቃድ ወረቀት አይደለም።
- ሐ. አማኞች የራሳቸውን ሥነ-መለኮት ወይም ሥነ-ምግባር (ኤቲክስ) ለሌሎቹ አማኞች ሁሉ መለኪያ እንዲሆን ከማድረግ የግድ መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል (2ቆሮ. 10:12)። አማኞች ባላቸው ብርሃን የግድ መጓዝ ይኖርባቸዋል፤ ነገር ግን የእነሱ ሥነ-መለኮት ወይም የእግዚአብሔር ሥነ-መለኮት እንደሚሆን መገንዘብ ይኖርባቸዋል። አማኞች ገና በኃጢአት እንደተጎዱ ነው። እኛ አንዳችን ካንዳችን የግድ መበረታታት፣ መረዳዳት፣ እና መማግር ይገባናል፤ ከቃሉ፣ ከአስተሳሰብ፣ እና ከሕይወት ልምድ፣ ነገር ግን ዘወትር በፍቅር። በጣም የሚያውቀውን በጣም ሲያውቀው አያውቀውም (1ቆሮ. 13:12)!
- መ. በእግዚአብሔር ፊት የአንዱ ዝንባሌና የውስጥ ሐሳብ የራሱን ድርጊት ለመገምገም ቁልፍ ነገሮች ናቸው። ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው እንዴት እንደተደራረጉ በክርስቶስ ፊት ለፍርድ ይቆማሉ (ዝክ. ቁ. 10:12 እና 2ቆሮ. 5:10)።
- ሠ. ማርቲን ሉተር፣ “ክርስቲያን ሰው ከሁሉም የተሻለ ነጻ ጌታ ነው፤ በማናቸውም ግን አይያዝም፤ ክርስቲያን ሰው ከሁሉም እጅግ ትጉህ ሠራተኛ ነው፤ ለሁሉም ያገለግላል” ብሏል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነት ዘወትር የሚቀርበው ክርክር በተሞላ አያዎ (ፓራዶክስ) ነው።
- ረ. ይህ አስቸጋሪ ነገር ግን ወሳኝ ርዕስ-ጉዳይ በሮሜ ባጠቃላይ ሥነ-ጽሑፋዊ ክፍሎች ተመልክቷል (14:1-15:13) እንዲሁም ደግሞ በ1ቆሮንቶስ 8-10 እና ቆላስይስ 2:8-23።
- ሰ. ሆኖም፣ መቀመጥ የሚኖርበት ምንታዊነት በቅን አማኞች መካከል ከፉ ነገር አለመሆኑ ነው። እያንዳንዱ አማኝ ጥንካሬም ሆነ ደክመት አለበት። እያንዳንዱ በተሰጠው ብርሃን መጓዝ አለበት/አለባት፣ ዘወትር ለመንፈስ ቅዱስና ለመጽሐፍ ቅዱስ ክፍት እንሁን፣ ብዙ ብርሃን እንዲገባ። በዚህ በመስታወት በኩል በድንገተኛነት በሚታይበት ዘመን (1ቆሮ. 13:8-13) አንዱ የግድ በፍቅር (ቁ. 15)፣ እና ሰላም (ቁ. 17:19) መጓዝ ይኖርበታል፤ ለጋራ መታነጽ።
- ሸ. “ጠንካራ” እና “ደካማ” የሚሉት መለያዎች፣ እሱም፣ ጳውሎስ ለእነዚህ ቡድኖች የሰጣቸው ለእኛ ቅድመ-ውሳኔ ሆነውብናል። ይህ በእውነቱ የጳውሎስ ሐሳብ አልነበረም። ሁለቱም ቡድኖች ቅን አማኞች ነበሩ። ሌሎች ክርስቲያኖችን በእኛ መልክ ለመቅረጽ መሞከር አይኖርብንም! አንዳችን አንዳችንን በክርስቶስ ተቀብለናል!

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ሮሜ 15:1-13

- ሀ. ስለ ክርስቲያን ነጻነት እና ኃላፊነት የተደረገው ማብራሪያ ከምዕራፍ 14 የቀጠለ ነው።
- ለ. የአጠቃላይ ክርክር ፍሬ-ሐሳብ ሊቀመጥ የሚችለው
 - 1. እርስ በርስ መቀባበል፣ ምክንያቱም እግዚአብሔር በክርስቶስ ስለተቀበለን (ዝክ. 14:13፤ 15:7)፤
 - 2. እርስ በርስ አለመፈራረድ፣ ምክንያቱም የእኛ ጌታና ፈራጅ ክርስቶስ ብቻ ስለሆነ (ዝክ. 14:3-12)፤
 - 3. ፍቅር በጣም አስፈላጊ ነው ከግለሰባዊ ነጻነት ይልቅ (ዝክ. 14:13-23)፤
 - 4. የክርስቶስን ምሳሌ ተከተሉ እንዲሁም መብቶቻችንን ሌሎችን ለማነጽጽ ለመልካም አውሉት (ዝክ. 15:1-13)።
- ሐ. 15:5-6 የሙሉውን ዐውደ-ጽሑፍ የ 14:1-15:13 ባለ ሦስትዮሽ ዓላማ ያንጸባርቃል
 - 1. እርስ በርስ በኅብር መኖር፤
 - 2. የክርስቶስን ምሳሌ ተከትሎ መኖር፤
 - 3. ልብና ከንፈር አንድ በሆኑበት የኅብረት ምስጋና ለእግዚአብሔር ማቅረብ።
- መ. ይህም ተመሳሳይ ክርክር ማለትም በግለሰባዊ ነጻነት መካከል እና አብርካቢነት ባለው ኃላፊነታችን በተመለከተ 1ቆሮ. 8-10 እና ቆላ. 2:8-23 ላይ ተመልክቷል።

6:13

- አእመመቅ “ምግብ ለሆድ ነው”
- አኪጀት “ምግብ ለሆድ ነው፣ ሆድም ለምግብ”
- አየተመት “ምግብ ለሆድ ሲሆን፣ ሆድም ለምግብ ነው”
- አእት “አንዱ ደግሞ ሊል ይችላል፣ ምግብ ለሆድ ነው፣ ሆድም ለምግብ ነው”
- አእመቅ “ምግብ ለሆድ ነው፣ ሆድም ለምግብ ነው”

ይህም ሌላኛው መፈክር ይሆናል። እሱም የሚያመለክተው ተገቢ ያልሆነ፣ ትርጓሜያዊ ክርክር ነው፣ የነጻነተኞች ሐሰተኛ መምህራን። ጳውሎስ የሚያስረጋገጠው እነሱ የሚሉት የእውነት አካል አለው (ማርቆስ 7:19)። ጳውሎስ አንድም

- 1. ጠንክር ባለ ቃል የመጠቀም ሥነ-ጽሑፋዊ ዘዴ መጠቀም፣ እሱም ተቃዋሚ የሚመስሉትን ለእሱ ሥነ-መለኮታዊ ነጥቦች ተጠቅሞባቸዋል።
- 2. የሐሰተኛ መምህራንን መፈክሮች መጥቀስ፣ የተወሰኑት ክፍሎች የመጡት ከኢየሱስ ትምህርቶች ወይም ከጳውሎስ ትምህርቶች ይሆናል።

☐ “እግዚአብሔር ግን ሁለቱንም ያጠፋል” ይህ እየተጠቀምንበት ላለው መንግሥት ጠቃሽ ነው። ምግብ ለጊዜው ብቻ ነው፣ ለዘላለም አይደለም። ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ ዓሳ በልቷል (ማላትም፣ ዮሐንስ 21)፣ ይህ ግን በፍርሃት ላይ የነበሩትን ደቀ መዛሙርት የመንብኘት

ኢጋጣሚ ነበር እንጂ ለእሱ ለሥጋው አስፈላጊነት አይደለም። ኢየሱስ ስለ መሲሐዊ ግብግብ ደግሞ ተናግሮ ነበር (ማለትም፣ ሉቃስ 22:30)፣ ይህ ግን ደግሞ ስለ ኅብረት የሆነ ዘይቤ ነው እንጂ፣ ለሥጋ መሻት የሚደገም አይደለም።

“ያስወግዳል” (አአመመቅ) ወይም “ያጠፋል” (አኪጀት) የሚለው ሐረግ *Katargeō* ነው። ጳውሎስ ይህንን ቃል ሃያ ሰባት ጊዜ ተጠቅሞበታል፣ ነገር ግን በተለያዩ መልኩ። ልዩ ርዕስ፡ *Katargeō* 1:28 ላይ ተመልከት።

☐ “ሥጋ ግን ለዘመድ አይደለም” ይህ በግልጽ የሚያሳየው የሐሰትን መስፋፋት ነው። ሰዎች ባስገራሚ ሁኔታ የተፈጠሩት ለሕይወት እና ለእሱም እድገት ነው። በዚህ ምድር፣ ሆኖም፣ እግዚአብሔር የሰጣቸው አንዳንድ ወሰኖች አሉ፣ ረጅም፣ ደስተኛ፣ ፍሬአማ ሕልውናን ለማረጋገጥ። እስከ ውድቀት ድረስ (ዘፍጥረት 3)፣ ሰዎች ያሻቸውን የመያዝ፣ ግላዊ ርካታን፣ በግላቸው ያሰቡትን ማግኘትን ይችሉ ነበር፣ የፈቀደው ቢሆን!

☐ “ሥጋ... ለጌታ፣ ጌታም ለሥጋ ነው” እነዚህ ሐረጎች ትይዩአዊ ዝምድና አላቸው። የሚታመነውም አማኞች ለጌታ መሆናቸውን ነው (ዝክ. ቁ. 20፣ 7:23፣ ሐዋ 20:28)። እሱም ሥጋቸውን ለራሱ አገልግሎት፣ ለራሱ ዓላማ ሊጠቀምበት ይፈልጋል። ይህ ምናልባትም የቃላት ጨዋታ ይሆናል፣ ስለ ሰው አካልና የክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያን እንደ አካል።

6:14 በአዲስ ኪዳን ስለ ኢየሱስ ትንሣኤ እና ስለ አማኞች ትንሣኤ ገላጭ የሆነው ምዕራፍ 1ቆሮንቶስ 15 ነው።

በግሪክ አስተሳሰብ አይታ (ማለትም፣ ሥጋዊ አካል ክፉ ነው የሚል) አጽንዖት መስጠት የሚኖርበት መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተሳሰብ ሥጋን አለማንኳሰሱ ነው። በዚህ በራሱ ዐውደ-ጽሑፍ ሥጋ

1. “ለጌታ” ተሠርቷል (ዝክ. ቁ. 13)
2. “የክርስቶስ ብልቶች” (ዝክ. ቁ. 15)
3. የመንፈስ ማደሪያ የሆነ መቅደስ (ዝክ. ቁ. 19)
4. ክርስቶስን ለማክበር (ዝክ. ቁ. 20)

ሥጋ ክፉ አይደለም። እሱም ይነሣል፣ የዘላለማዊ መንግሥት አካል ይሆናል። ሆኖም፣ እሱ የመፈተን ግዛትና የኃጢአት ሞራል የጦር ሜዳ ነው። ኢየሱስ ራሱን በአካል ለቤተ-ክርስቲያን ሰጥቷል። አማኞች ምሳሌውን የግድ መከተል ይኖርባቸዋል (1ዮሐንስ 3:16)።

☐ “እግዚአብሔር ጌታን ብቻ አላስነሣም” (በ *A Textual Commentary of the Greek New Testament* Bruce M. Metzger (የግሪክ አዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ሐተታ) የግሪክ ጽሑፍ ልዩነቶችን ይገልጻል፣ ከግሙ ጊዜያት ጋር በተያያዘ፡

1. የተደረገ በMSS P^{46C2}፣ B
2. የአሁን በMSS P¹¹፣ P⁴⁶፣ A፣ D*
3. የትንቢት በMSS P^{46C1}፣ S፣ C፣ D³

የትንቢት ጊዜው ከዐውደ-ጽሑፉ ጋር በትይዩነት ይሰማል፣ እንዲሁም 2ቆሮ. 4:14” (ገጽ 552፣ UBS⁴ ለ“B” [ከሞላ ጎደል ርግጠኛ ነው])።

ይህ ሐረግ ግሩም ኢጋጣሚ ነው፣ አዲስ ኪዳን ዘወትር የማዳንን ሥራ ለሦስት አካላት ለሆነው አምላክ መስጠቱ።

1. እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን አስነሣ (ሐዋ 2:24፣ 3:15፣ 4:10፣ 5:30፣ 10:40፣ 13:30፣33፣34፣37፣ 17:31፣ ሮሜ. 6:4፣9፣ 10:9፣ 1ቆሮ. 6:14፣ 2ቆሮ. 4:14፣ ገላ. 1:1፣ ኤፌ. 1:20፣ ቆላ. 2:12፣ 1ተሰ. 1:10)
2. እግዚአብሔር ወልድ ራሱን አስነሣ (ዮሐንስ 2:19-22፣ 10:17-18)
3. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን አስነሣ (ሮሜ 8:11)

☐ “እኛንም ያስነሣል” ጳውሎስ ከክርስቶስ ጋር ባለው በወቅቱ ግላዊ ግንኙነት ደስተኛ ነበር (ዝክ. 6:17)። ይህም የጳውሎስ የተረጋገጠ የፍጻሜ መዳረሻ ነው (ዝክ. C. H. Dodd)። እንደ እውነቱ፣ መንግሥተ-ሰማያት ወደ ጳውሎስ መጥቷል በዚህ ሕይወት፣ እናም በመጨረሻ ሕይወት ብቻ የሚሰጠው ይሆናል።

ጳውሎስ ደግሞ፣ ኢየሱስ በቶሎ እንደሚመለስ አምኗል። በአንዳንድ ጽሑፎች ጳውሎስ የሚያስረግጠው እሱ በክርስቶስ ዳግም ምጽዓት በሕይወት እንደሚሆን ነው (1ተሰ. 4:17፣ 1ቆሮ. 15:51-52፣ ፊሊጵ. 3:20)። ሆኖም፣ በሌሎች ጽሑፎች ራሱን ከሙታን ከተነሡት ጋር ያያይዛል (1ቆሮ. 6:14፣ 2ቆሮ. 4:14)። ሙሉው የ2ተሰሎንቄ መጽሐፍ የሚያየው የዘዘዩ ዳግም ምጽዓትን ነው፣ የማቴዎስ 24 ክፋይ፣ ማርቆስ 13፣ እና ሉቃስ 21 እንዳመለከቱት።

ዳግም ምጽዓቱ የእያንዳንዱ ክርስቲያን ትውልድ ተስፋ ነው፣ ነገር ግን በተጨማሪ የአንድ ትውልድ ብቻ። ሆኖም፣ ከአዲሱ አካልና ቅርብታዊ ኅብረት አኳያ ትንሣኤው በርግጥ ለሁሉም አማኞች ነው!

ልዩ ርዕስ፡ በማናቸውም ሰዓት የኢየሱስ መመለስ በተቃርኖ ገና ነው የአዲስ ኪዳን አያዎ (ፓራዶክስ)

ሀ. የአዲስ ኪዳን የፍጻሜ አመለካከት አንቀጾች የብሉይ ኪዳንን ትንቢታዊ ውስጠት ያንጸባርቃሉ፣ እነሱም የፍጻሜውን ሰዓት ወቅታዊ ሁኔታዎች።

ለ. ማቴ. 24፣ ማርቆስ 13፣ እና ሉቃስ 21 ለመተርጎም በጣም አስቸጋሪ ናቸው፣ ምክንያቱም አንጻራዊ በሆኑ በርካታ ጥያቄዎች ስለሚያያዙ።

1. መቅደሱ መቼ ነው የሚፈረሰው?
2. የመሲሐ መመለስ ምልክት ምን ይሆናል?
3. የዓለም ፍጻሜ መቼ ነው? (ማቴ. 24:3)?

ሐ. የአዲስ ኪዳን የፍጻሜ አመለካከት አንቀጾች ዘውግ ዘወትር የምጽዓትና የትንቢት ቋንቋ ድብልቅ ነው፣ እሱም ሆነ ተብሎ አሻሚና እጅግ ተምሳሌታዊ የሆነ።

መ. በአዲስ ኪዳን በርካታ አንቀጾች (ማቴ. 24፣ ማርቆስ 13፣ ሉቃስ 17 እና 21፣ 1ኛ2 ተሰሎንቄ እና ራዕይ) ስለ ዳግም ምጽዓቱ ያወሳሉ። እነዚህም አንቀጾች አጽንዖት የሚሰጡት፡

1. የሁነቱ ትክክለኛ ሰዓት አይታወቅም፣ ነገር ግን ሁነቱ ርግጠኛ ነው

2. አጠቃላይ ጊዜውን ማወቅ እንችላለን፤ ነገር ግን የሁነቶቹን ትክክለኛ ሰዓት አይደለም
 3. እሱም በድንገትና ሳይጠበቅ ይሆናል
 4. እኛም በጸሎት መሆን አለብን፤ ዝግጁ፣ እና ለተሰጠን ግዳጅ ታማኞች
- ሠ. እዚህ አያዎአዊ (ፓራይክሲካል) ሥነ-መለኮታዊ ክርክር አለ (1) በማንኛውም ሰዓት ይመለሳል (ሉቃስ 12:40፣46፣ 21:36፣ ማቴ.24:27፣44) እና (2) ሐቁ አንዳንድ ሁነቶች በታሪክ የግድ መፈጠር አለባቸው በሚሉት መካከል።
- ረ. አዲስ ኪዳን ከዳግም ምጽአቱ በፊት አንዳንድ ሁኔታዎች እንደሚፈጠሩ ያስቀምጣል፡
1. ወንጌል በዓለም ሁሉ ይሰበካል (ማቴ. 24:14፣ ማርቆስ 13:10)
 2. ታላቁ ክህደት (ማቴ. 24:10-13፣ 21፣ 1ጢሞ. 4:1፣ 2ጢሞ. 3:1፣ 2ተሰ. 2:3)
 3. “የጥፋት ሰው” መገለጥ (ዳን. 7:23-26፣ 9:24-27፣ 2ተሰ. 2:3)
 4. የሚያሰናክለው መወገድ (2ተሰ. 2:6-7)
 5. የአይሁድ ተሐድሶ (ዘካ. 12:10፣ ሮሜ 11)
- ሰ. ሉቃስ 17:26-37 ከማርቆስ ጋር ትይዩ አልተደረገም። እሱም ከፊል አጠቃሎቸው ትይዩ በማቴ. 24:37-44 አለው።

6:15 “አታውቁምን” 5:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

▣ **“ሥጋችሁ የክርስቶስ ብልቶች እንደሆነ”** ጳውሎስ ይህንን ምሳሌ የተጠቀመው ከዘፍ. 2:24 ሲሆን እሱም አማኞች ማንኛውንም ዓይነት ዝሙት ሲፈጽሙ ከሚፈጽሙት ጋር አንድ እንደሚሆኑ ለማስጠንቀቅ ነው። አማኞች ከክርስቶስ ጋር አንድ ናቸው (ዝክ. 12:20፣27፣ ሮሜ. 12:5፣ ኤፌ. 4:12፣16፣25)።

▣ **“ግልሙትና”** ይህ የግሪክ ቃል *pornê* ሲሆን እሱም “መሸጥ” ከሚለው ግሥ የመጣ ነው (ማለትም፣ *pernîmi*፣ cf. Kittel፣ *Theological Dictionary of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮታዊ መዝገብ-ቃላት) ቅጽ 6፣ ቁ. 580)። በቆሮንቶስ (እና በጥንታዊ ቅርብ ምስራቅ) ሁለት ዓይነት ግልሙትና ነበር፣ አንደኛው የስህተት ሃይማኖት (ማለትም፣ ጣዖት አምልኮ) እና ባሮች (ማለትም፣ ለትርፍ)። ጳውሎስ በመደጋገም *porneia* (ዝክ. 5:1 [ሁለቱ]፣ 9:10፣11፣ 6:9፣13፣15፣16፣18፣ 7:2፣ 10:8፣ 2ቆሮ. 11:21)። የጣዖት የመራባት አምልኮ በግብረ-ሥጋ ግንኙነት ድርጊቶች ይገለጻል። የጳውሎስ አድማጮች ያደጉትና ይሳተፉ የነበሩት በዚህ መሰሉ የአምልኮ ሥርዓትና ክዋኔ ነበር፣ አሁን ግን ከርስቲያኖች ናቸው!

▣	
አአመመቅ	“አይገባም”
አኪጀት	“አይሆንም”
አየተመት	“ፈጽሞ”
አእት	“አይገባም”
አኢመቅ	“ጥያቄ የለውም”

ይህ ቃለ አጋኖአዊ ሐረግ (ያልፎ አልፎ ፍላጎት ሁኔታ የሚገልጽ፣ ኃይለኛ መሻገት፣ መመኘት፣ ወይም ጸሎት) እሱም በጳውሎስ ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውል፣ ለአንዳንዶች ምላሽ ምን ያህል እንደሚሰቀቅ የሚገልጽበት ነው (ማለትም፣ ስላቅ) እሱ ላቀረባቸው ዓረፍተ-ነገሮች ወይም ራቶሪካዊ ጥያቄዎች (cf. Rom. 3:4; 6:31; 6:2፣15; 7:7፣13; 9:14፣ 11:1፣11፣ 1ቆሮ. 6:15፣ ገላ. 2:17፣ 3:21፣ 6:14)።

6:16 “ሁለቱ አንድ ሥጋ ይሆናሉ” ይህ ከዘፍ. 2:24 የተጠቀሰ ነው። በጋብቻ ሁለት ሰዎች በፍቃደኝነት አንድ ሥጋ ይሆናሉ። አካላዊ ቅርብ ጠንካራ የመተሳሰሪያ ልምድ ነው። እሱም ተገቢ የሆነ፣ እግዚአብሔር ያዘጋጀው የሕይወት ስፍራ ነው። እንደ ሌሎቹ የእግዚአብሔር ስጦታዎች ሁሉ፣ እሱም አላግባብ ጥቅም ላይ ሊውልና እግዚአብሔር ካበጀው ገደብ ውጭ ሊወሰድ ይችላል።

6:17 ይህ መንፈሳዊ ምሳሌ ነው፣ ከዘፍ. 2:24 ላይ የተቀዳ። ባልና ሚስት አንድ ሥጋ በአካል እንደሚሆኑ ሁሉ፣ አማኝ እና ጌታው አንድ መንፈሳዊ አሁድ ይሆናሉ (ዮሐንስ 17:11፣23፣ ገላ. 2:20፣ ኤፌ. 5:21-33)። ለዚህ ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ የተሻለ ምሳሌ የሚሆንልን ሮሜ 6:1-11 ነው። ከክርስቶስ ጋር የሞቱ አማኞች፣ ከክርስቶስ ጋር ተቀብረዋል (በጥምቀት)፣ እናም ከክርስቶስ ጋር ይነሣሉ።

▣	
አአመመቅ	“አንዱ ከሚገናኝ”
አኪጀት	“የተገናኘ”
አየተመት	“ማንም የተባበረ”
አእት	“የተገናኘ”
አኢመቅ	“ማንም ራሱን የሚያገናኝ”

- ይህ በትክክል ከ6:16 ጋር ትይዩ ነው። ሰዋሰዋዊ አገባቡ የሚሆነው
1. የአሁን ተገብሮ ያልተወሰነ፣ ልክ ቁ. 16 ላይ እንዳለው (ዝክ. Zerwick and Grosvenor፣ *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*፣ (የግሪክ አዲስ ኪዳን ሰዋሰዋዊ ትንተና) ገጽ 508)
 2. የአሁን መካከለኛ ያልተወሰነ (ዝክ. Harold K. Moulton፣ *The analytical Greek Lexicon Revised*፣ (የግሪክ ሥርወ-ግሥ ትንታኔያዊ፣ የተከለሰ) ገጽ 236)

The dynamic equivalent translations (ድርጊታዊ አቻ ትርጉሞች) (ማለትም፣ አእት (አእት)፣ አኢመቅ (አኢመቅ))፣ እንዲሁም አመቅ (አአመመቅ)፣ እንደ መካከለኛ ድምጻት ነው የሚተረጉሙ። ዐውደ-ጽሑፉ የሚያተኩረው የተካተቱት ወገኖች ፍቃደኛ መሆናቸው ላይ እንደሆነ ግልጽ ነው።

6:18 “ከዝሙት ሸሸ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ሲሆን፤ እሱም ምንም ዓይነት ሰዋሰዋዊ ግንኙነት በፊት ከሆነውም ሆነ ከወደፊቱ ጋር አይኖረውም (ማለትም፣ asyndeton)፤ ይህም ለኮኔ ግሪክ አንባቢ አጽንዖትን የማሳያ መንገድ ነው፤ ሐረጉ ለሚገልጸው ምክንያት በመሆን።

የሰው የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ከክብረው አምላክ የሆነ ስጦታ ነው፤ ነገር ግን አንዱ የእግዚአብሔር ስጦታን በአግባብ እና አላግባብ መጠቀም ጋር በተያያዘ ገጽታዎች አሉ። ጳውሎስ ከዘፍ. 2:24 በመጥቀስ ጋብቻን አጽንቷል፤ ነገር ግን ቅድመ ጋብቻ ወይም በጋብቻ ላይ ጋብቻ የሆነ ልቅ የግብረ-ሥጋ ግንኙነትን በተመለከተ በጽናት አስቀምጧል።

አማኞች በዚህ አካባቢ በቀጣይነት መጠበቅ ይኖርባቸዋል፤ በተለይም ባህሉ ልቅ ከሆነ። የግብረ ሥጋ ግንኙነት ኃጢአት የእምነት ሕይወት ዋነኛው ችግር ነው። አማኞች ተገቢ የግብረ ሥጋ ግንኙነት በሚያደርግ የተለወጠ ሕይወት መኖር ይገባቸዋል (2ቆሮ. 12:21፤ ኤፌ. 5:3፤ ቆላ. 3:5)።

▣ “ሰው የሚያደርገው ማንኛውም ኃጢአት ከሥጋ ውጭ ነው” ይህ ያልተለመደ አስተያየት ነው። በተሻለ ልረዳው እሻለሁ። እሱም ሊያንጸባርቅ የሚችለው

1. የቆሮንቶስን የጣዖት አምልኮ ባህል
2. የሐሰተኛ መምህራን የትምህርት አጽንዖት
3. የጳውሎስ የሰብከት አጽንዖት (ዝክ. ቁ. 12፣ 13)

ሰዎች ነፍስ የላቸውም፣ ራሳቸው ነፍስ ናቸው (ዘፍ. 2:7)። ከዚህ ጋር በተያያዘ የጳውሎስ አረዳድ የሚሆነው፣ አማኞች ሥጋ የላቸውም፣ ራሳቸው ሥጋ ናቸው የሚል ነው። ይህ ሊሆን የሚችለው ሥነ-መለኮታዊ እድገት ነው፤ እሱም ከዘፍጥረትና በተቃርኖ ከግሪክ አስተሳሰብ፣ ይህም ሥጋዊ አካልን ከፉ በማለት የሚያንኳስስ ነው። ብዙም ሆነ አዲስ ኪዳን የሥጋ ትንሣኤን ያጸናሉ፤ እሱም የሰውን ሥጋዊ ሕላዌ መልካምነትና ዘላለማዊነትን የማጽኛ መንገድ። ኋላም የግናስቲክ ባለነጻነቶች ወይም የነጻነታውን መምህራን ሥጋዊ ገጽታውን ከአእምሮ ገጽታ ለይተውታል፤ ብሎም ደኅንነትን እንደ እውቀት አጽንተውታል፤ ከመልካምነትና ከጽድቅ ይልቅ። ጳውሎስ የሚያጸናው፣ ወንጌል

1. በደኅና የሚቀበል አካል
2. ስለ እዛ አካል ማመን ያለበት እውነት
3. ያ ሰው መምሰል ያለበትን ሕይወት ነው

እነዚህ አይነጣጠሉም! ሰዎች ኅብረት ናቸው! ደኅንነት አጠቃላይ ነው። መንግሥቱ ደርሷል። በእምነትና በመታዘዝ መካከል የማይሰበር ትስስር አለ። የመሻ ጽድቅና ቀጣይነት ወዳለው ቅድስና የግድ ማምጣት አለበት። ጽድቅ ሁለቱም ስጦታ (አመላካች) እና ትዕዛዝ ነው (ተተካሪ)።

የሥራ ባልደረባዬ በምስራቅ ቴክሳስ ባፕቲስት ዩኒቨርሲቲ፣ ዶ/ር ብሩስ ታንኬርስሌይ፣ እንዳስገነዘበኝ በጣዖት ግልሙትና አመንዝራዊ የተመላከው ምትክ ነች። ስለዚህ፣ ወሲባዊ ግንኙነት (ዝሙት) ኢሞራላዊ ብቻ አይደለም፣ ጣዖት አምላኪነትም ጭምር እንጂ።

6:19 “አታውቁም?” 5:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

▣ “ሥጋችሁ የመንፈስ ቅዱስ ቤተ-መቅደስ መሆኑን” ክርስትና የአይሁድን አካላዊ ቤተ-መቅደስ ወደ ክርስቶስ ሥጋዊ አካል መንፈሳዊ ቤተ-መቅደስነት ተከቶታል (ዮሐንስ 2:21) እሱም እንደ ሁለንተናዊ አካሉ፣ ቤተ ክርስቲያን (ዝክ. 10:16፣17፤ 11:29፤ 12:12-27)። ይህ የቤተ-መቅደስ ጽንሰ-ሐሳብ በሁለት መልኩ በቆሮንቶስ ጥቅም ላይ ውሏል።

1. በ3:16-17 ጥቅም ላይ የዋለው ለአጠቃላይ የአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን ነው
2. እዚህ ጥቅም ላይ የዋለው ለአማኝ ግለሰብ ነው

ይህም የሚገልጸው የሁለንተናዊና ግለሰባዊ ገጽታዎችን ተያያዥነት ነው።

የጳውሎስ ዋናው ነጥብ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ለቅድስና ጥሪ ነው። አማኞች ከአካባቢያቸው ባህል ሥር-ነቀል በሆነ መልኩ የተለዩ መሆን አለባቸው። ይህም ሁለት ዓላማዎች አሉት።

1. እሱም ክርስቶስን የመምሰል ግብን ይፈጽማል
2. እሱም ሰዎችን ወደ ክርስቶስ እምነት ይማርካል፤ እሱም የታላቁ ተልዕኮ መንታ ትኩረት ነው (ማቴ. 28:19-20)

▣ “መንፈስ ቅዱስ፣ እሱም በአናንተ ያለው” ይህ ለሚያድር-በን መንፈስ ቅዱስ አጽንዖት ነው። የክርስቲያን ሕይወት ኃይል የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ ልክ እንደ ደኅንነት። ራሳችንን ለመንፈስ ቅዱስ ሥራ መስጠት ይገባናል። ሦስቱም የሥላሴ አካላት ሁሉ በአማኝ ያድራሉ።

1. መንፈስ ቅዱስ (ዮሐንስ 14:16-17፤ ሮሜ.8:9፤11፤ 1ቆሮ. 3:16፤ 6:19፤ 2ቤሞ. 1:14)
2. ወልድ (ማቴ. 28:20፤ ዮሐንስ 14:20፤23፤ 15:4-5፤ ሮሜ. 8:10፤ 2ቆሮ. 13:5፤ ገላ. 2:20፤ ኤፌ. 3:17፤ ቆላ. 1:27)
3. አብ (ዮሐንስ 14:23፤ 2ቆሮ. 6:16)

አማኞች እግዚአብሔር ያደረገቸው ሰዎች ናቸው። ይህ ፍቃደኛነታዊ ልዩነት አለው፤ አጋንንት ከሚያድርበት፣ ማለትም አማኝ የሚኖረው ፍቃደኛነታዊ ኅብረት በሁሉም ደረጃና እርከን ወሳኝ ነው። የአጋንንቱ የግለሰብን ፍቃድ ይደመስሳል፤ ነገር ግን ሉዓላዊው አምላክ የመረጠው የራሱ ፍጡር የሆነውን የሰውን ነጻነት ማክበርን ነው። በክርስትና ብስለት ብቻነው (ማለትም፣ ክርስቶስን በመምሰል) የእግዚአብሔር ፍቃድ ዋነኛው መሪ ኃይል የሚሆነው!

6:20 “በዋጋ ተገዝታችኋልና” ይህ የድርጊት ተገብሮ አመላካች ነው። ይህ ዘይቤ የሚመጣው ከባርያ ገበያ ነው (ዝክ. 7:22-23፤ ሮሜ. 3:24፤ ገላ. 3:13፤ 4:5)። በብኪ ይህ *go'el* በመባል ይታወቅ ነበር፤ እሱም አንዱን የቅርብ ዘመድ ከባርነት መልሶ መዋጀት ነው (ሌዋ. 25:25)። ይህ የክርስቶስን ምትክነት፣ መከራ የመቀበል ማካካሻ የሚያመለክት ነው (ኢሳይያስ 53፤ ማርቆስ 10:45፤ 2ቆሮ. 5:21)። አንዱ/አንዷ ክርስቶስን በሚቀበሉበት ጊዜ ለአካላቸው ግላዊ መብትን ያገኛሉ፤ እናም ለአጠቃላይ ጤንነት እና ጠቃሚነት እሱም ለሞላው ቤተ-መቅደስ፣ ለሞላው አካል ኃላፊነትን ይወስዳሉ (1ቆሮ. 12:7)።

▣ “በሥጋችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ” ይህ የድርጊት የአሁን ተተካሪ ነው፤ አስቸኳይ ትዕዛዝ፣ አማራጭ ሳይሆን። አማኞች እንዴት እንደሚኖሩ ለቀስትና፣ ለሰላም፣ ለምስክርነት ወሳኝ ነው! ልዩ ርዕስ፣ ክብር 2:7 ላይ ተመልከት።

ሁለት ጽንፎች አሉ፣ ከክርስቲያን ሕይወት መወገድ የሚኖርባቸው፡ (1) ሁሉም ነገር ጤነኛ አይደለም፤ (2) ሁሉም ነገር ጤነኛ ነው። ሥጋችን የእግዚአብሔር ነው፣ ለግላችን ሳይሆን፤ እሱም ለአገልግሎት ነው እንጂ ለኃጢአት አይደለም (ሮሜ 6)። ይህ መሰሉ ስለ ሥጋ ያለ አመለካከት ከግሪኩ፣ ሥጋ የነፍስ እስር-ቤት ነው ከሚለው አመለካከት ይለያል። ሥጋ ክፉ አይደለም፣ ነገር ግን የመንፈሳዊ ሕይወት የጦር-ሜዳ ነው (ኤፌ. 6:10-20)።

በአኪጀት አኪጀት ተጨማሪ ሐረግ አለ፡ “እንዲሁም በመንፈሳችሁ፣ እሱም የእግዚአብሔር በሆነ” ይህም በጥቂት ኃላፊ በሆኑት ቅንፋዊ ጽሑፎችና በበርካታ ጥቃቅን የግሪክ ጽሑፎች ይገኛል። ሆኖም፣ የድሮዎቹ ጽሑፎች የላቸውም። እሱም በ P⁴⁶፣ N፣ A፣ B፣ C*፣ D*፣ F፣ ወይም G አይገኝም። UBS⁴ (የተመቅሶ) አጠር ያለውን ጽሑፍ “A” ን (በርግጠኝነት) ያመለክታል።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስዱ።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ይህ ምዕራፍ የአሁኑን ዘመን ክርስቲያኖች ወደ ፍርድ-ቤት እንዳይሄዱ ያስተምራልን?
2. ቅዱሳን በመላእክት የሚፈረዱት እንዴትና መቼ ነው?
3. በቁጥር 9 እና 10 የተዘረዘሩት ኃጢአቶች የሚያመለክቱት ግለሰባዊ ድርጊቶችን ነው ወይስ ልማዳዊ የሕይወት ስልትን?
4. ጳውሎስ ሁሉም ነገር ተፈቅዶልኛል ሲል፣ በዛ ጽሑፍ በትክክል ምን ለማመልከት ፈልጎ ነው፣ ከግለሰባዊ ልምዶች እና ከመጽሐፍ ቅዱስ ልዩ ትእዛዝ አኳያ?
5. የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ኃጢአቶች እንዴት አሳሳቢ መንፈሳዊ ችግሮች ይሆናሉ?
6. የግሪኩን የሥጋ አመለካከት እና የክርስቲያኑን የሥጋ አመለካከት ልዩነት አስረዳ።

ገዢ ቆይታዎች 7

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ጋብቻን የሚመለከቱ ችግሮች 7:1-7	የጋብቻ መርሐዎች 7:1-9	ስለ ጋብቻ አቅጣጫዎች 7:1-7	ስለ ጋብቻ ጥያቄዎች 7:10 7:14-5 7:6-7	ጋብቻና ድንግልና 7:1-7
7:8-16	የጋብቻ ኪዳናችሁን አክብሩ 7:10-16	7:8-9 7:10-11 7:12-16	7:8-9 7:10-11 7:12-16	7:8-9 7:10-11 7:12-16
ጌታ ያበጀው ሕይወት 7:17-24	አንድ ተጠራችሁበት ኑሩ 7:17-24	ፍጻሜውና ለውጦች በማኅበራዊና በጋብቻ አቋም 7:17-20 7:21-24	እግዚአብሔር አንድ ጠራችሁ ኑሩ 7:17-24	7:17-24
ያላገቡና የሙት ሚስቶች 7:25-35	ላላገቡና ለሙት ሚስቶች 7:25-40	7:25-31 7:25-35 7:36-38 7:39-40	ጥያቄ ስለ አላገቡና የሙት ሚስቶች 7:25 7:26-28 7:29-31 7:32-34 7:35 7:36-38 7:39-40	7:25-28 7:29-31 7:32-35 7:36-38
7:36-38				
7:39-40				

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መገፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት 7:1-40

- ሀ. ይህ የጳውሎስ በጣሙን የተጠናከረ ማብራሪያ ነው፣ ውስጣዊ ግንኙነቶችን በተመለከተ። እሱም የሚያስረዳው
1. የግብረ-ሥጋ ኢሞራላዊነት፣ 6:9-20፣ 7:2
 2. ጋብቻ፣ ቁ. 2-5፣ 10-16፣ 28
 3. ላሌዎች፣ ቁ. 6-9፣ 25-26፣ 29-35
 4. ድንግሎች፣ ቁ. 36-38
 5. የሙት ሚስቶችና የሙት ባሎች ጋብቻ፣ ቁ. 39-40

6. ተደጋጋሚው ጭብጥ “እንዳላችሁበት ቆዩ” ነው። ቁ. 1፣ 6-7፣ 8፣ 10፣ 17-24፣ 26-35፣ 37፣ 40፤ ምክንያቱም በጊዜው ችግሮች እና ምጽዓቱን በመጠበቅ፣ ምንም እንኳን የተለየ ለሆኑት ቢፈቅድም

ለ. ምዕራፍ 7 መልካም ምሳሌ ነው። ካባቢያዊና ጊዜያዊ ሁኔታዎች እንዴት ተደርገው ግምት ውስጥ መግባት አንደሚኖርባቸው፣ አንዱ መጽሐፍ ቅዱስን በትክክል ከመተርጎሙ በፊት ወይም አጠቃላይ የተግባር መርሕ ከማውጣቱ በፊት። በቆሮንቶስ ታሪካዊ መጽሐፍ ማውጣት በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም

- 1. በቆሮንቶስ የነበረውን ወቅታዊ ቀውስ በትክክል ማወቅ ስለማንችል (ምናልባትም ረሀብ)
- 2. ጳውሎስ ለየትኛው አፈንጋጭ ቡድን እንደ ጻፈና የትኞቹ ቁጥሮች እንደሆኑ (ማለትም፣ ለተአቅቧውያን ወይም ነጻነታውያን)
- 3. እነዚህን ጥያቄዎች የሚጠይቁትን ቤተ-ክርስቲያን የጻፈችውን ደብዳቤ አለማግኘታችን (ዝክ. 7:1፣25፣ 8:1፣ 12:1፣ 16:1፣12)

ሐ. ሁለት ዓይነት ተገቢ ያልሆኑ አዝማሚያዎች/አንጃዎች በቆሮንቶስ ያሉ ይመስላል፤ እነሱም ታላቅ ግጭትን የፈጠሩ። አንደኞቹ ሰዎች ራስን የመከራ አዝማሚያ ያላቸው (ዝክ. 7:1)። ሌላኞቹ ቡድኖች ደግሞ የሞራል ልቅነትን የሚከተሉ ወይም ነጻነታውያን (ዝክ. 6:12፣ 10:23)። ሁለቱም እውነቶች በጽንፈኝነት ተጠቅተዋል። በቆሮንቶስ 7፣ ጳውሎስ በእነዚህ ጽንፎች መካከል ተግባራዊና ሥነ-መለኮታዊ አውታሮች ለማስኬድ ሞክሯል፤ ሁለቱንም ቡድኖች በሚናገርበት ጊዜ።

መ. በምዕራፍ 7 ውስጥ የሚያልፍ ተደጋጋሚ ጭብጥ አለ። እሱም የሚገለጠው በቁጥር 17፣ 20፣ 24፣ 26፣ 40 ሲሆን በቁጥር 8 ጠቃሽ ይሠራል። ጭብጡም “ባላችሁበት ሁኑ” ነው። ምክንያቱም ጊዜው አጭር ስለሆነ። ይህ አጠቃላይ መርሕ መሆን አይችልም፤ ምክንያቱም

- 1. ይህ የሚዛመደው ከስደት ዘመን ጋር በመሆኑ
- 2. ጋብቻ ለሰው ልጅ የእግዚአብሔር ፍቃድ በመሆኑ (ዘፍ. 1:28)
- 3. ይህን ቤተ-ክርስቲያን በሐሰተኛ መምህራን ውስጣዊ ችግር ስለገጠማት አንዱ ሊደነቅ ይችላል የትኛው ምድብ (ማለትም፣ ፈጽመው ያላገቡት፣ አንዴ ያገቡ፣ ወይም የማያምን ያገቡ) ጳውሎስ ራሱ የነበረበት። ምናልባትም እሱ ሁሉንም ከልምድ ያውቃቸው ይሆናል። አብዛኞቹ አይሁድ ዘፍ. 1:28 ካለው ራቢያዊ ትርጉም ወይም ከባህል የተነሣ ያገባሉ። የጳውሎስ ባለቤት አንድም ሞታ ይሆናል (ማለትም፣ የሙት ባል ይሆናል) ወይም ከአዲሱ እምነቱ የተነሣ ጥላው ሄዳ ይሆናል (ማለትም፣ የፈታ ይሆናል)። ለደኅንነትና ለአገልግሎት በተጠራበት ጊዜ (ማለትም፣ የደማስቆ መንገድ) እሱ በግሉ የመረጠው ብቻውን መሆን ነበር፤ በርናባስ እንዳደረገው ሁሉ፣ ነገር ግን የጳጥሮስን ጋብቻ ፈጽሞ አልኮነም (ቁ. 9:5)።

ሠ. ጋብቻ በመጽሐፍ ቅዱስ የሚጠበቅ ደንብ ነው (ዘፍ. 1:28፣ 2:18)። ጳውሎስ ምናልባት አንድ ጊዜ አግብቶ ይሆናል (ማለትም፣ የሐዋ. 26:10 አንድምታ እንደሚያመለክተው፣ ጳውሎስ የአይሁድ ምክር-ቤት አባል ከሆነ የግድ ማግባት ይኖርበታል)። እሱ የሚያስረግጠው ጋብቻ ለአማኝ የከበረ አቋም መሆኑን ነው (1ቆሮ. 6:16፣ 7:14፣ 2ቆሮ. 11:2 እና ኤፌ. 5:22-31)። የግድ ማስታወስ የሚኖርብን፣ ጳውሎስ ለአንደኛ ክፍለ-ዘመን የአጥቢያ፣ የአሕዛብ፣ የተከፋፈለ፣ ሁሉን አቀፋዊ ሁኔታ እየተናገረ መሆኑን።

ረ. ጳውሎስ በቁጥር 19 ላይ ስለ መገረዝ ያደረገው ማብራሪያ የሚያስረግጠው፣ ጳውሎስ የብኪ የአምልኮ ሥርዓቶች እና ደንቦች በኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል መወገዳቸውን ነው። ለአማኝ አሕዛብ (ሐዋ. 15) እናም ስለዚህ የሚያስገድዱ አይደሉም። በሥነ-መለኮታዊ አነጋገር እሱ ዘወትር የሚወሰደው ጳውሎስ የብኪን ሥነ-ምግባራዊ ገጽታዎች ማስረገጡን ነው። ነገር ግን አከባቢራዊ ገጽታውን ይነቅፈዋል። በአንዳንድ መልኩ ይህ እውነት ነው።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1 ቆሮንቶስ፣ 7:1-7
'ስለ ጻፋችሁልኝ ነገር፣ ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው መልካም ነው።' ነገር ግን ስለ ዝሙት ጠንቅ ለእያንዳንዱ ለራሱ ሚስት ትኑረው ለእያንዳንዱ ደግሞ ለራሱ ባል ይኑራት።³ ባል ለሚስቱ የሚገባትን ያድርግላት፣ እንደዚሁም ደግሞ ሚስቷ ለባልዋ።⁴ ሚስት በገዛ ሥጋዋ ላይ ሥልጣን የላትም፣ ሥልጣን ለባልዋ ነው እንጂ፤ እንዲሁም ደግሞ ባል በገዛ ሥጋው ላይ ሥልጣን የለውም፣ ሥልጣን ለሚስቱ ነው እንጂ።⁵ ለጸሎት ትተጉ ዘንድ ተስማምታችሁ ለጊዜው ካልሆነ በቀር፣ እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ፤ ራሳችሁን ስለ አለመግዛት ሰይጣን እንዳይፈታተናችሁ ደግሞ አብራችሁ ሁኑ።⁶ ጻፉ ግን ይህን እንደ ፈቃድ አላለሁ እንጂ እንደ ትእዛዝ አይደለም። ጎሰው ሁሉ እንደ እኔ ሊሆን እወዳለሁና፤ ነገር ግን እያንዳንዱ ከእግዚአብሔር ለራሱ የጸጋ ስጦታ አለው፣ አንዱ እንደዚህ ሁለተኛውም እንደዚያ።

7:1 “ስለ ጻፋችሁልኝ ነገሮች በተመለከተ” ምናልባትም ጉዳዩ በምዕራፍ 1-6 የተገለጸውና በቀሎዔ ቤተሰቦች በኩል ለጳውሎስ ከደረሰው ጋር የሚዛመድ ነው። “አሁንም በተመለከተ” የሚለው ሐረግ የሚያመለክተው በቆሮንቶስ ያለችው ቤተ-ክርስቲያን ያነሣችውን የተወሰኑ ጥያቄዎች ሲሆን፣ ይህም ምናልባት በእስጢፋኖስ፣ ፍሬምናጦስ፣ እና አካይያ አማካኝነት ወደ ጳውሎስ የተላከ ይሆናል (ዝክ. 7:25፣ 8:1፣ 12:1፣ 16:1፣12)። ይህን ምዕራፍ ቆሮንቶስ ያነሣቸው ጥያቄዎች በትክክል ሳይታወቁና፣ ማንስ እንደጠየቃቸው ሳይታወቅ ለመተርጎም በጣም አስቸጋሪ ነው (ማለትም፣ ያልታወቁ አማኞች፣ የነጻነታውያን ወገኖች፣ የተአቅቦአውያን ወገኖች፣ ወይም ከቤት አብያተ-ክርስቲያናት አንጃዎች አንዱ)። ቆሮንቶስ

- ☐ አአመመቅ፡
 - አኪጀት “ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው መልካም ነው”
 - አየተመት “ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው ደኅና ነው”
 - አአት “ሰው ባያገባ መልካም አደረገ”
 - አአመቅ “አምን፣ ከሴት ጋር አለመገናኘት ለሰው መልካም ነው”

“መልካም” የሚለው ቃል ሰፊ ያለ የፍች መስክ አለው፤ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ግን ፍችው “አትራፊ” ወይም “ለአንዱ ጠቀሜታ” ማለት ነው (ዝክ. ቁ. 1፡8፡26)። በዚህ ተመሳሳይ ስሜት በአሪት ዘፍ. 2፡18 ጥቅም ላይ ውሏል። የጳውሎስ አጠቃላይ ዓላማ፣ በግለሰብ ደረጃ በችግር ሰዓት የተሻለ ሆነውንና ለእግዚአብሔር መንግሥት ምርጥ የሆነውን ነው።

ይህም ሊያመለክት የሚችለው

1. ቆሮንቶስት ለጳውሎስ ከጻፉት ደብዳቤ ላይ የተጠቀሰ
2. የአንደኛው አንጃ ወገን መፈክር
3. ከጳውሎስ ስብከት የተጠቀሰ ሐረግ፣ ግን ተዛብቶ ተተርጉሞ በተአቅቦአዊ፣ ሕጋዊ፣ ወይም ነጻነታውን የተተገበረ

“መድረስ” የሚለው ቃል በርካታ የተለያዩ ፍችዎች አሉት። “እጅን ማሳረፍ፣” “መያዝ፣” “መቆጣጠር።” እሱም ከዘይቤ አኳያ ጥቅም ላይ የዋለው ለግብረ-ሥጋ ግንኙነት ነው (LXX ዘፍ. 20፡6፤ ምሳ. 6፡29፤ Josephus’ *Antiquities* 1.163; ደግሞ Plato፣ *Leges* 8.840a; እና Plutarch፣ *Alex. M.* 21.4. Bauer፣ Arndt፣ Gingrich እና Danker’s *Lexicon*፣ ገጽ 102 ተመልከት። ነገር ግን በኮኔ ወረቀት ግብፅ ጥቅም ላይ የዋለው በግብረ-ሥጋ መልኩ አይደለም)።

ጳውሎስ ጋብቻን ወይም የሰውን የግብረ-ሥጋ ግንኙነትን ማንኳሰሱ አይደለም፤ ነገር ግን የሰው ልጆች ተራክቦን ያላግባብ መጠቀማቸውን እንጂ። የሰው ልጅ ዘወትር የእግዚአብሔርን ስጦታዎች እግዚአብሔር ካስቀመጠው ገደብ አሳልፎ ይወስዳል። የቆሮንቶስ ማኅበራዊ ዓየር ለጽንፈኝነት ኢሞራላዊ ነበር (ዝክ. ቁ. 2ሀ)።

- አለመመቅ “ስለ ዝሙት ምክንያት ግን”
- አኪጀት “ቢሆንም፣ ስለ ዝሙት ምክንያት”
- አየተመት “ስለ ዝሙት ምክንያት ባሉት ጉዳዮች ግን”
- አእት “በርከት ያለ ዝሙተኝነት በመኖሩ ግን”
- አኢመቅ “ዝሙትን ለማስወገድ በሚል”

ጋብቻ ለጳውሎስ ችግር አልነበረበትም። ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ፣ የሦስተኛ መደብ ነጠላ ነው። ብዙዎች የሚያምኑት ራቢ እንደነበረ ነው፤ ምክንያቱም ከራቢ (የአይሁድ መምህር) ገማልያል ሥር ይማር ስለነበርና ስለ ሕግ ቀናተኛ በመሆኑ ነው። እሱም ጋብቻ አስፈላጊ ተደርጎ መወሰዱን፣ ይህም በፍጥረት፣ “ብዙ ተባዙ” (ዘፍ. 1፡28፤ 9፡1፤7) የተባለውን ለመፈጸም እንደሚያስችል ያውቃል። ተራክቦ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው። የአሕዛብ ኅብረተሰብ ልቅ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት አድራጊና ኢሞራላዊ ነበር፤ ምክንያቱም ተራክቦ በጣዖት የመራባት አምልኮ ልምምድ ጥቅም ላይ በመዋሉ፣ በዚህን ምክንያት ነው ጳውሎስ ጉዳዩን እንዲያነሣ አስፈላጊ ሆኖ ያገኘው።

ጳውሎስ የመታቀብን ሥነ-መለኮት ርዕሰ-ጉዳይና የወቅቱን የስደት መቼት አንሥቷል። የጸጋ ስጦታ የሆነ መታቀብ አለ። እሱም ከጋብቻ የላቀ መንፈሳዊ አይደለም። ያላገባ ሰው ብዙ ጊዜ፣ ኃይል፣ እና ግላዊ ሀብቶቹን ለአገልግሎት ሊያውላቸው ይችላል። ይህ መልካም ነው፤ ነገር ግን ለሁሉም አይደለም፤ ለአብዛኛው አይሆንም!

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የጳውሎስ ርግጠኛ ጉዳይ ያላገባ መሆን አይደለም፤ “ባላችሁበት ሁኑ” የሚል እንጂ። ጊዜው አስቸጋሪ ነበር። ስደት ጨምሮ ነበር። ታሪክ እንደሚነግረን ሦስት ሰፋፊ ታላላቅ ግዛቶችን (ኢምፓየር) ያካተተ ረሀብ ነበር። በዚህ ሰዓት። ጳውሎስ ጋብቻን አጽንቷል (ዝክ. 6፡16)፣ ነገር ግን ከወቅቱ ማኅበራዊ መቼት አኳያ አለማግባትን የሚደግፍ ነበር። ይህ በአውነቱ፣ ዓለም አቀፋዊ መርሕ አይደለም፤ ነገር ግን ጊዜያዊ፣ ባህላዊ ማስጠንቀቂያ ነበር።

ቁ. 2 ላይ ጳውሎስ የሚገደው በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ተስፋፍቶ የነበረው የግሪክ-ሮማ ባህል የነበረው ኢሞራላዊነት ነበር። ልቅ በሆነ ኅብረተሰብ መሐል፣ ታማኝ፣ ባለ አንድ ጋብቻ፣ ከጣዖት አምልኮ የተሻለ ነው፤ በመንፈሳዊነት፣ በስሜታዊነት፣ እና በአካላዊነት አኳያ። ጋብቻ ብቻ አይደለም በአጽንዖት የተጠቀሰው፤ ነገር ግን የሁለቱም ወገኖች ተገቢ የሆነ ኃላፊነትም ጭምር አጽንዖት ተሰጥቶታል።

7:2 “ለእያንዳንዱ ሰው ለራሱ ሚስት ትኑረው፣ እንዲሁም ለእያንዳንዱ ለራሷ ባል ይኑራት” እነዚህ ሁለት የአሁን ተተካሪዎች ናቸው፤ ነገር ግን እንደ ትዕዛዝ እየሠሩ አይደለም፤ ከዚህ ታሳቢ ቁ. 5 በስተቀር። ይህ ሰዋሰዋዊ ትይዩ መዋቅር ነው፤ ቁ. 3 እና 4 ላይ እንዳለው። ጋብቻ የተለየ አይደለም፤ ደንብ ነው፤ ኮንትራትም አይደለም (1ጢሞ. 4፡3፤ ዕብ. 13፡4)።

7:3 ይህም ቁጥር ደግሞ ሁለት የአሁን የድርጊት ተተካሪዎች አሉት። ጳውሎስ በሁለት ቁጥሮች አራት መመሪያዎች ይሰጣል። ጳውሎስ ሁለት ችግሮችን፣ እነሱም ከሰዎች የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ጋር የተያያዙትን ጉዳዮች አንሥቷል። ብሎ መውሰድ ይቻላል (cf. Gordon D. Fee፣ *To What End Exegesis?* pp. 88-98).

1. ልቅ የሆኑ ክርስቲያኖች፣ እነሱም ፊተኛውን የጣዖት ግብረ-ሥጋዊ አግባብ የሚከተሉ፣ በተለይም በጣዖት ቤተ-መቅደስ እና በግብጥዎች ላይ (ማለትም፣ ነጻነታውን)
2. የጋብቻ ተራክቦን እንደ መንፈሳዊ ነውር የሚቆጥሩ ክርስቲያኖች (ማለትም፣ ተአቅቦአውያን፣ ዝክ. ቁ. 5 እና ከዚያም ቁ. 1 መፈክር ሆኗል ወይም አንደኛው አንጃ)

7:4 ይህ ቁጥር የሚያሳየው የጳውሎስን የገዛ ራሱን ባህል ሚዛን አጠባበቅ ችሎታውን ነው (ኤፌ. 5፡21፤22-33)። በጳውሎስ ቀን ሚስቶች ጥቂት መብቶች ብቻ ነበራቸው። ጳውሎስ ሁለቱንም ተጋቢዎች ኃላፊነት በተሞላው መንፈስ ይናገራቸዋል። ወሲባዊ ፍላጎት ክፉ አይደለም። እሱ እግዚአብሔር የሰጠው ፍላጎት ነው።

7:5 “እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ሲሆን በአሉታዊ ግሥ የገባ ነው፤ ይሄውም ዘወትር የሚያመለክተው “አንድን ድርጊት በሂደት እንዳለ ማስቆምን” ነው። ይህም የሚዛመደው በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ካለው ከተአቅቦአውን ችግር ጋር ነው። እሱም ደግሞ የሚያስረግጠው ተራክቦ፣ ወይም ግንኙነት ማድረግ አንድን የትዳር ጓደኛ የመቆጣጠሪያ መሣርያ እንዳልሆነ አድርጎ ነው!

□ “ተሰማምታችሁ ካልሆነ በቀር” ይህ ሐረግ የሚጀምረው *ei mētē*፣ በሚል ነው፤ ፍችውም “ካልሆነ በቀር” ወይም “ካልሆነ” ነው (ሉቃስ 9፡13)። እሱም ለተቀመጠው አግባብ አንድ የተለየ ታሳቢ ይሰጣል። ይህን መሰሉ አወቃቀር (ማለትም፣ ደንብ ከዚያም የተለየ) በዚህ ምዕራፍ

ሙሉ ጥቅም ላይ ውሏል። ጳውሎስ ሥነ-መለኮታዊ አውታሩን በሕጋዊነት/ተአቅቧውን እና ነጻነታውን/ከሕግ ነጻዎች መካከል ያስኬደዋል። እያንዳንዱ ክፋይ የራሱ አጀንዳና መፈክር አለው!

ጳውሎስ የሕጋዊነት ስልትን እየገለጸ መሆኑን ተገንዝብ። ባል ብቻውን ለመሆን የመምረጥ መብት የለውም! መጽሐፍ ቅዱሳዊው የወንድ ራስነት በሚያሳዝን መልኩ ተዛብቶ ተረድቷል። ባል የግድ ማድረግ የሚኖርበት ራሱን በመስጠት መልኩ ነው፤ ለቤተሰቡ ብስሎት (ኤፌ. 5:25-29)፤ ለግላዊው ጥቅም ወይም ለግላዊ ምርጫ ሳይሆን፤ ነገር ግን ለመንፈሳዊ መጋቢነት እንጂ።

ልዩ ርዕስ፡ ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

I. ብሉይ ኪዳን

ሀ. ከባህል አንጻር ሴቶች እንደ ንብረት ይታያሉ

1. በንብረት ዝርዝር ውስጥ ተካተዋል (ዘፀ 20÷17)
2. የባሪ ሴቶች አያያዝ (ዘፀ.21÷7-11)
3. የሴቶች መሃላዎች ወይም ቃል ኪዳኖች በማህበረሰቡ ኃላፊነት ባለባቸው ወንዶች ሊሻር ይችላል (ዘሐ.30)።
4. ሴቶች በጦርነት ወቅት እንደ ዘረፋ ይቆጠሩ ነበር (ዘዳ.20÷10-14፤21÷10-14)

ለ. በተግባር የጋራ የሆኑ ባህርያት

1. ወንድና ሴት በእግዚአብሔር አምሳል ተፈጠሩ (ዘፍ.1÷26-27)
2. አባትና እናትን አክብር (ማክበር ዘፀ 20÷12 ዘዳ. 5÷16)
3. እናትንና አባትን መፍራት (ዘሌ. 19÷3፤20÷9)
4. ወንድና ሴት ናዝሬውያን ሊሆኑ ይችላሉ (ዘሐ. 6÷1-2)
5. ሴት ልጆች የመውረስ መብት አላቸው (ዘሐ.27÷1-11)
6. የቃል ኪዳን ሕዝብ ክፍል ናቸው (ዘዳ.29፡10-12)
7. የአባትንና የእናትን ትምህርት (ቃል መከተል (ምሳ.1÷8፤6÷20)
8. የሌዋን ወንድና ሴት ልጆች ጥላቻ ብተሰብ) በቤተመቅደስ ውስጥ አምልኮን ይመሩ ነበር (1ኛ ዜና 25÷5-6)
9. በመጨረሻው ዘመን ወንድና ሴት ልጆች ይተነብያሉ (ኢዮዔ.2÷28-29)።

ሐ. ሴቶች በአመራር ቦታ/ሚና

1. ማርያም፣ የሙሴ እህት ነብይት ተብላ ነበር (ዘፀ. 15÷20-21) እንዲሁም ሚኪ.6÷4ን ይመልከቱ።
2. ለማደራው ድንኳን የሚያገልግሉ ነገሮችን ለመሸመን እግዚአብሔር ሥጦታን ሰጥቷቸው ነበር (ዘፀ.35÷25-26)።
3. ሁሉንም የአሥራኤል ነገዶች የመራች ዲቦራ የተባለች ሴት ነብይት ነበረች (መሳ.4÷4-5፤ 5÷7)
4. ጠፍቶ የነበረውን እና በኋላም የተገኘውን የ«ሕጉን መጽሐፍ» ታነበው እና ትተረጉሙው ዘንድ ንጉሥ ኢዮሴያስ የለመናት ህልዳና ነብይት ነበረች (2ኛ ነገ.22÷14፤2ኛ ዜና 34÷22-27)።
1. የእግዚአብሔር ሰው ንግሥት አስቴር በፋርስ የነበሩትን አይሁድ ከሞት ታደገች።

II. አዲስ ኪዳን

ሀ. ከባህል አንጻር በአይሁድ እና በግሪኩ-ሮማን ዓለም ከተወሰኑ መብቶች ጋር እንደ ሁለተኛ ዜጎች ይቆጠሩ ነበር/ መቆዶንያ ግን በዚህ አትካክትም)/(ከመቆዶንያበስተቀር)

ለ. ሴቶች በአመራር ሚና

1. ኤልሳቤጥና ማርያም፤ ለእግዚአብሔር የተገኙ የእግዚአብሔር ሰዎች (ሉቃ.1፡2)
2. የእግዚአብሔር ሰው ሃና በቤተመቅደስ ታገለግላለች ነበር (ሉቃ.2፡36)
3. ሊዲያ አማኝና የቤት ውስጥ ቤተክርስቲያን መሪ (የሐዋ.16፡14-40)
4. የፊልጶስ አራት ደናግለ ሴቶች ነብያት ነበሩ (የሐዋ.21፡8-9)
5. ፌቮን በ ከንክራኦስ ላለቸው ቤተክርስቲያን የሴት ዲያቆን ነበረች (ሮሜ. 16÷1)።
6. ጵርስቅላ ከውሎስ ጋር አብራ የምትሠራና የአጵሎስ አስተማሪ (የሐዋ.18፡26፤ ሮሜ 16፡3)
7. ማርያ፣ ዩሊያ፣ ብልያጦን፣ ስንጣክ፣ የኔረስ እህት፣ እና ከጳውሎስ ጋር ይሰሩ የነበሩ በርካታ ሴቶች ነበሩ (ሮሜ 16÷6-16)።
8. ዩሊያ (KJV)፣ ምናልባትም የሴት የሴት ሐዋርያ ነበረች (ሮሜ. 16÷7)።
9. ኢዮዲያና ሊንጢኬ ከጳውሎስ ጋር አብረው የሚሰሩ (ፊልጶ.4÷2-3)።

III. የዘመናችን አማኝ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎችን ሚዛናቸውን እንዴት ይጠብቃል?

ሀ. የመጀመሪያዎቹን የመልእክቱን ተቀባዮች ብቻ የሚመለከቱትን ታሪካዊና ባህላዊ እውነቶችን ከዘላለማዊእውነት አንፃር ለሁሉም ቤተክርስቲያናት በሁሉም ዘመንለሚገኙ ሁሉም አማኞች እውነቱን እንዴትማስተላለፍ ይቻላል?

1. በመንፈስ ቅዱስ መነዳት መልዕክቱን የጻፈውን የመጀመሪያውን ጸሐፊ ዋና ሃሳብ/ዓላማ በደንብ ማጤን አለብን። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው፤ በመሆኑም ለእምነትና ለተግባር ብቻኛው ምንጭ ነው።
2. ታሪክ ቀመስ የሆኑ እና በእግዚአብሔር መንፈስ መሪት የተፃፉትን ጽሑፎች ማጤን አለብን።
 - ሀ. የአስራኤል (የሐዋ.15፤ገላ.3፤ልማዶች (የቤተክርስቲያ ሥርዓት))
 - ለ. የመጀመሪያውን ክፍለ ዘመን የአይሁድ ኃይማኖት የሚያመለክት
 - ሐ. የ1ኛ ቆሮንቶስ ውስጥ የተጠቀሱትን ታሪክ ቀመስ የሆኑ የጳውሎስንጸሐፊዎች
 - 1) የአረማዊው የሮም መንግሥት የህግ ሥርዓት (1ኛ ቆሮ.6)
 - 2) ባሪ መሆን (1ኛ ቆሮ.7÷20-24)

- 3) ጃንደረባነት (1ኛ ቆሮ.7÷1-35)
- 4) ደናግል (1ኛ ቆሮ.7÷36-38)
- 5) ለጣኦት የሚሰጠው ምግብ (1ኛ ቆሮ. 8፤ 10÷23-33)
- 6) በጌታ ራት ላይ የሚከናወኑ ያልተገቡ ነገሮች /ድርጊቶች (1ኛ ቆሮ.11)

3. በተወሰነ ወቅትና በተወሰነ ባህል ውስጥ እግዚአብሔር ራሱን ግልጽ በሆነ ሁኔታ ገልጧል። እኛ ግን በትኩረት መቀበል ያለብን መገለጡን እንጂ ማንኛውንም ከመገለጹ ጋር የተቆራኙትን ታሪካዊ ሁኔታዎችን አይደለም። የእግዚአብሔር ቃል የተጻፈው በተወሰነ ወቅት በተወሰነ ባህል ውስጥ በሰው ቃል የተጻፈ ነው።

ለ. መጽሐፍ ቅዱሳዊ አተረጓጎም የመጀመሪያው ጽሑፊ ዓላማ/ሐሳብ መፈለግ አለበት። በጊዜው ለማለት የፈለገው ምን ነበር? ለትክክለኛ አተረጓጎም ይህ ውሳኔናመሠረታዊ ጉዳይ ነው። ይሁን እንጂ ይህንኑውን እኛ ለዘመናችን ሥራ ላይልናውለው ይገባል። አሁን በዚህ ክፍል ላይ በአመራር ላይ ሰላሎት ሴቶች ላይችግር አለ (እውነተኛው የአተረጓጎም ችግር የሚከሰተው ቃሉን መተርጎሙ ላይነው። እንደመሪዎች ከሚለዩት መጋቢዎች ይልቅ ብዙ አገልግሎቶች ነበሩ ማለትነው? ወይስ ሴት ዲያቆናትና ሴት ነብያት እንደጨዋዎች ይታዩ ይሆን? ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንጦስ 14:34-35 እና 1ኛ ቢጥራዎስ 2:9-15 ላይ ሴቶች በጉባኤ አምልኮ ላይ መምራት እንዳይለባቸው አስረግጦ መናገሩ በጣም የተገለጠ ነው! ይሁን እንጂ ያንን እውነተኛነት እንዴት ነው ሥራ ላይ የማውለው? የጳውሎስም ሆነ የእኔ ባህል የእግዚአብሔርን ቃልና ፈቃዱን ዝም እንዲያሰኘው አልፏልግም። ምናልባት የጳውሎስ ዘመን ገደብ የበዛበት ሊሆን ይችላል፤ በአንፃሩም ደግሞ እኔ ያለሁበት ዘመን ደግሞ ገደብ የለበትም።

የጳውሎስ ቃላትና አስተምሮዎች ሁኔታዊና የመጀመሪያው ክፍለዘመን እውነቶች ብቻ ናቸው ማለት ለእኔ አይመቻችም። የእኔ እያመሮና የእኔ ባህል በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የጻፈን ጸሐፊ መቃወም አለበት ለማለት እኔ ማነኝና?

ይሁን እንጂ የሴተር መሪዎችን በሚመለከት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች ሲኖሩ ታዲያ ምንድን ነው የማደርገው? (በጳውሎስ ጽሑፎች በሮሜ 16 እንኳ)? ለዚህ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንጦስ ምዕ. 11-14 ላይ የሰጠው ትንታኔ ነው። በ11÷5 ላይ ሴቶች ራሳቸውን ሸኛው በጉባኤ ላይ እንዲሰብኩና እንዲጸልዩ የሚፈቅድ ይመስላል፤ ይሁን እንጂ በ14÷34-35 ላይ ደግሞ ጸጥ እንዲሉ ይፈልጋል። ሴት ዲያቆናትና (ሮሜ. 16) እና ሴት ነብያት ነበሩ (የሐዘ.21÷9)። ይህ ልዩነት ነው እንግዲህ ጳውሎስ የሰጠው ማብራሪያ (በሴቶች ላይ ከሚደረገው ማዕቀብ ስለሚገናኝ) በመጀመሪያው ክፍለዘመን ለነበሩ የቆሮንጦስና የኤፌሶን ቤተክርስቲያን ብቻ የተወሰነ ነው እንደል ነፃነትን የሚሰጠኝ። በሁለቱም ቤተክርስቲያናት ውስጥ አዲስ የተመሰረተውን ነፃነት ሴቶች ለመጠቀም ችግሮች ነበሩ፤ ይህም በጊዜው የነበረችው ቤተክርስቲያን የጠፋትን በክርስቶስ ወንጌል ለመድረስ ችግር በፈጠረ ነበር፤ ወንጌል ይሰፋፋና ፍሬያማ ይሆን ዘንድ የነበራቸው ነፃነት መገደብ ነበረበት።

እኔ ያለሁበት ዘመን ከጳውሎስ አንፃር ተቃራኒ ነው። እኔ ባለሁበት ዘመን ወንጌል ምናልባት ሊገደብ የሚችለው የሰለጠኑና የተማሩ ሴቶች ወንጌልን ካለሰበኩ እንጂ ካልመሩ አይደለም! የጉባኤ አምልኮ ዋነኛ ግብ ምንድን ነው? ወንጌልና ደቀመዝሙርነት አይደለም? እግዚአብሔር በሴት መሪዎች ሊከብርና ደስ ሊሰኝ ይችላል? መጽሐፍ ቅዱስ በጠቅላላው «አዎን» የሚል ይመስላል።

ለጳውሎስ ሐሳብ ራሱን ማስገዛት አፈልጋለሁ፤ ምክንያቱም የእኔ ሥነ-መለኮት ከመጀመሪያው የጳውሎስ ነውና። አሁን በሚታየው የሴቶች እንቅስቃሴ ተፅዕኖ እንዲደርስብኝ ወይም ማሰመሰል አልፏልግም! ይሁን እንጂ ቤተክርስቲያን በግል የሚታዩ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነቶችን ለምሳሌ የባርነትን ተገቢ አለመሆን፣ ዘረኝነትን፣ ልቅ ወሲብን እና አክራሪነት ላይ ምላሽ ለመስጠት ለዘብተኛ ናት። እንዲሁም ባለንበት ዘመን በሴቶች ላይ በሚደረገው ጥቃት ላይ ተገቢውን መላሽ ለመስጠት ቸልተኛ ናት። እግዚአብሔር ባሪያንም ሆነ ሴትን በክርስቶስ ነፃ አውጥቷል። በቤተክርስቲያን የተሠራ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ እንዲያሰራቸው አልፏል።

አንድ ሌላ ነጥብ ላንሳ፤ አንድ ተርጓሚ የቆሮንጦስ ቤተክርስቲያን በጣም የተበጠበጠች ቤተክርስቲያን ነበረች። የካሪዝማቲክ ስጦታዎች (የጸጋ) ሽልማት ያሰጡና ያኮሩ ነበር። ምናልባትም ሴቶች በዚህ ሁኔታ ቴዘውም ሊሆን ይችላል። በኤፌሶን ባሉ የሴት ውስጥ ቤተክርስቲያናት ሴቶችን ለግል ጥቅማቸው መጠቀሚያ የሚያደርጉና ቅጥረኛ ሰባኪዎች አድርገው የሚጠቀሟቸው የሐሰት መምህራን በኤፌሶን ተጽእኖ እንደደረሰ ጭምር አምናለሁ።

ሐ. ለተጨማሪ ምንባብ አስተያየት

How to Read the Bible for All Its Worth በጎርደን ሊ እና ዳግላስ ስቱዋርት (ገጽ 61-77)

Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics በጎርደን ፊ. Hard Sayings of the Bible በ ዋልተር ሲ.ኬይዘር፤ ፒተር ኤች ዳቢድስ፤ ኤፍ ኤፍ ብሩስ እና ማንፍሬድ ቲ ብራንች (ገጽ 613-616፤ 665-667)።

አአመመቅ፡
አኪጀት
አየተመት
አእት
አሊመቅ

“ሰለሆነም በጸሎት ትተጉ ዘንድ”
 “ራሳችሁን ለጸምና ለጸሎት ትሰጡ ዘንድ”
 “ጊዜያችሁን በጸሎት ታሳልፉ ዘንድ”
 “ራሳችሁን ለጸሎት ነጻ ታደርጉ ዘንድ”

“ጸም” በTextus Receptus፣ MSS ጽፎ፣ K፣ ተከትሎ እና በL እንዲሁም በPeshitta (ፔሺታ) ይገኛል። ሆኖም፣ አብዛኞቹ ጥንታዊ የግሪክ ጽሑፎች፣ P¹፣ P⁴⁶፣ ጽ *፣ A፣ B፣ C፣ D፣ G፣ P፣ አብዛኞቹ ጥንታዊ ትርጉሞች፣ እና አብዛኞቹ ዘመናዊ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች፣ አያካትቱትም። UBS⁴ የሚያመለክተው አጭሩን ጽሑፍ “A” (በርግጠኝነት) ነው።

አዲስ ኪዳን እንደ መርሕ የፍቃድ ጸምን ለጊዜው ለሚሆን ለመንፈሳዊ ተግባራት ሲፈቅድ አይደለም በጋብቻ መሐል የግብረ-ሥጋ ግንኙነትን ተአቅቦ ለጊዜው ለሚሆን መንፈሳዊ ተግባር ይፈቅዳል። ጸም በእግዚአብሔር ፍቃድ ላይ ማተኮርን ግምት ውስጥ እንደሚያስገባ፣ የግብረ-ሥጋ ግንኙነትንም መወሰን እንዲሁ ነው።

ልዩ ርዕስ: ጾም

በአዲስ ኪዳን ጾም እንዲደረግ አያዘም ነገር ግን የኢየሱስ ደቀመዛሙርት በግዜው ለነበረው ሁኔታ መጻም ነበረባቸው። (ሐዋ2:19፣ ማቴ6:16.17፣ሐዋ 9:15፣ ሉቃ 5:35) በኢ.ሳ 58 አግባብ የሆነ ጾም ይደረግ እንደነበረ አመለካኝ ቃል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስም ጾም (ማቴ 4:2) የጥንቲቱም ቤተክርስቲያን ጾምን ትለማመድ ነበር። (ሐዋ 13:2-3) ሐዋ 14:23፣ 2ቆሮ 6:5፣ 11:27) በእርግጥ የጾም አይነቱ እና የቀኑ ብዛት እንደግለሰቡ ይወሰናል። የብሉይ ኪዳን ጾም ለአዲስ ኪዳን አማኞች ግዳጅ አይደለም (ሐዋ 15) ጾም ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ እንጂ መንፈሳዊነትን አያሳይም። የጥንቲቱ ቤተክርስቲያን ራስን ለእግዚአብሔር ለማስገዛት ትጾም ነበር (1ማቴ 17:21፣ ማርቆ 9:29፣ ሐዋ 10:30፣ 1ቆሮ 7:5)።

▣ “ሰለሆንም ሰይጣን እንዳይፈታተናችሁ” ያገቡ ጥንዶች እንኳ በእጅጉን ሊጠነቀቁ ይገባል፤ በትዳራቸው መሐል ከሚሆን የሰይጣን ወጥመድ ፈተና። የሰው የግብረ-ሥጋ ግንኙነት፣ የእግዚአብሔር ስጦታ ቢሆንም፣ ሰዎችን እጅግ የሚቆጣጠር ነው። ሰይጣን ይህን መሰሉን ተፈጥሯዊ መሻት የወደቀውን የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ለመነጠል እንደ መሣርያ ይጠቀምበታል። ይህም ለሁለቱም፣ ማለትም በጠፋትም ሆነ በዳነት ላይ ሊሆን የሚችል ነው። ጾምንም እንኳ ደረጃው ቢለያየም (1ጢሞ. 5:14-15)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ በግልጽ እንደሚታየው በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የሰዎች የግብረ-ሥጋ ግንኙነትን የተመለከተ ሥነ-መለኮታዊ ችግር አለ። እሱም ምናልባት ሁለቱንም ጽንፎች ያካተተ ይሆናል፤ ተአቅቦአውያን ወይም ነጻነታውያን።

ልዩ ርዕስ: አካላዊው ክፉ

ይህ በብዙ ምክንያቶች አስቸጋሪ ርዕስ ጉዳይ ነው።

1. ብሉይ ኪዳን አውራ ጠላት ለእግዚአብሔር መኖሩን አይገልጽም ነገር ግን የያህዌ አገልጋይ፣ እሱም ለሰው ልጅ አማራጭ የሚያቀርብ፣ ብሎም የሰው ልጅን ስል ጽድቅ የሚከስ።
2. የአካላዊ አውራ ጠላት ጽንሰ-ሐሳብ እያደገ የመጣው በአዋልድ መጻሕፍት ሥነ ጽሑፍ ነው (በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ባልታዘዙት)፤ እሱም በፋርሳዊ ሃይማኖት (ዞርኦስትሪያኒዝም) ተጽዕኖ ነው። ይህ፣ በግልባጩ፣ ራቢያዊ ይሁዲነትን ተጽዕኖ አሳድሮበታል።
3. አዲስ ኪዳን የብዙን ጭብጦች እያሳደገ መጥቷል፤ በአስገራሚ መልኩ፣ ግን በተመረጡ ፈርጆች።

አንዱ የክፉውን ጥናት ከመጽሐፍ ቅዱስ ሥነ መለኮት አኳያ ለማየት ቢፈልግ (እያንዳንዱ መጽሐፍ ወይም ጸሐፊ ወይም ዘውዳ የሚጠናውም ሆነ የሚከፋፈለው ለየብቻ ነው) ከዚያም በጣም የተለያዩ የክፉ እይታዎች ይገለጣሉ።

ሆኖም ግን፣ ጾምንም የክፉውን ጥናት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ካልሆኑ ወይም ከተረፈ መጽሐፍ ቅዱስ አኳያ፣ ማለትም ከዓለም ሃይማኖቶች ወይም ከምስራቅ ሃይማኖቶች አንጻር ቢየው፣ ከዚያም አብዛኛው የአዲስ ኪዳን እድገት በፋርስ ምንታዊነት እና በግሪክ ሮማ መንፈሳዊነት ንግር (ጥላ) ተደርጎበታል።

ጾምን በቅድመ ጾምታዊ ሁኔታ ተጠምዶ የመጽሐፍ ቅዱስን መለኮታዊ ሥልጣን ቢመለከት፣ ከዚያም የአዲስ ኪዳን እድገት የግድ የሚታየው በእድገታዊ መገለጥ ነው። ክርስቲያኖች የግድ መጠበቅ ያለባቸው የአይሁድ አፈ ታሪክ ወይም የእንግሊዝ ሥነ ጽሑፍ (ዳንቱ፣ ሚልተን) ጽንሰ ሐሳቡን በተጨማሪ ያብራሩ ዘንድ መፍቀድ አይኖርባቸውም። በራዕይ አካባቢ በርግጥ ምሥጢራዊነትና አሻሚነት ይኖራል።

እግዚአብሔር አልመረጠም፣ ሁሉም የክፉው ገጽታዎች፣ የሱ መነሻ፣ ዓላማው፣ ይገለጹ ዘንድ፣ ነገር ግን መሸነፉን ገልጧል!

በብዙ ሰይጣን ወይም ከሰዎች የሚለው ቃል በሦስት የተለያዩ ምድቦች የሚዛመድ ይሆናል።

1. የሰው ከሳሾች - 1ኛ ሳሙ. 29:4፤ 11 ሳሙ. 19:22፤ 1 ነገሥ. 11:14፤ 20፤ 29፤ መዝ. 109:6
2. የመላዕክት ከሳሾች - ዘኁ. 22:22-23፤ ዘካ. 3:1
3. የአጋንንት ከሳሾች - 1ኛ ዜና. 21:2፤ 1 ነገሥ. 22:21፤ ዘካ. 13:2

ኋላ ላይ በኪዳናት ጊዜ ነው የዘፍ. 3ቱ እባብ፣ ሰይጣን በመባል የሚታወቀው (መጽሐፈ ምሳሌ 2:23-24፤ 2ኛ ሄኖክ 31:3)፣ እናም ኋላ ላይ ይህ ራቢያዊ አማራጭ ሆነ (ሶት ዓለ እና ሳንህ. 29ሀ)። በዘፍ. 6 ላይ ያሉት “የእግዚአብሔር ልጆች” በ1ኛ ሄኖክ 54:6 ላይ መላዕክት ይሆናሉ። ይህንን የጠቀሱት፣ የሱን ሥነ መለኮታዊ ትክክለኛነት ለማጽናት አይደለም፣ ነገር ግን እድገቱን ለማሳየት ነው። በአዲስ ኪዳን እነዚህ የብዙ ተግባራት ለመላዕክት፣ ሰውኛ ለሆኑ ክፉ አካላት የተሰጡ ናቸው (1 ቆሮ. 11:3፤ ራዕ. 12:9)።

ሰውኛ የሆነው የክፉ አካል መነሻው አስቸጋሪ ወይም የማይቻል ነው (በራሱም አመለካከት የሚወሰን ነው) ከብዙ ለመወሰን። ለዚህ አንደኛው ምክንያት የእስራኤል የጸና አሳዳኝነት ነው (1ኛ ነገሥ. 22:20-22፤ መክብብ. 7:14፤ ኢ.ሳ. 45:7፤ አሞጽ 3:6)። ሁሉም ምክንያቶች የሚያመለክቱት ወደ ያህዌ ነው፣ የሱን የተለየነትና ዋናነት ለማሳየት (ኢ.ሳ. 43:11፤ 44:6፤ 8፤ 24፤ 45:5-6፤ 14፤ 18፤ 21፤ 22)።

አንደኛው ዓይነት መረጃ የማግኘት ጎዳና ያተኩር የነበረው (1) ኢዮብ 1-2 ነው፣ ሰይጣን አንደኛው “የእግዚአብሔር ልጆች” የሆነበት (ማለትም፣ መላዕክት) በእግዚአብሔር ፊት (ዘካ. 3) ወይም (2) ኢ.ሳ. 14፤ ሕዝ. 28 ትዕቢተኛው በምስራቅ ነገሥታት አጠገብ በሆነበት (ባቢሎንና ጢርስ)ጥቅም ላይ የዋሉት የሰይጣንን ትዕቢት ለማሳየት ነው (1ኛ ጢሞ. 3:6)። በዚህ አግባብ ላይ ስሜታዊነትን ጨምረውበታለሁ። ሕዝቅኤል የኤደን ገነትን ዘይቤ የተጠቀመው የጢርስን ንጉሥ እንደ ሰይጣን በማቅረብ ብቻ አይደለም (ሕዝ. 28:12-16)፤ ግን ደግሞ ለግብፅም ንጉሥ ነው፣ መልካምና ክፉውን እንደምታስታውቀው ዛፍ (ሕዝ. 31)። ሆኖም፣ ኢ.ሳ. 14፣ በተለይም ቁ. 12-14፣ ለመግለጽ የሚሞክረው የመላዕክትን ዐመጽ ነው በኩራት የተነሣ። እግዚአብሔር የሰይጣንን የተለየ ተፈጥሮና መነሻ ለመግለጽ ቢፈልግ ይህ በእጅጉን ዘወርዋራ መንገድና ቦታ ነበር፣ ይህን

ለማድረግ። ስልታዊ ከሆነ ሥነ መለኮት አዝማሚያ መጠበቅ ይኖርብናል፤ እሱም፣ ጥቂቱን፣ አሻሚ የሆነውን የተለያየ የቃሉን ክፍል፣ ጸሐፊዎችን፣ መጻሕፍትን፣ እንዲሁም ዘውዳችንን በመውሰድና በመደባለቅ አንድ መለኮታዊ ዕንቁቅልሽ እንዳንፈጥር።

አልፍሬድ ኢደርሺም በእሱ፣ የመሲሐ የኢየሱስ ሕይወትና ጊዜ፣ ቅጽ 2 እዝል XIII (ገጽ 748-763) እና XVI (ገጽ 770-776) እንደሚለው ራቢያዊ ይሁዲነት በፋርስ ምንታዊነትና በአጋንንታዊ ትንተና ከመጠን በላይ ተጽዕኖ አርፎበታል። ራቢዎች በዚህ አካባቢ ላለው እውነት ጥሩ ምንጮች አይደሉም። ኢየሱስ በዚህ አካባቢ በምክራብ ካለው ትምህርት ሥር ነቀል በሆነ መልኩ አፈንግጧል። እንደማስበው፣ የራቢያዊ ጽንሰ ሐሳብ የሆነው መልካዊ ምልጃና ተቃውሞ፣ ለሙሴ ሕገ በሲና ተራራ በተሰጠው ጊዜ ነው የሊቀ መላእክት ሕላዌ ያህዌንና የሰው ልጅን የመቃወማቸው ጽንሰ ሐሳብ በር የተከፈተለት። ሁለቱ የኢራናውያን ምንታዊ ታላቅ አማልክት፣ አሁራ ማዝዳ (መልካሙ አማልክት) ወይም አንግራ ሜንዩ (ክፉው አማልክት)፣ ለበላይነት በምድር ላይ ተዋግተዋል እንደ ጦር አውድማ። ከዚህ ውጊያ በኋላ በይሁዲነት ውስጥ ምንታዊነት እያደገ መጣ፣ በያህዌና በሰይጣን መካከል።

በርግጥ ቀጣይነት ያለው ራዕይ በአዲስ ኪዳን አለ፣ የክፉውን አካልነት በተመለከተ፤ ነገር ግን እንደ ራቢዎች የተባራራ አይደለም። ለዚህ ልዩነት ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው “በሰማይ የተደረገው ጦርነት” ነው። የሰይጣን መውደቅ አመክኖአዊ መሻት ነው፣ ግን በተናጠላዊ (በተለየ) መልኩ አልቀረበም። የተሰጠውም ቢሆን በተምሳሌታዊ ራዕይ ተሸፍኗል (ራዕ.12:4፣7፣12-13)። ምንም እንኳ ሰይጣን ቢሸነፍና ወደ ምድር ቢጋዝም፣ እሱ አሁንም ቢሆን እንደ ያህዌ አገልጋይ ይሠራል (ማቴ. 4:1፤ ሉቃ. 22:31-32፤ 1 ቆሮ. 5:5፤ 1 ጢሞ. 1:20)።

በዚህ አካባቢ ያለንን ትኩረት መገታት አለብን። ግለሰባዊ ግፊትና የክፉው ፈተኛ አለ፣ ግን አሁንም አንድ አምላክ አለ፣ እንዲሁም የሰው ልጅ ለራሱ/ራሷ ምርጫ ኃላፊነቱን ይወስዳሉ። መንፈሳዊ ውጊያ አለ፣ በሁለቱም፣ ከመዳን በፊትም ሆነ ኋላ። ድል ሊገኝ እና ሊቀር የሚችለው በሦስትነቱ አንድ አምላክ ውስጥ ብቻ ነው። ክፉው ተሸንፏል፣ እናም ይወገዳል!

▣ “ራሳችሁን ስለመግዛታችሁ ምክንያት” ይህ ቃል *kratos* ነው፣ ፍችውም “ኃይል፣” “ጥንካሬ፣” “መግዛት፣” ሲሆን ALPHA PRIVATIVE ትርጉሙ አሉታዊ ነው። ይህን መሰሉ ራስን የመቆጣጠር አጥረት የተጠቀሰው

- 1. ማቴዎስ 23:25 እሱም ከጸሐፍትና ከፈሪሳውያን ጋር በተያያዘ
- 2. 1ቆሮንቶስ 7:5 ከተጋቡ ጥንዶች ጋር በተያያዘ
- 3. 2 ጢሞቴዎስ 3:3 በክፉ ዝርዝር

ተዛማጅ የሆነው ቃል፣ *egkrateia* ራስን የመቆጣጠር ፍች አለው፣ በተለይም ከግብረ-ሥጋ ግንኙነት ጋር በተያያዘ።

- 1. ሐዋ. 24:25 የመልካም ዝርዝር ውስጥ ጳውሎስ ለፊሊክስ ባቀረበው
- 2. 1ቆሮንቶስ 7:9 በጳውሎስ ማብራሪያ ላይ፣ ስለ ጋብቻ መብቶች
- 3. 1ቆሮንቶስ 9:25 ከአትሌቲክስ ልምምድ ጋር በተያያዘ
- 4. ገላትያ 5:23 በጳውሎስ ዝርዝር ውስጥ ስለ መንፈስ ፍሬዎች
- 5. 2ኋጥሮስ 1:6 በባሕርይ መገለጫዎች ዝርዝር ውስጥ፣ ብስለትን የሚያመጡ

ራስን መቆጣጠር ማለት (1) የመንፈስ ቅዱስ የመንፈስ ፍሬዎች እና (2) የተፈጥሮ ፍላጎቶችን በመቆጣጠር የካበተ ልምድ ነው። የተዋጀው የሰው መንፈስ በሥጋ ላይ የበላይ ሊሆን ይችላል፣ በሚድርብን መንፈስ ቅዱስ ርዳታ። የተፈጥሮ ፍላጎቶች ክፉ አይደሉም፣ እግዚአብሔር ከሰጠው ወሰን ውጭ እስካልተወሰዱ ድረስ።

7:6

- አአመቅ “ነገር ግን ይሄንን ስለ ምክር እላለሁ አንጂ ትዕዛዝ አይደለም”
- አኪጀት “ነገር ግን ይሄንን እንደ ምክር እላለሁ ትዕዛዝ ሳይሆን”
- አየተመት “ይሄንን በምክር ዓይነት እላለሁ፣ ትዕዛዝ ሳይሆን”
- አእት “ይሄንን የምላችሁ እንደ ትዕዛዝ አይደለም፣ እንዲያው እንደ ፍቃድ ነው”
- አአመቅ “ይሄንን የምገራችሁ እንደ ምክር ነው፣ አንደ ትዕዛዝ ሳይሆን”

ቁ. 6 የሚጠቅሰው (1) ቁ. 1-5፣ (2) ቁ. 3-5፣ (3) ቁ. 5፣ (4) ቁ. 7ን ነው? ጳውሎስ መንፈስ ቅዱስ-መር የሆነ አስተያየቱን ሰጥቷል። እሱም የሚጠብቀው

- 1. ደግሞ ምጽዓቱን በማንኛውም ጊዜ
- 2. የሚጨምር ስደት በማንኛውም ሰዓት
- 3. ቀጣይነት ያለው ረሀብ

የእሱ ዓላማ አማኞችን ለመርዳት ነበር፣ የወቅቱን ሁኔታዎች እንዲቋቋሙ፣ እነሱን ለመወሰን ሳይሆን።

7:7 “ሰዎች ሁሉ እንደኔ እንዲሆኑ እሻለሁና” ይህ ሊያመለክት የሚችለው (1) ጳውሎስ እንዳላገባ ሰው፤ (2) ጳውሎስ እንደ ዋነኛ መልእክት፤ ወይም (3) ጳውሎስ ራሱን እንደገዛ ሰው ነው(ዝክ. ቁ. 9)። ጳውሎስ ምናልባት በአንድ ወቅት አግብቶ ሊሆን ይችላል፣ ምክንያቱም ከአይሁድ ተያያዥ ባህል ከሚመነጭ ግፊት እና ከሐዋ. 26:10 አመላካችነት የተነሣ፣ ይሄውም፣ ጳውሎስ የአይሁድ ሸንጎ አባል ሊሆን ስለሚችል (ማለትም፣ “ምያለሁና”። የአይሁድ ሸንጎ አባል ከሆነ፣ ማግባት ይኖርበታል።

የጳውሎስ ፍላጎት እያንዳንዱ አማኝ ባለበት እንዲሆን ነው፣ ይህም በብዙ መንገድ ተብራርቷል።

- 1. ጳውሎስ ዳግም ምጽዓቱን በሕይወት ዘመኑ ጠብቆ ስለነበር፣ ሁሉም የአንደኛ ክፍለ ዘመን ክርስቲያኖች እንዳደረጉት። ኢየሱስ በሆነ ጊዜ ይመለሳል በሚል (ልዩ ርዕስ 6:14 ተመልከት) ይህም ማለት ክርስቶስን ወደ መምሰል ኃይለኛ አንቀሳቃሽ ለመሆንና በዘመን ሁሉ ወንጌላዊነትን ለማስፋፋት።

2. የጳውሎስ አስተሳሰብ መታየት የሚኖርበት ከእግዚአብሔር ትእዛዝ አንጻር ነው “ለሙብዛትና ለመባዛት” ይህም የዘፍ. 1:28። ክርስቲያኖች ሁሉ ያላገቡ ከሆኑ ቀጣዩ ትውልድ ምን ይሆናል?
3. ጳውሎስ ራሱ ከፍ ያለ የጋብቻ አመለካከት አለው (ዝክ. 6:16)፤ እንዴት አድርጎ ሊገልጸው ይችላል፤ በምሳሌ ስለ ክርስቶስና ስለ ቤተ-ክርስቲያን እና ስለ ባልና ሚስት እያወዳደረ ከማቅረብ በቀር፤ በኤፌ. 5:22-33?

☐ “እያንዳንዱ ሰው ከእግዚአብሔር የራሱ ስጦታ አለው” ይህ ሊያመለክት የሚችለው አለማግባት ከብዙዎቹ መንፈሳዊ ስጦታዎች አንዱ መሆኑን ነው (ማቴ. 19:12)። እሱ በስጦታዎች ዝርዝር ውስጥ አልተመለከተም (ሮሜ 12፤ 1ቆሮንቶስ 12፤ ኤፌሶን 4)። እሱም እንደሌሎቹ ስጦታዎች የተለየ ድርጊትና ተግባር የሆነ አይመስልም። ጳውሎስ “ስጦታን” የተጠቀመበት በልዩ መልኩ ነው።

1 ቆሮንቶስ: 7:8-9

⁸ላላገቡና ለመበለቶች ግን እላለሁ። እንደ እኔ ቢኖሩ ለእነርሱ መልካም ነው፤ ግን ግን በምኞት ከመቃጠል መጋባት ይሻላልና ራሳቸውን መግዛት ባይችሉ ያግቡ።

7:8 “ላላገቡና ለመበለቶች” የመጀመሪያው ቃል ተባዕታይ ነው እናም ሊያመለክት የሚችለው (1) ሁሉንም ያላገቡ ሰዎች ወይም (2) የሙት ባሎች ነው። ሁለተኛው ቃል አንስታይ ነው የሚዛመደውም (1) ባሎቻቸው የሞቱባቸውን ወይም (2) መበለቶችን ነው።

☐ “ለእነሱ መልካም ነው” 7:1 ላይ ያለውን “መልካም” የሚለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ነው፤ እሱም ጽኑ ድርጊትን የሚያንጸባርቅ።

☐ “እንደኔ ሆነው ይቆዩ” ጳውሎስ መንፈሳዊ ስጦታን ቁ. 7 ላይ አሁን ጠቅሷል፤ ግን ይህ ቁጥር የሚጠቅሰው በሕይወት ያለን ሁኔታ ነው፤ ስጦታን ሳይሆን። ምናልባትም “ስጦታ” በዚህ ዐውደ ጽሑፍ ጥቅም ላይ የዋለው እንደ ዝንባሌ ወይም አስተሳሰብ ነው።

7:9 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ነው፤ እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከእሱው ሥነ-ጽሑፋዊ ዓላማ ትክክል ነው ተብሎ ይገመታል። አብዛኛቹ ሊያገቡ የሚፈልጉት ክፉ ስለሆኑ አይደሉም ነገር ግን ያለማግባት ስጦታ ስለሌላቸው ነው።

☐ “ራሳቸውን መቆጣጠር ባይችሉ” ይህ ለዘመናዊዎቹ ጀርዎች አሉታዊ ድምጽ ነው። ጳውሎስ እያለ ያለው ጋብቻ ራሱን መቆጣጠር ለማይችል አማኝ ምልክት መሆኑ ነውን? እሱስ ያነሰ መንፈሳዊ አቋም ነውን? ከሞላው ቅዱስ ቃል አስተምህሮት የተነሣ ይህ አውነት ሊሆን አይችልም። ጳውሎስ አስተያየቱን እየሰጠ ያለው ከወቅቱ ካባቢያዊ፣ ጊዜያዊ ሁኔታ ነው። ይህ ስለ ጋብቻና ያላገቡነት አጠቃላይ አስተያየት አይደለም። ጋብቻ ከሁለቱ ክፉዎች አናሳነት የለውም፤ ሆኖም፤ ልቅ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ዘወትር ከውል ውጭ ነው።

☐ “ይጋቡ” ይህ የድርጊት የአሁን ተተኳሪ ነው። ጳውሎስ ጋብቻን ደግፏል (1ጢሞ. 5:14)።

- ☐ አአመመቅ “በስሜት ከመቃጠል ማግባት ይሻላል”
- አኪጀት ፣አእት “በስሜት ከመቃጠል ማግባት ይሻላል”
- አየተመት “በስሜት ከመንበግበግ ማግባት ይሻላል”
- አኢመቅ “ከመቃጠል ማግባት ይሻላል”

“ማግባት” (የድርጊት የአሁን ያልተጠናቀቀ) እና “መቃጠል” (የአሁን ተገብሮ ያልተጠናቀቀ) መካከል ያለውን ተቃርኖ ተገንዝብ። ጋብቻ ቀጣይነት ያለውን ስሜት በቁጥጥር ሥር ያደርገዋል። ይህም ደግሞ ጋብቻን የሚያጣጥል አስተያየት አይደለም፤ ነገር ግን ተግባራዊ አስተውሎት ነው። ጋብቻ ጠንካራና ተደጋጋሚ የሆነውን እግዚአብሔር የሰጠውን ሐሳብ የማስፈጸሚያ ጤነኛ መንገድ ነው። ይህም ተመሳሳይ ቃል “መቃጠል” በጳውሎስ ስለ ራሱ ጥቅም ላይ ውሏል በ2ቆሮ. 11:29 ላይ፤ ስለዚህ እሱ የወዲያውኑ አሉታዊ ቃል አይደለም።

1 ቆሮንቶስ: 7:10-11

¹⁰⁻¹¹ሚስትም ከባልዋ አትለያይ፤ ብትለያይ ግን ሳታገባ ትኑር ወይም ከባልዋ ትታረቅ፤ ባልም ሚስቱን አይተዋት ብዬ የተጋቡትን አዛቸዋለሁ፤ እኔ ግን አላዝም፤ ጌታ እንጂ።

7:10 “ላገቡት” ይህ ሦስተኛው ምድብ ነው፤ መልእክቱ የደረሰባቸው “ያላገቡ፤” “የሙት ሚስቶች፤” እና አሁን “ያገቡ።”

☐ “እኔ አይደለሁም፤ ጌታ እንጂ” በዚህ ሐረግ አማካኝነት ጳውሎስ የኢየሱስን ብዙዎቹን ቃል ጠቅሷል፤ ሁሉንም ባይሆን፤ ከተመሳሳዮቹ ወንጌላት፤ ፍቺን በተመለከተ (ማቴ. 5:32፤ 19:6፤ ማርቆስ 10:11-12፤ ሉቃስ 16:8)። ይህ ጥሩ ምሳሌ ነው፤ ጳውሎስ፤ ጌታ ስለ ፍቺ ካስተማረው ውስጥ ሁሉንም ገጽታዎች ያልተመለከተው፤ አንዱን ብቻ እንጂ። የጳውሎስ መልእክቶች “ወቅታዊ ሰነዶች” ናቸው። እሱ እየተቃወመ ያለው የነጻነታውያንን ወይም የተአቅቦውያንን ምስኪን ሥነ-መለኮት ነው። ይህም ሁኔታ፤ ጳውሎስ ቀጣይነት ባለው አፈራረጅ የሐስተኞቹን መምህራን ወይም አንጃዎች አንዳንዶቹን መግለጫዎች ያጸናበት ነው፤ ግን ደግሞ የመፈክራቸውን ውሱንነት ያመለክተበት። ግማሽ እውነቶችን ለማስተካከል በጣም አስቸጋሪ ነው፤ በተለይም በጉዳዩ በሁለቱም በኩል ማዛባት ከኖረ!

☐ “እንዲሁም ሚስት ባሏን አትተው” ይህ የሚያመለክተው ሁለቱም አማኝ መሆናቸውን ነው (ዝክ. ቁ. 12-16)። ሴቶች ፍቺ ለመፈጸም በይሁዲነት መብት የላቸውም፤ በሮሜ ጎብረተሰብ ግን ይችላሉ። ተቀባይነት ባገኘው ባህል ቢፈቀድም ሆነ ባይፈቀድ አማኞች አንድን ነገር

ለራሳቸው ሙብት ጠቀሜታ ማዋል አለባቸው ማለት አይደለም፤ ወይም ወደ ስም አይጠፈ መሸሸግ፤ ምክንያቱን አንዱ ይችላል ማለት የግድ ያደርጋል ማለት አይደለም (ሮሜ. 14:1-15:13)። ርግጠኝነት ያላቸው ማገናዘቢያዎች አሉ፤ ፍቺ ጥሩ አማራጭ የሚሆንበት።

1. ከሁለት ስህተቶች አናሳው
2. ማስታረቅ በማይቻልበት ጊዜ
3. በትዳር ጓደኛ እና በልጆች ላይ ሁነኛ አደጋ ሲጋረጥ

በዚህ ነጥብ ደግሜ አጽንዖት መስጠት የምሻው በመለኮት ስም የሚደረገውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሐላ ታላቅነት ነው። የክርስቲያን ጋብቻች ሃይማኖታዊ መሐላዎች ናቸው፤ እግዚአብሔር ከሃይማኖት የለሹ ኅብረተሰብ ይልቅ፤ ስሙን እንዴት አድርገን እንደምንይዘው አማኞችን ተጠያቂ ያደርጋል። ጋብቻ ቋሚ መሆን ማለት ነው። ጋብቻ ደንብ ነው፤ የተለየ ሳይሆን። በ2002 በሰሜን አሜሪካ ባህላዊ ጎጆዎች (ትዳሮች) ወቅታዊ መቶኛው (ማለትም፡ ባል፣ ሚስት፣ እና ልጆች) ወደ 23% አሸቆልቋል! በቀላሉ የመፋታትን ችግር ትመለከታላችሁን? ጋብቻ በቅድሚያ ለእግዚአብሔር ቃል መግባት ነው እናም ከዚያ ለሌላኛው ሰው። ጠንካራ የክርስቲያን ጎጆዎች በዘመናችን ኃይለኞቹ የመመስከሪያ መሣርያዎች ናቸው፤ በዘመናችን (በጥንታዊ ሮም እንደነበረው ሁሉ)።

7:11 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ጽኑ ድርጊትን የሚያመለክት። አአመመቅ ይህንን ሐረግ በቅንፍ ውስጥ ያስቀምጠዋል፤ እንደ ጎናዊ አስተያየት። ተጓዳኝ መልኩ ፍቺዎች ክርስቲያን ማኅበረሰብ እንደሚከሰቱም ያመለክታል።

▣ “ሳታገባ ትኑር” ይህ የአሁን የድርጊት ተተኳሪ ነው። የክርስቲያን ጋብቻ ጥያቄ አስቸጋሪ ነው። ዘዳግም 24 በሙሴ የተጻፈው ለጋብቻ እንዲሆን ነው። ለፈሪሳውያን ጥያቄዎች ኢየሱስ የመለሰው፤ ይህንን ርዕሰ-ጉዳይ በቀጥታ የሚመለከት አይደለም። አንዱ፡ ማርቆስ 10:11-12 እንዴት ነው ሊል ይችላል። ችግሩ ይህ ወንጌል የተለየ የሆኑትን ሐረጎች እንደ ማቴ. 5:32 አለማካተቱ ነው። የተለየ የሆነው ሐረግ በድጋሚ ጋብቻ ላይ ይዘመዳል? ነጠሞቱዎስ 5:14-15 በእኛ ዘመን ሰፊ መደረግ ይኖርበታል፤ ሰፊ ላለ ወገን ለ “ከወጣት የሙት ሚስቶች” ይልቅ። በአውነቱ፤ እግዚአብሔር ላላገቡት ይጠነቀቃል፤ ማግባት ለሚፈልጉት፤ በቆሮ. 7:9 ለእኛ የተቸገረ ኅብረተሰብ ደግሞ። ሰዎች በእግዚአብሔር የተፈጠሩት እንደ ተራክቧዊ ፍጡር ነው። ያለማግባት ስጦታ እስከሌላ ድረስ፤ እና/ወይም ራስን የመቆጣጠር ብስለት፤ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ተገቢ የሆነ የግብረ-ሥጋ አማራጭ ሊኖረው ይገባል፤ ግብረ-ሥጋዊ ኢሞራላዊነት ፈጽሞ አማራጭ አይሆንም። ነገር ግን የክርስቲያን ድጋሚ ጋብቻ ምናልባት ተመራጭነት ያለው አማራጭ ይሆናል። ጸጋ እና መገለጥ የግድ እዚህ መተግበር አለባቸው።

▣ “አለበለዚያ ከባልዋ ትታረቅ” ይህ የድርጊት ተተኳሪ ነው። በዚህ መሰሉ ባህላዊ ሁኔታ ቀደም ብለው ላገቡት፤ ጳውሎሳዊው አማራጭ የነበረው (1) አለማግባት ወይም (2) መታረቅ ነው።

ይህ ቁጥር ጥቅም ላይ ይውል የነበረው እንደ ጠንካራና ጥብቅ አጠቃላይ ሕግ ነው፤ በዘመናዊ አማኞች። መታረቅ ዘወትር ተስፋ ነው፤ አንደኛው ጓደኛ ድጋሚ ጋብቻ እስላልፈጸመ ድረስ። በዛ ሁኔታ የሚፈለግ መሻት መሆኑ ያበቃለታል (ማለትም፡ በብኪ ተከልክሏል)።

1ቆሮንቶስን መተርጎም አስቸጋሪ ነው፤ ምክንያቱም

1. ግልጽ የሆኑ ባህላዊ ጉዳዮች አሉ፤ እነሱም ዘመናዊ ምዕራባዊ ባህል በቀጥታ የማይመለከታቸው (ማለትም፡ ለጣዖት የተሠዋ ምግብ፤ ድንግል ጓደኛዎች ለአገልግሎት፤ ወዘተ...)።
2. ሁለት ዓይነት ሰብዕናዊ መልኮች ያሏቸው ቡድኖች አሉ (ማለትም፡ ተአቅቧውያን ወይም ነጻነታውያን) ወይም ሥነ-መለኮታውያን አንጃዎች። የጳውሎስ ቃላት የተካተቱትን እውነቶች ለማጽናት የሚሞክሩ ናቸው፤ ነገር ግን ትርፎቹን ይወስኗቸዋል (ማለትም፡ ቀናናዊ ሕጋዊነት፤ አታግቡ፤ ምንም ሕግ የለም የሚል ነጻነት፤ ቢሰማው ደኅና ነው፤ አድርገው የሚሉ)።

እነዚህ ጽንፎች የሚያንጸባርቁት በርግጠኝነት አይታወቅም (1) አይሁድ/አሕዛብ፤ (2) ሕጋውያን/ነጻነታውያን፤ (3) ሰዋዊነት ዓይነቶች፤ ወይም (4) ሁለት መልክ ያላቸው የግሪክ አስተሳሰቦች (ኋላ ላይ በግኖስቲክ አንጃዎች ላይ ታይተዋል)። ውዥንብሩ የሚመጣው ዘመናዊ ተርጓሚዎች በማያውቁበት ጊዜ ነው።

1. መፈክሮቹ ምን እንደ ነበሩ
2. የመፈክሮቹ ምንጮች
 - ሀ. የጳውሎስ ቀደምት ስብከቶች
 - ለ. ይሁዲነት
 - ሐ. ታሪኮች/የግኖስቲክስ ክፋዮች

ጳውሎስ ለሁለቱም ጽንፎች ይናገራል! አስቸጋሪ የሚሆነው የትኞቹ ቃላት ለአውነተኛ አማኞች እንደ ሆኑ መወሰንና የትኞቹ ደግሞ ለአንጃ ቡድኖች እንደሆኑ ነው። ዘመናዊዎቹ ተርጓሚዎች ለመስማት የሚፈልጉትን ይሰማሉ እንዲሁም የማይፈልጉትን ይኮንናሉ! የእኛ ተርጓሚዎች ስለ እኛ ሥነ-መለኮት አብልጠው ይናገራሉ፤ ከጳውሎስ ወደ ሮሜ ከተማ፤ አንደኛው ክፍለ ዘመን አካይያ ከተጻፈው ደብዳቤ ይልቅ።

▣ “ባልም ሚስቱን መፍታት አይኖርበትም” ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ያገቡ አማኞቻችን እንደሚመለከት ተገንዝብ። በዚህ ሰነድ ላይ ሁለት ዓይነት የአዲስ ኪዳን የተለዩ ነጥቦች አሉ፡ (1) ተገቢ ያልሆነ የግብረ-ሥጋ ግንኙነት (ማቴ. 5:32፤ 19:9) እና (2) አለማመን (ዝኪ. ቁ. 12፤ 13)።

1 ቆሮንቶስ፡ 7:12-16
¹²ለሎችንም እኔ እላለሁ፤ ጌታም አይደለም፤ ከወንድሞች ወገን ያላመነች ሚስት ያለችው ቢኖር እርስዎም ከእርሱ ጋር ልትቀመጥ ብትሰማማ፤ አይተዋት፤ ¹³ያላመነ ባል ያላት ሚስትም ብትኖር ይህ ከእርስዎ ጋር ሊቀመጥ ቢሰማማ፤ አትተውው። ¹⁴ያላመነ ባል በሚሰቱ ተቀድሶአልና፤ ያላመነችም ሚስት በባልዋ ተቀድሶላለች፤ አለዚያ ልጆቻችሁ ርከሳን ናቸው፤ አሁን ግን የተቀደሱ ናቸው። ¹⁵የማያምን ግን ቢለይ ይለይ፤ ወንድም ቢሆን ወይም እጎት እንዲህ በሚመስል ነገር አይዘዙም፤ እግዚአብሔር ግን በሰላም ጠርቶናል። ¹⁶አንቺ ሴት፤ ባልሽን ታድኚ እንደ ሆነሽ ምን ታውቁአለሽ? ወይስ አንተ ሰው፤ ሚስትህን ታድን እንደ ሆነህ ምን ታውቃለህ?

7:2 “በቀረውስ” ይህ የሚያመለክተው ቀደም ብለው የተጋቡ ጣዖት አምላኪ ጥንዶችን ሲሆን አንደኛው አማኝ ሆኗል። ይህም አማኝ የማያምንን እንዲያገባ እንደ ማስረጃ ጥቅም ላይ ሊውል አይችልም። ይህ የሚያሳየው ሁለቱም በዋናነት የማያምኑ ሲሆኑ ነው። አንደኛው ክርስቶስን ተቀብሏል፤ በጊዜ ሂደትም ሌላኛው ይቀበላል የሚል ተስፋ አለ ዝኪ. ቁ. 16)።

አአመመቅ “እኔ እላለሁ፣ ጌታ ሳይሆን”
 አኪጀት፣አአት “እኔ፣ ጌታ ሳይሆን”
 አየተመት “(እኔ ራሴ፣ ጌታ ሳይሆን)”
 አኢመቅ “እነዚህ ትእዛዛት የእኔ የራሴ ናቸው፣ የጌታ ሳይሆኑ”

ይህ ማለት በጳውሎስ ተመስጦ የለም ለማለት አይደለም፣ ነገር ግን እንዲያው፣ ጳውሎስ በዚህ በተለየ ጉዳይ ላይ የኢየሱስን ትምህርት እንደማያውቅ ለማሳሰብ ነው። ጳውሎስ የእሱን ተመስጦዊ ሐሳብ ቁ. 25 እና 40 ላይ በዚህ ምዕራፍ አስረግጧል።

“እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። የተደባለቁ ጥንዶች በቆሮንቶስ ነበሩ። ይህ የሚያመለክተው የጳውሎስን ስብከት ውጤታማነትና ከማያምን ሰው ጋር መጋባት የሚያስከትለውን ችግር ነው።

“እሱም መፍታት አይኖርበትም” ይህ የአሁን ድርጊት ተተካሪ ነው፣ ቁ. 13 ላይ እንዳለው ትይዩ።

7:14

አአመመቅ፣ አኪጀት
 አኢመቅ “የማያምን ባል ተቀድሷልና”
 አየተመት “የማያምን ባል ቅዱስ ሆኗልና”
 አአት “የማያምን ባል በእግዚአብሔር ተቀባይነት አግኝቷልና”

ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካከት ነው ቁ. 14 ላይ እንዳለው ትይዩአዊ ሐረግ። ይህ ማለት የማያምን የትዳር ጓደኛ ድኗል የሚል አንድምታ የለውም። ይህ የሚዛመደው በአንዳንዶች በቆሮንቶስ ባሉት ዘንድ ከማያምን ጋር መጋባት በኃጢአታቸውም አብሮ የመሳተፍ ያህል ነው የሚል መቆርቆር ነው። ምናልባትም ጳውሎስ አንድ ሥጋ ስለመሆን ያስተማረውን ሰምተው ይሆናል (ዝክ. 6:16-20)። ይህ የግድ የሚዛመደው አማኝ የሆነ የትዳር ጓደኛ በቤተሰቡ ላይ የሚያሳድረው መልካም ተጽዕኖ ነው። ይህ የማያምን በክርስቶስ ላይ ካለው አቋም ጋር የሚዛመድ ሊሆን አይችልም። በመንፈሳዊነት ለመዳን በክርስቶስ በኩል ከሚሆን ግላዊ እምነትና ንስሐ በቀር ሌላ መንገድ የለም። ወንጌላዊነት የአማኝ ግብ ነው ለእሱ/ለእሷ የትዳር ጓደኛ (ዝክ. ቁ. 16)።

አአመመቅ፣ አዓት “ያላመነችም ሚስት በባሏ በኩል ተቀድሳለችና”
 አኪጀት፣ “ያላመነች ሚስት በባሏ ተቀድሳለችና”
 አየተመት “ያላመነች ሚስት በወንድሟ በኩል ተቀድሳለችና”
 አኢመቅ “ሚስት በክርስቲያን ባሏ በኩል”
 የተአመቅ “ሚስት በክርስቲያን ባሏ በኩል”

በዚህ ሐረግ ላይ የግሪክ ጽሑፍ ልዩነት አለ። አብዛኞቹ ጥንታውያን የግሪክ ጽሑፎች “ወንድም” የሚል አላቸው፣ ከ“ያመነ ባል” ይልቅ (ዝክ. MSS P⁴⁶፣ ጽ*፣ A፣ B፣ C፣ D*፣ G፣ እና P). የግሪክ ጸሐፊዎች ለውጠውታል ከፊተኛው ትይዩአዊ ሐረግ ጋር ሚዛናዊ ለማድረግ (ዝክ. MSS ጽ C፣ DC፣ K፣ እና L). UBS⁴ (የተመቅሶ) “ወንድምን” (ትክክለኛ) የ“A” (U) ደረጃ ይሰጠዋል።

“አለበለዚያ ልጆቻችሁ ርክጣን ናቸው፣ አሁን ግን የተቀደሱ ናቸው” በዚህ ሐረግ ላይ በርካታ ትርጉሞች አሉ፤ እሱ የሚያመለክተው

1. የልጆችን ቀረቤታ (ማለትም፣ ከሕጋዊ መልኩ)
2. ክብረ በዓላዊ ንጽሕና (ማለትም፣ ከአይሁድ አንጻር)
3. የማያምን የትዳር ጓደኛና ልጆች በቤት ውስጥ አንደ አንድ ክርስቲያን ስለሚካፈሉት በረከት (ማለትም፣ ከመንፈሳዊ መልኩ)

ብዙዎች ይህንን ቁጥር ሊተረጎሙ የሚሞክሩት ከሕፃናት ጥምቀት ጋር በተዛመደ ነው፣ ነገር ግን ይህ ፈጽሞ ሊሆን የሚችል አይመስልም፣ ምክንያቱም አማኝ ከልጆች ጋር ያለው ግንኙነት፣ አማኝ ከማያምን የትዳር ጓደኛ ጋር ካለው ግንኙነት ፈጽሞ ተመሳሳይ በመሆኑ ነው። ልዩ ርዕስ፣ ቅዱስ 3:17 ተመልከት።

7:15 “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ክርስትና አንዳንድ ቤቶች እንዲፈርሱ አድርጓል (ማቴ. 10:34-36፣ ሉቃስ 12:49-53)።

አአመመቅ፣ አኪጀት “እንዲህ በሚመስል ነገር አይገዙም”
 አየተመት “እንዲህ በሚመስል ነገር ወንድሞች ሆነ እኅቶች አይገዙም”
 አአት “እንዲህ በሚመስል ነገር፣ ክርስቲያን የትዳር ጓደኞች፣ ባልም ሆነ ሚስት ነጻ ናቸው”
 አኢመቅ “በእነዚህ ጉዳዮች ወንድም ሆነ እኅት ከእንግዲህ አይገዙም”

ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካከት ነው፣ “መገዛት” ለሚለው ቃል። ይህ የሚያመለክተው ክርስቲያኖች በዚህ የተለየ ባህላዊ ሁኔታ የፍቺ ደንቦችን ለማነሣሣት የፈለጉ አይመስሉም፣ ነገር ግን የማያምን የትዳር ጓደኛ ከጠየቅ ተፈቅዷል። ይህም የማያምን ካገቡ አማኞች ጋር በተያያዘ ምንም ግንኙነት የለውም፣ ይህ ሁኔታ የሚያመለክተው የማያምኑ ጥንዶችን ሆኖ እንደኛው የተለወጠ ሲሆን ነው። እንደ ዐውደ-ጽሑፉ ከሆነ ይህ የሚያመለክተው መለያየትን ነው እንጂ መልሶ መጋባትን አይደለም (ዝክ. ቁ. 11)፣ ምንም እንኳን የጳውሎስ አጻጻፍ “መታሰር እና መፈታት” ከሚለው ከአይሁድ ሕግ ጋር በአጅጉን ቢመሳሰልም፣ እሱም ድጋሚ ጋብቻ ዘዳ. 24:1-4ን ተከትሎ እንደሆነ ይታሰባል። James S. Jeffers፣ *The Greco-Roman World*፣ (የግሪክ ሮማ ዓለም) እንደሚለው።

“መፋታት” በሚል ቃል የተተረጎመው በቆሮ. 7:15 የሚያመለክተው ለፍቺ ነው፤ እናም ለዘመናዊ ሕጋዊ ጽንሰ-ሐሳብ መለያየት አቻ ስላልተገኘለት” (ገጽ 247)።

ሆኖም፣ የፍቺ ጉዳይ ለጳውሎስ ርግጠኛ ማሰሪያ የሆነለት የኢየሱስ ትምህርት ነው (ማርቆስ 10:2-12)። ጳውሎስ “አለማግባትን” ያተኮረበት፣ “ላልታሰሩ” እና ድጋሚ ጋብቻን የትዳር ጓደኞቻቸው ለሞቱ ነው!

▣ “እግዚአብሔር ለሰላም ጠርቶናል” ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች ነው። እሱም የሚያመለክተው ከእግዚአብሔር ዘንድ የሆነ ሰላምን ይሄውም በአማኝ ውስጥ እና በቤቱ የሚሆነውን ሰላም የሚያስከትል ነው። እግዚአብሔር ልጆቹ ደስተኛ፣ አፍቃሪ፣ የተፈጸመ ቤት እንዲኖራቸው ይፈልጋል። ይህ ግን ዘወትር ሞገደኛ፣ የማያምን የትዳር ጓደኛ ዘንድ አይቻልም፤ አንዳንዴም ያልበሰለ፣ ግለኛ፣ ኃጢአተኛ ክርስቲያን የትዳር ጓደኛ ዘንድ አይቻልም! ይህ የሰላም መታጣት ለአንዳንድ “ክርስቲያን” ቤቶች መፍረስ ዋነኛ ምክንያት ሆኗል። ዘወትር አንዱ የትዳር ጓደኛ የሚያምን ሊሆን ይችላል፤ ነገር ግን ያልበሰለ ይሆናል። ሰላም በሁሉም “ክርስቲያን” ቤት አይገኝም! እኔ በግሌ፣ ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ፣ የፈቀደው ቢሆን አብራችሁ ሁኑ በሚል የሚከራከር አይመስለኝም! አደገኛ የሆኑ አካላዊና ስሜታዊ ሁኔታዎች ይኖራሉ። ይህም አስቸጋሪና ተቋቋሚ ሁለንተናዊ አስገዳጅ ሕግ ሊሆን አይችልም። እሱም መተርጎም የሚኖርበት በዐውደ-ጽሑፍና በሌሎች ጽሑፎች አንጻር ነው። እኛ ሊቃሉ ያለንን አክብሮት እና የታሪካዊ፣ ባህላዊ ገጽታዎችን ከመገለጥ አኳያ ሚዛናዊ ማድረግ በጣም አስቸጋሪ ነው (ማለትም፣ መጽሐፍ ቅዱስ)።

የUBS⁴ ጽሑፍ (B (A)ን ይመርጣል) “እናንተ” የብዙ ነው፤ እሱም የሚገኘው MSS ጽጌ፣ A፣ C፣ K፣ ላይ ነው፤ “እኛ” በሚለው ምትክ (MSS P⁴⁶፣ N²፣ B፣ D፣ F፣ G)። ተውላጠ ስሞቹን በተመለከተ ልዩነት ያላቸው በርካታ ጽሑፎች አሉ።

7:16 “ባሎች ሆይ ሚስቶቻችሁን ታድኑ ዘንድ ምን ታውቃላችሁ” እዚህ ሁለት ታሳቢ ትርጓሜዎች አሉ፤ እነሱም በጎንዮስ የሚቃረኑ።

1. ይህ ምንባብ ሊከተል የሚችለው 1ጴጥ. 3:1-12 ሲሆን፣ እሱም ወንጌላዊነት ዋነኛው ምክንያት ነው፤ የጋብቻ ግንኙነትን ለመቀጠል (አየተመት (አየተመት)፣ አእት (አእት)፣ አኢመቅ (አኢመቅ)፣ NEB (አኢመቅ)፣ አመት (አዓት))
2. ጋብቻ በቅድሚያ ለወንጌላዊነት አልነበረም፤ እሱ ለባልንጀራነት እና ለኅብረት ነበር፤ ስለዚህ አማኝ ጓደኛ ከማያምን ጓደኛ ፈጽሞ አይቆይም፤ አላግባብ የሆነ አያያዝ ባለበትና ፍቅር በሌለበት ሁኔታ፣ ለወንጌላዊነት ሲባል ብቻ (የፊሊጶስ ትርጉምን፣ እና LB የግርጌ ማስታወሻ ተመልከት)

1 ቆሮንቶስ፡ 7:17-20

¹⁷ብቻ ለእያንዳንዱ እግዚአብሔር እንደ ከፈለለት እያንዳንዱም እግዚአብሔር እንደ ጠራው እንዲሁ ይመላለስ። እንዲሁም በአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ እደነግጋለሁ። ¹⁸ማንም ተገርዞ ሳለ ተጠርቶ እንደ ሆነ፣ ወደ አለመገረዝ አይመለስ፤ ማንም ሳይገረዝ ተጠርቶ እንደ ሆነ አይገረዝ። ¹⁹መገረዝ ቢሆን አለመገረዝም ቢሆን ከንቱ ነው። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መጠበቅ ነው እንጂ። ²⁰እያንዳንዱ በተጠራበት መጠራት እንደዚሁ ይኑር።

7:17
 አአመመቅ፣ “ብቻ”
 አኪጀት ፣ “ግን”
 አየተመት “ሆኖም”
 አእት -የተገደፈ-
 አኢመቅ “ቢሆንም”
 አዓት “የሆነ ሆኖ”

ይህ የሚያስተዋውቀው ጳውሎስ ስለ ተራክባዊ ጉዳይ ያደረገው ማብራሪያ የተስፋፋ አንድምታ ነው። የግሪኩ ቃል *ei mē* ፍቺው “በተቀር፣” “በቀር፣” ወይም “ግን” ነው።

▣
 አአመመቅ፣
 አየተመት “ጌታ ለእያንዳንዱ እንደከፈለለት”
 አኪጀት “እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ እንዳከፋፈለው”
 አእት “ጌታ ለእናንተ እንዳደረገው ስጦታ”
 አኢመቅ “ጌታ ለእሱ እንደከፈለለት”

Merizo የሚለው ግሥ ፍቺው “መከፈል ወይም ማከፋፈል” ነው። እሱም በሴፕቱዋጂንት (አሪት) ጥቅም ላይ የዋለው የተስፋይቱ ምድር በያህዌ ለአይሁድ ነገዶች ስትከፋፈል ነው (ዘጸ. 15:9፤ ዘኁ. 26:53፤ 55፤56፤ ዘዳ. 18:8)፤ እሱም ለእግዚአብሔር ሕዝብ ዘይቤ ያደርገዋል፤ ቀጣዩ ግሥ “ለተጠሩት” እንደሚል። ያህዌ የራሱን ሕዝብ “ጠርቷል” እነሱም የእሱን ስም “ጠርተዋል።” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁለቱም ግሥች የሚያመለክቱት የእግዚአብሔርን የተለየ ሰጪነት ነው (ዝክ. 7:7)፤ ሰዎች እሱን እንዲያገለግሉ መፍቀዱ (ዝክ. 12:7፤11)። በሚጠሩበት ጊዜ ምንም ዓይነት የሕይወት ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑም፣ የተጠሩትና የዳኑት እንዲሁም የጸጋ ስጦታ የተሰጣቸው፣ አሁን እንዲያገለግሉ ነው (ማለትም፣ “ባላችሁበት ሁኑ፣” ቁ. 8:17፤20፤24፤26፤40)። የተተካላችሁበት ስፍራ አብቡ፣ በእግዚአብሔር ርዳታ እንዲሁም በአንዳንድ የተለዩ ሁኔታዎች።

▣
 አአመመቅ፣ “በዚህ መልኩ ይመላለስ”
 አኪጀት “ስለዚህ ይመላለስ”
 አየተመት “እያንዳንዳችሁ ሕይወታችሁን ምሩ”
 አእት “በኑሯችሁ ቀጥሉ”
 አኢመቅ “እያንዳንዱ እንደ ክፍሉ ይመላለስ”

ይህ በጥሬው “መራመድ” ነው (ማለትም፣ የአሁን የድርጊት ተተካሪ)፣ እሱም ለሕይወት ስልት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘይቤ ነው (ኤፌ. 2:2፣10፣ 4:1፣17፣ 5:2፣15፣ ቆላ. 1:10፣ 2:6)። ጳውሎስ በቁ. 18-20 ምን ማለቱ እንደሆነ አብራርቷል።

☐ “እንዲሁም በአብያተ-ክርስቲያናት ሁሉ እደነግጋለሁ” ይህ ሐረግ ዘወትር በቆሮንቶስ ይደጋገማል (ዝክ. 4:17፣ 7:17፣ 11:16፣ 14:33፣ 16:1)። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ስለራሳቸው የሚያስቡት “የተለዩ፣” “የታደሉ፣” እና “የተለየ ተሰጥዖ” እንዳላቸው ነበር። ጳውሎስ ይህንን የስሕተት አውቃለሁ ባይነት ተቃውሟል፣ ለሁሉም አብያተ-ክርስቲያናት ተመሳሳይ እውነት እንዳስተማረ በማስረገጥ። ልዩ ርዕስ፡ ቤተ-ክርስቲያን 1:2 ላይ ተመልከት።

- 7:18 አአመመቅ፣ “ያልተገረዘ አይሁን”
- አኪጀት “ወደ አለመገረዝ አይመለስ”
- አእት “የመገረዙን ምልክት ለማስወገድ መሞከር አይኖርበትም”
- አኢመቅ “እንድ የተጠራ ሰው ቀደም ብሎ ተገርዞ ከሆነ፣ እንደ ተገረዘ መቆየት አለበት”

ይህ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው (7:18 ለ የሚገኘው ትይዩ ደግሞ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው)። ይህም የሚያመለክተው አንዱ የመገረዙን ምልክት በቀድሞ-ጥገና ሲያስወግድ ነው (መቃብያን 1:15 እና ጆሴፈስ *Antiq* 12.5.1)።

7:19 “መገረዝም ቢሆን አለመገረዝም ቢሆን ከንቱ ነው” ይህ የሚያሳየው የብኪ አምልኮዎችና ሥርዓቶችን ጳውሎስ እንዴት እንደሚመለከታቸው ነው (ሐዋ. 15፣ ሮሜ. 2:28፣29፣ ገላ. 5:6፣ 6:15፣ ልዩ ርዕስ 9:9 ተመልከት)። ይህም ተመሳሳይ ጉዳይ ለኢየሩሳሌም ሸንጎ ቀርቦ ነበር፣ ሐዋ. 15 ላይ፣ እናም በይሁዲዎች በገላትያ አብያተ-ክርስቲያናት የተጠየቀ። በዚህ ነጥብ ላይ የጳውሎስ ሥነ-መለኮት በጣም ግልጽ ነው። አላውቅም አላውቅም የአይሁድን አምልኮ፣ የአምልኮ ሥርዓት እና ወግና ደንቦችን መጠበቅ አይኖርባቸውም። አማኝ አይሁዶች በብኪ ኪዳናዊ ልምዶቻቸው፣ ቀድሞ ይሳተፉበት በነበረው ሊኩራፋም ሆነ ሊያፍሩ አይገባም። እውነተኛው መገረዝ የልብ ነው (ዝክ. 10:16፣ ዘዳ. 30:6፣ ኤር. 4:4)፣ የሥጋ ሳይሆን፣ እናም እሱ የሚወጣው “ከተገረዘ” ጀሮ ነው (ኤር. 6:10) እግዚአብሔርን ለመስማትና ከንፈሮችም (ዘጸ. 6:12፣30) የእሱን መልእክት ይናገሩ ዘንድ፣ በክርስቶስ የሆነውን አዲሱን መልዕክቱን (ኤር. 9:25፣26)።

☐ “ዋናው ነገር የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መጠበቅ ነው” ይህ አጽንዖት የሚሰጠው የብኪ ነቢያትን ነው፣ መታዘዛቸው ከአምልኮ ይልቅ እጅግ የሚበልጠው (1ሳሙ. 15:22፣ ኢሳ. 1:11-17፣ ሆሴ. 6:6፣ አሞጽ 5:21-27፣ ሚኪ. 6:6-8)። እግዚአብሔር ድርጊታችንን ከመመልከቱ ይልቅ ዝንባሌአችንንና የልብ ሐሳባችንን ይመለከታል። እግዚአብሔር ከወደቀው ሰው ጋር የሚያደርገው ግንኙነት፣ በብኪም ሆነ በአዲስ ኪዳን በኪዳናዊ መሠረቶች ላይ ነው። ታዘዥነት ወሳኝ ነው (ሉቃስ 6:46)፣ ነገር ግን የተወሰኑ ኪዳናዊ መስፈርቶች በጊዜ ሂደት ሊለወጡ ይችላሉ።

7:20 “እያንዳንዱ በተጠራበት ሁኔታ እንዲሁ ይመላለስ” አኪጀት በእጅጉን ጥሬ ቃላዊ ነው፣ እናም የቃላት ጨዋታውን በመቀጠል “እያንዳንዱ በተጠራበት መጠራት እንዲሁ ይሁን” ይላል (ኤፌ. 4:1፣4)። ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። በዚህ ጽሑፍ ሁሉ የጳውሎስ ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው (ቁ. 8፣17፣20፣24፣26፣40)። “መጠራት” የሚለው ቃል የሚያመለክተው ክርስቶስን ሲቀበሉ ያለውን ነው (ዝክ. 1:20)። ልዩ ርዕስ፡ መጠራት 1:1 ተመልከት።

1 ቆሮንቶስ፡ 7:21-24
²³ባሪያ ሆነህ ተጠርተህ እንደ ሆነ አይገድህም፤ አርነት ልትወጣ ቢቻልህ ግን አርነትን ተቀበል። ²²ባሪያ ሆኖ በጌታ የተጠራ የጌታ ነጻ ነውና፤ እንዲሁም ነጻ ሆኖ የተጠራ የክርስቶስ ባሪያ ነው። ²³በዋጋ ተገዝታችኋል፤ የሰው ባሪያዎች አትሁኑ። ²⁴ወንድሞች ሆይ፣ እያንዳንዱ በተጠራበት እንደዚሁ ሆኖ በእግዚአብሔር ዘንድ ይኑር።

7:21 “ባሪያ” ልዩ ርዕስ 4:1 ተመልከት

- ☐ አአመመቅ “አርነት ልትወጣ ቢቻልህ ግን አርነትን ተቀበል”
- አኪጀት “ነገር ግን አርነት ልትወጣ ቢቻልህ ተቀበል”
- አየተመት “አርነት መውጣት ቢቻልህ አሁን ያለህበትን ሁኔታ ከፊት ይልቅ ተጠቀምበት”
- አእት “አርነት የመውጣት ዕድሉ ከገጠመህ፣ ተጠቀምበት”
- አኢመቅ “አርነት የመውጣት ዕድሉ እንኳ ቢኖርህ፣ እንደ ባርያ ያለህበትን ሁኔታ ሙሉ ለሙሉ ለመጠቀም መምረጥ ይኖርብሃል”

ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ አንዳንድ ባሮች ነጻ የመሆን ዕድል አጋጥሟቸዋል፣ “አድርግ!” የሚለውን የድርጊት መካከለኛ ተተካሪን ተከትሎ! ሁለት ታሳቢ ትርጉሞች አሉ።

1. ባሪያ በተጠራበት ምድብ እዛው መቅረት አለበት፣ ቁ. 20፣24
 2. ነጻ የመሆን ዕድል ካገኘ፣ እሱ/እሷ በዚህ ዕድል መጠቀም አለበት (አአመመቅ፣ አእት፣ አኢመቅ)
- ይህ የሚገጥመው የወዲያውኑ ዐውደ-ጽሑፍ የሆነውን ነጻነት ነው (1) ያላገባ እና ያገባ፣ ቁ. 9 እና 28 (አየተመት፣ አኢመቅ) እና (2) ያመኑ የትዳር ጓደኞች የማያምኑትን የትዳር ጓደኞች እንዲተወ፣ ቁ. 15። እዚህ የጳውሎስ የግል ምክር እና የአንድ አማኝ ምርጫ ጎን ለጎን ተቀምጧል። ሁሉም አማኞች ከእነዚህ “ጨፍጋጋ አካባቢዎች” ጋር መታገል ይኖርባቸዋል። ጌታን ሆነ ቃሉ አንድን ጉዳይ በደንብ ሳይብራሩት ሲቀሩ፣ አማኞች “መልካም መተጣጠፍ” ይሰጣቸዋል! በአንዳንድ ስፍራ “አንድ መጠን” ለሁሉ ላይሠራ ይችላል!

ልዩ ርዕስ፡ ጳውሎስ ለባሮች የሰጠው ምክር

1. ተገዙ፣ ነገር ግን ለነጻነት ዕድል ሲገኝ፣ ተጠቀሙበት (1ቆሮ. 7:21-24)
2. በክርስቶስ ባርያም ነጻ ሰውም የለም (ገላ. 3:28፤ ቆላ. 3:11፤ 1ቆሮ. 12:13)
3. ለጌታ እንደምታደርጉ አድርጋችሁ ሥሩ፤ እሱ ብድራትን ይከፍላል (ኤፌ. 6:5-9፤ ቆላ. 3:22-25፤ 1ጴጥ. 2:18-20)
4. በክርስቶስ ባሮች ወንድሞች ሆነዋል (1ጢሞ. 6:2፤ ፊሊሞና ቁ. 16-17)
5. መልካም ባሮች ለጌታ ክብር ያመጣሉ (1ጢሞ. 6:1፤ ቲቶ 2:9)

ጳውሎስ ለባሪያ አሳዳሪዎች የሰጠው ምክር፡

ክርስቲያን ባሮች እና ባሪያ አሳዳሪዎች አንድ ጌታ አላቸው፤ ስለዚህ፣ እርስ በርስ መመላለስ የሚኖርባቸው በክብር ነው (ኤፌ. 6:9፤ ቆላ. 4:1)።

7:22-23 በጌታ ሁሉም አማኞች ነጻ ናቸው፤ በጌታ ሁሉም አማኞች አገልጋዮች ናቸው (ዝክ. 8:1-10:33፤ ሮሜ. 14:1-15:13)። ኢየሱስ፣ እንደ እኛ go'el የሚሠራው፣ ከኃጢአትና ከግለሻነት ባርነት ነጻ አውጥቶናል። አሁን እሱን እናገለግላለን (ዝክ. 6:20፤ 7:23፤ ሮሜ. 6፤ ቆላ. 2:16-23)።

7:23 “የሰው ባሪያዎች አትሁኑ” ግሪክ ከድምጹ ጋር የሚለዋወጥ ቋንቋ ነው። አንዳንዴ ቅርጹ ሁለት ታሳቢ ፍቶች ሊኖሩት ይችላሉ። ይህ ተተካሪ ሊሆን የሚችለው

1. የአሁን መካከለኛ፣ “የሰው ባሪያዎች አትሁኑ”
2. የአሁን ተገብሮ፣ “ለሰዎች በባርነት አትያዙ”

ሁለቱም ከወውደ-ጽሑፉ ጋር ይገጥማሉ። ከፋፋዮች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ሁሉንም አማኞች ሊቆጣጠሩ ሞክረው ነበር። ይህ አሁንም ጭምር ይሆናል። ነጻነት የግድ መኖር አለበት፣ በተወሰነ ገደብ፤ ነጻነት፣ ለግለሻነትና ለኃጢአት ሳይሆን፣ ግን ለክርስቶስ (ሮሜ 6 እና 14)፤ የግለሰቦች የሕይወት ስልት ምርጫ ነጻነት፣ ክርስቶስን በተሻለ እንዴት ማገልገል እንደሚቻል፣ ይህም በአሁኑ ሁኔታ በእግዚአብሔር ተሰጥሮ በመመራት የሚሆን ነው።

1 ቆሮንቶስ፡ 7:25-31

²⁵ስለ ደናግልም የጌታ ትእዛዝ የለኝም፣ ነገር ግን የታመንሁ እሆን ዘንድ ከጌታ ምሕረትን የተቀበልሁ እንደ መሆኔ ምክር እመክራለሁ። ²⁶እንግዲህ ስለ አሁኑ ችግር ይህ መልካም ይመስለኛል፤ ሰው እንዲህ ሆኖ ቢኖር መልካም ነው። ²⁷በሚስት ታሰረህ እንደ ሆንህ መፋታትን አትሻ፤ በሚስት አልታሰርህ እንደ ሆንህ ሚስትን አትሻ። ²⁸በታገባ ግን ኃጢአት አትሠራም ድንግሊቱም ብታገባ ኃጢአት አትሠራም፤ ነገር ግን እንዲህ በሚያደርጉ በሥጋቸው ላይ መከራ ይሆንባቸዋል፤ እኔም እራራላችሁ ነበር። ²⁹ዳሩ ግን፣ ወንድሞች ሆይ፣ ይህን እናገራለሁ፤ ዘመኑ አጭር ሆኖአል፤ ከእንግዲህ ወዲህ ሚስቶች ያሉአቸው እንደሌላቸው ይሁኑ። ³⁰የሚያለቅሱም እንደማያለቅሱ፣ ደስ የሚላቸውም ደስ እንደማይላቸው፣ ³¹የሚገዙም ምንም እንደሌላቸው፣ በዚችም ዓለም የሚጠቀሙ በሙሉ እንደማይጠቀሙባት ይሁኑ፤ የዚች ዓለም መልክ አላፈ ነውና።

7:25 “አሁንም በተመለከተ” ይህ ጽሑፍ ምልክት ነው፣ ጳውሎስ ወደ ሌላ ጽሑፍ ጥያቄ የዘረበት ነው፣ እሱም ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የተቀበለው (ዝክ. 7:1፤ 25፤ 8:1፤ 12:1፤ 16:1፤ 12)።

አአመመቅ፡አኪጀት
 አየተመት፡ አዓት “ድንግሎች”
 አእት “ያላገቡ ሰዎች”
 አኢመቅ “በድንግልና የሚቀሩ ሰዎች”

በዚህ ቃል ላይ ያለ ዋናው ጥያቄ፣ ቁ. 25 ላይ ያለ አጠቃቀም ቁ. 36 ላይ ካለው አጠቃቀም ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ነው (ቁ. 36 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት)። ቁ. 25-35 ያለው ወውደ-ጽሑፍ የሚዛመድ የሚመስለው ያላገቡ ከመሆን በተቃርኖ ማግባት፣ እሱም እንደ ወቅታዊው ሁኔታ ተመራጭ አቋም ነው፣ ይህም ሊያመለክት የሚችለው

1. የተቃረበው ዳግም ምጽዓት
2. መንግሥታዊ ስደት
3. ብዙ ቦታ ያካለለ ረሀብ
4. ያላገቡ ሰዎች ችሎታ፣ ክርስቶስን በማገልገል በማተኮር ላይ

☐ “ከጌታ ትእዛዝ የለኝም፣ ነገር ግን አስተያየቴን እሰጣለሁ” አንዳንዶች የጳውሎስን ቃል፣ ሊጠቀሙበት ሞክረዋል፣ ቁ. 6 እና 25 ላይ ያለውን፣ እንደ ሐዋርያ ያለውን ሥልጣን ዝቅ ለማድረግ ወይም ይህን አባባል በመውሰድ ተመስጧዊነት እንደሌለው። ሁለቱም አይደለም። ይህ ዘይቤአዊ የሆነ አገላለጽ ነው፣ ኢየሱስ ይህንን ጉዳይ በተለየ መልኩ መግለጹን እንደማያውቅ መቀበሉን ለማሳየት ነው። ቁጥር 25 እና 40 የሚያሳዩት ጳውሎስ በሐዋርያነቱ ሥልጣን እንደተሰጠውና በጥንታዊ የኢሕዳብ ቤተ-ክርስቲያን ሕይወት የተነሣውን ጉዳይ ለመመልከት እንደ ቻለ ነው።

☐ “ነገር ግን የታመንሁ እሆን ዘንድ ከጌታ ምሕረትን የተቀበልሁ እንደ መሆኔ” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው። ይህ በዘይቤአዊ መንገድ የእሱን ሐዋርያዊ ሥልጣን እና መንፈስ ቅዱስ መር ውስጠት እንዳለው የሚያስረግጥ ነው።

7:26

አአመመቅ፡
 አኪጀት፡
 አእት “የአሁኑ ችግር”
 አየተመት “በቀረበው ችግር”
 አኢመቅ “በላዎችን ከከበደብን ጭንቀት ሳቢያ”

ይህ በብዙ መንገድ ተተርጉሟል፤ ነገር ግን አብዛኞቹ ምዕራፍ 7 ላይ ያሉ ጽሑፎች ሁለንተናዊ መርሆች አለመሆናቸውን መመልከቱ በጣም ይጠቅማል፤ እነሱ ለከባቢያዊ፣ ጊዜያዊ ሁኔታዎች ጳውሎስ የሰጣቸው ምላሾች ናቸው። በአንዳንዶች እይታ ይህ ሐረግ የሚጠቅሰው

1. የጣዖት አምልኮ ባህል ውድቀት
2. የተወሰነ ከባቢያዊ ሁኔታ በቆሮንቶስ
3. በሞላው ሜዲትራኒያን የነበረ ረሀብ
4. የዳግም ምጽዓቱ መቃረብ (ዝክ. ቁ. 29)

☐ **“ሰው እንዳለ ቢሆን መልካም ነው”** “መልካም” በሚለው ቃል የቃላት ጨዋታ አለ (ዝክ. 7:1፣18፣26)፤ ፍችውም “ጠቀሜታዊ” የሆነ። ተደጋጋሚው ጭብጥ “በዳናችሁበት ወቅት በነበራችሁበት ሁኔታ እንደዚያው ሁኑ” (ዝክ. ቁ. 8፣12-13፣18፣21፣24፣26፣27፣37፣40) የሚል ነው፤ የጳውሎስ ሥነ-መለኮታዊ አቋም፤ በዚህ መልእክት።

7:27 **“በሚስት ታስረህ እንደሆነ”** ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካኝ ነው ስራዎ ከሚለው ቃል፤ ፍችውም ማሰር ወይም ሸብ ማድረግ ነው። እሱም ለጋብቻ በዘይቤአዊ መልኩ የገባ ነው (ዝክ. 7:27፣39፤ ሮሜ. 7:2)። ለዚህ ሐረግ በተመሳሳይ ቁጥር ላይ ትይዩአዊ አለ፤ እሱም ደግሞ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካኝ የሆነ፤ “በሚስት አልታሰርክምን?” የሚል። ጳውሎስ የሚፈልገው አድማጮቹ ባሉበት እንዲቆይ ነው።

☐ **“መፋታትን አትሻ... ሚስትን አትሻ”** እነዚህ ሁለቱ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ናቸው፤ በአሁኑኛ ግሥ፤ እሱም ዘወትር ፍችው በሂደት ላይ ያለ ድርጊትን ማቆም ነው። እዚህም አንዱ ሊደነቅ ይችላል፤ የተለያዩ አንጃዎች ስለ ተለያዩ የቤተሰብ ፈርጆች እንደሚከራከሩ (ተአቅባዊ፣ ጋብቻ፣ ልቅነት) ወይም የጳውሎስ ዓላማ ለክርስቶስ ላቅ ያለ አገልግሎት መስጠት እንደሆነ። ይህ ተደጋጋሚ ጉዳይ ነው። ጳውሎስ ሊያስረግጥ የሚፈልገው

1. ሁሉም በነበሩበት አንዲቆዩ ነው
2. ያላገባ ከሆነ፣ ክርስቶስን በማገልገል ያተኩራል
3. ትዳር ለመያዝ ፍላጎት ካለ፣ ችግር የለውም፤ ነገር ግን ትዳራችሁን ክርስቶስን ለማገልገል ተጠቀሙበት!

አማኞች ሳያገቡ የሚቀሩት ለማገልገል ነው፤ ቢያገቡም ለማገልገል ነው፤ በስደት ውስጥ ቢኖሩም ለአገልግሎት ነው፤ በነጻነት ቢሆኑም ለአገልግሎት ነው፤ በሥነ-መለኮታዊ ጽኑ እምነት ቢሆኑም ለአገልግሎት ነው፤ አማኞች የዳኑት ለአገልግሎት ነው!

7:28 **“እንደ... እንደ”** እነዚህ ሁለቱም ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፤ ፍችውም ጽኑ ድርጊት የሆነ።

☐ **“ኃጢአት አትሠሩም”** ጳውሎስ ለተለየ ሁኔታ እየገለጸ ነው፤ አጠቃላይ መግለጫ እየሰጠ ሳይሆን። ጋብቻ እግዚአብሔር የሰጠው ደንብ ነው (ዘፍ. 1:28)።

☐ **“እንደ አገተ... ድንግል እንደ ሆነች”** ጥያቄው እነዚህ ለማን እንደሚያመለክቱ ነው? የመጀመሪያው የሚዛመደው ከቁ. 27ጋር ነው። እንደዚያ ከሆነ፣ ይህ የሚያመለክተው ድጋሚ ጋብቻን ነው። ሁለተኛው የሚዛመደው ከቁ. 25 ጋር ነው፤ ፈጽመው ያላገቡትን። ሁለቱም ምድቦች ቁ. 34 ላይ ድጋሚ ይመለከታሉ።

☐ **“እንዲህ በሚያደርጉት ላይ በዚህ ሕይወት ችግር ይኖራል፤ እኔም እራሳችኋለሁ”** ይህ ባጠቃላይ ትዳርን የሚመለከት አይደለም፤ ነገር ግን የጊዜውን ችግር ነው (ዝክ. ቁ. 26)። ቁጥር 32-34 ጋብቻን የሚመለከቱ ናቸው፤ እንደ አጠቃላይ መርሕ።

☐ **“ችግር”** ልዩ ርዕስ፡ መከራ በ2ቆሮ. 1:4 ተመልከት።

☐ **“በዚህ ሕይወት”** ይህ በጥሬው “ሥጋ” ነው። ልዩ ርዕስ 1:26 ላይ ተመልከት።

7:29 **“ጊዜው አጭር ሆኗል”** ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አሻሚ ነው። በርካታ የዚህ ሐረግ ትርጉሞች አሉ፤ እሱም ከወውደ-ጽሑፍ አኳያ ከቁ. 26 ጋር የሚዛመድ ይመስላል (“የአሁኑ ችግር”)። ካልገኘን የሚያምነው፤ እሱ የሚያመለክተው የሰው ሕይወትን ደፋርነት ነው፤ ሌሎች በተመሳሳይ መስመር ያለ የሚያምኑት፤ እሱ የሚያመለክተው የክርስቲያን የአገልግሎት ዕድላችንን አጭር መሆን ነው። እኔ የማምነው፤ እሱ የሚያመለክተው ዳግም ምጽዓቱን ነው (ዝክ. ቁ. 31፤ ሮሜ 13:11-12)።

ጳውሎስ ተስፋ ያደርግ የነበረው የኢየሱስን የወዲያው ምጽዓት ነው ወይስ የዘገየ? በሁለቱም በኩል ጽሑፎች አሉ። እኔ የጳውሎስ ሥነ-መለኮት የተቀየረ አይመስለኝም (ወይም የበሰለ)። በአንደኛው ደብዳቤው ስለሚዘገይ ዳግም ምጽዓት ያስተምራል (2ተሰሎንቄ 2)። ጳውሎስ (እንደ ሌሎቹ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ሁሉ) የጌታን የመመለስ ተስፋ፣ ለመልካም ኑሮ እና ለንቁ አገልግሎት እንደ ማበረታቻ ተጠቅሞበታል። የክርስቶስ መመለስ የአማኞች የእያንዳንዱ ትውልድ ተስፋ ነው፤ ነገር ግን በተጨማሪም የአንዱ ነው! 6:14 ላይ ልዩ ርዕስ ተመልከት።

በፍጻሜያዊ ምጽዓት እና በጳውሎስ አስተያየቶች ላይ ግሩም የሆነ ማብራሪያ ቁ. 26፣28፣29፣ *Hard Sayings of the Bible* (የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች)፣ ገጽ 593-595 ተመልከት።

7:29-30 **“እነሱ፣ እንደ”** እነዚህ ትይዩአዊ ሐረጎች የሚገልጹት የተለመደውን የሰው የዕለት ሕይወትን ነው። አማኞች በአገልግሎት ተግባራቸው ላይ አተኩረው መገኘት ይኖርባቸዋል፤ እንደ ጸጋ ስጦታቸው (ዝክ. ቁ. 32፣35)።

አማኞች የሁለት ዓለም ዜጎች ናቸው፤ መንፈሳዊ እና ሥጋዊ ወይም ቤተ-ክርስቲያንና ዓለም። ሥጋዊው ክፉ አይደለም ግን ተሸጋጋሪ ነው። አማኞች አገልግሎት-ተኮር፣ ወንጌል-ተኮር መሆን አለባቸው። ዓለምንና ሁብቷን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማገልገል እንጠቀምበታለን። አለበለዚያ፣ ሥጋዊ ነገር፣ ዓለማዊ ነገሮች ይጠቀሙብናል! ጋብቻ ከመንፈሳዊ ቀዳሚ ነገሮች ተግባር መላቀቅ እንዲሆን አታድርጉት! በሁለቱም ዓለማት በመልካም ጥበብ ኑሩ።

7:30 **“እንደሌላቸው ይሁኑ”** ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ።

ልዩ ርዕስ፡ ሀብት

1. የብሉይ ኪዳን አጠቃላይ እይታ
 - ሀ. እግዚአብሔር የሁሉም ነገር ባለቤት ነው
 1. ዘፍጥረት 1-2
 2. ዜና 29፡11
 3. መዝሙር 24፡1፤ 50፡12፤ 89፡11
 4. ኢሳይያስ 66፡2
 - ለ. ሰዎች የሀብት መጋቢዎች ናቸው ለእግዚአብሔር ዓላማ
 1. ዘዳግም 8፡11-20
 2. ሌዋውያን 19፡9-18
 3. ኢዮብ 31፡16-33
 4. ኢሳይያስ 58፡6-10
 - ሐ. ሀብት የአምልኮ ክፍል ነው
 1. ሁለቱ መባዎች
 - ሀ. ዘኁልቁ 18፡21-29፤ ዘዳ. 12፡6-7፤ 14፡22-27
 - ለ. ዘዳ. 14፡28-29፤ 26፡12-15
 2. ምሳሌ 3፡9
 - መ. ሀብት የሚታየው ከእግዚአብሔር እንደሆነ ስጦታ ነው፤ ለኪዳን ታማኝነት
 1. ዘዳግም 27-28
 2. ምሳሌ 3፡10፤ 8፡20-21፤ 10፡22፤ 15፡6
 - ሠ. በሀብት ላይ ማስጠንቀቂያ፣ በሌሎች ድካም በተገኘ
 1. ምሳሌ 21፡6
 2. ኤርምያስ 5፡26-29
 3. ሆሴዕ 12፡6-8
 4. ሚኪያስ 6፡9-12
 - ረ. ሀብት በራሱ ኃጢአት አይደለም ቀዳሚ እስካልሆነ ድረስ
 1. መዝሙር 52፡7፤ 62፡10፤ 73፡3-9
 2. ምሳሌ 11፡28፤ 23፡4-5፤ 27፡24፤ 28፡20-22
 3. ኢዮብ 31፡24-28
- II. የተለዩ የምሳሌዎች አስተሳሰብ
 - ሀ. በግል ጥረት የተከማቸ ሀብት ስፍራ
 1. ሀኪተኝነትና ስንፍና ተኮንኗል— ምሳሌ 6፡6-11፤ 10፡4-5፤ 26፤ 12፡24፤ 27፤ 13፡4፤ 15፡19፤ 18፡9፤ 19፡15፤ 24፤ 20፡4፤ 13፤ 21፡25፤ 22፡13፤ 24፡30-34፤ 26፡13-16
 2. ጠንክሮ መሥራት ተሞግሷል— ምሳሌ 12፡11፤ 14፤ 13፡11
 - ለ. ድህነት በተቃርኖ ሀብታምነት ጸድቅንነት በተቃርኖ ኃጢአተኝነትን ለማሳየት ጥቅም ላይ ውሏል— ምሳሌ 10፡1፤ 11፡27-28፤ 13፡7፤ 15፡16-17፤ 28፡6፤ 19-20
 - ሐ. ጥበብ (እግዚአብሔርንና ቃሉን ማወቅ እና በዚህ እውቀት መኖር) ከሀብት ይበልጣል— ምሳሌ 3፡13-15፤ 8፡9-11፤ 18-21፤ 13፡18
 - መ. ማስጠንቀቂያዎች እና ጽኑ ምክሮች
 1. ማስጠንቀቂያዎች
 - ሀ. በባልንጀራህ ብድር ላይ ትርፎቻ እንዳታደርግ (ትርፍ)— ምሳሌ 6፡1-5፤ 11፡15፤ 17፡18፤ 20፡16፤ 22፡26-27፤ 27፡13
 - ለ. በክፉ ሥራ ሀብት እንዳታፈራ ተጠንቀቅ— ምሳሌ 1፡19፤ 10፡2፤ 15፤ 11፡1፤ 13፡11፤ 16፡11፤ 20፡10፤ 23፤ 21፡6፤ 22፡16፤ 22፤ 28፡8
 - ሐ. በምታበድርበት ጊዜ ተጠንቀቅ— ምሳሌ 22፡7
 - መ. በቶሎ ለሚያልቅ ሀብት ተጠንቀቅ— ምሳሌ 23፡4-5
 - ሠ. ሀብት በፍርድ ቀን አይረዳም— ምሳሌ 11፡4
 - ረ. ሀብት ብዙ “ጻደኞች” አሉት— ምሳሌ 14፡20፤ 19፡4
 2. ተግሣጽ
 - ሀ. ልግስና ሞገስ ትሆናለች— ምሳሌ 11፡24-26፤ 14፡31፤ 17፡5፤ 19፡17፤ 22፡9፤ 22-23፤ 23፡10-11፤ 28፡27
 - ለ. ጽድቅ ከሀብት ትበልጣለች— ምሳሌ 16፡8፤ 28፡6፤ 8፤ 20-22
 - ሐ. ጸሎት ለሚያስፈልገው፣ ለተትረፈረፈ ሳይሆን— ምሳሌ 30፡7-9
 - መ. ለደሀ መስጠት ለእግዚአብሔር መስጠት ነው— ምሳሌ 14፡31
- III. የአዲስ ኪዳን እይታ
 - ሀ. ኢየሱስ
 1. ሀብት በራሳችንና በሀብታችን እንድንመካ የተለየ ፈተና ሊሆንብን ይችላል ከእግዚአብሔርና ከሀብቱ ይልቅ
 - ሀ. ማቴዎስ 6፡24፤ 13፡22፤ 19፡23

- ለ. ማርቆስ 10:23-31
- ሐ. ሉቃስ 12:15-21፣33-34
- መ. ራዕይ 3:17-19
- 2. እግዚአብሔር ለሥጋዊ መሻታችን የሚያስፈልገንን ይሰጣል
 - ሀ. ማቴዎስ 6:19-34
 - ለ. ሉቃስ 12:29-32
- 3. መዝራት ከማጨድ ጋር ይዛመዳል (መንፈሳዊ ብሎም ሥጋዊ)
 - ሀ. ማርቆስ 4:24
 - ለ. ሉቃስ 6:36-38
 - ሐ. ማቴዎስ 6:14፣ 18:35
- 4. ንስሐ በሁብት ላይ ተጽዕኖ አለው
 - ሀ. ሉቃስ 19:2-10
 - ለ. ሌዋውያን 5:16
- 5. ኢኮኖሚያዊ ብዝበዛ ተኮንኗል
 - ሀ. ማቴዎስ 23:25
 - ለ. ማርቆስ 12:38-40
- 6. የፍጻሜ ሰዓት ፍርድ ከሁብት አጠቃቀማችን ጋር ይዛመዳል— ማቴዎስ 25:31-46

ለ. ጳውሎስ

- 1. ተግባራዊ እይታ ልክ እንደ ምሳሌ (ሥራ)
 - ሀ. ኤፌሶን 4:28
 - ለ. 1ተሰሎንቄ 4:11-12
 - ሐ. 2ተሰሎንቄ 3:8፣11-12
 - መ. 1ጢሞቴዎስ 5:8
- 2. እንደ ኢየሱስ መንፈሳዊ አይታ (ነገሮች በቶሎ ያበቃሉ፣ ያላችሁ ይብቃችሁ)
 - ሀ. 1ጢሞቴዎስ 6:6-10 (ባለው መርካት)
 - ለ. ፊሊጵስፎስ 4:11-12 (ባለው መርካት)
 - ሐ. ዕብራውያን 13:5 (ባለው መርካት)
 - መ. 1ጢሞቴዎስ 6:17-19 (ልግስናና በእግዚአብሔር መታመን፣ በሁብት ሳይሆን)
 - ሠ. 1ቆሮንቶስ 7:30-31 (የነገሮች መቀየር)

IV. ማጠቃለያ

ሀ. ሁብትን በተመለከተ ምንም ዓይነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሥነ-መለኮት የለም።

ለ. በዚህ ርዕሰ-ጉዳይ ላይ ሁነኛ አንቀጽ የለም፤ ስለዚህ ይዘቶች የሚሰበሰቡት ከተለያዩ አንቀጾች ነው። የራስህን አመለካከት በእነዚህ የተለዩ ጽሑፎች ውስጥ እንዳታነብ ተጠንቀቅ።

ሐ. ምሳሌዎች፣ በብልህ ሰዎች የተጻፉት (ጠቢባን)፣ ከሌሎቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ዘውትን ይልቅ የተለያዩ አመለካከት አላቸው። ምሳሌዎች ተግባራዊና ግለሰባዊ-ተኮር ናቸው። እሱም ሚዛኑ መጠበቅ ይኖርበታል እናም በሌሎቹ ቃሎች የግድ ሚዛኑ መጠበቅ ይኖርበታል (ኤር. 18:18)።

መ. የእኛ ዘመን የእሱን አመለካከትና ድርጊት ሊተነትን ይሻል፤ ሁብትን በተመለከተ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ እይታ አኳያ። ቀዳሚ ነገሮቻችን ተዛብተው ይቀመጣሉ፣ ካፒታሊዝም ወይም ኮሚኒዝም ብቸኛ መመሪያዎቻችን ከሆኑ። አንዱ ለምን እና እንዴት ስኬታማ ሆነ የሚሉ ናቸው ዋነኞቹ ጥያቄዎች፣ ምን ያህል አከማቸ ከሚለው ይልቅ።

ሠ. ሁብት ማከማቸት ሚዛናዊ መሆን አለበት፣ ከእውነተኛ አምልኮና ኃላፊነት ከተሞላው መጋቢነት ጋር (2ቆሮንቶስ 8-9)።

7:31 “የዚህ ዓለም መልክ አላፈ ነውና” የብዙ ነቢያት (በተለይም፣ ኢሳይያስ 56-66) አዲስ ሰማይና አዲስ ምድርን ይገልጣሉ። አዲሱ ዘመን እንደ አርጌው ይሆናል፣ ግን የጠራ፣ የተዋጀ (2ጴጥ. 3:10-13)። መንግሥተ-ሰማያት የተቀየረ የዔድን ገነት ይሆናል— እግዚአብሔር፣ የሰው ልጅ፣ እና እንሰሳት— ፍጹም የሆነ ኅብረትና ሥርዓት ይመለሳል፤ ዘፍጥረት 1:2 ከራዕይ 21-22 ጋር ትይዩ ናቸው።

እያንዳንዳቸው የአማኞች ትውልድ የዚህን ዓለም ሥርዓት ማለፍ ይለማመዳሉ (ማለትም፣ *schéma*) ክርስቶስን ወደ መምሰል ባደጉ መጡን። ክርስቶስን በጠራና እጅግ በጠራ መንገድ አንደ ተመለከትን፣ የዚህ ዓለም ነገሮች እየደበዘዙና በጣም እየደበዘዙ ይሄዳሉ። በዓለም ላይ ነን፣ ግን የዓለም አይደለንም። የዚህን ዓለም ነገሮች ለወንጌላዊ ዓላማ እናውለዋለን እንጂ ለግል ዓላማ አይደለም።

1 ቆሮንቶስ: 7:32-35

³²ነገር ግን ያለ አሳብ ልትኖሩ እወዳለሁ። ያላገባው ጌታን እንዴት ደስ እንዲያሰኘው የጌታን ነገር ያስባል ³³ያገባው ግን ሚስቱን እንዴት ደስ እንዲያሰኘው የዓለምን ነገር ያስባል። ልቡም ተከፍሎአል። ³⁴ያልተጋባች ሴትና ድንግል በሥጋም በነፍስም እንዲቀደሱ የጌታን ነገር ያስባሉ፤ የተጋባች ግን ባልዋን እንዴት ደስ እንድታሰኘው የዓለምን ነገር ታስባለች ³⁵ይህንም ለራሳችሁ ጥቅም አላለሁ፤ በአገባብ እንድትኖሩ ሳትባከኑም በጌታ እንድትጸኑ ነው እንጂ ላጠምዳችሁ ብዬ አይደለም።

7:32-34 ይህ የሚገልጸው የተጋቡ ጥንዶች እርስ በርሳቸው የሚኖራቸውን የጋራ ውለታ ነው እንደ “አንድ ሥጋ” (ኤፌ. 5:24-31)። ይህ ክፉ አይደለም፣ እሱም በክርስቶስና በቤተ-ክርስቲያኑ መካከል የሚኖረውን ግንኙነት ለመግለጽ ጥቅም ላይ ይውላል። ያላገቡ ሰዎች ለአገልግሎት የተሻለ ጊዜና ኃይል እንደሚኖራቸው ግልጽ ነው።

የጳውሎስ ሐሳብ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁሉ በሌላ ነገር ሳይያዙ ንቁ አማኝ የመሆን ችሎታ ነው። ጳውሎስ *merimnaō* የሚለውን ቃል አራት ጊዜ ተጠቅሞበታል፤ በሁለት ቁጥሮች ውስጥ። ይህ ቃል ሊያመለክት የሚችለው ልክኛ የሆነ ሐሳብን (ማቴ. 10:19፤ ሉቃስ 12:25) ወይም መለስተኛ የሆነ ሐሳብን ነው (2ቆሮ. 11:28፤ 1ጴጥ. 5:7)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ የሚያመለክተው የተለመዱትም የጋብቻ ሕይወት ጉዳዮችን ነው። እሱም አንዱ ለጌታ ጥቅም ሊያውል የሚችለውን ጊዜና ኃይል የሚሻማ ነው። እሱም ደግሞ ሊዘመድ የሚችለው በጣዖት አምላኪ ጎብረተሰብ ውስጥ፤ አማኝ መሆን የሚያስከትለውም የተለየ ጫና ነው (ዝክ. ቁ. 26)።

ጳውሎስ አማኞች (1) ለክርስቶስ ንቁ እንዲሆኑ እና (2) በሰላምና በደስታ እንዲኖሩ ይፈልጋል። ሁለቱም ዋጋ አላቸው፤ ግን አስቸጋሪ ናቸው።

7:34 “ያላገባች ሴትና ደንግል” ጳውሎስ የሚጠቅሰው ሁለት የተለያዩ ዓይነቶች ያላገቡ ክርስቲያን ሴቶችን ነው።

1. አንደኛው ትልቅ፣ አንደኛው ወጣት
2. የመጀመሪያዋ ቀደም ሲል አግብታለች (ማለትም፣ የሙት ሚስት) ሁለተኛው ፈጽማ አላገባችም
3. ሁለተኛው ልታመለክት የምትችለው የታቅቧዊ ሴቶች ልዩ ምድብ አገልግሎት ባልደረገ ነች (ዝክ. ቁ. 36-38)

☐ **“በሥጋም በመንፈስም ቅዱስ ትሆን ዘንድ”** ይህ ዝቅ ያለ አስተያየት አይደለም፤ የሰዎች የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ክፉ ነው በሚል። እንዲህ ነው እንግዲህ የጳውሎስ ትምህርቶች የሚተረጎሙት፣ የግሪክ ባህል ተጽዕኖ ባላቸው (ማለትም፣ ስቶይክስ፣ ግኖስቲክስ፣ ወዘተ...)። የሱ ነጥብ የሚሆነው በጌታ ላይ የሚያተኩሩ ግለሰቦች ምርጥ ሰዓታቸውን፣ ኃይላቸውን፣ እና ሁብታቸውን በመንፈሳዊ ነገር ላይ ሊያውሉት ይችላሉ፤ ዳሩግን ያገቡት በቤተሰብ ጉዳዮችና ኃላፊነቶች ላይ ማተኮራቸው አይቀርም። ልዩ ርዕስ፡ ቅዱስ 3:17 ላይ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ሥጋ እና መንፈስ
 ሥጋ እና መንፈስ በሰው ልጆች ላይ በምንታወቁ ተቃርኖ የተቀነባበሩ አይደሉም፤ ነገር ግን ከሁለቱን ጋር መንታ ግንኙነት ይኖራል፤ በዚህ ምድር ላይ ሆነ በእግዚአብሔር። የዕብራይስጡ ቃል *nepheš* (ማለትም፣ ነፍስ) ጥቅም ላይ የሚውለው ለሁለቱም ነው፤ ለሰው ልጆች እና ለእንስሳት በዘፍጥረት፣ “መንፈስ” (*ruah*) ለሰው ልጅ ጥቅም ላይ የዋለው በተለየ መልኩ ነው። ይህ የማረጋገጫ ጽሑፍ አይደለም፤ የሰው ልጅ ተፈጥሮ እንደ ሁለት አካል መሆኑ (ምንታወቁት፣1ቆሮ. 7:34፤ ዕብ. 4:12) ወይም ሦስት አካል (ሠሉሳዊነት) ሕላዌ (1ተሰ. 5:23)። የሰው ልጅ በቅድሚያ በመጽሐፍ ቅዱስ የተወከለው እንደ አንድነት ነው (ዘፍ. 2:7፤ 2ቆሮ. 7:1)። ለተሻለ የሰው ልጅ እንደ ሥሉሳዊነት፣ ምንታወቁት፣ ወይም አንድነት መግለጫ Millard J. Erickson’s *የክርስቲያን ቴዎሎጂ* (ሁለተኛ እትም)፣ ገጽ 538-557 እና Frank Stagg’s *Polarities of Man’s Existence in Biblical Perspective* (የሰው ሕላዌ ተቃርኖዎች በመጽሐፍ ቅዱስ አተያይ) ተመልከት።

7:35 “ላጠምዳችሁ ብዬ አይደለም” ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ለእንስሳት ማነቂያ ነው።

☐
አአመመቅ “ተገቢ የሆነውን ላስታውቃችሁ፤ ያልባከነ ሕይወት በጌታ እንድትኖሩ ነው”
አኪጀት “ግን ተገቢ ስለሆነው ነገር፣ ሳትባከኑ ጌታን እንድታገለግሉ ነው”
አየተመት “ነገር ግን መልካም ሥርዓትን ላሳውቃችሁ፤ ያልተሰናከለ ሕይወት ለጌታ እንድትኖሩ”
አእት “ባንጻሩ፣ ትክክለኛና ተገቢ የሆነውን እንድታደርጉ እሻለሁ፤ ያለ ምንም መባከን ራሳችሁን ፈጽማችሁ ለጌታ ትሰጡ ዘንድ”
አአመቅ “ነገር ግን ሁሉም ነገር መሆን እንደሚኖርበት፣ እናንተም ያልተከፋፈለ ቀልባችሁን ለጌታ ትሰጡ ዘንድ”
 የግሪኩ ሐረግ በጣም አጭር ነው። ሁለቱ ቁልፍ ቃላት
 1. *euschêma*፣ ድብልቅ ነው ከ “መልካም” እና “ቅርጽ።” እሱም ተገቢ የሆነውን፣ አስደሳቹን፣ እና ሁነኛውን የሚያሳይ ነው (ዝክ. 12:23-24፤ 14:40፤ ሮሜ. 13:13) ከ*kalos* ጋር በትርጉም ተመሳሳይ ነው ቁ. 1፣8፣26 ላይ።
 2. *aperispastōs*፣ ALPHA PRIVATIVE (ቀዳሚውን መሻት) ዞር ማለት ከሚለው ቃል ተያይዞ አትኩሮትን መሻት ነው። ጳውሎስ ሁሉም አማኞች በመንግሥተ-ሰማያት ጉዳዮች፣ በአገልግሎት ላይ እንዲያተኩሩ ይሻል! እኔ በርግጥ በዚህ ተረትቻለሁ። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ላይ የእኔ “ትግር”፣ ጋብቻን የሚያጣጥል መምሰሉ ነው። እኩል ከሆነ ከአገልግሎት ዓይነት፣ ከተአቅቧውያን ጋር። እግዚአብሔር ትዳርን መሥርቷል፤ እሱ ደንብ ነው። እኔ ጠንካራ ሰውና አገልጋይ ነኝ ከትዳሪ የተነሣ። ይህ ምዕራፍ ተዛብቶ ጥቅም ላይ ውሏል፤ በሕጋውያንና በተአቅቧውያን። ግቡ ተተካሪ አገልግሎት ነው። እንጂ ቀናዋዊ ሕግ አይደለም፤ ለማግባትም ሆነ ሳያገቡ ለመቆየት። ጳውሎስ የመንፈስ ቅዱስ ምሪት ያለው መደበኛ ዓላማዎች አሉት፣ ነገር ግን እነዚህ ወደ ሁለንተናዊ መርሕ ሊቀየሩ አይችሉም፤ ሌሎቹን ተመስጧዊ ጽሑፎች ወደሚቃረኑ።

1 ቆሮንቶስ፡ 7:36-38
³⁶ዳሩ ግን ማግባት ወደሚገባው ዕድሜ በደረሰ ጊዜ ስለ ድንግልናው ያፈረ ሰው ቢኖር፣ የወደደውን ያድርግ፤ ኃጢአት የለበትም፤ ይጋቡ።
³⁷ሳይናወጥ በልቡ የጸና ግን ግድ የለበትም፣ የወደደውን እንዲያደርግ ተፈቅዶለታል፤ ድንግልናውንም በልቡ ይጠብቅ ዘንድ ቢጸና፣ መልካም አደረገ።
³⁸እንዲሁም ድንግልን ያገባ መልካም አደረገ ያላገባም የተሻለ አደረገ።

7:36 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፉ ዓላማው አኳያ ትክክል እንደሆነ ይገመታል።

☐
አአመመቅ “ማንም ሰው... ድንግል ለሆነች ልጅ”
አኪጀት “ማንም ሰው... ስለ ድንግልናው”
አየተመት “ማንም... ለእጮኛው”
አእት “የተጫጩ ጥንዶችን በተመለከተ፣ ሰውየው ላለመጋባት ቢወስን... ወጣቷን ሴት በተመለከተ”
አአመቅ “ማንም ጽኑ ስሜት ቢኖረው... እጮኛውን በተመለከተ”

ሦስት ዋነኛ የመተርጎሚያ መስመሮች አሉ፤ ይህንን አንቀጽ በተመለከተ

1. ይህ የሚያመለክተው ክርስቲያን አባትና ያላገባች ልጁን ነው (አእመቅ እና አሊመቅ)
2. ይህ የሚያመለክተው ክርስቲያን ሰው እና እርጭኛውን ነው (አየተመት፣ አእት፣ አሊመቅ)
3. ይህ የሚያመለክተው የመንፈሳዊ ጋብቻ ዓይነት እሱም ወደ “ተዓቅቧዊ ጓደኝነት” የተቀየረ ሊሆን ይችላል (አእመቅ)

ቃሉ በጥሬው በጥሬው “ድንግል” ነው።

አማራጭ ቁ. 1 “የሚሰጥ” የሚል ሐረግ ይጠቀማል (ቁ. 38) አባት ሴት ልጁን ለጋብቻ ሲሰጣት እንደሚያመለክት ዓይነት። አማራጭ ቁ.2፣ ቁ. 36 ላይ ያለውን “የወጣትነት ጊዜዎ ሊያልፍ ከሆነ” የሚል ሐረግ ይወስዳል። ይህንኛው አማራጭ የተሻለ ይመስላል፤ ካሉት ማስረጃዎች አንጻር፣ ከጽሑፋዊም ሆነ ከታሪካዊ፣ አማራጭ ቁ.3 የተለየ ታሪካዊ ሁኔታዎችን ያሳያል። አንዳንድ የአንደኛ ክፍለ-ዘመን ተጓዥ ሰባክያን ምናልባት ክርስቲያን ድንግሎችን እንዳገልግሎት ረዳት ይወስዱ ነበር፤ እናም ከአነሱ ጋር ይኖሩ ነበር፤ ነገር ግን በተዓቅቦ ይጸኑ ነበር፤ ራሳቸውን ለመቆጣጠር ምልክት ይሆን ዘንድ።

☐ “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ጽኑ ድርጊት የሆነ።

☐	
አእመቅ	“ወጣትነት ካለፈባት”
አኪጀት	“የወጣትነት አበባዎ ካለፈባት”
አየተመት	“ስሜቱ ጽኑ ከሆነ”
አእት	“ስሜቱ በጣም ጽኑ ከሆነ”
አሊመቅ	“እናም ነገሮች ተገቢ አካሄዳቸውን ይይዙ ዘንድ”

ይህ ሊያመለክት የሚችለው (1) ትዳር የመያዣ ሁነኛ ጊዜ (አእመቅ፣ አኪጀት፣ እና አሊመቅ) ወይም (2) ቅርጹ ምናልባት ተባዕታይ ሊሆን ይችላል፤ አንስታይ ሳይሆን፣ እሱም ምናልባት የሚያተኩረው፣ በስሜት የተያዘ ሰውን ነው (አየተመት፣ አእት)። ለ “ወጣትነት ያለፈባት” (*hyperakmos*) ልዩ ርዕስ፣ የፓውሎስ *Huper* (ሁፐር) ድብልቆች 2፣1 ላይ ተመልከት።

☐ “እንደ ፈቀደው ያድርግ” ይህ በጥሬው “አንዱ እንደሚፈልገው ነው መሆን ያለበት” ማለት ነው። ይህ ሐረግ ሊያመለክት የሚችለው ሰውን ወይም ሴትን ነው። ተውላጠ ስምቹ፣ በወደ-ጽሑፍ ሁሉ ፍጹም አሻሚዎች ናቸው፤ እናም ውስጡን ለመተርጎም አዳጋች ነው።

☐	
አእመቅ	“ታግባ”
አኪጀት፣	
አየተመት	“ይጋቡ”
አእት	“ማግባት ይኖርባቸዋል”
አሊመቅ	“ማግባት አለባቸው”

ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት ተተካሪ ሦስተኛ መደብ የብዙ ነው፤ በጥሬው “ያግቡ” የሚል ነው። ይህም የሚያመለክተው (1) ሰውና እርጭኛውን ወይም (2) “በተአቅቦ ያሉ ጓደኛዎችን” ነው።

7:37 “ጸንቶ ይቁም” ልዩ ርዕስ፣ መቆም 15፣1 ላይ ተመልከት።

7:38 “የማያገባት ግን የተሻለ አደረገ” ይህ ጋብቻን ዝቅ የሚያደርግ አስተያየት አይደለም፤ ነገር ግን ተግባራዊ ምክር ነው

1. በቆሮንቶስ ከነበረው ወቅታዊ ችግር
2. ስለ ዳግም ምጽዓቱ ቅርበት
3. ተለምዷዊው የሰው ተራከቧዊ ስሜት፣ ክርስቲያኖች የሚገቡበት

1 ቆሮንቶስ፡ 7:39-40
³⁹ሴት ባልዎ በሕይወት ሳለ የታሰረች ናት፤ ባልዎ ቢሞት ግን በጌታ ይሁን እንጂ የወደደችውን ልታገባ ነጻነት አላት። ⁴⁰እንደ ምክሬ ግን እንዳለች ብትኖር ደስተኛ ናት፤ እኔም ደግሞ የእግዚአብሔር መንፈስ በእኔ ያለ ይመስለኛል።

7:39 “ሚስት ባሏ በሕይወት እስካለ ድረስ ታስራለች” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች ነው (ዝኪ. ቁ. 27)። ቁጥር 39 የሚያሳየው ከትዳር ጓደኛ ሞት በኋላ ድጋሚ ጋብቻ ክፉ አለ መሆኑን ነው (1ጢ.ፖ. 5:14)። እሱም ደግሞ የሚያሳየው ጳውሎስ እንዴት ሁለንተናዊ ሕግጋትን ጠንካራ እና ጥብቅ ለማድረግ አለመሞከሩን ነው።

☐ “በጌታ ይሁን እንጂ” ሁለት ታሳቢ ትርጓሜዎች አሉ፡ (1) ክርስቲያን የግድ ክርስቲያንን ማግባት ይኖርበታል (2ቆሮ. 6:14) ወይም (2) ድጋሚ ስታገባ እንደ ክርስቲያን መመላለስ ይኖርባታል። 2ቆሮ. 6:14 ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ለአማራጭ ቁጥር አንድ ማስረጃ እንዲሆን ነው፤ ነገር ግን ከወደ-ጽሑፍ ይህንን ጉዳይ በተለይ የሚመለከት አይደለም። ሆኖም፣ ከመርሕ አኳያ ሊሆን ይችላል።

7:40 “በኔ አስተያየት... እኔም ደግሞ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለብኝ ይመስለኛል” ጳውሎስ ተደጋጋሚ የሆነውን ጭብጡን እና የእሱን መለኮታዊ ተመስጦ ድጋሚ ያስቀምጣል (ዝኪ. ቁ. 12፣25)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. የምዕራፍ 7ን ሐቅ በአሁን ዘመን እንዴት እንተገብራለን?
2. የምዕራፍ 7 ምን ያህሉ ባህላዊ ነው ምን ያህሉ ሁለንተናዊ?
3. ተአቅቧዊነት ለጳውሎስ ከፍ ያለ መንፈሳዊ አቋም ነውን ከጋብቻ ይልቅ? ከሆነስ ለምን?
4. መጽሐፍ ቅዱስ ፍችን ይፈቅዳልን?
ከሆነስ፣ መጽሐፍ ቅዱስ ድጋሚ ጋብቻን ይፈቅዳልን? (ቁ. 28፣39)
5. “ያሁኑ ችግር” ምንድነው፣ ጳውሎስ ቁ. 26 ላይ የጠቀሰው?
6. “ድንግል” የሚለው ቃል ቁ. 25 እና 36 ላይ በልዩ መልኩ ነው ጥቅም ላይ የዋለውን?

1ኛ ቆሮንቶስ 8

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶ4	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ለጣዖት የተሠዋ ምግብ	ለሕሊናችሁ ንቁ ሁኑ	ለጣዖት የተሠዋን ምግብ ክርስቲያን ቢበላስ?	ለጣዖት ስለ ተሠዋው ምግብ ስላለው ጥያቄ	ለሐሰተኛ አማልክት የተሠዋ ምግብ (8:1-11:1) አጠቃላይ መርሶዎች
8:1-6	8:1-13	8:1-3 8:4-6	8:1 8:2-3 8:4-6	8:1-6 የእውቀት ጥያቄ
8:7-13		8:7-13	8:7-8 8:9-13	8:7-13

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ለ8:1-13

- ሀ. ጽሑፋዊ ዐውደ-ጽሑፍ ከ8:1 እስከ 11:1 ይዘልቃል፣ ከላይ ያለው የፍሬ ሐሳብ ዝርዝር አኢመቅ እንደሚያሳየው።
 - ለ. ለጣዖት የተሠዋውን ሥጋ ስለ ሙብላት የተነሣው ጥያቄ ለዘመናዊዎች እንግዳ ነው። ነገር ግን በጳውሎስ ዘመን ዐውደ ጽሑፍ እና ለቆሮንቶስ ሰዎች በጣም ጠቃሚ ጉዳይ ነበር። አብዛኛቹ ማኅበራዊ መሰባሰቦች ሃይማኖታዊ ትርጉም ነበራቸው፣ በጳውሎስ ጊዜ። ደግሞም በቆሮንቶስ ገበያ ይሸጥ የነበረው ሥጋ ባብዛኛው፣ በሙሉ ባይሆንም ከአንደኛው የአሕዛብ ቤተ-መቅደስ ነበር።
 - ሐ. ከሥነ-መለኮት አኳያ ምዕራፍ 8 ከሮሜ 14:1-15:13 ጋር ትይዩ ነው። ልዩ ርዕስ ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ከ(ሮሜ 14:1-15:13 በቆሮ. 6:12 ተመልክት፣ እሱም ከእኔ የሮሜ 14:1-15:13 ሐተታ ላይ የተወሰደ ማስታወሻ። እነዚህ ሁለቱም የሚናገሩት የተወሰነበውንና አስቸጋሪ የሆነውን ርዕስ-ጉዳይ፣ እሱም ክርስቲያን እንዴት በክርስቶስ ያለውን/ያላትን ነጻነት እና ሌሎችን ስለ መውደድ ያለውን/ያላትን ኃላፊነት ሚዛን የሚጠብቅበት ነው።
- Gordon Fee፣ *To What End Exegesis?* (የትርጓሜው ማብቂያ ምን ይሆን?) ገጽ 105-128 እንደሚለው፣ ይህ ዐውደ-ጽሑፍ የሚያመለክተው ለጣዖት የተሠዋን ምግብ ስለሙብላት ብቻ አይደለም፣ ነገር ግን፣ በእውነቱ በጣዖት ቤተ-መቅደስ መገኘትና በመመገቡ ላይ ተሳትፎ ማድረግንም ነው እንጂ (ይህም ዘወትር የግብረ-ሥጋ ግንኙነትንም የሚያካትት ነው፣ ዝክ. 10:6-22)።
- መ. ደግሞም ይህ ምዕራፍ አጽንዖት የሚሰጠው፣ እውቀት፣ የመገለጥ እውቀት እንኳ ቢሆን፣ ሌሎችን ከመውደድ ጋር ሚዛናዊ ካልሆነ፣ ከፊል እውነት ነው የሚሆነው፣ (ዝክ. 13:1-13)።
 - ሠ. James D. G. Dunn፣ *Unity and Diversity in the New Testament*፣ (አንድነትና ብዙሀነት በአዲስ ኪዳን) ገጽ 319፣ መልካም የማጠቃለያ መግለጫ ያለው ይመስለኛል።
- “እሱም ለአይሁድ-ክርስቲያን ጠባብ አስተሳሰብ ወርዶ አይወግንም፣ የክርስቲያንን ነጻነት ወደ ሕገኝነት በማድረግ (ገላ. 5:1፤ ፊሊጵ. 3:2)፤ ነገር ግን፣ አልያም ለአሕዛብ ክርስቲያኖችም አይወግንም፣ እነሱም የክርስቲያን ነጻነትን ወደ ፍቃድ ወረቀትና ምሁራዊነት ወደሚቀይሩት (ሮሜ. 16:17፤ 1ቆሮ. 5-6፤ 8-10፤ 2ተሰ. 3:6፤14)።”
- ለጳውሎስ “ወንጌል ለሁሉም፣” የሚለው መርሕ መመሪያው ነበር! ይህም በኃይለኛ ተገልጿል፣ በራሱ ቃላት በቆሮ. 9:19-23!

የቃልና የሐረግ ጥናት

1 ቆሮንቶስ፡ 8፡1-3

‘ለጣዎት ስለ ተሠዋ ሥጋም፤ ሁላችን እውቀት እንዳለን እናውቃለን። እውቀት ያስታብያል ፍቅር ግን ያንጸል። ማንም እንዳች የሚያውቅ ቢመስለው ሊያውቅ እንደሚገባው ገና አላወቀም፤ ማንም ግን እግዚአብሔርን ቢወድ እርሱ በእርሱ ዘንድ የታወቀ ነው።

8፡1 “ለጣዎት ስለ ተሠዋ ሥጋም” ይህም ሌላኛው ጥያቄ ነው (ዝክ. 7፡1፤25፤ 8፡1፤ 12፡1፤ 16፡1፤12) እሱም በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ በላኩለት ደብዳቤ የተጠየቀ፤ ይኸውም በእስጢፋኖስ፤ ፈርዲናንድስ፤ እና አካይቆስ በኩል የመጣ (ዝክ. 16፡17)።

- ☐ አአመመቅ “ለጣዎት የተሠዉ ነገሮች”
- አኪጀት “ለጣዎት የተሠዉ ነገሮች”
- አየተመት “ለጣዎት የተሠዋ ምግብ”
- አእት “ለጣዎት የተሠዋ ምግብ”
- አኢመቅ “ለሐሰተኛ አማልክት የተሠዋ ምግብ”

ይህ ድብልቅ ቃል ነው ከ*eidolon* ፍቺውም ቅርጽ፤ መልክ፤ አምሳያ፤ ወይም አቋም የሆነ፤ እና *thuo*፤ እሱም ፍቺው መሠዋት ወይም መሥዋዕት ማቅረብ የሆነ። ይህም ራሱ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ለጣዎት የተሠዋ ሥጋን ለመከልከል ነው፤ ከኢየሩሳሌም ጉባኤ ወደ አሕዛብ አብያተ-ክርስቲያናት በተላከው ደብዳቤ፤ ሐዋ. 15፡29 (ሐዋ. 21፡25) ላይ ያለው።

☐ “ሁላችን እውቀት እንዳለን እናውቃለን” ይህ ማለት የሚሆነው

1. ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ ከተላከው መልዕክት የተጠቀሰ
2. የአንደኛው አፈንጋጭ ቡድን መፈክር
3. ከጳውሎስ ተቀድሞ ስብከቶች የተጠቀሰ፤ እሱም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን አዛብተው የተረዱት

☐ “እውቀት ያስታብያል፤ ፍቅር ግን ያንጸል” ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በተላከው መግለጫ ይዘት ተስማምቷል፤ ነገር ግን ጽንሰ-ሐሳቦቹን ገድቦ እና እውነተኛውን ትርጉምና አተገባበር አመለካከቷል (ይህም ስለ ሐሰተኛ መምህራን መፈክር እሱም ምዕራፍ 6-7 ስለ አለው ልክ ነበር)።

እውቀት አንደኛው የግሪክ ባህል ገጽታ ነበር፤ እሱም አንዳንዶች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የተኩራሩበት። እውቀትን ያለው ችግር፤ አንዳንዶችን ተፎካካሪ እንዲሆኑና እንዲኩራሩ ማድረግ ነው (ዝክ. 4፡6፤18፤19፤ 5፡2፤ 8፡1፤ 13፡4፤ 2ቆሮ. 12፡20)። 4፡6 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት። እሱ የሚያተኩረው በግለሰብ ደረጃ ነው እንጂ፤ በቤተሰብ፤ በአካል፤ በቤተ-ክርስቲያን ላይ አይደለም።

“ማነጽ” የሚለው ቃል፤ የመገንባት ዘይቤ ነው። ጳውሎስ ዘወትር ስለ “መገንባት” ወይም “ማነጽ” ይናገራል፤ እሱም ቤተ-ክርስቲያንን ወይም ግለሰብ ክርስቲያኖችን (ሮሜ. 14፡19፤ 15፡2፤ 1ቆሮ. 8፡1፤ 10፡23፤ 14፡3፤5፤12፤26፤ 2ቆሮ. 10፡8፤ 12፡19፤ 13፡10፤ ኤፌ. 4፡12፤29፤ 1ተሰ. 5፡11)።

በክርስቲያን ነጻነታችን ላይ ፍቅር ወሳኝ ነው። እውቀት የኩራትን ችግር ሊያቃልለው አይችልም፤ ራስን የመገደብ ፍቅር ብቻ ነው ይህንን ሊያደርግ የሚችለው። አማኞች መጠመድ ያለባቸው ቤተ-ክርስቲያንን በሚያንጸው ላይ ነው እንጂ ባለ ተሰጥጦ ግለሰብ ክርስቲያኖችን በሚያከብር አይደለም።

ልዩ ርዕስ፡ ማነጽ

Oikodomeō የሚለው ቃል የሱው ሌላኛው ቅርጾች ዘወትር በጳውሎስ ጥቅም ላይ ይውላሉ። እሱም በጥሬው “ቤት መገንባት” ማለት ነው (ማቴ. 7፡24)፤ ግን እሱ በዘይቤነት ጥቅም ላይ ሲውል ለ፡

1. ለክርስቶስ አካል፤ ለቤተ-ክርስቲያን፤ 1ቆሮ. 3፡9፤ ኤፌ. 2፡21፤ 4፡16
2. ለማነጽ
 - ሀ. ደካማ ወንድሞችን፤ ሮሜ. 15፡1
 - ለ. ጎረቤቶችን፤ ሮሜ 15፡2
 - ሐ. እርስ በርስ፤ ኤፌ. 4፡29፤ 1ተሰ. 5፡11
 - መ. ቅዱሳንን ለአገልግሎት፤ ኤፌ. 4፡11
3. የምንገነባው ወይም የምናንጸው በ
 - ሀ. ፍቅር 1ቆሮ. 8፡1፤ ኤፌ. 4፡16
 - ለ. ግለሰባዊ ነጻነትን በመገደብ፤ 1ቆሮ. 10፡23-24
 - ሐ. ክርክሮችን በማስወገድ፤ 1ጢሞ. 1፡4
 - መ. በአምልኮ አገልግሎቶች ጊዜ ተናጋሪዎችን በመወሰን (መዘምራን፤ መምህራን፤ በልሳን ተናጋሪዎችን፤ እና ተርጓሚዎችን)፤ 1ቆሮ. 14፡3-4፤12
4. ሁሉም ነገር የሚያንጽ መሆን አለበት
 - ሀ. የጳውሎስ ሥልጣን፤ 2ቆሮ. 10፡8፤ 12፡19፤ 13፡10
 - ለ. የማጠቃለያ መግለጫዎች በሮሜ . 14፡19 እና 1ቆሮ. 14፡26

8:2 “እንደ” ይህ የአንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ሲሆን፤ እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፉ ዓላማው ትክክል ነው ተብሎ ይገመታል (ዝክ. ቁ. 3:5)።

▣ “ማንም አንዳች ያወቀ ቢመስለው” ይህ የተፈጸመ ድርጊት አመለካከት ሲሆን እሱም ባልተወሰነ የተጠናቀቀ ተከትሏል። ይህም የሚያንጸባርቀው የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያንን ሥር የሰደደ ትምክህት ነው (ዝክ. 3:18)።

- ▣ አለመመቅ “ማወቅ እንደሚገባው ገና አላወቀም”
- አኪጀት “ማወቅ እንደሚገባው ምንም አላወቀም”
- አየተመት “አስፈላጊ የሆነው እውቀት ገና የለውም”
- አእት “ማወቅ እንደሚገባቸው በርግጥ አያውቁም”
- አኢመቅ “እናም በርግጥ ማወቅ እንደሚገባው ያህል ገና አላወቀም”

ጳውሎስ የእነሱን መንፈሳዊ እውቀት ጉድለት ገልጧል። ምድራዊ ጥበብ (ማለትም፣ የሰዎች ፍልስፍና) መከፋፈልንና ትምክህትን ያስከትላል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እኛን ማወቁ (ዝክ. 13:12፤ ገላ. 4:9) እና እኛም ወንጌልን ማወቃችን ነጻ ያወጣናል፤ እሱንና የእሱን ሕዝብ እናገለግል ዘንድ።

8:3 “ማንም እግዚአብሔርን ቢወድ ግን” ይህ የአንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። በቆሮንቶስ እግዚአብሔርን የሚወዱ ነበሩ። የጳውሎስ አጽንዖት ፍቅር ላይ እንደሆነ ተገንዝብ (ማለትም፣ የአሁን የድርጊት አመለካከት)፣ እውቀት ላይ ሳይሆን (ዝክ. 13:1-13)።

▣ “እሱ በእርሱ ዘንድ የታወቀ ነው” ይህም ምናልባት ሌላኛው የመፈክሮች ምሳሌ ነው። እነሱም እጅግ የበራላቸውና መንፈሳዊ እንደሆኑ ራሳቸውን ለሚቆጥሩ። እሱም (የእውነት ወንጌል 19.33 ላይ ከሚገኘው ከኋለኛው የግጥም ሐረግ ጋር እጅግ ተመሳሳይ ነው። በእውነት የበራላቸው በሰዎች መካከል መከፋፈል እንደሌለ ያውቃሉ።

1. ኢየሱስ - አሕዛብ
2. ባሮች - ነጻ
3. ወንዶች - ሴቶች
4. ጠንካራ - ደካማ መካከል እንደሌለ።

ሁሉም መሰናክሎች በክርስቶስ “ወድቀዋል”! እግዚአብሔርን ማወቃችን ጠቃሚ ነው፤ ነገር ግን ስለ እግዚአብሔር ማወቅ፣ ለግላዊ ግንኙነቱ፣ መነሻውም ከእግዚአብሔር ለሆነው፣ እሱም እርስ በርሳችን ላለን ፍቅር፣ ይሄውም ለእሱ ያለንን ፍቅር መግለጫ ለሆነው፣ ፈጽሞ መተኪያ ሊሆን አይችልም (ገላ. 4:6፤ 2ጢሞ. 2:19፤ 1ዮሐንስ 4:19)።

1 ቆሮንቶስ፡ 8:4-6
“እንግዲህ ለጣዖት የተሠዋውን ሥጋ ስለ መብላት፣ ጣዖት ሁሉ በዓለም ከንቱ እንደ ሆነ ከአንዱም በቀር ማንም አምላክ እንደሌለ እናውቃለን። ምንም ብዙ አማልክትና ብዙ ጌቶች አሉ፤ ነገር ግን በሰማይ ሆነ በምድርም ሆነ አማልክት የተባሉ ምንም ቢኖሩ፣ ለእኛ ስንት ነገር ሁሉ ከእርሱ የሆነ እኛም ለእርሱ የሆንን አንድ አምላክ አብ አለን። ነገር ሁሉም በእርሱ በኩል የሆነ እኛም በእርሱ በኩል የሆንን አንድ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለን።”

8.4 “ ጣዖት ሁሉ በዓለም ከንቱ እንደሆነ እናውቃለን” በእነዚህ ቁጥሮች ትርጓሜ ላይ የቃላት ጨዋታ ይኖራል፤ በዕብራይስጡ ጽንሰ-ሐሳብ “ማወቅ” እንደ ግላዊ ግንኙነት መካከል (ዝክ. ቁ. 3፤ ዘፍ. 4:1፤ ኤር. 1:5) እና በግሪኩ ፍች “ማወቅ” መካከል፤ እንደ አንድ ነገር ወይም አንድ ሰው ላይ ላሉ ሐቆች (ዝክ. ቁ. 1፤2፤4)።

በብኪ ጣዖታት “ባዶ” ወይም “ዋጋ-ቢስ” ነበሩ። እነሱ ፈጽመው አማልክት አልነበሩም (2ዜና. 13:9፤ ኢሳ. 37:19፤ 41:29፤ ኤር. 2:11፤ ሐዋ. 14:15፤ ገላ. 4:8)። ኋላ ላይ፣ ጳውሎስ በቆሮንቶስ አጋንንት የሰዎችን የባዕድ አምልኮ እና ጣዖት አምላኪነት እንደሚጠቀሙበት አሰረገጠ (ዝክ. 10:20)፤ ነገር ግን ለጣዖታት እውንነት የለም!

▣ “ከአንዱ በቀር አምላክ የለም” ይህ ለአሁን ያለው ሥነ-መለኮታዊ ማረጋገጫ ነው (1ጢሞ. 2:5-6)። እንደ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መገለጫ ከሆነ አንድ እውነተኛ አምላክ ብቻ አለ (ዝክ. ቁ. 6፤ ዘዳ. 4:35፤39፤ መዝ. 86:8፤10)። ብኪ ዘወትር ስለ ሌላኛው “elohim” ይናገራል (ማለትም፣ መንፈሳዊ ሕላዌዎች)፤ ነገር ግን የማይመሳሰሉ (ማለትም፣ አንድ ምድብ ሆነው፣ ዘጸ. 20:2-3፤ ዘዳ. 32:39) ያህዌ (ዘጸ. 15:11፤ መዝ. 86:8፤ 89:6)። የአይሁድ ጸሎት *Shema* የሚባለው ከዘዳ. 6:4 የአይሁዶች ማጽኛ ነው፤ እሱም በየዕለቱ እና በየአምልኮው አገልግሎት የሚጠቀስና የያህዌን የተለየነትና አንድነት የሚያጸና ነው (ማርቆስ 12:28-29)።

ልዩ ርዕስ፡ አሁን ያለው
“አሁን ያለው” የሚለው ጽንሰ-ሐሳብ (አንድ እና አንድ ብቻውን የሆነ አምላክ)፣ እሱም “ከፍ ያለው ጣዖት” ያይደለ፣ የብዙሐዊነት ወይም የኢራናውያን ምንታዊነት (Zoroastrianism) መልካም ጣዖት ያይደለ፤ ይህም ለእስራኤል ልዩ የሆነ (አብርሃም፣ 2000 ዓ.ዓ)። አንድ ብቻ የተለየ በግብፅ እንደነበረ ይገለጻል፤ እምብዛም ያልተለመደ (Amenhotep 4ኛ፣ Akhenaten በመባልም ይታወቃል፤ 1367-1350 ወይም 1386-1361 ዓ.ዓ)።
ይህ ጽንሰ-ሐሳብ በአዲስ ኪዳን በብዙ ሐረጎች ተገልጿል።
1. “እንደ ያህዌ የእኛ ኤሎሂም ያለ የለም።” ዘጸ. 8:10፤ 9:14፤ ዘዳ. 33:26፤ 1ኀገሥ. 8:23

2. “ከእሱ ውጪ የለም፤” ዘዳ. 4:35፣39፤ 32:39፤ 1ሳሚ. 2:2፤ 2ሳሚ. 22:32፤ ኢሳ. 45:21፤ 44:6፤8፤ 45:6፤21
3. “ያህዌ አንድ ነው፤” ዘዳ. 6:4፤ ሮሜ. 3:30፤ 1ቆሮ. 8:4፤6፤ 1ጢሞ. 2:5፤ ያዕቆብ 2:19
4. “እንዳንተ የለም” 2ሳሚ. 7:22፤ ኤር. 10:6
5. “አንተ ብቻህን አምላክ ነህ” መዝ. 86:10፤ ኢሳ. 37:16
6. “ከእኔ በፊት አምላክ አልነበረም፤ ከእኔም በኋላ አይኖርም፤” ኢሳ. 43:10
7. “ሌላ የለም፤ ከእኔ በቀር... ሌላ ምንም የለም፤” ኢሳ. 45:5፤6፤22
8. “ሌላ ማንም የለም፤ ሌላ አምላክ የለም፤” ኢሳ. 45:14፤18
9. “ከእኔ በቀር ማንም የለም” ኢሳ. 45:21
10. “ሌላ የለም፤... እንደኔ ያለ አንድም የለም፤” ኢሳ. 46:9

ይህ ወሳኝ የሆነ መሠረተ-እምነት በተሻለ መንገድ መገለጡን የግድ መቀበል አለብን። ጥንታዊ-የኖቹ መግለጫዎችን መረዳት የሚኖርብን እንደ “henotheism” ወይም ተግባራዊ አሁኑኑት ነው (ሌሎች አማልክት አሉ፤ ነገር ግን ለእኛ አንድ አምላክ ነው፤ ዘጸ. 15:11፤ 20:2-5፤ ዘዳ. 3:28፤ 5:7፤ 6:4፤14፤ 10:17፤ 32:12፤ 1ነገሥ. 8:23፤ Ps. 83:18፤ 86:8፤ 136:1-2)።

ነጠላነትን (አንድነትን) በመግለጽ የሚጀምሩ ቀዳሚዎቹ ጽሑፎች (ፍልስፍናዊ አሁኑኑት) ጥንታዊ ናቸው (ዘጸ. 8:10፤ 9:14፤ ዘዳ. 4:35፤39፤ 33:26)። ሙሉውና የተጠናቀቀው ጥያቄ በኢሳይያስ 43-46 (ዝኪ. 43:11፤ 44:6፤8፤ 45:7፤14፤18፤22፤ 46:5፤9) ላይ ይገኛል።

አዲስ ኪዳን ከዘዳ. 6:4 ከሮሜ. 3:30፤ 1ቆሮ. 8:4፤6፤ ኤፌ. 4:6፤ 1ጢሞ. 2:5፤ እና ያዕቆብ 2:19. ኢየሱስ እንደ ቀዳሚው ትዕዛዝ አድርጎ ጠቅሷል በማቴ. 22:36-37፤ ማርቆስ 12:29-30፤ ሉቃስ 10:27። ብኪም ሆነ አኪ፤ የሚያስረግጡት የሌሎችን መንፈሳዊ ሕላዌዎች መኖርን ሲሆን (አጋንንት፤ መላእክት)፤ ነገር ግን አንድ ብቸኛ ፈጣሪ/ተቤገር አምላክ (ያህዌ፤ ዘፍ. 1:1) መሆኑን ነው።

መጽሐፍ ቅዱሳዊው አሁኑኑት ባሕርይ የሚያደርገው

1. እግዚአብሔር አንድ እና የተለየ ነው (ተዋረዳዊ ሥነ-ሕላዌ አንደሆነ ይታሰባል፤ የተለየ ሳይሆን)
2. እግዚአብሔር አካላዊ ነው (ዘፍ. 1:26-27፤ 3:8)
3. እግዚአብሔር ሥነ-ምግባራዊ (ኢቲካል) ነው (ዘጸ. 34:6፤ ነህ. 9:17፤ መዝ. 103:8-10)
4. እግዚአብሔር ሰዎችን በራሱ አምሳል ፈጠረ (ዘፍ. 1:26-27) ለኅብረት (ማለትም፤ ቁ. 2)። እሱ ቀናተኛ አምላክ ነው (ዘጸ. 20:2-3 ከአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን))
1. እግዚአብሔር ሦስት ዘላለማዊ፤ አካላዊ መገለጫዎች አሉት (ልዩ ርዕስ፤ ሥላሴ 8:11 ተመልከት)
2. እግዚአብሔር በፍጽምናውና በሙሉቱ በኢየሱስ ተገልጧል (ዮሐንስ 1:1-14፤ ቆላ. 1:15-19፤ ዕብ. 1:2-3)
3. ለወደቀው ሰው መቤጥ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ የአንድያ ልጁ መሥዋዕትነታዊ ስጦታ ነው (ኢሳይያስ 53፤ ማርቆስ 10:45፤ 2ቆሮ. 5:21፤ ፊሊጵ. 2:6-11፤ ዕብራውያን)

8:5 ጳውሎስ የመንፈሳዊ ሕላዌዎችን መኖር ያስረግጣል (ማለትም፤ መልካም እና ክፉ መላእክት እና አጋንንት) አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር በመጠቀም። ይህ የተለመደ የብኪ መረዳት ነው። 8:4 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

“አማልክት” የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን ኤሎሂም ነው። ይህም ባለ ብዙ ቁጥር ስም የሚያመለክተው

1. የእስራኤልን አምላክ (ነጠላ ግሥ በመጠቀም፤ ዘፍ. 1:1፤ ልዩ ርዕስ 2:8 ተመልከት)
2. የአሕዛብ አማልክት (ምሳ. ዘፍ. 35:2፤ ዘጸ. 12:12፤ ሌዋ. 19:4፤ ዘዳ. 6:14)
3. መልአካዊ ሕላዌዎች (1ሳሙ. 28:13፤ መዝ. 82:1፤6፤ 1ቆሮ. 10:19-21)

8: 6 “ለእኛ ግን አንድ አምላክ አለን” ይህ የአሁኑኑት ሥነ-መለኮታዊ ማረጋገጫ ነው። ቁ. 4 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

በሃይማኖት ታሪክ ስለ መለኮት በርካታ ምድብ ያላቸው እምነቶች አሉ።

1. አኒሚዝም፤ መንፈሳዊ ሕላዌዎች ከነገሮች ተፈጥሯዊ ሂደት ጋር ግንኙነት እንዳላቸው
2. ብዝሃነት፤ የብዙ አማልክት መኖር
3. ሄኖቴይዝም፤ በርካታ አማልክት፤ ነገር ግን ለእኛ አንድ ብቸኛ አምላክ (ማለትም፤ ነገድ፤ ሕዝብ፤ መልከዓ-ምድራዊ ስፍራ)
4. አሁኑኑት፤ የአንድ አምላክ ብቻ ሕላዌ (ፓንቶን የተባለውን ልዕላ አምላክ ሳይሆን)

ይህ ጽሑፍ የሚያስረግጠው የብዙ መንፈሳዊ ሕላዌ መኖርን ነው (ዝኪ. ቁ.5)፤ ነገር ግን አንድ ብቸኛ እውነተኛ አምላክ (ዝኪ. ቁ. 4፤ ልዩ ርዕስ አሁኑኑት 8:4 ላይ ተመልከት)። በይሁዲ ክርስቲያን ባህል ላሉት አንድ ብቻ ፈጣሪ/አዳኝ አምላክ አለ፤ እሱም በሦስት ዘላለማዊ አካላት የሚኖር። ልዩ ርዕስ 2:10 ተመልከት።

□ “አባት” ይህ አስደናቂ የሆነ የመለኮት ቅርበት፤ የግልነት፤ ቤተሰባዊ መጠሪያ ነው። እሱም እጽንዖት የሚሰጠው እግዚአብሔር በሁሉምጋ መሆኑን ነው። ይህ መሰሉ የአምላክ ገጽታ ሊታወቅ የሚችለው በራሱ መገለጥ ብቻ ነው፤ በሰዎች ፍልስፍና ወይም ግኝት ሳይሆን።

ምንም እንኳ ይህ ቤተሰባዊ መጠሪያ በብኪ ሳሳ ብሎ ቢጠቀስም (ዘዳ. 32:5-6፤ ኢሳ. 63:16፤ 64:8፤ ኤር. 31:9፤20፤ ሆሴ. 11:3-4፤ ሚል. 1:6፤ 2:10)፤ ይህንን አስደናቂ፤ ቀረቤታ፤ ዘይቤአዊ ተምሳሌት ሙሉ ለሙሉ የገለጠው ኢየሱስ፤ ወልድ ነው (ዝኪ. “አባታችን”፤ ማቴ. 6:9፤ 23:9፤ ኤፌ. 4:6፤ ሰዎች ማርቆስ 14:36)። ልዩ ርዕስ 1:3 ተመልከት)።

□ “ነገር ሁሉ ከእርሱ የሆነ” የእግዚአብሔርን ፈጣሪነት የሚያስረግጥ ነው (ዝኪ. 11:12፤ ሮሜ. 11:36፤ 2ቆሮ. 5:18፤ ቆላ. 1:16፤ ዕብ. 2:10)። ልዩ ርዕስ፤ በክፍ 15:20 ላይ ተመልከት።

□ “እኛም ለእርሱ የሆንን” እግዚአብሔር ዓለምን የፈጠረው ለሰው ልጆች መድረክ እንዲሆን ነው፤ ከእሱ ጋር ላለው ኅብረት። አንድ ጊዜ የሰው ልጆች ዐመጸኝነት ውጤት (ዘፍጥረት 3) በክርስቶስ በኩል ድል ከተነሣ በኋላና መመለስ ከሆነልን ወዲህ፤ ተገቢ ዓላማችንን እናውቃለን። አንድ ጊዜ የእግዚአብሔር አምሳል ለሰው ልጆች በክርስቶስ በኩል ከተመለሰ፤ ከዚያም ቀረቤታዊ፤ ግላዊ የሆነው የጌድን ኅብረት ተመልሷል።

▣ “አንዱ ጌታ፣ ኢየሱስ ክርስቶስ” “ጌታ” የሚለው መጠሪያ የሚያንጸባርቀው የብኪ ትርጉም የሆነውን ያህዌን ነው፤ እሱም የዕብራይስጡ ግሥ “መሆን” ነው (ዘጸ. 3:14፣ ልዩ ርዕስ 2:8)። አይሁድ ይህንን ቅዱስ ስም ለመናገር ይፈሩ ነበር፤ በከንቱ እንዳይጠሩት፣ ስለዚህ የዕብራይስጡን ቃል አደን ወይም ጌታን ተክተው ይጠራሉ።

ኢየሱስን ጌታ ብሎ መጥራት (ማለትም፣ *kurios* የዕብራይስጡ አደን የግሪክ አቻው ነው) የእሱን መለኮትነት የማጽኛ መንገድ እና ከያህዌ ጋር አንድ መሆኑን (ፊሊጵ. 2:11)፣ የአንድነቱ (አሁኑ) ጽንሰ-ሐሳብ ደግሞ ጠቃሚ ነው (ኤፌ. 4:5፣ 1ጢሞ. 2:5)።

ምንም እንኳን ጳውሎስ *Theos* (ቴዎስ) (ማለትም፣ እግዚአብሔር) በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ባይጠቀምም፣ እሱ ለኢየሱስ በሐዋ. 20:28፣ ሮሜ. 9:5፣ እና ቲቶ 2:13 እና *Theotētos* በቆላ. 2:9 ተጠቅሞበታል። በጳውሎስ አዕምሮ ኢየሱስ መለኮት ስለ መሆኑ ምንም ጥርጥር የለም። ጳውሎስ ጥብቅ የሆነ አሀዳዊ ነው። በዘላለም ሕላዌ የሆነ አንድ አምላክ በሦስት አካላዊ መግለጫዎች እንዴት እንደሚታይ ለይቶ አላስቀመጠም፣ ነገር ግን ያ የተለመደው መደምደሚያ ነው። ልዩ ርዕስ፡ ሥላሴ 2:10 ላይ ተመልከት።

▣ “ሁሉም ነገሮች በእርሱ የሆኑ፣ እኛም በእሱ የሆንን” ኢየሱስ በፍጥረት ላይ የአብ ወኪል ነበር (ዮሐንስ 1:3፣ ቆላ. 1:16፣ ዕብ. 1:2)። ይህም ሰውኛ ለሆነው ጥበብ ሚና ነበር በምሳሌ 8:22-31። ጥበብ በዕብራይስጥ አንስታይ ነች (ምሳ. 8:1-21) ምክንያቱም “ጥበብ” የሚለው ስም (BDB 315) አንስታይ ጾታ ስም ስለሆነች ነው። በዚህ አንቀጽ ክርክር እናያለን፣ በአሁኑ ላይ ያለንን ማረጋገጫ እና አዲስ ኪዳን ስለ ሥላሴ ያለው መገለጥ መካከል። ልዩ ርዕስ 2:10 ላይ ተመልከት።

1 ቆሮንቶስ፡ 8:7-13
ነገር ግን ይህ እውቀት በሁሉ ዘንድ አይገኝም፤ አንዳንዶች ግን ጣዖትን እስከ አሁን ድረስ ስለ ለመዱ። ለጣዖት የተሠዋ ነው ብለው ይበላሉና ሕሊናቸው ደካማ ስለ ሆነ ይረከሳል። ስሙብል ግን ወደ እግዚአብሔር አያቀርቡም፤ ባንበላም ምንም አይገድለንም ብንበላም ምንም አይተርፈንም። ሳዱ ግን ይህ መብታችሁ ለደካሞች ዕንቅፋት እንዳይሆንባቸው ተጠንቀቁ። ስንተ እውቀት ያለህ በጣዖት ቤት በማዕድ ስትቀመጥ አንድ ሰው ቢያይህ፣ ደካማ ሰው ቢሆን ለጣዖት የተሠዋውን ለመብላት ሕሊናው አይታነጽበትም? ስንተ እውቀትም ይህ ደካማ ይጠፋል፣ እርሱም ክርስቶስ የሞተለት ወንድም ነው። ስንዲህም ወንድሞችን እየበደላችሁ ደካማም የሆነውን ሕሊናቸውን እያቆሰላችሁ ክርስቶስን ትብድላላችሁ። ስለዚህም መብል ወንድሜን የሚያሰናክለው ከሆነ፣ ወንድሜን እንዳላሰናክለው ለዘላለም ከቶ ሥጋ አልበላም።

8:7 “ሆኖም ይህ እውቀት በሁሉም ሰዎች ዘንድ የለም” እንደ ዐውደ-ጽሑፉ ይህ የሚያመለክተው “ደካማ” እና “ብርቱ” ክርስቲያንን ነው (ሮሜ 14:1፣2፣14፣22-23፣ 15:1)። “ደካማ” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የሚያመለክተው ቀድሞ ባልተለወጠ ሕይወት በአንዱ የነበረውን ባዕድ አምልኮ ወይም ሕጋዊነት ነው። ይህም ቁ. 1 ላይ ያለውን ስላቅ እና በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የነበሩትን አንዳንድ ትምክህተኛ አንጃዎች እና ለጥበብና ለእውቀት ይሰጡ የነበሩትን አጽንዖት ዘር ብሎ የሚመለከት ነው (ዝክ. ቁ. 11)።

▣ “የእነሱም ሕሊና ደካማ ስለሆነ ይረከሳል” አማኞች ባለን ብርሃን በእምነት መመላለስ ይኖርብናል (ሮሜ 14:23)፣ ይህ እውቀት ስሕተት ያለበት ወይም ከመንፈሳዊነት አኳያ ሕፃንነት ሆኖ እንኳ ሳለ። አማኞች ኃላፊነት ያለባቸው በተረዱት ብቻ ነው።

ጳውሎስ ይህንን ቃል “ሕሊና” በቆሮንቶስ መልዕክቶች ዘወትር ይጠቀማል (ዝክ. 4:4፣ 8:7፣10፣12፣ 10:25፣27፣28፣29፣ 2ቆሮ. 1:12፣ 4:2፣ 5:11)። እሱም የሚያመለክተው ለምራላዊ ውስጣዊ ስሜት ነው፣ የትኛው ተገቢ እንደ ሆነና የትኛው ተገቢ እንዳልሆነ (ሐዋ. 23:1)። ሕሊናችን ባለፈው ሕይወታችን፣ በደካማ ምርጫችን፣ ወይም በእግዚአብሔር መንፈስ ተጽዕኖ ሊያርፍበት ይችላል። እሱም እንከን የሌለው ምሪት አይደለም፣ ግን የግለሰቦችን የእምነት ዳርቻ ይወስናል። ስለዚህ፣ ሕሊናችንን ለመረበሽ፣ ምንም እንኳ ስሕተትና ደካማ ቢሆንም፣ ዋነኛው የእምነት ችግር ነው።

የአማኝ ሕሊና በእግዚአብሔር ቃል እና በእግዚአብሔር መንፈስ በጣም በጣም መቀረጽ ያሻዋል (1ጢሞ. 3:9)። እግዚአብሔር አማኞችን ባላቸው ብርሃን ነው የሚዳኛቸው (ማለትም፣ ደካማ ወይም ብርቱ)፣ ነገር ግን ሁላችንም ለመጽሐፍ ቅዱስ እና ለመንፈስ ቅዱስ ክፍት መሆን ይጠበቅብናል፣ ለብዙ ብርሃንና በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እውቀት ለማደግ። “ሕሊና” የሚለውን ሙሉ ማስታወሻ 10:20 ላይ ተመልከት። ልዩ ርዕስ፡ ድክመት በ2ቆሮ. 12:9 ተመልከት”

▣ “ይረከሳል” ይህ ቃል በቅድሚያ የሚያመለክተው ንጹሕ ያልሆነ ልብስን ነው (ዘካ. 3:3-4፣ ይሁዳ 23፣ ራዕ. 3:4)። እሱም በዘይቤነት ጥቅም ላይ የዋለው ለምራል ብክለት ነው (ራዕ. 14:4)።

እስገራሚ የሚሆነው ቃል ደካማ አማኞችን እነሱም የራሳቸውን የእምነት ወሰን የጣሱትን ምን እንደ ሆኑ ለመግለጽ ጥቅም ላይ መዋሉ ነው። እግዚአብሔር ልብን በእያንዳንዱ ሁኔታ ውስጥ ይመለከታል። የእምነት መረዳታችንን መሰበር፣ ደካማም ሆነ ተገቢ ያልሆነ ቢሆን፣ ጽኑ የሆነ የእምነት ስብራት ነው!

8.8 “ምግብ ግን ወደ እግዚአብሔር አያቀርቡም” ይህ የሚያሳየን የስሕተትን ሥነ-መለኮት ነው፣ እና እሱም ሁለቱም ማለትም፣ ተዓቅቦን የሚያጸኑ፣ ወይም የአይሁድን ሕጋዊነት፣ አልፎ ተርፎም ጽንፈኛ ነጻነትን የሚያጸኑትን። መብላትም ሆነ አለመብላት በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት አያስገኝልንም (ሮሜ 14:14፣23፣ ማርቆስ 7:18-23)። የእግዚአብሔር ፍቅር ራስን በመካድ ፍቅር ይገለጻል፣ ለሌሎች ወንድሞችና እኅቶች በክርስቶስ በኩል በክርስቲያን ኅብረት ውስጥ ላለው ሰላምና ብስለት ቁልፍ ነው።

▣ “ማቅረብ” ልዩ ርዕስ፡ የተትረፈረፈ. 2ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

▣ “እንደ... እንደ” ሁለት፣ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ሐረጎች አሉ፣ ቁ. 8 ላይ፣ እነሱም ጽኑ ድርጊትን የሚያሳዩ።

8:9

አአመመቅ፣

አየተመት

አኪጀት

“ነገር ግን ይህ ነጻነታችሁ ለደካሞች እንቅፋት እንዳይሆን ተጠንቀቁ”

“ነገር ግን ተጠንቀቁ፣ ይህ ነጻነታችሁ ለደካሞች ማሰናከያ እንዳይሆን”

አኢት “ነገር ግን የነጻነታችሁ ድርጊት በእምነታቸው ደካማ የሆኑትን ወደ ኃጢአት አንዳይጥላቸው ተጠንቀቁ”
አኢመቅ “ሆኖም ግን ይህ የእናንተ ነጻነት ያልጸኑትን እንዳያሰናክል ተጠንቀቁ”

ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። ክርስቲያናዊ ነጻነት (ማለትም፣ *exousia*፣ ዝክ. 9:4፣5፣6፣ 12፣18) በፍቅር ቁጥጥር ሥር መሆን አለበት ወይም እሱ የፍቃድ ወረቀት ይሆናል (ዝክ. 10:23-33፣ 13:1-13፣ ሮሜ. 14:1-15:13)። እኛ የወንድማችን ጠባቂዎች ነን!

ይህ የክርስቲያን ነጻነትና ኃላፊነት ርዕሰ-ሐሳብ በሮሜ 14:1-15:13 ደግሞ ተብራርቷል። በሮሜ ምዕራፍ 14 እና 15 ላይ ያስፈርኩትን ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ሐታታ በቆሮ. 6:12 ላይ ተመልከት።

8:10 “እንደ” ይህም ሌላኛው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ነው፣ እሱም ጽኑ ድርጊት የሆነ። የቁ.10 ሰዋሰው “አዎን” የሚል ምላሽ ይጠብቃል።

አአመቅ፣

አኪጀት “አንተ እውቀት ያለህ በጣዎት ቤት ማዕድ ላይ ስትቀመጥ አንዱ ቢያይህ”
አየተመት “አንተ እውቀት ያለህ በጣዎት ቤት ስትመገብ ሌሎች ቢያዩህ”
አኢት “አንተ ‘እውቀት’ አለህ የተባልከውን፣ በዚህ ጉዳይ ላይ ሕሊናው ደክም ያለ ሰው፣ በጣዎት ቤት ስትመገብ ተመልክቶሃል ብንል”

አኢመቅ “አንተም እውቀት ያለህ በሐሰተኛ ጣዎት ቤት ተቀምጠህ አይቶሃል ብንል”

ይህ ሐረግ በአአመቅ እና አኪጀት ላይ በአሻሚነት ነው የተተረጎመው። ፈሊጣዊዎቹ፣ አቻና ጠበቅ ያሉት ትርጓሜዎች አኢት እና አኢመቅ አስተሳሰቡን ይዘውታል።

ጳውሎስ የሚያመለክተው ወደ ቁ. 1-4 ተመልሶ ይጠቅሳል። ብርቱዎቹ አማኞች አንድ አምላክ ብቻ መኖሩን ያምናሉ (ዝክ. ቁ. 4)። ደካማ አማኞች ባለፈው ተጽዕኖ ገና እንደ ተያዙ ነው። ብርቱ አማኞች ወደ ኋላ ጎንበስ ይላሉ፣ በክርስቶስ ደካማ ወንድሞቻቸውንና እንቶቻቸውን ላለማሰናክል፣ ወይም ትሕትና ፈላጊዎች (ዝክ. ቁ. 1)።

እውነተኛ መንፈሳዊ ጥንካሬ እውቀት ብቻ አይደለም፣ ነገር ግን ለሌሎች አማኞች ፍቅራዊ የሆነ ድርጊትን ማሳየት ነው፣ ለደካሞች እንኳ፣ ለባዕድ አምላኪዎች፣ ለሕጋውያን፣ ለተዓቅቧውያን፣ ላልበሰሉ! እውነተኛ እውቀት አንዱን ትሑት መጋቢ ያደርገዋል፣ በክርስቶስ በኩል ከእግዚአብሔር እንዲያው ባገኘው ጸጋ!

□ “በጣዎት ቤት በማዕድ መቀመጥ” 10:14-22 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

አአመቅ

አኪጀት “መበረታታት”
አየተመት “ለመብላት መነሣሣት”
አኢት “ለመብላት መበረታታት”
አኢመቅ “ይሄስ እንዲበላ አያበረታታውምን”
አኢመቅ “ለመብላት ሊበረታታ ይችላል”

“መገንባት” ወይም “ማነጻ” የሚለው ቃል ቁ. 1 ላይ እንዳለው ነው። እዚህ ጥቅም ላይ የዋለው አንድም

1. ስላቃዊ መልክ፣ ይሄውም ስለ በብርቱ ወንድም ድርጊት በኩል የሆነ አፍራሽ ተጽዕኖ
2. ከቆሮንቶስ መልዕክት የተጠቀሰ በእምነታቸው ደክም ያሉትን እንዴት መርዳት እንደሚቻል ጋር የተያያዘ

8:11

አአመቅ “በአንተ እውቀት አማካኝነትም ይሄ ደካማ ይጠፋል፣ እሱም ክርስቶስ የሞተለት ወንድም”
አኪጀት “እኛም ባንተ እውቀት ምክንያት ደካማ ወንድም ይጠፋል፣ እሱም ክርስቶስ የሞተለት”
አየተመት “ስለዚህ ባንተ እውቀት ምክንያት እነዚያ ደካማ አማኞች፣ ክርስቶስም የሞተላቸው ይጠፋሉ”
አኢት “እኛም ይሄ ደካማ ሰው፣ ወንድምህ እሱም ክርስቶስ የሞተለት፣ ባንተ ‘እውቀት’ ምክንያት ይጠፋል”
አኢመቅ “እኛም ባንተ እውቀት ምክንያት ይህ ወንድም እሱም ክርስቶስ የሞተለት፣ ለአዲጋ እንደተጋለጠ ሆኖ ይጠፋል”

የግሪኩ ዓረፍተ-ነገር ቅደም ተከተል “በአንተ” ለሚለው አጽንዖት ይሰጣል (ማለትም፣ ይህም የያዛችሁት የላቀ እውቀት ተብሎ ይጠራል)። የአንድ ክርስቲያን ነጻነት ሌላኛውን ክርስቲያን ሲያጠፋ፣ ያ ነጻነት ጥፋት ነው ማለት ነው (ሮሜ 14:15፣20)።

ይህ ስላቃዊ አስተያየት ነው፣ ቁ. 10 ላይ እንዳለው። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በእውቀታቸው ይመኩ ነበር (8:1)። እዚህ ጳውሎስ የሚያሳየው እውቀት ጥፋት እንደሚሆን ነው። ጳውሎስ ዘወትር “የበረታውን” ወንድም በጽኑ ያስጠነቅቀዋል፣ “ለደከመው” ወንድም ትዕግሥትና መቆርቆር እንዲኖረው፣ ክርስቶስ ለሁለቱም ስላለው ፍቅር ምክንያት።

“መውደም፣” “ጥፋት፣” “መደምሰስ” የሚሉት ቃላት መተርጎም ያለባቸው በሮሜ 14:22-23 ገለጸ በኩል ነው፣ ፍቸውም “ሌላው ኃጢአት እንዲሠራ ምክንያት መሆን፣” ነው፣ ይህም ቃሉ እዚህ ጥቅም ላይ የዋለው በምስያኔት ነው። ይህ የመጨረሻ ጥፋት አይደለም፣ ጊዜያዊ እንጂ፣ ሆኖም የከፋ ነው፣ በመንፈሳዊ እድገት ወደ ኋላ ያስቀራል።

ልዩ ርዕስ፡ ጥፋት (*apollumi*/አፖሎሚ)

ይህ ቃል ስለ ዘላለማዊ ፍርድ እና መጥፋት የሥነ መለኮት አስተሳሰቦች ጋር በተያያዘ ታላቅ ግራ መጋባትን የፈጠረ ሰፊ ትርጉሞች ያለው መስክ ነው። ቃሉ «አፖ» [*apo*] እና «አሎሚ» [*ollumi*] የሚባሉ ሁለት የግሪክ ቃላት ጥምር ሲሆን መሠረታዊው ቀጥተኛ ትርጉምም ማፍረስ፣ ማጥፋት ማለት ነው።

ችግሩ ያለው የዚህ ቃል ዘይቤያዊ አጠቃቀም ላይ ነው። ይህ ቃል በግልጽ በ Louw and Nida's *Greek-English Lexicon of the*

New Testameጽ፣ Based on Semaጽtic domains፣ vol.2፣ p. 30. ይታያል። ይህ መጽሐፍ ስለዚህ ቃል ብዙ ትርጉሞችን ይዘረዝራል።

1. ማጥፋት (ለምሳሌ፡- ማቴ.10:28፣ሉቃ.5:37፣ዮሐንስ 10:10፣17:12፣የሐዋ.5:37፣ሮሜ 9:22 ከ vol. 1፣ ገጽ 232)
2. ማግኘት አለመቻል (ለምሳሌ፡-ማቴ.10:42፣ vol. 1፣ ገጽ 566)
3. ማጣት (ለምሳሌ፡-ሉቃ.15:8፣ vol. 1፣ ገጽ 566)
4. ሥፍራን አለመውጣት (ለምሳሌ፡- ሉቃ.15:4፣ vol. 1፣ ገጽ 330)
5. መሞት (ለምሳሌ፡- ማቴ.10:39፣ vol. 1፣ ገጽ 266)

Gerhard Kittel፣ *Theological dictionary of the New Testameጽ*፣ vol. 1፣ p.394 አራት ትርጉሞችን በመዘርዘር ለማስረዳት ይሞክራል፡

1. ማጥፋት ወይም መግደል (ለምሳሌ፡- ማቴ.2፣13፣ 27፣20፣ማር.3፣6፣9፣22፣ሉቃ.6፣9፣ 1ኛ ቆሮ.1፣9)
2. ማጣት ወይም በማጣት መሰቃየት (ለምሳሌ፡- ማር.9፣41፣ ሉቃ. 15፣4፣8)
3. መጥፋት (ለምሳሌ፡- ማቴ. 26፣52፣ማር.4፣38፣ሉቃ.11፣51፣ 13፣3፣5፣33፣ 15፣17፣ዮሐ.6፣12፣27፣ 1ኛ ቆሮ.10፣9፣10)
4. ማጣት (ለምሳሌ፡- ማቴ.5፣29-30፣ማር.2፣22፣ሉቃ.15፣4፣6፣24፣32፣21፣18፣የሐዋ.27፣34)

ከተሰጠው በመቀጠል «እንደ ተመሳሳዮቹ ወንጌላት ዘገባ ቁ.2 እና ቁ.4 ላይ ያሉት ቃላት ከዚህ ዓለም ጋር ሲያያዙ፣ በሌላ በኩል ደግሞ እንደ ጳውሎስ እና ዮሐንስ አገላለጽ ቁ.1 እና ቁ.3 ላይ ያሉት ከሚቀጥለው ዓለም ጋር ሊያያዙ ይችላሉ» (ገጽ. 394)።

እዚህ ጋ ነው ግራ መጋባት ያለው። ቃሉ ይህንን የመሠለ ሰፊ እና ልዩ ልዩ ትርጉሞች እና አጠቃቀሞች ያሉት እና የአ.ኪ. ጸሐፊዎች በልዩ ልዩ መንገዶች የተጠቀሙት ነው። ሮበርት ቢ. ጊድድለስቶን፣ ሲኖኒመስ አፍ ዘ አልድ ቴስታሜንት፣ በተሰኘው መጽሐፍ ገጽ 275-277 ላይ የተናገረውን አወደዋለሁ። እርሱ ቃሉን የሚያገናኘው በግብረ ገባቸው/ሥነ ምግባራቸው ከተበላሹ እና የዘላለምን ሞት ከሚጠበቁ፤ እና ከርስቶስን ከሚያውቁ እና የዘላለም ሕይወት ካላቸው ጋር ነው። የኋላኛው ቡድን «የዳኑ» ነው ሲሆን የቀድሞው ቡድን ደግሞ የጠፋ ነው።

እኔ በግሌ ይህ ቃል መጥፋትን ያመለክታል ብዬ አላምንም (cf. E. fudge፣ *The Fire That Consumes*). «ዘላለም» የሚለው ቃል በማቴ. 25:46 ውስጥ ለዘላለማዊ ቅጣት እና ዘላለማዊ ሕይወት የሚያገለግል ነው። ከዚህ ውስጥ አንዱን ዝቅ ማድረግ ሁለቱንም ዝቅ ማድረግ ነው።

8:12 “በወንድሞች ላይ ኃጢአትን በመሥራት... በክርስቶስ ላይ ኃጢአትን ትሠራላችሁ” ይህ ኃይለኛ መግለጫ ነው። ለእግዚአብሔር ያለን ፍቅር የሚገለጸው እርስ በርሳችን ባለን ፍቅር ነው። በአዲስ ኪዳን በርካታ ጊዜ፣ የሰዎች ድርጊት በአማኞች ላይ ሲደረጉ የሚታዩት በክርስቶስ ላይ እንደ ተደረጉ ነው የሚወስዱት (ሐዋ. 9:4፣5) እንዲሁም ለአማኞች የተደረጉ ነገሮችም ለክርስቶስ እንደተደረጉ ነው የሚታዩት (ማቴ. 25:40፣45)።

8:13 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ምግብ ነክ-ጉዳዮች አንዳንድ አማኞችን ግላዊ የእምነት ግምታቸውን እንዲያውኩ ምክንያት ይሆናቸዋል።

☐ “ማስናከል” ይህ የግሪክ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው እንስሳትን ለመጥለፍ ነው። እሱም በጥሬው የሚያመለክተው “የማጥመጃ መቆስቆሻ ዘንግ” ነው።

☐ “ዳግመኛ ለዘላለም ሥጋ አልበላም” ይህ ቁጥር በጣም ጠንካራ ሦስትዮሽ አሉታዊ አወቃቀር አለው (ሮሜ 14:21)። በክርስቶስ ያለ ነጻነት ሊያንጽ ይገባል ሊያፈርስ ሳይሆን። ያልለየለት አጽንዖት የሚሆነው፣ ጳውሎስ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ወይም በጣዖት ቤት እንደማይበላ ነው። ይህ ማለት ግን ጳውሎስ አትክልት-በል ነው ማለት አይደለም።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ይህ የተለየ ችግር የአንድ ወቅት ብቻ እንዳልሆነ ግልጽ ነው፤ ሆኖም፣ እዚህ ያለው ሁለንተናዊ መርሕ በእጅጉን ትርጉም ያለው ነው። ያንን መርሕ በራስህ ቃል ግለጽ።
2. አንዱ የአጋንንትን ድርጊት በዘመናችን ከዓለም ሃይማኖቶች ጋር እንዴት ያዛምዳል?
3. አንድ አምላክ ብቻ ካለ፣ ኢየሱስ እንዴት መለኮት ይሆናል?
4. በክርስቲያን ነጻነት እና በክርስቲያን ኃላፊነት መካከል ያለውን ዝምድና ግለጽ።
5. “ደካማ” እና “ብርቱ” አማኞችን ግለጽ።
6. ሁሉም አማኞች አትክልተ-በል መሆን አለባቸውን?

1ኛ ቆሮንቶስ 9

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
የሐዋርያ መብቶች	ራስን የመካድ ፈርጆች	የጳውሎስ መብቶች እንደ ሐዋርያ	የሐዋርያ መብቶችና ተግባራት	ለሐሰተኛ አማልክት የተሠዋ ምግብ (8:1-11:1) ጳውሎስ የራሱን ምሳሌ ፈለመ
9:1-2	9:1-18	9:1-2 9:3-7 9:8-12ሀ 9:12ለ-14	9:1-2 9:3-7 9:8-12ሀ 9:12ለ-14	9:1-14
9:12ለ-18		ጳውሎስ ሐዋርያዊ መብቶቹን ለመተው-ነጻ ነበር		
	ሰዎችን ሁሉ ማዳን	9:15-18	9:15-18	9:15-18
9:19-23	9:19-23	9:19-23	9:19-22 9:23-27	9:19-23
	ለአክሊል ተጋድሎ			
9:24-27	9:24-27	9:24-27		9:24-27

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መግለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ለ9:1-27

ሀ. ይህ ምዕራፍ የሚዛመደው ከምዕራፍ 8 ጋር ነው። በክርስቲያን መብት መካከል እና ኃላፊነትን በፍቅር ሚዛናዊ አድርጎ ለመጠበቅ ከመፈለግ አኳያ (ሮሜ. 14:1-15:13 እና 1ቆሮ. 8:1-11 እና 13:1-13)።

ለ. ከዐውደ-ጽሑፉ ግልጽ የሆነው፣ የጳውሎስ አመራርነት በተወሰነ ቡድን ወይም ቡድኖች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን መጠቃቱን ነው።

1. አንደበተ ርዕቱአነትን የሠለጠኑ ተዘዋዋሪ የአይሁድ መምህራን
 2. ጀማሪ ግኖስቲክስ
- ሐ. የተለያዩ ሰዎች ተውላጠ-ስሞች (እና የግሥ ቅርጾች) በዚህ ምዕራፍ ጥቅም ላይ የዋሉ።

1. አንደኛ መደብ ነጠላ፣ ቁ. 1-3፣6፣8፣15-23፣26-27
2. አንደኛ መደብ የብዙ፣ ቁ. 4-5፣10-11፣25
 - ሀ. ቁ. 6 ላይ በርናባስ በተለየ መልኩ ስለተጠቀሰ፣ እሱ ምናልባት ቁ. 4-5 ያለው እንደሚሆን ይገመታል
 - ለ. ቁ. 10-11 ላይ ጳውሎስ ሊያክል የሚፈልገው አጽሎስንና ሌሎች ተጋባዥ ሰባክያንን ነው፣ ጴጥሮስንም ቢሆን
 - ሐ. ጳውሎስ ዘወትር የአዘጋጆችን ብዙ ቁጥር “እኛ”ን ይጠቀማል፣ ስለ ራሱ ሲናገር

3. ሁለተኛ መደብ የብዙ፣ ቁ. 13፣24 የሚያመለክተው ቆሮንቶስኛን ነው፣ “ሙሉ” የእግዚአብሔርን ነገሮች እውቀት እንዳላቸው የሚገልጹ
4. የጳውሎስ ተውላጠ ስሞች አጠቃቀም እጅግ አስቸጋሪ ነው፣ እንዲሁም የበርካታ ግሪክ ጽሑፎች ምንጮች መለያየት

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 9፡1-2

እኔ ነጻ አይደለሁም? ሐዋርያስ አይደለሁም? ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን አላየሁትም? እናንተስ በጌታ ሥራዬ አይደላችሁም? የሐዋርያነቴ ማግኘትም በጌታ እናንተ ናችሁና ለሌሎች ሐዋርያ ባልሆን ለእናንተስ ምንም ቢሆን ሐዋርያ ነኝ።

9፡1 “እኔ ነጻ አይደለሁም” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ተከታታይ የሆኑ ጥያቄዎች አሉ። USB⁴ (የተመቅሶ⁴) አስራ አራት አለው፣ አመቅ (አአመመቅ) አስራ ስድስት አለው፣ አኪጀት (አኪጀት) አስራ አምስት አለው፣ አየተመት (አየተመት) አስራ ስድስት አለው፣ አእት (አእት) አስራ አራት አለው፣ እና አአመቅ (አአመቅ) አስራ ሁለት አለው። እነዚህ አስተያየቶች ይሁኑ ጥያቄዎች ርግጠኛ አይደለም (Ellingworth and Hatton፣ *A Handbook on Paul's First Letter to the Corinthians*፣ (የጳውሎስ የመጀመሪያው መልዕክት ወደ ቆሮንቶስ ማስታወሻ፣ 1ጽ 193)። ቁ. 1-2 ሁሉም “አዎን” የሚል ምላሽ ይሻሉ። ቁ. 6፣7፣10፣ እና 11 ላይ ያሉት ጥያቄዎች የተቀመጡት “አይደለም” ለሚል ምላሽ ነው።

ይህ “ነጻ” የሚለው አጠቃቀም በክርስቶስ ያለ መንፈሳዊ ነጻነትን ነው (ዝክ. 9፡19፣ 10፡29)፣ እንጂ የሮማን ነጻነት አይደለም (ማለትም፣ የፖለቲካ መብቶች)። አማኝ በክርስቶስ፣ አሁን የመንፈሱ ማደሪያ ነው፣ አሁን በክርስቶስ ተረድቷል፣ “ያለ መሆን” ነጻነት አለው፣ “የወደቀው እኔነት፣” “እኔ ልቅደም” የሚለው የዘፍጥረት 3 ነጻነት “ሌሎቹ ይቅደሙ” በሚል ተተክቷል፣ በወንጌል ያለው ነጻነት “ሌ... ነጻነት” አይደለም፣ ግን “ሌ... ነጻነት” ነው፣ እሱም ከፖለቲካዊ ነጻነት በእጅጉ የተለየ ነው፣ ይህም ከመልካሙና ከፉው የእውቀት ዛፍ ፍሬ በርግጥ የሆነ የወደቀው ስብዕና “ነጻነትን” ባግባቡ ሊይዝ አይችልም! ያልበሰሁ አማኞችም ቢሆኑ!

☐ “ጌታችንን ኢየሱስን አላየሁትም” ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመለካከት ነው፣ እሱም የሚያመለክተው ያለፈ ድርጊት ለአሁኑ የሕላዌ አቋም ውጤት ማስገኘቱን ነው። የጳውሎስ ሐዋርያዊነት ጥቃት የደረሰበት ከዋነኞቹ አስራ ሁለት አንዱ ስላልሆነ ነው። ለሐዋርያዊነት መመዘኛ የነበረው ኢየሱስ በምድራዊ ሕይወቱ በነበረ ጊዜ አብሮት የነበረ እና ትንሣኤውን ያየ ነው (ሐዋ. 1፡15-26)። ጳውሎስ የሚያስረግጠው የተነሣውን ኢየሱስን መመልከቱን ነው (ሐዋ. 9፡3፣17፣27፣ 22፡14፣ 1ቆሮ. 15፡8)። የጳውሎስ ጥሪ በክርስቶስ የተለየ ድርጊት ነው፣ ለአሕዛብ የተለየ ተልዕኮ፣ እሱም የተለየ መገለጥ የሚጠይቅ (ሐዋ. 18፡9፣ 23፡11)።

ጳውሎስ በግሉ በደማስቆ መንገድ ብቻ ኢየሱስን አላገኘም፣ ነገር ግን በርካታ ጊዜ በአገልግሎቱ፣ ኢየሱስ ወይም መልአክ እንደ ኢየሱስ ተወካይ፣ ተከስቶለታል ሊያበረታታው (ሐዋ. 18፡9-11፣ 22፡17-21)፣ በሐዋ. 27፡23።

☐ “እናንተስ በጌታ ሥራዬ አይደላችሁም” ለጳውሎስ ሐዋርያዊነት ማስረጃው የመሠረታቸው በርካታ አብያተ-ክርስቲያናት ናቸው፣ ቆሮንቶስም አንዱ ነው (ዝክ. 4፡15፣ 2ቆሮ. 3፡1-3)።

9፡2 “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም የሚያመለክተው የጳውሎስ ሥልጣን በቀድሞዋ ቤተ-ክርስቲያን በበርካታ አንጃዎች ተቀባይነትን አለማግኘቱን ነው (ሐዋ. 15 እና 1ጻትያ)።

☐ “የሐዋርያነቴ ማግኘትም በጌታ እናንተ ናችሁና” ማግኘትም በጥንታዊው ዓለም በቀለጠ ሰም ላይ የማግኘት ቀለበት ተከትቶ በደብዳቤው ወይም አቃፊው ላይ ይረገጥበታል። ይህም ውስጡ አንዳይከፈት ዋስትና ይሆናል፣ እሱም ማን ውስጡን እንደከፈተው ያመለክታል፣ እናም እሱ የውስጡን መጠበቅ ያሳያል፣ ይህም በተገቢው ሰው መላኩን። ይህን መሰሉ ማግኘትም ለክርስቲያን ርግጠኝነት ዘይቤ ሆኗል (ዮሐንስ 3፡33፣ ሮሜ 4፡11)።

ልዩ ርዕስ፡ ማህተም

ማህተም በጥንት ጊዜ እነዚህን ነገሮች ለማመልከት ውሏል

1. እውነት (ዮሐ 3፡33)
2. ባለቤትነትን (ዮሐ 6፡27፣ 2ጢሞ 2፡19፣ ራዕ 7፡2-3)
3. ደንበኝነትን ወይም ጥበቃን (ዘፍ 4፡15፣ ማቴ 27፡66፣ ሮሜ 15፡28፣ 2ቆሮ 1፡22፣ ኤፌ 1፡13፣ 4፡30)
4. የእግዚአብሔር የስጦታ ተስፋ ቃል እውነተኝነት ማረጋገጫ ምልክት ነው (ሮሜ 4፡11 እና 1ቆሮ 9፡2)

የዚህ ማህተም ጠቀሜታ የእግዚአብሔር ቁጣ እንዳያገኛቸው እግዚአብሔርን ሕዝቶች ለመለየት ነው። የሴጣን ምህተም የእርሱ የሆኑትን ለመለየት ሲያገለግል፣ እነዚህም የእግዚአብሔር ቁጣ የሚያርፋቸው ናቸው። በዮሐንስ ራዕይ ውስጥ “መከራ” (ትሊፕሲስ) ያላመኑት የሚያምኑትን ሲያሳድዱ ካለው ሃሳብ ጋር ሲገናኝ ፍርድ/ቁጣ (አርጅ ወይም ቱምስ) ሁል ጊዜ የሚገናኘው ያላመኑት በታጠቁታቸው ተፀፀተው ወደ ክርስቶስ በእምነት ዘወር ይሉ ዘንድ ከእግዚአብሔር የሚመጣቸው ፍርድ ነው። ይህ አዎንታዊ የሆነ የእግዚአብሔር ፍርድ በዘዳ 27-28 ላይ ከተገለፁት የኪዳን እርግማኖች/በረከቶች ላይ የሚታይ ነው።

1ቆሮንቶስ 9፡3-7

³⁻⁴ለሚመረምሩኝ መልሴ ይህ ነው። ልንበላና ልንጠጣ መብት የለንምን? ⁵እንደ ሌሎቹ ሐዋርያትና እንደ ጌታ ወንድሞች እንደ ኬፋም፣ እነሱ ሚስታችንን ይዘን ልንዘር መብት የለንምን? ⁶ወይስ ሥራን ለመተው መብት የሌለን እኔና በርናባስ ብቻ ነን? ⁷ከቶ በገዛ ገንዘቡ በወታደርነት የሚያገለግል ማን ነው? ወይስ ወይን ተክሎ ፍሬውን የማይበላ ማን ነው? ወይስ መንጋ እየጠበቀ ከመንጋው ወተት የማይጠጣ ማን ነው?

9:3 “መልሴ” ይህ ቃል (ማለትም፡ *apologia*) ጥቅም ላይ የዋለው “ለሕጋዊ መከላከያ (ምላሽ)” ነው (ሐዋ. 19:33፤ 22:1፤ 25:16፤ ፊሊጵ. 1:7፤ 17፤ 1ጴጥ. 3:15)። ከአገባብ አንጻር ቁ. 3 ከቁ. 2 ወይም ቁ. 4 ጋር ሊሄድ ይችላል። USB፣ አየተመት፣ እና አእት ከቁ. 4 ጋር እንደሚሄድ ሲያሳዩ፣ አኪጀት እና አኪመቅ አንቀጹን አይቆራርጡትም፤ በየትኛውም ነጥብ ላይ።

▣ “ለሚመረምሩኝ” ጳውሎስ በተወሰኑ ቡድኖች ወይም ሥነ-መለኮታዊ አንጃዎች በቆሮንቶስ ተመርምሯል (ዝክ. 2:15፤ 4:3)። እነሱ የሚሉትም

- 1. እሱ እውነተኛ ሐዋርያ እንዳልሆነ
- 2. እሱ የኢየሩሳሌምን ሐዋርያት መልዕክት እንደ ለወጠ
- 3. እሱ ለገንዘብ ብቻ እንደሚሰብክ

እነዚህ ክስቶች ተለይተው አልተቀመጡም፤ ነገር ግን ታሪካዊ መቼትን እና ጳውሎስ ለማንሳት የመረጣቸውን ርዕሰ-ጉዳዮች ታሳቢ ያደረጉ ናቸው።

9:4 ይህ በተከታታይ ጥያቄዎች ይጀምራል (ዝክ. ቁ. 4-7) ይህም ጳውሎስ የሐዋርያነት መብቱ በአጥቢያ አብያተ-ክርስቲያናት ድጋፍ እንዲያገኝ ያስረግጣል። ሆኖም እሱ በግሉ መብቶቹን ለመጠቀም አልመረጠም (ዝክ. 9:15፤ 18፤ 1ተሰ. 2:6)፤ ነገር ግን የሌሎች ክርስቲያን ሠራተኞችን መብቶች ያስረግጣል።

9:5 “ይዘን ልንሄድ... እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት” ይዘቱ በቀጥታ አያስረግጥም፤ ሚስት ማግባት የሐዋርያት መብት መሆኑን፣ ምንም እንኳ ይህ በርግጥ አንድምታው ቢሆንም፣ ነገር ግን የሐዋርያት መብቶች እነሱንና ሚስቶቻቸውን ቤተ-ክርስቲያን እንድትደግፍ ነው።

“ሐዋርያት” የሚለው ቃል ሊያመለክት የሚችለው አስራ ሁለቱን ወይም ሰፊ ያለ የቃሉ አጠቃቀምን ነው (ሐዋ 14:4፤ 14፤ ሮሜ. 16:6-7፤ 1ቆሮ. 4:9፤ ገላ. 1:9፤ ኤፌ. 4:11፤ ፊሊጵ. 2:25፤ 1ተሰ. 2:6)። ጴጥሮስ ተለይቶ ስለተሰየመ፣ ለኋለኛው ቡድን አንድምታ ይኖረዋል። ደግሞም ሌላ ማለት የሚቻለው አንዱ ቡድን (ማለትም፣ አንደኛው አንጃ) በዚህ ቤተ-ክርስቲያን የጴጥሮስን ሐዋርያነት አልቆታል (ከፍ አድርጎታል) (ዝክ. 1:12፤ 3:22)።

አኪመመቅ፣ አኪጀት፣

አየተመት፣ አዓት

“አማኝ የሆነች ሚስት”

አእት፣ አኪመቅ፣

አእመቅ

“ክርስቲያን ሚስት”

በግሪክ ድርብ ጥንድ ስሞች አሉ፣ “እኅት፣ ሚስት፣” እሱም በፈሊጣዊነት “አማኝ የሆነች ሚስት” ለማለት። ታሪካዊው ችግር የሚሆነው ይህ እንዴት ይዛመዳል ነው

- 1. አያሱስን የተጎዳኙት ሴቶች እና ሐዋርያዊውን ቡድን ይረዱ የነበሩት (ማቴ. 27:55፤ ማርቆስ 15:40-41)
- 2. 7:36-38 ላይ የተገለጹት ሴቶች (ማለትም፣ ሴት ልጅ፣ ወይም ድንግል ጓደኛ ወይም እጮኛ)
- 3. የቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ሚስቶች አገልግሎት ከዲያቆናት ጋር ተመሳሳይ ነው፣ ሮሜ 16:1 ወይም “የሙት ሚስቶች ሚና” የአረኞች (1ጢሞ. 3:11፤ 5:9-10)

ምናልባት ሁሉም ዋነኞቹ አስራ ሁለቶች አግብተው ይሆናል፤ ምክንያቱም ያለማግባት በአይሁድ ዘንድ እምብዛም በመሆኑ። አይሁድ የሚያገቡት በዘፍ. 1:28፤ 9:1፤ 7 ባለው ትዕዛዝ መሠረት ነው።

▣ “እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት” “ሐዋርያ” የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን በርካታ ትርጉሞች አሉት።

- 1. በአያሱስ የተጠሩት እና በምድራዊ ሕይወቱ ይከተሉት የነበሩት
- 2. ጳውሎስ የተጠራው በልዩ ራዕይ ነው፣ በደማስቆ መንገድ ላይ
- 3. በቤተ-ክርስቲያን ቀጣይነት ያለው ስጦታ (ኤፌ. 4:11)፣ እሱም በርካታ ስዎችን የሚያካትት

እዚህ ያለው ዐውደ-ጽሑፋዊ ጉዳይ የጳውሎስን ዝርዝር ምን እናድርገው ነው።

- 1. ሌሎች ሐዋርያት
- 2. የጌታ ወንድሞች
- 3. ኬፋ
- 4. በርናባስ እና ጳውሎስ

▣ “የጌታ ወንድሞች” ጄሮም (346-420) እነዚህ የጌታ ያክስትና ያጎት ልጆች እንደሆኑ ያምናል፤ ኢ.ጲ.ፋነስ (310-403) እንደሚለው ከዮሴፍ የቀድሞ ጋብቻ የሆኑ ልጆች ናቸው ይላል። እነዚህ ሁለቱም ትርጉሞች በግልጽ የሚዛመዱት፣ የሮም ካቶሊኮች እያሳደጉት የመጡት ስለ ማርያም ካላቸው ቅድመ-ግምት ጋር ነው እንጂ ከአዲስ ኪዳን ጋር አይደለም። ማርያም ከአያሱስ በኋላ ተጨማሪ ልጆች ነበሯት (ማቴ. 12:26፤ 13:55፤ ማርቆስ 6:3፤ ዮሐንስ 2:12፤ 7:3፤ 5፤ 10፤ ሐዋ. 1:14፤ ገላ. 1:19)።

እሱም ሊያመለክት የሚችለው፣ የአያሱስ ከፊል ወንድሞች፣ በቤተ-ክርስቲያን ንቁ ተሳታፊ የነበሩት፣ አመራር እንደነበሩ ይታሰባል። እንደ እውነቱ ከሆነ፣ አንደኛው የአያሱስ ዘመድ የኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን መሪ ነበር፤ ለበርካታ ትውልዶች፣ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን፣ ከያዕቆብ ጀምሮ።

▣ “ኬፋ” ይህ አራማዊ ቅርጽ ነው፣ ለግሪኩ ጴጥሮስ፣ የእሱም ፍቺ ግዙፍ ቋጥኝ ወይም ዐለት ማለት ነው (ዝክ. ማቴ. 8:14፤ ዮሐንስ 1:42)። ኬፋ አግብቷል (ማርቆስ 1:30)።

ጳውሎስ ጴጥሮስን “ኬፋ” ብሎ ነው የሚጠራው በቆሮ. 1:12፤ 3:22፤ 9:5፤ 15:5 እና ገላ. 1:18፤ 2:9፤ ነገር ግን በገላ. 2:7፤ 8፤ 11፤ 14 ጴጥሮስ ብሎ ነው የሚጠራው። ምንም ዓይነት ሥነ-መለኮታዊ ልዩነት ያለ አይመስልም፤ ይልቁንም ጽሑፋዊ ልዩነት ከመኖሩ በቀር። እሱ በየስፍራው በወንጌላት ጴጥሮስ ተብሎ ነው የሚጠራው፣ ከዮሐንስ 1:42 በቀር።

አስገራሚ የሚሆነው ቤተ-ክርስቲያን ከጴጥሮስ ጋር የሚያያዘውን በጣም ብዙ መሥራቷ ነው (ማለትም፣ ጴጥሮስ) እና “ይህ ዐለት” (ማለትም፣ ጴጥራ) በማቴ. 16:18። ኢየሱስ የሚናገረው አራምኛ ነበር እናም ምንም ዓይነት የቃላት ልዩነት አልበረም፣ በዛ ቋንቋ።

9:6 “በርናባስ” በርናባስም ደግሞ ሐዋርያ ተብሎ ተጠርቷል፣ ይህም የቃሉን ሰፊ አጠቃቀም ያሳያል (ኤፌ. 4:11) ከመነሻዎቹ አስራ ሁለት ይልቅ (ሐዋ. 14:14፣ 18:5)።

ልዩ ርዕስ፡ በርናባስ

- I. ሰውየው
 - ሀ. በቆጵሮስ ተወለደ (ሐዋ. 4:36)
 - ለ. ከሌዊ ነገድ ነው (ሐዋ. 4:36)
 - ሐ. የቅጽል ስሙ “የመጽናናት ልጅ” (ሐዋ. 4:36፤ 11:23)
 - መ. የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አባል (ሐዋ. 11:22)
 - ሠ. የትንቢትና የማስተማር መንፈሳዊ ስጦታ አለው (ሐዋ. 13:1)
 - ረ. ሐዋርያ ተብሎ ተጠርቷል (ሐዋ. 14:14)
- II. አገልግሎቱ
 - ሀ. በኢየሩሳሌም
 1. ንብረቱን ሸጦ ያለውን ገንዘብ ሁሉ ለሐዋርያት ሰጠ፣ ድሆችን ለመርዳት (ሐዋ. 4:34)
 2. የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪ ነበር (ሐዋ. 11:22)
 - ለ. ከጳውሎስ ጋር
 1. የጳውሎስን መለወጥ እውነትነት ካሙት መካከል የመጀመሪያው ነበር (ሐዋ. 11:24)።
 2. ጳውሎስን ለመፈለግና ለማግኘት የአንጾኪያ ኦሪጎስ ቤተ ክርስቲያን ለመደገፍ ወደ ጠርሴስ ተገዟል (ሐዋ. 11:24-26)።
 3. የአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን በርናባስንና ጳውሎስን ለድሆች ዕርዳታ በማስያዝ ወደ ኢየሩሳሌም ልካለች (ሐዋ. 11:29-30)።
 4. በርናባስና ጳውሎስ የመጀመሪያውን ሚሲዮናዊ ተልዕኮ ተገዝተዋል (ሐዋ. 13:1-3)
 5. በርናባስ በቆጵሮስ የቡድን መሪ ነበር (የትውልድ ደሴቱ)፣ ነገር ግን የጳውሎስ መሪነት እውቅና እንዳገኘ (ሐዋ. 13:13)
 6. እነሱም ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በአሕዛብ መካከል የፈጸሙትን ተግባር ሪፖርቱን አስረድተዋል፣ በሰነድም አስመዘግበዋል፣ (ሐዋ. 15፣ የኢየሩሌም ምክር ቤት ለሚባለው)።
 7. በርናባስና ጳውሎስ የመጀመሪያውን አለመግባባት፣ ስለ አይሁድ የምግብ ሕግጋት እና የአሕዛብ ኅብረት ተመዝግቧል፣ ገላ. 2:11-14።
 8. በርናባስና ጳውሎስ ሁለተኛውን ሚሲዮናዊ ጉዞ አቀዱ፣ በገር ግን በበርናባስ የወንድም ልጅ፣ የሐንስ ማርቆስ አማካኝነት አለመግባባት ተፈጠረ (ቆላ. 4:10)። የመጀመሪያውን ሚሲዮናዊ ተልዕኮ ሥራውን የተወ (ሐዋ. 13:13)። ጳውሎስ ሊወስደው እምቢ አለ፣ በሁለተኛው ጉዞው ላይ፣ ስለሆነም ቡድኑ ተለያየ (ሐዋ. 15:36-41)። ይህም ሁለት ቡድኖችን ፈጠረ (ማለትም፣ በርናባስ)የሐንስ ማርቆስ እና ጳውሎስ)ሲላስ)።
- III. የቤተ ክርስቲያን ባህል (ኢየሱስ)
 - ሀ. በርናባስ፣ ኢየሱስ ከላካቸው ከሰባዎቹ አንዱ ነበር (ሉቃስ 10:1-20)።
 - ለ. የሞተውም እንደ ክርስቲያን ሠማዕት በትውልድ ደሴቱ፣ በቆጵሮስ ነው።
 - ሐ. ተርቱሊያን እንደሚለው እሱ የዕብራውያንን መልእክት ጽፏል።
 - መ. የአሌክሳንደሪያው ክሌሙንት እንደሚለው የበርናባስ መልእክት የሚል አዋልድ መጽሐፍ አለው።

- ▣ አለመመቅ “ሥራን ለመተው መብት የሌለን”
- አኪጀት “ሥራን ለመተው መብት የሌላቸው”
- አየተመት “ለኑሮ የሆነውን ሥራ ለመተው መብት የሌላቸው”
- አእት “ለእኛ ኑሮ የግድ መሥራት ያለባቸው ብቸኞች”
- አኢመቅ “ሥራን ለማቆም ምንም መብት የሌላቸው ብቸኞች”

ራቢዎች (የአይሁድ መምህራን) የጉልበት ሥራን ከብር ያስረግጣሉ። ሁሉም ራቢዎች ሃይማኖታዊ ያልሆነ ሥራ ሊኖራቸው ግድ ነው፣ ምክንያቱም የያህዌህን እውነት አስተምሮ ገንዘብ መቀበል እንደ ኃጢአት ይቆጠር ስለነበር ነው (Pirke Abot 1:13፤ 4:7)። ጳውሎስ እንደ ወንጌል ሰባኪ መብቱን መጠቀምን አልመረጠም (ቁ. 18)፣ ይህ ሊሆን የሚችለው (1) በአይሁድ ውርሱ ወይም (2) አንዳንዶች እሱን ሰዎችን የሚያስገድደው ለገንዘብ ነው እያሉ ስለሚቃወሙት (ሐዋ. 20:33፤ 2ቆሮ. 11:7-12፤ 12:14-18)።

9:7-14 በእነዚህ ቁጥሮች በርካታ ምሳሌዎች አሉ፣ ከየዕለት ሕይወት የወጡ፣ እነሱም ምሳሌ ሆነው የሚያሳዩት የወንጌል ሠራተኞች ለኑሯቸው የሚሆነውን ደመወዝ ከሚያገለግሉት አብያተ-ክርስቲያናት ማግኘታቸው ተገቢነቱን የሚያሳይ (ሮሜ. 15:27)፣ (1) ወታደር፣ ቁ. 7፤ (2) የወይን ማሳ ባለቤት፣ ቁ. 7፤ (3) አረኛ፣ ቁ. 7፤ (4) በሬ፣ ቁ. 9፤ (5) አራሽ ገበሬ እና የሚወቃ፣ ቁ. 10፤ (6) ዘሪ፣ ቁ. 11፤ እና (7) ካህን፣ ቁ. 13።

1ቆሮነቶስ፡ 9:8-14
 ስይህን በሰው ሥልጣን ብቻ አላለሁን? ስሕግን ደግሞ ያን አይልምን? የሚያበራየውን በሬ አፉን አትሰር ተብሎ በሙሴ ሕግ ተጽፎአልና።

እግዚአብሔርስ ስለ በሬዎች ይገደዋል? ¹⁰ይህን የሚለው ፈጽሞ ስለ እኛ አይደለም? የሚያርስ በተስፋ ሊያርስ የሚያበራይም እንዲካፈል በተስፋ ሊያበራይ ስለሚገባው በእውነት ስለ እኛ ተጽፎአል። "እኛ መንፈሳዊን ነገር የዘራንላችሁ ከሆንን የእናንተን የሥጋዊን ነገር እኛ ብናጭድ ትልቅ ነገር ነውን? ¹²ሌሎች በእናንተ ላይ ይህን መብት የሚካፈሉ ከሆኑ እኛም ይልቁን እንዴታ? ነገር ግን የክርስቶስን ወንጌል እንዳንከለክል በሁሉ እንታገላለን እንጂ በዚህ መብት አልተጠቀምንም። ¹³በመቅደስ ነገር የሚያገለግሉ ከመቅደስ የሆነውን ነገርን እንዲመገቡ፤ በመሠዊያውም የሚጸኑ ከመሠዊያው እንዲካፈሉ አታውቁምን? ¹⁴እንዲሁ ደግሞ ወንጌልን የሚሰብኩ ከወንጌል ቀለብ እንዲቀበሉ ጌታ ደንግጎአል።

- 9:8
 አአመመቅ "በሰው ፍርድ መሠረት"
 አኪጀት "እንደ ተራ ሰው"
 አየተመት "በሰዎች ሥልጣን"
 አአት "በእነዚህ የየዕለት ምሳሌዎች ራሴን ለመወሰን"
 አአመቅ "በተራው የግለሰብ ጥበብ"

የግሪኩ ጽሑፍ "እንደ ሰዎች ሳይሆን" የሚል አለው (ማለትም፣ *anthrōpos*፣ እሱም ሰዎችን የሚያመለክት)። ጳውሎስ እነዚህን ተቃራኒ ሐረጎች በርካታ ጊዜ ተጠቅሟል (ዝክ. 3:3፤ 9:8፤ 15:32፤ ሮሜ. 3:5፤ ገላ. 1:11፤ 3:15)። ይህም የእሱ ፈሊጣዊ የማቃረኒያ መንገድ ነበር፤ ምድራዊ የሰዎች መንገዶችን ከአዲሱ መንፈስ-ቅዱስ ከመራው (ማለትም፣ የኢየሱስ ትምህርት ወይም የመንፈስ ቅዱስ ውስጠት) የማሰቢያ እና የማድረጊያ መንገድ።

9:9 "በሙሴ ሕግ ተጽፏል" የአይሁድ ጥያቄን የመመለሻ መንገድ ሥልጣን ካለው ስፍራ መጥቀስ ነበር፤ ከተቻለም ከሙሴ ጽሑፎች (ማለትም፣ ከዘፍ. - ዘዳ.)፤ ስለዚህ፣ ጳውሎስ ከዘዳ. 25:4 (1ጢ.ጥ. 5:18 ጠቅሷል)።

ልዩ ርዕስ: ጳውሎስ ስለ ሙሴ ሕግ የነበረው አመለካከት

- ሕግ መልካም እና ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰጠ ነበር (ሮሜ 7:12፣ 16 ያነጻጸሩ)
- ሀ. ወደ ጽድቅ የሚያመረን መንገድ አይደለም እንዲሁም በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት የሚንከተለው አይደለም (መረገም ሊሆንብ ይችላል ገላ 3 ጋር ያነጻጸሩ)
- ለ. ለአማኞች አሁንም ቢሆን የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው ምክንያቱም እግዚአብሔር ራሱን የገለጠበት ስለሆነ (ጳውሎስ አማኞችን ለመውቀስ እና ለመገሰጽ ብዙ ጊዜ ብሉይ ኪዳንን ይጠቀማል)
- ሐ. አማኞች በብሉይ ኪዳን ብዙ ትምህርት ያገኛሉ (ሮሜ 4:23-24፤ 15:4፤ 1ቆሮ 10:6፤11) ነገር ግን በብሉይ ኪዳን ድነትን አያገኙበትም (ሐዋ 15፤ ሮሜ 4፣ ገላ 3፣ ዕብ)
- መ. በአዲስ ኪዳን እነዚህን ግልጋሎቶች ይሰጣል፡

1. ኃጢአትን ያሳያል (ገላ 3:15-29)
2. ለተዋጀውን የሰው ልጅ በማህረሰቡ ውስጥ ምሪትን ይሰጣል
3. ለክርስቲያኖች ስነ ምግባር የተሞላበት ውሳኔን እንድያስተላልፉ ይረዳቸዋል።

ይህ በስነ መለኮት ውስጥ ከእርግጥን ወደ ባርኮት እና ጠቃሚነት መሸጋገር የሚታይ ጽንፍ ሲሆን ጳውሎስ ስለ ሙሴ ሕግ ያለውን መረዳት ለመገንዘብ በጣም አዳጋች ነው። ጀምሮ ስትዋርት የተባለ ሰው A MaN iN Christ፤ በተሰጠ መጽሐፍ የጳውሎስን እርስ በእርሳቸው የሚጋጩ የሚመስሉ አስተሳሰቦች እና ጽሑፎችን ገልጸዋል።

"እንድን አመለካከት እና አስተምህሮን በማዳበር ላይ ያለ አንድ ሰው በተለመደው ሁኔታ የሚጠቀመውን ቃል በተቻለው መልኩ ግለጽ በሆነ እና በማያሻ መልኩ ያስቀምጣል። የመልክቱን ዋና ሀሳብን የያዘውን ቃል በተቻለው መልኩ በማያሻማ መልኩ ለማስቀመጥ ጥረት ያደርጋል። በአንድ መጽሐፍ ውስጥ ቃሉ የሚኖረው ፍች በሁሉም መጽሐፍት ውስጥ ተመሳሳይ ፍች ይኖራቸዋል። ነገር ግን ከጳውሎስ ጽሑፎች ውስጥ እነዚህን ለመመለከት ብትሙክሩ ተስፋ አስቆራጭ ይሆንባኋል። ብዙ ቃላቶቹ ቋምነት የሚጎላቸው ናቸው። "ሕግ ቅዱስ" ነው ብሌ በአንድ ስፍራ ላይ ይጽፋል፤ "በእግዚአብሔር ሕግ በአእምሮዬ እደሰታለሁ" በማለት ይገልጻል (ሮሜ 7:21፣ 22) ነገረ ግን በሌላ ስፍራ ላይ ደግሞ የሕግን ሌላኛውን ገጽታ በመግለጽ "ክርስቶስ ከሕግ እርግጥን ዋጅቶናል" በማለት ይጽፋል። (ገላ 3:13)።

▣ "የሚያበራውን በሬ አፉን አትሰር" ይህ የተጠቀሰው ከሴፕቱዋጂንት (አሪት) ዘዳ. 25:4 ነው። "መሸበቢያ" የሚለው ቃል *phimōsies* ነው፤ እሱም በግሪክ ጽሑፎች P⁴⁶፣ N፣ A፣ B³፣ C፣ D^{b1c}፣ K፣ L፣ P፣ እና በኋለኞቹ ቅንፋዊ ትንንሽ ጽሑፎች የሚከሰት ነው። ይህም ደግሞ በጳውሎስ ጥቅስ በተመሳሳይ ጽሑፍ በ1ጢ.ጥ. 5:18 ጥቅም ላይ ውሏል።

ሆኖም፣ የUBS⁴ (የተመቅሶተ) አዘጋጆች የተለየውን *kēmōseis* መርጠዋል፤ እሱም ደግሞ ፍችው "መሸብብ" የሆነ በMSS B*፣ D*፣ F፣ እና G ላይ። የእነሱ አስተሳሰብ በአነስተኛ ጥቅም ላይ የዋለው ቃል (ምናልባትም ዘዬ ቃል) ዋነኛው ሊሆን ይችላል፤ ምክንያቱም ለሌላኛው ከሴፕቱዋጂንት ሊሆን ከቻለ በ1ጢ.ጥ.ቴዎስ የተጠቀሰውን ጸሐፊዎች ለምን ለውጡት? እንደ ዋነኛ የተመረጠው ቃል ምንም ዓይነት የትርጉም ልዩነት አያመጣም፤ ግን እሱ ጽሑፋዊ መርሐችን ያብራራል፤ በሱም ዘመናዊዎቹ የጽሑፍ ሐያሲያን የኮኔ ግሪክ ጽሑፎችን የሚገመግሙበት፤ በዚሁም ዋነኞቹን የእጅ ጽሑፍ የቃላት ሁኔታ ለመመለስ ሙከራ ያደርጉበታል። እዝል ሁለትን ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ጽሑፋዊ ሒስ (ትንተና)

"የታሕታይ ትንተና" ወይም "ጽሑፋዊ ሒስ" ችግሮች እና ንድፈ-ሐሳቦች አጭር ማብራሪያ።
 ሀ. ልዩነቶች እንዴት ተፈጠሩ

1. ሳይታሰብ ወይም በድንገት (አብዛኞቹ የተፈጠሩት)
 - ሀ. የዕይታ ስሕተት
 - (1) በእጅ ጽሑፍ ጊዜ ሁለተኛውን ማንበብ፣ ሁለት ተመሳሳይ ቃላት በሚመጡበት ወቅት፣ እናም በመካከሉ ያሉትን ቃላት በሙሉ መግደፍ (homoioteleuton)
 - (2) ድርብ ሆኔያት ያሏቸውን ቃላት መግደፍ (haplography)
 - (3) የአዕምሮ ስህተት፣ ሐረጎችን ወይም መስመርን የግሪኩን ጽሑፍ በመድገም (dittography)
 - ለ. የጆሮ ስሕተት በቃል ንባብ በሚደረግ ግልበጣ፣ ያነባበብ ስህተት ሲፈጠር (itacism)። የአነባበብ ስሕተቱ ዘወትር የሚፈጠረው ተመሳሳይ ድምጽ ባላቸው የግሪክ ቃላት ነው።
 - ሐ. የቀድሞዎቹ የግሪክ ጽሑፎች ምዕራፍ ወይም የቁጥር ክፍሎች የሏቸውም፣ ጥቂት ወይም ምንም ሥርዓተ-ነጥብ እና በቃላት መካከል ምድቦች አልነበራቸውም። ማለት የሚቻለው መልዕክቶቹ ወደ ተለያየ ስፍራ በሚመደቡበት ጊዜ የተለያዩ ቃላት መፈጠራቸውን ነው።
2. ሆን ተብሎ
 - ሀ. ለውጦች ተደርገዋል፣ የጽሑፉን ሰዋሰዋዊ ቅርጽ ለማሻሻል፣ በሚቀዱት ጽሑፎች
 - ለ. ለውጦች ተደርገዋል፣ ጽሑፉን ከሌሎቹ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጽሑፎች ጋር ለማመሳከር (ኅብራዊ ትይዩዎች)
 - ሐ. ለውጦች ተደርገዋል፣ ሁለት ወይም ከዚያም በላይ የሆኑ የተለያዩ ምንጫዎችን ወደ አንድ ረጅም የተደባቀ ጽሑፍ ለመቀየር (መደባለቅ)
 - መ. ለውጦች ተደርገዋል፣ በጽሑፉ ውስጥ ይኖራል ተብሎ የታሰበ ችግርን ለማረም (cf. Bart Ehrman፣ *The Orthodox Corruption of Scripture*፣ (የቃሉ ቀጥተኛዊ ብልሽቶች) ገጽ 146-50፣ ዕብ. 2፡9ን በተመለከተ)
 - ሠ. ሌሎች ተጨማሪ መረጃዎች፣ እንደ ታሪካዊ መቼት ወይም ትክክለኛ የጽሑፉ ትርጓሜ ተደርገው በአንድ ጸሐፊ በግርጌ ማስታወሻ ይቀመጡና በሁለተኛው ጸሐፊ ደግሞ በጽሑፉ ውስጥ ሲቀመጡ (ዮሐንስ 5፡4)
- ለ. የጽሑፉ ሒስ መሠረታዊ ቀናናዎች (የአገለገበጥ ታሳቢዎች)
 1. በጣም አስቸጋሪው ወይም ያልተለመደ ሰዋሰው የሆነው ጽሑፍ ምናልባት ዋነኛው ሊሆን ይችላል፣ ምክንያቱም ጸሐፊዎች ጽሑፎችን ያማረ ለማድረግ ስለሚጥሩ
 2. አጭሩ ጽሑፍ ምናልባት ዋነኛው ሊሆን ይችላል፣ ምክንያቱም ጸሐፊዎች ተጨማሪ መረጃዎችን ወይም ሐረጎችን ከትይዩ አንቀጾች ሊጨምሩ ስለሚችሉ
 3. የድሮው ጽሑፍ ይበልጥ ክብደት ይሰጠዋል፣ ምክንያቱም ከዋናው ጋር ታሪካዊ ቀረቤታ ስለሚኖረው፣ ቀሪው ሁሉ እኩል ይሆናል
 4. ከመልክዓ ምድራዊ አኳያ የተለያዩ የሆኑ ጽሑፎች ዘወትር ዋናው ምንባብ ይኖራቸዋል
 5. ልዩነቶች እንዴት ሊፈጠሩ እንደቻሉ ሙከራዎች ተደርገዋል (ይህ በአብዛኞቹ ምሁራን የተደረጉ በጣም ጠቃሚ የእምነት መግለጫዎች እንደሆኑ ይገመታል)
 6. የእያንዳንዱን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጸሐፊ ጽሑፉ ስልት፣ ቃላት፣ እና ሥነ-መለኮት በመተንተን፣ ሊሆን የሚችለውን ዋነኛ የቃላት አጠቃቀም መወሰን

UBS⁴ (የተመቅሰ) የግሪክ ጽሑፍ በአብዛኞቹ የጥናት መቼቶች ጥቅም ላይ ውሏል፣ አንድ ላይ በተደረጉ የተመረጡ ጽሑፎች፣ ከተለያዩ ጥንታዊ የግሪክ ጽሑፎች። አብዛኞቹ ምሁራን እንደሚገምቱት ከ97% በላይ የሚሆኑት ዋነኞቹ የቃላት አወቃቀሮች፣ የሆኑ የእጅ ጽሑፎች ተገኝተዋል።

- ☐ አአመመቅ “እግዚአብሔርስ ስለ በሬዎች አይገደውም፣ ይገደዋልን?”
- አኪጀት “እግዚአብሔር ስለ በሬዎች ነው የሚገደውን”
- አየተመት “እግዚአብሔር ስለ በሬዎች ይገደዋልን?”
- አአት “እንግዲህ፣ እግዚአብሔር ስለ በሬዎች ይገደዋልን?”
- አአመቅ “እዚህ እግዚአብሔር የሚገደው ስለ በሬዎች ነውን?”

ቁጥር 9 እና 10 የሚያሳዩት አንድ የብኪ ጽሑፍ እንዴት እንደሚስፋፋ ነው (ማለትም፣ ጠቀሜታውን ወይም አተገባበሩን ለማውጣት) ለአዲሱ ዘመን እንደሚሰማማ አድርገው (ሮሜ. 4፡23-24፣ 15፡4፣ 1ቆሮ. 9፡10፣ 10፡6፣11)። ብኪ ከእንሰሳት የሚደረገውን የተለየ ክብካቤ ያሳያል (ዘጸ. 21፡33፣35፣ 27፡10-13፣ 23፡5፣12፣ ዘዳ. 5፡14፣ 22፡4)። ኢየሱስ ይህንን የእንሰሳት ክብካቤ ጠቅሷል (ሉቃስ 13፡15፣ 14፡5፣ እሱም ለ“ቀላል እና ከባድ” ራቢያዊ መርሶች ተጠቅሞበታል)። ይህ ማለት እግዚአብሔር ለእንሰሳት አይጠነቀቅም ማለት አይደለም፣ ነገር ግን ለሰዎችም ደግሞ ይጠነቀቃል፣ እናም በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ፣ ለወንጌል ሠራተኞች (1ጢሞ. 5፡18)። ይህ ከማቴ. 6፡26-34 ጋር ተመሳሳይ ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ሰጭነት በተፈጥሮ አሳይቷል፣ ይኸውም እግዚአብሔር በአምሳሌ ለሠራው ሰው ሰጪነቱን ለማስረገጥ። ይህ የታወቀ ራቢያዊ ዘዴ ነው፣ “ትንሹ ለትልቁ” በመባል የሚታወቅ ወይም “ቀላል እና ከባድ፣” እሱም ከHillel መርሶች አንዱ የነበረ (cf. Aboth. de Rab. Nathan XXXVII እና Tosefta Sanhedrin c. 7)። ገማልያል የጳውሎስ ራቢያዊ መምህር እንደነበረ አስታውሰ (ሐዋ. 5፡34፣ 22፡3)። እዝል ሦስት (ራቢያዊ ትርጓሜዎች) በዕብራይስጥ www.freebiblecommentary.org ላይ ተመልከት።

- 9፡10 አአመመቅ “እሱስ ፈጽሞ የተናገረው ለእኛ አይደለምን? አዎን፣ የተጻፈው ለእኛ ተብሎ ነው”
- አኪጀት “እሱስ ፈጽሞ የተናገረው ለእኛ አይደለምን? የተጻፈሰ ለእኛ ስለመሆኑ ጥርጥር የለም”
- አየተመት “እሱስ ፈጽሞ የተናገረው ስለእኛ አይደለምን? እርግጥ የተጻፈው ስለ እኛ ነው”
- አአት “እንደዚያ ሲል እኛን ማለቱ አልነበረምን? እርግጥ የተጻፈው ለእኛ ነው”
- አአመቅ “እሱስ ፈጽሞ የተናገረው ለእኛ ሲል አልነበረምን? በግልጽ እሱ የተጻፈው ለእኛ ነው”

ጳውሎስ በርካታ ጊዜ የሚያስረግጠው ብኪ የተጻፈው ለአዲስ ኪዳን አማኞች እንደ ምሳሌ ነው (ሮሜ. 4:23-24፤ 15:4፤ 1ቆሮ. 9:10፤ 10:6፤11)። የጳውሎስ ራቢያዊ ሥልጠና ሕግን ወደ ወቅታዊው ሁኔታ መተግበር አስተምሮታል። እዚህ የተጠቀመው ራቢያዊ የክርክር ዘዴ “ቀላል እና ከባድ” በመባል ይታወቃል ወይም “ትንሹን ለትልቁ።”

በዘዳ. 25:4 ዐውደ-ጽሑፍ ይህ አተገባበር የማይታወቅና የማያስፈልግ ነበር። ትርጓሜያዊ ጥያቄው፣ “ጳውሎስ የዋነኞቹን ተመስጧዊ ጸሐፊዎች ሐሳብ ተጠቅሟል ወይ?” የሚል ነው። መልሱ በግልጽ፣ “አይደለም” ነው! ግን እሱ ለመርሑ ተቀባይነት ያለው አጠቃቀም ተጠቅሟል ወይ? ጳውሎስ ተመስጧዊ ነው! እሱ እውነትን የሚያየው እኛ ማየት ከማንችልበት ደረጃ ነው! እኛ ተመስጧዊ ባንሆንም በመንፈሱ የበራልን ነን። ዘመናዊያን ተርጓሚዎች የአኪን ጸሐፊዎች ትርጓሜዎች ዘዴ ዳግም ሊፈጥሩ አይቻላቸውም። ስለዚህ፣ ራሳቸው እንዲናገሩ መተወ የተሻለ ነው። ራሳችንን ግን ለታሪካዊ-ሰዋሰዋዊ አግባብ መገደብ ይኖርብናል። እሱም የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ የሚሻ ይሆናል። እንደ ፍቺ መወሰኛ፣ ነገር ግን በርካታ አፈጻጸሞችን መፍቀድ፣ እነሱም ከዋናው ሐሳብ ጋር የተዛመዱ! ልዩ ርዕስ ተመልከት፣ ማብራሪያ እና ተመሳሳይ፣ በቆሮንቶስ 2 መጀመሪያ ላይ።

9:11 “እንደ... እንደ” ሁለት አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች አሉ፣ እነሱም ከጸሐፊው ሐሳብ ወይም ከእሱ ጽሑፋዊ ዓላማ አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚታመን።

ርግጠኛው ጥያቄ፣ የቆሮንቶስን ቤተ-ክርስቲያን ድጋፍ የሚጠይቁት ሌሎች መብት አለን ባዮች እነማን ናቸው የሚል ነው? እሱ ተጓዥ የሐሰት መምህራንን ወይም የአጥቢያ መሪ ክፍሎችን ይሆን? እሱ ምናልባት የሚያመለከተው ሌሎች የአጥቢያ መሪዎችን ነው። ቤተ-ክርስቲያን እንድትደግፋቸው ፍቃድ የከለከሉትን (J. B. Phillips ትርጉሞች)።

▣ “መዘራት... ማጨድ” የብኪ የግብርና መቼት የሆነው አዝመራ መንፈሳዊ መርሕ ሆኗል (ኢዮብ. 4:8፤ ምሳ. 22:8፤ ሆሴ. 8:7፤ ሐጌ 1:6፤ ዮሐንስ 4:37፤ 1ቆሮ. 9:11፤ 2ቆሮ. 9:6፤10፤ ገላ. 6:7-9)።

▣ “ሥጋዊ ነገሮች” ይህ በጥሬው *sarkika* ነው፣ “ሥጋዊ ነገሮች፣” ግን በኃጢአተኛ መልኩ ያልሆነ፣ ይልቁንም በሥጋዊ መልኩ፣ ሰዎች በዚህ ዓለም ለመኖር የሚያስፈልጋቸው (ማለትም፣ ውኃ፣ ምግብ፣ መጠለያ፣ ልብስ፣ ወዘተ... ሮሜ 15:27)።

9:12 “እንደ” ይህም ሌላኛው አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። አንዳንድ መሪዎች በመብቱ ተጠቅመዋል (ማለትም፣ *exousia*) ለቁሳቁስ ማካካሻ እንዲሆን።

▣ “እኛም ይልቁን እንዴታ” ይህ ምስያ ነው፣ ጳውሎስ ይህችን ቤተ-ክርስቲያን መመሥረቱን የሚያሳይ። እሱ መንፈሳዊ አባታቸው ነበር (ዝክ. 4:15)። አሁን መንፈሳዊ መብቱን አልተቀበሉትም (ቁ. 11፤14፤ ሮሜ. 15:27)፤ ሌሎች ግን ቁሳቁሳዊ ማካካሻ እንዲያገኙ ፈቅደዋል።

▣ “ነገር ግን ሁሉንም ነገር እንታገሣለን” ይህ በዘይቤአዊ አጠቃቀም ለግሪል ቃል “ጣሪያ፣” ነው፣ ፍቸውም “መሸፈን፣” “መሸሸግ፣” ወይም “መጽናት” ነው (ዝክ. 13:7)።

▣ “መሰናክል” ይህ ጠንካራ ወታደራዊ ቃል ነው። ቃሉ ጥቅም ላይ የሚውለው መንገድን ከማበላሸት አኳያ ነው፣ ጠላት እንዳይጠቀምበት ከሚል አሳቤ።

- ▣ “የክርስቶስን ወንጌል”** “ወንጌል” የሚለው ቃል በጥሬው “መልካም የምስራች” ነው። እሱም በርካታ ገጽታዎችን ያካትታል።
1. በመነሻው መጥፎ ዜና የሆነው የሰው ልጅ ኃጢአትና ዐመጸኝነት
 2. የእግዚአብሔር ጸጋ የተሞላው ስጦታ የሰዎችን ኃጢአት ለማስወገድ (ማለትም፣ የክርስቶስ ሞት)
 3. ክፍት የሆነው ግብዣ ለማንም ወይም ለሁሉም፣ የእግዚአብሔርን ሰጪነት ለመቀበል፣ በንስሐና በእምነት
- ይህ ስለ ኢየሱስ የሆነ መልካም የምስራች ሦስት ገጽታዎችን ያካትታል።
1. እሱ በደኅና የሚቀበል አካል ነው (ማለትም፣ ኢየሱስ)።
 2. እሱም ስለዚያ አካል የሚታመን እውነት ነው (ማለትም፣ አኪ)
 3. እሱም ሕይወት ነው ያንን ሰው የሚቀርጸው (ማለትም፣ ክርስቶስን የመሰለ ሕይወት)።
- ከእነዚህ ከሦስቱ ገጽታዎች አንደኛው ከተንኳስስ ወንጌል ይጎዳል!

9:13 “በመቅደስ ነገር የሚያገለግሉ ከመቅደስ የሆነውን ነገር እንዲመገቡ” ይህ የሚያመለክተው የብኪ ካህናትንና ሌዋውያንን ነው (ሌዋ. 7:6፤8-10፤14፤28-36፤ ዘዳ. 18:1)። ጳውሎስ የተጠቀመው ቃል በሴፕቲዋጂንት ለክህነት ሥራ ጥቅም ላይ የዋለ ነው ዘኁ. 3:7፤ 8:15) እንዲሁም ለሥራ ሁሉ ነው (ዘፍ. 2:5፤15፤ 3:23፤ 4:2፤12፤ 29:27)። ጳውሎስ የወንጌል አገልግሎቱን የሚመለከተው እንደ ክህነት አገልግሎት ነው (ሮሜ. 15:16)።

9:14 “ጌታም ደግሞ አሟል” ይህ የሚያመለክተው የኢየሱስን ቃላት ነው በማቴ. 10:10 እና ሉቃስ 10:7 ያለውን። ጳውሎስ ዘወትር ከኢየሱስ ትምህርቶች ለመጥቀስ ይሞክራል፣ ከርዕሰ-ጉዳዩ ጋር ከተያያዘ።

1ቆሮንቶስ 9:15-18
¹⁵እኔ ግን ከእነዚህ ሁሉ ምንም አልተጠቀምሁም። እንዲህ እንዲሆንልኝ ይህን አልጽፍም፤ ማንም ትምክህቴን ከንቱ ከሚያደርግብኝ ሞት ይሻለኛልና። ¹⁶ወንጌልን ብሰብክ እንኳ የምመካበት የለኝም፤ ግድ ደርሶብኝ ነውና፤ ወንጌልንም ባልሰብክ ወዮልኝ። ¹⁷ይህን በፈቃዴ ባደርገው ደመወዝ አለኝና፤ ያለ ፈቃዴ ግን ባደርገው መጋቢት በአደራ ተሰጥቶኛል። ¹⁸እንግዲህ ደመወዜ ምንድር ነው? ወንጌልን እየሰበከሁ በወንጌል ካለኝ መብት በሙሉ እንዳልጠቀም ወንጌልን ያለ ዋጋ ብናገር ነው።

9:15 “እኔ ግን ከእነዚህ ሁሉ ምንም አልተጠቀምኩም” ይህ የተጠናቀቀ መካከለኛ አመለካከት ነው። ጳውሎስ ምንም ማካካሻ ከቆሮንቶስ አልተቀበለም። ምናልባትም በዚች ቤተ-ክርስቲያን እሱን ለማጥቃት ሁሉንም ነገር የሚጠቀሙ በመኖራቸው። እሱ ከፊሊጵቶስ ገንዘብ ተቀብሏል (ዝክ. 4:15) እና ተሰሎንቄ (2ቆሮ. 11:9)፣ ግን ኋላ ላይ ነው። እዛ በነበረበት ሰዓት አልነበረም።

▣ “እንዲህ ከሚሆንብኝ ሞት ይሻለኛልና” እንዴት ያለ ጠንካራ መግለጫ ነው። ድጎማ ከመቀበል ወይም እምቢ ከማለት ጋር የተያያዘው። ደግሞም በዚህ ነጥብ ላይ ሰዎች ችግር አለ። ይህም የግሪክ ጽሑፍ ልዩነቶችን በመፍጠር። ጳውሎስ በዚህ ርዕስ-ጉዳይ ላይ በጣም ስሜታዊ ነው። እሱ ገንዘብና ርዳታ ከፊሊጵቶስ ተቀብሏል (ፊሊጵ. 4:15 እና ተሰሎንቄ (2ቆሮ. 11:9)፣ ከቆሮንቶስ ግን ለምን? በግልጽ በዚህ ምክንያት ሊሆን ይችላል። በግሉ ጥቃት የደረሰበት፣ በተወሰኑ ቡድኖች፣ አንጃዎች፣ ወይም የሐሰት መምህራን።

የጳውሎስ አስተሳሰብ ተንጠልጥሏል በዓረፍተ-ነገሩ መካከል ላይ። ከ“ይሻለኛል” በኋላ። አየተመት እና አእት መጽሐፍ ቅዱስ ሰረዝ ማስቀመጡን ተገንዝብ። አኢመቅ ነጥብ ሲያስቀምጥ፣ ሰዎች የሚሰጡትን መሰብሰብ ለማሳየት። ይህ መሰብሰብ ቀጣዩን ሐረግ እንዴት እንደሚጫነው ርግጠኛ አይደለም። እሱ ማለት የሚመስለው ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ምንም ገንዘብ አለመቀበሉን ለማስረገጥ ነው። ግን ሳይናገረው ትቶታል! ይህ በእጅጉን ስሜታዊ የሆነ አንቀጽ ነው። ጳውሎስ እያሚረረ፣ እየተቃወመ፣ አቤት እያለ ነው። ነጥቡን ከማስተማር ይልቅ። የእሱ ሕይወት መርሐዎቹን ያሳያሉ (ማለትም፣ ሁሉም፣ ሁሉም ነገር፣ ሁልጊዜ፣ ከሁሉም ጋር ለወንጌል፣ 2ቆሮ. 4:5-12፣ 6:3-13፣ 11:16-33)!

የጳውሎስን መልእክት ለመተርጎም በጣም ይከብዳል፣ እኛ በማይኖረን ጊዜ (1) ቤተ-ክርስቲያን ለእሱ የጻፈችው ደብዳቤ ወይም (2) ስለ አጥቢያ ሁኔታው የተለየ እውቀት።

9:16 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱም ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው። ጽኑ ድርጊት የሆኑ።

▣ “ግድ ደርሶብኝ ነውና፤ ወንጌልንም ባልሰበክ ወዮልኝ” ጳውሎስ ለመሰበክ ግዴታ ሆኖበታል። በክርስቶስ ልዩ ጥሪ ምክንያት፣ በደማስቆ መንገድ (ሐዋ. 9:15፣ ሮሜ. 1:14)። እሱ እንደ ጥንቱ ኤርምያስ ነበር (ኤር. 20:9)። ወንጌልን መካፈል የግድ ነበረበት (ሐዋ. 4:20)።

9:17 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱም አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው። ከጸሐፊው ሐሳብ ወይም ከእሱ ጽሑፋዊ ዓላማ አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚታሰብ።

▣ “መጋቢነት በአደራ ተሰጥቶኛል” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካከት ነው። የወንጌል ሠራተኞች ሁለቱም፣ ኪዳናዊ ተጠቃሚነት እና ታላቅ ኃላፊነት (ዝክ. 4:1፣ ገላ. 2:7፣ ኤፌ. 3:2፣ ቆላ. 1:25)። መጋቢነት የሚለውን 4:1 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

1ቆሮንቶስ : 9:19-23

¹⁹ከሰው ሁሉ አርነት የወጣሁ ስሆን የሚበልጡትን እንድጠቅም እንደ ባሪያ ራሴን ለሁሉ አስገዛለሁ። ²⁰አይሁድንም እጠቅም ዘንድ ከአይሁድ ጋር እንደ አይሁዳዊ ሆንሁ፤ ከሕግ በታች ያሉትን እጠቅም ዘንድ፣ እኔ ራሴ ከሕግ በታች ሳልሆን፣ ከሕግ በታች ላሉት ከሕግ በታች እንዳለሁ ሆንሁ፤ ²¹ሕግ የሌላቸውን እጠቅም ዘንድ፣ ያለ አግዚአብሔር ሕግ ሳልኖር ነገር ግን በክርስቶስ ሕግ በታች ሳለሁ፣ ሕግ ለሌላቸው ሕግ እንደ ሌላኝ ሆንሁ፤ ²²ደካሞችን እጠቅም ዘንድ ለደካሞች እንደ ደካማ ሆንሁ፤ በሁሉ መንገድ አንዳንዶችን አድን ዘንድ፣ ከሁሉ ጋር በሁሉ ነገር እንደ እነርሱ ሆንሁ። ²³በወንጌልም ማኅበረተኛ እሆን ዘንድ ስለ ወንጌል ሁሉን አደርጋለሁ።

9:19 “ከሰው ሁሉ አርነት የወጣሁ ስሆን” ይህ ለተገቢ ክርስቲያናዊ ነጻነት አጽንዖት ነው (ዝክ. 9:1፣ 10:29፣ ገላ. 5:13)። ማርቲን ሉተር እንዳለው፣ “ክርስቲያን ሰው በሁሉም ነገር ላይ ነጻ ጌታ ነው። እናም በማንም ሥር አይሆንም። ክርስቲያን ሰው ያገልግሎት ባርያ ነው። በሁሉም ነገሮች ለሁሉም ሰው ይታዘዛል።” ከሮሜ 14 እና 15 ማስታወሻዎች 1ቆሮ. 6:12 ላይ ተመልከት።

▣ “ለሁሉ ራሴን አስገዛለሁ” ይህ ለተገቢ የክርስቲያን ኃላፊነት አጽንዖት ነው (ሮሜ. 14:1-15:13፣ 2ቆሮ. 4:5)። ጳውሎስ የኢየሱስ ባርያ ከመሆኑ የተነሣ፣ ክርስቶስ ሊያገለግላቸውና ሊያድናቸው ለመጣላቸው ሁሉ አገልጋይ ነው። ለሚያምኑትም ሆነ ለማያምኑትም ሆነ ለገልጋይ መሪነት 4:1 ላይ ተመልከት።

▣ “ለሁሉም ብዙዎችን አድን ዘንድ” ይህ ቃል “ማትረፍ” ነው (ማለትም፣ *kerdainō*)። እሱም በአዲስ ኪዳን በተለያየ መልኩ ነው ጥቅም ላይ የዋለው። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጳውሎስ ቃሉን የተጠቀመው ወንጌላዊነት በሆነ መልኩ ነው (ዝክ. 9:19፣20፣21፣22 እና 1ጴጥ. 3:1)። ይህ ተገቢ የሆነው የወንጌላዊነት ግብ ነው። የሁሉም ድርጊቶቻችን (ዝክ. ቁ. 22-23)። ወንጌላዊነት ሆን ብለን በሁሉም የሕይወታችን አካባቢዎች የሚሆን ነው። በተወሰነ ዘዴ ሳይሆን፣ ትክክለኛ የሆነ ሚዛን ነው በክርስቲያን ነጻነት እና በክርስቲያን ኃላፊነት መካከል።

9:20 ይህ ቁጥር የሚገልጸው የጳውሎስን ሆን ብሎ አድራጊነት ነው። የጳውሎስ ዋናው አትኩሮት ወንጌላዊነት ነው (ዝክ. ቁ. 20-23፣ 10:31-33)። ስለዚህ፣ ጢሞቴዎስን ገረዘው፣ ከአይሁድ ጋር ለመሥራት ብሎ (ሐዋ. 16:3)፣ ነገር ግን ቲቶን አልገረዘውም (ገላ. 2:3-5) በአሐዛብ መካከል የሚሆነውን የወንጌልን ነጻነት እንዳያደራድር።

▣ “ምንም እንኳ እራሴ ከሕግ በታች ባልሆን” አስገራሚ የሚሆነው Textus Receptus (ማለትም፣ ምዕራባዊ ጽሑፍ በመባል የሚታወቀው)፣ እሱም በተስፋፋ ዝንባሌው የሚታወቀው፣ ግልጹን ዋናውን ሐረግ አያካትትም። እሱ የሚገኘው በግሪክ ጽሑፎች ነው P⁴⁶፣ []፣ A፣ B፣ C፣ D*፣ F፣ G፣ P እና ቫልጌት፣ ሲሪያክ፣ ኮፕቲክ፣ እና አርማንኛ ትርጉሞች። እዚህ የጳውሎስን ቃላት ከኢየሱስ ቃላት ጋር የግድ ማዛመድ ይኖርብናል። ማቴ. 5:17-20 ላይ ያለውን። ጳውሎስ የሙሴን ሕግ ወደ ጎን አላለውም፣ ነገር ግን የእሱን እውነተኛ አፈጻጸም በክርስቶስ ተመልክቷል። ሕጉ የደኅንነት መንገድ አይደለም፣ ግን እሱ አሁንም ገና (1) እውነተኛ መገለጥ እና (2) የአግዚአብሔር ፍቃድ ማንጸባረቂያ ነው። በኅብረተሰቡ መሐል ለሰው ልጅ። እሱም የሚሠራው ቀጣይነት ባለው መቀደስ ነው። ጽድቅ ሳይሆን። ልዩ ርዕስ 9:9 ተመልከት።

9:21 “ነገር ግን በክርስቶስ ሕግ ሥር” ይህ የአዲስ ኪዳን የመጥቀሻ መንገድ ነው ከአዲስ ኪዳን ከኤር. 31:31-34። በርካታ የተለያዩ መንገዶች አሉ፤ በጳውሎስና በያዕቆብ ሐረጎች የተበጁባቸው (“የሕይወት መንፈስ ሕግ፣” ሮሜ 8:2፤ “የክርስቶስ ሕግ፣” ገላ. 6:2፤ “ፍጹሙ ሕግ፣ የነጻነት ሕግ፣” ያዕቆብ 1:25 እና 2:12፤ “ንጉሣዊ ሕግ፣” ያዕቆብ 2:8)።

9:22 “ለደካሞች እንደ ደካማ ሆንኩ፣ ደካሞችን አጠቅም ዘንድ” የ“ደካማ” ትርጉም እዚህ ርግጠኛ አይደለም ምክንያቱም በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ የዋለው ሞራል-አጥባቂ ወይም ባዕድ አምልኮ ፈጻሚ ክርስቲያኖች ነው (8:7፤10)። እሱም ሊዛመድ የሚችለው ጣዖት አምላኪዎችን ነው (ዝኪ. ቁ. 21)። የWilliam ትርጉም እንዲያውም የሚተረጎሙው እንደ “ሞራል-አጥባቂ፣” ነው፤ ይህም መልካምን እንደሚሰጥ ነው። ልዩ ርዕስ፡ ድክመት 2ቆሮ. 12:9 ተመልከት።

▣ “በሁሉ መንገድ አንዳንዶችን አድን ዘንድ፣ ከሁሉ ጋር በሁሉ ነገር እንደ እነርሱ ሆንሁ” የ“ሁሉም”ን ቁጥር አስተውል (ማለትም፣ የpas ቅርጽ) በዚህ ሐረግ። የጳውሎስ ውስጣዊ እኔነት ከግል-ተኮርነት ወደ ወንጌል-ተኮር ተሸጋግሯል። እሱ ጌታን ለማገልገል ነጻ ነው፤ ወንጌልን ለማገልገል፣ መንግሥተ-ሰማያትን ለማገልገል (ሮሜ 6:11፤ 7:4)። ተጣጣፊነት፣ ሆን ብሎ አድራጊነት፣ እና ፍቅር የጳውሎስ ወሳኝ የሕይወቱና የአገልግሎቱ ገጽታዎች ናቸው!

የጳውሎስ አዕምሮ ዘወትር በወንጌላዊነት ላይ ነው (ሮሜ. 11:4፤ 1ቆሮ. 1:21፤ 7:16፤ 10:31-33፤ 1ጢሞ. 1:15)። ሆኖም፣ አሳዛኝ የሚሆነው የመጨረሻው ሐረግ አብዛኞቹ የሰሙት ለመልእክቱ በእምነት ምላሽ አለመስጠታቸውን ፍንጭ ስለሚሰጥ ነው። አንዳንዶች ለምን ይሰማሉ (በመንፈሳዊ ጀሮ) አንዳንዶች ግን ሳይሰሙ፣ ይህ የመመሪያ እና የነጻ ፍቃድ ምሥጢር ነው!

9:23 ይህ የማጠቃለያ ቁጥር ነው፣ የመሸጋገሪያ ቁጥር። እሱም ከ19-22 ወይም 24-27 ሊገኝ ይችላል ወይም ራሱን ችሎ ይቆያል። ይህ ቁጥር በሥራ ለሚሆን ደኅንነት አይከራከርም። ጳውሎስ ወንጌላዊነትን በመሥራቱ አይደለም የዳነው። እሱ ያደረገው ወንጌልን ስለተቀበለና የእሱን ሰላምና አስቸኳይነት ስለተረዳ ነው።

1ቆሮነቶስ : 9:24-27
²⁴በእሽቅድምድም ስፍራ የሚሮጡት፣ ሁሉ እንዲሮጡ ነገር ግን አንዱ ብቻ ዋጋውን እንዲቀበል አታውቁምን? እንዲሁም ታገኙ ዘንድ ፋጡ። ²⁵የሚታገልም ሁሉ በነገር ሁሉ ሰውነቱን ይገዛል፤ እነዚያም የሚጠፋውን አክሊል ሊያገኙ ነው። እኛ ግን የማይጠፋውን። ²⁶ስለዚህ እኔ ያለ አሳብ እንደሚሮጥ ሁሉ እንዲሁ አልሮጥም፣ ነፋሱን እንደሚጎስም ሁሉ እንዲሁ አልጋደልም፤ ²⁷ነገር ግን ለሌሎች ከሰበከሁ በኋላ ራሴ የተጣልሁ እንዳልሆን ሥጋዬን እየጎሰምሁ አስገዛዋለሁ።

9:25 “በሽቅድምድም ስፍራ የሚወዳደርም በነገር ሁሉ ሰውነቱን ይገዛል” ጳውሎስ የአትሌቲክስ ዘይቤን ተጠቅሟል ከባሕረ-ሰላጤው ጨዋታዎች፣ በየዓመቱ በቆሮንቶስ ከሚደረጉት። እዚህ ያለው አጽንዖት በተወዳዳሪ አትሌቶች የሚደረግ የላቀ ጥረት ነው፣ የማግሽ ልብ ሙከራዎች ሳይሆኑ (ዕብ. 12:1-3)። ክርስቲያን ደኅንነትን ለማሸነፍ አይወዳደርም፣ ምክንያቱም ደኅንነትን ስለተለማመደ ነው። እሽቅድምድምን በክርስቶስ አሸንፏል፣ አሁን ለክርስቶስ እንሮጣለን!

▣ “የሚጠፋውን አክሊል” የቆሮንቶስ አትሌቲክስ ተጋጣሚዎች የወይራ ቅጠል አክሊል ይቀዳጃሉ (በአቴንስ የወይራ አክሊል፤ በዴጋፒ የለምለም ዛፍ)፣ እሱም በቶሎ የሚጠወልግ። አማኞች የሚቀበሉት አክሊል (1) የደስታ (1ተሰ. 2:19)፤ (2) የጽድቅ (2ጢሞ. 4:8)፤ (3) ሕይወት (ያዕቆብ 1:12፤ ራዕ. 2:10)፤ እና (4) ክብር (1ጴጥ. 5:4)። እነዚህ ፈጽሞ የማይጠወልጉ አክሊሎች ናቸው። የአማኞች ቁርጠኝነትና ትጋት ከአትሌቶቹ ያንስ ይሆን? እነሱ ለማያልፈው ተጋድሎ ያደርጋሉ። እኛ ለማይጠፋው ተጋድሎ እናደርጋለን!

9:26-27 “እኔ ሮጣለሁ... እኔ እጎስማለሁ... እጋደላለሁ” እነዚህ የአትሌቲክስ ዘይቤዎች ናቸው፣ ራሱን በጥብቅ የመቆጣጠርና የማስገዛትን አስፈላጊነት የሚያሰረዱ። የክርስቲያን ሕይወት አንዳንድ ሕግጋትና መስፈርቶች አሉት። እነዚህም የሚያያዙት ከሽልማት ጋር ነው እንጂ ከደኅንነት ጋር አይደለም። ጳውሎስ የዘመኑን የስፖርት ትዕይንቶች ተሳትፏል፣ እነሱንም ዘወትር ለክርስቲያን ሕይወት ዘይቤ አድርጎ ተጠቅሞባቸዋል።

ልዩ ርዕስ፡ የሽልማቶች ደረጃና ቅጣት

ሀ. ለእግዚአብሔር ተገቢ እና ተገቢ ያልሆነ ምላሽ መስጠት የተመሠረተው በእውቀት ላይ ነው። አነስተኛ እውቀት ያለው፣ አናሳ ምላሽ ይኖረዋል። በተቃራኒው ደግሞ እውነት ነው።

ለ. እግዚአብሔርን ማወቅ በሁለት መሠረታዊ መንገዶች ይመጣል

1. ተፈጥሮ (መዝሙር 19፤ ሮሜ 1-2)
2. ቃሉ (መዝሙር 19፤ 119፤ ወንጌል)

ሐ. የብኪ ማስረጃ

1. ሽልማቶች
 - ሀ. ዘፍ. 15:1 (ዘወትር የሚዛመደው ከምድራዊ ሽልማት ጋር ነው፣ መሬት እና ወንዶች ልጆች)
 - ለ. ዘዳግም 27-28 (የኪዳን ታዛዥነት በረከትን ያመጣል)
 - ሐ. ዳን. 12:3
2. ቅጣት
 - ሀ. ዘዳግም 27-28 (ለኪዳን አለመታዘዝ ርግማንን ያመጣል)
3. የብኪ የሽልማት ዘርፍ ለግለሰባዊ፣ ኪዳናዊ ጽድቅ ተሸሽሏል፣ በሰዎች ኃጢአት ምክንያት። ይህ ማሻሻያ በኢየሱስና በመዝሙር 73 ይታያል። አዲስ ኪዳን አትኩሮቱን ከዚህ ዓለም ወደ ቀጣዩ አዙሮታል (የተራራው ስብከት፣ ማቴዎስ 5:7)።

መ. የአዲስ ኪዳን ማስረጃ

1. ሽልማቶች (ከደንበኞች በመለስ)
 - ሀ. ማርቆስ 9:41
 - ለ. ማቴ. 5:12፣46፣ 6:1-4፣5-6፣6-18፣ 10:41-42፣ 16:27፣ 25:14-23
 - ሐ. ሉቃስ 6:23፣35፣ 19:11-19፣25-26
2. ቅጣት
 - ሀ. ማርቆስ 12:38-40
 - ለ. ሉቃስ 10:12፣ 12:47-48፣ 19:20-24፣ 20:47
 - ሐ. ማቴዎስ 5:22፣29፣30፣ 7:19፣ 10:15፣28፣ 11:22-24፣ 13:49-50፣ 18:6፣ 25:14-30
 - መ. ያዕቆብ 3:1

ሠ. ለእኔ ብቸኛው ምስያ፣ ትርጉም ሊሰጥ የሚችለው ከአፔራ ነው። በአፔራ ትርጉሟት ላይ ተገኝቼ አላውቅም፤ ስለዚህ ልረዳቸው አልችልም። አስቸጋሪነቱን እና የሴራውን ውስብስብነት፣ ዜማውን፣ እና ጭፈራውን ይበልጡን በተረዳሁት ቁጥር፣ ዝግጅቱን ይበልጥ አደንቃለሁ። መንግሥተ-ሰማይ ጽዋችንን እንደሚሞላ አምናለሁ፣ ነገር ግን ምድራዊ አገልግሎታችን የጽዋውን መጠን የሚወስነው ይመስለኛል።

ስለሆነም፣ እውቀትና ምላሽ ስለዛ እውቀት ውጤቱ በሽልማት እና ቅጣት ነው (ማቴ. 16:7፣ 1ቆሮ. 3:8፣14፣ 9:17፣18፣ ገላ. 6:7፣ 2ጢሞ. 4:14)። መንፈሳዊ መርሕ አለ— የዘራውን እናጭዳለን! አንዳንዶች ብዙ ይዘራሉ እናም ብዙ ያጭዳሉ (ማቴ. 13:8፣23)።

ረ. “የጽድቅ አክሊል” የእኛ ነው፣ በኢየሱስ ክርስቶስ የተጠናቀቀ ሥራ (2ጢሞ. 4:8)፣ ነገር ግን “የሕይወት አክሊል” የሚያያዘው በመከራ ለሚጸኑት ነው (ያዕቆብ 1:12፣ ራዕ. 2:10፣ 3:10-11)። “የክብር አክሊል” ለክርስቲያን መሪዎች፣ ከሕይወት ስልታቸው ጋር በተያያዘ (1ጴጥ. 5:1-4)። ጳውሎስ የማይጠፋ አክሊል አንዳለው አውቋል፣ ግን ጽኑ የሆነ ራሱን መቆጣጠር ተለማምዷል (1ቆሮ. 9:24-27)።

የክርስቲያን ሕይወት ምሥጢር፣ ወንጌል ሙሉ ለሙሉ ነጻና፣ በክርስቶስ የተፈጸመ ሥራ መሆኑ ነው፣ ነገር ግን በክርስቶስ ለሆነው ለእግዚአብሔር ስጦታ ምላሽ እንደምንሰጥ ሁሉ፣ እኛም የግድ ለክርስቲያን ሕይወት ለእግዚአብሔርን ሥልጣን ምላሽ መስጠት ይኖርብናል። የክርስቲያን ሕይወት ከተፈጥሮ በላይ ነው፣ እንደ ደኅንነት፣ ሆኖም እኛ የግድ መቀበል እና መያዝ ይኖርብናል። ነጻው ግን ሁሉም ዋጋ የተከፈለበት አያዎ (ፓራይክስ) የሽልማት እና የመዘራት/ማጨድ ምሥጢር ነው።

በመልካም ሥራ አልዳንም፣ ግን ስለ መልካም ሥራ (ኤፌ. 2:8-10)። መልካም ሥራዎች እሱን እንዳገኘው ማስረጃዎች ናቸው (ማቴዎስ 7)። የሰው ሥራ በደኅንነት አካባቢ ወደ ጥፋት ያመራል፣ መልካም ኑሮ፣ እሱም ከደኅንነት የሚመነጭ ግን ይሸለማል።

9:27 “ሥጋዬን እየሰጥሁ” ይህ ቃል፣ መንሰም፣ በጥሬው የሚያመለክተው ፊትን መመታትን ነው፣ ከዓይኖች ሥር። እሱም በዘይቤነት ሉቃስ 18:15 ጥቅም ላይ ውሏል።

ጳውሎስ በክርስቲያን ሕይወት ራሱን ስለመገዛት ጽኑ አቋም ነበረው። ሥጋ ክፉ አይደለም፣ ነገር ግን እሱ የፈተና ጦር ሜዳ ነው። አማኞች ሥጋን/አካልን የማይቆጣጠሩ ከሆኑ፣ እሱ ይቆጣጠራቸዋል (ሮሜ 8:1-11)። ይህ ቀላልና የአንድ ጊዜ ድል አይደለም፣ ነገር ግን የረጅም ጊዜ ሩጫ (ማራቶን) ነው፣ ለክርስቶስ ጉዳይ ራሱን መንሰም። ራሱን መገዛት የመንፈስ ፍሬ የሆነ የመጨረሻው መልካም ነገር ነው በገላ. 5:23።

“ሥጋ” የሚለው ቃል (*sōma*) የሚያመለክተው የጳውሎስን ሙሉ አካል ነው። እሱም ከሰው-ልጅ ሦስት ገጽታዎች አንዱ አይደለም። እሱ ዘወትር የሚቆመው ለሁሉም ሰው ነው (ዝክ. 7:4፣ 13:3፣ ሮሜ. 12:2፣ ፊሊጵ. 1:20)። መጽሐፍ ቅዱስ የሰው-ልጅን በአንድነቱ ነው የሚያቀርበው (ዘፍ. 2:7)፣ እንደ ሁለትነት ወይም ሦስትነት ሳይሆን (cf. George E. Ladd፣ *A Theology of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ገጽ 464-466። ሙሉውን ማስታወሻ 7:34 ላይ ተመልከት።

አእመመቅ፡

- አኪጀት “ስለዚህ... እራሴ ያልበቃሁ አንዳልሆን”
- አየተመት “እኔ ራሴ ያልበቃሁ እንዳልሆን”
- አአት “እራሴን ያልበቃሁ ከመሆን ለመጠበቅ”
- አአመቅ “እኔ፣ ራሴ ምናልባት የማልበቃ ብሆንሰ”

ይህ ቃል “ያልበቃ” ዘይቤ ነው፣ የአትሌቲክስ ጨዋታ ሕጎችን ከመጣስ ጋር በተያያዘ፣ እናም ግጥሚያውን የማያሸንፍ ይሆናል (ዝክ. 1ጢሞ. 6:12፣ 2ጢሞ. 4:7)። እሱም “መፈተን” ከሚለው ሥር ነው፣ ለማጽደቅ ከሚል እይታ (ማለትም፣ *dokimazō*)፣ ነገር ግን መነሻው መሻት የሆነ፣ እሱም (2ቆሮ. 13:5)ን የሚቃረን።

ይህ የጳውሎስን ደኅንነት አያመለክተም (ምንም እንኳ በዚህ መልኩ 2ጢሞ. 3:8 ጥቅም ላይ ቢውልም)፤ ምንም እንኳ ፊተኛው አንቀጽ (ዝክ. ቁ. 19:23)ን ቢመስልም። ይህም የጳውሎስን በርካታ ሌሎች መሠረተ-እምነታዊ አንቀጾችን የሚያናጋ ይሆናል፣ በተለይም በሮሜና በገላትያ። እሱ በዚህ አንቀጽ ለማብራራት የሚሞክረው፣ ራሱን ስለመግራት ያለውን ፍራቻ ነው፣ የወንጌል አዋጅ ነጋሪነቱ ተቀባይነትን ሳያገኝ እንዳይቀር። አዲስ ኪዳን በርካታ ያልበቁ እንደነበሩ መዝግቧል (1ቆሮ. 15:12፣ 1ጢሞ. 1:20፣ 2ጢሞ. 4:10)። ጳውሎስ ከተለወጡትና ከሰብያተ-ክርስቲያናት የሚሻው የወንጌላዊነት ፍራዎችን ነው።

ወጣት ወንዶችን ለግሪክ ጨዋታ ስለ ማለማድ የተጠቀሰው በ(1) *Ars Poetica*፣ 412 እና (2) *Ad Martyres*፣ 3 ላይ ነው። እሱም የአስር ወራትን አካላዊ ጠንካራ ልምምድ፣ አመጋገብ፣ እና ከማኅበረሰቡ ገለል ማለትን እና ሕክምናን ይጠይቃል። እንደገናም ሌላ ሁነኛ መንገድ አለ፣ ይህንን ጽሑፍ ለማየት (*Hard Sayings of the Bible*፣ (የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች) by Kaiser፣ Davids፣ Bruce እና Branch)።

“በዚህ ጽሑፍ ደራሲው በአዲስ ኪዳን በሙሉ የሚገኘውን ሚዛን አናግቶታል። የአዲስ ኪዳን ደራሲዎች የሚጽፉት በክርስቶስ ጸጋ ልምምድ ነው፣ እንዲሁም በጸና ቁርጠኝነት በሰማይ ያለውን ታላቅ ውርስ ለማግኘት መንገድ ላይ መሆናቸውን ነው። በተመሳሳይ ጊዜ፣ ይጽፉ የነበረው ተጠበው ነው፣ ማለትም፣ እነሱም ሆነ አንባቢዎቻቸው እምነታቸውን እንዳይጥሉ እና ቀደም ሲል የነበራቸውን እንዳያጡ። ሰዎች ክርስቶስን እስከ ተከተሉ ድረስ፣ ከዚያም የአዲስ ኪዳን ደራሲያን ምንም ዓይነት ተስፋ ሊገልጡ

አይችሉም፤ እንዲህ ዓይነት ሰዎች ያለ ንስሐ ወደ መንግሥተ-ሰማያት ይገቡ ዘንድ። ይህ የምር ነው፤ ፍርሃት የሚፈጥር ሳይሆን፤ በጳውሎስ የተቃርኗዊ ክርክር ዓይነት ይታያል፤ በ(1ቆሮ. 9:27፤ ገላ. 5:2፤ 7-10፤ ፊጵጵ. 3:12፤ 2ጢሞ 4:7 ላይ፤ እንዳንዴ በገዛ ራሱ ያለውን ተቃርኖ ይገልጻል፤ ደግሞም እንዳንዴ ለሌሎች ያለውን መቆርቆር ይገልጻል)፤ ያዕቆብ (ያዕቆብ 5:20፤ የደብዳቤው ዓላማ 'ለማዳን [ኃጢአተኛውን፤ ማለትም ወደ ዓለም የተመለሰ አማኝን]፤ ከሞት')፤ ይሁዳ (ይሁዳ 23) እና የሐንስ (1ዮሐ. 5:16-17 KJV (ኪጀት)፤ አጽንዖቱ ለሰዎች ስለ መጸለይ ነው 'ለሞት የሚያበቃውን ኃጢአት' ከመፈጸማቸው በፊት)። ለዘመናዊው እንባቢ የሚደረገው ጥሪ ለማስጠንቀቂያዎች አትኩሮት እንዲሰጥ ነው፤ እንዲሁም 'በእምነትና በትዕግሥት፤ የተሰጣቸውን የተስፋ ቃል የወረሱትን እንዲመስል ነው' (ዕብ. 6:12) ስለሆነም ደራሲው ለአኛም እንዲህ ይለናል፤ 'አኛ በእናንተ ጉዳይ የተሻለ ነገር እንተማመናለን— ደኅንነትን የሚጎዳኙ ነገሮችን" (ገጽ 683)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፤ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፤ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስዱ።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ምዕራፍ 9 ከምዕራፍ 8 ጋር አንዴት ይዛመዳል?
2. ሰባኪ ከቤተ-ክርስቲያን እርዳታ መቀበሉ ተገቢ ነውን? ከሆነስ፤ ጳውሎስ ቤተ-ክርስቲያን እንድትረዳው ለምን አልፈቀደም?
3. ጳውሎስ ከተለያዩ ቡድኖች ጋር በተለያዩ መልኩ ለምን ተመላለሰ፤ ይህስ ለምን ግብዝ አላስባለውም?
4. በቁጥር 24-27 የአትሌቲክስ ዘይቤ አጽንዖት ተሰጥቶታል። ይህ ዘይቤ በአኛ የክርስቲያን ሕይወት እንዴት ተግባራዊ ይሆናል?

1ኛ ቆሮንቶስ 10

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ማስጠንቀቂያ ለጣዖት አምልኮ	የብሉይ ኪዳን ምሳሌዎች	ማስጠንቀቂያ በመመካት ላይ	ማስጠንቀቂያ በጣዖታት	ለሐሰተኛ አማልክት የተሠዋ ምግብ (8:1-11:1) ማስጠንቀቂያና ትምህርቶች የእስራኤል ታሪክ
10:1-13	10:1-13	10:1-5 10:6-13	10:1-5 10:6-10 10:11	10:1-13
	ከጣዖት አምልኮ ሸሹ	ድርጊት፡ እንደገና ለጣዖት መሠዋት	10:12-13	መሥዋዕታዊ ግብግፎች፡ በጣዖት አምልኮ ምንም መደራደር አይኖርም
10:14-22		10:14-22		10:14-22
ሁሉንም ለእግዚአብሔር ክብር አድርጉት	10:14-22 ሁሉንም ለእግዚአብሔር ክብር	መርሖች፡ ነጻነታችንና ኃላፊነታችን ለሌሎች ሰዎች	10:14-17 10:18-22	ለጣዖት የተሠዋ ምግብ፡ ተግባራዊ መፍትሔዎች
10:23-11:1	10:23-11:1	10:23-30	10:23-24 10:25-26 10:27-29U 10:29A-30 10:31-11:1	10:23-11:1

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መስተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንበበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ለ10:1-11:1

ሀ. ምዕራፍ 8 እስከ 10 በእጅጉን የሚዛመዱት የክርስቲያን ነጻነትን በተቃርኖ ከክርስቲያን የፍቅር ኃላፊነት ጋር ሚዛን ለመጠበቅ ጥረት ስለሚያደርጉ ነው። ጳውሎስ በጠንካራና ጽኑ ሕጎች ላይ አላተኮረም፣ ነገር ግን እርስ በርስ በሚኖር ግንኙነት እሱም አማኞችን በሚያጠናክርና ሌሎች አማኞችን ወደ ኢየሱስ በሚያመጣ ላይ ነው።

ለ. የጳውሎስ ማብራሪያ ስለ ጌታ ራት፣ ከቁ.14 ጀምሮ እስከ ቁ.22 ድረስ በመቀጠል፣ በ11:17-34 ላለው ማብራሪያ ንግር (ጥላ) ነው።

ሐ. ጳውሎስ “ደካማ” አማኞችን ቁ. 14-22 ላይ፣ “በርቱዎቹን” ደግሞ ቁ. 23-33 ላይ እንደ ተናገረ መውሰድ ይቻላል። አወቃቀሩ እንዲህ ካልሆነ፣ አንዱ ሊገረም ይችላል፤ እነዚህ ሁለት አንቀጾች እርስ በርስ አለመቃረናቸው፤ ቁ. 14-22፣ የተሠዋ ምግብ አትብሉ፤ ቁ. 23-33፣ ጥያቄ የማያስነሣ ከሆነ ብሉ። የመጀመሪያው የሚያመለክተው የሕዝብ ምግብ ነው፤ በጣም ቤት፣ እንዲሁም ሁለተኛው የግል ምግብ በቤት ነው።

መ. የተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ሰሳይቲ፣ የመጀመሪያው የጳውሎስ መልእክት ወደ ቆሮንቶስ ማሰታወሻ መጽሐፍ፣ በEllingworth እና Hatton አስደናቂ የፍሬ-ሐሳቦች ማውጫ አለው፣ የቁ. 1-13።

“አጠቃላይ መዋቅሩ እንደሚከተለው ነው።

I. መግቢያ—ቁጥር 10።

II. አዎንታዊ ገጽታዎች

U. አራት አዎንታዊ ምሳሌዎች ከብሉይ ኪዳን— ቁጥር 1ለ-4ሀ—የመጨረሻው ምሳሌ በቁጥር 4ለ ላይ ይስፋፋል።

ለ. ማጠቃለያው ከአዎንታዊ ምሳሌዎች ይወጣል—ቁጥር 5።

ሐ. ለአንባቢዎች አፈጻጸም— ቁጥር 6ሀ።

III. አሉታዊ ገጽታዎች

U. አምስት አሉታዊ የብሉይ ኪዳን ምሳሌዎች— ቁጥር 6ለ-10።

ለ. ለአንባቢዎች አፈጻጸም— ቁጥር 11-13።

ሁሉም የሚለው ቃል በቁጥር 1-4 ላይ አምስት ጊዜ ተደግሟል፤ ታላቅ አጽንዖት በመስጠት፣ ይህም ሐቅ ሁሉም የእስራኤል ሕዝቦች የእግዚአብሔርን ጥበቃና ባርኮት ተካፍለዋል፤ በዘጸአትና በቀጣዩ ዓመታት በበረሀ ሲንከራተቱ። ሁሉም ተቃርኖዎች ከብዙዎቹ ጋር ቁጥር 5 ላይ እና ከአንዳንዶቹ፣ እሱም አራት ጊዜ በቁጥር 7-10 ላይ ተደግሟል” (ገጽ 214)።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ ፡ 10፡1-5
 'ወንድሞች ሆይ፥ ይህን ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ። አባቶቻችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ፤ ሁሉም ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በሉ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ 'ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ዓለት ጠጥተዋልና፥ ያም ዓለት ክርስቶስ ነበረ።' ስእግዚአብሔር ግን ከእነርሱ በሚበዙት ደስ አላለውም፤ በምድረ በዳ ወድቀዋልና።

10፡1 “ወንድሞች ሆይ፥ ያልተጠነቀቃችሁ ትሆኑ ዘንድ አልሻም” ይህ ሐረግ በጽሑፋዊ ዘዴ በጳውሎስ ዘወትር ጥቅም ላይ ውሏል፤ ማጠቃለያውን ለማስተዋወቅ (ሮሜ. 1፡13፤ 11፡25፤ 1ቆሮ. 10፡1፤ 12፡1፤ 2ቆሮ. 1፡8፤ 1ተሰ. 4፡13)።

▣ “አባቶቻችን” ይህ የሚያንጸባርቀው (1) በቤተ-ክርስቲያን ያለ የአይሁድ እምነት ነገር ወይም (2) የአዲስ ኪዳን አሕዛብ ከተፈጥሯዊው የወይራ ዛፍ፣ እስራኤል ጋር የተጣበቁ (ሮሜ 10፤ ገላ. 6፡16)፤ እናም አሁን በክርስቶስ አንድ የሆኑ (ኤፌ. 2፡11-3፡13)።

▣ “ሁሉም... ሁሉም” ይህ አካታች ቃል (ማለትም፣ *pantes*) ጥቅም ላይ የዋለው ቁ. 1 ላይ ሁለቴ እና ቁ. 2፤3፤ እና 4 ላይ አንድ ጊዜ ነው። እሱም የእስራኤላውያንን ጎብረት አጽንዖት መስጫ መንገድ ነው፤ የእግዚአብሔርን ጸጋና ፍርድ ከመለማመድ አኳያ፣ እሱም የምድረ-በዳ የመንከራተቻ ጊዜ የሚባለውን (ማለትም፣ ዘኑልቁ)።

▣ “ደመና” ይህ የሚያመለክተው የተለየውን ተምሳሌታዊ የያህዌን መገኘት ነው። እሱም በራቢዎች *shekinah* በመባል ይታወቃል፤ የክብር ደመና (ዘጸ. 13፡21-22፤ 14፡19)። የዕብራይስጡ ቃል *shekinah* ፍቺው “አብሮ ማደር ነው።” ያህዌ ከሕዝቡ ጋር ነበረ፤ በዚህ በፍርድ ጊዜ፣ በዚህ መሰሉ ቅርብ ጓደኝነትና የክብር መንገዶች፣ ራቢዎችም ይህንን የ“ጫጉላ” ጊዜ፣ በያህዌና በእስራኤል መሐል፣ በማለት ይጠሩታል።

▣ “ሁሉም በባሕር መካከል አለፉ” ይህ ጠቃሽ ነው፤ ያህዌ የከፈለበት ነው፤ ቀይ (በጥሬው “ሽምቦቆ” ወይም “አረም”) ባሕር ነው። ዛሬ ምሁራን ርግጠኞች አይደሉም፤ ይህ የሚጠቅሰው የትኛውን የተለየ የውኃ አካል እንደሆነ። ተመሳሳይ የሆነው ቃል፣ *yam suph* በብዙ ጥቅም ላይ ውሎ የሚያመለክተው (1) የአቃባ ባሕረ-ሰላጤ (ዘጸ. 21፡4፤ ዘዳ. 2፡1፤ 1ገንሥ. 9፡26፤ ኤር. 49፡21) ወይም (2) የሕንድ ውቅያኖስ። ባጠቃላይ እሱ የሚያመለክተው በስተደቡብ ያሉትን ምሥጢራዊ ውኆች ነው። እስገራሚ የሚሆነው “ውኃ” በዘፍጥረት 1 በእግዚአብሔር አንድ ተፈጠረ የተባለ ነገር የለም። ሜሶፖታሚያ ዘወትር የተፈጥሮ አፈ-ታሪኮች፣ ስለ ውኃ ይናገራሉ (ማለትም፣ ጨው እና ንጹሕ) የሰውን ጥፋት የሚመኙ አማልክት። ያህዌ ሕዝቡን ከውኃ ማዕበል እና ከሽንፈት ታድጓል።

ልዩ ርዕስ፡ ቀይ ባሕር

1. ስም

U. ከጽሑፍ አኳያ *Yam Suph* ነው።

1. “የባሕር አረም” ወይም “የባሕር ሽምቦቆ” (የግብፅ ሥር)
2. “የባሕር ዳርቻ (የመሬት)” (ሴማዊ ሥር)

ለ. ይህ ሊያመለክት የሚችለው

1. የጨው ውኃ፣ 1ገንሥ. 9፡26 (የአቃባ ሰላጤ)፤ ዮናስ 2፡5 (ሜዲትራኒያን ባሕር)

2. ንጹሕ ውኃ፣ ዘጸ. 2፡3፣ ኢሳ. 19፡26
ሐ. ሴፕቱዋጂንት የመጀመሪያው ትርጉም ነው “ቀይ ባሕር” ብሎ ለመጥራት። እነዚህ ትርጉሞች ሊያዘምዱት የሚሞከሩት ከኤዶም (ቀይ) ባሕር ጋር ነው። ይህ መለያ በላቲን ቫልጌትም ቀጥሏል እናም ኋላ ላይ በኪንግ ጀምስ የእንግሊዝኛ ትርጉም።

II. ስፍራው

- ሀ. በዚህ ስም የሚጠቀሱ በርካታ የውኃ አካላት አሉ።
 1. ጠባቡ የውኃ አካል፣ በግብፅና በሲና ባሕረ-ገብ መካከል፣ 190 ማይል ያህል ርዝማኔ ያለው (የስዊዘር ባሕረ-ሰላጤ)
 2. በሲና ባሕረ-ገብ እና ዓረቢያ መካከል ያለ የውኃ አካል፣ 112 ማይል ያህል ርዝማኔ ያለው (የአቃባ ባሕረ-ሰላጤ)
- ለ. እሱም ሊያያዝ የሚችለው ጠባቡ ረግረጋማ የሰሜን ምስራቅ የዐባይ ደለል ስፍራ ነው። ወደ ታኒስ፣ ዞኦን፣ አቫሪስ፣ ራምሴስ ቀረብ ያለው፣ ይህም ወደ ደቡባዊ የሜዛሌህ ባሕር ዳርቻ ነው (ረግረጋማው ስፍራ)።
- ሐ. እሱም በዘይቤአዊነት ወደ ደቡብ ሲል ካለው ምሥጢራዊ ውኃ ጥቅም ላይ ውሎ ይሆናል፣ ዘወትር ለባሕሩ መጨረሻ ነው ጥቅም ላይ የሚውለው (ለየብሱ)። ይህ ማለት እሱ ሊያመለክት የሚችለው
 1. ዘመናዊው ቀይ ባሕር (የስዊዘር ባሕረ-ሰላጤ ወይም የአካባ ባሕረ-ሰላጤ፣ 1፡17፡26)
 2. ህንድ ውቅያኖስ (ሔሮዶቶስ 1.180)
 3. የፋርስ ባሕረ-ሰላጤ (ጆሴፊስ፣ አንቲክ. 1.7.3)

III. Suph ዘኵልቁ 33

- ሀ. በዘኵ. 33፡8 የውኃው አካል እሱም በተአምር የተከፋፈለው Suph ይባላል።
- ለ. በዘኵ. 33፡10፣11 እስራኤላውያን እንዲሰፍሩ የተባለበት ነው yam suph።
- ሐ. ሁለት ዓይነት የውኃ አካላት አሉ
 1. የመጀመሪያው ቀይ ባሕር አይደለም (ስዊዘር ባሕረ-ሰላጤ)
 2. ሁለተኛው ምናልባት ቀይ ባሕር ነው (ስዊዘር ባሕረ-ሰላጤ)
- መ. Suph የሚለው ቃል በብኪ ጥቅም ላይ የሚውለው በሦስት መንገዶች ነው
 1. በያህዌ የተከፈለ የውኃ አካል፣ እስራኤላውያን እንዲያልፉበት ለማድረግ፣ ግን የግብፅ ወታደሮች እንዲሰጥሙ
 2. የቀይ ባሕር ሰሜናዊ ምዕራብ ዳርቻዎች (ስዊዘር ባሕረ-ሰላጤ)
 3. የቀይ ባሕር ሰሜናዊ ምስራቅ ዳርቻዎች (አካባ ባሕረ-ሰላጤ)
- ሠ. yam suph “የሸምበቆ ባሕር” ማለት ላይሆን ይችላል፣ ምክንያቱም
 1. በቀይ ባሕር (ጨዋማ ውኃ) ምንም ሸምበቆ (ፓፒረስ) አልነበረም/የለም
 2. የግብፁ ሥርወ-ቃል በታሳቢነት የሚጠቅሰው የብስን ነው፣ ባሕርን ሳይሆን
- ረ. Suph ከሴማዊ ሥር “መጨረሻ” የመጣ ይሆናል እናም እሱ የሚያመለክተው ወደ ደቡብ ሲል ያለውም ምሥጢራዊ ውኃ ነው (Bernard F. Batts፣ “Red Sea or Reed Sea? What Yam Suph Really Means” (“ቀይ ባሕር ወይስ ቀይ ሸንብቆ” ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ፣ ቅጽ 1፣ ገጽ 291-304)።

10:2 “በሙሴ ተጠመቁ” የግሪኮቹ ጽሑፎች በተገብሮ ድምጻት ይለያያሉ (ማለትም፣ MSS □፣ A፣ C፣ D) እና መካከለኛ ድምጻት (ማለትም፣ MS B)። ለእኔ የሚመስለኝ መካከለኛ ድምጻት ከዐውደ-ጽሑፉ አኳያ ትክክለኛ እንደ ሆነ ነው። እስራኤላውያን በፍቃድኝነት ሙሴን ለመከተል ሲወስኑ፣ እንዲሁም ታሪካዊ ሐቅ የሆነው የአይሁድ ተለዋጮች ጥምቀት በራስ የሚካሄድ ነበር። ይህ ያልተለመደ ሐረግ ሲሆን፣ የሚገኘውም እዚህ አዲስ ኪዳን ላይ ብቻ ነው። እሱም የሚያመለክተው ትይዩአዊ ነው፣ በኃላፊነትና በመታደል መካከል፣ በሙሴ ኪዳን እና በእኛ ኪዳን፣ በክርስቶስ፣ ሁለቱም ከእግዚአብሔር ናቸው፣ በአንዳንድ መልኩም ተመሳሳይ ናቸው። እዚህ ጥምቀት ጥቅም ላይ የዋለው አንድ ተምሳሌት ነው ተከታይ ለሆነ።

ራቢያዊ ወግ አለ፣ ወደ ሂሊል ተመልሶ የሚሄድ (ዝክ. b Ker 9a; bYeb 46a) እሱም ከመለወጥ ጥምቀት ጋር የሚዛመድ፣ ከቀይ ባሕር ሁነት ጋር። Richard N. Longenecker፣ *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*፣ (መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጓሜ በሐዋርያት ጊዜ) ገጽ 102-103።

10:3 “መንፈሳዊ ምግብ” ይህ የሚያመለክተው ሁለቱንም፣ መና (ዘጸ. 16) እና ድርጭት (ዘጸ. 16፡13፣ ዘኵ. 11፡31-32)፣ እሱም የእግዚአብሔር ከተፈጥሮ በላይ የሆነ ስጦታ ነው። በምድረ-ቦዳ የመንከራተቻ ሰዓት።

10:4 “አንዱን መንፈሳዊ መጠጥ” ይህ የሚያመለክተው በተአምር የተሰጠውን ውኃ ነው (ዘጸ. 17፡6፣ ዘኵ. 20፡8)።

▣ “እነሱ ከመንፈሳዊ ዐለት ጠጥተዋልና” ዐለት የያህዌ መጠሪያ ነው፣ በብኪ፣ እሱም አጽንዖት የሚሰጠው ለጥንካሬውና ጸንቶ ለመኖሩ (ዘዳ. 32፡4፣15፣ መዝ. 18፡2፣ 19፡14)። እሱም ደግሞ ለመሲሐዊ ንግሥና እንደ ደምሳሽ ኃይል (ዳን. 2፡45)።

▣ “ይከተላቸው ከነበረው” ይህ የሚያመለክተው ራቢያዊ አፈ-ታሪክ ነው። ዘጸ. 17፡6 እና ዘኵ. 20፡11 ላይ በመመርኮዝ፣ እሱም እስራኤላውያንን ይከተላቸው የነበረው ዐለት፣ እሱም መሲሐ ነው። ይህ ወግ ተለይቶ በቁርዓን ላይ ተጠቅሷል።

▣ “ያም ዐለት ክርስቶስ ነበረ” ይህ ራቢአዊ ምድብ ነው (ዐለቱ ሰውኛ መሆኑ የመጣው ምናልባት ከዘኵ. 21፡17 ወይም ዘዳ. 32፡4፣15፣18፣30፣ Targum Onkelos በዘኵልቁ 21)። እግዚአብሔር ሕይወት-ሰጭውን ውኃ በምድረ-ቦዳ በእንክርታቸው ጊዜ ሰጥቷቸዋል። ጳውሎስ ምስያ ተመልክቷል፣ በእግዚአብሔር ሰጭነት መካከልና ከዚያም አሁን በእግዚአብሔር ሕይወት ሰጭ ለጋስነቱ። የጳውሎስ ሥነ-መለኮት ክርስቶስን የሚመለከተው እንደ ቅድመ ሕላዌ እና እንደ እግዚአብሔር ወኪል ነው። ለሕይወትና ለበረከት። ኢየሱስ ዘወትር የእግዚአብሔር አብ ሙሉ ስጦታ ነው፣ እንዲሁም ታላቁ በረከት።

10:5 “የሆነ ሆኖ” ይህ የግሪክ *alla* ነው፤ እሱም ጠንካራ ተቃርኖ የሚያሳይ። ጽሑፋዊ ይዘት፣ መ ተመልከት።

▣ “እግዚአብሔርም በብዙዎቹ ደስ አልተሰኘም” ይህ ትኩረትን የሚሰብ አንቀጽ ነው። ከዛ ትውልድ ሁሉም ሞተዋል ከሁለቱ በቀር ። ከሃያ ዓመት ዕድሜ በታች የሆኑት ብቻ (ማለትም፣ በወታደርነት ውስጥ ለመሆን ዕድሜያቸው ገና የሆነ) እና ኢያሱና ካሌብ (ማለትም፣ ሁለቱ ሰላዮች ቀና የሆነ የእምነት ዜና ያመጡት) ወደ ተስፋይቱ ምድር የገቡት (ይሁዳ ቁ. 5)።

▣ “በምድረ-በዳ ወድቀዋልና” ይህ ቃል የሚያመለክተው አጥንታቸው በምድረ-በዳ መንገዶች መበተኑን ነው (ዘኁ. 14:16)። እነሱ የእግዚአብሔር ምርጥ ሕዝቦች ነበሩ፣ ነገር ግን አለማመናቸውን ቀጣ። እነዚህ የብዙ አማኞች የእግዚአብሔርን ተአምራታዊ ሰጭነት አይተዋል። እነሱም የእሱን ፍቃድ እግዚአብሔር በሰጣቸው መሪዎች አውቀዋል (ማለትም፣ ሙሴ፣ አርን፣ እና ማርያም)፤ እነሱ ግን በአለማመንና በመጻጃኝነት ገና አየተንቀሳቀሱ ነበር (ዕብራውያን 3-4)።

ጳውሎስ የሚያመለክተው በገዛ ራሱ ጽኑ ጥረት ነው፤ ራስን በመቆጣጠር (ዝክ. 9:24-27)። ምዕራፍ 11 ላይ እሱ የሚጠቅሰው ሥነ-መለኮታዊ እውቀትን ከመልካም የሕይወት ስልት ለመነጠል የሚጠቀሙትን ነው (ማለትም፣ ግናሱቲክስ እና ሌሎች አዋቂዎች)። የተለመደው ያንድነት ምግብ እንኳ (ማለትም፣ የአጋፔ ግብግብ) መልካም ባልሆኑ አማኞች ሊበላ አይችልም (ዝክ. 11:27-32)። ሥጋዊ ሞት ጊዜያዊ ሊሆን ይችላል፣ መለኮታዊ ፍርድ በማይታዘዙ አማኞች ላይ ይደረጋል።

1ቆሮነቶስ : 10:6-13
⁶እነዚህም ከፉ ነገር እንደ ተመኙ እኛ ደግሞ እንዳንመኝ ይህ ምሳሌ ሆነልን። ⁷ሕዝብም ሊበሉ ሊጠጡም ተቀመጡ ሊዘፍኑም ተነሡ ተብሎ እንደ ተጻፈ ከእነርሱ አንዳንዶቹ እንዳደረጉት ጣዖትን የምታመልኩ አትሁኑ። ⁸ከእነርሱም አንዳንዶቹ እንደ ሴሰኑ በአንድ ቀንም ሁለት እልፍ ከሦስት ሺህ እንደ ወደቁ አንሴሰን። ⁹ከእነርሱም አንዳንዶቹ ጌታን እንደ ተፈታተኑት በእባቦቹም እንደ ጠፉ ጌታን አንፈታተን። ¹⁰ከእነርሱም አንዳንዶቹ እንዳንጎራጎሩ በሚያጠፋውም እንደ ጠፉ አታንጎርጎሩ። ¹¹ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባቸው፣ እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጸን ተጻፈ። ¹²ስለዚህ እንደ ቆመ የሚመስለው እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ። ¹³ለሰው ሁሉ ከሚሆነው በቀር ምንም ፈተና አልደረሰባችሁም፤ ነገር ግን ከሚቻላችሁ መጠን ይልቅ ትፈተኑ ዘንድ የማይፈቅድ እግዚአብሔር የታመነ ነው። ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር መውጫውን ደግሞ ያደርግላችኋል።

10:6 “አሁን” አየተመት፣ አእት፣ እና ኢመቅ ደግሞ የአንቀጽ ምድቦችን በዚህ ነጥብ ምልክት አድርገዋል፤ ከታሪካዊው ተመሳሳሪ ወደ አሁኑ አተገባበር።

▣ “እነዚህ ሁሉ ለእኛ እንደ ምሳሌ ሆኑልን” የግሪኩ ቃል *tupoi*፣ “ምሳሌዎች፣” (የነጠላ *tupos*) ሰፊ የፍቺ መስክ አላቸው። ይህ ከምቱ በኋላ የቀረ ምልክት ነበር። ይህ የሚያመለክተው አካላዊ ድብደባን ነው (ማቴ. 24:49፤ 27:30) ወይም ለእሱ የሆነውን ዘይቤ (1ቆሮ. 8:12)። እሱም ጥቅም ላይ የዋለው ከመደሻው ምት በኋላ ለቀረው ምልክት ነው (ዮሐንስ 20:25)። ይህ ምልክት ሊያመለክት የሚችለው አካላዊ አምሳልን ነው— ጣዖት (ሐዋ. 7:43) ወይም የታተመ ምስል (ሐዋ. 23:25፤ ሮሜ. 6:17)። ከዚህ ሊቆም የሚችለው ፈርጅ (ሐዋ. 7:44፤ ፊሊጵ. 3:17፤ 1ተሰ. 1:7፤ 2ተሰ. 3:5፤ 1ጢሞ. 4:12፤ ዕብ. 8:5፤ 1ጴጥ 5:3)።

የተሻሉት ትይዩዎች ለዚህ ቃል አጠቃቀም በዚህ ጽሑፍ የሚሆነው (ማለትም፣ “ዳይነት” 1ቆሮ. 10:6) 1ቆሮ. 10:11 እና ሮሜ 5:14 ናቸው። እሱም የሚያመለክተው (1) ንግራዊ (ጥላ) ዳይነት፤ (2) ዘይቤአዊ ተነጻጻሪ፤ ወይም (3) ተምሳሌታዊ ምሳሌ።

ቁጥር 6 እና 11 ለአዲስ ኪዳን አማኞች የሚያስታውሷቸው፡ ብዙ መንፈሳዊ ጠቀሜታ ለእነሱ እንዳለው ነው (ሮሜ. 4:23-24፤ 15:4፤ 1ቆሮ. 9:10፤ 10:6፤11)። የእግዚአብሔር መገለጫች ዘላለማዊ ናቸው መርሖቹም ጠቃሚዎች።

▣ “ስለዚህም እኛ ከፉ ነገርን አንዳንመኝ፣ እነሱ ከፉ ነገርን እንደ ተመኙ” ጳውሎስ የብዙን የኪዳን ሕዝቦች እና የአኪን የኪዳን ሕዝቦች እያወዳደረ እንደሆነ ተገንዝብ። ከፉ ተደጋጋሚ ችግር ነው። እሱም የሰዎችን ዘላለማዊ ሕይወት ይዘርፋል፤ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ወዳጃዊ ኅብረት። ከፉ በማንኛውም ደረጃ ያለውን የሰው ልጆች ሕልውና ያበላሻል። ደኅንነት ከትግሉ ነጻ አያደርገንም (ሮሜ 7፤ ኤፌ. 6:10-19)። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በአደጋ ላይ ነበረች፣ በሁለቱም አካባቢዎች በቀጥተኛነት እና በአርቶፕራክሲ! እግዚአብሔርን መምሰል፣ መረጃ አይደለም፣ ግብ ነው!

“መመኘት” የሚለው ቃል (ሁለቱ ጥቅም ላይ የዋለ) ጠንካራውን ድብልቅ የግሪክ ቃል *epithumeō* ያንጸባርቃል፤ እሱም ከመስተጻምሮቹ “በላይ” እና “መጣደፍ” የተዋቀረ። እሱም የሚያመለክተው ጠንካራ ስሜት ወይም ስሜታዊነት የሰውን ሐሳብና ልብ ሲወስድና ሲቆጣጠር ነው። እሱም ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለው በአምንታዊ መልኩ ነው፣ እንደ ፊሊጵ. 1:23፤ ነገር ግን ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በአሉታዊ መልኩ ነው (2ጢሞ. 2:22)። ጳውሎስ ምናልባት የሚያንጸባርቀው ጠንካራ ፍላጎትን እና አለመታዘዝን ነው፣ ለእስራኤላውያን የተመዘገበውን፣ በዘኁ. 11:31-35፤ ምክንያቱም እሱ ዘኁ. 25:9 በ ቁ. 8 እና ዘኁ. 16:4-5፤ 17:5፤ 10 በቁ. 10 በመጥቀሱ።

10:7 “ጣዖት አምላኪ አትሁኑ” ይህ የአሁን መካከለኛ ነው (ተጓዳኝ) ተተኪ ከአሉታዊ አንቀጽ ጋር፤ እሱም ዘወትር ፍቸው በሂደት ላይ ያለን ድርጊትን ማቆም ነው። ይህ የብዙ ጥቅስ የሚያመለክተው ዝመትና ስኬት ያለበት ጣዖት አምላኪነትን ነው፤ የዘጸዓት 32።

ትክክለኛው የጣዖት አምላኪነት ልምምድ፣ ጳውሎስ በቆሮንቶስ የጠቀሰው ርግጠኛ አይደለም። ምናልባት አማኞች እግዚአብሔርን በማሳዘን አደጋ ላይ ይሆናሉ። ከምዕራፍ 7 እና ከቆሮንቶስ ታሪካዊ ሁኔታ አኳያ፣ እሱ የጣዖት ዝመታዊ አምልኮ ልምምድ ሊሆን ይችላል ወይም ከምዕራፍ 8 የጣዖት አምላኪዎች መሥዋዕት።

▣ “ሕዝብም ሊበሉና ሊጠጡ ተቀመጡ፣ ሊዘፍኑም ተነሡ” ይህ አሮን የሠራው የወርቅ ጥጃ፣ በዘጸአት 32 ያለው ጠቃሽ ነው፤ እናም የእስራኤል ልጆች በፊቱ ግብግብ አድርገው የዝመት ድርጊትን ፈጽመዋል (ዘጸ. 32:6፤19)። “መዝፈን” የሚለው ቃል ተራክቧዊ ገጽታ በተመሳሳይ የዕብራይስጥ ቃል በዘፍ. 26:8 ጥቅም ላይ ውሏል፣ ይስሐቅ ከርብቃ ጋር በተገናኘ ጊዜ።

10:8 “ኢሞራላዊ ድርጊት አንፈጽም” ይህ የሚያሳየው የቆሮንቶስን የጣዖት መቼት ነው እንዲሁም ደግሞ የጣዖት ዝንባሌ፣ የተዋጁ ጣዖታት ጭምር፣ ለኢሞራላዊነት ማንብደድ፣ በሃይማኖት ስም።

▣ “በአንድ ቀን ሃያ ሦስት ሺህ ወደቁ” ይህ የሚጠቅሰው ዘኁ. 25:1-9 ነው። ግልጽ የሆነ ውዝግብ አለ፣ በዚህ እና የዕብራይስጡ ጽሑፍ ዘኁ. 25:9 መካከል፣ እሱም ሃያ አራት ሺህ ያለው። ይህ የገልባጮች ስሕተት አይመስልም። ይህ አለመግባባት በሁሉም የግሪክ ጽሑፎች ያለ ነው። እሱም በጳውሎስ በኩል መዘንጋት ሊሆን ይችላል። ይህ ማለት ግን ተመስጧዊ አይደለም ወይም አይታመንም ማለት አይደለም፣ ነገር ግን የጥንቱ ዓለም በቁጥር አጠቃቀም በኩል እንደ ዘመናዊዎቹ ምዕራባዊ ሕዝቦች እቅጩን ስለማይናገሩ ነው።

በArcher's *Encyclopedia of Bible Difficulties*: (የመጽሐፍ ቅዱስ አስቸጋሪዎች (ክፍሎች) 78 141፣ 401፣ እሱ የሚያስረግጠው የብዙ አንቀጽ እሱም ጳውሎስ የጠቀሰው ዘኁ. 25:1-9 አለመሆኑን ነው፣ ግን ዘጸዓት 32 እንጂ። እሱ መልካም ነጥብ ያነሳል፣ ይህም 10:7 የተጠቀሰው ከዘጸ. 32:4 መሆኑን፣ እናም ዘጸ. 32:35 የሚጠቅሰው ጌታ ሕዝቡን ባጠቃላይ የመታበትን ነው ከ3000 በላይ የሚሆኑትን ቁ. 28 ላይ። ይህ በርግጥ ሊሆን የሚችል ዐውደ-ጽሑፋዊ አማራጭ ነው።

10:9 “እንዲሁም ጌታን አንፈታትን” ይህ ቃል *peirazō* ነው *ek* ከሚለው መስተጻምር ጋር፣ እሱም የሚያጠናክረው፣ (ማቴ. 4:7፣ ሉቃስ 4:12፣ 10:25)። ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ ቃላት ለመፈተን 3:13 ላይ ተመልከት። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በተመሳሳይ መልኩ ታደርግ ነበር፣ እስራኤላውያን በምድረ-በዳ እንዳደረጉት (ዘኁ. 21:5-6)። እግዚአብሔር ምድራዊውን ፍርድ ይጠቀም ነበር፣ ሕዝቡን ለማረም።

“ጌታ” የሚለው ቃል (አአመመቅ፣ አእት፣ አአመቅ፣ እና አዓት) በጥንታዊ-ያናቹ የግሪክ ጽሑፎች ይገኛሉ □፣ B፣ C፣ P፣ እና የአሜሪካን ትርጉሞች። እሱ የብዙን ጠቃሽ በእጅጉን ይሰማማል፣ ያህዌን በዘኁልቁ 21 በመጥቀስ።

“ክርስቶስ” የሚለው ቃል (አኪጀት፣ አየተመት) የሚገኝባቸው ጽሑፎች P⁴⁵፣ D፣ F፣ G፣ እና ሻልጌት እና የፔሺታ ትርጉሞች ናቸው። እሱም የጳውሎስን የቅርብ ታዳሚዎች በተሻለ ይገጥማል።

UBS⁴ “ክርስቶስን” በ“ለ” ደረጃ ሲወስድ (ማለትም፣ በተሟላ ርግጠኝነት)፣ ጠንከር ያለ ክርክር ለ“ጌታ” በ Bart D. Ehrman in *The Orthodox Corruption of Scripture*: (የቃሉ ቀና ብልሽት) 78 89-90 ይደረጋል።

ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ ቃላት ለ“ፈተና” እና የእነሱም ትርጓሜዎች 3:13 ላይ ተመልከት።

▣ “በእባቦች ጠፍተዋልና” ይህ ዘኁ. 21 ማጣቀሻ ነው። ልዩ ርዕስ፡ *Apollumi* 8:11 ላይ ተመልከት።

10:10 “አታገረምርሙ፣ አንዳንዶቹ እንዳደረጉትም” የመጀመሪያው ሐረግ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው በአሉታዊ አንቀጽ፣ እሱም ዘወትር ፍችው በሂደት ላይ ያለ ድርጊትን ማስቆም ነው። ይህም የሚጠቅሰው ዘኁ. 16:41-50 ነው፣ እሱም በዘኁ. 17:5፣10 የተጠቀሰ። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ልክ አንድ ጥንቷ እስራኤል ታገረመርም ነበር።

▣ “አጥፊው” ይህ የሚጠቅሰው በዘኁ. 16:49 ያለውን መቅሠፊት ነው። እሱም ሥነ-መለኮታዊ በሆነ መንገድ ሞት በያህዌ እጅ መሆኑን የሚያሳይ ነው (ዘጸ. 12:23፣29፣ 24:16፣ 1ዜና. 21:15፣ ዕብ. 11:28)። “በአጽም የተመሰለ ሞት” የለም! ዕድል፣ ዕጣ፣ ፈንታ የለም! እግዚአብሔር አለ፣ የእስራኤል አምላክ፣ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አባት። እሱና እሱ ብቻ ነው ሕይወትና ሞትን የሚቆጣጠረው!

10:11 “ለእነሱ” ይህ የሚያመለክተው በብዙ የነበሩትን ሰዎች ነው፣ በአጥፊው እጅ የሞቱትን።

▣ “ምሳሌ” ቁ. 6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ አተያይ፣ የሙሴ ሕግጋትን 9:9 ላይ ተመልከት።

▣ “የዘመናት መጨረሻ ደርሷል” ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመለካከት ነው። እሱም ስለ ተተነበየው አዲስ ዘመን ዘይቤ ነው (ከዕብ. 9:26 ጋር ተመሳሳይ ሐረግ)። አማኞች የሚኖሩት በእግዚአብሔር መንግሥት ነው፣ እሱም በኢየሱስ የመጀመሪያ ምጽአት የተመረቀ፣ በዳግም ምጽዓቱ የምንቀዳጀው። የምንኖረው “በገና ድርጊት እና ገና ባልሆነው” ተቃርኖ ውስጥ ነው!

ልዩ ርዕስ፡ ይህ ዘመን እና የሚመጣው ዘመን 1:20 ተመልከት።

10:12 “እንደ ቆመ የሚመስለው እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ” የቆሮንቶስ ከፋፋዮች በራስ መተማመንና ያውቃለሁ ባይነት ኩራት ዋነኛው ችግር ነበር፣ በተመሳሳይ አዝማሚያ አሁንም ነው (ሮሜ. 11:20፣ 2ጴጥ. 3:17)። እግዚአብሔር ቀድሞም ወደ ፊትም የገዛ ራሱን ሕዝብ ይቀጣል (ኤር. 25:29፣ 1ጴጥ. 4:17)። ራስን ማሳት የሃይማኖታዊ ሰዎች ርግማን ነው! በክርስቶስ የሆኑት ተግባራቸውን በንቃት ለማከናወን የግድ መቀጠል አለባቸው (ዝክ. 9:24-27)!

10:13 “መፈታትን” ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው በዚህ ቁጥር ላይ ሦስት ጊዜ ነው፣ እናም ፍችው ወደ ጥፋት ባመዘነ መንገድ መፈተን ነው (ልዩ ርዕስ 3:13 ተመልከት)። ሦስት ዓይነት የመፈታትን ምንጮች በአዲስ ኪዳን አሉ፡

- 1. የወደቀው ሰው ኃጢአታዊ ባሕርይ
- 2. ክፉው አካል (ማለትም፣ ሰይጣንና አጋንንት)
- 3. የወደቀው ዓለም ሥርዓት (ኤፌ. 2:1-3፣ ያዕቆብ 4:1፣4፣7)

▣	
አአመመቅ	“እንዲህ ዓይነቱ ግን በሰው የተለመደ ነው”
አኪጀት	“ይህ መሰሉ በሰው የተለመደ ነው”
አየተመት	“ለእያንዳንዱ የተለመደ አይደለም”
አእት	“እንዲህ ዓይነቱ በተለምዶ በሰዎች የሚደርስ ነው”
አአመቅ	“ማንም ... ከሰው ልጆች የበለጠ ሊቆም የሚችል”

ሌሎች ሰዎች ተመሳሳይ የሆነ ፈተና ገጥሟቸዋል፤ እንደ ቆሮንቶስ አማኞች። ኢየሱስም ደግሞ ሁሉንም ፈተናዎች አልፎባቸዋል፤ አሸንፎ፤ እነሱም በሰው ልጆች ዘንድ የተለመዱ (ዕብ. 4:15)።

▣ “እግዚአብሔር የታመነ ነው” ይህ ወሳኝ የሆነ ገላጭ ጽሑፍ ነው! መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት በእግዚአብሔር ባሕርይ ላይ ያርፋል። የእኛ ተስፋ የእሱ ባለ ግርማ ባሕርይ ነው፤ ርግጠኛ የሆኑ ተስፋዎችና የመዋጀት ድርጊቶች።

ይህ የእግዚአብሔር ባሕርይ ገጽታ በቅድሚያ የታየው በዘዳ. 7:9 ነው፤ እሱም የዘዳ. 5:9-10 ማጉሊያ። የእግዚአብሔር ፍርድ በጊዜ ውስጥ ይጓዛል፤ ለሦስትና ለአራት ትውልድ፤ ነገር ግን ቸርነቱ (ማለትም፤ ኪዳናዊ የታማኝነት ፍቅር፤ *hesed*) ለሺ ትውልድ። ይህም ተመሳሳይ ማረጋገጫ በኢሳ. 49:7 ላይ ቀጥሏል።

ይህ ዐቢይ ጭብጥ ነው፤ በቆሮንቶስ ደብዳቤዎች (ዝክ. 1:9፤ 10:13፤ 2ቆሮ. 1:18፤ እንዲሁም 1ተሰ. 5:24 እና 2ተሰ. 3:3)። አማኞች የእግዚአብሔርን ታማኝነት ማመን አለባቸው፤ የእግዚአብሔርን እመንነት መታመን። ይህ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ዋነኛ ነገር ነው!

- አአመመቅ “ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር መውጫውን ደግሞ ያደርግላችኋል”
- አኪጀት “ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር የመውጫውን መንገድ ደግሞ ያደርግላችኋል”
- አየተመት “ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ ከፈተናው ጋር መውጫውን ደግሞ ያደርግላችኋል”
- አእት “በፈተና ላይ በሆናችሁበት ጊዜ፤ ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ ጥንካሬውን ይሰጣችኋል፤ ከመውጫው መንገድ ጋር”
- አአመቅ “በማንኛቸውም ዓይነት ፈተና የመውጫው መንገድ ይሰጣችኋል፤ በትዕግሥት እንድትቆዩ በማስቻል”

ይህ የግሪክ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው ለተከበበ የወታደር ምድብ ማምለጫ መንገድ ነው። አማኞች ብቻቸውን ፈተናን አይጋፈጡም! በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ያለው ችግር አንዱ፤ “መውጫውን መንገድ ይሰጣችኋል” የሚለውን “ትታገሡም ዘንድ እንድትችሉ” ከሚለው ጋር አንዴት እንደሚያዛምደው ነው። አንዳንዶች መውጫውን መንገድ ያገኙ ይሆን፤ ሌሎቹ ሲታገሡት፤ ወይስ የእግዚአብሔር የመውጫ መንገድ የመታገብ አግባብ ይሆን? ፈተናው ይቆም ይሆን? ወይስ አማኞች በፈተናው መካከል በእምነት ይሠሩ ይሆን? ምንም እንኳ ይህ አሻሚነት ሊቃለል ባይችልም፤ መልካሙ ዜና እግዚአብሔር በችግር ውስጥ ከእኛ ጋር መሆኑ ነው (መዝ. 23:4)። እግዚአብሔር አይተወንም ወይም ችላ አይለንም። ትክክለኛው የድል ዘዴ በግልጽ አልተቀመጠም፤ ድሉ ግን ታውቋል!

1ቆሮንቶስ 10:14-22

¹⁴ሰለዚህ፤ ወዳጆቼ ሆይ፤ ጣዖትን ከማምለክ ሸሹ። ¹⁵ልባዎች እንደ መሆናችሁ አላለሁ፤ በምለው ነገር እናንተ ፍረዱ። ¹⁶የምንባርከው የበረከት ጽዋ ከክርስቶስ ደም ጋር ኅብረት ያለው አይደለምን? የምንቆርሰውስ እንጀራ ከክርስቶስ ሥጋ ጋር ኅብረት ያለው አይደለምን? ¹⁷አንድ እንጀራ ስለ ሆነ፤ እኛ ብዙዎች ስንሆን አንድ ሥጋ ነን፤ ሁላችን ያን አንዱን እንጀራ እንካፈላለንና። ¹⁸በሥጋ የሆነውን እስራኤል ተመልከቱ፤ መሥዋዕቱን የሚበሉ የመሠዊያው ማኅበረተኞች አይደሉምን? ¹⁹እንግዲህ ምን አላለሁ? ለጣዖት የተሠዋ ምናምን ነው አላለሁን? ወይስ ጣዖት ምናምን እንዲሆን አላለሁን? ²⁰አይደለም፤ ነገር ግን አሕዛብ የሚሠወት ለአጋንንት እንዲሆን እንጂ ለእግዚአብሔር እንዳይሠወደ አላለሁ፤ ከአጋንንትም ጋር ማኅበረተኞች እንድትሆኑ አልወድም። ²¹የጌታን ጽዋና የአጋንንትን ጽዋ ልትጠጡ አትችሉም፤ ከጌታ ማዕድና ከአጋንንት ማዕድ ልትካፈሉ አትችሉም። ²²ወይስ ጌታን እናስቀናውን? እኛስ ከእርሱ ይልቅ እንበረታለንን?

10:14 “ሰለዚህ” ጳውሎስ ያለፈውን ማብራሪያ ደምድሞ ወደ ማጠቃለያው ይቀጥላል።

- አአመመቅ፣ አኪጀት “ወዳጆቼ ሆይ”
- አየተመት፣ አእት “ውድ ወዳጆቼ”
- አአመቅ

የጳውሎስ የቆሮንቶስ ደብዳቤዎች (እና የገላትያ) በጣም ጠንክር ያሉ ወደ ቤተ-ክርስቲያን የጻፉቸው ቃላት ናቸው። ሰለዚህ፤ ለእሱ እንዴት የከበሩ እንደሆኑ ሊያስታውሳቸው ፈለገ፤ ምንም እንኳ ከረር አድርጎ በናገራቸውም (ዝክ. 4:14፤ 10:14፤ 15:58፤ 2ቆሮ. 7:1፤ 12:19)። ይህ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው በእግዚአብሔር ነው፤ ለኢየሱስ (ማቴ. 3:17፤ 12:18፤ 17:5)። ጳውሎስ፤ ጴጥሮስ፤ ይሁዳ፤ እና ዮሐንስ፤ በመልእክታቸው ይህንን ቅጽል ተጠቅመዋል፤ የኢየሱስን ተከታዮች ለመጥራት። እነሱ የተወደዱ ናቸው፤ ከክርስቶስ ጋር ካላቸው ግንኙነት የተነሣ፤ በእግዚአብሔር የተወደዱ ናቸው፤ በክርስቶስ፤ እና በአዲስ ኪዳን መልዕክቶች ጸሐፊዎች።

▣ “ከጣዖት አምልኮ ሸሹ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተኳሪ ነው። “ጣዖት አምላኪነት” የተወሰነ አንቀጽ እንዳለው ተገንዝብ። እግዚአብሔር መንገድን ይሰጣል፤ ነገር ግን አማኞች ዕድሉን ለመጠቀም መምረጥ ይኖርባቸዋል (ዝክ. 6:18)። ፈተናን ለመቋቋም አንደኛው መንገድ ከስፍራው መሸሽ ነው። አማኞች በፈተና አካባቢ ራሳቸውን ማጋለጥ አይኖርባቸውም።

“ጣዖት አምላኪነት” በብኪ የጣዖታት አማልክትንና ምስሎችን ማምለክ ነበር። በእኛ ዘመን ማንኛውም ነገር በቅደም ተከተል አቀማመጥ እግዚአብሔርን የሚተካ ነው (ዝክ. 10:7፤14)። ኢየሱስ እንዳለው፤ መዝገባችሁ ባለበት ልባችሁ በዚያ ይሆናል (ማቴ. 6:21)። ዘመናውያናቹ ቀዳሚውን የሚገልጹት በሰዓት፤ በገንዘብ፤ እና ባስተሳሰብ ሕይወት ነው። ሃይማኖት ዘወትር ጠቃሚ የሆነ አካል ነው፤ ነገር ግን ዋነኛው ቀዳሚ አይደለም። እውነተኛው እምነት በትርፍ ላይ አይተኩርም፤ በሕይወት ቁም ነገር አንጂ። የዮሐንስ መጽሐፍ የሚደመድመው “ራሳችሁን ከጣዖታት ጠብቁ” በሚል ነው (1ዮሐንስ 5:21)።

10:15 ይህ የሚያመለክተው ስለ አመራር ጳውሎስ ያለውን አቀራረብ ነው። እሱ የኢየሱስ ሐዋርያ ነበር፤ ሆኖም እነዚህ ትምክህተኛ አማኞች የእሱን ቃላት በራሳቸው እንዲፈርዱ በብርቱ ያስጠነቅቃቸው ነበር (14:39-40)። በርግጥ ማለት የሚቻለው ጳውሎስ እየተሳለቃቸው መሆኑን ነው። እሱ ይህንን ተመሳሳይ ቃል (ማለትም፤ ጥበበኛ ሰዎች) 4:10 እና 2ቆሮ. 11:19 ላይ በስላቅ መልኩ መጠቀሙን ነው።

10:16 ይህ ቁጥር የተገነባው እንደ ሁለት ራቶሪካዊ ጥያቄዎች ነው (ምንም እንኳ አእት እሱን እንደ አመልካች መግለጫ ቢተረጎሙም)።

▣ “የበረከት ጽዋ” ይህ ምናልባት የሚያመለክተው የአይሁድን ፋሲካ አከባቢ ሦስተኛውን ጽዋ ነው። እሱም ኢየሱስ የጌታ ራትን ለመመረቅ ተጠቅሞበታል።

“በረከት” የሚለው ቃል *eulogia* ነው *eulogeo* ከሚለው ቃል፤ ፍቺውም “ማመስገን፣” “ማቆላመጥ፣” “መባረክ፣” ወይም “መጠቀም” ነው። 2 ቆሮ. 9:5 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። የእንግሊዘኛውን ቃል *eulogy* (ማመስገን) ያገኘው ከዚህ የግሪክ ሥር ነው። ኢየሱስ ይህንን ሥርዓት ሲያበጅ፣ እሱ ሁለቱንም ጽዋውንና ዳቦውን ወስዶ ለእግዚአብሔር ምስጋና አቅርቧል። የግሪክ ቃል ለምስጋና ወይም ምስጋና ለማቅረብ *eucharistia* ነው፤ ከእሱም *Eucharist* (የጌታ ራት) የሚለውን ቃል ያገኘንበት። እነዚህ ሁለቱ የግሪክ ቃላት በተመሳሳይ መንገድ ጥቅም ላይ ይውላሉ 14:16 ላይ።

አስገራሚ የሚሆነው፣ ነገር ግን ከሥነ-መለኮት አኳያ ጠቀሜታ የሌለው፣ ማለትም የተለመደው የጽዋና የዳቦ ቅደም ተከተል እዚህ ስለመቀያየሩ ነው። ቅደም ተከተሉ ጉዳዩ አይደለም፣ ይልቁን ከክርስቶስ ጋር ያለው ኅብረት እንጂ፣ በእሱ የአብርካት ምግብ በተቃርኖ ከጣዖት አምልኮ ጋር በአብርካት ምግብ ላይ።

ልዩ ርዕስ፡ የፋሲካ አገልግሎት ደንብ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ይሁዲነት

- ሀ. ጸሎት
- ለ. የወይን ጽዋ
- ሐ. እጅን በጋባዥ መታጠብ እና ማስታጠቢያውን ለሁሉም ማዘር
- መ. በመራራው ቅጠል እና ሾርባ ውስጥ ማጥቀስ
- ሠ. ጠቦቱና ዋነኛው መብል
- ረ. ጸሎትና መራራው ቅጠል እና ሾርባው ውስጥ ድጋሚ ማጥቀስ
- ሰ. ሁለተኛው የወይን ጽዋ ለልጆች የጥያቄና መልስ ጊዜ (ዘጸ.12:26-27)
- ሸ. የሃሌል (ሃሌሉያ) መዝሙሮችን መዘመር 113-114 እና ጸሎት
- ቀ. የክብረ በዓሉ አስተናባሪ ለእያንዳንዱ ያጠቅሳል፣ እጁን ከታጠበ በኋላ
- በ. ሁሉም እስኪጠግቡ ይመገባሉ፣ የጠቦቱን ሥጋ ይጨርሱታል
- ተ. ሦስተኛው የወይን ጽዋ ከእጅ መታጠብ በኋላ
- ቸ. የሃሌል(ሃሌሉያ) መዝሙሮችን መዘመር 115-118
- ኀ. አራተኛው የወይን ጽዋ፣ እሱም የመንግሥተ-ሰማያትን መምጣት የሚገልጽ በዙዎች የሚያምኑት የጌታ ራት ሥነ-ሥርዓት የተቋቋመው “ተ” ላይ ነው።

▣ “መካፈል” ይህ የግሪክ ቃል *koinonia*፣ ፍቺውም “የጋራ ተሳትፎ” ይህ የእንግሊዘኛው “communion” (ኅብረት) መገኛ ነው፤ እሱም ለቅዱስ ቁርባን ተምሳሌታዊ ማዕድ የሆነ፣ አሁን ለኅብረት አጽንዖት የሚሰጥ፣ በቀጣይም በጣም የጠበቀ ኅብረት የሚሆን። ልዩ ርዕስ፡ *Koinonia* at 1:9 ተመልከት።

▣ “በክርስቶስ ደም” ይህ ለክርስቶስ ሞት አጽንዖት መስጠት ነው፤ በእሱ የብኪ መሥዋዕታዊ ዐውደ-ጽሑፍ በኩል (ሌዋውያን 1-7)። ደም የሕይወት ተምሳሌት ነው (ሌዋ. 17:11፣14)።

▣ “የምንቆርሰው እንጀራ” ይህ ለጌታ ራት የምንጠቀምበት የእንግሊዘኛ ሐረግ መገኛ ነው፤ “እንጀራ መቁረስ” (ሐዋ. 2:42)። ይህ ኢየሱስ አዲሱን ኪዳን እንዲወክል የመረጠው ተምሳሌት ነው፤ በመስቀል ላይ በተቆረሰ ሥጋው። እሱ ሆን ብሎ የፋሲካን ጠቦት አልመረጠም፣ እሱም የብሉይ ኪዳን ልምምድ ተምሳሌት የነበረውን (ዘጸ. 12)።

▣ “ከኢየሱስ ሥጋ መካፈል” “የክርስቶስ ሥጋ” የሚለው ተምሳሌት ሁለትዮሽ ነው (1) ሥጋዊ አካሉ ለሰው ልጅ ኃጢአት መሠዋቱ እና (2) ተከታዮቹ የእሱ መንፈሳዊ አካል መሆናቸው፤ ቤተ-ክርስቲያን (እሱም በቆርንቶስ ሁለት ገጽታዎች አሉት፡ [ሀ] አጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን እና [ለ] ሁለንተናዊዋ ቤተ-ክርስቲያን)።

10:17 ይህ የክርስቶስንና የእሱን ቤተ-ክርስቲያን ኅብረት አጽንዖት የሚሰጥ ነው፤ በጌታ ራት ተምሳሌትነት የተገለጸው (ማለትም፣ አንድ ዳቦ)። ይህም ተመሳሳይ ኅብረት የሆነው የክርስቶስ ሥጋ በ12:12-13 ላይ ከመንፈሳዊ ስጦታዎች ጋር ይያያዛል።

10:18 “የእስራኤል ሕዝብ” ይህ በጥሬው “በሥጋ ያለው እስራኤል” ነው (ልዩ ርዕስ 1:26 ተመልከት)። ይህም ሌላኛው ተምሳሌታዊ መንገድ ነው (ማለትም፣ ታሪካዊ ጠቃሽ) የጌታን ራት የሚካፈሉትን ኅብረት ለማሳየት ነው።

10:19 “እንግዲህ ምን እላለሁ” የጳውሎስ ጽሑፎች ለመተርጎም ቀለል ያሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ጽሑፎች ናቸው፤ ምክንያቱም እሱ ሐሳቡን ሎጂካዊ በሆነ መልኩ ስለሚያደራጅ ነው። ይህን ሐረግ የመሰሉ ሎጂካዊ መጠቀሚያዎች ዘመናዊ ተርጓሚዎች የጳውሎስን አስተሳሰብ ዋነኛ ነጥቦችን በአንቀጽ ደረጃ እንዲያደራጁ ያስችሏቸዋል፤ ይህም የእሱን መጻሕፍት ለመተርጎም ቁልፍ የሆነ።
ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁሉ ሐሳቡን ያዳብራል፤ ተከታታይ በሆኑ ራቶሪካል ጥያቄዎች (አአመቅ፣ ቁ.16 (ሁለቱ)፣ ቁ. 18 (አንዴ)፣ ቁ. 19 (ሁለቱ ወይም ሦስቱ)፣ ቁ.22 (ሁለቱ)፣ ቁ.29 (አንዴ)፣ ቁ.30 (አንዴ)።

▣ “ወይም ጣዖት ምናምን ነውን” የጥንት ጸሐፊዎች የሚገለብጡትን ጽሑፍ ሳያውቁት እንዴት እንደሚቀይሩት የሚያሳይ ምሳሌ ነው፤ ይህ ሐረግ ከሁኔታዎቹ ጥንታውያን ግሪክ ጽሑፎች በድንገት ወጥቷል (ማለትም፣P⁴⁶፣ N¹፣ A፣ እና C)። ለጽሑፉዋ ሒስ ተጨማሪ ማብራሪያ ቅጽ ሁለትን ተመልከት።

10:20 “ለአጋንንት የተሠዉ” ጳውሎስ ወደ ብኪ ተመልሶ ሄደ፤ ጣዖት አምላኪነት የሚዘመደው ከምስሉ እውነታ ጋር አለመሆኑን ተገንዝቧል፤ ነገር ግን ከመንፈሳዊ ኃይላት እውነታ ጋር፤ በሥጋዊ ተፈጥሮ (ሌዋ. 16:8፤ 12:7፤ ዘዳ. 32:17፤ መዝ. 96:5፤ 106:37፤ ኢሳ. 65:11፤ ራዕ. 9:20፤ 16:14)። በሰዎች ድርጊቶች ጀርባ ሁሉ መንፈሳዊ ዓለም አለ (ዘዳ. 32:8 [LXX]፤ ዳንኤል 10፤ ኤፌ. 6:10-18)። ምንም እንኳን ፈጽሞ ተለይቶ ባይቀመጥም የብኪ የወደቁ መላእክት የአዲስ ኪዳን አጋንንት ናቸው፤ ጳውሎስ ወደ እነዚህ የወደቁ መንፈሳዊ ኃይላት የሚያመለክተው በሌሎች ቃላት ነው፤ በሮሜ 8:38-39፤ 1ቆሮ. 15:24፤ ኤፌ. 1:21፤ 3:10፤ ቆላ. 1:16፤ 2:10፤15። ጳውሎስ “አጋንንት” የሚለውን ቃል የሚጠቀመው እዚህ ብቻና ነጠሞ. 4:1 ላይ ነው። ልዩ ርዕስ፡ አካላዊው ክፉ 7:5 ላይ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ አጋንንታዊ (ርኩስ መንፈስ)

ሀ. የጥንት ሰዎች ፍጥረት ሁሉ መንፈስ አለው ብለው ያምኑ ነበር። የሰውን የስብዕና ባህሪ ከተፈጥሮ፤ የእንስሳት፤ እና የተፈጥሮአዊ ነገሮች ኃይላት ውጤት (ጋር ያዘምዱ/ያቆራኙ) ነበር። ሕይወት የሚገለጠው እነዚህ መንፈሳዊ አካላት ከሰው ልጅ ጋር ባላቸው ግንኙነት ነበር።

ለ. ይህ ተፈጥሮአዊ ነገሮችን በሰውኛ የመግለጽ ልማድ ሰዎችን ብዙ አማልክትን ወደ ማምለክት አመጣቸው። በተለምዶ አጋንንት (ጂኒ) አነስ ያሉ አማልክት ወይም በሥልጣን ተዋረድ ከሌሎች አማልክት አነስ ያሉ (ደግ ወይም ክፉ) በግለሰቦች የዕለት ተዕለት ኑሮ ላይ ተጽዕኖ አላቸው።

1. መስጴጦሚያ፤ ብጥብጥ እና ግጭት
2. ግብዕ፤ ሥርዓትና ተግባር
3. ከነዓን፤ W. F. Albright's *Archaeology and the Religion of Israel*: Fifth Edition፤ ገጽ. 67-92 ይመልከቱ።

ሐ. ብሉይ ኪዳን የአነስተኛ አማልክት፤ መላእክት፤ ወይም አጋንንትን ትምህርት ይቃወማል፤ ምናልባት ምክንያቱ አንድ አምላክ ብቻ ከሚል ጠንካራ አቋሙ የተነሳ ነው (ዘፀ.8፡10፤9፡14፤15፤11፤ ዘዳ.4፡35፤39፤6፡4፤ 33፡26፤መዝ.35፡10፤71፡19፤86፡6፤ ኢሳ.46፡9፤ ኤር.10፡6-7፤ ሚኪ. 7፡18)። የአህዛብን የውሸት አምላኮችን ይጠቅሳሉ (*Shedim*) ዘዳ 32:17፤ መዝ 106:37 ጥቂቶቻችንም ይጠቅሳቸዋል።

1. *Se'im* ሴኢም (ጣኦታት ወይም ጸጉራማ አጋንንት፤ ዘሌ.17፡7፤ 2ኛ ዜና 11፡15)
2. *Lilith* ሊሊስ (ሴት፤ የምትዳራ አጋንንት፤ ኢሳ.34፡14)
3. *Mavei* ማቤት (ለሞት የአብራውያን ቃል ሆኖ የከነዓንን አምላክ ለመግለጽ ጥቅም ላይ ውሎአል፤ *Mot* (ሞት)፤ ኢሳ.28፡15፤18፤ ኤር. 9፡21፤ እና ምናልባትም ዘዳ.28፡22)።
4. *Resheph* ሬሼፍ (መቅሰፍት፤ ዘዳ. 33፡29፤መዝ.78፡48፤ ዕብ.3፡5)
5. *Dever* ዴቨር (ቸንፈር፤ መዝ.91፡5-6፤ ዕብ.3፡5)
6. *Az'azel* አዛዜል (ሰሙ በእርግጠኝነት አይታወቅም፤ ነገር ግን ምናልባት የበረሃ አጋንንት ወይም የቦታ ስም ሊሆን ይችላል፤ ዘሌ.16፡8፤10፤26) (እነዚህ ምሳሌዎች የተወሰዱት ከኢንሳይክሎፒዲያ ጁዳካ፤ ቮልዩም 5፤ ገጽ.1523 ነው።) ሆኖም በብ.ኪ. ከእግዚአብሔር ዘንድ ሁለትዮሽ ወይም መልአካዊ ነጻነት የለም። ሠይጣን የእግዚአብሔር (ያሕዌ) ባሪያ ነው (ኢዮብ 1-3፤ ዘካርያስ 3)፤ ነፃ አይደለም፤ ራሱን በራሱ የሚመራ ጠላት እንጂ (A.B. Davidson፤ *A Theology of the Old Testameጽ*፤ pp.300-306)።

መ. አይሁዳዊነት ያደገው በባቢሎን ምርኮ ጊዜ (ቅ.ክ. 586-537) ነው። ሁኔታው በሥነ መለኮት ረገድ በፋርስ በሰው ምሳሌ በተመሰለ ሁለትዮሽን በሚያራምድ ዞርአስቴሪያኒዝም በተባለ የፋርስ ኃይማኖት፤ ማዘዳ ወይም አረማዝድ የተባለ ከፍ ያለ መልካም አምላክ እና አሀሪማን በተባለ ክፉ ተቃዋሚ ተጽዕኖ ውስጥ ወድቋል። ይህ ከድህረ ምርኮ በኋላ በአይሁዳውያን ውስጥ በየህዌ እና በመልአክቱ እና በሰይጣን እና መልአክቶቹ ወይም አጋንንት መካከል በሰው ምሳሌ የሆነ ሁለትዮሽ አስተሳሰብ እንዲኖር አድርጓል።

በአይሁዳውያን ሥነ መለኮት የከፋት ሰውኛ አገላለጽ ዘ ላይፍ ኤንድ ታይምስ አፍ ጄስስ ዘ መሳያ በሚለው የበአልፍሬድ ኤዴረሼይም ውስጥ በጥፋ ሁኔታ የተብራራ እና የተያዘ ነው (Alfred Edersheim፤ *The Life and Times of Jesus the Messiah*፤ vol. 2፤ appendix XIII፤ pp.749-863 and XVI፤ pp.770-776)። አይሁዳውያን ክፋትን በሦስት መንገዶች በሰውኛ አገላለጽ ይገልጹታል።

1. ሰይጣን
2. ክፉ አሳብ ((*yetzer hara*) የተዜር ሃራ በሰው ልጅ ውስጥ
3. የሞት መልአክ

ኤዴረሼይም እነዚህን ነገሮች እንደዚህ ይገልጻቸዋል (1) ከሳሽ፤ (2) ፈታኝ፤ እና (3) የሚያሰቃይ (vol.2፤p.756)። በድህረ ምርኮ አይሁዳዊነት ሥነ መለኮት እና በኢ.ኪ. ጽሑፎች መካከል ክፋትን በተመለከተ ልዩነቶች አሉ።

ሠ. የክፋት መንፈሳዊ ፍጥረቶች በሰው ላይ እና በእግዚአብሔር/የህዌ (በአይሁዳዊነት ሰይጣን የሰው ልጆች ጠላት ነበረ፤ ለእግዚአብሔር ግን አይደለም) ላይ ያላቸውን የተቃዋሚ ሕልውና በተመለከተ ኢ.ኪ.፤በተለይ ወንጌሎች፤ያረጋግጣሉ።

እነርሱ የእግዚአብሔርን ፈቃድ፤ ሕግ እና መንግሥቱን ይቃወማሉ። ኢየሱስ እነዚህን አጋንንታዊ ፍጡራንን ደግሞም (1) ርኩስ መናፍስት (ሉቃስ 4፡36፤6፡18) ወይም (2) ክፉ መናፍስት (ሉቃስ 7፡21፤8፡2) ተጋፍጠዋል ደግሞም ከሰዎች ውስጥ አስወጥቶአቸዋል። ኢየሱስ በሕመም (አካላዊ እና አእምሮዊ) እና

በአጋንንታዊ ሥራ መካከል ያለውን ልዩነት ግልጽ አድርጎአል። እርሱ በእውቀቱና እነዚህን ክፉ መናፍት ከሰዎች በማስወጣት ኃይሉንና መንፈሳዊ እውቀቱን አሳይቷል። እነርሱ ኢየሱስን ያውቁታል ስለእርሱም ለመናገር ይሞክራሉ፤ ነገር ግን እርሱ የእነርሱን ምስክርነት አይቀበልም ነበር፤ ዝም እንዲሉም ያዘቸው ነበር፤ ከሰዎችም ያባርራቸው ነበር። አጋንንት ከሰዎች እየወጡ ሲሄድ የሠይጣን መንግሥት

መሸነፉን ያመለክታል።

በጣም የሚያስደንቀው ነገር በዚህ ጉዳይ ላይ የአ.ኪ. ሐዋርያዊ ደብዳቤዎች/ጽሑፎች ብዙ የሚሉት ነገር የላቸውም። አጋንንትን ማስወጣን በፍጹም እንደ ጸጋ ሥጦታ አልተቆጠረም፤ ወጥ የሆነ ዘይ ወይም አሠራር ለወደፊቱ የአገልጋዮች ትውልዶች ወይም አማኞች አልተሰጠም።

ረ. ከፋት መኖሩ እውነት ነው፤ ክፉ አካላዊ ነው፤ ክፉ አለ። የክፋት መነሻውም ሆነ ዓላማው አልተገለጠም። መጽሐፍ ቅዱስ የክፋትን መኖር ያረጋግጥ እና ተጽእኖውን በቁጣ ይቃወማል። በእውነት ውስጥ የመጨረሻ ሁለትነት (ultimate dualism) የለም። እግዚአብሔር ሁሉን ተቆጣጣሪ ነው፤ ክፉ ተሸንፎአል ተፈርዶበታልም እናም ከፍጥረት ይወገዳል።

ሰ. የእግዚአብሔር ሕዝብ ክፉውን መቃወም አለበት (ያዕ.4:7)። በክፉ ቁጥጥር ውስጥ ሊሆኑ አይችሉም (1ኛ ዮሐ. 5:18)፤ ነገር ግን በክፉ ሊፈተኑና ምስክርነታቸው እና ተጽዕኖአቸው ሊበላሽ ይችላል (ኤፌ.6:10-18)። ክፋት በክርስቲያን ገጽረተ ዓለም ውስጥ የተገለጠ ነው። ዘመናዊ ክርስቲያኖች ክፋትን እንደገና ለመግለጽ መብት የላቸውም (የሩዶልፍ ቡልትማን ክፋትን እንደፈለጉ የመተርጎም ትምህርት-ዴሚቴዎሎጂያዊ)፤ ክፋትን የማንነት ክፍል እርን በመውሰድ ጤናማውን የሰውነት ባሕር የሚያሳጣ ትምህርት (የፓውል ቲሊክ የማህበረሰብ አካላት ትምህርት)፤ ሥነ ልቦናዊ በሆኑ ቃልት ጨርሶ ለመተርጎም ያዳግታል (ሲግመንደ ፍራውድ)። ትጽዕኖው ይኖራል፤ ግን ተሸንፎአል። አማኞች በክርስቶስ ድል ውስጥ መመላለስ አለባቸው!

☐ “ከአጋንንት ጋር መካፈል” የጳውሎስን ምስያ ተከተሉ። ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ሥጋ ጋር አንድ ናቸው (ማለትም፣ ቤተ-ክርስቲያን) ምክንያቱም ከእሱ መሠዋት ጋር አንድ ስለሚሆኑ (ማለትም፣ ሥጋው በቀራንዮ ስለተሰቀለ) የጌታ ራት የሆነውን ዳቦ ስለተካፈሉ፣ እሱም የተቆረሰውን ሥጋውን ተምሳሌት የሚያደርግ። ስለዚህ፣ ጣዖት አምላኪዎች እነሱም ሕያው ላልሆኑ ጣዖታት የተሠዋ ሥጋ የሚመገቡ፣ ከሃይማኖት ጀርባ ካለው ከአጋንንት መንፈሳዊ ጣዖት አምልኮ ጋር የተያያዘውን ይካፈላሉ። አማኞች ታሪካዊ ከሆነው ከኢየሱስ ሕይወት በአምልኮ አማካኝነት እንደሚካፈሉ (ማለትም፣ ሮሜ 6)፣ እንዲሁ፣ የማያምኑት ደግሞ ከአጋንንት ይካፈላሉ።

10:21 ይህ ሐረግ የሚያመለክተው በቆሮንቶስ ጣዖት ቤት የነበረውን የጣዖት መሥዋዕትና አምልኮ ነው። አማኝ የክርስቶስን የአንድ ቡድን ብቻ መሆን የሚያጸና ሊሆን አይችልም (ማለትም፣ አንድና አንድ ብቻ አምላክ ኢየሱስም የእሱ መሲሕ) እናም ደግሞ ከጣዖት መንፈሳዊ አምልኮ እየተካፈለ። እንደዚያ ካደረጉ፣ መንፈሳዊ አመንዘራነት ነው!

10:22 “የጌታን ቅናት እየተነከሱ” ይህ የሚመስለው ከዘዳ. 4:25፤ 32:16፤21፤ መዝ. 78:58፤ ወይም ኢሳ. 65:3 ጠቃሽ ነው። ጌታ የሚለው ቃል ቁ. 21 ላይ በግልጽ የሚያመለክተው ኢየሱስን ነው፤ ነገር ግን ቁ. 22 ላይ ያህዌን ነው። ይህን መሰሉ ሽግግር የአዲስ ኪዳን ደራሲያን የናዝሬቱ ኢየሱስን መለኮትነት የሚያስረግጡበት መንገድ ነው።

“ቅናት” የሚለው ቃል ጠንከር ያለ የፍቅር ቃል ነው። አንዱ የሚቀናው ስለሚወደው ብቻ ነው። ያህዌ ከሕዝቡ ጋር በሰሜት ተያይዟል፤ እሱም የሱን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ እና የሱን ስም ወደ ዓለም የሚወስድ። ጣዖት አምልኮ ይሄንን ኅብረት እና የወንጌላዊ ዓላማን ያበላሻል።

☐ “እኛስ ከእሱ ይልቅ እንበረታለንን” ሰዋሰዉ “አይደለም” የሚል ምላሽ ይጠብቃል። ይህ የቃላት አገባብ ሁለት የተለያዩ ክርስቲያናዊ ቡድኖችን ያንጸባርቃል። ደካማው ወንድም ቁ. 14:21 ላይ እና ብርቱው ወንድም ቁ. 23-33 ላይ። ቁጥር 22 የሚያመለክተው ቀድመው በአዕምሯቸው የወሰኑትን እነዚህን ሁለት ቡድን አማኞች ለመቅረብ ያለውን አስቸጋሪነት ነው (ሮሜ 14:1-15:13)። ጳውሎስ ሥነ-መለኮታዊ አውታር በእነዚህ ሁለት ክርስቲያን ፍልስፍናዎች/የዓለም አተያዮች (ማለትም፣ ላለፈው ልምድ፣ ነጻነት እና ባርነት) መካከል ለማስኬድ ይሞክራል።

1ቆሮንቶስ 10:23-30

²³ሁሉ ተፈቅዶልኛል፣ ሁሉ ግን የሚጠቅም አይደለም፤ ሁሉ ተፈቅዶልኛል፣ ነገር ግን ሁሉ የሚያንጽ አይደለም። ²⁴እያንዳንዱ የባልንጀራውን ጥቅም እንጂ አንድ ስንኳ የራሱን ጥቅም አይፈልግ። ²⁵በሥጋ ገበያ የሚሸጠውን ሁሉ ከሕሊና የተነሣ ሳትመራመሩ ብሉ፤ ²⁶ምድርና በእርስዎ የሞላባት ሁሉ የጌታ ነውና። ²⁷ከማያምኑ ሰዎች አንዱም ቢጠራችሁ ልትሄዱም ብትወዱ ከሕሊና የተነሣ ሳትመራመሩ የሚያቀርቡላችሁን ሁሉ ብሉ። ²⁸ማንም ግን። ይህ ለጣዖት የተሠዋ ነው ቢላችሁ ከዚያ ካስታወቃችሁና ከሕሊና የተነሣ አትብሉ፤ ²⁹ስለ ባልንጀራህ ሕሊና እንጂ ስለ ገዛ ሕሊናህ አልናገርም። አርነቴ በሌላ ሰው ሕሊና የሚፈርድ ሺረ ስለ ምንድር ነው? ³⁰እኔም በጸጋ ብበላ፣ በነገሩ ስለማመሰግንበት ስለ ምን እሰደባለሁ?

10:23 ይህ በምዕራፍ 6:12 ወደ ተነሣው ሐሳብ የሚመለስ ነው፤ እሱም የክርስቲያን ነጻነትንና ኃላፊነትን ሚዛን መጠበቂያ (ሮሜ 14:19)። ቁጥር 23-33 ስለ ብርቱም ወንድም የሚያወሳ ነው።

☐ “ሁሉ ነገር ተፈቅዷል” ይህ ሐረግ ሁለት ጊዜ ተደግሟል። አንዳንድ ትርጉሞች ይህንን የሚያስቀምጡት በትምዕርተ-ጥቅስ ነው (አየተመት፣ አእት፣ አኢመቅ) ቆሮንቶስ ከነበሩት ከፋፋይ ቡድኖች የአንዱ መፈክር ወይም ባህላዊ ምሳሌ ሊሆን ይችላል ብለው ስላሰቡ። ይህ “የብርቱ” ክርስቲያን ነጻ የሆነ ርዕዮተ-ዓለም ነው (ዝክ. 6:12፤ 10:26፤ ሮሜ. 14:14፤20)።

ልዩ ርዕስ፡ የክርስቲያን ነጻነት እና ሃላፊነት

- ሀ. ይህ ምዕራፍ በክርስቲያን ነጻነት እና ሃላፊነት መሃከል ያለውን ግጭት አልባት የሚሰጥ ነው። (ሐዋ 15:13)
- ለ. በዚህ ምዕራፍ የሚገኘው ትልቁ ችግር በአህዛብ እና በአይሁድ አማኞች የተፈጠረው አለመግባባት ነው። አይሁድ አማኝ ከመሆናቸው በፊት ወግ አጥባቂዎች ነበሩ አህዛቦች ጣኦት አምላኪዎች በመሆናቸው ሁለቱም የቀደመውን ስርዓታቸውን ፈፀሞ አላስወገዱትም ነበር ይህ ምዕራፍ እውነተኛ ስለሆነ አማኞች እንደሚናገር ማስተዋል ይገባል (1ቆሮ 3:1) ነገር ግን በሁለቱ መሃከል ፅንፈኝነት በግልፅ ይታያል።
- ሐ. አማኞች የራሳቸውን ደንብ በማውጣት የሌሎችን ስነመለኮት እና የኑሮ ዘይቤ መቆጣጠር የለባቸውም። (2ቆሮ 10:12) አማኞች

- በተሰጣቸው መረዳት መኖር ይጠበቅባቸዋል እንጂ የእነርሱ መረዳት ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔር ስነመለኮት ነው በማለት ሌላውን መጨቆን አይገባቸውም። አማኞች በሃጢያት ሊጠቁ ይችላሉ በመሆኑም በፍቅር እርስ በእርስ መማማርና መበረታታት ይገባቸዋል። ለማወቅ የሚጥር ቀድሞ ከሚያውቀው የበለጠ እንደሚያውቅ መዘንጋት የለብንም (1ቆሮ 13:12) ነው። ክርስቲያናት ከሌሎች ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት በእግዚአብሔር ፊት ፍርድን ወይም በረከትን በህይወታቸው ሊያመጣባቸው ይችላል። (2ቆሮ 5:10)
- መ. የአንድ ሰው የውስጡ የልቡ ፍላጎትና የመነሻ ሃሳቡ ማንነቱ የሚፈተሽበት ቁልፍ ቦታ
 - ሠ. ማርቲን ሉተር እንዲህ አለ “ክርስቲያን ለማንም ባሪያ ሳይሆን ሙሉ ነፃነት አለው ፤ ክርስቲያን የሁሉ አገልገይ ሆኖ ሃላፊነት የተሸከመ ነው”
 - ረ. ይህ ርዕስ ጉዳይ (የሮሜ 14:1-15:13 እና የ1 ቆሮ 8-10 እና የቆላስያስ 2:8-23) ዋና ሃሳብ ነው።
 - ሸ. አንዳንድ ክርስቲያኖች ስለመንገድ ሃሳቦች መኖር ያምናሉ ይህም ማለት እያንዳንዱ አማኝ ብርቱ እና ደካማ ጎን እንዳለው ይናገራሉ ይህ ደግሞ እውነትነት አለው እያንዳንዱ አማኝ ከእግዚአብሔርና ከመፅሐፍ ቅዱስ ጋር የጠበቀ ግንኙነት ካለው በብርሃን ይሄዳል የዚህን ተቃራኒ ላደረገ ደግሞ ከጨለማ ይሄዳል ማለት ነው።
 - ቀ. ደካማና ብርቱ የተባሉት ክርስቲያኖች ቢሆኑም ነገር ግን ጳውሎስ ከእነርሱ የተነሣ ብርቱ ብሎም ደካማ እንደሆኑ ለእኛ (ለአንባቢዎቹ) መግለፅ እንደሌለብን አመለካኝ ቃል ነው በክርስቲክ ሁላችንም እርስ በእርስ መቀባባል አለብን።
 - በ. ርዕስ ጉዳዩ በዝርዝር ሲቀመጥ፡-
 1. እርስ በእርሳቸው ተቀባባሉ እግዚአብሔር ተቀብሏችኋልና (ሐዋ 14:10፣3:15:7
 2. ክርስቶስ ፈራጅ ነውና እርስ በእርሳችሁ አትፈራረዱ። (ሐዋ 14:3:12)
 3. ፍቅር ከነፃነት ይልቅ አስፈላጊ ነው (ሐዋ 14:13-23)
 4. የክርስቶስን ምሳሌ በመከተል መብቶቻችሁን መተው ይጠበቅባችኋል። (ሐዋ 15:1-13)

▣ “ሁሉም ግን አይጠቅምም” ተግባራዊው መንፈሳዊ ፈተና የሚሆነው፣ “ሥጋን የሚያንጽ ነውን (ማለትም፣ አማኝን ማሳበረሰብ)?” የሚል ነው፣ (ዝክ. 6:12፤14:3-4፤26 2ቆሮ. 12:19፤ ሮሜ. 14:19፤ 15:2)። ይህ ለሁሉም አማኞች ፈተና ነው። ለሚያደርጉትም ሆነ ለሚናገሩት። አንዱ በክርስቶስ ያለው ነጻነት ሌላውን ክርስቶስ የሞተላትን ሊጎዳ አይገባም (ሮሜ. 14:15)። ለግል አስተያየት ብቻ፣ ይህ ለማመልከት የሚሞከረው መንፈሳዊነት የግድ ዝቅ ባለው ደረጃ እንደ ተንሳፊፈ ነው፣ በደካማው አማኝ፣ ነገር ግን የበሰሉ አማኞች በሌሎች ባልደረባ አማኞች ኪሳራ ነጻነታቸውን አይጠቀሙም። አንዳንድ አማኞች ቀኖናዊ ናቸው፣ ፈሪሳዊ ሕጋውያን። እኔ በሕጋቸው መያዝ አይኖርብኝም፣ ነገር ግን እነሱን መውደድ፣ ይኖርብኛል፣ ለእነሱም መጸለይ ይገባኛል፣ ሙሉ ለሙሉ ልቀብላቸው ይገባል፣ እንዲሁም በሕዝብ ፊት ላሳፍራቸው አይገባም፣ ወይም በነጻነቱ ልመካ። እኔ ለሌሎች አማኞች መንፈሳዊ ኃላፊነት አለብኝ! ልዩ ርዕስ፡ ማነጽ 1ቆሮ. 8:1 ተመልከት።

10:24 “እያንዳንዱ የራሱን ጥቅም አይፈልግ፣ የባልንጀራውን ጥቅም እንጂ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተኪ ነው። የበሰለ ክርስትና የሌሎችን ጠቀሜታ ከፊት ለፊቱ ያኖራል (ዝክ. 33፤ 12:7፤ 13:5፤ ሮሜ. 14:7፤ 15:2፤ ፊሊጵ. 2:1-5፤21)።

10:25፤27 ይህ ነጻ የሆነ እምነት ነው። ነገር ግን “ብርቱ” እምነት “ለደካማ” እምነት ባደባባይ ይለግሳል። (ዝክ. ቁ. 28:29)።

10:25 “ሕሊና” በአዲስ ኪዳን አቻ የሆነ የግሪክ ቃል ለ“ሕሊና” የለም፣ ከዕብራይስጡ ቃል “ጡት” በቀር፣ የእሱም አንድምታ ራስንና የውስጥ ሐሳብን ማወቅ። በዋናነት የግሪኩ ቃል የሚጠቅሰው ንቃተ-ሕሊናን ነው፣ ከእምነቱ የሰሜት ሕዋሳት ጋር በተያያዘ። እሱም ጥቅም ላይ የዋለው ለውስጥ ስሜቶች ነው (ሮሜ 2:15)። ጳውሎስ ይህንን ቃል፣ በተከሰሰበት ጊዜ ሁለቱ ተጠቅሞበታል፣ በሐዋ. (ማለትም፣ 23:1 እና 24:16)። እሱም የሚያመለክተው ለእሱ ስሜት ነው፣ ይሄውም ምንም ዓይነት የታወቀ የእግዚአብሔር ሃይማኖታዊ ተግባራትን ሆን ብሎ እንዳልጣሰ ነው (1ቆሮ. 4:4)።

ሕሊና እየዳበረ የሚሄድ የአማኞች የውስጥ ሐሳብና ድርጊት ሲሆን የተመሠረተውም (1) መጽሐፍ ቅዱሳዊ አተያይ፣ (2) ያደረገበት መንፈስ ቅዱስ፣ እና የሕይወት ስልት እውቀት፣ በእግዚአብሔር ቃል ላይ በመመሥረት ነው። የክርስቲያን ሕሊና ሊደረግ የሚችለው በግል ከወንጌል ጋር በሚኖር ግብዣ ነው። 8:7 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

10:26 “ምድርና ሞላዋ የእግዚአብሔር ነው” ይህ የሚያረጋግጠው የፍጥረትን ሁሉ መልካምነት ነው (ዝክ. 6:12፤ 10:26፤ ሮሜ. 14:14፤20)፣ እሱም በመደባለቅ የተወሰደ ከመዝ. 24:1 እና 50:12፣ ይህም በብኪ አይሁድ ጥቅም ላይ የዋለ፣ በማዕድ ላይ ለሚቀርብ ምስጋና።

ቴክስተስ ሬሴፕተስ ቁ. 26ን ከቁ. 28 መጨረሻ ላይ ይደግማል። ይህ ዋና አይደለም። እሱም በግሪኮቹ ጽሑፎች ጠፍቷል ጸ። A፣ B፣ C፣ D፣ F፣ G፣ H*፣ እና P፣ እንዲሁም በቫልጌት፣ ሲሪያ፣ ወይም ኮፕቲክ ትርጉሞች አልተካተተም።

10:27 ይህ ቁጥር ዓይነተኛ ነው፣ በአደባባይ በጣዖት ግብዣ ላይ በመካፈል መካከልና በየቀኑ ከማያምኑ ጋር በሚደረገው ማሳበራዊ ግንኙነት መካከል ልዩነትን ለማስቀመጥ። ጳውሎስ ጠንካራና ጽኑ ሕግጋት የሉትም። እሱ ቅድሚያ የሚሰጠው ለግል ግንኙነቶች ነው (ማለትም፣ ወንጌላዊነትና ደቀ-መዝሙርነት)። ሕዝቦች ቀዳሚዎች ናቸው። ሕዝቦች ዘላለማዊ ናቸው። ሕዝቦች የክርስቶስ ሞት ዓላማዎች ናቸው፣ ምግብ ሳይሆን! ቁጥር 29-33 የሚያመለክተው የጳውሎስን ማጠቃለያ ነው፣ በዚህ ጉዳይ ላይ።

10:27፤30 “እንደ” እነዚህ ሁለቱም ሁለተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፣ እነሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፉዊ ዓላማው አኳያ ትክክል ናቸው ተብለው የሚታመኑ።

10:28 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ጽኑ ድርጊት የሆነ።

☐ “አልባላም” ይህ የአሁን የድርጊት ተተኪ ነው፤ ከአሉታዊ አንቀጽ ጋር፤ እሱም የዘወትር ፍቸው መብላት አቁሙ ነው። ክርስቲያን ከተረዳ እሱ/አሷ መመገብ አይኖርባቸውም፤ ምክንያቱም ጉዳዩ የመጣበት ዋነኛ ምክንያት የሚያመለክተው የደካማ እምነትን ወይም ፈላጊ እምነትን መኖር ነው (ዝክ. ቁ. 29)።

10:29

- አአመመቅ “ነጻነቴ በሌላ ሕሊና የሚፈረድ ለምንድን ነው”
- አኪጀት “ነጻነቴ በሌላ ሰው ሕሊና ለምን ይፈረዳል”
- አየተመት “ነጻነቴ በሌላ ሰው ሕሊና ፍርድ ለምን ይወድቃል”
- አእት “ነጻነቴ በሌሎች ሰዎች ሕሊና ለምን ይወሰናል”
- አኢመቅ “ነጻነቴ በሌላ ሰው ሕሊና ሥር ለምን ይገዛል”

አየተመት ሥርዓተ-ነጥቡን ያስቀመጠው እነዚህ ቃላት የጳውሎስ እንደ ሆኑ ነው። አእት ይህን የሚተረጎመው እንደ ሌላኛ ጥያቄ ነው፤ በታላቅ ተቃዋሚ እንደ ተጠየቀ። ይህ ጽሑፋዊ ዘዴ ጠንካራ ቃል ይባላል (ዝክ. 6:12፣13)።

ይህ ዋና ጥያቄ ነው፤ ራስህ ለራስህ የምትመልሰው። እያንዳንዳችን፤ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የራሳችንን ወሰን ዳርቻ ለሌሎች ግልጽ ማድረግ ይኖርብናል፤ ከፍቅር የሆነና ለጌታ ክብር በመስጠት።

ልዩ ርዕስ፡ ክርስትያኖች አንዱ በሌላው ላይ ሊፈርዱ ይገባል?

ይህ ጉዳይ መታየት ያለበት በሁለት መንገዶች ነው።

1. አማኞች አንዱ በሌላው ላይ እንዳፈርዱ ታዘዋል (ማቴ7:1-5፣ሉቃ 6:37፣ 42፣ሮሜ2:1-11፣ ያዕ 4:11-12)።
2. አማኞች መንፈሳዊ መሪዎችን መመዘን እንደሚኖርባቸው ታዘዋል (ማቴ 7:6፣15-16፣ 1ቆሮ 14:29፣ 1ተሰ 5:21፣ 1ጢሞ 3:1-3፣ እና ዮሐ 4:1-6)

አግባብ የሆነ መመዘኛዎችን ለማድረግ ጥቂት መስፈርቶችን ማየት ጠቃሚ ነው።

1. ምዘና ሊሆን የሚገባው ለመለየት ዓላማ ነው (ዮሐ 4:1 ለመለየት «ምርምር» ይላል)
2. ምዘና ሊሆን የሚገባው በትህትናና በጭምትነት ነው (ገላ 6:1)
3. ምዘና ከግል ጉዳይ አንጻር ሊሆን አይገባም (ሮሜ 14:1-23፣ 1ቆሮ 8:1-13፣10:23-33)
4. ምዘና «ነቅፌታ የሌለባቸውን» ሰዎች ከቤተክርስቲያን ወይም ከህብረተሰቡ መለየት የሚያስችል መሆን አለበት(1ጢሞ 3)።

10:30 ይህ የሚያመለክተው አማኝ ምስጋና አቅርቦ ስለሚመገበው ማዕድ ነው። ጥያቄው ለሁለንተናዊ መርሕ ደረጃ ያስቀምጣል፤ ይህም ክርስቲያናዊ ነጻነታችንን እንዴት እንደምንጠቀምበት፤ እሱም ቁ.31ን ተከትሎ።

1ቆሮነቶስ 10:31-33

³¹እንግዲህ የምትበሉ ወይም የምትጠጡ ብትሆኑ ወይም ማናቸውን ነገር ብታደርጉ ሁሉን ለእግዚአብሔር ክብር አድርጉት። ³²⁻³³እኔ ደግሞ ብዙዎቹ ይድኑ ዘንድ ለጥቅማቸው እንጂ የራሴን ጥቅም ሳልፈልግ በሁሉ ነገር ሰውን ሁሉ ደስ እንደማሰኝ፤ ለአይሁድም ለግሪክም ሰዎች ለእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያንም ማሰናከያ አትሁኑ። ³³እኔ ክርስቶስን እንደምመስል እኔን ምሰሉ።

10:31 “ሁሉን ለእግዚአብሔር ክብር አድርጉት” ይህ ሁለንተናዊ መርሕ ነው፤ በአማኝ ሕይወት በሁሉም ስፍራ ላይ የሚተገበር (ኤፌ. 6:7፣ ቆላ. 3:17፣23፣ 1ጴጥ. 4:11)። ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ላይ ተመልከት።

10:32 “ለአይሁድም ወይም ለግሪክም ሰዎች ወይም ለእግዚአብሔር ቤተ-ክርስቲያንም ማሰናከያ አትሁኑ” ይህ ሦስት ቡድኖችን የሚጠቅስ ይመስላል። የመጀመሪያዎቹ ሁለቱ የሚዛመዱት ከወንጌላዊነት ጋር ነው፤ የመጨረሻው ቡድን ከቤተ-ክርስቲያን ኅብረት ጋር።

“ቤተ-ክርስቲያን” የሚለው ቃል በግልጽ ጥቅም ላይ የዋለው በሁለንተናዊ መልኩ ነው፤ እንደ ማቴ. 16:18። ቃሉ ጥቅም ላይ የዋለው በአዲስ ኪዳን በ

1. በአካባቢያዊ መልኩ (አብዛኛው መከሰቻው)
2. በክልላዊ መልኩ (ሐዋ. 9:31፣ ገላ. 1:2)
3. በሁለንተናዊ መልኩ (ፊሊጵ. 3:6፣ ዕብ. 12:23)
4. ስፋ ባለ መልኩ፤ ለሁሉም ቅዱሳን፤ ለዘመናት ሁሉ፤ በሕይወት ላሉትና ለሞቱት (ኤፌ. 1:22፣ 5:23፣24፣25፣27፣29፣32፣ ቆላ. 1:18፣24)

☐ “ቤተ-ክርስቲያን” ልዩ ርዕስ፡ ቤተ-ክርስቲያን 1:2 ላይ ተመልከት።

10:33 “እኔም በሁሉ ነገር ሰዎችን ሁሉ ደስ እንደማሰኝ... ስለሆነም እነሱ ይድኑ ዘንድ” ወንጌላዊነት፤ የራስ መብት ሳይሆን፤ የበሰሉ አማኞች ቀዳሚ ነገር ነው (ዝክ. 9:19-22)።

☐ “ብዙዎች” በእንግሊዝኛ ይህ ምናልባት የሚረዳው ከሙሉው ቡድን ትልቁን ክፋይ ነው። ሆኖም፤ በዕብራይስጥ አስተሳሰብ ይህ “ሁሉም” ለሚለው ጽሑፋዊ ልዩነት ብቻ ነው። ትይዩነቱ ሊታይ የሚችለው

1. ኢሳይያስ 53:11፣ “ብዙዎች”
- ኢሳይያስ 53:12፣ “ለብዙዎች”
- ኢሳይያስ 53:6፣ “ለሁላችን”

2. ሮሜ 5:18፣ “ለሰዎች ሁሉ... ለሰዎች ሁሉ”
ሮሜ 5:19፣ “ብዙዎች... ብዙዎች”
3. ቆሮንቶስ 10:17፣ “እኛ ብዙዎች የሆንን” (ጳውሎስ እዚህ “ብዙ” የሚለውን ስም የተጠቀመው ለሞላው የአማኝ ወገኖች ነው)

▣ “እነሱም ደግሞ ይድኑ ዘንድ” ይህ የወንጌል ስብከትና የክርስቲያን ሕይወት ግብ ነው (ዝክ. 9:19-22)። የእግዚአብሔር ተስፋ በዘፍ. 3:15፣ 12:3 አሁን ተፈጽሟል። የተቋረጠው ኅብረት (ማለትም፣ በሰው ልጆች የተጎዳው የእግዚአብሔር አምሳል) በክርስቶስ ተመልሷል። “ማንም የፈቀደ” ይምጣ (ሕዝ. 18:23፣ 32፣ ዮሐንስ 1:12፣ 3:16፣ 1ጢሞ. 2:4፣ 2ጴጥ. 3:9)።

ዘ፣ ይህ ቁጥር ሊሄድ የሚችለው ከምዕራፍ 10 ጋር ነው፣ ከዘ ጋር ሳይሆን። የጳውሎስ የወንጌላዊነት ሐሳብና ድርጊቶች ከኢየሱስ ትምህርቶች ጋር ትይዩ ናቸው። ጳውሎስ እሱን እንደ መሰለው በቆሮንቶስ የነበሩት አማኞች ማተኮር የሚኖርባቸው (1) ለአካሉ መልካምነት (ቤተ-ክርስቲያን) እና (2) ያላመነው ዓለም መዳን ነው።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. በምድረ-በዳ የሞቱት እስራኤላውያን በመንፈሳዊነት ጠፍተዋልን?
2. የጌታ ራት ዋነኛ ዓላማው ምንድነው?
3. አንዱ የክርስቲያን ነጻነትን እና የክርስቲያን ኃላፊነትን ሚዛን እንዴት ሊጠበቅ ይችላል?
4. የነጻነታችን ዋነኛው ግብ ምን መሆን አለበት?

1ኛ ቆሮንቶስ 11

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
በአምልኮ ጊዜ ራስን መሸፈን	ራስን መሸፈን	በማኅበረሰብ ሕይወት ያለ ችግር (11:2-14:40) በጋራ አምልኮ ተገቢ የሆነ አለባበስ	በአምልኮ ጊዜ ራስን መሸፈን	የጋራ አምልኮ ደንብ (11:2-14:40) በአገልግሎት ጊዜ የሴቶች ባሕርይ
11:2-16	11:2-16	11:2-16	11:2-12 11:13-16	11:2-6 11:7-12 11:13-15 11:16
በጌታ ራት ጊዜ የሚፈጸሙ ሕገ-ወጦች	በጌታ ራት ላይ የሚሆን ጠባይ	በጌታ ራት ለሚፈጸሙ ሕገ-ወጦች ላይ መመሪያ	የጌታ ራት	የጌታ ራት
11:17-22	11:17-22	11:17-22	11:17-22	11:17-22
የጌታ ራት ደንብ	የጌታ ራት ደንብ			
11:23-26	11:23-26	11:23-26	11:23-26	11:23-27
የማይገባ ሆኖ ራቱን መከፈል	ራሳችሁን መርምሩ			
	11:27-34	11:27-34	11:27-32	
11:27-34			11:33-34	11:28-32 11:33-34

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

9. የመጀመሪያው አንቀጽ
10. ሁለተኛው አንቀጽ
11. ሦስተኛው አንቀጽ
12. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት ለ11:2-34

- ሀ. ምዕራፍ 11 እስከ 14 ስለ ጋራ አምልኮ የሚገልጽ ነው። እነሱም ጎብር ያለው ጽሑፋዊ አሀድ ቅርጽ ይዘዋል።
1. የወንዶችና ሴቶች አለባበስና ድርጊቶች (11:2-16)
 2. የጌታ ራት ሥነ-ሥርዓት (11:17-34)
 3. መንፈሳዊ ስጦታዎችን መተግበር (12-14)

- ለ. “የጋራ አምልኮ” ስል ሁለት ታሳቢ መቼቶች አሉ ማለቴ ነው።
1. አንስ ያሉ ቡድኖች በሴቶች እስከ ዘለቄታው፣ አንዳንዶቹ በሀብታም ጎረቤታዎች፣ አንዳንዶቹ በየነገዱ ስፍራዎች፣ አንዳንዶች በአገልጋዮች ሰፈር

2. በየጊዜው (ትክክለኛው የጊዜ ሰሌዳ ርግጠኛ አይደለም) እነዚህ አነስተኛ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት ከተማ-አቀፍ ለሆነ የአምልኮ ሁነት ይሰበሰባሉ (ማለትም፣ በአጋጭ ማዕድና ቅዱስ ቁርባንን ለማክበር)
3. የተለያዩ ፕሮፎክል አግባብ ለቤት አብያተ-ክርስቲያናት መኖሩ ወይም የመሰብሰቢያ ሁነቱ በርግጠኝነት አልታወቀም

ሐ. ቁ. 2-16ን ለመረዳት በርካታ መንገዶች አሉ

1. ይህ ዐውደ-ጽሑፍ በቅድሚያ የሚናገረው ተገቢ ስለሆነ ጠባይ (አግባብ) ነው (ዝክ. ቁ. 13) በአንድነት አምልኮ ጊዜ፣ በሴቶችና በወንዶች መካከል ስለሚኖረው ግንኙነት ሳይሆን (ዝክ. ቁ. 11-12)።
2. ይህ ዐውደ-ጽሑፍ የሚናገረው በክርስቶስ ስለተገኘው አዲስ ነጻነት ነው፣ ይህም የሮሜ ወንዶችና ሴቶች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በኩራት የሚፈጽሙት፣ ወንዶች ማኅበራዊ አቋማቸውን፣ ሴቶች ከባህልና ወግ ነጻ መሆናቸውን።
3. ይህ ዐውደ-ጽሑፍ የሚናገረው የተፈጥሮ ግንኙነት በባሎችና በሚስቶች መካከል መሆኑን ነው (ኤፌ. 5:22-31፤ 1ጢሞ. 2:9-15)። ተገቢ የሆነው ግንኙነት የሚሆነው ዘፍጥረት 2-3 ላይ በመመሥረት፣ እሱም የወንዶችን ቀዳሚነት በማሳየት፣ በአዳም መጀመሪያ መፈጠር ምክንያት እና በሌሎች የመነሻ ዐመጸኝነት።
4. የጳውሎስ ማብራሪያ፣ ስለ ራስ መሸፈን፣ በሴቶች ብቻ አልተወሰነም፣ ነገር ግን ደግሞ ወንዶችንም ይመለከታል። እንደተለመደው በቆሮንቶስ ትግሩ ከሁለት አቅጣጫ ነው። እንደ ማኅበራዊ አቋማቸው ለምሉክነት ምልክት አንዳንድ ወንዶች፣ የአንድነት አምልኮን በሚመሩበት ሰዓት ራሳቸውን ይሸፍኑ ነበር፣ በጣዎች አምላኪነት ያደርጉት እንደነበረው። እንደ ማኅበራዊ ተግባራቸው ሴቶች የጋብቻ መሸፈኛቸውን ይገልጡ ነበር፣ የኅብረት አምልኮን በሚመሩበት ወቅት (Bruce W. Winter፣ *After Paul Left Corinth*፣ (ጳውሎስ ቆሮንቶስን ከተወ በኋላ) ገጽ 121-141)። ይህ ጽሑፍ በተለየ መልኩ ከሮሜ ቆሮንቶስ ጋር ይሰማማል። በአይሁድ ሕይወትና በግሪክ ሕይወት ሴቶች በተለያዩ የራስ መሸፈኛ አያደርጉም።

ይህ አሻሚ ዐውደ-ጽሑፍ ለበርካታ ትርጓሜዎች የተጋለጠ ይመስላል። እነዚህ ትርጓሜዎች ስለ ተርጓሚው ቅድመ-ግምት ይበልጥ ይናገራሉ፣ ከጳውሎስ ሐሳብ ይልቅ። በተለያዩ ብዙ መንገዶች ሲረዳ የነበረ እና የሚረዳ ጽሑፍ፣ በቅን አማኞች ዘንድ በርግጠኛ በእውነተኝነት በተረጋገጠ መልኩ፣ ቀናዊ በሆነ መልኩ የሴቶችን ስፍራ እና ተግባራት ለመገደብና ለመወሰን ጥቅም ላይ መዋል አይኖርበትም፣ በቤተ-ክርስቲያን ወይም በወንዶችና በሴቶች መሐል ባለው ግንኙነት በሁሉም ዕድሜ ደረጃና ባህሎች ዘንድ። እኔን የሚገርመኝ አንዳንድ አማኞች ምዕራፍ 11ን የፀጉር መሸፈን ማብራሪያ ለወንድና ሴት ለባህላዊ ጉዳይ አስረጅ ሲያደርጉት ነው (ምንም እንኳን ጳውሎስ ዘፍጥረት 1-3ን ቢጠቅስም)፣ በተመሳሳይ ጊዜ ግን፣ የጳውሎስን የሴቶችን የቤተ-ክርስቲያን ገደቦች፣ እንደ መርሕ ለሁሉም ዕድሜዎች ይወስዱታል። እንዲህ ዓይነቶቹ ወጥነት የማጣት ጉዳዮች ናቸው በትርጓሜ በርካታ ትግር የሚፈጥሩት። የዚህ የተወሳሰበ ስሜታዊነት ያለበት ጉዳይ የተሻለ አጭር ማብራሪያ *How to Read the Bible for All Its Worth* by Fee and Stuart፣ (መጽሐፍ ቅዱስን ከሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ማንበብ ይቻላል) ገጽ 61-77 ወይም ወንጌልና መንፈስ ቅዱስ በGordon Fee ነው።

መ. ይህ ምዕራፍ አንዳንድ ሥነ-መለኮታዊ ተምሳሌቶችን እንድናይ ያግዘናል፣ እናም የተፈጠረው ዕድልም የግድ መወሰን ወይም ማስፋፋት የሚኖርብን የበሰለ ክርስቲያን ራሱን/ራሷን የሚያገኙበት ባህላዊ ዝምድና መሠረት ይሆናል። በዚህ አካባቢ ያዘዘኝ መጽሐፍ Gordon Fee እና Douglas Stuart፣ *How To Read the Bible For All Its Worth*፣ ገጽ 71-89 ነው።

ሠ. ይህ በጣም ጥንታዊው የጽሑፍ ግኝት ነው፣ ስለ ጌታ ራት/ቅዱስ ቀኅርባን/ቀኅርባን

ረ. የጌታ ራት ዓላማዎች

1. የቤተ-ክርስቲያን አንድነትና ኅብረት
2. የኢየሱስ መገኘትን መግለጫ
3. የኢየሱስን ታሪካዊ መሥዋዕትነት መግለጫ
4. እኛ በኢየሱስ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን አዲስ ግንኙነት መግለጫ
5. ያለፈውን ሁኔታ እና ቀጣዩን የክርስቶስ ምጽዓት የማወጃ ድርጊት
6. የአምልኮ ዋነኛ ድርጊት

ከ10:16-17 ጳውሎስ ይህንን ልምድ የተመለከተው ከተለመደው ተምሳሌት ወይም መታሰቢያ ላቅ ባለ ሁኔታ መሆኑ ርግጥ ነው (ዝክ. ቁ. 24-25)። ሆኖም፣ ይህ ጽንሰ-ሐሳብ የዳበረ አይደለም። ቢሆንም ዮሐንስ 6:41-71 (ምንም እንኳን ከዛው ዐውደ-ጽሑፍ ከጌታ ራት ጋር የሚያያዝ ባይኖረውም) የዚህ መንፈሳዊ ኅብረት አንደኛው ገጽታ ሊሆን ይችላል። ክርስትና በቀዳሚነት ግላዊ የአምነት ግንኙነት ነው፣ በሦስትነቱ አንድ ከሆነው አምላክ ጋር።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፣ 11:2-16

²ወንድሞች ሆይ፥ በሁሉ ስለምታስቡኝና አሳልፌ እንደ ሰጠኋችሁ ወግን ፈጽማችሁ ስለ ያዛችሁ አመሰግናችኋለሁ። ³ነገር ግን የወንድ ሁሉ ራስ ክርስቶስ፣ የሴትም ራስ ወንድ፥ የክርስቶስም ራስ እግዚአብሔር እንደ ሆነ ልታውቁ እወዳለሁ። ⁴ራሱን ተከናወኖ የሚጸልይ ወይም ትንቢት የሚናገር ወንድ ሁሉ ራሱን ያዋርዳል። ⁵ራስዎን ሳትሸፍን ግን የምትጸልይ ወይም ትንቢት የምትናገር ሴት ሁሉ ራስዋን ታዋርዳለች፤ እንደ ተላጩች ያህል አንድ ነውና። ⁶ሴትም ራስዋን ባትሸፍን ጠጉርዋን ደግሞ ትቆረጥ፤ ለሴት ግን ጠጉርዋን መቆረጥ ወይም መላጩት የሚያሳፍር ከሆነ ራስዋን ትሸፍን። ⁷ወንድ የእግዚአብሔር ምሳሌና ክብር ስለ ሆነ ራሱን መከናወኖ አይገባውም፤ ሴት ግን የወንድ ክብር ናት። ⁸ሴት ከወንድ ናት እንጂ ወንድ ከሴት አይደለምና። ⁹ሴት ስለ ወንድ ተፈጠረች እንጂ ወንድ ስለ ሴት አልተፈጠረምና። ¹⁰ስለዚህ ሴት ከመላእክት የተነሣ በራስዋ ሥልጣን ሊኖራት ይገባል። ¹¹ነገር ግን በጌታ ዘንድ ሴት ያለ ወንድ ወንድም ያለ ሴት አይሆንም። ¹²ሴት ከወንድ እንደ ሆነች እንዲሁ ወንድ ደግሞ በሴት ነውና፤ ሁሉም ከእግዚአብሔር ነው። ¹³በእናንተ በራሳችሁ መካከል ፍራዲ፤ ሴት ራስዋን ሳትሸፍን ወደ እግዚአብሔር ልትጸልይ ይገባታልን?

¹⁴⁻¹⁵ ወንድ ጠጉሩን ቢያስረዝም ነውር እንዲሆንበት፤ ሴት ግን ጠጉርዋን ብታስረዝም ክብር እንዲሆንላት ተፈጥሮ እንኳ አያስተምራችሁምን? ጠጉርዋ መጎናጸፊያ ሊሆን ተሰጥቶአታልና። ¹⁶ ዳሩ ግን ማንም ሊከራከር ቢፈቅድ፤ እኛ ወይም የእግዚአብሔር አብያተ ክርስቲያናት እንዲህ ያለ ልማድ የለንም።

11:2 ባለፈው ምዕራፍ እይታ መሠረት፤ አንዱ ይህ ቁጥር ውስጠ-ወይራ ወይም ስላቅ በመሆኑ ይገረማል። ይህች ቤተ-ክርስቲያን የጳውሎስን ቃል አላስታወሰችም፤ እንዲሁም የእሱን ትምህርት አልተከተለችም (ዝክ. 11:17፣22)። ይህም ሌላኛው ጥያቄ ሊሆን ይችላል፤ ስለ ጉዳዩ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ የጻፈችው።

- ☐ አለመመቅ “ወግን አጥብቃችሁ ስለምትይዙ”
- አኪጀት “ወግን መያዝ”
- አየተመት “ወግን መጠበቅ”
- አአት “ትምህርትን መከተል”
- አኢመቅ “ወግን መጠበቅ”

ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመለካከት ነው። አማኞች ጳውሎስ የሰበከላቸውን እውነቶች አጥብቀው መያዛቸውን መቀጠል ይኖርባቸዋል (2 ተሰ. 2:15)። ይህ የመመረጥ ኪዳናዊ ሚዛን ነው።

“ወግ” የሚለው ቃል (*pardosis*) በብዙ መልኩ ነው ጥቅም ላይ የሚውለው፡

1. በቆሮ. 11:2፣23፤ 15:3 ለወንጌል እውነቶች
2. በማቴ. 15:6፤ 23:1፤ ማርቆስ 7:8፤ ገላ. 1:14 ለአይሁድ ወጎች
3. በቆላ. 2:6-8 ለግኖስቲካዊ ምርመራ
4. የሮሜ ካቶሊኮች (የምስራቅና የሩሲያ ኦርቶዶክስ) ይህንን ቁጥር እንደ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የማረጋገጫ ጽሑፍ አድርገው ይወስዱታል፤ ቅዱስ ቃሉና የቤተ-ክርስቲያን ወጎች በሥልጣን እኩል ለመሆናቸው
5. በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ የሚያመለክተው ሐዋርያዊ እውነትን ነው፤ የንግግርም ሆነ የተጻፈ (2 ተሰ. 3:6)

☐ “ወጎችን” አብዛኛው ስለ ኢየሱስ ያለው መረጃ ይተላለፍ የነበረው በቃል ነበር፤ ከግለሰብ ወደ ግለሰብ፤ ከሞቱ ከ30 እስከ 60 ዓመት በኋላ እስከ ተጻፈ ድረስ።

☐ “ለእናንተም እንደሰጠኋችሁ” እዚህ የግሪክ የቃላት ጨዋታ አለ፤ በ“ወጎች” (*paradoseis*) እና “መስጠት” (*paredōka*) መካከል፤ እነሱም ሁለቱም ቅርጾች *paradidōmi* የሆኑ። ጳውሎስ የጉዳዩ አመንጪ አልነበረም፤ እንዲያው ግን የራዕዩን ሰንሰለት ያገኘ ነው። “ወጎች” የሚለው ቃል አገልግሎት ላይ የዋለው ከግለሰብ ወደ ግለሰብ የተላለፉትን የክርስቲያን እውነቶችን ነው (ዝክ. 11:23፤ 15:3)።

ጳውሎስ ስለ ወንጌል መረጃዎችን ከተለያዩ ምንጮች ወስዷል

1. ከእስጢፋኖስ ስብከት (ሐዋ. 7)
2. ካሳደዳቸው ክርስቲያኖች (8:1-3፤ 9:1-2፤ 22:4፣19)
3. አናንያ (ሐዋ. 9:10-18)
4. በዓረቢያ ከክርስቶስ ጋር በነበረበት ጊዜ (ገላ. 1:11-17)
5. በኢየሩሳሌም በነበረበት ጊዜ፤ ከጴጥሮስና ከያዕቆብ ጋር (ገላ. 1:18-19)
6. በርናባስ (ሐዋ. 9:20-27፤ 11:25-26)

11:3 “ክርስቶስ ራስ ነው” በእሱ ሐተታ ላይ፤ በ1 እና በ2 ቆሮንቶስ፤ 7ጽ 103፤ F. F. Bruce አንድ ሚያስረግጠው በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ *kephal* የዕብራይስጡን *rosh* ያስከትላል፤ እሱም መገኛ ወይም ምንጭ በሚል ስሜት። ይህ ትርጉም የ *kephal* በግሪክ ሥርወ-ቃል አልተመዘገበም በ፡

1. ባወር፤ አርድት፤ ጊንግራች፤ ዳንከር
2. ሞልተን፤ ሚሊጋን
3. ሎው፤ ኒዳ
4. ሞልተን

ይህም የሚያመለክተው ዐውደ-ጽሑፍ እንዴት አድርጎ (ማለትም፤ 1ቆሮ. 11) ናችውን እንደሚወስን ነው፤ መዝገበ-ቃላት ሳይሆን። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ “ምንጭ” ወይም “መገኛ” ይበልጡን የሚገጥመው ከቁ. 3 ጋር ነው። ከዘፍ. 1:26-27፤ 2:18 (ዝክ. ካሲር፤ ዳቪድስ፤ ብሩስ፤ እና ብሮች፤ የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች፤ 7ጽ 599-602)።

ኢየሱስም ደግሞ የአብ ወኪል ነበር፤ በተፈጥሮ ላይ (ዮሐንስ 1:3፣10፤ 1ቆሮ. 8:6፤ ቆላ. 1:16፤ ዕብ. 1:2)። ሰዎች፤ ወንዶችም ሆኑ ሴቶች በእሱ ተፈጥረዋል፤ በአምሳሉ። ሆኖም፤ ወልድ ለአብ ይታዘዛል (1ቆሮ. 3:23፤ 11:2፤ 15:28)። ይህም ተገቢ የሆነ መታዘዝ ወደ ወንዶችና ሴቶች ይዘልቃል። እነሱ ሁለቱም የተፈጠሩት በእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዘፍ. 1:26-27)፤ ነገር ግን ትዕዛዝ አለ፤ ወንድ ይቀድማል፤ ከዚያም ሴት (ዘፍ. 2:18) ከተግባር ጋር በተያያዘ (ቢያንስ በፓትርያርካዊ ሥርዓት)፤ እኩል ያለ መሆን ግን አይደለም! ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ራስ (KEPHALÊ)
 “ራስ” (*kephalê*) በሚለው ፍቺ ላይ የተጠናከሩ ሥነ-መለኮታዊ ማብራሪያዎች ተካሂደዋል። ቃሉ እየተረዳ ያለው እንደ
 1. ለእሱ የብኪ የዕብራይስጥ አቻ ከሆነው *rosh*፤ ፍቺውም ሊሆን የሚችለው
 ሀ. ራስ
 ለ. አለቃ

ሐ. መጀመሪያ
 መ. አጠቃላይ መጠን
 (Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis፣ (የብሉይ ኪዳን ሥነ-መለኮት እና ትርጓሜ፣ ቅጽ 3፣ ገጽ 1015-1020)

2. በLXX *rosh* የሚተረጎመው በግሪኩ ቃል
 ሀ. *archē* (መጀመሪያ፣ መዝ. 137:6)
 ለ. *prototokos* (ቀዳሚ፣ ዘካር. 5:12)
 ሐ. *kephalē* (ራስ)
 (1) የሰው ራስ
 (2) የእንስሳ ራስ
 (3) የተራራ ራስ
 (4) የማማ ራስ (ማቴ. 21:42)

3. በአዲስ ኪዳን *kephalē*
 ሀ. የሰው ራስ (1ቆሮ. 11:4፣5፣7)
 ለ. የእንስሳ ራስ
 ሐ. በዘይቤአዊነት ለሰው ሁሉ
 መ. መጀመሪያ ወይም ምንጭ (1ቆሮ. 11:3)
 ሠ. ድምር (ሮሜ 13:9)
 ረ. መሪ
 ሰ. ባል (ኤፌ. 5:23)
 (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት መዝገብ ቃላት፣ ቅጽ 2 ገጽ 156-163)

▣ “ወንድ የሴት ራስ ነው” “ወንድ” እና “ሴት” የሚለው ቃል ፍታው ሊሆን የሚችለው ባልና ሚስት ነው (አየተመት፣ አእት)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የተፈለገው አጽንዖት አይደለም፣ ነገር ግን በዘፍጥረት 2 ስለ ፍጥረት የተንጸባረቀውን ቅደም ተከተል ነው።

▣ “እግዚአብሔርም የክርስቶስ ራስ ነው” ይህ የተደጋገመ ሐቅ ነው፣ በ1ቆሮንቶስ (ዝክ. 3:23፣ 11:3፣ 15:28)። የሥላሴ ቅደም ተከተል ካለመተካከል ጋር ምንም ግንኙነት የለውም፣ ነገር ግን የሥራ ክፍፍል ነው። ይህ ሐቅ ደግሞ በአንድምታ ስለ ወንድና ሴት በተደረገው ማብራሪያ ላይ ተመልክቷል። አብሮነት በርግጥ አምሳያ ነበር፣ ከዘፍጥረት 3 ውድቀት በፊት። ይህ አብሮነት ለአማኞች በተመለሰላቸው ግንኙነት ዳግመኛ ተቋቋሟል፣ ከአብ ጋር በወልድ በኩል (ማለትም፣ ኢየሱስ አምሳሉን መልሶታል፣ በሁለቱም በወንድና ሴት አማኞች)።

11:4

አአመመቅ “ራሱን ተከናገብ የሚጸልይ ወንድ ሁሉ... ራሱን ያዋርዳል”
 አኪጀት “ራሱን ተከናገብ የሚጸልይ ወይም ትንቢት የሚናገር ወንድ ሁሉ፣ ራሱን ያዋርዳል”
 አየተመት “ማንም ሰው ሲጸልይም ሆነ ትንቢት ሲናገር ራሱን ቢከናከብ ራሱን ያዋርዳል”
 አእት “ስለሆነም ማንም ሰው ሲጸልይ ወይም የእግዚአብሔርን መልእክት ባደባባይ አምልኮ ሲያቀርብ ራሱን ቢከናከብ ክርስቶስን ያዋርዳል”

አአመቅ

“ማንም ሰው ሲጸልይም ሆነ ትንቢት ሲናገር ራሱን ቢከናከብ ራሱን ማዋረዱን ያሳያል”
 ይህ በ“ራስ” ላይ የቃላት ጨዋታ ነው። “ራስ” ለሚለው ቃል ሁለተኛው አጠቃቀም የሚያመለክተው ክርስቶስን ነው (አእት)። ጳውሎስ እየተናገረ ያለው የሮሜን ባህል ነው፣ ይህም ቅርጸቸውም ሆነ ተምሳሌታቸው ከአይሁድ ባህል ጋር ጨርሶ ተቃራኒ የሆነ (ማለትም፣ ወንዶች ራሳቸውን ይሸፍናሉ)። ርግጠኛው ጉዳይ ማን የማንን ራስ ሸፈነ ሳይሆን፣ ግን ተምሳሌትነቱ (1) መገኛው ወይም (2) ታዛዥነት፣ እነዚህ ሁለቱ ከሥነ-መለኮት አኳያ ጠቃሚ የሆኑ ናቸው።

የቆሮንቶስ ታሪካዊ ሁኔታ አስተያየት ተሰጥቶበታል።

1. ማኅበራዊ፣ ፖለቲካዊ፣ እና ገንዘብ ነክ አመራሮች አምልኮውን ራሳቸውን ተሸፍነው ይመሩት ነበር፣ ራሳቸውን ከተራው ሰው ለመለየት ሲባል
2. ያም አይሁድ በምክርብ በቆሮንቶስ ሴቶች መሸፈኛ ነበራቸው፣ እናም ያመኑት አይሁድ ይህንኑ በቤተ-ክርስቲያን እንዲሆን ጠብቀዋል በዚህ ቁጥር ላይ ሥነ-መለኮታዊ ተቃርኖዎች አሉ፣ እሱም ለማጽናት የሚሻ የሚመስለው፣ ሴቶች በአመራር ቦታ በአደባባይ አምልኮ የነበራቸውን ሚና ነው፣ ጎብረተሰቡ በተቀበለው አለባበስ፣ ከ14:34-35 ጋር በተነጻጸረ መልኩ፣ ያም ሴቶች (ቢያንስ “ሚስቶች” ቁ. 35) በቤተ-ክርስቲያን እንዳይናገሩ ተከልከለዋል።

አንዳንድ ወገኖች ምዕራፍ 11ን እንደ ማረጋገጫ ጽሑፍ ይወስዱታል፣ ሌሎች ምዕራፍ 14ን ሲወስዱ። የግድ መቀበል የሚኖርበት የዚህ አንቀጽ ቁልፍ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን የቆሮንቶስ ባህላዊ መቼት መሆኑን ነው፣ ነገር ግን የተኛው የተለየ ገጽታ እንደሆነ ዛሬ ለእኛ ግልጽ አይደለም። የአንደኛው ክፍለ-ዘመን ቤተ-ክርስቲያን የሴቶችን አመራርነት ታውቃለች፣ በብኪ እና ጳውሎስ የሴቶችን አገልግሎት መጥቀሱን በመረዳት (ሮሜ 16)። እነሱ በቆሮንቶስ የነበረውን ጉዳይ እና የሮሜን ባህል ተረድተውት ነበር፣ እኛ እንዳልተረዳነው። ቀናናዊነት ትክክል አይደለም!

የቅርብ መጽሐፍ፣ *After Paul Left Corinth: The Influence of Secular Ethics and Social Change*፣ (ጳውሎስ ቆሮንቶስን እንደለቀቀ፣ የዓለማዊ ሥነ-ምግባር እና ማኅበራዊ ለውጥ ተጽዕኖዎች) በBruce W. Winter፣ ገጽ 121-141፣ እጅግ የሚረዳ ይዘት ያቀርባል፣ ከሮሜ ሥነ-ጽሑፍ እና ሥነ-ጥበብ። ይህና ሌሎች አንቀጾች (ማለትም E. Fantham፣ “The ‘New Woman’: Representation and Reality” in *Women in the Classical World*፣ (“አዲሷ ሴት” ውክልናና እውነታ፣” በሴቶች በቀድሞው ዓለም፣ ምዕራፍ 10፣ እና P. W. J. Gill፣ “The Importance of Roman Portraiture for Head Coverings in 1 Corinthians 11:2-16፣” (የሮሜ ስዕላዊ መግለጫ ጠቀሜታ፣ ራስን ስለ መሸፈን፣ በቆሮንቶስ 11:2-16፣ TynB 41.2 (1990)፣ ገጽ 245-260 እና “In Search of the Social Elite in the Corinthian Church፣”

(በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ምርጥ ማኅበራዊን ስለመፈለግ) TynB 44.2 (1993): 78 323-337)፤ ለዘመናዊዎቹ ተርጓሚዎች የሚያመለክተው፤ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን ቆሮንቶስ ከባህል አንዲያ እንዴት ሮሜ እንደ ነበረች ነው፤ ግሪክ ሳትሆን።

በዚህ አዲስ ዶሴ ይዘት፤ ከአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ቆሮንቶስ፤ ማለት የሚቻለው ጳውሎስ አጋጥሞት የነበረውን ባህላዊ ጉዳዮች በዚህ መጽሐፍ መመልከት መጀመሩን ነው።

1. ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ስለ አይሁድ ባህል አልያም ስለ ግሪክ ባህል ጨርሶ እየተናገረ አይደለም።
2. ጳውሎስ እየገለጸ ያለው ሁለት ቡድኖች እነሱም ምሑር ማኅበራዊ አቋም ያላቸው ናቸው።
 - ሀ. ሀብታም፤ ማኅበራዊ ደረጃቸው ምሑር፤ ወንዶች አማኞች እነሱም ሥልጣናቸውን ለታይታ የሚያቀርቡ፤ የኅብረት አምልኮን ሲመሩ ራሳቸውን የሚከናወኑ፤ እሱም ለማኅበራዊ ደረጃ ወግ እንደሆነ፤ ይኼውም የግሪክ ሮሜ ሃይማኖታዊ አምልኮ ሲመራ እንደ ነበረው ሁሉ። እነሱ ራሳቸውን ነው ታይታ ያደረጉት።
 - ለ. የሀብታም፤ ምሑር ሚስቶች ባህላዊ ደንብ የሆነውን መሸፈኛ ያነሡት ነበር፤ እኩልነታቸውን ለማሳየት፤ በክርስቶስ ብቻ ሳይሆን፤ በማኅበራዊ መገለጫ ጭምር፤ ልክ እንደ ሌሎቹ የጊዜው የሮሜ ሴቶች።
3. የሮሜ ቆሮንቶስ ዜጎች፤ እነሱም ስለ ክርስቲያን እምነትና የአምልኮ ሥርዓቶች ለማወቅ ጉጉ የነበሩ “መልእክተኛ” ልክው ይሆናል (ማለትም፤ ቁ. 10 ያለው መልእክ ምናልባት የሚያመለክተው አገልጋዮችን ወይም ተወካዮችን ነው፤ ጌቶችን የወከሉ) ስብሰባውን እንዲያረጋገጡ ነው።

ይህ ታሪካዊ/ባህላዊ/ማኅበራዊ መረጃ በጣም አስቸጋሪ እና የሚቃረኑ ለሆኑ ጽሑፎች መልካም ስሜት ይፈጥራል። እሱም ደግሞ ሌሎች ጽሑፎችን በቆሮንቶስ ያሉትን ይስማማል፤ ይኸውም የተለየውን የአንደኛ ክ/ዘመን ቆሮንቶስ መቼት የሚያንጸባርቅ!

ልዩ ርዕስ፡ ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

- I. ብሉይ ኪዳን
 - ሀ. ከባህል አንጻር ሴቶች እንደ ንብረት ይታያሉ
 1. በንብረት ዝርዝር ውስጥ ተካተዋል (ዘፀ 20÷17)
 2. የባሪ ሴቶች አያያዝ (ዘፀ.21÷7-11)
 3. የሴቶች መሃላዎች ወይም ቃል ኪዳኖች በማህበረሰቡ ኃላፊነት ባለባቸው ወንዶች ሊሻር ይችላል (ዘሐ.30)።
 4. ሴቶች በጦርነት ወቅት እንደ ዘረፋ ይቆጠሩ ነበር (ዘዳ.20÷10-14፤21÷10-14)
 - ለ. በተግባር የጋራ የሆኑ ባህርያት
 1. ወንድና ሴት በእግዚአብሔር አምሳል ተፈጠሩ (ዘፍ.1÷26-27)
 2. አባትና እናትን አክብር (ማክበር ዘፀ 20÷12 ዘዳ. 5÷16)
 3. እናትንና አባትን መፍራት (ዘሌ. 19÷3፤20÷9)
 4. ወንድና ሴት ናዝራውያን ሊሆኑ ይችላሉ (ዘሐ. 6÷1-2)
 5. ሴት ልጆች የመውረስ መብት አላቸው (ዘሐ.27÷1-11)
 6. የቃል ኪዳን ሕዝብ ክፍል ናቸው (ዘዳ.29፡10-12)
 7. የአባትንና የእናትን ትምህርት (ቃል መከተል (ምሳ.1÷8፤6÷20)
 8. የሔዋን ወንድና ሴት ልጆች የሌዊ ብተሰብ) በቤተመቅደስ ውስጥ አምልኮን ይመሩ ነበር (1ኛ ዜና 25÷5-6)
 9. በመጨረሻው ዘመን ወንድና ሴት ልጆች ይተነበያሉ (ኢዮዴ.2÷28-29)።
 - ሐ. ሴቶች በአመራር ቦታ/ሚና
 1. ማርያም፤ የሙሴ እህት ነብይት ተብላ ነበር (ዘፀ. 15÷20-21) እንዲሁም ሚኪ.6÷4ን ይመልከቱ።
 2. ለማደራው ድንኳን የሚያገልግሉ ነገሮችን ለመሸመን እግዚአብሔር ሥጦታን ሰጥቷቸው ነበር (ዘፀ.35÷25-26)።
 3. ሁሉንም የእሥራኤል ነገዶች የመራች ዲቦራ የተባለች ሴት ነብይት ነበረች (መሳ.4÷4-5፤ 5÷7)
 4. ጠፍቶ የነበረውን እና በኋላም የተገኘውን የ«ሕጉን መጽሐፍ» ታነበው እና ትተረጉሙው ዘንድ ንጉሥ ኢዮሲያስ የለመናት ህልዳና ነብይት ነበረች (2ኛ ነገ.22÷14፤2ኛ ዜና 34÷22-27)።
 2. የእግዚአብሔር ሰው ንግሥት አስቴር በፋርስ የነበሩትን አይሁድ ከሞት ታደገች።
- II. አዲስ ኪዳን
 - ሀ. ከባህል አንጻር በአይሁድ እና በግሪክ-ሮማን ዓለም ከተወሰኑ መብቶች ጋር እንደ ሁለተኛ ዜጎች ይቆጠሩ ነበር/ መቆዶንያ ግን በዚህ አትካክትም)/(ከመቆዶንያበስተቀር)
 - ለ. ሴቶች በአመራር ሚና
 1. ኤልሳቤጥና ማርያም፤ ለእግዚአብሔር የተገኙ የእግዚአብሔር ሰዎች (ሉቃ.1፡2)
 2. የእግዚአብሔር ሰው ሃና በቤተመቅደስ ታገላግል ነበር (ሉቃ.2፡36)
 3. ሊዲያ አማኝና የቤት ውስጥ ቤተክርስቲያን መሪ (የሐዋ.16፡14-40)
 4. የፊልጶስ አራት ደናግለ ሴቶች ነብያት ነበሩ (የሐዋ.21፡8-9)
 5. ፌቮን በ ከንክራኦስ ላለቸው ቤተክርስቲያን የሴት ዲያቆን ነበረች (ሮሜ. 16÷1)።
 6. ጵርስቅላ ከውሎስ ጋር አብራ የምትሠራና የአጵሎስ አስተማሪ (የሐዋ.18፡26፤ ሮሜ 16፡3)
 7. ማርያ፤ ዩሊያን፤ ብልያጦን፤ ስንጣክ፤ የኔረስ እህት፤ እና ከጳውሎስ ጋር ይሰሩ የነበሩ በርካታ ሴቶች ነበሩ (ሮሜ 16÷6-16)።
 8. ዩሊያ (KJV)፤ ምናልባትም የሴት የሴት ሐዋርያ ነበረች (ሮሜ. 16÷7)።
 9. ኢዮዲያና ሊንጢኬ ከጳውሎስ ጋር አብረው የሚሰሩ (ፊልጶ.4÷2-3)።

III. የዘመናችን አማኝ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎችን ሚዛናቸውን እንዴት ይጠብቃል?
ሀ. የመጀመሪያዎቹን የመልእክቱን ተቀባዮች ብቻ የሚመለከቱትን ታሪካዊና ባህላዊ እውነቶችን ከዘላለማዊእውነት አንፃር ለሁሉም ቤተክርስቲያናት በሁሉም ዘመንለሚገኙ ሁሉም አማኞች እውነቱን እንዴት ማስተላለፍ ይቻላል?

1. በመንፈስ ቅዱስ መነዳት መልዕክቱን የጻፈውን የመጀመሪያውን ጸሐፊ ዋና ሃሳብ/ሚናዎችን በደንብ ማጤን አለብን። መጽሐፍ ቅዱስ
2. የእግዚአብሔር ቃል ነው፤ በመሆኑም ለእምነትና ለተግባር ብቻኛው ምንጭ ነው።
3. ታሪክ ቀመስ የሆኑ እና በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፉትን ጽሑፎች ማጤን አለብን።

ሀ. የአስራኤል (የሐዋ.15፤ገላ.3፤ልማዶች (የቤተክርስቲያ ሥርዓት))
ለ. የመጀመሪያውን ክፍለ ዘመን የአይሁድ ኃይማኖት የሚያመለክት
ሐ. የገና ቆሮንጦስ ውስጥ የተጠቀሱትን ታሪክ ቀመስ የሆኑ የጳውሎስንጸሐፊዎች

- 1) የአረማዊው የሮም መንግሥት የህግ ሥርዓት (1ኛ ቆሮ.6)
- 2) ባሪ መሆን (1ኛ ቆሮ.7፡20-24)
- 3) ጃንደረባነት (1ኛ ቆሮ.7፡1-35)
- 4) ደናግል (1ኛ ቆሮ.7፡36-38)
- 5) ለጣኦት የሚሰጠው ምግብ (1ኛ ቆሮ. 8፤ 10፡23-33)
- 6) በኔታ ራት ላይ የሚከናወኑ ያልተገቡ ነገሮች /ድርጊቶች (1ኛ ቆሮ.11)

4. በተወሰነ ወቅትና በተወሰነ ባህል ውስጥ እግዚአብሔር ራሱን ግልጽ በሆነ ሁኔታ ገልጧል። እኛ ግን በትኩረት መቀበል ያለብን መገለጡን እንጂ ማንኛውንም ከመገለጹ ጋር የተቆራኙትን ታሪካዊ ሁኔታዎችን አይደለም። የእግዚአብሔር ቃል የተጻፈው በተወሰነ ወቅት በተወሰነ ባህል ውስጥ በሰው ቃል የተጻፈ ነው።

ለ. መጽሐፍ ቅዱሳዊ አተረጓጎም የመጀመሪያው ጽሑፊ ዓላማ/ሐሳብ መፈለግ አለበት። በጊዜው ለማለት የፈለገው ምን ነበር? ለትክክለኛ አተረጓጎም ይህ ወሳኝናመሠረታዊ ጉዳይ ነው። ይሁን እንጂ ይህንእውነት እኛ ለዘመናችን ሥራ ላይልናውለው ይገባል። አሁን በዚህ ክፍል ላይ በአመራር ላይ ሰላሉት ሴቶች ላይችግር አለ (እውነተኛው የአተረጓጎም ችግር የሚከሰተው ቃሉን መተርጎም ላይነው። እንደመሪዎች ከሚለዩት መጋቢዎች ይልቅ ብዙ አገልግሎቶች ነበሩ ማለትነው? ወይስ ሴት ዲያቆናትና ሴት ነብያት እንደጨዋዎች ይታዩ ይሆን? ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንጦስ 14፡34-35 እና 1ኛ ጢሞቴዎስ 2፡9-15 ላይ ሴቶች በጉባኤ አምልኮ ላይ መምራት እንዳለባቸው አስረግጦ መናገሩ በጣም የተገለጠ ነው! ይሁን እንጂ ያንን እውነተኛነት እንዴት ነው ሥራ ላይ የማውለው? የጳውሎስም ሆነ የእኔ ባህል የእግዚአብሔርን ቃልና ፈቃዱን ዝም እንዲያሰኘው አልፈልግም። ምናልባት የጳውሎስ ዘመን ገደብ የበዛበት ሊሆን ይችላል፤ በአንፃሩም ደግሞ እኔ ያለሁበት ዘመን ደግሞ ገደብ የለበትም።

የጳውሎስ ቃላትና አስተምሮዎች ሁኔታዊና የመጀመሪያው ክፍለዘመን እውነቶች ብቻ ናቸው ማለት ለእኔ አይመቻኝም። የእኔ አእምሮና የእኔ ባህል በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የጻፈን ጸሐፊ መቃወም አለበት ለማለት እኔ ማነኝና?

ይሁን እንጂ የሴተር መሪዎችን በሚመለከት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች ሲኖሩ ታዲያ ምንድ ነው የማደርገው? (በጳውሎስ ጽሑፎች በሮሜ 16 አንኳ)? ለዚህ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንጦስ ምዕ. 11-14 ላይ የሰጠው ትንታኔ ነው። በ11፡5 ላይ ሴቶች ራሳቸውን ሸፍነው በጉባኤ ላይ እንዲሰብኩና እንዲጸልዩ የሚፈቅድ ይመስላል፤ ይሁን እንጂ በ14፡34-35 ላይ ደግሞ ጸጥ እንዲሉ ይፈልጋል። ሴት ዲያቆናትና (ሮሜ. 16) እና ሴት ነብያት ነበሩ (የሐዋ.21፡9)። ይህ ልዩነት ነው እንግዲህ ጳውሎስ የሰጠው ማብራሪያ (በሴቶች ላይ ከሚደረገው ማዕቀብ ስለሚገናኝ) በመጀመሪያው ክፍለዘመን ለነበሩ የቆሮንጦስና የኤፌሶን ቤተክርስቲያን ብቻ የተወሰነ ነው እንድል ነፃነትን የሚሰጠኝ። በሁለቱም ቤተክርስቲያናት ውስጥ አዲስ የተመሰረተውን ነፃነት ሴቶች ለመጠቀም ችግሮች ነበሩ፤ ይህም በጊዜው የነበረችው ቤተክርስቲያን የጠፉትን በክርስቶስ ወንጌል ለመድረስ ችግር በፈጠረ ነበር፤ ወንጌል ይስፋፋና ፍሬያማ ይሆን ዘንድ የነበራቸው ነፃነት መገደብ ነበረበት።

እኔ ያለሁበት ዘመን ከጳውሎስ አንፃር ተቃራኒ ነው። እኔ ባለሁበት ዘመን ወንጌል ምናልባት ሊገደብ የሚችለው የሰለጠኑና የተማሩ ሴቶች ወንጌልን ካለሰበኩ እንጂ ካልመሩ አይደለም! የጉባኤ አምልኮ ዋና ግብ ምንድ ነው? ወንጌልና ደቀመዝሙርነት አይደለም? እግዚአብሔር በሴት መሪዎች ሊከብርና ደስ ሊሰኝ ይችላል? መጽሐፍ ቅዱስ በጠቅላላው «አዎን» የሚል ይመስላል።

ለጳውሎስ ሐሳብ ራሴን ማስገዛት አፈልጋለሁ፤ ምክንያቱም የእኔ ሥነ-መለኮት ከመጀመሪያው የጳውሎስ ነውና። አሁን በሚታየው የሴቶች አንቅስቃሴ ተፅዕኖ እንዲደርሱብኝ ወይም ማስመሰል አልፈልግም! ይሁን እንጂ ቤተክርስቲያን በግል የሚታዩ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነቶችን ለምሳሌ የባርነትን ተገቢ አለመሆን፤ ዘረኝነትን፤ ልቅ ወሲብን እና አክራሪነት ላይ ምላሽ ለመስጠት ለዘብተኛ ናት። እንዲሁም ባለንበት ዘመን በሴቶች ላይ በሚደረገው ጥቃት ላይ ተገቢውን መላሽ ለመስጠት ቸልተኛ ናት። እግዚአብሔር ባሪያንም ሆነ ሴትን በክርስቶስ ነፃ አውጥቷል። በቤተክርስቲያን የተሠራ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ እንዲያሰራቸው አልፈቅድም።

አንድ ሌላ ነጥብ ላንሳ፤ አንድ ተርጓሚ የቆሮንጦስ ቤተክርስቲያን በጣም የተበጠበጠች ቤተክርስቲያን ነበረች። የካሪዝማቲክ ስጦታዎች (የጸጋ) ሽልማት ያሰጡና ያኮሩ ነበር። ምናልባትም ሴቶች በዚህ ሁኔታ ቴዘውም ሊሆን ይችላል። በኤፌሶን ባሉ የሴት ውስጥ ቤተክርስቲያናት ሴቶችን ለግል ጥቅማቸው መጠቀሚያ የሚያደርጉና ቅጥረኛ ሰባኪዎች አድርገው የሚጠቀሟቸው የሐሰት መምህራን በኤፌሶን ተጽእኖ እንደደረሰ ጭምር አምናለሁ።

ሐ. ለተጨማሪ ምንባብ አስተያየት

How to Read the Bible for All Its Worth በጎርደን ሊ እና ዳግላስ ስቱዋርት (ገጽ 61-77)

Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics በጎርደን ፊ.ዘርደን *Hard Sayings of the Bible* በ ዋልተር ሲ.ኬይዘር፤ ፒተር ኤች ዳቢድስ፤ ኤፍ ኤፍ ብሩስ እና ማንፍሬድ ቲ ብራንት (ገጽ 613-616፤ 665-667)።

11፡5 “ራስዎን ሳትሸፍን ግን የምጸልይ ወይም ትንቢት የምትናገር ሴት ሁሉ” ይህ በጽኑ የሚያመለክተው በሕዝብ ስብሰባዎች ላይ ራሷን ሸፍና እንድትጸልይ ወይም ትንቢት እንድትናገር ነው። “መተንቢይ” የሚለው ቃል በዚህ መጽሐፍ የሚለው “ወንጌልን ማካፈል” ወይም “በሕዝብ ፊት

መስበክ” ነው። (ዝክ. 14:39)። ቁጥር 4 እና 5 ትይዩዎች ናቸው። ወንዶችና ሴቶች በኅብረት አምልኮ በሚካፈሉበት ጊዜ ምን አንደሚያደርጉ። ልዩ ርዕስ፡ የአዲስ ኪዳን ትንቢት በቆሮ. 14፤ ተመልከት።

▣ “ራሷን ታዋርዳለች” ቆሮንቶስ የሮሜ ቅኝ ነበረች፤ እናም የሮሜን ባህል ታንጸባርቃለች። የሮሜ ሴቶች በለጋ ወጣትነታቸው ነበር የሚያገቡት። መሸፈኛው የጋብቻ ሁኔታ ባህላዊ ገጽታ ነበር። እሱም በሮሜ ሴቶች ከቤት ውጭ እንደሚለበስ ይጠበቅ ነበር። ይህ በቀረ ሰዓት የሚታየው

1. አሳፋሪ ሴት
2. ሴተኛ አዳሪ
3. ግብረ-ሰዶማዊ ጓደኛ፣ የበላይዋ
4. “አዲስ” ሴት (ማለትም፣ ማኅበራዊ ንቅናቄ፣ የእኩልነትና ነጻነት፣ በሮሜ ኅብረተሰብ ዘንድ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ይዘወተር ነበር)

በዚህ መልኩ ወጣ ብላ ራሷን የምታሳይ ሴት ባሏን ባደባባይ ታላፍር ነበር፤ እናም ለቤተ-ክርስቲያን መጥፎ ስዕል ትፈጥር ነበር፤ በታዛቢዎችና በማኅበረሰቡ ዘንድ። ክርስቶስ ወንዶችንም ሆነ ሴቶችን ነጻ አውጥቷቸዋል። ነገር ግን እያንዳንዱ ለክርስቶስ ብሎ ነጻነቱን የመገደብ ግዴታ አለበት። ሴቶችና ወንዶች፣ ሚስቶችና ባሎች፣ እነሱም አማኞች የሆኑት የተጠናቀቁ ለመንግሥቱ ጤንነትና እድገት ነው! የቆሮንቶስ 8-10 ጭብጥ ይህ ነው፤ እንዲሁም ምዕራፍ 11 ላይ ይቀጥላል።

▣ “እሷም ራሷን እንደ ተላጫች ሴት ዓይነት ናትና” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው። ይህን ሐረግ ለመረዳት በርካታ አማራጮች ይኖራሉ።

1. እሱም የሚያመለክተው የአካባቢውን ሴተኛ አዳሪ ተራ አለባበስ ነው
2. እሱም ለጋለምታ ሴት ባደባባይ ማሳፈሪያ ባህላዊ ድርጊት ነው
3. እሱም የሚያሳየው አሳፋሪ ሴቶች በሜዲትራኒያን ዓለም የነበራቸውን ባሕርይ ነው፤ “ለምሥጢራዊ ሃይማኖቶች” ተከታዮች
4. እሱም የሚያመለክተው ከባህል አኳያ ከክርስቲያን ሴቶች የማይጠበቅ፣ ፀጉራቸውን በጣም አሳጥረው በሚቆርጡትና አዲሱን ነጻነታቸውን በሚያሳዩት (ማለትም፣ ባህላዊ ዝንባሌ፣ በድኅነት ክፍለ-ዘመን ሮም እና በቅኝዎቿ)

በአብዛኞቹ ሐተታዎች አማራጭ ቁጥር 1 አጽንዖት ይሰጠዋል። እሱም የሚያስረግጠው ይህ በእጅጉን የሚያመለክተው የዲያናን መቅደስ ጋለሞቶችን ነው። ሆኖም፣ ይህ መቅደስ በአክሮፖሊስ የነበረ በመሬት መንቀጥቀጥ ወደሚል፣ ከጳውሎስ ጊዜ 150 ዓመት በፊት፣ እናም ምንም ዓይነት ታሪካዊ ማስረጃ አልተገኘም፤ እስካሁን የሚሠራ። እንዲሁም ደግሞ በግሪክ ጋለሞታዎች ራሳቸውን የሚላጩበት ሁኔታ ለመኖሩ ምንም ማስረጃ አልተገኘም።

ቁልፍ ጥያቄ የሚሆነው “ጳውሎስ ምን ዓይነት ርዕስ-ጉዳይ እየገለጸ ነው?” የሚል ነው።

1. ተገቢ ወይም ከባህል አኳያ ተቀባይነት ያለው የአምልኮ አለባበስ እና ድርጊት
2. የሰዎች ነጻነቶችን አላግባብ መጠቀም
3. ተገቢ የሆነ ግንኙነት በመካከል
 - ሀ. ወንዶችና ሴቶች
 - ለ. ባሎችና ሚስቶች
 - ሐ. መላእክት እና ሴቶች (ቁ. 10)
 - መ. ባህልና ሴቶች (ቁ. 13)

እኔ ቁጥር 13ን እንደ ተሻለ አማራጭ ተረድቼዋለሁ። ሁለቱንም ባሎችንና ሚስቶችን ይናገራል፤ እናም ሚስቶች በክርስቶስ ባገኙት አዲስ ነጻነት እንዳይነዱ፣ ነገር ግን ባህላዊ ጠቀሜታቸውን ወደ ጎን ለማለትና በአምቤታ፣ እናም ለቤተ-ክርስቲያን ኅብረትና እድገት ወደፊት መሥራት ይኖርባቸዋል።

11:6 “እንደ... እንደ” በዚህ ቁጥር ሁለት አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ሐረጎች አሉ፤ ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፋዊ ዓላማው ትክክል ነው ተብሎ የሚታሰብ። ክርስቲያን ሴቶች ነበሩ ራሳቸውን መሸፈን አንፈልግም ያሉ፤ ነገር ግን በአንድነት የአምልኮ ጊዜ ተሳታፊ መሆን የሚሹ። ከኅብረተሰቡ አኳያ ተቀባይነት አልነበረውም። አማኞች በክርስቶስ የሆነውን አዲሱን ነጻነታቸውን መገደብ ይኖርባቸዋል፤ ለ

1. በቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ደከም ላሉት (ሮሜ 14:1-15:13)
2. ለኅብረተሰቡ ባህላዊ ዋጋ፣ ማለትም ቤተ-ክርስቲያን የወንጌልን ሥራ እንድትሠራና አንድታጠቃልላቸው

አአመመቅ	“ራስዋን ሳትሸፍን”
አኪጀት	“ባይሸፈን”
አየተመት	“ራስዋን ባትሸፋፋን”
አእት	“ራሷን ባትሸፈን”
አኢመቅ	“ያለ መሸፈኛ ብትሆን”

ፊትን መሸፋፈን በተመለከተ ታሪካዊው መረጃ (ማለትም፣ መሸፈኛ) ወይም ያንገት ልብስ፣ የራስ መሸፈኛ፣ በጥንታዊ የሜዲትራኒያን ሕዝቦች ዘንድ በጣም ተፈላጊ ነበር። በቅርብ ከሆኑት ማስረጃዎች መካከል በ11:4 ባለው ማስታወሻ ላይ አስፍሬዋለሁ። ያገባች የሮሜ ሴት፣ ባልዋ ያልሞተባት፣ እና ያልገለሞተች፣ ከባህል አኳያ ባደባባይ መሸፈኛ እንድታደርግ ይጠበቃል፤ ያገቡ ለመሆናቸው ለምልክት። በጥንታዊ የሜዲትራኒያን ዓለም በጣም ጥቂት ብቻ ያላገቡ ሴቶች ነበሩ።

በአይሁድ ባህል የፊት መሸፈኛ ምልክት የሚሆነው

1. ለሥጋ ደዌ፣ ሌዋ. 13:45
2. ለሞተው ለማዘን፣ ሕዝ. 24:17:22
3. ለኅፍረት፣ ሚክ. 3:7
4. ለጋብቻ፣ ዘፍ. 24:65
5. ለግልሙትና፣ ዘፍ. 38:14-15

ሆኖም፣ ጳውሎስ እየጠቀስ ያለው የአይሁድን ባህል ፈጽሞ አለመሆኑን አስታውሰ፤ ምክንያቱም በዛ ባህል ወንዶች በአምልኮ ጊዜ ራሳቸውን ስለሚሸፍኑ።

▣ “እናም ደግሞ ራሷን ትላጭ” ይህ የድርጊት መካከለኛ ተተካሪ ነው። ይህ በጥሬው ይወሰዳል ማለት አይደለም። ጳውሎስ ኅብረተሰቡን ለምታሳፍር ክርስቲያን ሴት ጥብቅና እየቆመ አይደለም፤ ነገር ግን እሱ የሚያስረግጠው ተገቢ ያልሆነ ድርጊት የሚያመጣውን ባህላዊ መዘዝ ነው!

▣ “እናም ራስዋን ትሸፈን” ይህ የአሁን መካከለኛ ተተካሪ ነው። ክርስቲያን ሴቶች፣ ለክርስቶስ ብለው ተቀባይነት ያለውን ባህል ይከተላሉ፤ ሰዎችን ወደ ደኅንነት ለመድረስ እና ለቤተ-ክርስቲያን አባልነት። ቅርጾቹ ከባህል ባህል፣ ከዕድሜ ዕድሜ ይቀያየራሉ! ግቡ ግን እንዳለ ይቀራል (ማቴ. 28:18-20፤ ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ. 1:8)።

11:7 “እሱ የእግዚአብሔር ምሳሌ እና ክብር ነው” ይህ የሚያመለክተው ዘፍ. 1:26-27 ሲሆን፤ የዚህ ቁጥር ይዘት በዘፍ. 1:26 “ሰው” የሚለው ቃል አጠቃላይ ነው። ከሥነ-መለኮት አኳያ ለማን “መልክና አምሳል” ለማለቱ ለይቶ ርግጠኛ አይደለም፤ በዘፍ. 1:26-27 የሚያመለክተው። አብዛኞቹ ምሁራን እነሱን የሚያዘምዷቸው ከግለሰባዊ፣ ከራስ ንቃተ-ሕሊና፣ የሞራል አስተሳሰብ፣ ከመምረጥ ችሎታ፣ ከሌሎች “አኔነት” ጋር ከሚዛመድ ችሎታ ጋር ነው። ግልጽ የሆነ የጋራ መግባባት አለ፤ በወንዶችና በሴቶች መካከል፣ በሁለቱም በዘፍ. 1:26-27 እና 2:18። ችግሩ የሚመጣው በዘፍ. 3:16 ነው! ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

11:8

- አለመመቅ “ወንድ ከሴት አልተገኘምና፣ ሴት ከወንድ እንጂ”
- አኪጆት “ወንድ ከሴት አይደለምና፣ ሴት ከወንድ እንጂ”
- አየተመት “በርግጥ፣ ወንድ ከሴት አልተገኘም፣ ሴት ከወንድ እንጂ”
- አእት “ወንድ ከሴት አልተፈጠረምና፣ ሴት ከወንድ እንጂ”
- አኢመቅ “ወንድ ከሴት አልመጣም፣ ማንም ሴት ከወንድ አልመጣችምና”

“መገኛ” የሚለው ቃል ከግሪክ ጽሑፍ አይደለም። እሱ እንዲያው *ek* መስተጻምር ነው (ማለትም፣ መውጣት)፣ እንደ ቁ. 12። ጳውሎስ አጽንዖት የሚሰጠው የተፈጥሮን ቅደም ተከተል ነው በቁ. 7 እና 9 ከዘፍጥረት 2 (ማለትም፣ አዳም በቅድሚያ፣ ከዚያም ሔዋን)። የሆኖ ሆኖ በቁ. 8-9፤11፣ ጳውሎስ አጽንዖት የሚሰጠው የእነሱን የጋራ ተደጋጋፊነት ነው (ይኸውም፣ ዘፍ. 1:27 እና 2:18 የሚጠቅሱ)።

11:9 “ወንድ ስለ ሴት አልተፈጠረምና” ማስታወስ የሚኖርብን የጳውሎስ መግለጫ በገላ. 3:28 የሴቶችን እኩልነት በተመለከተ በጸታዎች መካከል ተፈጥሯዊ ልዩነት አያሳንሳቸውም። ቢያንስ በዚህ ደረጃ። ወንዶችና ሴቶች በክርስቶስ ያላቸው ሙሉ እኩልነት ሁሉንም ባህላዊ/ልማዳዊ ተጠባቂ ሚናቸውን ወዲያውኑ ሊያስወግደው አይችሉም። አማኞች (ወንድና ሴት) በግለሰባዊ ነጻነታቸው አይመኩም፤ እሱም የቤተ-ክርስቲያንን ዝና ሊያጎድፍ የሚችል፣ በማያምኑት ባህል ዘንድ። የበሰሉ አማኞች ነጻነታቸውን በክርስቶስ ይገድባሉ፣ ለመንግሥቱ ብለው። አማኞች የተሞህደ ኃላፊነት አላቸው (1) ለክርስቶስ አካል እና (2) ለማያምነው ማኅበረሰብ!

11:10 “ስለዚህ ሴት በራስዋ ላይ የሥልጣን ምልክት ሊኖራት ይገባል” ይህ ጽሑፍ፣ እንደ ሌሎቹ ሁሉ፣ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ፣ በተለያዩ መንገዶች ሊረዳ ይችላል። ቁልፉ ጉዳይ “ሥልጣን” የሚወክለው (ማለትም፣ *exousia*) ምንድነው? የሚለው ነው።

አንደኛ፣ መታወስ ያለበት *exousia* ዘወትር ከ*dunamis* ጋር መዛመዱ ነው። Otto Betz አስደናቂ አንቀጽ አለው፣ *exousia* በተመለከተ *New International Dictionary of New Testament Theology*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት አዲሱ ዓለም አቀፍ መዝገበ-ቃላት) ቅጽ 2፣ 7ጽ. 606-611። እዚህ አምስት ምሳሌዎች አሉ።

“እሱ ለብኪ ባሕርይ ነው፣ ይህምም *exousia* እና *dunamis* ሁለቱም ከክርስቶስ ሥራ ጋር ለመዛመዳቸው፣ በአዲሱ ሥርዓት አደራደር የሰማያዊ ኃይላት-አወቃቀሮች እና የአማኞች ኃይልን መሞላት” (7ጽ 609)።

“*exousia* የአማኞች። የክርስቲያን አማኝ ሥልጣን የተመሠረተው በክርስቶስ ገዥነትና ሁሉንም ኃይላት ትጥቅ በማስፈታት ነው። እሱም የሚያመለክተው ሁለቱንም ነጻነትንና አገልግሎትን ነው” (7ጽ 611)።

“ሆኖም በተግባር፣ ይህ ከሥነ-መለኮት አኳያ ያልተከለከለ ነጻነት ግምት ውስጥ በማስገባት የሚገዛው ለሌሎች ግለሰብ ክርስቲያኖች የሚረዳውን እና ለሞላው ማኅበረ-ምዕመናን ነው። አጠቃሎሽ መቤገጦች ገና ይመጣል በሚለው የሐቅ አተያይ ነው 1ቆሮ. 6:12፤ 10:23)” (7ጽ 611)።

“ሁሉም ነገር ተፈቅዶልኛል [*exestin*] ለእኔ፣” ነገር ግን ሁሉም ነገር አይጠቅምም። ‘ሁሉም ነገር ተፈቅዶል [*exestin*]’ ሁሉም ነገር ግን አያንጽም። ማንም የራሱን ጥቅም ብቻ አይፈልግ፣ ነገር ግን የባልንጅራውን ጥቅም እንጂ” (1ቆሮ. 10:23)። በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ ያለው ጥቅስ ምናልባት በቆሮንቶስ የነበሩት ነጻነታቸውን መፈክር ሊሆን ይችላል። ጳውሎስ የሚቃረኖቸው እውነታቸውን በማድነቅ ነው፣ ነገር ግን ሙሉ እውነት አለመሆኑን በማሳየት” (7ጽ 611)።

ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ቃላት ዘወትር በቆሮንቶስ ደብዳቤዎቹ ተጠቅሟል።

1. *exousia*፣ 1ቆሮ. 7:37፤ 9:4፤5፤6፤12 (ሁለቱ)፤18፤ 11:10፤ 2ቆሮ. 13:10
2. *dunamis*፣ 1ቆሮ. 1:18፤ 2:4፤5፤ 4:19፤20፤ 5:4፤ 15:24፤43፤ 2ቆሮ. 4:7፤ 6:7፤ 8:3 (ሁለቱ)፤ 12:9፤ 13:4 (ሁለቱ)

መብቶችና ሥልጣን ለሕጋውያንም ሆነ ለነጻነታቸውን ሞኝቶቹ ጉዳዮች ነበሩ። ጳውሎስ በሁለቱም ጽንፎች መካከል መልካም መስመርን ለማራመድ ሞክሯል። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ክርስቲያን ሴቶች የሚበረታቱት እግዚአብሔር የሰጠውን የተፈጥሮ ሥርዓት እንዲቀበሉ ነው (ማለትም፣ ክርስቶስ-ወንድ-ሴት) መንግሥቱን ለማስፋፋት ዓላማ። ጳውሎስ ለመነሻው የጋራ መግባባት አጽንዖት ሰጥቷል (ዘፍ. 1:26-27፤ 2:18) በቁጥር 11-12። እሱም ከሥነ-መለኮት አኳያ አደገኛ የሚሆነው

1. በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ አንዱን ቁጥር መነጠል
 2. ግትር ስልታዊ ክፍለ-ሃይማኖታዊ ፈርጅን በወንዶችና ሴቶች/ባሎች እና ሚስቶች ግንኙነት መካከል በአንደኛ ክፍለ-ዘመን የነበረውን ባህል፣ ለሁሉም ባህል በሁሉም ክፍለ-ዘመን መጠቀም
 3. የጳውሎስን ሚዛን በክርስቲያን ነጻነት እና በክርስቲያን የተጠቃለለ ኪዳናዊ ኃላፊነት መካከል ያስቀመጠውን መዘንጋት
- ክርስቲያን ሴቶች በአንድነት አምልኮ ጊዜ አንድ መሪ የሚሳተፉበትን ነጻነት የት ነው የሚያገኙት? (ማለትም፣ በሴት ቤተ-ክርስቲያን)። መቼም ከምክራብ እንዳልሆነ አሙን ነው። ከአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ኅብረተሰብ ባህላዊ ዝንባሌ ይሆን? ይህ ሊሆን ይችላል። እናም በእኔ አስተያየት የዚህን ምዕራፍ አብዛኞቹን ገጽታዎች ለማብራራት ይረዳል። ሆኖም፣ ሌላ ማለት የሚቻለው የወንጌል ኃይል፣ ሞኝቶቹ “የእግዚአብሔር አምሳል” መመለስ፣ እሱም በውድቀት ጊዜ ጠፍቶ የነበረው ምንጭ ነው። አስደንጋጭ አዲስ እኩልነት በሁሉም ቦታዎች በሰዎች ሕይወትና

ኅብረተሰብ ዘንድ ይኖራል። ነገር ግን ይህ እኩልነት ለግለሰባዊ ጥሰቶች ፍቃድ ወረቀትነት ተለውጧል። ይህንን ያልተገባ ተያያዥ ነገርን ነው ጳውሎስ እየተናገረ ያለው።

የF. F. Bruce፣ *Answers to Questions* (ጥያቄና መልሶች) በርግጠኝነት ረድቶኛል፤ በአብዛኞቹ ተቃርኗዊ ጉዳዮች ውስጥ እንዳሰብ፤ ከዘመናዊው የምዕራባዊ ክርስትና የቤተ-ክርስቲያን ወገኖች ጋር በተያያዘ። እንደ አንድ ተንታኝ እኔ ዘወትር የማስበው የሴቶች መሸፋፈን ማሳየት የሚሻው የእግዚአብሔርን ስጦታ (ወይም ከዘፍ 1:26፤27 ጋር አብሮ እኩልነት እንዳላቸው)፤ ነው እንጂ የባሊን ሥልጣን አይደለም። ሆኖም፤ እኔ ይህንን ትርጉም ከተጠቀምኩባቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ምንጮች መካከል አላገኘሁም፤ ስለሆነም፤ እሱን በሐተታዎች ለማስቀመጥ ወይም ለመስበክ/ለማስተማር ፍቃደኛ አልሆንኩም። f. F. Bruce ተመሳሳይ ነገርን ማሰቡን ስረዳ የተሰማኝን ደስታና ነጻነት አሁንም አስታውሳለሁ (ጥያቄና መልስ ገጽ 95 ተመልከት)። አንደኛው ሁሉም አማኞች የተጠሩት፤ ለሙሉ ጊዜ፤ በጸጋ አገልጋዮች ለክርስቶስ ለመሆን ነው!

▣ “ከመላእክት የተነሣ” ሦስት መስመር የዚህ አንቀጽ ትርጉሞች አሉ፤ ከመላእክት ጋር በተያያዘ።

1. መላእክት የተጠቀሱት እንደ እግዚአብሔር ተወካዮች ነው፤ ይህም በአምልኮ አገልግሎታችን እንደ ታዛቢ ስለሚገኙ፤ 1ቆሮ. 4:9፤ 1ጢሞ. 5:21፤ መዝ. 138:1፤ እንዲሁም ደግሞ በሙት ባሕር ጥቅሎች።
2. እናም ክፉ መላእክት ይኖራሉ፤ ወሲባዊ ፍላጎት ያላቸው፤ በዘፍ. 6:2፤ 2ጴጥ. 2:4፤ እና ይሁዳ 6 ከነበሩት በተመሳሳይ ሁኔታ፤ መላእክት በ1 ቆሮንቶስ ተደጋግሞ መጠቀሳቸው ያለ ነው (ዝክ. 4:9፤ 6:3፤ 11:10፤ 13:1)
3. *Ángelous* ን እንደ “መላእክተኛ” መተርጎም፤ “መላእክት” ብሎ ከመተርጎም ይልቅ

መልእክተኛ እና መልእክ የሚሉት ቃላት በሁለቱም በዕብራይስጥ (ማለትም፤ *malak*) እና ግሪክ (*ángelos*) ተመሳሳይ ናቸው። ይህ ንድፈ-ሐሳብ የተመሠረተው በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ኅብረተሰባዊ ወገኖች ነው (Bruce W. Winter፣ *After Paul Left Corinth*: (ጳውሎስ ቆሮንቶስን እንደለቀቀ) ገጽ 133-138)። ደረጃ ያለው ሰው የቤት ቤተ-ክርስቲያንን አይካፈልም፤ ስለ ስብሰባው ለማረጋገጥ አንዱን ሳይልክ። ይህ የተሻለ ስሜት ይሰጣል፤ ከቆ. 10 ጋር ለማያያዝ ከመሞከር ይልቅ፤ ከሴሶኛ መላእክት ወይም በተገቢው ደንብ መሆኑ ከሚገዳቸው መላእክት (መዝ. 138:1) በጋራ አምልኮ ጊዜ።

11:11-12 “በጌታ ፊት፣ ሴት ያለ ወንድ አትሆንም፤ አልያም ወንድ ያለ ሴት አይሆንም” እነዚህ ቁጥሮች አጽንዖት የሚሰጡት በወንድና ሴት መካከል ያለውን የጋራ አብሮትነት ነው (ዘፍ. 1:26-27፤ 2:18፤ ገላ. 3:26-29)።

ይህ ነጻነት (ማለትም፤ ወደ መነሻው የተፈጥሮ ሞዴል ወደ ሆነው የዘፍ. 1:26-27) መመለስ፤ በተገቢው መንገድ የግድ መገለጽ ይኖርበታል፤ በአንድ በወደቀ ባህል ውስጥ። የጳውሎስን ማረጋገጫ እሱም የኢየሱስ መቤዠት የእያንዳንዱን አማኝ አቋም ሙሉ ለሙሉ እንደሚለውጠው የሚያሳየውን አንጠራጠርም! እኛ ሁላችን በክርስቶስ አንድ ነን። አሁን የእኛ ግብ የሚሆነው የወደቁትን ባልንጀሮቻችንንና ዜጎችን መርዳት ነው፤ ይህንን ተመሳሳይ መቤዠት እንዲያገኙ። አሁንም ደግሞ ማኅበራዊ ጉዳዮች አሉ፤ በእያንዳንዱ ባህል። አማኞች ይችላሉ ማለት፤ አማኞች የግድ ያደርጋሉ ማለት አይደለም!

“ከ” የሚለው አጠቃቀም (ማለትም፤ *ek*፣ በጥሬው “ከ... ውስጥ” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ (ሁለቴ) ለማጠናከር የሚፈልገው የ “ራስ”ን አጠቃቀም ነው፤ እንደ “መገኛ”። ሴት ከወንድ ውስጥ ነች፤ ወንድም ከእግዚአብሔር ነው። ዘፍጥረታዊው ትረካ ደግሞ ለ“ራስ” መነሻውን ይሰጣል፤ እንደ ተገቢ የተፈጥሮ ቅደም ተከተል። ሁለቱም፤ በክርስቶስ ያለ ነጻነት እና መታዘዝ (ኤፌ. 5:12) ተገቢዎች ናቸው፤ ለቤተ-ክርስቲያን መልካምነት የመጨረሻው ግብ እንደሆነ።

11:13-15 ጳውሎስ ይህንን ተመሳሳይ አግባብ በ110:15 ላይ ተጠቅሟል፤ እሱም ስላቅ ሊሆን የሚችል፤ “ጥበበኛ ሰዎች” በሚለው አጠቃቀም ላይ በመመሥረት (ዝክ. 4:10፤ 2ቆሮ. 11:10)፤ ነገር ግን እዚህ ስላቅ አይመስልም፤ ይልቁን “እንደ ባህል ማሰብ” በሚል ስሜት እንጂ። ጳውሎስ ቆሮንቶስን/ግሪክ-ሮሜ/አንደኛ ክፍለ-ዘመን ተገቢ እንደ ሆነ ደንብ ተጠቅሞበታል።

1. ያገቡ ሴቶች ባደባባይ ወይም በአምልኮ ድርጊቶች እንዲሸፈኑ ሐዋ. (ቁ. 13)።
2. ወጣት ወንዶች በቆሮንቶስ ረጅም ፀጉራቸውን እንዲከረከሙ፤ ሙሉ ሰው ወደ መሆን ሲሸጋገሩ (ማለትም፤ በአስር ዓመት ዕድሜ)። ፀጉርን ማሳደግ ከባህል አኳያ የሴታ ሴትነት ወይም የግብረ-ሰዶማዊነት ምልክት በመሆኑ (ቁ. 14)።
3. ፀጉራቸውን ያሳጠሩ ሴቶች የሚታዩት አንድም ሀ. በአደባባይ አሳፋሪ የሆነች ለ. ጋለሞታ (ቁ. 15)።

እነዚህ መንፈሳዊ ይዘቶች አልያም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ይዘቶች አይደሉም (ማለትም፤ ከአይሁድ ወግ ጋር የሚገጥሙ አይደሉም፤ ነገር ግን ባህላዊ ይዘቶች ናቸው።

11:13 “በራሳችሁ” ይህ አጽንዖት ነው።

11:14-15 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዐረፍተ-ነገሮች ሲሆኑ፤ የሚናገሩትም ጽኑ ድርጊትን ነው።

የተለያዩ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች እነዚህን ቁጥሮች በተለያዩ ሥርዓተ-ነጥብ ነው የሚያስቀምጧቸው፤ እንደ ጥያቄ (ዎች) (ማለትም፤ አየተመት፤ አኢመቅ)፤ መግለጫዎች (ማለትም፤ አአመመቅ፤ አእት)፤ ወይም አንደኛው ጥያቄ ሌላኛው መግለጫ (ማለትም፤ አኪጀት)። ቁ.14 ላይ ጥያቄውን የሚያመለክተው ቃል፤ የሚያሳየው ጥያቄ “አዎን” የሚል ምላሽ ይጠብቃል።

11:16 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ነው፤ እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጸሐፊዊ ጠቀሜታው ትክክል ነው ተብሎ የሚታሰብ። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ተከራካሪ ክርስቲያኖች ነበሩ።

▣

- አአመመቅ “አንዱ ሊከራከር ቢፈቅድ”
- አኪጀት “ማንም ተከራካሪ ቢመስል”
- አየተመት “ማንም ተከራካሪ ቢሆን”
- አእት “ማንም ስለ እሱ ቢከራከር”
- አኢመቅ “ማንም ተከራካሪ ሊሆን ቢፈቅድ”

ግሁ የአሁን የድርጊት አመለካኛ ሲሆን፤ እሱም የሚያመለክተው ቀጣይነት ያለውን ድርጊት ነው። ይህ ተከራካሪነት የእነሱ ቀጣይነት ያለው አዘማሚያ ነው። ጭቅጭቅና ክርክርን ይወዳሉ!

“ተከራካሪነት” የሚለው ቃል የ *philos* (ማለትም፣ ፍቅር) እና *veikos* (ማለትም፣ ጭቅጭቅ) ድብልቅ ነው። እሱም ጥቅም ላይ የዋለው ለሐዋርያት ነው፤ በመጨረሻው ራት ላይ፣ ሉቃስ 22:24 ላይ።

☐ “እኛ እንዲህ ዓይነት ልማድ የለንም፤ የእግዚአብሔር አብያተ-ክርስቲያናት ቢሆኑም” (ዝክ. ቁ. 4:17)። ጳውሎስ የተለየ ነገር እየሰጠቸው አይደለም (ዝክ. 4:17፤ 7:17፤ 11:16፤ 14:33)። ይህች ቤተ-ክርስቲያን በራሷ ጥበብ እና ነጻነት ትመካ ነበር። እነሱ የሚያስቡት ከሌሎች አብያተ-ክርስቲያናት በተለየ መልኩ የመኖር መብት እንዳላቸው ነበር። ጳውሎስ የሚያስረግጠው እንደማይችሉ ነው።

☐ “ቤተ-ክርስቲያን” ልዩ ርዕስ፡ ቤተ-ክርስቲያን (*ekklesia*) 1:2 ላይ ተመልከት።

1ቆሮነቶስ፡ 11:17-22

“ነገር ግን በምትሰበሰቡበት ጊዜ ለሚከፋ እንጂ ለሚሻል ሰላላይ ይህን ትእዛዝ ሰጥ የማመስገናችሁ አይደለም።¹⁸ በመጀመሪያ ወደ ማኅበር ስትሰበሰቡ በመካከላችሁ መለያየት እንዳለ አስማለሁና፤ በአንድ በኩልም አምናለሁ።¹⁹ በእናንተ ዘንድ የተፈተኑት እንዲገለጡ በመካከላችሁ ወገኖች ደግሞ ሊሆኑ ግድ ነውና።²⁰ እንግዲህ አብራችሁ ስትሰበሰቡ የምትበሉት የጌታ እራት አይደለም፤²¹ በመብላት ጊዜ እያንዳንዱ የራሱን እራት ይበላልና፤ አንዱም ይራባል አንዱ ግን ይሰክራል።²² የምትበሉባቸውና የምትጠጡባቸው ቤቶች የላችሁምን? ወይስ የእግዚአብሔርን ማኅበር ትንቃላችሁን አንዳችም የሌላቸውን ታላቅላችሁ? ምን ልበላችሁ? በዚህ ነገር ላመስገናችሁን? አላመስገናችሁም።

11:17 ጳውሎስ አዲስ ርዕስ-ጉዳይ ጀምሯል፤ ሆኖም ግን የአንዳንድ የቆሮንቶስ አማኞች የትምክህት አዝማሚያ አሁንም ቢሆን ትኩረት ተሰጥቶታል። ርዕሱ-ጉዳዩ ተቀይሯል፤ ነገር ግን መሠረታዊው ችግር አልተቀየረም።

- 1. የእነሱ ምሑራዊነት
- 2. የእነሱ ግለሰባዊ ነጻነት ላይ አጽንዖት መስጠት
- 3. የእነሱ ጥበብ እንዳላቸው ማሰብ

ጳውሎስ የሚያነሳቸው ሁሉም ርዕሱ-ጉዳዮች (ዝክ. 7:1፤25፤ 8:1፤ 16:1)፤ እነሱም በደብዳቤ ተልከውለት የነበሩት፤ በእነዚህ ተመሳሳይ ጉዳዮች ዙሪያ የሚሸከረከሩ ነበሩ።

የአብሮነት የፍቅር ግብዣዎቻቸው እንኳ (ይሁዳ ቁ. 12) ወደ “ለእኔ ብዙ” ግብዣ ይቀየራል! መብት፣ ችሎታ፣ አቋም፣ ፍቅርን፣ አገልግሎትን፣ እና የአካሉን ጤነኝነት በልጠዋቸዋል።

☐ “አላመስገናችሁም” ጳውሎስ አጽንዖታቸዋል፤ 11:2 ላይ፣ ነገር ግን በዚህ ስፍራ እየገሠጸቸው ነው።

☐ “አንድ ላይ መሰባሰብ” ይህ የግሪክ ድብልቅ ቃል *sunerchomai* ነው። ጳውሎስ የ *sun* ድብልቆችን እጅግ ይጠቀማል። መስተጻምር በመሠረቱ የሚለው “አንድ ላይ” ነው። ይህ ቃል የሚገልጸው እንደ ምክራብ ያለ ሐሳብ ነው፤ እሱም የሚያመለክተው የአማኞች የአብሮነት ስብሰባ ነው። ምዕራፍ 11-14 የሚገልጸው የኅብረት አምልኮ ነው (ዝክ. 11:17፤18፤20፤33፤34፤ 14:23፤26)።

እኔን የሚገርመኝ ይሄ “አንድ ላይ መሰባሰብ” እንዴት እንደሚሠራ ነው። በቆሮንቶስ ባጠቃላይ በርካታ የተለያዩ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት ነበሩ፤ የአንዳንዶቹ ከፋፋይ ቡድኖች መነሻ ሊሆኑ የሚችሉ። ጳውሎስ እዚህ ላይ የሚጠቅሰው ሁሉም የቤት አብያተ-ክርስቲያናት በጌታ ራት ይሰበሰባሉ ማለቱ ነውን?

11:18 “በቅድሚያ” ይህን ሐረግ በሁለት መንገዶች መገንዘብ ይቻላል።

- 1. የቅድሚያ ጠቀሜታ (አኪጀት)
- 2. ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ጉዳዮች ቀዳሚው፣ “ሁለተኛ” ወዘተ... የሚል ቃል በዐውደ-ጽሑፉ አልተጠቀሰም
- 3. ተመሳሳይ ስዋሰዋዊ ጽሑፍ ሮሜ 1:8 ላይ ይገኛል

☐ “በመካከላችሁ መከፋፈል አለ” እነዚህ መከፋፈሎች በቅድሚያ የተጠቀሱት በ11:10-17 እና 3:3-4፣ ነው፤ ነገር ግን የእነሱ መገኘት በመጽሐፉ ሙሉ እንደሆነ ይታሰባል። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ መከፋፈሉ መሪዎችን ተንተርሶ አይደለም፤ ነገር ግን ማኅበራዊ-ኢኮኖሚያዊ ይዘቶችን ባሕርይ ያደረገ ነው። ይህ ምናልባት የሚገልጠው ይዘቶቹ ማኅበራዊ መደቦችን ብሎም ሥነ-መለኮታዊ አጽንዖቶችን መወከላቸው ነው።

11:19

አአመመቅ፣ አኪጀት
አየተመት
አእት
አአመቅ

“በመካከላችሁ መከፋፈሎች ደግሞ መኖራቸው ግድ ነውና”
“በርግጥ በመካከላችሁ መከፋፈሎች መኖራቸው ግድ ነው”
“በመካከላችሁ መከፋፈል ለመኖሩ ጥርጥር የለም”
“የተለያዩ ወገኖች በመካከላችሁ መኖራቸው ግድ ነው”

“ከፋይ” የሚለው ቃል (ቁ. 19፣ ማለትም፣ *haireisis*)፣ የእንግሊዝኛውን heresies (መኖፍቅ) እናገኛለን። የእሱ መሠረታዊ ሥርወ-ቃል “መምረጥ” ወይም “መለየት” ነው፤ ነገር ግን ተጨማሪ በሆነ ፍቺው የተለየ ሞገስ ማሳየት፣ አንዱን መርጦ ቀሪዎቹን አማራጮች መተው (ሐዋ. 24:14፤ 1ቆሮ. 11:19፤ ገላ 5:20)። እሱም ደግሞ ለመግለጥ የሚሞክረው (1) የተሳሳተ ትምህርቶችን ለሚከተል ሰው (ቴቶ 3:10) ወይም (2) የተሳሳተ ትምህርት ራሱ (2ጴጥ. 2:1)።

ቁ. 18 ላይ ጥቅም ላይ የዋለ የተለየ ቃል አለ፤ “ከፋዮች” (ማለትም፣ *schisma*)፣ ከእሱም ደግሞ የእንግሊዝኛውን ቃል schism (አንጃ) እናገኛለን። የእሱ መሠረታዊ ሥርወ-ቃል “መሰንጠቅ” ነው (ማቴ. 27:51)። እሱም ጥቅም ላይ የዋለው በአንድ ጉዳይ ላይ በተከፋፈሉ ቡድኖች ነው (ዮሐንስ 7:43፤ 9:16፤ 10:19፤ ሐዋ. 14:4፤ 23:7፤ 1ቆሮ. 1:10፤ 11:18)።

ጳውሎስ ሥነ-መለኮታዊ ዓላማን (ማለትም፣ *hina*) እና መሻትን (ማለትም፣ *dei*) ይጠቅሳል፤ ለእነዚህ የተለያዩ ቡድኖች መከሰት። እነሱ በመሠረቱ ለእውነተኛ መንፈሳዊ መሪዎች ነው በግልጽ እንዲታወቁ። የበሰሉ መሪዎች በቀውስ ጊዜ የመታየት ችሎታ አላቸው።

ሌለኛው አማራጭ የሚሆነው የተወሰኑ ቡድኖች እና መሪዎቻቸው በድርጊታቸው ያሳያሉ፤ ጨርሰው ክርስቲያን አለመሆናቸውን (1ዮሐንስ 2:19፤ ማርቆስ 4:16-19)።

☐ “የተፈተኑት እነሱ ደግሞ” ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ ቃላት ለፈተና ጥቅም ላይ የዋሉ 3:13 ላይ ተመልከት

11:20 “የጌታን ራት ለመብላት አይደለም” እነዚህ የታደሉ ከምሑር ኅብረተሰብ የሆኑ አንጃ(ዎች) ለማኅበረሰቡ ጨርሶ ባዕድ በሆነ መልኩ ነበር የሚያደርጉት፤ ይህምም፤ ራሱን የመስጠት ምሳሌ የሆነው የኢየሱስ የመጨረሻ ራት፤ ከሐዋርያት ጋር ያደረገውንም ቢሆን። ተከታዮቹ ቁጥሮች የእሱን ነጥብ ቁልጭ አድርገው ያሳያሉ (ዝክ. ቁ. 22)።

☐ “የጌታ ራት” ይህ የዚህ ሐረግ ብቸኛ መከሰቻ ነው፤ በአኪ። ይህም ሊለኛው ታላቢ ምሳሌ ይሆናል ለሰላቅ። ማንኛቸውም ዓይነት የእነሱ ዝንባሌዎች እና ድርጊቶች ከኢየሱስ ዝንባሌዎች እና ድርጊቶች ጋር ማለትም ራሱን ለኃጢአተኛ የሰው ልጅ አሳልፎ ከመስጠት ጋር ጨርሶ አይመሳሰልም!

የአምልኮው ሁነት በተለያዩ ስሞች ይራመዳል።

1. የጌታ እራት
2. “የጌታ ማዕድ” (1ቆሮ. 10:21)
3. “እንጅራ መቁረስ” (ሐዋ. 2:42፤ 20:7፤ 1ቆሮ. 10:16፤ 11:24 [ሉቃስ 24:30])
4. ምስጋና ማቅረብ (ማለትም፤ *eucharist*) ወይም መባረክ (ማለትም፤ *eulogia*፤ ማቴ. 26:26-27፤ 1ቆሮ. 10:16፤ 11:24)

11:21 “እያንዳንዱ የራሱን ራት ቀድሞ ይበላል” ጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን የጌታን ራት እና የኅብረት ማዕድን እሱም “አጋፔ” ተብሎ የሚጠራውን ታደባልቀው ነበር (2ጴጥ. 2:13፤ ይሁዳ 12፤ እና ምናልባትም ሐዋ. 20:7)።

ይህንን ሐረግ በበርካታ መንገዶች መረዳት ይቻላል።

1. ሀብታም/የተማሩ/ታዋቂ/ከትልቅ የተወለዱ ቀደም ብለው መጥተው ምግባቸውን ፈጥነው ይመገባሉ፤ ከዚያም ድኅነታቸው ሲደርሱ ምንም አይተርፋቸውም፤ ምናምንነት የሚመገቡት አያገኙም።
2. እያንዳንዱ ሰው የየራሱን ምግብ ያመጣ ነበር። የተማሩ አማኞች የራሳቸውን ፈጠን ብለው በድኅነታቸው ፊት ይበላሉ፤ ወይም አገልጋይ የቤተ-ክርስቲያን አባላት፤ ጥቂት ወይም ምንም ያመጡ ነበር።

ችግሩ ግለኝነት እና ሆዳምነት ነበር፤ እሱም በማኅበራዊ ልዩነቶች ላይ የተመሠረተ፤ በኢየሱስ ራሱን የመስጠት የፍቅር ድርጊት እና ምሳሌነት በግልጽ እንደ ተማሩት ሳይሆን። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በክርስቶስ አንድ መሆናቸውን አያምኑም ነበር። ጽንፈኛ ምንታዊነት በመካከላቸው ነበር

1. ማኅበራዊ ብልጽናበተቃርኖ ምስኪንነት
2. ሀብታም በተቃርኖ ደሀ
3. ወንዶች በተቃርኖ ሴቶች
4. ነጻ ሰዎች በተቃርኖ ባሮች
5. ሮሜዎች በተቃርኖ የተቀሩት ሁሉ
6. መንፈሳዊ ምሑራን በተቃርኖ ተራው አማኝ

እነዚህ ልዩነቶች በቁ. 21 እና 22 ላይ በግልጽ ተጽፈዋል።

☐ “አንደኛው ይራባል አንደኛውም ይሰክራል” ይህ በሮሜ ማኅበራዊ ደረጃዎች ወይም ግለኝነት ምክንያት መሆኑ፤ ተቀባይነት የለለው ሁኔታ በግልጽ ይታያል። የመታሰቢያው ማዕድ ዓላማ እና የጋራ ኅብረቱ ተረስቷል። ይህ ብርቱ ጉዳይ ነው (ዝክ. ቁ. 23)። ይህ ቁጥር ለአጠቃላይ መታቀብ ውግንና ጥቅም ላይ ሊውል አይችልም። ወይን የጉዳዩ አካል እንደ ሆነ ግልጽ ነው። የተከነነው ያላግባብ መጠቀሙ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አዝማሚያ በአልኮል እና በአልኮላኝነት

- I. መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃላት
 - ሀ. ብሉይ ኪዳን
 1. ያይን - ይህ የወይን አጠቃላይ ቃል ነው (ቢዲቢ 406)፤ እሱም 141 ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ። ሥርወ ቃሉ ርግጠኛ አይደለም፤ ምክንያቱም ከዕብራይስጥ ሥርወ ቃል ስላልሆነ፤ እሱም የሚሆነው የኮመጠጠ የፍራፍሬ ጭማቂ፤ ባብዛኛውም ወይን ነው። ጥቂት ሁነኛ ምንባቦች፤ ዘፍ. 9:21፤ ዘጸ. 29:40፤ ዘኁ. 15:5፤10።
 2. ቲሮቭ - ይህ “ጉቭ የወይን ጠጅ” ነው (ቢዲቢ 440)። በቅርብ ምስራቅ የዓየር ሁኔታ ምክንያት፤ ከምጣጣ የሚጀምረው ጭማቂው ከተሰናዳ ከስድስት ሰዓት በኋላ ነው። ይህ ቃል የሚያመለክተው በመኮምጠጥ ሂደት ላይ ላለ ወይን ነው። ለሁነኛ ምንባቦች፤ ዘዳ. 12:17፤ 18:4፤ ኢሳ. 62:8-9፤ ሆሴ. 4:11 ተመልከት።
 3. አሲስ - ይህ የአልኮል መጠጥ ነው። (“ጣፋጭ ወይን” ቢዲቢ 7799፤ ምሳ. ኢዩኤል 1:5፤ ኢሳ. 49:26)።
 4. ሴካር - ይህ “ጠንካራ መጠጥ” ነው (ቢዲቢ 1016)። የዕብራይስጡ ሥር ጥቅም ላይ የሚውለው “ሰካራም” ወይም “ሰካር” በሚል ነው። እሱም አንዳች የተጨመረበት ይኖራል የበለጠ አስካሪ እንዲሆን። እሱም ከያይን ጋር ትይዩ ነው (ምሳ. 20:1፤ 31:6፤ ኢሳ. 28:7)።
 - ለ. አዲስ ኪዳን
 1. አዩኖስ - ከግሪኩ ያይን ጋር አቻ ነው
 2. ኒአስ አዩኖስ (ጉቭ ወይን) የግሪኩ አቻ ቲሮቭ (ማርቆስ 2:22)
 3. ግሊዩኮስ ቪኖስ (ጣፋጭ ወይን፤ ኤሲስ) - በአዲስነት መፍላት ላይ ያለ ወይን (ሐዋ. 2:13)
- II. መጽሐፍ ቅዱሳዊ አጠቃቀሙ
 - ሀ. ብሉይ ኪዳን
 1. ወይን የእግዚአብሔር ስጦታ ነው (ዘፍ. 27:28፤ መዝ. 104:14-15፤ መዝ. 9:7፤ ሆሴ. 2:8-9፤ ኢዩ. 2:19፤24፤ አሞጽ 9:13፤ ዘካ. 10:7)።
 2. ወይን የመሥዋዕታዊ ስጦታው አንደኛው አካል ነው (ዘጸ. 29:40፤ ሌዋ. 23:13፤ ዘኁ. 15:7፤10፤ 28:14፤ ዘዳ. 14:26፤ መሳ 9:13)።
 3. ወይን እንደ መድኃኒት ያገለግላል (2ኛ ሳሙ. 16:2፤ ምሳ. 31:6-7)።

4. ወይን ተጨባጭ ችግር ሊሆን ይችላል (ኖህ - ዘፍ. 9:21፤ ሎጥ- ዘፍ. 19:33፤35፤ ሳምሶን- መሳ. 16:19፤ ናባል- 1ኛ ሳሙ. 25:36፤ አርዮ- 2ኛ ሳሙ. 11:13፤ አምሮን- 2ኛ ሳሙ. 13:28፤ ኢላህ- 1ኛ ነገሥ. 16:9፤ ቤነሃዳድ- 1ኛ ነገሥ. 20:12፤ ገዥዎች- አሞጽ 6:6፤ እና ሴቶች- አሞጽ 4)።
5. ወይን ሊያዛባ ይችላል (ምሳ. 20:1፤ 23:29-35፤ 31:4-5፤ ኢሳ. 5:11፤22፤ 19:14፤ 28:7-8፤ ሆሴዕ 4:11)።
6. ወይን ለተወሰኑ ወገኖች ክልክል ነው (ካህናት በሥራ ላይ፣ ሌዋ. 10:9፤ ሕዝ. 44:21፤ ናዝራውያን፣ ዘኅልቁ 6፤ እና ገዥዎች፣ ምሳ. 31:4-5፤ ኢሳ.56:11-12፤ ሆሴዕ 7:5)።
7. ወይም እንደ የፍጻሜ መዳረሻነት መቼት ተደርጎ ተወስኗል፣ (አሞጽ 9:13፤ አዩኤል 3:18፤ ዘካ. 9:17)።

ለ. ተረፈ መጽሐፍ ቅዱስ

1. ወይን በልኩ በጣም ይረዳል (መክብብ 31:27-30)።
2. ራቢዎች የሚሉት፣ “ወይን ከመድኃኒት ሁሉ ታላቁ ነው፣ ወይን ሲያልቅ ነው ሌላ መድኃኒት የሚያስፈልገው።” (ባባ ባዝራ 58ለ)

ሐ. አዲስ ኪዳን

1. ኢየሱስ በርካታ ውኃ ወደ ወይን ቀይሯል (ዮሐንስ 2:1-11)።
2. ኢየሱስ ወይን ጠጥቷል (ማቴ. 11:18-19፤ ሉቃስ 7:33-34፤ 22:17)።
3. ጴጥሮስ በስካር ተከሷል፣ በጳጳስቆስጦስ “ጉሽ ወይን”፣ (ሐዋ. 2:13)።
4. ወይን እንደ መድኃኒት ያገለግላል (ማርቆስ15:23፤ ሉቃስ 10:34፤ 1ኛ ጢሞ. 5:23)።
5. መሪዎች ጠጪ መሆን አይኖርባቸውም። ይህም ባጠቃላይ መጠጥን አለመቀመስ ማለት አይደለም (1ኛ ጢሞ. 3:3፤8፤ ቲቶ 1:7፤ 2:3፤ 1ኛ ጴጥ. 4:3)።
6. ወይን መንፈሳዊ ለሆነ መቼት ያገለግላል (ማቴ. 22:1፤ ራዕ. 19:9)።
7. ጠጪነት የተወገዘ ነው (ማቴ. 24:49፤ ሉቃስ 12:45፤ 21:34፤ 1ኛ ቆሮ. 5:11-13፤ 6:10፤ ገላ. 5:21፤ 1ኛ ጴጥ. 4:3፤ ሮሜ 13:13-14)።

III. ሥነ መለኮታዊ ይዘት

ሀ. ተቃርኗዊ ክርክር

1. ወይን የእግዚአብሔር ስጦታ ነው።
2. ሰካራምነት ዋነኛው ችግር ነው።
3. አማኞች በአንዳንድ ባህሎች ነጻነታቸውን መገደብ ይኖርባቸዋል፣ ለወንጌል ብለው (ማቴ. 15:1-20፤ ማርቆስ 7:1-23፤ 1ኛ ቆሮንቶስ 8-10፤ ሮሜ 14)።

ለ. ከተወሰነው ገደብ በላይ የመውጣት ዝንባሌ

1. እግዚአብሔር የመልካም ነገር ሁሉ ምንጭ ነው።
2. የወደቀው የሰው ልጅ ሁሉንም የእግዚአብሔር ስጦታዎች እግዚአብሔር ካስቀመጠለት ገደብ በላይ በመውሰድ አበላሽቷቸዋል።

ሐ. ያላግባብ መጠቀሙ ከእኛ እንጂ ከነገሮች አይደለም። በሥጋዊ ተፈጥሮ ምንም ክፉ የለም (ማርቆስ 7:18-23፤ ሮሜ 14:14፤20፤ 1ኛ ቆሮ. 10:25-26፤ 1ኛ ጢሞ. 4:4፤ ቲቶ 1:15)።

IV. የአንደኛው ክፍለ ዘመን የአይሁድ ባህልና አልኮል (ሆምጣጤ)

ሀ. መኮምጠጥ የሚጀምረው ወዲያው ነው፣ በግምት ከ6 ሰዓት በኋላ፣ ወይኑ ተረግጦ ሲያበቃ።

ለ. የአይሁድ ባህል እንደሚለው ከበስተላዩ ልከኛ አረፋ መታየት ሲጀምር (የመፍላት ምልክት)፣ የወይን መባ ለመስጠት ይደርሳል (ማ አሴርዝ 1:7)። እሱም “አዲስ ወይን” ወይም “ጣፋጭ ወይን” ይባላል።

ሐ. የመጀመሪያው አስካሪ ፍላጎት የሚያበቃው ከአንድ ሳምንት በኋላ ነው።

መ. ሁለተኛው ፍላጎት 40 ቀን ይወስዳል። በዚህ ጊዜ “ያረጀ ወይን” እንደ ሆነ ይቆጠራል፣ በመሠዊያው ላይም ለመሥዋዕትነት ይቀርባል (ኢድሁዮዝ 6:1)።

ሠ. ሰፊ ላይ የረጋ ወይን (ያረጀ ወይን) መልካን እንደሆነ ይቆጠራል፣ ነገር ግን ጥቅም ላይ ከመዋሉ በፊት መከለስ አለበት።

ረ. ወይን በተገቢው አረጅ የሚባለው ከፍላጎት ከአንድ ዓመት በኋላ ነው። ሦስት ዓመት ትልቁ ጊዜ ነው፣ ወይንን በተገቢው ለማስቀመጥ። እሱም “ያረጀ ወይን” ይባላል፣ ስለሆነም በውሀ መበረዝ ይኖርበታል።

ሰ. ባለፉት 100 ዓመታት በንጹሕ ቦታ እና ቅመም በመጨመር ከምጣጥነቱን ማሻሻል ተችሏል። የጥንቱ ዓለም የኩምጠጣን ተፈጥሯዊ ሂደት ሊያስቀረው አልቻለም።

V. የመዝጊያ መግለጫ

ሀ. ያንተ ልምድ፣ ሥነ መለኮት፣ እና የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ የኢየሱስንና የአንደኛውን ክፍለ ዘመን አይሁድ/ወይም ክርስቲያናዊ ባህል እንዳያንኳስስ ተጠንቅቅ! እነሱ ጨርሰው አልኮል የማይቀምሱ አልነበሩም።

ለ. እኔ የአልኮል ማህበራዊ ጠቀሜታ ተከራካሪ አይደለሁም። ሆኖም፣ ብዙዎች በዚህ ጉዳይ ላይ የመጽሐፍ ቅዱስን አቋም ስለሚያጋንኑ እናም አሁን ልዕላ ጽድቅ የተመሠረተው በባህል/በመሠረተ እምነት ላይ ባለ አድሏዊነት በመሆኑ።

ሐ. ለእኔ፣ ሮሜ 14 እና 1ኛ ቆሮ. 8-10 በፍቅርና በአክብሮት ላይ የተመሠረተ ይዘትና መመሪያ ይሰጡኛል፣ ይህም ለአማኞችና ለወንጌል ስርጭት በሁሉም ባህል፣ ግለሰባዊ ነጻነት ወይም ፍርዳዊ ሂስ ሳይሆን። መጽሐፍ ቅዱስ ብቻውን የእምነትና የተግባር ምንጭ ከሆነ፣ እናም ሁላችንም ይህንን ጉዳይ ዳግም ልናጤነው ይገባል።

መ. ጨርሶ መታቀብን እንደ እግዚአብሔር ፍቃድ ብንወስደው፣ ስለ ኢየሱስ ምን እንላለን፣ እንዲሁም ስለ ዘመናዊዎቹ ባህሎች፣ በመደበኛነት ወይንን የሚጠቀሙ፣ (ለምሳሌ፣ አውሮጳ፣ እስራኤል፣ አርጀንቲና)?

☐ “የምትበሉባቸው እና የምትጠጡባቸው ቤቶች የላችሁም” አንዳንድ ሕጋውያንና ግልብ-ተርጓሚዎች ይህንን እንደ ማረጋገጫ ጽሑፍ ሊጠቀሙበት ሞክረዋል፤ በቤተ-ክርስቲያን ላለመመገብ። ታሪክና ዐውደ-ጽሑፍ ዘወትር ዋነኞች ናቸው የጥንቱን ሥነ-ጽሑፍ ከመተርጎም አኳያ። አንዱ የቅዱስ ቃሉን አነስተኛ ክፍሎችን በመጥቀስ ብቻ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ/አግዚአብሔር ምንም ሊል አይችልም! ጎርደን ፊ እንደሚለው፡ “ምንም ነገር ለማለት የማይችል መጽሐፍ ምንም ነው!”

ተከታታይ የሪፖርት ጥያቄዎች አሉ፤ እነሱም ጳውሎስ የጻፈበትን ስሜት የሚገልጡ። በአንዳንድ የቤተ-ክርስቲያን ድርጊት ተደናግጧል (ያዕቆብ 2:6)።

1ቆሮነቶሳ፡ 11፡23-26
²³ለእናንተ ደግሞ አሳልፌ የሰጠሁትን እኔ ከጌታ ተቀብያለሁና፤ ²⁴ጌታ ኢየሱስ አልፎ በተሰጠበት በዚያች ሌሊት እንጀራን አንሥቶ አመሰገን፤ ቆሮሶም። እንካችሁ ብሉ፤ ይህ ስለ እናንተ የሚሆን ሥጋዬ ነው፤ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት አለ። ²⁵እንደዚሁም ከእራት በኋላ ጽዋውን ደግሞ አንሥቶ። ይህ ጽዋ በደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው፤ በጠጣችሁት ጊዜ ሁሉ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት አለ። ²⁶ይህን እንጀራ በበላችሁ ጊዜ ሁሉ፤ ይህንም ጽዋ በጠጣችሁ ጊዜ ሁሉ ጌታ እስኪመጣ ድረስ ሞቱን ትናገራላችሁና።

11:23 “ለእናንተ ደግሞ አሳልፌ የሰጠሁትን እኔ ከጌታ ተቀብያለሁና” ጳውሎስ በጌታ ራት ጊዜ አልነበረም፤ እሱ በገላ. 1:11-17 እንደሚለው ከኢየሱስ በቀጥታ መገለጥን እንደ ተቀበለ ነው፤ እንዲሁም በገላ. 1:18-19፤ ከሌሎች ሐዋርያት ወይም ከኢየሩሳሌም መሪዎች እንዳልተቀበለ። ሆኖም፤ የእሱ ቃላት እዚህ የሚያንጸባርቁት የመጀመሪያዎቹን ቀዳሚ ወንጌላት ወጎች እውቀት ነው።

☐ “እንጀራውን ወሰደ” ኢየሱስን የፋሲካን በግ አለመውሰዱ ጠቃሚ ተምሳሌት ነው። እሱም በእጅጉን ከብሉይ ኪዳን ጋር ይያያዛል (ዘጸ. 12)። እንጀራው የጎብረቱ አዲስ ተምሳሌት ሆኗል (10:16-17)።

11:24 “ምስጋና ካቀረበ በኋላ ቆሮሶም አለ” ይህ ወደ አንድ የተለየ ታሪካዊ ድርጊት ይጠቁማል (ማለትም፤ የፋሲካ ምግብ በደርቡ ላይ ባለው ክፍል፤ ኢየሱስ አልፎ ከመሰጠቱ በፊት)። ብዙ ክርስቲያኖች ሥነ-ሥርዓቱን Eucharist (ቅዱስ ቀኅርባን) ይሉታል፤ እሱም ከግሪክ ቃል “ማመስገን” የሆነ (ማለትም፤ eucharisteō፤ ማቴ. 26:27፤ ማርቆስ 14:22፤ ሉቃስ 22:19)።

☐
 አአመመቅ “ይህ ሥጋዬ ነው፤ እሱም ለእናንተ የሆነ”
 አኪጀት “ወስዳችሁ፤ ብሉት፤ ይህ ስለ እናንተ የተቆረሰ ሥጋዬ ነው”
 አየተመት “ይህ ሥጋዬ ነው፤ እሱም ለእናንተ የሆነ”
 አእት፤አእመቅ “ይህ ሥጋዬ ነው፤ እሱም ለእናንተ የሆነ”

ይህ በግልጽ ዘይቤአዊ ነው። ሰው በልነት ለማንኛውም አይሁድ ሰው አስፈሪ ነው። ኢየሱስ የተቆረሰውን እንጀራ በቀራንዮ እንደተቆረሰው አካሉ ተምሳሌት አድርጎታል። እንጀራ አካላዊ መታደስን እንደሚሰጥና ለሚመገቡት ሕይወት እንደሆነ፤ እንዲሁ የኢየሱስ ድርጊቶች መንፈሳዊ ሕይወት ይሰጣሉ፤ ለሚቀበሉት ሁሉ።

በርካታ ሥነ-መለኮታዊ ክርክሮች ተካሂደዋል የኢየሱስን ቃል ትርጉም በተመለከተ። አብዛኛው ማብራሪያ የተመሠረተው (1) የሁነቱ አፈጣጠር እና (2) እግዚአብሔር ጸጋ የሚሰጥበት መንገድ ነው። ይህንን እንደ ቅዱስ ምሥጢር የሚመለከቱት በየሐንስ 6 ላይ በእጅጉን ይታመናሉ፤ እሱም ከዐውደ-ጽሑፍ አኳያ ከጌታ ራት ጋር ምንም ግንኙነት የሌለው።

- በርካታ የግሪክ ጽሑፍ ልዩነቶች በዚህ ሐረግ ላይ አሉ።
1. ቱክስተስ ሪሴፕተስ “ውሰዱ፤ ብሉ” የሚል ይጨምራል። ይህም የሚገኘው በግሪክ MSS C3፣ K፣ L፣ እና P ነው። እሱም ዋና አይደለም።
 2. የጳውሎስ አጭር ሐረግ “ለእናንተ” (ዝክ. MSS P46፣ □*፣ A፣ B፣ C*) በጥንታዊ ጸሐፍት በበርካታ መንገዶች ተስፋፍቷል።
 (U) “ለእናንተ የተቆረሰ” (ዝክ. MSS □2፣ C3፣ D2፣ F፣ G)
 (A) “ለእናንተ የፈሰሰ” (ዝክ MS D*)
 3. (H) “ለእናንተ የተሰጠ” (ሉቃስ 22:19)

የተመቅሶተ አጭሩን ጽሑፍ (to *huper humōn*) እንደ “ሀ” ይወስደዋል፤ (ርግጠኛ)።

11:24-25 “ይህንንም ለመታሰቢያዬ አድርጉት” ይህ አንድም የአሁን የድርጊት አመለካከት ወይም የአሁን የድርጊት ተተኳሪ ነው። ተተኳሪው ዐውደ-ጽሑፉን በተሻለ ይገጥመዋል። ይህ ተምሳሌታዊ ምግብ በመደበኛነት ሊደጋገም ይገባል፤ ኢየሱስ እስኪመለስ ድረስ።

አስገራሚ የሚሆነው በጌታ ራት አመዘጋገብ በማቴዎስ እና ማርቆስ ወንጌል ላይ “ይህንን ለመታሰቢያዬ አድርጉት” የሚለው ሐረግ አልተካተተም። ሆኖም፤ እሱ ሉቃስ 22:19 እና 1ቆሮ. 11:24-25 ላይ ይከሰታል። በጣም አስገራሚ የሚሆነው በኢየሱስ ሕይወት በግልጽ ጠቃሚ የሆነው ሁነት፤ እሱም የሚደጋገመው በዚህ መሰሉ ልዩነት በወንጌላትና በጳውሎስ ጽሑፎች መስፈሩ ነው።

አዲስ ኪዳን ምን ያህል ጊዜ እንደሚደጋገም ለይቶ አሳስቀመጠም። አንዳንድ የአማኝ ቡድኖች ፈጽመው አያደርጉትም (ማለትም፤ ክዌከሮች) ሌሎች በየሳምንቱ ያደርጉታል። የእነዚያ የክርስቲያን ቡድኖች የቅዱስ ምሥጢራዊ አመለካከት ያላቸው፤ የቅዱስ ራቱ፤ ተደጋጋሚ ያደርጉታል (ማለትም፤ በየሳምንቱ) እናም ማዕከላዊ ሁነት። የጥንት ፍልስፍታዎች አማኞች በዓመት አንድ ጊዜ ከፋሲካ ጋር አያይዘው ያሰቡታል (ማለትም፤ Ebionites፤ cf. Origen እና Epiphanius)። እነዚያ ክርስቲያኖች ተደጋጋሚ የአምልኮ ሥርዓት የማይመቻቸው፤ ይህም ተጽዕኖውንና ጠቀሜታውን የሚያሳጣ፤ እንደ ጸጋ መስመርም ስለማይመለከቱት ቅዱስ ራቱን አይደጋገሙትም (ማለትም፤ የደቡብ መጥምቃውያን በየሩብ ዓመቱ አንዴ)።

11:25 “ይህ ጽዋ አዲስ ኪዳን ነው” ይህ አዲስ ኪዳን በተለየ የተጠቀሰው በኤር. 31:31-34 ነው (በሕዝ. 36:22-38 ሲብራራ)። የግሪኩ ቃል ለኪዳን በዋነኛነት ፍቸው “ፍቃድ” ወይም “የመጨረሻው ኪዳን” ነው፤ ነገር ግን እዚህ ፍቸው የሚያንጸባርቀው የሴፕቱዋጂንትን “ኪዳን” የሚለውን አጠቃቀም ነው።

“የአዲስ ኪዳን” ጽንሰ-ሐሳብ ለአይሁድ ሕዝቦች አስደንጋጭ ነበር። እነሱ ይታሙኑ የነበሩት በሙሴአዊ ኪዳን ቋሚነት ነበር። ኤርምያስ ሊያስታውሳቸው የፈለገው የያህዌ ኪዳናት በእምነት-ንስሐ ምላሽ ላይ ሁኔታዊ መሆናቸውን ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ኪዳን

የብሉይ ኪዳን ቃል የሆነው ቤሪዝ (ቢዲቢ 136) ኪዳን፣ ለመግለጽ ቀላል አይደለም። በዕብራይስጥ የሚገጥም ግሥ የለውም። ሥርወ ቃላዊ ፍች ለማምጣት የተደረጉት ሙከራዎች ሁሉ የማያሳምኑ ሆነዋል። ሆኖም፣ የጽንሰ ሐሳብ ማዕከላዊነት የቃሉን አጠቃቀም ይመረምሩ ዘንድ ሊቃውንትን አስገድዷቸዋል፤ ተግባራዊ ፍችውን ለመወሰን።

ኪዳን አንዱ እውነተኛው አምላክ የእሱ ፍጡር ከሆነው ሰው ጋር የሚደረግ ውል ነው። የኪዳን ጽንሰ ሐሳብ፣ ውል፣ ወይም ስምምነት የመጽሐፍ ቅዱስን መገለጥ ለመረዳት ወሳኝነት አለው። በእግዚአብሔር ሉዓላዊነት እና በሰው ልጆች ነጻ ፍቃድ መካከል ያለው ክርክር በኪዳን ጽንሰ ሐሳብ በግልጽ ይታያል። አንዳንድ ኪዳናት የተመሠረቱት ግላዊ በሆኑ በእግዚአብሔር ባሕርይ እና ድርጊት ላይ ነው።

1. ተፈጥሮ ራሱ (ዘፍ. 1-2)
2. የአብርሃም መጠራት (ዘፍ. 12)
3. ከአብርሃም ጋር ኪዳን (ዘፍ. 15)
4. የኖህ መጠበቅና ተስፋ (ዘፍ. 6-9)

ሆኖም፣ የኪዳን ዋነኛ ባሕርይ ምላሽን መፈለጉ ነው

1. በእምነት አዳም እግዚአብሔርን መታዘዝ ነበረበት፣ በኤደን ገነት መሐል ከሚገኘው ዛፍ ሙብላት የለበትም
2. በእምነት አብርሃም ወገኖቹን ትቶ፣ እግዚአብሔርን መከተል፣ እንዲሁም ስለ መጪው ዝርዦቹ ማመን ነበረበት
3. በእምነት ኖህ ትልቅ መርከብ ገንብቶ፣ ከውሃ ራቅ ያለ፣ እንስሳትን ማሰባሰብ ነበረበት
4. በእምነት ሙሴ እስራኤላውያንን ከግብፅ አውጥቶ የተወሰኑ መመሪያዎችን ፣ ለሃይማኖታዊና ለማህበራዊ ሕይወት የሚሆኑ፣ የበረከትና የርግማን ተስፋዎችን መቀበል ነበረበት (ዘዳ. 27-29)።

ተመሳሳይ የሆነ ክርክር እግዚአብሔር ከሰዎች ጋር ስላለው ግንኙነት “በአዲስ ኪዳን” ተመልክቷል። ክርክሩ በግልጽ የሚታየው ሕዝ. 18ን ከሕዝ. 36፣27-37 ጋር በማወዳደር ነው የያህዌ ድርጊት። ኪዳኑ የተመሠረተው በእግዚአብሔር የጸጋ ድርጊት ነውን ወይስ ለሰው በተሰጠ የውክልና ሃላፊነት? ይህ አንገብጋቢ ጉዳይ ነው፣ በብሉይ ኪዳን፣ በአዲሱም ጭምር። የሁለቱም ግቦች ተመሳሳይ ናቸው፡ (1) የጠፋው ጎብረት መመለስ፣ ዘፍ. 3 እና (2) የእግዚአብሔርን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ጻድቅ ሕዝብ መመሥረት።

የኤር. 31፣31-34 አዲስ ኪዳን ክርክሩን ያቃልላል፣ የሰዎችን ድርጊት ተቀባይነት ለማግኘት የሚደረገውን በማስቀረት። የእግዚአብሔር ሕግ ውስጣዊ መኝት ሆነ፣ ውጫዊ የሕግ ቁጥር ቀርቶ። መልካም፣ ጻድቅ ሕዝብ የመሆን ግብ በተመሳሳይ መልኩ ነው የሚቀረው፣ ነገር ግን ዘዴው (አገባቡ) ነው የተቀየረው። የወደቀው የሰው ልጅ የእግዚአብሔር አምሳል ነጻብራቅ ከመሆን ብቃት እንደሌለው ተረጋግጧል። ችግሩ ኪዳኑ አልነበረም፣ ነገር ግን የሰው ሃጢአተኝነትና ድካም ነው (ሮሜ 7፣ ገላትያ 3)።

ተመሳሳይ ክርክር በብሉይ ኪዳን ሁኔታዊ ያልሆነና በሁኔታዊ ኪዳናት መካከል እንዳለ ይኖራል፣ በአኪ። ደገንነት በፍጹም ነጻ ነው በኢየሱስ ክርስቶስ የተፈጸመ ሥራ፣ ነገር ግን ንስሐና እምነትን ይጠይቃል (ሁለቱንም በመነሻነትም ሆነ በቀጣይነት)። እሱም ሁለቱም፣ ሕጋዊ ሥልጣናዊ አዋጅና ክርስቶስን ወደ መምሰል መጠራት፣ አመላካች መግለጫ ለተቀባይነትና አስፈላጊ ቅድስና! አማኞች በራሳቸው ድርጊት የዳኑ አይደሉም፣ ነገር ግን በመታዘዝ (ኤፌ. 2፡8-10)። እግዚአብሔርን በመምሰል መኖር የመዳን ማስረጃ ነው እንጂ የመዳን ምክንያት አይደለም። ሆኖም፣ የዘላለም ሕይወት ሊስተዋሉ የሚችሉ ባሕርያት አሉት! ይህ ክርክር በዕብራውያን መጽሐፍ ላይ በግልጽ ይታያል።

☐ “በደሜ” ይህ የሚያመለክተው የዕብራይስጥ ጽንሰ-ሐሳብ የኢየሱስ መሥዋዕታዊ ሞት ነው (2ቆሮ. 5፡21)። ደም የብኪ ዕብራይስጥ ዘይቤ ነው፣ እሱም ለእግዚአብሔር የተሰጠ መሥዋዕትን የሚያመለክት (ሌዋ. 17፡11፣14፣ ዘዳ. 12፡23)። የመጀመሪያው ኪዳን የቀረበው በደም ማፍሰስ ነበር (ዘጸ. 24፡8)።

11፡26

አለመመቅ፣አኪጀት

አየተመት

አእት

አአመቅ

“በበላችሁ ጊዜ ሁሉ... በጠጣችሁም”

“በምትበሉበት በማናቸውም ጊዜ... በምትጠጡበትም”

“በምትበሉበት ጊዜ... በምትጠጡበትም”

እዚህ የተለየ ጊዜ አለመስጠቱን ተገንዝብ፣ ወይም ሌላ ስፍራ፣ በአኪ። በከቀርያት ሥራ የጌታ ራትን ለመግለጽ ሁነኛው ሐረግ፣ “እንጀራ መቁረስ” ጥቅም ላይ የዋለው (1) የየዕለት ልምድ (2፡42፣46) ወይም (2) የእሑድ አምልኮ (20፡7፣11)። ሆኖም፣ ሐረጉ ለመደበኛ መብል ደግሞ ጥቅም ላይ ይውላል (27፡34-35)።

☐ “የጌታን ሞት ትናገራላችሁና” ይህ በግልጽ የሚያሳየው የክርስቶስን ሞት መሥዋዕታዊ ገጽታ ነው። የጌታ ራት የክርስቶስን ሞት መለስ ብለን የምናይበት ነው።

☐ “እሱ እስኪመጣ ድረስ” የጌታ ራት ለዳግም ምጽዓቱ ወደፊት አመላካች ነው (ዝኪ. 1፡7፣ 4፡5፣ 11፡26፣ ማርቆስ 14፡25)።

1ቆሮነቶስ፡ 11፡27-32

²⁷ስለዚህ ሳይገባው ይህን እንጀራ የበላ ወይም የጌታን ጽዋ የጠጣ ሁሉ የጌታ ሥጋና ደም ዕዳ አለበት። ²⁸ሰው ግን ራሱን ይፈትን፣ እንዲሁም ከእንጀራው ይብላ ከጽዋውም ይጠጣ፤ ²⁹ሳይገባው የሚበላና የሚጠጣ የጌታን ሥጋ ስለማይለይ ለራሱ ፍርድ ይበላልና፣ ይጠጣልምና። ³⁰ስለዚህ በእናንተ ዘንድ የደከሙና የታመሙ ብዙዎች አሉ አያሌዎችም አንቀላፍተዋል። ³¹ላችንን ብንመረምር ግን ባልተፈረደብንም ነበር፤ ³²ነገር ግን በተፈረደብን ጊዜ ከዓለም ጋር እንዳንኮነን በጌታ እንገነዘባለን።

11:27

አክሱምቅ፣አኪጀት

አየተመት

ኪጀት

አእት

አኢመቅ

“ማንም የጌታን እንጀራ የሚበላ ወይም የጌታን ጽዋ የሚጠጣ”

“ማንም ይህን እንጀራ የሚበላ እና ይህንን የጌታን ጽዋ የሚጠጣ”

“ከእናንተ አንዱ የጌታን እንጀራ ቢበላ ወይም ከእሱ ጽዋ ቢጠጣ”

“ስለዚህ ማንም የጌታን እንጀራ ቢበላ ጽዋውንም ቢጠጣ”

“እና” የሚለው በዋነኛው ጽሑፍ አልነበረም፤ ቁ. 27 ላይ፣ ነገር ግን ቁ. 28 እና 29 ላይ አለ። “ወይም” በግሪክ ጽሑፍ ላይ አለ። የኪንግ ጀምስ ቅጂ ተርጓሚዎች የሮማን ካቶሊክ አስተሳሰብ ፈርተው ነበር፤ ይህም፣ ካህኑ ወይኑን ሲጠጣ ምዕመኑ ደግሞ እንጀራውን፣ እናም ሆን ብለው ይህንን ቁጥር አዛብተው ተርጉመውታል! አኪጀት ይህንን ሆን ተብሎ ተዛብቶ የነበረውን አርምታል (Bart Ehrman፣ *The Orthodox Corruption of Scripture*፣ ገጽ 154 ተመልከት)።

አክሱምቅ፣አኪጀት

አየተመት

አእት

አኢመቅ

“በማይገባ አኳኋን”

“እሱን በሚያዋርድ መልኩ”

“ሳይገባው”

ይህ አንድምታ ያለው ዐውደ-ጽሑፍ የሚያመለክተው በቤተ-ክርስቲያን የነበረ የተበላሸ ጎብረት፣ እሱም በትምክህተኞች እና ኩራተኛ ከፋፋዮች የተፈጠረውን ነው፤ ነገር ግን ይህንን የሚገነዘቡት የጌታ ራት በሚወሰድበት ጊዜ ሊኖር ስለሚገባው ተገቢ መንፈሳዊ አዝማሚያ መሆን ስላለበት ለማመላከት እንደ ሆነ ነው (ዕብ. 10:29)።

11:28 “ሰው ግን ራሱን መመርመር ይኖርበታል” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። “መመርመር” የሚለው ቃል “ለማጽደቅ በሚደረግ እይታ መፈተን” የሚል ፍች አለው። ልዩ ርዕስ፣ የግሪክ ቃላት “ለመፈተን” 3:13 ላይ ተመልከት። በአንድ መልኩ ሁሉም ክርስቲያኖች የማይገባቸው ናቸው፤ ምክንያቱም፣ ሁሉም ኃጢአትን በማድረግ ስለሚቀጥሉ። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ ለይቶ የሚያመለክተው የተበላሸ ጎብረትንና ከፋፋይ መንፈስን ነው፤ በአንዳንዶች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በነበሩት ዘንድ (2ቆሮ. 13:5)።

11:29

አክሱምቅ

አኪጀት

አየተመት

አእት

አኢመቅ

“ሥጋውን ባግባቡ የማይለይ ከሆነ”

“የጌታን ሥጋ የማይለይ ከሆነ”

“ሥጋውን የማይለይ ከሆነ”

“የጌታን ሥጋ ትርጉም የማትረዱ ከሆነ”

“ሥጋውን ሳይረዱ”

“የእሱ ሥጋ” የሚያመለክት የማይመስለው (1) የኢየሱስን አካላዊ ሥጋ አልያም (2) ተካፋዮቹን፣ ነገር ግን ቤተ-ክርስቲያንን እንደ ቡድን (ዝክ.10:17፤ 12:12-13፤27)። የተከፋፈለ ጎብረት ችግር ነው። የበላይነት መንፈስ ወይም የመደብ ልዩነት ጎብረትን ያጠፋዋል።

□ “ፍርድ” 4:7 ላይ ያለውን ማስታወሻና ልዩ ርዕስ፣ 1ቆሮ. 10:29 ተመልከት።

11:30 ጳውሎስ ግልጽ በሆነ ቋንቋ የሚያስረግጠው፣ የቤተ-ክርስቲያንን አንድነት የሚያናውጡ አማኞች፣ ጊዜያዊ ሥጋዊ መዘዝ እንደሚከተላቸው ነው፤ ሞትም ጭምር (ዝክ. 3:17)። ይህ በቀጥታ የሚያያዘው ለክርስቶስ ሥጋ፣ ለቤተ-ክርስቲያን፣ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ክብር አለመስጠትን ነው (ሐዋ.5፤ 1ቆሮ. 5:5፤ 1ጢሞ. 1:20)።

11:31 “እንደ” ይህ ሁለተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ሲሆን፣ እሱም “ከሐቅ ጋር ተቃራኒ” ተብሎ ይጠራል። እሱም መተርጎም የሚኖርበት “ራሳችንን በተገቢው ብንመረምር፣ አላደረግነውም እንጂ፣ ባልተፈረደብንም ነበር፣ ሆነናል” በሚል ነው። 4:7 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

11:32 “በጌታ ይገሠጻሉ” ክርስቲያኖች መቼ መከራን አንደሚቀበሉ ለማወቅ የሚያስችግርበት ምክንያት

1. እነሱ በወደቀው ዓለም መኖራቸው
2. እነሱ የኃጢአተኛ ድርጊታቸውን መዘዝ የሚያጭዱ መሆናቸው
3. እነሱ ለመንፈሳዊ ብስለት በጌታ መፈተናቸው (ዕብ. 5:8)

እግዚአብሔር ይፈትናል ይገሠጻልም (ዕብ. 12:5-11)። እሱም የፍቅር ማስረጃ እና የእኛ ቤተሰባዊ አቋም ነው።

□ “ስለሆነም ከዓለም ጋር አብረን እንዳንኮነን” የጊዜው የአማኞች ቅጣት፣ እነሱም የእግዚአብሔርን ቤተ-ክርስቲያን የሚጎዱ፣ ምናልባት የፍቅር ድርጊት ይሆናል፤ ቤተ-ክርስቲያንን ከማጥፋት አኳያ የከፋ ቅጣት እንዳያገኛቸው ከመጠበቅ ጋር የተያያዘ ሊሆን ይችላል (ዝክ. 3:10-17)።

ከGeorge Ladd in *A Theology of the New Testament* (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ከሚለው ልጠቅስ እወዳለሁ።

“ዓለም የራሷ የሆነ ሃይማኖት አላት፣ እሱም ሰዎችን በተአቅቧዊነት እና በሕጋዊነት ባርነት የሚይዝ፣ ይህም የጥበብ መልክ ያለውና፣ የመስጠት እና ራሱን የመግራትን ሁኔታ ላይ የሚያተኩር፣ ነገር ግን በመዳረሻው፣ የሰው ልጅ ለገጠመው የሞራል ግራ መጋባት መፍትሔ መስጠት ላይ ፉርሽ የሆነ (ቆላ. 2:20)። ከዚህ አተያይ መመልከት የሚቻለው ዓለም ከእግዚአብሔር ፍርድ በታች መሆንን ነው (1ቆሮ. 11:32) እና የመታረቅን አስፈላጊነት ነው (2ቆሮ. 5:19፤ ሮሜ. 11:15) (ገጽ 399)።

1ቆሮነቶስ፡ 11፡33-34

³³ሰለዚህ፡ ወንድሞቼ ሆይ፡ ለሙብላት በተሰበሰባችሁ ጊዜ እርስ በርሳችሁ ተጠባብቁ። ³⁴ማንም የራብው ቢኖር ለፍርድ እንዳትሰበሰቡ በቤቱ ይብሉ። የቀረውንም ነገር በመጣሁ ጊዜ እደነግጋለሁ።

11፡33 “ሰለዚህ፡ ወንድሞቼ ሆይ፡ ለሙብላት በተሰበሰባችሁ ጊዜ እርስ በርሳችሁ ተጠባብቁ” ይህ የሚያመለክተው ቁ. 21ን ነው። እነሱ እያደረጉ ያሉት እንደ ግለኛ ሰዎች ነው፤ እንደ ቤተሰብ፣ አካል ሳይሆን። እነሱ እያደረጉ ያሉት ኢየሱስ በፍቅር ራሱን ከሰጠበት ድርጊት በተቃራኒው መንገድ ነው።

11፡34 “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፉ ዓላማው አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚወሰድ።

▣ “በቤቱ ይብሉ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተኳሪ ነው። አማኞች በጣም ከራባቸው በጌታ ራት ላይ በስግብግብነት፣ በራስ ወዳድነት መንገድ ይንቀሳቀሳሉ። እንግዲያውስ የአብርካት ማዕድ ከመደብለቃቸው በፊት፣ ከራባቸው መጥገብ ይኖርባቸዋል።

- ▣ አአመመቅ “የተቀረውን ነገር በመጣሁ ጊዜ እደነግጋለሁ”
- አኪጀት “እናም የቀረውን በመጣሁ ጊዜ እደነግጋለሁ”
- አየተመት “ስለ ተቀሩት ነገሮችስ በመጣሁ ጊዜ መመሪያ እሰጣለሁ”
- አእት “የተቀሩትን ነገሮች በተመለከተ፣ በመጣሁ ጊዜ እደነግጋለሁ”
- አአመቅ “ሌሎች ነገሮችን በመጣሁ ጊዜ ሥርዓት አስይዛለሁ”

ጳውሎስ ለዚህ ቤተ-ክርስቲያን ለሰጠው ዝርዝር መግለጫ ሁሉ፣ ብቁ ሆነው ያልፉ ዘንድ እንደሚችሉ እግዚአብሔር አለመመልከቱን ተገንዝብ። ይህም ከጌታ ራት ጋር ብቻ ለመዛመዱ ወይም ከሌሎች ጉዳዮች ርግጠኝነት የለውም። የ1ቆሮንቶስ አወቃቀር (ተዛማጅነት የሌላቸውን በርካታ ጥያቄዎችን መመለስ) አንድምታው እንደዚያ ነው። የጌታ ራት ዋነኛ ነገር በቅዱስ ቁርባን ደንብ መጽሐፍ ላይ አልተገኘም፣ ነገር ግን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ባለው ግንኙነት ነው። ቀሪዎቹ ሃይማኖታዊ ደንቦች ለእግዚአብሔር ከሆነ መልካም ልብ ይልቅ ጠቃሚ አይሆኑም፤ እነሱም ለቤተ-ክርስቲያን ካለ ፍቅር የሚመነጩ።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስን መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ዘመናዊዎቹ ክርስቲያኖች የአዲስ ኪዳን ቤተ-ክርስቲያንን የአምልኮ ሥርዓትና ቅርጾች ሁሉ ማራባት ይኖርባቸዋል? ነ።
2. 11፡2-16 ስለ ሴቶች የአደባባይ አምልኮ የመሪነት ሚና ተሳትፎ ምን ይላል?
3. መሸፈኛ ከአሁኑ ዘመን ጋር ምን ያያይዘዋል?
4. በሮሜ የአንደኛ ክፍለ-ዘመን ባህል ያልተሸፈኑ ሴቶች እና የተሸፈኑ ወንዶች የነበረባቸውን ችግር አብራራ።
5. በምዕራፍ 11 ላይ ጳውሎስ ስለ ጌታ ራት ያብራራበት ዋነኛ ዓላማ ምን ነበር?
6. ቁ. 30ን እንዴት ትገልጻለህ?

ገጽ ቆጮንቶስ 12

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
መንፈሳዊ ስጦታዎች	መንፈሳዊ ስጦታዎች፡ በብዝሃነት አንድነት	የመንፈሳዊ ስጦታዎች ብዝሃነት 12:1-3	የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች 12:1	የሕዝብ አምልኮ ደንብ (11:2-14:40) መንፈሳዊ ስጦታዎች 12:1-3
12:1-3	12:1-11	12:4-11	12:2-3 12:4-11	የስጦታዎች ብዝሃነት እና አንድነት 12:4-11
12:4-11 ብዙ ብልቶች ያሉት አካል	አንድነትና ብዝሃነት በአንድ አካል	አካል የተለያዩ ብልቶች ይኖሩታል	አንድ አካል ብዙ ብልቶች	የአካል ተምሳሌትነት
12:12-31U	12:12-31	12:12-13 12:14-26 12:27-31	12:12-13 12:14-20 12:21-26 12:27-31U 12:31ሰ	12:12-17 12:18-21 12:22-26 12:27-30

**የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)
የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል**

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መግለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት ለ12:1-31

ሀ. ምዕራፍ 11-14 አንድ ጽሑፋዊ አሀድ ይፈጥራል፤ እሱም የኅብረት አምልኮን የሚያሳይ ነው። በቆጮንቶስ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት በርካታ ችግሮች ነበሩ። ጳውሎስ እነዚህን በርካታ ጉዳዮች ተናግሮባቸዋል፤ ይኼውም ቤተ-ክርስቲያን ስለ ጻፈችለት ጉዳይ፤ ባጠቃላይ (ዝኪ. 7:1፣25፣ 8:1፣ 12:1፣ 16:1፣12)። ከጋራ አምልኮ ጋር የተያያዙት ጉዳዮች፡

1. እንዴት እንደሚጸለይ እና እንደሚተነበይ
 - ሀ. ወንድ ሳይሸፈን
 - ለ. ሴት ተሸፍና
2. ኩራትና ጥሰት፣ መንፈሳዊ ስጦታዎችን በተመለከተ
3. ስጦታን እንዴት መተግበር እንደሚቻል፤ በአምልኮ
 - ሀ. በልሳን ተናጋሪዎች እና ተርጓሚዎች
 - ለ. ዘማርያን
 - ሐ. ነቢያት

- ለ. ሦስት ጽሑፎች አሉ፤ ከመንፈሳዊ ስጦታዎች ጋር የሚዛመዱ።
1. ምዕራፍ 12 - እነሱ ክርስቶስ-ተኮር የሆነውን ኅብረት ያበረታታሉን?

- 2. ምዕራፍ 13 - ፍቅርን ያበረታታሉን?
- 3. ምዕራፍ 14 - አካሉን ያንጸሉን?

ሐ. በርካታ የመንፈሳዊ ስጦታዎች ዝርዝሮች በአዲስ ኪዳን አሉ (ሮሜ. 12፤ 1ቆሮ. 12-14፤ ኤፌ. 4:11፤ እና 1ጴጥ. 4:10-11)። ዝርዝሮቹ ተመሳሳይ አይደሉም፤ ብሎም የጸጋ ስጦታው ቅደም ተከተል ተመሳሳይ አይደለም። እነሱ ወካይ ምሳሌዎች ናቸው፤ የተወሰኑ ዝርዝሮች ሳይሆኑ። አንዳንዶቹ ስጦታዎች የሚከናወኑት በጋራ አምልኮ ነው፤ ሌሎች ግን የሚያተኩሩት ከአንድነት የአምልኮ ስብሰባዎች ውጭ ነው።

ጳውሎስ ለመንፈሳዊ ስጦታነት ያስቀመጠው አጽንዖት አስገራሚ ነው፤ ነገር ግን አንዱ ጸጋውን እንዴት እንደሚያገኝ ወይም እንደሚያውቅ ጥቂት ነው የተናገረው። እኔ የምስማማ አልሆንም ኦብዛኞቹን “መንፈሳዊ ፈተናዎች” ለማጽናት፤ በእኛ ዘመን እያደጉ የመጡትን። እነሱ የሚፈትኑት በአዲስ ኪዳን ለተዘረዘሩት ጸጋዎች ነው። ኦብዛኞቹ የተዘረዘሩት ጸጋዎች በግልጽ የተብራሩ አይደሉም (ማለትም፤ የአመራርነት ጸጋዎች በኤፌ. 4:11)። በዚህ አካባቢ ያገኘሁት የተሻለ መመሪያ የIVP መጽሐፍ ነው፤ ርዕሱም *Affirming the Will of God* by Paul Little (የእግዚአብሔርን ፍቃድ ማጽናት) የሚል ነው። ተመሳሳይ የሆነው የክርስቲያን ጥበብ እሱም የእግዚአብሔርን ፍቃድ እንድናገኝ የሚረዳን፤ በተጨማሪም ደግሞ የእኛን አዋጭ ጸጋ ለመለየት ይረዳናል፤ ለአገልግሎት።

- 1. ለይተን እንድንጸልይ
- 2. የሚያውቁንን፤ የበሰሉ ክርስቲያኖች መጠየቅ፤ ምን ዓይነት ጥንካሬ ውስጣችን እንዳለ
- 3. የተለያዩ አካባቢዎችን ለመሞከር የተከፈቱ የዕድል በሮችን መቃኘት
- 4. የልብን ሐሳብ መከተል

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ 12:1-3
 'ስለ መንፈሳዊ ነገርም፤ ወንድሞች ሆይ፥ ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ። ²አሕዛብ ሳላችሁ በማናቸውም ጊዜ እንደምትመሩ ድምፅ ወደሌላቸው ወደ ጣዖታት እንደ ተወሰዳችሁ ታውቃላችሁ። ³ስለዚህ ማንም በእግዚአብሔር መንፈስ ሲናገር። ኢየሱስ የተረገመ ነው የሚል እንደሌለ፤ በመንፈስ ቅዱስም ካልሆነ በቀር። ኢየሱስ ጌታ ነው ሊል አንድ አንኳ እንዳይችል አስታውቃችኋለሁ።

12:1 “አሁንም፤ በተመለከተ” ይህ በ1ቆሮንቶስ ተደጋጋሚ ሐረግ ነው፤ ይህም ጳውሎስ ከቤተ-ክርስቲያኗ የሆኑትን የተለዩ ጥያቄዎች ሲመልስ የሚያሳይ (ዝክ. 7:1፤25፤ 8:1፤ 12:1፤ 16:1፤12)።

☐	አአመመቅ፣አኪጆት	“መንፈሳዊ ስጦታዎች”
	አየተመት (የግርጌ ማስታወሻ)	“መንፈሳዊ ሰዎች”
	አአት	“ከመንፈስ ቅዱስ የሆኑ ስጦታዎች”
	አአመቅ	“የመንፈስ ስጦታዎች”

የግሪኩ ቃል የ*pneuma* አገናዛቢ ድርብ ነው። ይህም ሊያመለክት የሚችለው ሰዎችን፤ ጸጋዎችን፤ ወይም መንፈሳውያኖችን ነው (ማለትም፤ መንፈሳዊ ነገሮች፤ ዝክ. 14:1)።

ልዩ ርዕስ፡ መንፈስ በመጽሐፍ ቅዱስ

- I. የግሪክ ቃላት
 - U. *pneō*፣ መንፋት
 - Λ. *pnō*፣ ነፋስ፣ ትንፋሽ
 - ሐ. *pneuma*፣ መንፈስ፣ ነፋስ
 - ሙ. *pneumatikos*፣ በመንፈስ መወሰድ
 - ሠ. *pneumatikōs*፣ መንፈሳዊነት
- II. የግሪክ ፍልስፍናዊ ዳራ (*pneuma*)
 - U. አርስቶትል ቃሉን የተጠቀመበት እንደ የሕይወት ኃይል ነው፤ እሱም ከልደት ጀምሮ ራስን እስከመግዛት ድረስ እየዳበረ የሚሄድ
 - Λ. ስቶይኮች ቃሉን የሚጠቀሙበት ከ*psuchē*፣ (ነፍስ) ጋር በተመሳሳይ ነው፤ *psuchē*፣ (አዕምሮ) ጭምር፤ ከአምስቱ የስሜት ሕዋሳት እና ከሰው አስተሳሰብ ጋር በተያያዘ።
 - ሐ. የግሪክ አስተሳሰብ - ቃሉ ከመለኮታዊ ድርጊት ጋር አቻ ሆኗል (ማለትም፤ መናፍስት ጠሪነት፣ አስማት፣ መተት፣ ሟርት፣ ወዘተ...)
- III. ብሉይ ኪዳን (*ruah*)
 - U. የአሀዳዊው አምላክ ድርጊቶች (ማለትም፤ መንፈስ ቅዱስ፤ በብኪ. 90 ጊዜ ያህል ጥቅም ላይ ውሏል)
 1. በአዎንታዊ፤ ዘፍጥረት 1፡2
 2. በአሉታዊ፤ 1ሳሙ. 16:14-16፤23፤ 17ገሥ. 22:21-22፤ ኢሳ. 29:10
 - Λ. እግዚአብሔር የሰጠው ሕይወት በሰው ውስጥ የሚሠራው (ማለትም፤ የእግዚአብሔር እስትንፋስ፤ ዘፍ. 2:7)
 - ሐ. ሴፕቱዋጂንት *ruah*ን በ *pneuma* ይተረጉመዋል (100 ጊዜ ያህል በLXX (ሰዓው) ጥቅም ላይ ውሏል)
 - ሙ. በኋለኞቹ ራቢያዊ ጽሑፎች፤ የፍጻሜ ትንቢት ጽሑፎችና የሙት ባሕር ጥቅሎች፤ እነሱም የዞርአስትሪያኒዝም ተጽዕኖ ያለባቸው፤

pneuma ጥቅም ላይ የዋለው ለመላእክት እና ለአጋንንት ነው

IV. አዲስ ኪዳን (pneuma)

ሀ. የእግዚአብሔር ልዩ መገኘት፣ ኃይል፣ እና ሰጭነት

ለ. መንፈስ ቅዱስ ከእግዚአብሔር የቤተ-ክርስቲያን ሥራ ጋር ይያያዛል

1. ትንቢት
2. ተአምራት
3. ወንጌልን በግልጽ ለማወጅ
4. ጥበብ (ማለትም፣ ወንጌል)
5. ደስታ
6. አዲሱን ዘመን የሚያመጣ
7. ዳግም ልደት (ማለትም፣ መቃተትና ማደር)
8. ክርስቶስን መምሰል
9. የአገልግሎት የተለያዩ ጸጋዎች
10. ለአማኞች መጸለይ

መንፈስ ቅዱስ የሰው ልጆችን ፍላጎት ያነቃል፣ ከእግዚአብሔር ጋር ላለው ኅብረት፣ ይኸውም እነሱ ለተፈጠሩበት። ይህ ኅብረት ይቻላል፣ ምክንያቱም ከኢየሱስ፣ ከእግዚአብሔር መሲሕ አካልና ሥራ የተነሣ። አዲሱ መንፈሳዊ ንቃት ክርስቶስን ወደ መሰለ ሕይወት፣ አገልግሎት፣ እና መታመን ይመራል።

ሐ. የበለጠ የሚታወቀው እንደ መንፈሳዊ ቀጣይነት ባለው መንፈስ ቅዱስ በአንድ ዳርቻ በኩል፣ እና የሰው ልጅ እንደ ሥጋዊ የዚህ ዓለም ፍጡር፣ ግን ደግሞ በሌላው ዳርቻ የእግዚአብሔር አምሳል በሆነ መንፈሳዊ ፍጡር ነው።

መ. ጳውሎስ የአዲስ ኪዳን ደራሲ ነው፣ እሱም የመንፈስ ቅዱስን/መንፈስን ሥነ-መለኮት ያዳበረ ነው።

1. ጳውሎስ መንፈስን ይጠቀማል ሥጋን ለመቃረን (ማለትም፣ የኃጢአት ተፈጥሮ)
2. ጳውሎስ መንፈስን ይጠቀማል ሥጋዊነትን ለመቃረን
3. ጳውሎስ መንፈስ ቅዱስን/መንፈስን ይጠቀማል የሰዎችን አስተሳሰብ፣ እውቀት፣ እና ሕላዌ ለመቃረን

ሠ. ከቆሮንቶስ ጥቂት ምሳሌዎች

1. መንፈስ ቅዱስ፣ 12፡3
2. የእግዚአብሔር ኃይልና ጥበብ የሚገለጸው በመንፈስ ቅዱስ በኩል ነው፣ 2፡4-5
3. የእግዚአብሔር ድርጊቶች በአማኝ ውስጥ

ሀ. አዲስ አስተሳሰብ፣ 2፡12፣ 14፡14፣ 32

ለ. አዲስ ቤተ-መቅደስ፣ 3፡16፣ 6፡19-20

ሐ. አዲስ ሕይወት (ማለትም፣ ሞራላዊነት)፣ 6፡9-11

መ. አዲስ ሕይወት፣ በጥምቀት ተምሳሌታዊ የሆነ፣ 12፡13

ሠ. ከእግዚአብሔር ጋር አንድነት (ማለትም፣ ዳግም ልደት)፣ 6፡17

ረ. የእግዚአብሔር ጥበብ፣ የዓለም ጥበብ ሳይሆን፣ 2፡12-15፣ 14፡14፣ 32፣ 37

ሰ. እያንዳንዱ አማኝ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ያለው መሆኑ፣ ለአገልግሎት፣ ምዕራፍ 12 እና 14

4. መንፈሳዊው በተቃርኖ ከሥጋዊው ጋር፣ 9፡11፣ 10፡3፣ 15፡44
5. መንፈሳዊው ዓለም በተቃርኖ ሥጋዊው ዓለም፣ 2፡11፣ 5፡5፣ 7፡34፣ 15፡45፣ 16፡18
6. ወደ ሰዎች መንፈሳዊ/ውስጣዊ ሕይወት የሚመለከቱ መንገድ፣ ከአንዱ ሥጋዊ አካል ልዩነት እንዳለው፣ 7፡34

ረ. ሰዎች በተፈጥሮ በሁለት ዓለማት ነው የሚኖሩት (ማለትም፣ ሥጋዊ እና መንፈሳዊ)። የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ጋር ከነበረው ወዳጅነት ወደቋል (ዘፍ. 3)። በክርስቶስ ሕይወት፣ ትምህርቶች፣ ሞት፣ ትንሣኤ፣ እና በመመለሱ ተስፋ በኩል፣ መንፈስ ቅዱስ የሰው ልጆችን ይማልዳል በወንጌል እምነትን እንዲለማመዱ። በዚሁም ነጥብ ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ይኖራቸው ዘንድ የተመለሱ። መንፈስ ቅዱስ የሥላሴ አካል ሲሆን እሱም አዲሱን የጽድቅ ዘመን ባሕርይ ያደረገ ነው። መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር አብ ወኪል እና የወልድ ተጠሪ ነው። በዚህ “ዘመን”። ችግር የሚኖርበት ምክንያት አዲሱ ዘመን በጊዜው በመምጣቱና፣ የአሮጌው ዘመን ዐመጸ ገና ባለበት ጊዜ መሆኑ ነው። መንፈስ ቅዱስ አሮጌውን ወደ አዲስ ይለውጠዋል፣ ሁለቱም አንድ ላይ ቢኖሩም።

☐ “ወንድሞች” ጳውሎስ “ወንድሞች”ን አዘውትሮ ይጠቀማል፣ ርዕሰ-ጉዳዩን ለመለወጥ ማመላከቻ። ይህ የመጀመሪያ ሐረግ ሦስት የጳውሎስ ዐውደ-ጽሑፋዊ ማመላከቻ ይዟል፣ ለርዕሰ-ጉዳዩ መቀየር፡ (1) አሁንም በተመለከተ፤ (2) ወንድሞች፤ እና (3) ያላወቃችሁ እንድትሆኑ አልሻም። ምዕራፍ 11-14 የሚመለከተው የተለየ ዓይነት የአንድነት አምልኮ ገጽታ ነው።

ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ የላካቸው መልእክቶች በጣም አስቸጋሪዎች ናቸው፣ ይሄውም እሱ አዘውትሮ “ወንድሞች”ን በመጠቀሙ፣ ከእግዚአብሔር ቤተሰብ ጋር ያላቸውን አንድነት ሊያስታውሳቸው (ዝክ. 1፡10፣ 11፡26፣ 2፡1፣ 3፡1፣ 4፡6፣ 6፡5፣ 8፣ 7፡24፣ 29፣ 5፡12፣ 9፡5፣ 10፡1፣ 11፡2፣ 33፣ 12፡1፣ 14፡6፣ 20፣ 26፣ 39፣ 15፡1፣ 6፣ 50፣ 58፣ 16፡11፣ 12፣ 15፣ 20፣ 2 ቆሮ. 1፡8፣ 8፡1፣ 23፣ 9፡3፣ 5፣ 11፡9፣ 13፡11)።

☐ “ያላወቃችሁ እንድትሆኑ አልሻም” ይህ ተደጋጋሚ የሆነ ሐረግ ነው፣ በጳውሎስ ጽሑፎች (ሮሜ. 1፡13፣ 11፡25፣ 1 ቆሮ. 10፡1፣ 11፡3፣ 12፡1፣ 2 ቆሮ. 1፡8፣ 1ተሰ. 4፡13)። ይህም አንደኛው የእሱ መንገድ ነው፣ ጠቃሚ የሆነ አዲስ ርዕሰ-ጉዳይ ለማስተዋወቅ።

12፡2 “ጣዖት አምላኪ እንደነበራችሁ” ይህ ያልተጠናቀቀ አመለካኝ ነው። እነዚህ አማኞች በአንድ ወቅት ጣዖት አምላኪዎች ነበሩ፣ አሁን ግን ይሄንን አስተሳሰብና ተዛማጅ ድርጊቶችን መተው ይኖርባቸዋል። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጥልቀት ያለው ተጽዕኖ የነበረበት (1) የጣዖት አምልኮ ልምዶች እና (2) የሮሜ ባህል። ሁለቱም ወንጌል ላይ ተጽዕኖ ያሳርፉ ነበር፣ ተገቢ ባልሆኑ መንገዶች።

- አአመመቅ “በሰሐተት ተመርታችሁ”
- አኪጀት “ተወስዳችሁ... እናም ተመርታችሁ”
- አየተመት “እናንተም ተገፋፍታችሁ እና በሰሐተት ተመርታችሁ”
- አእት “እናንተም በብዙ መንገዶች በሰሐተት ተመርታችሁ”
- አአመቅ “እናንተም ያለመቋቋም ተወስዳችሁ”

ይህ ሐረግ ሁለት ተዛማጅ የሆኑ ግሦች አሉት፡ “መመራት” ከሚለው ሥር። የመጀመሪያው ሐረጋዊ ያልተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካኝ ነው፤ ሁለተኛው ደግሞ የአሁን ተገብሮ አንቀጽ፡ “እናንተም ትመሩ ነበር ቀጥላችኋልም” የሚል ነው።

ሁለተኛው ቃልም ደግሞ *apo* በሚለው መስተጻምር የተጠናከረ ነው፤ እሱም “እንደ እስረኛ መምራት” የሚል አንድምታ ያለው (ማርቆስ 14:44፤ 15:16)። እነዚህ የቀድሞ ጣዖት አምላኪዎች ቀጣይነት ባለው መልኩ በአጋንንት ቁጥጥር ሥር ነበሩ፤ በአምልኮ ልምምዳቸው (ዝክ. 10:20) ከመለወጣቸው በፊት።

☐ “ለማይናገሩ ጣዖታት” ይህ የሚያመለክተው መናገር ወይም መርዳት የማይችሉ ጣዖታትን ነው (ኢ.ሳ. 46:5-7፤ ኤር. 10:5፤ ዕንባ. 2:18-19) ከመንፈስ ቅዱስ በተቃራኒው።

12:3 “ማንም በእግዚአብሔር መንፈስ ሲናገር” ይህ የዕብራይስጥ ፈሊጥ ነው፤ ለተመስጦ (1ሳሙ. 10:10፤ 19:23-24)። ይህ አማኞችን የሚያሳስበው ማንም ለእግዚአብሔር እናገራለሁ የሚል ሁሉ እንደማይደርገው ነው። እያንዳንዱ አማኝ የእግዚአብሔርን መልእክት እንናገራለን የሚሉትን የግድ ሊመረምራቸው ይገባል (ዝክ. 12:10፤ ዘዳ. 18:20-22፤ ማቴዎስ 7፤ 1ዮሐንስ 4:1-3)።

- አአመመቅ “ኢየሱስ የተረገመ ነው”
- አኪጀት “ኢየሱስን የተረገመ ነው ብሎ መጥራት”
- አየተመት “ኢየሱስ የተረገመ እንዲሆን”
- አእት፣ አአመቅ “በኢየሱስ ላይ ርግማን”

ይህ አስደንጋጭ መግለጫ ነው። ለምን ማንም (ከጥንታዊ አይሁድ በቀር) ለእግዚአብሔር እንናገራለን ከሚሉት፤ ማን እንደዚህ ይላል? ቃሉ (ማለትም፡ *anathema*) ራሱ የብኪ ዳራ (የኋላ ታሪክ) አለው (ማለትም፡ በዕብራይስጥ፡ *herem*)። እሱም ከቅዱስ ጦርነት ጽንሰ-ሐሳብ ጋር ይዛመዳል፤ ይሄውም ከተማይቱ ለእግዚአብሔር ትሰጣለች፤ ስለዚህም ቅዱስ ትሆናለች። ይህ ማለት ማንኛውም እስትንፋስ ያለው፤ ሰውም ሆነ እንስሳ መሞት አለበት (ኢ.ያ. 6:17፤ 7:12)።

ይህ ቃል እንዴት በቆሮንቶስ ጥቅም ላይ እንደዋለ ያሉት ንድፈ-ሐሳቦች

1. እሱም የአይሁድ መቼት አለው፤ ከምክራብ መሐላ ጋር የሚያያዝ (ሐዋ. 26:11፤ ማለትም፡ ኋላ ላይ፡ የተቀመረው ራቢያዊ ርግማን ክርስቲያኖችን ከምክራብ ለማስወጣት ጥቅም ላይ ውሏል)። አባል ሆኖ ለመቆየት አንዱ የናዝሬቱ ኢየሱስን አለመቀበል ወይም መርገም ይኖርበታል።
2. እሱም የሮሜ መቼት አለው ከንጉሠ-ነገሥት አምልኮ ጋር የሚዛመድ፤ እዚያም ሲዛር ብቻ ነው “ጌታ” ተብሎ የሚጠራው።
3. እሱም የጣዖት አምልኮ መቼት አለው፤ እዚያም መሐላዎቹ በሕዝቡ የሚባሉት የጣዖት ስም በመጠቀም ነው። ይህ እንግዲህ ሊተረጎም የሚችለው፡ “ኢየሱስ ይረገም...” በሚል ነው (16:22)።
4. ያም አንዱ ሐረጉን ከሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ ጋር ሊያዛመድ ይችላል፤ ይኼውም፡ ኢየሱስ የብኪን ርግማን ለእኛ ብሎ መሸከሙን (ዘዳ. 21:23፤ ገላ. 3:13)።
5. ከቆሮንቶስ የሆኑት የቅርብ ጥናቶች (የግርጌ ማስታወሻ ቁጥር 1 ገጽ 164 Bruce Winter's *After Paul Left Corinth* (ጳውሎስ ቆሮንቶስን ከለቀቀ በኋላ) የሮግማን ገበታዎች ስነ-ምግባር በቆሮንቶስ ጥንታዊ ከተማ ተገኝቷል። የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት እንደሚገምቱት “ነው” የሚለው አይደለም ግሥ፤ በሐረጉ የሚያስከትለው፡ “ኢየሱስ የተረገመ ነው” የሚል ነው፤ ነገር ግን ይህ የጥንታዊ ቅርስ ማስረጃ በግልጽ የሚያሳየው እነዚህ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ዘመን ርግማኖች፤ ከቆሮንቶስ የሆኑት ግሥ የላቸውም (ልክ እንደ አንዳንዱ ርግማኖች LXX (በሰባው) ዘዳ. 22:15-20 ላይ እንዳሉት)፤ በቁ. ላይ እንደሆነው። ተጨማሪ የጥንታዊ ቅርስ ማስረጃዎች ማለትም በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ሮሜ ቆሮንቶስ ክርስቲያኖች የሮግማን ቃላትን ይጠቀሙ ነበር፤ በቀብር ማሳረጊያ ላይ (ማለትም፡ ባይዛንቲን ዘመን)፤ በክርስቲያን መቃብሮች ላይ የተገኙት (J. H. Kent፣ *The Inscriptions*፣ 1926-50. Princeton: American School of Classical Studies፣ 1966፣ ቅጽ. 8:3፣ no. 644)።

አንዳንድ የቤተ-ክርስቲያን ክፋዮች የጣዖትን መሐላዎች በኢየሱስ ስም ይቀይሩ ነበር፤ በሌሎች የቤተ-ክርስቲያን አባላት አባላት ላይ በተቃርኖ፤ ዘዴው ብቻ አይደለም ችግር የሚሆነው፤ የጥላቻውም ሐሳብ ሁሉ እንጂ። ይህም ሌለኛው ምሳሌ ነው በቤተ-ክርስቲያን መሐል ለሚኖረው የተቃርኖ ክርክር። ጳውሎስ እነሱ እንዲሆኑ የሚሻው ቤተ-ክርስቲያንን እንዲገነቡ ነው፤ ቤተ-ክርስቲያንን እንዲያንጹ። እነሱ የቤተ-ክርስቲያንን ክፋይ ሊረግሙ ፈልገዋል!

ልዩ ርዕስ፡ መርገም (Anathema)

በዕብራይስጥ ቋንቋ ውስጥ ‘መርገም’ ለሚለው ቃል ብዙ ዓይነት ትርጉሞች ይኖራሉ። (ሄሬም) የሚለው ቃል አንዳንዴ ለእግዚአብሔር ለሚሰጥ ነገር ተጠቅሞበታል (በሰባዎቹ ሊቃውንት በተተረጎመው ዘለዋ 27:28)። በተለይም ለጥፋት (ዘዳ 7:26፤ ኢያሱ 6:17-18፤ 17:12) ‘በቅዱስ ጦርነት’ ሀሳብ ነበር ጥቅም ላይ የዋለው። እግዚአብሔር ከንግናና እና ኢያሪኮን ተናግሮአቸዋል። ይህም ደግሞ እንደ ‘በኩር ፍሬ’ ይታይ ነበር። በአዲስ ኪዳን ውስጥ አናቴማ (Anathema) የሚለው ቃል ተዛማጅ የሆኑ ሀረጎች በተለያዩ ሳይኖሩት ነገሮች ውስጥ ጥቅም ላይ ውለዋል።

1. ለእግዚአብሔር የሚቀርብ መስዋዕት ወይም ስጦታ (ሉቃ 21:5)
2. ለመግደል የሚደረግ መሀላ (መረጋገም) የሐዋ 23:14
3. መርገም እና መማል ማር 14:71

- 4. ኢየሱስን በሚመለከት የተደረገ ንጽጽር 1ቆሮ 12:3
- 5. ለእግዚአብሔር ፍርድ ወይም ጥፋትን በተመለከተ የተሰጠ ስጦታ (ሮም 9:3፣ 1ቆሮ 16:22፣ ገላ 1:8-9)

▣ “ኢየሱስ ጌታ ነው” ይህ የጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን የእምነት መግለጫ ነው (በሁለቱም በሮሜ 10:9-13 እና ሐዋ. 2:21 ከኢዩኤል 2:33 የተጠቀሰ፤ እንዲሁም ፊሊጵ. 2:11 እይ)። እሱም የኢየሱስን መለኮትነትና መሲሕነት ማረጋገጫ ነው።

▣ “ከመንፈስ ቅዱስ ካልሆነ በቀር” የመንፈስ ቅዱስ ተግባር ዓለምን ስለ ኃጢአት መውቀስና ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ማምጣት ነው (ዮሐንስ 16:8-14)። ማንም የወደቀ ሰው ወደ እግዚአብሔር ወይም ክርስቶስ ሊመለስ አይችልም፤ እስካልተረዳ ድረስ (ዮሐንስ 6:44፣65)። ይህ የሉዓላዊው አምላክ ምስጢር ነው በአምሳሉ የተሠራውን ሰው ሁሉ መውደዱ፤ ኪዳናዊ ኃላፊነቱ የአነሱ ምላሽ መስጠት ቢሆንም (እናም በምላሻቸው መቀጠል) በንስሐ፣ እምነት፣ መታዘዝ፣ አገልግሎትና ጽናት!

1ቆሮንቶስ : 12:4-11

የጸጋም ስጦታ ልዩ ልዩ ነው መንፈስ ግን አንድ ነው፤ አገልግሎትም ልዩ ልዩ ነው ጌታም አንድ ነው፤ አሠራርም ልዩ ልዩ ነው፤ ሁሉን በሁሉ የሚያደርግ እግዚአብሔር ግን አንድ ነው። ግንገር ግን መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለእያንዳንዱ ለጥቅም ይሰጠዋል። ሳለአንዱ ጥበብን መናገር በመንፈስ ይሰጠዋልና፤ ለአንዱም በዚያው መንፈስ እውቀትን መናገር ይሰጠዋል፤ ሳለአንዱም በዚያው መንፈስ እምነት፣ ለአንዱም በአንዱ መንፈስ የመፈወስ ስጦታ፣ ለአንዱም ተአምራትን ማድረግ፤ ሳለአንዱም ትንቢትን መናገር፣ ለአንዱም መናፍቅትን መለየት፣ ለአንዱም በልዩ ዓይነት ልሳን መናገር፣ ለአንዱም በልሳናት የተነገረውን መተርጎም ይሰጠዋል፤ “ይህን ሁሉ ግን ያ አንዱ መንፈስ እንደሚፈቅድ ለእያንዳንዱ ለብቻው እያካፈለ ያደርጋል።

12:4-6	
አከመመቅ፣ አየተመት	“ልዩ ልዩ”
አኪጅት	“የተለያዩ”
አእት	“የተለያዩ ዓይነቶች”
አኢመቅ	“የተለያዩ”

ይህ ቃል ፍቸው (1) ለማከፋፈል ወይም (2) የተለያዩ (ዝክ. 12:4፣5፣6፣)። እዚህ ግልጽ የሆነ ጽሑፋዊ ትይዩ በቁ. 4፣5፣ እና 6 መካከል አለ፤ እሱም የሥላሴን የሥላሴ አካላት ሥጋ አንድ የሚያደርግ (ልዩ ርዕስ 2:10 ላይ ተመልከት)።

12:4-6 “መንፈስ... ጌታ... እግዚአብሔር” የሥላሴ ድርጊት እሱም ለአንድነት አጽንዖት የሚሰጥ፣ በብዝሃነት መካከል፣ ወጥ አለመሆኑን ተገንዝብ። ቤተ-ክርስቲያን ጸጋ ያላቸው ግለሰቦች ስብስብ ነች። አንዳችን ላንዳችን እናስፈልጋለን፤ እያንዳንዱ ጠቃሚ ነው። እያንዳንዱ የአገልግሎት ስጦታ አለው። “ሥላሴ” የሚለው ቃል መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም፤ ጽንሰ-ሐሳቡ ግን ነው። ልዩ ርዕስ፣ ሥላሴ 2:10 ላይ ተመልከት።

12:4 “ስጦታዎች” ይህ የተለየ ቃል ነው፣ ቁ. 1 ላይ ካለው። ይህ የግሪክ ቃል *charisma* ነው። እሱም “*chairo?*” ከሚለው ሥር የሆነ፣ ፍቸውም ደስታ፣ ወይም በደስታ መሞላት (ዝክ. 7:30፣ 13:6፣ 2ቆሮ. 2:3፣ 6:10፣ 7:7፣9፣16 እና ከ*sun* ጋር ድብልቅ በ12:26 እና 13:6)። ከዚህም በርካታ ጽንሰ-ሐሳቦች ይወጣሉ።

1. *chara* – ደስታ፣ ፍስሐ
2. *charis* – የለጋስነት ስጦታ (ዝክ. 16:3፣ 2ቆሮ. 8:4፣6)
 ሀ. ጸጋ (ዝክ. 1:4፣ 15:10)
 ለ. ምስጋና (ዝክ. 15:57)
3. *charizomai*
 ሀ. በልግስና መስጠት
 ለ. ይቅርታ (2ቆሮ. 2:7-10፣ 12:13)
 ሐ. ዕዳን መሰረዝ
4. *charisma* – ነጻ ስጦታ (ሮሜ 5:15፣16፣ 6:23፣ 2ቆሮ. 1:11) ወይም የመለኮታዊ ጸጋ ማዕርግ (ዝክ. 12:4፣9፣28፣30፣31)

እግዚአብሔር ቤተ-ክርስቲያኑን በነጻ ነው የሰጠው። ስጦታዎቹ የክርስቶስን አካል ለመገንባት እና ለማሳደግ ናቸው። በእውነታ እነሱ የክርስቶስ ሥራዎች ናቸው። በእሱ ተከታዮች መካከል የሚከፋፈሉ። አማኞች ተሰጥዎአቸውን የግድ ማስተባበር ይኖርባቸዋል በፍቅርና እርስ በርስ በመተጋገዝ፣ ስለሆነም ቤተ-ክርስቲያን የጠፋውን ዓለም እንድታሸንፍና ደቀ-መዝሙር እንድታደርግ (ማቴ. 28:19-20፣ ሉቃስ 24:47፣ ሐዋ. 1:8)።

12:5 “አገልግሎቶች” ይህ የግሪክ ቃል *diakonos* ነው። በአዲስ ኪዳን በርካታ አጠቃቀሞች አሉት።

1. *diakonos*
 ሀ. አገልጋይ (ማቴ. 20:28፣ 22:13፣ 23:11፣ ዮሐንስ 2:5)
 ለ. አገልጋይ/ሰባኪ (ዝክ. 3:5፣ 2ቆሮ. 3:6፣ 6:4፣ 11:15[ሁለቱ]፣23)
2. *diakoneō*
 ሀ. ማገልገል (1ጴጥ. 4:11)
 ለ. ዲያቆን (ሮሜ. 16:1፣ 1ጢሞ. 3:8፣10፣13፣ ፊሊጵ. 1:1ን ተገንዝብ)
 ሐ. አስተዳደር (ሐዋ. 6:2፣ 2ቆሮ. 3:3፣ 8:19፣20)
3. *diakonia*
 ሀ. ርዳታ መስጠት (ሐዋ. 6:1፣ 2ቆሮ. 8:4፣ 9:1፣12፣13)
 ለ. ለወንጌል አገልግሎት (ዝክ. 12:5፣ 16:15፣ 2ቆሮ. 4:1፣ 5:8፣ 6:3፣ 11:8)

ሐ. ከእግዚአብሔር የሆነ መገለጥ (2ቆሮ. 3:7፣8፣9)

ቁልፉ ሐሳብ የሚሆነው ሌሎችን ማገልገልና መርዳት ነው። በተቸገሩ ጊዜ (ማለትም፣ በመንፈሳዊም ሆነ በሥጋዊ)። እግዚአብሔር የእሱን ቤተ-ክርስቲያን የሰጠው እንደታገለግል ነው— ራሳቸውን እንዲያገለግሉ እና የጠፋውንና የተቸገረውን ዓለም እንዲያገለግሉ።

12:6

አአመመቅ “ውጤቶች... ሥራዎች”
 አኪጀት “ተግባራት... ሥራዎች”
 አየተመት “ድርጊቶች... ማከናወን”
 አአት “ችሎታዎች... ችሎታ”
 አአመቅ “ተግባር... ሥራ”

ይህ *energ'és* በሚለው ቃል ጨዋታ ነው። ከእሱም የእንግሊዝኛውን ቃል *energy* (ኃይል)ን ያገኘንበት። የእሱ መሠረታዊ ፍች ተግባርን በብቃት ማከናወን ነው። ይህ ዓረፍተ-ነገር ስም እና ገጣሚ አንቀጽ (ግሥ) አለው (የአሁን የድርጊት)። ጳውሎስ ይህንን ቃል በቆሮንቶስ መልእክቶቹ ዘወትር ይጠቀማል።

1. *energ'és*፣ *energeia*፣ *energeō*፣ *energ'ēma*፣ 1ቆሮ. 4:12፣ 9:6፣ 12:6፣10፣11፣ 16:9፣10፣ 2ቆሮ. 1:6፣ 4:12
2. *ergon* እና *sunergeō*፣ 1ቆሮ. 3:13፣14፣15፣ 9:1፣ 15:58፣ 16:10፣ 2ቆሮ. 6:1፣ 9:8፣ 11:15

የእግዚአብሔር ሥራ ውጤታማ ሥራ ነው። እሱም ዓላማውን ይቀዳጃል። አማኞች የተጠሩት ለንቁ አገልግሎት ነው። ነገር ግን ኃይሉ እና ውጤታማነቱ የእግዚአብሔር ነው።

12:7

አአመመቅ “ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለእያንዳንዱ ለጥቅም ይሰጠዋል”
 አኪጀት “ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለእያንዳንዱ የሚሰጠው ለሁሎችም ጥቅም ነው”
 አየተመት “ለእያንዳንዱ መንፈስ ቅዱስን መግለጥ ለጥቅም ይሰጠዋል”
 አአት “የመንፈስ ቅዱስ መገኘት በሆነ መንገድ በእያንዳንዱ ሰው ይታያል ለሁሎችም ጥቅም”
 አአመቅ “ለእያንዳንዱ መንፈስን በተለየ መልኩ መግለጥ ይሰጠዋል ለአጠቃላይ ጥቅም እንዲሆን”

ይህ እውነት በጣም ጠቃሚ ነው። ለቤተ-ክርስቲያን ሕይወትና አገልግሎት።

1. እያንዳንዱ አማኝ በነጻ የተሰጠ የጸጋ ስጦታ አለው። በመንፈስ ቅዱስ የተሰጠው፣ ለደኅንነት አገልግሎት።
 ሀ. እያንዳንዱ አማኝ ጠቃሚ ነው።
 ለ. እያንዳንዱ አማኝ ባለ ተሰጥቶ ነው
2. የእግዚአብሔር ስጦታ ዓላማው የግለሰብን ደረጃ ማላቅ አይደለም፤ ለሞላው አካል ጤንነት እና እድገት እንጂ። አንዳችን ለአንዳችን እናስፈልጋለን!

ይህ እውነት በብርቱ ያስፈልጋል፤ ለተከፋፈላቸው፣ ትምክህተኛ፣ በራስ ለሚተማመኑት ለቆሮንቶስ አማኞች (እና ለሁሉም ዘመናት)። “ለጥቅም” ወይም “ጠቀሜታ” (*sumpheron*፣ ዝኪ. 6:12፣ 7:35፣ 10:33፣ 2ቆሮ. 8:10) ለአካሉ ነው። ለግለሰብ ሳይሆን። አማኞች ግላዊ ኃላፊነትን መውሰድ ይኖርባቸዋል የመንፈስ ቅዱስን አንድነት ለመጠበቅ፣ በሰላም ማሰሪያ (ኤፌ. 4:2-3)። ይህም ከምዕራባዊ ግለሰባዊነት ሥር-ነቀል በሆነ መልኩ የተለየ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ክርስትና የተጠቃለለ ነው

ሀ. የጳውሎስና የጴጥሮስ ዘይቤዎች

1. አካል
2. መስክ
3. ሕንጻ

ለ. “ቅዱስ” የሚለው ቃል ዘወትር የብዙ ነው (ከፊሊጵ. 4:21 በቀር፣ እዛም ቢሆን አጠቃሎሽ ነው)

ሐ. የማርቲን ሉተር የተሐድሶ አጽንዖትም፣ “የአማኝ የክህነት ሥርዓት” እውነተኛ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም። እሱ የአማኞች የክህነት ሥርዓት ነው (ዘጸ. 19:6፣ 1ጴጥ. 2:5፣9፣ ራዕ. 1:6)።

መ. እያንዳንዱ አማኝ ለጋራ ጥቅም ተሰጥቶ አለው (1ቆሮ. 12:7)

ሠ. በአንድነት ብቻ ነው የእግዚአብሔር ሕዝብ ውጤታማ የሚሆነው። አገልግሎት በአንድነት ነው (ኤፌ. 4:11-12)።

12:8

አአመመቅ፣ አኪጀት “የጥበብ ቃል... የእውቀት ቃል”
 አየተመት “ጥበብን መግለጥ... እውቀትን መግለጥ”
 አአት “ጥበብን የተሞላ መልእክት... እውቀትን የተሞላ መልእክት”
 አአመቅ “ጥበብን አብራርቶ የመግለጽ ጸጋ... እውቀትን አብራርቶ የመግለጽ ጸጋ”

ሁለት የተለያዩ የግሪክ ቃላት አሉ። “ጥበብ” (ማለትም፣ *sophia*) እና “እውቀት” (ማለትም፣ *gnōsis*)። እነሱ በዕብራይስጡ “ጥበብ” እና “እውቀት” መካከል ያለውን ልዩነት ያንጸባርቃሉ። የመጀመሪያው ተግባራዊ ነው ሁለተኛው ደግሞ ባመዘኙ ትምህርታዊ ነው። የመጀመሪያው ክርስቲያናዊ ሕይወት ከመኖር ጋር ይዛመዳል፤ ሁለተኛው ደግሞ ለክርስቲያን ዶክትሪን ተገቢ ማብራሪያ።

12:9 “እምነት” ይህ የመዳንን እምነት የሚያመላክት አይደለም እንደ ማርቆስ 1:15፣ ዮሐንስ 1:12፣ ምክንያቱም ስጦታዎቹ ለአማኞች ብቻ ስለሚሰጡ፣ ነገር ግን በተአምር ለሚሠራ እምነት፣ እሱም ከ13:2 ላይ ግልጽ የሆነ (ማቴ.17:20፣ 21:21)።

☐ “ፈውስ” ይህ ቃል (*iaoma*) የብዙ ነው (2ቆሮ. 12:7-9፣28፣30)፣ እሱም በጥሬው “የፈውስ ስጦታ”። ፈውስ ከመንፈስ ቅዱስ የሆነ ስጦታ ነው። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እንዲሁም የ“ሽማግሌዎች” አገልግሎት በያዕቆብ 5:14። አካላዊ ፈውስ የእግዚአብሔር ፍቅርና ክብካቤ ማስረጃ

ነበር/ነው፤ እንዲሁም የመንፈሳዊ ፈውስ ምልክት (ማለትም፤ የኃጢአት ይቅርታ፤ ደኅንነት)። ለአይሁድ በኃጢአትና በሕመም፤ በጽድቅ እና በጤንነት መካከል ግንኙነት ነበር (ዘዳግም 27-28)። ሆኖም፤ ኢየሱስና መዝሙር 73 ጉዳዩን ያብራሩታል፤ የሐንሰ 9 እንዳደረገው ሁሉ። ምሥጢር የሚሆነው አንዳንዶች ሲፈወሱ ሌሎች ለምን እንደማይፈወሱ ነው። የአንዱ እምነት ቁልፍ አስተዋጽኦ ሊሆን አይችልም፤ የእግዚአብሔር ፍቃድ እንጂ። እሱም ምን ያህል እምነት እንደምናደርግ ፈጽሞ አይደለም፤ የእምነታችን ቁም-ነገር እንጂ (የሰናፍጭ ቅንጣት የሚያህል እምነት ተራሮችን ታንቀሳቅሳለች፤ ማቴ. 17:20)።

እግዚአብሔር ስለ ፈውሱ፤ ፈዋሾቹ፤ እና ቤተ-ክርስቲያንን ስለሚንከባከብ ይመስገን!

12:10 “ተአምራትን ማድረግ” ይህ የሚመስለው ከቁ. 9ሀ ጋር ትይዩ ነው (ማለትም፤ ተአምር-ሠሪ እምነት)። ዝርዝሩ ይህ ቢሆንም፤ ሙሉ ለሙሉ ተመሳሳይ ሊሆን አይችልም። ቁርጥ ያለው ልዩነት አይለይም።

▣ “ትንቢት” ይህን ቃል ለመረዳት ቢያንስ ሁለት መንገዶች አሉ፡ (1) በቆሮንቶስ መልእክቶች ይህ የሚያመለክተው ወንጌልን ማካፈል ወይም ማወጅ ነው (ዝክ. 14:1)፤ (2) የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ነቢያትን ጠቅሷል (ዝክ. 11:27-28፤ 13:1፤ 15:32፤ 21:10፤ ነቢያቶችንም ጭምር፤ 21:9)።

በዚህ ቃል ያለው ችግር፤ የአዲስ ኪዳን የትንቢት ስጦታ ከብኪ ነቢያት ጋር እንዴት ይዛመዳል? የሚል ነው። በብኪ ነቢያት የቃሉ ጸሐፊዎች ነበሩ። በአዲስ ኪዳን ይህ ተግባር የተሰጠው ለዋነኞቹ አስራ ሁለት ሐዋርያትና ለረዳቶቻቸው ነበር። “ሐዋርያት” የሚለው ቃል ቀጣይነት እንዳለው ስጦታ የሚዘልቅ ነው (ኤፌ. 4:11)፤ ነገር ግን በተለወጠ ተግባር ከአስራ ሁለቱ ሞት በኋላ፤ በነቢያት ኃላፊነት ቀጥሏል። ተመስጦ አቆሟል፤ ሌላ ተጨማሪ ተመስጧዊ ቅዱስ ቃሉ የለም (ይሁዳ ቁ. 20)። የአዲስ ኪዳን ነቢያት ቀዳሚ ተግባር ወንጌልን ማወጅ ነው፤ ግን ደግሞ የተለየ ተግባር፤ ምናልባትም የአኪን እውነቶች ከወቅቱ ሁኔታዎችና ፍላጎቶች አኳያ ለመተግበር። ልዩ ርዕስ፡ የአዲስ ኪዳን ትንቢት 14:1 ላይ ተመልከት።

(ዝክ. 18:19)።

ልዩ ርዕስ፡ መተንቢያ

1. መግቢያ

ሀ. የመክፈቻ መግለጫዎች

1. አማኙ ማኅበረሰብ እንዴት አድርጎ ትንቢትን እንደሚተረጉም ስምምነት የለውም። ሌሎቹ ሐቆች ቀጥተኛ በሆነ አቋም ላይ ለዘመናት ሁሉ የተመሠረቱ ሲሆኑ፤ ይሄኛው ግን አይደለም።

2. በርካታ በሚገባ የተገለጹ የብኪ ትንቢት ደረጃዎች አሉ

ሀ. ቅድመ- ዘውዳዊ (ሞናርኪያዊ)

(1) ነቢያት ተብለው የሚጠሩ ግለሰቦች

(ሀ) አብርሃም — ዘፍ. 20:7

(ለ) ሙሴ — ዘኁ. 12:6-8፤ ዘዳ. 18:15፤ 34:10

(ሐ) አሮን - ዘጸ. 7:1 (የሙሴ ቃል አቀባይ)

(መ) ማርያም - ዘጸ. 15:20

(ሠ) ሜዳድና ኤልዳድ - ዘኁ. 11:24-30

(ረ) ዲቦራ - መሳ. 4:4

(ሰ) ስሙ ያልተጠቀሰ - መሳ. 6:7-10

(ሸ) ሳሙኤል - 1 ሳሙ. 3:20

(2) ለነቢያት እንደ ምድብ ማጣቀሻ - ዘዳ. 13:1-5፤ 18:20-22

(3) ትንቢታዊ ምድብ ወይም ተጻዳኞች - 1 ሳሙ. 10:5-13፤ 19:20፤ 1 ነገሥ. 20:35፤41፤ 22:6፤10-13፤ 11 ነገሥ. 2:3፤7፤ 4:1፤38፤ 5:22፤ 6:1፤ ወዘተ.

(4) መሲሕ ነቢይ ይባላል - ዘዳ. 18:15-18

ለ. ያልተጻፈ ዘውዳዊ (ሞናርኪያዊ) (እነሱም ንጉሥን ያመለክታሉ)

(1) ጋድ — 1ኛ ሳሙ. 22:5; 11 Sam. 24:11; 1 Chr. 29:29

(2) ናታን - 11 ሳሙ. 7:2፤ 12:25፤ 1 ነገሥ. 1:22

(3) አሂጃ - 1 ነገሥ. 11:29

(4) ጄሁ - 1 ነገሥ. 16:1፤7፤12

(5) ስሙ ያልተጠቀሰ - 1 ነገሥ. 18:4፤13፤ 20:13፤22

(6) ኤልያስ - 1 ነገሥ. 18-11 ነገሥ. 2

(7) ሚልክያስ - 1 ነገሥ. 22

(8) ኤልሳ - 11 ነገሥ. 2:8፤13

ሐ. የጥንታዊ ጽሑፍ ነቢያት (እነሱም ሕዝቡን እንዲሁም ንጉሥን ያመለክታሉ)፡ ከኢሳይያስ እስከ ሚልኪያስ (ከዳንኤል በቀር)

ለ. መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃላት

1. ሮህ = “ነቢይ”፤ 1ኛ ሳሙ. 9:9። ይህ ማጣቀሻ ራሱ የሚያሳየው ፍቢ የሚለውን ቃል ትርጉም ነው። ሮህ ከአጠቃላይ ቃል “ማየት” ከሚለው ነው። ይህ ሰው የእግዚአብሔርን መንገዶችን ዕቅዶች የተረዳ ሲሆን፤ በአንድ ጉዳይ ላይ የእግዚአብሔርን ፍቃድ ለማወቅ

የሚያማክሩት ነው።

2. ሆዜህ = “ነቢይ፣” 2ኛ ሳሙ. 24:11፤ እሱም በመሠረቱ ከሮህ ጋር ተመሳሳይ ነው። እሱ ከማይዘወተረው ቃል ከ“ማየት” ነው። የቦዝ አንቀጽ ዓይነቱ ብዙውን ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውለው ነቢያትን ለማመላከት ነው (ማለትም፣ “ተመልከቱ”)።
3. ናቢ = “ነቢይ፣” ከአካድያን ግሥ ከናቡ ጋር ይያያዛል = “መጥራት” እና ዓረባዊ ናባ = “ማወጅ።” ይህ በብሉይ ኪዳን ነቢይን ለመግለጽ በእጅጉን የተለመደ ቃል ነው። እሱም ከ300 ጊዜ በላይ ጥቅም ላይ ውሏል። ትክክለኛው ሥርወ-ቃል አይወቅም፣ ግን “መጥራት” በአሁኑ ጊዜ የተሻለው አማራጭ ይሆናል። የተሻለው መረዳት ሊመጣ የሚችለው ያህዌ፣ ሙሴ ከፈሪዎን ጋር ያለው ግንኙነት በአሮን በኩል ማድረጉን የገለጸበት ነው (ዘጸ. 4:10-16፤ 7:1፤ ዘዳ. 5:5። ነቢይ ማለት ከእግዚአብሔር አኳያ ለሕዝቡ የሚናገር ነው (አሞጽ 3:8፤ ኤር. 1:7፤ 17፤ ሕዝ. 3:4።))
4. ሦስቱም ቃላቶች ሁሉ በነቢያት ምድብ ጥቅም ላይ የዋሉት በ1ኛ ዜና. 29:29፤ ሳሙኤል - ሮህ፤ ናታን - ናቢ እና ጋድ - ሆዜህ ላይ ነው።
5. ሐረግ፣ ኢሻ - ኤሎሂም፣ “የእግዚአብሔር ሰው፣” ደግሞ ሰፋ ያለ መለያ ነው፣ ለእግዚአብሔር ለሚናገር። እሱም 76 ጊዜ ያህል በብዙ ጥቅም ላይ ውሏል፤ “ነቢይ” በሚል ስሜት።
6. “ነቢይ” የሚለው ቃል መነሻው ግሪክ ነው። እሱም የመጣው ከ፡ (1) ቅድመ = “በፊት” ወይም “ለ” እና (2) ፊሚ = “መናገር” ነው።

II. የትንቢት መግለጫ

- ሀ. “ትንቢት” የሚለው ቃል ሰፋ ያለ የዕብራይስጥ የፍቺ መስክ አለው፣ ከእንግሊዝኛ ይልቅ። ከኢያሱ እስከ መጽሐፈ ነገሥት (ሩትን) ሳይጨምር ያሉት የታሪክ መጻሕፍት፣ በአይሁድ የሚለዩት እንደ “ቀደምት ነቢያት” ነው። ሁለቱም፣ አብርሃም (ዘፍ. 20:7፤ መዝ. 105:5) እና ሙሴ (ዘዳ. 18:18) እንደ ነቢያት ይቆጠራሉ (ማርያም ጭምር፣ ዘጸ. 15:20)። ስለዚህ፣ ግምታዊ ከሆነ የእንግሊዝኛ መግለጫ ተጠበቁ!
- ለ. “ትንቢታዊነት በሕጋዊ መንገድ ሊገለጥ የሚችለው እንደ ታሪክን መረዳት ነው፣ እሱም ትርጉምን ከመለኮታዊ አግባብ፣ መለኮታዊ ዓላማ፣ መለኮታዊ ተሳትፎ አኳያ ከሚቀበለው፣” የተርጓሚዎች የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገብ ቃላት፣ ቅጽ 3፣ 896።
- ሐ. “ነቢይ፣ ፈለስፋም ሆነ ስልታዊ የሥነ-መለኮት ሰው አይደለም፣ ነገር ግን በኪዳን መሐል ሆኖ የእግዚአብሔርን ቃል ወደ ሕዝቡ የሚያመጣ ሲሆን፣ መጨረሻውን መልክ በማስያስ አሁን ያሉበትን ለማደስ፣ “ነቢያትና ትንቢት፣” ኢንሳይክሎፔዲያ ጁዳይካ ቅጽ 13 ገጽ 1152።

III. የትንቢት ዓላማ

- ሀ. ትንቢት፣ እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚናገርበት መንገድ ነው፣ አሁን ላሉበት መቼት ምሪት የሚሰጥበት ነው፣ እንዲሁም ሕይወታቸውና የዓለም ሁኔታዎች በእሱ ቁጥጥር ሥር መሆናቸውን ተስፋ እንዲያደርጉ። የእነሱ መልዕክቶች በመሠረቱ የተደራጁ ናቸው። ማለትም፣ ለመገሰጽ፣ ለማበረታታት፣ እምነትን ለመፍጠር እና ለንስሐ፣ እናም የእግዚአብሔርን ሕዝብ ያስገነዝባል፣ ስለ ራሱም ሆነ ስለ እቅዱ። እነሱም የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይይዛሉ፣ ወደ እግዚአብሔር ኪዳናት ጽኑ ዕምነት። እዚህ ላይ የግድ መጨመር የሚኖርበት፣ እሱ ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው የእግዚአብሔርን የቃል አቀባይ ምርጫ ለመግለጽ ነው (ዘዳ.13:1-3፤ 18:20-22)። ይህ፣ በድምዳሜ የሚወሰደው፣ መሲሔን ለማመላከት ነው።
- ለ. ዘወትር፣ ነቢይ የሱን ዘመን ታሪካዊ ወይም ሥነመለኮታዊ ኪሳራዎችን ይወስዳል፣ እናም ይህንን ወደ ፍጻሜያዊ የሆነ መቼት ይቀይሳል። ይህ የታሪክ የመጨረሻው ሰዓት የሆነ እይታ በእስራኤል የተለየ ነው፣ እናም የእሱ የመለኮታዊ ምርጫ እና የኪዳን ተስፋዎች እሳቤ የተለዩ ናቸው።
- ሐ. የነቢያት ሹመት ለማመዛዘን የፈለገ የሚመስለው (ኤር. 18:18) እና የሊቀ ካህናቱን ሹመት ሥልጣን መያዝ የእግዚአብሔርን ፍቃድ እንደማወቁ መንገድ አድርጎ መውሰድን ነው። አራምና ቱሚም ከእግዚአብሔር ቃል አቀባይ የመጣውን ወደ ቃል መልዕክት ያደገ ነው። የነቢያት ሹመት ከሚልክያስ በኋላ በእስራኤል ያከተመለከት ይመስላል። እሱም ከ400 ዓመት ቆይታ በኋላ እስከ መጥምቁ የሐንስ ድረስ አልተከሰተም። የአዲስ ኪዳን “የትንቢት” ስጦታ ከብሉይ ኪዳን ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ርግጠኝነት የለውም። የአዲስ ኪዳን ነቢያት (ሐዋ.11:27-28፤ 13:1፤ 14:29፤32፤37፤ 15:32፤ 1 ቆሮ. 12:10፤28-29፤ ኤፌ. 4:11) አዲስ ራዕይ ወይም ቃል ገላጮች አይደሉም፣ ነገር ግን በኪዳኑ ሁኔታዎች የእግዚአብሔርን ፍቃድ የሚነግሩ የሚተነብዩ ናቸው።
- መ. ትንቢት በባሕርይ ያልተጠቃለለ ወይም ቀደም ብሎ የሚታወቅ አይደለም። ትንቢያ የእሱን ሹመት እና መልእክት የማረጋገጫ መንገድ ነው፣ ነገር ግን እሱ የግድ መመዘገብ ያለበት “የመሲሐዊ ትንቢት 2% ያነሰ ነው። ከ5% በታች በተለይ የሚገልጸው የአዲሱን ኪዳን ዘመን ነው። ከ10% ያነሰ ወደፊት የሚመጡትን ሁኔታዎች በተመለከተ ነው።” (ፊ እና ስቱዋርት፣ መጽሐፍ ቅዱስ ከገሙሉ ጠቀሜታው እንዴት እንደሚነበብ፣ ገጽ 166)።
- ሠ. ነቢያት እግዚአብሔርን ለሕዝቡ ሲወክሉ፣ ካህናት ደግሞ ሕዝቡን በእግዚአብሔር ፊት ይወክላሉ። ይህ አጠቃላይ መግለጫ ነው። የተለየነት ያላቸው ይኖራሉ፣ እንደ ዕንባቆም፣ ጥያቄውን ለእግዚአብሔር እንደሚያቀርበው ዓይነት።
- ረ. ነቢያትን ያለመረዳት አንደኛው ምክንያት፣ መጽሐፍቻቸው እንዴት እንደተዋቀሩ አለማወቃቸውን ነው። ታሪክ ቅደም ተከተላዊ አይደሉም። ጭብጣዊ ይመስላሉ፣ ነገር ግን ዘወትር ማንም በሚጠብቀው መንገድ አይደለም። ዘወትር ግልጽ የሆነ ታሪካዊ መቼት፣ የጊዜ ቅንብብ ወይም ከመናፍስተኞች ጋር ግልጽ የሆነ ምድብ የለውም። እነዚህ መጻሕፍት አስቸጋሪዎች ናቸው (1) በአንድ ጊዜ ቅምጥ ለማንበብ፤ (2) በየርዕሱ ለመፈረጅ፣ እና (3) በእያንዳንዱ ትንቢያ ላይ ማዕከላዊውን እውነት ወይም ሥልጣናዊ ሐሳብ ለማስረገጥ።

IV. የትንቢት ባሕርያት

- ሀ. በብሉይ ኪዳን የ “ነቢይ” እና “ትንቢት” ጽንሰ-ሐሳብ እያደገ የመጣ ይመስላል። በጥንታዊ እስራኤል የነቢያት ኅብረት እየተጠናከረ መጥቶ ነበር፣ እሱም ይመራ ይነበረው እንደ ኤልያስና ኤልሳ በመሳሰሉ ተጽዕኖ በሚያሳድሩ መሪዎች ነበር። አንዳንድ ጊዜ፣ “የነቢያት

ልጆች” የሚለው ሐረግ ጥቅም ላይ ይውል ነበር ይህንን ቡድን ለመለየት (2ኛ ነገሥት 2)። ነቢያት ባሕርያቸው ይመደቡበት የነበረው መልክ ተመስጧዊነት ነው (1ኛ ሳሙ. 10:10-13፤ 19:18-24)።

ለ. ሆኖም፣ ይህ ጊዜ በፍጥነት ወደ ግለሰብ ነቢያት ተሸጋገሩ። እነዚያ የነበሩት ነቢያት (እውነተኛችም ሆነ ሐሰተኛች) በንጉሥ የሚታወቁት፣ እናም በቤተ-መንግሥት ይኖሩ ነበር (ጋድ፣ ናታን)። ደግሞም ነጻ የሆኑም ነበሩ። አንዳንድ ጊዜም ከእስራኤል ማኅበረሰብ አቋም ጋር ጨርሶ የማይገናኙ ነበሩ (አሞጽ)። እነሱም ወንድና ሴት ነበሩ (2ኛ ነገሥ. 22:14።)

ሐ. ነቢይ ዘወትር መጻፈውን የሚተነብይ ነው፣ በሰዎች ፈጣን ምላሽ ላይ የተንተራሰ። የነቢያት ተግባር ዘወትር የነበረው እግዚአብሔር ለፍጡሩ ያለው የማይታጠፍ ሁለንተናዊ እቅድ ሲሆን፣ እሱም በሰዎች ምላሽ አይሰተጓጎልም። ይህ ሁለንተናዊ ፍጻሜ-ተኮር እቅድ በጥንታዊ ቅርብ ምስራቅ ነቢያት ዘንድ የተለየ ነበር። ትንቢያና የኪዳን ትክክለኛነት ምንታዊ አትኩሮቶች ነበሩ፣ የትንቢታዊ መልዕክቱ (ዝክ. ፊ እና ስቱዋርት፣ ገጽ 150)። ይህ የሚያመለክተው ነቢያት በቅድሚያ ጎብረታዊ ላይ ነው የሚያተኩሩት። እነሱ ዘወትር፣ በአጠቃላይ ሳይሆን፣ ሕዝቡን የሚመለከቱ ናቸው።

መ. አብዛኛው ትንቢታዊ ነገር በቃል የሚቀርብ ነው። ኋላ ላይ ነው የተጠናቀረው፣ በጭብጥ፣ በታሪክ ቅደም ተከተል፣ ወይም በሌሎቹ የቅርብ ምስራቅ የሥነ-ጽሑፍ ፈርጆች ነበር። አሁን ግን አናገኘውም። እሱ ሥነ-ቃል ስለሆነ፣ እንደ ስድ ንባብ ጽሑፍ ያለ መዋቅር የለውም። ይህም መጻሕፍቱን በቀጥታ ለማንበብ አዳጋች ያደርገዋል። እንዲሁም ያለ ልዩ ታሪካዊ መቼት ለመረዳት አስቸጋሪ ያደርገዋል።

ሠ. ነቢያት መልእክቶቻቸውን ለማስተላለፍ የተለያዩ ፈርጆችን ይጠቀማሉ።

1. የፍርድ ቤት ትዕይንት - እግዚአብሔር የራሱን ሕዝብ ወደ ፍርድ ቤት ይወስዳል፣ ብዙ ጊዜ የፍቺ ጉዳይ፣ እሱም ያህዌ ሚስቱን አልቀበልም ሲል (እስራኤል) ታማኝ ሆና ስላልተገኘች (ሆሴዕ 4፤ ሚክያስ 6)።
2. የልቅሶ ሙሾ - ልዩ የሆነው የዚህ ዓይነት መልዕክት መለኪያና ባሕርይ “ወዮ” ልዩ መልክ ይሰጠዋል (ኢሳይያስ 5፤ ዕንባቆም 2)።
3. የኪዳናዊ ባርኮት መግለጫ - የኪዳኑ ሁኔታዊ ተፈጥሮ አጽንዖት ተሰጥቶታል እንዲሁም የሚያስከትለው ውጤት፣ በአዎንታዊም ሆነ በአሉታዊ፣ ለቀጣዩ ጊዜ ይወጣል (ዘዳግም 27-28)።

V. ትንቢትን ለመተርጎም ረጂ መመሪያዎች

ሀ. የዋነኛውን ነቢይ (አዘጋጅ) ሐሳብ ፈልግ የእያንዳንዱን ትንቢት ጽሑፋዊ ይዘት ታሪካዊ መቼት በመመዘንብ። እሱም ዘወትር የሚያካትተው አስራኤል ሙሴያዊውን ኪዳን በዚህ መንገድ መስበሩን ነው።

ለ. ሁሉንም ትንቢት አንበባህ ተርጉም። ከፋዩን ብቻ አይደለም፤ እሱን እንደ ይዘት መድብ። እሱም ከአካባቢዎች ትንቢት ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ተመልከት። የሞላውን መጽሐፍ ማውጫ ለማውጣት ሞክሩ።

ሐ. የአንቀጹን ጥሬ ትርጉም እየተመለከትክ ሂድ። ከራሱ ከጽሑፉ ውስጥ ተምሳሌታዊ አጠቃቀም እስከሚያሳይህ ድረስ፤ ከዚያም ተምሳሌታዊ ቋንቋውን በጽሑፍ አስፍረው።

መ. በታሪካዊ መቼት እና በትይዩአዊ አንቀጾች አመለካኝነት ተምሳሌታዊ ድርጊቶችን ተንትን። እነዚህ ጥንታዊ የቅርብ ምስራቅ ሥነ ጽሑፎች ዘመናዊ የምዕራባውያን ሥነ-ጽሑፍ እንዳልሆኑ ግን አስታውሱ።

ሠ. ትንቢቶችን በጥንቃቄ አስፍር

1. እነሱ የደራሲውን ጊዜ ብቻ በተናጠል የሚያዩ ናቸውን?
2. እነሱ በእስራኤል ታሪክ ኋላ ላይ ተፈጻሚ ሆነዋልን?
3. እነሱ የቀጣይ ሁነት ናቸውን?
4. እነሱ ተጓዳኝ የሆነ ፍጻሜ እና የወደፊት ፍጻሜ ይኖራቸዋልን?
5. ለጥያቄዎችህ ምሪት ይሆን ዘንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎችን ተከተል። ዘመናዊዎቹን ጸሐፊዎች ትተህ።

ረ. ልዩ ትኩረቶች

1. ትንቢያው ሁኔታዊ ምላሽ የሚያስፈልገው ነውን?
2. ትንቢቱ ለማን እንደሆነ በእርግጠኝነት ታውቋልን (ለምን)?
3. በሁለቱም በመጽሐፍ ቅዱሳዊ እና/ወይም በታሪካዊነት አኳያ ድርብ ፍጻሜ የመኖር አጋጣሚ አለውን?
4. የአዲስ ኪዳን ጸሐፍት በተመስጦ ሆነው መሲሔን በብዙ በብዙ ስፍራ ለማየት ችለዋል፤ እሱም ለእኛ ግልጽ ያልሆነልን። እነሱም ምድቦችን ወይም የቃላት አግባቦችን የተጠቀሙ ይመስላል። እኛ ተመስጧዊ እስካልሆንን ድረስ ይህንን አግባብ ለእነሱ ብንተወው የተሻለ ነው።

VI. ረጂ መጻሕፍት

ሀ. ለመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት መመሪያ በካርል ኢ. አሜንዲንግ እና ደብሊዩ. ዋርድ ባስኩ

ለ. መጽሐፍ ቅዱስ ከነሙሱ ጠቀሜታው እንዴት እንደሚነበብ በጎርዶን ፊ እና ዳግላስ ስቱዋርት

ሐ. ነቢያት የእኔ አገልጋዮች በኤድዋርድ ጄ. ያንግ

መ. ፕላውሼርስ እና ፕሩኒንግሁክስ፡ የመጽሐፍ ቅዱስን ትንቢት ቋንቋ እና የፍጻሜን (አፖካሊ ፕቲክ) ዳግመኛ መመሪያ መር. ቢዲ. ብሬንት ሳንዲ

ሠ. አዲሱ ዓለም አቀፍ የብሉይ ኪዳን ሥነ-መለኮትና ትርጓሜ መዝገብ ቃላት፣ ቅጽ 4 ገጽ 1067-1078

አለመመቅ
አኪጀት
አየተመት
አእት
አኢመቅ

“መናፍሰትን መለየት”
“መናፍሰትን መለየት”
“መናፍሰትን መለየት”
“ከመንፈስ ቅዱስ የተገኘውን ስጦታ እና ከእሱ ባልሆነው መካከል ልዩነቱን የመናገር ችሎታ”
“መናፍሰትን የመለየት ኃይል”

ለሰው ልጅ ባለ ስጦታነት ሦስት ምንጮች አሉ፡ (1) በተፈጥሮ (ማለትም፣ የተፈጥሮ ተስጥዖዎች)፤ (2) በመንፈስ ቅዱስ፤ እና (3) በሰይጣን። ይህ ስጦታ ከእነዚህ ምንጮች መካከል መሆኑን የመለየት ችሎታ ነው (1ጢሞ. 4፡1፤ 1ዮሐንስ 4፡1-3)።

▣ **“የተለያዩ ዓይነት ልሳናት”** ይህ የግሪክ ቃል ለ“ልሳን” ነው (ማለትም፣ *glossa*)። እሱም በብዙ ጥቅም ላይ የዋለው ለ“ሕዝብ” እንደ ተመሳሳይ ነው። በግሪክ እሱ ጥቅም ላይ የሚውለው የሕዝብን ቋንቋ ለመናገር ነው። ይህም አንድምታው የታወቀ የሰው ቋንቋ ፍችን የያዘ ነው። ሆኖም፣ የተርጓሚ አስፈላጊነት፣ እሱም ደግሞ መንፈሳዊ ስጦታ የሆነ፣ በአስተርጓሚ ምትክ፣ በጳውሎስ የምዕራፍ 14 ሙሉ ማብራሪያ የተመለከተ፣ አንዱን እንዲያስብ ሊመራው ይችላል። ይህ በቆሮንቶስ የነበረ የደስታ ድምጽ እንደሆነ።

በቆሮንቶስ የነበሩት “ልሳናት” በትክክል እንዴት አድርገው በጳጳስቆስጤ ሐዋርያት ሥራ ላይ ከተመዘገቡት ጋር እንደሚዛመዱ ርግጠኛ አይደለም። ሐዋ. 2 ላይ ያለው ተአምር የጆሮ ነው (ዝክ. 2፡6፤8፡11)፣ የልሳን ሳይሆን። በሐዋርያት ሥራ የሆኑት ልሳናት ወንጌልን በቀጥታ ለማስተላለፍ ውለዋል። በስፍራው ለነበሩት ከውጭ ለመጡት አይሁድ። እሱም ደግሞ የእግዚአብሔርን መገኘት፣ ኃይል፣ እና ፍቃድ ለመገንዘብ ረድቷል። ሌሎች ወገኖችንም በማካተት፣ እንደ ሳምራውያን (ሐዋ. 8) እና ቆርኔሌዎስ፣ የሮሜ ሠራዊት አለቃ (ሐዋ. 10)። በሐዋርያት ሥራ የነበሩት ልሳናት ለሚያምኑት አይሁድ ምልክት ነበሩ፣ ይኼውም፣ አሕዛብም እንዲካተቱ እግዚአብሔር በር እንደከፈተላቸው (ዝክ. 15፡8)። በሐዋርያት ሥራ ምንም አስተርጓሚ አለመኖሩን ተገንዝብ!

በቆሮንቶስ የነበሩት ልሳናት ከግሪክ ሃይማኖቶች የደስታ ንግግር ጋር ተመሳሳይ ናቸው (ምሳሌ፣ ዴልሬ)። የቆሮንቶስ ልሳናት ባጠቃላይ አላግባብ ጥቅም ላይ ውለዋል ወይም ከመጠን በላይ ተከባብረዋል (ዝክ. 13፡1 እና 14፡1-33)።

ልሳናት አንድ አማኝ ግለሰብ ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረውን የቅርብ ጎብኚት ማሳያ መንገድ ነው፣ ግን ሳይስተውለው። እሱም የተረጋገጠ ስጦታ ነው (ዝክ. 14፡39)፣ ነገር ግን እሱ ለሁሉም አማኞች አይደለም (ዝክ. 12፡29-30፣ እሱም ተከታታይ ጥያቄዎች ያሉት እና፣ “አይደለም” የሚል ምላሽ የሚጠብቁ)። እሱም አንዱ እንደዳነ የሚያሳይ ስጦታ አይደለም ወይም መንፈሳዊ ሰው እንደሆነ። ልሳናት ላይ ትርጉም ሲደመርበት ሌላኛው ወንጌልንና ጠቀሜታውን የማስራጫ መንገድ ነው።

▣ **“የልሳናት ትርጓሜ”** ቆሮንቶስ ዓለም አቀፍ ከተማ ነበረች፣ በባህሏ ሮሜ፣ በመልክዓ-ምድር ግሪክ። የከተማዋ አቀማመጥ የባሕር ጉዞ አደጋ ያለበት፣ ይህም በግሪክ ልሳነ-ምድር በክረምት ወራት፣ እንዲሁም የምስራቅ ግዛቶችና የምዕራብ ግዛቶች የንግድ መናኸሪያ ነበረች። ሁሉም ዓይነት ዜጋ በቆሮንቶስ ነበር፣ ልሳናት ግን ለቤተ-ክርስቲያናት መልእክት ማስተላለፊያ መንፈሳዊ ስጦታ ያስፈልጋቸዋል፣ አስተርጓሚ ሳይሆን። በቆሮንቶስ የነበሩት ልሳናት ከሚታወቁ ቋንቋ አልነበሩም።

12፡11 ይህ ቁጥር አጽንዖት የሚሰጠው መንፈስ ቅዱስ ለእያንዳንዱ አማኝ ስለሚሰጠው የአገልግሎት ስጦታ እውነት ነው (ዝክ. ቁ. 7፡18)። ደግሞም፣ ስጦታው የመንፈስ ቅዱስ ምርጫ ነው፣ የአማኝ ሳይሆን። የስጦታዎች ተዋረድ አይኖርም። ሁሉም ስጦታዎች የክርስቶስን አካል፣ ቤተ-ክርስቲያንን እንዲያገለግሉ ነው (ዝክ. ቁ. 7)። እነሱ የክብር መለያ አይደሉም፣ የአገልጋይ ፎጣ እንጂ።

ልዩ ርዕስ ፡ የመንፈስ ስብእና ማንነት

በብሉይ ኪዳን «የእግዚአብሔር መንፈስ» (ruach) የሚለው የያህዌን አላማ ያከናወነ ኃይል ነበር። ነገር ግን የግል ሰለመሆኑ ምንም አይነት ፍንጭ የለም (ማለትም፡ የብሉይኪዳን «ሞቴይዝም»)። ይሁን እንጂ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የመንፈስ ሙሉ ስብእናና ማንነት በማስረጃ የረጋገጠ ነው።

1. ሲሰድብ ይችላል (ማቴ 12 ፡31፤ ማር 3፡29)
2. ያስተምራል (ሉቃ 12፡12፤ ዮሐ 14፡26)
3. ይመሰክራል (ዮሐ 15፡26)
4. ይመስሳል፤ ይመራል (ዮሐ 16፡7-15)
5. በ «ማንነት» ተጠቅሷል (has፣ ኤፌ 1፡14)
6. ሊያዝን ይችላል (ኤፌ 4፡30)
7. ሊጠፋ ይችላል (1ተሰ 5፡19)

ስለ ስላሴ የሚናገሩ ጥቅሶች ስለሦስት ስብእናዎች ይናገራሉ።

1. ማቴ 28፡19
2. 2 ቆሮ 13፡14
3. 1 ጴጥ 1፡12

መንፈስ የሚሰውም ከሰው ልጅ አንቅስቃሴ ጋር ተያይዟል።

1. ዮሐዋ. 15፡28
2. ሮሜ. 8፡26
3. 1ቆሮ 12፡11
4. ኤፌ. 4፡30

በሐዋርያት ስራ በመጀመሪያ ክፍሎች ውስጥ የመንፈስ አፅንኦት ተሰጥቶታል። ጳጳሳዊ ስራ መጀመሪያ አልነበረም። ግን አዲስ ምዕራፍ ነው። ኢየሱስ ሁልጊዜም መንፈስ ነበረው። ሉቃስ ቤተክርስቲያን ለአዲስ የአገልግሎት ጅምር እያዘጋጀ ነበር። አሁንም ቢሆን ኢየሱስ የእርሱ ትኩረት ነው። መንፈስ አሁንም ቢሆን አዋጭ መንገድ ነው። እንዲሁም የእግዚአብሔር ፍቅር ይቅርታ እና ተሐድሶ በአምሳሉ ሁሉ ለተፈጠሩ ለሰው ልጆች በሙሉ መደረግ ያለበት ግብ ነው።

1ቆሮንቶስ 12፡12-13

፲አካልም አንድ እንደ ሆነ ብዙም ብልቶች እንዳሉበት ነገር ግን የአካል ብልቶች ሁሉ ብዙዎች ሳሉ አንድ አካል እንደ ሆኑ፣ ክርስቶስ

ደግሞ እንዲሁ ነው፤ ¹³አይሁድ ብንሆን የግሪክ ሰዎችም ብንሆን ባሪያዎችም ብንሆን ጨዋዎችም ብንሆን እኛ ሁላችን በአንድ መንፈስ አንድ አካል እንድንሆን ተጠምቀናልና። ሁላችንም አንዱን መንፈስ ጠጥተናል።

12:12 ይህ አዲስ አንቀጽ ይጀምራል እሱም የሰውን አካል ውስጣዊ ግንኙነት ለቤተ-ክርስቲያን በዘይቤነት በመጠቀም (ኤፌ. 4:4፣16)። እሱም በብዝሃነት ውስጥ ላለ አንድነት አጽንዖት ይሰጣል። አትኩሮቱ በተለያዩ ክፍሎች አይደለም፤ በሙሉው አካል እንጂ፤ በግለሰብ አይደለም፤ በቤተሰብ እንጂ።

ብኪ እና አዲስ ኪዳን የተባበረ አጽንዖት አላቸው (ልዩ ርዕስ 12:7 ተመልከት)። ይህ ግን ክርስቲያን የሆኑ ሰዎች በግለሰብ ደረጃ ያላቸውን እውነት ለማንጸላሰስ አይደለም፤ ግን አንዱ አንድ ጊዜ ክርስቲያን ከሆነ ትኩረቱ ዘወትር የሚሆነው፤ የሞላ አካሉ ጤንነት፤ ጎብረት፤ እና ደኅንነት ነው!

12:13 “በአንዱ መንፈስ” ይህ መስተጻምር (en) ፍቺው የሚሆነው “ውስጥ፣” “ጋር፣” ወይም “በኩል” ነው። የኮኔ ግሪክ መስተጻምሮችን የደክትሪን ማረጋገጫ እንዳታደርጋቸው ተጠንቅቅ። ይህ ከኤፌ. 2:18፤ 4:4 ጋር ትይዩአዊ ነው።

መንፈስ፣ አግዚአብሔር ሰዎችን ስለ ኃጢአታቸው የሚወቅስበት አግባብ ነው፤ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣቸው፤ ወደ ክርስቶስ የሚያጠምቃቸው፤ ክርስቶስንም በውስጣቸው የሚስል ነው (ዮሐንስ 16:8-14)። ይህ የመንፈስ ቅዱስ ዘመን ነው። ይህ ድርጊት ምልክቱ አዲሱ የጽድቅ ዘመን መምጣቱን ነው። ስጦታው መንፈስ ቅዱስ ነው እናም መንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን ይሰጣል፤ ይህም የእሱን ክርስቶስን የመግለጥ ሥራ ለማንጸባረቅ፤ የጠፉትን ወደ ክርስቶስ ለማምጣት፤ እንዲሁም በአማኞች ውስጥ ክርስቶስን መምሰል ለመቅረጽ።

□ “ሁላችንም በአንድ አካል ተጠምቀናልና” የውኃ ጥምቀት ቀደም ሲል በዳግም ልደት በተፈጠረው ልምምድ ዘይቤ ነው (ኤፌ. 4:5)። በብዙ መንገድ ኤፌ. 4:4-6 ከዚህ አንቀጽ ጋር ትይዩአዊ ነው። ይህ ጥምቀት የመነሻውን ደኅንነት ያመለክታል፤ እሱም አማኞችን ከክርስቶስ አካል፤ ከቤተ-ክርስቲያን ጋር የሚያጠቃልለው ተዘውትሮ ጥቅም ላይ የሚውለው ወቅታዊ ሐረግ “የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት” ግራ የሚያጋግ ነው፤ ምክንያቱም ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ እሱ የሚያመለክተው አንዱ ክርስቶስን እንደ አዳኝ ሲያምን፤ አሁን ግን ኃይልን ለመሙላት፤ ለመስጠት፤ በአማኞች ኋለኛ ሕይወት ለሚኖሩ ልምምዶች በመሆኑ ነው። የዚህን ኋለኛ ልምምድ መኖር አልክድም፤ ነገር ግን የምመርጠው ቃል “ከጌታ የሆኑ ልምምዶች” ነው። የታላላቅ ክርስቲያኖችን የሕይወት ታሪክ በማንበብ ፈርጆች ይወጣሉ፡ (1) ክርስቶስን መታመን፤ (2) እሱን ለማገልገል መሞከር፤ (3) የተጨረሻውን ፍሬ ማፍራት አለመቻል፤ (4) በግል ጥረት ላይ ተስፋ መቁረጥ፤ (5) ለአግዚአብሔር ለሚያስፈልገው መስጠት፤ የገዛ ራሱን ሥራ ለመሥራት፤ (6) ለአገልግሎት ኃይል መሞላት፤ እና (7) ክብር ሁሉ ለአግዚአብሔር፤ ዕቃ ለሆነ ሰው ሳይሆን።

□ “አይሁድም ቢሆኑ ግሪኮች፣ ባሪያም ቢሆኑ ነጻዎች” ምንም ዓይነት ምድራዊ የሰዎች ልዩነቶች እና ኬላዎች አይኖሩም በክርስቶስ በሚያምኑት መካከል (ኢዩኤል 2:28 በጴጥሮስ ተጠቅሶ ሐዋ. 2:14-36፤ ገላ. 3:27-28፤ ቆላ. 3:11)። ይህ እውነት የሚያስረግጠው የሁሉንም አማኝ ሰዎች እኩልነት ነው። ሆኖም፤ እሱ ሁሉንም ዓይነት ልዩነቶች አያስወግድም። ሁሉም አማኞች የተጠሩ፤ ስጦታ ያላቸው አገልጋዮች ናቸው፤ ነገር ግን ክርስቲያን አሁንም ባሪያ ሊሆን ይችላል።

ይህ እኩልነት በቆሮንቶስ የነበሩትን የሮሜ ጎብረተሰቦችን አስደንግጧቸው ይሆናል፤ እዛም ሰው ፍጹም ሥልጣን ስለነበረው (1) በሚስቱ ላይ፤ (2) በልጆቹ፤ እና (3) በቤት ውስጥ ባሮቹ። ጥብቅ የሆነ ማኅበራዊ ደረጃ ነበር። የጳውሎስ ሥር-ነቀል ሥነ-መለኮት፤ በኢየሱስ ትምህርቶችና ድርጊቶች ላይ የተመሠረቱት፤ ኃይለኛ የአቋም ለውጥ ነበሩ፤ ብሎም አስደንጋጭ አዲስ የዓለም አተያይ፤ ከቤተ-ክርስቲያን ጎብረት ውጭ ይኖሩ ለነበሩት (ኤፌ. 5:18-6:9)። እሱም በተለይ በዚህ ስፍራ፤ ይህም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ካፈነገጠችበት።

□ “ሁላችን ከአንዱ መንፈስ እንድንጠጣ ተደርገናልና” ይህ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው ለመስኖ ውኃ ነው። እሱም በጥሬው ፍቺው “የረጋ” ነው። ይህ የጌታን ራት እንደሚያመለክት ተተርጉሞ ነበር፤ በአውግስቲን፤ ሉተር፤ እና ካልቪን፤ ነገር ግን ከዮሐንስ 7:37-37 የተነሣ እሱ ሊያመለክት የሚችለው መንፈስ ቅዱስን ነው። እሱም የጎብረት እና በአንዱ ወኪል፤ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ለተሰባሰበ ማኅበረሰብ ዘይቤ ነው።

ሁለቱም “የተጠመቁት” እና “እንዲጠጡ የተደረጉት” የድርጊት ተገብሮ አመለካኝ ሲሆኑ፤ እነሱም ቀደም ሲል የተጠናቀቁን ሥራ ያመለክታሉ። ጊዜውና አቻዊ ትይዩው የሚያሳዩት እነሱ የክርስቲያን የውኃ ጥምቀትንና የጌታ ራትን እንደሚያመለክቱ ነው። ቀደም ሲል የተጠናቀቁ ሁነትን እንጂ (በመንፈስ ቅዱስ መለወጥ፣ ማለትም፣ ተገብሮ ድምጻት፣ ወይም በክርስቶስ፣ ማቴ. 3:11፤ ሉቃስ 3:16፤ ሐዋ. 1:5፣ ወይም በአብ፣ ሐዋ. 2:33)።

1ቆሮንቶስ 12:14-18
¹⁴አካል ብዙ ብልቶች እንጂ አንድ ብልት አይደለምና። ¹⁵እግር። እኔ እጅ አይደለሁምና የአካል ክፍል አይደለሁም ብትል። ይህን በማለትዎ የአካል ክፍል መሆንዎ ይቀራል? ¹⁶ጆሮም። እኔ ዓይን አይደለሁምና የአካል ክፍል አይደለሁም ቢል። ይህን በማለት የአካል ክፍል መሆኑ ይቀራል? ¹⁷አካል ሁሉ ዓይን ቢሆን መስማት ወዴት በተገኘ? ሁሉም መስማት ቢሆን ማሸተት ወዴት በተገኘ? ¹⁸አሁን ግን አግዚአብሔር እንደ ወደደ ብልቶችን እያንዳንዳቸው በአካል አድርጎአል።

12:14-26 ጳውሎስ ሥጋዊን አካል እንደ ምሳሌ ይጠቀማል ተግባባታዊ ግንኙነት በሰውየው ብልቶች እና እንደ አካል በሞላው ሊሠራ ባለው መካከል። እያንዳንዱ ብልት ለሞላው አካል ጤንነትና ውጤታማ ሥራ አስፈላጊ ነው።

12:14 ይህ የተጠቃለለ እውነት ነው፤ በርካታ ጊዜ በዚህ ምዕራፍ የተደጋገመ (ዝክ. ቁ. 12፣13፣14፣20፣ 25፣27)።

12:15-16 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱም ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፤ እምቅ ኃይልን የሚያሳዩ። እነዚህ ቁጥሮች በተከፋፈሉት ቡድኖች መካከል የሚገኙትን ተቃርኗዊ ክርክሮች ብቻ አይደለም የሚያሳዩት፤ የተወሰኑ መንፈሳዊ ስጦታዎችን አጋንነው መገምገማቸውንም እንጂ። ሁሉም ሥጦታዎች ከእግዚአብሔር ናቸው እናም እሱ ለእያንዳንዱ አማኝ የትኛው እንደሚሆን ይመርጣል (ዝክ. ቁ. 11፣18)።

12:17፣19 “እንደ... እንደ” እነዚህ ያልተጠናቀቁ ሁለተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው (ማለትም፣ ቁ. 17 ላይ ግሥ የለም፣ እንዲሁም ምንም በደምደማያ ሐረግ በሦስቱም የለም)። የመጀመሪያው ክፍል ሐሰት ነው (ማለትም፣ አካል ሁሉ ዓይን አይደለም፣ ቁ. 17፤ አካል ሁሉ ጆሮ አይደለም፣ ቁ. 17፤ እንዲሁም አካል ሁሉ አንድ ብልት አይደለም፣ ቁ. 19፣ A. T. Robertson፣ *A Grammar of the Greek New Testament In Light of Historical Research*፣ (የግሪክ ኦሪጅናል ኪዳን ሰዋሰው በታሪካዊ ጥናት እይታ) 78 1015፣1023 እና *Short Grammar of the Greek New Testament*፣ (የግሪክ ኦሪጅናል ኪዳን አጭር ሰዋሰው 78 166)።

12:18 “እግዚአብሔር አስቀምጧል” ይህ የድርጊት መካከለኛ አመለካከት ነው፤ እሱም የተጠናቀቀ ግለሰባዊ ድርጊትን የሚያመለክት። በቁ.11 መንፈስ ቅዱስ ጸጋን እንደሚያከፋፈል ነው የተባለው። ይህም ግልጽ የሆነ መለያ ነው፤ መንፈስ ቅዱስ መለኮት ለመሆኑ፤ ልዩ ርዕስ 2፡11 ተመልከት።

☐ “እግዚአብሔርም እንደሌለን ብልቶችን በአካል ውስጥ አስቀምጧል፤ እያንዳንዳቸውን” የተጠቀሰው ለተፈጥሮ ነው፤ ምሳሌው ግን ለመንፈሳዊ ስጦታዎች ነው (ዝክ. ቁ. 27)። እኛ አንመርጥም፤ እግዚአብሔር ያስቀምጣል።

1ቆሮንቶስ : 12:19-25

¹⁹ሁሉም አንድ ብልት ቢሆንስ አካል ወዴት በሆነ? ²⁰ዳሩ ግን አሁን ብልቶች ብዙዎች ናቸው አካል ግን አንድ ነው። ²¹ዓይን እጅን። አታስፈልገኝም ልትለው አትችልም። ወይም ራስ ደግሞ እግሮችን። አታስፈልገኝም ሊላቸው አይችልም። ²²ነገር ግን ደካሞች የሚመስሉ የአካል ብልቶች ይልቁን የሚያስፈልጉ ናቸው። ²³ከአካልም ብልቶች ያልከበሩ ሆነው የሚመስሉን በሚበዛ ክብር እናለብሳቸዋለን። በምናፍርባቸውም ብልቶቻችን ክብር ይጨመርላቸዋል። ²⁴⁻²⁵ክብር ያላቸው ብልቶቻችን ግን ይህ አያስፈልጋቸውም። ነገር ግን ብልቶች እርስ በርሳቸው በትክክል ይተሳሰቡ ዘንድ እንጂ በአካል መለያየት እንዳይሆን፤ ለጎደለው ብልት የሚበልጥ ክብር እየሰጠ እግዚአብሔር አካልን አገጣጠመው።

12:22-24 “ደካማ... ያልከበሩ... የምናፍርባቸው... ለጎደለው ብልት” ይህ ምናልባት የሚያመለክተው እነዚያን የሰው አካላት ነው፤ በልብስ የተሸፈኑትን። ይህ ማብራሪያ የሚገልጸው ግልጽ ካልሆኑት ጥቂቱን፤ ከባህል አኳያ የማይፈለጉትን፤ “የታይታ” ያልሆኑትን ጸጋዎች፤ እነሱ አሁንም ለጤነኛ፣ ደስተኛ አካል አስፈላጊ የሆኑትን ነው። እግዚአብሔር/መንፈስ ቅዱስ ጸጋዎችን ይሰጣል፤ ሁሉም ጸጋዎች ያስፈልጋሉ፤ ሁሉም ስጦታዎች ክብር አላቸው። ልዩ ርዕስ፡ ደካማነት 2ቆሮ. 12:9 ላይ ተመልከት።

☐ “የበዛ ክብር” ይህ ቃል በሁለቱም በቁ. 23 እና 24 ላይ አለ። ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

12:25 ይህ ቁጥር የጳውሎስን ዋነኛ ነጥብ ይገልጻል (ማለትም፣ *hina* ሐረግ፣ የተግባር ሐረግ)። ቤተ-ክርስቲያን አንድ መሆን ነው፤ የተከፋፈለ ሳይሆን። አማኞች እርስ በርስ ክብካቤ ማድረግ ይኖርባቸዋል (ዝክ. 12:7)፤ የዝርጋታውን ነገር አያደርጉም!

ግሦቹ ተጓዳኝ ናቸው፤ እነሱም ተለጣጣቂነትን የሚያሳዩ። ማድረግ ያለባቸውም ይህንኑ ነው፤ ነገር ግን ይህንን ለምን እንደሚያደርጉ መጠነኛ ጥርጣሬ አለ።

“ክብካቤ” የሚለው ቃል ዘወትር ፍቺው ጭንቀትና ጥበት ነው (ማቴ. 6:25፣27፤ 10:19፤ 13:22፤ 2ቆሮ. 11:28፤ ፊሊጵ. 4:6)። እሱም ደግሞ አግባብ ያለው አሳቢነትን ይገልጻል፤ ልክ እንደዚህ ጽሑፍና 7:32፣33፣34 ደግሞም ፊሊጵ. 2:20።

☐ “መከፋፈሎች” ይህ የግሪክ ቃል *schism* ነው፤ ከእሱም የእንግሊዝኛውን ቃል *schism* (መከፋፈል) እና *schismatic* እናገኛለን። ጳውሎስ እነዚህን “መከፋፈሎች” ጠቅሷቸዋል ከ (ዝክ. 1:10፤ 11:8) በፊት። እነሱ የቆሮንቶስ ዋነኛ ችግር ነበሩ። መከፋፈሎቹ የሚዛመዱት (1) ከተወሰኑ መሪዎች፤ (2) ከተወሰኑ ሥነ-መለኮታዊ አጽንዖቶች፤ (3) ከሮሜ ማግበራዊ አቋም፤ (4) ለተወሰኑ ጸጋዎች ግነት በመስጠት፤ (5) ወደ ጣዖት አስተሳሰብ በመመለስ ነው።

1ቆሮንቶስ : 12:26

²⁶ አንድም ብልት ቢሆንም ብልቶች ሁሉ ከእርሱ ጋር ይሣቀያሉ፤ አንድ ብልትም ቢከበር ብልቶች ሁሉ ከእርሱ ጋር ደስ ይላቸዋል።

12:26 “እንደ... እንደ” እነዚህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው (*eite* ከአሁን አመለካከት ጋር፣ 2ቆሮ. 1:6፤ ያለ ምንም ግሥ፣ ሮሜ. 12:6-8፤ 1ቆሮ. 3:22፤ 8:5፤ 14:27፤ 2ቆሮ. 5:10) እሱም የጳውሎስን መሻት የሚገልጽ፤ አማኞች እርስ በርስ እንዴት መያያዝ እንዳለባቸው (ሮሜ. 12:15)።

1ቆሮንቶስ : 12:27-31U

²⁷እናንተም የክርስቶስ አካል ናችሁ እያንዳንዳችሁም ብልቶች ናችሁ። ²⁸እግዚአብሔርም በቤተ ክርስቲያን አንዳንዶቹን አስቀድሞ ሐዋርያትን፤ ሁለተኛም ነቢያትን፤ ሦስተኛም አስተማሪዎችን፤ ቀጥሎም ተአምራት ማድረግን፤ ቀጥሎም የመፈወስን ስጦታ፤ እርዳታንም፤ አገዛዝንም፤ የልዩ ልዩ ዓይነት ልሳኖችንም አድርጎአል። ²⁹ሁሉ ሐዋርያት ናቸውን? ሁሉስ ነቢያት ናቸውን? ሁሉስ አስተማሪዎች ናቸውን? ሁሉስ ተአምራትን ይሠራሉን? ³⁰ሁሉስ የመፈወስ ስጦታ አላቸውን? ሁሉስ በልሳኖች ይናገራሉን? ሁሉስ ይተረጉማሉን? ³¹ነገር ግን የሚበልጠውን የጸጋ ስጦታ በብርቱ ፈልጉ። ደግሞም ከሁሉ የሚበልጥ መንገድ አሳያችኋለሁ።

12:28 “እግዚአብሔርም መድቧል” ይህ የድርጊት መካከለኛ አመለካከት ነው። ይህም ከሥነ-መለኮት አኳያ ከ12:18 ጋር ትይዩ ነው።

▣ “ቤተ-ክርስቲያን” ልዩ ርዕስ 1:2 ላይ ተመልከት።

▣ “ሐዋርያት” የግሪኩ ቃል ከአንድ የግሪክ ቃል “መላክ” ነው። እሱም በራቢዎች ጥቅም ላይ የሚውለው ለሌላው ሕጋዊ ወኪል ሆኖ ለተላከ ሰው ነው። በዮሐንስ ወንጌል አንድምታ ያለው ለኢየሱስ ለመሰሉ ነው። በእግዚአብሔር ለተላከው። የተላከው እሱ ተከታዮቹን ልኳል (ዮሐንስ 20:21)። ልዩ ርዕስ፡ የተላከ 4:9 ላይ ተመልከት።

በዋነኛነት ይህ የሚያመለክተው አስራ ሁለቱን ነው። ኋላ ግን ለሌሎችም ጥቅም ላይ ውሏል፡ (1) በርናባስ ሐዋ. 14:4፤ (2) አንድሮኒከስ እና ጁኒያ (ሮሜ. 16:7)፤ (3) አጵሎስ (1ቆሮ. 4:9)፤ (4) ያዕቆብ የኢየሱስ ከፊል ወንድም (ገላ. 1:19)፤ (5) ኢጳፍሮዲጠስ (ፈሊጵ. 2:25)፤ (6 እና 7) ሲላስና ጢሞቴዎስ (1ተሰ. 2:6)። ስጦታዎቹ ኤፌ. 4:11 ላይ ተጠቅሰዋል፤ ቀጣይነት እንዳለው ስጦታ።

▣ “ነቢያት” ልዩ ርዕሶች፡ የአዲስ ኪዳን ትንቢት 1ቆሮ. 14:1 እና የብኪ ትንቢት 12:10 ላይ ተመልከት።

▣ “መምህራን” ይህ ስጦታ በሐዋ. 13:1 ላይ ተጠቅሷል፤ ከትንቢት ጋር ተያይዞ፤ ነገር ግን በኤፌሶን 4:11 እሱ የሚያያዘው ከእረኞች ጋር ነው። በ2ጢሞ. 1:11 ጳውሎስ አስተማሪ፤ ሐዋርያ እና መምህር እንደሆነ ገልጿል። እዚህ ነጻ ሆኖ የቆመ ይመስላል፤ በሮሜ 12:7 ላይ እንዳለው። እሱም ደግሞ ያዕቆብ 3:1 ላይ በተናጠል ተብራርቷል። ይህ የሚያመለክተው እነዚህ የመሪነት ስጦታዎች በተለያዩ መንገድ ለተለያዩ አማኞች ሊቀናጁ እንደሚችሉ ነው፤ የቤተ-ክርስቲያንን ፍላጎት በዛ ጊዜ ወይም ዘመን ሊያገለግሉ እንዲችሉ። እያንዳቸው እነዚህ ስጦታዎች ያሏቸው መሪዎች ወንጌልን ያውጃሉ፤ ነገር ግን በተለያዩ አጽንዖት።

▣ “ተአምራት” በቁ. 9 እና 10 ይህ ስጦታ ሁለቱ፤ እዚህ ግን አንዴ መጠቀሱን ተገንዝብ። ተአምራት ወንጌልን የማጽኛ መንገድ ነበሩ። እነሱም በወንጌላት እና ሐዋርያት ሥራ የታወቁ ናቸው። እንዲሁም በሐዋርያዊ መልእክቶች ተጠቅሰዋል። እነሱ አሁንም ወንጌል አዲስ በሆነባቸው አካባቢዎች የተለመዱ ናቸው።

▣ “ፈውስ” ይህ ስጦታ የሚሠራው በሁለቱም፤ ማለትም የእግዚአብሔርን ፍቅር ለመግለጽ እና ወንጌልን ለማጽናት ነው። ጥያቄው እግዚአብሔር አሁንም ይፈውሳልን የሚል አይደለም፤ ነገር ግን ለምን አንዳዶቹን ብቻ፤ ሌሎቹን ትቶ? የሚል ነው። ያዕቆብ 5:13-18 ተጨማሪ መመሪያ ይሰጣል፤ ይህ በምን መልኩ መደረግ እንደሚኖርበት፤ በአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን። በያዕቆብ ይህ የአጥቢያ ሽማግሌዎች አገልግሎት ነው፤ መንፈሳዊ ስጦታ ሳይሆን።

▣

አለመመቅ፤

- አኪጀት “ዕርዳታ”
- አየተመት “የርዳታ ዓይነቶች”
- አእት “ሌሎችን ለመርዳት... ኃይል”
- አኢመቅ “ረድኤት የሆኑ ድርጊቶች”

ይህ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው “ለረጅነት ድርጊቶች” ነው። እሱም አጠቃላይ ቃል ነው፤ እና ምናልባት መደበኛ የዲያቆናት አገልግሎት ይሆናል (ፈሊጵ. 1:1 እና M. R. Vincent፤ *Word Studies*፤ (የቃል ጥናቶች) ቅጽ 2፤ ገጽ 793)።

▣

አለመመቅ፤

- አኪጀት “አስተዳደሮች”
- አየተመት “የአመራር ዓይነቶች”
- አእት “ሥልጣን የተሰጣቸው እነሱ... እንዲመሯቸው”
- አኢመቅ “ስጦታዎች... የአመራር”

ይህ ቃል በዋነኛነት ጥቅም ላይ የዋለው ለመርከብ ነጂ ነበር (ሐዋ. 27:11፤ ራዕ. 18:17)። እሱም ጥቅም ላይ ይውል የነበረው በዘይቤነት ለቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ነበር፤ እንደ መሪ ለሚያገለግሉ። ይህም ሌሎችን የመምራት ችሎታ ነው፤ መንፈሳዊ ተግባራት ይፈጸሙ ዘንድ።

A. T. Robertson፤ *Word Pictures In Greek New Testament*፤ (በግሪክ አዲስ ኪዳን የቃላት ስዕሎች) ቅጽ 4፤ “ዕርዳዎችንም” ይላል፤ እሱም ከዲያቆናት ተግባር ጋር ይኸውም ድኖችንና የታመሙትን የሚረዱት፤ እንዲሁም “አስተዳደር” የሚለው የጳጳሳት/ሽማግሌዎች/እረኞችን ተግባር ነው የሚያመለክተው፤ ገጽ 173-174።

▣ “የተለያዩ ዓይነት ልሳናት” ቁ. 10 ተመልከት።

12:29-30 እነዚህ ተከታታይ ጥያቄዎች ሁሉ የሚጀምሩት በአሉታዊ አንቀጽ (ግሥ) ነው (ማለትም፤ME)፤ እሱም የሚያሳየው ጥያቄው “አይደለም” የሚል ምላሽ የሚሻ። ይህ ጠቃሚ አንቀጽ ነው፤ ሥነ-መለኮታዊ ግነቶችን፤ ማለትም “ልሳናት” ለሁሉም አማኞች ነው፤ እሱም ደኅንነትን የሚረጋገጫ ምልክት እና/ወይም ለእውነተኛ መንፈሳዊነት የተለየ ምልክት ነው ለሚለው ምላሽ የሚሰጥ። እሱ ሁነኛ ስጦታ ነው፤ ነገር ግን ለሁሉም አይደለም። ሌላኛው ጽንፍ “ልሳናትን” አለመቀበል ነው፤ በሐዋርያት ዘመን እንዳለፈበት። ይህም ደግሞ ሥነ-መለኮታዊ ግነት ነው (ዘክ. 14:39)።

የዚህ ምዕራፍ አጠቃላይ ነጥብ የሚሆነው፤ አንድ አካል አለ፤ ግን የተለያዩ ብልቶች የሚል ነው። ማንም ብልት (ማለትም፤ ስጦታ) ቀድሞ-ደራሽ አይደለም።

12:31U

አለመመቅ፤አዓት “ነገር ግን የሚበልጠውን ስጦታ በብርቱ ፈልጉ”

አኪጀት “ነገር ግን ምርጡን ስጦታ በብርቱ ፈልጉ”
 አየተመት “ነገር ግን የተሻለውን ስጦታ በብርቱ ፈልጉ”
 አእት “ልባችሁን አኑሩ፤ በጣም በተሻሉት ስጦታዎች ላይ”
 አኢመቅ “ሐሳባችሁን በተሻለው ስጦታ ላይ አድርጉ”

ይህ አንድም (1) የአሁን የድርጊት አመላካች ነው (ማለትም፣ የእውነት መግለጫ) ወይም (2) የአሁን የድርጊት ተተካሪ (ማለትም፣ ቀጣይነት ያለው ትእዛዝ)። W. Randolph Tate፣ *Biblical Interpretation* (መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጓሜ)፣ አመላካቹን ይመርጣል፣ “እናንተ የተሻለውን ስጦታ በብርቱ እየፈለጋችሁ ነው”፤ እንደ ሌሎቹ የጳውሎስ ስላቃዊ አስተያየቶች (ገጽ 22)።

የዚህ ቁጥር ሁለተኛው ክፍል ከምዕራፍ 13 ጋር የግድ መሄድ አለበት። የሚበልጡት ስጦታዎች የሚያመለክቱት (1) እምነት፣ ተስፋ፣ እና ፍቅር ነው የ13፣13፣ ፍቅር የሚበልጥ ይሆናል ወይም (2) ሞላውን አካል የሚያንጹ ስጦታዎች፣ 14፣1፣ እነሱም መስበክና ማስተማር (ዝክ. ቁ. 28)።

ይህ ማስጠንቀቂያ የሚያመለክት የሚመስለው ቤተ-ክርስቲያንን እንደ አካል ነው፣ ግለሰብን ሳይሆን። በግለሰብ ላይ ማተኮር የተለመደ የምዕራባውያን ቅድመ-ዝንባሌ ነው። የዚህ ምዕራፍ ትኩረት ሁለንተናዊ ነው። ቤተ-ክርስቲያን መንፈስ ቅዱስን ለተጨማሪ ስጦታው መጠየቅ ይኖርባታል (ማለትም፣ አማኞች) ያም ወንጌልን ለማወጅና አካሉን ለማነጽ።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤኑ እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. መንፈሳዊ ስጦታዎች ላይ ይህን የመሰለ ችግር በቆሮንቶስ ለምን ሊሆን ቻለ?
2. አማኝ መንፈሳዊ ስጦታውን/ስጦታዋን የሚቀበሉት መቼ ነው? እያንዳንዱ አንድ አለውን? አንዱ ከአንድ በላይ መንፈሳዊ ስጦታ ሊኖረው ይችላል? አንዱ ስጦታውን/ዋን መምረጥ ይችላሉ?
3. የመንፈሳዊ ስጦታዎች ዓላማ ምንድነው?

አማኞች እንዴት ስጦታቸውን ሊያውቁ እንደሚችሉ መመሪያ

1. እግዚአብሔር ለይቶ እንዲያሳይህ ጠይቅ።
2. ሌሎች የበሰሉ አማኞችን ጠይቅ፣ የሚያውቁህንና ያንተ ስጦታ ምን ሊሆን እንደሚችል የሚያስቡ።
3. የተፈጥሮ መሻቶችህን አስስ።
4. ባለህ የሚበልጥ እይታ እና በመሻትህ አቅጣጫ ተንቀሳቀስ።
5. ሙከራ አድርግ እናም በግልህ ደስ መስኘትህንና መንፈሳዊ ፍሬውን ተመልከት።

እነዚህ የተወሰዱት ከPaul Little፣ *Affirming the Will of God*፣ (የእግዚአብሔርን ፍቃድ ማጽናት) በIVP ከታተመው ነው። እሱ ክርስቲያናዊ ጥበብ ይሰጣል፣ ቃሉን ሳይሆን፣ የእግዚአብሔርን ፍቃድ እንዴት ማወቅ እንደሚቻል፣ ይኼውም ማነጻጻሪያ ነው፣ የአንዱን መንፈሳዊ ስጦታ እንዴት ማወቅ እንደሚቻል።

ሆኖም፣ አማኞች ማስታወስ የሚኖርባቸው የስጦታዎቹ ዝርዝር አንድ ዓይነት አለመሆናቸውን ነው። ስጦታችንን መሰየም መቻል፣ አንድ አንዳለን ከመገንዘብ ይልቅ ጠቃሚ አይሆንም። አማኞች፣ ሁሉም አማኞች፣ የተጠሩትና ጸጋው የተሰጣቸው ለአገልግሎት ነው (ኤፌ. 4፡11-12)።

1ኛ ቆሮንቶስ 13

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለ ⁴	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
ፍቅር	የሚበልጠው ስጦታ	ፍቅር፣ የሚበልጠው ስጦታ እና መንገድ	ፍቅር	የሕዝብ አምልኮ ደንብ (11:2-14:40) የመንፈሳዊ ስጦታዎች የጠቀሜታ ቅደም ተከተል እና ፍቅር
12:31ላ-13:3	13:1-13	13:1-3	13:1-3	12:31-13:3
13:4-7		13:4-7	13:4-7	13:4-7
13:8-13		13:8-13	13:8-10 13:11-12 13:13	13:8-12 13:13

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት ለ13:1-13

ሀ. ይህ ምዕራፍ ጳውሎስ ስለ መንፈሳዊ ስጦታዎች ያደረገውን ማብራሪያ የዋነኛውን ክፍል ቅርጽ ይሰጣል። ይህ የ“ፍቅር ምዕራፍ” የተቀመጠው በቀጥታ በመንፈሳዊ ስጦታዎች በተነሳው ውዝግብ መካከል ነው።

ለ. በቆሮንቶስ የነበረችው ቤተ-ክርስቲያን አንዳንድ ስጦታዎችን ለማግኘት ሞክራ ነበር። ጳውሎስ ሁሉንም ስጦታዎች አጽንቶ ዳርጃቸውን በተግባራቸውና በዓላማቸው አኳያ አስቀምጦ ነበር፤ በአንድነት አምልኮ፣ በምዕራፍ 12-14።

ሐ. ሁለተኛው ዋነኛ የመንፈሳዊ ስጦታዎች ፈተና (ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት፣ ምዕ. 12፣ ለ ተመልከት) “እነሱ በፍቅር ተተግብረዋል?” የሚል ነው።

መሠረታዊ ፍሬ-ሐሳቦች

- ሀ. የፍቅር አስፈላጊነት፣ መንፈሳዊ ስጦታዎችን ለመተግበር አነሣሽነት (ቁ. 1-3)።
- ለ. የፍቅር ባሕርይ የሚገለጠው ከሰዎች ጋር በሚኖር ግንኙነት ነው (ቁ. 4-7)
- ሐ. የፍቅር መዳረሻ ግብ እንደ እግዚአብሔር ቤተሰብ ባሕርይ (ቁ. 8-13)።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ኛ ቆሮንቶስ 12:31ላ-13:3
¹²⁻³¹ ደግሞም ከሁሉ የሚበልጥ መንገድ አሳያችኋለሁ። ^{13:1} በሰዎችና በመላእክት ልሳን ብናገር ፍቅር ግን ከሌለኝ እንደሚጮኽ ናስ ወይም

እንደሚገኝ ጽናጽል ሆኖአለሁ። ፊትንቢትም ቢኖረኝ ምሥጢርንም ሁሉና እውቀትን ሁሉ ባውቅ፤ ተራሮችንም እስካፈልስ ድረስ እምነት ሁሉ ቢኖረኝ ፍቅር ግን ከሌለኝ ከንቱ ነኝ። ፊትንቢትንም ልመግብ ያለኝን ሁሉ ባካፍል፤ ሥጋዬንም ለእሳት መቃጠል አሳልፌ ብሰጥ ፍቅር ግን ከሌለኝ ምንም አይጠቅመኝም።

12:31 ለ “ደግሞም ከሁሉ የሚበልጥ መንገድ” “የሚበልጥ” የሚለው ቃል የግሪክ ቃል ሲሆን የተመሠረተውም ከ *hyper* (ማለትም፡ በላይ ወይም የላቀ) እና *ballo* (ማለትም፡ መወርወር) ነው። እሱም በዘይቤነት ከግምት በላይ ለሚሆን ነው። ጳውሎስ ይህንን ዘይቤ በ2ቆሮንቶስ ላይ አዘውትሮ ተጠቅሞበታል (ዝክ. 1:8፤ 3:10፤ 4:7፤ 9:14፤ 1:23፤ 12:7)። ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ የሁጥር ድብልቆች አጠቃቀም 2:1 ላይ።

“መንገድ” የሚለው ቃል በብኪ ዘይቤነቱ ለመልካም የሕይወት ስልት ነው (ዘዳ. 5:32-33፤ 31:29፤ መዝ. 27:11፤ ኢሳ. 35:8)። የብኪ እምነት፡ እንደ አዲስ ኪዳን እምነት፤ እንዲያው በትክክለኛው ደንብ (ቀጥተኛነት) አልነበረም፤ የመታዘዝ ሕይወት (orthopraxy) እንጂ። የጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን መጠሪያ “መንገድ” ነበር (ሐዋ. 9:2፤ 19:9፤ 23፤ 24:14፤ 22)። ለእግዚአብሔር የተሻለ የሚሆነው ራስን የመስጠት ፍቅር ነው፤ በራሱ አምሳል እና በልጁ የተበጀ።

13:1 “እንደ” ይህ ተለጣጣቂነት ያለው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ነው፤ እሱም እምቅ ድርጊት የሆነ፤ በቁ. 1፣ 2፤ እና 3 (ሁለቱ)።

▣

አለመመቅ፡

- አኪጀት “በሰዎችና በመላእክት ልሳን ብናገር”
- አየተመት “ምውት በሆኑና በመላእክት ልሳን ብናገር”
- አእት “በሰው ልጆች ቋንቋዎች እና በመላእክት ጭምር መናገር ብቸል”
- አአመቅ “የሰዎችንና የመልአካዊ ቋንቋዎችን መናገር ብቸል”

ይህ በግልጽ የልሳናት ስጦታ አመላካች ነው፤ በ12:10፤ 28-29 የተጠቀሰው፤ እሱም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ያጋነነችው እና ጳውሎስም የያዘው (ዝክ. 14:1፤ 5፤ 6፤ 8-9)።

በሐዋርያት ሥራ የነበሩት “ልሳናት” በቆሮንቶስ ከነበሩት “ልሳናት” የተለዩ እንደሆኑ አስብ ነበር፤ ይህም መንታ ማጣቀሻ ያስገርመኛል፤ ይኼውም ጳውሎስ ደግሞ ልሳናትን የሚረዳው የሰው ቋንቋዎች እንደሆኑ ነው (ማለትም፡ ጳንጠቆስጤ) እንዲሁም ደስታን የሚሰጥ ንግግር (ማለትም፡ የሰማይ ቋንቋ)። በርግጥ፡ እሱ የሚያስረግጠው የተሟላ የሥነ-ልሳን ችሎታ ብቻውን በቂ አለመሆኑን ነው፤ በፍቅር እስካልተሞላ ድረስ፤ ክርስትና ከመልአክት በላይ ነው፤ እሱ አካል ነው፤ ራስን የመስጠት፡ የፍቅር፡ የታዘዘነት አካል— ኢየሱስ።

▣

“ፍቅር” ይህ የግሪክ ቃል *agapē* ነው። እሱም በርካታ ከሆኑት የ“ፍቅር” ቃላት አንዱ ነው፤ በጥንታዊ ግሪክ፤ ነገር ግን በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ አይውልም (ማለትም፡ የስም ቅርጽ)። የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ይህን ቃል የመረጠችና ወደ አዲስ ክርስቲያናዊ ፍቺ ያካተተችው ይመስላል (ማለትም፡ የእግዚአብሔርና የክርስቶስ ራስን የመስጠት ፍቅር፤ 1ኛ ሐንሰ 4:10) በሴፕቲዋጂንት አጠቃቀሙ ምክንያት (ምሳ. ዘፍ. 22:2) እና በራቢያዊ ይሁዲነት። በብኪ የእግዚአብሔር የፍቅርና የተሰፋው ቃል ታማኝነት ኪዳን እና ኪዳናት ይገለጹ የነበረው በ *hesed* ነበር። በብዙ መንገዶች *agapē* ይህንን የ“ፍቅር ኪዳን” ጽንሰ-ሐሳብ ይገልጽ ነበር፤ ከ“እግዚአብሔር መንግሥት” ጋር ትይዩ በማድረግ። እሱም የአዲስ ኪዳን የእግዚአብሔር ባሕርይ ቃል ሆኗል፤ ይኼውም እሱ፤ ተከታዮቹ እንዲመስሉ የሚፈልገው (1ኛ ሐንሰ 4:7-21)።

በ *agapē* እና *philos* ላለው ግንኙነት ማስታወሻ ነው። በአንዳንድ ዐውደ-ጽሑፎች ልዩነት ያለ ይመስላል (1ኛ ሐንሰ 21:15-19)። ሆኖም፡ በኮኔ ግሪክ በመደበኛነት ተመሳሳይ ናቸው (1ኛ ሐንሰ 3:35 እና 5:20)።

ልዩ ርዕስ፡ ደግነት (ሄሴድ-HESED)

ይህ ቃል ሰፊ የፍቺ መስክ አለው። ቢዲቢ በዚህ መልኩ ይመድባል (338-339)፡

ሀ. ከሰው ልጆች ጋር በተያያዘ ጥቅም ላይ ሲውል

1. ለሰው ሁሉ ደግነት (ምሳ. 1ኛ ሳሙ. 20:14፤ ዘ ዜና. 24:22)
2. ለደሀና ለችግረኛ ደግነት (ምሳ. ሚክ. 6:8)
3. ማዘን (ኤር. 2:2፤ ሆሴ. 6:4)
4. ገጽታ (ኢሳ. 40:6)

ለ. ከእግዚአብሔር ጋር በተያያዘ ጥቅም ላይ ሲውል

1. የኪዳን ታማኝነት እና ፍቅር
 - ሀ. “ከጠላቶችና ከችግሮች በመዋጀት” (ምሳ. ኤር. 31:3፤ እዝራ. 27:28፤ 9:9)
 - ለ. “ከምት ሕይወትን መመለስ” (ምሳ. ኢዮብ 10:12፤ መዝ. 86:13)
 - ሐ. “መንፈሳዊ ሕይወትን ለማቀላጠፍ” (ምሳ. መዝ. 119:41፤ 76፤ 88፤ 124፤ 149፤ 150)
 - መ. “ከኃጢአት ለመቤዠት” (መዝ. 25:7፤ 51:3)
 - ሠ. “ኪዳናቸን ለመጠበቅ” (ምሳ. 2ኛ ዜና. 6:14፤ ነሀ. 1:5፤ 9:32)
2. መለኮታዊ አስተዋጽኦን ለመግለጽ (ምሳ. ዘጸ. 34:6፤ ሚክ. 7:20)
3. የእግዚአብሔር ደግነት
 - ሀ. “የተትረፈረፈ” (ምሳ. ነሀ. 9:17፤ መዝ. 103:8)
 - ለ. “መጠነ- ታላቅ” (ምሳ. ዘጸ. 20:6፤ ዘዳ. 5:10፤ 7:9)

ሐ. “ዘላለማዊ” (ምሳ. 1ኛ ዜና. 16:34፣ 41፤ 11 ዜና. 5:13፤ 7:3፣ 6፤ 20:21፤ ዕዝራ 3:11)
 4. የደግነት ድርጊቶች (ምሳ. 2ኛ ዜና. 6:42፤ መዝ. 89:2፤ ኢሳ. 55:3፤ 63:7፤ ሰቆ. 3:22)

አለመመቅ፣

- አኪጀት “እንደሚጮኽ ቆርቆሮ ወይም እንደሚንሸዋሸዋ ጸናጽል”
- አየተመት “እንደሚጮኽ ናስ ወይም እንደሚንሸዋሸዋ ጸናጽል”
- አእት “ከሚጮኽ ትሪ ወይም ከሚንሸዋሸዋ ጸናጽል ባልበለጠ መልኩ”
- አኢመቅ “የሚጮኽ ትሪ ወይም የሚንሸዋሸዋ ጸናጽል”

ከታሪካዊነት አኳያ በአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ዓለም ይህ በዲዮኒሰስ እና ሳይብሊ የአምልኮ ሥርዓቶች፣ አማልክቶቻቸውን ለመማረክ ጥቅም ላይ ይውል ነበር። በቆሮንቶስ ጥሰት ዐውደ-ጽሑፍ እሱ ከዘይቤነት አኳያ የሚለው “የመለከት ዜማ” ነው (ማቴ. 6:2)፤ እሱም ለተናጋሪው አትኩሮትን የሚሰብ፣ ልክ ወንዶች በአንድነት አምልኮ ጊዜ ፀጉራቸውን እንደሚሸፍኑት ወይም ሴቶች አጭር ፀጉራቸውን እንደ ማይሸፍኑት፣ በአንድነት የአምልኮ ጊዜ (ዝክ. 11:4-5)።

የቆሮንቶስ ከተማ በጥንታዊው ዓለም በነሐስ ዕቃዎቿ ትታወቅ ነበር። አንደኛው የዚህ ቁስ ጥቅም “በጨኸት ስሜትን መሳብ” ነበር፤ በቲያትር (*Dictionary of Paul and His Letters*፣ (ጳውሎስ እና መልእክቶቹ) ገጽ 172)።

- የጳውሎስ ትይዩ የሚያመለክተው የስሜቱን ብርቱነት ነው፤ ስለ መንፈሳዊ ድርጊቶች ያለ ፍቅር መሆን በተመለከተ።
1. “እንደሚጮኽ ናስ ሆኛለሁ” (የተጠናቀቀ ጊዜ)፣ ቁ. 1
 2. “ከንቱ ነኝ” (የአሁን ጊዜ)፣ ቁ. 2
 3. “ምንም የማይጠቅመኝ ከሆነ” (የአሁን ጊዜ)፣ ቁ. 3

13:2 “የትንቢት ሰጣታ” በዚህ መጽሐፍ ይህን ቃል በበለጠ መረዳት የሚቻለው እንደ “የወንጌልን መልእክት መካፈል” ነው (ዝክ. 11:4፤ 5፤ 14:39)። የቁ. 2 የመጀመሪያዎቹ ሦስት ቃላት ከጥበብና ከእውቀት ስጦታዎች ጋር ይዛመዳሉ (ዝክ. 12:8)። በዚህ አካባቢ ችግር ነበር፤ የጳውሎስ አሉታዊ መግለጫዎች እንደሚያመለክቱት 1:17፤ 19፤ 20፤ 21፤ 22፤ 24፤ 2:1፤ 4፤ 5፤ 6፤ 13፤ 3:19። ትንቢት ያለ ፍቅር፣ እንደ ጥበብ እና እውቀት ያለ ፍቅር፣ እግዚአብሔርን አያስደስቱትም። መንፈሳዊ ስጦታዎች በተገቢው መንገዶች ጥቅም ላይ ሊውሉ ይችላሉ። ለ“ትንቢት” ጽንሰ-ሐሳብ በብኪ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 12:10 እና አዲስ ኪዳን ትንቢት 1ቆሮ. 14:1 ተመልከት።

□ “እናም ሁሉንም ምሥጢሮችና እውቀትን ሁሉ ባውቅ” ጳውሎስ ይህንን ቃል 4:1 ላይ ተጠቅሟል፤ ለወንጌል እውነቶች እና 15:51 ላይ ለተለዩ እውነቶች፣ ስለ ትንሣኤ አካል። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ይህ ሐረግ ሊያመለክት የሚፈልገው እውቀትን በተለያዩ መልኩ ነው፤ እሱም የቆሮንቶስ አማኞች ያገኙትና ይፈልጉት የነበረው። ማንኛውም ፍጹም እውቀት ያለ ፍቅር ከሆነ እግዚአብሔርን አያስደስትም። ልዩ ርዕስ፡ ምሥጢር 2:1 ላይ ተመልከት።

□ “እምነት ሁሉ” ይህ የሚያመለክተው ተአምር-ፈጣሪ እምነትን ነው (ዝክ. 12:9፤ 28፤ ማቴ. 17:20፤ 21:21)፤ ነገር ግን በማቴ. 7:21-23 ተአምር-ፈጣሪ ኃይል ያለ ፍቅር እግዚአብሔርን እንደማያስደስት ወይም ጨርሶ እግዚአብሔርን እንደማያውቅ ተገንዝብ። ለ“እምነት” ጽንሰ-ሐሳብ በብኪ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:9 እና አዲስ ኪዳን 1ቆሮ. 2:4 ተመልከት።

13:3

- አለመመቅ “ያለኝን ሁሉ ብሰጥ”
- አኪጀት “ዕቃዎቼን ሁሉ ብሰጥ”
- አየተመት “ያለኝን ነገር ሁሉ ብሰጥ”
- አእት “ያለኝን ነገር ሁሉ ብሰጥ”
- አኢመቅ “የምሰጥ ብሆን... ያለኝን ሁሉ”

ይህ የሚያመለክተው አንዱ ያለውን ሁሉ፣ በግል ደረጃ፣ ጥቂት በጥቂት መስጠቱ ነው (ዮሐንስ 13:26፤ 27፤ 30)። ይህ ምናልባት ለኢየሱስ ማብራሪያ ጠቃሽ ነው፤ እንደ ሀብታም ወጣት ገዥ (ማቴ. 19:16-29፤ ማርቆስ 10:17-30፤ ሉቃስ 18:18-30)።

አለመመቅ፣

- አኪጀት “ድኞቶችንም ልመግብ”
- አየተመት —የተገደፈ ሐረግ—
- አእት —የተገደፈ ሐረግ—
- አኢመቅ “ሊድኞች”

ይህ ሐረግ በግሪክ ጽሑፍ የለም፤ ነገር ግን አንድምታው በግሡ ድርጊት ውስጥ ይገኛል።

አለመመቅ፣ አኪጀት፣

- አእት፣ አኢመቅ “ሥጋዬን ለእሳት መቃጠል”
- አየተመት “ሥጋዬ ስለሆነም የምመካበት”

ሁለት የጽሑፍ አማራጮች አሉ። “የተቃጠለ” (ማለትም፣ *kauth'somai*) እና “ከብር” (ማለትም፣ *kauch'sōmai*) ሁለቱም በጥንታዊ ግሪክ ጽሑፎች እና በጥንት ቤተ-ክርስቲያን አባቶች ይገኛሉ። “እኔም ልከብር፣” የሚለው ሐረግ፣ ጠንካራ ጽሑፋዊ ድጋፍ አለው (ማለትም፣ MSS P⁴⁶፣ ጽ እና B)፣ ግን UBS4 በመካከላቸው ውሳኔ መስጠት አልቻለም። እሱም ደግሞ በጳውሎስ ተዘውትሮ ጥቅም ላይ የሚውል ቃል ነው (2ቆሮ. 8:24፣ ፊሊጵ. 2:16፣ 1ተሰ. 2:19፣ 2ተሰ. 1:4)። በመቃጠል የሚሆን ሰማዕትነት በጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን የታወቀ አይደለም፣ ነገር ግን በኋለኞቹ የመከራ ዘመናት የተለመደ ሆኗል (ማለይም፣ ኔሮ እና ዶሚቲያን)። ስለዚህ፣ አንዱ ሊያይ ይችላል ኋለኞቹ ጸሐፊዎች “ከብር”ን ወደ “መቃጠል” እንዴት አንደቀየሩት።

ለጽሑፍ ልዩነቶች የተሟላ ማብራሪያ Bruce M. Metzger፣ *A Textual Commentary on the Greek New Testament*፣ (በግሪክ አዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ሐተታ) ገጽ 563-564 ተመልከት። ለተቃራኒ አስተያየት *The Expositor's Bible Commentary*፣ (የአብራሪዎች የመጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ) ገጽ 270 የግርጌ ማስታወሻ ተመልከት።

1ቆሮንቶስ፡ 13፡4-7

ፋቅር ይታገሣል፣ ቸርነትንም ያደርጋል፤ ፍቅር አይቀናም፤ ፍቅር አይመካም፣ አይታባይም፤ የማይገባውን አያደርግም፣ የራሱንም አይፈልግም፣ አይበሳጭም፣ በደልን አይቆጥርም፤ ከእውነት ጋር ደስ ይለዋል እንጂ ስለ ዓመፍ ደስ አይለውም፤ ፊት ለፊት ይታገሣል፣ ሁሉን ያምናል፣ ሁሉን ተስፋ ያደርጋል፣ በሁሉ ይጸናል።

13፡4-7 ይህ ምናልባት መዘመር ወይም ግጥም ይሆናል፣ ስለ ፍቅር፣ በጳውሎስ የተጻፈ ወይም የተገጠመ። እነዚህ ሁሉ የፍቅር ገለጻዎች ንቁ ናቸው። ፍቅር ድርጊት ነው፣ የእንዲያው ስሜት ሳይሆን። እነዚህ ሁሉ የሚገልጹት የኢየሱስን አገልግሎት ነው (የያህዌ ሙሉና የተጠናቀቀ መገለጥ) እሱ ፍጹም ካልሆኑ ሰዎች ጋር እንደሚያደርገው። ፍቅር አካል ነው!

13፡4 “ትዕግሥት” ይህ ግሥ (የአሁን የድርጊት አመላካች) ከሰዎች ጋር ለሚኖረው ትዕግሥት ፍች አለው (ምሳ. 19:11፣ 1ተሰ. 5:14፣ ያዕቆብ 5:7፣ 8፣ 2ጴጥ. 3:9) በእኛ ላይ አላግባብ ባደረጉበን፣ ያለ ምንም ምክንያት። ይህም ከመንፈስ ፍሬዎች መካከል አንዱ ነው (ገላ. 5:22)። እሱም የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው (ሮሜ. 2:4፣ 9:22፣ 1ጢሞ. 1:16፣ 1ጴጥ. 3:20)። እሱ (ስም) የአዲሱ ዘመን አማኞች ባሕርይ ሊሆን ይገባል፣ በእግዚአብሔር መንፈስ የሚያደር (2ቆሮ. 6:6፣ ቆላ. 1:11)።

☐ “ቸርነት” ይህ ግሥ የሚገኘው እዚህ ብቻ ነው፣ እናም ሰዎች-ተኮር ቃል ነው። የእሱም አንድምታ “ለሁሉም ደግ መሆን” ነው። ጴጥሮስ ተመሳሳይ የሆነ ቃል ለኢየሱስ ተጠቅሟል፣ በ1ጴጥ. 2:3። እሱም ከመንፈስ ስጦታዎች መካከል አንደኛው ነው፣ በገላ. 5:22።

☐ “አይቀናም” ይህ ጽኑ ፍላጎትን ይገልጻል፣ በጥሬው “መፍላት።” ፍቅር የራሱን አይፈልግም፣ በንብረቱም ቢሆን ወይም በሚቆጣጠራቸው ሰዎች።

☐ “አይመካም” ይህ የአልፎ አልፎ ቃል የሚያመለክተው ራሱን የሚያቆምጠውን ሰው ሲሆን፣ በሌሎቹ ዘንድ ትምህተኛና ወሬኛ የሚታይ ነው። እሱም ዘወትር የሚዘመደው ከአዋቂነት ወይም ከአንደበተ-ርቱዕነት ጋር የተያያዘ ኩራት ወይም ትምክህት ነው፣ በግሪክ ሥነ-ጽሑፍ።

☐ “አይታባይም” ይህ ቃል የሚያመለክተው ለራሳቸው ትልቅ ግምት የሚሰጡና የሚኩራሩትን ነው። እሱም በ1ቆሮንቶስ ላይ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ ውሏል (4:6፣18፣19፣ 5:2፣ 8:1) እና እዚህ። እሱም በትክክል የዚችን ቤተ-ክርስቲያን ባሕርይ ያንጸባርቃል። 4:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

13፡5 “የማይገባውን አያደርግም” ይህ ለመግለጽ ቀላል የሆነ ቃል አይደለም። እሱም 7:36 ላይ አዎንታዊ በሆነ መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል። እዚህ የእሱ ፍች አሉታዊ ነው። ቃሉ በግብፅ ጽሑፎች ላይ ውሏል፣ ርግማን ወይም መሐላ መውሰድን የሚያሳይና ነውጣዊ ወይም ተገቢ ካልሆነ ድርጊት ጋር በተያያዘ (ዝክ. 12:3)። እሱ ከጨዋነት ይልቅ የባለጌነት ፍች አለው።

☐ “የራሱን አይፈልግም” ይህ ዘወትር የሚደጋገም እውነት ነው (ዝክ. 8:9፣ 10:24፣33፣ ሮሜ. 14:16፣ ፊሊጵ. 2:3)። ይህ ምናልባት ከሥነ-መለኮት አኳያ ኤፌ. 5:21 ላይ ተደግሟል፣ እርስ በርስ መታዘዝ ከርስቶስን ለማክበር።

☐ “አይበሳጭም” ይህ ቃል በጥሬው “መሳል” ነው። እሱም ከዘይቤ አኳያ ጥቅም ላይ የዋለው ለ“ለማነሣሣት” ነው። እሱም አዎንታዊ ሊሆን ይችላል እንደ ሐዋ. 17:16 ወይም አሉታዊ እንደ እዚህ። የፊሊፒንስ ትርጉም “አይበሳጭም፣” የሚል አለው፣ እሱም “በቀላሉ አይናደድም ወይም አይቆጣም” በሚል ስሜት። ይህ ስም ጥቅም ላይ የዋለው ለጳውሎስ እና በርናባስ ጠብ ነው፣ በዮሐንስ ማርቆስ ምክንያት (ሐዋ. 15:39)።

- ☐ አአመመቅ “አላግባብ የደረሰበትን ግምት ውስጥ አያስገባም”
- አኪጀት “ክፉ አያስብም”
- አየተመት “ወይም አይመረርም”
- አአት “በደልን አይቆጥርም”
- አአመቅ “ቅሬታን አያከማችም”

ይህ የሒሳብ ቃል ነው ያልተከፈሉ ዕዳዎችን ማስፈሪያ መዝገብ (2ቆሮ. 3:5፣ 12:6)። እሱም የሚያመለክተው የበቀል ስሜት የያዘውን ነው። ምሳሌ ሊሆን የሚችለው ሐዋ. 15:36-41 እና 2ጢሞ. 4:11 በዮሐንስ ማርቆስ ሳቢያ።

እሱም ሊሆን የሚችለው ለሴፕቲዋጂንት ትርጉም ጠቃሽ ነው፣ የዘካ. 8:17 “እናም ከእናንተ ግንም ቢሆን በልቡ ክፉ አያስብ፣ በባልንጀራው ላይ።” ሆኖም፣ ያካባቢው ሐረጎች የብኪ ጠቃሾች እስካልሆኑ ድረስ፣ ይህ አንደኛው ለመሆኑ የሚኖረውን ዕድል ያዳክመዋል።

13:6 ይህ ሁለቱም አሉታዊና አዎንታዊ የእውነት መግለጫ ነው። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ ሊያመለክት የሚችለው በክርስቲያን ማኅበረሰብ የሚኖረውን ሐሜታ ነው። እሱም ያልተለመደ ነው፤ ይኸውም “ጽድቅ ያልሆነ” “ከእውነት” ጋር ስለሚቃረን ነው። ምናልባት “ጽድቅ ያልሆነ” “የመልካም አኗኗር” ተቃራኒ ነው፤ እንዲሁም “እውነት” የወንጌልን መልእክት ያሳያል።

▣ “ከእውነት ጋር” ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 13:8 ተመልከት።

13:7 “ሁሉን ይታገሣል” “ሁሉንም ነገሮች” የሚለው ቃል (ማለትም፣ *panta*) አራት ጊዜ ቀድሞ እንዲገባ ተደርጓል፤ በዚህ ቁጥር፤ ለአጽንዖት። ፍቅር ሁሉንም የሚያካትት ነው። “ሁሉንም ነገሮች” ጥቅም ላይ የዋለው “በሁሉም ጊዜያት” በሚል ስሜት ነው (ማለትም፣ አራቱም ግሦች ሁሉ የአሁን ጊዜያት ናቸው) እናም “በሁሉም አጋጣሚዎች።”

“ይታገሣል” የሚለው ቃል ከግሪክ ቃል “ጣሪያ” ነው (ማቴ. 8:8)። እሱም ከዘይቤአዊነት ለ (1) ሸፋን (1ጴጥ. 4:8፣ የተለየ ቃል፣ ግን ተመሳሳይ ጽንሰ-ሐሳብ) ወይም (2) ማስቀመጥ (ዝክ. 12:9፤ 1ተሰ. 3:1፤5)። የጥፋት ትርጉም “ለማጋለጥ ዝግ ያለ ነው” የሚል አለው።

▣ “ሁሉን ያምናል” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ይህ የሚያመለክተው “በሌሎች ውስጥ የተሻለውን መመልከት” ነው ወይም “ለሌላው ክርስቲያን ባልንጀራ ጥርጣሬ ጠቀሜታ መስጠት።” እሱም ዘወትር እምነትን ይጠብቃል (ገላ. 5:22)።

▣ “ሁሉን ተስፋ ያደርጋል” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ፍቅር የአማኝ ባልደረባን የመዳረሻ እምነት እድገት ይይዛል። እሱ ተስፋ ማድረግን አይተውም (አይዝልም)።

▣ “በሁሉ ይጸናል” ይህ ጠንካራ ቃል ነው፤ መፈታተንንና ፈተናን መታገሥን የሚያሳይ፤ (ማቴ. 10:22፤ 24:13፤ ዕብ. 10:32፤ ያዕቆብ 1:12)። እዚህ እሱ የሚናገረው በፍቃደኝነት፤ በጽናት መታገሥን ነው። ይህ ሐረግ አጽንዖት የሚሰጠው ለግለሰባዊ በቀል ወይም ላለመቀበል አይደለም፤ ነገር ግን ትዕግሥት ያለው ጽናት፤ በተለይም ከሰዎች ጋር።

1ቆሮንቶስ፡ 13፡8-13
ፍቅር ለዘወትር አይወድቅም፤ ትንቢት ቢሆን ግን ይሻራል፤ ልሳናች ቢሆኑ ይቀራሉ፤ እውቀትም ቢሆን ይሻራል። ስለእውቀት ከፍለን እናውቃለንና፤ ከትንቢትም ከፍለን እንናገራለንና፤ ፍጹም የሆነ ሲመጣ ግን ተከፍሎ የነበረው ይሻራል። ልጅ ሳለሁ እንደ ልጅ እናገር ነበር፤ እንደ ልጅም አሰብ ነበር፤ እንደ ልጅም እቁጥር ነበር፤ ጎልማሳ ሆኜ ግን የልጅነትን ጠባይ ሸፊአለሁ። ማሬስ በመስተዋት በድንግዝግዝ እንደምናይ ነን በዚያን ጊዜ ግን ፊት ለፊት እናያለን፤ ዛሬስ ከእውቀት ከፍቆ አውቃለሁ በዚያን ጊዜ ግን እኔ ደግሞ እንደ ታወቅሁ አውቃለሁ። እንዲህም ከሆነ፤ እምነት ተስፋ ፍቅር እነዚህ ሦስቱ ጸንተው ይኖራሉ፤ ከእነዚህም የሚበልጠው ፍቅር ነው።

13:8 በርካታ ትርጉሞች አዲሱን አንቀጽ የሚጀምሩት በቁ. 8 ነው። የጳውሎስ ማብራሪያ ስለ ክርስቲያን ፍቅር በመጠኑ ተለውጧል ተሻሽሏልም፤ በአዲስ አቅጣጫ (ማለትም፣ የዚህ ዘመን የተሻሉ ደረጃዎችና ድርጊቶች በተቃርኖ የአዲሱ ዘመን ቅድጅቶች (የምንቀዳጃቸው)፣ እሱም የተመረቀልን)።

▣ “ፍቅር ፈጽሞ አይወድቅም” ይህ ቃል ሁለት ጠቃሚ የሆኑ ዘይቤአዊ አጠቃቀሞች አሉት፡ (1) እሱም ጥቅም ላይ የዋለው አንድ ተዋናይ የጥላቻ ድምፅ አሰምቶ መድረኩን ለቅቆ ሲወጣ ወይም (2) እሱ ጥቅም ላይ የሚውለው ቅጠሉን ለጣለ አበባ ነው፤ ተስማሚ ባልሆነ የጻፈ ሁኔታ ምክንያት (ያዕቆብ 1:11፤ 1ጴጥ. 1:24)። የአግዚአብሔር ፍቅር ፈጽሞ አይረታም!

▣

- አአመመቅ “ቢሆኑም... ቢሆኑም... ቢሆንም”
- አኪጀት “ቢሆንም... ቢሆንም... ቢሆንም”
- አየተመት “እንደ ሆነም... እንደ ሆነም... እንደ ሆነም”
- አእት “አሉ... አሉ... አለ”
- አአመቅ “እንዳሉ... እንደ... እንደ”

ስዋሰዋዊው ቅርጽ *eite* (ሦስት አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች) መንፈሳዊ ስጦታዎች እንዳሉ ያመለክታል።

▣ “ትንቢት... ይሻራል... ልሳናት... ይቀራሉ... እውቀት... ይሻራል” ትይዩአዊውን አወቃቀር ተገንዝብ። እነዚህ መንፈሳዊ ስጦታዎች ነበሩ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ስታጋንናቸው የነበሩት (ዝክ. ቁ. 1-3)። ይህ ቁጥር ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ልሳናትን ለማንኳስ ነው፤ የተለየ ግሥ እና ድምጻት ጥቅም ላይ በመዋሉ ምክንያት። ሆኖም፣ ዐውደ-ጽሑፉ የሚያስረግጠው ሁሉም መንፈሳዊ ስጦታዎች እንደሚቆሙ ነው፤ ነገር ግን ፍቅር ፈጽሞ አይቆምም ነው። ምንም ዓይነት ግነት በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የለም፤ ከጊዜ ቅደም ተከተል ጋር በተያያዘ፤ አንዱ ስጦታ ከሌላው። መንፈሳዊ ስጦታዎች በጊዜ ገደብ ውስጥ ናቸው፤ ዘላለማዊ ሳይሆኑ። ፍቅር ዘላለማዊ ነው!

ይህ ቃል ለ“ይሻራል” በቁ. 8፣10 እና 11 ላይ አለ። ልዩ ርዕስ፡ *Katargeo* 1:28 ላይ ተመልከት።

13:9 ይህ የሚጀምረው ተከታታይ በሆኑ ቁጥሮች ሲሆን፤ እነሱም አጽንዖት የሚሰጡት የመንፈሳዊ ስጦታዎችን ከፊልነትና ፍጹም ያለ መሆንን ነው። ይህ ከፊልነት በሰዎች ድክመት፣ ወዳቂነት፣ እና ውስንነት የሆነ ነው እንጂ ከአግዚአብሔር ሰጭነት እጥረት ጋር የተያያዘ አይደለም።

13:10 “ፍጹም የሆነው ሲመጣ” ይህ ቃል (ማለትም፣ *teleios*) ፍችው (መብሰል፣ ፍጽምና፣) ወይም “ለተሰጠው ሥራ ሙሉ ብቃት ያለው” ማለት ነው፤ (ዝክ. 2:6፤ 13:10፤ 14:20)። ዘወትር ጥያቄ የሚሆነው፣ “ምንን ነው የሚያመለክተው?” ነው።

1. አንዳንዶች የሚያስረግጡት እሱ የሚያመለክተው አኪን ነው። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ምንም ነገር ወደዚህ አያመለክትም። ይህ ንድፈ-ሐሳብ ብቻ ነው፤ መንፈሳዊ ስጦታዎች ከሐዋርያት ጊዜ በኋላ ቀርተዋል ለሚለው አቋም።
2. አንዳንዶች የሚያስረግጡት እሱ የሚያመለክተው መንፈሳዊ ብስለትን ነው፤ በቁ. 11 ምክንያት (ማለትም፣ ልጅ ከዚያም አዋቂ) ወይም የመንፈሳዊ ስጦታዎች ተገቢ አጠቃቀም።
3. አንዳንዶች የሚያስረግጡት እሱ የሚያመለክተው የክርስቶስን ዳግም ምጽአት እና አዲሱን የጽድቅ ዘመን መቀዳጀት ነው፤ በቁ. 12 ምክንያት (ማለትም፣ “ፊት ለፊት ማየት”)።
4. እንደ እኔ የሚመስለኝ የሁለቱም ድብልቅ ነው ቁ. 2 እና ቁ. 3። የteleios የተለያዩ የፍች አጠቃቀሞች በዕብራውያን መጽሐፍ አጠቃቀሙ ሊታይ ይችላል። ከታች ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ፍጻሜ ወይም ሙላት (TELOS)

ይህ የመንፈሳዊ ነገሮች ማጠቃለያ በዕብራውያን ተደጋጋሚ ጭብጥ።

1. *telos* መጨረሻ፣ ፍጻሜ (3:6፣14፣ 6:8፣11)
2. *teleōō*
 ሀ. (ኢየሱስ) የእነሱን የደኅንነት መገኛ ፍጹም ለማድረግ፣ በመከራ በኩል (ዝክ. 2:10)
 ለ. (ኢየሱስ) በመከራ በኩል ፍጹም ለመሆን (ዝክ. 5:8-9)
 ሐ. ሕጉ ፍጹም አያደርግም (ዝክ. 7:19)
 መ. ልጁ፣ ለዘላለም ፍጹም ያደርጋል (ዝክ. 7:28)
 ሠ. አምላኪውን ፍጹም ማድረግ (ዝክ. 9:9)
 ረ. የሚቀርቡትን ፍጹም ማድረግ (ዝክ. 10:1)
 ሰ. የሚቀደሱትን ለዘላለም ፍጹም አድርጓል (ዝክ. 10:14)
 ሸ. ከእኛ ውጭ እነሱ ፍጹም ሊሆኑ አይችሉም (ዝክ. 11:40)
 ቀ. የጻድቅ ሰዎች መንፈስ ፍጹም ያደርጋል (ዝክ. 12:23)
3. *teleios*፣ የበሰለ (ዝክ. 5:14)
4. *teleios*፣ የተሻለ ፍጹም ያለው መቅደስ (ዝክ. 9:11)
5. *teleiotes*፣ ለብስለት መጨቆን (ዝክ. 6:1)
6. *teleiōsis*፣ ፍጹምና በሌዋውያን የክህነት ሥርዓት በኩል ከሆነ (ዝክ. 7:11)
7. *teleōōsis*፣ የእምነታችንን ጀማሪና ፈጻሚውን (ዝክ. 12:2)

ኢየሱስ ብስለትና ፍጹምናውን አምጥቷል፤ የሙሴ ኪዳን ያልቻለውን!

13:11 “አስቀርቻለሁ” ይህ የግሪክ ቃል *katargeō*፣ ነው፤ ጳውሎስ አዘውትሮ የሚጠቀምበት። ልዩ ርዕስ 1:28 ተመልከት። በዚህ ዐውደ ጽሑፍ ጳውሎስ የሚያስረግጠው

1. ትንቢቶች እንደሚቀሩ፣ ቁ. 8 (የትንቢት ተገብሮ አመላካች)
2. እውቀት ይቀራል፣ ቁ. 8 (የትንቢት ተገብሮ አመላካች)
3. ስጦታ ሁሉ ይቀራል፣ ቁ. 10 (የትንቢት ተገብሮ አመላካች)
4. መንፈሳዊ ሕፃንነት ይቀራል፣ ቁ. 11 (የትንቢት የአሁን አመላካች)

13:12 “መስታወት” ቆሮንቶስ በተወለወለ የብረት መስታወቶቹ የታወቀች ነበረች። እነሱም በእዛ ዘመን በተሻለ ይገኙ ነበር፤ ነገር ግን የሚያንጸባርቁት የተዛባ ምስል ነበር። ሰዎች፣ የተዋጁ ሰዎችም ቢሆኑ፣ ወደ ኋላ የሚቀሩት (1) በኃጢአት ተፈጥሮ፣ (2) በውስንነት፣ (3) ውስን በሆነ አስተሳሰብ፣ (4) ባህል በንዳው ሕሊናና ርዕዮተ-ዓለም፣ (5) ጊዜ እንደ ድርጊት ቅደም ተከተል፣ እና (6) የሰው ቋንቋ መንፈሳዊውን ዓለም ለማስረዳትና ለመግለጽ

ትይዩዎቹን ልብ በል

1. ቁ. 9፣ በክፊል ማወቅ፣ በክፊል መተንበይ በተቃርኖ ፍጹም የሆነው ሲመጣ
2. ቁ. 11፣ ሕፃን በተቃርኖ አዋቂ
3. ቁ. 12፣ የቆሮንቶስ መስታወት በተቃርኖ ፊት ለፊት እና በክፊል ማወቅ በተቃርኖ በሙሉ ማወቅ

እነዚህ የሚያንጸባርቁ የሚመስሉት የአሁኑን እውነታ በተቃርኖ መጻፈውን እውነታ ነው፤ ስለዚህ፣ ዳግም ምጽዓቱ፣ እሱም አዲሱን ዘመን የሚቀዳጀው፣ ትኩረት ነው።

☐ “ድንገዝግዝ” ይህ በጥሬው “ዕንቆቅልሽ” ነው (አኢመቅ)። ራቢዎች የሚያምኑት እግዚአብሔር ሙሴን በዕንቆቅልሽ እንደተናረው ነው (ዘክ. 12:6፣8)።

☐ “ፊት ለፊት” ይህ የቅርብ ወዳጅነት ዘይቤ ነው (ማለትም፣ ከዘክ. 12:8 ጋር የሚነጻጸር)። በብኪ ያህዌን መመልከት ማለት ሞት ነው (ዘፍ. 32:30፣ ዘጸ. 33:20፣ ዮሐንስ 1:18)። በአዲሱ ዘመን ይህ ሁነኛ ይደረጋል (ማቴ. 5:8፣ 2ቆሮ. 5:7፣ 1ዮሐንስ 3:2፣ ራዕ. 22:4)።

☐ “በክፊል አውቅለሁ... በሙሉ አውቃለሁ... በሙሉ እታወቃለሁ” ይህ በግልጽ “ማወቅ” ለሚለው የዕብራይስጥ እና የግሪክ ቃል የትርጉም ጨዋታ ነው። በብኪ እሱ የሚያመለክተው የእውቀት ሐቆችን አይደለም (ማለትም፣ የግሪክ ጽንሰ-ሐሳብ)፣ ነገር ግን ግላዊ ግንኙነት ነው (ዘፍ. 4:1 እና ኤር. 1:5)።

በዚህ ቁጥር ደግሞ “ማወቅ” በሚለው የግሪክ ቃል ጨዋታ አለ፣ (ማለትም፣ *ginōskō*)። የመጀመሪያው አጠቃቀም መሠረታዊ ቃል ነው። ሁለተኛውና ሦስተኛው ድብልቅ ቃላት ናቸው (ማለትም፣ *epiginōskō*)፣ እሱም ተሞክሮአዊ ሙሉ እውቀትን ያመለክታል። አማኞች

እግዚአብሔርን ያውቃሉ፤ በአዲሱ ዘመን፤ እሱ እንዳወቀን ሁሉ (ዝክ. 8:3፤ ገላ. 4:9)። “አዲስ ኪዳን” በእግዚአብሔር ሕዝብ ነው ባሕርይ ያደረገው፤ እያንዳንዱ እሱን እንደሚያውቀው (ኤር. 31:31-34)። ወደፊት ምንም ሰባኪ/መምህር አስፈላጊ አይሆንም!

የ“ማወቅ” ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ ከመመረጥ ጽንሰ-ሐሳብ ጋር ይዛመዳል። ምርጫ ምሥጢር የሆነበት (ማለትም፤ የእግዚአብሔር ምርጫ) ከኪዳን ምላሽ ጋር የሚዛመድበት (ማለትም፤ የሰው ምርጫ) ርግጠኛ አይደለም። የእነዚህን የብኪ ቁጥሮች ሎጂክ ተከትሎ፤ መዝ. 1:6፤ ኤር. 1:5፤ አሞጽ 3:2 እና እነዚህ የአዲስ ኪዳን ቁጥሮች፤ ሮሜ. 8:29፤ 11:2፤ 1ቆሮ. 8:3፤ 13:13፤ ገላ. 4:9፤ አማኞች በእግዚአብሔር ከዘመን በፊት፤ በዘመኑ፤ ከዘመኑም በኋላ ይታወቃሉ። ሆኖም አማኞች፤ እግዚአብሔርን የሚያውቁት በየደረጃ ነው፤ ከመጽደቅ፤ መቀደስ፤ መክበር ጋር ተመሳሳይ በሆነ መልኩ። እኛ እሱን በጊዜ ውስጥ እናውቀለን፤ በብኪ በኩል፤ በኢየሱስ፤ እና በወንጌል፤ በጊዜ ውስጥ፤ ክርስቶስን በመምሰል በምናድግበት፤ በመንፈስ ቅዱስ በኩል፤ እንዲሁም ከጊዜያት በኋላ እሱን እናውቀለን፤ ፊት ለፊት፤ ቅርብታዊ ወዳጅነት ፍጹም ከሆነው እውቀት ጋር፤ በአዲሱ የጽድቅ ዘመን።

13:13 “ተስፋ” ይህ የግሪክ ቃል አሻራነትና ርግጠኛ አለመሆን በእንግሊዝኛ ቃል የለውም። እሱ አስተማማኝ ዋስትና ነው፤ ይህም የእግዚአብሔር ተስፋዎች በእሱ ጊዜ በርግጥ እንደሚፈጸሙ።

ልዩ ርዕስ፡ ተስፋ

ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል፤ በበርካታ የተለያዩ ነገር ግን ዝምድና ባላቸው ስሜቶች። እሱም ዘወትር የሚዛመደው የአማኙ እምነት ከሚቀዳጀው ጋር ነው (ምሳ. 1ጢሞ. 1:1)። ይህም ሊገለጥ የሚችለው ከክብር፤ የዘላለም ሕይወት፤ የመዳረሻው ደኅንነት፤ ዳግም ምጽዓት፤ ወዘተ... ጋር ነው። የምቀዳጅ መሆኑ ርግጥ ነው፤ ነገር ግን የጊዜው ይዘት የወደፊት እና የማይታወቅ ነው። እሱም ዘወትር የሚያያዘው ከ“እምነት” እና “ፍቅር” ጋር ነው (1ቆሮ. 13:13፤ 1ተሰ. 1:3፤ 2ተሰ. 2:16)። የጳውሎስ አንዳንድ የአጠቃቀም ዝርዝሮች በከፊል፡

1. ዳግም ምጽዓት፤ ገላ. 5:5፤ ኤፌ. 1:18፤ 4:4፤ ቲቶ 2:13
2. ኢየሱስ ተስፋችን ነው፤ 1ጢሞ. 1:1
3. አማኙ ለእግዚአብሔር ይሰጣል፤ ቆላ. 1:22-23፤ 1ተሰ. 2:19
4. ተስፋ በሰማይ ላይ ያርፋል፤ ቆላ. 1:5
5. በወንጌል መታመን፤ ቆላ. 1:23፤ 1ተሰ. 2:19
6. የመዳረሻ ደኅንነት፤ ቆላ. 1:5፤ 1ተሰ. 4:13፤ 5:8
7. የእግዚአብሔር ክብር፤ ሮሜ. 5:2፤ 2ቆሮ. 3:12፤ ቆላ. 1:27
8. የአሕዛብ ደኅንነት በክርስቶስ፤ ቆላ. 1:27
9. የመዳን ዋስትና፤ 1ተሰ. 5:8
10. የዘላለም ሕይወት፤ ቲቶ 1:2፤ 3:7
11. የክርስቲያን ብስለት ውጤቶች፤ ሮሜ. 5:2-5
12. የፍጥረት ሁሉ መዋጅት፤ ሮሜ. 8:20-22
13. የልጅነት መቀዳጅት፤ ሮሜ. 8:23-25
14. የእግዚአብሔር መጠሪያ፤ ሮሜ. 15:13
15. የጳውሎስ መሻት ለአማኞች፤ 2ቆሮ. 1:7
16. ብኪ ለአዲስ ኪዳን አማኞች እንደ መመሪያ፤ ሮሜ. 15:4

☐ “አሁን ግን እምነት፤ ተስፋ፤ ፍቅር ይኖራሉ” ግሁ። ነጠላ ነው (ገላ. 5:22)። ጳውሎስ ዘወትር ይህንን ሦስትዮሽ ነገር ይጠቀማል (ሮሜ. 5:2-5፤ ገላ. 5:5-6፤ ኤፌ. 1:15-18፤ ቆላ. 1:4-5፤ 1ተሰ. 1:3፤ 5:8፤ ዕብራውያን) እና ሌሎች የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ደግሞ (ዕብ. 6:10-12፤ 1ኢጥ. 1:21-22)።

☐ “ከእነዚህ የሚበልጠው ፍቅር ነው” እሱ እጅግ ታላቅ ነው፤ ምክንያቱም እነዚህ ሌሎች በአዲሱ ዘመን መቀዳጅት ላይ ስለሚቀሩ ነው። እምነት ወደ ማየት ይቀየራል፤ ተስፋ ደግሞ ፍጻሜውን ወደ ማግኘት፤ ፍቅር ግን ይቀራል፤ ምክንያቱም እሱ የእግዚአብሔር መሠረታዊ ባሕርይ ስለሆነ (ዮሐንስ 3:16፤ 1ዮሐንስ 4:8፤16)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፤ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፤ መጽሐፍ ቅዱስን መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤኑ እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማንሳት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. የዚህን ምዕራፍ ማዕከላዊ ሐሳብ በራስህ ቋንቋ በአንድ ዓረፍተ-ነገር ግለጽ።
2. ጳውሎስ የፍቅርን ምዕራፍ በመንፈሳዊ ስጦታዎች ማብራሪያው መሐል ለምን ከተተ?
3. የAgapeን ፍቅር በራስህ ቋንቋ ግለጽ።
4. ቁ. 8-13 ለምን በእኛ ዘመን የመንፈሳዊ ስጦታዎች የጦር ሜዳ ሆነ?

1ኛ ቆሮንቶስ 14

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
ልሳናትና ትንቢቶች	ትንቢትና ልሳናት	ከጸጋዎች መካከል፣ ትንቢት ከልሳን ይልቃል	ከመንፈስ ከሆኑ ጸጋዎች መካከል	የሕዝብ አምልኮ ደንብ (11:2-14:40) መንፈሳዊ ጸጋዎች፣ ማኅበረሰቡ ስለ እነሱ ጠቀሜታ ያለው አስተሳሰብ 14:1-5
14:1-5	14:1-5 ልሳናት መተርጎም ይኖርባቸዋል 14:6-19	14:1-5	14:1-4 14:5-6	
14:6-19		14:6-12	14:7-12 14:13-17 14:18-19	14:6-12 14:13-19
14:20-25	ልሳናት ለማያምኑ ምልክት ነው 14:20-25	14:13-19 14:20-25	14:20-22 14:23-25	14:20-25
ሁሉም ነገሮች በሥርዓት መደረግ ይኖርባቸዋል	ሥርዓት በቤተ-ክርስቲያን ስብሰባዎች		ሥነ-ሥርዓት በቤተ-ክርስቲያን	መንፈሳዊ ጸጋዎችን ደንብ ስለማስያዝ
14:26-33ሀ	14:26-40		14:26-33ሀ	14:26-33ሀ
14:33ለ-36		14:26-33ሀ	14:33ለ-35 14:36-38	14:33ለ-35 14:36-38
14:37-40		14:33ለ-36 14:37-40	14:39-40	14:39-40

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት ለ14:1-40

- ሀ. ይህ ስለ አንድን አምልኮ ጳውሎስ በምዕራፍ 11 ላይ የጀመረው ቀጣይ መመሪያ ነው። በቆሮንቶስ የነበረችው ቤተ-ክርስቲያን በበዙ አካባቢ ታመልክ የነበረው ተገቢ ባልሆነና ደረጃውን ባልጠበቀ መልኩ ነበር።
- ለ. የአምልኮ ልምዶችን ለመገምገም ዋነኛው መስፈርት፣ “ይህ ሞላዋን ቤተ-ክርስቲያን ያንጻል?” የሚል ነው። የአንድነት አምልኮ ሁለት ማዕከላዊ ነጥቦች አሉት።
 1. አሁን ያሉት፣ የጠፉት ፍላጎች
 2. አሁን ያሉት፣ አማኞች ፍላጎቶች

ይህም የኢየሱስ ክርስቶስን ታላቁ ተልዕኮ ይከተላል (ማቴ. 28:19-20)። *Hard Sayings of the Bible* (የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች) እንዲህ ይላል፡

“የጳውሎስ የድርጊት መርሕ ለማኅበረ-ምዕመናን እና ለአምልኮ ቋሚ ነው። የወንጌልን እንቅስቃሴ ወደ ኋላ የሚጎትት፣ ውዥንብርን ይፈጥራል፣ ከእድገት ይልቅ፣ ያስቀይማል ከማበረታታትና ከማጠናከር ይልቅ፣ በሌሎች ከሳራ እኔነትን ይገነባል— ይህ ሁሉ ከእግዚአብሔር ሐሳብ ተጻራሪ ነው። ከዚህ በላይም፣ ሴቶች በቁርንቶስ እና በሌሎቹም ታዳጊ አብያተ-ክርስቲያናት ጸጋቸውን ከእግዚአብሔር ሐሳብ ውጭ ይጠቀሙ እንደ ነበሩ፣ ክልከላው ተገቢ፣ ኃላፊነት የተሞላው ቃል ነው። ክልከላው አጽንዖት የሰጠው መርሕ ሥልጣናዊ ነው፣ ለሁለቱም፣ ለወንጌላዊም ሆነ ለሴቶች፣ ለሁሉም አብያተ ክርስቲያናት” (ገጽ 616)።

ሐ. የሴቶችን የአንድነት አምልኮ ተሳትፎ ጉዳይ የተፈጠረውን ተቃርኖ በተመለከተ፣ አምስት ሐተታዎችን ብታነብ አምስት የተለያዩ አመለካከቶችን ታገኛለህ። ችግሩ የሚመስለው ሁላችንም ወደዚህ ምዕራፍ የምንመጣው በግለሰባዊ፣ ክፍለ-ሃይማኖታዊ፣ ልምምዳዊ፣ እና ትርጓሜያዊ በሆኑ አጀንዳዎች መሆኑ ነው! ማናችንም ገለልተኛ አይደለንም። መጽሐፍ ቅዱስን ከምር እንወስደዋለን፣ ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ፣ ጳውሎስ እንኳ ቢሆን በሁለት ድምጾች ነው የሚናገረው (ዝክ. 11:5 በተቃርኖ 14:34)።

አንዳንድ ተንታኞች እንዲያውም ቁ. 34-35ን ሊያስወግዱት ይፈልጋሉ፣ እንደ ጸሐፊ ተጨማሪዎች በመቁጠር (MSS D፣ F፣ G እነዚህን ቁጥሮች ከቁ. 40 በኋላ ያስቀምጧቸዋል) ወይም የሚወስዷቸው፣ ጳውሎስ ከሐሰተኛ መምህራን መፈክሮች እንደጠቀሰው አድርገው ነው። እነዚህ ሁለቱም አግባቦች ምዕራፉ ማለት ካለበት በተቃራኒው ያለ ይመስላል።

መ. የጳውሎስ ቃላት በቁ. 34-35 ከአይሁድ ወግና ከግሪክ-ሮሜ ባህል ጋር ይስማማል። ሆኖም፣ በበርካታ ወሳኝ መንገዶች የጳውሎስ አገልግሎት ከአይሁድ ወግና ከግሪክ ባህል ጋር ተጻራሪ ነው።

ሠ. በአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሚዲትራኒያን ዓለም የነበረው ኅብረተሰብ በባርያ አሳዳሪ ሥርዓትና በወንጌላዊ የበላይነት ላይ የተመሠረተ ነበር። ኢየሱስም ሆነ ጳውሎስ እነዚህን ማኅበራዊ ተቋማት ሥር-ክብር በሆነ መልኩ ለመለወጥ በመነሣታቸው የቤተ-ክርስቲያንን እድገት ከፋኛ ጎድቶታል፣ ሕልውናዋንም ጭምር። ሁለቱም ኢየሱስና ጳውሎስ ያጸኑ የነበሩት የሰው ልጆችን ሁሉ ከብርና ጠቀሜታ ነበር። ወንጌል በጊዜ ሂደት እነዚህን ሁለቱንም የጥሰት ገጽታዎች አጥፍቷቸዋል። ማለት የሚሻለው እነሱ ይናገሩ የነበሩት ለጊዜአቸው በተመስጊዊ ኃይል ነበር፣ እንዲሁም የእነሱ ቃላት ለመጪው ዘመን ከብርና እኩልነት ይጠቁሙ ነበር።

ረ. ሴቶች ወይም የባሪያ መሪዎች በጥንታዊ ቤተ-ክርስቲያን ወንጌላዊነትን ጎድተውት ነበር። አሁንም እንደዚያው ነው፣ ነገር ግን ከተጻራሪው መጨረሻ። በእኛ ኅብረተሰብ አንደበተ-ርቶ ሴቶች የአገልግሎት ጸጋ ያላቸው የኅብረተሰባችንን አንደኛውን ገጽታ ይደርሱባታል፣ ከሌሎች በተሻለ መልኩ። ይህ ማለት ግን ቁጥሩ የበዛ የሴት ካህን መሻት አይደለም፣ ነገር ግን ሁሉም አማኞች የተጠሩት፣ የጸጋ ስጦታ ያላቸው፣ የወንጌል አገልጋዮች እንደሆኑ ለማስረገጥ ነው። ሁሉም አማኞች! እኔ ለሴቶች እየተከራከርኩ አይደለም፣ በተለየ የአገልግሎት ተግባር፣ ነገር ግን የሁሉንም አማኞች አገልግሎት ከብደት ባለው መልኩ ለማስረገጥ ነው (ኤፌ. 4:12)።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፡ 14፡1-5
‘ፍቅርን ተከታተሉ፣ መንፈሳዊ ስጦታንም ይልቁንም ትንቢት መናገርን በብርቱ ፈልጉ።’² በልሳን የሚናገር ለእግዚአብሔር እንጂ ለሰው አይናገርም፤ የሚያስተውለው የለምና፣ በመንፈስ ግን ምሥጢርን ይናገራል፤³ ትንቢትን የሚናገር ግን ለማገጸና ለመምከር ለማጽናናትም ለሰው ይናገራል።⁴ በልሳን የሚናገር ራሱን ያንጸል፤ ትንቢትን የሚናገር ግን ማኅበሩን ያንጸል።⁵ ሁላችሁ በልሳኖች ልትናገሩ እውድ ነበር፣ ትንቢትን ልትናገሩ ግን ከዚህ ይልቅ እወዳለሁ፤ ማኅበሩ ይታነጽ ዘንድ ንግግሩን ባይተረጎም በልሳኖች ከሚናገር ትንቢትን የሚናገር ይበልጣል።

14:1 “ፍቅርን ተከታተሉ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው (ሮሜ. 14:19፤ 1ተሰ. 5:15፤ 1ጢሞ. 6:11፤ 2ጢሞ. 2:22)። እሱም ከምዕራፍ 13 ጋር ያለውን ዐውደ-ጽሑፋዊ ግንኙነት ያመለክታል። ፍቅር የእግዚአብሔር እና የሕዝቡ ባሕርይ ነው (ገላ. 5:22፤ 1ዮሐንስ 4:7-21)። ምዕራፍ 11-14 በቆሮንቶስ የአንድነት አምልኮ ላይ ከተፈጠሩት ችግሮች ጋር የተዛመደ ጽሑፋዊ ምድብ እንደሆነ አስታውሱ።

- ☐ አአመመቅ “መንፈሳዊ ስጦታዎችን በብርቱ ፈልጉ”
- አኪጀት “መንፈሳዊ ስጦታዎችን ፈልጉ”
- አየተመት “መንፈሳዊ ስጦታዎችን በብርቱ ፈልጉ”
- አእት “መንፈሳዊ ስጦታዎችን ከልባችሁ ፈልጉ”
- አአመቅ “መንፈሳዊ ስጦታዎችን በጉጉት ፈልጉ”

ይህም ሌለኛው የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው፣ እሱም ከ“መፍላት” ሥር የሆነ (ዝክ. 12:31)። ይህም የሚያመለክተው ከምዕራፍ 12 ጋር ያለውን ዐውደ-ጽሑፋዊ መያያዝ ነው። ምዕራፍ 13 ወደ ዐውደ-ጽሑፍ ተከፍሏል በሚል ስሜት። ምዕራፍ 12-14 ለተገቢው መንፈሳዊ ስጦታዎች አጠቃቀም አንድ ወጥ ምድቦች መሆናቸውን አስታውሱ።

“መንፈሳዊ” የሚለው ቃል በ12:1 (ዝክ. 2:13፤15፤ 3:1፤ 9:11፤ 10:3፤4፤ 14:37፤ 15:44፤46) ጥቅም ላይ ከዋለው ጋር አንድ ዓይነት ነው። እሱም ከስጦታዎች፣ ሰዎች፣ ነገሮች ወዘተ... ጋር ሊዛመድ ይችላል። ፍችን ዐውደ-ጽሑፍ ይወስነዋል።

☐ “ነገር ግን ትንቢት መናገርን በተለይ” “ትንቢት” የሚለው ቃል በ1ቆሮንቶስ ጥቅም ላይ የዋለው በተለየ ስሜት ነው። እሱም የብኪ ነቢያትን የትንቢት አገልግሎት የሚያመለክት አይደለም (ማለትም፣ የጽሑፍ ቅዱስ ቃል)፣ ነገር ግን ግልጽ የሆነ የወንጌል ስርጭት ነው፣ በአደባባይ

ስብከትም ሆነ በግል ምስክርነት። በሁሉም አማኞች እንዲሆን ይፈለጋል (ዝክ. 14:39)፤ ግን ደግሞ እሱ መንፈሳዊ ስጦታም ነው (ዝክ. 12:10፣28-29)። ሁሉም አማኞች በተለያዩ ደረጃ በሁሉም የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ተሳታፊ ናቸው፤ ነገር ግን አንዱ ወይም ሌላኛው በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት በግለሰብ አማኞች በኃይል ሲገለጥ እና ኃይልን ሊሞላቸው ይችላል፤ ለተለየ ውጤታማነት። ይህ ብዙሃነት በአማኞች መካከል አብሮ መሥራትንና የፍቅር መንፈስን ይጠይቃል። እኛ ለወንጌል፣ ለጎብረት ተጠርተናል፣ ለወጥነት ሳይሆን። ውጤታማ የምንሆነው አንድ ላይ ስንሆን ብቻ ነው! ሌሎች አማኞች እጅግ ያስፈልጉናል። ቤተ-ክርስቲያን የተጠሩ፣ ስጦታ ያላቸው፣ የሙሉ ጊዜ አገልጋዮች ማሳበረሰብ ነች። ጸጋው የተሰጠን ወንጌልን ልናሰራጭ እና ለቤተ-ክርስቲያን ጤንነት እና መልካምነት ነው።

ይህ ጸጋ ከልሳናት ጋር ይነጻጸራል “እሱ ሞላሞን ቤተ-ክርስቲያን ያንጻልን?” በሚል መስፈርት። ይህም ማለት በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ “ወንጌልን ማወጅ” የሚል ፍቺ ይኖረዋል። እሱም ደግሞ ለሞላሞ ቤተ-ክርስቲያንና አልፎ ተርፎም ለአንግዶችም በረከት ነው። በልሳናት መናገር ለግለሰብ አማኝ የሆነ በረከት ነው። ለሞላሞ ቤተ-ክርስቲያን እስካልተረጎመ ድረስ። ይህን ቃል በብኪ መልኩ መረዳት አይኖርብንም፤ እሱም የተመሰጠ ራዕይ (ልዩ ርዕስ፡ የብኪ ትንቢት 12:10 ላይ ተመልከት)።

ልዩ ርዕስ፡ የአዲስ ኪዳን ትንቢት

- I. እሱ እንደ ብሉይ ኪዳን ትንቢት የመሰለ አይደለም (BDB 611)፤ እሱም ራቢያዊ ፍቺ እንዳለው ተመስጧዊ መገለጥ፣ ከያህዌ (ሐዋ. 3:18፣21፤ ሮሜ 16:26)። ቅዱስ ቃሉን ሊጽፉ የሚችሉት ነቢያት ብቻ ናቸው።
 - ሀ. ሙሴ ለነቢይነት ተጠርቷል (ዘዳ. 18:15-21)
 - ለ. የታሪክ መጻሕፍት (ኢየሱስ-ነገሥት [ከሩት በቀር] “ቀዳሚ ነቢያት” ተብለው ይጠራሉ (ሐዋ. 3:24)።
 - ሐ. ነቢያት የሊቀ-ካህኑን ስፍራ ይይዛሉ፤ ከእግዚአብሔር ለሚመጣ መልዕክት ምንጭነት (ኢሳይያስ-ሚልኪያስ)
 - መ. ለዕብራውያን ቅዱስ ቃል ሁለተኛው ምድብ “ነቢያት” ናቸው (ማቴ. 5:17፤ 22:40፤ ሉቃስ 16:16፤ 24:25፤27፤ ሮሜ 3:21)።
- II. በአዲስ ኪዳን ጽንሰ-ሐሳብ በተለያዩ በርካታ መንገዶች ጥቅም ላይ ይውላል።
 - ሀ. ወደ ብሉይ ኪዳን ነቢያት እና ወደ ተመስጧዊ መልእክታቸው ማመልከት (ማቴ. 2:23፤ 5:12፤ 11:13፤ 13:14፤ ሮሜ. 1:2)
 - ለ. ወደ አንድ ግለሰብ የሚያመለክት መልዕክት ከተጠቃለለው ቡድን ይልቅ (ማለትም፡ የብኪ ነቢያት በቅድሚያ ለእስራኤል ይናገራሉ
 - ሐ. ወደ ሁለቱም የሚመልከት፤ ወደ መጥምቁ የሐንስ (ማቴ. 11:9፤ 14:5፤ 21:26፤ ሉቃስ 1:76) እና ኢየሱስ፤ እንደ እግዚአብሔር መንግሥት አዋጅ ነጋሪዎች (ማቴ. 13:57፤ 21:11፤46፤ ሉቃስ 4:24፤ 7:16፤ 13:33፤ 24:19)። ኢየሱስ ከነቢያት እንደሚልቅ ገልጿል (ማቴ. 11:9፤ 12:41፤ ሉቃስ 7:26)።
 - መ. ሌሎች ነቢያት በአኪ
 1. የኢየሱስ የቀድሞ ሕይወት፣ በሉቃስ ወንጌል እንደተመዘገበው (ማለትም፡ የማርያም ማስታወሻዎች)
 - ሀ. ኤልሳቤጥ (ሉቃስ 1:41-42)
 - ለ. ዘካርያስ(ሉቃስ 1:67-79)
 - ሐ. ስምዖን (ሉቃስ 2:25-35)
 - መ. ሐና (ሉቃስ 2:36)
 2. ውስጠ ወይራዊ ትንቢቶች (ቀያፋ፡ የሐንስ11:51)
 - ሠ. ወንጌልን ለሚያውጅው ለአንዱ የሚያመለክቱት (የማወጅ ጸጋ ዝርዝሮች በቆሮ. 12:28-29፤ ኤፌ. 4:11)
 - ረ. በቤተ-ክርስቲያን እየተከናወነ ያለ ጸጋ አመላካች (ማቴ. 23:34፤ ሐዋ. 13:1፤ 15:32፤ ሮሜ 12:6፤ 1ቆሮ. 12:10፤28-29፤ 13:2፤ ኤፌ. 4:11)። ይህ አንዳንድ ሴቶችን ሊያመለክት ይችላል (ሉቃስ 2:36፤ ሐዋ. 2:17፤ 21:9፤ 1ቆሮ. 11:4-5)።
 - ሰ. የፍጻሜውን ዘመን የራዕይ መጽሐፍ የሚያመለክት (ራዕ. 1:3፤ 22:7፤10፤18፤19)
- III. የአዲስ ኪዳን ነቢያት
 - ሀ. እነሱ ተመስጧዊ ራዕዮችን አይተነብዩም፣ የብኪ ነቢያት ያደርጉ በነበረው ስሜት (ማለትም፡ ቅዱስ ቃሉ)። ይህ መግለጫ የሚሆን ነው፤ “እምነት” ለሚለው ሐረግ የተነሣ (ማለትም፡ በተጠናቀቀው ወንጌል እሳቤ) ጥቅም ላይ የዋለውም በሐዋ. 6:7፤ 13:8፤ 14:22፤ 17:1፤23፤ 3:23፤ 6:10፤ ፊሊጵ. 1:27፤ ይሁዳ 3፤20 ነው።
 - ይህ ጽንሰ-ሐሳብ ግልጽ ነው፤ በይሁዳ 3 ጥቅም ላይ በዋለው ሙሉ ሐረግ፤ “ለቅዱሳን አንድ ጊዜ ለአጠቃላይ ስለ ተሰጠ እምነት።” “አንድ ጊዜ ለአጠቃላይ” የተሰጠ እምነት የሚያመለክተው ወደ እውነቶች፣ ዶክትሪኖች (የእምነት መግለጫዎች)፣ ጽንሰ-ሐሳቦች፣ የክርስቲያን ርዕዮተ-ዓለም ትምህርቶችን ነው። ይህ ለአንድ ጊዜ የተሰጠ አጽንዖት ከሥነ-መለኮት አኳያ ለአዲስ ኪዳን ጽሑፎች ያለውን ተመስጦ የሚወስን መጽሐፍ-ቅዱሳዊ መሠረት ሲሆን፤ እንዲሁም ኋለኛው ሆነ ሌሎች ጽሑፎች ራቢያዊ ተደርገው እንዲወሰዱ አይፈቅድም። በአዲስ ኪዳን በርካታ አሻሚ፣ ርግጠኛ ያልሆኑ፣ ጥርት ያላሉ ቦታዎች ይኖራሉ፤ ነገር ግን በእምነት የሚያጸኑት ለእምነትና ለተግባር “የሚያስፈልጉት” ማንኛውም ነገሮች ጥርት ባለ መልኩ በአዲስ ኪዳን መካተታቸውን ነው። ይህ ጽንሰ-ሐሳብ “የመገለጥ ሦስት ማዕዘኖች” ተብሎ የሚታወቀው ጥርት ባለ መልኩ ተገልጿል።
 1. እግዚአብሔር ራሱን በታሪክ ጊዜና ቦታ ገልጿል (ራዕይ)
 2. እሱም የተወሰኑ ጸሐፊ ሰዎችን መርጧል፤ የእሱን ድርጊቶች ይመዘግቡና ያብራሩ ዘንድ (ተመስጦ)
 3. እሱም የሰዎችን አእምሮና ልብ ለመክፈት መንፈሱን ሰጥቷል፤ እነዚህን ጽሑፎች ይገነዘቡ ዘንድ፤ በተወሰነ መልኩ ሳይሆን፤ ነገር ግን ለደኅንነትና ለስኬታማ ክርስቶስን ለመምሰል ሕይወት በሚበቃ መጠን (ማብራሪያ)። የዚህ ነጥብ የሚሆነው ተመስጦ ለቃሉ ጸሐፊዎች መወሰኑን ነው። ሌሎች ሥልጣናዊ ጽሑፎች፣ ራዕዮች፣ ወይም መገለጫዎች አይኖሩም። ቅዱስ ቃሉ ታትሟል (ተዘግቷል)። ለእግዚአብሔር ተገቢውን ምላሽ እንሰጥ ዘንድ አስፈላጊ የሆነው እውነት አለን። ይህ እውነት በተሻለ የሚታየው በመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች መስማማት ወይም በቅንና መልካም አማኞች ያለመግባባት ነው። ማንም ዘመናዊ ጸሐፊ ወይም ተናጋሪ ከቅዱስ ቃሉ ጸሐፊዎች በተሻለ ደረጃ መለኮታዊ መሪነት የለውም።
 - ለ. በአንዳንድ መንገዶች የአዲስ ኪዳን ነቢያት ከብኪ ነቢያት ጋር ይመሳሰላሉ።
 1. መጭውን እውነቶች በመተንበይ (ጳውሎስ፣ ሐዋ. 27:22፤ አጋቦስ፣ ሐዋ. 11:27-28፤ 21:10-11፤ ሌሎችም በስም ያልተጠቀሱ ነቢያት፣ ሐዋ. 20:23)
 2. ፍርድን ያስታውቃሉ (ጳውሎስ፣ ሐዋ. 13:11፤ 28:25-28)

- 3. ተምሳሌታዊ ድርጊቶች፣ እነሱም አንድን ሁነት በጉልህ ያሳያሉ (ዝክ. አጋቦስ፣ ሐዋ. 21:11)
- ሐ. እነሱ አንዳንድ ጊዜ በትንቢታዊ መንገድ የወንጌልን እውነት ያውጃሉ (ሐዋ. 11:27-28፤ 20:23፤ 21:10-11)፤ ይህ ግን ቀዳሚ ትኩረት አይደለም። ትንቢያ በቆሮንቶስ በመሠረቱ ወንጌልን ማካፈል ነው (ዝክ. 14:24፤39)።
- መ. እነሱ የመንፈስ ወቅታዊ አግባቦች ናቸው፤ የእግዚአብሔርን እውነት ከወቅታዊውና ተግባራዊው አተገባበር ጋር፣ ስለ አዲሱ ሁኔታ፣ ባህል፣ ወይም ጊዜና ሰዓት የሚያመላክቱ (1ቆሮ. 14:3)።
- ሠ. እነሱም በጥንታዊው ጳውሎሳዊ አብያተ-ክርስቲያናት በንቃት ይፈጸሙ ነበር (1ቆሮ. 11:4-5፤ 12:28፤29፤ 13:29፤ 14:1፤3፤4፤5፤6፤22፤24፤29፤31፤32፤37፤39፤ ኤፌ. 2:20፤ 3:5፤ 4:11፤ 1ተሰ. 5:20) እንዲሁም በ*Didache* ተጠቅሰዋል (በኋለኞቹ አንደኛ ክፍለ-ዘመን ወይም በሁለተኛው ክፍለ-ዘመን፣ ቀኑ ርግጠኛ አይደለም) እናም በሁለተኛው እና ሦስተኛው ክፍለ-ዘመን በሰሜን አፍሪካ ሞንታኒዝም።

IV. የአዲስ ኪዳን ጸጋዎች አቅመዋልን?

- ሀ. ይህን ጥያቄ መመለስ ያስቸግራል። ጉዳዩን ማብራራት ይበጃል፤ የጸጋን ዓላማ በመግለጽ። እነሱ የሚሉት የመነሻውን የወንጌል ስብከት ለማጽናት ነውን ወይስ ቀጣይነት ባለው መንገድ ለቤተ-ክርስቲያን አገልግሎትና ለጠፋው ዓለም ናቸውን?
- ለ. አንዱ ጥያቄውን ለመመለስ መመልከት ያለበት የቤተ-ክርስቲያንን ታሪክ ነውን ወይስ አኪን ራሱን? የአዲስ ኪዳን መንፈሳዊ ስጦታዎች ጊዜያዊ ለመሆናቸው አመላካች ነገር የለም። 1ቆሮ. 13:8-13ን ለመጠቀም የሚሞክሩት እነሱ፣ ይህንን ጉዳይ ለመመለስ የአንቀጹን ሥልጣናዊ ሐሳብ ያዛቡታል፤ ይኼውም፣ ሁሉም ነገር ከፍቅር በስተቀር ማለፉን የሚያስረግጠውን።
- ሐ. እኔ ለመናገር የምፈተነው፣ ከአዲስ ኪዳን ወዲህ፣ የቤተ-ክርስቲያን ታሪክ ሳይሆን፣ ሥልጣን ያለው፣ አማኞች የግድ ማጽናት የሚኖርባቸው ጸጋዎቹ ቀጣይ መሆናቸውን ነው። ሆኖም፣ ባህል ትርጓሜ ላይ ተጽዕኖ እንዳለው አምናለሁ። አንዳንድ በጣም ግልጽ የሆኑ ጽሑፎች ከእንግዲህ ተግባራዊ አይሆኑም (ማለትም፣ ቅዱስ አሳሳም፣ የሴቶች መሸፋፈኛ መልበስ፣ የቤተ-ክርስቲያን ስብሰባዎች በቤት፣ ወዘተ...)። ባህል ጽሑፎች ላይ ተጽዕኖ ካለው፣ የቤተ-ክርስቲያን ታሪክስ እንዴት?
- መ. ይህ እንዲያው ጥያቄ ነው፣ እሱም በትክክል መመለስ የማይቻል። አንዳንድ አማኞች ለ “መቋረጡ” ይወግናሉ፣ ሌሎች ደግሞ ለ “አለመቋረጡ”። በዚህ አካባቢ፣ እንደ ብዙዎቹ ትርጓሜያዊ ጉዳዮች፣ የአማኙ ልብ ቁልፍ ነው። አዲስ ኪዳን አሻሚና ባህላዊ ነው። አስቸጋሪ የሚሆነው የትኛው ጽሑፍ የባህል/ታሪክ ተጽዕኖ እንዳለበት እና የትኞቹ ለሁሉም ጊዜ እና ባህሎች እንደሆኑ መወሰን መቻሉ ላይ ነው (Fee እና Stuart's *How to Read the Bible for All Its Worth* (መጽሐፍ ቅዱስን ከነሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ማንበብ እንደሚቻል) ገጽ 14-19 እና 69-77)። እዚህ ጋር የተያያዘውን እና ኃላፊነት ማብራሪያዎች የሚሆኑት፣ እነሱም በሮሜ. 14:1-15:13 እና 1ቆሮንቶስ 8-10 የሚገኙና ወሳኞች ናቸው። እንዴት ጥያቄውን እንደምንመልስ በሁለት መንገድ ይጠቅማል።
 - 1. እያንዳንዱ አማኝ ባለው ብርሃን በእምነት የግድ መገዛ ይኖርበታል። እግዚአብሔር ልባችንንና የውስጥ ሐሳባችንን ይመለከታል።
 - 2. እያንዳንዱ አማኝ ሌሎች አማኞች በራሳቸው የእምነት መረዳት እንዲራመዱ የግድ መፍቀድ ይኖርበታል። መቻቻል የግድ መኖር ይኖርበታል፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ወሰኖች ውስጥ። እግዚአብሔር እርስ በርሳችን እንድንገዛ ይፈልጋል፣ እሱ እንዳደረገው ሁሉ።
- ሠ. ጉዳዩን ለመጠቅሰል፣ ክርስትና የእምነትና የፍቅር ሕይወት ነው፣ ፍጹም የሆነ ሥነ-መለኮት ሳይሆን። ከእሱ ጋር የሚኖር ግንኙነት፣ ይኸውም ከሌሎች ጋር ባለን ግንኙነት ተጽዕኖ የሚያሳድረው፣ ከተወሰነ መረጃ ወይም የእምነት መርሕ ከሆነ ፍጹምና ይልቅ አጅግ ጠቃሚ ነው።

14:2
 አአመመቅ፣አኪጀት፣
 አየተመት፣ አአመቅ
 ኪጀት
 አአት

“በልሳን”
 “ባልታወቀ ልሳን”
 “እንግዳ በሆኑ ልሳናት”

ይህ የግሪክ ቃል *glossa* ነው፣ እሱም በዘይቤአዊነት የተወሰነ ስብዓዊ ቋንቋ ወይም ዘዴ የሚያመለክት፣ “የልሳናት” ልምምድ በጳጳስጤ የሆነው በግልጽ የሚያመለክተው በታወቀ የሰዎች ቋንቋ ነው ሐዋ. 2:6-10)። ታምራቱ የሆነ የሚመስለው ጆሮ ላይ ነው (ማለትም፣ “እነሱም በየራሳቸው ቋንቋ ሲነገሩ ይሰሟቸው ነበር”)። ይኸው ተመሳሳይ ክስተት በሐዋርያት ሥራ በርካታ ጊዜ ተደርጓል፤ የአይሁድ አማኞችን ለማረጋገጥ ዓላማ፣ ይኸውም እግዚአብሔር የሌሎች ወገን ሕዝቦችን እንደ ተቀበለ (ማለትም፣ ሰማርያዎች፣ የሮሜ ወታደራዊ ሰዎች፣ አሕዛብ)። ሆኖም፣ በ1ቆሮንቶስ “ልሳናት” የሚመስሉት ባመዛኙ አስገራሚ ንግግር ነው፣ የግሪክ አማልክት፣ እንደ ዴልፊ፣ ይኸውም ሴቲቱ ወደ አስማተኛ ትሄድና ሌለኛው ሰው ያለችውን እንደሚተረጉም ያለ ነው። ቆሮንቶስ ትልቅ ከተማ ነበረች። በመላው ዓለም የነበሩ ሰዎች በቆሮንቶስ ነበሩ፣ ሆኖም ጽሑፉ “የልሳናት ትርጓሜን” እንደ መንፈሳዊ ስጦታ ቢያስቀምጠውም (1ቆሮ. 12:10፤30፤ 14:26)፣ ሰውየው የውጭ ቋንቋ ተናጋሪ እንደሆነ አይደለም።

☐ “ለሰዎች አይናገርም ለእግዚአብሔር እንጂ” የቆሮንቶስ ልሳናት የግል ንግግሮች ናቸው፣ በእግዚአብሔርና በአማኙ መካከል (ዝክ. ቁ. 24)። ልሳናት በራሳቸው የግንኙነት ዘዴዎች አይደሉም፣ ከእግዚአብሔር ጋር ያለ የቅርብ ወዳጅነት እንጂ። ሲተረጎሙ ብቻ ነው ተናጋሪውና አድማጮቹ የሚረዱት።

☐ “ማንም ሊያስተውለው አይችልም” የቆሮንቶስ ልሳናት ለአንደበት ድምጾች የሚታወቁ አልነበሩም። በዴልፊ አንድ የተለየ ሰው (ዘወትር ሴት) ሊገቡ የማይችሉ ድምጾችን ታስማላች፣ ከዚያም ሌለኛው እነዚህን በሌላው ፊት ይተረጉመዋል። ይህ አግባብ ተነጻጻሪ ይመስላል፤ በቆሮንቶስ እንደነበረው “ልሳናት” ድምጽ። በሐዋርያት ሥራ ምንም “ተርጓሚ” አልነበረም!

14:3 “ማነጽ” ይህ ሦስተኛው ፈተና ነው። መንፈሳዊ ስጦታዎችን ለመገምገም ጥቅም ላይ የዋለ (በምዕራፍ 12፣ ሐ ያለውን ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት ተመልከት)። ያንጻሉን፣ ወይም ይገነባሉን፣ ቤተ-ክርስቲያንን? ይህ ጭብጥ በዚህ ምዕራፍ እንደገና መልሶ መለልሶ ተደጋግሟል። ቁ. 3፣4፣5፣12፣17፣26። በዚህ ምክንያት ነው “ትንቢት” ወንጌልን እንደ ማካፈል ሆኖ የሚረዳው። እሱንም “ከልሳናት” ይልቅ መፈለግ የሚኖርብን። ትንቢት ለተሰበሰቡት ሁሉ ወንጌልን ያውጃል፤ ልሳናት ግን ተናጋሪውን ብቻ ይባርካሉ፤ እስካልተተረጎሙ ድረስ። ከተተረጎሙ፣ ልሳናትና ትርጉማቸው ወንጌልን ለማወጅ ለተመሳሳይ ዓላማ ያገለግላሉ (ማለትም፣ መተንበይ)። ልዩ ርዕስ፣ ማነጽ 1ቆሮ. 8፣1 ተመልከት።

☐ “እና ለመምከር እና ለማጽናናትም” ወንጌልን የማወጅ ዓላማ ለወንጌላዊነት ብቻ የተለየ አይደለም፣ ግን ደግሞ ቤተ-ክርስቲያንን ለማበረታታት ነው (ማለትም፣ ማነጽ፣ መምከር፣ እና ማጽናናት)።

14:4 “በልሳን የሚናገር ራሱን ያንጻል” የቆሮንቶስ ልሳናት እስካልተተረጎሙ ድረስ ግለሰብ ግለሰብ-ተኮር ስጦታዎች ናቸው።

☐ “ቤተ-ክርስቲያን” ይህ ቃል *ekklesia* ሲሆን አንቀጽ (ግሥ) የለውም፤ እሱም የአማኞችን አጠቃላይ አካል የሚያመለክት ነው። የጳውሎስ ሐሳብ፣ ሁሉም አማኞችን ነው፣ የተመረጡ ጥቂቶችን ሳይሆን፤ በኅብረት አምልኮ የሚባረኩት። ልዩ ርዕስ 1:2 ተመልከት።

14:5 “ሁላችሁም በልሳናት እንድትናገሩ እመኛለሁ” ከ12:30 ጋር አወዳድር እናም ይህ ሐረግ የተከታዩ ሐረግ ተጓዳኝ እንደሆነ አስታውስ። ጳውሎስ ልሳናትን እያንኳሰሰ አይደለም፤ ነገር ግን (1) ከሌሎች መንፈሳዊ ስጦታዎች ጋር ያላቸውን ተገቢ ዝምድና እያስረገጠ ነው፤ እንዲሁም (2) አንዳንድ ተግባራዊ መመሪያዎችን እያበጀ ነው። ቆሮንቶስ ስጦታዎችን ባጠቃላይ ይህንን ስጦታ ይፈልጉ የነበረው ለግለሻነት፣ ለእኔነት ክብር እና ለተከባሪነት ነበር።

☐ “ትንቢት የሚናገር ይበልጣል” ይህ ግምገማ በጳውሎስ መስፈርት መሠረት ልሳናት የተሰበሰበ ቤተ-ክርስቲያንን ከማነጽ አኳያ ዝቅ ያለ ዋጋ እንዳለው ነው። ነገር ግን በልሳናት መናገር የሰመረ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ መሆኑን አስታውስ (ዝክ. ቁ. 18፣ 39)!

☐ “እስካልተረጎመ ድረስ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ በ*ei* የተዋወቀ *hean* ምትክ። እሱም የሚቻለው አንድ ሰው ሁለቱንም፣ የልሳናት ስጦታ እና የመተርጎምም ሲኖረው ነውን? በሌሎች ጽሑፎች ግልጽ እንደሆነው ክርስቲያን መሪዎች ከአንድ በላይ መንፈሳዊ ስጦታዎች አሏቸው (ሐዋ. 13:1፤ 2ጢ.ዋ. 1:11)። ሆኖም፣ አንድ ሰው በልሳን መናገርና መተርጎም የሚችል ከሆነ፣ ለምን ተርጓሚ ያስፈልገዋል? ይህ ቅንብር ከትንቢት በምን ይለያል? ምናልባትም የሚቻለው አንድ አማኝ ሁለቱም ስጦታዎች ሲኖሩት ይሆናል፤ እነሱም በተለያዩ ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውሉ፤ ይህም የተለመደ አይደለም (ዝክ. ቁ. 13)። በእጅግ ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ ጽሑፋዊ ዘዴ ተጠቅሞ፣ (ግምት ያለመስጠት) ሊረዱት የሚቻል መግባቢያ በአንድነት አምልኮ ጊዜ ማስፈለጉን የገለጸበት።

1ቆሮንቶስ፡ 14:6-12
⁶አሁን ግን፣ ወንጅሞች ሆይ፣ ወደ እናንተ መጥቼ በልሳናት ብናገር፣ በመግለጥ ወይም በእውቀት ወይም በትንቢት ወይም በትምህርት ካልነገርኳችሁ ምን አጠቅማችኋለሁ? ⁷ነፍስ የሌለበት ነገር እንኳ ዋሽንትም ከራርም ቢሆን ድምፅ ሲሰጥ የድምፁን ልዩነት ባይገልጥ በዋሽንት የሚነፋው ወይስ በክራር የሚመታው መዝሙር እንዴት ይታወቃል? ⁸ደግሞም መለከት የማይገለጥን ድምፅ ቢሰጥ ለጦርነት ማን ይዘጋጃል? ⁹እንዲሁ እናንተ ደግሞ የተገለጠውን ቃል በአንደበት ባትናገሩ ሰዎች የምትናገሩትን እንዴት አድርገው ያስተውሉታል? ለነፋስ የምትናገሩ ትሆናላችሁና። ¹⁰በዓለም ምናልባት ቁጥር የሌለው የቋንቋ ዓይነት ይኖራል ቋንቋም የሌለው ሕዝብ የለም፤ ¹¹እንግዲህ የቋንቋውን ፍቺ ባላውቅ ለሚናገረው እንግዳ እሆናለሁ፣ የሚናገረውም ለእኔ እንግዳ ይሆናል። ¹²እንዲሁ ደግሞ እናንተ መንፈሳዊ ስጦታን በብርቱ የምትፈልጉ ከሆናችሁ ቤተ ክርስቲያንን ለማነጽ እንዲበዛላችሁ ፈልጉ።

14:6 “እንደ” በአንቀጽ አራት ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች አሉ፤ ቁ.6-12፣ እነሱም ጽኑ ድርጊትን የሚያመለክቱ (ዝክ. ቁ. 6፣7፣8፣11)። ሁለቱም ቁ. 6 እና 7 ጥያቄዎች ናቸው፣ “አይደለም” የሚል ምላሽ የሚጠብቁ (ቁ. 9 ላይ እንደሆነው)።

☐ “በመግለጥ ቢሆን ወይም በእውቀት ወይም በትንቢት” እነዚህ ቃላት ሊያንጸባርቁ የሚሞክሩት የተለያዩ ስጦታዎችን ነው፤ ነገር ግን ልዩነቶቹ ርግጠኛ አይደሉም። ሊሆን የሚችለው በኤፌ. 4:11 በርካታ ተሰጥቶ ያላቸው መሪዎች እስከ ተጠቀሱ ድረስ እያንዳንዳቸው ወንጌልን ያውጃሉ፤ ነገር ግን በተለያዩ አጽንዖቶች፤ እዚህም እንዲያው ነው። እግዚአብሔር እውነቱን በተለያዩ መንገድ ይገልጻል፤ ነገር ግን በተመሳሳይ ይዘት። ብዙ ስጦታዎች፣ አንድ ወንጌል፤ በርካታ ተሰጥቶ ያላቸው አማኞች፣ አንድ ዓላማ (ማለትም፣ የቤተ-ክርስቲያን መታነጽ እና የቤተ-ክርስቲያን ዕድገት ማቴ. 28:19-20፤ ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ. 1:8)።

14:7-8 ጳውሎስ የዜማ መሣርያዎችን ዋሽንት እና በገና ይጠቀማል፤ ነጥቦቹን ለማስቀመጥ፣ በቁ. 7 ላይ፣ እንዲሁም ወታደራዊ ጡሩምባ ቁ. 8 ላይ። የሙዚቃ መሣርያዎች ለተለያዩ ዓላማ ነው የሚውሉት (ማለትም፣ ዜማውን ለመፍጠር ወይም ለምልክት)። መሣርያው የተሳሳተ ድምጽ ካወጣ ውዥንብር ይፈጠራል። የሰዎች ድምጽ ማለት ከሌሎች ሰዎች ጋር መረጃን መለዋወጥ ነው። እሱ ድምጽ ከሰጠ፣ ይኸውም ለሌሎች ሰዎች ጥቅም የሌለው፣ ዓላማውን አላሳካም ማለት ነው ዝክ. ቁ. 9)።

14:10 ይህ ያልፎ አልፎ አራተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ይህ ቁጥር ልሳናት ከሚታወቅ ቋንቋ ለመሆናቸው በማረጋገጫነት ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል አይደለም። ጳውሎስ የተለየ ቃል ተጠቅሟል (ማለትም፣ *phōnē*፣ *glossa* ሳይሆን) በሁለቱም ቁ. 10 እና11። እሱም በተገቢው ያልተገነባ ቋንቋ ወይም የባዕድ ቋንቋን መረዳት አስቸጋሪ መሆኑን የሚያሳይ መግለጫ ነው። የሰው ቋንቋ ማለት ሊረዱት የሚችል ነው።

14:11
አለመቅ፣ አለመቅ “አረማዊ”
አኪጆት፣ አየተመት፣

አእት “ባዕድ”

ይህ ድምጽ-ቀድ ግጥማዊ ቃል ነው (ማለትም፣ *barbaros*) ለሌሎች ቋንቋዎች እንዲሁ የሆነ ድምጽ ለግሪኮችና ለሮሜዎች፣ በተለይም ለሰሜን የሮማ ኢምፓየር (ሰፊ ግዛት) የነበሩ የነገድ ወገኖች። ግሪኮችና ሮሜዎች እንደሚሉት እነዚህ የነገድ ቋንቋዎች ያሰሙት የነበረው ድምጽ “ባር፣ ባር” ነበር፣ ለእነሱ። እናም፣ “ባርባራውያን” የሚለው ቃል።

14:12 “መንፈሳዊ ስጦታዎችን በብርቱ የምትፈልጉ ከሆነ” ጳውሎስ የጋላ ፍላጎታቸውን አልነቀፈም (ዝክ. ቁ. 1)፣ ነገር ግን ለሞላው ቤተ-ክርስቲያን እነዳ ይሆን ዘንድ መስመር አስያዘው (ዝክ. 12:7)።

አአመመቅ፣

አኪጀት፣ አየተመት፣

አዓት

“መንፈሳዊ ስጦታዎች”

የተመት

“የመንፈስ ቅዱስ መከሰቻዎች”

አእት

“የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች”

አኢመቅ

“መንፈሳዊ ኃይሎች”

ይህ ተመሳሳይ የግሪክ ቃል አይደለም፣ በ12:1 (ማለትም፣ *pneumatikon*) እንዳለው፣ ነገር ግን ድርብ ባለቤትነትን ያሳያል *pneuma*፣ (ልዩ ርዕስ፡ መንፈስ ቅዱስ በመጽሐፍ ቅዱስ 12:1 ላይ ተመልከት)፣ ፍቸውም “ትንፋሽ፣” “ነፍስ፣” “መንፈስ” የሆነ። ይህ ቅርጽ ደግሞ ደግሞ 12:10 ላይ ይገኛል፣ እሱም የተለያየ ስጦታን የሚያመለክት (ማለትም፣ መናፍስትን መለየት፣ 1ዮሐንስ 4:1)። በዐውደ-ጽሑፉ እሱ የሚያመለክት የሚመስለው የተለያዩ መንፈሳዊ ስጦታዎችን ነው። በመንፈስ ቅዱስ የተሰጡትን (ዝክ. 12:11) ለአካሉ ጠቀሜታ እንዲሆን (ዝክ. 12:7)።

☐ “ቤተ-ክርስቲያንን ለማገጸ እንዲበዛላችሁ ፈልጉ” ይህ የድርጊት ተተኪ የብዙ ቁጥር ነው። የመንፈሳዊ ስጦታዎች ግብ ለግለሰብ ማዕርግ ለመስጠት እና ለክብር አይደለም፣ ነገር ግን ለክርስቶስ አካል፣ ለቤተ-ክርስቲያን ጤንነትና እድገት እንጂ። ለ “መትረፍረፍ” ልዩ ርዕስ 2 ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

1ቆሮንቶስ፡ 14፡13-19

¹³ስለዚህ በልሳን የሚናገር እንዲተረጉም ይጻፋል። 14በልሳን ብጻልይ መንፈሴ ይጻፋል አእምሮዬ ግን ያለ ፍሬ ነው። ¹⁵እንግዲህ ምንድር ነው? በመንፈስ አጻልያለሁ በአእምሮም ደግሞ አጻልያለሁ፤ በመንፈስ እዘምራለሁ በአእምሮም ደግሞ እዘምራለሁ። ¹⁶እንዲያማ ካልሆነ፣ አንተ በመንፈስ ብትባርክ ባልተማርት ስፍራ የተቀመጠው የምትለውን ካላወቀ እንዴት አድርጎ ለምስጋናህ አሜን ይላል? ¹⁷አንተማ መልካም ታመስግናለህ፣ ሌላው ግን አይታነጽበትም። ¹⁸ከሁላችሁ ይልቅ በልሳኖች እናገራለሁና እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፤ ¹⁹ነገር ግን ሌሎችን ደግሞ አስተምር ዘንድ በማጎበር እልፍ ቃላት በልሳን ከመናገር ይልቅ አምስት ቃላት በአእምሮዬ ልናገር እወዳለሁ።

14:13 ከዐውደ-ጽሑፉ አኳያ ይህ የሚያመለክተው ወንጌልን ለሁሉም ማዳረስ ከግል ከበሬታ ይልቅ መመረጡን ነው (ዝክ. ቁ. 15)። ይህ ግሥ የሚያመለክተው አማኞች አንድ ስጦታ በደኅንነት ጊዜ እንደሚሰጣቸው (ዝክ. 12:11)፣ ኋላ ላይም ሌለኛውን እንደሚጠይቁ ነውን? ይህ ጥያቄ የግድ ሳይመለስ መቅረት ይኖርበታል። አንዳንዶች በርካታ ስጦታዎች እንዳሏቸው ርግጥ ነው (ሐዋ. 13:1፤ 1ጢሞ. 2:7፤ 2ጢሞ. 1:11)።

14:14 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ነው፣ እንደ ቁ. 6፣7፣8፣11፣23፣24፣28፣ እና 29።

☐ “መንፈሴ ይጻልያል” ይህ የሚያመለክተው የሰዎችን መንፈስ ነው። እሱም ስለ አካልነቱ መደበኛ ዘይቤ ነው።

☐ “አዕምሮዬ ግን ያለ ዋጋ ነው” ጳውሎስ ስለ ቆሮንቶስ ጥበብን መውደድ እያሳየ ነው። እሱም ደግሞ ዳግም የሚያስረግጠው ልሳናት ብቻቸውን መገናኘት እንደማይችሉ ነው፣ ተናጋሪውን እንኳ።

14:15

አአመመቅ

“እንግዲህ ትርፉ ምንድነው”

አኪጀት

“እንግዲህ ውጤቱ ምንድነው”

አየተመት፣አእት

“እንግዲህ ምን ማድረግ ይኖርብኛል”

አኢመቅ

“ከእንግዲህስ”

ይህ ፈሊጥ ነው (ዝክ. 14:26፤ ሐዋ. 21:22)። ጳውሎስ ለማብራሪያው መደምደሚያ ለማድረግ የፈለገ ይመስላል።

☐ “በመንፈስ እዘምራለሁ” ይህ የሚያመለክተው ሌለኛውን መንፈሳዊ ስጦታ ነውን (ዝክ. ቁ. 26፤ ቆላ. 3:16፤ ኤፌ. 5:19)?

14:16 “እንደ” ይህ ሌለኛው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እንደ ቁ. 6፣7፣8፣11 እና 14።

አአመመቅ

“ተሰጥዖ የሌለውን ቦታ የያዘ”

አኪጀት

“ያልተረዳ ሰውን ቦታ የያዘ”

አየተመት

“በውጭ ያሉትን ቦታ አንዴት ያደርጋል”

አእት

“ተራ ሰዎች እንዴት በሰብሰባው ይሳተፋሉ”

አኢመቅ

“ያለተረዳ ሰው”

ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው በእንደዚህ መሰሉ ስፍራ ስላለው ነገር ያልተረዳ ወይም የማይውቅ ሰው ነው፤ እናም ያልተማረ ወይም ተራ ሰው (ሐዋ. 4:13፤ 2ቆሮ. 11:6)። እዚህ እና ቁ. 23-24 ላይ ያለው አጠቃቀም አንድ ወይም ሁለት ታሳቢ ፍቾች ይኖሩታል።

1. መደበኛ እንግዳ፣ የክርስቲያንን ስብሰባ፣ ቁ. 23 ደግሞ የመጀመሪያ ጊዜ እንግዳ ሊሆን ይችላል
2. አዲስ ክርስቲያን ሊሆን ይችላል፣ ነገር ግን የልሳናት ወይም ትርጓሜ ስጦታ የሌለው

“ቦታውን” የሚለው ሐረግ ሊያመለክት የሚችለው አንድም ለ(1) እንግዶች ወይም አዲስ ክርስቲያኖች ሊሆን ይችላል፤ እነሱም አጥርተው ማድመጥ የሚችሉበትን ስፍራ የያዙ ወይም (2) ላልተረዳ ሰው የሆነ ፈሊጥ።

▣ “አሜን ማለት” ከታች ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

በርግጥ ሊሆን የሚችለው የላይኛው ቃል ሊዘመድ የሚችለው ተስጥዖ ለሌለው አማኝ ነው (F. F. Bruce፣ *Answers to Questions*፣ (ጥያቄና መልሶች) ገጽ 98)። እሱም እውነት ከሆነ፣ እንግዲያውስ ጳውሎስ የፈለገው አማኞች በአንድነት አምልኮ ጊዜ የሚነገሩትን ትንቢታዊ ቃላት “እንዲያረጋገጡ” ወይም “እንዲፈርዱ” ነው (ዝክ. 2:12፤15፤ 14:29፤37፤ 1ተሰ. 5:20-21፤ ደግሞም 1ዮሐንስ 4:1 አስተውል)። ማንም “አሜን” ማለት አይኖርበትም፡

1. እነሱ የተባለውን እስካልተረዱ ድረስ
2. እነሱ መንገድ አላቸው (ማለትም፣ መንፈስ ቅዱስ) የተባለውን ለመገምገም

ልዩ ርዕስ፡ አሜን

1. ብሉይ ኪዳን

ሀ. “አሜን” የሚለው ቃል የመጣው ከዕብራይስጥ ቃል

1. “እውነት” (*emeth*፣ BDB 49)
2. “እውነተኛ” (*emun*፣ *emunah*፣ BDB 53)
3. “እምነት” ወይም “የሚታመን”
4. “ታማኝ” (*dmn*፣ BDB 52)

ለ. የቃሉ ሥረወ ግንድ ምንጭ አካላዊ አለመዋገብ ነው። የዚህ ቃል ተቃራኒ የማይጻፍ ተንሸራታች (ዘዳ 28:64-67፤ 38:16፤ መዝ 40:2፤ 73:18፤ ኤር 23:12)። ከዚህ የቃሉ ቀጥተኛ ትርጉም ምሳሌያዊ ትርጓሜው ተወስዷል ይኼውም ታማኝነት፣ የሚታመን፣ ሀቀኛ እና የመሳሰሉት ናቸው (ዘፍ 15:16፣ እንባቆም 2:4)

ሐ. ልዩ የቃሉ አጠቃቀም

1. አማድ 1 ነገስት 18:16 (1 ጢሞ 3:15)
2. ማረጋገጫ ዘጸ 17:12
3. የማይናወጥ ዘጸ 17:12
4. የተረጋጋ ኢሳ 33:6፤ 34:5-7
5. እውነት 1 ነገ 10:6፤ 17:24፤ 22:16፤ ምሳ 12:22
6. ጽናት 2 ዜና 20:20፤ ኢሳ 7:9
7. የሚታመን መዝ 119:43፤ 142፤ 151፤ 168

መ. በ ብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚሰራ እምነት ለማመልከት ሌላ የዕብራይስጥ ቃል አገልግሎት ላይ ውሏል

1. *bathach* (BDB 105)፣ ባታች፣ መታመን ማለት ነው
2. *yra* (BDB 431)፣ ያራ መፍራት፣ ማክበር፣ ማልከም ማለት ነው

ሠ. የዚህ ቃል ሥነ መለኮታዊ እሴት የሰው ልጆች ታማኝነት ሳይሆን የያሕዌ ታማኝነት ነው (ዘጸ 34:6፤ ዘዳ 32:4፤ መዝ 108:4፤ 115:1፤ 117:2፤ 138:2)። የወደቀው የሰው ልጅ ብቸኛ ተስፋ የያሕዌ ምህረት የሞላበት የቃል ኪዳን ታማኝነት እና የእርሱ የተስፋ ቃል ነው። ያሕዌን የሚያውቁት ሁሉ እንደ እርሱ ልሆኑ ይገባል (ዕባ 2:4) መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በሰው ልጆች ውስጥ መልኩን ለመመለስ የሚያደርገው ጥት ታርክ እና ዘገባ ነው (ዘፍ 1:26-27)። ድነት የሰው ልጆችን ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቅ ግንኙነት የማድግ ብቃትን የሚመለስበት ነው። ለዚህም ነው እኛ የተፈጠርነው።

II. አዲስ ኪዳን

ሀ. “አሜን” የሚለው ቃል የተለያዩ ሀይማኖታዊ አምናታዎች ትክክለኝነታቸውን ለማረጋገጥ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ብዙ ጊዜ አገልግሎት ላይ ውሏል። (1ቆሮ 14:16፤ 2ቆሮ 1:20፤ ራዕ 1:7፤ 5:14፤ 7:12)

ለ. ይህ ቃል በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከጸሎቶች ጋር ተያይዞ ይገኛል (ሮሜ 1:25፤ 9:5፤ 11:36፤ 16:27፤ ገላ 1:5፤ 6:18፤ ኤፌ 321፤ ፊል 4:20፤ 2 ተሰ 3:18፤ 1ጢሞ 1:17፤ 6ላ16፤ 2ጢሞ 4:18)።

ሐ. ይህንን ቃል በጣም ጠቃሚ አረፍተ ነገርን ለመጀመር የተጠቀመበት ኢየሱስ ብቻ ነው (ይህም በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ተከታታይ ሆኖ ተገልጿል) (ሉቃ 4:24፤ 12:37፤ 18:17፤ 29፤ 21:32፤ 23:43)

መ. በራዕ 3:14 ላይ የኢየሱስ ማዕረግ ሆኗል (ምናልባትም ከኢሳ 65:16 የያሕዌ ማዕረግ ሊሆን ይችላል)።

ሠ. የታማኝነት ወይም የእምነት፣ የመታን የሚሉ ቃላት የግሪክ ቃል የሆነው ፒስቶ ወይም ፒስቲስ የሚያመለክቱ ሲሆን ወደ አማርኛ ስተረጎሙ “መታመን”፣ “እምነት” ወይም “ማመን” ማለት ነው።

14:16፤17 “ምስጋና ስታቀርቡ” ይህ ሐረግ ሊያመለክት የሚችለው የጌታን ራት ነው። እሱም *Eucharist* ከግሪክ ቃል “ምስጋና ማቅረብ።” ሆኖም፣ ቁጥር 17 የሚያመለክተው ጸሎትን እንደሚጠቅስ ነው።

▣ “ሌሊኛው ሰው” 6:1 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

14:18 “ከሁላችሁ ይልቅ በልሳናች ስለምናገር እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ” ጳውሎስ ስለሚናገረው ነገር ያውቃል። ይህ ቁጥር፣ ከቁ. 39 ጋር ተደባልቆ ዘመናዊዎቹ ክርስቲያኖች በዘመናችን የልሳናትን ጽንሰ-ሐሳብ ከመተቸታቸው በፊት ሁለት ጊዜ እንዲያስቡ አድርጓቸዋል። እሱም ደግሞ ለእሱ አጽንኦት የሚሰጡት ሁለቱ እንዲያስቡ አድርጓቸዋል። ጳውሎስ እሱን ተቀብሎታል፤ ቢያንኳስሰውም።

ይህ ምዕራፍ ከነጠላ ቁጥሩ ቁ. 2፣4፣9፣13፣14፣19፣26፣17፣ እና ከብዙው ቁጥር ቁ. 5፣6፣18፣22፣ 23፣39 ማይያላ እንደሚሆን አስደናቂ ነው።

በዚች ቤተ-ክርስቲያን የነበረው ክርክር (1) በማኅበራዊ መደቦች እና (2) በግለሰባዊ ባለ ተሰጥታኝነት እና የተጠቃለለ መታነጽ መካከል ነው። በዚች ቤተ-ክርስቲያን ግለሰቦቹ ዘወትር የተጠቃለሉትን ያገለግላሉ (ዝክ. 12:7)!

ይህም ሌላኛው ምሳሌ ነው፤ ጳውሎስ ቢያንስ በአንዳንድ መስፈርቶች፣ በቆሮንቶስ የነበሩትን በጣም ቀናተኛ የሆኑትን ለመግለጽ የሞከረበት። እሱ እውቀትን ሲያጸና፣ ፍቅርን አግንኖተል፣ አሁን ደግሞ ልሳናትን አጽንቶ፣ ማነጽን ግን አግንኖታል።

14:19 “ሆኖም፣ በቤተ-ክርስቲያን አምስት ቃላት በአዕምሮዬ ልናገር እሻለሁ... በልሳናት አስር ሺህ ቃላት ከምናገር” የምዕራፍ 11-14 ጽሑፋዊ አሁኖ የሚያሳየው የሕዝብ፣ የጋራ አምልኮ ነው (ዝክ. ቁ. 23፣28፣34)። በዚህ መቼት በልሳን የሚደረግ የግል አምልኮ እጅግም የሚፈለግ አይደለም፣ ምክንያቱም ሌላ ማንም አያስተውልም፣ ብሎም አይለወጥም (ዝክ. ቁ. 24፣25) ወይም አይታነጽም (“እንዲሁም ሌሎችንም ደግሞ አዛለሁ።” ዝክ. ቁ. 3፣4፣5፣12፣1፣19፣26)።

1ቆሮንቶስ፡ 14፡20-25
20 ወንድሞች ሆይ፣ በአእምሮ ሕፃናት አትሁኑ፤ ለከፋት ነገር ሕፃናት ሁኑ እንጂ በአእምሮ የበሰሉ ሁኑ። 21 ሌሎችን ልሳናች በሚናገሩ ሰዎችና በሌላ አንደበት ለዚህ ሕዝብ እነግራቸዋለሁ። እንዲህም ቢሆን አይሰሙኝም ይላል ጌታ ተብሎ በሕግ ተጽፎአል። 22 እንግዲያስ በልሳናች መናገር ለማያምኑ ምልክት ነው እንጂ ለሚያምኑ አይደለም። ትንቢት ግን ለማያምኑ እንጂ ለማያምኑ አይደለም። 23 እንግዲህ ማኅበር ሁሉ አብረው ቢሰበሰቡ ሁሉም በልሳናች ቢናገሩና ያልተማሩ ወይም የማያምኑ ሰዎች ቢገቡ። አብደዋል አይሉምን? 24 ሁሉ ትንቢት ቢናገሩ ግን የማያምን ወይም ያልተማረ ሰው ቢገባ በሁሉ ይወቀሳል። በሁሉም ይመረመራል፤ 25 በልቡም የተሰወረ ይገለጣል እንዲሁም። እግዚአብሔር በእውነት በመካከላቸው ነው ብሎ እየተናገረ በፊቱ ወድቆ ለእግዚአብሔር ይሰግዳል።

14:20 “ሕፃናት አትሁኑ” ይህ የአሁን ተተካሪ ነው፤ ከአሉታዊ አንቀጽ (ግሥ) ጋር፣ እሱም ዘወትር ፍችው በሂደት ላይ ያለን ድርጊት ማቆም ነው። እነሱ በዚህ ዙሪያ ሕፃናት ሆነው ነበር (ኤፌ. 4:14)፣ ምንም እንኳ እነሱ በጣም መንፈሳዊና ብልህ እንደሆኑ ቢያስቡም!

☐ “በአስተሳሰባችሁ” ይህ ከግሪክ የሆነ ቃል በደረትና በሳንባ መካከል ያለ ጠንቻ ወይም በወገብና በደረት ያለ አካል ነው። ይህ፣ አንጎል ሳይሆን የፊዚዎሎጂካዊ ስፍራ፣ ማገናዘቢያ እንደሆነ ይታመን ነበር፣ በጥንቶቹ።

☐ “ለከፉ ነገር ሕፃናት ሁኑ” በአንዳንድ ስፍራዎች አማኞች ያለተረዱ መሆን አለባቸው (ማቴ. 10:16፣ ሮሜ 16:19)። ከከፉ ለመጠበቅ እንደኛው ታላቁ ነገር አላዋቂነት ወይም የሞህነት ነው።

☐ “የበሰሉ ሁኑ” ጳውሎስ ይህንን ቃል ጥቅም ላይ ያዋለው (ማለትም፡ teleios) ወንጌልን በሙላት ለተረዳና ለሚኖርበት አማኝ ለመግለጽ ነው (ዝክ. 2:6፣ 13:10፣ 14:20፣ ኤፌ. 4:13፣ ፊሊጵ. 3:15፣ ቆላ. 1:28)። ሁሉም አማኞች ሲጀምሩ እንደ ሕፃናት ክርስቲያኖች ቢሆንም የግድ ማደግ ይኖርባቸዋል። የመረዳት የመልካም ኑሮ ደረጃዎች ይኖራሉ። ሆኖም፣ ይህ ቃል ኃጢአት የለሽነትን አያመለክትም፣ ነገር ግን መንፈሳዊ ሙላትንና ለአገልግሎት ብቁ መሆንን እንጂ።

14:21-22 ይህ ከኢሳ. 28:11-12 በከፊል የተጠቀሰ ነው። እሱም ሶርያ እስራኤልን ከወረረበት ጋር ይዛመዳል። ቁጥር 22 ከዚህ ጥቅስ ጋር ይዛመዳል እንጂ ከሙሉው ዐውደ-ጽሑፍ ጋር አይደለም። ይህ ግረፍተ-ነገር ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ካለው ከቀሪው ሁሉ ጋር ይቃረናል። እሱም ሊዛመድ የሚችለው ከብኪ ጥቅስ ጋር ነው። ጳውሎስ “ምልክት” ተጠቅሟል፣ በሁለት መንገዶች፣ ፍርድ እና ጸጋ።

14:21 “በሕግ” በአይሁድ ዐውደ-ጽሑፍ ዘወትር ይህ የሚያመለክተው ከሙሴ ጽሑፎች ጋር ነው (ማለትም፡ ዘፍጥረት - ዘዳግም)፣ ሁልጊዜ ግን አይደለም። በዮሐንስ 10:34፣ 12:34፣ እና 15:25፣ ይህ ሐረግ የሚያመለክተው ከመዝሙር የሆነን ጥቅስ ነው፣ በሮሜ 3:9 እንደሆነው። ይህም ተመሳሳይ ሐረግ ጥቅም ላይ የዋለው በቁ. 34 ነው፣ ነገር ግን የትኛውን ጽሑፍ እንደሚያመለክት ርግጠኛ አይደለም፣ ዘፍጥረት 3ን ካልሆነ በቀር።

Walter Kaiser፣ in *Toward An Exegetical Theology*፣ (ስለ ትርጓሜአዊ ሥነ-መለኮት) ገጽ 110 ላይ አስደናቂ አስተያየቱን ይሰጣል፣ ይኸውም ቁጥር 34 እና 35 ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የተቀበላቸው ደብዳቤዎች እንደሆኑ። ዘወትር የጳውሎስ ምላሽ፣ ለተጻፉት ጥያቄዎቻቸው የሚተዋወቁት “አሁንም በተመለከተ” በሚል ሐረግ ነው (ዝክ. 7:1፣25፣ 8:1፣ 12:1፣ 16:1)፣ ነገር ግን ሁልጊዜ አይደለም (ማለትም፡ አጠቃላይ ጥቅስ ከደብዳቤው የሆነው 6:12 እና 10:23 ላይ ይገኛል)። ይህ እውነት ከሆነ፣ እንግዲያውስ “ሕግም ደግሞ እንደሚለው” ሊያመለክት የሚችለው መዝ. 68:11ን ነው፣ እሱም የተጠቀሰ፣ ቁ. 36ን ሳይጠቅስ! መዝሙር 68:11 የሚያስረግጠው መልካሙን ምስራች በአንድነት አምልኮ ላይ በሴቶች መታወጁን ነው። ጎርደን ፊ በቆሮንቶስ ሐተታው ላይ (አዲሱ ዓለም-አቀፍ ሐተታ) ደግሞ ጳውሎስ ቁ. 31-35 (ገጽ 699-708) አለመጻፉን ያስረግጣል።

14:23 “እንደ” ይህ ሌላኛው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ግረፍተ-ነገር ነው (ዝክ. ቁ. 6፣7፣8፣11፣ እና 14)።

☐ “ቤተ-ክርስቲያን ሁሉ አብረው ቢሰበሰቡ” የምዕራፍ 11-14 ዐውደ-ጽሑፍ የሚገልጸው የአንድነት አምልኮ መመሪያ ነው። እነዚህ የጥንት ቤተ-ክርስቲያን ዘወትር (1፡2 ላይ ልዩ ርዕስ ተመልክት) የሚሰበሰቡት በግል ቤቶች ነው (ማለትም፡ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት)። ዘወትር በከተማዎች በቆሮንቶስ ስፋት መጠን በርካታ ቤቶችን አካቶ ይሆናል። ይህም ምናልባት በቤተ-ክርስቲያን ለአንጃዎች መበራከት እንደኛው ምክንያት ሊሆን ይችላል። የጳውሎስ ቃላት የሚያመለክቱት ከፍ ያለ የቡድን ስብሰባ ነው፣ የፍቅር ግብዣውን ለማክበር

(ዝክ. 11:17-34) እና የጌታን ራት። በምን ያህል ድግግሞሽ ወይም የት እንደሚገኙ ርግጠኝነት የለውም። ከዚህ ቁጥር ስንነሣ እንግዶች እንዲሳተፉ ተፈቅዷል፤ ይኸውም ምሥጢራዊ ወይም ዝግ ስብሰባ ላለመሆኑ።

- ☐ አአመመቅ “አብዳችኋል”
- አኪጀት፣አየተመት “ከአዕምሯችሁ ወጥታችኋል”
- አአት “ሁላችሁም አብዳችኋል”
- አአመቅ “አብዳችኋል”

ይህ ቃል (ማለትም፣*mainomai*) ጥቅም ላይ የዋለው በሐዋ. 12:15 እና 26:24-25 ላይ ነው። በዮሐንስ 10:20 ጥቅም ላይ የዋለው አጋንንት ያደረገበትን ለመግለጽ ነው። ይህ ቃል ንክነትን አያመለክትም፤ በመንፈስ መያዝን እንጂ። በግሪክ ባህል ይህ ሊታይ የሚችለው ዕድለኛ እንደሆነ መንፈሳዊ አቋም ነው፤ በክርስትና ግን አይደለም።

14:24 “እንደ” ይህ ሌለኛው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው (ዝክ. ቁ. 6፣7፣8፣11፣14፣ 23፣24፣ 28፣29)።

- ☐ አአመመቅ “ይወቀሳል... ይመረመራል”
- አኪጀት “ይወቀሳል... ይፈረዳል”
- አየተመት “ይወቀሳል... ይመረመራል”
- አአት “በኃጢአታችሁ ይወቀሳል... ይፈረዳል”
- አአመቅ “ራሱ በምርመራ ውስጥ እንደሆነ ይረዳል... ይፈረዳል”

ትንቢት መገንዘብንና ወቀሳን ያመጣል፤ ልሳናት ግር መሰኘትን ለማያምኑ እንግዶች ወይም ለአዲስ አማኞች ያመጣሉ።

☐ “ሁሉም... ሁሉም... ሁሉም” ይህ እያንዳንዱ አማኝ በእያንዳንዱ የአምልኮ አገልግሎት ላይ መናገሩን የሚያመለክት አይደለም፤ ነገር ግን በአምልኮ አገልግሎቱ ላይ በሚከናወነው ሁሉ ላይ መንፈሳዊ ወቀሳ እንደሚደመርበት ነው፤ እሱም እንግዶች እና ታሳቢ አዲስ አማኞች ሊለማመዱ የሚችሉት። “ሁሉም” በርግጥ የሴቶች አማኞችን መገኘት ያጠቃልላል።

14:25 “በልቡ ያለ ምሥጢር ይገለጣል” ይህ ሊያመለክት የሚችለው ሐቅ

1. እግዚአብሔር የሰው ልጆችን ሐሳብ እንደሚያውቅ እና በመንፈሱ በኩል ወቀሳን እንደሚያመጣ ነው (ዝክ. 24)
2. በሐዝብ ፊት ኃጢአትን መናዘዝ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን አምልኮ ክፍል ነበር (ማቴ. 3:6፤ ማርቆስ 1:5፤ ሐዋ. 19:18፤ እና ያዕቆብ 5:16)

ልዩ ርዕስ:- ልብ

“ካርዲያ” *Kardia* የሚለው የግሪኩ ቃል *leb* ልብ የሚለው የእብራይስጡን ቃል (BDB 523) ለማንጸባረቅ በሰብትዎጅንት እና በአዲስ ኪዳን ውስጥ ተጠቅሷል። ይህ ቃል በተለያዩ መንገዶች ጥቅም ላይ ውሏል (Bahuer፣ Arጸdt፣ Giagrigh aጸd Daጸker፣ *A Greek-ENglish lexicon* pp.403-404)።

1. የተፈጥሮአዊ ሕይወት ማእከል፤ ለሰው የሚደረግ ተለዋዋጭ ዘይቤ (የሐዋ.14:17፤ 2ኛ ቆሮ.3:2-3፤ ያዕ. 5:5)
2. የመንፈሳዊ ሕይወት ማዕከል (ማለትም ሞራላዊ)
ሀ. እግዚአብሔር ልብን ያውቃል (ሉቃ.16:15፤ሮሜ 8:27፤ 1ኛ ቆሮ. 14:25፤ 1ኛ ተሰሎ.2:4፤ ራዕ.2:23)
ለ. የሰውን ልጅ መንፈሳዊ ሕይወት የሚያመለክት (ማቴ.15:18-19፤ ሮሜ. 6:17፤ 1ኛ ጢሞ. 1:5፤ 2ኛ ጢሞ. 2:22፤ 1ኛ ጴጥ. 1:22)
3. የአስተሳሰብ ሕይወት ማዕከል (እውቀት ማቴ.13:15፤24:48፤ የሐዋ.7:23፤16:14፤28:27፤ሮሜ.1:21፤10:6፤2ኛ ቆሮ.4:6፤ኤፌ. 1:18፤4:18፤ ያዕ.1:26፤ 2ኛ ጴጥ.1:19፤ራእ.18:7፤ ልብ ከአእምሮ ገር ተመሳሳይ ነው በ2ኛ ቆሮ.3:14-15 እና ፊልጵ 4:7)
4. የፈቃድ ማዕከል (ማለትም ፈቃድ የሐዋ.5:4፤11:23፤1ኛ ቆሮ. 4:5፤5:37፤2ኛ ቆሮ.9:7)።
5. የሰማዮቻችን ማዕከል (ማቴ.5:28፤ የሐዋ. 2:26፤37፤7:54፤21:13፤ሮሜ 1:24፤ 2ኛ ቆሮ. 2:4፤7:3፤ኤፌ.6:22፤ ፊልጵ.1:7)።
6. የመንፈስ ቅዱስ እንቅስቃሴ ልዩ ሥፍራ (ሮሜ 5:5፤ 2ኛ ቆሮ. 1:22፤ገላ.4:6/ክርስቶስ በልባችን፡-ኤፌ. 3:17/)
7. ልብ የአንድን ሰው ሁለንተና የሚያመለክት ተለዋዋጭ ዘይቤ ነው (ዘይቤያዊ ቋንቋ) ነው (ማቴ.22:37 ከዘዳ. 6:5 የተወሰደ)። ሃሳቦች፣ዓላማዎች፣ ድርጊቶች አንድ ላይ ተቀናጅተው የግለሰቡን ማንነት ያሳያሉ። ብሉይ ኪዳን ጎላ ያለ የቃሉ አጠቃቀም አለው።
ሀ. ዘፍ. 6:6፤8:21 “እግዚአብሔር በልቡ ተጸጸተ” ሆሴ. 11:8-9ንም አስታውል
ለ. ዘዳ.4:29፤ 6:5 “በፍጹም ልብህና በፍጹም ነፍስህ”
ሐ. ዘዳ. 10:16 “ያልተገረዘ ልብ” እና ሮሜ 2:29።
መ. ሐዝ.12:31-32 “አዲስ ልብ”
ሠ. ሐዝ 36:26 “አዲስ ልብ” እና “የድንጋይ ልብ”

1ቆሮንቶስ: 14:26-33

²⁶እንግዲህ፥ ወንድሞች ሆይ፥ ምንድር ነው? በምትሰበሰቡበት ጊዜ ለእያንዳንዱ መዝሙር አለው፥ ትምህርት አለው፥ መግለጥ አለው፥ በልሳን መናገር አለው፥ መተርጎም አለው፤ ሁሉ ለማገጽ ይሁን። ²⁷በልሳን የሚናገር ቢኖር ሁለት ወይም ቢበዛ ሦስት ሆነው በተራቸው ይናገሩ አንዱም ይተርጉም፤ ²⁸የሚተረጉም ባይኖር ግን በማኅበር መካከል ዝም ይበልጥ ለራሱና ለእግዚአብሔር ይናገር። ²⁹ነቢያትም ሁለት ወይም ሦስት

ሆነው ይናገሩ ሌሎችም ይለዩላቸው፤ ³⁰በዚያ ለሚቀመጥ ለሌላ ግን አንድ ነገር ቢገለጥለት ፊተኛው ዝም ይበል። ³¹ሁሉም እንዲማሩ ሁሉም እንዲመከሩ ሁላችሁ በእያንዳንዳችሁ ትንቢት ልትናገሩ ትችላላችሁ። ³²የነቢያትም መናፍስት ለነቢያት ይገዛሉ፤ ³³እግዚአብሔርን የሰላም አምላክ ነው እንጂ የሁከት አምላክ አይደለምና፤ በቅዱሳንም አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ እንዲህ ነው።

14:26-33 ይህ የጥንታዊቷን ቤተ-ክርስቲያን ንቁ፣ ያልተዋቀረ የአምልኮ አገልግሎት ርግጠኛ ውስጠት ያሳያል። ባጠቃላይ ባለሞያ የሆነ ካህን አልነበረም፤ አሁን እንደሆነው። ማንኛውም በነጻነት መናገር ይችል ነበር። ችግሮች የተፈጠሩት በሁለት አካባቢዎች ነው።

- 1. ብዙዎቹ መናገር ስለሚፈልጉ ግር መሰኘት ነበር
- 2. እርስ በርሳቸው ይቆራረጡ ነበር

ጳውሎስ እየሞከረ የነበረው የጋራ አምልኮ አገልግሎትን መልክ ለማስያዝ ነበር። በዚህ መልኩ የመንፈስ ቅዱስን ነጻነት ሳይገድብ፣ ነገር ግን የሰብሰባውን ዓላማ በማጽናት፣ እሱም ያልዳኑት መዳንና የዳኑትም መብሰል (ማቴ. 28:19-20)። ይህ መዋቅር ለመዋቅር ሲባል ብቻ የሆነ አይደለም (ዝክ. ቁ. 32)፤ ጳውሎስ ቁጥጥር ያለበት የአምልኮ መቼት አልፏል።

14:26 “እንግዲህ ውጤቱ ምንድነው” ቁጥር 15 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ሁሉም ነገር ለማነጽ ይሁን” ይህ ተደጋጋሚ ደንብ ነው (ማለትም፣ የአሁን ተገብሮ [አረጋጋጭ] ተተካሪ)። የመንፈሳዊ ስጦታዎች ዓላማ አንድን ግለሰብ ማክበር አይደለም፣ ነገር ግን የቤተ-ክርስቲያን እድገት ነው (በቁጥርም ሆነ በብስለት)። በሌላ መልኩ ለማስቀመጥ “ይህ ድርጊት ወይም አወቃቀር የኢየሱስን ታላቁን ተልዕኮ ዓላማ ያቀዳጃልን?” የሚል ነው (ማቴ. 28:19-20)።

14:27 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ጳውሎስ የእነሱን ድርጊቶች እያጸና አይደለም፣ ድርጊታቸውን እየመዘገበ እንጂ።

14:28 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ጳውሎስ የሚፈልገው የአንድነት አምልኮ ለተሰበሰቡት ሁሉ መንፈሳዊ መረጃ ይሰጣል። ልሳናት ከተተረጎሙ ተቀባይነት ይኖራቸዋል። የአንድነት አምልኮ የግል ልምምድና መሰጠት ጊዜና ስፍራ አይደለም፣ የአንድነቱን ዓላማ ለመጫን።

☐ “የሚተረጎም ከሌለ፣ በቤተ-ክርስቲያን ዝም ማለት አለበት” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። ልሳናትና ትንቢት ተሰጥቶ ባለው ሰው ቁጥጥር የሚደረግባቸው ናቸው (ዝክ. ቁ. 30)። የክርስቶስ አካል መታነጽ እና ወንጌላዊነት እንጂ፣ ግለሰባዊ ነጻነት አይደለም፣ የጋራ አምልኮ መክፈቻዎች።

14:29 ነቢያት የማይጠየቅ ነጻነት የላቸውም (ማለትም፣ ርዕሰ-ጉዳይ፣ ጊዜ፣ ወይም ይዘት) ለመናገር። እነሱ በሌሎች ባለ ተሰጥቶ አማኞች ሊመረመሩ ይችላሉ (ዝክ. 14:30 እና 12:10፤ 1ዮሐንስ 4:1-3)። ኢየሱስ በሁለቱም በምክርብም ሆነ የመስክ ስብከት በሚናገርበት ወቅት አጋንንት እንደነበሩ አስታውሱ።

☐ “ፍርድ ይሰጣሉ” 4:7 ላይ ያለውን ማስታወሻ እና ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 10:29 ተመልከት።

14:30 “እንደ” ይህም ሌላኛው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው (ዝክ. 6:7፣8፣11፣23፣24፣ 28፣29)

☐ “ፊተኛው ዝም ይበል።” ይህ ከቁ. 28 ጋር ትይዩአዊ ነው (ማለትም፣ የአሁን የድርጊት ተተካሪ)። ይህ የሚያመለክተው ተናጋሪው ምናልባት በሌላው አማኝ ሊቋረጥ መቻሉን ነው። እናም እየተናገረ ያለው አዲሱን ተናጋሪ ማዳመጥ ይኖርበታል። ምላሽ ከመስጠቱ ወይም በመገለጡ ላይ ከማከሉ በፊት። እነዚህ የጥንት አገልግሎቶች እጅግ ንቁና በቀላሉ የሚከናወኑ ነበሩ። ይህም ወደ አንዳንድ ስብዕናዎች ያመለክታል። እሱም ጥብቅ የሆነ ሥርዓትን እንደሚያሳዩ ሌሎች ስብዕናዎች!

አሁን ጥያቄ የሚሆነው “ይህ ለሁሉም የጳውሎስ አብያተ ክርስቲያናት መደበኛ አወቃቀር ነውን ወይም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የተለየ ገጽታ? ይህን ማብራሪያ እንደ አዲስ ኪዳን ማስረጃ ልንወስደው እንችላለን? ይህም ሁሉም አገልግሎቶች እንደሚዋቀሩበት፣ ወይስ በዚህ አካባቢ የነበሩትን ችግሮች እንዴት እንደሚያዙ ምሳሌ ማሳያ?

14:31 “እያንዳንዳችሁ በየተራ ልትተነቡ ትችላላችሁ” ይህ ሐረግ እንዴት በጥሬው ሊወሰድ ይችላል? ጳውሎስ መዋቅርን እያስረገጠ ነውን ወይስ ማንም ወይም ሁሉም አማኝ በተመሳሳይ የአምልኮ አገልግሎት እንዲናገር የሚያስችል ያለተገደበ ዕድል? በጥንታዊ የአንድነት አገልግሎቶች ምንም ዓይነት የጊዜ ገደቦች አልነበሩም? ይህ የጽሑፋዊ መግለጫ አንድ ምሳሌ ነው የጥሬ መግለጫ ሳይሆን። ከዐውደ-ጽሑፍ አኳያ ጳውሎስ ነጻነታቸውን እየገደበ ነው፣ ነጻነታቸውን እያስፋፋ ሳይሆን!

ሆኖም፣ “ሁሉም” የሚለው ቃል በርግጥ የሚያመለክተው ሴቶችም ሆኑ ወንዶች መተንበይ መቻላቸውን ነው (ዝክ. 11:5)። ሁሉም አማኞች፣ ወንድም ሆነ ሴት፣ ባለ ተሰጥቶ ናቸው ለጋራ ጠቀሜታ (ዝክ. 12:7፤ 14:26)። ይህም ቁ. 34ን ለማብራራት ተጨማሪ ፍላጎትን ያክላል!

☐ “ስለዚህ ሁሉም እንዲማሩ እና ሁሉም እንዲመከሩ” ይህ የዓላማ ሐረግ (ማለትም፣ hina) የጳውሎስን ዋነኛ ሐሳብ ያሳያል፣ ሁሉም መናገር እንደሚችሉ ሳይሆን፣ ሁሉም እንዲገነቡ፣ እንዲታነጹ፣ እና እንዲበስሉ! ይህ የዚህ ምዕራፍ የጊዜው ጭብጥ ነው።

14:32
አአመመቅ፣ አኪጀት
አየተመት
አእት

“የነቢያት መናፍስት ለነቢያት ይገዛሉ”
“የእግዚአብሔርን መልዕክት የማወጅ ጸጋ በተናጋሪው ቁጥጥር ሥር መሆን አለበት”

አኢመቅ

“የነቢይነት መንፈስ በነቢዩ ቁጥጥር ሥር ነው”

እነዚህ የትርጉም አማራጮች ይህን ሐረግ መረዳት የሚቻልበትን ሁለት የተለያዩ መንገዶች ያሳያሉ።

1. የእግዚአብሔርን መልዕክት የሚያውቁ እነሱ ታዛዥ ናቸው (ማለትም፣ የአሁን ተገብሮ አመለካከት) ለሌሎቹ የእግዚአብሔርን መልዕክት ለሚያውቁት (ማለትም፣ ነቢያት ነቢያትን ይፈትሻቸዋል፣ ቁ. 29)።
2. የእግዚአብሔርን መልዕክት የሚያውቁ እሱ ራሱን መቆጣጠር ይኖረዋል (ማለትም፣ የአሁን መካከለኛ አመለካከት) መቼና ምን እንደሚል ላይ (ዝክ. ቁ. 30)።

“መንፈስ” የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የዋለው እንደ ቁ. 2፣14፣15 (ሁለቱ)፣ 16 በተመሳሳይ መንገድ ነው። እሱም ፈሊጣዊ መንገድ ነው፣ የአንድን ግለሰብ ማንነት በምናመለከትበት ጊዜ (ዝክ. 2፣11፣ 5፣3-4፣ 7፣34፣ 16፣18)። “መገዛት” የሚለውን ማስታወሻ 16፣16 ላይ እና ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 9፣13 ላይ ተመልከት።

14፣33

አኢመቅ

“እግዚአብሔር የሁከት አምላክ አይደለምና የሰላም እንጂ”

አኪጆት

“እግዚአብሔር የሁከት መገኛ አይደለምና የሰላም እንጂ”

አየተመት፣ አኢመቅ

“እግዚአብሔር የመመሰቃቃል አምላክ አይደለምና የሰላም እንጂ”

አእት

“እግዚአብሔር እኛን በመመሰቃቃል ውስጥ እንድንሆን አይሻምና ነገር ግን በኅብርና በሰላም ውስጥ እንጂ”

ይህ ተፈጥሮን አያመለክትም። ይህ ሥርዓት በተቃርኖ ሁከት አይደለም፣ ነገር ግን አንጃዊ ጠብ ወይም እኔነት በተቃርኖ ሰላም ነው እንጂ። ይህ የአንደኛውን ክፍለ-ዘመን አምልኮ ንቁ ባሕርይ ለማጥፋት አይደለም (ዝክ. ቁ. 39-40)፣ ነገር ግን ቅናት፣ የአንዳንዶች ስጦታ ያላቸው ተናጋሪዎች የግለኝነት አዝማሚያ ነው (2ቆሮ. 6፣5፣ 12፣20፣ ያዕቆብ 3፣16)። ሁለቱም፣ የእኛ የአምልኮ ስልት እና ዝንባሌ እናመልከባለን የምንለውን አምላክ እናንጸባርቃለን (ዝክ. 11፣17-34)።

▣ “በቅዱሳን አብያተ-ክርስቲያናት ሁሉ እንዲሁ” ይህ ሐረግ ከቁ. 33ሀ (አኢመቅ፣ አኪጆት) ጋር አብሮ ለመሄዱ ርግጠኝነት የለም ወይም ከቁ. 34 ጋር (አየተመት፣ ተእት፣ አኢመቅ)። ምክንያቱም “በአብያተ-ክርስቲያናት” የሚለው ሐረግ በቁ. 33ለ ላይ ስለሚደግመው፣ እሱ ምናልባት 33ለ የመደምደሚያውን ምልክት ይቀርጽ ይሆናል፣ 4፣17 እና 7፣17 ላይ እንዳደረገው። ይህ ሐረግ በግልጽ የሚያስቀምጠው ሁሉም የቆሮንቶስ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት የተለዩ፣ የሚበልጡ፣ ወይም የተለየ ተሰጥዖ ያላቸው አለመሆናቸውን ነው (ዝክ. 4፣17፣ 7፣17፣ 11፣16፣ 14፣33፣36፣ 16፣1)። ልዩ ርዕስ፣ ቅዱሳን በ1ቆሮ. 1፣2።

1ቆሮንቶስ፣ 14፣ 34-36

³⁴ሴቶች በማኅበር ዝም ይበሉ፤ ሕግ ደግሞ እንደሚል እንዲገዙ እንጂ እንዲናገሩ አልተፈቀደላቸውም። ³⁵ለሴት በማኅበር መካከል መናገር ነውር ነውና፣ ምንም ሊማሩ ቢወዱ በቤታቸው ባሎቻቸውን ይጠይቁ። ³⁶ምን ነው? የእግዚአብሔር ቃል የወጣ ከእናንተ ነው? ወይስ ወደ እናንተ ብቻ ደርሶአል?

14፣34 “ሴቶች በቤተ-ክርስቲያናት ዝም ይበሉ” ይህ ቁጥር ዋናው ሥነ-መለኮታዊ ጉዳይ ሆኗል፣ የዘመናዊዎች ቤተ-ክርስቲያን አንዳንድ ክፍሎች። ምዕራባዊው ዘመናዊ ማኅበራዊ፣ ባህላዊ ዝንባሌ፣ ለግለሰብ መብት እና እኩልነት፣ አኪን እና በተለይም ጳውሎስን በዚህ ጉዳይ ላይ ፍርዳዊና አሉታዊ አድርጎታል። በጳውሎስ ዘመን የእሱ ሥነ-መለኮት፣ ከሴቶች ጋር በተያያዘ ሥር-ነቀል በሆነ መልኩ አምንታዊ ነበር (ኤፌ. 5፣22-23)። ጳውሎስ በግልጽ ከበርካታ ሴቶች ጋር ሠርቷል፣ ረዳት የሥራ ባልደረቦቹን ሮሜ 16 ላይ ያለው ዝርዝር እንደሚያሳየው። ልዩ ርዕስ፣ ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ 7፣5 ላይ ተመልከት።

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እንኳ፣ ጳውሎስ ሚዛኑን አስቀምጧል፣ 11፣5 በተቃርኖ 14፣34። ቢሆንም ቁ. 34-35 በተለየ መልኩ ከቆሮንቶስ እና ከአንደኛ ክፍለ-ዘመን ጋር ይዛመዳል። ንድፈ-ሐሳቦቹ በርካታ ናቸው (ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት)! ከእኛ ዘመን ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ችግር አለው። ቀናጭነት እና ጽሑፍን ማጥራት ተገቢ አይደለም። በዚህ ጉዳይ ላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ምስክርነት ወጥ አይደለም ወይም አሀዳዊ አይደለም።

ጳውሎስ በርካታ ወገኖችን በቆሮንቶስ የአምልኮ መቼት “ዝም እንዲሉ” ገድቧል፣ ቁ. 28፣30፣34። በቆሮንቶስ የአንድነት አምልኮ ላይ ችግር ነበር። ክርስቲያን ሴቶችም የዛ ችግር አካል ነበሩ። የእነሱ በክርስቶስ የሆነ አዲስ ነጻነት (ወይም የሮሜ ማኅበረሰብ የሴቶች ነጻነት ንቅናቄ አካል ቢሆኑም) ባህላዊ፣ ሥነ-መለኮታዊ፣ እና ወንጌላዊ ችግሮችን ፈጥሯል። በእኛ ዘመን ተቃራኒው ይሆናል እውነቱ። ተሰጥዖ ያላቸው ሴት መሪዎች የሃያ አንደኛውን ክፍለ-ዘመን ቤተ-ክርስቲያን ዓለምን በወንጌል እንድትደርስ ይረዳሉ። ይህም እግዚአብሔር የሰጠውን የተፈጥሮ ቅደም ተከተል አያበላሽውም፣ ነገር ግን የወንጌልን ቀዳሚነት ያሳያሉ እንጂ (ዝክ. 9፣22)። ይህ ጉዳይ ወንጌል ወይም ዶክትሪን አይደለም።

ልዩ ርዕስ፣ የጳውሎስ በአገልግሎት የሴቶች አጠቃቀም

ሁሉንም ሴቶች በሮሜ 16 ያሉትን እነሱም በወንጌል ከጳውሎስ ጋር የሥራ ባልደረባዎች የሆኑትን ተገንዝብ (ዝክ. ፊሊጵ. 4፣3)፣ ፎቤ ቁ. 1፣ ጳርስቅላ ቁ. 3፣ ማርያም ቁ. 6፣ ጁኒያ (ወይም ጁኒያስ— እንዲህ ከሆነ ወንድ ነበር) ቁ. 7 ትሪፋኒያ እና ትሪፎሳ ቁ. 12፣ ጳርሲስ ቁ. 12፣ “የእሱ እናት” ቁ. 13፣ ጁሊያ ቁ. 15፣ እና “የእሱ እናት” ቁ. 15። በሴቶች አገልግሎት አካባቢ ቀናጭ ከመሆን ተጠንቀቅ። ሁሉም አማኞች ባለ ተሰጥዖ ናቸው (1ቆሮ. 12፣7፣11)፤ ሁሉም አማኞች የሙሉ ጊዜ አገልጋዮች ናቸው (ኤፌ. 4፣12)። በዚህ ዝርዝር የሴት ዲያቆን አለችን፣ ፎቤ፣ እንዲሁም ታሳቢ የሴት ሐዋርያ፣ ጁኒያ (ኢዮሴል 2፣28፣ ሐዋ. 2፣16-21)። ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ ይህንን ጉዳይ እንዴት መያዝ እንደሚቻል አስቸጋሪ ነው፣ ምክንያቱም አያዎአዊ (ፓራዶክስ) ከሚመስሉት ከጳውሎስ መግለጫዎች የተነሣ፣ እንደ 1ቆሮ. 11፣4-5 እንዳሉት 114፣34 ጋር በንጽጽር።

ልዩ ርዕስ: “ሴቶች ዝም እንዲሉ” ከሚለው ጋር የተያያዙ ንድፈ-ሐሳቦች

- I. ይህ ከጳውሎስ የሆነ መግለጫ አይደለም፤ ኋላ የተጨመረ እንጂ (Gordon Fee፣ *New International Commentary*፣ (አዲስ ዓለም አቀፍ ሐተታ) “1 ቆሮንቶስ”፣ ገጽ 699-708)፤ ዘወትር የሚመሠረተው በግሪክ ጽሑፎች ላይ ነው (ማለትም፣ MSS D፣ F፣ G፣ እንደ MS የቫልቲት፣ Latin church Father Ambrosiaster፣ (የላቲን ቤተ-ክርስቲያን አባት አምብሮሲያስተር፣ ከ384 ዓ.ም በኋላ) እሱም ቁ. 33-34ን ከቁ. 40 በኋላ ያስቀምጣል።
- II. ጳውሎስ ከቤተ-ክርስቲያኑ ደብዳቤ ይጠቅሳል፤ እሱም የከፋፋዮቹን ወገኖች የተሳሳተ አስተያየት የሚገልጸው። ጳውሎስ እሱን የሚጠቅሰው ለማስተባበል ነው። ሆኖም፣ ይህ የተራዘመ ማብራሪያ (ማለትም፣ ቁ. 33-35 ወይም 36) ከጳውሎስ ፊተኛ “መፈክሮች” ጋር አይገጥምም። እሱም ቀላል መግለጫ አይደለም፤ በጳውሎስ የተሻሻለ፣ ነገር ግን የጸና ክርክር ነው።
- III. ጳውሎስ እየጠቀሰ ያለው ችግር የሴቶች ቡድን ሲሆን፣ እነሱም የአምልኮ አገልግሎቱን አንድም በልሳናት፣ በትንቢት፣ ወይም በጥያቄዎች ማቋረጣቸውን ነው። የእነሱ በክርስቶስ አዲስ ነጻነት ማግኘት ደስታው፣ ባህላዊ ችግሮች በወንጌላዊያንነትና በአምልኮ ላይ እንዲፈጠሩ አድርጓል።
- IV. ጳውሎስ ሴቶችን ገድቧቸዋል፤ በአንድነት ትንበያ ላይ ብቻ ሳይሆን፣ ነገር ግን ሌሎችን ነቢያትንም እንዳይገመገሙ (ማለትም፣ ወንድ ነቢያት) መልእክቶችን፣ ብሎም በእነሱ ላይ ሥልጣን እንዲኖራቸው (James Hurley፣ *Men and Women in Biblical Perspective*፣ (ወንዶችና ሴቶች በመጽሐፍ ቅዱስ አስተሳሰብ) ገጽ 185-194 እና Wayne Grudem፣ *The Gift of Prophecy in 1 Corinthians*፣ (የትንቢት ስጦታ በቆሮንቶስ) ገጽ 239-255)።
- V. ጳውሎስ ስለ ተለያዩ ሁኔታዎች ይገልጻል፤ በ11:5 እና 14:34 ላይ።
 - ሀ. አንደኛው የቤተ-ክርስቲያን ነው (ማለትም፣ 11:5) እና አንደኛው በአንድነት ቤተ-ክርስቲያን (ማለትም፣ 14:34)
 - ለ. 11:5 የሚመለከተው ላላገቡ ሴቶች ነው እንዲሁም 14:36 ላገቡ ሴቶች ነው
 - ሐ. አንዳንድ ሴቶች የማይገዙ ወይም በጣም ተናጋሪዎች ነበሩ
 - የትርጓሜዎች ልዩነትና ቁጥር የሚያሳየው የዘመናዊዎቹን ተርጓሚዎች ርግጠኛ አለመሆን ነው፤ በቆሮንቶስ ከነበረው የአምልኮ ልምዶች ጋር በተያያዘ እና እንዲያውም የአንደኛው ክፍለ-ዘመን የክርስቲያን ማኅበራዊ-ምዕመናን ጭምር። ችግሩ የነበረው
 1. የአጥቢያ (ማለትም፣ በተለይ የቆሮንቶስ)
 2. የአንደኛው ክፍለ-ዘመን የሮሜ ባህል
 3. የጸጋ ስጦታን ማዛባት
 4. በሴቶች የበላይ መሆን ሙከራ
 5. የአይሁድን አሠራር ለመጫን መሞከር
 6. በቆሮንቶስ የነበሩት አንጃዎች የተሳሳተ አመለካከት

- አለመመቅ “ራሳቸውን እንዲያስገዙ”
- አኪጀት “እነሱ እንዲገዙ ነው”
- አየተመት “ጥገኛ መሆን አለባቸው”
- አእት “ተጠሪ መሆን ፈጽሞ አይኖርባቸውም”
- አኢመቅ “መገዛት የእነሱ ፈንታ ነው”

ይህ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው። “መገዛት” ወታደራዊ ቃል ነበር፤ የዕዝ ሰንሰለትን የሚገልጽ። እሱም ስለ ኢየሱስ ጥቅም ላይ ውሏል (ሉቃስ 2:51 ለምድራዊ ወላጆቹ እና 1ቆሮ. 15:28 ለሰማይ አባቱ) እና ለቤተ-ክርስቲያን አጠቃላይ እውነት ነው (ኤፌ. 5:21)።

ልዩ ርዕስ: መገዛት (HUPOTASSŌ)

ሴፕቱዋጂንት ይህንን ቃል ጥቅም ላይ የሚያውለው አስር የተለያዩ የዕብራይስጥ ቃላትን ለመተርጎም ነው። የእሱ መሠረታዊ የብኪ ፍች “መዘዝ” ነበር ወይም “የመዘዝ መብት።” ይህም በሴፕቱዋጂንት (LXX) ተመልክቷል።

1. እግዚአብሔር ያዛል (ሌዋ. 10:1፤ ዮናስ 2:1፤ 4:6-8)
 2. ሙሴ አዟል (ዘጸ. 36:6፤ ዘዳ. 27:1)
 3. ነገሥታት ያዛሉ (2ዜና. 31:13)
- በአዲስ ኪዳን ይህ ስሜት ቀጥሏል እንደ ሐዋ. 10:48፤ እሱም ሐዋርያ እንደሚያዘው። ሆኖም፣ አዲስ ፍችዎች በአዲስ ኪዳን እያደጉ መጥተዋል።
1. ፍቃደኛ ገጽታዎች እያደጉ መጥተዋል (ዘወትር መካከለኛ ድምጸት)
 2. ይህ ራስን የመገደብ ድርጊት በኢየሱስ ሊታይ ይችላል ለአብ በመታዘዙ (ሉቃስ 2:51)
 3. አማኞች ለባህላዊ ገጽታዎች ይገዛሉ፤ ስለሆነም ወንጌል በጥላቻ እንዳይጎዳ
 - ሀ. ሌሎች አማኞች (ኤፌ. 5:21)
 - ለ. አማኝ ሚስቶች (ቆላ. 3:18፤ ኤፌ. 5:22-24፤ ቲቶ 2:5፤ 1ጴጥ. 3:1)
 - ሐ. ጣዖት አምላኪ የሆኑ መንግሥታት አማኞች (ሮሜ. 13:1-7፤ 1ጴጥ. 2:13)
- አማኞች የሚተገብሩት ለፍቅር፣ ለእግዚአብሔር፣ ለክርስቶስ፣ ለእግዚአብሔር መንግሥት፣ ለሌሎች ጠቀሜታ ከሚሆን የውስጥ ሐሳብ ነው።

እንደ አጋፔ (ፍቅር) ቤተ-ክርስቲያን ይህን ቃል በአዲስ ፍች፣ እሱም ለመንግሥት ፍላጎት እና ለሌሎች መሻት በመመሥረት ተሞልታለች። ይህ ቃል አዲስ ክብር እሱም ራስን መከድን ይወስዳል፤ እሱም በትእዛዝ ላይ ያልተመሠረተ፣ ነገር ግን በአዲስ ግንኙነት ላይ፤ ራሱን በሰጠው በእግዚአብሔር እና መሲሐ። አማኞች መታዘዝና ራሳቸውን ማስገዛት ይኖርባቸዋል፤ ለሁሉም መልካምነት እና ለእግዚአብሔር ቤተሰብ ባርኮት ሲባል።

▣ “ሕግም ደግሞ አንደሚል” ጳውሎስ እየጠቀሰ ያለው የተለየ ጽሑፍ ነው ወይስ አጠቃላይ መርሕ? ይህንን የሚል ምንም የብዙ ጽሑፍ የለም። ሊሆን የሚችለው ከ11፡8-9 ማሳያ የተነሣ ዘፍ. 2፡20-24 ተጠቃሾች ይሆናል (1ጢሞ. 2፡13)። አንዳንዶች የሚያስቡት የውድቀት ውጤት እንደሆነ ነው። እናም ዘፍ. 3፡16 ተጠቃሾች ነው። እንዲሁም ደግሞ ከዐውደ-ጽሑፉ አኳያ ሊሆን የሚችለው “መገዛት” የሚዛመደው ቁ. 32 ላይ ካለው ቃል አጠቃቀም ነው። እዚያም ለሌሎች ነቢያት መገዛትን ለመጥቀስ (*Hard Sayings of the Bible*፣ (የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች) ገጽ 616)።

በጳውሎስ ጽሑፎች “ሕግ” የሚለውን ቃል አጠቃቀም በተመለከተ መለዋወጦች አሉ። ብዙውን ጊዜ እሱ የሚጠቅሰው የሙሴን ሕግ ነው። ብሉይ ኪዳን ፣ ነገር ግን አንዳንዴ እሱ የሚያመለክተው አጠቃላይ የሕግን ጽንሰ-ሐሳብ ነው። እሱም እዚህ እውነት ከሆነ እንግዲያውስ እሱ የሚያመለክተው የዚህን አባታዊ “ወንዶች ቅድሚያ” ባህል አጠቃላይ ቀናኖ ነው።

ሴቶች ተጠሪ እንዲሆኑ ቢፈቀድ፣ በገጽታ እንኳ ሊሆን የክርስቶስን ጉዳይ ሊጎዳው ይችላል። በአንደኛው ክፍለ-ዘመን ግሪክ-ሮሜ ዓለም። በዚህ መንገድ እሱ የሚመሰጠው አዲስ ኪዳን እንዴት አድርጎ የባርነትን ጉዳይ እንደሚይዘው ነው። ቁ. 21 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። ለዚህ ሐረግ የተለያዩ መረዳት።

14፡35 ይህ ሐረግ የሚያሳየው “ሴት” የሚለው ቃል ቁ. 34 ላይ የሚያመለክተው “ሚስቶችን” ነው። ይህ አንዲት ሴት መናገር መቻሏን ያመለክታል? ይኸው ተመሳሳይ አሻሚነት ምዕራፍ 11፡5 ላይ አለ።

ይህ ቁጥር ከ1ጢሞ. 2፡11-12 እና ቲቶ 2፡5 ጋር ይዛመዳል። እሱ ሥነ-መለኮታዊ ወይም ባህላዊ ነውን በ1ጢሞ. 2፡13-14 ላይ? እሱ በተለየ ታሪካዊ መቼት ውስጥ ተቆልፏልን ወይስ እሱ ለሁሉም ባህሎች፣ ዘመኖች ሁለንተናዊ እውነት ነውን? የመጽሐፍ ቅዱስ ምስክር በሁለት ድምጽት ይናገራል (*How to Read the Bible For All Its Worth* by Gordon Fee እና Douglas Stuart፣ (መጽሐፍ ቅዱስን ከነ ሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ማንበብ ይቻላል) ገጽ 15፣63፣72፣74)።

▣ “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ክርስቲያን ሚስቶች በአንድነት አምልኮ ላይ በቆሮንቶስ ጥያቄ ያቀርቡ ነበር። የቤተ-ክርስቲያን ስብሰባዎች ቀደም ሲልም በዘመናዊነት፣ ልሳን ተናጋሪዎች፣ ልሳን ተርጓሚዎች፣ እና ነቢያት ይቋረጡ ነበር። እንግዲህ ያፈነገጡ ሚስቶች ወይም በነጻነታቸው የሚከራሩ ሚስቶች በዚህ ሁከት ውስጥ ንቁ ተሳታፊ ሆነው ነበር!

▣ “ይጠይቁ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። እነዚህ ሴቶች የተነገራቸው ማንን እንደሚጠይቁ፣ መቼ እና ለምን እንደሚጠይቁ ነው! የእነሱ ድርጊት የአንድነት አምልኮን ውጤታማነት ጎድቶታል።

እባክዎን የWalter C. Kaiser’s understanding (መረዳት) ቁ. 34-36 ቁ. 21 ላይ ያንበቡ፣ አንቀጽ ሁለት።

14፡36 ይህ ስላቃዊ ጥያቄ ነው፣ ከሩዋን የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለማስደንገጥ፣ ወደ መንፈሳዊ እውነታና ክሊሎች ማሳበሪ ምዕመናን ጋር ስለሚኖረው የእነሱ ስፍራ። ይህ ሰዋሰዋዊ ቅርጽ ያለው ሁለት ጥያቄ በቁ. 36 “አይደለም” የሚል ምላሽ ይጠብቃል።

1ቆሮንቶስ፡ 14፡37-38
³⁷ማንም ነቢይ ወይም መንፈሳዊ የሆነ ቢመስለው ይህች የጻፍሁላችሁ የጌታ ትእዛዝ እንደ ሆነች ይወቅ፤ ³⁸ማንም የማያውቅ ቢኖር ግን አይወቅ።

14፡37-38 ጳውሎስ እያስረገጠ ያለው፣ እውነተኛ መንፈሳዊ ስጦታ ያላቸው እነሱ፣ የሚናገሩትንና ከእግዚአብሔር ዘንድ ስጦታ ያላቸውን እውቅና ሊሰጧቸው ይገባል (ዝኪ. ቁ. 32፤ ማቴ. 11፡15፤ 13፡9፤15፤16፤43)። የጳውሎስ ገለጻ ይኼውም አመራርን በተመለከተ የእሱ ስሜት 7፡40 እና 14፡38 ላይ ተገልጧል። ጳውሎስ ሐዋርያዊ ስጦታው እና ስለ ኢየሱስ ለመናገር ያለው ሥልጣን እውቅና አግኝቷል። ሐዋርያነቱ በአንዳንድ በቆሮንቶስ ባሉ ዘንድ ጥያቄ ተነሥቶበታል፣ ተፈታትነውታልም።

ቁጥር 38 የሚያመለክተው መለኮታዊ ርግማን ነው (የአሁን ተገብሮ አመላካች) ለእነሱ ማለትም ሐዋርያዊ ሥልጣኑን ላልተቀበሉ (Wayne Grudem፣ *The Gift of Prophecy in 1 Corinthians*፣ (የትንቢት ስጦታ በ1ቆሮንቶስ) ገጽ 52 የግርጌ ማስታወሻ ቁ. 104)።

▣ “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱም አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፣ እነሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከእሱ ጽሑፋዊ ጠቀሜታ አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚታሰብ። አንዳንዶች በቆሮንቶስ “የሚያስቡት” እነሱ “መንፈሳዊ” እንደሆኑ ነው (ማለትም፣ *pneumatikos*፣ ዝኪ. 12፡1)፣ ነገር ግን ድርጊታቸው እና ከሐዋርያዊ ሥልጣን ጋር የነበራቸው ግንኙነት (ማለትም፣ የጳውሎስ ሥልጣን) እንዳልሆኑ ያመለክታል። ለጳውሎስ ሥልጣን እውቅና እስካልሰጡና ራሳቸውን እስካላሰገዙ ድረስ እንደ መንፈሳዊ መሪዎች እውቅና ከቶ አያገኙም።

- 14፡38 አአመመቅ “እውቅና አያገኝም”
- አኪጀት “አይወቅ”
- አየተመት “እውቅና የማያገኝ ይሁን”
- አእት “ስለ እሱ አይግደዳችሁ”
- አኢመቅ “ያ ሰው ራሱ እውቅና አያገኝም”

በግሥ ጊዜያት በግሪክ ጽሑፎች ልዩነቶች አሉ። በአሁን ተገብሮ አመላካች (MSS ጽ*፡ A*) እና በአሁን የድርጊት ተተካሪ (MSS P⁴⁶፣ ጽ²፣ A^c፣ B፣ D²) መካከል። ተገብሮ አንቀጹ የሚያመለክተው “በእግዚአብሔር ችላ እንደተባለ ወይም እውቅና እንዳላገኘ” ነው። ተተካሪው ትእዛዞች፣ በቆሮንቶስ ያሉት አማኞች፣ የጳውሎስን ሥልጣን ያልተቀበለውን ሰው እንዳይቀበሉት ነው፣ ወይም የጳውሎስ ሥልጣን በውክልና የተሰጠውን ተጠሪውንና ወኪሉን፣ ጢሞቴዎስን። UBS⁴ ለአመላካቹ “ለ” ደረጃ ይሰጠዋል (ከሞላ ጎደል ትክክል)።

1ቆሮንቶስ፡ 14፡39

³⁹ስለዚህ፣ ወንድሞች ሆይ፣ ትንቢት ለመናገር በብርቱ ፈልጉ፤ በልሳኖች ከመናገርም አትከልኩሉ፤ ⁴⁰ነገር ግን ሁሉ በአገባብና በሥርዓት ይሁን።

14:39 “በብርቱ ፈልጉ” ይህ የጳውሎስ ቃል ለጠንካራ ፍላጎት ነው (ዝክ. 12:31፤ 14:1)። አእት “ልባችሁን አሳርፉት” የሚል አለው። ለጳውሎስ በዚህ ባህላዊ መቼት ፍላጎቱ የሚያሳየው ወንጌልን ማወጅ/ማካፈል ነው፤ ለአማኞችም ሆነ ለማያምኑት። ይህንን ከዘኑ. 29፡11 ጋር አወዳድር።

እሱም የሚመስለው የጳውሎስ የመክፈቻ መግለጫ 14፡1 ላይ ሲሆን፣ የማጠቃለያ መግለጫ ደግሞ ቁ. 39 ላይ ነው። የግሪኩ ቃል *öste*፣ ተተካሪን ተከትሎ፣ ሐዋርያዊውን ማጠቃለያ ማስተዋወቂያ መንገድ ይሆናል (ዝክ. 10:12፤ 11:33፤ 14:39፤ 15:58፤ ፊሊጵ. 2:12፤ 1ተሰ. 4:18)።

▣ “በልሳን መናገርም አትከልኩሉ” ይህ አስፈላጊ የሆነ ሚዛን ነው፤ ለቆሮንቶስና ለአሁኑ ችግር። እኛም እንደ ዝንባሌያችን ዓይነት እናጋንናለን፣ ስለ መንፈሳዊ ነገሮች። የእውነት መንገድ በሁሉም በኩል የስህተት ጉድጓዶች አሉት (ማለትም፣ እያንዳንዱ በልሳን የሚናገረው በተቃርኖ ማንም በልሳን የማይናገር)!

- አአመመቅ “በአግባብ እና በሥርዓት ሁኔታ”
- አኪጀት፣አየተመት “በጨዋነት እና በሥርዓት”
- አእት “በአግባብ እና ሥርዓት ባለው መንገድ”
- አአመቅ “በአግባብ እና በሥርዓት መልኩ”

የመጀመሪያው ቃል ድብልቅ ነው “መልካም” (*eu*) ከሚለው ተውሳክ ግሥ እና “መልክ” ወይም “ቅርጽ” ከሚለው ስም (ሮሜ 13:13፤ 1ተሰ. 4:12)።

ሁለተኛው ቃል ፍችው “በተገቢው መንገድ ማደራጀት፣ ሥርዓት ያስያዝ” (ቆላ. 2:5)። ይህ ሐረግ ቁ. 33ን ትይዩ ያደርጋል። እሱም የሚያደርገው ቀድሞ በተደረገው ሥርዓት አይደለም (ማለትም፣ አጀንዳውን መቆጣጠር)፤ ነገር ግን የአንድነት አምልኮ አገልግሎት ዓላማ፣ ወንጌላዊነት እና ደቀ-መዝሙርነት ነው (ማቴ. 28:19-20)።
ይህ የጳውሎስ የማጠቃለያ መግለጫ ነው፣ በአንድነት አምልኮ ርዕሰ-ጉዳይ ላይ፣ እሱም ከምዕራፍ 11 የሚጀምር።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. መንፈሳዊ ስጦታዎችን ለመፍረድ ሦስቱ መስፈርቶች ምንድናቸው?
 - ሀ.
 - ለ.
 - ሐ.
2. በዚህ ምዕራፍ ልሳናት ከትንቢት ዝቅ የተደረጉት ለምንድነው? ልሳናት ዝቅተኛ መንፈሳዊ ስጦታ ናቸውን?
3. አዕምሮ ከልሳናት ጋር እንዴት ይዛመዳል?
4. ቁጥር 22ጋ ያለው ችግር ምንድነው?
5. የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለሁሉም አብያተ-ክርስቲያናት መመሪያ በመሆን ሊያገለግል ይችላል? ይችላል?
6. ሴቶች በቤተ-ክርስቲያን ዝም ማለት አለባቸውን? ምላሽህን ከ11:5 እና 14:34 ጋር አወዳድር።

1ኛ ቆሮንቶስ 15

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶት	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
የክርስቶስ ትንሣኤ 15:1-11	የተነሣው ክርስቶስ፣ የእምነት እውነት 15:1-11	የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ወንጌል 15:1-11	የክርስቶስ ትንሣኤ 15:1-2 15:3-7 15:8-11	የትንሣኤ ሐቅ 15:1-8
የሙታን ትንሣኤ 15:12-19	የተነሣው ክርስቶስ፣ የእኛ ተስፋ 15:12-19 የመጨረሻው ጠላት ተደመሰሰ 15:20-28 ትንሣኤን የመካድ ውጤቱ 15:29-34	የትንሣኤው አስፈላጊነት ለእኛ 15:12-19 15:20-28	የእኛ ትንሣኤ 15:12-19 15:20-28	15:9-11 15:12-19 15:20-28
15:29-34	የከበረ አካል 15:35-49	15:29-34 የትንሣኤ አፈጣጠር 15:35-41	15:29-32 15:33-34 የትንሣኤ አካል	15:29-34 የትንሣኤ አካል
የትንሣኤ አካል 15:35-41			15:35-38 15:39 15:40-41 15:42-49	15:35-38 15:39-44U
15:42-49	የመጨረሻ ድላችን 15:50-58	15:42-49 15:50-57 15:58	15:50 15:51-57	15:44A-49 15:50-53 የፍጻሜ ድል የምስጋና መዝሙር 15:54-57
15:50-58			15:58	15:58

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v)
 የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ ጽሑፋዊ ይዘት

ሀ. ከዐውደ-ጽሑፉ ግልጽ የሆነው፣ ጳውሎስ ከባቢያዊ ጽኑ መናፍቅነትን መቃወሙ ነው፤ ይኸውም ትንሣኤ ሙታንን የካዱ (በእሱም አብዛኞቹ አይሁድ የሚስማሙበት)። ለታሳቢ መነሻው በርካታ ንድፈ-ሐሳቦች ወጥተዋል።

1. የግናስቲክ መጀመሪያ (መዝገበ-ቃላት ተመልከት) ሐሳቦች እነሱም ምንታዊን አጽንዖት የሚሰጡ፣ በመንፈስ እና (ማለትም፣ እግዚአብሔር፣ እሱም መልካም የሆነ) በቀስ አካል መካከል (ማለትም፣ ቁሳዊ ነገሮች፣ እነሱም ክፉ የሆኑ)
2. ትንሣኤ ካሁን ቀደም ሆኗል በሚል የሚያስረግጡ (2ጢሞ. 2:17-18)።

ለ. ይህ የተረጋገጠ አንቀጽ ነው፣ በአኪ፣ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤና ስለ አማኞች ትንሣኤ። የግድ መታወስ የሚኖርበት ይህ አንቀጽ ምናልባት የተጻፈው ማናቸውም ወንጌላት ከመጻፋቸው በፊት ነው።

ሐ. የጳውሎስ የእረኝነት አጽንዖት፣ ይህ ዶክትሪናል ምዕራፍ የሚያበቃው ቁ. 58 ላይ ነው። ይህም ከገ ተሰሎንቄ 4:18 ጋር ተመሳሳይ ነው። ጳውሎስ ዘወትር ዶክትሪንን ወደ ዕለታዊ ኑሮ እና አገልግሎት ያመጣል። እውነት የሕይወትን ስልት ያስረዳል!

መ. እሱም የዚህን ረጅም ምዕራፍ አጠቃላይ መዋቅር ለማየት ይረዳል። Dr. David King ከምስራቅ ቴክሳስ ባብቲስት ዩኒቨርሲቲ፣ ከትምህርት ክፍሉ ማስታወሻ መልካም የፍሬ ሐሳብ ማውጫ አለው።

“IV. ያደጉ በሳል ክርስቲያኖች ትንሣኤን በተመለከተ የእምነት መረዳት ሊኖራቸው ያስፈልጋል (15:1-58)።

1. መግቢያ፡ (15:1-11)
 - ሀ. ወንጌል ራሱ በጽኑ የተመሠረተው በኢየሱስ ትንሣኤ ላይ ነው (15:1-8)።
 - (1) የወንጌል መሠረታዊ ሐቆች (Kerygma) የሚያተኩረው በኢየሱስ ሞት፣ ቀብር፣ እና ትንሣኤ ላይ ነው (15:3-4)።
 - (2) የኢየሱስ ከትንሣኤ በኋላ የነበሩት ገጽታዎች የሚያረጋግጡት፣ ያለ ምንም ጥርጥር ኢየሱስ ከሙታን መነሣቱን ነው (15:5-7)
 - (3) ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ጸጋ ያተልቀዋል፣ እሱ የኢየሱስን ትንሣኤ ከሚመሰክሩት መካከል እንዲሆን ስለ ፈቀደለት (15:8-11)።
 2. የትንሣኤያችን ዶክትሪን መሠረቱ የኢየሱስ ትንሣኤ ነው (15:12-34)።
 - ሀ. አንዳንዶች እሱ ከሙታን አልተነሣም ይላሉ። የዛ አንድምታ ምንድነው (15:12-19)?
 - (1) ስብከታችንም ከንቱ ነው (15:12-14)።
 - (2) እምነታችሁም ከንቱ ነው (15:14 እና 17)።
 - (3) እኛም በእግዚአብሔር እውነት ላይ ሐሰተኛ ምስክሮች ሆነናል (15:15)
 - (4) አሁንም ገና በኃጢአታችሁ አላችሁ (15:17)።
 - (5) እምነው የሞቱት እነዚያ ለዘላለም ጠፍተዋል (15:18)።
 - (6) አማኞች ሁሉ የሚያሳዝኑ ናቸው (15:19)።

ለ. ነገር ግን ክርስቶስ ፊትም (አሁንም ቢሆን አለ!) ተነሥቷል! የዚህ አምድምታዎች ምንድናቸው (15:20-34)?

- (1) እሱ የመጭው መኸር በኩራት ነው (15:20)
- (2) ክርስቶስ፣ ሰውየው፣ ሞትን ድል ነሥቷል፣ እሱም በቀዳሚው ሰው፣ በአዳም ወደዚህ ዓለም የመጣውን (15:21-22፣ ሮሜ 5:12-21)።
- (3) ትንሣኤው ወደ ሁለት ምድቦች ተከፍሏል፡ የክርስቶስ ትንሣኤ እና የሌሎች ትንሣኤ (15:23)።
- (4) ሞት በትንሣኤ ድል ይነሣል እናም ሁሉም ለእግዚአብሔር ይገዛሉ፣ ለሁሉም ፈጣሪ (15:24-28)።
- (5) አማኞች በእምነት ተጠምደዋል፣ በመንፈሳዊም ሆነ በሥጋዊ ትንሣኤ በማመን (15:29)።
- (6) ሁሉንም ዓይነት አደጋ ያለ ፍርሃት እንጋፈጣለን፣ ብንሞት፣ ዳግመኛ እንኖራለን እናም እንደ ሥራችን ይፈረድብናል (በአንድምታ) ስለዚህ እንዴት እንደምንኖር መጠንቀቅ ይኖርብናል (15:30-34)።

3. የአማኞች ትንሣኤ ዶክትሪን ምክንያታዊ ነው። ጳውሎስ ለአንዳንድ ጥያቄዎቻቸው ምላሽ ሰጥቷል (15:35-57)። ሀ. ሙታን እንዴት ይነሣሉ? መልስ፡ በእግዚአብሔር ኃይል፣ እግዚአብሔር ዕጅምን ከዘራቸው እንደሚያበቅላቸው (15:35-38)።

ለ. እነሱ ምን ዓይነት አካል ይኖራቸዋል? መልስ፡ የተለየ ዓይነት አካል እሱም ለተለየ ዓይነት ሕይወት ተስማሚ የሆነ፣ ለዘላለም የምንኖርበት (15:39-41)።

- (1) እግዚአብሔር የተለያዩ ዓይነት አካላትን ሕይወት በዚህ ዓለም ፈጥሯል (15:39-41)።
- (2) የትንሣኤው አካል አዲስ ዓይነት አካል ነው (15:42-44)።
 - በሚጠፋ ምትክ የማይጠፋ፣
 - በተዋረደ ምትክ የከበረ
 - ከደካማ ይልቅ የበረታ
 - ከእንሰሳዊ (ወይም ሥጋዊ) ይልቅ መንፈሳዊ
- (3) የትንሣኤው አካል አፈጣጠር ከተፈጥሮአዊው አካል ጋር ተነጻጽሯል፣ ይህም ጳውሎስ በአዳምና በክርስቶስ መካከል ያለውን ንጽጽር እንዲያሳይ የመራው (15:45-49፣ ሮሜ. 5:12-21)።

ሐ. ይህ ሁሉ መቼ ይሆናል? መልስ፡ ኢየሱስ ዳግም ሲመጣ (15:50-57)።

- (1) ለውጥ ለሁሉም አስፈላጊ ነው (15:50)።
- (2) ሁላችንም በቅጽበት እንለወጣለን (15:51-52፣ 1ተሰ. 4:14-17)።
- (3) እሱም የሚሆነው የእግዚአብሔር መለከት ሲነፋ ነው (15:52-1ተሰ. 4:16)።
- (4) ለውጡ ሲካሄድ በሞት ላይ ሙሉ ድል ይሆንልናል፣ በኢየሱስ ክርስቶስ (15:53-57)።

4. ማጠቃለያ፡ በዚህ ዶክትሪን ማመን ውጤቱ በአገልግሎት ታማኝ መሆንን ያመጣል፣ ምክንያቱም አገልግሎታችን ከንቱ እንዳልሆነ ስለምንረዳ (15:58)።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፡ 15፡1-2

ግንድሞች ሆይ፤ የሰበከሁላችሁን ደግሞም የተቀበላችሁትን በእርሱም ደግሞ የቆማችሁበትን በእርሱም ደግሞ የምትድኑበትን ወንጌል አሳስባችኋለሁ፤ ምክንያቱ ካላመናችሁ በቀር፤ ብታሰቡት፤ በምን ቃል እንደ ሰበከሁላችሁ አሳስባችኋለሁ።

15፡1

- አክሱምቅ “አሁንም አሳስባችኋለሁ”
- አኪጀት “ከዚህም በላይ... አሳውቃችኋለሁ”
- አየተመት “አሁንም አስታውሳችኋለሁ”
- አእት “አሁንም ላስታውሳችሁ እወዳለሁ”
- አኢመቅ “ለእናንተ ግልጽ ላደርግ እወዳለሁ”

ጳውሎስ መልእክቱን ያዋቀረው የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በላከችለት በርካታ ጥያቄዎች ዙሪያ ነው (ዝክ. 7፡1፤25፤ 8፡1፤ 12፡1፤ 16፡1) “አሁንም በተመለከተ” በሚል ሐረግ (ማለትም፤ *peri de*)። ምዕራፍ 15 የሚጀምረው በ *de* ነው። ይህ ማብራሪያ፤ ትንሣኤን በተመለከተ ቤተ-ክርስቲያኗ የጠየቀችው አይሆንምን፤ ነገር ግን ጳውሎስ የተገነዘበው እንዲሁም ለማስረዳት የሚፈልገው ሁኔታ ይሆን?

ይህ የአሁን የድርጊት አመለካከት ነው፤ ከ *gnōrīzō*፤ እሱም ፍቺው እንዲታወቅ ማድረግ፤ መግለጥ፤ ወይም ማወጅ የሆነ። ሆኖም፤ ጳውሎስ አዲስ መረጃ አልሰጠም (ዝክ. 12፡3)፤ ነገር ግን ዶክትሪናዊ ማጠቃለያ፤ እሱም ቀደም ሲል ለእነሱ የሰበከላቸውን ወንጌል መልክ በማስያዝ።

ልዩ ርዕስ፡ የጥንታዊቷ ቤተክርስቲያን ኬሪግማ (ስብከተ ወንጌል)

- ሀ. በአዲስ ኪዳን የተሰጠው የእግዚአብሔር ተስፋ በአየሱስ መሲሐ መምጣት ሳቢያ ተፈጽሟል። (ሐዋ. 2፡30፤ 3፡19፤24፤ 10፡43፤ 26፡6-7፤22፤ ሮሜ. 1፡2-4፤ 1ኛ ጢሞ. 3፡16፤ ዕብ. 1፡1-2፤ 1ኛ ጴጥ. 1፡10-12፤ 2ኛ ጴጥ. 1፡18-19)።
- ለ. አየሱስ እንደ መሲሐ በእግዚአብሔር የተቀባው በጥምቀቱ ነው (ሐዋ. 10፡38)
- ሐ. አየሱስ አገልግሎቱን የጀመረው በገሊላ ከጥምቀቱ በኋላ ነው (ሐዋ. 10፡37)።
- መ. የአገልግሎቱም ባሕርይ መልካምን በማድረግና ታላላቅ ሥራዎችን (ተእምራትን) በመከወን ሲሆን ይህም በእግዚአብሔር ኃይል ነው (ማርቆስ 10፡45፤ ሐዋ. 2፡22፤ 10፡38)።
- ሠ. መሲሐ የተሰቀለው በእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዓላማ መሠረት ነው (ማርቆስ 10፡45፤ ዮሐንስ 3፡16፤ ሐዋ. 2፡23፤ 3፡13-15፤18፤ 4፡11፤ 10፡39፤ 26፡23፤ ሮሜ. 8፡34፤ 1ኛ ቆሮ. 1፡17-18፤ 15፡3፤ ገሊ. 1፡4፤ ዕብ. 1፡3፤ 1ኛ ጴጥ. 1፡2፤19፤ 3፡18፤ 1ኛ ዮሐ. 4፡10)።
- ሸ. እሱም ከሞት ተነሥቶ ለሐዋርያት የተከሰተላቸው (ሐዋ. 2፡24፤31-32፤ 3፡15፤26፤ 10፡40-41፤ 17፡31፤ 26፡23፤ ሮሜ. 8፡34፤ 10፡9፤ 1ኛ ቆሮ. 15፡4-7፤12፤ 1ኛ ተሰ. 1፡10፤ 1ኛ ጢሞ. 3፡16፤ 1ኛ ጴጥ. 1፡2፤ 3፡18፤21)።
- ቀ. አየሱስ በእግዚአብሔር ከፍ ብሎ “ኔታ” የሚል ስያሜ ተሰጠው (ሐዋ. 2፡25-29፤33-36፤ 3፡13፤ 10፡36፤ ሮሜ. 8፡34፤ 10፡9፤ 1ኛ ጢሞ. 3፡16፤ ዕብ. 1፡3፤ 1ኛ ጴጥ. 3፡22)።
- በ. አዲሱን የእግዚአብሔርን ማኅበረሰብ ለመፍጠር መንፈስ ቅዱስን ሰጠ (ሐዋ. 1፡8፤ 2፡14-18፤38-39፤ 10፡44-47፤ 1ኛ ጴጥ. 1፡12)።
- ተ. እሱም ዳግመኛ ተመልሶ ይመጣል፤ ለፍርድና ሁሉንም ነገር ለመመለስ (ሐዋ. 3፡20-21፤ 10፡42፤ 17፡31፤ 1ኛ ቆሮ. 15፡20-28፤ 1ኛ ተሰ. 1፡10)።
- ቸ. መልዕክቱን የሚሰሙት ሁሉ ንስሐ ሊገቡና ሊጠመቁ ይገባል (ሐዋ. 2፡21፤38፤ 3፡19፤ 10፡43፤47-48፤ 17፡30፤ 26፡20፤ ሮሜ. 1፡17፤ 10፡9፤ 1ኛ ጴጥ. 3፡21)።

ዘዴው የሚያገለግለው የጥንታዊቷ ቤተ ክርስቲያን ዋነኛ አዋጆች በተለያዩ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች የተዉልንን ድርሻ ወይም አጽንዖት የሚሰጠውን በተለየ መልኩ በስብከታቸው ላይ ያለውን ነው። ሙሉው የማርቆስ ወንጌል በቅርበት የሚከተለው ስብከተ ወንጌል ጴጥሮሳዊ ገጽታ ነው። ማርቆስ ከባህል አኳያ የሚታየው የጴጥሮስን ስብከቶች በማዋቀር ነው፤ በሮም የተሰበከውን፤ ወደ ተጻፈ ወንጌል በመቀየር። ሁለቱም ማቲዎስና ሉቃስ የማርቆስን መሠረታዊ መዋቅር ተከትለዋል።

▣ **“ወንድሞች”** ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል፤ የርዕሰ-ጉዳዩን አዲስ ገጽታ ለማሳየት ወይም ርዕሱን ለመቀየር፤ እዚህ እንዳደረገው ሁሉ (ዝክ. 1፡10፤ 2፡1፤ 3፡1፤ 4፡6፤ 8፡12፤ 10፡1፤ 11፡33፤ 12፡1፤ 14፡6፤20፤26፤ 15፡1፤58፤ 16፡12፤15)።

▣ **“ወንጌል”** ጳውሎስ “የወንጌልን” ጽንሰ-ሐሳብ ከ “የሰበከሁላችሁን ቃል” ጋር ትይዩ አድርጎታል (ቁ. 2)። በዕብራውያን አስተሳሰብ መለኮታዊ ቃል ኃይል አለው (ምሳ. ዘፍ. 1፡3፤6፤9፤11፤14፤20፤24፤ መዝ. 33፡6፤9፤ ኢሳ. 55፡11፤ ዮሐንስ 1፡1)። ይህ እንግዲህ ለጳውሎስ ስብከት ዘይቤ ነው፤ እንዲያው ንግግርን መጥቀስ ሳይሆን።

ይህ ቁጥር ተዛምዶ አመለካከት አለው፤ በጥሬው “የወንጌልኩላችሁ ወንጌል።” እነዚህ የእኔ አስተያየቶች ናቸው “ወንጌል” ከሚለው ሐተታዬ፤ *Gospel According to Peter*፤ (የጴጥሮስ ወንጌል) ቅጽ 2፤ ገጽ 8 (www.freebiblecommentary.org ድረ-ገጽ ተመልከት)።

“ማርቆስ ምናልባትም በቅድሚያ የተጻፈው ወንጌል ሊሆን የሚችል፤ ይህ የመጀመሪያው *euangelion* የሚለው ቃል አጠቃቀም ነው (ዝክ. 1፡14፤15፤ 8፡35፤ 10፡29፤ 13፡10፤ 14፡9) በወንጌል ጸሐፊ (የጳውሎስ አጠቃቀም በገላ. 2፡2 እና 1ተሰ. 2፡9 በታሪክ ቅደም ተከተል ፊተኛ ይሆናል)። እሱ በጥሬው “መልካም የምስራች” ወይም “መልካም መልእክት” ነው። ይህም በግልጽ የሚያንጸባርቀው ኢሳ. 61፡1 እና ምናልባትም 40፡9 እና 52፡7 ነው። ሰዋሰዋዊውን ቅርጽ መረዳት የሚቻለው (i) በአየሱስ እንደ

ተሰጠ መልእክት ወይም (2) ስለ ኢየሱስ የሆነ መልእክት። ቁጥር 2 ምናልባት ሁነኛው ፍቺ ይሆናል። ሆኖም፣ *Dictionary of Jesus and the Gospels* (የኢየሱስና የወንጌላት መዝገብ-ቃላት) በIVP የታተመ፣ “ባለቤት (የ) የሚሆነው ምናልባት ተሳቢና ባለቤት ነው። ኢየሱስ ወንጌልን አውጇል፣ እሱም የእሱን ታሪክ አውጇል” ይላል፣ 78፣ 285)። *Jerome Biblical Commentary* እንደሚለው “የማርቆስ አጠቃቀም ‘ወንጌል’ ለሚለው ቃል ከጳውሎስ ጋር ይመሳሰላል፣ ይኸውም አንድም የማወጅ ድርጊት ወይም የሚታወጀው ይዘት ነው።”

▣ “እሱም ደግሞ እናንተ የተቀበላችሁት” ይህ ቃል በአይሁድ ጥቅም ላይ የሚውለው “በባህል የተላለፈ” ነው (ዝክ. ቁ. 3፤ 11:23፤ 15:3፤ ማርቆስ 7:4፤ ፊሊጵ. 4:9፤ 1ተሰ. 4:10፤ 2ተሰ. 3:6)። ጳውሎስ የተቀበለውን አሳልፏል (ማለትም፣ ወንጌል፣ ዝክ. ቁ.3) ከክርስቶስ (ገላ. 1:12፤ 16፤ ሐዋ. 9:1-22፤ 22:3-16፤ 26:7-18)። ጳውሎስ ሐዋርያ ከመሆኑ በፊት ለአሕዛብ፣ እሱ ራሱ የወንጌል ተቀባይ ነበር። ይህ የድርጊት የአሁን አመለካከት ነው። ምንም እንኳን ለሰዎች ሁሉ ኃጢአት ቢሞትም፣ እሱ ግልጽ ነው ከአንቀጽና ከሌሎች (ዮሐንስ 1:12፤ 3:16፤ ሮሜ.10:9-13) እያንዳንዱ ሰው ግን በግሉ የእግዚአብሔርን ነጻ ስጦታ መቀበል ይኖርበታል (ዝክ. ቁ. 11) የደንበኞችን። ወንጌል የሚያካትተው (1) ሰውን በደስታ መቀበሉን፤ (2) ስለ አዛ ሰው የማመን እውነቶች፤ እና (3) የዛ ሰው የሕይወት ኑሮ ጥረት።

▣ “በእሱም ደግሞ የቆማችሁበት” ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመለካከት ነው፣ እሱም ባለፈው ጊዜ የተጠናቀቀውን ድርጊት የሚያመለክት፣ ያም ጽኑ አቋም የሆነ። እሱም ስለ ጽናት አስፈላጊነት ይናገራል (ልዩ ርዕስ 1:21 ላይ ተመልከት)።

ልዩ ርዕስ፡ አቋም (HISTĒMI)

ይህ የተለመደ ቃል በአዲስ ኪዳን በበርካታ ሥነ-መለኮታዊ መልኮች ጥቅም ላይ ይውላል

1. ለማጽናት
 - ሀ. የብኪ ሕግ፣ ሮሜ 3:31
 - ለ. የአንዱ የግል ጽድቅ፣ ሮሜ 10:3
 - ሐ. አዲስ ኪዳን፣ ዕብ. 10:9
 - መ. ሹመት፣ 2ቆሮ. 13:1
 - ሠ. የእግዚአብሔር እውነት፣ 2ጢሞ. 2:19
2. በመንፈሳዊነት ለመቃወም
 - ሀ. ሰይጣን፣ ኤፌ. 6:11
 - ለ. በፍርድ ቀን፣ ራዕ. 6:17
3. በአንዱ ስፍራ ቆሞ ለመቋቋም
 - ሀ. ወታደራዊ ዘይቤ፣ ኤፌ. 6:14
 - ለ. የሲቪል ዘይቤ፣ ሮሜ 14:4
4. የእውነት አቋም፣ ዮሐንስ 8:44
5. በጸጋ ላይ ያለ አቋም
 - ሀ. ሮሜ. 5:2
 - ለ. 1ቆሮ. 15:1
 - ሐ. 1ጴጥ. 5:12
6. የእምነት አቋም
 - ሀ. ሮሜ. 11:20
 - ለ. 1ቆሮ. 7:37
 - ሐ. 1ቆሮ. 15:1
 - መ. 2ቆሮ. 1:24
7. የትዕቢት አቋም፣ 1ቆሮ. 10:12

ይህ ቃል ሁለቱንም፣ ኪዳናዊ ጸጋንና የሉዓላዊውን አምላክ ምሕረት ይገልጻል እናም አማኞች ለእሱ ምላሽ መስጠት እንደሚያስፈልጋቸውና በእምነት መጣበቅ እንደሚኖርባቸው፣ ሁለቱም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሐቆች ናቸው። የግድ አንድ ላይ መያዝ ይኖርባቸዋል!

15:2 “ድናችኋል” ይህ የአሁን ተገብሮ አመለካከት ነው፣ “መዳን” (ዝክ. 1:18፤ 2ቆሮ. 2:15፤ 1ጴጥ. 3:21፤ 4:18)። ደንበኞች ክርስቶስን ወደ መምሰል ሂደት ነው።

ልዩ ርዕስ፡ የግሪክ የግሥ ጊዜያቶች ለደንበኞች ጥቅም ላይ የዋሉ 3:15 ላይ ተመልከት።

▣ “አንድ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም የወንጌልን እውነት “አጥብቀው መያዝ” እንዳለባቸው የሚያመለክት፣ እሱ የሰበከላቸውን፣ ግን ተጨማሪ ማስታወሻ ያክልበታል፣ በሁለተኛው “e” (ማለትም፣ በተቀር)። ይህም የሚመስለው የኢየሱስን ዘሪውን ምሳሌ ለማስተያየት ነው (ማቴ. 13) እና የዮሐንስን ማብራሪያ በዮሐንስ 2:19 በጥብረቱ ውስጥ የነበሩት፣ ግን ለተወሰኑ።

እነዚህ አንጃዎች በቆሮንቶስ ነበሩ፣ እነሱም በድርጊታቸው፣ በዝንባሌአቸው፣ እንዲሁም በሥነ-መለኮት ፈጽሞ ክርስቲያን መሆናቸውን የማያሳዩ፣ እነሱም ያልተቀበሉት (1) የጳውሎስን ወንጌል፤ (2) የጳውሎስን ሐዋርያዊ ሥልጣን ነው። እንዲሁም (3) ወንጌልን ከሮሜ ባህል ጋር ቀላቅለውታል፣ እዚያም ባህሉ የበላይ የሆነበት! ባህላዊ ክርስትና ዘወትር ደካማ ነው፣ እንዲያውም አንዳንድ ክርስቲያን አይደለም!

ሆኖም፣ እባክህን ከወውደ-ጽሑፍ አኳያ ጳውሎስ የሚያስረግጠው፣ የቆሮንቶስ አማኞች እውነተኛ አማኞች መሆናቸውን እንደሚተማመን ተገንዝብ።

1. ተተካሪ ጊዜ፣ ቁ. 1፣ “የተቀበላችሁትን”
2. የተካሪ ጊዜ፣ ቁ. 1፣ “በእርሱም ደግሞ የቆማችሁበትን”

3. አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር፣ ቁ. 2፣ “አጥብቃችሁ እስኪያዛችሁ”

▣ “በከንቱ ካላመናችሁ በቀር” “አጥብቃችሁ ከያዛችሁ... በከንቱ.” “ከንቱ” (eikê) “ያለ ምንም ዓላማ” (ገላ. 3:4; 4:11) ማለት ነው። ከማቴ. 13:1-9፣18-23፣ እና ዮሐንስ 8:31-59 ግልጽ የሆነው ሐሰተኛ ሙያዎች በሃይማኖት ሕይወት መኖራቸውን ነው (ልዩ ርዕስ፡ ክህደት 6:9 ተመልከት)። ይህ ሐረግ አራተኛውን ቅደም ተከተል ያመጣል፤ እሱም የክርስቲያን ሕይወት አስፈላጊ ነገሮችን የሚገልጸውን፡ ተቀባይነት፣ አቋም፣ እድገት፣ እና ቀጣይነት። ደኅንነት ሂደት ነው፤ እሱም ንስሐ፣ እምነት፣ ታዛዥነትን ያካተተ (በሁለቱም በመነሻውም ሆነ በቀጣይነት)፤ እንዲሁም ደግሞ ጽናት። ልዩ ርዕስ፡ የጽናት አስፈላጊነት በቆሮ. 1:21።

1ቆሮንቶስ፡ 15፡3-11
እኔ ደግሞ የተቀበልሁትን ከሁሉ በፊት አሳልፌ ሰጠኋችሁ እንዲህ ብዬ። መጽሐፍ እንደሚል ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ፣ ተቀበረም፣ ሳምንታዊ እንደሚል በሦስተኛው ቀን ተነሣ። ሳኬፋም ታየ በኋላም ለአሥራ ሁለቱ፤ ከዚያም በኋላ ከአምስት መቶ ለሚበዙ ወንድሞች በአንድ ጊዜ ታየ፤ ከእነርሱም የሚበዙቱ እስከ አሁን አሉ አንዳንዶች ግን አንቀላፍተዋል፤ ከዚያም በኋላ ለያዕቆብ ኋላም ለሐዋርያት ሁሉ ታየ፤ ከሁሉም በኋላ እንደ ጭንጋፍ ለምሆን ለእኔ ደግሞ ታየኝ። ማለት ከሐዋርያት ሁሉ የማንሰ ነኝና፣ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ስላሳደድሁ ሐዋርያ ተብሎ ልጠራ የማይገባኝ፤ ማለት ግን በእግዚአብሔር ጸጋ የሆነሁ እኔ ነኝ፤ ለእኔም የተሰጠኝ ጸጋው ከንቱ አልነበረም ከሁላቸው ይልቅ ግን ደክምሁ፣ ዳሩ ግን ከእኔ ጋር ያለው የእግዚአብሔር ጸጋ ነው እንጂ እኔ አይደለሁም። “እንግዲህስ እኔ ብሆን እነርሱም ቢሆኑ እንዲሁ እንሰብካለን እንዲሁም አመናችሁ።”

15:3 “አሳልፌ ሰጠኋችሁ” ይህ የሚያመለክተው (1) የክርስቲያን ምስክርነት፣ ጳውሎስ የተቀበለው (ማለትም፣ ከእስጢፋኖስ፣ ሐዋ. 7፣ ከአናንያ፣ ሐዋ. 9:10-18፣ እና ከተሰደዱ ክርስቲያኖች፣ ሐዋ. 9:1-2፣ 1ቆሮ. 15:9) ወይም (2) ከኔታ ቀጥተኛ መገለጥ (ገዢ. 11:23፣ ሐዋ. 9:1-22፣ 22:3-16፣ 26:9-18፣ ገላ. 1:12)። ጳውሎስ የተቀበለውን ወንጌል አሳልፎ ሰጥቷል። ጳውሎስ ፈላሚ አልነበረም፤ ነገር ግን ታማኝ ምስክር፣ የወንጌል አውነትን ለአዲሱ የአሕዛብ ሁኔታ የሚተገብር።

▣ “ከሁሉ በፊት” ይህ ብቸኛው የሐዋርያዊ ወንጌል ማጠቃለያ ነው። የእኛ ዘመናዊ የወንጌል ማጠቃለያ፣ እንደ ሮሜ መንገድ ያለው (ማለትም፣ 3:23፣ 5:8፣ 6:23፣ 10:9-13)፣ ዘመናዊ ምርጫዎች ናቸው፣ ከትልቁ የተመሰጠ ጽሑፎች የተወሰዱ። ጳውሎስ ስለ ወንጌል አስፈላጊነት ሊያስታውሳቸው ፈልጓል (ልዩ ርዕስ፡ *Kerygma* (ሰብከተ-ወንጌል) 15:1 ላይ ተመልከት)።
የጳውሎስ ወንጌል ማጠቃለያ፡
1. ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞቷል
2. ክርስቶስ በርግጥ ሞቶ ነበር ተቀብሯልም
3. ክርስቶስ ከሙታን ተነሥቷል
4. እነዚህ አውነት መሆናቸውን እናውቃለን፣ ምክንያቱም እሱ ለብዙ ሰዎች ታይቷል፣ ለብዙ ቀናት

▣ “ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞቷል” “ክርስቶስ” የሚለው ቃል የግሪክ ትርጓሜ የዕብራይስጡ ቃል መሲሕ ሲሆን፣ ፍቸውም የተቀባ ነው። ይህ ቃል፣ ያለ ተለመደው “ኢየሱስ ክርስቶስ” ወይም “ኔታ ኢየሱስ ክርስቶስ” ወይም “ክርስቶስ ኢየሱስ” የሚያሳየው የጳውሎስን ወግ ጥንታዊ መነሻ ነው። እዚያም ኢየሱስ ኢየሱስ እንደ አይሁድ መሲሕ የተረጋገጠበት፣ ተሰፋ የተገባው። (ልዩ ርዕስ፡ መሲሕ 1:23 ላይ ተመልከት)። በሁሉም ምናልባቶች፣ ጳውሎስ ይህንን የተቀበለው ከአናንያ እና ከሌሎች አማኞች ነው። በደማስቆ፣ ከመለወጡ በኋላ።
ይህ የድርጊት የአሁን አመለካከት ነው። “ኢየሱስ ያልለበትን ዕዳ ብድር ከፍሏል እናም እኛ ዕዳ አለብን መክፈል የማንችለው” (ገላ.3:13፣ 1ዮሐንስ 4:10)።
“ለ” የሚለው መስተጻምር (ሁጥር) ፍቸው “በኩል” ነው፤ እሱም ጥቅም ላይ የሚውለው በተመሳሳይነት ከሌላው የግሪክ መስተጻምር *anti* ጋር ነው፣ ፍቸውም “በ... ምትክ” ነው። ይህም ተተኪ፣ ምትክ ካህ ለሆነው ማጣቀሻ ነው (ኢሳ. 53፣ ማርቆስ 10:45)።
የክርስቶስ ሞት ተደጋጋሚ ጭብጥ ነበር፣ በጳውሎስ ጽሑፎች። እሱም በርካታ የተለያዩ ቃላትንና ሐረጎችን ይጠቀማል፣ ለኢየሱስ የምትክ ሞት፡

- 1. ደም (1ቆሮ. 11:25፣27፣ ሮሜ 3:25፣ 5:9፣ ኤፌ. 1:7፣ 2:13፣ ቆላ. 1:20)
- 2. ራሱን ሰጠ (ኤፌ. 5:2፣25)
- 3. አሳልፎ ሰጠ (ሮሜ. 4:25፣ 8:32)
- 4. መሥዋዕት፡ (1ቆሮ. 5:7)
- 5. ሞተ (ሮሜ 5:6፣ 8:34፣ 14:9፣15፣ 1ቆሮ. 8:11፣ 15:3፣ 2ቆሮ. 5:15፣ ገላ. 5:21፣ 1ተሰ. 4:14፣ 5:10)
- 6. መስቀል(1ቆሮ. 1:17-18፣ ገላ. 5:11፣ 6:12-14፣ ኤፌ. 2:16፣ ፊሊጵ. 2:8፣ ቆላ. 1:20፣ 2:14)
- 7. መስቀል (1ቆሮ. 1:23፣ 2:2፣ 2ቆሮ. 13:4፣ ገላ. 3:1)

▣ “እንደ ቃሉ” ይህ የሚያመለክተው ብዙን ነው፣ ምክንያቱም አንዳቸውም አዲስ ኪዳን በዚህ ጊዜ ስላልተጻፈ፣ ምናልባት ከገላትያና ከተሰሎንቄ በቀር። የዚህ ሐረግ አጠቃቀም በቁ. 3-4 የሚያስረግጠው ትንቢታዊውን (ሉቃስ 24:27) እና ቀድሞ የተወሰነውን የእግዚአብሔር የመቤገብት ዕቅድ ነው (ሐዋ. 2:23፣ 3:18፣ 4:28፣ 13:29፣ ልዩ ርዕስ 1:21 ተመልከት)።
ሆኖም፣ ሊሆን የሚችለው ቃሉ እዚህ የሚያመለክተው ከወንጌላት አንደኛውን ነው (ወይም የኢየሱስን ቃላት፣ እነሱም ተለይተው የሚነገሩትን፣ ከኋለኞቹ ቀዳሚ ወንጌላት ውጭ)። እነሱ መቼ እንደ ተጻፉ ርግጠኝነት የለም፣ እንዲሁም መቼ በጥንታዊ-ያኖቹ አብያተ ክርስቲያናት እንደተሰራጩ። ሐረጉ ከወንጌል ክፍል የሚጠቅስ ከሆነ፣ እንግዲያውስ “በሦስተኛው ቀን” ኢየሱስ የተነሣበትን እሱን ያመለክታል፣ የሳምንቱ የመጀመሪያው ቀን እና፣ በአይሁድ አቆጣጠር ሦስት ቀናት።

15:4 “ተቀብሯል” እሱ በርግጥ ሞቶ ነበር!

▣ “በሦስተኛው ቀን” በብዙ ምንም ግልጽ የሆነ ማረጋገጫ የለም፤ ለ“ሦስተኛ ቀን።” ሆኖም፤ እሱ የኬሪማ ክፍል ነው (ማርቆስ 10:34፤ ሉቃስ 24:46፤ ሐዋ. 10:40፤ ልዩ ርዕስ 15፤ ላይ ተመልከት)። አንዳንዶች እሱን የሚያዩት ዮናስ 1:17 ወይም መዝ. 16:10 እንደሚያመለክት ነው። ሆኖም፤ የኢየሱስ አስተያየቶች (ማቴ. 12:40) የሚመስሉት በዓሳ ነባሪው ዘንድ ዮናስ የነበረውን ልምድ እንደሚዘመድ ነው።

▣ “ተነሥቷል” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካከት ነው፤ በዚህ ምዕራፍ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ የዋለ (ዝክ. ቁ. 4፣12፣13፣14፣16፣17፣20)። ይህ የግሥ ጊዜ የሚናገረው ስለ ክርስቶስ ቀጣይነት እንዳለው “የተነሣው” ነው፤ እንዲሁም ተገብሮ ድምጸቱ የሚናገረው ስለ እግዚአብሔር አብ ድርጊቶች ነው፤ እሱን ከሙታን ስለማንሣቱ። ይህ የሚያስረግጠው የአብን ማረጋገጫ ነው፤ የሕይወቱን፣ ትምህርቱን፣ እና የኢየሱስን መሥዋዕታዊ ሞት። አዲስ ኪዳን ዘወትር የመጤዣትን ሥራ የሚሰጠው ለሦስቱ አካላት ነው፤ አምላክ።

1. እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን አስነሣው (ሐዋ. 2:24፤ 3:15፤ 4:10፤ 5:30፤ 10:40፤ 13:30፤ 33፤34፤37፤ 17:31፤ ሮሜ. 6:4፤9፤ 10:9፤ 1ቆሮ. 6:14፤ 2ቆሮ. 4:14፤ 7ላ. 1:1፤ ኤፌ. 1:20፤ ቆላ. 2:12፤ 1ተሰ. 1:10)
2. እግዚአብሔር ወልድ ራሱን አስነሣ (ዮሐንስ 2:19-22፤ 10:17-18)
3. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን አስነሣ (ሮሜ 8:11)።

ልዩ ርዕስ፡ ትንሣኤ

ሀ. የትንሣኤ ማስረጃዎች

1. ሃምሳ (50) ቀናት ከጳጳሮች ጠቅላይ ስብከት ቁልፍ ማስታወሻ ሆነ (ሐዋ. 2)። ሺዎች በስፍራው ይኖሩ የነበሩ፤ ሊፈጸም የተመለከቱ አምነዋል!
2. የደቀ-መዛሙርት ሕይወት ተስፋ ከመቁረጥ ሥር-ነቀል በሆነ መልኩ ተለውጧል (ትንሣኤን አልጠበቁም ነበር) ግልጽ በሆነ፤ ይልቁንም በስማዕትነት።

ለ. የትንሣኤ ጠቀሜታ

1. ኢየሱስ እሱ መሆኑን ያመለክታል (ማቴ. 12:38-40 ሞትና ትንሣኤውን እንደተነበየው)
2. እግዚአብሔር ማጽደቁን አስቀምጧል፤ በኢየሱስ ሕይወት፣ ትምህርት፣ እና የምትከነት ሞት! (ሮሜ 4:25)
3. የሁሉንም ክርስቲያኖች ተስፋ ያሳየናል (ማለትም፣ የትንሣኤ አካላት፣ 1ቆሮንቶስ 15)

ሐ. የኢየሱስ ቃል፣ ከሙታን እንደሚነሣ ያለው

1. ማቴ. 12:38-40፤ 16:21፤ 17:9፤22፤ 23፤ 20:18-19፤ 26:32፤ 27:63
2. ማርቆስ 8:31፤ 9:1-10፤ 31፤ 14:28፤58
3. ሉቃስ 9:22-27
4. ዮሐንስ 2:19-22፤ 12:34፤ ምዕራፍ 14-16

መ. ተጨማሪ ጥናት

1. *Evidence That Demands a Verdict* by Josh McDowell (ፍርድ የሚጠይቀው ማስረጃ)
2. *Who Moved the Stone?* by Frank Morrison (ድንጋዩን ማን አነሣው?)
3. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*: “Resurrection:” “Resurrection of Jesus Christ” (ዘንደርኻን ስዕላዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ኢንሳይክሎፔዲያ፣ “ትንሣኤ፣” “የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ”)
4. *Systematic Theology* by L. Berkhof፣ (ስልታዊ ሥነ-መለኮት) ገጽ 346፣ 720።

15:5 “እሱ ተገልጧል” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ የኢየሱስ ድኅረ ትንሣኤ መግለጫ

ኢየሱስ ለብዙ ሰዎች ራሱን አሳይቷል፤ ትንሣኤውን ለማጽናት

1. በመቃብሩ የነበሩት ሴቶች፣ ማቴ. 28:9
2. አስራ አንዱ ደቀ-መዛሙርት፣ ማቴ. 28:16
3. ስምዖን፣ ሉቃስ 24:34
4. ሁለቱ ሰዎች፣ ሉቃስ 24:15
5. ደቀ-መዛሙርት፣ ሉቃስ 24:36
6. መግደላዊት ማርያም፣ ዮሐንስ 20:15
7. አስሩ ደቀ-መዛሙርት፣ ዮሐንስ 20:17
8. አስራ አንድ ደቀ-መዛሙርት፣ ዮሐንስ 20:26
9. ሰባቱ ደቀ-መዛሙርት፣ ዮሐንስ 21:1
10. ኬፋ (ጴጥሮስ)፣ 1ቆሮ. 15:5
11. አስራ ሁለቱ (ሐዋርያት)፣ 1ቆሮ. 15:5
12. 500 ወንድሞች፣ 1ቆሮ. 15:6 (ማቴ. 28:16-17)
13. ያዕቆብ (የእሱ ምድራዊ ቤተሰብ)፣ 1ቆሮ. 15:7
14. ሁሉም ሐዋርያት፣ 1ቆሮ. 15:7
15. ጳውሎስ፣ 1ቆሮ. 15:8 (ሐዋ. 9)

እነዚህ አንዳንዶቹ በግልጽ የሚያመለክቱት ተመሳሳይ ገጽታ ነው። ኢየሱስ በሕይወት መሆኑን በርግጠኝነት እንዲያውቁ ፈልጓል!

▣ **“ኬፋ”** ጳውሎስ እሱን አዘውትሮ የሚጠራው በዚህ ስም ነው፤ በቆሮንቶስ መልዕክቱ (ዝክ. 1:12፤ 3:22፤ 9:5፤ 15:50፤ ነገር ግን በገላትያ በሁለቱም ኬፋ (ዝክ. 2:9) እና ጴጥሮስ (ዝክ. 1:8፤ 2:7፤ 8:11፤ 14) ብሎ ጠርቶታል። ጳውሎስ፣ እሱን ስምምን ብሎ ፈጽሞ ጠርቶት አያውቅም።

አስገራሚ የሚሆነው የመጀመሪያው ሰው (መቃብሩጋ ከነበሩት ሴቶች በኋላ) የተነሣው ኢየሱስ የታየው ሦስት ጊዜ ለካደው ለእሱ ነው፤ እሱም የመጀመሪያውን ስብከት ላደረገው፤ በቤተ-ክርስቲያን በጳጳስቆስጦስ፤ ኢየሱስ በተለየ መልኩ አጽንዖት ያለው ምልክት አድርጎለታል፤ በማርቆስ 16:7፤ እዚያም ሐዋርያት ኢየሱስን እንዲገኙ የተነገራቸው። ይህ በርግጥ የሚያሳየው ፍቅር፣ መረዳት፣ ይቅርታ፣ እና የክርስቶስን የመመለስ ኃይል ነው። አብዛኛው የሐንሰ 21 የሚገልጸው የጴጥሮስን ወደ መሪነት መመለስ ነው።

▣ **“አስራ ሁለቱ”** የምዕራባዊ ቤተሰብ የሆኑ የግሪክ ጽሑፎች (ማለትም፣ MS D [Codex Bezae])፣ እንዲሁም ቫልጌት፣ “አስራ አንድ” አላቸው። “አስራ ሁለት” የሚለው ቃል የሐዋርያዊው ወገን ሙያዊ ቃል ሆኗል። ጳውሎስ ይህንን ቃል በሌሎች ጽሑፎች ላይ ፈጽሞ አልተጠቀመም። አንዳንዶች የሚያስቡት የዚህ አንድምታ ቁ. 3-7 የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን የሃይማኖት መጠይቅ ማጠቃለያ ሊሆን እንደሚችል ነው።

ልዩ ርዕስ፡ አስራ ሁለት ቁጥር

ዐስራ ሁለት የሚለው ቁጥር ሁልጊዜ የመደራጀት ምሳሌያዊ ቁጥር ሆኖ ቆይቷል

ሀ. ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጭ

- 1. ዐስራ ሁለት የዞዲክ ምልክት ነው
- 2. ዐስራ ሁለት የአንድ አመት ወራት

ለ. በብሉ ኪዳን ውስጥ

- 1. የያዕቆብ ልጆች (የአይሁድ ዘሮች)
- 2. ከዚህ በታች ባሉት ውስጥ ተንጸባርቋል

ሀ. በዘጸ 24:4 ላይ በዐስራ ሁለቱ መስዊዎች

ለ. በዘጸ 28:21 ላይ ካህናት በሙታጠቁት ዐስራ ሁለቱ መቀነቶች (እያንዳንዱ ለአስራኤላዊያን ብሔሮችን ያመለክታል)

ሐ. በዘለ ውስጥ በመገናኛ ድንጋጌ ውስጥ ባለው ቅዱስ ተብሎ በሚጠራው ቦታ ላይ ያሉትን ዐስራ ሁለት ቅጣዎች

መ. በዘዳ 13 (ከእያንዳንዱ ነገድ) የተላኩ ዐስራ ሁለት ሰላዮች

ሠ. በዘዳ 17:2 ውስጠ በቆሬ አመጽ ወቅት (ዐስራ ሁለቱን ነገዶች ለማለክት ውሏል)

ረ. በኢያ 4:3፣ 9፣ 20 ውስጥ የኢየሱስን ዐስራ ሁለት ድንጋዮች

ሰ. በ1 ነገ 4:7 ላይ በሰለሞን አመራር ውስጥ የነበሩ ዐስራ ሁለት አመራሮች

ሸ. በ1 ነገ 18:31 ላይ የኤልያስ ለያሕዌ መሠዊድ ሲያዘጋጅ ያስቀመጣቸው ዐስራ ሁለት ድንጋዮች

ሐ. አዲስ ኪዳን

- 1. የተመረጡት ዐስራ ሁለት ሐዋርያት
- 2. በማቴ 14:20 ዐስራ ሁለት መሶብ ዳቦ
- 3. በማቴ 19:28 ላይ የተጠቀሰው ዐስራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት የሚቀመጡበት መቀመጫ
- 4. በ26:53 ላይ የተጠቀሰው ኢየሱስን ለመታደግ ልላኩ የሚችሉ ዐስራ ሁለት ሌጌዎን የመላወክት ሠራዊት
- 5. በራዕይ ውስጥ ያሉ ተምሳሌቶች
 - ሀ. በ4:4 ላይ በዙፋን ላይ የተቀመጡ ዐስራ ሁለቱ ሽማግሌዎች
 - ለ. በ7:4፤ 14:1፤ 3 ላይ 144000 (12x12000)
 - ሐ. በ12:1 ላይ ያለችው ሴት ዘውድ ዐስራ ሁለት ኮከቦች
 - መ. በ21:2 ላይ ዐስራ-ሁለት መግቢያ በር፣ ዐስራ ሁለት ሁለቱን ነገዶች የሚያመለክቱ መላእክት
 - ሠ. በ21:14 በዐስራ ሁለቱ ሐዋርያት ስም ያለበት የኢየሩሳሌም ዐስራ ሁለት መሠረቶች
 - ረ. በ21:16 ላይ ዐስራ ሁለት ሺህ ስታንዲያ
 - ሰ. በ21:7 ላይ ያው 144 ክዩብ ግድግዳ
 - ሸ. በ21:21 ላይ ዐስራ ሁለት መግቢያ መስሶዎች
 - ቀ. በ22:2 ላይ በአዲስቷ ኢየሩሳሌም ያለው ዛፍ ከዐስራ ሁለት ፍሬዎቹ ጋር

15:6 “ከአምስት መቶ ለሚበልጡ ወንድሞች ታዮ” ይህ ምናልባት ማቴ. 28:16-20ን ያመለክታል፤ በተለይም ቁ. 17፣ እሱም ታላቁ ተልዕኮ ለቤተ-ክርስቲያን መስጠቱን፣ ለጥቂት መሪዎች ብቻ ሳይሆን። በቁ. 6 የጳውሎስ አጽንዖት የትንሣኤ ታሪካዊ እውነታ ነው። አንዱ ካላመነ፣ በርካታ የዓይን ምስክሮች ይኖራሉ ለመመስከር።

▣ **“እስካሁን”** ኢየሱስ የተሰቀለው በ30ዎቹ አጋማሽ ላይ ነበር እንዲሁም 1ቆሮንቶስ የተጻፈው በ50ዎቹ አጋማሽ፣ ስለዚህ በእነዚህ ሃያ ዓመታት ልዩነቶች አብዛኛቹ በኢየሱስ ቃልና ድርጊት በግላቸው የታዘቡት ገና በሕይወት ኖረው እየመሰከሩ ነበር!

▣ **“አንቀላፍተዋል”** ጳውሎስ የኢየሱስን አጠቃቀም ተከትሏል (ማቴ. 27:52፤ ዮሐንስ 11:1፤13) እና የብዙ አጠቃቀም (ዳን. 12:2) እንቅልፍን እንደ ሞት ምሳሌ።

15:7 “ያዕቆብ” ይህ የሚያሳየው የኢየሱስን ወንድም ነው፤ እሱም እስከ ትንሣኤ ድረስ ያላመነው (ማርቆስ 3:21፤ ዮሐንስ 7:5)። ቤተሰቦቹ ሁሉ በላይኛው ክፍል ነበሩ (ሐዋ. 1:14)። ይህኛው ያዕቆብ የሚታወቀው እንደ ኢየሱስ ከፊል ወንድም ነው (ማቴ.13:55፤ ማርቆስ 6:3)፤ ከሐዋርያው ያዕቆብ ለመለየት ሲባል፣ የውስጣዊው ከቡብ አባል፣ እሱም ቀደም ብሎ የተገደለ (ሐዋ. 12)። ለበርካታ ትውልዶች በኢየሩሳሌም የነበረችው ቤተ-ክርስቲያን የኢየሱስን የሥጋ ዘመድ ነበር መሪ ታደርግ የነበረው። በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ አንቀጾች (ሐዋ. 12:17፤ 15:13፤ 21:18፤ 1ቆሮ. 15:7፤ እና ያዕቆብ 1:1) የሚያመለክቱት ያዕቆብ በጣም ሁነኛ የኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን መሪ እንደነበረ ነው። ገጽታውን ለመጥቀስ ጳውሎስ ብቸኛው

ነው። ይህ የሚያሳየው በአዲስ ኪዳን ስለ ኢየሱስ ትምህርቶችና ድርጊቶች የቱን ያህል እንደተገደፈ ነው። እሱን ለማመንና ለመከተል የሚበቃን ሁሉ አለን፤ ነገር ግን ለተጠናቀቀው የሕይወት ታሪክ በቂ አይሆንም።

ልዩ ርዕስ፡ ያዕቆብ፣ የኢየሱስ እኩሌታ ወንድም

- ሀ. እሱም “ያዕቆብ ትክክለኛው” ተብሎ ይጠራ ነበር፤ ኋላ ላይም “የግመል ጉልበት” በሚል ቅጽል ስም፤ ምክንያቱም በጉልበቱ በቋሚነት ይጸልይ ስለነበር (ከHegesippus፣ በEusebius የተጠቀሰ)።
- ለ. ያዕቆብ እስከ ትንሣኤው ኋላ ድረስ አማኝ አልነበረም (ማርቆስ 3:21፤ ዮሐንስ7:5)። ኢየሱስ በግሉ ተገልጦለታል ከትንሣኤ በኋላ (1ቆሮ. 15:7)።
- ሐ. እሱም በላይኛው ክፍል ከሐዋርያት ጋር ነበር (ሐዋ. 1:14) እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ በጳጳሳዊነት ሲመጣ እዛ ሊኖር ይችላል።
- መ. አግብቷል (1ቆሮ. 9:5)።
- ሠ. እሱም በጳውሎስ እንደ ዐምድ ተጠቅሷል (ምናልባትም እንደ ሐዋርያ፣ ገላ. 1:19) ነገር ግን ከአስራ ሁለቱ አንደኛው አልነበረም (ገላ. 2:9፤ ሐዋ. 12:17፤ 15:13)።
- ረ. *Antiquities of the Jews*፣ (በአይሁድ ጥንታዊ ቅርሶች) 20.9.1፤ Josephus፣ እንደሚለው እሱ በ62 ዓ.ም በድንጋይ ተወግሯል፤ ስዱቃውያን ፍርድ ቤት ትዕዛዝ፣ ሌለኛው ባህል ደግሞ (የሁለተኛው ክፍለ-ዘመን ጸሐፊ፣ Clement of Alexandria ወይም Hegesippus) እንደሚለው ከቤተ-መቅደስ ግድግዳ ላይ የገፍቶ ተወርውሯል።
- ሰ. ለብዙ ትውልዶች፣ ከኢየሱስ ሞት በኋላ የኢየሱስ ዘመዶች የኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን መሪ ተደርገው ይሾሙ ነበር።

▣ “ለሐዋርያት ሁሉ” አስራ ሁለቱ ቁ. 5 ላይ መጠቀሳቸው፣ የሚያመለክት የሚመስለው የዚህን ቃል ሰፊ አጠቃቀም ነው። ያዕቆብ “ሐዋርያ” ሊሆን ይችላል፤ እንደ በርናባስ ባለ ስሜት (ሐዋ. 14:4፣ 14)፤ አንድሮኒከስና ጁኒያስ (ወይም ጁኒያ፣ ሮሜ 16:7)፤ አጵሎስ (2ቆሮ. 4:9)፤ ኢጳፍራ-ዲጠስ (ፊሊጵ. 2:25)፤ ወይም ስልዋናስ እና ጢዋቴዎስ (1ተሰ. 2:6፤ ሐዋ. 18:5)።
ከፋ ከአስራ ሁለቱ ተለይቶ መጠቀሱ፣ “ሁሉም ሐዋርያት” ከአስራ ሁለቱ ጋር ይጠቀሳሉ ብሎ መከራከር ይቻላል።

15:8

- አአመቅ፣ አየተመት “እንደ ጭንጋፍ ለምሆን”
- አኪጀት “ያለ ጊዜው እንደተወለደ”
- አአት “ጤነኛ ሆኖ እንዳልተወለደ ብመስል እንኳ”
- አአመቅ “ጤነኛ እንዳልሆነ ሕፃን ብሆን እንኳ”

እነዚህ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች የዚህን የአልፎ አልፎ ቃል አጠቃላይ ስሜት ያሳያሉ። እሱም በሴፕቱዋጂንት ሦስት ጊዜ ነው ጥቅም ላይ የዋለው (ዘኁ. 12:12፤ ኢዮብ 3:16። እና መክ. 6:3) ለመጨንገፍ። ቃሉ የሚያመለክተው ያለጊዜው የሆነ፣ ምድራዊ ወሊድን ነው። ሆኖም፣ በዐውደ-ጽሑፉ ጳውሎስ እየገለጸ ያለው ኋላ ላይ ከሐዋርያት ወገን መደብላቸውን ነው (ማለትም፣ በደማስቆ መንገድ መለወጡ፣ ሐዋ. 9)።

ይህ በርግጥ ሊሆን የሚችለው አንደኛው ዝቅተኛ ግምት የተሰጠው ነው፤ በአንደኛው ወይም በብርካቶች የቆሮንቶስ አንጃዎች፣ እነሱም የጳውሎስን ሥልጣን ያልተቀበሉት (ማለትም፣ እሱ መደበኛ ሐዋርያ ባለመሆኑ)። ጳውሎስ የሚያስታውቀው የክርስቶስ ጸጋ ለእሱ መገለጡን ነው፤ ቤተ ክርስቲያንን በሚያሳድድበት ሰዓት (ዝክ. ቁ. 10፤ ገላ. 1:23)። ሆኖም፣ እሱ አሁንም በተመረጡት ዝርዝር ውስጥ አለ፣ ክርስቶስ ከትንሣኤው በኋላ የተገለጠላቸው። ጳውሎስ እንዲያውም የሚያስረግጠው፣ የከበረውን (ማለትም፣ ያረገውን) ክርስቶስን የተመለከተው እሱ ብቻ መሆኑን ነው (ገላ. 1:15-16)።

ደግሞም ማለት የሚቻለው ቃሉ ሁለተኛ ትርጉም እንዳለው ነው “አውሬ” የሚል፤ ይህም ሊያመለክት የሚችለው የጳውሎስን ከፋና ተደጋጋሚ ጥቃት ነው፤ ንጹሕ አማኞችን (ማለትም፣ ሐዋ. 9:1-2፣ የጀርምን መጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ፣ 1ጽ 273 ተመልከት)። ጳውሎስ ይህንን ቃል ለራሱ አውጥቷል፤ ከመለወጡ በፊት የነበረውን የአይሁድ ደስታ ሊያሳይ።

15:9 “ከሐዋርያት ሁሉ የማንስ” ጳውሎስ በጣም ትሑት ነበር፤ በእግዚአብሔር ጸጋ፣ የኢየሱስን ቤተ-ክርስቲያን በሚያሳድድበት ጊዜ መሐል እንኳ። እሱ አዘውትሮ ይህንን መስል ሐረግ ይጠቀማል፤ ራሱን ለመግለጽ (2ቆሮ. 12:11፤ ኤፌ. 3:8፤ 1ጢሞ. 1:15)።

▣ “የእግዚአብሔርን ቤተ-ክርስቲያን ስላሳደድኩ” (ሐዋ. 9:1፣13፣21፤ ሐዋ. 22:4፣19፤ ሐዋ. 26:10-11፤ ገላ. 1:13፣23፤ ፊሊጵ. 3:6፤ 1ጢሞ. 1:13)።

15:10 “በእግዚአብሔር ጸጋ አሁን እንደሆንኩት የሆንኩ” “ጸጋ” ፊት ለፊት የሆነው ለአጽንዖት ነው (ሮሜ. 12:3፤ ኤፌ. 2:8-9)። ሁሉም አማኞች አሁን እንዲሆኑት የሆኑት በእግዚአብሔር ጸጋ ነው፤ ነገር ግን ዓላማ ያለውን የሰው ድርጊት ሚዛን አስፈላጊነት ተገንዝብ (ፊሊጵ. 2:12-13)።

▣ “ከንቱ መሆኑን አያሳይም” ይህ የተለየ ቃል ነው ከቁ. 2። እንደ እውነቱ ከሆነ፣ ጳውሎስ ሦስት የተለያዩ ቃላት “ከንቱ” ወይም “ባዶ”ን ለመተርጎም ተጠቅሟል፤ በዚህ ምዕራፍ።

- 1. *eik*፣ ቁ. 2
- 2. *kenos*፣ ቁ. 10፣14፣48፤ 2ቆሮ. 6:1
- 3. *mataios*፣ ቁ. 17፤ 1ቆሮ. 3:20

የእሱ ነጥብ የሚሆነው የእግዚአብሔር ጸጋ በጳውሎስ አገልግሎት የሰመረ መሆኑን ነው፤ ይህም የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ራሷ አንደኛዋ ማስረጃና ውጤት ነች።

▣ “ከሁሉም ይልቅ ግን በጣም ደከምኩ” ዐውደ-ጽሑፉ የሚለው ይህ የሚያመለክተው ሌሎችን ሐዋርያት ነው። ጳውሎስ ራሱን ከሌሎቹ፣ ገላትያ ካሉት ሐዋርያት ጋር አወዳድሯል፤ ምክንያቱም ሐዋርያዊ ሥልጣኑ ተቃውሞ ስለተነሣበት። ምናልባትም አንዱ ወይም ብዙዎች አንጃዎች ተመሳሳይ ነገር በቆሮንቶስ ሳያደርጉ አይቀሩም። ጳውሎስ ከአስራ ሁለቱ ጋር ጠብ የለውም። እሱ በግልጽ የሚያስረግጠው የዛ ራሱን መጠራትና ሥልጣን ነው! ልዩ ርዕስ “በሚልቅ” 2ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

▣ “እኔ ግን አይደለሁም፣ ከእና ጋር ያለው የእግዚአብሔር ጸጋ እንጂ” በጳውሎስ ሥነ-መለኮት ሚዛን አለ፣ በመጠራት፣ ባለ ስጦታ በመሆን፣ እና በአገልግሎት ከእግዚአብሔር ለ-ዓላዊነት ጋር በተያያዘ። ዘወትር ኪዳናዊ ሚዛን አለ፣ በእነዚህ ሁለት የአተያይ መንገዶች፣ የአንዱን ስኬታማነት። ጳውሎስ የሚያስረግጠው ከሌሎቹ ሐዋርያት ይልቅ ጠንክር መሥራቱን ነው፣ ነገር ግን ደግሞ እግዚአብሔር ምንጩ መሆኑን ያውቃል፣ እራሱ ሳይሆን። ይኸው ተመሳሳይ ሚዛን በዮሐንስ 15፡5 እና ፊሊጵ. 4፡13፣ ወይም ፊሊጵ. 2፡12-13 መካከል።

15፡11 ጳውሎስ አጥብቆ የሚያስረግጠው እሱ የተቀበለውና የሚሰብከው ወንጌል ዋናዎቹ ሐዋርያት ከሚሰብኩት ጋር እጅግ ተመሳሳይ መሆኑን ነው። ጥያቄውን እንዲያቀርብ ያደረገው ዋናዎቹ ሐዋርያት የሚያሳዩው ምን ዓይነት ተቃዋሚዎች በቆሮንቶስ እንደ ገጠሙት ነው። አንዳንዶች የእሱን ሐዋርያዊ ሥልጣን ከደቀዱ፣ እንዲያውም ይልቁን የእሱን የወንጌል ይዘት።

1ቆሮንቶስ፡ 15፡12-19
¹²ክርስቶስ ከሙታን እንደ ተነሣ የሚሰበክ ከሆነ ግን ከእናንተ አንዳንዶቹ። ትንሣኤ ሙታን የለም እንዴት ይላሉ? ¹³ትንሣኤ ሙታንን ከሌለ ክርስቶስ አልተነሣም፤ ¹⁴ክርስቶስም ካልተነሣ እንግዲያስ ስብከታችን ከንቱ ነው እምነታችሁም ደግሞ ከንቱ ናት፤ ¹⁵ደግሞም፡- ክርስቶስን አስነሥቶታል ብለን በእግዚአብሔር ላይ ስለ መሰከርን ሐሰተኞች የእግዚአብሔር ምስክሮች ሆነን ተገኝተናል፤ ሙታን ግን የማይነሡ ከሆነ እርሱን አላስነሣውም። ¹⁶ሙታን የማይነሡ ከሆነ ክርስቶስ አልተነሣም፤ ¹⁷ክርስቶስም ካልተነሣ እምነታችሁ ከንቱ ናት፤ እስከ አሁን ድረስ በኃጢአታችሁ አላችሁ። ¹⁸እንግዲያስ በክርስቶስ ያንቀላፉት ደግሞ ጠፍተዋል። ¹⁹በዚች ሕይወት ብቻ ክርስቶስን ተስፋ ያደረግን ከሆነ፣ ከሰው ሁሉ ይልቅ ምስኪኖች ነን።

15፡12 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ክርስቶስ እንደሚሰበክ የሚያመለክት (ዝክ. ቁ. 1)።

▣ “ከእናንተ አንዳንዶቹ ትንሣኤ ሙታን የለም እንዴት ይላሉ” ትንሣኤን የመከዳ የዚህ ምንጭ ምናልባት መነሻው የግሪክ ፍልስፍና ነው (ማለትም፣ ግኖስቲሲዝም፣ መዝገበ-ቃላት ተመልከት)፣ እሱም የሚያስቡት ሥጋዊ አካል የከፉ ምንጭ መሆኑን ነበር። ከጽሑፉ አኳያ ርግጠኛ አይደለም፣ የክርስቶስን ትንሣኤ ለመከዳቸው ወይም የሁሉንም አማኞች ትንሣኤ። ይህ በአዲሲቷ ቤተ-ክርስቲያን የተለየ ችግር አይደለም (2 ጢሞ. 2፡18)።

15፡13 “እንደ” ይህም ሌላኛው አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ነው። እሱም ዘወትር በሰዎች ላይ “ቀላል” ወይም “ሎጂካዊ” ሁኔታ ተብሎ ይጠራል (ዝክ. ቁ. 13፣14፣15፣16፣17፣19)። ጳውሎስ በግልጽ በዚህ ቁጥር የሚጠቀምበት ጽሑፉ ክርክሩን ለማንገልጠት ነው እንጂ ክርስቶስ አልተነሣም በሚል አጽንዖት ለመስጠት አይደለም! ነገር ግን በእነዚህ በተከታዮቹ ቁጥሮች ያለው ሎጂክ (አመክንዮ) ኃይለኛ ነው። ክርስቶስ ካልተነሣም፡

1. ትንሣኤ ፈጽሞ አይኖርም፣ ቁ. 13፣16
2. ስብከታችን ከንቱ ነው፣ ቁ. 14
3. እምነታችሁም ከንቱ ናት፣ ቁ. 14
4. እነሱ ሐሰተኛ ምስክሮች ናቸው፣ ቁ. 15
5. እምነታችሁ ዋጋ የለውም፣ ቁ. 17
6. እስካሁን በኃጢአታችሁ አላችሁ፣ ቁ. 17
7. እነሱ የሞቱት ጠፍተዋል፣ ቁ. 18
8. እኛም ከሰዎች ሁሉ የሚታዘንልን ነን፣ ቁ. 19

ይህ የኢየሱስ ትንሣኤ ሥነ-መለኮታዊ ጉዳይ ቀላል ጉዳይ አይደለም! እሱ ሕያው ነው፣ አለበለዚያ ክርስትና ውሸት ነው! ይህ ጠቃሚ ታሪካዊ ለውጥ ያለው ደክተሪን ነው!

15፡14፣17 “ከንቱ... የማይረባ” እነዚህ የተለያዩ ሁለት ቃላት ባዶነትንና ፍሬ-ቢስነትን ያመለክታሉ። ያለ ትንሣኤ የወንጌል መልእክት ቁም-ነገር ዋጋ አይኖረውም!

15፡19 “ክርስቶስን በዚህ ሕይወት ብቻ ተስፋ የምናደርግ ከሆነ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ጳውሎስ ነጥቡን የሚያስቀምጠው፣ ክርስቶስ ካልተነሣ ተስፋ ብቻ ነው የሚኖረን (አሻሚ የተጠናቀቀ ድርጊት) በዚህ ሕይወት፣ ምክንያቱም ከሕይወት በኋላ ሕይወት ስለማይኖር፣ ክርስቶስ ካልተነሣ!

1ቆሮንቶስ፡ 15፡20-28
²⁰አሁን ግን ክርስቶስ ላንቀላፉት በኩራት ሆኖ ከሙታን ተነሥቶአል። ²¹ሞት በሰው በኩል ስለ መጣ ትንሣኤ ሙታን በሰው በኩል ሆኖአል። ²²ሁሉ በአዳም እንደሚሞቱ እንዲሁ ሁሉ በክርስቶስ ደግሞ ሕያዎን ይሆናሉና። ²³ነገር ግን እያንዳንዱ በራሱ ተራ ይሆናል፤ ክርስቶስ እንደ በኩራት ነው፣ በኋላም በመምጣቱ ለክርስቶስ የሆኑት ናቸው፤ ²⁴በኋላም፣ መንግሥቱን ለእግዚአብሔር ለአባቱ አሳልፎ በሰጠ ጊዜ አለቅነትንም ሁሉና ሥልጣንን ሁሉ ኃይልንም በሻረ ጊዜ፣ ፍጻሜ ይሆናል። ²⁵ጠላቶቹን ሁሉ ከእግሩ በታች እስኪያደርግ ድረስ ሊነግሥ ይገባዋልና። ²⁶የኋለኛው ጠላት የሚሻረው ሞት ነው፤ ²⁷ሁሉን ከእግሩ በታች አስገዝቶአልና። ነገር ግን፣ ሁሉ ተገዝቶአል ሲል፣ ሁሉን ካስገዛለት በቀር መሆኑ ግልጥ ነው። ²⁸ሁሉ ከተገዛለት በኋላ ግን እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ ይሆን ዘንድ በዚያን ጊዜ ልጁ ራሱ ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ይገዛል።

15፡20 “ግን” እንዴት ያለ ጠቃሚ ተቃርኖ ነው!

▣ “ክርስቶስ ተነሥቷል” ይህ ምዕራፍ ዘወትር “የትንሣኤ ምዕራፍ” ተብሎ ይጠራል። ሁለቱም የክርስቶስ ትንሣኤ እና የተከታዮቹ ነው ተደጋጋሚው ጭብጥ። የዚህም ርግጠኝነትና የመጨረሻ ውጤት በ *egeiō*፣ ግሥ ሊታይ ይችላል፤ እሱም ፍቸው መንቃት፣ መነሣት የሆነ።

- ቁ. 12፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 13፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 14፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 15፣ የድርጊት የአሁን አመላካች (ሁለቴ)
- ቁ. 16፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 16፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 17፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 20፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 32፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 35፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 42፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 43፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 44፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች
- ቁ. 52፣ የትንቢት ተገብሮ አመላካች

ቋሚ የሆነውን ተገብሮ ድምጸት ተገንዝብ። በሦስትነቱ አንድ የሆነ አምላክ ሙታንን ያስነሣል። የተጠናቀቀ ጊዜ የሚናገረው የኢየሱስን ያለፈ ትንሣኤ ነው፤ እሱም የሕላዌ አቋም የሆነ። አማኞች የእሱን ትንሣኤ እውነታ ይካፈላሉ፤ እናም በእምነት፣ የእነሱን ዋስትና!

▣ “ያንቀላፉት” ይህ የተጠናቀቀ መካከለኛ አንቀጽ (ግሥ) ነው (ማቴ. 27:52)፤ እሱም በዕብራውያን ለሞት ፈሊጥ ነው።

▣ “በኩራት” ይህ የብኪ ዓመታዊ የመሥዋዕት በዓል ነው፤ ሌዋ. 23:10 ላይ የተብራራ። በኩራት በብኪ የደረሰ የገብስ ነዶ አዝመራ በቤተ-መቅደስ በጌታ ፊት ይወዘወዝ ነበር፤ ከፋሲካ ሳምንት ከታላቁ ቅዱስ ሰንበት በኋላ፤ እሱም የትንሣኤ አሁኑ። እነሱ የተሰጡት የእግዚአብሔርን የሙሉ ሰብል ባለቤትነት ለማሳየት ነው። ይህ የብኪ ዓይነት ነው፤ የክርስቶስ ተከታዮች የሆኑት ሁሉ በተሰጣቸው ተስፋ መሠረት ለመነሣታቸው! ጳውሎስ ይህንን ቃል በድጋሚ 16:15 ላይ ተጠቅሞበታል፤ የአካያን የመጀመሪያ አማኞች ለመግለጽ። እሱም ደግሞ በሮሜ 8:23 ላይ ተጠቅሞበታል፤ አማኞች መንፈስ ቅዱስን እንደሚቀበሉ ለመግለጽ፤ ግን በመጨነቅ ትንሣኤውን ይጠባበቃሉ። ኢየሱስ ለትንሣኤ የመጀመሪያ ነው (ቆላ. 1:18)፤ ግን በጊዜው ሁሉም የእሱ አማኞች ተመሳሳዩን ይለማመዳሉ። ከመንፈሳዊ አኳያ እኛ ገና ድሮ የትንሣኤ ሕይወት አለን (ኤፌ. 2:5-6)።

ልዩ ርዕስ: በኩር

ይህ ቃል “በኩር” (*prōtotokos*) በመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅም ላይ የዋለው በበርካታ የተለያዩ መልኮች ነው።

1. የእሱ የብኪ ዳራ የሚያመለክተው ቀዳሚ የሆነ የበኩር ልጅ በቤተሰቡ ሲኖር ነው (መዝ. 89:27፤ ሉቃስ 2:7፤ ሮሜ. 8:29፤ ዕብ. 11:28)
2. የእሱ የቆላ. 1:15 አጠቃቀም የሚናገረው ኢየሱስን እንደ ፍጥረት በኩር ነው፤ ይህም የብኪ ጠቃሽ ሊሆን ይችላል ምሳ. 8:22-31፤ ወይም የእግዚአብሔር የፍጥረት ወኪል (ዮሐንስ 1:3፤ 1ቆሮ. 8:6፤ ቆሮ. 1:15-16፤ ዕብ. 1:2)
3. የእሱ አጠቃቀም በቆላ. 1:18፤ 1ቆሮ. 15:20 ላይ (እና እዚህ) የሚያመለክተው ኢየሱስ ከሙታን በኩር እንደሆነ ነው
4. እሱም የብኪ መጠሪያ ነው ለኢየሱስ (መዝ. 89:27፤ ዕብ. 1:6፤ 12:23)። እሱም በበርካታ የኢየሱስን ገጽታዎች ደባልቆ የያዘ ነው፤ ቀዳሚነቱንና ማዕከላዊነቱን። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ቁ. 3 ወይም ቁ. 4 የተሻለ ይሰማል።

15:21-22 ይህ የአዳም-ክርስቶስ ምድብ ነው፤ እሱም ቁ. 45-48 (ሮሜ. 5:12-21፤ ፊሊጵ. 2:6-11) ይከተላል። በአዳም ሁሉም ሰው በኃጢአት ተጎድቷል (ማለትም፡ ሞት)። በክርስቶስ፤ ሁሉም ሰው ጸጋው በሙላት ያገኘዋል።

እነዚህ አሻሚ ቁጥሮች፣ ከሮሜ 5:18-19 ጋር፣ አንዳንድ ሥነ-መለኮታውያን ሰዎች ሁሉ የመዳረሻ ደኅንነት እንዳላቸው እንዲያስረግጡ አድርጓል። ሌሎች ደግሞ የሚያዩት ሁለቱም የዳኑትና የጠፉት እንደሚነሡ ማመልከቱን ነው (ዳን. 12:2)። ሁሉም በአዳም ሞቱ፤ በኢየሱስ ሁሉም ይነሣሉ (ማለትም፡ አንዳንዶቹ ለሽልማት፣ አንዳንዶቹ ለፍርድ)። ለእኔ ግልጽ የሆነልኝ የጳውሎስ ጽሑፎች፣ በዐውደ-ጽሑፍ የተወሰዱት፣ ንስሐ የገባ እምነት እንደሚጠይቁ ነው፤ ለመዳን!

15:23-25 አንዳንድ ሥነ-መለኮታውያን የሚያስረግጡት ቅድመ ሚሊኒየም የፍጻሜ ዘመን ጽንሰ-ሐሳብን ነው። ሆኖም፣ ይህ ጽሑፍ የሚሊኒየም ውይይት አይደለም፤ የትንሣኤ አንጂ። ሞት በባዶ መቃብር ተሸንፏል፤ በቀጣይ ምድራዊ ግዛት ሳይሆን። መጠንቀቅ ይኖርብናል፤ የራሳችን ሥነ-መለኮታዊ አጀንዳ የዐውደ-ጽሑፉን ትርጓሜ እንዳያወጣብን። ጳውሎስ ሚሊኒየምን ፈጽሞ አላብራራም፤ በመወሰዱ (1ተሰ. 4:13-18) አልያም በክርስቶስ ተቃዋሚ ማብራሪያው (2 ተሰሎንቄ 2)። ኢየሱስም ቢሆን ሚሊኒየምን አልገለጸም፤ በፍጻሜ ዘመን ንግግሮቹ እንኳ ላይ (ማቴ. 24፤ ማርቆስ 13፤ ሉቃስ 21)። በበርካታ መልካም መጻሕፍት ይኖራሉ፤ ለእያንዳንዱ ጊዜያዊ የሚሊኒየም አቋም አጠቃሎሽ የሚሰጡ፤ እንዲሁም ሌሎች የአቋም ነጥቦችን ከጥንካሬም ሆነ ከድክመት የእያንዳንዱን የሚያሳዩ።

1. Robert G. Clouse (ed.)፣ *The Meaning of the Millennium፣ Four Views* (የሚሊኒየም ፍቸ፣ ከአራት አይታዎች)
2. C. Marvin Pate (ed.)፣ *Four Views on the Book of Revelation* (አራት አተያዮች በራዕይ መጽሐፍ)
3. Darrell L. Boch (ed.)፣ *Three Views on the Millennium and Beyond* (ሦስት አተያዮች በሚሊኒየም እና በዳርቻው)

በራዕይ ላይ ያለውን የእኔን ሐተታ፣ ምዕራፍ 20፣ በድረ-ገጽ www.freebiblecommentary.org ላይ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ስለ ክርስቶስ መመለስ የተጠቀሱ የአዲስ ኪዳን ቃላት የሰው ልጆች ኢየሱስን የሚገናኙበት

(እንደ አዳኝና ዳኛ/ፊራጅ) በሚመጣበት የተለየ ቀን ያለው ሥነ-መለኮታዊ ትኩረት በጳውሎስ መልዕክቶች ውስጥ በርካታ ስያሜዎች የተሰጠው ነው።

1. «የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቀን» (1ቆሮ 1፡8)
2. «የጌታ ቀን (1ቆሮ 5፡5፤ 1ተሰ 5፡2፤ 2ተሰ 2፡2)
3. «የጌታ ኢየሱስ ቀን» (1ቆሮ 5፡5፤ 2ቆሮ 1፡4)
4. «የኢየሱስ ክርስቶስ ቀን» (ፊል 1፡6)
5. «የክርስቶስ ቀን» (ፊል 1፡10፤ 2፡16)
6. በእርሱ ቀን (የሰው ልጅ) (ሉቃ 17፡24)።
7. «የሰው ልጅ በሚገለጥበት ቀን» (1ቆሮ 1፡7)
8. «የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ መገለጥ» (1ቆሮ 1፡7)
9. «ጌታ ኢየሱስ ከሰማይ ሲገለጥ» (1ተሰ 2፡19)
10. «በጌታ በኢየሱስ በመምጣቱ እና በመገለጡ ፊት» (1 ተሰ 2፡19)

የአዲስ ኪዳን ፀሐፊዎች የኢየሱስን መመለስ የሚያመለክቱባቸው ቢያንስ አራት መንገዶች አሉ።

1. Epiphanēia፡- ኃይለኛ እና የሚያጥበረብር ብርሃንን የሚያመለክት ሲሆን ከሥነ-መለኮት አንጻር (ከሥርወ-ቃሉ አንጻር ባይሆንም) «ከብር» ከሚለው ጋር የሚገናኝ ነው። በ2ጢሞ 1፡10፤ ቲቶ 2፡11 እና 3፡4 ላይ የኢየሱስን ወደዚህ ምድር መምጣት (ተሰግዎ) እና ዳግም መምጣቱን የሚያመለክት ነው። በ2 ተሰ 4፡8 ላይ የተጠቀሱትን ሦስቱን ዋና ዋና ቃላት የሚያካትት ነው፤ 1ጢሞ 6፡14፤ 2ጢሞ 4፡1፤ 8፤ ቲቶ 2፡13።
2. Paraousia በተዘዋዋሪ የሚያመለክተው ሕልውናን ሲሆን ቃሉ ከመጀመሪያው የሚያመለክተው ንጉሳዊ ጉብኝትን ነው ይህ በስፋት የሚጠቀስ ቃል ነው (ማቴ 24፡3፤ 27፤ 37፤ 39፤ 1ቆሮ 15፡23፤ 1ተሰ 2፡19፤ 3፡13፤ 4፡15፤ 5፡23፤ 2ተሰ 2፡1፤ 8፤ ያዕ 5፡7፤ 8፤ 2ጴጥ 1፡6፤ 3፡4፤ 12፤ 1ዮሐ 2፡28)።
3. Apokalupsis (or apocalypsis)፡ ለማሳየት ዓላማ ሲባል አንድን ነገር መግለጥ ማለት ነው። ይህ የአዲስ ኪዳን የመጨረሻው መጽሐፍ ስም ነው። (ሉቃ 17፡30፤ 1ቆሮ 1፡7፤ 2ተሰ 1፡7፤ 1ጴ 1፡7፤ 4፡13)
4. *Phaneroo* ወደ ብርሃን ማምጣት ወይም በሚታይ ሁኔታ አንድን ነገር ማሳየት ወይም መግለጥ ማለት ነው። ቃሉ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተለያዩ የእግዚአብሔር መገለጦችን ለማሳየት ተጠቅሷል። ቃል ልክ እንደ የክርስቶስን መጀመሪያ መምጣት (1ጴጥ 1፡20፤ 1ዮሐ 1፡2፤ 3፡5፤ 8፤ 4፡9) እና ዳግም መምጣት ሊያመለክት ይችላል (ማቴ 24፡30፤ ቆላ 3፡4፤ 1ጴጥ 5፡4፤ 1ዮሐ 2፡28፤ 3፡2)።
5. *phaneroo* ለሚለው የተለመደው መጠሪያ *erchomai* የሚለው ሲሆን ይህም አንዳንድ ጊዜ የክርስቶስን መመለስ ለማመልከት ይጠቀማል (ማቴ 16 ፡ 27-28፤ 23 ፡ 39፤ 24 ፡ 30፤ 25 ፡ 31፤ ሐዋ 1፡10-11፤ 1ቆሮ 11፡26፤ ራዕይ 1፡7፡8) ።
6. ከዚህም ባሻገር «የጌታ ቀን» ከሚለው ሐረግ ጋር ይጠቀሳል (1ተሰ 5፡2)ይህም የእግዚአብሔርን የበረከት (ትንሣኤ) እና የትንሣኤ ቀንን የሚያመለክት የ ብሉይ ኪዳን መጠሪያ ነው።

አዲስ ኪዳን በመላው የተጻፈው በ ብሉይ ኪዳን የአለም እይታ ሲሆን በአፅኦት የሚገልጠውም።

- ሀ. የአሁኑን ክፉና አመፀን የተሞላ ዘመን
- ለ. ሊመጣ ያለውን አዲሱን የጽድቅ ዘመን
- ሐ. በንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የሚገለጠውን የመሲሁን (የተቀባውን) ዘመን ለማሳየት

ቀጣይነት ስላለው መገለጥ ሥነ-መለኮታዊ ግምት ያልፈለገበት ምክንያት የእስራኤልና መሲሁን መጠበቅ የአዲስ ኪዳን ፀሐፊዎች በመጠኑም ቢሆን ያሻሻሉት ስለሆነ ነው። ወታደራዊ እንዲሁም ብሔራዊ (የእስራኤል) አንደምታ ካለው የመሲሁ አመጣጥ ይልቅ ሁለት አይነት አመጣጦች አሉ። የመጀመሪያው አመጣይ መለኮት ሥጋ ለብሶ ሲፀነስ እና የናዝሬቱ ኢየሱስ መወለድ ነው። እርሱ የመጣው እንደ ዳኛወይም ወታደር/ጦረኛ ሆኖ ሳይሆን በኢሳ 53 ላይ እንደተጠቀሰው «መከራን የሚቀበል አገልጋይ» ሆኖ ነበር፤ ከዚህም ባሻገር በዘከ 9፡9 ላይ እንደተጠቀሰው በውርንጫዋ አህያ (የጦር ፈረስ ወይም ንጉስ የሚቀመጥበት በቅሎ ሳይሆን) ተቀምጦ ነበር። የመጀመሪያው መምጣት በምድር ላይ የእግዚአብሔርን መንግሥት መመሥረት የሚያበሰረውን አዲሱን የመሲሁን ዘመን ነው። በአንድ በኩል የእግዚአብሔር መንግሥት በዚህ ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ ገና ሩቅ ነው። ይህ ነው እንግዲህ በሁለቱ የመሲሁን መምቶች መካከል ውጥረት እንዲፈጠር የሚያደርገው፤ ይህም ሁኔታ ከ ብሉይ ኪዳን ጀምሮ ሁለቱን

የአይሁድ ዘመናት ቢያንስ ደብዛዛ አሊያም ምንም የማይታይ ያደረ ከስተት ነው። እንደ እውነታው ከሆነ ይህ ጣምራ አመጣጥ የሚያተኩረው ያህዌህ የሰው ልጆችን ሁሉ ለማዳን ካለው ዓላማ አንጻር የመነጨ መሆኑ የሚታወቅ ነው (ዘፍ 3፡15፤ 12፡3፤ ዘፀ 19፡5 እና የነቢያት ስብከቶች /መልዕክቶች)። በተለይም ኢሳያስ እና ዮናስ።

ቤተክርስቲያን የ ብሉይ ኪዳን ትንቢቶችን መፈፀም እየጠበቀች አይደለችም። ምክንያቱም አብዛኞቹ ትንቢቶች የመጀመሪያውን መምጣት የሚያመለክቱ ናቸውና (*How to Read the Bible for all Its Worth*; 7ጽ 165-166)። አማኞች የሚጠበቁት እና ተስፋም የሚያደርጉት የነገሥታት ንጉሥ እና የጌታዎች ጌታ የሆነውን በክብር መምጣት፤ በሰማይም እንደሆነው በምድር የሚፈፀመውን አዲስን የጽድቅ ዘመን ታሪካዊ መሟላት ይጠብቃሉ (ማቴ 6፡10)። የ ብሉይ ኪዳን አቀራረቦች ስህተት ሳይሆኑ ነገር ግን ያልተማሉ ነበሩ። የ ብሉይ ኪዳን ነብያት በያህዌህ ኃይልና ሥልጣን አስቀድመው እንደ ተናገሩት ተመልሶ ይመጣል።

ሁለተኛው መመለስ መፅሐፍ ቅዱሳዊ ቃል አይደለም ነገር ግን ሐሳቡ የአዲስ ኪዳን በመላው የአለም እይታ ነው። እግዚአብሔር ሁሉንም ትክክል ያደርገዋል። እግዚአብሔር እና በአምሳሉ የተፈጠረው የሰው ልጅ ያላቸው ሕብረት ዳግም ተሃድሶን ያገኛል። ክፋት ፍርን አግኝቶ ከምድር ይወገዳል። የእግዚአብሔር ዓላማ አይከሸፍም (አይታጠፍም)፤ ሊከሸፍም ደግሞ አይችልም።

15:24 “መንግሥት” አስገራሚ የሚሆነው ይህ ጽንሰ-ሐሳብ ተዘውትሮ በኢየሱስ በተከታታዮቹ ወንጌላት እንዴት ጥቅም ላይ እንደ ዋለ ነው። እሱም የመጀመሪያው ስብከት እና የመጨረሻው ስብከት ርዕሰ-ጉዳይ ነው። ብሎም የአብዛኞቹ ምሳሌዎች ኃይለ-ቃል። እሱም በዮሐንስ ወንጌል

ባስገራሚ ሁኔታ ሁለት ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ ውሏል። እሱ የእግዚአብሔር ግዛት ነው፤ አሁን በሚያምኑ ሰዎች ልብ ውስጥ፣ አንድ ቀን ደግሞ በምድር ሁሉ ላይ ይቀዳኛል (ልዩ ርዕስ 4:20 ላይ ተመልከት)።

እሱም ጥቅም ላይ የዋለው በኢየሱስ ነው አሁን እንዳለችው የእግዚአብሔር መንግሥት፣ በገዛ ራሱ አካላዊ መገኘት እና ትምህርት (ማቴ. 3:2፣ 4:17፣ 10:7፣ 11:12፣ 12:28፣ ማርቆስ 1:15፣ ሉቃስ 9:9፣ 11፣ 11:20፣ 21:31-32)። ሆኖም፣ እሱ ደግሞ ወደፊት ከሚሆነው ክብር መቀዳኛት፣ ከምጽዓቱ ጋር ተያይዟል (ማቴ. 6:10፣ 16:28፣ 26:64)። እሱም “የድሮ/የገና” የፍጻሜ ዘመን የወንጌላት ተቃርኗዊ ክርክር ነው!

የተለየ ማጣቀሻ ለ“መንግሥት” በጳውሎስ ጽሑፎች አልፎ አልፎ ነው የሚገኘው።

ሮሜ	- 14:17
1 ቆሮንቶስ	- 4:20፣ 6:9፣ 15:24፣ 50
ገላትያ	- 5:21
ኤፌሶን	- 5:5
ቆላስይስ	- 1:13፣ 4:11
1ተሰሎንቄ	- 2:12
2ተሰሎንቄ	- 4:1፣ 18

▣ “አለቅነትንም ሁሉና ሥልጣንን ሁሉ ኃይልንም በሻረ ጊዜ” ይህ የሚያመለክተው መልአካዊ ኃይላትን ነው (eons በግኖስቲክ አስተሳሰብ) የዚህ የአሁኑ ክፉ ዘመን (ሮሜ 8:38፣ ኤፌ. 1:21፣ 3:10፣ 6:12፣ ቆላ. 1:16፣ 2:10፣ 15)። ይህ መሻር ባጠቃላይ የሚሆነው

1. ከሥነ-መለኮት አኳያ በመስቀሉ እና በትንሣኤ
2. ኢየሱስ እስከሚመለስ ለጊዜው

ይህ እውነት ከሆነ፣ እንግዲያውስ 1ተሰ. 4:13-18 ለጳውሎስ ጽሑፎች የቅርብ ትይዩ ነው። ከመወሰድ በኋላ አማኞች ከጌታ ጋር ለዘላለም እንደሚሆኑ ተገንዘብ (ተሰ. 4:17)፣ እሱም የአብ ዘላለማዊ መንግሥት ነው (ዳን. 7:13-14)።

ለ“አለቅነት” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: አሪኬ

“አሪኬ” የሚለው ቃል ትርጓሜ የአንድ ነገር “መጀመሪያ” ወይም “ምንጭ” ማት ነው።

1. ፍጥረት ስርአት መጀመሪያ (ዮሐ 1:1፣ 1 ዮሐ 1:1፣ ዕብ 1:10 ጋር ያነጻጽሩ)
2. የወንጌል መጀመሪያ (ማር 1:1፣ ፊል 4:15፣ 2 ተሰ 2:13፣ ዕብ 2:3 ጋር ያነጻጽሩ)
3. የመጀመሪያ የዐይን ምስክሮች (ሉቃ 1:2 ጋር ያነጻጽሩ)
4. ከምልክቶቹ የመጀመሪያው (ተአምራ ዮሐ 2:11 ጋር ያነጻጽሩ)
5. የመርሆዎቹ የመጀመሪያ (ከዕብ 5:12 ጋር ያነጻጽሩ)
6. በወንጌል እውነት ላይ የተመሠረተ የመጀመሪያው መስተማመኛ (ዕብ 3:14 ጋር ያነጻጽሩ)
7. የመጀመሪያ ቆላ 1:18፣ ራዕ 3:14

በኋላ ላይ ይህ ቃል “መግዛትን” ወይም “ስልጣንን” ማመልከት ጀመረ

1. የመንግስት በለስልጣናትን
 - ሀ. ሉቃ 12:11
 - ለ. ሉቃ 20:20
 - ሐ. ሮሜ 13:3፣ ቲቶ 3:1
2. የመለክትን ስልጣን
 - ሀ. ሮሜ 8:38
 - ለ. 1 ቆሮ 15:24
 - ሐ. ኤፌ 1:21፣ 3:10፣ 6:12
 - መ. ቆላ 1:16፣ 2:10፣ 15
 - ሠ. ይሁ ቁ.6

እነዚህ የሐሰት ትምህርት አስተማሪዎች በሰማይም በምድርም ያለውን ስልጣን ያጣጥላሉ። ጋጠወጣዊ ነጻነትን ይሻሉ። በእግዚአብሔር፣ በመለክት፣ በመንግስት በለስልጣናት እና በቤተ ክርስቲያን ፊት እራሳቸውን እና የእነርሱን ፍላጎት ያስቀድማሉ።

ለ“ሥልጣናት” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ሥልጣን (EXOUSIA)

የሉቃስን exousia (ሥልጣን፣ ኃይል፣ ወይም ሕጋዊ መብት) አጠቃቀም ማስተዋል አስደናቂ ነው።

- ሀ. 4:6 ላይ ሰይጣን ለኢየሱስ ሥልጣን ሊሰጠው እንደሚችል ገልጿል።
- ለ. 4:32፣ 36 ላይ የአይሁድ ሰዎች ተገርመዋል፣ የገዛ ራሱን ሥልጣን ተጠቅሞ ኢየሱስ በማስተማሩ።
- ሐ. 9:1 ላይ ኃይልና ሥልጣኑን ለሐዋርያት ሰጥቷቸዋል።
- መ. 10:19 ላይ ሥልጣኑን ለሰባዎቹ ሚሲዮናውያን ሰጥቷቸዋል።
- ሠ. 20:2፣ 8 ላይ የኢየሱስ ሥልጣን ማዕከላዊ ጥያቄ ቀረበ።
- ረ. 22:53 ላይ ክፉው ሥልጣን ተፈቀደለት፣ ኢየሱስን ይኮንንና ይገድል ዘንድ።

ምንም እንኳ ሉቃስ ላይ ባይሆንም፣ የማቴዎስ መግቢያ ለታላቁ ተልዕኮ፣ “ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር ተሰጠኝ፣” ያለው አስገራሚ መግለጫ ነው (ማቴ. 28:18)።

የኢየሱስ ምላሽ ለጥያቄያቸው የነበረው

1. እግዚአብሔር የተናገራቸው ቃላት በእሱ
 - ሀ. ጥምቀት (ሉቃስ 3:21-22)
 - ለ. መለወጥ (ሉቃስ 9:35)
2. ብኪ ትንቢት ተፈጸመ
 - ሀ. የይሁዳ ነገድ (ዘፍ. 49:10)
 - ለ. የእሴይ ቤተሰብ (2 ሳሙኤል 7)
 - ሐ. በቤተሰቡም ተወለደ (ሚኪያስ 5:2)
 - መ. በአራተኛው ኢምፓየር ጊዜ (ሮሜ) ተወለደ ዳንኤል 2
 - ሠ. ድሆችን፣ ዕውር፣ ችግሮችን ረዳ (ኢሳይያስ)
3. የእሱ ርኩሳንን ማስወጣት፣ ኃይልና ሥልጣንን ያሳያል፣ በሰማይና በመንግሥቱ ላይ።
4. ሙታንን ማስነሣቱ ኃይሉን ያሳያል፣ በሥጋዊ ሕይወትና ሞት ላይ።
5. ተአምራቶቹ ሁሉ የሚገልጡት ኃይልና ሥልጣኑን ነው፣ በምድራዊ፣ በሰማያዊ፣ እና በሥጋዊ ላይ።
 - ሀ. ተፈጥሮ
 - ለ. ምግባ
 - ሐ. ፈውስ
 - መ. ሐሳብን ማንበብ
 - ሠ. ዓሳ ማጥመድ

ይህ ዐውደ-ጽሑፍ የግናስቲኩን *eons* ይጠቅስ ይሆናል። ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ መላእክት በጳውሎስ ጽሑፎች

ራቢዎች የሚያስበው፣ መላእክት በእግዚአብሔር ፍቅር እና ትኩረት፣ ይኸውም ለወደቀው ሰው ባለው እንደሚቀኑ ነው፣ ስለዚህም፣ ለእነሱ ባላንጣ ነበሩ። የግናስቲክ የሐሰት መምህራን የሚያስረግጡት፣ ደኅንነት ሊገኝ የሚችልበት ብቸኛ መንገድ በምሥጢራዊ የይለፍ ቃል፣ በባላንጣዎቹ መልአካዊ ግዛት በኩል ነው (ቆላስይስ እና ኤፌሶን)፣ እሱም ወደ ከፍተኛው አማልክት የሚመራ።

George Eldon Ladd በመጽሐፉ መልካም ማጠቃለያ አለው፣ ጳውሎስ ለመላእክት በተጠቀመባቸው ቃላት፣ *A Theology of the New Testament*: (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት)፡

“ጳውሎስ የሚጠቅሰው መልካምና ክፉ መላእክት ብቻ አይደለም፣ ሰይጣንና ኢጋንትን፣ እሱም ሌሎች ምድብ የሆኑ ቃላትን ተጠቅሟል፣ የመልአካዊ መናፍስትን ማዕርግ ለማሳየት። ቃላቱ የሚከተሉት ናቸው፡

- ‘ገዥ’ [*arche*]፣ 1ቆሮ. 15:24፤ ኤፌ. 1:21፤ ቆላ. 2:10
- ‘ገዥዎች’ [*archai*; የተመት፣ “አለቆች”]፣ ኤፌ. 3:10፤ 6:12፤ ቆላ. 1:16፤ 2:15፤ ሮሜ. 8:38
- ‘ባለ-ሥልጣን’ [*exousia*]፣ 1ቆሮ. 15:24፤ ኤፌ. 1:21፤ ቆላ. 2:10
- ‘ሥልጣናት’ [*exousiai*; የተመት፣ “ሥልጣናት”]፣ ኤፌ. 1:21
- ‘ኃይል’ [*dynamis*]፣ 1ቆሮ. 15:24፤ ኤፌ. 1:21
- ‘ኃይላት’ [*dynameis*]፣ ሮሜ. 8:38
- ‘ዙፋናት’ [*thronoi*]፣ ቆላ. 1:16
- ‘ገዥነት’ [*kyriotes*; RSV፣ “ግዛት”]፣ ኤፌ. 1:21
- ‘ገዥዎች’ [*kyriotetes*]፣ ቆላ. 1:16
- ‘የዚህ የጨለማ ዓለም ገዥዎች’፣ ኤፌ. 6:12
- ‘መንፈሳዊ (ሠራዊት) የክፋት ሰማያዊያን’፣ ኤፌ. 6:12
- ‘የጨለማው ሥልጣናት’፣ ቆላ. 1:13
- ‘እያንዳንዱ የተሰየመ ስም’፣ ኤፌ. 1:21
- ‘ሰማያዊ፣ ምድራዊ፣ እና ከሰማይ በላይ ያሉ ፍጥረታት’፣ ፊሊጵ. 2:10 ” (ገጽ 401)።

15:25 “ጠላቶቹን ሁሉ ከእግሮቹ በታች አድርጓል” ይህ የብኪ ፈሊጥ ለአጠቃላይ ድል ነው (መዝ.8:6፤ 110:1)። በብኪ ጠላቶች የነበሩት፣ የአካባቢው ጣዖት አምላኪ ሕዝቦች ነበሩ፣ ነገር ግን በአዲስ ኪዳን መልአካዊ፣ መንፈሳዊ ኃይላት ናቸው፣ እነሱም ከእግዚአብሔርና ከእሱ ክርስቶስ ጋር ባላንጣ የሆኑት። እነዚህ ክፉ ኃይላት በሰው ልጆች ላይ ተጽዕኖ ያሳድራሉ፣ እንዲያምኑ እና እንዲያምኑ። ኢየሱስ እነዚህን ኃይላት ሙሉ ለሙሉ ድል አድርጓል፣ በመስቀልና በትንሣኤው። የፍጻሜው የሁሉም አማኞች ትንሣኤ የዚህ ድል መቀዳጀት ምልክት ይሆናል!

ሁለት አስደናቂ መጻሕፍት አሉ፣ እነዚህ “ኃይል(ላት)” በትክክል ምን እንደሚመለከቱ ለመግለጽ የሚሞክሩ።

1. Hendricus Berkhof፣ *Christ and the Powers* (ክርስቶስና ኃይላት)
2. Oscar Cullmann፣ *Christ and Time* (ክርስቶስና ጊዜ)

15:26 “የመጨረሻው የሚወገደው ጠላት ሞት ነው” ይህም ማለት “ባዶ እና ዋጋ ቢስ ማድረግ” ማለት ነው። ሞት ተሸንፏል (2ጢሞ. 1:10፤ ራዕ. 21:4)። ሞት ለሰው ልጅ የእግዚአብሔር ፍቃድ አልነበረም፣ ነገር ግን የውድቀት ውጤት ነው (ማለትም፣ ዘፍጥረት 3)። ይህ ርግማን ይወገዳል (ራዕ. 21:3) አሁን እንደተሸነፈ።

“ይወገዳል” ለሚለው ቃል በቁ. 24 እና 26፣ ልዩ ርዕስ፡ *Katargeō* 1ቆሮ. 1:28 ላይ ተመልከት።

15:27-28 የተውላጠ ስሙ መገኛዎች አሻሚ ናቸው። ይህ በግልጽ የሚያመለክተው በአምላክ ያለውን ውስጣዊ ግንኙነት ነው (ዝክ. 3:23፤ 11:3)። ክርስቶስ፣ ወልድ፣ ታዛዥ ነው (እኩል ያልሆነ ግን አይደለም፤ ቆላ. 3:11) ለአብ፣ በመቤዠት ተግባሩ ላይ፣ በጊዜ ውስጥ (ሮሜ 11:33-36)።

15:27 ይህ ከመዝ. 8:6 የተጠቀሰ ነው፤ ከመዝ. 110:1 ተደማሪ ጠቃሽ ያለው። ስለ “መታዘዝ” 16:16 ላይ ያለውን ማስታወሻ እና ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 9:13 ተመልከት።

15:28 “ሁሉም ነገሮች ከተዘለቱ በኋላ” ይህ መቼ ይሆናል? ይህ ነው ጥያቄው! ግልጽ የሆኑ የጊዜ አመላካቾች ይኖራሉ፤ አንቀጹን ሙሉ።

1. ከዛ በኋላ (*epeita*)፣ ቁ. 23
2. ከዚያም (*eita*)፣ ቁ. 24
3. ሲሆን (*hotav*፣ ሁለቱ)፣ ቁ. 24
4. እስከ (*achri*)፣ ቁ. 25
5. ሲሆን (*hostan*)፣ ቁ. 27
6. ሲሆን (*hostan*)፣ ቁ. 28

ይህ የሚያመለክተው

1. የኢየሱስን ሞት እና ትንሣኤ
2. የኢየሱስን ዕርገት
3. የኢየሱስን መመለስ/መወሰድ
4. የሚሊኒየሙን አንዳንድ ገጽታ

ይህ ግልጽ የሆነ የጊዜ ቅደም ተከተል ነው፤ ጳውሎስ ግን በጣም አሻሚ ነው፤ ማንም ተርጓሚ በርግጠኝነት እንዳይናገር። ዘወትር የእኛ ቅድመ-ግምት እና ስልታዊ ሥነ-መለኮቶች ይህንን አንቀጽ ቅርጽ ሰጥተውታል፤ ወደሚፈለገው ቅርጽ!

1ቆሮንቶስ፡ 15:29-34

²⁹እንዲያማ ካልሆነ፣ ስለ ሙታን የሚጠመቁ ምን ያደርጋሉ? ሙታንስ ከቶ የማይነሡ ከሆነ፣ ስለ እነርሱ የሚጠመቁ ስለ ምንድን ነው? ³⁰እኛስ ዘወትር በሚያስፈራ ኑሮ የምንኖር ስለ ምንድን ነው? ³¹በጌታችን በክርስቶስ ኢየሱስ ባለኝ በእናንተ ትምክህት እየማልሁ፣ ወንድሞች ሆይ፣ ዕለት ዕለት እየታሉሁ። ³²እንደ ሰው በኤፌሶን ከአውሬ ጋር ከታገልሁ፣ ሙታንስ የማይነሡ ከሆነ፣ ምን ይጠቅመኛል? ነገ እንሞታለን እንብላና እንጠጣ። ³³አትሳቱ፤ ከፉ ባልንጀርነት መልካሙን አመል ያጠፋል። ³⁴በጽድቅ ገቁ ኃጢአትንም አትሥሩ፤ እግዚአብሔርን የማያውቁ አሉና፤ አሳፍራችሁ ዘንድ ይህን አላለሁ።

15:29 ይህ ቁጥር በትርጓሜ ላይ መጠነኛ ችግሮች ይፈጥራል። በቃሉ ውስጥ ምንም ትይዩ አንቀጾች የሉንም። ሌሎች ማጣቀሻዎች ለዚህ ልምምድ በጥንታዊት ቤተ-ክርስቲያን የለንም፤ ምንም እንኳ ጥቂት ታሪካዊ ማስረጃዎች ተመሳሳይ ለሆነ ልምድ፣ በሁለተኛውና ሦስተኛው ክፍለ-ዘመን በመናፍቃን ዘንድ የነበረ ቢሆንም። የግድ መቀበል የሚኖርብን ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ ይህ በትክክል የሚያመለክተውን እንደማናውቅ። አንዳንድ ንድፈ-ሐሳቦች፡

1. አዲስ ክርስቲያኖች ሲጠመቁ፣ የሞቱትን ክርስቲያኖች ቦታ ለመውሰድ
2. አዲስ ተለዋጮች ይጠመቃሉ፣ ምክንያቱም ለሚወዷቸው ሙታን ከብር ለመስጠት
3. በእምነት ማጽኛ ላይ ያሉ ሰዎች ሳይጠመቁ ቢሞቱ የውክልና ጥምቀት በሕያዋን ክርስቲያኖች ይፈጸማል።
4. አዲስ የተለወጡት በታላላቅ ክርስቲያኖች መቃብር ላይ ይጠመቃሉ።

ከትርጓሜ አኳያ በርካታ ታሳቢዎች ይህንን ቁጥር ለመተርጎም ያስፈልጋሉ።

1. እሱ በመሠረቱ በተከታታይ ምሳሌዎች/መግለጫዎች ነው፤ ስለ ትንሣኤ እውነታ።
2. አንዱ ሥነ-መለኮት/ዶክትሪንን በመግለጫ ላይ አይገነባም
3. ትክክለኛ ታሪካዊ ማጣቀሻ ያለው ፍንጭ እስካሌል ድረስ፣ ይህ ጽሑፍ አጽንዖት ሊሰጠው አይገባም፤ እንዲሁም በርግጥ ወደ ዶክትሪን ሊለወጥ አይችልም (ማለትም፣ ሞርሞናዊነት)
4. እሱ ይልቁንም ከወውደ-ጽሑፍ አኳያ ርግጠኝነት የለውም፤ ጳውሎስ ይህንን ልምምድ ስለማጽናቱ ወይም እንዲያው ጠቃሽ እንዳደረገው (አለት፣ አሊመቅ)

☐ “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ ጠንካራ የተቃርኖ ነጥብ ለማድረግ ጥቅም ላይ የዋለ። የግሪኩ ጽሑፍ *hōōs* የሚል ቃል አለው (በትክክል) በዚህ ሐረግ። 5:1 ላይ ማስታወሻ ተመልከት።

15:31
 አሊመቅ፣ አኪጀት “አጸናለሁ”
 አየተመት “ያ ርግጥ ነው”
 አእት “ይህንን አስታውቃለሁ”
 አኢመቅ “እምላለሁ”

ይህ በግሪክ አይደለም፣ ነገር ግን በወውደ-ጽሑፉ ተከታይ ሐረግ ምናልባት የመሐላ ቃል ይሆናል። ጳውሎስ የመሐላ ቃልን አዘውትሮ ይጠቀማል፤ ቃሉ ትክክለኛ መሆኑን ለማስረገጥ (ሮሜ 9:1፤ 2ቆሮ. 1:18፤23፤ 11:10-11፤31)።

☐ “በክርስቶስ ባለኝ በእናንተ ትምክህት” ጳውሎስ እያስረገጠ ያለው፣ በቆሮንቶስ ያለው ሥራው ለክርስቶስ ለሚሠራው ማስረጃ መሆኑን ነው። የእሱ ሥራ ተገቢ ሆኗል (2ቆሮ. 3:1-2፤ 7:4፤ 9:2-3)። የጳውሎስ አብያተ-ክርስቲያኖች ለሐዋርያነቱና ለውጤታማነቱ ማስረጃ ናቸው።

▣ “በየዕለቱ እምታለሁ” ይህ ሐረግ በዓረፍተ ነገሩ ቀዳሚ ነው የተደረገው፤ አጽንዖት ለመስጠት (2ቆሮ. 5:14-15፤ ገላ. 2:20፤ 1ዮሐንስ 3:16)። ቁጥር 30-32 የሚያመለክቱት ጳውሎስ የገጠመውን ችግሮች ነው፤ ክርስቶስን ሲያገለግል (2ቆሮ. 1:8-10፤ 4:8-12፤ 6:3-10፤ 11:23-27)። የሚገባው እንደሆነ አውቋል፤ ምክንያቱም እሱ በግሉ በደማስቆ መንገድ የከበረውን ክርስቶስን ስለተመለከተ (ሐዋ. 9:1-22፤ 22:3-16፤ 26:9-18)። የጳውሎስ ሥነ-መለኮት መረጃ የሚያደርገው የግል ልምምድንና የግል መገለጥን ነው (ሐዋ. 9:1-22፤ ገላ. 1:11-12) እና ብሉይ ኪዳን (የእሱ ራቢያዊ ሥልጠና)።

15:32 “እንደ” ጳውሎስ ሁለት አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮችን ይጠቀማል፤ ነጥቡን ለማስቀመጥ። ትንሣኤና የክርስቲያን ሽልማት ከሌለ፤ ጳውሎስ ለምን ለወንጌል ብሎ በየዕለቱ መከራን ለመቀበል ፍቃደኛ ይሆናል?

▣ “በኤፌሶን ከዱር አውራ ጋር ታገልኩ” ጳውሎስ ይህንን ልምምድ አልጠቀሰም፤ 2ቆሮ. 11:23-27 ላይ ባለው የመከራው ማስታወሻ ላይ፤ እናም ጳውሎስ የሮሜ ዜጋ በመሆኑ ምክንያት ይሆናል፤ እሱ የዱር አውራ እንዲታገል ሊገደድ አይችልም። ይህ የግድ ሊሆን የሚችለው ዘይቤ ነው፤ ለአስቸጋሪ መንፈሳዊ ሁኔታዎች ጳውሎስ በኤፌሶን ላለፈባቸው (1ቆሮ. 1:8-10)። አንዳንዶች ይህንን ጽሑፍ የሚወስዱት በጥሬው ነው፤ እናም በኤፌሶን የነበረውን እስር ያስረግጣሉ።

▣ “ለእኔ ምን ይጠቅመኛል” ጳውሎስ ለክርስቶስ መድከሙ ምንም መንፈሳዊ ትርጉም አይኖረውም፤ ትንሣኤ እስከሌለ ድረስ፤ ወይም ክርስቶስ ብሎም ትንሣኤ ከሌለ፤ ለጳውሎስ። እሱ የደከመው ለወንጌል ነው፤ ወንጌል ግን እውነት ካልሆነ፤ ሽልማት አይኖርም (ማለትም፤ ደኅንነት አይኖርም፤ ትንሣኤ አይኖርም፤ የዘላለም ሕይወት አይኖርም፤ ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት አይኖርም፤ ከሚወዷቸው ጋር በሰማይ ዳግም መገናኘት አይኖርም፤ ዝክ. 15:12-19)።

▣ “እንብላ እና እንጠጣ፤ ነገ ስለምንሞት” ይህ የኢፒኩሪያን ዓላማ ነበር። እሱም ደግሞ ከኢሳ. 22:13 (ኢሳ. 56:12፤ ሉቃስ 12:19) የተጠቀሰ። ይህም ከአሁኑ አባባል፤ “በሕይወት የምትኖረው አንድ ጊዜ ብቻ ነው፤ ስለዚህ የምትችለውን ያህል ሁሉ ደስታን ውሰድ!” ነገር ግን፤ ትንሣኤ ከኖረስ? እኛስ በቅዱሱ እግዚአብሔር ፊት ስለ ሕይወት ተሰጥአችን ምላሽ ለመስጠት የቆምን እንደሆነስ (ዳን. 12:2)?!

15:33 “አትሳቱ” ይህ አሉታዊ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በስሕተት ትመራ ነበር፤ በሐሰተኛ ሥነ-መለኮት (ዝክ. 6:9)።

▣ “መጥፎ ባልንጀርነት መልካሙን አመል ያጠፋል” ይህ የተጠቀሰው ከግሪኩ ነቢይ Menander's *Thais*፤ ሊሆን ይችላል፤ ከጋለሞታ ጋር በተያያዘ። በቆሮንቶስ የነበሩ አንዳንድ አንጃዎች የሚኩራሩት (1) በግሪክ-ሮማ ውርስ ወይም (2) ጾታዊ ነጻነት ነበር። ጳውሎስ አዝማሚያቸውን አጠናክሮታል፤ ከገዛ ራሳቸው ፈላስፋዎች በመጥቀስ (ዝክ. ቁ. 32 እና 33)። ጳውሎስ ያደገው ተርሴስ ነው፤ እሷም በግሪክ ፍልስፍና ትምህርት በጣም የምትታወቅ (ሐዋ. 17:28 እና ቲቶ 1:12)። እሱም በተለየ መልኩ ራቢያዊ ይሁዲነትንና ሃይማኖታዊ ያልሆነውን የግሪክ አስተሳሰብ ተምሯል!

▣ “ያጠፋል” ልዩ ርዕስ 15:42 ተመልከት።

- 15:34 አአመመቅ “ባለ ንቁ አዕምሮ መሆን”
- አኪጀት “በጽድቅ ንቁ”
- አየተመት “ንቁና ተገቢ አዕምሮ ይኑራችሁ”
- አእት “ወደ ትክክለኛ ስሜታችሁ ተመለሱ”
- አአመቅ “ከመጫጫናችሁ ንቁ፤ እንደሚገባችሁ”

ይህ የድርጊት የአሁን ተተካሪ ነው። ይህ ማለት የሚችለው፤ “ወደ ሞራላዊ ስሜታችሁ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ተመለሱ” ነው።

▣ “ኃጢአትን መሥራት አቁሙ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው፤ ከአሉታዊ አንቀጽ (ግሥ) ጋር፤ እሱም ዘወትር ፍቸው በሂደት ላይ ያለ ድርጊትን ማቆም ነው። እሱም ግልጽ የሆነው፤ ትንሣኤን የካዱ እነሱ የሚኖሩት ደግሞ አምላክ የሌለው ሕይወት ነው። ጳውሎስ ሞራላ-ቢስነታቸውን እንደ የስህተት ዋጋቸው አድርጎ ለሥነ-መለኮታቸው አጽንዖት ተጠቅሞበታል (ማለትም፤ ትንሣኤ የለም)።

▣ “እግዚአብሔርን አለማወቅ” በአንግሊዝኛ ይህ ቃል “አግኖስቲክ” ነው። ለመግለጽ የሚያስቸግር የስላቅ ምልክት ነው፤ እውቀትን በጣም ለሚያከባብሩ። የእነሱ ሥነ-መለኮት እና ድርጊቶች የሚያሳዩት እውነተኛ እውቀት እንደሌላቸው ነው!

1ቆሮንቶስ: 15:35-41
³⁵ነገር ግን ሰው። ሙታን እንዴት ይነሣሉ? በምንስ ዓይነት አካል ይመጣሉ? የሚል ይኖር ይሆናል። ³⁶አንተ ሞት፤ አንተ የምትዘራው ካልሞተ ሕያው አይሆንም፤ ³⁷የምትዘራውም፤ ስንዴ ቢሆን ከሌላም ዓይነት የአንዱ ቢሆን፤ ቅንጣት ብቻ ነው እንጂ የምትዘራው የሚሆነውን አካል አይደለም፤ ³⁸እግዚአብሔር ግን እንደ ወደደ አካልን ይሰጠዋል ከዘሮችም ለእያንዳንዱ የገዛ አካሉን ይሰጠዋል። ³⁹ሥጋ ሁሉ አንድ አይደለም፤ የሰው ሥጋ ግን አንድ ነው፤ የእንስሳም ሥጋ ሌላ ነው፤ የወፍችም ሥጋ ሌላ ነው፤ የዓሣም ሥጋ ሌላ ነው። ⁴⁰ደግሞ ሰማያዊ አካል አለ፤ ምድራዊም አካል አለ፤ ነገር ግን የሰማያዊ አካል ክብር ልዩ ነው፤ የምድራዊም አካል ክብር ልዩ ነው። ⁴¹የፀሐይ ክብር አንድ ነው፤ የጨረቃም ክብር ሌላ ነው፤ የከዋክብትም ክብር ሌላ ነው፤ በክብር አንዱ ኮከብ ከሌላው ኮከብ ይለያልና።

15:35 “አንዱ ሌላ ይችላል” ይህ የጳውሎስ የአጻጻፍ ዘዴ ተግባራዊ ይባላል። ይህ የጥያቄ/መልስ አግባብ በብኪ ላይ ደግሞ ይታያል፤ በሚልክያስ እና በአዲስ ኪዳን በሮሜ እና 1 ዮሐንስ። የጽሑፋዊ ሥራው ርዕስ-ጉዳይ የሚቀርበው በጸሐፊውና በታሳቢ ተቃዋሚው መካከል በሚደረግ ምልልስ ነው። እዚህ ክርክሩ የሚካሄደው በመጠኑ ለየት ባለ ጭብጥ ነው። በመጀመሪያ፤ አንዳንዶቹ ክፍልፋይ ወገኖች የክርስቶስን

ትንሣኤ ይከዳሉ፡ ብሎም የሁሉንም አማኞች ትንሣኤ። ጳውሎስ አሁን እየተናገረ ያለው፣ የትንሣኤው አካል መልክ ምን እንደሚመስል ጥያቄ ላነሡት ነው።

▣ “በምንስ ዓይነት አካል ይመጣሉ” አንደኛው ዓይነት የችግሩ ምንጭ፣ የትንሣኤን አካል በተመለከተ፣ የሚነሳው፣ በሥጋዊ አካል ላይ ካለ አሉታዊ አተያይ ነው። በአንዳንድ የግሪክ ፍልስፍና ትምህርት ቤቶች በነበረ። ግሪኮች ዘወትር ቁስን እንደ ክፉ ነው የሚመለከቱት (ማለትም፣ ግኖስቲሲዝም) እንዲያውም ከዛ በከፋ፣ ሥጋዊ አካል እስር-ቤት እንደሆነ፣ ለዘላለማዊ መለኮታዊ ነጻብራቅ ወይም ነፍስ፣ በሰዎች ሁሉ ውስጥ። ይህ ባህላዊ/ፍልስፍናዊ ዳራ (የኋላ ታሪክ) ከጳውሎስ ዕብራዊነት (ማለትም፣ ፈሪሳዊነት) ዳራ፣ እሱም አካላዊ፣ ሥጋዊ፣ ከሕይወት በኋላ ጋር ቀጥተኛ ግጭት ውስጥ ነው።

15:35-41 ጳውሎስ ተከታታይነት ያላቸው መግለጫዎችን ተጠቅሟል፣ እነሱም ቀጣይነትን፣ እናም ገና ልዩነትን፣ በሥጋዊ አካልና በመንፈሳዊ አካል መካከል ያሉትን ለማሳየት።

1. ዘር በተቃርኖ የደረሰ ተክል፣ ቁ. 37
2. ሰው በተቃርኖ የእንሰሳ ሥጋ፣ ቁ. 39
3. ሰማያዊ አካል በተቃርኖ ምድራዊ አካላት፣ ቁ. 40
4. የማታ ብርሃናት በተቃርኖ የፀሐይ ብርሃን፣ ቁ. 41

15:36 “አንተ ሞኝ” እግዚአብሔርን እንደሚያውቁ የሚናገሩ ሰዎች፣ ነገር ግን ተገቢ ባልሆኑ መንገዶች የሚያስቡና የሚያደርጉ፣ ዘወትር ባለ ደካማ አስተሳሰብ ባሕርይ ናቸው። የጳውሎስ ስላቃዊ አስተያየቶች፣ በተደጋጋሚ በ1 እና 2 ቆሮንቶስ፣ አንዲህ ዓይነቶቹን ሰዎች ይገልጻል። እውቀት እንዳላቸው በጣም ይተማመኑ ነበር፣ እውነተኛ እውቀትን መመልከት ሳይችሉ አልያም ሳይገነዘቡ!

ልዩ ርዕስ፡ ለሞኝ ሰዎች የሆኑ ቃላት

ይህንን ምላሽ ለአስተኝነት በብኪ ዕብራይስጥ ለመጠቀም አጋጣሚዎች አሉ።

1. *kesil* – እሱም በራስ መተማመንን በጥበባዊ ሥነ-ጽሑፍ ያሳያል (ምሳ. ምሳሌ 17 እና 26፤ መክብብ 7)
 2. *ክፉ* – እሱም የሚያመለክተው የአዕምሮ ብቃትን ነው፣ ደግሞም ባብዛኛው በጥበባዊ ሥነ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ ይውላል (ምሳ. ኢሳ. 29:11፤ 35:8፤ ሆሴ. 9:7)
 3. *nabal* – እሱም የሚያመለክተው ባዶ ጭንቅላት የሆነ ሰውን ነው (ምሳ. ዘዳ. 32:6፤21፤ 2ሳሚ. 3:33፤ 13:13፤ መዝ. 14:1፤ 53:1፤ ኤር. 12:11)
 4. *sakal* – እሱም የሚያመለክተው ደደብ የሆነ ሰውን ነው (ምሳ. 1ሳሚ. 26:21፤ መክ. 2:19፤ 10:3፤14)
- ኢየሱስ ሦስት ቃላትን ይጠቀማል፣ ሞኝ ሰዎችን ለመግለጽ።
1. *aphrōn*፣ ሉቃስ 11:40፤ 12:20
 2. *anōtos*፣ ሉቃስ 24:25
 3. *mōros*፣ ማቴ. 5:22፤ 23:17፤19

ጠንክር ያለው የኢየሱስ ቃል የአንዱን ሰው ባሕርይ በሌላው ማሳየትን በተመለከተ በማቴ. 5:22 ይገኛል፣ እሱም፣ *mōros* የሚያንጸባርቀው አራማዊ ቃል *taca*፣ ፍቸው ሕይወትን የማይችል ነው።

ጳውሎስ ብኪንና ኢየሱስን ተከትሎ በርካታ ቃላትን ተጠቅሟል ሞኝ ሰዎችን ለመግለጽ።

1. *aphrōn*፣ 1ቆሮ. 15:36፤ 2ቆሮ. 11:16፤19፤ 12:6፤11
2. *mōros*፣ 1ቆሮ. 3:18፤ 4:10 እና ተመሳሳይ ቅርጽ በሮሜ 1:22

እግዚአብሔርን እንደሚያውቁ የሚናገሩ ሰዎች፣ ነገር ግን ተገቢ ባልሆኑ መንገዶች የሚያስቡና የሚያደርጉ፣ ዘወትር ባለ ደካማ አስተሳሰብ ባሕርይ ናቸው። የጳውሎስ ስላቃዊ አስተያየቶች፣ በተደጋጋሚ በ1 እና 2 ቆሮንቶስ፣ አንዲህ ዓይነቶቹን ሰዎች ይገልጻል። እውቀት እንዳላቸው በጣም ይተማመኑ ነበር፣ እውነተኛ እውቀትን መመልከት ሳይችሉ አልያም ሳይገነዘቡ!

15:37 “አንተ የምትዘራው ካልሞተ ሕያው አይሆንም” ጳውሎስ እንደ ገና የኢየሱስን ቃላት ተጠቀመ (ዮሐንስ 12:24)። ይህ ከስተታዊ አስተውሎት የቋንቋ አጠቃቀም ነው (ማለትም፣ ነገሮች በአምስቱ የሰሜት ሕዋሳት የሚከሰቱበት)። ይህ ማለት ሳይንሳዊ መግለጫ አይደለም፣ ነገር ግን የግብርና ዘይቤ ነው፣ ከጠንካራ፣ ምውት መሰል ዘሮች ወደ አዲስ ሕይወት።

“በተቀር” የሚለው ቃል የሚያመለክተው ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ጽኑ ድርጊት የሆነ።

▣ “ምናልባት” ይህ ያልተጠናቀቀ አራተኛ መደብ ሁኔታዊ ነው (ዝክ. 14:10)። ጳውሎስ የሚያስረግጠው የተለያዩ ዓይነት የእህል ዘሮች ሊኖሩ እንደሚችሉ ነው።

15:39-40 “ሌላ... ሌላ” የመጀመሪያው አራት ጊዜ ቁ. 39 ላይ እንዲሁም ሦስት ጊዜ ቁ. 41 ላይ ጥቅም ላይ ውሏል፣ እሱም *allos* ነው፣ እንዲሁም ቀጣዩ “ሌላ” ሦስት ጊዜ ቁ. 40 ላይ፣ እናም እሱ *heteros* ነው። በእነዚህ በሁለቱ መካከል ያለው ልዩነት በጥንታዊ ግሪክ ተለይቷል፣ ነገር ግን ከኮኔ ግሪክ ጋር ከሞላ ጎደል ጠፍቷል። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የቀረው ልዩነት የሚመስለው።

1. *allos*፣ ሌላኛው ተመሳሳይ ዓይነት (ዝክ. ቁ. 39፤41)
2. *heteros*፣ ሌላኛው የተለየ ዓይነት (ዝክ. ቁ. 40)

15:40፤41፤43 “ክብር” ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ላይ ተመልከት።

1ቆሮንቶስ፡ 15:42-49
⁴²የሙታን ትንሣኤ ደግሞ እንዲሁ ነው። በመበሰበስ ይዘራል፣ ባለመበሰበስ ይነሣል፤ ⁴³በውርደት ይዘራል፣ በክብር ይነሣል፤ በድካም ይዘራል፣ በኃይል ይነሣል፤ ⁴⁴ፍጥረታዊ አካል ይዘራል፣ መንፈሳዊ አካል ይነሣል። ፍጥረታዊ አካል ካለ መንፈሳዊ አካል ደግሞ አለ። ⁴⁵እንዲሁ

ደግሞ። ፊተኛው ሰው አዳም ሕያው ነፍስ ሆነ ተብሎ ተጽፎአል፤ ኋለኛው አዳም ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ሆነ። ⁴⁶ነገር ግን አስቀድሞ ፍጥረታዊው ቀጥሎም መንፈሳዊው ነው እንጂ መንፈሳዊው መጀመሪያ አይደለም። ⁴⁷የፊተኛው ሰው ከመሬት መሬታዊ ነው፤ ሁለተኛው ሰው ከሰማይ ነው። ⁴⁸መሬታዊው እንደ ሆነ መሬታውያን የሆኑት ደግሞ እንዲሁ ናቸው፤ ሰማያዊው እንደ ሆነ ሰማያውያን የሆኑት ደግሞ እንዲሁ ናቸው። ⁴⁹የዚያንም የመሬታዊውን መልክ እንደ ለበሰን የሰማያዊውን መልክ ደግሞ እንለብሳለን።

15:42-49 መጽሐፍ ቅዱስ ከዚህ ሕይወት በኋላ ስለሚኖሩት ነገሮች ለይቶ ወይም አጠቃሎ አይገልጽም። ምናልባት እኛ በወደቀው፣ ጊዜያዊ፣ ምድራዊ አቋማችን ልንረዳቸው ሳንችል ቀርተን ይሆናል። ይህ አንቀጽ የሚያብራራው የትንሣኤውን አካል ነው፤ ከምድራዊ አካል ጋር በማወዳደር። አሁንም ገና ግልጽ አይደለም። ሊባል የሚችለው ሁሉ አዲሱ አካላችን ለሕይወት፣ ለኅብረት፣ ለአምልኮ፣ እና አገልግሎት ለአምላካችን በአዲሱ ዘመን በፍጹምነት ይዘጋጃል። በዚህ እይታ፣ ትክክለኛው ቅርጽ አስፈላጊ አይደለም (ፊሊጵ. 3:21፤ 1ዮሐንስ 3:2)።

15:42
አለመመቅ፣አየተመት፣

አኪመቅ “የሚጠፋ... የማይጠፋ”
አኪጀት “የሚበላሽ... የማይበላሽ”
አኪት “መዋቲ... የማይሞት”

ይህ ቃል ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በተመሳሳይ ዐውደ-ጽሑፍ ነው፤ እንደ አሉታዊ ተቃራኒው (ሮሜ 1:23፤ 1ቆሮ. 9:25፤ 15:50፤53)። ትይዩአዊ ተቃርኖዎቹ በእኛ ምድራዊ ሥጋዊ አካላትና በእኛ ሰማያዊ ዘላለማዊ አካላት መካከል እንደሆኑ ተገንዝብ።

1. የሚበላሽ በተቃርኖ የማይበላሽ፣ ቁ. 42፤50
2. ውርደት በተቃርኖ ክብር፣ ቁ. 43
3. ድካም በተቃርኖ ብርታት፣ ቁ. 43
4. የተፈጥሮ አካል በተቃርኖ፣ መንፈሳዊ አካል፣ ቁ. 44
5. ፊተኛው አዳም በተቃርኖ ኋለኛው አዳም፣ ቁ. 45
6. የምድራዊ መልክ በተቃርኖ የሰማያዊ መልክ፣ ቁ. 49

ልዩ ርዕስ፡ ማውደም፣ ማበላሽት፣ ማጥፋት (PHTHEIRO)

የዚህ ቃል መሠረታዊ ፍቺ *phtheiro* ማውደም፣ ማበላሽት፣ ማጥፋት ወይም መጉዳት ነው። እሱም ጥቅም ላይ የሚውለው

1. ገንዘብን ማጥፋት (ምናልባት 2 ቆሮ. 7:2)
2. አካላዊ ጉዳት (1ቆሮ. 3:17U)
3. የሞራል መበላሽት (ሮሜ.1:23፤ 8:21፤ 1ቆሮ. 15:33፤42፤50፤ 7ላ. 6:8፤ ራዕ. 19:2)
4. ወሲባዊ ጥቃት (2ቆሮ. 11:3)
5. ዘላለማዊ ጥፋት (2ጴጥ. 2:12፤19)
6. የሰዎችን ወገኖች ማጥፋት (ቆላ. 2:22፤ 1ቆሮ. 3:17ለ)

ይህ ቃል ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በተመሳሳይ ዐውደ-ጽሑፍ እንደ አሉታዊ ተቃራኒ ሆኖ (ሮሜ 1:23፤ 1ቆሮ. 9:25፤ 15:50፤53)። ትይዩአዊ ተቃርኖዎቹ በእኛ ምድራዊ ሥጋዊ አካላትና በእኛ ሰማያዊ ዘላለማዊ አካላት መካከል እንደሆኑ ተገንዝብ።

1. የሚበላሽ በተቃርኖ የማይበላሽ፣ 1ቆሮ. 15:42፤50
2. ውርደት በተቃርኖ ክብር፣ 1ቆሮ. 15:43
3. ድካም በተቃርኖ ብርታት፣ 1ቆሮ. 15:43
4. የተፈጥሮ አካል በተቃርኖ፣ መንፈሳዊ አካል፣ 1ቆሮ. 15:44
5. ፊተኛው አዳም በተቃርኖ ኋለኛው አዳም፣ 1ቆሮ. 15:45
6. የምድራዊ መልክ በተቃርኖ የሰማያዊ መልክ፣ 1ቆሮ. 15:49

15:43 “ድካም” ልዩ ርዕስ፡ ድካም 2ቆሮ. 12:9 ተመልከት።

15:44 “እንደ” የተባበረው የመጽሐፍ ቅዱስ ኅብረተሰብ ማስታወሻ መጽሐፍ የጳውሎስ የመጀመሪያይቱ የቆሮንቶስ መልዕክት እንደሚለው፣ ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር አይደለም፤ ነገር ግን የሐቅ መግለጫ ነው (ዝክ. ገጽ 361)። ሆኖም፣ A. T. Robertson የቃላት ስዕሎች በአዲስ ኪዳን ላይ፣ እሱ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ መሆኑን ያስረግጣል (ዝክ. ቁ. 197)። ሰዋሰው ሳይንስ አይደለም።

15:45 “የመጀመሪያው ሰው፣ አዳም” ይህ ከዘፍ. 2:7 የተጠቀሰ ነው። ኢየሱስ አዳምን መጥቀሱ (ማቴ. 19:4፤ ማርቆስ 10:6፤ ሉቃስ 3:38) የሚያመለክተው የሱን ታሪካዊነት ነው። ኢየሱስ የመነሻ ጥንዶች የሆኑት አዳምና ሔዋን ተብለው የሚጠሩት መበላሽት እንደሆነ ተገምቷል። የጳውሎስ የአዳም-ክርስቶስ ምድብ አጠቃቀም፣ በሁለቱም እዚህና ሮሜ 5:17-21 ላይ የአዳምንና ሔዋንን የተለየ አፈጣጠር ይጠይቃል። ይህ ኋለኛ ተፈጥሮ ሊሆን ይችላል (የእኔን በዘፍጥረት 1-11 ያለውን ሐተታ ተመልከት (ድረ-ገጽ www.freebiblecommentary.org)፣ እዚያም ያስረገጥኩት አሮጌው ዓለም፣ ነገር ግን በአንጻራዊነት የኤደን ተፈጥሮ) ግን እሱ ለእኔ የሚመስለኝ፣ እሱ ልዩ ፍጥረት የግድ መሆኑን ነው።

☐ “ኋለኛው አዳም ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ሆኖ” ይህ የግድ የሚያመለክተው የኢየሱስን ትንሣኤ ነው። ይህም ማለት የኢየሱስን ድኅረ-ትንሣኤ መልክ አካላዊ ገጽታ ለመካድ አይደለም፤ ነገር ግን ፊተኛውን አዳም፣ እሱም ድርጊቱ ሞትን ያመጣውን፣ ከኋለኛው አዳም፣ እሱም ድርጊቱ ሕይወትን፣ የዘላለም ሕይወትን፣ የትንሣኤ ሕይወትን ካመጣው ጋር ለማገጸጸ እንጂ! ይህም የአዳም-ክርስቶስ ምድብ ነው (ሮሜ 5:12-21፤ 1ቆሮ. 15:21-22፤45-49፤ ፊሊጵ. 2:6-8)።

▣ “ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ” ይህ ጥሩ ምሳሌ ነው። በአንዳንድ ዐውደ-ጽሑፎች ስላለው ችግር፣ “spirit” (መንፈስ) በትንሹ ፊደል “s” ለመሆኑ ለማወቃቸው (ሮሜ 8:9፤ 2ቆሮ. 3:3፤ ገላ. 4:6፤ 1ጴጥ. 1:11)። መጽሐፍ ቅዱስ *pneuma* የሚለውን ቃል በበርካታ የተለያዩ ቁጥሮች ይጠቀማል። ልዩ ርዕስ፡ *pneuma* 12:1 ላይ ተመልከት።

15:46 ይህ የተዋረዳዊ ሥርዓት መግለጫ አይደለም፤ ነገር ግን ጊዜያዊ መግለጫ ነው። እሱም ከፊተኛው አዳም እና ኋለኛው አዳም ጋር የሚዛመድ (ዝክ. ቁ. 47)። ሥጋዊ የሰው ሕይወት መንፈሳዊ አካልን ይቀድማል!

15:47 “ሁለተኛው ሰው ከሰማይ ነው” በዚህ ሐረግ ላይ በርካታ ተጨማሪዎች አሉ። በግሪክ ጽሑፎች። አብዛኞቹ የሚሞክሩት ኢየሱስ እንደ አዳም ሰው መሆኑን፤ ግን ከሰው ላቅ ያለ መሆኑን አጽንዖት በመስጠት ነው። Bart D. Ehrman፣ *The Orthodox Corruption of Scripture*፣ ገጽ 94-95፣ እንደሚያስበው እነዚህ ክሶች የዶክትሪንና ውዝግብ ውጤቶች ናቸው። በቤተ-ክርስቲያን ውስጥ፣ እነዚህ ጽሑፎች በተገለበጡበት ጊዜ። እሱ አስተያየቱን የሚሰጠው ተጨማሪዎቹ ሆነ ተብሎ የገቡ ናቸው። ሥነ-መለኮታዊ ማብራሪያዎች፣ በቀጥተኛ ጸሐፊዎች በኩል።

15:49 “የመሬታዊውን መልክ እንደለበሰን” ጽሑፉ የሚከሰተው በጥንታዊ ግሪክ ጽሑፎች ነው P⁴⁶፣ K፣ A፣ C፣ D (ማለትም፣ የድርጊት የአሁን ተጓዳኝ)። ዐውደ-ጽሑፉ የሚጠይቅ የሚመስለው የድሮውን የአሌክሳንደሪያ ጽሑፍ B (A)ን ነው። እሱም “እንታግሣለን...” ይል የነበረ፣ (ማለትም፣ የትንቢት የድርጊት አመለካከት)። እነዚህ ሁለቱም የግሪክ ቃላት የሚነበቡት በተመሳሳይ ነው። የድሮዎቹ ጽሑፎች ዘወትር የሚቀዱት በአንድ ጊዜ ነው። አንድ ሰው ጽሑፉን ጮኮ ብሎ ሲያነብ በርካታ ሰዎች የሚጻፈውን ቅጅ ያሰናዳሉ። ከሥነ-መለኮት አኳያ የትንቢት አመለካከት ተመራጭ ነው። ሌሎቹ በዐውደ-ጽሑፉ ያሉት ግሦች የትንቢት ናቸው። እሱ ገላጭ ዐውደ-ጽሑፍ ነው። ጽኑ ማበረታትን የማይሰጥ (ማለትም፣ ድርጊትን የሚያበረታታ)።

1ቆሮንቶስ፡ 15:50-57
⁵⁰ነገር ግን፣ ወንድሞች ሆይ፣ ይህን እላለሁ። ሥጋና ደም የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊወርሱ አይችሉም፣ የሚበሰብሰውም የማይበሰብሰውን አይወርስም። ⁵¹⁻⁵²እነሆ፣ አንድ ምሥጢር እነግራችኋለሁ፤ ሁላችን አናንቀላፋም ነገር ግን የኋለኛው መለኮት ሲነፋ ሁላችን በድንገት በቅጽበት ዓይን እንለወጣለን፤ መለኮት ይነፋልና ሙታንም የማይበሰብሱ ሆነው ይነሣሉ እኛም እንለወጣለን። ⁵³ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሊለብስ ይህም የሚሞተው የማይሞተውን ሊለብስ ይገባልና። ⁵⁴ዳሩ ግን ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሊለብስ ይህም የሚሞተው የማይሞተውን ሊለብስ፣ በዚያን ጊዜ። ሞት ድል በመነሣት ተዋጦ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል። ⁵⁵ሞት ሆይ፣ መውጫህ የት አለ? ሲከል ሆይ፣ ድል መንሣትህ የት አለ? ⁵⁶የሞት መውጫህ ኃጢአት ነው የኃጢአትም ኃይል ሕግ ነው፤ ⁵⁷ነገር ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣትን ለሚሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን።

15:50 “ሥጋና ደም” ይህ ለሰብአዊነት ዘይቤ ነው (ማቴ. 16:17፤ ገላ. 1:16፤ ኤፌ. 6:12፤ ዕብ. 2:14)።

▣ “መውረስ” ይህ የቤተሰብ ዘይቤ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ቋሚ ኅብረት የሚገልጽ። በብኪ ሌዋውያን ሰፋ ያለ መሬት በውርስ አይቀበሉም (48 የሌዋውያን ከተሞች ብቻ)፣ ይኸውም እነሱ ያህዌህ ውርሳቸው እንደሆነ ተብሎላቸዋል። አዲስ ኪዳን ይሄንን ያስተላለፈው (እሱም በርካታ የክህነት አገልግሎት እንደሚደርግ) ለሁሉም አማኞች ነው። ልዩ ርዕስ፡ የአማኞች ውርስ 6:9 ላይ ተመልከት።

▣ “የእግዚአብሔር መንግሥት” 15:24 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

15:51 “ምሥጢር” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ የእግዚአብሔር የመቤዣት ዕቅድ፣ “ምሥጢር”
እግዚአብሔር ወጥ የሆነ የሰው ልጅን የመቤዣት ዕቅድ አለው። ውድቀትን እንኳ ቀድሞ (ዘፍጥረት 3)። የዚህ ዕቅድ ፍንጮች በብኪ ተገልጸዋል (ዘፍጥረት 3:15፤ 12:3፤ ዘጸአት 19:5-6፤ እና በነቢያት ያሉት ሁለንተናዊ አንቀጾች)። ሆኖም፣ ይህ አጠቃላይ አጀንዳ ግልጽ አልነበረም (1ቆሮ. 2:6-8)። በኢየሱስ መምጣትና በመንፈስ ቅዱስ በጣም ግልጽ እየሆነ መጣ። ጳውሎስ “ምሥጢር” የሚለውን ቃል የሚጠቀመው ይህንን አጠቃላይ የመቤዣት ዕቅድ ለመግለጽ ነው። እሱም አንድ ጊዜ ተሰውሮ የነበረው፣ አሁን ግን ሙሉ ለሙሉ የተገለጠው (1ቆሮ. 4:1፤ ኤፌ. 6:19፤ ቆላ. 4:3፤ 1ጢሞ. 1:9)። ሆኖም፣ እሱ የተጠቀመበት በበርካታ የተለያዩ አግባቦች ነው።

1. የእስራኤል ከፊል ደንዳና መሆን፣ አሕዛብ እንዲካተቱ ለመፍቀድ። ይህ የአሕዛብ መጥረፍ እንደ ብልሃት ይሠራል (ቅናት) አይሁድ ኢየሱስን እንደ መሲሕ እንደ ተተነበየለት እንዲቀበሉ (ሮሜ 11:25-32)።
2. ወንጌል ለሕዝቦች እንዲታወቅ ተደርጓል፣ ሁሉም በክርስቶስ እና በክርስቶስ በኩል በእውን ይካተታሉ (ሮሜ 16:25-27፤ ቆላ. 2:2)።
3. አማኞች በዳግም ምጽዓት አዲስ አካል ይኖራቸዋል (1ቆሮ. 15:5-57፤ 1ተሰ. 4:13-18)።
4. የሁሉም ነገር በክርስቶስ መጠቅለል (ኤፌ. 1:8-11)።
5. አሕዛብና አይሁድ አብረው ወራሾች ናቸው (ኤፌ. 2:11-3:13)።
6. በክርስቶስና በቤተ-ክርስቲያን መካከል ያለው ግንኙነት ቅርብ በጋብቻ ቃላት ተገልጧል (ኤፌ. 5:22-33)።
7. አሕዛብ በኪዳን ሕዝብ ተካተዋል፣ እንዲሁም የክርስቶስ መንፈስ ያድርገቸዋል፣ ክርስቶስን የመምሰል ብስለት እንዲያፈሩ፣ ያም የተመለሰው የእግዚአብሔር መልክ በወደቀው ሰው (ዘፍ. 1:26-27፤ 5:1፤ ቆላ. 1:26-28)።
8. የፍጻሜው ጊዜ የክርስቶስ ተቃዋሚ (2ተሰ. 2:1-11)።
9. የጥንት የቤተ-ክርስቲያን የምሥጢር ማጠቃለያ 1ጢሞ. 3:16 ላይ ይገኛል።

▣ “ሁላችን አናንቀላፋም፣ ሁላችን ግን እንለወጣለን” ይህ ሊያስረግጥ የሚመስለው በዳግም ምጽዓቱ በሕይወት የሚሆኑ ክርስቲያኖች ሊኖሩ እንደሚችሉ ነው (1ተሰ. 4:13-18)። እንቅልፍ በመጽሐፍ ቅዱስ የሞት ዘወርዋሪ አነጋገር ነው።

ጳውሎስ እስከ ዳግም ምጽዓቱ በሕይወት እንደሚቆይ ተስፋ ያደርግ ይሆን፣ ወይስ ይህ የአዘጋጅ “እኛ” (በኢየሱስ ምጽዓት በሕይወት የሚቆዩ፣ 1ቆሮ. 15:51-52፤ 1ተሰ. 4:15፤ 17 ወይም በኢየሱስ ምጽዓት የሚሰሙ ይሆኑ፣ 1ቆሮ. 6:14፤ 2ቆሮ. 4:14፤ 5:1-10)? እንደ ሌሎቹ የአዲስ ኪዳን

ጸሐፍት ሁሉ እና ኢየሱስ፣ እሱም የከበረውን ክርስቶስን ፈጥኖ መመለስ ተስፋ አድርጎ ነበር። ነገር ግን አብ ብቻ ነው ጊዜውን የሚያውቀው (ማቴ. 24:36፤ ማርቆስ 13:32፤ ሐዋ. 1:7)። አማኞች እያንዳንዱን ቀን የሚኖሩት ዳግም ምጽዓቱን ተስፋ በማድረግ ብርሃን ነው፣ ነገር ግን ለመንግሥቱ ተግባራት የምናቅደውና የምንለማመደው ሊዘገይ ይችላል በሚል ነው።

ልዩ ርዕስ: የኢየሱስ በሆነ ሰዓት መመለስ በተቃርኖ ገና ነው (የአዲስ ኪዳን ፓራዶክስ (አያዎ))

- ሀ. የአዲስ ኪዳን የፍጻሜ አመላካች አንቀጾች የ ብሉይ ኪዳን ን ትንቢታዊ ውስጠት ያንጸባርቃሉ፣ እነሱም የፍጻሜ ጊዜን በወቅታዊ ክስተቶች ይመለከታሉ።
- ለ. ማቴ. 24፣ ማርቆስ 13፣ እና ሉቃስ 21 ለመተርጎም በጣም አስቸጋሪ ናቸው፣ ምክንያቱም እነሱ በአንጻራዊው በርካታ ጥያቄዎችን ስለሚያስነሡ ነው።
 - 1. መቅደሱ መቼ ይፈርሳል?
 - 2. የመሲሐ መመለስ ምልክቱ ምን ይሆናል?
 - 3. ይህ ዓለም መቼ ያልፋል (ማቴ. 24:3)?
- ሐ. የአዲስ ኪዳን የፍጻሜ ዘመን አንቀጾች ዘወትር የጥፋት እና የትንቢታዊ ቋንቋ አላቸው፣ እሱም ሆን ተብሎ አሻሚና ተምሳሌታዊ የተደረገ።
- መ. በአዲስ ኪዳን በርካታ አንቀጾች (ማቴ. 24፣ ማርቆስ 13፣ ሉቃስ 17 እና 21፣ 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ እና ራዕይ) ስለ ዳግም ምጽዓቱ ያወሳሉ። እነዚህ አንቀጾች አጽንዖት የሚሰጡት፡
 - 1. የሁነቱ ትክክለኛ ሰዓት አይታወቅም፣ ሁነቱ ግን ርግጠኛ ነው
 - 2. አጠቃላይን ሰዓት ማወቅ እንችላለን፣ ነገር ግን የተለየ ጊዜውን አይደለም፣ የሁነቶቹን
 - 3. እሱም በድንገት እና ሳይጠበቅ ይከሰታል
 - 4. እኛ በጸሎት የተሞላን፣ ዝግጁ፣ እና ታማኝ መሆን ይጠበቅብናል፣ ለተሰጡን ተግባራት።
- ሠ. እዚህ አያዎአዊ (ፓራዶክስካል) ሥነ-መለኮታዊ ክርክር አለ (1) በማንኛውም ሰዓት ይመለሳል (ሉቃስ 12:40፣ 46፤ 21:36፤ ማቴ. 24:27፣ 44) እና (2) ሐቁ አንዳንድ ሁነቶች በታሪክ የግድ መፈጠር አለባቸው በሚሉት መካከል።
- ረ. አዲስ ኪዳን ከዳግም ምጽዓቱ በፊት አንዳንድ ሁኔታዎች እንደሚፈጠሩ ያስቀምጣል፡
 - 6. ወንጌል በዓለም ሁሉ ይሰበካል (ማቴ. 24:14፤ ማርቆስ 13:10)
 - 7. ታላቁ ክህደት (ማቴ. 24:10-13፣ 21፤ 1ጢሞ. 4:1፤ 2ጢሞ. 3:1፤ 2ተሰ. 2:3)
 - 8. “የጥፋት ሰው” መገለጥ (ዳን. 7:23-26፤ 9:24-27፤ 2ተሰ. 2:3)
 - 9. የሚያሰናክለው መወገድ (2ተሰ. 2:6-7)
 - 10. የአይሁድ ተሐድሶ (ዘካ. 12:10፤ ሮሜ 11)
- ሰ. ሉቃስ 17:26-37 ከማርቆስ ጋር ትይዩ አልተደረገም። እሱም ከፊል አጠቃሎሻዊ ትይዩ በማቴ. 24:37-44 አለው።

15:52 “በቅጽበት” የእንግሊዝኛውን “አቶም” ያገኘው ከግሪክ ቃል ነው፣ ፍችውም “ሊከፋፈል የማይችል።”

▣ “በቅጽበት-ዓይን” ይህ ጥቅም ላይ የሚውለው ለኮከብ መብለጫ-ለጫ ወይም ለትንሽ ክንፎች ፈጣን መውለብለብ ነው። የእነዚህ ሁለት ቃላት አንድምታ የሚሆነው፣ የኢየሱስ መመለስ አንዴ ከተጀመረ በጣም ፈጣን ሆኖ እንደሚከሰት ነው። ለመጨረሻው ደቂቃ ጸሎት ጊዜ አይኖርም።

▣ “የመጨረሻው መለከት” ይህ የብዙ የመጨረሻውን ዘመን ሁነቶች ማወጃ መንገድ ነው፣ በshophar አግባብ (ማለትም፣ በግራ የበግ ቀንድ፣ ኢሳ. 27:13፤ ዘካ. 9:13፤ ማቴ. 24:31፤ 1ተሰ. 4:16)። እሱም በርግጥ የሚሆነው መለከት ለእግዚአብሔር ድምጽ ዘይቤ ነው (ዘጸ. 19:16፤ 19፤ 20:18፤ ራዕ. 1:10)፣ ደግሞም ለነቢያት ድምጽ ጥቅም ላይ ይውላል (ኢሳ. 58:1፤ ዕብ. 12:19)።

ልዩ ርዕስ: በእስራኤል ጥቅም ላይ የሚውሉ ቀንዶች

- በዕብራይስጥ አራት ቃላት አሉ ከቀንድ/መለከት ጋር የተያያዙ፡
 - 1. “የበግ ቀንድ” (ቢዲቢ 901) - ወደ ድምጽ መሣርያነት የተቀየረ፣ ኢያ. 6:5። ተመሳሳይ የሆነ ቃል፣ በቀንዱ የተያዘ፣ እሱንም አብርሃም በይስሐቅ የቀየረው ዘፍ. 22:13 ላይ።
 - 2. “መለከት” (ቢዲቢ 1051) - ከሶርያ ቃል ለዱር በግ (አይቤክስ)። ይህ ቀንድ እሱም ዘጸ. 19:16፤ 19 ሲና/ኮሬብ ተራራ ጥቅም ላይ የዋለው ነው። ቁ. 1 እና ቁ. 2 ከኢያ. 6:5 ጋር ትይዩ ነው። እሱም ጥቅም ላይ የዋለው የአምልኮ ጊዜንና የውጊያ ጊዜን ለማጣጣም ነው (ማለትም፣ ኢያሪኮ ሁለቱም ነበር፣ ዝክ. 6:4)።
 - 3. “የበግ ቀንድ” (ቢዲቢ 385) - ከፊንቄያውያን ቃል ለበግ (ዝክ. 6:4፤ 6:8፤ 13)። እሱም ደግሞ ለኢዩቤልዩ ዓመት ይቆማል ሌዋ. 25:13፤ 28፤ 40፤ 50፤ 52፤ 54፤ 27:17፤ 18፤ 23፤ 24)። (እነዚህ ሦስቱ ሁሉ ሲለዋወጡ ይታያሉ ምንም ዓይነት ልዩነት ሳይደረግባቸው። ሚሽናህ (RH 3.2) የማንኛውም አንስሳ ቀንድ — በግ፣ ፍየል፣ ወይም አጋዘን፣ እንዲሆን ይፈቅዳል፣ የላም ግን አይሆንም።)
 - 4. “መለከቶች” (ቢዲቢ 348) - ሊሆን የሚችለው “መዘርጋት፣” ከሚለው ግሥ ነው፣ እሱም ቀጥ ያለ አጥንት (እንደ እንስሳ ቀንዶች ያልተጣመመ)። እነዚህ የተበጁት ከብር ነው (እንደ ግብፅ ቅርጽና መልክ ያለ)። እነዚህ ጥቅም ላይ የሚውሉት፡
 - ሀ. ከአምልኮ ሥርዓት ጋር (ዘካ. 10:2፤ 8፤ 10)
 - ለ. ለወታደራዊ አገልግሎት (ዘካ. 10:9፤ 31:6፤ ሆሴዕ 5:8፤ ዕዝራ 3:10፤ ነሀ. 12:35፤ 41)
 - ሐ. ለንጉሣዊ ተግባራት (2ነገ. 11:14)
- ከእነዚህ አንደኛው የብረት ቀንድ በቲቶ ቅስት ሮም ላይ ተጠቅሷል፤ ጆሴፊስም *Antiq.* 3.12.6. ላይ ጠቅሷቸዋል።

15:54 ይህ ከኢ.ሳ. 25:8 የተጠቀሰ ነው፤ እሱም ደግሞ ማቴ. 5:11፤ 1ጴጥ. 4:14፤ ራዕ. 7:17፤ 21:4 ላይ ተጠቅሷል። ቁጥር 54 እና 55 የተለመደው የጳውሎስ ትችታዊ መንገድ ነው፤ የሰው ልጅን የመጨረሻ ታላቅ ጠላት— ሞትን፤ ይኸውም ባጠቃላይ በክርስቶስ ከሞት መነሣት የተወገደ፤ እንዲሁም ደግሞ የእሱ ተከታዮችም ከኃጢአት ቅጣት ነጻ ወጥተዋል፤ እናም ራሳቸው የሆነ ትንሣኤን ይጠባበቃሉ።

15:55 ይህ ከሆሴዕ 13:14 የተጠቀሰ ነው፤ እሱም ሴፕቱዋጂንትን በመጥቀስ ያገለበጠው። አብዛኞቹ የብኪ ጥቅሶች በአዲስ ኪዳን ከግሪክ ብሉይ ኪዳን ትርጉም ናቸው። እሱ የአንደኛው ክፍለ-ዘመን መጽሐፍ ቅዱስ ነበር።

15:56 በዚህ ቁጥር ጳውሎስ የሚያስረግጠው የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ግንኙነት በኃጢአት ምክንያት መቋረጡን ነው (ዘፍጥረት 3፤ ሮሜ 2-3)። ይህ ዐመጸኝነት የባዕድነት ስሜት እንዲያድርብን አድርጓል፤ ለራሱ ከፈጠረን ከእሱ።

ኃጢአት ወደ ዓለም የገባው በራስ ፍቃድ በተደረገ አለመታዘዝ በኩል ነው። “ሕግ” የሚለው ቃል ሙሴያዊውን ሕግ አያመለክትም፤ ነገር ወደ እግዚአብሔር አጠቃላይ ክልከላዎች ነው። እኛ ተበላሽተናል፤ እግዚአብሔር ግን በክርስቶስ በኩል ኅብረትን መመለስ መረጠ። ኃጢአት ያጠፋውን፤ ክርስቶስ መለሰው (ማለትም፡ ከእግዚአብሔር ጋር ዘላለማዊ ኅብረት፤ የተበላሸው መልክ ታደሰ)።

15:57 “ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን” ይህ፤ ጳውሎስ በሮሜ 6:17 እና 7:25 የጮኸውን ያስታውሰኛል። እሱም የጳውሎስን ታላቅ ዘይቤ፤ የሮማን የድል ሰልፍ፤ 2ቆሮ. 2:14 ላይ ያለውን፤ እንዲሁም የምስጋና ግንፋይ በ2ቆሮ. 9:15 ላለው ንግር ይሆናል። ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ ምስጋና፤ ጸሎት፤ እና ውዳሴ 2ቆሮ. 2:14 ላይ ተመልከት።

☐ “ድል በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል” ሁሉም መንፈሳዊ ድል የሚገኘው በክርስቶስ በኩልና በክርስቶስ ብቻ ነው! እሱም ገና ድሮ መጥቷል! አማኞች በክርስቶስ ሙሉ እና የተጠናቀቀ ድል ብርሃን ውስጥ ይኖራሉ!

1ቆሮንቶስ፡ 15:58
⁵⁸ስለዚህ፡ የተወደዳችሁ ወንድሞቼ ሆይ፡ ድካማችሁ በጌታ ከንቱ እንዳይሆን አውቃችኋልና የምትደላደሉ፡ የማትነቃነቁም፡ የጌታም ሥራ ሁልጊዜ የሚበዛላችሁ ሁኑ።

15:58 ጳውሎስ ይህንን ግዙፍ የትንሣኤና ተግባራዊ የእረኝነት ማበረታቻ ሥነ-መለኮታዊ ማብራሪያ ያጠቃልላል፤ ይኸውም ያለማወላወል እና በጽናት በየቀኑ የክርስቲያን ሕይወታችን የሚፈጸም ነው። ዘላለማዊ ሕይወት የሚስተዋሉ ባሕርያት አሉት! አንድ የአሁን ተተካሪ በሁለት ቦዝ አንቀጾች ይከተላል፤ እነሱም እንደ ተተካሪ ጥቅም ላይ የዋሉ። እሱን ስናየው ሁሉንም እናገኘዋለን፤ እናም ወደ ዘላለማዊው መንግሥት እንኳን ደኅና መጣችሁ እንባላለን!

☐ “የተትረፈረፈ” ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፤ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፤ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. በቁ. 1 እና 2 የሚገኙትን የክርስቲያን ሕይወት አራት ገጽታዎች ዘርዝር።
2. በቁ. 3 እና 4 የሚገኙትን ዋና ዋና የወንጌል ዶክትሪኖችን ዘርዝር።
3. ጳውሎስ ራሱን ከሐዋርያት ሁሉ ያነሰ አድርጎ የቆጠረው ለምንድነው?
4. በ1ቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን አማኞች ትንሣኤን እንዲከዱ ያደረገው መነሻ ምንድነው?
5. የአዳም-ክርስቶስ ምድብ ምንድነው?
6. ለሙታን መጠመቅ ማለት ምን ማለት ነው?
7. የትንሣኤ አካሎቶችን ሰዋዊ ይሆናሉን?

1ኛ ቆሮንቶስ 16

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ለቅዱሳንም ስለማዋጣት	ለቅዱሳንም ስለማሰባሰብ	የመጨረሻ መልዕክት	ለችግረኛ አማኞች ስጦታ	ምስጋናና ሰላምታ
16:1-4 የጉዞ ዕቅዶች	16:1-4 የግል ዕቅዶች	16:1-4	16:1-4	16:1-4
16:5-9	16:5-12	16:5-9	የጳውሎስ ዕቅዶች	
16:10-11		16:10-11	16:5-7	16:5-9
16:12		16:12	16:8-9	16:10-12
የማሳረጊያ ጥያቄና ሰላምታ	የማሳረጊያ ማሳሰቢያ		16:10-11	
16:13-14	16:13-18	16:13-14	16:12	
16:15-18	ሰላምታና መልካም ስንብቻ	16:15-18	የማሳረጊያ ቃላት	
16:19-20	16:19-24	16:19-20	16:13-14	16:13-14
16:21-24		16:21-24	16:15-16	
			16:17-18	16:15-18
			16:19-20U	
			16:20ሰ	16:19-20
			16:21	16:21
			16:22U	16:22
			16:22ሰ	
			16:23	16:23
			16:24	16:24

**የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v)
የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል**

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

መግቢያ

ሀ. ምዕራፍ 15 እጅግ የዳበረ ሥነ-መለኮታዊ ክርክር ነው፤ በትንሣኤ እውነታ ላይ፤ ምዕራፍ 16 ደግሞ የሚዛመደው በዕለት ተዕለት ተግባራዊ ክርስትና ላይ ሲሆን። ጳውሎስ በእውነትና በሕይወት መካከል ለመንቀሳቀስ ችግር የለበትም። አንድ ላይ መያዝ ይኖርባቸዋል። ይህ ዓይነቱ ድንገተኛ ከአንድ ርዕሰ-ጉዳይ ወደ ሌላው መዞር፤ የጳውሎስ ጽሑፎች ባሕርይ ነው።

ለ. አጭር የርዕሰ-ጉዳይ ማውጫ

1. ቁ. 1-4፣ ለይሁዳ ድኖች ማሰባሰብ
2. ቁ. 5-9፣ ወደ ቆሮንቶስ ጉዞ ጊዜያዊ ዕቅድ
3. ቁ. 10-12፣ ሌሎች ክርስቲያን ሠራተኞች
4. ቁ. 13-18፣ የማሳረጊያ ማሰባሰቢያዎች
5. ቁ. 19-24፣ የስንብቻ ሰላምታ

ሐ. የጳውሎስ ግንኙነት፣ ከአቁላ እና ከጳርስቅላ ጋር፡

1. እነሱ አይሁድ ድንኳን ሠሪዎች ነበሩ (ወይም ቆዳ ሠሪዎች) በሮሜ። ከላውዴዎስ በ49-50 ዓ.ም ባወጣው አዋጅ ሁሉም የአይሁድ አምልኮ ሥነ-ሥርዓቶች ተከልክለዋል (ይኸውም፡ በዚህ ጊዜ የቤተ-ክርስቲያን አገልግሎቶችም ጭምር)፤ እንዲወጡ አዟል።
2. ጳውሎስን በቆሮንቶስ አግኝተውታል፤ ሐዋ. 18፡2።
3. ኋላ ላይም እነሱ ወደ ኤጌሶን ተዛውረዋል፤ እናም የቤተ-ክርስቲያንን ጀመሩ፤ 1ቆሮ. 16፡19።
4. እነሱም ወደ ሮም ዳግም ተመልሰዋል፤ ከላውዴዎስ ከሞተ በኋላ እና ዐዋጁ ሲሻር በ54 ዓ.ም፤ 1ቆሮ. 16፡6።

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፡ 16፡1-4
'ለቅዱሳንም ገንዘብን ስለ ማዋጣት፣ ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት እንደ ደነገግሁት እናንተ ደግሞ እንዲሁ አድርጉ። ላኔ ስመጣ ይህ የገንዘብ ማዋጣት ያን ጊዜ እንዳይሆን፣ ከእናንተ እያንዳንዱ በየሳምንቱ በፊትኛው ቀን እንደ ቀናው መጠን እያስቀረ በቤቱ ያስቀምጡ። ስመጣም ማናቸውም ቢሆኑ የታሙት የሚመስሉአችሁ ሰዎች ቸርነታችሁን ወደ ኢየሩሳሌም ያደርሱ ዘንድ ደብዳቤ ሰጥቼ እልካችኋለሁ፤ ላኔ ደግሞ ልሄድ የሚገባኝ ብሆን ከእኔ ጋር አብረው ይሄዳሉ።'

16፡1 “አሁንም በተመለከተ” “Peri de” የግሪክ ሐረግ ሲሆን እሱም ጳውሎስን ምላሾች የሚያስተዋውቅ ነው፤ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጳውሎስ ለላኩት ጥያቄዎች (ዝክ. 7፡1፣25፤ 8፡1፤ 12፡1፤ 16፡1፣12)።

☐ “ማዋጣት” *Logia* የሚለው ቃል በግሪክ ወረቀቶች ላይ በግብፅ የተገኘ ሲሆን፤ እንደ ስጦታ ገንዘብ ነው፤ ለሃይማኖታዊ ዓላማ፣ ነገር ግን ከመደበኛ ግብር ጋር አይያያዝም (Moulton፣ Milligan፣ *The Vocabulary of the Greek Testament*፣ (የግሪክ አዲስ ኪዳን መዝገበ -ቃላት) ገጽ 377)። ጳውሎስ ይህንን አሳቢነት መጀመሪያ ጊዜ የጠቀሰው በይሁዳ ለነበሩት ድኖች ነው፤ ከያዕቆብ፣ ጴጥሮስ፣ ዮሐንስ፣ እና በርናባስ ባደረገው ውይይት፣ ዝክ. 2፡10፤ 6፡10 ላይ። ይህ የተለየ ስጦታ ተጀምሮ የነበረው በአንቲዎች ቤተ-ክርስቲያን ነው፤ ጳውሎስና በርናባስ ባገለገሉባት፣ ዝክ. 27-30። ይህ ስጦታ በበርካታ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ተጠቅሷል (ሮሜ. 15፡26፤ 2ቆሮ. 8-9፤ 1ቆሮ. 16፡1። እሱም በዕብራውያን እናት ቤተ-ክርስቲያንና በአሕዛብ አብያተ-ክርስቲያናት መካከል የነበረውን ዝምድና የማተም ሙከራ ነው።

ጳውሎስ ይህንን የአንድ ወቅት አስተዋጽኦ በበርካታ ስሞች ጠርቶታል።

1. ዕርዳታ መስጠት (የፍቅር ስጦታ)፣ ሐዋ. 24፡17
2. ኅብረት፣ 15፡26፣27፤ 2ቆሮ. 8፡4፤ 9፡13
3. ብድር፣ ሮሜ 15፡27
4. አገልግሎት፣ ሮሜ 15፡27፤ 2ቆሮ. 9፡12

☐ “ለቅዱሳን” “ቅዱሳን” (*hagioi*) ከብዙ የሆነ ቃል “ቅዱስ” (*kadosh*) ነው፤ እሱም ፍቸው “ለእግዚአብሔር አገልግሎት መለየት” (1ቆሮ. 1፡2፤ 2ቆሮ. 1፡1፤ ሮሜ. 1፡1፤ ኤፌ. 1፡1፤ ፊሊጵ. 1፡1፤ ቆላ. 1፡2። እሱም ዘወትር የብዙ ቁጥር ነው፤ በአኪ፣ አንድ ጊዜ ብቻ በፊሊጵስጥስ (4፡21) በቀር፤ እዚያም ቢሆን ግን፣ ጥቅም ላይ የዋለው በኅብረት ነው። መዳን ማለት በእምነት የኪዳኑ ማኅበረሰብ፣ የአማኞች ቤተሰብ አባል መሆን ነው።

የእግዚአብሔር ሕዝቦች ቅዱሳን ናቸው፤ ከኢየሱስ ከሆነ ጽድቅ የተነሣ (ሮሜ. 4፤ 2ቆሮ. 5፡21። እነሱ የተቀደሰ ሕይወት ይኖሩ ዘንድ የእግዚአብሔር ፍቃድ ነው (ዝክ. 1፡4፤ 4፡1፤ 5፡27፤ ቆላ. 1፡22፤ 3፡12። አማኞች ሁለቱንም ቅዱስ እንደሆኑ የሚያውቁበት (አቋማዊ መቀደስ) እና የተጠሩት ለሕይወት ስልት ቅድስና (ቀጣይነት ላለው ቅድስና) ነው። መጽደቅና መቀደስ የግድ አንድ ላይ መያዝ ይኖርባቸዋል! ልዩርዕስ፡ ቅዱሳን 1ቆሮ. 1፡2 እና መቀደስ 1ቆሮ. 1፡2 ላይ ተመልከት።

☐ “ለገላትያ አብያተ-ክርስቲያናት እንደደነገግሁት” ጳውሎስ የቆሮንቶስን ቤተ-ክርስቲያን በተለየ መልኩ አልያዘም። መደበኛ የሆነ አግባብ ነበር (ዝክ. 4፡17፤ 7፡17፤ 11፡34፤ 14፡33፤ ቲቶ 1፡5) በዚህ ስጦታ ላይ። ጳውሎስ ይህንን ከገላትያ አብያተ-ክርስቲያናት ጋር እንዴት እንደ ተነጋገረ አናውቅም። እንደ እውነቱ ከሆነ ይህ ቃል የሚያመለክተው የትኛውን ቤተ-ክርስቲያን እንደሆነ ርግጠኞች አይደለንም። አንዳንዶች ይህ የሚጠቀሰው የሮሜን አውራጃ ሲሆን ሌሎች የሚያስቡት ግን የቋንቋ ወይም የጎሳ ወገኖችን ነው።

☐ “አብያተ-ክርስቲያናት” ልዩ ርዕስ 1፡2 ላይ ተመልከት

16:2 “በየሳምንቱ በፊተኛው ቀን” ይህ ዓይነቱ አምልኮ የተደረገው በኢየሱስ ትንሣኤ ፊተኞቹ ጊዜያት ነው። እሱም ማታ መከሰቱን ተከትሎ (ዮሐንስ 20:19፣20)። እሱም ወደ መደበኛ የአምልኮ ቀን እያደገ መጣ፤ በጋራ ለተሰባሰቦች ቤተ-ክርስቲያን (ሐዋ. 20:7፤ ራዕ. 1:10)። እሱም የሳምንቱ የመጀመሪያው የሥራ ቀን ነበር፤ እስከ ቆስጠንጢዮስ ድረስ (የሮማ ኢምፓየር ንጉሠ ነገሥት ከ306 – 337 ዓ.ዓ ድረስ)። ክርስቲያኖች እሱም እሱም ከሥራ በፊት ይገናኙ ነበር፤ ለአምልኮ፣ ስብከት፣ እና ለጌታ ራት።

የአይሁድ መሪዎች ከኢየሱሳም ውድቀት በኋላ በ70 ዓ.ም ዳግም ተደራጅና በርካታ ተሐድሶዎችን አከበሩ። ከእነዚህም አንደኛው መሐላ ነበር፤ እሱም ኢየሱስን መርገምና እንደ መሰረት አለመቀበል ነበር። የጥንት አማኞች በምክራብ በሰንበት ይሰባሰቡ ነበር፤ እንዲሁም እሱም በቤተ-ክርስቲያን። የሆኖ ሆኖ፣ ይህ መሐላ መሰንጠቅን አስከትሎ፣ አማኞች እሱም የአምልኮ ቀን አድርገው ሰየሙት።

□ “እያንዳንዱ እያስቀረ ያስቀምጥ” ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው፤ የአሁን የድርጊት አንቀጽን (ግሥ) ተከትሎ፤ እሱም እንደ ተተካሪ ጥቅም ላይ የዋለ። ይህ ጽሑፍ የሚያመለክት የሚመስለው፣ የሳምንቱ መጀመሪያ እንደ መጣ እያንዳንዱ ግለሰብ ስጦታውን በደኅና ስፍራ በቤት ውስጥ ያስቀምጣል፤ ኋላ ላይ ቤተ-ክርስቲያን ለመውሰድ። ሆኖም፣ ሐቁ በእሱም የሚለው አንድምታው በየሰለቱ ያሰባሰቡትን ገንዘብ በሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ እንደሚያዋጡት ነው (Justin Martyr: *Apology (ይቅርታ)* 1.67-68)። ይህ አጭር ቁጥር ከ2ቆሮንቶስ 8 እና 9 ጋር ተደባልቆ ለአዲስ ኪዳን መስጠት መሠረታዊ መመሪያ አንደሚሰጠን ተገንዝቡ፡ (1) በመደበኛነት፤ (2) እንደ ቅድሚያ፤ (3) በፍቃድኝነት፤ (4) በደስታ፤ እና (5) በተዋረድ (እንደ ቀናው)።

አስገራሚ የሚሆነው የአዲስ ኪዳን ጸሐፊት ስለ መደበኛ የክርስቲያን ስጦታ አለማብራራታቸው ነው። ጳውሎስ የማበረታቻ ቃላት እና በገባብ የአንድ ጊዜ ስጦታ ለሆነው የአሕዛብ አብያተ-ክርስቲያናት ለኢየሱሳም እናት ቤተ ክርስቲያን ብቸኛ መመሪያ ነው፤ ከዚህ ርዕሰ-ጉዳይ ጋር በተያያዘ። ክርስቲያኖች የተገንዘቡት የምንም ነገር ባለቤት አለመሆናቸውን ነው፤ እናም ያላቸው ሀብት ሁሉ መጋቢዎች ናቸው። ይህ መረዳት የብኪን “የአስራት” ጽንሰ-ሐሳብ ይበልጠዋል። በርግጠኝነት እውነት የሚሆነው፣ የአንድ ሰውን ቀዳሚ ትኩረት የማስታወሻ ደብተሩንና የቀን መቁጠሪያውን ተመልክቶ መናገር መቻሉ ነው! የክርስቲያን መስጠት ከልብ የመነጨ ጉዳይ ነው እንጂ፤ የሐሳብ መኪና (ቀመራዊ) አይደለም!

ልዩ ርዕስ፡ አስራት

ይህ ለአስራት ብቸኛው የአዲስ ኪዳን ማጣቀሻ ነው። አዲስ ኪዳን አስራትን የሚያስተምር አይመስለኝም፤ ምክንያቱም ይህ አጠቃላይ መቼት “ፀጉር ስንጠቃን” በመቃወም፤ የአይሁድን ሕጋዊነት እና የራስን ጻድቅነት። በአዲስ ኪዳን መመሪያ አምናለሁ በመደበኛነት ስለ መስጠት (የሚገኝ ከሆነ) የሚገኙትም በ2ቆሮንቶስ 8 እና 9 ነው። እሱም ከአስራት አልፎ የሚሄድ፤ አንድ አይሁድ፤ የብኪ መረጃ ብቻ ኖሮት ከአስር እስከ ሠላሳ በመቶ እንዲሰጥ ቢጠየቅ (ሁለት፣ ምናልባትም ሦስት የታዘዙ አስራቶች በብኪ ይገኛሉ)፤ ከዚያም ክርስቲያኖች ከዚያ የበለጠ መስጠት ይጠበቅባቸዋል፤ እንዲያውም ስለ መባ ለመነጋገር ጊዜ አያጠፉም!

የአዲስ ኪዳን አማኞች መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል፤ ክርስትናን ወደ አዲስ ሕጋዊ አፈጻጸም-ተኮር ደንብ (የክርስቲያን ታልሙድ) እንዳይቀይሩት። እግዚአብሔርን ማስደሰት መሻታቸው ለእያንዳንዱ የሕይወት አካባቢ መመሪያ እንዲፈልጉ ያደርጋቸዋል። ሆኖም፣ ከሥነ-መለኮት አኳያ የ ብሉይ ኪዳን ን ሕግጋት መገተት አይገኝ ነው፤ እነሱም በአዲስ ኪዳን ያልጸኑት (ሐዋ. 15) እናም ቀናኖዊ መስፈርት ማድረግ፤ በተለይም እነሱ (በዘመናዊ ሰባኪዎች) ሲጠየቁ፣ የጥፋት ምክንያቶች ወይም የብልጽግና ተስፋዎች እንደሆኑ (ሚልክያስ 3)።

እዚህ መልካም ጥቅስ ይኖራል ከFrank Staggs፣ *New Testament Theology*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ገጽ 292-293።

“አዲስ ኪዳን አንዴም አስራትን የመስጠት ጸጋ እንደሆነ አላስተዋወቀም። መጠኖች በአዲስ ኪዳን ሦስት ጊዜ ብቻ ተጠቅሰዋል፡ (1) ፈሪሳውያንን ለመቃወም፣ ፍርድ፣ ምሕረት፣ እና አምነትን ችላ ብለው የተለየ ጥቃቅን ክብካቤ ለመባ በመስጠታቸው፣ ከገሮ ምርት ሳይቀር (ማቴ. 23:23፤ ሉቃስ 11:42)፤ (2) ኩሩውን ፈሪሳዊ በማጋለጥ ጊዜ፣ እሱም ‘ለራሱ የሚጸልይ’፣ እየተኩራራ በሳምንት ሁለት ቀናት መጸመን፤ እንዲሁም ካለው ሀብት ሁሉ አስራት እንደሚያወጣ (ሉቃስ 18:12)፤ እና (3) የመልክ ጸዴቆን ልዕልና በማስረዳት ጊዜ፣ እናም ክርስቶስ ከሌዊ (ዕብ. 7:6-9)።

“ኢየሱስ አስራትን ማጽደቁ ግልጽ ነው፤ እንደ ቤተ-መቅደስ ሥርዓት፣ እንደ መርሕ እና ልምምድ፣ አጠቃላዩን የመቅደስ እና ምክራብ ልምምድ ለመደገፍ። ነገር ግን ምንም ዓይነት አመለካከት የለም፤ የትኛውንም የመቅደስ ሥርዓት በግዳጅ በተከታዮቹ ላይ የሆነ። መጠኖች በዋናነት የተደረጉት፣ በቅድሚያ በመቅደስ ይበሉ ነበር፤ መጠኑን በሚያቀርበው፣ ኋላ ቆይቶም በካህናት ይበላ ጀመር። በ ብሉይ ኪዳን የተበጀው አስራት በሃይማኖታዊ ሥርዓት ብቻ ነበር የሚከናወነው፤ እሱም በእንስሳ መሥዋዕት ሥርዓት ዙሪያ የተደነባ።

“አብዛኞቹ ክርስቲያኖች አስራትን የሚወስዱት ለስጦታ ተገቢ እንደሆነና እንደሚሠራ ዕቅድ ነው። ከዚያም ወዲህ በሆነ ጫና ያለበትና ሕጋዊ ሥርዓት መሆን አይኖርበትም፤ ደስ የሚያስኘኝ ዕቅድ መሆን አለበት። ሆኖም፣ አንዱ አስራት ለአዲስ ኪዳን እንዲሆን የታሰበ ነው ብሎ ጸንቶ መከራከር አይችልም። እሱ እውቅና ያለው በአይሁድ አምልኮ ነው (ማቴ. 23:23፤ ሉቃስ 11:42)፤ ነገር ግን በክርስቲያኖች ላይ ሊጫን አይገባም። በርግጥ፣ አሁን ለአይሁድም ሆነ ለክርስቲያን በ ብሉይ ኪዳን እሳቤ አስራትን መፈጸም አይቻልም። ዛሬ አስራት የቀድሞውን የአምልኮ ሥርዓት በተዳከመ መልኩ ነው የሚመስለው፤ እሱም የአይሁድን የመሥዋዕታዊ ሥርዓት የሚመስለውን።”

ጳውሎስ ገለጻውን ያጠቃልላለዋል።

“በፍቃድኝነት አስራትን ስለ ማውጣት ብዙ ቢባልም፣ አንዱ ግትር ሳይሆን እንዲሰጥ በሚለው መለኪያ በሌሎቹ ክርስቲያኖች ላይ እንደ መስፈርት መጫን፣ አንዱ መሸከም የማይችለውን ልምምዶች እንደ መጫን ነው፤ በ ብሉይ ኪዳን ልምምድ። በተለይም አንዱ በርቀት ከሚመሰጠው የ ብሉይ ኪዳን የአስራት ልምምድ እንዲሠራ ማድረግ ነው፤ እሱም መቅደስን ለመደገፍ ከሚደረግ ታክስ እና የካህን ሥርዓት፣ ማሳበራዊና ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች፣ እነሱም ከዚያ ወዲያ ለማይኖሩ። መባ በይሁዲነት አስገዳጆች ነበሩ፤ ልክ እንደ ታክስ እስከ መቅደሱ መፍረስ ድረስ፤ በ70 ዓ .ም፣ ነገር ግን እነሱ በክርስቲያኖች ላይ አስገዳጆች አልነበሩም።”

ይህ አስራትን ዋጋ ለማሳጣት አይደለም፤ ነገር ግን ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለውን ዝምድና ግልጽ ለማድረግ ነው እንጂ። እሱም ለማስተባበል ነው፤ አዲስ ኪዳን በግፊት፣ በሕጋዊነት፣ ጥቅምን በመሻት፣ እና በመደራደር እንደሚደረግ፤ ይኸውም በዚህ

ዘመን ዘወትር አስራት ሲጠየቅ እንደሚደረገው ያለ ባሕርይ። እንደ ፍቃደኛ ሥርዓት መባ ብዙ ይሰጣል፤ ነገር ግን መሆን ያለበት በጸጋ መዳኑ ነው ክርስቲያን የሆነ አንደሁ። 'ይሠራል' በሚል መጠየቁ የዓለምን ተግባራዊ ሙከራዎች መውረስ ብቻ ነው። ብዙ 'ሥራዎች' ክርስቲያን አይደለም። አስራት፣ ከአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት ጋር እንዲስማማ ከሆነ፣ መተካል የሚኖርበት በእግዚአብሔር ጸጋና ፍቅር ነው።"

አለመመቅ፣ አኪጀት "እንደ ቀናው"
 አየተመት "ትርፍ እንዳገኘ"
 አእት "እንዳገኛችሁት ተዋረድ መጠን"
 አኢመቅ "እያንዳንዱ እንዳቅሙ"

ይህ በጥሬው "እንደ ቀናው ያክል" ነው (A. T. Robertson፣ *Word Pictures In the New Testament*፣ (የቃል ስዕሎች በአዲስ ኪዳን) እንደሚለው፣ "Pseudo tai ስዋሰዋዊ ቅርጽ ርግጠኛ አይደለም፣ የአሁን ተገብሮ ተጓዳኝ ፣ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመለካከት፣ ወይም እንዲያውም የተጠናቀቀ ተገብሮ ተጓዳኝ ለመሆኑ" ገጽ 200)። ይህ የግሪክ ፈሊጥ ነው አንዱ ደስተኛ፣ የተሳካ ጉዞ እንዲገጥመው (ለንግድ ዓለማ)። ጳውሎስ እሱን የተጠቀመው ለክርስቲያን መስጠት መርሕ ነው (ማለትም እንደየ ችሎታችሁ፣ 2ቆሮ . 8:3፤11)።

□ "ስለሆነም እኔ ስመጣ ምንም ማዋጣት እንዳይሆን" ጳውሎስ ዘወትር ጥንቁቅ ነበር፣ ለተገቢ የገንዘብ አያያዝ። እሱ ምናልባት (1) በዚህ አካባቢ ችግሮች እያደጉ መምጣታቸውን ተመልክቷል ወይም (2) በግሉ በዚህ አካባቢ ተከሶ ይሆናል። እሱ ከቤተ-ክርስቲያናት፣ በወቅቱ አብሯቸው ከሚሠራው ምንም ገንዘብ አልወሰደም፣ እንዲሁም ደግሞ ይህ ስጦታ ወደ ኢየሩሳሌም ሲወሰድ የተለያዩ የአብያተ-ክርስቲያናት ተወካዮች እንዲጎዳኙት አድርጓል። እሱ ራሱ ለመሄዱ ርግጠኛ አልነበረም (ዝክ. ቁ. 4)።

16:3 "እናንተ በምታምኑት ሰው፣ ስጦታችሁን ይቀበሉ ዘንድ ደብዳቤ አስይገጩ እልካቸዋለሁ" ይህ ቁጥር አስደናቂ ድብልቅ ነው፣ የሐዋርያዊ ሥልጣን እና የማኅበረ ምዕመናን ሥልጣን። የማዘዣ ደብዳቤውን ማን እንደ ጻፈው አከራካሪ ነው፣ ጳውሎስ ወይም ቤተ-ክርስቲያን (ሐዋ. 18:27)። ከስዋሰው አኳያ ሁለቱም ይቻላሉ። የኪንግ ጀምስ ትርጉም እና የተመት ቤተ-ክርስቲያን አንደሆነች ሲያስቡ፣ ዊሊየምስ አኪ፣ አእት፣ አዓት፣ አኢመቅ፣ እና የተመቅ ጳውሎስ እንደ ሆነ ያስባሉ። ጳውሎስ፣ ቤተ-ክርስቲያን ተወካዮችን እንዲጎዳኙት እንድትመርጥ ፈልጓል፣ በክፉ ሐሳብ እንዳይከሰስ፣ ዘወትር በቤተ-ክርስቲያን እንደሚደርጉት (ዝክ. 9:3-18)።

ጳውሎስ ዘወትር የማዘዣ ደብዳቤ ለሥራ ባልደረቦቹ ይጽፋል (ሮሜ 16:1፤ 2ቆሮ. 3:1፤ 8:18-24፤ እነና ሌሎች ምሳሌዎች፣ ሐዋ. 9:2፤ 22:5፤ 3ዮሐንስ)። ጳውሎስ ይህንን ጽንሰ-ሐሳብ በዘይቤአዊነት ጥቅም ላይ ያዋለው በ2ቆሮ. 3:1 ላይ ነው፣ የእሱ የተከፋፈሉ አብያተ- ክርስቲያናት የማዘዣ መልእክቶቹ እንደሆኑ። ባጠቃላይ ሐዋርያው ዮሐንስም ደግሞ ይኼንን ተመሳሳይ የሆነ መልእክት ተጠቅሟል (3ዮሐንስ 9)። ይህም አሳቤ፣ ዘዴው የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ተዘዋዋሪ የወንጌል አገልግሎቷን የምታጸናበት ነበር።

16:4 "እንደ" ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፣ እሱም ጽኑ ድርጊት የሆነ።

አለመመቅ "መሄድ የሚገባኝ ብሆን"
 አኪጀት "መሄድ የምችል ብሆን"
 አየተመት "የሚቻል ከሆነ"
 አእት "የሚጠቅም ሆኖ ከተገኘ"
 አኢመቅ "የእኔ መሄድ ካስፈለገ"

ይህ የሚዛመድ የሚመስለው (1) የስጦታውን መጠን፣ (2) ይህን ስጦታ የጀመረውና የሚጎዳኝው፣ ወይም (3) የጳውሎስ ይህችን ቤተ-ክርስቲያን መፈለግ፣ አሷም በእሱ ሥልጣን ላይ ይህን የመሰለ ችግር ያለባት፣ ለእሱ ተገቢ ሚና እና ታማኝነት እውቅና ለመስጠት።

1ቆሮንቶስ፡ 16:5-9

⁵በመቆዶንያም ሳልፍ ወደ እናንተ እመጣለሁ፤ በመቆዶንያ አድርጌ አልፋለሁና፤ ⁶እናንተም ወደምሄድበት ወደ ማናቸውም ስፍራ በጉዞዬ እንድትረዱኝ ምናልባት በእናንተ ዘንድ እቆይ ወይም እከርም ይሆናል። ⁷አሁን እግረ መንገዴን ሳልፍ ልጎበኛችሁ አልወድምና፤ ጌታ ቢፈቅደው የሆነውን ዘመን በእናንተ ዘንድ ልሰነብት ተስፋ አደርጋለሁና። ⁸በኤፌሶን ግን እስከ በዓለ ጎምሳ ድረስ እሰነብታለሁ። ⁹ሥራ የሞላበት ትልቅ በር ተከፍቶልኛልና ተቃዋሚዎችም ብዙ ናቸው።

16:5-9 ጳውሎስ ከኤፌሶን እየጻፈ ነው፣ በሦስተኛው ሚሲዮናዊ ጉዞው። እሱም ኋላ ላይ በቡድን ጥቃት ደረሰበት፣ በቤተ-ክርስቲያን በቆሮንቶስ፣ "ድንገተኛ ለውጥ" ባለው ታሳቢ የጉዞው ዕቅድ (2ቆሮ . 1:15)። እሱ በቅድሚያ በባሕር ጉዞ ወደ ቆሮንቶስ ለመሄድ አስቦ ነበር፣ ከዚያም በመቆዶንያ በኩል ሊያልፍ፣ ነገር ግን ብዙ መቆየት ሲፈልግ፣ በየብስ መንገድ ለመሄድ ወሰነ፣ በቅድሚያ በመቆዶንያ በኩል ከዚያም ወደ ቆሮንቶስ። ከረምቱን እዚያ አሳለፈ (ሐዋ. 20:2፤3)። አንዳንዶች በቤተ-ክርስቲያን፣ የጳውሎስን በጉዞው ዕቅድ አለመወሰን፣ የእሱን ሥነ-መለኮት ለማጥቃት ተጠቅመውበታል (ማለትም፣ ወንጌል)።

16:6 "እናንተም ወደምሄድበት ወደ ማናቸውም ስፍራ" *propempō* የሚለው ግሥ ጥቅም ላይ የዋለው እንደ ሙያዊ ቃላት ነው፣ ለእግዚአብሔር ተዘዋዋሪ አገልግሎቶች መጓጓዣ ፍላጎት የሚሆን ለመስጠት (ዝክ. ቁ. 11 "በእሱ ለመላክ፣" ሐዋ . 15:3፤ ሮሜ. 15:24፤ 2ቆሮ. 1:16፤ ቲቶ 3:13፤ 3ዮሐንስ 6)።

16:7 “ጌታ ቢፈቅድ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ፍቸውም ጽኑ ድርጊት የሆነ። ይህ የአምልኮ ሥርዓታዊ ሐረግ አይደለም ለአዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች። እነሱ ርምጃቸው ለበጎ በጌታ እንደሚመራ ያምናሉ (ሐዋ. 18:21፤ 1ቆሮ. 4:19፤ ያዕቆብ. 4:14፤ ዕብ. 6:3)።

16:8 “ጳጳስቆስጦ” ይህ ቃል ዘወትር ፍቸው “ሃምሳኛ” ነው። እሱም የአይሁድን የስንዴ መኸር በዓል ያመለክታል (ማለትም፣ የሳምንታት በዓል፣ ዘኁ. 28:26) እሱም ከቂጣ በዓል ሁለተኛ ቀን ከ50 ቀናት በኋላ ይሆናል (ማለትም፣ Nisan 16)። በዚህ ዐውደ ጽሑፍ እሱ ጥቅም ላይ የዋለ የሚመስለው የጳውሎስን የጉዞ ዕቅድ ቀናት ነው እንጂ፣ ጳውሎስ አሁንም እነዚህን የአይሁድ የበዓል ቀናት ያስረግጣል ማለት አይደለም።

- 16:9
 አአመመቅ “ውጤታማ አገልግሎት የበዛበት ሰፊ በር ተከፍቶልኛልና”
 አኪጀት “ታላቅና ውጤታማ በር ተከፍቶልኛልና”
 አየተመት “ውጤታማ ሥራ የበዛበት ሰፊ በር ተከፍቶልኛልና”
 አእት “ለታላቅ እና ጠቃሚ ለሆነ ሥራ ርግጠኛ ዕድል እዚህ አለና”
 አኢመቅ “እጅግ ተስፋ ሰጭ የሆነ በር ተከፍቶልኛልና”

ይህ የተጠናቀቀ የድርጊት አመለካከት ነው። “በር” የሚለው ቃል አጠቃቀም፣ እንደ ዘይቤ ለዕድል በአዲስ ኪዳን የተለመደ ነው (ሐዋ. 14:27፤ 2ቆሮ. 2:12፤ ቆላ. 4:3፤ ራዕ. 3:8)።

ልዩ ርዕስ: “በር” የሚለው ቃል አጠቃቀም በአዲስ ኪዳን (አዲስ ኪዳን)

አዲስ ኪዳን “በር”ን በተለያዩ መልኩ ይጠቀማል።

- ጥሬ ትርጉም
 - ሀ. የቤት፣ ማቴ. 6:6፤ ማርቆስ 1:33፤ 2:2፤ 11:7፤ የላይኛው ክፍል፣ ዮሐንስ 20:19፤ 26
 - ለ. የቤተ-መቅደስ፣ ሐዋ. 3:2፤ 21:30
 - ሐ. የእስር-ቤት፣ ሐዋ. 5:19፤ 23፤ 12:6፤ 16:26-27
 - መ. የመቃብር፣ ማቴ. 27:60፤ 28:2፤ ማርቆስ 15:46፤ 16:3
 - ሠ. የበረት፣ ዮሐንስ 10:1፤ 2
 - ረ. የፍርድ-ቤት፣ ዮሐንስ 18:16፤ ሐዋ. 12:13
- ዘይቤአዊ
 - ሀ. የጊዜ ቅርበት፣ ማቴ. 24:33፤ ማርቆስ 13:29፤ ሐዋ. 5:9፤ ያዕቆብ 5:9
 - ለ. ወደ እውነተኛ እምነት ለመግባት ማገጃ፣ ማቴ. 7:13-14፤ ሉቃስ 13:24፤ ራዕ. 3:20
 - ሐ. የሚያድነው እምነት የመጥፋት ዕድል፣ ማቴ. 25:10፤ ሉቃስ 13:25፤ ራዕ. 3:7
 - መ. የሚያድነው እምነት ዕድል፣ ሐዋ. 14:27፤ ራዕ. 3:7
 - ሠ. የአገልግሎት ዕድል፣ 1ቆሮ. 16:9፤ 2ቆሮ. 2:12፤ ቆላ. 4:3፤ ራዕ. 3:8
 - ረ. ራዕይ፣ ራዕ. 4:1፤ 19:11
- ለኢየሱስ መጠሪያ፣ ዮሐንስ 10:7፤ 9

☐ “ተቃዋሚዎችም ብዙ ናቸውና” የእግዚአብሔር ዕድሎች ዘወትር በተቃዋሚዎች ይታጀባሉ። ለተለየ ታሪካዊ መቼት ሐዋ. 19:19-20፤ 20:19፤ 23።

1ቆሮንቶስ: 16:10-11

¹⁰ጢሞቴዎስም የመጣ እንደ ሆነ በእናንተ ዘንድ ያለ ፍርሃት እንዲኖር ተጠንቀቁ፤ እንደ እኔ ደግሞ የጌታን ሥራ ይሠራልና፤ እንግዲህ ማንም አይናቀው። ¹¹ነገር ግን ከወንድሞቼ ጋር አጠብቀዋለሁና ወደ እኔ ይመጣ ዘንድ በሰላም በጉዞው እርዳታ።

16:10 “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ፍቸውም ጽኑ ድርጊት የሆነ። እሱም የሚመስለው ጳውሎስ ቀደም ብሎ ጢሞቴዎስንና ኢራስጠስን መላኩን ነው (ሐዋ. 19:22)፤ እንዲሁም ደግሞ ቲቶም (ዝክ. 2ቆሮ. 2:13፤ 7:6፤ 7) ወደ ቆሮንቶስ፣ በዮብስ ጉዞ። እሱም መልእክቱን በባሕር ልኳል፣ ቀድሞ ይደርስ ዘንድ።

☐ “ከእናንተ ጋር ያለ ፍርሃት እንዲኖር አድርጉ” ጳውሎስ ይህንን ያስቀመጠው በትእዛዝ መልክ ነው (ማለትም፣ የአሁን የድርጊት ተተካሪ)። እሱ በግሉ ቤተ-ክርስቲያንን አለመውደድ ምን እንደሆነ ያውቃል። ወጣት ረዳቱ እንዲናቅ ያልፈለገበት ምክንያት (1) በዕድሜው (2) በሰብዕናው፤ ወይም (3) ጳውሎስ ላይ ባላቸው ቁጣ ነው (ዝክ. ቁ. 11)።

- 16:11
 አአመመቅ፣ አኪጀት “ስለዚህ ማንም ሰው አይናቀው”
 አየተመት “ማንም ሰው ዝቅ አድርጎ አይመልከተው”
 አእት “ማንም አይናቀው”
 አኢመቅ “ማንም አይናቀው”

ይህ የድርጊት የአሁን ተጓዳኝ ነው። እሱም በጥሬ ትርጉሙ “ፍጹም ምንም ማድረግ” (ዝክ. 1:28፤ 1ጢሞ. 4:12፤ ቲቶ 2:15)።

☐ “ከወንድሞች ጋር” ይህ ማንን እንደሚያካትት ርግጠኞች አይደለንም። እሱ ምናልባት ሊሆን የሚችለው ኢራስተስ ነው (ሐዋ. 19:22፤ እና ቲቶ፣ 2ቆሮ. 2:13፤ 7:6-7)፤ ግን ሌላ ማንን እንደሆነ ርግጠኝነት የለውም።

1ቆሮንቶስ፡ 16:12

¹²ስለ ወንድማችን ስለ አጵሎስ ግን ከወንድሞቹ ጋር ወደ እናንተ ሊሄድ እጅግ አድርጌ ለምኔው ነበር፤ ዛሬም ለመምጣት ከቶ ፈቃድ አልነበረውም፤ ሲመቸው ግን ይመጣል።

16:12 “በተመለከተ ግን” ይህ ሌላኛው ምላሽ ነው። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የተጠየቀ (ዝክ. 7:1፤25፤ 8:1፤ 12:1፤ 16:1፤12)።

☐ “አጵሎስ” ይህ እጅግ የተማረ እና አንደበተ-ርቱስ ሰባኪ ነው። ከአሌክሳንደሪያ ግብፅ። ቀደም ብሎ ቆሮንቶስ ነበረ (ሐዋ. 18:24-19:1)፤ ነገር ግን ለመመለስ እምቢ ብሏል (ዝክ. 16:12)።

☐ “አሁን ለመምጣት ከቶ ፍቃድ አልነበረውም” ጽሑፉ ሊተረጎም የሚችለው በሁለት መንገዶች ነው። (1) የሚመጣው አጵሎስ አለመሆኑን ወይም (2) ለእሱ መምጣት የእግዚአብሔር ፍቃድ አለመሆኑን። ከዚህ ቁጥር እሱ የሚመስለው አጵሎስ ኤፌሶንን ጳውሎስ ባናገረው ሰዓት መልቀቁን፤ እንዲሁም ይህ ደብዳቤ የተጻፈበት ጊዜ ነው።

1ቆሮንቶስ፡ 16:13-14

¹³ንቁ፤ በሃይማኖት ቁሙ፤ ጎልምሱ ጠንክሩ። ¹⁴በእናንተ ዘንድ ሁሉ በፍቅር ይሁን።

16:13:58 የመጀመሪያዎቹ አራቱ ሦስተኛ መደብ የብዙ ቁጥር ናቸው፤ ከወታደራዊ ዳራ። የመጨረሻው ሁለተኛ መደብ ነጠላ ቁጥር ነው፤ እሱም ለተጠቃለላችሁ ቤተ-ክርስቲያን ይናገር የሚመስል።

16:13

አአመመቅ	“ንቁ”
አኪጀት	“ጠብቁ”
አየተመት	“ንቁ”
አአት	“ንቁ ሁኑ”
አአመቅ	“ንቁ ሁኑ”

ይህ የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። የእሱ መሠረታዊ ፍች መንቃት ነው። “ጠብቁ” በሚል ስሜት (ማቴ. 24:42፤25:13፤ 26:38፤40፤48፤ ማርቆስ 13:35፤37፤ 14:34፤37፤38)። ጳውሎስ እያስጠነቀቃቸው ያለው ንቁ እና የተጠበቁ እንዲሆኑ ነው። ከከፋ-ፋዮች የመናፍቃን መንፈስ፤ ከኢሞራላዊነት፤ እና ኩራት!

☐

አአመመቅ፣አአት	“በእምነት ጸንታችሁ ቁሙ”
አኪጀት	“በእምነት ጸንታችሁ ቁሙ”
አየተመት	“በእምነታችሁ ጸንታችሁ ቁሙ”
አአመቅ	“በእምነት ጸንታችሁ ቆዩ”

ይህ ሌላኛው የአሁን የድርጊት ተተካሪ ነው። ይህ ወታደራዊ ቃል ነው። የእንዲህ ስፍራ መያዝ። “በእምነት” የሚያመለክተው የክርስቲያንን እውነት ወይም የክርስቲያንን ዶክትሪን ነው (ይሁዳ ቁ. 3፤20)።

ልዩ ርዕስ፡ ቁሙ (Hist'mi) 15:1 ላይ ተመልከት።

☐ “ጎልምሱ” ይህ የአሁን መካከለኛ (አረጋጋጭ) ተተካሪ ነው። ይህ ብቸኛው የአዲስ ኪዳን የዚህ ቃል አጠቃቀም ነው። እሱም *an'ri* የሚለው ቃል የግሥ መልክ ነው። ፍችውም የጎለመስ ሰው ወይም ባል። እሱ በLXX በ ኢያሱ. 1:6 ይገኛል። ጸታዊ አይደለም (ማለትም፤ ለወንድ ብቻ ነው የሚጠቀሰው)፤ ነገር ግን ሁሉንም ቤተ-ክርስቲያን ለማበረታታት፤ በተገቢው እንድትሠራ፤ እንደ በሰሎና ደፋር አማኞች።

☐ “ጠንክሩ” ይህ የአሁን ተገብሮ ተተካሪ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ ጠንክሩ

ይህ ቃል (*krataios*) በተገብሮ ድምጸት በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የዋለው በርካታ ጊዜ ነው፤ በተለያየ ስሜት።

1. የኢየሱስን አካላዊ እድገት፤ እንደ ሰው ልጅ፤ ሉቃስ 1:80፤ 2:40
2. የአማኞችን ጥንካሬ በመንፈስ ቅዱስ ኤፌ. 6:16
3. አማኞች በእምነታቸው ጽኑና ብቁ እንዲሆኑ ነው። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በነበረው ውስጣዊ ትግል 1ቆሮ. 16:13

16:14 “የምታደርጉት ሁሉ በፍቅር ይሁን” “ሁሉም” በግሪኩ ጽሑፍ ከፊት ለፊት መደረጉ ለአጽንዖት መሆኑን ተገንዝብ። በሃይማኖታዊና ባህላዊ ሁኔታዎች፤ ንቁ፤ ብዝሃነት ያለው፤ እና ቸግሮች ያሉት እንደ ቆሮንቶስ ያለ ስፍራ ፍቅር ዓይነተኛ ነው። ይህ ሌላኛው የአሁን መካከለኛ ነው (አረጋጋጭ) ተተካሪ። Orthodoxy እና orthopraxy (ቀጥተኛነትም) ሆነ (አርዞፕራክሲ) ፍቅር ከሌለበት የእግዚአብሔር ፍቃድም ሆነ መንገድ አይደለም (ዝክ. 14:1)፤ እሱን ለመገንዘብ አዳጋች ነው። አገባቡ (ለክርስቲያኖች) እንደ ፍጻሜው ዓይነተኛ ነው።

1ቆርንቶስ፡ 16፡15-18

¹⁵ወንድሞች ሆይ፡ የእስጢፋኖስ ቤተ ሰዎች የአካይያ በኩራት እንደ ሆኑ ቅዱሳንንም ለማገልገል ራሳቸውን እንደ ሰጡ ታውቃላችሁ፤ ¹⁶እንደ እነርሱ ላሉትና አብሮ ለሚሠራ ለሚደክምም ሁሉ እናንተም እንድትገዙ እለምናችኋለሁ። ¹⁷በእስጢፋኖስና በፈርዶናጥስ በአካይቆስም መምጣት ደስ ይላኛል፤ እናንተ ስለሌላችሁ የገደለኝን ፈጽመዋልና፤ መንፈሴንና መንፈሳችሁን አባረፈዋልና። ¹⁸እንግዲህ እንደነዚህ ያሉትን እወቁላቸው።

16፡15 “አሳስባችኋለሁ” ይህ ከቁ. 16 የሚሄድ ነው። ጳውሎስ ቅንፋዊ ሐሳብን አስገብቷል፤ ስለ እስጢፋኖስ ቤተሰቦች።

☐ “ወንድሞች” አየተመት “ወንድሞችና እሳቶች።” የሚል አለው፤ ይህም የጳውሎስን የውስጥ ሐሳብ ያሳያል፤ ለአጠቃላይ ቤተ-ክርስቲያን ያለውን። ጳውሎስ ይህንን ቃል በመልእክቶቹ፤ አዲስ ርዕሰ-ጉዳይን ለማስተዋወቅ ወይም አቅርቦቱን ለማዳበር ተጠቅሞታል።

☐ “የእስጢፋኖስ ቤተሰቦች” እነዚህ የፊት ተለዋጮች (ማለትም፡ በኩራት) በአጠቃላይ በአጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን መሪዎች ነበሩ። ጳውሎስ ሌሎች የፊት አማኞችን ሐዋ. 17፡34 ላይ ጠቅሷል።

“የቤተሰብ” በእንደ ጊዜ መቀየር ጽንሰ-ሐሳብ የሚታየው የቤተሰቡ ራስ ሲቀየር ነው (ዝክ. ቆርኔሌዎስ፤ ሐዋ. 11፡14-17፤ ሊዲያ፤ ሐዋ. 16፡14-15፤ የፊሊጵስቶስ ወገኒ ጠባቂ፤ ሐዋ. 16፡31-33) ዘወትር ለወንጌላውያን አስቸጋሪ ነው፤ ለግለሰብ ተለዋጮች አጽንዖት ለሚሰጡት። ባህል አሁንም ገና ዋነኛ ነው፤ የቤተሰብ እምነት እንደሚሠራ ለመረዳት ብቻ ሳይሆን፤ ግን ደግሞ የጎሳ እምነትም። እግዚአብሔር አይወሰንም ወይም የማይቻል አይሆንም እንደኛ ዘመናዊ ምዕራባዊ ግለሰባዊነት! ይህ ለእኛ ጠባብ አስተሳሰብና ቀናናዊነት የሚቆጠቁጥ ነው

“የቤተሰብ” ተለዋጮች ጽንሰ -ሐሳብ በእምነት ክፍሎች የሕፃናት ጥምቀትን ለማጽናት ጥቅም ላይ ይውላል። የእስራኤል የግርዘት ሥርዓት ዘወትር የሚመዘገበው የሰዎችን ቀን ልጆች ከእስራኤል ቤተሰብ ጋር መደባለቃቸውን ነው። ምናልባት ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ መጀመሪያው መታየት የሚኖርበት ከመጨረሻው ነው። እውነተኛ እምነት ያድጋል፤ ይጸጸታል፤ ያምናል፤ ይታዘዛል፤ ይጸናልም። እውነተኛ እምነት ከፍሬው ይታያል፤ ከመነሻው ሥርዓት ብቻ ሳይሆን (ዝክ. ቁ. 16ላ እና ያዕቆብ እና 1ዮሐንስ)።

☐ “ራሳቸውን ለአገልግሎት ሰጥተዋል” ይህ በጣም አስደናቂ ሐረግ ነው። “መሰጠት” *tassō* የሚለው ቃል ዘወትር ፍችው “መሸም” ነው። እምነት፤ እውነተኛ እምነት በአገልግሎት ዓላማውን ይመለከታል! ወንጌልን ለመረዳት ራሳችንን ለሌሎች ለአገልግሎት አሳልፈን ለመስጠት ፍቃድንነትን ይጠይቃል፤ ኢየሱስ ራሱን አሳልፎ ለእኛ እንደ ሰጠ (1ዮሐንስ 3፡16)። ይህ ትክክለኛው የእምነት እድገት ነው። ልዩ የሆነው ሳይሆን። እንደ ተከፋፋዮች (ማለትም፡ የቆሮንቶስ ምሑራን) በግል ፍላጎት፤ በግል እድገት፤ በግል አቅጣጫ፤ እንደሚጠመዱ፤ እውነተኛ እምነት ፍቅር ላይ ያተኩራል (ዝክ. 14፡4፤ 16፡14)። አማኞች የዳኑትና ባለ ስጦታ የሆኑት ለታላቁ ተልእኮ ነው (ማቴ. 28፡19-20፤ ሉቃስ 24፡47፤ ሐዋ. 1፡8) እና ለክርስቶስ አካል፤ ለቤተ-ክርስቲያን በጎነት (ዝክ. 12፡7)።

እስጢፋኖስና ቤተሰቡ ያላቸውን ሀብት ለመንግሥቱ ጥቅም እንዲሆን ወሰኑ። እስጢፋኖስ የሀብታም ምሑር ማሳበራዊ መደብ አባል ቢሆን፤ እንግዲያውስ የእሱ ድርጊት የጳውሎስ ትምህርቶች ምሳሌ ይሆናሉ። እሱ ለሌሎች ሀብታም ምሑር የቤተ-ክርስቲያን አባላት ምሳሌ ሆኗል (ዝክ. Bruce W. Winter፤ *After Paul Left Corinth*፤ (ጳውሎስ ቆሮንቶስን ከለቀቀ በኋላ) ገጽ 184-205)። ልዩ ርዕስ 4፡1 ተመልከት።

☐ “አገልግሎት” ልዩ ርዕስ፡ አገልጋይ አመራር 4፡1 ላይ ተመልከት።

☐ “ቅዱሳን” ልዩ ርዕስ፡ ቅዱሳን 1ቆሮ. 1፡2 ላይ ተመልከት።

16፡16 “እናንተም ለእንደዚህ ዓይነት ሰዎች እንድትገዙ” ይህ የአሁን ተገብሮ ተጓዳኝ ነው። “መገዛት” (*hupotassō*) ወታደራዊ ቃል ነው፤ አንዱን በእዝ ሰንሰለት የሚያሰልፈው። ጳውሎስ መልእክቶቹ፤ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች እሱ ጥቅም ላይ የዋለው

- 1. የነቢያት መናፍስት ለነቢያት እንደሚገዙ፤ 14፡32
- 2. ሁሉም ነገሮች ለኢየሱስ እንደሚገዙ፤ 15፡27
- 3. ኢየሱስ ለአብ ስለመታዘዙ፤ 15፡28
- 4. አማኞች ለመልካም መሪዎቻቸው መገዛት እንደሚኖርባቸው፤ 16፡16

የቃላት ጨዋታ ሊኖር ይችላል፤ “ራሳቸውን ለአገልግሎት በሰጡ” እና (*htassō*) “ራሳቸውን ለመልካም መሪዎች ባስገዙ አማኞች መካከል (*hupo* ሲደመር *tassō*)” (2ቆሮ. 9፡12-13)። ልዩ ርዕስ፡ መገዛት በ2ቆሮ. 9፡13 ላይ ተመልከት።

ይህች ቤተ-ክርስቲያን ችግሮች አሉባት፤ በተገቢ አያያዝና እውነተኛ መሪዎቿን በማክበር ረገድ (ቁ. 18፤ 1ተሰ. 5፡12፤ ዕብ. 13፡17)። የሮማው ከሌመንት ደብዳቤ፤ ለዚችው ቤተ-ክርስቲያን ከ40 ዓመት በኋላ የተጻፈ፤ አሁንም ተመሳሳይ ችግር እንዳለባቸው አመልክቷል።

16፡17 “እስጢፋኖስ እና ፈርዶናጥስ፤ አካይቆስም” አንዳንዶች የሚያስረግጡት ሁለቱ የመጨረሻ ስሞች፤ ስለ እነሱ በአዲስ ኪዳን ምንም ነገር የማንሰማው፤ የእስጢፋኖስ ቤተሰብ እንደ ሆኑ ነው። አንዳንዶች የሚያስረግጡት ሦስቱም በሞላ ባሮች ነበሩ፤ ይህ ግን ሊረጋገጥ አይችልም። እነሱ ደብዳቤውን ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ወደ ጳውሎስ ያመጡት ይሆናሉ። ጳውሎስ ስለ ቤተ-ክርስቲያን አንዳንድ መረጃዎችን ከቀሎጫ ቤተሰቦች አግኝቷል። የሮሜው ከሌመንት ለቆሮንቶስ የጻፈው ከ40 ዓመት በኋላ ነበር፤ እሱም ፈርዶናጥስ የሚባል የቤተ-ክርስቲያን ሸማግሌ ጠቅሷል።

☐ “በእናንተ በኩል የገደለውን እነሱ ሞልተዋል” ይህ ሐረግ በእንግሊዝኛ አሉታዊ ድምጻት አለው፤ ግን እንደዚያ በሚል መልኩ አይደለም። የእነሱ መልእክት ከዚች ቤተ-ክርስቲያን ወደ ጳውሎስ ዜና አመጣ፤ እሱም የሚወደውን፤ ከእነ ችግሩ እንኳ ቢሆን (ዝክ. ቁ. 24)። እነሱ የሚሠሩት ለጳውሎስ እንደ አብያተ-ክርስቲያናት ተወካዮች ነው። ለጳውሎስ በትክክል ምን እንዳደረጉለት፤ ደስታ ከማምጣት በላይ (ዝክ. ቁ. 18) በመገኘታቸው፤ ግልጽ አይደለም።

16፡18 “መንፈሴንና የእናንተንም” ከወውደ-ጽሑፉ ግልጽ የሆነው ጳውሎስ “መንፈስ”ን የተጠቀመው ራሱን ለማመልከቻ መንገድ ነው (ዝክ. 2፡11፤ 5፡4፤ 2ቆሮ. 2፡13፤ 7፡13፤ ሮሜ. 1፡9፤ 8፡16፤ ፊሊጵ. 4፡23)።

አለመመቅ፣ አኪጀት “እንደዚህ ያሉትን ሰዎች እውቋቸው”
 አየተመት “እንግዲህ ለእንደዚህ ዓይነቶቹ ሰዎች እውቅና ስጡ”
 አእት “እንደዚህ ዓይነት ሰዎች እውቅና ይገባቸዋል”
 አኢመቅ “እናንተም እንደዚህ ዓይነቶቹን ሰዎች ልታደገቁ ይገባል”

ይህ የአሁን የድርጊት ተተኳሪ ነው፣ የ“*ginōskō*”፣ እውቅና በመስጠት ስሜት (2ቆሮ. 3:2) ወይም ማወቅና መቀበል (1ቆሮ. 8:3)።

1ቆሮንቶስ፡ 16፡19-20

¹⁹የእስያ አብያተ ክርስቲያናት ሰላምታ ያቀርቡላችኋል። አቁላና ጳጳስቅላ በቤታቸው ካላች ቤተ ክርስቲያን ጋር በጌታ እጅግ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል። ²⁰ወንድሞች ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል። በተቀደሰ አሳሳም እርስ በርሳችሁ ሰላምታ ተሰጧጡ።

16:19 “የእስያ አብያተ-ክርስቲያናት” ይህ የሚያመለክተው የአንደኛውን ክፍለ-ዘመን የሮሜ አውራጃ፣ የምዕራባዊ ሲሶ የዘመናዊው የቱርክ አገር ነው።

□ “አቁላና ጳጳስቅላ” አቁላ አይሁዳዊ ድንኳን ሠሪ ነበር (ወይም ቆዳ ሠሪ)፣ እንደ ጳውሎስ። ሁሉም አይሁድ፣ ራቢዎችም ቢሆኑ፣ ንግድ ይማራሉ፣ ለማስተማራቸው ገንዘብ እንዳይቀበሉ። የአቁላ ሚስት፣ ጳጳስቅላ ጳጳስቅላ፣ አራት ጊዜ በአንደኛነት ተመዝግባለች፣ ከስድስቱ መካከል ከተጠቀሱት (ሐዋ. 18:2፣ 18:26፣ ሮሜ. 16:3፣ 1ቆሮ. 16:19፣ 2 ጢሞ. 4:19)። ብዙዎች የሚገነዘቡት ስሟ የሮሜ ባላባት ስም እንደሆነ ነው (የወንድ *Prisca*)። እሷ በአንደኛነት በመጠቀሷ፣ ይኸውም ለአይሁድ ሰዎች በእጅጉን ያልተለመደ፣ ብዙዎች በእነሱ የሚመለከቱት ታላቅ የፍቅር ታሪክ ነው፣ በሮማዊ ሀብታም ሴት-ወይዘሮና በተዘዋዋሪ አይሁድ ድንኳን ሰፊ መካከል!

Textus Receptus ጳጳስቅላ አለው፣ ይኸውም የእሷ ስም፣ በሐዋ. 18:2፣18:26። እሱም ደግሞ በሮሜ 16:3 እና እዚህም ይገኛል። ይህም የግሪክ ጽሑፎችን A፣ C፣ D፣ F፣ G፣ K፣ L፣ የሶርያ ትርጉሞችን፣ እና በጣም የቅርብ ደቃቃ የቅንፍ ጽሑፎችን ይከተላል። ሆኖም፣ ጳውሎስ እሷን የሚጠራት ጳጳስቅላ ብሎ ነው፣ ይኸውም በጽሑፎች የሚገኝ *P⁴⁶*፣ K፣ B፣ M፣ እና ቫልጌት እና የኮፕቲክ ትርጉሞች። *Bruce Metzger፣ A Textual Commentary on the Greek New Testament፣* (የግሪክ አዲስ ኪዳን ዐውደ -ጽሑፋዊ ሐተታ ገጽ 570 ተመልከት።

□ “በቤታቸው ያላች ቤተ-ክርስቲያን” የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ሕንፃዎች አልነበሯትም። እነሱ ይገናኙ የነበረው በቤቶች ነበር። ይህ የሆነበትም ምክንያት

1. በገንዘብ አጥረት
 2. ምሥጢራዊነት በማስፈለግ፣ ክርስትና በሮሜ ኢምፓየር በጣም በድሮ ጊዜ ሕገ-ወጥ ሃይማኖት በመደረግ
 3. የሕጋዊነት መልክ እንዲኖረው በማስፈለግ፣ ይህም ጥንታውያን አብያተ-ክርስቲያናቱ እንደ ሮሜ ማኅበራዊ ኅብረተሰብ ተደራጅተዋል
- የቤት ቤተ-ክርስቲያን ጽንሰ-ሐሳብ የተጀመረው ሐዋ. 2:46፣ 5:4 ነው። እሱም እድገቱን ቀጠለ በሮሜ 16:5፣23፣ ቆላ. 4:15፣ ፊሊሞና 2።

□ “ወንድሞች ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል” ይህ በግልጽ የሚያመለክተው ለሞላው ቤተ-ክርስቲያን ነው፣ ወንዶችን ብቻ ሳይሆን።

16:20 “በተቀደሰ አሳሳም እርስ በርሳችሁ ሰላምታ ተሰጧጡ” ይህን መሰሉ የአደባባይ ሰላምታ (አንድን ወይም ሁለት ጉንጭን መሳም) እና የኅብረት ምልክት በብኪ በዘጸ. 4:27 ይታያል። እሱም በወንጌላት ይታያል በማርቆስ 14:45። እሱም በጥንታዊ ቤተ-ክርስቲያን መደበኛ ሆኖአል (ሮሜ. 16:16፣ 2ቆሮ. 13:12፣ 1ተሰ. 5:26፣ 1ጴጥ. 5:14)፣ እሱም የምክራብን ፈርጆች የሚከተል። ወንዶች ወንዶችን ይስማሉ ሴቶችም ሴቶችን። እሱም በአንዳንድ ክርስቲያኖች ያላግቡበ ጥቅም ላይ ይውል ነበር እንዲሁም በማያምኑት የተዛባ መረዳት ነበር፣ እናም በጥንታዊት ቤተ - ክርስቲያን እንዲቀር ተደርጓል። ሆኖም፣ በተለዩ አጋጣሚዎች እንደቀጠለ ነው፣ በምስራቃውያን አብያተ ክርስቲያናት። የእሱ ዘመናዊ የምዕራባዊ አቻው እጅን ሞቅ አድርጎ መጨበጥ ወይም ማቀፍ ነው።

1ቆሮንቶስ፡ 16፡21 -24

²¹እኔ ጳውሎስ ይህን ሰላምታ በገዛ እጄ ጽፌአለሁ። ²²ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን የማይወድ ቢኖር የተረገመ ይሁን። ጌታችን ሆይ፣ ና። ²³የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን። ²⁴ፍቅሬ በክርስቶስ ኢየሱስ ከሁላችሁ ጋር ነው። አሜን።

16:21 “እኔ ጳውሎስ ይህን ሰላምታ በገዛ እጄ ጽፌአለሁ” ይህ የተለመደ የጳውሎስ አገላለጽ ነው፣ መልእክቱን ካስተላለፈ በኋላ። እሱም ቅነቱን የማረጋገጫ መንገድ ነው (ገላ. 6:11፣ 2ተሰ. 2:2፣ 3:17፣ ቆላ. 4:18፣ ፊሊሞና 19)።

16:22 “እንደ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ባጠቃላይ በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጌታን አይወዱም ነበር!

□ “የማይወድ” ይህ የግሪክ ቃል “*phileo*.” ነው። ጳውሎስ ይህንን ቃል ለፍቅር አዘውትሮ አይጠቀምም (ቲቶ 3:15)። በዚህን ምክንያት፣ ብዙዎች የሚገምቱት እሱ የጠቀሰው መዝሙርን ወይም የምሥጢራት ጽሑፍን ነው። እሱም ከተመሳሳይ ሥር ነው እንደ “መሳም” (*phileo*)። “*Phileo*” በኮኔ ግሪክ “*agapao*” ጋር ተመሳሳይ ሆኗል (ዮሐንስ 5:20፣ 16:27)፣ ነገር ግን በየጊዜው ዐውደ-ጽሑፋዊ ልዩነት ሊኖሩ ይችላል (ዮሐንስ 21:15-17)።

□ “የተረገመ” “*Anathema*” የግሪክ ቃል ሲሆን እሱም የዕብራይስጡን ቃል “*herem*”ን ወይም ለእግዚአብሔር የተለየ አንድን ነገር፣ ከዚያም በኋላ ቅዱስ ስለሚሆን የሚጠፋን ያመለክታል (ኢያሪኮ በ ኢያ. 6:17-19)። እሱም በዚህ መልኩ ጥቅም ላይ እየዋለ መጣ፣ ለመለኮታዊ ርግማን (ሐዋ. 22:12፣14፣ ሮሜ. 9:31፣ 1ቆሮ. 12:3፣ 16:22፣ ገላ. 1:8-9)። ይህ ጠንካራ መግለጫ ሊያንጸባርቅ የሚችለው የሐሰተኛ መምህራንን በቆሮንቶስ መኖር ነው (ዝክ. 12:3)። ማለት የሚቻለው፣ እሱ የሚያንጸባርቀው በቆሮንቶስ የነበረውን የጊዜው ልምድን ነው። 12:3 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ማራናታ” ኢየሱስና ጥንታውያኑ ሐዋርያት የሚናገሩት አራምኛ ነበር (ዕብራይስጥ ሳይሆን)። እሱም ከፋርስ ኢምፓየር አንሥቶ የመጣባቢያ ቋንቋ ነበር። በርካታ የአራምኛ ቃላት/ሐረጎች በአዲስ ኪዳን ተመዘግበዋል።

1. *talitha kum* – ማርቆስ 5:41
2. *ephphatha* – ማርቆስ 7:34
3. *abba* – ማርቆስ 14:36፤ ሮሜ 8:15
4. *maranatha* – 1ቆሮ. 16:22።

ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት

ልዩ ርዕስ: ማራናታ

ይህ አራምኛ ሐረግ ነው፤ እሱም የጥንት ፍልስጥኤማውያን ቤተክርስቲያን ሥነ-መለኮታዊ የቅዱሳን ምሥጢራት ማረጋገጫ (1) የኢየሱስን መለኮትነት (መዝሙር 110) ወይም (2) የኢየሱስን ዳግም ምጽዓት (ሐዋ. 3:19-21)። የእሱም ትርጉም የሚወሰነው አንዱ እንዴት አድርጎ ቃሉን እንደከፋፍለው ነው።

1. “ጌታችን፣ ና” (ማለትም፣ *marana-tha*) የተመሳሳይ ተተካሪ ሐረግ ፍች ነው፤ ራዕ. 22:20 ላይ። ስለዚህ አብዛኛዎቹ ትርጉሞች ያንን ትርጉም እዚህም ይወስዱታል። እንደዚህ ከሆነ፣ እንግዲያውስ እሱ ሊሆን የሚችለው ለኢየሱስ መመለስ ጸሎት ነው።
2. “ጌታችን መጥቷል” (ማለትም፣ *maran-atha*) የአራምኛ የተጠናቀቀ ይሆናል። ይህ Chrysostom ትርጉም ነው (345-407 ዓ.ም) የሚመረጠው ስለ ኢየሱስ ሥጋዊነት (ሥጋ መልበስ) በመናገሩ ነው።
3. “ጌታችን ይመጣል” ሊያንጸባርቅ የሚችለው የዕብራይስጥ ትንቢታዊ የተጠናቀቀ ነው፤ እሱም ጥቅም ላይ የሚውለው በብዙዎች ለክርስቲያን አገልግሎት መነሻ ሐሳብ ተደርጎ ስለሚገመት ነው። ዳግም ምጽዓቱ በየዘመናቱ ለነበሩት አማኞች ዘወትር ማበረታቻ ይሆናቸዋል።
4. *Didache* (በአንደኛው ክፍለ-ዘመን መጨረሻ ወይም በሁለተኛው ክፍለ-ዘመን የተጻፈ ነው) 10:6፣ ይህንኑ ተመሳሳይ ሐረግ በጌታ ራት ዐውደ-ጽሑፍ ይጠቀምበታል፤ እዚያም የኢየሱስን የወቅቱን መገኘትና መጻዲውን፣ የፍጻሜ ዘመን ምጽዓት ሁለቱም በጸሎት አጽንዖት ይሰጣቸዋል።

16:23 “የጌታ ኢየሱስ ጸጋ” መጽሐፍ ቅዱስን ለመተርጎም የመጀመሪያው ደረጃ ዋነኛውን የቃላት አገባብ መመሥረት ነው። ለዚህም ረጂ የሆነ ምንጭ የተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ኅብረተሰብ፣ *A Textual Commentary on the Greek New Testament*፣ by Bruce M. Metzger (የግሪክ አዲስ ኪዳን ዐውደ-ጽሑፍ ሐተታ) ነው። እንዴት ረጂ እንደሆነ ለማሳየት ከዚህ ቁጥር የሆነውን አንቀጽ ልጥቀስ።

“Textus Receptus፣ ጽጌ A C D F G K L M ተከትሎ አብዛኞቹ ቅንፋዊ ጽሑፎች፣ 6 424c 920 1739፣ it^{dig^{it}} syr^{p^h} cop^{sa^{ib}o} ጨምሮ arm eth፣ ስጋዕዕህ ጸጸዕዕህ በሚል ነው የሚያነቡት። አጭሩ ንባብ ስጋዕዕህ፣ እሱም ጽጌ B 2 3335 226 356 442 823 1611 1908 2002 vg goth *al* የተደገፈ ተመራጭ ነው። በረጅሙ ንባብ እይታ ሌሎች ጳውሎሳዊ ምርቃቶች (ሮሜ 16.24፣ 2ቆሮ. 13.13፣ ገላ. 6.18፣ Php. 4.23፣ 1 Th 5.28፣ 2 Th 3.18፣ Phm 25)፣ እንዲሁም ደግሞ የጸሐፊዎቹ ተፈጥሯዊ ዝንባሌ፣ ቅዱስ ስሙን ለማስፋፋት፣ ምናልባት መተኮር ያለበት ማንኛውም ምስክር እንደዚህ ዓይነቶቹን ግፊቶች መቋቋም እንደሚኖርበት ነው” (ገጽ 570)።

16:24 “ፍቅሬ ከሁላችሁ ጋር ነው” ይህ አንደኛው የጳውሎስ ያልፎ አልፎ ገለጻ ነው፤ ለግላዊ ፍቅር። የእሱ የተገለጠ ፍቅር ቤተ-ክርስቲያን ላሉት ሁሉ፤ እነሱም ከፋፋዮችና በጥላቻ ለተሞሉት እንደሆነ ተገንዝብ።

☐ “አሜን” 14:16 ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መገዛ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ የጻፈችውን ጥያቄዎች ዘርዘር።
2. የጳውሎስ የተለያዩ የመረጃ ምንጮች ምንድን ነበሩ፣ ስለ ወቅቱ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ሁኔታዎች?
3. ስለ አዲስ ኪዳን መስጠት መመሪያዎችን ዘርዘር።
4. ጳውሎስ ለኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን ስለሚደረገው መዋጮ ለምን በጣም አሰበ?
5. ጳውሎስ ለምን አሁንም የአይሁድን የበዓል ቀናት ይጠብቃል፣ ከዳነ በኋላ?
6. 16:15 ከሐዋ. 17:34 ጋር እንዴት ይታረቃል?
7. አቋላና ጽርስቅላ እነማን ነበሩ?
8. ጳውሎስ አራማዊ ሐረግ ለምን ተጠቀመ፣ ለግሪክ ቤተ-ክርስቲያን መልእክቱ?

መግቢያ ለ2ኛ ቆሮንቶስ

የመክፈቻ መግለጫዎች

ሀ. ይህ መጽሐፍ፣ ከሌሎች የጳውሎስ መልእክቶች በተሻለ፣ የሐዋርያውን ልብ እና ሐሳብ፣ ለአሕዛብ ያለውን ያሳየናል። እሱም እጅግ ቀረብ ያለው፣ የመንፈሳዊነቱ/አረኝነቱ ግለ-ታሪክ ነው። ለእኛ ያለን።

ለ. ይህ መጽሐፍ ምናልባት የጳውሎስ በጣም የተዋጣ ሪፖርት (ያንደበተ-ርቱስት) ሥራ ነው። Raymond E. Brown፣ *An Introduction to the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን መግቢያ) እንዳለው፣ “እሱ በአንደበተ-ርቱስት አሳማኝነቱ ከጳውሎስ ጽሑፎች ሁሉ እጅግ የሚልቅ ነው” ገጽ 541። ሆኖም፣ ይህ የተደረገው ሰፊ ስራዎችን ለመንቀፍ ነው። እነሱም ወደ ቆሮንቶስ መጥተው ጳውሎስን በአደባባይ ንግግር ዘዴው እንዲሁም በወንጌሉ ምክንያት የተቃወሙትን (ማለትም፣ የእሱ ማጥቃት በጥበብ ላይ በ1ቆሮንቶስ 1-4)።

ልዩ ርዕስ፡ ሰፊ ስራዎች

የግሪኩ ቃል *sophia* (ሰፊ) ጥበብ ማለት ነው። ተዛማጅ ቃል *sophists* የመጣው አንዱ “የሠለጠነ” ወይም “የንግግር እውቀት” ያለውን ለማሳየት ነው። እሱ ዘወትር የሚያመለክተው ያደባባይ ተናጋሪ ነው። ተዘዘሪ የሆነ፣ እሱም ወደ ከተማ መጥቶ ትምህርት-ቤት ለመክፈት የሚሞክር የሊቃውንቱን መደብ ልጆች ለማስተማር። ይህ የአደባባይ ንግግር ወላጆች በግላቸው እንዲያስተምሩ እንዲፈልጓቸው ያደረገ ወይም ልጆቻቸው በትምህርት ቤት እንዲማሩ።

በእነዚህ “ጥበብኛ” ሰዎች መካከል ከፍተኛ ፉክክር ነበር፣ ከዝናቸውና ተማሪዎችን ከመሳብ ችሎታቸው የተነሣ። ለመሳሪያ የንግግር ዕድላቸው እንኳ የተበጀ መመሪያ ነበር። ለፈላስፋው አንደኛው የአገባብ ደንብ ጊዜ ነበር፣ ሙያዊ ብቃቱንና ጥንካሬውን ለመመዘገብ። የጳውሎስ ችግሮች በቆሮንቶስ የሚዛመዱ የሚመስሉት

በቤተ-ክርስቲያን ያለ መከፋፈል፣ እያንዳንዱ የተለየ መምህር እንደሚከተል ይገልጻል (1ቆሮንቶስ 1-4 ሐላፊነትን የሠለጠኑ አይሁድ የሐሰት መምህራን ከኢየሩሳሌም (2ቆሮንቶስ 10-13) ጳውሎስ “ጥበብን” የነቀፈበት 1ቆሮንቶስ 1-4 ደረጃዎችን አስቀምጧል። ጥቃት እንደ ደረሰበት፣ በራሳቸው ፍልስፍናዎቹ የንግግር ችሎታ አዋቂነት እና ሌሎችን በዚህ መስፈት በሚፈረዱት፣ በሚከራሩት በእነሱ። አስገራሚ የሚሆነው የአይሁድ መምህራን በፍልስፍናዎቹ ምድቦች መከራራታቸው ነው። ነገር ግን ቀዳሚ ደንብ በይሁዲነት ተቀምጧል በአሌክሳንደሪያው ፊሎ፣ እናም ሊሆን የሚችለው የአሌክሳንደሪያው አጽሎስ ሥልጠናና ዳራ (የኋላ ታሪክ) ነው።

ጳውሎስ የሠለጠነ የአደባባይ ተናጋሪ አልነበረም። በዚህ ምክንያት ነው የተጠቃው። እሱም ጥሩ አድርጎ በመጻፍ፣ ሚዛንን በመጠበቅ፣ ደኅና አድርጎ በማዋቀር፣ በሪፖርት ቅርጽ ተበቅሏቸዋል። 2ቆሮንቶስ 10:13። እሱ የእነሱን ቃል፣ ቅርጽ ተጠቅሟል ተገቢ ያልሆነ አዝማሚያቸውንና ትዕቢተኝነታቸውን ለማጋለጥ። Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists* (ፊሎ እና ጳውሎስ በሰፊ ስራዎች መካከል) ተመልከት)።

ሐ. ይህ መጽሐፍ ያልተለመደ ቅንብር አለው፣ ጳውሎስ ራሱ፣ የመንፈሳዊ ክፍታና ዝቅታዎች፣ በነጻ የሚፈሰሱ ስሜቶች እነሱም ከቁጣ ተነሥተው ወደ ታላቅ ደስታ የሚዘልቁ።

መ. ይህ መጽሐፍ በርግጥ ደብዳቤ ነው፣ እናም አንድ ደብዳቤ የንግግር ግማሹ ብቻ ነው የሚሆነው። አብዛኞቹ ተያያዥ ጉዳዮችና ዙሪያ ገባዎች፣ እነሱም ከጳውሎስ ምላሾች ጀርባ የነበሩት ጠፍተዋል። ይህ ጥሩ ምሳሌ ነው፣ ላለው ሐቅ፣ ማለትም የአዲስ ኪዳን መልእክቶች በመነሻቸው የተጻፉት ለተወሰነ ጉዳይ በመጻፍ መልክ እንደሆኑ፣ ራሳቸውን የቻሉ ሥነ-መለኮታዊ ጥናታዊ ጽሑፎች ሳይሆኑ።

ሠ. ይህ መጽሐፍ በትምህርትና በስብከት ችላ ተብሎ ነበር። አነስተኛ ሐተታዎች ያሉት ለ2 ቆሮንቶስ ነው፣ ከሌሎቹ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ይልቅ። ይህ እንግዲህ አለመታደል ነው፣ ምክንያቱም እሱ የጳውሎስ በጣም ግልጽ ማብራሪያ ያለበት በመሆኑ፣ በክርስትና ሕይወት ስለ አለው መከራ።

ረ. ለእረኞች፣ ይህ መጽሐፍ ውስጠት ያለው መመሪያ ያቀርብላቸዋል፣ በአጥቢያ አብያተ-ክርስቲያናት የሚነሡትን ችግሮች እንዴት እንደሚይዙ። ጳውሎስ ሁሉንም ምሳሌዎች ይሰጠናል፣ በግለሰባዊ ጥቃት መካከልና በአለመግባባት ውስጥ የምንከተላቸው።

ደራሲው

ሀ. ምንም እንኳ ሁሉም ዘመናዊያን ምሑራን የመጽሐፍ ቅዱሳዊ መጻሕፍትን ባህላዊ ደራሲነት ባይቀበሉትም፣ ይህ መጽሐፍ የጳውሎስ ለመሆኑ አልተካደም።

ለ. እሱም እጅግ ግለ-ታሪካዊ ነው፣ እንዲሁም አንዳንዱን ሐረጎች ለመረዳት ያስቸግራል፣ ይኸውም አንዱ ጳውሎስን አስመስሎ ለመጻፍ

የሚሞከርበት አጋጣሚ ቢኖር፣ እንዲህ ዓይነቱን መጽሐፍ ግን እጅግ የማይሞከር ነው። የመልእክቱ የተለየነትና አስቸጋሪነት፣ ሐቀኝነቱን ያሳያል። ሐቅ የሚሆነው፣ አብዛኞቹ የአዲስ ኪዳን ሊቃውንት የሚያስበው 2 ቆሮንቶስ የተዋሐደ መልእክት መሆኑን ነው። የተለያዩ ራሳቸውን የቻሉ የጳውሎስ መልእክቶችን ወደ አንድ ያመጣ። እኔ በአንድነቱ የተያዘኩበት ምክንያት

1. አንድነት የሌለው ለመሆኑ ምንም ፍንጭ የለም፣ በማናቸውም ጥንታዊ የግሪክ ጽሑፎች ሀ. ጽሑፋዊ አሁዱ ምንም ልዩነት የለውም ለ. አስራ ሦስቱንም ምዕራፎች ያልያዘ ጽሑፍ የለም
2. ምንም እንኳ 2 ቆሮንቶስ 13 ባጠቃላይ በሮሜው ከሌመንት ባይታወቅም፣ 96 ዓ.ም፣ እሱ በPolycarp በ105 ዓ.ም ተጠቅሷል።
3. መጽሐፉ እንደ አሁድ ሊረዱት የሚቻል ነው። አንድነቱን ሊያሳዩ የሚችሉ የተወሰኑ ጭብጦች ያሉ ይመስላሉ፣ እንደ “መከራ” ያሉ።
4. ውስጣዊው ማስረጃ በጣም የተወሰነ ነው፣ በ2ቆሮንቶስ ላይ ሊካሄድ የሚችለውን ጽንፈኛ ክርክር ለመመከት።

ሐ. ጳውሎስ ደራሲው መሆን የሚጀምረው በ1፣ እና 10፣ ላይ ነው።

ጊዜው

ሀ. የ2 ቆሮንቶስ ጊዜ ሳይለያይ ከ1 ቆሮንቶስ ጋር ይያያዛል፣ እንዲሁም ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ።

ለ. ሐዋ. 18፣1-18 እና 20፣2-3 ጳውሎስ ቆሮንቶስ ከነበረበት ጊዜ ጋር ይዛመዳሉ፣ ነገር ግን ደግሞ የሚመስለው ቢያንስ አንድ ያልተመዘገበ ጉዞ እንደ ነበረ ነው (2ቆሮንቶስ 2፣1፣ ከተጠቀሰው ሦስተኛ ጉዞ ጋር 12፣14፣ 13፣1-2)።

ሐ. ዋነኛው ጥያቄ በጳውሎስ ጉብኝቶች መካከል እና በቆሮንቶስ ደብዳቤዎች መካከል ያለው ጊዜ ነው።

መ. ከቆሮንቶስ ሁነቶች ጋር በተያያዘ ሁነኛው ችግር ውጫዊ ማስረጃ ወይም መረጃ አለማግኘታችን ነው፣ በሐዋ. 18፣1-18 እና ሐዋ. 20፣2-3 መካከል፣ አሻሚ ከሆኑት ክራሳቸው ከቆሮንቶስ ደብዳቤዎች በተቀር።

ሠ. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ጋር የነበረው ግንኙነት— ታሳቢ የዳግም አወቃቀሩ ንድፍ

ቀን	ጉብኝት	ደብዳቤ
ዓ.ም 50-52 የጳውሎስ ሁለተኛ ሚሲዮናዊ ጉዞ	ሀ. በጳውሎስ ሁለተኛ ሚሲዮናዊ ጉዞ በቆሮንቶስ አስራ ስምንት ወር ቆይቷል (ሐዋ. 18፣1-11)	
ዓ.ም 52 ጋሊዮ ተሾመ ከ52 ዓ.ም ጀምሮ (ሐዋ. 18፣12-17)		ሀ. 1ኛ ቆሮ. 5፣9-11 የሚያመለክት የሚመስለው በቤተ ክርስቲያን የነበረውን ኢ ሞራላዊ ሁኔታ ነው። ይህ መልዕክት አይታወቅም ነበር። (1) አንዳንዶች እንደሚገምቱት 2ኛ ቆሮ. 6፣14-7፣1 የእሱ ክፍል ባይሆን ኖሮ ወይም (2) ያም 2ኛ ቆሮ. 2፣3፣4፣9 ያልተጠናቀቁ መልዕክቶች ሆነው 2ኛ ቆሮንቶስ የሚያመለክቱ
ዓ.ም 56 (መጻው)	ለ. ጳውሎስ በቤተ ክርስቲያን ስለ ነበሩት ችግሮች ኤፌሶን እንደነበረ ከሁለት ምንጮች ሰምቷል፡ (1) የቀሎኤ ሰዎች፣ 1ኛ ቆሮ. 1፣11 እና (2) እስጢፋኖስ፣ ፎርልቱናተስ እና አቁከስ፣ 1ኛ ቆሮ. 16፣17። እነሱ ባጠቃላይ ጥያቄ ያለው ደብዳቤ ይዘው መጥተው ነበር።	ለ. ጳውሎስ እኒህን ጥያቄዎች መለስ (1ኛ ቆሮ. 7፣1፣25፣ 8፣1፣ 12፣1፣ 16፣1፣2) 2ኛ ቆሮንቶስን በመጻፍ። ጢሞቴዎስ (1ኛ ቆሮ. 4፣17) ምላሹን የሚወስደው ከኤፌሶን ነው (ዝክ. 1 ቆሮ. 16፣8) ወደ ቆሮንቶስ። ጢሞቴዎስ በቤተ ክርስቲያን የነበረውን ችግር ለማቃለል አልቻለም።
ዓ.ም 56 (ክረምት) ወይም ዓ.ም 57 (ክረምት)	ከቆሮንቶስ የቤት ቤተ ክርስቲያን	

<p>ዓ.ዓ 57-58 (ክረምት)</p>	<p>ሐ. ጳውሎስ ድንገተኛና አስቸጋሪ ጉብኝት በቆሮንቶስ አደረገ (በሐዋ. አልተመዘገበም፤ 2ኛ ቆሮ. 2:1)። የተሳካ አልነበረም፤ ግን ለመመለስ ቃል ገብቷል።</p> <p>መ. ጳውሎስ ቲቶን በትሮአስ ሊያገኘው አቀደ፤ ግን ቲቶ ግን አልመጣም፤ ስለሆነም ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ሄደ (2ኛ ቆሮ. 2:13፤ 7:5፤13)፤ ምናልባት ፊሊጲያ (ዝክ. ኤምኤስኤስ ቢ፣ ኬ፣ኤል፣ ፒ)።</p> <p>ሠ. የጳውሎስ የመጨረሻው የተመዘገበ የቆሮንቶስ ጉብኝቱ የተጠቀሰው በሐዋ. 20:2-3 ላይ ይመስላል። ምንም እንኳን ቆሮንቶስ በቃል ባይጠቀስም፤ ታሳቢ ይደረጋል። እሱም በክረምት ወራቶች እዛ ቆይቷል።</p>	<p>ሐ. ጳውሎስ ጽኑ ደብዳቤ ጻፈ (2ኛ ቆሮ. 2:3-4:9፤ 7:8-12) ለቆሮንቶስ የቤት ውስጥ ቤተ ክርስቲያናት፤ ይህም በቲቶ የተላከ (2ኛ ቆሮ. 2:13፤ 7:13-15)። ይህ መልዕክት አይታወቅም፤ ጥቂቶች እንደሚያስቡት፤ የ2ኛ ቆሮ. 10-13 ክፋይ እንደሆነ።</p> <p>መ. እሱም ቲቶን አግኝቶ፤ ቤተ -ክርስቲያንም የሱን አመራርነት መቀባሊን ሰማ፤ ከዚያም 2ኛ ቆሮንቶስን በታላቅ ምስጋና ጻፈ (ዝክ. 7:11-16)። እሱም የተላከው በቲቶ ነው</p> <p>ሠ. የተጠቆመው ሁኔታ ለውጥ በምዕራፍ 1-9 እና 10-13 መካከል ያለው በአንዳንድ ምሁራን እንደ ተጨማሪ መጥፎ ዜና ተብራርቷል (ሊሆን የሚችለው፤ የቀድሞ ተቃዋሚዎች ዳግም መነሣሣትና የሌሎች አዳዲስ ተቃዋሚዎች መጨመር ነው) ከቆሮንቶስ የቤት ቤተ ክርስቲያኖች፤ ከምዕራፍ 1-9 ተጽፎ ነበር (ኤፍ. ኤፍ. ብሩስ)።</p>
-------------------------	---	---

ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ምን ያህል መልእክቶች ጽፏል

- ሀ. ሁለት ብቻ፤ 1 እና 2 ቆሮንቶስ
- ለ. ሦስት፤ ከአንድ የጠፋ ደብዳቤ ጋር
- ሐ. አራት፤ ከሁለት የጠፋ ደብዳቤዎች ጋር
- መ. አንዳንድ ዘመናዊ ሊቃውንት የጠፉትን መልእክቶች አግኝተዋቸዋል፤ በ2 ቆሮንቶስ
 - 1. ቀዳሚው መልእክት (1ቆሮ. 5:9) በ2 ቆሮ. 6:14-7:1
 - 2. ጽኑው መልእክት (2ቆሮ. 2:3-4፤9፤ 7:8-12) በ2 ቆሮንቶስ 10-13
- ሠ. አምስት፤ ከ2 ቆሮንቶስ 10-13 አምስተኛው መልእክት ስለሚሆን፤ እሱም ከቲቶ ዘገባ በኋላ፤ ከተጨማሪ ክፍ ዜናዎች ጋር የሚዛመድ
- ረ. እኔ የምይዘው ሐ ነው (ደግሞም H. C. Thiessen፣ *Introduction to the New Testament*፣ (መግቢያ ለአዲስ ኪዳን ገጽ 209 ተመልከት)
 - 1. ቀዳሚው ደብዳቤ—የጠፋው (1ቆሮ. 5:9)
 - 2. 1 ቆሮንቶስ
 - 3. ጽኑው ደብዳቤ—የጠፋው (2 ቆሮ. 2:1-11፤ 7:8-12)
 - 4. 2 ቆሮንቶስ

የጳውሎስ ጠላቶች በቆሮንቶስ

ሀ. በ2 ቆሮንቶስ ችግሩ ያለ የሚመስለው በበርካታ አንጃዎች ነው፤ የተለያዩ የቤት ቤተ-ክርስቲያናትን በተቆጣጠሩ (በ1 ቆሮንቶስ የነበሩት አንዳንድ አንጃዎች ላይሆኑ ይችላሉ፤ ግን ምናልባት)።

1. የአማኝ ቡድኖች ልማዳዊውን የሮማን ባህል እና ወግ የሚደግፉ
2. የአማኝ ቡድኖች ልማዳዊውን የግሪክ ሪቶሪካዊ ሥልጠና የሚደግፉ
3. የአማኝ ቡድኖች ልማዳዊውን የአይሁድ ባህልና ወግ የሚደግፉ
4. የአማኝ ቡድኖች አቅም ከሌላቸው እና ሙብት ከሌላቸው የኅብረተሰብ ክፍሎች የሆኑ

ለ. ከፍልስጥኤም የሆኑት የአይሁድ ችግር ፈጣሪዎች ተጨማሪ ውዝግብ ፈጠሩ (2 ቆሮንቶስ 10-13)። እነሱ እነሱ በገላትያ ከነበሩ ይሁዲዎች እና ከቆላስይስ አይሁድ/ግሪክ ሕጋውያን የተለዩ ነበሩ። እነሱ ምናልባት በሪቶሪክ የሠለጠኑ፣ ተስጥዖ ያላቸው መምህራን፣ እንደ አጵሎስ የመሰሉ ይሆናሉ።

ሐ. እነዚህ ጥቂት ክስቶች ናቸው፣ በጳውሎስ ላይ የተነሡ፣ እሱም ምላሽ የሰጠባቸው።

1. ጳውሎስ ተለዋውጧል (ማለትም፣ የጉዞ ዕቅዱ ተለውጧል፣ ዝክ. 1፡15)።
2. ጳውሎስ ብርቱ ጸሐፊ ነበር፣ ነገር ግን በግል ንግግር ደካማ (ዝክ. 10፡10)።
3. ጳውሎስ አንደበተ-ርቱዕ አልነበረም (ዝክ. 10፡10፤ 11፡6)።
4. ጳውሎስ ገንዘብ አልተቀበለም (ዝክ. 11፡7፤ 12፡13)።
5. ጳውሎስ እውነተኛ ሐዋርያ አልነበረም (ዝክ. 11፡5፤13፤ 12፡4)።
6. ጳውሎስ አርቶዶክስ አይሁድ አልነበረም (ዝክ. 11፡21)።
7. ጳውሎስ ቀጥተኛ የሆነ መገለጥ እና መንፈሳዊ ራዕይ አልነበረውም፣ እነሱ አንዳላቸው (ዝክ. 12፡1)።

የ2 ቆሮንቶስ ጉዳይና ዓላማ

ሀ. አመስጋኝነት፣ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ አመራር ለሰጠችው አምንታዊ ምላሽ (ዝክ. 2፡12፤13፤ 7፡11-16)

ለ. ለጳውሎስ ሦስተኛ ጉዞ መሰናዳት (ዝክ. 10፡1-11)። ሁለተኛው ባጠቃላይ አሳማኒና ያልተሳካ ነበር። የተለወጠው ስሜታዊ ቃና የምዕራፍ 10-13 ግልጽ ነው። አንዳንዶች የሚያስረግጡት የበርካቶቹ የጳውሎስ ደብዳቤዎች፣ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የጻፉቸው፣ በ2 ቆሮንቶስ ተጠናቅረው ነው። ደግሞም ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ እነዚህን የጻፈው በቆሮንቶስ ኅብረት እንደ አዲስ የፈነዳውን ተቃውሞ ከሰማ በኋላ ነው። እሱ ስሜታዊ ተጨማሪ ነው።

ሐ. ተዘዋዋሪ የአይሁድ የሐሰተኛ መምህራንን ተከራክሮ ለመንቀፍ ነው (ዝክ. 10-12) እነሱም ያልተቀበሉት የጳውሎስን፡

1. ስብዕና
2. ሐሳብ
3. ሥልጣን
4. ያቀራረብ ስልቱን
5. የወንጌል መልእክቱን

ታሳቢ ጽሑፋዊ ምድቦች

ሀ. የዚህን መጽሐፍ የርዕሰ-ጉዳይ ማውጫ መሥራት አስቸጋሪ የሆነበት ምክንያት፡

1. የስሜት ተለዋዋጭነት
2. የርዕስ ተለዋዋጭነት
3. የተራዘመ ቅንፍ (2፡14-7፡1 ወይም 7፡4)
4. የአካባቢውን ሁኔታ የማወቃችን ውስንነት

ለ. ሆኖም፣ በግልጽ ሦስት ዋናዎና የርዕሰ-ጉዳይ ምድቦች አሉ፡

1. ጳውሎስ ለቲቶ መልእክት ምላሽ ሰጥቷል፣ ከጉዞ ዕቅዱ ጋር በተያያዘ፣ ምዕራፍ 1-7 (ዋነኛው ቅንፍ አለ፣ በጳውሎስ ሐዋርያዊ አገልግሎት ላይ የሚናገር፣ 2፡14-7፡1 ወይም 7፡4)
2. የጳውሎስ መበረታታት፣ ለኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን ስለተደረገው መዋጮ መጠናቀቅ፣ ምዕራፍ 8-9
3. ጳውሎስ ስለ መሪነቱ ያደረገው መከላከል፣ ምዕራፍ 10-13

የንባብ ምድብ አንድ (ገጽ V ተመልከት)

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ሞላውን የመጽሐፍ ቅዱሱን መጽሐፍ በአንድ ጊዜ አንብበው። የሙሉውን መጽሐፍ ማዕከላዊ ፍሬ ሐሳብ በራስህ ቃላት አስፍር።

3. የሞላው መጽሐፍ ፍሬ ሐሳብ
4. የሥነ-ጽሑፍ ዓይነት (ዘውግ)

የንባብ ምድብ ሁለት (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስዱ።

ሞላውን የመጽሐፍ ቅዱስን መጽሐፍ በአንድ ጊዜ አንብበው። ዋነኞቹን ፍሬ-ሐሳቦች ለይተህ ፍሬ-ሐሳቡን በአንድ ዓረፍተ ነገር ግለጽ።

- 6. የመጀመሪያው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
- 7. የሁለተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
- 8. የሦስተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
- 9. የአራተኛው ጽሑፋዊ ምድብ ፍሬ-ሐሳብ
- 10. ወዘተ

2ኛ ቆሮንቶስ 1

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች*

የተመቅሶፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
ሰላምታ	ሰላምታ	ሰላምታና ምስጋና	ሰላምታ	ማመልከቻና ምስጋና
1:1-2	1:1-2	1:1ሀ 1:1ለ 1:2	1:1ሀ 1:1ለ 1:2	1:1-2
የጳውሎስ አመስጋኝነት ከችግር በኋላ	በመከራ መጽናናት		ጳውሎስ እግዚአብሔርን አመስገነ	ምስጋና
1:3-7	1:3-7 ከመከራ መውጣት	1:3-7	1:3-7	1:3-7
1:8-11	1:8-11	1:8-11	1:8-11	1:8-11
የጳውሎስ ጉዞ መተላለፍ	የጳውሎስ ቅንነት	ከቤተ-ክርስቲያን ጋር የቅርብ ግንኙነት	የጳውሎስ ዕቅድ ለውጥ	ጳውሎስ ለምን ዕቅዱን ለወጠ (1:12-2:11)
1:12-14	1:12-14 ቤተ-ክርስቲያንን ማጥራት	1:12-14	1:12-14	1:12-14
1:15-22	1:15-24	1:15-22	1:15-22	1:15-22
1:23-2:4		1:23-2:4	1:23-2:4	1:23-2:4

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

a. የመጀመሪያው አንቀጽ

*ተመስጧዊ ባይሆኑም፣ የአንቀጽ ምድቦች የሚከተለውን የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ ለመረዳት ቁልፍ ናቸው። እያንዳንዱ ዘመናዊ ትርጉም አንቀጾቹን መድቦ ማጠቃለያውን እንዲያቀርብ ተደርጓል። እያንዳንዱ ቅጂ ያንን ርዕስ በራሱ የተለየ መንገድ አጽዕኖቱን አስፍሯል። ጽሑፉን ስታነበው፣ የትኛው ትርጉም በርዕስ ጉዳይም ሆነ በቁጥር ምድቦች ከአንተ መረዳት ጋር እንደሚስማማ ራስህን ጠይቅ።

በእያንዳንዱ ምዕራፍ በቅድሚያ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ይኖርብናል፣ እንዲሁም ርዕስ ጉዳዮቹን መለየት (አንቀጾቹን)። ከዚያም የእኛን መረዳት ከአዲሶቹ ትርጉሞች ጋር ማወዳደር አለብን። መጽሐፍ ቅዱስን ልንረዳ የምንችለው የዋናውን ጸሐፊ ሐሳብ ምን እንደሆነ የሱን አመክኖአዊ (ሎጂክ) እና አቀራረቡን ስንረዳ ነው። ዋነኛው ጸሐፊ ብቻ ነው ተመስጧዊው— አንባብያን መልዕክቱን ለመቀየርም ሆነ ለማሻሻል

መብት የላቸውም። የመጽሐፍ ቅዱስ አንባቢዎች ተመስጧቸውን እውነት በየዕለቱና በሕይወታቸው ሁሉ ተግባራዊ ለማድረግ ኃላፊነት አለባቸው።

ማስታወሻ፡- ሁሉም ሙያዊ ቃላትና አጽሕፎተ ቃላት በሙሉ በቅጥያ አንድ፣ ሁለት፣ እና ሦስት ላይ ተብራርተዋል።

- b. ሁለተኛው አንቀጽ
- c. ሦስተኛው አንቀጽ
- d. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

ሀ. 2 ቆሮንቶስ የተጻፈው በግምት ከስድስት እስከ አስራ ስምንት ወራት ነው፤ ከ1 ቆሮንቶስ በኋላ፤ ጳውሎስ ከቲቶ ጋር ሆኖ መቆይንያን መጎብኘቱን ተከትሎ፤ እሱም የቤተ-ክርስቲያኗን ምላሽ ለጳውሎስ የነገረው (ዝክ. 2:12-13፤ 7:11-16)።

ለ. ይህ እጅግ የተጠናከረ የግል ደብዳቤ ነው። የጳውሎስ ስሜታዊ አቋም በሰዋሰዉ እንኳ ሳይቀር ያስታውቃል (ማለትም፣ የመስተዋድድ አለመኖርና ያልተጠናቀቁ ዓረፍተ-ነገሮች)።

ሐ. ጳውሎስ ምናልባት በክፉ ተጠቅቶ ይሆናል፤ በቤተ-ክርስቲያን ባሉ አናሳዎች። አናሳዎቹ ሊሆኑ የሚችሉት ሁለቱንም፣ ከአጥቢያ የቆሮንቶስ ማኅበረ ምዕመናን እና ከተዘዋዋሪ የአይሁድ ቡድኖች። የእነሱ ክስ የነበረውም፡

- 1. ጳውሎስ ያልጠራ ሐሳብ እንደ ነበረው፣ 1:12
- 2. ጳውሎስ ተለዋዋጭ ነበር፣ 1:15
- 3. ጳውሎስ ደካማ ነበር፣ 10:10
- 4. ጳውሎስ መልኩ አስቀያሚ ነበር፣ 10:10
- 5. ጳውሎስ አንደበተ-ርቱዕ አልነበረም፣ 10:10፤ 11:16
- 6. ጳውሎስ ለገንዘብ ብሎ ይሰብካል፣ 11:7፤ 12:13
- 7. ጳውሎስ እውነተኛ ሐዋርያ አልነበረም፣ 11:5፤13፤ 12:4
- 8. ጳውሎስ ኦርቶዶክስ አይሁድ አልነበረም፣ 11:21
- 9. እነሱ ቀጥተኛ መገለጥ አላቸው፣ ጳውሎስ ግን የለውም፣ 12:1

የቃልና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ፡ 1:10
"በእግዚአብሔር ፈቃድ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ የሆነ ጳውሎስ ወንድሙም ጢሞቴዎስ።"

1:10 “ጳውሎስ” የጠርሴሱ ሳኦል በመጀመሪያ ጳውሎስ ተብሎ የተጠራው በሐዋ. 13:9 ነው። እሱ ሊሆን የሚችለው አብዛኛዎቹ አይሁድ “በውጭ አገር ያሉት” የዕብራይ ስም እና የግሪክ ስም ስለሚኖራቸው ነው። እንደዚህ ከሆነ፣ የሳኦል ወላጆች ይህንን ስም ሰጥተውታል፤ ግን ለምን? ከዚያስ፣ “ጳውሎስ” በድንገት ሐዋ. 13 ላይ ተከሰተ? ሊሆን የሚችለው (1) ሌሎች በዚህ ስም መጥራት ጀምረው ይሆናል ወይም (2) እሱ የገዛ ራሱን “ትንሽ” ወይም “ያነስ” ብሎ መጥራት ጀምሮ ይሆናል። የግሪኩ ስም Paulos “ትንሽ” ማለት ነው። በርካታ ንድፈ-ሐሳቦች ወጥተዋል፤ ለግሪኩ ስም መገኛ።

- 1. አካላዊ ቁመናው፣ በሁለተኛው ክፍለ-ዘመን ወጣ፣ ጳውሎስ አጭር፣ ወፍራም፣ ራሰ-በራ፣ እግረ-ወረሀ፣ ቅንድብ-ጥቅጥቅ፣ እና ዓይነ-ፈጣጣ ሊሆን ይችላል፤ የስሙ ምንጭ፣ ይኸውም ቅዱስ ቃላዊ ካልሆነው የተወሰደ፣ ተሰሎንቄ እሱም Paul እና Thekla ብሎ የሚጠራ።
- 2. ጳውሎስ ራሱን የሚጠራባቸው አንቀጾች “ከቅዱሳን ሁሉ ያነስኩ” የሚል ነው፤ ምክንያቱም ቤተ-ክርስቲያንን ስላሳደደ፣ በሐዋ. 9:1-2 ላይ እንዳለው (1ቆሮ. 15:9፤ ኤፌ. 3:8፤ 1ጢሞ. 1:15)። አንዳንዶች ይህንን “ታናሽነት” የሚመለከቱት ለራስ እንደ ተመረጠ መጠሪያ መገኛ ነው። ሆኖም፣ በገላትያ መጽሐፍ፣ እሱ አጽንዖት የሚሰጠው ራሱን የቻለና ከኢየሩሳሌም ከአስራ ሁለቱ እኩልነቱን ነው፤ ይህ አሳማኝ የሚሆን አይመስልም (2ቆሮ. 11:5፤ 12:11፤ 15:10)።

▣ “ሐዋርያ” ይህ ለ“መላክ” የተለመደ የግሪክ ቃል ነው (ማለትም፣ *apostello*)። ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 4:9 ተመልከት። ይህ ቃል በርካታ ሥነ-መለኮታዊ ጠቀሜታዎች አሉት።

- 1. ራቢዎች የሚጠቀሙበት አንዱ ተጠርቶ እንደ ተላከ ነው፣ የሌላው ሕጋዊ ወኪል በመሆን፣ ልክ እንደኛ የእንግሊዝኛ “አምባሳደር” (2 ቆሮ. 5:20)።
- 2. ወንጌላት ዘወትር ይህንን ቃል ለኢየሱስ የሚጠቀሙት ከአብ እንደ ተላከ ለማሳየት ነው (ማቴ. 10:40፤15:24፤ ማርቆስ 9:37፤ ሉቃስ 9:48)። በዮሐንስ ቃሉ መሲሐዊ ቅኝት ይወስዳል (ዮሐንስ 4:34፤5:24፤30፤36፤37፤38፤6:29፤38፤39፤40፤57፤ 7:29፤ 8:42፤ 10:36፤11:42፤ 17:3፤ 8፤18፤21፤23፤25፤ 20:21)። እሱ ጥቅም ላይ የዋለው ኢየሱስ አማኞችን መላኩን ነው (ዮሐንስ 17:18፤ 20:21)።
- 3. አዲስ ኪዳን የሚጠቀምበት ለደቀ መዛሙርት ነው
ሀ. ዋናኞች አስራ ሁለቱ የደቀ-መዛሙርት ማዕከላዊ ስፍራ የነበሩት (ሉቃስ 6:13፤ ሐዋ. 1:21-22)
ለ. የተለየ ቡድን ሆነው የሐዋርያነት ረዳቶች እና ተባባሪ ሠራተኞች
(1) በርናባስ (ሐዋ. 14:4፤14)

- (2) አንድሮኒከስ እና ጁኒያስ (ኪጆት፣ ጁኒያ፣ ሮሜ 16:7)
- (3) አጵሎስ (1 ቆሮ. 4:6-9)
- (4) ያዕቆብ፣ የጌታ ወንድም (ገላ. 1:19)
- (5) ስልዋኖስ እና ጢሞቴዎስ (1ተሰ. 2:6)
- (6) ቲቶም ቢሆን (2ኛ ቆሮ. 8:23)
- (7) ኢጳፍራዲተስም ቢሆን (ፈሊ. 2:25)

ሐ. ቀጣይነት ያለው ስጦታ በቤተ-ክርስቲያን (1 ቆሮ. 12:28-29፤ ኤፌ. 4:11)

4. ጳውሎስ ይህንን መጠሪያ ባብዛኞቹ መልዕክቶቹ ለራሱ የሚጠቀመው የኢየሱስ ተወካይ መሆኑን እግዚአብሔር ጥሪውን እንደሰጠው ለማስረገጥ ነው (ሮሜ. 1:1፤ 1 ቆሮ. 1:1፤ 11 ቆሮ. 1:1፤ ገላ. 1:1፤ ኤፌ. 1:1፤ ቆላ. 1:1፤ 1 ጢሞ. 1:1፤ 11 ጢሞ. 1:1፤ ቲቶ 1:1)።

▣ “ክርስቶስ” ይህ የግሪክ አቻ የሆነ በዕብራይስጥ *messiah* (መሲሕ) የሚል ቃል ነው (ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 1:23 ተመልከት)፤ ፍችውም “የተቀባው።” እሱም የሚያመለክተው “አንዱ በእግዚአብሔር የተጠራውን ለተለየ ሥራ ብቁ የሆነውን ነው።” በብኪ ባለ ሦስት ምድብ መሪዎች ይቀባሉ፡ ካህናት፣ ነገሥታት፣ እና ነቢያት። ኢየሱስ እነዚህን ሦስቱንም የቅባት ሹመቶች ፈጽሟል (ዕብ. 1:2-3)።

▣ “ኢየሱስ” የዕብራይስጡ ቃል ፍችው “ያህዌ ያድናል” ወይም “ያህዌ ደኅንነትን ያመጣል” ነው። ይህ ስም ለወላጆቹ ተገልጧል፤ በመልአኩ (ማቴ. 1:21)። “ኢየሱስ” ከዕብራይስጥ ቃል ደኅንነት፣ *hosea* የተገኘ ነው፤ ለእግዚአብሔር፣ ያህዌ የኪዳን ስም የኋላ ተቀጥላ ሆኖ የገባ። እሱም ከዕብራይስጡ ስም ኢየሱ ጋር ተመሳሳይ ነው።

የግሪክ ጽሑፎች እንደነዚህ ቃላት ተራ ተከፋፍለዋል።

1. ኢየሱስ ክርስቶስ፣ A፣ D፣ G፣ K፣ L (Peshitta፣ KJV፣ አኪጆት)
2. ኢየሱስ ክርስቶስ፣ P⁴⁶፣ N፣ B፣ M፣ P (አመቅ፣ አየተመት፣ አአት፣ አኢመቅ፣ አመት)

በተራው ላይ ምንም ሥነ-መለኮታዊ ጠቀሜታ ያለ አይመስልም። ልዩ ርዕስ፡ የመለኮት ስሞች 1ቆሮ. 2:8 ተመልከት።

▣ “በእግዚአብሔር ፍቃድ” ይኸው ተመሳሳይ የመግቢያ ሐረግ በ1ቆሮ. 1:1፤ 2ቆሮ. 1:1፤ ኤፌ. 1:1፤ ቆላ. 1:1 እና 2ጢሞ. 1:1፤ ጳውሎስ ሐዋርያ ሆኖ በእግዚአብሔር እንደ ተጠራ ተማምኗል። ይህ የተለየ መልክ ያለው አጠራር የተጀመረው በደማስቆ መንገድ መለወጥ ነው (ሐዋ. 9:1-22፤ 23:3-16፤ 26:9-18)። ጳውሎስ ዘወትር የሚያስረግጠው እግዚአብሔር የሰጠውን ሥልጣን እና መጠራት ነው፤ የእሱ ጽሑፎች በተለየ መልኩ ከእግዚአብሔር እንደሆኑ (ማለትም፡ ተመስጧዊ፣ 2 ጢሞ. 3:16፤ 1ቆሮ. 2:9-13፤ 1ተሰ. 2:13)።

▣ “ጠሞቴዎስም የእኛ ወንድም” በ1ቆሮ. 1:1 “ሶስቴንስ” ተጠቅሷል፤ እዚህ የተሰየመው ጢሞቴዎስ ነው፤ እንደ ረዳት ሠራተኛ ሊሆን ይችላል፤ ረዳት ደራሲ፣ ወይም ጸሐፊ። ደግሞም ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ ጢሞቴዎስን የጠቀሰበት ምክንያት ይህች ቤተ-ክርስቲያን ለእሱ በጣም ምላሽ የማትሰጥ በመሆኗ ነው፤ የጳውሎስን ደብዳቤ እሱም 1ቆሮንቶስን ለእነሱ በሰጣቸው ሰዓት።

ልዩ ርዕስ፡ ጢሞቴዎስ

- ሀ. የሰሙ ፍች “እግዚአብሔርን የሚያከብር” ነው።
- ለ. እሱም የአይሁድ እናት እና የግሪክ አባት ልጅ ነበር፤ እናም በሊስጥራ የሚኖር (ሐዋ. 16:1)። የላቲኑ ፍች የአሪጅን ሐተታ ሮሜ. 16:21 ላይ የሚለው ጢሞቴዎስ የደርቤ ዜጋ ነበር። ይህም ሊሆን የሚችለው ከሐዋ. 20:4 ነው።
- ሐ. እሱ የአይሁድን እምነት ተምሯል (ወይም የክርስትና እምነት) በእናቱና በሴት አያቱ (2ጢሞ. 1:5፤ 3:14-15)።
- መ. እሱ ባጠቃላይ ክርስቶስን አምኗል፤ በጳውሎስ የመጀመሪያው ሚሲዮናዊ ጉዞ (ሐዋ. 14:6-7)።
- ሠ. እሱም ጳውሎስንና ሲላስን የሚሲዮናዊ ቡድን እንዲደባለቅ ተጠይቆ ነበር፤ በሁለተኛው ጉዞ (ሐዋ. 16:1-5)፤ በግልጽ የዮሐንስ ማርቆስን ተግባራት እንዲፈጽም። እሱ በትንቢት ተረጋግጦለታል (1ጢሞ. 1:18፤ 4:14)።
- ረ. እሱም በጳውሎስ ተገርዟል፤ ከአይሁድም ሆነ ከግሪክ ጋር አንዲሠራ (ሐዋ. 16:3)።
- ሰ. እሱም የጳውሎስ የታመነ ባልንጀራ ነበር፤ እናም ሐዋርያዊ ልዑክ ሆኗል። እሱም ከሌሎቹ የጳውሎስ ረዳቶች ይልቅ በሰሙ ተጠቅሷል (17 ጊዜ በ10 ዳብዳቤዎች፣ ሮሜ. 16:21፤ 1ቆሮ. 4:17፤ 16:10፤ ፊሊጵ.1:1፤ 2:19፤ 22፤ ቆላ. 1:5፤ 1ጢሞ. 1:2፤ 2ጢሞ. 1:2፤ ቲቶ 1:4)።
- ሸ. ጳውሎስ ከልቡ “በእምነት አውነተኛ ልጄ” በማለት ይጠራዋል (1ጢሞ. 1:2)፤ “ተወዳጁ ልጄ” (2ጢሞ. 1:2)፤ “በጋራ እምነት አውነተኛ ልጄ” (ቲቶ 1:4)። እንዲሁም “በጌታ ተወዳጅና ታማኝ ልጄ” 1ቆሮ. 4:17።
- ቀ. እሱ ባጠቃላይ በሮም ነበር፤ ጳውሎስ ከእስር-ቤት ሲፈታ፣ እናም ለአራተኛው ሚሲዮናዊ ጉዞው ተጎዳኝቶታል (ቆላ. 1:1፤ ፊሊሞና 1)።
- በ. እሱ “ሐዋርያ” ተብሎ ተጠርቷል፤ በ1 ተሰ. 2:6 ቀጣይነት ላለው ለቤተ-ክርስቲያን ለሆነ መንፈሳዊ ስጦታ እሳቤ (ኤፌ. 4:11)።
- ተ. ከሦስቱ ሁለቱ የእረኝነት ደብዳቤዎች ለእሱ ደርሰውታል።
- ቸ. እሱ በመጨረሻ የተጠቀሰው በዕብ. 13:23 ላይ ነው (ነገር ግን ከታሪክ ቅደም ተከተል አኳያ በ2ጢሞ. 1:2)።

2ቆሮንቶስ፡ 1:1ለ

“በአካይያ አገር ሁሉ ከሚኖሩ ቅዱሳን ሁሉ ጋር በቆሮንቶስ ላለች ለእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን፤

1:1ለ “ቤተ-ክርስቲያን” ይህ የግሪክ ቃል *ekklesia* ነው (ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:2 ተመልከት)። እሱም ከሁለት ቃላት ነው፤ “የወጣ” እና “የተጠራ።” ስለዚህ፣ ቃሉ የሚያመለክተው በመለኮታዊ ተጠርተው የወጡትን ነው። የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን ይህንን ቃል የወሰደችው ሃይማኖታዊ ካልሆነ አጠቃቀም ነው (ሐዋ. 19:32፤ 39፤ 41) እናም በሴፕቲዋጂንት የዚህ ቃል አጠቃቀም ምክንያት፤ ለእስራኤል “ማኅበረ ምዕመናን” (ዘኁ.16:3፤ 20:4)። እነሱ ጥቅም ላይ ያዋሉት ለራሳቸው ነው፤ ቀጣይነት ላለው የብኪ የእግዚአብሔር ሕዝብ። እነሱ አዲሱ እስራኤል ነበሩ (ሮሜ. 2:28-29፤ ገላ. 6:16፤ 1ጴጥ. 2:5፤ 9፤ ራዕ. 1:6)፤ የእግዚአብሔር ዓለም-አቀፍ ተልዕኮ ፍጻሜ (ዘፍ. 3:15፤ 12:3፤ ዘጸ. 19:5:6)።

▣ “የእግዚአብሔር በቆሮንቶስ ላላችው” ይህ ሐረግ የሚገልጸው ሁለት የተለያዩ ስሜቶችን ነው፤ ስለ “ቤተ-ክርስቲያን።”

1. እሷ በዳግም ልደት፣ በተጠመቁ አማኞች አካባቢያዊ አካል ነች። አብዛኞቹ ስፍራዎች በአዲስ ኪዳን፣ *ekklesia* የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የዋለባቸው ይህንን አካባቢያዊ ስሜት ያንጸባርቃሉ።
2. እሱ ደግሞ የክርስቶስ አካል ሁለንተናዊ መግለጫ ነው። ይህም በማቴ. 16:18 ላይ ይታያል (ማለትም፣ የመጀመሪያው የዚህ ቃል የአልፎ አልፎ አጠቃቀም፣ በኢየሱስ፣ ማቴ. 18:17 [ሁሉት]፤ ሐዋ. 9:31 ነጠላውን “ቤተ-ክርስቲያን” ይጠቀማል፤ ለሁሉም የአጥቢያ ማኅበረ ምዕመናን፣ በይሁዳ፣ ገሊላ፣ እና ሰማርያ፣ እናም በመጨረሻ የቃሉ አጠቃቀም በኤፌሶን፣ እሱም ዑደታዊ ተደጋጋሚ ደብዳቤ፣ ለታናሹ እስያ አብያተ-ክርስቲያናት (ዝክ. 1:22፤ 3:10፤21፤ 5:23-32)።

አንድ ትልቅ የክርስቶስ አካል አለ፣ በሁሉም አማኞች የተሠራ (አንዳንዶቹ አሁን ሞተዋል፣ አንዳንዶቹ በሕይወት አሉ) እንዲሁም የዛ ሁለንተናዊ አካል አጥቢያዊ መግለጫዎች አሉ።

▣ “በአካይያ አገር ሁሉ ከሚኖሩ ቅዱሳን ሁሉ” ይህ ሰላምታ የሚያሳየው፣ መልእክቱ ሰፊ ላለ ታዳሚ ነው፣ ከአንድ ቤተ-ክርስቲያን ይልቅ (ሁሉም የጳውሎስ መልእክቶች እንደሆኑት ሁሉ)። እሱም እንደ ተዘዟሪ (ዑደታዊ) መልእክት ለሁሉም ክልሎች አገልግሏል፣ ገላትያና ኤፌሶን እንዳደረጉት። ሆኖም፣ እሱ በተለየ መልኩ የሚያተኩረው በቆሮንቶስ ችግሮች ላይ ነው።

▣ “ቅዱሳን” ይህ ማለት እነሱ ቅዱስ እንደሆኑ አውጆዋል፣ በኢየሱስ ሥራ በኩል፣ በመንፈስ ቅዱስ ወኪልነት (ዝክ. 6:11)። (*hagiazō*) የሚለው ግሥ “ቅዱስ” ከሚለው ቃል ጋር ይዛመዳል (*hagios*) እና “ቅዱሳን” (ማለትም፣ “ቅዱሳን” *hagioi*)። እሱ የሚናገረውም ለእግዚአብሔር መለየታችንን ነው፣ ለአገልግሎት። እዚህ የሚያመለክተው በእሱ ያለንን አቋም ነው፣ እንደ ቁ. 3፣ ነገር ግን በሌሎቹ ስፍራዎች፣ በአዲስ ኪዳን አማኞች “ቅዱስ” ወደ መሆን ጥረት ያደርጋሉ። እሱ የሚወረስ አቋም ነው። ጳውሎስ ይህችን የተከፋፈለች፣ ኩራተኛ ቤተ-ክርስቲያን “ቅዱሳን” በማለት ያበረታታቸዋል፣ ከውድቀታቸውና ከኃጢአታቸው ጀርባ! ልዩ ርዕስ፣ ቅዱሳን 1ቆሮ. 1:2 ላይ ተመልከት።

2ቆሮንቶስ 1:2
² እግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።

1:2 “እግዚአብሔር ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን” ባህላዊው የሔለናዊ ደብዳቤ መክፈቻ “ሰላምታ” ነበር (ሐዋ. 23:26፤ ያዕቆብ 1:1)፣ “ጸጋ” ሳይሆን። ጳውሎስ የቃላት ጨዋታ አድርጓል ከ “*chairein*” ወደ “*charis*”። እሱም ለይቶ ክርስቲያን ያደርገዋል (1ተሰ. 1:1፤ ገላ. 1:3)። አንዳንዶች የሚያስረግጡት “ሰላም” የሚያንጸባርቀው የዕብራይስጡን ቃል “*shalom*” ነው (ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:3 ተመልከት)። እሱም ሊሆን የሚችለው ጳውሎስ ይህንን የቃላት ውህደት ማወቁ ነው፣ ከአሮናዊው ባርኮት፣ ዘኁ. 6:24-26። አብዛኞቹ ሔለናዊ ደብዳቤዎች እና የአዲስ ኪዳን መልእክቶች የሚጀምሩት በምስጋና ጸሎት ነው፣ ነገር ግን በጳውሎስና በዚህ ማኅበረ-ምዕመናን መካከል ባለው ችግር ምክንያት፣ የመክፈቻው የምስጋና ጸሎት ወደ እግዚአብሔር ተመልክቷል (ዝክ. 1:3-7)።

▣ “እግዚአብሔር ከአባታችን” ይህ አጽንዖቱን ወደ ቤተሰባዊ ቅርበት ግለሰባዊ ውስጣዊ ግንኙነት ያስቀምጠዋል (ማቴ. 6:9)። በብኪ እግዚአብሔር የአስራኤል አባት ነው (ኢሳ. 64:8፤ ሆሴ. 1:3፤11)። እግዚአብሔር አካላዊ በመሆኑ ምክንያት፣ ከሌሎቹ የሥላሴ አካላት እና ከሕዝቡ ጋ ያለውን ዝምድና ለመግለጽ የተሻለው ዘይቤ የሚሆነው የአይሁድ የቤተሰብ ቃላት ናቸው። አብ ከኢየሱስ ጋር በምስያ መንገድ እንደሚዛመድ፣ እሱ ከአማኞችም ጋር ይዛመዳል። ልዩ ርዕስ፣ የእግዚአብሔር አባታዊነት 1ቆሮ. 1:3 ተመልከት።
ሁለቱም “ጸጋ” እና “ሰላም” የሚመጡት ከአብ እና ከወልድ ነው። አብ እና ኢየሱስ ከሰዋሰው አኳያ እንደ አንድ አሁድ ይያዛሉ (ማለትም፣ አንድ መስተጻምር፣ ግን ሁለት ባለቤቶች)። ይህ የተለመደ መንገድ ነው፣ ለአዲስ ኪዳን ደራሲያን፣ የኢየሱስን መለኮትነት ለማስረገጥ (1ተሰ. 1:1፤ 3:1፤ 2ተሰ. 1:2፤12፤ 2:16)።

▣ “ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ” እነዚህ ቃላት የሙሉው መጠሪያ ከፊሎች ናቸው “ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ” (ዝክ. ቁ. 2:3፤7:8፤9:10)። እነዚህ ሦስቱም (ዝክ. ቁ. 2:3፤7:8፤9:10) መጠሪያዎች ሁሉ ራሳቸውን የቻለ ጠቀሜታ አላቸው።

1. “ክርስቶስ” የግሪክ ትርጉም ነው ለዕብራይስጡ *Messiah* (ማለትም፣ የተቀባው)። እሱም የኢየሱስን የብኪ መጠሪያ እንደ ያህዌ ተስፋ እንደተገባለት፣ እሱም አዲሱን የጽድቅ ዘመን እንደሚያዘጋጅ ተልኳል።
2. “ኢየሱስ” በቤተ-ልሔም ለነበረው ሕፃን በመልእክቱ የተሰጠ ስም ነው (ማቴ. 1:21)። እሱም ከሁለት የዕብራይስጥ ስምች የተበጀ ነው። “ያህዌ” ለመለኮት ኪዳናዊ ስም፣ እና “ደኅንነት” (ማለትም፣ ሆስዕ)። እሱም ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ስም ነው እንደ ኢየሱስ። ብቻውን ጥቅም ላይ ሲውል እሱ ዘወትር የሚያመለክተው ሰውን፣ ኢየሱስ የናዝሬቱን፣ የማርያምን ልጅ ነው (ማቴ. 1:16፤ 25፤ 2:1፤ 3:13፤15፤16)።
3. “ጌታ” (በ1:1 ኪጀት ጥቅም ላይ ውሏል) የዕብራይስጡ ቃል *adon* ትርጉም ነው፣ ፍችውም “ባለቤት፣ ባል፣ የበላይ፣ ወይም ጌታ” ማለት ነው። አይሁድ ቅዱሱን ስም ያህዌን መጥራት ስለሚፈሩ፣ በከንቱ ጠርተውት ከአስርቱ ትእዛዛት አንደኛውን እንዳይሰቡ በሚል እሳቤ። ቅዱሳን መጻሕፍትን በሚያነቡበት ጊዜ፣ አድንን ለያህዌ ይቀይሩታል። በዚህ ምክንያት ነው የእንግሊዝኛ ትርጉሞቻችን ለጌታ እና ለያህዌ ትልልቆቹን ሆኔያት በብኪ የሚጠቀሙት። ይህንን መጠሪያ በማሸጋገር (*kurios* በግሪክ) ለኢየሱስ፣ የአዲስ ኪዳን ደራሲያን የሱን መለኮትነትና ከአብ ጋር እኩል መሆን ያስረግጣሉ።

2ቆሮንቶስ 1:3-7
³የርኅራኄ አባት የመጽናናትም ሁሉ አምላክ የሆነ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት ይባረክ። ⁴እርሱ በመከራችን ሁሉ ያጽናናል። ስለዚህም እኛ ራሳችን በእግዚአብሔር በምንጽናናበት መጽናናት በመከራ ሁሉ ያሉትን ማጽናናት እንችላለን። ⁵የክርስቶስ ሥቃይ በእኛ ላይ እንደ በዛ፣ እንዲሁ መጽናናታችን ደግሞ በክርስቶስ በኩል ይበዛልናልና። ⁶ዳሩ ግን መከራ ብንቀበል፣ ስለ መጽናናታችሁና ስለ መጻናችሁ ነው። ⁷በጸናናናም፣ እኛ ደግሞ የምንሣቀይበት በዚያ ሥቃይ በመጽናናት ስለሚደረግ ስለ መጽናናታችሁ ነው። ⁸ተስፋችንም ስለ እናንተ ጽኑ ነው፤ ሥቃያችንን እንደ ተካፈላችሁ እንዲሁም መጽናናታችንን ደግሞ እንድትካፈሉ እናውቃለንና።

1:3 “የተባረከ” የእንግሊዝኛውን ቃል “eulogy” (ምስጋና) ያገኘው ከዚህ የግሪክ ቃል ነው። ይህ ቃል (ሴፕቲዋጂንትን ተከትሎ) ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ሰዎች እግዚአብሔርን ሲባርኩ ነው (ሉቃስ 1:68)። በማርቆስ 14:61 ለእግዚአብሔር ስም ዘወር ያለ መጠሪያ አለ (ማለትም፡ “የተባረከው”)። ጳውሎስ ቃሉን የተጠቀመው ለአብ ነው በሮሜ 1:25፤ 9:5፤ 2ቆሮ. 1:3፤ 11:31፤ እና ኤፌ. 1:3።

☐ “እግዚአብሔር” ይህ የምስጋና ጸሎት፣ ቁ. 3-11፤ እግዚአብሔርን በሦስት መንገዶች ይገልጣል።

- 1. እሱ የኢየሱስ አባት ነው
- 2. እሱ የርኅራኄ ሁሉ አባት ነው
- 3. እሱ የመጽናናት ሁሉ አምላክ ነው

የተለመደው የግሪክ ደብዳቤ ቅርጽ የምስጋና ጸሎት ነበር፤ ለደብዳቤው ተቀባዮች፣ በዚህ ደብዳቤ ግን የምስጋና ጸሎቱ ለእግዚአብሔር ሆኗል።

ያህዌ እንደ *Yeshua* አባት (ማለትም፡ በዕብራይስጥ ለኢየሱስ)፣ የሚታወቀው በመገለጥ ብቻ ነው። ምንም ዓይነት የፍልስፍናዊ መሻት የሆነ ክርክር ወይም ንድፍ ይህንን ዝምድናዊ ሥነ-መለኮት ሊሰጥ አይችልም። ከ“ማጣራት” ተጠበቁ፣ እግዚአብሔርን፣ ከቅዱስ ቃሉ ተኮር ይልቅ ሎጂክ ተኮር እንዳይሆን፣ እነሱ ግን ብዙ ሰዎችን ሊረዱ ይችላሉ፣ ቅዱስ ቃሉን እንደ እውነት ለመቀበል አሻፈረኝ ያሉትን። Elton Trueblood፣ *The Logic of Belief* (የእምነት ሎጂክ) ተመልከት።

☐ “የርኅራኄ አባት” ሦስት የግሪክ ቃላት አሉ፣ ከ“ምሕረት” ወይም “ርኅራኄ” ጋር የሚዛመዱ።

- 1. *eleos*፣ ዘወትር የሚያመለክተው የምሕረት ወይም የጎዘኔታ ስሜትን ነው (ዝክ. 4:1፤ ሮሜ 9:15፤ እሱም ከዘጸ. 33:19 ላይ ተጠቀሰ)
- 2. *splanchnai*፣ እሱም የሚያመለክተው ታሳቢ አካላዊ ስፍራ ነው የርኅራኄ ወይም የምሕረት፣ በታችኛው አንጀት (ሆድ) (ፊሊጵ. 2:1፤ ቆላ. 3:12)
- 3. *oiktirmos*፣ የምሕረትና የርኅራኄ ስሜት ሲሰማ ነው፣ በሌላው ሁኔታ (ዝክ. 1:3፤ 4-6፤ ሮሜ. 12:1)

ቃሉ ባሕርይ የሚያደርገው የእግዚአብሔርን ድርጊትና ስሜት ነው፣ ለወደቀው ሰው። ይህ ነው ታላቁ ተስፋችን— የማይለወጥ የእግዚአብሔር ምሕረትና ጸጋ።

አዲስ ኪዳን ዘወትር “አብ” ሲደመር ባለቤትን ይጠቀማል፣ መለኮትን ለመግለጽ።

- 1. የምሕረት አባት (2ቆሮ. 1:3)
- 2. የክብር አባት ኤፌ. 1:17 (ሐዋ 7:2፤ 1ቆሮ. 2:8)
- 3. የሁሉም አባት (ኤፌ. 4:6)
- 4. የመናፍስ አባት (ዕብ. 12:9፤ ራዕ. 22:6)
- 5. የብርሃን አባት (ያዕቆብ 1:17)
- 6. በጳውሎስ ጽሑፎች ደግሞ ደጋግሞ፣ “የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባት”

1:4-11 “መጽናናት” ይህ ቃል፣ *parakēsis*፣ በተለያዩ ቅርጾች አሰር ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፣ ቁ. 3-11 ላይ። እሱም ቁልፍ ቃል ነው፣ በአንቀጹ ሙሉ እና ደግሞም ምዕራፍ 1-9፣ እዚያም ሃያ አምስት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። የቃሉ ፍችም “በጎን መጥራት” ነው። እሱም ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው በፍርድ ቤታዊ ስሜት ነው፣ ለጠበቃ፣ እሱም ሕጋዊ ድጋፍ የሚያደርግ፣ ማጽናናት እና ምሪት።

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ ጥቅም ላይ የዋለው በማበረታታትና በማጽናናት ስሜት ነው። ተዛማጅ የሆነ ቃል፣ *parakētos*፣ ጥቅም ላይ የዋለው ለመንፈስ ቅዱስ ነው፣ በዮሐንስ 14:16፤ 26፤ 15:26፤ 16:7፤ እና ለኢየሱስ በዮሐንስ 2:1። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጥቅም ላይ የዋለው ለአብ ነው።

parakēto የሚለው የሚለው ግሥ በብዙ ስሜት ጥቅም ላይ ውሏል።

- 1. ሴፕቲዋጂንት
ሀ. ማበረታታት፣ ዘዳ. 3:28
ለ. ማጽናናት፣ ዘፍ. 24:67፤ 37:35፤ መዝ. 119:50 (በመሲሐዊነት ስሜት፤ ኢሳ. 40:1፤ 49:13፤ 51:3፤ 61:2)
ሐ. መራራት፣ ዘዳ. 32:36፤ መሳ. 2:18፤ መዝ. 135:14
መ. ማበረታታት፣ ኢሳ. 35:4
ሠ. መጥራት፣ ዘጸ. 15:13
- 2. የጳውሎስ ጽሑፎች ወደ ቆሮንቶስ
ሀ. ማበረታታት፣ 1ቆሮ. 1:10፤ 4:16፤ 14:30-31፤ 16:15-16፤ 2ቆሮ. 2:8፤ 5:20፤ 6:1፤ 8:4፤ 6፤ 10:1
ለ. ማጽናናት፣ ማበረታታት፣ 2ቆሮ. 1:4፤ 6፤ 2:7፤ 7:6፤ 7፤ 13፤ 13:11
ሐ. መራራት፣ ማበረታታት፣ 1ቆሮ. 4:13
መ. መለመን፣ ከልብ መጠየቅ፣ መጠየቅ፣ 1ቆሮ. 16:12፤ 2ቆሮ. 9:5፤ 12:18

1:4 “ሰለዚህም እኛ ራሳችንን በመከራ ያሉትን ማጽናናት አንችላለን” በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁለት ምክንያቶች ተደርገዋል፣ ክርስቲያኖች ለምን መከራ እንደሚቀበሉ፡ (1) ሰለዚህ ሌሎችን ማጽናናት ይችላሉ፣ ቁ. 4 እና (2) በራሳችንን መመካታችንን ለማስቀረት፣ ቁ. 9። አማኞች የሚኖሩት በወደቀው ዓለም ነው። መጥፎ ነገሮች ይሆናሉ፤ አንዳንድ አሃዛዊ ናቸው፣ አንዳንዶቹ ግላዊ ክፉዎች ናቸው፣ ነገር ግን ሁሉም ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉት (የተላኩ ሳይሆኑ፣ የተፈቀዱ) በእግዚአብሔር ለብስለታችንና ለአገልግሎታችን (ሮሜ 8:28-29)። John W. Wenham፣ *The Goodness of God* (የእግዚአብሔር መልካምነት) ተመልከት።

መከራ መቀበል የሚለው ቃል፣ (ማለትም፣ *thlipsis*)፣ ከሥርወ-ቃል አኳያ ፍችው “መደፍጠጥ ወይም መሰባሰብ” ነው (ማለትም፣ ወይን እንደመርገጥ ወይም ስንዴ እንደመፍጨት ነው፣ ዱቄት ለመሥራት)፣ ነገር ግን በዘይቤነት ለአካል ጥቅም ላይ ውሏል (ዝክ. 1:6) ወይም ስሜትን (ዝክ. 2:4፤ 11:28) የስሜት ቁስል (ዝክ. 4:8፤ 7:5)።

አጭር ግላዊ አስተያየቴ ነው። በዚህ መጽሐፍ ጳውሎስ ማንን እየጠቀሰ እንዳለ ለማወቅ በጣም አስቸጋሪ ነው፣ ይኸውም ድርብ ተውላጠ ስሞች፣ “እኛ፣” “እኛን፣” እና “የኛን”። እሱ ሊያመለክት የሚችለው (1) ራሱን ብቻ፤ (2) እሱንና የእሱን ተልዕኮ ቡድን፤ (3) እሱንና ሌሎችን ሐዋርያት፤ ወይም (4) ሁሉንም አማኞች። ዐውደ-ጽሑፍ ብቻ ነው ሊወሰን የሚችለው፣ እሱም ቢሆን አንዳንዴ አሻሚ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ መከራ

ሥነ-መለኮታዊ ልዩነት ሊኖር ያስፈልጋል፤ በጳውሎስ የዚህ ቃል አጠቃቀም (*thlipsis*) መካከል እና በዮሐንስ።

ሀ. የጳውሎስ አጠቃቀም (እሱም የኢየሱስን አጠቃቀም የሚያንጸባርቅ)

1. ችግሮች፣ መከራ፣ ክፉ በወደቀው ዓለም የገባ

ሀ. ማቴ. 13:21

ለ. ሮሜ. 5:3

ሐ. 1ቆሮ. 7:28

መ. 2ቆሮ. 7:4

ሠ. ኤፌ. 3:13

2. ችግሮች፣ መከራዎች፣ መከራዎች በማያምኑት የተፈጠሩ

ሀ. ሮሜ 5:3፤ 8:35፤ 12:12

ለ. 2ቆሮ. 1:4፤ 8፤ 6:4፤ 7:4፤ 8:2፤ 13

ሐ. ኤፌ. 3:13

መ. ፊሊጵ. 4:14

ሠ. 1ተሰ. 1:6

ረ. 2ተሰ. 1:4

3. ችግሮች፣ መከራዎች፣ ክፉ የመጨረሻው ዘመን

ሀ. ማቴ. 24:21፤ 29

ለ. ማርቆስ 13:19፤ 24

ሐ. 2ተሰ. 1:6-9

ለ. የዮሐንስ አጠቃቀም

1. ዮሐንስ የተወሰነ ልዩነት አድርጓል፤ በ*thlipsis* እና *org'* ወይም *thumos* (ቁጣ) መካከል፤ በራዕይ። *Thlipsis* የማያምኑ በሚያምኑት ላይ የሚያደርጉት ሲሆን፤ እንዲሁም *org'* እና *thumos* እግዚአብሔር በማያምኑ ላት የሚያደርገው ነው።

ሀ. *thlipsis* - ራዕ. 1:9፤ 2:9-10፤ 22፤ 7:14

ለ. *org'* - ራዕ. 6:16-17፤ 11:18፤ 16:19፤ 19:15

ሐ. *thumos* - ራዕ. 12:12፤ 14:8፤ 10:19፤ 15:2፤ 7፤ 16:1፤ 18:3

2. ዮሐንስ ደግሞ በወንጌሉ ላይ ቃሉን ተጠቅሟል፤ አማኞች በየዘመናቱ የሚገጥሟቸውን ችግሮች ለማንጸባረቅ - ዮሐንስ 16:33።

1:5 “የክርስቶስ ሥቃይ በእኛ ላይ እንደበዛ” የግሪኩ ቃል *pathêma* እዚህ ጋ ጥቅም ላይ የዋለው ለክርስቶስ መከራ መቀበል ነው (ሉቃስ 22:15) እና ቁጥር 6 እና 7 የአማኞች መከራ። ጳውሎስ የተለየ ቃል ይጠቀማል፤ ለተልዕኮ ቡድን ሥቃይ/መከራ መቀበል (*thlipsis*) ቁ. 4 ላይ።

ጳውሎስ አማኞችን የሚጠቅሳቸው ከክርስቶስ ጋር ብዙ ጊዜ መከራን አብረው እንደሚቀበሉ ነው (ዝክ. 4:10-11፤ ሮሜ 8:17፤ ፊሊጵ. 3:10፤ ቆላ. 1:24)። የእሱን ሞትና ትንሣኤ እንደምንካፈል፤ እንዲሁ ደግሞ የእሱን መከራና ሥቃይ እንካፈላለን። መከራን የሚቀበል ክርስቲያን ጽንሰ-ሐሳብ ዘወትር ይነገራል (ሐዋ. 14:22፤ ሮሜ. 5:3-4፤ 8:17፤ ገላ. 6:17፤ ፊሊጵ. 1:29፤ 3:10፤ ቆላ. 1:24፤ 1ተሰ. 3:3-4፤ 2ጢሞ. 3:12፤ ዕብ. 13:13፤ ያዕቆብ 1:1-4፤ 1ኤጥ. 2:19-23፤ 3:14፤ 4:12-19)። ይህ የሁሉም ክርስቲያን ደንብ ነው። ይህ ርዕስ-ጉዳይ በ2 ቆሮንቶስ ጎብኝ ያለው ጭብጥ ይመስላል። የክርስቶስ በቂነት ደግሞ የተትረፈረፈ እና የሚያጥለቀልቅ ነው! አዎን፤ አማኞች በወደቀው ዓለም መከራ ይቀበላሉ፤ ክርስቲያን በመሆናቸው፤ አምላካችን ግን የሚያስፈልገንን ሁሉ ይሰጠናል፤ በሥጋዊ፤ በስሜታዊ፤ እና በመንፈሳዊ፤ በክርስቶስ በኩል። የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ለመንግሥተ-ሰማያት ብቻ አይደሉም፤ ለአሁንም ደግሞ ናቸው እንጂ!

▣ “የተትረፈረፈ” የጳውሎስ ጽሑፋዊ ስልት፤ በ2 ቆሮንቶስ ሊገለጥ የሚችለው “በተትረፈረፈ” አጠቃቀሙ ነው።

1. *perissos*፤ በላይ እና በከፍታ (ዝክ. 2:7፤ 9:1)
2. *perissoterōs*፤ በጣም በተትረፈረፈ (ዝክ. 2:4፤ 7:13)
3. *perisseuō*፤ በላይ እና በከፍታ (ዝክ. 1:5፤ 3:9፤ 4:15፤ 8:2፤ 9:8)
4. *perisseuma*፤ ከሚበቃው በላይ (cf. 8:13፤ 14)
5. *perisseia*፤ እጅግ የተትረፈረፈ (ዝክ. 8:2፤ 10:15)

እግዚአብሔር በክርስቶስ ለአማኞች ያደረገውን በተመለከተ፤ እሱ ዘወትር “እጅግ የተትረፈረፈ፤” “በጣም የበዛ፤” “በላይ እና ከዳርቻ ያለፈ” ነው! 2:7 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

1:6 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው። በዚህ በወደቀ ዓለም ክርስቲያን መሪዎች መከራ ይቀበላሉ፤ ነገር ግን ይህ ለሚሰሙት የረድኤትና የደጎንነት ሀብት ይሰጣቸዋል። መከራ መለኮታዊ ዓላማ አለው (ዝክ. ቁ. 7)።

▣ “ለእናንተ መጽናናትና ደጎንነት ነው” መጽናናት ከደጎንነት ጋር እንደሚያያዝ ሁሉ፤ እሱ የሚመስለው ይህ የአኪን ቃል *sosō* ስሜት ተከትሎ ነው፤ እሱም አካላዊ መታደግን የሚያሳይ (ማቴ. 9:22፤ ማርቆስ 6:56፤ ያዕቆብ 5:20)።

በርካታ የግሪክ ጽሑፍ ልዩነቶች አሉ ከቁ. 6-7 ጋር በተያያዘ። በጣም ግልጽ የሆነው ምክንያት፤ “መጽናናት” (*paraklēseōs*) የሚለው ቃል፤ ቁ. 6 ላይ፤ የሚያደነጋግር ነው፤ ተመሳሳይ ከሆነው ቅርጽ 6 ላይ፤ እሱም ጣልቃ የገባው ጽሑፍ ከውስጡ የወጣበት ነው። ከግድፈቱ ጋር ሌሎች ቃላት በጸሐፊዎች ተጨምረዋል፤ ጽሑፉ የሚረዳ እንዲሆን ለማድረግ።

▣ “በትዕግሥት በመጽናት” በሴፕቲዋጂንት ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ለተስፋ እና ለመጠባበቅ ነበር (ኤር. 14:8፤ 17:13፤ 50:7)። በጳውሎስ ጽሑፎች እሱ የሚያመለክተው “ድርጊታዊ፣ ልባዊ፣ ፍቃደኝነት ያለው መታገሥ ነው።” እሱም ደግሞ ሊፈጠር የሚችለው በወንጌል ምክንያት በሚፈጠር መከራ ብቻ ነው። ማመን፣ መኖር፣ እና ማወጅ። በጳውሎስ ጽሑፎች ተዛማጅነት አለው በ “ተስፋ” (ዝክ. ቁ. 7) እና “በትዕግሥት መጽናት” መካከል (ሮሜ 5:3-5፤ 8:25፤ 15:4-5፤ እና 1ተሰ. 1:3፤ 1ጢሞ. 6:11)።

1:7 አማኞች መከራን እንደሚቀበሉ ሁሉ፣ ኢየሱስ እንዳደረገው፣ እነሱ ደግሞ የእግዚአብሔርን ማጽናት ይቀበላሉ፣ ኢየሱስ እንዳደረገው።

- የጳውሎስ ተስፋ ለእነሱ የነበረው፡
- አአመመቅ “የጸና መሠረት ያለው”
- አኪጆት “ጽኑ”
- አየተመት “የማይነቃነቅ”
- አእት “ፈጽሞ የማይነቃነቅ”
- አአመቅ “የተጠበቀ”

ይኸው ተመሳሳይ ቃል (*bebaios*) በ1ቆሮ. 1:8 እና በ2 ቆሮ. 1:21 ጥቅም ላይ ውሏል።

ልዩ ርዕስ: ዋስትና

ይህ የግሪክ ቃል *bebaios* ነው፣ እሱም ሦስት ፍቺዎች ያሉት።

1. ርግጠኛ የሆነ፣ አስተማማኝ፣ ወይም ሊተማመኑበት የሚችል ነው (ሮሜ. 4:16፤ 2ቆሮ. 1:7፤ ዕብ. 2:20፤ 3:6፤14፤ 6:19፤ 2ጴጥ. 1:10፤19)።
2. በአንድ ነገር ላይ ያለ የታማኝነት ሂደት የሚታይበት ወይም የሚረጋገጥበት (ሮሜ 15:8፤ ዕብ. 2:2፤ Louw and Nida፣ *Greek-English Lexicon of the New Testament*፣(የአዲስ ኪዳን የግሪክ አንግሊዝኛ ሥርወ-ቃል ቅጽ 1፣ 78 340፣377፣670)።
3. በፓፒረስ ላይ እሱ ሙያዊ ቃል ነው የሆነው፣ ለሕጋዊ ዋስትና (Moulton እና Milligan፣ *The Vocabulary of the Greek New Testament* (የግሪክ አዲስ ኪዳን መዝገብ ቃላት 78 107-8)።

2ቆሮነቶስ 1:8-11

⁸በእስያ ስለ ደረሰብን መከራችን፣ ወንድሞች ሆይ፣ ታውቁ ዘንድ እንወዳለንና፤ ስለ ሕይወታችን እንኳ ተስፋ እስክንቆርጥ ድረስ ከዓቅማችን በላይ ያለ ልክ ከብድብን ነበር፤ ⁹አዎን፣ ሙታንን በሚያነሣ በእግዚአብሔር እንጂ በራሳችን እንዳንታመን፣ እኛ ራሳችን የሞትን ፍርድ በውስጣችን ስምተን ነበር። ¹⁰⁻¹¹እርሱም ይህን ከሚያህል ሞት አዳን፣ ያድነንግል፤ እናንተም ደግሞ ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱን፣ በብዙ ሰዎች በኩል ስለ ተሰጠን ስለ ጸጋ ስጦታ ብዙዎች ስለ እኛ ያመሰግኑ ዘንድ፣ ወደ ፊት ደግሞ እንዲያድን በእርሱ ተስፋ አድርገናል።

1:8 “ወንድሞች ሆይ፣ ታውቁ ዘንድ እንወዳለን” ጳውሎስ ይህንን ሐረግ ዘወትር ይጠቀማል፣ አንድም አዲስ ሐሳብ ለማስተዋወቅ ወይም ለማጠቃለል (ሮሜ. 1:13፤ 11:25፤ 1 ቆሮ. 10:1፤ 12:1፤ 2 ቆሮ. 1:8፤ 1 ተሰ. 4:13)።

▣ “በእስያ የደረሰብን መከራ፣ ከአቅማችን በላይ ከብድብን ነበር” ጳውሎስ በርግጠኝነት በዚህ ብርቱ ሐረግ ምን እንደሚጠቅስ ርግጠኞች አይደለንም።

1. ቡድሜፕሮስ ሳቢያ የተነሣው ሁከት ሐዋ. 19:23-41
2. “በኤፌሶን ከአውሬ ጋር መታገል” 1 ቆሮ. 15:32
3. እስር፣ ምናልባትም በሞት ፍርድ (ዝክ. ቁ. 9-10)
4. አንድ ዓይነት የአካል ሕመም

ምንም ዓይነት ይሁን፣ እሱ ለጳውሎስ የሕይወትና የሞት ልምምድ ነበር (ዝክ. ቁ. 8-9) እናም ባጠቃላይ የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ስለ እሱ ስምታለች፣ ምክንያቱም ጳውሎስ ነገሩን ለመግለጽ አላስፈለገውም።

ለ “በጣም የበዛ” (*hyperbolè*) ልዩ ርዕስ፣ የጳውሎስ *Huper* ድብልቆች አጠቃቀም 1ቆሮ. 2:1 ላይ ተመልከት።

1:9 “በራሳችን ሞት እንደ ተፈረደብን ተሰምቶናልና” ይህ ያልተለመደ መግለጫ ነው። በቅድሚያ፣ “ፍርድ” የሚለው ቃል እዚህ ብቻ ነው ጥቅም ላይ የዋለው፣ ከሁሉም ጥንታዊ የግሪክ ጽሑፎች፣ ኋላ ላይ ነው “የሞት ፍርድ” ፍቺ የያዘው (Josephus፣ *Antiquities* (ጥንታዊ ቅርሶች) 14:10:6)። ጳውሎስ የፍርድ ቤት ደንብን እየጠቀስ አይመስልም፣ ነገር ግን ግላዊ ስሜቱን ነው፣ ለሞት መቃረቡን። ይህ እሱንና የእሱን ባልንጀራዎች፣ ራሳቸውን ሙሉ ለሙሉ በእግዚአብሔር ርዳታ፣ ነዘኔታ፣ እና ኃይል ላይ ይጥሉ ዘንድ አስገድዷቸዋል።

ግሁ የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች ነው። አንዳንዶች ይህንን የሚመለከቱት እንደ ሕመም መጥቀሻ መንገድ ነው፣ ይኸውም ጳውሎስና የተልዕኮ ጓደኞቹ የተጋፈጡት፣ እሱም ቀጣይ ውጤቶች ያሉት። ሆኖም፣ እሱ ሊተረጎም የሚችለው እንደ ድርጊት ነው፣ 2:13 ላይ አንዳለ ተመሳሳይ ቅርጽ።

እነዚህ ሁሉ የሚጨምሩት ይህ ሐረግ ፍጹም አሻሚ መሆኑን ነው፣ በብዙ የተለያዩ ትርጉሞች። ምንም እንኳ ርግጠኛው አካላዊ ሁኔታዎች ግልጽ ባይሆኑም፣ የጳውሎስ መንፈሳዊ ፍቺ ግልጽ ነው — መከራ አማኞችን ይረዳል፣ በሙላትና ባጠቃላይ በእግዚአብሔር፣ በክርስቶስ ይታመኑ ዘንድ!

▣ “በራሳችን እንታመንንምና” ቁ. 4 የክርስቲያን መከራ ቀዳሚ ዓላማን እንደሚገልጽ፣ ይህ ቁጥር ሁለተኛውን ዓላማ ይገልጻል። ይህም ተመሳሳይ ሐቅ በጳውሎስ “የሥጋ መውጫ” ላይ ሊታይ ይችላል (ዝክ. 12:7-9)። በመንፈሳዊ ዓለም የሰዎች ድካም ከእምነት ጋር ሲገናኝ የእግዚአብሔርን ኃይል ይለቅቃል።

▣ “በእግዚአብሔር እሱም ሙታንን በሚያስነሣ” ጳውሎስ እያሰበ ያለው

1. የብኪ ምሳሌዎች የሆኑ እግዚአብሔርም መልሶ ወደ ሥጋዊ ሕይወት ያመጣቸው (1 ነገሥ. 17:17-22፤ 2 ነገሥ. 4:32-37)
2. የብኪ ሥነ-መለኮታዊ መግለጫዎች (ዘዳ. 32:39፤ 1ዳሙ. 2:6፤ 2ነገሥ. 5:7)
3. የእሱ የትንሣኤ ማብራሪያ በ1 ቆሮንቶስ 15

1:10 “ተስፋ ያደረግንበት እሱ” ተውላጠ ስሙ እግዚአብሔር አብን ነው የሚያመለክተው (ዝክ. ቁ.9፤ 1ጢሞ. 4:10)። ለእግዚአብሔር አንዴት ያለው አስደናቂ ገላጭ መጠሪያ ነው። ጳውሎስ ዘወትር ኃይለኛ፣ አስደናቂ፣ ገላጭ መጠሪያዎችን ለእግዚአብሔር ያወጣል (1:3 ላይ ያለውን ሙሉ ዝርዝር ተመልከት)፤ እንደ

1. “የምሕረት አባት” (ዝክ. 1:3)
2. “የመጽናናት አምላክ” (ዝክ. 1:3)
3. “በእሱ በሚችለው” (ሮሜ. 16:25፤ ኤፌ. 3:20)

ግሁ የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች ነው፤ እሱም የሃላፊ የተጠናቀቀ ድርጊትን ያመለክታል፤ ቀጣይነት ባለው ውጤት (1 ቆሮ. 15:19፤ 1 ጢሞ. 5:5፤ 6:17)።

▣ “አዳኝ” ይህ ቃል ሦስት ጊዜ በቁ. 10 ጥቅም ላይ ውሏል። ይህም የብኪን አካላዊ፣ ማኅበራዊ፣ ስሜታዊ፣ መንፈሳዊ ትድግናን ይከተላል። ጳውሎስ ይህንን ቃል በርካታ ጊዜ ተጠቅሞበታል (ሮሜ. 7:24፤ 11:26፤ 15:31፤ 2 ቆሮ. 1:10፤ ቆላ. 1:13፤ 1 ተሰ. 1:10፤ 2 ተሰ. 3:2፤ 2 ጢሞ. 3:11፤ 4:17-18)። እሱ በርግጥ ያሰበው በኤፌሶን እንደሚሞት ነው (ዝክ. ቁ. 8-10)።

▣

አአመመቅ	“ይህን ከሚያህል አስፈሪ ሞት”
አኪጀት	“ከዚህ በጣም ታላቅ ሞት”
አየተመት	“ከእንደዚህ ዓይነቱ አስፈሪ ሞት”
አእት	“ይህን ከመሰለ አስፈሪ የሞት አደጋ”
አኢመቅ	“ይህን ከመሰለ ሞት”

በግሪክ ጽሑፎች መካከል ልዩነት አለ፤ በነጠላው “እጅግ አስፈሪ ሞት” (ማለትም MSS K፣ A፣ B፣ C፣ D፣ F፣ G) እና በብዙው (ማለትም፣ MS P⁴⁶ እና ሶሪያ ትርጉም፣ ብሎም የግሪክ ጽሑፍ፣ በOrigen፣ Basil፣ Chrysostom፣ Theodoret፣ Jerome፣ እና Augustine ጥቅም ላይ የዋለ)። የብዙው (አእት) እጅግ ያልተለመደና እጅግ ጥንታዊ ነው። የብዙው ምናልባት በጳውሎስ የችግሮች ዝርዝር የሚታየው፣ በውስጥም ሆነ በውጭ የገጠመውን ነው 4:8-12፤ 6:3-10፤ 11:23-29። የተመቅሶላ ለብዙ ቁጥር “ለ” ደረጃ ይሰጠዋል (በከፊል ትክክለኛ)።

1:1

አአመመቅ	“እናንተም ደግሞ ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱን”
አኪጀት	“ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱን”
አየተመት	“እናንተም ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ ስትረዱን”
አእት	“እናንተም ስለ እኛ እየጸለያችሁ አብራችሁ እርዱን”
አኢመቅ	“እናንተም ስለ እኛ የጸለያችሁት ለዚህ አስተዋጽኦ አድርጓል”

በርካታ ሊቃውንት የሚያምኑት ይህ ስዋሰዋዊ ግንባታ (Murry J. Harris in *The Expositor's Bible Commentary*፣ (የአብራሪዎች የመጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ ቅጽ 10፣ ገጽ 322) ጥቅም ላይ የዋለው በሁኔታዊ መልኩ ነው (The Anchor Bible፣ (መልካቅ መጽሐፍ ቅዱስ ቅጽ 32ሀ፣ ገጽ 115)። አማኞች የማይጸልዩ ከሆነ፣ ሉዓላዊው አምላክ ዝም ማለትን ይመርጣል (ያዕቆብ 4:2)። ይህም የሚያመለክተው የምልጃ ጸሎትን ጥቅም ነው (ኤፌ. 6:18-20)። ጳውሎስ የሚያሰበው የክርስቲያኖች ጸሎት ከእግዚአብሔር ቸርነት ጋር ሆኖ ከሞት እንዳዳነው ነው። እናም ጥበቃውንና ማዳኑን ይቀጥላል። የጳውሎስ በእግዚአብሔር መዳን በብዙዎች እውቅናና ምስጋና ተሰጥቶታል፤ በእነሱ በጳውሎስ ቀጣይነት ባለው አገልግሎት በሚባረኩት።

▣ “ሰዎች” ይህ በጥሬው “ፊት” ነው (ማለትም፣ *prosōpon*) ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል በ2 ቆሮንቶስ (ዝክ. 2:10፤ 3:7 [ሁለቱ]፤13፤18፤ 4:6፤ 5:12፤ 8:24፤ 10:1፤7፤ 11:20)። እሱ ምናልባት የብኪ ጠቃሽ ይሆናል፤ የመደበኛው አካላዊ አቋም፣ የአይሁድ ጸሎት፣ ራስን ቀና በማድረግ፣ እሱም ከዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጋር በትክክል የሚገጥም።

ጳውሎስ ይህንን ቃል በብዙ መልኩ በ2 ቆሮንቶስ ይጠቀማል፡

1. ለሰዎች፣ 1:11፤ 2:10፤ 4:6
2. ለሰው ፊት፣ 3:7 (ሁለቱ)፤13፤18፤ 10:1፤7፤ 11:20
3. ከፊት ለሚለው ዘይቤ፣ “ፊት ለፊት” ለሚለው አግባብ (ዝክ፣ አቅጣጫ፣ ጊዜ ሳይሆን)፣ 8:24
4. ለውጫዊ ገጽታ ዘይቤ (ዝክ. አየተመት)፣ 5:12

2ቆሮንቶስ፡ 1:12-14
 “ትምክህታችን ይህ ነውና፤ በእግዚአብሔር ጸጋ እንጂ በሥጋዊ ጥበብ ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር ቅድስና ቅንነት በዚህ ዓለም ይልቁንም በእናንተ ዘንድ እንደኖርን የሕሊናችን ምስክርነት ነው።”¹³⁻¹⁴ ከምታነበትና ከምታስተውሉት በቀር ሌላ አንጻፍላችሁምና፤ በጌታችን በኢየሱስ ቀን እናንተ ደግሞ ትምክህታችን እንደምትሆኑ እንዲሁ ትምክህታችሁ እንድንሆን፤ በከፊል ስለ እኛ እንዳስተዋላችሁ ፈጽማችሁ ታስተውሉት ዘንድ ተስፋ አደርጋለሁ።

1:12 “ኩሩ ትምክህታችን” እነዚህ የግሪክ ቃላት *kauchaomai*፣ *kauchêma*፣ እና *kauchêsis* ሠላሳ አምስት ጊዜ ያህል በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውለዋል፤ እናም ሁለቱ ብቻ ነው በቀሪው አዲስ ኪዳን ላይ የሚገኙት (ሁለቱም በያዕቆብ)። የእሱ ዋና መጠቀሚያ 1 እና 2 ቆሮንቶስ ነው።

ከመመካት ጋር በተያያዘ ሁለት ዋናኛ ሐቆች አሉ።

1. ሥጋ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት አይኩራ/አይመካ (ዝክ. 1 ቆሮ. 1:29፤ ሐዋ. 2:9)
2. አማኞች መመካት የሚኖርባቸው በጌታ ነው (ዝክ. 1 ቆሮ. 1:31፤ 2 ቆሮ. 10:17፤ ይኸውም ከኤር. 9:23-24 ጋር ጠቃሽ የሆነ) ስለዚህ፤ ተገቢ የሆነና ተገቢ ያልሆነ መኩራት/መመካት አለ (ማለትም፤ ኩራት)።

1. ተገቢ የሆነ
 - ሀ. በክብር ተሰፋ (ሮሜ 4:2)
 - ለ. በእግዚአብሔር በጌታ ኢየሱስ በኩል (ሮሜ 5:11)
 - ሐ. በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል (ማለትም፤ የጳውሎስ ዋናኛ ጭብጥ፤ 1 ቆሮ. 1:17-18፤ ገላ. 6:14)
 - መ. ጳውሎስ የሚመካው
 - (1) የእሱ ያለ ክፍያ የሆነ አገልግሎት (1 ቆሮ. 9:15፤16፤ 2 ቆሮ. 10:12)
 - (2) ከክርስቶስ በሆነው ሥልጣኑ (2 ቆሮ. 10:8፤12)
 - (3) በሌሎች ሰዎች ድካም አለመመካቱ (አንዳንዶች በቆሮንቶስ እንዳደረጉት፤ 2 ቆሮ. 10:15)
 - (4) በዘር ውርሱ (ሌሎች በቆሮንቶስ እንዳደረጉት፤ 2 ቆሮ. 11:17፤ 12:1፤5፤6)
 - (5) የእሱ ቤተ-ክርስቲያናት
 - (ሀ) ቆሮንቶስ (2 ቆሮ. 7:4፤14፤ 8:24፤ 9:2፤ 11:10)
 - (ለ) ተሰሎንቄ (2 ተሰ. 1:4)
 - (6) በእግዚአብሔር ማጽናናት እና ማዳን (2 ቆሮ. 1:12)

2. ተገቢ ያልሆነ
 - ሀ. ከአይሁድ ውርስ ጋር በተዛመደ (ሮሜ. 2:17፤23፤ 3:27፤ Gal. 6:13)
 - ለ. አንዳንዶች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ይመኩ የነበረው
 - (1) በሰዎች (1 ቆሮ. 3:21)
 - (2) በጥበብ (1 ቆሮ. 4:7)
 - (3) በነጻነት (1 ቆሮ. 5:6)

ሐ. ሐሰተኛ መምህራን በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ሊመኩ ሞክረው ነበር (2 ቆሮ. 11:12)

▣ “የሕሊናችን ምስክርነት” ጳውሎስ “ሕሊና” የሚለውን ቃል ዘወትር ይጠቀማል፤ በቆሮንቶስ መልእክቶች (ዝክ. 4:4፤ 8:7፤10፤12፤ 10:25፤27፤28፤29፤ 2 ቆሮ. 1:12፤ 4:2፤ 5:11)። እሱም የሚያመለክተው የሞራል ውስጣዊ ስሜትን ነው፤ የትኛው ተገቢ እንደሆነ ወይም ተገቢ እንዳልሆነ (ሐዋ. 23:1፤ ሮሜ 2:15)። ሕሊና በፊተኛው ሕይወታችን፤ በደካማ ምርጫዎቻችን፤ ወይም በእግዚአብሔር መንፈስ ሊጎዳ ይችላል። እሱ እንከን-የለሽ መሪ አይደለም (1 ቆሮ. 4:4፤ 8:7፤ 1 ጢሞ. 4:2)፤ ነገር ግን እሱ የግለሰብ እምነትን ድንበር ይወስናል (1 ጢሞ. 1:5፤19)። ስለዚህ፤ ሕሊናችንን ለማናወጥ፤ ምንም እንኳን በስህተት ወይም በድካም ቢሆንም፤ ዋናው የእምነት ችግር ነው።

የአማኞች ሕሊና መሆን የሚኖርበት እጅግ እጅግ መመሥረት ያለበት በእግዚአብሔር ቃል እና በእግዚአብሔር መንፈስ ነው (1ጢሞ. 3:9)። እግዚአብሔር በአማኞች ይፈረዳል፤ ባላቸው ብርሃን፤ ነገር ግን ሁሉም አማኞች ቀጣይነት ባለው መልኩ ለመጽሐፍ ቅዱስ እና ለመንፈስ ቅዱስ ግልጽ መሆን ይገባቸዋል፤ ለተጨማሪ ብርሃን፤ እንዲሁም ቀጣይነት ባለው መልኩ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እውቀት ያድጉ ዘንድ። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ፤ የመጨረሻው ዘመን ፍርድ በአይታ ላይ ነው (ዝክ. ቁ. 13-14)። እግዚአብሔር በሰዎች ላይ ይፈረዳል፤ ባላቸው የመረዳት ብርሃን፤ በሕሊናቸው (ሮሜ. 2:15-16፤ 9:1፤ 13:5)።

የጳውሎስ ሐሳብና ድርጊቶች በጽኑ ተነቅረዋል፤ በቆሮንቶስ በአናሳዎቹ የሐሰት መምህራን (ምዕራፍ 10-13)። እሱም የሚመስለው ሁለት ቡድኖች እንደነበሩ ነው። (1) የአካባቢያዊ ቡድን ተቃዋሚዎች እና (2) የፍልስፍናዎች ተዘዋዋሪ የአይሁድ ወገን የሆኑ የሐሰት መምህራን።

▣ “ቅድስና” አንዳንድ የግሪክ ጽሑፎች “ቅድስና” አላቸው (ማለትም፤ ፆፊ፤ጽ፡፡ ለ፤ ሆ፤ ር፤ ገ፤ ገ፤ እና ኮፕቲክ አለመመቅ፤ አዓት፤ እና አኢመቅ ትርጉሞች)። ሌሎች ደግሞ ቀላልነት “simplicity” አላቸው (ለምሳሌ ጸ፡፡ ል፤ ል፤ ል፤ እና Vulgate፤ Peshitta፤ አኪጆት፤ አየተመት፤ እና አእት ትርጉሞች)። Bruce Metzger in *A Textual Commentary on the Greek New Testament* (የግሪክ አዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ሐተታ)፤ እንደሚጠቁመው ተርጓሚው ኮሚቴ ለየተመቅሶ³ የመረጠው “ቀለል ላለ” (*haplotêti*) ነው፤ ነገር ግን “መ” ደረጃ ሰጥቶታል፤ ፍችውም ከሞላ ጎደል ርግጠኛ (ገጽ 612)። ይህ ርግጠኝነት እየጨመረ የመጣው ጳውሎስ “ቀለል ያለ” የሚለውን ቃል ከመጠቀሙ ሐቅ ነው፤ በ11:3 (እና ከተመሳሳይ ቃል ትርጉም “ለጋስነት” ነው፤ በ8:2፤ 9:11፤13)፤ ነገር ግን በማናቸውም ጽሑፎቹ *hagiotêti*ን ፈጽሞ አልተጠቀመም።

▣ “ቅንነት” ይህ ቃል ሁለት ፍችዎች አሉት፤ “ለጋስነት” ወይም “ቅንነት።” እሱም ከአይታ ጋር የተያያዘ ዘይቤ ነው። በብኪ ዐይን እንደ ዘይቤ ጥቅም ላይ ይውል የነበረው በሁለት መንገዶች ለሐሳብ ነው (1) ዓይነ- ወግ (ሾተላይ) (ወጊ፤ BDB 949፤ ዘዳ. 15:9-10) እና (2) መልካም ዓይን (ለጋስ፤ BDB 373 III፤ cf. Pro. 22:9)። ኢየሱስ ይህንን አጠቃቀም ተከትሏል (ማቴ. 6:22-23፤ 20:15)። ጳውሎስ ይህንን ቃል የተጠቀመው በሁለት መንገዶች ነው።

1. ቀለል ያለ፤ ቅን፤ ንጽሕና (ማለትም፤ ምንም ድብቅ አጀንዳ ወይም የሐሰት ንስሐ የለለው፤ 2 ቆሮ. 1:12፤ 11:3፤ ሐዋ. 6:5፤ ቆላ. 3:22)
2. “ለጋስነት” (ሮሜ. 12:8፤ 2 ቆሮ. 8:2፤ 9:11፤13)

▣ “በሥጋዊ ጥበብ ሳይሆን” ጳውሎስ ሥጋዊ ጥበብን ዘርዝሮ አብራርቷል፤ በ1 ቆሮንቶስ (ዝክ. 1:18-31፤ 2:1-16፤ እና 3:18-23 እና በሰላቅ መልኩ 4:10፤ 6:5 እና ምናልባት 10:15)። ጳውሎስ ተመሳሳይ ሐረጎችን ተጠቅሟል የሰዎችን ጥበብ ለመጥቀስ 1 ቆሮ. 1:17፤ 2:4፤13-14። በዚህ አንቀጽ እሱ በምድራዊ ጥበብ አልያም የጸጋ ሕይወት በምድር ላይ በሚሉት ሐሳቦች ዙሪያ አጠንጥኗል የጳውሎስ የመሪነቱ ማስረጃ በሎጂክ ወይም በአንደበተ-ርቶስነት ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን በመልካም ሕይወት እና በንጹሕ ሕሊና ነው፤ በእግዚአብሔር ፊት። ጳውሎስ ለእነሱ በግልጽ፤ በጎላ መልኩ፤ ሊረዱት በሚችሉ ቃላት እንደጻፈላቸው ይገልጻል። እነሱ ጥበብኛ ከሆኑ፤ በፍጥነትና ያለ ጥረት ቃላቱን፤ ሐሳቡን፤ እና የሕይወት ስልት አንድምታዎቹን በተረዱ ነበር፤ ነገር ግን አልቻሉም።

ጳውሎስ ይህንን ቃል “ሥጋ” በብዙ መንገዶች ተጠቅሟል። ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:26 ተመልከት።

1:13-14 እነዚህ ቁጥሮች ትይዩአዊ አወቃቀር ናቸው፤ እናም የጳውሎስን ቀዳሚ የቆሮንቶስ መልእክቶችን የሚያመለክቱ ይመስላሉ (ይኸውም ርግጠኛ ያልሆነ)። እሱ የጻፈው መረዳትን እንዲያገኝ ነው። ሆኖም፣ የእነሱ አዝማሚያና የሕይወት ስልት የሚያሳዩው በከፊል ብቻ እንደተረዱት ነው።

telous የሚለው ቃል በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ፍቸው “ማጠናቀቅ” ነው (አእት፣ አኢመቅ፣ አመት) ወይም “መፈጸም” (አመቅ፣ አኪጀት፣ አየተመት)? ሁለቱም ያስኬዳሉ። “ማጠናቀቅ” የሆነ እንደሆነ (ማለትም፣ ሙሉ ለሙሉ በተቃርኖ በከፊል) እሱ ከቁ. 14 የመጀመሪያ ክፍል ጋር ይያያዛል። “ፍጻሜ” ከሆነ እሱ “የጌታችን የኢየሱስ ቀን” ከሚለው ቁ. 14 መጨረሻ ካለው ጋር ትይዩአዊ ይሆናል።

▣ “እኛ የትምህህታችሁ ምክንያቶች ነን፣ እናንተ ለእኛ እንደሆናችሁ” የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የጳውሎስ ሐዋርያዊ ስኬት ማረጋገጫ ነች። ጳውሎስ የሚፈልገው የእነሱ ቃል፣ ሐሳብ፣ እና ድርጊቶች የኩራታቸው ምንጭ እና ተገቢ የሆነ ትምህህታቸው እንዲሆን ነው። ጌታ ለፍርድ ሲመለስ (ማለትም፣ “የጌታችን የኢየሱስ ቀን፣” 1 ቆሮ. 1:8፣ 5:5፣ ፊሊጵ. 1:6፣10፣ 2:16፣ 1 ተሰ. 5:2፣ 2 ተሰ. 2:2)።

1:14 “በጌታችን በኢየሱስ ቀን” “በቀን” የሚለው ሐረግ የብዙ ዘይቤ ነው። የእኔን ሐተታ አሞጽ 2:16 ላይ ያለውን ተመልከት። ይህ ሐረግ፣ “በዚያን ቀን” ወይም “በዛ ቀን፣” ለስምንተኛው ክፍለ-ዘመን ነቢያት መንገድ ነበር፤ ስለ እግዚአብሔር መጎብኘት (መገኘት) ሲናገሩ፣ ለሁለቱም፣ ለፍርድና ለመመለስ።

ሆሴዕ		አሞጽ		ሚኪያስ	
አዎን	አሉታ	አዎንታ	አሉታ	አዎንታ	አሉታ
1:11	1:5 2:3		1:14(2) 2:16		2:4 3:6
2:15			3:14 5:18 (2) 5:20	4:6	
2:16		6:3			5:10
2:21	3:18(2) 5:9 7:5 9:5	8:3	8:9(2) 8:10 8:13	7:11(2) 7:12	7:4
	10:14	9:11			

ይህ አደራደር የነቢያት መለያ ነው። እግዚአብሔር ኃጢአትን በመጻረር ይሠራል፤ በጊዜ ውስጥ፣ ግን ደግሞ የንስሐ ቀንና ይቅርታን ይሰጣል፤ ለእነሱ ልባቸውንና ድርጊታቸውን ለሚቀይሩ! የእግዚአብሔር የመቤዠተኛና የመመለስ ዓላማ ይፈጸማል! እሱ የእሱን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ሕዝብ ይኖረዋል። የፍጥረት ዓላማ (በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የሚሆን ኅብረት) ይፈጸማል!

2ቆሮንቶስ፡ 1:15-22
¹⁵በዚህም ታምኜ፣ ሁለተኛ ጸጋ ታገኙ ዘንድ አስቀድሜ ወደ እናንተ እንድመጣ፤ ¹⁶በእናንተም መካከል ወደ መቆዶንያ እንዳልፍ ደግሞም ከመቆዶንያ ወደ እናንተ መጥቼ ወደ ይሁዳ በጉዞዬ እንድትረዱኝ አሰብሁ። ¹⁷እንግዲህ ይህን ሳስብ ያን ጊዜ ቅሬትን አሳየሁ? ወይስ በእኔ ዘንድ አዎን አዎን አይደለም አይደለም ማለት እንዲሆን ያን የማስበው በዓለማዊ ልማድ ነው? ¹⁸እግዚአብሔር ግን የታመነ ነው። ለእናንተም የሚነገረው ቃላትን አዎንና አይደለም አይሆንም። ¹⁹በእኛ ማለት በእኔና በስልጣና በጢሞቴዎስም በመካከላችሁ የተሰበከ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ አዎንና አይደለም አልነበረም፤ ነገር ግን በእርሱ አዎን ሆኖአል። ²⁰እግዚአብሔር ለሰጠው የተሰፋ ቃል ሁሉ አዎን ማለት በእርሱ ነውና፤ ስለዚህ ለእግዚአብሔር ስለ ክብሩ በእኛ የሚነገረው አሜን በእርሱ ደግሞ ነው። ²¹በክርስቶስም ከእናንተ ጋር የሚያጸናና የቀባን እግዚአብሔር ነው፤ ²²ደግሞም ያተመን የመንፈሱንም መያዣ በልባችን የሰጠን እርሱ ነው።

1:15 “በዚህ መተማመን” 3:4 ላይ ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

▣ “አስቀድሜ ወደ እናንተ ልመጣ አስቤአለሁ” “እኔ አስቤአለሁ” ያልተጠናቀቀ ጊዜ ነው፤ እሱም ተደጋጋሚ ድርጊትን የሚገልጽ፤ እዚህ የታሰበው በሃላፊ ጊዜ ነው። በቆሮ. 16:2-8 ጳውሎስ ስለ ጉዞ ዕቅዱ ንድፍ ነግሯቸዋል። ከእነሱ ድርጊት የተነሣ፣ ኋላ ላይ ሐሳቡን ቀየረ፣ ምክንያቱም በፍርድ ወደ እነሱ ሊመጣ አልፈለገም፤ በደስታ እንጂ! አናሳዎቹ በተለዋዋጭነት ከስሰውታል፤ ይህም በጉዞ ዕቅዱ መለወጥ ብቻ ሳይሆን፣ በወንጌሉ ጭምር (ዝክ. ቁ. 18-20)።

- ▣ አኢመመቅ “ስለዚህ ዳግመኛ በረከትን ትቀበሉ ዘንድ”
- አኪጀት “እናም ሁለተኛ ጠቀሜታ ታገኙ ዘንድ”
- አየተመት “ስለዚህ ድርብ ጥቅም ታገኙ ዘንድ”
- አእት “ስለሆነም ዳግመኛ ትባረኩ ዘንድ”
- አኢመቅ “ስለዚህ በእጥፍ ትጠቀሙ ዘንድ”

እዚህ የግሪክ ጽሑፎች ልዩነት አለ። አንዳንድ ጽሑፎች *charin* አላቸው፤ እሱም ከ*charis* የመጣ፤ ፍቸውም መጠቀም ወይም ውዴታ (ማለትም፡፡፳*፣ A፣ C፣ D፣ F፣ G፣ እና የሶሪያና የአሜሪካን ትርጉሞች)።

ሌሎች ጽሑፎች charan አላቸው፤ እሱም ከchara የመጣ፤ ፍችውም ደስታ፤ ሐሴት ወይም ፍስሐ የሆነ (ማለትም፡፡፳²፤ ዘ፣ ለ፣ ዘ፡፡)፡፡ የተመቅሰ⁴ የግሪክ ጽሑፍ ለcharin “ለ” ደረጃ ይሰጠዋል (ከሞላ ጎደል ርግጠኛ)፡፡ በወውደ-ጽሑፉ (ማለትም፡፡ ቁ. 16) የሚያመለክተው ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሁለቴ መምጣቱን ነው፡፡ እነሱም እዚያ ለእሱ የሚያስፈልገውን ለመስጠት ዕድሉን አግኝተው ነበር፡፡ ጉዞውን እንደ ቀጠለ (Gordon D. Fee፣ *To What End Exegesis?*፣ ትርጓሜ እስከ ምን ድረስ) (ገጽ 99-104)፡፡

1:16 “እናም ወደ ይሁዳ በጉዞዬ እንድትረዱኝ” ጳውሎስ ምንም ገንዘብ ከቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን አልተቀበለም፤ ባገለገላቸው ጊዜ፡፡ በዚህ ጉዳይ ላይ ጥቃት እንዳይደርስበት ፈርቶ ነበር፡፡ ነገሩ ሲዘር ከእነሱ ገንዘብ ባለመቀበሉ ጥቃት ደረሰበት፡፡

ይህ ሐረግ የሚያመለክተው፡፡ ይህች ቤተ-ክርስቲያን ለሚሲዮናዊ ጉዞው የሚያስፈልገውን እንድትሰጥ መቆየቱን ነው (1 ቆሮ. 16:6፤ ሮሜ. 15:24)፡፡ ይህ ምናልባት ለእሱና ለወንጌል ያላቸውን ታማኝነት ለመፈተን ይሆናል፤ እናም ወቀሳውን ዝም ለማሰኘት፡፡

1:17 “እንደ ሥጋ አሰብኩኝ” ይህ ሐረግ ሊያንጸባርቅ የሚችለው የጳውሎስን ወቀሳ ነው (ዝክ. 10:2-3፤ 11:18) ወይም ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ፍቃድ እየፈለገ ይሆናል፤ በሚያደርገው ሁሉ፡፡ ጉዞውንም ጨምሮ (1 ቆሮ. 4:19፤ 16:7፤ ሐዋ. 18:21፤ ሮሜ. 1:10፤ 15:32)፡፡

ሁለተኛው አማራጭ ይህንን ዐውደ-ጽሑፍ በተሻለ ይሰማል፤ እሱም ቁ. 18ሀ ላይ ይታያል፡፡ የእግዚአብሔር ታማኝነት በጳውሎስ ጽሑፎች ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው (1 ቆሮ. 1:9፤ 10:13፤ 1 ተሰ. 5:24፤ 2 ተሰ. 3:3)፡፡

ለ“ሥጋ” ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:26 ተመልከት፡፡

1:18 “እግዚአብሔር የታመነ ነው” የታመነ ቀዳሚ ተደርጓል፤ ለአጽንዖት፡፡ በጳውሎስ ጽሑፎች ይህ ገላጭ መጠሪያ ነው፤ ለእግዚአብሔር (1ቆሮ. 1:9፤ 10:13፤ 1 ተሰ. 5:24፤ 11 ተሰ. 3:3)፡፡ በብዙ እምነትን መረዳት የሚቻለው እንደ ታማኝነት ነው፡፡ ይህም ዋነኛው የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው (ዘዳ. 7:9፤ ኢሳ. 49:7)፡፡ የእሱ ደግነት፤ ታማኝነት ያለው ባሕርይ አይለወጥም (ሚልክ. 3:6)፡፡ የሰው ልጆች ተስፋ በሰው ሥራ ወይም መስጠት አይደለም፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ባሕርይና ተስፋዎች እንጂ (ዝክ. 1:12፤15፤20)!

1:19 “የእግዚአብሔር ልጅ፣ ክርስቶስ ኢየሱስ” ጳውሎስ “የእግዚአብሔር ልጅ” የሚለውን ሐረግ አዘውትሮ አይጠቀምም (ሮሜ 1:4፤ እዚህ፤ እና ገላ. 2:20)፡፡ ሆኖም፤ ጽንሰ-ሐሳቡና ተያያዥ ሐረጎች በጣም የተለመዱ ናቸው፡፡ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:9፡፡

☐ **“ስልዋኖስ”** ሲለስ፤ ወይም ስልዋኖስ፤ ጳውሎስ በሁለተኛው ሚሲዮናዊ ጉዞው ከእሱ ጋር እንዲጓዝ የመረጠው ነው፤ በርናባስ እና ዮሐንስ ማርቆስ ወደ ቆጵሮስ ተመልሰው ከሄዱ በኋላ፡፡

1. እሱ በመጀመሪያ የተጠቀሰው በመጽሐፍ ቅዱስ በሐዋ. 15:22 ነው፤ እዚያም እሱ ከወንድሞች መካከል ላቅ ያለ ሰው በሚል ይጠራል፤ የኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን፡፡
2. እሱ ነቢይ ነበር (ሐዋ. 15:32)፡፡
3. እሱ የሮሜ ዜጋ ነበር፤ እንደ ጳውሎስ (ሐዋ. 16:37)፡፡
4. እሱና በርስያን የተባለው ይሁዳ ወደ አንቲሆች ተልከዋል፤ በኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን፤ ሁኔታውን ለመመርመር (ሐዋ. 15:22፤30-35)፡፡
5. ጳውሎስ እሱን 2ቆሮ. 1:19 ላይ ጠቅሷል፤ እንደ ወንጌል ሰባኪ ባልደረባ
6. ኋላ ላይ እሱ ከጴጥሮስ ጋር ተገልጿል፤ 1 ጴጥሮስን በመጻፍ (1ጴጥ. 5:12)፡፡
7. ሁለቱም ጳውሎስና ጴጥሮስ ስልዋኖስ ብለው ሲጠሩት፤ ሉቃስ ሲላስ ብሎ ይጠራዋል (የሳኦል አራማጊ ቅርጽ)፡፡ እሱም ሊሆን የሚችለው፤ ሲለስ የአይሁድ ስሙ ስልዋኖስ ደግሞ የላቲን ስሙ ነው (F. F. Bruce፣ *Paul: Apostle of the Heart Set Free*፣ ገጽ 213)፡፡

1:19-20 “ነገር ግን በእሱ አምነ ነው” ቁጥር 19 እና 20 ከሥነ-መለኮት አኳያ የታጨቁ ናቸው! ጳውሎስ እያስረገጠ ያለው የተልዕኮው ቡድን (ራሱ፤ ስልዋኖስ፤ እና ጢሞቴዎስ) ኢየሱስን የሰበኩት እንደ እግዚአብሔር ተስፋ ፍጻሜ ነው፤ እንደ እግዚአብሔር ልጅ እና እንደ ሰው ልጆች ብቸኛ ተስፋ፤ ለእነሱም የብዙ የመጠቀሪያ ራዕይ አድርገው ነው! የእነሱ ስብከት የግብር ይውጣ አልነበረም፤ ቁርጥ ያለ እንጂ (ዝክ. ቁ. 18)፡፡ ኢየሱስ የአብ “አም” ነው፤ ለእያንዳንዱ ተስፋ፤ ለእያንዳንዱ ፍላጎት፤ ለእያንዳንዱ ተስፋ (ማለትም፡፡ የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች የginomai)፡፡ ኢየሱስን በማጽናት፤ ለእግዚአብሔር ሰጭነት ክብር ይሰጣሉ፡፡

ሁሉም በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን የሚያውቁት (1) የእግዚአብሔር፤ (2) የልጅ፤ (3) የእሱም ተስፋዎች (ሮሜ 9:4) እና (4) የጸጋው ስጦታዎች በጳውሎስ የተልዕኮ ቡድን በኩል እንደሚመጡ ነው፡፡ እነሱ የጳውሎስን ሐሳብና መልእክት መጠራጠር ከጀመሩ፤ በወንጌል ላይ ያላቸውን እምነት ያጣሉ!

1:20 “አሜን” 1ቆሮ. 14:16ሐ ሙሉ ማስታወሻውን ተመልከት፡፡

☐ **“ክብር”** ልዩ ርዕስ፡፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት፡፡

1:21-22 እዚህ የተወሰነ አወቃቀር አለ፤ በእነዚህ ሁለት ቁጥሮች፤ እግዚአብሔር ምን እንደሆነ የሚገልጹ (ማለትም፡፡ “እንዴ እሱ”) የሚሲዮናዊውን ቡድን አበጅቶ ያበቃው እናም ያጻፍው ለመሆኑ፡፡

1. እግዚአብሔር እኛን ያጻፍናል፤ ቁ. 21 (1ቆሮ. 1:8)፡፡ ይህ የአሁን የድርጊት አንቀጽ ነው፤ እሱም ቀጣይነት ወደ አለው ድርጊት የሚያመለክት፡፡ እሱም ማለት ለማረጋገጥ፤ ለማጽናት፤ ቋሚ ለማድረግ፤ የማይናወጥ ለማድረግ ነው (ዝክ. 1:7፤ ሮሜ. 4:16)፡፡ ይህ ቃል በፓፕረስ ጥቅም ላይ የዋለው ሕጋዊ ዋስትናን ለመግለጽ ነው (ዝክ. Moulton and Milligan፣ ገጽ 107)፡፡
2. እግዚአብሔር ቀብቶናል፤ ቁ. 21 (ዮሐንስ 2:20፤27)፡፡ ይህ የድርጊት የአሁን አንቀጽ ነው፡፡ ግሁ የሚያመለክተው የተጠናቀቀ፤ የአንድ ጊዜ ድርጊትን ነው፡፡ ቃሉ ራሱ የሚያንጸባርቀው የብዙ ጽንሰ-ሐሳብ ነው፤ እግዚአብሔር ለአገልግሎት የተወሰኑ መሪዎችን ለእስራኤል እንደሚመርጥ እና እንደሚያበቃ

ሀ. ነቢያት፣ 17፡16 እና እንዲሁም ለ1 ዜና. 16:22፤ መዝ 105:15 ትይዩ

ለ. ካህናት፣ ዘጸ. 40:15፤ ሌዋ. 4:3፤ መዝ. 105:15

ሐ. ነገሥታት፣ 14፡16፤ መዝ. 2:2፤ 18:50፤ 20:6፤ ዕን. 3:13

እሱም የግሪኩ ቃል ነው “ክርስቶስ” ለሚለው ትርጓሜ፣ መሲሕን ለማመልከት ሲባል (ማለትም፣ የተቀባው)። አማኞች ደግሞ በእግዚአብሔር ተመርጠው ይበቃሉ፣ የእሱን መንግሥት ዓላማ ለማገልገል።

3. እግዚአብሔር አትሞናል፣ ቁ. 22 (ዮሐንስ 3:33፤ 6:27፤ ሮሜ. 4:11፤ 15:28፤ 1 ቆሮ. 9:2፤ ሐዋ. 1:13፤ 4:30፤ 2 ጢሞ. 2:19፤ ራዕ. 7:3-8)። ይህ የድርጊት መካከለኛ አንቀጽ ነው፣ ፍችውም አንድን ነገር ወይም አንድን ሰው ምልክት ማድረግ ነው፣ የሌላው ሀብት መሆኑን ለማመልከት፣ ወይም ለአስተማማኝነቱ፣ ወይም በደኅና እንደተጠበቀ። አማኞች የእግዚአብሔር ናቸው!

4. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን በልባችን ሰጥቶናል፣ እንደ ዋስትና ቁ. 22 (ዝኪ. 5:5፤ ሮሜ. 8:9-16፤ 23፤ 26-27፤ ሐዋ. 1:13-14)። “ተሰጥቷል” የሚለው ቃል ሌላኛው የድርጊት አንቀጽ ነው፣ የተጠናቀቀ ድርጊትን የሚያመለክት። እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ለልጆቹ ሰጥቷል።

- ያጸናል (የአሁን ጊዜ)
- ይቀባል (የድርጊት ጊዜ)
- ያትማል (የድርጊት ጊዜ)
- መንፈሱን ይሰጣል (የድርጊት ጊዜ)

እነዚህ ሁሉ ስጦታዎች ከጳውሎስ መተማመን ቁ. 15፣ 19-20 ላይ ካለው ጋር ይስማማሉ። የጳውሎስ መተማመን በአብ እና በወልድ እና በመንፈስ ቅዱስ ድርጊቶችና ስጦታዎች ነው።

☐ “ክርስቶስ... እግዚአብሔር... መንፈስ ቅዱስ” ሥላሴ በዋስትናችን ላይ ንቁ ተሳታፊ እንደሆኑ ተገንዝብ (ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት)። ምንም እንኳን ቃሉ “ሥላሴ” በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ባይከሰትም፣ ጽንሰ-ሐሳቡ ተደጋጋሚ ነው (1 ቆሮ. 12:4-6፤ 11 ቆሮ. 13:14)። ክርስትና አሀዳዊ እምነት ነው (ዘዳ. 6:4)። ሆኖም፣ ኢየሱስ መለኮት እስከሆነ ድረስ እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ አካል፣ ሦስት አካላት አሉን ማለት ነው፣ በአንድ መለኮታዊ አቋም። በሦስት አንድ የሆነው አምላክ አንድነት! ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 2:10 ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ማረጋገጫ

ሀ. ክርስቲያኖች እንደዳኑ ያውቃሉን (1 ዮሐንስ 5:13)? 1ዮሐንስ ሦስት መፈተሻዎች ወይም ማስረጃዎች አሉት።

1. ዶክትሪናዊ (እምነት) (ቁ. 1፣ 5፣ 10፤ 2፣ 18-25፤ 4፣ 1-6፤ 14-16፤ 5፣ 11-12)
2. የሕይወት ስልት (ታዛዥነት) (ቁ. 2-3፤ 2፣ 3-6፤ 3፣ 1-10፤ 5፣ 18)
3. ማኅበራዊ (ፍቅር) (ቁ. 2-3፤ 2፣ 7-11፤ 3፣ 11-18፤ 4፣ 7-12፤ 16-21)

ለ. ዋስትና ከፍለ-ሃይማኖታዊ ጉዳይ ሆኗል

1. ጆን ካልቪን ዋስትናን የሚመሠርተው በእግዚአብሔር ምርጫ ላይ ነው። እሱ የሚለው በዚህ ሕይወት ፈጽሞ ርግጠኞች መሆን አንችልም።
2. ጆን ዌስሊ ዋስትናን የሚመሠርተው በሃይማኖታዊ ልምዶች ላይ ነው። እሱ የሚያምነው፣ እኛ ከሚታወቀው ኃጢአት በላይ ልንኖር እንደምንችል ነው።
3. ሮሜ ካቶሊክ እና የክርስቶስ ቤተ-ክርስቲያን ዋስትናን የሚመሠርቱት ሥልጣን ባላት ቤተ-ክርስቲያን ነው። አንዱ የሚሆንበት ቡድን ለዋስትና ቁልፍ ጉዳይ ነው።
4. አብዛኞቹ ወንጌላውያን ዋስትናን የሚመሠርቱት በመጽሐፍ ቅዱስ ተስፋዎች ላይ ነው፣ በአማኙ ሕይወት ከሚታዩ የመንፈስ ፍሬዎች ጋር በተያያዘ (ገላ. 5:22-23)።

ሐ. እኔ የማስበው ለወደቀው የሰው ልጅ ቀዳሚ ዋስትናው የተያያዘው በሦስትነቱ አንድ ከሆነው አምላክ ጋር ነው።

1. የእግዚአብሔር አብ ፍቅር
 - ሀ. ዮሐንስ 3:16፤ 10:28-29
 - ለ. ሮሜ 8:31-39
 - ሐ. ኤፌሶን 2:5፤ 8-9
 - መ. ፊሊጵስጶስ 1:6
 - ሠ. 1 ጴጥሮስ 1:3-5
 - ረ. 1 ዮሐንስ 4:7-21
2. የእግዚአብሔር ወልድ ድርጊቶች
 - ሀ. በእኛ ምትክ መሞት
 - 1) ሐዋ. 2:23
 - 2) ሮሜ 5:6-11
 - 3) 2 ቆሮንቶስ 5:21
 - 4) 1 ዮሐንስ 2:2፤ 4:9-10
 - ለ. የሊቃነ ክህነት ጸሎት (ዮሐንስ 17:12)
 - ሐ. ቀጣይነት ያለው ምልጃ
 - 1) ሮሜ 8:34
 - 2) ዕብራውያን 7:25
 - 3) 1 ዮሐንስ 2:1
3. የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አገልግሎት

ሀ. መጥራት (ዮሐንስ 6:44፣65)

ለ. ማተም

1) 2 ቆሮንቶስ 1:22፤ 5:5

2) ኤፌሶን 1:13-14፤ 4:3

ሐ. ማረጋገጥ

1) ሮሜ 8:16-17

2) 1 ዮሐንስ 5:7-13

መ. ነገር ግን ሰዎች የግድ ምላሽ መስጠት ይኖርባቸዋል፤ ለእግዚአብሔር ኪዳናዊ ስጦታ (በሁለቱም፣ በመነሻም ሆነ በቀጣይነት)

1. አማኞች የግድ ከኃጢአት መመለስ ይኖርባቸዋል (ንስሐ) እና ወደ እግዚአብሔር በኢየሱስ በኩል (እምነት)

ሀ. ማርቆስ 1:15

ለ. ሐዋ 3:16፣19፤ 20:21

2. አማኞች የግድ እግዚአብሔር በክርስቶስ ያደረገውን ስጦታ መቀበል ይኖርባቸዋል

ሀ. ዮሐንስ 1:12፤ 3:16

ለ. ሮሜ 5:1 (እና በተምሳሌት 10:9-13)

ሐ. ኤፌሶን 2:5፣8-9

3. አማኞች በእምነት የግድ መቀጠል ይኖርባቸዋል

ሀ. ማርቆስ 13:13

ለ. 1 ቆሮንቶስ 15:2

ሐ. ገላትያ 6:9

መ. ዕብራውያን 3:14

ሠ. 2 ጴጥሮስ 1:10

ረ. ይሁዳ 20-21

ሰ. ራዕይ 2:2-3፣7፣10፣17፣19፣25-26፤ 3:5፣10፣11፣21

4. አማኞች ሦስት ፈተናዎች ይገጥማቸዋል

ሀ. ዶክትሪናዊ (ቁ. 1፣5፣10፤ 2:18-25፤ 4:1-6፣14-16)

ለ. የሕይወት ስልት (ቁ. 2-3፤ 2:3-6፤ 3:1-10)

ሐ. ማኅበራዊ (ቁ. 2-3፤ 2:7-11፤ 3:11-18፤ 4:7-12፤ 16-21)

ሠ. ዋስትና አስቸጋሪ ነው፣ ምክንያቱም

1. አማኞች ዘወትር ሌሎች ልምድ ይሻሉ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ያልተገቡ

2. አማኞች ዘወትር ወንጌልን በሙላት አይረዱትም

3. አማኞች ዘወትር በፍቃዳቸው ኃጢአት መሥራታቸውን ይቀጥላሉ (1 ቆሮ. 3:10-15፤ 9:27፤ 1 ጢሞ. 1:19-20፤ 2 ጢሞ. 4:10፤ 2 ጴጥ. 1:8-11)

4. አንዳንድ ግላዊ ዓይነቶች (ማለትም፣ ፍጹማውያን) የእግዚአብሔርን ከሁኔታ ውጭ የሆነ ተቀባይነት እና ፍቅር ፈጽሞ ሊቀበሉ አይችሉም

5. በመጽሐፍ ቅዱስ የተሳሳቱ እምነቶች ምሳሌዎች አሉ (ማቴ. 13:3-23፤ 7:21-23፤ ማርቆስ 4:14-20፤ 2 ጴጥ. 2:19-20፤ 1ዮሐንስ 2:18-19)

1:22 “ያተመን” ልዩ ርዕስ፣ ማኅተም 1ቆሮ. 9:2 ተመልከት።

▣ “ልቦች” ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 14:25 ተመልከት።

▣ “እንደ መያዣ” እሱ የሚናገረው ሁለቱንም፣ የሙሉ ክፍያ ተስፋ፣ በቀጣዩ ጊዜ እና ከፊል ክፍያ አሁን ነው። የእግዚአብሔር ቅድሚያ ክፍያ የልጁ ሕይወት እና የመንፈሱ ሙሉ መገኘት ነው (ኤፌ. 1:3-14)። 5:5 ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

1ቆሮንቶስ 1:23-24

²³እኔ ግን ልራራላችሁ ስል እንደ ገና ወደ ቆሮንቶስ እንዳልመጣሁ በነፍሴ ላይ እግዚአብሔርን ምስክር አጠራለሁ። ²⁴ለደስታችሁ ከእናንተ ጋር የምንሠራ ነን እንጂ፣ በእምነታችሁ በእናንተ ላይ የምንገዛ አይደለንም። በእምነታችሁ ቆማችኋልና።

1:23

አለመመቅ

“ነገር ግን በነፍሴ ላይ እግዚአብሔርን ምስክር አጠራለሁ”

አኪጀት

“ከዚህም በላይ በነፍሴ ላይ እግዚአብሔርን ምስክር አጠራለሁ”

አየተመት

“ነገር ግን እግዚአብሔርን እንደ ምስክር አጠራለሁ በራሴ ላይ”

አእት

“እግዚአብሔርን እንደ ምስክር አጠራለሁ— እሱ ልቤን ያውቃል”

አአመቅ

“በሕይወቴ እግዚአብሔርን አጠራለሁ ምስክሩ ይሆን ዘንድ”

ይህ የታማኝነት መሐላ ነው። ጳውሎስ መሐላዎችን አዘውትሮ ይጠቀማል፣ ቃሉን ለማጽናት (ዝክ. 11:1፣31፤ ሮሜ. 1:9፤ ገላ. 1:20፤ ፊሊጵ. 1:8፤ 1 ተሰ. 2:5)።

▣ “ልራራላችሁ” የጳውሎስ የጉዞ ዕቅድ መለወጥ ለእሱ ተለዋዋጭነት ምሳሌ አይሆንም፤ የፍቅር እንጂ። እሱ የእሱ ብቸኛ አማራጭ በሆነው ፍርድ እና ክርክር ባለበት ሁኔታ መመለስን አልመረጠም። ሐሰተኛ መምህራን የእሱን ሐሳብና ድርጊቶች ተቃርኑዋል። ጳውሎስ ሐሳቡን በቀጥታ ነው ያቀረበው፤

▣ “ወደ ቆሮንቶስ ዳግም አልመጣሁም” በርካታ ክርክሮች ተካሂደዋል፤ ጳውሎስ ባደረጋቸው ጉብኝቶች ላይ፤ ከኤፌሶን ወደ ቆሮንቶስ እና ወደ ቆሮንቶስ የላካቸው መልእክቶች ቁጥር ላይ። ለተጨማሪ መረጃ 2 ቆሮንቶስ፤ መ ላይ ያለውን መግቢያ ተመልከት።

1:24 “በእምነታችሁ ላይ የምንገዛ አይደለንም” እዚህ በጳውሎስ ሥልጣናዊ ሐዋርያነት፤ 1:1 መካከልና በአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ነጻነት ያለውን ሚዛን እንመለከታለን። መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት፤ ኪዳናዊ እምነት፤ የሚጀምረውና የሚያድገው በፍቃደኝነት ምርጫዎች ነው፤ ይህም ማለት፤ ደስታን፤ መረጋጋትን፤ እና ብስለትን ማፍራት ነው።

▣ “በራሳችሁ እምነት ቆማችኋልና” ጳውሎስ ይህንን ጽንሰ-ሐሳብ 1ቆሮ. 15:1 (ሮሜ 5:2፤ 11:20) ላይ ጠቅሷል። ይህም የብኪ ዳራ ሊኖረው ይችላል (መዝ. 76:7፤ 130:3፤ ነሀ. 1:6፤ ሚል. 3:2፤ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:9 ተመልከት)። እሱ የሚናገረው በእግዚአብሔር መገኘት ስለሚኖረው አስተማማኝ እምነት ነው። በቆሮንቶስ ከነበረው ችግር አንጻር ሲታይ ይህ አስደንጋጭ መግለጫ ነው። የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ቢያንስ በሐሰተኛ መምህራን መድረስ አልተጠቃች ይሆናል፤ የገላትያ አብያተ-ክርስቲያናት እንደሆኑት። አንዳንዶቹ የቤት አብያተ-ክርስቲያናት ጠንካራና ንጹሕ ነበሩ (ማለትም፤ የተጠናቀቀ ጊዜ፤ “እናንተ ጸንታችሁ ቆማችሁ ነበር፤ ቆማችኋልም”)። ልዩ ርዕስ፤ መቆም (*Histémmi*)at 1ቆሮ. 15:1።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፤ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፤ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልስ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወስን አይደለም።

1. ጳውሎስ ለቆሮንቶስ አጥቢያዊ ችግር የሚጽፍ ከሆነ፤ ለምን መልእክቱ በካይያ ዙሪያ ሁሉ እንዲነበብ ተፈለገ? (ቁ. 1)
2. ሁለቱ መከራ የመቀበል ጠቀሜታዎች ምንድን ናቸው? ቁ. 4 እና 9 ላይ የተጠቀሱት?
3. ጳውሎስ በእስያ እስከ ሞት ድረስ ያጋጠመው መከራ ምንድን ነበር? (ቁ. 8-10)
4. ጳውሎስ በጉዞ ዕቅዱ መለወጥ ምክንያት ለምን ተቃውሞ ደረሰበት? (1ቆሮ. 16:1-8 እና 2ቆሮ. 1:12-20)
5. ለምን በሥላሴ እናምናለን?

2ኛ ቆሮንቶስ 2

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
የጳውሎስ ጉብኝት መተላለፍ (1:12-2:4)	ቤተ-ክርስቲያንን ማጥራት 1:15-2:2	ከቤተ-ክርስቲያን ጋር የቅርብ ግንኙነት (1:12-2:13)	ለውጥ በጳውሎስ ዕቅዶች (1:12-2:4)	ጳውሎስ ለምን ዕቅዶቹን ለወጠ (1:12-2:11)
1:23-2:4	የበደለን ይቅር ማለት	1:23-2:4	1:23-2:4	
ለበደለ ይቅር ባይነት	2:3-11		ለበደለ ይቅር ባይነት	
2:5-11		2:5-11	2:5-11	2:5-11
ጳውሎስ ጭንቀትና ዕረፍት	ድል በክርስቶስ		ጳውሎስ ጭንቀት በጢሮአዳ	ከጢሮአዳ ወደ መቄዶንያ— ሐዋርያዊ፣ ጠቅሚታው (2:12-4:6)
2:12-13	2:12-13	2:12-13 የእኛ አገልግሎት (2:14-3:6)	2:12-13 ድል በክርስቶስ በኩል	
2:14-17	2:14-17	2:14-17	2:14-17	2:12-3:3

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መስተልፊ

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

ሀ. በተንታኞች መካከል በርካታ ውይይቶች ተካሂደዋል፣ ጳውሎስ በዚች ቤተ-ክርስቲያን ምን ያህል ጉብኝት እንዳደረገ እና ምን ያህል ደብዳቤ እንደ ጻፈ። ይህ ምዕራፍ የዚህ ውይይት ዋና ነጥብ ነው። ምክንያቱም እሱ ፊትኛውን ደብዳቤ እና አሳማሚውን ጉብኝት ስለሚጠቅስ ነው። በርካታ አሻሚነት በሁለቱም፣ በጽሑፉና የጳውሎስን ሕይወት በማወቃችን በኩል ይገኛል። ቀኖናዊነት ተገቢ አይደለም።

ለ. ይህንን ምዕራፍ በተመለከተ ሌላኛው የክርክር ነጥብ አካባቢ የሚሆነው፣ በደላኛው ሰው ቁጥር 5 እና 6 ላይ የተጠቀሰው

1. 1ቆሮንቶስ 5 ላይ ከተጠቀሰው አመንዘራ ሰውዬ ጋር ተመሳሳይ እንደሆነ
2. 1ቆሮንቶስ (1-4) የተነገረው የአንደኛው አንጃ ወይም የቤት-ቤተ ክርስቲያን መሪ
3. ከኢየሩሳሌም የሆኑ የሐሰተኛ መምህራን መሪ፣ እሱም ጳውሎስን ፊት ለፊት የተቃወመው፣ በዚህ ክፉ የሆነ ጉብኝት (2 ቆሮንቶስ 10-13)።

ሐ. በግልጽ እንደሚታየው የምዕራፍ አከፋፈሉ ልክ አይደለም። ምዕራፍ 2 በወጥነት የሚያያዘው ከጳውሎስ የጉዞ ዕቅድ ገለጻ፣ እሱም 2ቆሮ. 1:15 ከተጠቀሰው ጋር ነው።

መ. ከርዕስ -ጉዳዩ ያፈነገጠ ወይም ቅንፋዊ የሆነ ዋነኛ ነገር አለ፣ ከ2ቆሮ. 2:14 ጀምሮ። ጳውሎስ በመቄዶንያ ከቲቶ ጋር ያደረገውን ውይይት በተመለከተ እስከ 2ቆሮ. 7:5 ድረስ አልተመለሰበትም። እኔ እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ፣ ስለዚህ ያፈነገጠ ሐሳብ፣ ምክንያቱም የጳውሎስን ልብ እና ለኢየሱስ ክርስቶስ ያለውን ጽኑ ፍቅር አሳይቶናልና!

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፡ 2፡1-4

‘ነገር ግን ዳግመኛ በኅዘን ወደ እናንተ እንዳልመጣ ስለ እኔ ቆረጥሁ።’ እኔስ ባሳዘናችሁ፤ እንግዲያስ በእኔ ምክንያት ከሚያዘን በቀር ደስ የሚያሰኝኝ ማን ነው? ደስ ሊያሰኙኝ ከሚገባቸውም በመምጣቴ ኅዘን እንዳይሆንብኝ ይህንኑ ጻፍሁላችሁ። ደስታዬ የሁላችሁ ደስታ ነው ብዬ በሁላችሁ ታምኜአለሁና። ሳብዙ መከራና ክልብ ጭንቀት በብዙም እንባ ጽፈላችሁ ነበርና፤ ይህም እናንተን አብዝቼ የምወድበትን ፍቅር እንድታውቁ እንጂ እንዳሳዘናችሁ አይደለም።

2፡1

አአመመቅ፣ አኪጀት “ነገር ግን”
 አየተመት፣ አእት
 አዓት፣ የተአመቅ “ስለዚህ”
 አኢመቅ “እንግዲያውስ”
 የተመት “ለ”

የግሪክ ጽሑፎች ልዩነቶች አሉ በ“ለ” መካከል (ማለትም፣ *gar*፣ P⁴⁶ እና B) እና “ግን” (ማለትም፣ *de*፣ cf. *ጵ፣ A፣ C፣ D፣ F፣ G*)። የተመቅ ለ“ለ” የ“ሐ” ደረጃን ይሰጠዋል፤ ፍችውም መወሰን እንዳልቻሉ ነው። መስተጻምሮች ዘወትር ለትርጓሜ ሁነኞች ናቸው፤ በዚህ ጉዳይ ግን የዓረፍተ-ነገሩ ስሜት ነው ጉዳዩን የሚወስነው።

☐

አአመመቅ “ይሄንን ስለ ራሴ ስል ወስኛለሁ”
 አኪጀት “ይሄንን ስለ ራሴ ወስኛለሁ”
 አየተመት፣አእት፣
 አኢመቅ “በራሴ ቆርጫለሁ”

ይህ የሚያመለክት የሚመስለው ጳውሎስ ስለዚህ ጉዳይ ከመንፈስ ቅዱስ የተለየ ውስጠት እንደሌለው ነው። እሱ በርካታ ጊዜ መንፈስ ቅዱስ እንዴት በጉዞ ዕቅዱ እንደመራው ጠቅሷል (ሐዋ. 16፡9-10፤ 18፡21፤ ሮሜ. 1፡10፤ 15፡32፤ 1ቆሮ. 4፡19)፤ በዚህ ጊዜ ግን የተለየ ምሪት አልነበረውም፤ እናም ላለመምጣት ወስኗል።

☐ “ዳግመኛ ወደ እናንተ በኅዘን እንዳልመጣ” ጳውሎስ ሦስተኛውን የቆሮንቶስ ጉዞ 12፡14፤ 13፡1 ላይ ጠቅሷል። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ይሄንን ሁለተኛ አሳማሚ ጉብኝት አልመዘገበውም። የእሱ የመነሻ የቆሮንቶስ ቆይታ ሐዋ. 18፡1-11 ላይ ተጠቅሷል። መግቢያው ላይ ያለውን ሰንጠረዥ፣ ሠ ቀን ላይ ተመልከት፣ “መጎብኘት” ሐ። እሱ ምናልባት የተከሰተው በ1 እና 2 ቆሮንቶስ መካከል ነው።

2፡2 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፉዋ ዓላማው አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚታመን። የጳውሎስ ሁለተኛው ጉብኝት ቤተ-ክርስቲያንን አሳዘኗል። ለዚህ ቁጥር አኢመቅ ትርጉምን እመርጣለሁ፣ “የሳዘንኳችሁ ብሆን እንኳ፣ ያ ማሳዘን ብቸኛው የደስታዬ ምንጭ ይሆናል።” ጳውሎስ በሐዋርያት ሕይወት መደራደር ያለበት ገጽታ አያስደስተውም።

2፡3 “የጻፍኩላችሁም ይሄንኑ ቁምነገር ነው” እነዚህን ቁጥሮች ለማስረዳት በርካታ ንድፈ-ሐሳቦች አሉ።

1. አንዳንዶች ይሄንን የሚጠሩት የድርጊት ደብዳቤያዊ በሚል ነው፤ ይህም ማለት እሱ የሚጠቅሰው 2 ቆሮንቶስን ነው (አኢመቅ)
2. አንዳንዶች የሚያምኑት ይህ የሚጠቅሰው 1 ቆሮንቶስን ነው
3. ሌሎች የሚያምኑት ይህ የሚያመለክተው ቀደም ሲል የጠፋውን 1ቆሮ. 5፡9 የተጠቀሰውን ደብዳቤ ነው
4. ሌሎች የሚያስቡት ይህ የሚያመለክተው የጠፋውን ብርቱ ደብዳቤ ነው፤ ምናልባትም በከፊል በ2 ቆሮንቶስ 10 -13 ላይ የተጠበቀውን ነው

2፡4 ይህ ቁጥር ጥርት በባለ መልኩ የሚገልጠው የጳውሎስን የልብ እና የስሜት ሥቃይ፣ ይኸውም በአሳማሚው ጉብኝት ወቅት የደረሰበትን ነው። እናም፣ እውነቱን ይናገራል፣ እንዴት አሠቃይ አንደ ነበረ። እንደ መልካም የሕክምና ባለሙያ፣ አንዳንድ ጊዜ ሥቃይ አስፈላጊ መሆኑን ጳውሎስ ተረድቷል፣ ለረጅም ጊዜ ፈውስ።

ጳውሎስ በዚህ ዓረፍተ-ነገር ሁለት ተጓዳኝ ግሦችን ተጠቅሟል፣ ምክንያቱም ሰዎች አንዳንዴ እርማትን በመልካም ስለማይቀበሉ። እግዚአብሔር ሁሉንም ሰዎች ከነጻ ፍቃድ ጋር ፈጥሯቸዋል፣ እነሱም ሁለቱም የከበሩና አደገኛ የሆኑ ነገሮች። እሱም የደስታና የመታደስን እምቅ ኃይል ወይም መራርነትና ቀጣይነት ያለው ዐመጸኝነት።

☐

አአመመቅ “በተለይ”
 አኪጀት፣ አየተመት “በበዛ”
 አኢመቅ “እንዴት በበዛ”

ይህም ቁጥር ደግሞ አንደኛውን የጳውሎስን ባሕርያታዊ ቃላት ያካትታል፣ እሱም በቆሮንቶስ መልእክቶቹ አዘውትሮ የተጠቀመበት (ማለትም፣ *perissoteros*)። 1፡5 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ወይም ልዩ ርዕስ 2፡7 ላይ ተመልከት።

1ቆርንቶስ፡ 2፡5 -11

⁵ነገር ግን ማንም አሳዝኖ ቢሆን፤ እንዳልከብድባችሁ፤ በክፍል ሁላችሁን እንጂ እኔን ያሳዘነ አይደለም። ስንደዚህ ላለ ሰው ይህ ከእናንተ የምትበዘት የቀጣችሁት ቅጣት ይበቃልና እንደዚህ ያለው ከልክ በሚበዛ ጎዘን እንዳይወጥ፤ ግልጽ ተመልሳችሁ ይቅር ማለትና ማጽናናት ይገባችኋል። ስለዚህ ከእርሱ ጋር ፍቅርን እንድታጸኑ አለምናችኋለሁ፤ ስለዚህ ደግሞ ጽፌ ነበርና፤ በሁሉ የምትታዘዙ እንደ ሆናችሁ የእናንተን መፈተን አውቅ ዘንድ አሳቤ ነበር። ስንደዚህ ግን ይቅር የምትሉትን እኔ ደግሞ ይቅር አለቀለሁ፤ እኔም ይቅር ካልሁ፤ ይቅር ያልሁትን ስለ እናንተ በክርስቶስ ፊት ይቅር ብዬአለሁ። "በሰይጣን እንዳንታለል፤ የእርሱን አሳብ አንስተውምና።"

2፡5 ይህ ቁጥር ለመተርጎም በጣም አዳጋች ነው! እኔ የማምነው የተመት እና የፊሊፕስ ትርጉሞች ምናልባት የተሻሉ እንደሆነ ነው። "ማንም ያሳዘነ ቢሆን፤ እሱ እኔን የበደለ አልደለም፤ ነገር ግን በአንዳንድ መለኪያዎች (በከፋ መልኩ ላለማስቀመጥ) እናንተን ሁሉ እንጂ።" በዚህ ዓረፍተ-ነገር የተጠቀሰ ባለቤት የለም፤ ስለዚህ፤ አንዳንዶች የሚያዘምዱት (1) ለአጠቃላይ ቤተ-ክርስቲያን (cf. አኪጆት፣ አኪመቅ፣ RSV፣ Phillips፣ አመት፣ NEB) ወይም (2) ያስቀየረው ሰው (cf. KNOX ትርጉም)።

ይህ "እሱ" ማን ነው፣ ችግር የፈጠረበት? በርካታ አስተያየቶች ይኖራሉ።

1. እሱ የሚያመለክተው 1ቆር. 5፡9 ነው፤ የአባቱን ሚስት ያገባውን ሰውዬ
2. እሱ የሚያመለክተው የአንደኛውን አንጃ ወይም የቤት ቤተ-ክርስቲያን ቀንደኛ መሪ
3. እሱ የሚያመለክተው ለታሳቢ ቡድኖቹ "መሪዎች" ለሚባሉት ቃል-አቀባይ ለሆነ ግለሰብ፤ ይኼውም ከፍልስጥኤም፣ ጳውሎስን ፊት ለፊት የገጠመው፣ ወደ ቆሮንቶስ ሲመለስ፤ እናም ባጠቃላይ ቤተ-ክርስቲያን ለጳውሎስ አልተከላከለችለትም፤ የግድ ማድረግ ሲጠበቅባት

☐ "እንደ" ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። አንዱ ጎዘንን ፈጥሯል፤ በጳውሎስም ላይ ሆነ በአጠቃላይ ቤተ-ክርስቲያን (የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች) እንዲሁም መዘዞቹ ይቀራሉ።

2፡6 "ይህ ቅጣት እሱም በብዙሃኑ የተጣለ" ውሳኔው በአጠቃላይ መግባባት አይደለም። ጳውሎስ፤ ጥቃት ሲደርስበት፤ ለአጥቂው አስቧል (ዝክ. ቁ. 7) እንዲሁም ለመንፈሳዊ መዘዞቹ፤ እሱም ውዝግብና ግጥሚያ ሊፈጥር ስለ መቻሉ (ዝክ. ቁ. 11)።

"ብዙሃኑ" የሚል መጠቀሱ፤ ጳውሎስ እንዴት በትሕትና ቤተ-ክርስቲያንን እንደሚመለከት ነው። እሱ ለአሕዛብ ሐዋርያ ሆኖ እንደተጠራ ቢሰማውም ግን፤ ይህ ማኅበር ምዕመናዊውን የመምራት ገጽታ አያስቀረውም። ጳውሎስ በመልእክቶቹ ታላቅ ሚዛን አለው፤ በሥልጣናዊ ትኩረትና (ማለትም፣ ገላትያ እና 1ቆርንቶስ 5)፤ እንዲሁም የከባቢያዊ አመራር ማስፈለጉን። አዲስ ኪዳን ሦስቱንም ዓይነት ሥርዓት አለው። ሐዋርያዊ (ማለትም፣ ኤጲስቆጶስ) ከባቢያዊ መሪዎች (ማለትም፣ ፔሪስቤተሪያን) ሃይማኖተ-አበው፤ እና ማኅበር ምዕመናዊ (ማለትም፣ እያንዳንዱ አማኝ)። ሐዋ.15 ሦስቱም ሁሉ ፈርጆች አሉት፤ በሥርዓተ-ቤተ-ክርስቲያን ሂደት ውስጥ የሚካተቱ። እሱ፤ የትኛው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው የሚል ጉዳይ አይደለም፤ ሁሉም ናቸው። እሱ መልካም አማኞች በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መመሪያ የሚጓዙበት ጉዳይ ነው፤ የግል አጀንዳዎች ሳይሆኑ!

2፡7 "ይልቁን ይቅር በሉት አበረታቱትም" እነዚህ ሁለቱ የድርጊት ያልተወሰኑ ናቸው። የቤተ-ክርስቲያን ሥርዓት ፈጽሞ በቀላላዊ መሆን አይኖርበትም፤ ነገር ግን ዘወትር ተቤገር (ገላ. 6፡1)። ኃጢአት መጋለጥ ይኖርበታል፤ ነገር ግን ደግሞ መሸፈን (ማለትም፣ በእግዚአብሔር ይቅር የተባለ፣ በቤተ-ክርስቲያን ይቅር የተባለ) ከተጋለጠ በኋላ። ለ"መጽናናት" 1፡4-11 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

- አአመመቅ "ከልክ በሚበዛ ጎዘን ሊወሰድ ስለሚችል"
- አኪጆት "ከልክ በሚበዛ ጎዘን እንዳይወጥ"
- አየተመት "ከልክ በሚበዛ ጎዘን እንዳይወሰድ"
- አእት "በጣም አዝኖ ሙሉ ለሙሉ ተስፋ እንዳይቆርጥ"
- አኪመቅ "በጎዘኑ ብዛት እንዳይወጥ"

የመጀመሪያው ሐረግ በጥሬው "በጣም በበዛ ጎዘን፣ እንዲህ ዓይነቱ የሚወጥ እንዳይሆን" የሚል ነው። ከታች ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ሁለተኛው ቃል፣ *katapino*፣ ደግሞ የተጠናከረ ዘይቤ ነው። እሱም በጥሬው "መዋጥ" ነው። እሱ በአሉታዊ መልኩ ነው በ2 ቆር . 5፡4 ጥቅም ላይ የዋለው (ማለትም፣ የተዋጠ ሕይወት)። በአሉታዊነት እሱ ማለት ማጥፋት ነው (1ቆር. 15፡54፤ 3ቆር. 2፡7፤ ዕብ. 11፡29፤ 1ጴጥ. 5፡8)።

የጳውሎስ ግላዊ ልምምድ የአንደበተ-ርቱዕነት ሥልጠና በርግጥ የኃጢአትን ጥልቀትና የእግዚአብሔርን ጸጋና ምሕረት ከፍታ እንዲገነዘብ አስችሎታል። የእሱ የቃላት ምርጫ የሰሜቱን ጥልቀት ይገልጣል።

ልዩ ርዕስ፡ የበዛ (*perisseuo*)

ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል

1. የእግዚአብሔር እውነት ለእሱ ክብር በዝታል፣ ሮሜ 3፡7
2. ነጻ ስጦታው በአንዱ ሰው ጸጋ፣ ኢየሱስ ክርስቶስ፣ በዝታል፣ ሮሜ 5፡15
3. አማኞች በተስፋ ይበዛሉ፣ ሮሜ 15፡13
4. አማኞች በእግዚአብሔር ፊት አይጸድቁም፣ የተወሰኑ ምግቦችን በሙባላት ወይም ባለ ሙባላት፣ 1ቆር . 8፡8
5. አማኞች ቤተ-ክርስቲያንን ለማነጻ ይበዛላቸዋል 1ቆር. 14፡12
6. አማኞች ለጌታ ሥራ ይበዛላቸዋል፣ 1ቆር. 15፡58
7. አማኞች የጌታን መከራ አብዝተው ይካፈላሉ እናም የጌታንም መጽናናት አብዝተው፣ 2ቆር. 1፡5

- 8. የጽድቅ አገልግሎት በክብር ይበዛል፤ 2ቆሮ. 3:9
 - 9. የአማኞች ምስጋና ለእግዚአብሔር ክብር ይበዛል፤ 2ቆሮ. 4:15
 - 10. የአማኞች ደስታ ይበዛል፤ 2ቆሮ. 8:2
 - 11. አማኞች በነገር ሁሉ ይበዛላቸዋል (እምነት፣ ፍጽምና፣ እውቀት፣ ልባዊነት፣ እና ፍቅር)፤ ደግሞም ለኢየሩሳሌም ቤተ-ክርስቲያን ለሚሆን ስጦታ፤ 2ቆሮ. 8:7
 - 12. ሁሉም ጸጋ ለአማኞች ይበዛላቸዋል፤ 2ቆሮ. 9:8
 - 13. የአማኞች የተትረፈረፈ ምስጋና ለእግዚአብሔር፤ 2ቆሮ. 9:12
 - 14. የእግዚአብሔር የጸጋው ባለጸግነት በአማኞች ላይ ይበዛል፤ ኤፌ. 1:8
 - 15. የአማኞች ፍቅር ገና እየጨመረ እየጨመረ ይሄዳል፤ ፊሊጵ. 1:9
 - 16. አማኞች በጳውሎስ መተማመናቸው በክርስቶስ ይበዛል፤ ፊሊጵ. 1:26
 - 17. የተትረፈረፈ ይኖራቸዋል፤ ፊሊጵ. 4:12፣18
 - 18. አማኞች በምስጋና ይጥለቀላቸዋል፤ ቆላ. 2:7
 - 19. አማኞች እርስ በርሳቸው ያላቸው ፍቅር እየጨመረና እየበዛ ይሄዳል፤ 1ተሰ. 3:12
 - 20. በመልካም የሕይወት ስልት መብዛት፤ 1ተሰ. 4:1
 - 21. ለአማኝ ባልደረቦች በሚሆን ፍቅር መብዛት፤ 1ተሰ. 4:10
- የጳውሎስ በክርስቶስ በኩል የሆነው የእግዚአብሔር ጸጋ መረዳት “ከፍ ያለና የመጠቀም” ነው፤ እንዲሁ ደግሞ አማኞች በዚህ “ከፍ ያለና የመጠቀም” ጸጋና ፍቅር በየዕለት ሕይወታቸው ይረመዱ ዘንድ!

2:8 “ለእሱ ያላችሁን ፍቅር ዳግም ታጸኑ ዘንድ አሳስባችኋለሁ” ይህ የሚያመለክተው መሻሪያ መግለጫ ነው፤ ወይም ሕጋዊ ድርጊት፤ በባለ ሥልጣን ቃል (በገላ. 3:15 ላይ ያለ የቃል አጠቃቀም) ለቤተ-ክርስቲያን ከፍቅር ሐሳብ የተነሣ። እሱም ማለት የሚቻለው የአንድ ነገርን እውነታ የሚያሳይ ዘይቤ ነው (Louw እና Nida፣ ገጽ 668)።

2:9 “እኔ ጽፌአለሁ” 2:3 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ **“ፈተና”** ይህ የሚያመለክተው የብረት ሳንቲሞችን ጥንካሬያቸውን ለማረጋገጥ የሚደረግ ነው። እሱም በአዲስ ኪዳን ሊኖረው የሚችለው ፍች “ለማጽደቅ በመመልከት መፈተን ነው።” ልዩ ርዕስ “መፈተን” 1ቆሮ. 3:13 ተመልከት።

☐ **“በነገር ሁሉ ታዛዥ መሆናችሁን”** ይህ የእነሱ ታማኝነት ፈተና ነው፤ ለጳውሎስ ሥልጣን። ይህ የ(ዝክ. 7:15፣ 10:6) ጉዳይ ነበር። የግሪክ ጽሑፎች ልዩነት፤ ከ“እንደሆነ” ጋር የሚዛመድ ይኖራል። አንዳንድ MSS የሚኖራቸው

- 1. *ei* - ጸ፣ ር፣ ደ፣ ፍ
- 2. *η* - ለ፣ ለ
- 3. የተገደፈ - ምሳሌ

እሱ የሚመስለው ምሳሌ፤ ምንም የድሮ ቢሆንም፤ በችኮላ ነው የተሠራው፤ እናም ዘወትር ቃላትን ወይም ሐረጎችን ይገድፋል። ሌሎቹን አማራጮች በተመለከተ፤ በተመሳሳይ ነው የሚነበቡት። አብዛኞቹ የጥንታዊ ግሪክ ጽሑፎች ይቀዱ የነበረው በአንድ ሰው ጽሑፍ እየተነበበ በሌሎች በርካቶች እየተጻፈ ነበር። እናም፤ ይህን የመሳሰሉ ከድምጽ ጋር የተዛመዱ ልዩነቶች የተለመዱ ናቸው። የተመቅሶ4 አማራጭ ቁ.1ን “ሐ” ደረጃ ይሰጣል (ርግጠኛ)።

2:10 “ይቅርታ” ይህ ቃል፤ *charizomai* (ዝክ. ቁ. 7፣10፣ 12:13) ከ *charis* ከሚል ሥር ነው፤ ፍችውም መደሰት፤ ሐሴት ማድረግ። በዚህ ዐውደ - ጽሑፍ ፍችው በጸጋው ይቅር ማለት ወይም መማር ነው (ዝክ. 2:7፣10 [ሦስቱ])።

ጳውሎስ ብዙሃኑ ይቅር እንዲሉ ጠይቋል ቁ.7 ላይ (የድርጊት መካከለኛ ያልተወሰነ)፤ በቁ. 10 ጥያቄውን ደግሟል (የአሁን መካከለኛ አመለካከት)፤ ቁ. 10 ላይ የእሱን አረጋግጦላቸዋል (ማለትም፤ ሰዋዊ ተውላጠ ስም፤ *egō*) ጸጋዊና ቀጣይነት ያለው ይቅርታውን፤ ለበደለኛው (ሁለት የተጠናቀቁ መካከለኛ አመለካከቶች)።

☐ **“እንደ”** ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ -ነገር ነው። ጳውሎስ የገዛ ራሱን ይቅርታ ለበደለኛው ያቀርባል።

☐ **“ለእናንተ ስል በክርስቶስ ፊት”** ይህ የጳውሎስ የማጽኛ መንገድ ነው፤ ማለትም የበደለኛው መመለስ ቤተ-ክርስቲያንን እንደሚያጠነክር። እሱ ራሱ ሊያደርገው ይችላል፤ ለክርስቶስ ካለው ፍቅር የተነሣ።

- 2:11
- አአመመቅ “ስለዚህ ሰይጣን በእኛ ላይ ጠቀሜታ እንዳያገኝ”
- አኪጀት “ሰይጣን በእኛ ላይ ዕድል እንዳያገኝ”
- አየተመት “ስለዚህ በሰይጣን እንዳንታለል”
- አአት “ሰይጣን አመቺ የሆነውን ዕድል እንደዳያገኝ ሲባል ”
- አአመቅ “በሰይጣን መታለልን ለማስወገድ”

ይህ ቁጥር የክፉውን አካላዊ ኃይል ያረጋግጣል፤ በዓለማችን ላይ የእግዚአብሔርን ዕቅድ ለማጓጉት። ጳውሎስ በተለያዩ ስሞች ይጠራዋል፤

- በ2 ቆሮንቶስ፡፡
- 1. ሰይጣን 2:11፣ 11:14፣ 12:7
- 2. “የዚህ ዘመን (ዓለም)” አምላክ” 4:4

3. “ቤልሆር” 6:15

4. “እባቡ” 11:3

“እኛ” የሚያመለክተው ጳውሎስን ራሱን ነው፤ ወይም ጳውሎስንና የቆሮንቶስን ቤተ-ክርስቲያን። ለማወቅ አስገራሚ የሚሆነው ሰይጣን በሁለቱም በኩል እንደሚፈትን ነው፤ ወደ ክፉ በማዘንበል እና ከመልካም በመታጠፍ። ተገቢ ያልሆነ፤ ምሕረት የማያደርግ፤ የሚቆጣ፤ ወይም ኩራተኛ አዝማሚያ፤ በቤተ-ክርስቲያን በኩል ሲሆን ለሰይጣን በር ይከፍትለታል፤ ጎብረትን ለመበጠጥ። ልዩ ርዕስ፡ አካላዊ ክፉ 1ቆሮ. 7:5 ተመልከት።

☐ “የእሱን ሐሳብ አንስተውምና” ክፉው ሕይወታችንን ሊያበላሽ ይሞክራል (ኤፌ. 4:14፤ 6:10-18)። አማኞች አዘውትረው አላዋቂ ይሆናሉ (ማለትም፡ agnoeo) የእሱን (ሐሳብ) ተንኮል።

ልዩ ርዕስ፡ ሐሳብ (ተንኮል)

ይህ የግሪክ ቃል *νόμα* ነው። እሱም በጳውሎስ አምስት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ በ2 ቆሮንቶስ እና ሌላ ጊዜ አንዴ፤ በፊሊጵ. 4:7። እሱም ከ*nous* ሥር ነው፤ ፍቺውም ሐሳብ ወይም አስተሳሰብ የሆነ። ጳውሎስ ይህንን በሁለት መንገዶች አዳብሮታል።

ሀ. ክፉ ወይም የጥፋት ሐሳብ

- 1. የሰይጣን ሐሳብ፤ 2 ቆሮ. 2:11
- 2. ሐሳብ የደነደነና ባለማመን የተሸፈነ፤ 2ቆሮ. 3:14
- 3. ሐሳብ በሰይጣን የታወረ (የዚህ ዓለም አምላክ)፤ 2ቆሮ. 4:4
- 4. ሐሳብ በሰይጣን የሳተ (እንደ ሔዋን) እናም ወደ ስህተት የሚመራ፤ 2ቆሮ. 11:3

ለ. መልካም ሐሳብ

- 1. እያንዳንዱን አስተሳሰብ መያዝ ለክርስቶስ መታዘዝ፤ 2ቆሮ. 10:5
- 2. የእግዚአብሔር ሰላም፤ ሐሳብን ሁሉ የሚያልፍ (ማለትም፡ *nous*) ልባችሁንና ሐሳባችሁን ይጠብቃል (ማለትም፡ *noemata*)

የሰዎች አስተሳሰብና የቋንቋ ክህሎት የእግዚአብሔር አምሳል ክፍሎች ናቸው። ሐሳባችን ሊሰረቅ ይችላል፤ እንዲሁም የሰይጣን መጠቀሚያ ሊሆን። እነሱም በአስደናቂ መልኩ በእግዚአብሔር ኃይል ሊሞላ ይችላል፤ ለእሱ ክብርና ለእሱ መንግሥት። እኛ ለአስተሳሰባችን፤ ዕቅዳችን፤ እና ሐሳባችን መጋቢዎች ነን!

1ቆሮንቶስ፡ 2:12-13

¹²ስለ ክርስቶስም ወንጌል ወደ ጢሮአዳ በመጣሁ ጊዜ፤ ለጌታ ሥራ በር ምንም ቢከፈትልኝ፤ ቲቶን ወንድሜን ስላላገኘሁት መንፈሴ ዕረፍት አልነበረውም። ¹³ነገር ግን ከእነርሱ ተሰናብቼ ወደ መቆዶንያ ወጣሁ።

2:12 “ወደ ጢሮአዳ በመጣሁ ጊዜ” ይህ የ1 ቆሮ. 16:5 የጉዞ ዕቅድን ይመለከታል (ሐዋ. 16:8-11)። ጳውሎስ በግልጽ በቆሮንቶስ በአንዳንዶች ጥቃት ደርሶበታል፤ ምክንያቱም የጉዞ ዕቅዱ ተግባራዊ ስላልሆነ። ጳውሎስ ለምን እንደሆነ አብራርቷል።

☐ “ለጌታ ሥራ በር ምንም ቢከፈትልኝ” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ (ግሥ) ነው፤ እግዚአብሔር ይህንን ዕድል ለወንጌል እንደ ከፈተ አጽንዖት የሚሰጥ፤ እንዲሁም ተከፍቶ እንደሚቆይ! “የተከፈተ በር” የታወቀ የጳውሎስ ዘይቤ ነው (1ቆሮ. 16:9፤ ቆላ. 4:3፤ እንዲሁም ደግሞ ሐዋ. 14:27 እና ራዕ. 3:8)። ይህ ሐረግ አጽንዖት የሚሰጠው የእግዚአብሔርን ብርቱ ኃይል በመሲሑ የመቤዠት አገልግሎት የሚገኝ ክንውን፤ እና በመንፈስ ቅዱስ መቃተት፤ እሱም ለወንጌልና ለክርስቲያን ደቀ-መዛሙርትነት ነው (ማቴ. 28:19-20 እና ሐዋ. 15:3-4፤12፤ 21:19)። ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 16:9 ተመልከት።

2:13 “መንፈሴ ዕረፍት አልነበረውም” ይህ የ “መንፈስ” አጠቃቀም ነው፤ እሱም ከግለሰብ ወይም ከራስ ማንነት ጋር እንደ ተመሳሳይ የሆነ (ዝክ. 7:13፤ 1ቆሮ. 16:18)። ጳውሎስ በተከታታይ ተጨንቋል (የተጠናቀቀ የድርጊት አመላካች) ስለ ቆሮንቶስ (ዝክ. 7:5)። የጳውሎስ ምናብ ባልተለመደ መልኩ ሮጧል፤ የአናጥን ጠብቋል። እሱ በጢሮአዳ የተከፈተ በር ትቷል፤ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ከነበረው መገደድና ፈሪሃነት። ጳውሎስ ይህችን የተከፋፈለች ኩራተኛ ቤተ-ክርስቲያን ወድዷል!

☐ “ቲቶን ስላላገኘሁት” ጳውሎስ ቀደም ብሎ ጢሞቴዎስን ወደ ቆሮንቶስ ልኳል፤ ነገር ግን በግልጽ በቤተ-ክርስቲያኗ መልካም አቀባበል አልተደረገለትም፤ ስለዚህ ጳውሎስ ቲቶን ላከው፤ በብርቱ ደብዳቤ (ዝክ. 2:3-4)። ጳውሎስ በተጠበቀው ሰዓት ከእሱ ስላልሰማ በጣም ተጨነቀ። ቲቶ በ2 ቆሮንቶስ በርካታ ጊዜ ተጠቅሷል (ዝክ. 2:13፤ 7:6፤13፤14፤ 8:6፤16፤23፤ 12:18)።

ልዩ ርዕስ፡ ቲቶ

ሀ. ቲቶ አንደኛው እጅግ የታመነው የጳውሎስ ባልደረባ ነበር። ለዚህ ማስረጃ የሚሆነውም ሐቅ፤ ጳውሎስ እሱን የችግር ጣቢያዎች ወደ ሆኑት ቆሮንቶስና ቀርጤስ መላኩ ነው።

ለ. እሱ ሙሉ ለሙሉ አካዛብ ነበር (ጢሞቴዎስ በግማሽ ጎኑ ብቻ ግሪክ ነበር)፤ በጳውሎስ ስብከት የተለወጠ። ጳውሎስ እሱን ለመግረዝ እምቢ ብሏል (ገላትያ 2)።

ሐ. እሱም በጳውሎስ መልእክቶች ዘወትር ይጠቀሳል። (2ቆሮ. 2:13፤ 7:6-15፤ 8:6-24፤ 12:18፤ ገላ. 2:1-3፤ 2ጢሞ. 4:10) እናም በጣም የሚያስደንቀው ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ ላይ እሱን አለመጥቀሱ ነው። አንዳንድ ሐተታዎች የሚያስቀምጡት ንድፈ-ሐሳብ (1) እሱ ምናልባት የሉቃስ ዘመድ ይሆናል (ምናልባትም ወንድም) እናም ስሙን ማካተት ሊታይ የሚችለው ከባህል አኳያ ተገቢ እንዳልሆነ ነው፤ በሉቃስ በኩል ወይም (2) ቲቶ ዋነኛው የመረጃ ምንጭ ነበር፤ ስለ ጳውሎስ ሕይወትና አገልግሎት፤ እና ስለዚህ፤ እንደ ሉቃስ፤ ስሙ አልተጠቀሰም።

መ. እሱም ጳውሎስንና በርናባስን ተጎዳኝቷል፤ በሁሉም ዋነኞች የኢየሩሳሌም ጉባኤ፤ ይኸውም በሐዋ. 15 የተመዘገበው።
 ሠ. የቲቶ መጽሐፍ የሚያተኩረው ጳውሎስ በሚሰጠው ምክር ላይ ነው፤ ቲቶ በቀርጫስ ባለው ሥራው። ቲቶ የሚሠራው እንደ ጳውሎስ ተጠሪ ሆኖ ነው።
 ረ. ስለ ቲቶ በአዲስ ኪዳን የመጨረሻው መረጃ የሚገኘው፤ እሱ ለሥራ ወደ ድልማጥያ ሲላክ ነው (ዝክ. 2 ጢሞ. 4:10)።

☐ “ወደ መቆዶንያ ሄድኩ” በጳውሎስ ሐሳብ ላይ ቅንፋቱን አለ እስከ 2ቆሮ. 7:5 ድረስ። እሱ ወጣ ብሎ ስለ ክርስቶስ ለእግዚአብሔር ምስጋና ማቅረብ ነው! ወጣ ያለው መልእክት በጣም ውብ ነው፤ እንዲሁም የሚረዳ፤ እግዚአብሔርን ስለ እሱ እናመሰግን ዘንድ። አብዛኞቹ የጳውሎስ በጣም የሚታወቁ ጥቅሶች ከዚህ ወጣ ያለ መልእክት የተገኙ ናቸው።

1ቆሮንቶስ፡ 2፡14 -17

¹⁴ነገር ግን በክርስቶስ ሁልጊዜ ድል በመንግሥቱ ለሚያዘረን በእኛም በየስፍራው ሁሉ የአውቀቱን ሽታ ለሚገልጥ ለአምላክ ምስጋና ይሁን፤ ¹⁵በሚደኑትና በሚጠፉት ዘንድ ለእግዚአብሔር የክርስቶስ መዓዛ ነንና፤ ¹⁶ለእነዚህ ለሞት የሚሆን የሞት ሽታ ለእነዚያም ለሕይወት የሚሆን የሕይወት ሽታ ነን። ለዚህም ነገር የሚበቃ ማን ነው? ¹⁷የእግዚአብሔርን ቃል ቀላቅለው እንደሚሸቃቅጡት እንደ ብዙዎቹ አይደለንምና፤ በቅንነት ግን ከእግዚአብሔር እንደ ተላክን በእግዚአብሔር ፊት በክርስቶስ ሆነን እንናገራለን።

2፡14 “ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ጳውሎስ ምስጋና፣ ጸሎት፣ እና ውዳሴ ለእግዚአብሔር

ጳውሎስ የምስጋና ሰው ነበር። እሱ ብሉይ ኪዳንን ያውቃል። እያንዳንዱ የአራቱ ምድቦች ቀዳሚ (ማለትም፣ መጻሕፍት) የመዝሙራሪኛው፣ የሚፈጽመው በእግዚአብሔር ውዳሴ ነው (መዝ. 41:13፤ 72:19፤ 89:52፤ 106:48)። እሱ እግዚአብሔርን ያመሰግናል ያወድሳልም፤ በበርካታ የተለያዩ መንገዶች።

1. የመልእክቶቹ የመክፈቻ አንቀጾች
 ሀ. የመክፈቻ ባርኮት ወይም ሰላምታ (ሮሜ. 1:7፤ 1ቆሮ. 1:3፤ 2ቆሮ. 1:2)
 ለ. የመክፈቻ ባርኮቶች (*eulog' tos*፣ 2ቆሮ. 1:3-4፤ ኤፌ. 1:3-14)
2. አጭር የምስጋና ቃላት
 ሀ. ሮሜ. 1:25፤ 9:5
 ለ. 2ቆሮ. 11:31
3. ውዳሴ (የአጠቃቀሙ ባሕርይም [1] *doxa* {ማለትም፣ ክብር} እና [2] “ከዘላለም እስከ ዘላለም”)
 ሀ. ሮሜ. 11:36፤ 16:25-27
 ለ. አፌ. 3:20-21
 ሐ. ፊሊጵ. 4:20
 መ. 1ጢሞ. 1:17
 ሠ. 2ጢሞ. 4:18
4. ማመስገን (ማለትም፣ *eucharisteō*)
 ሀ. የመልእክት መክፈቻዎች (ሮሜ. 1:8፤ 1ቆሮ. 1:4፤ 2ቆሮ. 1:11፤ ኤፌ. 1:16፤ ፊሊጵ. 1:3፤ ቆላ. 1:3፤ 12፤ 1ተሰ. 1:2፤ 2ተሰ. 1:3፤ ፊሊሞና ቁ. 4፤ 1ጢሞ. 1:12፤ 2ጢሞ. 1:3)
 ለ. ለማመስገን መጥራት (ኤፌ. 5:4፤ 20፤ ፊሊጵ. 4:6፤ ቆላ. 3:15፤ 17፤ 4:2፤ 1ተሰ. 5:18)
5. አጭር የማመስገን ቃላት
 ሀ. ሮሜ. 6:17፤ 7:25
 ለ. 1ቆሮ. 15:57
 ሐ. 2ቆሮ. 2:14፤ 8:16፤ 9:15
 መ. 1ተሰ. 2:13
 ሠ. 2ተሰ. 2:13
6. የመዝጊያ ቡራኬዎች
 ሀ. ሮሜ. 16:20፤ 24(?)
 ለ. 1ቆሮ. 16:23-24
 ሐ. 2ቆሮ. 13:14
 መ. ገላ. 6:18
 ሠ. ኤፌ. 6:24

ጳውሎስ በሦስት አንድ የሆነውን አምላክ ያውቃል፤ ከሥነ-መለኮትም ሆነ በልምምድም። ጽሑፎቹን የሚጀምረው በጸሎትና በምስጋና ነው። በአቅርቦቱ መሐል ለምስጋናና ለውዳሴ ወጣ ይላል። በመልእክቶቹ ማጠቃለያ ላይ፤ ዘወትር እግዚአብሔርን መጸለይ፤ ማወደስ እና ማመስገንን ያስታውሳል። የጳውሎስ ጽሑፎች ጸሎትን፣ ውዳሴንና ምስጋናን ይተነፍሳሉ። እግዚአብሔርን ያውቃል፤ ራሱን ያውቃል፤ ወንጌልንም ያውቃል።

☐ “ዘወትር” እግዚአብሔር ዘወትር ይመራናል (1) በክርስቶስ በኩል፤ (2) በክርስቶስ ድል፤ እና (3) ለምስክርነት ዓላማ (ማለትም፣ “በእኛ በኩል ይገለጣል፤” የአሁን የድርጊት አንቀጽ (ግሥ)፣ ዝክ. ቁ. 15-16)።

አለመመቅ፣አኪጀት “በክርስቶስ ድል በመንግሥቱ ዘወትር ለሚመራ”
 አየተመት “በክርስቶስ ድል ዘወትር ወደፊት እያራመደ ለሚመራ”
 አእት “በክርስቶስ ድል እንደ ምርኮኛ ወደፊት በእግዚአብሔር እየተመራን”
 አኢመቅ “ከክርስቶስ የድል ርምጃ ዕድል-ፈንታ ዘወትር የሚሰጠን”

ይህ ሐረግ የሮሜን ወታደራዊ ልምድ ያሳያል፤ ይኼውም የድል ሰልፍ ለድል አድራጊ ሠራዊት አለቃ፣ በሮም አደባባይ፣ ይኸውም ለክርስቶስ ድል አድራጊነት አጽንዖት የሚሰጥ (አንቀጽ ነጠላ ነው)። እሱም ሁሉንም የጠላት ኃይላት ደምስሷል (ቆላ. 2:15፣ ግሡ የሚከሰተው በእነዚህ ሁለት ቁጥሮች ብቻ ነው። በአኪ)። አማኞች እሱን የሚከተሉት እንደ እስረኞች አይደለም፤ (አእት፣ አኢመቅ፣ እና የተለመቅ ይህንን የሚተረጎሙት ገልብጠው እንደ “እስረኞች” ነው። ነገር ግን ይህ ግልጽ ከሆነው የወውደ-ጽሑፉ ድል አኳያ በተቃራኒው የሚሄድ ነው፤ ጳውሎስ የራሱን መከራ እና ውርደት እንደ ወንጌላዊ በሮሜ አደባባይ ከእስረኛ ጋር በሚነጻጸር መልኩ የሆነውን እስካልጠቀሰ ድረስ)፤ ነገር ግን እንደ ወታደሮች! እኛ ድል አድራጊዎች ነን፤ በእሱ ምክንያትና በኩል! ድል ነሥተናል፤ ነገር ግን በየዕለቱ የግድ ልንሆነውና ልንራመድበት ይገባል።

☐ “እኛን” የብዙ ተውላጠ-ስምቹ በቁ. 14-17 የሚያመለክቱት (1) ሐዋርያትን፤ (2) ጳውሎስንና የተልዕኮ ቡድኑን፤ ወይም (3) ወንጌልን የሚያሰራጩትን ሁሉንም አማኞች ነው። ለእኔ አማራጭ ቁ. 2 ተተካሪ ነው፤ ነገር ግን አማራጭ ቁ. 3 አንድምታ ነው። ወንጌላውያን ባለ ድል ናቸው፤ ነገር ግን የሚከፈል ዋጋ አለ (ዝክ. 4:7-12፤ 6:3-10፤ 11:23-30)።

☐ “ይገልጣል” ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል፤ በ2 ቆሮንቶስ (ዝክ. 2:14፤ 3:3፤ 4:10፤11፤ 5:10፤11 [ሁለቱ]፤ 7:12፤ 11:6)። የቃሉ ፍች በግልጽ መማሳየት ወይም እንዲታወቅ በማድረግ ነው። የጳውሎስ ብርቱ ፍላጎት፣ ሙሉ ለሙሉ፣ በይፋ፣ እና በጥራት እግዚአብሔርን መግለጥ ነው፤ የክርስቶስን አካልና ሥራ በመግለጥ (ማለትም፣ ወንጌል)።

☐ “በየስፍራው ሁሉ የእሱን እውቀት” የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በአዋቂነት ውርሳቸው ይኮራሉ። ጳውሎስ እግዚአብሔርን በክርስቶስ በኩል በማወቁ ይመካል። እውቀት ለግላዊ ክብር አይደለም፤ ነገር ግን ለወንጌላዊነት ነው። እኛ “ሁልጊዜ” (ማለትም፣ *pantote*) በክርስቶስ ወደ ድል እንደምናመራ፣ እንዲሁ ደግሞ ጥርት አድርገን መግለጽ ይጠበቅብናል (ማለትም፣ መግለጥ) የክርስቶስን መልዕክት “በስፍራ ሁሉ” (ማለትም፣ *panti*)። የኢየሱስ ሁለንተናዊ ወንጌል በእሱ የድል ተከታዮች ሊከፋፈል ይገባል፤ በስፍራ ሁሉ (ማቴ. 28:19-20፤ ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ. 1:8)። ጳውሎስ ይህንን ትንሽ ሐረግ “በስፍራ ሁሉ” አዘውትሮ ይጠቀማል (1ቆሮ. 1:2፤ 1ተሰ. 1:8፤ 1ጢሞ. 2:8)። እሱ ለሚል. 1:11 ጠቃሽ ካልሆነ፣ ይደንቀኛል፤ ይኸውም ለእግዚአብሔር መሲሕ የሆነውን ዓለም አቀፍ አምልኮ ትንቢት የሚናገር?

2:15 “ለእግዚአብሔር የክርስቶስ መዓዛ ነንና” ይህ ሐረግ ሁለት ታሳቢ ዳራዎች (የኋላ ታሪኮች) አሉት።

1. በብኪ ለእግዚአብሔር ከመሥዋዕቱ እና ከዕጣኑ የሚነሳው ጭስ፣ እንደ ጣፋጭ መዓዛ ተቀባይነት ያገኘ ነበር (ዘፍ. 8:21፤ ዘጸ. 29:18፤25፤ በ LXX በሊዋ. 1:9፤13፤17፤ 2:2፤ ደግሞ በጳውሎስ በዘይቤነት ፊሊጵ. 4:18 ላይ ተጠቅሞበታል)
2. በአንደኛው ክፍለ-ዘመን በሮማን ወታደራዊ ሰልፍ ላይ ዕጣን ይቃጠል ነበር፤ በሮማ የወንጌል ስርጭት ያህዌ የተቀበለው የምስጋና መሥዋዕት ነው። አማኞች በክርስቶስ ተቀባይነት አግኝተዋል፤ ክርስቶስን በመምሰል ባለው ዓላማ እና ወንጌልን በማካፈል።

☐ “በሚድኑት እና በሚጠፉት መካከል” ልዩነቱ ሊሆን የሚመስለው፣ የሚጠፉት እነሱ፣ የሚጠፉት በገዛ ራሳቸው ፍቃድ በመቀጠላቸው ነው (የአሁን የድርጊት አንቀጽ)፤ የሚድኑት ደግሞ፣ የሚድኑት በእግዚአብሔር ፍቃድ ነው፤ በክርስቶስ በኩል (የአሁን ተገብሮ አንቀጽ)። ለሥነ - መለኮታዊ ጠቀሜታ ለ“የዳኑት” ልዩ ርዕስ፣ የግሪክ የግሥ ጊዜያቶች ለደኅንነት ጥቅም ላይ የዋሉ 1ቆሮ. 3:15 ተመልከት። “ለሚጠፉት” ለሚለው ጽንሰ-ሐሳብ ሙሉውን ሥነ-መለኮታዊ ማብራሪያ 1ቆሮ. 1:18 ተመልከት፤ እሱም ለዚህ ጽሑፍ ትይዩ የሆነ።

2:16 “ለእነዚህ ነገሮችን የሚባቃ ማን ነው” የወንጌል ስብከት ሰዎችን ለዘላለም ለያይቷቸዋል። ከ2 ቆሮ. 3:5-6 የምንረዳው እግዚአብሔር ልጆቹን እንደሚያበቃ ነው፤ ለዚህ አስፈሪ የምስክርነት ኃላፊነት። የእያንዳንዱ አማኝ ሕይወት ለእግዚአብሔር መዓዛ ነው፤ ሌሎችን የሚነካ፣ አንድም ወደ ክርስቶስ እምነት ወይም ክርስቶስን አለመቀበል። አደናፊቶችን ጠቃሚ ነው፤ ሌሎች ይመለከቱታል (ዝክ. 2:16፤ 3:2፤3)። ይህንን ቁጥር እያነበብኩ ሳለ፣ ምን ያህል ጊዜና ቦታ ወንጌልን ለማካፈል ዕድል አግኝቼ እንደ ነበር አሰብኩ። ማንም ማን እንዳለ ፈጽሞ አያውቅም ወይም በምን ውስጥ እያለፉ እንዳለ! አንዳንድ ስብከቶቹ ደገና ሆነው ተከናውነዋል፤ እንዲሁም አንዳንዶቹ ደግሞ ስኬታማ አልነበሩም! አዋጅ ነጋሪው እንዴት አድርጎ በግፊት አድማጮቹ ዘላለማዊ ምርጫ እንዳላቸው ማድረግ ይችላልን? ከሰው ተናጋሪ ከሚሰሙት በመነሣት? አይችሉም! ተግባሩ የመንፈስ ቅዱስ ነው፤ የአዋጅ ነጋሪው ሳይሆን! ወንጌልን ለመናገር የግድ ታማኞች መሆን አለብን ነገር ግን መንፈሳዊ ኃላፊነታችን ወሰን አለው! እሱ የእግዚአብሔር ወንጌል ነው! እሱ የእሱ ዓለም ነው! ማንም ሊድን አይችልም መንፈስ ቅዱስ እስካልነካው ድረስ (ዮሐንስ 6:44፤65)። የሰው ሎጂክ ወይም አንደበተ-ርቶዕነት ዋነኛው ጉዳይ አይደለም!

2:17 “እንደ አንዳንዶች አይደለንም” ጳውሎስ የሚያመለክተው (1) ተዘዋዋሪ መምህራንን፣ በግሪክ-ሮሜ ዓለም ከስፍራ ወደ ስፍራ እየተዘዘሩ የሚያስተምሩ እና (2) ፈላስፋዎች እነሱም ከሀሰተኛ መምህራን ጋር የሚነጻጸሩ፣ ከፍልስጥኤም የሚመጡ (በገላ. 1:6-9 እንዳሉት) እናም ጳውሎስን፣ ወንጌሉን፣ እና ሐዋርያቱን ያጠቁ (ዝክ. 4:2)።

“ብዙ” ከሚለው ጋር በተያያዘ ልዩነቶች አሉ (MSS ጽ፡ A፣ B፣ C፣ K፣ P)። ሌሎች ጥንታዊ MSS (P⁴⁶፣ D፣ F፣ G፣ L) “የተቀሩት” አላቸው (አኪጀት፣ አየተመት የግርጌ ማስታወሻ)። Bruce Metzger፣ *A Textual Commentary of the Greek New Testament*፣ (የግሪክ ኢዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ሐተታ 7ጽ 577፣ እንደሚለው ሁለተኛው አማራጭ “አጥቂ” ቃል ነው፤ እሱም ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ያልተጠቀመበት። የተመቅሶተ አማራጭ አንድን “ለ” ደረጃ ይሰጣል፤ (ከሞላ ጎደል ርግጠኛ)።

☐ “የእግዚአብሔርን ቃል የሚሸቃቅጡ” ይህ ቃል ከወይን ፋብሪካ ነው። እሱም ጥቅም ላይ ይውል የነበረው በሁለት መንገዶች ነው።

1. ወይንን ማቅጠን፣ ብዙ ገንዘብ ለማግኘት (ማለትም፣ ማቆሽሽ)
2. የአንዱን ምርት ለትርፍ መሸቃቀጥ (ማለትም፣ ሸቃጭ)

ጳውሎስ መልእክቱን አልቀየረም (ወንጌል) ለተለያዩ ታዳሚዎች (ማለትም፣ ግሪኮች፣ አይሁድ)፣ ነገር ግን አቀራረቡን ነው ሁኔታዊ ያደረገው (የጳውሎስ ስብከቶች በሐዋ. እና በእሱ መግለጫ 1ቆሮ. 9:19-23)።

☐ “በቅንነት ግን” ይህ ቃል “ያልተደባለቀ መሆን” ከሚለው ሥር ነው (ዝክ. 1:12)። ይህም የሚሆነው “የመሸቃቀጥ” ተቃራኒ ነው። ይህ ያልፎ አልፎ ቃል ለቅንነት ድብልቅ ቃል ሊሆን ይችላል፣ ከ“ፀሐይ ብርሃን” እና “ፍርድ።” እሱ የሚያሳየው ያልተሸሸገ፣ ገደብ ሐሳብ ጽንሰ-ሐሳብን ነው 1ቆሮ. 5:8፣ 2ቆሮ. 1:12፣ 2:17፣ ፊሊጵ. 1:10፣ 2ጴጥ. 3:1)። “በቅንነት ግን” ከሚለው እና “ከእግዚአብሔር እንደ ሆነ ግን” መካከል ትይዩ መኖሩን ተገንዝብ።

☐ “የእግዚአብሔር ቃል... ከእግዚአብሔር... በእግዚአብሔር ፊት” ጳውሎስ የወንጌል መልእክቱን ያጸናል፣ የእግዚአብሔር መልእክት እንደሆነ እናም መልእክቱ ክርስቶስ እንደሆነ! ጳውሎስ እግዚአብሔርን ያመሰግናል (ዝክ. ቁ. 14) ለ፡

1. እኛ በክርስቶስ ስላለን ድል (ዝክ. ቁ 14)
2. እኛ በስፍራ ሁሉ የእሱን እውቀት በመግለጻችን (ዝክ. ቁ. 14)
3. እኛ ስለሱ ያለን ምስክር ሕይወትን ወይም ሞትን ስለሚፈጥር (ዝክ. ቁ. 15-16)
4. የእኛ ያልተቀላቀለ መልእክት ከእግዚአብሔር፣ በእግዚአብሔር ፊት፣ ስለ ክርስቶስ፣ እና በክርስቶስ በመሆኑ (ዝክ. ቁ. 17)

☐ “በእግዚአብሔር ፊት በክርስቶስ ሆነን እንናገራለን” ይኸው ራሱ ሐረግ 12:19 ላይ ተደግሟል። እሱም ሊሆን የሚችለው የወንጌልን ታማኝነትና እውነተኝነት ማስረገጫ ፈሊጣዊ መንገድ ነው።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ጳውሎስ የጉዞ እቅዱን ይህን ያህል ለምን አብራራ?
2. ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ምን ያህል መልእክት ጻፈ?
3. ቁ. 14 ላይ ያለውን ድል ዳራ (የኋላ ታሪክ) ግለጽ።
4. አንዱ ቁ. 15-16 ላይ የተካተተውን መንፈሳዊ ግፊት እንዴት ሊያቆም ይችላል፣ ወንጌልን መካፈል የመንግሥተ-ሰማያትና የገሃነም ልዩነት መሆኑን አውቀን ሳለ?

2ኛ ቆሮንቶስ 3

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶት	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
የአዲስ ኪዳን አገልጋዮች	የክርስቶስ መልአክት	አገልግሎታችን	የአዲስ ኪዳን አገልጋዮች	ከጢሮአስ እስከ መቄዶንያ— ሐዋርያዊነት፡ ጠቀሜታው
3:1-3	3:1-3	(2:14-3:6) 3:1-3	3:1-3	(2:12-4:6) 3:1-3
3:4-6	መንፈስ፣ ፊደል ሳይሆን 3:4-6	3:4-6	3:4-6	3:4-11
3:7-11	የአዲስ ኪዳን ክብር 3:7-18	የአዲስ ኪዳን አገልግሎት 3:7-11	3:7-11	3:7-11
3:12-18		3:12-18	3:12-18	3:12-18

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

ሀ. የዚህ ምዕራፍ አጽንዖት ከዕብራውያን መጽሐፍ አጽንዖት ጋር እጅግ ይመሳሰላል። እሱ የ ብሉይ ኪዳን እና የአዲስ ኪዳን ንጽጽርሽ ነው። ኃጢአተኛ ሰዎች በእግዚአብሔር እንዴት ጻድቅ እንደሚሆኑ።

1. የሙሴ ሕግ አፈጻጸም
2. እምነት፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ በሠራው የማደስ ሥራ?

ይህ ንጽጽር በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል፣ ራሱንና ወንጌሉን ለመከላከል፣ ከአይሁድ-ተኮር ሐሰተኛ መምህራን፣ እነሱም ወደ ቆሮንቶስ ለመጡ።

ለ. የዚህ ምዕራፍ “መንፈስ” የሚለው ቃል እጅግ አሻሚ ነው። በርካታ ወይይቶች ተካሂደዋል በቁ. 6፣8፣17፣ እና 18። እነሱ ከ“መንፈስ ቅዱስ” ጋር ይዛመዱ ይሆን ወይስ ከ“መንፈሳዊነት” ጽንሰ-ሐሳብ ጋር? በሁለቱ መካከል ሆነ ተብሎ የተደረገ ተለዋዋጭነት ያለ ይመስላል። አዲሱ ዘመን የመንፈስ ዘመን ነው (ኤር. 31:31-34፤ ሕዝ. 36:22-38)፣ እሱም ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን መንፈሳዊ ዝምድና የሚመርቅ፣ በተቃርኖ ሕጋዊ፣ በሥራ ላይ የተመሠረተ ግንኙነት።

ሐ. የጳውሎስ “ሕግ” የሚለውን ቃል አጠቃቀም (ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 9:9)

1. ሕግ= ቁጣ፣ ሮሜ. 3:20፤ 4:15፤ ገላ. 3:10-13፤ ቆላ. 2:14
2. ሕግ= ከመንፈሳዊነት አኳያ መልካም፣ ሮሜ. 7:14
3. ተቃርኖ በሮሜ. 1:5፤ 2:13፤ ገላ. 3:12፤ እና ሮሜ. 3:2 ወይም 8:7፤ 2ቆሮ. 3:6፤ ገላ. 3:21 መካከል
4. ጳውሎስ አብርሃምና ሙሴን ይጠቀማል፣ እንደ ሁለት ምድብ ተምሳሌቶች፣ በእምነትና በሕግ መካከል ላለው ዝምድና ሕጉ መልካም ነው። እሱም ከእግዚአብሔር ነው። እሱ አገልግሏል፣ እናም በማገልገሉ ቀጥሏል፣ መለኮታዊ ዓላማ (ሮሜ. 7:7፣12፣14፣22፣25)። እሱ ሰላምን ወይም ደኅንነትን ማምጣት አልተቻለውም። James Stewart *A Man in Christ* (ሰው በክርስቶስ) በሚለው መጽሐፉ የጳውሎስን ፓራዶክሳዊ (አያዎ) አስተሳሰብና አጻጻፍ አመልክቷል።

“የአስተሳሰብ ሥርዓትንና ዶክትሪንን ለመቃረን ራሱን ያደራጀ ሰውን በቀላሉ ልትገምት ትችላለህ፤ ግትር በሆነ መንገድ የሚጠቀምባቸውን ቃላት ፍችዎች በመመልከት። እሱንም ልትገምተው ትችላለህ፤ ዋና ሐሳቦቹን ለይቶ በደረደረባቸው ሐረጎች ላይ ዒላማ ስታደርግ። ልትጠይቅም ትችላለህ፤ በጸሐፊህ አንድ ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ ቃል፤ በተለየ ስሜት፤ ያንኑ ስሜት እስከ መጨረሻው ድረስ ይዞ መዝለቁን። ነገር ግን ይህንን ከጳውሎስ መፈለግ ቅሬታን ይፈጥራል። አብዛኞቹ የሐረግ አደራደሮች ተለዋዋጭ ናቸው፤ ግትር ሳይሆኑ... ‘ሕጉ ቅዱስ ነው፤’ ብሎ ጽፏል፤ ‘በውስጡ ሰውነቱ በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለኛል’ (ሮሜ. 7:12-13) ነገር ግን እሱ በግልጽ ሌለኛው የnomos ገጽታ ነው፤ ሌላ ስፍራ ላይ እንዲናገር ያስቻለው፤ ‘ክርስቶስ ከሕግ ርግማን ዋጅቶናል’ (ገላ. 3:13)” (ገጽ 26)።

መ. ጳውሎስ በዚህ ምዕራፍ ሦስት ዋና ዋና ዘይቤዎችን ተጠቅሟል

1. መልእክቶች፣ ቁ. 1-3
 - ሀ. የማሳሰቢያ ደብዳቤዎች፣ ቁ. 1
 - ለ. እነሱ መልእክቶች ነበሩ፣ ቁ. 2
 - ሐ. የብኪ የገበታ ጽሑፎች፣ ቁ. 3
2. ብሉይ እና አዲስ ኪዳናት፣ ቁ. 6-11
 - ሀ. የተጻፉ በተቃርኖ መንፈሳዊ፣ ቁ. 3፣6
 - ለ. ይገድላል በተቃርኖ ሕይወት ይሰጣል፣ ቁ. 6
3. መሸፈኛ፣ ቁ. 7፣12-16
 - ሀ. ሙሴ፣ ቁ. 12
 - ለ. በጳውሎስ ዘመን የነበሩት አይሁድ፣ ቁ. 14
 - ሐ. አማኞች፣ ቁ. 14-16

የቃልና የሐረግ ጥናት

1ቆሮንቶስ፡ 3፡1-3
 'እንደ ገና ራሳችንን ልናመሰግን እንጀምራለን? ወይስ እንደ ሌሎች የማመስገኛ መልእክት ወደ እናንተ ወይስ ከእናንተ ያሰፈልገን ይሆን? ስዎች ሁሉ የሚያውቁትና የሚያነቡት በልባችን የተጻፈ መልእክታችን እናንተ ናችሁ። እናንተም በሕያው እግዚአብሔር መንፈስ እንጂ በቀለም አይደለም። ሥጋ በሆነ በልብ ጽላት እንጂ በድንጋይ ጽላት ያልተጻፈ። በእኛም የተገለገለ የክርስቶስ መልእክት እንደ ሆናችሁ የተገለጠ ነው።'

3:1 የሁለቱም ጥያቄዎች ሰዋሰዋዊ ቅርጽ፣ ቁ. 1 ላይ “አይደለም” የሚል ምላሽ ይጠብቃል። ጳውሎስ መሳሰሉት ወይም ልቡ መሰበሩን ለማወቅ ይከብዳል።

☐ “ማመስገን” ይህ ቃል የ“ማስቀመጥ” እና “አንድ ላይ፣” ድብልቅ ነው። እሱም በዘይቤነት ጥቅም ላይ የዋለው አንድ ላይ ማዋደድን፣ ወይም መጎትጎትን ለማመላከት ነው።

1. ማሳየት (ሮሜ. 3:5፣ 5:8፣ 2ቆሮ. 7:11፣ ገላ. 2:18)
2. መታገሥ (ቆላ. 1:17)
3. ማመስገን (ሮሜ. 16:1፣ 2ቆሮ. 3:1፣ 4:2፣ 5:12፣ 6:4፣ 10:12፣18፣ 12:11)

☐ “እንደ እንዳንዶች” ጳውሎስ ይህንን ቃል በ2 ቆሮንቶስ ላይ አዘውትሮ ይጠቀማል፤ ከአስቸጋሪዎቹ ሐሰተኛ መምህራን ጋር ላለው ግጭት፣ እነሱም ከፍልስጥኤም የሆኑና ራሳቸውን የተሻሉ አድርገው ለማሳየት የሚሞክሩ፤ ከጳውሎስ፣ እና ከኋላ ታሪኩ እንዲሁም ከእሱ ወንጌል ጋር በመቃረን (ዝክ. ቁ. 2፣ 2:17፣ 10:2)። እሱም ደግሞ ተመሳሳይ የሆነ ገለጻ ይጠቀማል፤ በ1 ቆሮንቶስ ላይ በአሉታዊ መልኩ፣ ከእንዳንድ የቤተ-ክርስቲያን አባላት ድርጊቶችና እምነቶች ጋር በማዛመድ (ዝክ. 4:18፣ 15:12)።

☐ “የማመስገኛ መልእክት” የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን የምስጋና ደብዳቤ የመቀበል ደንብ ነበራት፣ የተዘዋዋሪ መምህራንን ትክክለኛነት እና ታማኝነት ለማረጋገጥ (ሐዋ. 18:27፣ ሮሜ. 16:1፣ 1ቆሮ. 16:3፣15-18፣ ፊሊጵ. 2:29-30፣ 3ዮሐንስ ቁ. 12)።

3:2 “መልእክታችን እናንተ ናችሁ፣ በልባችን የተጻፉችሁ፣” ጳውሎስ አያስረገጠ ያለው ራሱን ለማመስገን ደብዳቤ እንደማያስፈልገው ነው፤ ለዚህ ቤተ-ክርስቲያን፣ ምክንያቱም እሱ የአሷ መንፈሳዊ መሥራቻ ስለሆነ፣ ክርስቶስ አዳኛና ጌታዋ እንደሆነ ሁሉ። እነሱ የእሱ የሥጋና ደሙ መልእክት ነበሩ (ዝክ. ቁ. 3)።

“በልባችን የተጻፉችሁ” የሚለው ሐረግ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው። ጳውሎስ ይህችን ቤተ-ክርስቲያን ይወዳል። እነሱ በቋሚነት በልቡና በሐሳቡ ውስጥ ናቸው። ተገብሮ ድምጻቱ እንደምታው፣ እግዚአብሔር/ክርስቶስ/መንፈስ ቅዱስ ወኪል መሆኑን ነው (ቁ. 3)፣ የጳውሎስን ፍቅር የሚፈጥር።

ልዩ ርዕስ፡ ልብ 1ቆሮ. 14:25 ተመልከት።

☐ “የሚታወቅና የሚነበብ” በእነዚህ ሁለት የግሪክ ቃላት መካከል የድምጽ ጨዋታ አለ (ማለትም፣ *ginōskomen* እና *anaginōskomen*፣ cf. 1:13)። ሁለቱም የአሁን ተገብሮ አንቀጽ ናቸው።

☐ “በሰዎች ሁሉ” ይህ “ሁሉም” የሚለው ቃል አጠቃቀም ነው። እሱም አጠቃላይ ያልሆነ (ሮሜ. 11:26)። ይህ በግልጽ ግነት ነው፣ በአይሁድ ሥነ-ጽሑፍ የተለመደ የሆነ (ማቴ. 5:29-30፣38-42፣ 6:24፣ 7:3-5፣ 23:23-24)።

3:3 “የተገለጠ” 2:14 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

▣ “እናንተ የክርስቶስ መልእክት ናችሁ” አማኞች ማለት ክርስቶስን በሐሳባቸው፣ በቃላቸው፣ እና በድርጊታቸው አጥርተው የሚገልጹ ማለት ናቸው። አኗኗራችን የሱን ዝና ያንጸባርቃል!

▣ “በእኛም የተገለገለ” ልዩ ርዕስ፡ አገልጋይ አመራር 1ቆሮ. 4:1 ተመልከት።

▣ “የሕያው እግዚአብሔር መንፈስ” በሦስት አንድ ለሆነው አምላክ አመለካከት የሆነው ቃል በጣም ተለዋዋጭ ነው። መንፈስ ዘወትር የሚጠቅሰው የኢየሱስን መንፈስ ነው (ሮሜ. 8:9፤ 2ቆሮ. 3:17፤ ገላ. 4:6፤ 1ጴጥ. 1:11)። እዚህም ተመሳሳይ የሆነ መለዋወጥ ተመልክቷል፤ አብን የሚያሳይ። “ሕያው እግዚአብሔር” የሚለው መጠሪያ ለያህዌ ነው፤ እሱም ከዕብራይስጡ ግሥ “መሆን” የሆነ (ዘጸ. 3:14)። በአዲስ ኪዳን ለአብ መጠሪያ የሆነው ስም የተለመደ ነው (ማቴ. 16:16፤ 26:63፤ ሐዋ. 14:15፤ ሮሜ. 9:26፤ 2ቆሮ. 6:16፤ 1ተሰ. 1:9፤ 1ጢሞ. 3:15፤ 4:10፤ ዕብ. 3:12፤ 9:14፤ 10:31፤ 12:22፤ ራዕ. 7:2)። በብዙ የአሕዛብ ጣዖታት ሕይወት-የለሾች ነበሩ። እነሱ ምላሽ የሚሰጡ አይደሉም፤ ወይም የዓመቱ የሙት ክፍል ነበሩ። (ማለትም፡ ክረምት) የተፈጥሮን የመራባት ዑደት ተከትሎ። ያህዌ ብቻ ነው እውነተኛ ሕያው፤ ሁልጊዜ ሕያው አምላክ!

▣ “በድንጋይ ጽላት ሳይሆን ነገር ግን በሰው ልብ ጽላት” ይህ የሚመስለው የሕግን መሰጠት ነው፤ ዘጸ. 31:18 እና ለአዲስ ኪዳን ተስፋ (ኤር. 31:31-34 እና ሕዝ. 36:22-38)። ይህ ግልጽ የሆነ ተቃርኖ ነው፤ በ ብሉይ ኪዳን እሱም እንደ ውጫዊ ሕግ በተቃርኖ በአዲስ ኪዳን እንደ ውስጣዊ (ማለትም፡ አዲስ ልብ፣ አዲስ ሐሳብ፣ አዲስ መንፈስ፣ ሕዝ. 11:19፤ 36:26)።

1ቆሮንቶስ፡ 3:4-6
“በክርስቶስም በኩል ወደ እግዚአብሔር እንዲህ ያለ እምነት አለን። ፍቃዳችን ከእግዚአብሔር ነው እንጂ፤ በዝ እጃችን እንደሚሆን አንዳችን እንኳ ልናስብ ራሳችን የበቃን አይደለንም፤ እርሱም ደግሞ በመንፈስ እንጂ በፊደል ለማይሆን ለአዲስ ኪዳን አገልጋዮች እንሆን ዘንድ አበቃን፤ ፊደል ይገድላልና መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል።”

3:4 “እምነት” ይህም ሌላኛው ጳውሎሳዊ ቃል ነው፤ ባብዛኛው በ2 ቆሮንቶስ ጥቅም ላይ የዋለ። እሱም ከተመሳሳይ የግሪክ ሥር የመጣ ሲሆን፤ እንደ እምነት፣ መታመን፣ ማመን ነው (ማለትም፡ *peithō* and *pistis*፣ *pisteuō*)። እሱም በመሠረቱ ፍቸው፣ መታመን፣ መተማመን፣ ወይም ማመን ነው።

1. አምነታዊ ዐውደ-ጽሑፍ
 - ሀ. የጳውሎስ የጉዞ ዕቅድ፣ 2ቆሮ. 1:15
 - ለ. የጳውሎስ በክርስቶስ ያለ እምነት፣ 2ቆሮ. 3:4
 - ሐ. የጳውሎስ በቲቶ መታመን፣ 2ቆሮ. 8:22
 - መ. የጳውሎስ በክርስቶስ መታመን፣ ኤፌ. 3:12
2. አሉታዊ ዐውደ-ጽሑፍ
 - ሀ. ጳውሎስ ከእነሱ ጋር ጸጥ ሊል ፈለገ፣ 2ቆሮ. 10:2
 - ለ. የጳውሎስ የእምቢ ባይነት ንጽጽሮቹ የእሱን እውነተኛነት ከሐሰተኛ መምህራን ጋር፣ ፊሊጵጊ. 3:4

3:5 “በራሳችን የምንበቃ አይደለንምና” የግሪኩ ቃል *hikanos* በአዲስ ኪዳን የተለመደ ነው እንዲሁም በሁለት መልኩ ጥቅም ላይ ይውላል።

1. እንደ የአንድ ነገር የበዛ ቁጥር (ዝክ. 11:30)፣ ጊዜም ጭምር
2. ብቁ፣ ተገቢ (ዝክ. 2:6)፣ ብቁ፣ የተመረጠ፣ ቻይ፣ ወይም በቁ ሁለተኛው አግባብ ነው፤ እዚህ ጥቅም ላይ የዋለው። ጳውሎስ የማይገባው መሆኑን ስሜቱን ይህንን ቃል በመጠቀም ይገልጻል 1ቆሮ. 15:9። ደግሞም እሱ ያስረግጣል፤ ማለትም የወንጌል አገልጋዮች በራሳቸው የሚገባቸው አይደሉም 2ቆሮ. 2:16 and 3:5። ምንም እንኳ፣ በራሳችን የምንበቃ ብንሆንም፤ እግዚአብሔር ጠርቶናል፤ ኃይልንም ሞልቶናል፤ እንደ ተወካዮቹ (2ቆሮ. 3:6፤ 2ጢሞ. 2:2) በእሱ ብቁዎች ነን (ቆላ. 1:12)።

▣ “መንገዝብ” ይህ ቃል *logizomai* ነው፤ እሱም ሠላሳ አራት ጊዜ በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል፤ ነገር ግን በቀሪው የአዲስ ኪዳን ክፍል በሰባት ያነሰ (ዝክ. 3:5፤ 5:19፤ 10:2፤ 7፤ 11:5፤ 12:6)። እሱም የጳውሎስን የእውነት ሎጂካዊ አቀራረብ ያንጸባርቃል፤ እና ከዚያም ስለ ጉዳዩ በግልጽ እንድናስብ በማበረታታት።

- ቃሉ ዋነኛ ሥነ-መለኮታዊ ቃል ነው፤ ምክንያቱም፡
 1. እሱ ሴፕቱዋጂንትን ለሰውኛ እውነቶች ስለሚጠቀም (the *New International Dictionary of NT Theology*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት አዲሱ ዓለም አቀፍ መዝገበ-ቃላት ቅጽ 3፣ ገጽ 823)
 2. የእሱ በዘፍ. 15:6 ያለ አጠቃቀም፤ ይኸውም ጳውሎስ የብዙን ጽድቅ በእምነት በኩል የሚሆን ነጻ የእግዚአብሔር ስጦታ መሆኑን ለማስረገጥ ተጠቅሞበታል (ሮሜ 4:3)
 3. እሱ ሙያዊ ቃል ሊሆን ይችላል፤ በሶፊስቶች ጥቅም ላይ የዋለ፤ ለራቶሪካዊ አቀራረብ (Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists*)

ዘመናዊዎቹ አማኞችም የግድ በጥንቃቄ ግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርባቸዋል፤ ስለ እምነት ምን እንዲያምኑና ለምን። የአዕምሮና የንግግር ችሎታዎቻችን በሰው ልጅ ውስጥ የሆኑ የእግዚአብሔር አምሳይ ክፍሎች ናቸው። እግዚአብሔርን በሐሳባችን ልናመልከው ይገባል (LXX ዘፍ. 6:5፤ ማቴ. 22:37)። እኛ ትኩረት ለመስጠት መቻል ይኖርብናል፤ በውስጣችን ስላለው ተስፋ (1 ጴጥ. 3:15)። እኛ የግድ ማሰብ አለብን በእምነት በምንታመንበት በኩል፤ ለዝ ራሳችን ጽናትና ለወንጌላዊነት። ቪዲዮ ይመልከቱ “ለምን በአዲስ ኪዳን አምናለሁ” ድረ-ገጽ www.freebiblecommentary.org፣ “Biblical Interpretation Sermons” የሚለውን በመጫን፣ ቀጥሎም Video Seminar፣ Dallas፣ TX፣ 2009” ከዚያ ቀጥሎም ከማሳያው በስተቀኝ በኩል ትምህርት 3 ላይ።

3:6 “የአዲስ ኪዳን አገልጋዮች” ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይ አመራር 1ቆሮ. 4:1።

▣ “በፊደል ሳይሆን ግን በመንፈስ” ተከታታይ የሆኑ ማወዳደሪያዎች አሉ።

1. የተጻፈ በተቃርኖ መንፈሳዊ፣ ቁ. 3 እና 6
2. ደብዳቤ በተቃርኖ መንፈስ፣ ቁ. 6
3. አሮጌው አገልግሎት በተቃርኖ መንፈሳዊ አገልግሎት፣ ቁ. 7
4. ከኩነቱ ጋር የተያያዘ አገልግሎት በተቃርኖ ከጽድቅ አቋም ጋር የተያያዘ አገልግሎት፣ ቁ.9
5. ያለፈው በተቃርኖ ቋሚው፣ ቁ. 11
6. መሸፈኛው ሳይነሣ ያለ በተቃርኖ መሸፈኛው የተነሣ፣ ቁ. 14

ጳውሎስ አሮጌውንና አዲሱን ኪዳናት ያቃርናቸዋል፤ ነገር ግን የልብ እምነት (ሮሜ 2:29፤ 7:6) በተቃርኖ የራስ እምነት (ማለትም፣ ሕጋዊነት፣ የሰው ሥራ፣ የራስ ጽድቅ)።

▣ “ፊደል ይገድላልና” ይህ ለማዛመድ የሚሻው የሙሴን ሕግ ቀዳሚ ዓላማ ነው። እሱ ተሰጥቶ የነበረው ሕይወትን እንዲሰጥ አልነበረም፤ ነገር ግን ኃጢአተኝነታችንን ለማመልከትና ለመግለጥ ነበር (ሮሜ. 7:9-11፤ ገላ. 3:10)። ሕጉ ከነኔን ያመጣል ሮሜ. 5:13)፣ ቁጣ (ሮሜ. 4:15)፣ እና ሞት (ሮሜ. 7:9፤ 11ቆሮ. 3:6)። George E. Ladd's *A Theology of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት ገጽ 495-510 ተመልከት)። ደግሞም የሕግ ስፍራ በሮሜ. 3:20፤ 5:20፤ 10:4፤ ገላ. 3:24-25 ላይ በግልጽ ይታያል። በአዲስ ኪዳን አማኝና በብኪ ሕግ መካከል ያለው ግንኙነት እጅግ ግራ አጋቢ ጉዳይ ነው። ለእኔ እሚመስለኝ፤ በሁሉም የአዲስ ኪዳን አንቀጾች ላይ በመመሥረት፣ ክርስቲያን በብኪ ሕግ ሥር አለመሆኑን ነው (ሮሜ. 6:14፤ ገላ. 5:18)። ይህ የሆነው የብኪ ሕግ በማለፉ ምክንያት አይደለም፤ ነገር ግን የአዲስ ኪዳን ክርስቲያን የብኪ ሕግን በመፈጸሙ ነው፤ በእግዚአብሔር ፍቅር፣ በእኛ ላይ ባለው ግንኙነት፣ እሱም አማኞች ለሌሎች ባላቸው ፍቅር ስለ ታየ (ሮሜ. 13:8-10፤ ገላ. 5:14)። የሕግ ዓላማ የወደቀውን የሰው ልጅ ወደ ክርስቶስ ማምጣት ነው፤ እነሱን ለመቤገጥ እንዲቻል። ሆኖም፣ የአዲስ ኪዳን ሕግ የመዳን አግባብ ባለመሆኑ ምክንያት፣ የእግዚአብሔር ፍቃድ፣ እሱም በኅብረተሰቡ ዘንድ ለሰዎች የሆነ አይደለም ማለት አይደለም (ማቴ. 5:17፤ ሮሜ. 8:4)። ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ አይታ በሙሴ ሕግ ላይ 1ቆሮ. 9:9።

▣ “መንፈስ ሕይወትን ይሰጣል” ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ትርጓሜያዊ ዘዴን አይሰጥም! ይህ አንቀጽ ከታሪካዊ- ሰዋሰዋዊ ዘዴ ጋር አይዛመድም፤ እሱም ከመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ በተቃርኖ ተምሳሌታዊ ዘዴ። እሱ በቀዳሚነት የሚዛመደው በብኪ ዓላማ እና አዲስ ኪዳን ዓላማ መካከል ባለው ልዩነት ነው።

እጅግ ወደ ነጥቡ ሲታይ፣ በእግዚአብሔር ሀብት ላይ ልባዊ እምነት ማኖርና (ዮሐንስ 6:63) በተቃርኖ በሰው ሀብት መታመን የሚኖረውን ሚና ነው (ማለትም፣ እውቀት፣ ሥራ፣ የዘር አቋም)። ቁልፉ የእግዚአብሔር ፍቅር ነው፤ የክርስቶስ ሥራ፣ እና የመንፈስ ቅዱስ ማስቻል። ሁለቱም የፊደል ገዳይነት እና የመንፈስ ሕይወት ስጭነት ሁለቱም የአሁን የድርጊት አመላካች እንደሆኑ ተገንዝብ።

1ቆሮንቶስ፡ 3:7-11
ገዳዩ ግን የእስራኤል ልጆች ስለዚያ ስለ ተሻረው ስለ ፊቱ ክብር የሙሴን ፊት ትኩር ብለው መመልከት እስኪሳናቸው ድረስ፣ ያ በፊደላት በድንጋዮች ላይ የተቀረጸ የሞት አገልግሎት በክብር ከሆነ፣ የመንፈስ አገልግሎት እንዴት ይልቅ በክብር አይሆንም? የዮሐንስ አገልግሎት ክብር ከሆነ፣ ይልቅ የጽድቅ አገልግሎት በክብር አብዝቶ ይበልጣልና። ሆኖም የክብር እንኳ እጅግ በሚበልጠው ክብር ምክንያት በዚህ ነገር ክብሩን አጥቶአልና። ሆኖም የክብር በክብር ከሆነ፣ ጸንቶ የሚኖረውም እጅግ ይልቅ በክብር ሆኖአልና።

3:7 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ከደራሲው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፋዊ ጠቀሜታው አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚገመት።

▣ “የሞት አገልግሎት፣ በፊደላት በድንጋዮች ላይ የተቀረጸ” የሕግ ዓላማ ኃጢአተኝነትን ማሳየት ነው (ገላ. 3:24)። ይህ ክፍል፣ ቁ. 7-18፣ ራቢያዊ *Midrash* ነው፤ በዘጸ. 34:23-35። ሦስት እጥፍ የ“መሸፈኛ” አጠቃቀም ዘይቤ አለ፡ (1) ሙሴ፤ (2) የዘመኑ አይሁድ፤ (3) አማኞች።

ብሉይ ኪዳን በእግዚአብሔር ጣት በድንጋይ ጽላቶች የተጻፈ ነው፤ በሲና ተራራ ላይ (ዘጸአት 19-20)። አዲስ ኪዳን ደግሞ በእግዚአብሔር ነው የተጻፈው፤ በታመኑ ተከታዮች ልብ ላይ (ኤር. 31:31-34፤ ሕዝ. 36:22-38)። የመጀመሪያው ባሕርይ ውጫዊውን ጽሑፍ በመታዘዝ ነው፤ ሁለተኛው ግን ውስጣዊውን ግንኙነት በመታዘዝ ነው።

▣ “በክብር ይመጣል” ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

▣ “የሙሴን ፊት አተኩረው መመልከት ሳይችሉ፣ ፊቱ ላይ ካለው ክብር የተነሣ፣ የደበዘዘ የሆነውን” ይህ የሚዛመደው ከዘጸ. 34:30-35 ጋር ነው። ይህንን አንቀጽ በተመለከተ በርካታ ማብራሪያዎች ተደርገዋል። አንዳንዶች የሚያስቡት፣ ሙሴ ፊቱን የሸፈነው እስራኤላውያን የደበዘዘውን ክብር እንዳያዩ ነበር (ዝክ. ቁ. 7:13)። ሌሎች፣ ሆኖም፣ የሚያስቡት ሙሴ ፊቱን የሸፈነው እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ክብር ፊት መቆም ስለ አልቻሉ ነበር፤ በኃጢአታቸው ምክንያት።

3:8 ይህ ቁጥር የሙሴን አገልግሎት ይቃረናል፤ እሱም የእግዚአብሔርን ክብር የሚያንጸባርቅ፣ በመንፈስ አገልግሎት፣ ይኸውም የአብን ክብር የሚካፈል።

3:9 “እንደ” ይህም ሌላኛው አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው፤ እሱም ከደራሲው አስተሳሰብ ወይም ከጽሑፋዊ ዓላማው አኳያ ትክክል ተብሎ የሚታሰብ።

▣ “የኩነቱ አገልግሎት” ምን ዓይነት ብርቱ፣ አሰደንጋጭ አሉታዊ መንገድ ነው፣ ብሉይ ኪዳንን ለመግለጽ።

▣ “የጽድቅ አገልግሎት” ብሉይ ኪዳን ለአብዛኞቹ ለአብርሃም ልጆች ኮነኔ ያመጣ ነበር። አዲስ ኪዳን ለአዳም ልጆች ሁሉ ጽድቅን ያመጣል፤ እነሱ በክርስቶስ በኩል በተጠናቀቀው የእግዚአብሔር ሥራ እና በመንፈስ ቅዱስ መቃተት እስካመኑ ድረስ ብቻ። ልዩ ርዕስ፡ ጽድቅ 1ቆሮ. 1፡30 ተመልከት።

▣ “የበዛ” ይህ የአሁን የድርጊት አመላካች ነው የ *perisseuō*፤ እሱም በሂደት ላይ ያለውን ተፈጥሮ አጽንዖት የሚሰጥ ነው። 1፡5 ላይ ያለውን መሉ ማስታወሻ እና ልዩ ርዕስ 2ቆሮ. 2፡7 ተመልከት።

3፡10

አከመመቅ “ያ የከበረ እንኳ እጅግ በሚበልጠው ክብር ምክንያት በዚህ ነገር ክብሩን አጥቶአልና”
 አከጀት “እርግጥ የከበረ የሆነው በዚህ በኩል ክብሩን አጥቷል፤ በሚበልጥ ክብር ምክንያት”
 አየተመት “በርግጥ፣ አንዴ ክብር የነበረው ክብሩን አጥቷል፤ በሚበልጥ ክብር ምክንያት”
 አእት “ልንል የምንችለው፣ በሚልቅ ብሩኅ ክብር ምክንያት፣ አሁን፣ እጅግ ብሩኅ የነበረው አልፏል”
 አኢመቅ “በርግጥ፣ አንድ ጊዜ እንደ ከበረ የሚቆጠረው፣ የነበረውን ክብር ሁሉ አጥቷል፤ በሚበልጠው ክብር ምክንያት”

ብኪ ባሕርይ “ክብር የነበረው” ነው (የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች)። እሱ በርግጥ ከእግዚአብሔር ነበር፤ እግዚአብሔርን የሚያንጸባርቅም። ሆኖም፣ ሙሉው መገለጥ ያለው በኢየሱስ ነው፤ የአዲስ ኪዳን ክብር (የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ)። ይህ የያህዌ ኪዳናት ንጽጽር በዕብራውያን መጽሐፍም ዳብሯል። ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2፡7።

የተወሰነው አንቀጽ “ወደ” (ተጠሪ፣ ጸታ የማያመለክት፣ ነጠላ) ጥቅም ላይ የዋለው ሰዋሰዋዊ ሥፍራ እንደ ያዘ ነው ለ “ ብሉይ ኪዳን ” (አብዛኞቹ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች “ምን” የሚል አላቸው)። እሱ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ባሕርይ ያደረገው እንደ

1. “በድንጋይ ጽላቶች የተጻፈ፣” ቁ. 3፣7
2. “መልእክት፣” ቁ. 6
3. “የሞት አገልግሎት፣” ቁ. 7
4. “የኮነኔ አገልግሎት፣” ቁ. 9

▣ “የሚበልጥ” ይህ የተጠናከረ ቃል ነው ከ“በላይ” ወይም “በበለጠ” እና “መወርወር።” ጳውሎስ የተጠቀመበት እዚህ እና 9፡14 ላይ ነው (ማለትም፡ “የሚበልጥ የእግዚአብሔር ጸጋ”)። እሱ ደግሞ ሁለቱንም ይጠቀማል *perisseuō* እና *hyperballōin* 11፡23፤ እዚያም የሱን የኋላ ታሪክና አገልግሎት ከሐሰተኛ መምህራን ማስረጃ ጋር የሚያነጻጽርበት። ጳውሎስ የሚናገረው በጽኑ ስሜት እና በግነታዊ ቃላት ነው! ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ የ*Huper* ድብልቆች አጠቃቀም 1ቆሮ. 2፡1 ላይ ተመልከት።

3፡11 “እንደ” ይህም ሌላው አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው።

▣ “ያ የሚደበዝዘው” ይህ ቃል *katargeō*፤ እሱም በጳውሎስ ተዘውትሮ ጥቅም ላይ የሚውል ነው፤ በቆሮንቶስ መልእክቶቹ (1ቆሮ. 1፡28፤ 2፡6፤ 6፡13፤ 13፡8፤ 10፡11፤ 15፡24፤ 26፤ 2ቆሮ. 3፡7፤ 11፤ 13፤ 14)። ለልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1፡28 ተመልከት።

▣ “በክብሩ ጸንቶ የሚኖረው” ተቃርኖው የሚሆነው ከእግዚአብሔር ከሆነው ወይም የእግዚአብሔር ክብር ባለው መካከል አይደለም፤ ነገር ግን የበለጠ ክብር እና የማይጠፋ ክብር ባለው ነው። መልሱ የአዲስ ኪዳን በክርስቶስ ነው፤ አዲሱ የመንፈስ ዘመን፤ እና አሁን የተጠናቀቀው ቅድመ-መዳረሻ ባለው ዘላለማዊ የመቤገጥ ዕቅድ ነው (ሐዋ. 2፡22-24፤ 3፡18-21፤ 4፡28፤ 13፡29-41)።

1ቆሮንቶስ፡ 3፡12-18
¹²እንግዲህ እንዲህ ያለ ተስፋ ካለን እጅግ ገልጠን እንናገራለን፤ ¹³የዚያንም ይሻር የነበረውን መጨረሻ ትኩረት ብለው የእስራኤል ልጆች እንዳይመለከቱ፤ በፊቱ መጋረጃ እንዳደረገ እንደ ሙሴ አይደለንም። ¹⁴ነገር ግን አሳባቸው ደነዘዘ። ብሉይ ኪዳን ሲነበብ ያ መጋረጃ ሳይወሰድ እስከ ዛሬ ድረስ ይኖራልና፤ በክርስቶስ ብቻ የተሻረ ነውና። ¹⁵ነገር ግን እስከ ዛሬ ድረስ የሙሴ መጻሕፍት በተነበቡ ጊዜ ሁሉ ያ መጋረጃ በልባቸው ይኖራል፤ ¹⁶ወደ ጌታ ግን ዘወር ባለ ጊዜ ሁሉ መጋረጃው ይወሰዳል፤ ¹⁷ጌታ ግን መንፈስ ነው፤ የጌታም መንፈስ ባለበት በዚያ አርነት አለ። ¹⁸እኛም ሁላችን በመጋረጃ በማይከደን ፊት የጌታን ክብር እንደ መስተዋት እያብለጩለቁን መንፈስ ከሚሆን ጌታ እንደሚደረግ ያን መልክ እንመስል ዘንድ ከክብር ወደ ክብር እንለወጣለን።

3፡12 “ስለዚህ ይህንን የመሰለ ተስፋ ካለን” ይህ የሚዛመድ የሚመስለው የፍጻሜውን ክብር ነው (ዝክ. ቁ.11)። ልዩ ርዕስ፡ ተስፋ 1ቆሮ. 13፡13 ተመልከት።

▣ “እጅግ ገልጠን እንናገራለን” ከታች ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ግልጽነት (PARRHĒSIA)
 ይህ የግሪክ ቃል የ“ሁሉም” (*pan*) እና “ንግግር” (*rêsis*) ድብልቅ ነው። ይህ የንግግር ነጻነት ወይም ግልጽነት ዘወትር በተቃዋሚዎች ወይም በማይቀበሉ መሐል የሚኖርን የግልጽነት ፍች ይይዛል (ዮሐንስ 7፡13፤ 1ተሰ. 2፡2)።
 በዮሐንስ ጽሑፎች (13 ጊዜ ጥቅም ላይ ውለዋል) ዘወትር የሚያመለክተው ያደባባይ እውጃን ነው (ዮሐንስ 7፡4፤ ደግሞም በጳውሎስ ጽሑፎች፣ ቆላ. 2፡15)። ሆኖም፣ እንዳንዴ እሱ እንዲያው የሚለው “በግልጽ” ነው (ዮሐንስ 10፡24፤ 11፡14፤ 16፡25፤ 29)።
 በሐዋርያት ሥራ ሐዋርያት ስለ ኢየሱስ ያለውን መልእክት የተናገሩት፣ በተመሳሳይ መልኩ ነበር (በግልጽ) ልክ ኢየሱስ ይናገር እንደነበረው፤ ስለ አብ እና ስለ ዕቅዶቹና ተስፋዎቹ (ሐዋ. 2፡29፤ 4፡13፤ 29፤ 31፤ 9፡27-28፤ 13፡46፤ 14፡3፤ 18፡26፤ 19፡8፤ 26፡26፤ 28፡31)።

ጳውሎስም ጸሎት እንዲደረግለት ይጠይቅ ነበር፤ ወንጌልን በግልጽነት እንዲሰብክ (ኤፌ. 6:19፤ 1ተሰ. 2:2) እና በወንጌል እንዲኖር (ፈሊጵ. 1:20)።

ጳውሎስ በክርስቶስ ያለው የፍጻሜው ተስፋ ግልጽነትና እምነትን ሰጥቶታል፤ ወንጌልን ይሰብክ ዘንድ፤ በአሁኑ ክፉ ዘመን (2 ቆሮ. 3:11-12)። እሱም ደግሞ እምነት ይኖረዋል፤ የኢየሱስ ተከታዮች በተገቢው ያደርጉ ዘንድ (2ቆሮ. 7:4)።

የዚህ ቃል ተጨማሪ ገጽታ አለ። ዕብራውያን እሱን የሚጠቀሙበት በተለየ መልኩ ነው፤ በክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብና ለእሱ ለመናገር (ዕብ. 3:6፤ 4:16፤ 10:19፤35)። አማኞች ሙሉ ለሙሉ ተቀባይነት አግኝተዋል፤ ከአብ ጋር የቅርብ ወዳጅ ይሆኑ ዘንድ፤ በወልድ በኩል! እሱ በአዲስ ኪዳን በብዙ መንገዶች ጥቅም ላይ ውሏል።

1. መተማመን፤ ግልጽነት፤ ወይም ዋስትና፤ እሱም የሚዛመደው ሀ. ሰዎች (ሐዋ. 2:29፤ 4:13፤31፤ 2ቆሮ. 3:12፤ ኤፌ. 6:19) ለ. እግዚአብሔር (1ዮሐንስ 2:28፤ 3:21፤ 4:12፤ 5:14፤ ዕብ. 3:6፤ 4:16፤ 10:19)
2. በግልጽ ለመናገር፤ በገሐድ፤ ወይም አሻሚ ባልሆነ መንገድ (ማርቆስ 8:32፤ ዮሐንስ 7:4፤13፤ 10:24፤ 11:14፤ 16:25፤ ሐዋ. 28:31)
3. በሕዝብ ፊት ለመናገር (ዮሐንስ 7:26፤ 11:54፤ 18:20)
4. ተያያዥ የሆነው መልክ (*parrhêsiazomai*) ጥቅም ላይ የዋለው በግልጽ ለመስበክ ነው፤ በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ (ሐዋ. 18:26፤ 19:8፤ ኤፌ. 6:20፤ 1ተሰ. 2:2)

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እሱ የሚያመለክተው የፍጻሜውን ጊዜ እምነት ነው። አማኞች የክርስቶስን ዳግም ምጽአት አይፈሩም፤ በመተማመንና በታላቅ ደስታ ነው የሚቀበሉት፤ ምክንያቱም በክርስቶስ ስለሚኖሩ እና ክርስቶስን የመሰለ ሕይወት ስለሚኖሩ።

3:13 ይህ ቁጥር የሚያመለክተው ቁጥር 7ን ነው፤ እሱም የዘጸ. 34:29-35 ጠቃሽ ነው። በብኪ ሙሴ መሸፈኛ የለበሰበት ምክንያት፤ የሚበራ ፊቱ በአስራኤላውያን አንዳች ነገር እንዳያመጣ በመፍራት ነው (ዘጸ. 34:30)። ጳውሎስ ምክንያቱን ሲተረጉም በ ብሉይ ኪዳን ያለውን እያንዳንዱ ለመግለጽ በመፈለጉ ነው። የሙሴ ፊት እንደ ደበዘዘ፤ እንዲሁ የሙሴ ኪዳን!

ጳውሎስ በርካታ ማነጻጻሪያዎች አድርጓል፤ በሙሴ ኪዳን እና በኢየሱስ ኪዳን መካከል።

1. የዘጸአት ጌታ = የኢየሱስ መንፈስ
2. ሙሴ ብቻ ነው በወዳጅነት መቅረብ የሚችለው በተቃርኖ ሁሉም አማኞች በክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ ይችላሉ
3. የሙሴ ክብር ደብዘዟል በተቃርኖ የኢየሱስ ክብር ፈጽሞ አይደበዘዝም
4. የሙሴ ተከታዮች ክርስቶስን በብኪ ሊያዩት አይችሉም በተቃርኖ የኢየሱስ ተከታዮች በመንፈስ ቅዱስ በኩል ብኪን በትክክል ሊተረጉሙት ይችላሉ፤ በክርስቶስ ብርሃን
5. ሙሴ የሥራ ባርነትን ነው ያመጣው በተቃርኖ ክርስቶስ የጸጋ ነጻነትን አመጣ
6. የሙሴ ሕግ መልእክት ሞትን ያመጣል በተቃርኖ የአዲስ ኪዳን መንፈስ ሕይወትን ያመጣል፤ የዘላለም ሕይወት፤ የተትረፈረፈ ሕይወት
7. የሙሴ ኪዳን ጻድቅ ሕዝብን ሊያስገኝ አልቻለም በተቃርኖ የኢየሱስ ኪዳን ጻድቅ ሕዝብን ሊፈጥር ችሏል (በሁለቱም፤ በተጨማሪም ጽድቅ እና በተጨማሪም መቀደስ)

3:14 “ነገር ግን ሐሳባቸው ደንደን” ይህ የድርጊት ተገብሮ አመላካች ነው። ይህ የግሪክ ቃል የመጣው “ባለ ወፍራም ቆዳ” ወይም “ደንዳና ቆዳ” ከሚለው ሐሳብ ነው (ማርቆስ 6:52፤ 8:17፤ ሮሜ. 11:7፤25)። መንፈሳዊ ዕውርነት ሁለቱም መንፈሳዊ መነሻ አለው (ማለትም፤ [1] እግዚአብሔር በተገብሮ ድምጽ ሲጠቀም፤ ኢሳ. 6:9-10፤ 29:10፤ ዮሐንስ 12:40፤ ሮሜ. 9:18 እና [2] ሰይጣን፤ 2ቆሮ. 4:4) እና የሰዎች መነሻ (ዮሐንስ 3:19-20)። ለመልካም ማብራሪያ፤ ሥነ-መለኮታዊ ምሥጢር፤ ለአስራኤል ልቡ-ደንዳናነት፤ ሮሜ. 9-11 እና *Hard Sayings of the Bible* (የመጽሐፍ ቅዱስ ጠንካራ አባባሎች) ከInter Varsity አታሚዎች፤ ገጽ 619-621 አንብብ።

“ውሸት” የሚለው ግሥ ቁ. 15 ላይ ሊሆን የሚችለው፤ አንድም የአሁን ተገብሮ (ማለትም፤ ቁ. 1) ወይም የአሁን መካከለኛ (ማለትም፤ ቁ. 2)።

ልዩ ርዕስ፡ ተንኮል (ሐሳብ) 2:11 ላይ ተመልከት።

☐ “ያው መጋረጃ ሳይገለጥ ይኖራል” ሙሴ መጋረጃን በጥሬው ነው የተጠቀመበት፤ ይህ ቃል አሁን እየገለጠ ያለው የዘመኑን ይሁዲነት ውስጣዊ ዕውርነት ነው። አይሁድ በኢሳይያስ 6:9-10 እና 29:10 ፍርድ ሥር ነበሩ/ናቸውም። ይህም ደግሞ የሚዛመደው በዘመናችን ያሉትን አይሁድ ነው፤ እነሱም ኢየሱስን እንደ መሴሕ መቀበል እምቢ ያሉ (ዝክ. ቁ. 15)።

☐ “ምክንያቱም እሱ በክርስቶስ ተወግዷልና” የእግዚአብሔር ጸጋ ብቻ ነው የልማድን፤ የራስ ጽድቅን፤ እና የኃጢአትን ዕውርነት ሊያስወግድ የሚችለው። ሃይማኖታዊ ሰዎች በመንፈሳዊ ዕውርነት የሚያዘኑበሉ ናቸው ሃይማኖት እንደሌላቸው ሰዎች። የወደቀው የሰው ልጅ ብቸኛው ተስፋ

1. የማይለወጥ የአብ ምሕረት
 2. ሙሉና የተጠናቀቀው የወልድ ማስተሰሪያ
 3. ሁለንተናዊ የሆነ የመንፈስ ቅዱስ መቃተት/ሥራ
- ደኅንነት መንፈሳዊ ስጦታ ነው፤ የቤተሰብ፤ ወግ፤ አዋቂነት፤ ሥራ፤ ወይም የዕድል ምርጫ ጉዳይ አይደለም!
- ጳውሎስ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ እያስረገጠ ያለው የአማኝን ችሎታ ነው፤ በመንፈስ በኩል ሕይወትን፤ ትምህርቶችን፤ እና የኢየሱስን ሥራ በብኪ ለማየት። ኢየሱስ ራሱ የሁለቱን አዕምሮ ከፍቷል፤ በኢማኦስ መንገድ የነበሩትን (ሉቃስ 24:13-35፤ በተለይም ቁ. 25-27)።

☐	
አአመመቅ፣አእት	“ተወግዷል”
አኪጀት	“ተወስዷል”
አየተመት	“ገለል ተደርጓል”
አኢመቅ	“ተደርጓል”

ልዩ ርዕስ: *Katargeō* 1ቆሮ. 1:28 ላይ ተመልከት።

3:15 “ልብ” ልዩ ርዕስ: ልብ 1ቆሮ. 14:25 ላይ ተመልከት።

3:16 “ነገር ግን ማንም ወደ ጌታ ሲዘር፣ መጋረጃው ይወሰዳል” ይህ ከዘጸ. 34:34 የተጠቀሰ ነው። እንዲያ ከሆነም እሱ የሚዘመደው ከሙሴ ድርጊቶች ጋር ነው፤ ወደ እግዚአብሔር ሲቀርብ። እሱም ደግሞ ሊሆን የሚችለው አጠቃላይ ማመልከቻ እና ግብዣ ነው፤ ለአንዱ እና ለሁሉም፤ ወደ ጌታ ዘወር እንዲሉ። “ዘወር” የሚለው ቃል በዕብራይስጥ (*shub*) የሚያመለክተው ንስሐን ነው። “ጌታ፣” የሚለው ቃል እዚህ የሚያመለክተው ከወውደ-ጽሑፍ አኳያ አንድም፣ ለያህዌ ወይም ለኢየሱስ ነው። አሻሚነቱ ምናልባት ሆነ ተብሎ ይሆናል። የተደባለቀውን አጽንዖት፣ በሰዎች የፈቃደኝነት ምርጫ እና መለኮታዊ ድርጊት ተገንዝብ (ማለትም፣ ኪዳን)።

3:17 “ጌታም መንፈስ ነው” የኢየሱስ እና የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት በማይነጣጠል መልኩ ተያይዘዋል (ዝክ. ቁ. 17-18)። የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ኢየሱስን ማጉላት ነው (ዮሐንስ 16:8-14)።

በወውደ-ጽሑፍ ሊባል የሚችለው፣ ጳውሎስ በኢየሱስና በመንፈስ ቅዱስ መካከል ስላለው ግንኙነት አስተያየት እየሰጠ አይደለም፤ ነገር ግን “ጌታ” (*kurios*) የሚለውን ቃል እየገለጠ ነው፤ ቁ. 16 ላይ፣ እሱም በዘጸ. 34:34 ወውደ-ጽሑፍ፣ ያህዌን ነው የሚያመለክተው (ልዩ ርዕስ 1:1 ላይ ተመልከት)፤ ነገር ግን ጳውሎስ እሱን የተጠቀመበት በየተለያዩ ትርጉም መልኩ ነው “አሁንም ይህ አንቀጽ እየተናገረ ያለው ጌታ፣ መንፈስ ቅዱስ ነው።” ይህ ልክ ከሆነ፣ እንግዲያውስ አጠቃላይ ክፍሉ “ጌታ” በሚለው ቃል ኢየሱስን እያመለከተ አይደለም፤ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስን ነው (ዘፍ. 1:2 ደግሞም Gordon D. Fee፣ *To What End Exegesis?* ገጽ 218-239 ማስታወሻ ተመልከት)። ይህ እንግዲህ ብቸኛው ስፍራ ይሆናል ጳውሎስ *Kurios?* ለመንፈስ የተጠቀመበት። እሱም ተቃርኖ ነው በብዙ የሕግ ጽሑፍ እና ከዚያም ባልተጻፈው ወንጌል መካከል (ማለትም፣ የተጻፈ በተቃርኖ ሕይወት)።

ልዩ ርዕስ: ኢየሱስ እና መንፈስ

በመንፈስ እና በወልድ ሥራ መካከል ተመሳሳይነት አለ። ለዚህም ነው ጂ ካምቤል ሞርጋን ሲናገር ከሁሉ የተሻለው ለመንፈስ የሚሰጠው ስም “ሌላው ኢየሱስ” ነው ያለው (ይሁን እንጂ የተለያዩ፣ ዘላለማዊ ስብዕናዎች ናቸው)። የሚከተለውም ጌድፍ የወልድንና የመንፈስን ሥራና ማዕረጎች በንፅፅር መልክ የሚያሳይ ነው።

1. መንፈስ “የኢየሱስ መንፈስ” ወይም ተመሳሳይ በሆነ አባባል ተጠቅሷል (ሮሜ 8:9፣ 2ቆሮ 3:17፣ ገላ 4:6፣ 1ኦጥ 1:11)።
2. ሁለቱም በተመሳሳይ ቃላት ተጠርተዋል
 - ሀ. “እውነት”
 1. ኢየሱስ (ዮሐ 14:6)
 2. መንፈስ (ዮሐ 14:17፣ 16:13)
 - ለ. “ጠበቃ”
 1. ኢየሱስ (1ዮሐ 2:1)
 2. መንፈስ (ዮሐ 14:16፣ 26፣ 15:26፣ 16:7)
 - ሐ. “ቅዱስ”
 1. ኢየሱስ (ሉቃ 1:35፣ 14:26)
 2. መንፈስ (ሉቃ 1:35፣ 4:34)
 3. ሁለቱም በአማኞች ውስጥ ይኖራሉ
3. ሁለቱም በአማኞች ውስጥ ይኖራሉ
 - ሀ. ኢየሱስ (ማቴ 28:20፣ ዮሐ 14:20፣ 23፣ 15:45፣ ሮሜ 8-10፣ 2ቆሮ 13:5፣ ገላ2:20፣ ኤፌ 3:17፣ ቆላ 1:27)።
 - ለ. መንፈስ (ዮሐ 14:16-17፣ ሮሜ 8:9፣ 11፣ 1ቆሮ 3:16፣ 6:19፣ 2ጢሞ 1:14)
 - ሐ. አብ (ዮሐ 14:23፣ 2ቆሮ 6:16)።

▣ “ነጻነት አለ” ይህ የሚያመለክተው ከመንፈሳዊ ዕውርነት፣ ከራስ ጽድቅ፣ እና ከሕጋዊነት ነጻ መውጣትን ነው። በግል የእምነት ግንኙነት ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር (ዮሐንስ 8:32፣ 36፣ ሮሜ. 14: 1ቆሮ. 8፣ 10:23፣ ገላ. 5:1፣ 13)።

አንደኛው ተመራጭ ሐታቆ፣ F. F. Bruce፣ *Paul: Apostle of the Heart Set Free* (ጳውሎስ፣ ልቡ ነጻ የወጣ ሐዋርያ በሚለው መጽሐፍ፣ እንደሚለው

“ጳውሎስ በርግጥ የክርስቶስን ፍቅር ያውቃል፣ በሕይወት ውስጥ ሁሉን ሊያስደርግ የሚችል ኃይል መሆኑን። ፍቅር ሁሉን ማስደረግ የሚያስችል ኃይል ነው። ብዙ ጥረት የሚጠይቅ ስሜት ወይም ግጭት ወይም ተገዥነት የለበትም፣ ትክክለኛውን ነገር ለማድረግ፣ ወንድም ሆነ ሴት በኢየሱስ የፍቅር ኃይል የሚነዱ እና በመንፈሱ ኃይል ያደረገቸው የእግዚአብሔርን ፍቃድ ከልብ ይፈጽማሉ። (ጳውሎስ ከልምምዱ እንደሚለው) ‘የጌታ መንፈስ ባለበት፣ በዚያ የልብ ነጻነት አለ’” (ገጽ 21)።

3:18 “ባልተሸፈነ ፊት” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው ቋሚ መገለጥን የሚያመለክት። ደግሞም ተጨማሪውን ተገንዝብ፣ “እኛ ሁላችን” አማኞችን አንደሚያመለክት፣ ግራ በተጋቡትና በተከፋፈሉት የቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን።

▣ “የጌታን ፊት እንደ መስታወት እያበለጨለጭን” ወንጌል ሁለቱንም ያህዌንና የናዝሬቱ ኢየሱስን ሙሉ ለሙሉ ገልጧል (ዝክ. 4:6)። በንስሐና በእምነት ምላሽ እንደሰጠን መገለጡ ወደ እሱ አምሳል ይቀይረናል። ይኸው ተመሳሳይ ዘይቤ 4:4 ላይ ይገኛል። እነዚህ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን በግልጽ አይተዋል በክርስቶስ በወንጌል በኩል።

“እነሆ” የሚለው ቃል ያልፎ አልፎ ቃል ነው። *The Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* by Bauer፣ Arndt፣ Gingrich and Danke (የግሪክ-እንግሊዝኛ ሥርወ-ቃል፣ የአዲስ ኪዳንና የሌሎች የጥንታዊ ክርስቲያን ሥነ-ጽሑፍ፣ ታሳቢ የሆኑትን አጠቃቀሞች ይዘረዝራል፣ ድምጸት ላይ ተመሥርቶ (ገጽ 424)።

1. የድርጊት፣ ነጻብራቅን የሚፈጥር
2. ተገብሮ፣ በመስታወት የሚታየው

3. መካከለኛ፣ አንዱን በመስታወት መመልከት

▣ “እንለወጣለን” ይህ የአሁን ተገብሮ አመላካች ነው። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሁሉም ግሦች ተገብሮ ድምጸት ናቸው፤ እግዚአብሔር በእኛ ምትክ የሚያደርገውን የሚያመለክቱ፤ አማኞችን ወደ ኢየሱስን መምሰል መቀየሩ (ሮሜ. 12:2)። ይኸው ተመሳሳይ ግሥ ለመለወጥ ጥቅም ላይ ውሏል (ማቴ. 17:2፤ ማርቆስ 9:2)። የእንግሊዝኛውን ቃል metamorphosis (ሜታሞርፎሲስ) ያገኘው ከዚህ የግሪክ ቃል ነው።

▣ “ተመሳሳይ ወደ ሆነ መልክ” ኢየሱስ የእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዝክ. 4:4፤ ዮሐንስ 1:14-18፤ 14:9፤ ቆላ. 1:15፤ ዕብ. 1:3)። ሰዎች የተፈጠሩት በእግዚአብሔር አምሳል ነው (ዘፍ. 1:26-27)። አማኞች በክርስቶስ አምሳል ናቸው (ሮሜ. 8:29-30)። ክርስቶስን መምሰል የእግዚአብሔር ቀዳሚ ግብ ነው፤ ለሁሉም አማኞች (ገላ. 4:19፤ ኤፌ. 1:4)።

▣ “ከክብር ወደ ክብር” በእግዚአብሔር የመመለስ እና የማደስ ዕቅድ ላይ ደረጃዎች አሉ። አማኞች በሂደት ላይ ናቸው ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 3:15 ተመልከት) እሱም ክርስቶስን ወደ መምሰል የሚመራ (ዮሐንስ 3:2)። ልዩ ርዕስ፡ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

▣ “ጌታ፣ መንፈስ” ጥቂት ታሳቢ ትርጉሞች፡

1. ኪንግ ጆምስ፣ “እንዲያውም በጌታ መንፈስ”
2. ቫልጌት፣ “እንዲያውም ከጌታ (እሱም) መንፈስ የሆነ”
3. ዌስትኮት እና ሆርት፣ “እንዲያውም ከሉዓላዊው መንፈስ”
4. ከቁ. 16-17 ዐውደ-ጽሑፍ፣ “ከጌታ እሱም መንፈስ ከሆነ” (አእት፣ አኢመቅ፣ እና አዓት)

በአንዳንድ ዐውደ-ጽሑፎች *pneuma* (ማለትም፣ መንፈስ) መሆን ያለበትን ለማወቅ

1. ትንሹ “s” የሚያመለክተው የሰውን መንፈስ ነው (ኪጀት የቁ. 6፤ 8፤ ሮሜ. 7:6፤ 1ቆሮ. 15:45)
2. ትልቁ “S” የሚያመለክተው መንፈስ ቅዱስን ነው፤ የዘላለሙ ሥላሴ ሦስተኛው አካል (ዝክ. ቁ. 3፤ ሮሜ. 8:9፤ ገላ. 4:6፤ 1ጴጥ. 1:11)

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. በ ብሉይ ኪዳን እና አዲስ ኪዳን መካከል ያለውን ልዩነት ግለጽ።
2. ብኪ ለምን ሞት ተባለ? ይህ ማለት ብሉይ ኪዳን ክፉ ነው ማለት ነው?
3. በብኪ እና አዲስ ኪዳን መካከል ያል ዝምድና ምንድነው?
4. ይህ ምንባብ የሚናገረው ስለ መንፈስ ቅዱስ ነው ወይስ መንፈሳዊ ዓለም?
5. “የመጋረጃ” ዘይቤ ለአዲሱ ዘመን ክርስቲያኖች ሊያስተላልፈው የሚሞክረው ምንድነው?

2ኛ ቆሮንቶስ 4

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅላፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
መዝገብ በሸክላ ዕቃ	የክርስቶስ ወንጌል ብርሃን	እውነተኛ መዝገብ፣ መዋቲ አገልጋዮች	መንፈሳዊ ሀብት በሸክላ ዕቃዎች	ከጢሮሎ አስከ መቆይንያ— ሐዋርያዊነት፣ ጠቀሜታው (2:12-4:6)
4:1-6	4:1-6	4:1-6	4:1-6	4:1-6
	መጣል ግን አለመሸነፍ			የሐዋርያነት መከራና ተስፋ (4:7-5:10)
4:7-15	4:7-15	4:7-12	4:7-12	4:7-12
በእምነት መኖር (4:16-5:5)	የማይታየውን መመልከት	4:13-15	4:13-15 በእምነት መኖር (4:16-5:5)	4:13-15
	4:16-18	4:16-18	4:16-18	4:16-18

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)
 የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ሕይወትዎን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሀለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

አጭር ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

- ሀ. የመልእክቱ አቅርቦት፣ ቁ. 2
- ለ. ለመልእክቱ ተቃራኒ፣ ቁ. 3-4ሀ
- ሐ. የተሸፈነ መልእክት፣ ቁ. 4ለ-6
- መ. የመልእክቱ ፓራዶክስ (አያዎ)፣ ቁ. 7-13
- ሠ. የመልእክቱ ውጤቶች፣ ቁ. 14-18

የቃልና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ 4:1-6
 ስለዚህ ምክንያት ምሕረት እንደ ተሰጠን መጠን ይህ አገልግሎት ስላለን አንታክትም። ²ነገር ግን የሚያሳፍረውን ሰውር ነገር ጥለናልና በተንኮል አንመላለስም የእግዚአብሔርንም ቃል በውሸት አንቀላቅልም፤ እውነትን በመግለጥ ግን በእግዚአብሔር ፊት ለሰው ሕሊና ሁሉ ራሳችንን እናመሰግናለን። ³ወንጌላችን የተከደነ ቢሆን እንኳ የተከደነባቸው ለሚጠፉ ነው። ⁴ለእነርሱም የእግዚአብሔር ምሳሌ የሆነ የክርስቶስ የክብር ወንጌል ብርሃን እንዳያበራላቸው፣ የዚህ ዓለም አምላክ የማያምኑትን አሳብ አሳወር። ⁵ክርስቶስ ኢየሱስን ጌታ እንደ ሆነ እንጂ ራሳችንን አንሰብክምና፣ ስለ ኢየሱስም ራሳችንን ለእናንተ ባሪያዎች እናደርጋለን። ⁶በክርስቶስ ፊት የእግዚአብሔርን የክብርን እውቀት ብርሃን እንዲሰጥ በልባችን ውስጥ የበራ። በጨለማ ብርሃን ይብራ ያለ እግዚአብሔር ነውና።

4:1 “እኛ” ጳውሎስ ይህንን የብዙ ተውላጠ-ስም ራሱን ለመጥቀስ መጠቀሙ ግልጽ ነው፤ በዚህ ምዕራፍ ሁሉ እንዳደረገው።

☐ “ይህ አገልግሎት አለን” ጳውሎስ የሚጠቅሰው “የመንፈስን አገልግሎት” ነው (ዝክ. 3:8)፤ ደግሞም “የጽድቅ አገልግሎት” ተብሎ የሚጠራው፤ (ዝክ. 3:9)። ጳውሎስ ይህንን ቃል ለአገልግሎት ይጠቀምበታል፤ *diakonia*፤ በ2 ቆሮንቶስ በመደጋገም።

1. *diakonoi*፣ 3:3፤ 8:19፤ 20
2. *diakonia*፣ 3:7፤ 8:9፤ 4:1፤ 5:18፤ 6:3፤ 8:4፤ 9:1፤ 12:13፤ 11:8
3. *diakonos*፣ 3:6፤ 6:4፤ 11:15፤ 23

ክርስቲያኖች የዳኑት ለማገልገል ነው (ኤፌ. 2:10)። ክርስትና “ከውስጡ ለእኔ የሚሆን ምን አለ” በሚል የሚያተኩር አይደለም፤ “ለሌሎች ምን ላደርግ እችላለሁ፤ ክርስቶስ ለእኔ ካደረገልኝ የተነሣ” በሚል የሚያተኩር እንጂ። ጳውሎስ አገልግሏል እናም ለአገልግሎት ነው የተጠራው (ገላ. 2:20)። ልዩ ርዕስ፡ አገልጋይ አመራር 1ቆሮ. 4:1. ተመልከት።

☐ “ምሕረትን እንደ ተቀበልን” የእግዚአብሔር ምሕረት ለሳኦል፣ እሱም ግትር፣ ጠበኛ፣ የክርስቲያን ተቃዋሚ የነበረውን (1ተሰ. 1:13፤ 16)፤ በደማስቆ መንገድ (የድርጊት ተገብሮ አመላካች) መልካሙን የምስራች እንዲሰበክ በማበረታታት አስቀጠለው፤ በአስቸጋሪ ሁኔታ መሐል።

ጳውሎስ በግሪክ ይጽፍ ነበር፤ ነገር ግን በዕብራይስጥ አሰባ። የግሪኩ ቃል *eleeō* (ማለትም፡ ምሕረት፣ ርኅራኄ፣ ጎዘኔታ) በሴፕቱዋጂንት ጥቅም ላይ የዋለው የዕብራይስጡን ቃል *hesed* ለመተርጎም ነው ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 13:1) ተመልከት፤ እሱም ከኪዳን ታማኝነት ጋር የተዛመደ። ያህዌ ለተስፋ ቃሉ የታመነ ነው፤ ሰብአዊነት እንኳ የማይቻል ቢሆን! የጳውሎስ ድራማዊ መለወጥ በግልጽ የሚያሳየው የእግዚአብሔርን ርኅራኄ ነው። እሱ በምሕረት ይሠራል፤ ለአይሁድ (ሮሜ. 9:15፤ 16፤ 18፤ 23-24፤ 11:30) እና ለአይሁድ (ሮሜ. 11:32) ለዝግጁ ራሱ ኪዳናዊ ዓላማ፣ ይኸውም በሰው ልጆች አምሳሉን መመለስ፤ በክርስቶስ ሥራ በኩል እና በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት። እግዚአብሔር ለኪዳኑ ያለው ታማኝነት እና የማይለወጥ የምሕረት ባሕርይ የሰው ልጅ ብቸኛ ተስፋ ነው።

☐ “ልባችን አይዝልም” ይህ የአሁን የድርጊት አመላካች ነው። ይህን መገንዘብ የሚኖርብን በጳውሎስ ሁለንተናዊ አገልግሎት አይታና በዚህ ተናጠላዊ ዐውደ-ጽሑፍ ነው (ዝክ. ቁ. 16)። ጳውሎስ ብዙ ጊዜ የተስፋ መቆረጥ ስሜት አድርጎታል። ኢየሱስ ብዙ ጊዜ በራዕይ እየተገለጠለት አበረታቶታል (ሐዋ. 18:9-10፤ 23:11፤ 27:24፤ 2 ተሰ. 4:17)። በዚህ ተናጠላዊ ዐውደ-ጽሑፍ፣ እውን በሆኑ የሥጋ መከራዎች እና በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን በነበሩ ችግሮች፣ ጳውሎስ እምነት ነበረው፤ መሐሪው፤ ኪዳናዊ አምላክ እዚያ እንደነበረና እንደሚቆጣጠር (ዝክ. 3:12)። ተግባሩ እጅግ ብርቱ ነበር፤ ልብን ለማዛል (ማቴ. 28:19-20፤ ሉቃስ 24:47፤ ሐዋ. 1:8)።

4:2 “ትተናል” ይህ የድርጊት መካከለኛ አመላካች ነው። ተከታታይ ነገሮች አሉ፤ ጳውሎስ በተለይ በግሉ ለመጠቀም የማይፈልጋቸው በገዛ ራሱ አገልግሎት ላይ።

1. ምንም ዓይነት የሚያስቱ አግባቦች
 2. ምንም ዓይነት አዋራጅ ዘዴዎች
 3. ምንም ዓይነት ተንኮል
 4. ምንም ዓይነት የተለወጡ ወይም የሚያባብሉ ነገሮች፣ የእግዚአብሔርን መልእክት በተመለከተ።
- እነዚህ እያንዳንዳቸው ዘዴዎች የሐሰተኛ መምህራኑን ክሶች ወይም የእነሱን ድርጊቶች የሚያንጸባርቁ ናቸው።

☐	
አአመመቅ	“በአሳፋሪነታቸው የተሸሸጉ ነገሮች”
አኪጀት	“የሚያሳፍሩ ስውር ነገሮች
አየተመት	“አሳፋሪ ነገሮች፣ አንዱ የሚሸሸጋቸው”
አእት	“ምሥጢራዊና አሳፋሪ ድርጊቶች”
አአመቅ	“የሚያሳፍሩ ድብቆች”

ጳውሎስ ተመሳሳይ ሐረጎችን ነው የተጠቀመው፤ የኃጢአት ባርነትን ለመግለጽ፤ ሮሜ 6:21 ላይ፤ እንዲሁም የሰው ኃጢአቶችን እነሱም በ1ቆሮ. 4:5 የተገለጡትን (ደግሞም 1ቆሮ. 14:25 ተመልከት)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ሐረጉ የሚመስለው የተዘዋዋሪ ሐሰተኛ መምህራንን ዘዴ ማሳየት ነው።

☐	
አአመመቅ፣ አኪጀት	“በተንኮል አንመላለስም”
አየተመት	“ተንኮልን ማድረግ እምቢ ብለናል”
አእት	“በማሳት አንመላለስም”
አአመቅ	“ተንኮላኛ መሆን የእኛ መንገድ አይደለም”

ይህ የአሁን የድርጊት አንቀጽ ነው። ጳውሎስ “ተንኮላኛ” የሚለውን ቃል ይጠቀማል (ማለትም፡ “ሁሉም” ሲደመር “ሥራ”) በርካታ ጊዜ በቆሮንቶስ መልእክቶቹ (1ቆሮ. 3:19፤ 2ቆሮ. 4:2፤ 11:3፤ 12:16)። እጅግ መጠንቀቅ ይኖርብናል፤ ስለ ዘዴዎቻችንም ሆነ ግቦቻችን። በክርስትና፣ አገባቡ (ዘዴው) ፍጻሜውን ይወስነዋል። ይኸው ተመሳሳይ ቃል በጳውሎስ ጥቅም ላይ የዋለው

1. ከኢዮብ 5:13 ተጠቅሶ የሰውን ጥበብ ለማሳየት (1ቆሮ. 3:19)
2. ሰይጣን ሔዋንን ሲያስት (2ቆሮ. 11:3)
3. ለሰይጣን አሳችነትና ለሐሰተኛ መምህራን (ኤፌ. 4:14)
4. እነዚህ የሐሰተኛ መምህራን ዘዴዎች ናቸው

አኦሚክስትሮፊ “ወይም የእግዚአብሔርን ቃል በውሸት መቀላቀል”
አኪጀት “አልደም የእግዚአብሔርን ቃል በሚያሳፍር መልኩ መያዝ”
አየተመት “የእግዚአብሔርን ቃል በሐሰት መያዝ”
አእት “አልደም የእግዚአብሔርን ቃል በሐሰት እንይዛለንን”
አኢመቅ “ወይም የእግዚአብሔርን ቃል በሐሰት መያዝ”

ይህ ቃል እና ተዛማጅ ቅርጾቹ ፍቻቸው

1. መቅጠን (ለፈሳሽ) (ዝክ. 2:17)
2. በወጥመድ መያዝ (ማቴ. 26:4፤ ማርቆስ 14:1)
3. መጭበርበር ወይም መሳት (ዝክ. 2ቆሮ. 11:13፤ ሮሜ. 3:13)

እሱ የሚያመለክተው መልእክትን መቀየር ነው። በአድማጩ ፍላጎት ላይ በመመርኮዝ ወይም አድማጮችን ለማጭበርበር መሞከር ነው (1ቆሮ. 1:23)።

አኦሚክስትሮፊ “እውነትን በመግለጥ”
አኪጀት “እውነትን በመግለጥ”
አየተመት “በእውነት ግልጽ መግለጫ”
አእት “በእውነት ሙሉ ብርሃን”
አኢመቅ “እውነትን በግልጽ በማሳየት”

ለ“መግለጫ” 2:14 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት። “እውነት” የሚለው ቃል ስማዊ ሐረግ አለው፤ እናም የክርስቶስን ወንጌል ያመለክታል። አዲስ ኪዳንን። ሐሰተኛ መምህራን በሳፋሪ መንገድ ነበር የተመለሱት፤ በስውር መንገዶች፤ ጳውሎስ ግን ሙሉውን እውነት በገሀድ ነበር የሚሰብከው። ልዩ ርዕስ፡ “እውነት” በጳውሎስ ጽሑፎች 13:8 ላይ ተመልከት።

□ “በእግዚአብሔር ፊት ለሰው ሕሊና ሁሉ ራሳችንን እናመሰግናለን” ጳውሎስ ለሌሎች ያለውን የራሱን የተወሰነ ፍቅር እያሳየ ነው (1ቆሮ. 9:19-23)። ይህ ማካካሻን እየተናገረ አይደለም፤ ነገር ግን በፍቃደኝነት ላይ የተመሠረተ ራሱን የመወሰን ነጻነት ነው። በባህላዊ ማነቆዎች ወይም ግለሰባዊ ምርጫዎች ነው። በሌሎች። የእሱ ሁነኛ ፍላጎት ወንጌላዊነት ነው። ግለሰባዊ ነጻነት ሳይሆን (ሮሜ. 14:1-15:13፤ 1ቆሮ. 8፤ 10:23)።

ጳውሎስ እነዚህን ተመሳሳይ ቃላት 15:11-21 ላይ ይጠቀማል። ይኸውም ደግሞ በወንጌልና እሱን በማወጅ በኩል ያለንን ድርሻ አጽንዖት የሚሰጥ። “ማመስገን” የሚለውን ሙሉ ማስታወሻ 3:1 ላይ ተመልከት። “ሕሊና” የሚለውን ሙሉ ማስታወሻ 1ቆሮ. 8:7 and 10:25 ላይ ተመልከት።

□ “በእግዚአብሔር ፊት” ይህ ሊሆን የሚችለው ፈሊጣዊ ሐረግ ነው “እግዚአብሔር ምስክራ ነው” በሚል ትይዩ። ሌሎች ጳውሎሳዊ ደግሞ ይህንኑ ሐረግ በተመሳሳይ መንገድ ይጠቀማሉ (ገላ. 1:20፤ 1ተሰ. 5:21፤ 6:13፤ 2ተሰ. 2:14፤ 4:1)፤ እንዲሁም የጳውሎስን የመሐላ ቃል አስተውል። 1:23፤ 11:31፤ እና 1ተሰ 2:5፤10) ያለውን።

4:3 “እንደ” ይህ አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። እሱም እውነት ተብሎ የሚታሰብ። አንዳንድ ሰዎች ይህንን እንዲያው አያገኙትም (ማቴዎስ 13)።

□ “ወንጌላችን የተከደነ ነው” ይህ ሐረግ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው፤ ለ“ተከደነ” (ዝክ. 3:14፤16)። እሱም ለጳውሎስ ግልጽ ነው፤ ይኸውም ወንጌልን ሲሰብክ አንዳንድ ሰዎች ፈጽመው ምላሽ መስጠት አይችሉም። አይሁድ “ልቡ-ደንዳና” እንደ ሆኑት (ዝክ. 3:14፤ እና ኢሳ. 6:9-10)፤ አድማጮች በዘመን ሁሉ “ታውረዋል” (ዝክ. 4:4)። ይህ የቅድመ-መዳረሻ እውቅና በተቃርኖ የነጻ ፍቃድ ምሥጢር ነው፤ የወንጌል አያዎ (ፓራዶክስ) (ዮሐንስ 1:12፤ 3:16 በተቃርኖ 6:44፤65)።

□ “ለሚጠፉ” ጳውሎስ የወንጌል ምስያውን ቀጥሏል፤ እንደ የሕይወትና የመሞት መዓዛ (ዝክ. 2:15፤ 1ቆሮ. 1:18-19፤ 8:11፤ 10:9-10፤ 15:18)። የወንጌል እወጃ ብርቱ ሥራ ነው፤ ለአንዳንዶች ሕይወት፤ ለአንዳንዶች ግን ሞት።

ለ“መጥፋት” ጽንሰ-ሐሳብ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 8:11 እና 1ቆሮ. 1:18 ያለውን ማብራሪያ ተመልከት።

4:4 “የዚህ ዓለም አምላክ” ይህ የክፉ አካል በተለያዩ ስሞች በጳውሎስ ይጠራል።

1. ሰይጣን (ዝክ. ሮሜ. 16:20፤ 1ቆሮ. 5:5፤ 7:5፤ 2ቆሮ. 2:11፤ 11:14፤ 12:7፤ 1ተሰ. 2:18፤ 2ተሰ. 2:9፤ 1ተሰ. 1:20፤ 5:15)
2. ዲያብሎስ (ኤፌ. 4:27፤ 6:11-12፤ 1ተሰ. 3:6፤7፤ 2ተሰ. 2:26፤ የኢጋንንታዊ የብዙ አጠቃቀም፤ 1ቆሮ. 10:20-21፤ 1ተሰ. 4:1)
3. “በዓየር ላይ ያለው ኃይል አለቃ” (ኤፌ. 2:2)
4. “የዚህ ዘመን/ዓለም አምላክ” ዮሐንስ እሱን የሚጠራው “የዚህ ዘመን/ዓለም ገዥ” በሚል ነው ዮሐንስ 12:31፤ 14:30፤ 16:11)
5. “ፈታኝ” (1ተሰ. 3:5)
6. “ክፉው” (ዝክ. 2ተሰ. 3:3፤ ይህ መጠሪያ በማቴዎስና በዮሐንስ ጽሑፎች የተለመደ ነው።)
7. “የብርሃን መልአክ” (ዝክ. 2ቆሮ. 11:14)

ይህ ቁጥር በጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን አባቶች ትልቅ ትኩረት የተሰጠው ነው። ምክንያቱም እሱ በግኖስቲክ እና በአሪያን (ምስራቃዊ) የሐሰተኛ መምህራን እሳት ላይ ነዳጅ እንደ መጨመር ስለሆነ። ስለዚህ፤ እንደ አለመታደል ሆኖ፤ እነሱ (Irenaeus፤ Tertullian፤ Origen፤ Chrysostom፤ Ambrose፤ Theodoret፤ እና Augustine) የግሪኩን የዚህን ጽሑፍ ወደ፡ “እሱም እግዚአብሔር የዚህን ዓለም የማያምኑትን ሐሳብ አሳወረ” በሚል ለውጠውታል። አሁን እንግዲህ ሰይጣን በግልጽ የተጠቀሰው የዚህ ዓለም ገዥ እና ኃይል እንደ ሆነ ነው (ዮሐንስ 12:31፤ 14:30፤ ኤፌ. 2:2)። እነዚህ የጥንት የቤተ-ክርስቲያን አባቶች የክፉውን አካል ኃይል ጽንሰ-ሐሳብ አልተቃረኑትም፤ ነገር ግን ለሥነ-መለኮታዊ

ጽንሰ-ሐሳብ Gnostic Demiurge እና Arians አመለካከት ለሆነው በመለኮት ያነሰ ክርስቶስ ለሚለው ነው። ልዩ ርዕስ፡ አካላዊው ክፉ 1ቆሮ. 7:5 ተመልከት።

☐ **“የዚህ ዓለም”** ይህም የግሪክ ቃል ነው ለ “ዓለም” (ማለትም፣ *aionos*)። ይኸም የሚያመለክት የሚመስለው የአይሁድን የሁለቱን ዘመናት አተያይ ነው። የአሁኑ ክፉ ዘመን፣ እሱም በኃጢአት ሥር ያለ እና የሚመጣው ዘመን እሱም በመሲሐ ሥር የሚሆን (ማቴ. 28:20፣ ኤፌ. 2:2)። ለሁለቱ ዘመናት ሙሉ ማብራሪያ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:20 ተመልከት። “ይህ ዓለም” (*kosmos houtos*) እና “ይህ ዘመን” (*aion houtos*) ተለዋውጠው ጥቅም ላይ ውለዋል (George E. Ladd's *A Theology of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት ገጽ 223)።

☐ **“የማያምኑትን ሐሳብ አሳወረ”** ይህ የድርጊት አመለካከት ነው። ቃሉ ጥቅም ላይ የዋለው ለመንፈሳዊ ዕውርነት ነው። ማቴ. 15:14፣ 23:16፣ 1 ዮሐንስ 2:11 ላይ፣ እንዲሁም ጽንሰ-ሐሳቡ ዮሐንስ 9 ላይ አለ። ይኸው ተመሳሳይ ቃል በሴፕቲዋጂንት ኢሳ. 6:10 በዮሐንስ 12:40 ተጠቅሷል። እሱ ይልቁንም ያልፎ አልፎ ቃል ነው። በጳውሎስ ጽሑፎች (ሮሜ. 2:19 እና እዚህ)፣ ነገር ግን በወንጌላት የተዘወተረ ነው።

በኢሳይያስ አንቀጽ (ማለትም፣ 6:9-10) እሱ የእግዚአብሔር ፍርድ ነው። የእስራኤላውያንን መንፈሳዊ ዓይኖች ያሳወረ፣ ቀጣይነት ባለው አለማመን ምክንያት። ይኸው ተመሳሳይ ሐቅ ሮሜ. 1:21 ላይ ተገልጿል። እዚያም ተገብሮ አንቀጽ እግዚአብሔርን የሚያመለክትበት (ሮሜ. 11:8-10፣ ኢሳ. 29:10 እና መዝ. 69:22-23 የተጠቀሰበት)። እሱም ሚዛን ለመጠበቅ አስቸጋሪ ነው

- 1. የሰዎች አለማመን
- 2. መለኮታዊ ማደንደን
- 3. ሰይጣናዊ ማሳወር

እምነት ስጦታ እና ተገቢ ምላሽ ነው! ኪዳናዊ ፓራዶክስ (አያም) የቅድመ መዳረሻ እውቅና እና የነጻ ፍቃድ ምሥጢር ነው። እግዚአብሔር እግዚአብሔር መሆኑን የግድ መቀበል አለብን፣ እናም የሰዎችን ተጠያቂነት እንደሚሻ፣ ልዩ ርዕስ፡ መመረጥ/ቅድመ መዳረሻ እውቅና እና የሥነ-መለኮት ሚዛን አስፈላጊነት 2ቆሮ. 8:16-17 ላይ ተመልከት።

ክፉው ያለውን ኃይል ልትገምት ትችላለህን፣ የሰዎችን ዓይን ለማሳወር ያለውን፣ ማራኪውን የወንጌል እውነት እንዳያዩ (ማቴ. 13:9) እና ለመንፈስ ቅዱስን መቃተት ምላሽ እንዳይሰጡ ዮሐንስ 6:44፣ 65)? ጳውሎስ አለማመንን ለመግለጽ በርካታ ዘይቤዎችን ተጠቅሟል፡ (1) ደንዳና ልቦች፣ (2) የታወሩ ሐሳቦች፣ (3) የደረቁ ሕሊናዎች፣ እና (4) የታወሩ ዓይኖች። ቀጣይነት ያለው መንፈሳዊ ውጊያ አለ (ኤፌ. 6:10-19)።

- አአመመቅ “ስለዚህም የወንጌልን ብርሃን አንዳይመለከቱ፣ የክርስቶስን ክብር”
- አኪጀት “የወንጌል ብርሃን የክርስቶስ ክብር እንዳይታይ... በእነሱ ላይ አንዳያበራ”
- አየተመት “የወንጌልን ብርሃን የክርስቶስን ክብር እንዳያዩ ለማድረግ”
- አአት “በእነሱ ላይ የሚያበራውን ብርሃን እንዳያዩ ለማድረግ፣ እሱም ከወንጌል የሚመጣ ብርሃን፣ ይኸውም ስለ ክርስቶስ ክብር”
- አአመቅ “ስለዚህ የሚያበራውን የወንጌል ብርሃን፣ የክርስቶስን ክብር ሊያዩ አይችሉም”

በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ የምትገነዘብ ከሆነ፣ ከብርሃን ጋር የሚዛመዱ በርካታ ቃላት አሉ። ይህም የሚጠቅሰው

- 1. ኢየሱስ፣ ዘወትር “ብርሃን” ተብሎ መጠራቱ (ዮሐንስ 1:4፣9፣ 3:19፣ 8:12)
- 2. ምናልባትም የጳውሎስ ልምምድ በደማስቆ መንገድ (ሐዋ. 9)
- 3. ምናልባትም ጠቃሽ ዘይቤ፣ ለ*Shekinah* የእግዚአብሔር ክብር ከዘጸአት (ቁ. 6፣ 3:7 ከተጠቀሰው)

በቅዱስ ቃሉ ውስጥ ክርስቶስን መመልከት አለመቻል ደግነትን ማጣት ነው። አዲስ ኪዳን የሚያውጀው የክርስቶስን ክብር ነው። ወንጌልን። ብሉይ ኪዳን የተፈጸመውና የተጠናቀቀው በእሱ ነው። እሱ አስፈላጊው መሠረት፣ የማዕዘን ደንጊያ፣ የመደምደሚያ ድንጋይ፣ ከጫፍ የሚሆን ድንጋይ ነው። እሱን ማጣት፣ እምነትን ማጥፋት ነው።

☐ **“እሱም የእግዚአብሔር አምሳል ነው”** ኢየሱስን ማየት አብን ማየት ነው (ዮሐንስ 1:18፣ 14:8፣9፣ ቆላ. 1:15፣ ዕብ. 1:3)። አዲስ ኪዳን የሚያስረግጠው ኢየሱስ ሥጋ መልበሱን ነው፣ ሦስት ዓላማዎችን ለማገልገል።

- 1. አብን በሙላት ለመግለጥ
- 2. ኃጢአትን ለማስተሥረይ
- 3. አማኞች የሚከተሉትን ምሳሌ ለመስጠት

4:5 **“ራሳችንን አንሰብክምና”** የጳውሎስን መልእክቶች ለመተርጎም መሞከር፣ የስልክ ንግግርን ግማሽ ብቻ እንደ ማድመጥ ነው። ከጳውሎስ መግለጫዎች የምንገምተው ምክንያት የሆኑትን ነገሮች ነው። ከ3:1፣ እዚህ፣ እና ምዕራፍ 10-13፣ ግልጽ የሆነው፣ ጳውሎስ የሚለው ስለ እነሱ በቆሮንቶስ ስለነበሩት እሱን በግሉ እና ወንጌሉን ስላጠቁት ነው። ጳውሎስ በኃይል እያስረገጠ ያለው የኢየሱስን ጌትነትና የእሱን አገልጋይነት ነው (1ቆሮ. 3:5-9)። እሱ ራሱን ብቻ የሚከላከለው (ማለትም፣ “እኛ ራሳችንን” አጽንዖት ነው) ወይም የሱን ትክክለኛነት እያገላ ነው (ዝክ. ምዕራፍ 12) የወንጌሉን ዋጋ ያለው መሆን ለመጠበቅ ሲል። ለሐዋርያዊ ሥልጣን ወሰኖች አስደናቂ ማብራሪያ የGeorge Ladd's *A Theology of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት ገጽ 382 ተመልከት።

☐ **“ክርስቶስ ኢየሱስ ጌታ”** ይህ ሐረግ የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን የጥምቀት የእምነት መግለጫ ነበር (ሮሜ. 10:9-13፣ 1ቆሮ. 12:3፣ ፊሊጵ. 2:9-11)። ሦስቱም ዋናዎቹ ቃላት ሁሉ በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የዋሉት ተስፋ የሆነውን፣ መከራ የተቀበለው አገልጋይ፣ ለመግለጥ ጥቅም ላይ ውለዋል፣ በዚህ ሐረግ።

- 1. ክርስቶስ — ይህ የግሪክ አቻ የሆነ የዕብራይስጥ ቃል *messiah* ነው፣ ፍችውም “የተቀባው” ነው። የሱም አንድምታ “አንዱ በእግዚአብሔር ለተለየ ተግባር የተጠራና የበቃ” ነው። በብኪ ሦስት ዓይነት ምድብ መሪዎች፣ ካህናት፣ ነገሥታት፣ እና ነቢያት ይቀቡ ነበር። ኢየሱስ ሦስቱንም ሁሉ የቅባት ሹመቶች ፈጽሟል (ዕብ. 1:2-3)።

2. ኢየሱስ — ይህ የዕብራይስጥ ስም ፍቺው “ያህዌ ያድናል” ነው ወይም “ያህዌ ደኅንነትን ያመጣል።” እሱም ለወላጆቹ በመላእክት ተገልጦላቸዋል (ማቴ. 1:21)። “ኢየሱስ” ከዕብራይስጡ ቃል መዳን የመጣ ነው፤ *hosea*፣ በእግዚአብሔር የኪዳን ስም፣ ያህዌ ላይ ተቀጥሎ የገባ ነው። እሱም ከዕብራይስጡ ስም ከኢየሱስ ጋር አንድ ዓይነት ነው።
3. ጌታ — “ጌታ” (*kurios*) የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው በአጠቃላይ መልኩ ነው ወይም በተወሰነ ሥነ-መለኮታዊ መልኩ። የእሱ ፍቺ ሊሆን የሚችለው “አቶ፣” “ጌታ፣” “ባለቤት፣” “ባል፣” ወይም “ፍጹም አምላክ-ሰው” ነው። የብኪ የዚህ ቃል አጠቃቀም (*adon*) የመጣው ከአይሁድ የእግዚአብሔርን የኪዳን ስም፣ ያህዌን ለመጥራት ካለመፈለግ ነው (ልዩ ርዕስ 1:1 ተመልከት፣ እሱም ከዕብራይስጡ ግሥ “መሆን” የመጣ ነው (ዘጸ. 3:14)። እነሱም ትእዛዙን እንዳይተላለፉ ስለ ፈሩ ነው። “የጌታ የአምላክህን ስም በከንቱ አትጥራ” የሚለውን (ዘጸ. 20:7፣ ዘዳ. 5:11)። እነሱ ያስቡ የነበሩት እስካልተናገሩት ድረስ፣ በከንቱ እንደማይጠሩት ነበር። ስለሆነም በዕብራይስጡን ቃል፣ *Adonai* ቀየሩት፣ እሱም ከግሪኩ ቃል *Kurios* (ጌታ) ጋር ተመሳሳይ ፍቺ ያለው። የአዲስ ኪዳን ደራሲያን ይህንን ቃል የሚጠቀሙት ለክርስቶስ ፍጹም መለኮትነት መግለጫ ነው።

በርካታ መግለጫዊ ሐረጎች ስለ ኢየሱስ ጥቅም ላይ ውለዋል።

1. ኢየሱስ መሲሕ/ክርስቶስ ነው — ሐዋ. 5:42፣ 9:22፣ 17:3፣ 18:5፣ 28፣ 1ቆሮ. 1:23
 2. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው — ሐዋ. 9:20፣ ሮሜ. 1:3-4፣ ዕብ. 4:14
 3. ኢየሱስ ጌታ ነው — ሐዋ. 2:36፣ 10:36፣ 11:20፣ ሮሜ. 10:9፣ 2ቆሮ. 4:5፣ ፊሊጵ. 2:11፣ ቆላ. 2:6
- እነዚህ ማጠቃለያዎች በታሰቡት የጥንቷ ቤተ-ክርስቲያን መረዳት ናቸው፣ ስለ ኢየሱስ የናዝሬቱ።

4:6 “እግዚአብሔርም ያለው፣ ‘በጨለማ ውስጥ ብርሃን ይብራ” ይህ የዘፍ. 1:3 ጠቃሽ ነው፣ እንዲሁም የጳውሎስ ግላዊ ጠቃሽ፣ በደማስቆ መንገድ ልምምዱ (ሐዋ. 9:1-22፣ 22:3-16፣ 26:9-18)። ለጴጥሮስም ተመሳሳይ የሆነ የመገለጥ ልምምድ ኢየሱስና ብርሃንን የሚያካትት ተከስቶለታል (ማለትም፣ ክብር) በመለወጥ ተራራ ላይ (2ጴጥ. 1:9)።

□ “ልባችን ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 14:25 ተመልከት።

□ “የእግዚአብሔር ክብር” ይህ ይዛመድ የሚመስለው ከ*Shekinah* የክብር ደመና ጋር ነው፣ እሱም የያህዌን መገኘት ተምሳሌታዊ የሚያደርግ በዘጸአት መጽሐፍ (ዝክ. 3:17)። ይህ የእግዚአብሔር መገኘት ተምሳሌት ወደ ቃል ኪዳን ታቦት ተቀየረ፣ የዮርዳኖስን ወንዝ ከተሻገሩ በኋላ፣ ወደ ተስፋይቱ ምድር። ያህዌ ሙሉ ለሙሉ ታውቋል፣ እንደሚታይ፣ አካላዊ ቁስ ሳይሆን፣ ነገር ግን በኢየሱስ፣ ሥጋ በለበሰው መለኮት። ልዩ ርዕስ፣ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

□ “በክርስቶስ ፊት” ይህ ቀጣይነት ያለው ማወዳደሪያ ነው፣ በሙሴ መሸፈኛ (ዝክ. 3:13) እና በኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ነጸብራቅ መካከል (ዕብ. 1:3)። አማኞች የክርስቶስን ክብር በወንጌል ውስጥ ተመልክተዋል (ዝክ. 3:18)።

2ቆሮንቶስ 4:7-12

⁷ነገር ግን የኃይሉ ታላቅነት ከእግዚአብሔር እንጂ ከእኛ እንዳይሆን ይህ መዝገብ በሽክላ ዕቃ ውስጥ አለን፤ ⁸በሁሉ እንገፋለን እንጂ እንጨነቅም፤ እናመነታለን እንጂ ተስፋ አንቆርጥም፤ ⁹እንሰደዳለን እንጂ አንጣልም፤ እንወድቃለን እንጂ አንጠፋም፤ ¹⁰የኢየሱስ ሕይወት ደግሞ በሥጋችን ይገለጥ ዘንድ ሁልጊዜ የኢየሱስን መሞት በሥጋችን ተሸክመን እንዘራለን። ¹¹የኢየሱስ ሕይወት ደግሞ በሚሞት ሥጋችን ይገለጥ ዘንድ እኛ ሕያዋን የሆንን ከኢየሱስ የተነሣ ዘወትር ለሞት አልፈን እንሰጣለንና። ¹²ስለዚህ ሞቱ በእኛ ሕይወቱም በእናንተ ይሠራል።

4:7 “ነገር ግን ይህ ሁብት አለን” ይህ የሚያመለክተው የእግዚአብሔር የሚያደርግ መንፈስን ነው፣ እሱም የኢየሱስን አካል በሕይወታችን ያጎላዋል፣ ይገልጠዋል፣ እንዲሁም ይቀርጸዋል (ዮሐንስ 16:8-14፣ ሮሜ. 8:9፣ ቆላ. 1:27፣ 2ጴጥ. 1:3-4)።

□ “በሽክላ ዕቃ ውስጥ” ይህ ለሰው አካል አጽንዖት ነው (ዝክ. v. 10፣ 16፣ 5:1፣ ዘፍ. 2:7፣ 3:19፣ 18:27)። ይህ አጠቃላይ ዐውደ-ጽሑፍ ተቃርኗዊ ነው፣ በጳውሎስ ሥጋዊ ምድራዊ ሁኔታ እና በወንጌል ወደር የሌለው መንፈሳዊ ኃይልና በሚያድረው መንፈስ ቅዱስ፣ በእሱ ሕይወት ውስጥ።

□ “የኃይሉ ታላቅነት” *Huperbol*፣ ልዩ ርዕስ፣ የጳውሎስ *Huper* ድብልቆች አጠቃቀም በ1ቆሮ. 2:1።

4:8-11 “በሁሉ መንገድ እንገፋለን እንጂ አንጠፋም” ቁጥር 8-10 ተከታታይ የሆኑ ዘጠኝ የአሁን (ባብዛኛው ተገብሮ) አንቀጾች (ግሦች) አሉት፣ እነሱም የኮኔ ግሪክ ቃላት የቃላት ጨዋታ የሆኑ፣ የጳውሎስን አስቸጋሪ አገልግሎት የሚገልጹ። የመጀመሪያዎቹ ስምንት አንቀጾች (ግሦች) በተቃርኗዊ ጥንዶች ናቸው። የመጀመሪያው የሚገልጸው የጳውሎስን የአገልግሎት ልምዶች ሲሆን ሁለተኛው ውጤታቸውን ይወስናል። የዚህ የቃላት ጨዋታ ምሳሌዎች የሚሆኑት፡ (1) “በማጣት ነገር ግን ያልተባለ ማጣት” እና (2) “ተመትቶ መዘረር ግን ተዘርሮ አለመቅረት።” ይህ ክፍል ከ2ቆሮ. 1:6፣ 6:4-10፣ 11:23-28 ጋር ሊነጻጸር ይችላል።

4:9 “መጥፋት” ለ”መጥፋት” ጽንሰ-ሐሳብ ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 8:11 እና 1ቆሮ. 1:18 ላይ ያለውን ማብራሪያ ተመልከት።

4:10 “ሁልጊዜ የኢየሱስን መሞት በሥጋችን ተሸክመን እንዘራለን” ይህ የሚያመለክተው ከእግዚአብሔር ጋር በትክክል የመዛመዳችንን ፓራዶክስ (አይዎ) ነው፣ ነገር ግን ለሥጋዊ ችግሮች የተጋለጠ፣ ከወደቀው ዓለም የተነሣ። የዘላለም ሕይወት አለን፣ ነገር ግን በሥጋችን እንሞታለን (ዝክ. 1:8)። ኢየሱስ እንደተናፀፀ እንደ ተሳደደ (ዮሐንስ 15:20)፣ በአማኞችም እንዲሁ ይሆናል፣ (1ቆሮ. 15:31፣ ገላ. 2:20፣ ፊሊጵ. 3:10፣ ቆላ. 1:24፣ 1ጴጥ. 4:12-19)።

▣ “የኢየሱስን ሕይወት እንዲሁ” ይህ የሚያመለክተው (1) የተነሣው ክርስቶስ፣ እሱም የጳውሎስ ተስፋ ወይም (2) የኢየሱስ ታማኝነት፣ በመከራ ውስጥ። ጳውሎስ የኢየሱስን ታማኝነት ማሳያ ሊደርግ ፈልጓል (ዝክ. ቁ. 11) እና በተከታዮቹ ትንሣኤ ላይ ተካፋይ ለመሆን (ዝክ. ቁ. 14፤ 1ቆሮ. 15)።

▣ “በሥጋችን ይገለጥ ዘንድ” ይህ የድርጊት ተገብሮ ተጓዳኝ ነው። ገላ. 6:17ን አንብብ፣ እሱም በግልጽ የጳውሎስን አካላዊ ጠባሳዎች ያሳያል፤ በኢየሱስ አገልግሎት። የሸክላ ዕቃ ሲሰበር በውስጡ ያለው ሁለት በደንብ ይታያል (ዝክ. 12:9-10)። ጳውሎስ የግሪኩን ቃል *sarx* ይጠቀማል (ማለትም፣ ሥጋ) በብዙ ስሜቶች።

1. የሰው ሥጋ (“ሥጋ” የቁ. 10 ትይዩ ለ“ሥጋ” የቁ. 11፤ ደግሞም 2ቆሮ. 7:5፤ 10:3፤ 12:7)
2. የሰው አካል (2ቆሮ. 5:16፤ 11:18)
3. የሰው ዘር (ማለትም፣ አብ — ወልድ፣ ሮሜ. 1:3፤ 4:1)
4. ሰው ባጠቃላይ (1ቆሮ. 1:26፤ 29)
5. የሰው ኃጢአተኝነት (ሮሜ. 7:5፤ 18፤ 8:3፤ 4፤ 5፤ 8፤ 9፤ 12፤ 13፤ 2ቆሮ. 7:1፤ 10:2)

4:11 “እኛ ሕያዋን የሆንን ዘወትር ለሞት አልፈን እንሰጣለን፤ ስለ ኢየሱስ” ሥነ መለኮታዊ ውስጠት፣ ይህንን ቁጥር በተመለከተ ሊታይ የሚችለው በ1ቆሮ. 4:9 ነው፤ እዚያም ሐዋርያት ለሁለቱም ለመላእክትና ለሰው ማሳያ ናቸው። አማኞችም ደግሞ ማሳያ ናቸው፤ ለጠፋው ዓለምና ለመልአካዊው ዓለም (ኤፌ. 2:7፤ 3:10)።

“ዘወትር” የሚለው ቃል (ዝክ. 6:10) “ሁልጊዜ” ከሚለው ጋር ትይዩ ነው የቁ. 10። የአገልግሎት ጥሪ፣ ሆን ተብሎ በየዕለቱ ለራስ መሞት ማለት ነው (ዝክ. 5:14-15፤ ሮሜ. 6:7፤ 1ቆሮ. 15:31፤ ገላ. 2:20፤ ፊሊጵ. 3:8፤ 10፤ 1ዮሐንስ 3:16)። ይህ አዝማሚያ በዘፍጥረት ካለው የሰው ልጅ ውድቀት የተገላቢጠሽ ነው። እሱም ክርስቶስን የመምሰል ማስረጃ ነው፤ ይኸውም የእግዚአብሔር አምሳል በሰው ልጆች ላይ መመለስ።

“አልፈው ይሰጣሉ” የሚለው ቃል (*paramidōmi*) ጥቅም ላይ የዋለው ለይሁዳ ነው፤ ኢየሱስን ለባለ ሥልጣኖች አሳልፎ በመስጠቱ (ማቴ. 20:18-19፤ ማርቆስ. 10:33)። እሱም በኢየሱስ ጥቅም ላይ ውሏል በትንቢታዊ መልኩ፤ ስለ ተከታዮቹ ሲገልጽ ማቴ. 10:17፤ 24:9፤ ማርቆስ 13:11-12።

“ስለ ኢየሱስ” የሚለው ሐረግ መረዳት ያለበት እንደ ምክንያት ነው። የእኛ የአገልግሎት ሸክሞች ኢየሱስን አይጠቅሙትም፤ ነገር ግን እነሱ የእኛ ናቸው፤ እሱን በመከተላችን ምክንያት። እሱን እንዳሳደዱት ሁሉ፣ እኛንም ያሳድዱናል። ደግሞም፣ እውነት የሆነው እንደ ክርስቶስ ተከታዮች የምንቀበላቸው መከራዎች፣ እሱን ወደ መምሰል በይበልጥ እንድናድግ የሚረዱን ሁኔታ ነገሮች ናቸው።

ጳውሎስ የኢየሱስን ሞት መጥቀሱ ከሥነ-መለኮት አኳያ በብዙ ደረጃዎች ይገለጻል።

1. ቅዱስ ምሥጢራዊ ሥነ-መለኮት (ሮሜ. 6:3-5፤ ቆላ. 2:12፤ 3:1፤ 3-5)
2. የቤተ-ክርስቲያን ዶክትሪን (1ተሰ. 4:14-15)
3. ግላዊ ልምምድ (ዝክ. 2ቆሮ. 4:10-11፤ ገላ. 2:20፤ ፊሊጵ. 3:10)

▣ “መዋቲ ሥጋ” ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 1:26 ተመልከት።

4:12 “ስለሆነም ሞት በእኛ ይሠራል፤ በእናንተ ግን ሕይወት” ይህ የአሁን መካከለኛ (አስረጅ) አመላካች፣ እሱም ሞትን ሰውኛ የሚያደርግ። ይህም የሚያመለክተው የጳውሎስንና የተልእኮ ቡድኑን አካላዊ መከራ ነው (ዝክ. ቁ. 16) እንዲሁም መንፈሳዊ ሕይወት፣ ለእነሱ ወንጌል ለሚሰብክላቸው።

በመልሕቅ መጽሐፍ ቅዱስ ተከታታይ ላይ፣ በ2 ቆሮንቶስ Victor Furnish የሚያምነው እሱ ተገብሮ ድምጸት እንደሆነ ነው (ገጽ 257) ምክንያቱም ያ ድምጸት ቁ. 10-11ን ስለሚጫን ነው፤ ይኸውም ግንዛቤ ያገኘው ርዕሰ-ጉዳይ የእግዚአብሔር ኃይል በመሆኑ (ዝክ. ቁ. 7)። ይህ የሚያመለክተውም እግዚአብሔር መከራና ስደትን እንደሚጠቀም ነው፤ በተከታዮቹ ክርስቶስን መምሰል ለመፍጠር። የመሪዎች ሕይወት ለመልእክታቸው ኃይልን ይሰጣል (ዝክ. 1:3-11፤ 11ተሰ. 2:9-10)።

2ቆሮንቶስ 4:13-15
¹³ነገር ግን። አመንሁ ስለዚህም ተናገርሁ ተብሎ እንደ ተጻፈ ያው አንዱ የእምነት መንፈስ ስላለን፣ እኛ ደግሞ እናምናለን ስለዚህም እንናገራለን፤ ¹⁴ኔታን ኢየሱስን ያስነሣው እኛን ደግሞ ከኢየሱስ ጋር እንዲያስነሣን ከእናንተም ጋር እንዲቀርብን እናውቃለንና። ¹⁵በብዙዎች በኩል የተትረፈረፈው ጸጋ ለእግዚአብሔር ክብር ምስጋናን ያበዛ ዘንድ፣ ሁሉ ስለ እናንተ ነውና።

4:13 “አንዱ የእምነት መንፈስ ስላለን” እዚህ ጋር ዋናው ነገር የሚሆነው ተመሳሳይ የሆነ እምነት፣ እሱም ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ የሚያደርገው በብኪ (ማለትም፣ የመዝሙር 116 ጸሐፊ) እምነት ነው ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ የሚያደርገው፤ በአዲስ ኪዳን (ማለትም፣ አብርሃም በዘፍ. 15:6፣ እሱም በጳውሎስ የተጠቀሰ፣ ሮሜ 4:3፤ 9፤ 22) ላይ።

ጳውሎስ “መንፈስ” የሚለውን ቃል የተጠቀመው በግለሰባዊ ማንነት መልኩ ነው። እሱም ዘወትር “መንፈስ”ን የሚጠቀመው፣ የሰውን ውስጣዊ ማንነት ለመጥቀሻ መንገድ ነው (4:21 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። ይህ ማለት ከተመሳሳዩ ሐረግ ጋር እሱም 1ቆሮ. 12:9 ጋር ይዛመዳል ማለት አይደለም፤ ይኸውም በእምነት መንፈስ ከተሰጣቸው አማኞች ጋር የሚያመለክት። ይህ የሚያመለክተው የሚያደን እምነትን ነው፤ እንደ አብርሃም ያለ (ዘፍ. 15:6)። በሚያስገርም ሁኔታ፣ *Word Studies in the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ቃላት ጥናት ቅጽ 2፣ M. R. Vincent) እንደሚለው፣ “መንፈስ ቅዱስን ለይቶ አይደለም፣ አልያም፣ በሌላ መልኩ፣ የሰው የዝንባሌ ተፈጥሮ፣ ነገር ግን ሁለቱንም አቀናጅቶ ነው፤ እምነት እንደ የእግዚአብሔር መንፈስ ስጦታ” (ገጽ 82)።

Synonyms of the Old Testament፣ Robert Girdlestone (የ ብሉይ ኪዳን ተመሳሳሪ) ማራኪ ማብራሪያ አለው፣ “መንፈስ” የሚለው ቃል አጠቃቀም፣ በአዲስ ኪዳን (ገጽ 61-63)።

1. ክፉ መንፈስ
2. የሰው መንፈስ

3. ቅዱስ መንፈስ
4. መንፈስ በውስጥ እና በሰዎች መንፈስ ውስጥ የሚፈጥራቸው ነገሮች
 - ሀ. 'የባርነት መንፈስ ሳይሆን በተቃርኖ የልጅነት መንፈስ' - ሮሜ. 8:15
 - ለ. 'የየውሃት መንፈስ' - 1ቆሮ. 4:21
 - ሐ. 'የእምነት መንፈስ' - 2ቆሮ. 4:13
 - መ. 'የጥበብና የመገለጥ መንፈስ፣ እሱን በማወቅ' - ኤፌ. 1:17
 - ሠ. 'የፍርሃት መንፈስ ሳይሆን በተቃርኖ የኃይል፣ የፍቅር እና የሥርዓት' - 2ተሰ. 1:7
 - ረ. 'የስህተት መንፈስ' በተቃርኖ "የእውነት መንፈስ" - 1ዮሐንስ 4:6"

☐ **“እንደ ተጻፈው”** ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አንቀጽ ነው፣ እሱም በአዲስ ኪዳን ደራስያን ጥቅም ላይ የዋለው የቅዱስ ቃሉን መሰጠትና ጠቀሜታ ለማመልከት ነው (ዝክ. ማቴ. 5:17-19)።

☐ **“አመንኩ፣ ስለዚህም ተናገርኩ”** ይህ የተጠቀሰው ከሴፕቱዋጂንት፣ ከመዝሙር 116:10 ነው፣ እሱም እግዚአብሔር ቅዱሱን እንደሚታደግ የሚናገር።

4:14 “እሱም ጌታ ኢየሱስን ያስነሣው” ይህ ሐረግ ድንቅ የሆነ አጋጣሚ ነው፣ አዲስ ኪዳን ዘወትር የመቤዠትን ሥራ የሚሠሩት ሦስቱም ሁሉ አካላት፣ አምላክ እንደሆነ የሚያሳይ።

1. እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን አስነሣ (ሐዋ. 2:24፣ 3:15፣ 4:10፣ 5:30፣ 10:40፣ 13:30፣ 33፣ 34፣ 37፣ 17:31፣ ሮሜ. 6:4፣ 9፣ 10:9፣ 1ቆሮ. 6:14፣ 2ቆሮ. 4:14፣ ገላ. 1:1፣ ኤፌ. 1:20፣ ቆላ. 2:12፣ 1ተሰ. 1:10)
2. እግዚአብሔር ወልድ ራሱን አስነሣ (ዮሐንስ 2:19-22፣ 10:17-18)
3. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን አስነሣ (ሮሜ. 8:11)
በርካታ ልዩነቶች አሉ፣ “ጌታ ኢየሱስ” ከሚለው ሐረግ ጋር በተዛመደ።
 1. “ጌታ ኢየሱስ” - MSS X፣ C፣ D፣ F፣ G
 2. “ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ” - MS 436
 3. “ጌታ ኢየሱስ ከሙታን” - MSS 104፣ 459
 4. “ኢየሱስ” - MSS P⁴⁶፣ B

የተመቅሶ⁴ ለቁ.1 “ለ” ደረጃ ይሰጣል (ከሞላ ጎደል ትክክለኛ)፣ ነገር ግን Bruce Metzger አማራጭ ቁ.4ን ይመርጣል (አለመቅ ለእንዳደረገው)። በርካታ ልዩነቶች ቢኖሩም፣ አንደኛው ዋና ሆኖ፣ በአንቀጹ አጠቃላይ ተአማኒነት ላይ ተጽዕኖ አያመጣም።

☐ **“እኛንም ያስነሣል... ያቀርብናልም”** እነዚህ ሁለቱ የትንቢት የድርጊት አመላካች ናቸው። አማኞች ከሞት ይነሣሉ (ከኢየሱስ ተመሳሳይ) እናም ለእግዚአብሔር ይቀርባሉ (ከሌሎቹ አማኞች ተመሳሳይ)።

ጳውሎስ ስለ ዳግም ምጽአት ያለው መረዳት አሻሚ ነው። በአንዳንድ ጽሑፎች የሚመሰለው እሱ ተስፋ አድርጎ የነበረው በዳግም ምጽአት በአይወት እንደሚሆን ነው (1ተሰ. 4:15፣ 17፣ 1ቆሮ. 15:51-52፣ እና ፊሊጵ. 3:20፣ 4:5)፣ በሌሎች ጽሑፎች ግን ራሱን ለመግለጽ የሚሞክረው ከሞቱት አማኞች ጋር ነው (1ቆሮ. 6:14፣ 2ቆሮ. 4:14፣ 5:1-10)። አብ ብቻ ነው ዳግም ምጽአቱን የሚያውቅ (ማቴ. 24:36፣ ማርቆስ 13:32፣ ሐዋ. 1:7)። ዳግም ምጽአቱ የእያንዳንዱ አማኝ ትውልድ ተስፋ ነው፣ ነገር ግን በአንድ ትውልድ ብቻ በተጨማሪ የሚፈጸም ነው። አማኞች ዝግጁ ሆነው መኖር ይገባቸዋል፣ በክርስቶስ አገልግሎቶች ገቁ በመሆን።

4:15 የጳውሎስ ልብ ኃጢአተኛ ሰዎች ወደ ክርስቶስ እምነት እንዲመጡ የሚያግዝ ነበር እናም እውነተኛ ሰላምና ደስታ አግኝተው እግዚአብሔርን እንዲያመሰግኑ (ዝክ. 1:11 እና አመቅ፣ አየተመት፣ አአት፣ አኢመቅ)። አኪጀት “ከብዙሃን” ጋር በመጠኑ ወደ ጥሬ ትርጉሙ ያጋድላል። ይህ ምናልባት የሚያመለክተው የጳውሎስን ደጋፊዎች ነው በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን። እሱም ለ“ጥቂቶች” ተቃራኒ ሊሆን ይችላል (ዝክ. 3:1፣ 10:12፣ 1ቆሮ. 4:18፣ 6:11፣ 8:7፣ 10:7፣ 8፣ 9፣ 10፣ 15:6፣ 12፣ 34፣ 35)። ቁጥር 15 ግልጽ የሆነ የምስጋና ማጠቃለያ ነው።

☐ **“የእግዚአብሔር ክብር”** ልዩ ርዕስ፣ ክብር 1ቆሮ. 2:7 ተመልከት።

2ቆሮንቶስ 4:16-18
¹⁶ስለዚህም አንታክትም። ነገር ግን የውጭው ሰውነታችን ቢጠፋ እንኳ የውስጡ ሰውነታችን ዕለት ዕለት ይታደሳል። ¹⁷⁻¹⁸የማይታየውን እንጂ የሚታየውን ባንመለከት። ቀላል የሆነ የጊዜው መከራችን የክብርን የዘላለም ብዛት ከሁሉ መጠን ይልቅ ያደርግልናልና፤ የሚታየው የጊዜው ነውና፤ የማይታየው ግን የዘላለም ነው።

6:16 “ስለዚህም አንታክትም” ይህ በጳውሎስ ጽሑፎች ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው (ዝክ. 4:1፣ ገላ. 6:9፣ ኤፌ. 3:13፣ 2ተሰ. 3:13)። ዙሪያ ገባ ነገሮቹ በርግጥ፣ መንፈሳዊ ብርታታችንን ለማጠናከርና ለፍሬአማኒነት ነው።

☐ **“ነገር ግን የውጭው ሰውነታችን ቢጠፋ እንኳ የውስጡ ሰውነታችን ዕለት ዕለት ይታደሳል”** እነዚህ ሁለቱም የአሁን ተገብሮ አመላካች ናቸው፣ በሂደት ላይ ያለ ድርጊትን የሚያመለክቱ። ተገብሮ አንቀጹን ለመተርጎምና ለመረዳት አስቸጋሪ ነው፣ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ። አብዛኞቹ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች የሚተረጎሟቸው እንደ የድርጊት ድምጽት ነው፣ ነገር ግን እነሱ ደግሞ መለኮታዊ ድርጊትን ያመለክታሉ ሥጋዊ ችግሮችንና ስደትን በመጠቀም፣ የኢየሱስን ተከታዮች ለማጠናከርና ለማብሰል (ማቴ. 5:10-12፣ ዮሐንስ 15:18-21፣ 16:1-2፣ 17:14፣ ሐዋ. 14:22፣ ሮሜ. 5:3-4፣ 8:17፣ 2ቆሮ. 4:16-18፣ ፊሊጵ. 1:29፣ 3:1፣ 1ተሰ. 3:3፣ 2ጢሞ. 3:12፣ ዕብ. 5:8፣ ያዕቆብ 1:2-4፣ 1ጴጥ. 4:12-19)። በኤፌ. 3:16 እና 4:24 የአሮጌውና የአዲሱ ሰው ጎጽጽር አለ፣ ነገር ግን እዚህ ያለው ጎጽጽር በውጭዊው ሥጋዊ አካልና በእኛ ውስጣዊ መንፈሳዊ ተፈጥሮ መካከል ነው።

☐ “ይታደሳል” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: መታደስ (ANAKAINŌSIS)

ይህ የግሪክ ቃል በተለያዩ ቅርጾች (*anakainōō*፣ *anakainizō*) ሁለት መሠረታዊ ፍቺዎች አሉት።

1. “አንድ ነገር አዲስና የተለየ እንዲሆን ማድረግ” (ማለትም፣ የተሻለ) – ሮሜ. 12:2፤ ቆላ. 3:10

2. “በፊተኛው ተመራጭ አቋም ላይ ለውጥ ማድረግ” – 2ቆሮ. 4:16፤ ዕብ. 6:4-6

(በLouw እና Nida *Greek-English Lexicon*፣ (የግሪክ-እንግሊዝኛ ሥርወ-ቃል) ቅጽ 1፣ ገጽ 157፣ 594)

Moulton እና Milligan፣ *The Vocabulary of the Greek Testament*፣ (የግሪክ ኪዳን መዝገበ-ቃላት) እንደሚለው ይህ ቃል (ማለትም፣ *anakkainōsis*) በግሪክ ሥነ-ጽሑፍ አይገኝም ከጳውሎስ ቀደም ብሎ። ምናልባት ጳውሎስ ራሱ ይህንን ቃል ፈጥሮት ይሆናል (ገጽ 34)።

Frank Stagg፣ *New Testament Theology*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) አስገራሚ ሐሳብ አለው።

“ዳግም መወለድና መታደስ ለእግዚአብሔር ብቻ ነው የሚሆነው። *Anakkainōsis*፣ የ“መታደስ” ቃል ነው፣ የድርጊት ስም እናም በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የሚውለው፣ ከግሥ ቅርጾች ጋር ነው፣ ቀጣይነት ያለውን መታደስ ለመግለጽ፣ እንደ ሮሜ 12:2፣ ‘በልባችሁ መታደስ ተለወጡ’ እና 2 ቆሮንቶስ 4:16፣ ‘ውስጣዊ ሰውነታችን ግን በየዕለቱ ይታደሳል።’ ቆላስይስ 3:10 ‘አዲሱን ሰው’ ነው የሚገልጸው፣ እንደ ‘ታደሰና በአውቀት ውስጥ በመልኩ የፈጠረውን የመሰለ።’ እንግዲህ ‘አዲሱ ሰው’ የሕይወት አዲስነት ‘ዳግም መወለድ’ ወይም ‘መታደስ’ ሆኖም የተሰየመው፣ መነሻ የሆነ ድርጊትን ነው የተንተራሰው እንዲሁም ቀጣይነት ያለው የእግዚአብሔር ድርጊት እንደ ሰጭ እና የዘላለም ሕይወት ለጋስ” (ገጽ 118)።

☐ “ዕለት በዕለት” ጳውሎስ የዕብራይስጥ ፈሊጥ ይጠቀማል (ዘፍ. 39:10፤ አስቴር 3:4፤ መዝ. 68:19) በድጋሚ ቁ. 16፣ “ዕለት በዕለት” እንዲሁም ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ድጋሚ በቁ. 17፣ “እየጨመረና እየጨመረ” (ማለትም፣ *hyperbolon eis hyperbolon*)። የአዲስ ኪዳን ደራሲያን (ከሉቃስ በስተቀር) የዕብራይስጥ/አራማዊ አስተሳሰብ ያላቸው እንደሆኑ አስተውል፣ በኮኔ ግሪክ የጻፉ። በርካታ የዕብራይስጥ ፈሊጦች እና ሰዋሰዋዊ አወቃቀሮች፣ ብሎም በርካታ የብኪ ጠቃሾች እና ጥቅሶች በአዲስ ኪዳን ይገኛሉ።

4:17-18 ቁጥር 17 ከሮሜ. 8:18 ጋር በጣም ተመሳሳይ ነው፣ ቁ. 18 ደግሞ ከሮሜ. 8:24 ጋር ሲመሳሰል። ጳውሎስ ሮሜን የጻፈው ከቆሮንቶስ ነው! እሱ ያሱን የነበረው ስለ መጠራቱና ከእሱ ጋር ስለተያያዙት ችግሮች ነበር። በተጨማሪም ምንም ንጽጽሮች አልነበረም፣ በጊዜያዊው መከራ እና ዘላለማዊው ክብር! ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ርዕዮተ-ዓለም ነው እሱም የእግዚአብሔርን ሕዝብ ያጸናው በዚህ በወደቀ ዓለም። እሱ ከአኛ ጋር ነው፣ ለአኛ፣ እኛንም ደግሞ ወደ ራሱ ያመጣናል ለዘላለም እንድንኖር!

4:17 “ያመጣል” ይኸው ተመሳሳይ ግሥ ሮሜ. 5:3-4 እና ያዕቆብ 1:2-4፣ እሱም ደግሞ መከራ የመቀበልንና የስደትን ጠቀሜታ ይገልጻል።

☐ “የክብርን የዘላለም ብዛት” ልዩ ርዕስ: ክብር 1ቆሮ. 2:7።

☐ “ከሁሉ መጠን ይልቅ” *Hyperbolos*። ልዩ ርዕስ: የጳውሎስ *Hyper* ድብልቆች አጠቃቀም 1ቆሮ. 2:1 ላይ።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ቁ. 1 እንዴት አድርጎ ስለ ሐሰተኛ መምህራን ዘዴዎች ይናገራል?
2. የጥንት ቤተ-ክርስቲያን አባቶች የግሪኩን ጽሑፍ ቁ. 4 የዘመናቸውን ችግር ለመፍታት መለወጣቸው ተገቢ ያደርጋቸዋል?
3. ሰይጣን የዚህ ዓለም “አምላክ” ነው ማለት ምን ማለት ነው?
4. ጳውሎስ ይህንን ያህል ትኩረት ሰጥቶ ሥጋዊ ችግሮቹን በተቃርኖ ከመንፈሳዊ ጥንካሬው ጋር ያስተያየው ለምንድነው?

2ኛ ቆሮንቶስ 5 የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
በእምነት መኖር	የትንሣኤ ዋስትና	ሞትን ለመግጠም መተማመን	በእምነት መኖር	የሐዋርያነት መከራና ተስፋ
(4:16-5:10) 4:16-5:5	5:1-8	5:1-5	(4:16-5:10)	(4:7-5:10)
5:6-10	የክርስቶስ የፍርድ ወንበር	5:6-10	5:6-10	5:6-10
የትንሣኤ አገልግሎት	5:9-11	የእሱ የትንሣኤ አገልግሎት ተጨማሪ መከላከያ	ከእግዚአብሔር ጋር ወዳጅነት በኢየሱስ በኩል	ሐዋርያነት በተግባር
5:11-15		5:11-15	5:11-15	5:11-15
	ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅ	(5:11-6:13)	(5:11-6:13)	
5:16-6:10	5:12-21	5:16-6:10	5:16-19 5:20-6:3	5:16-19 5:20-6:10

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

- ሀ. ጳውሎስ ስለ ሞቱ አብራርቷል ቁ. 1-10 ላይ።
 1. እሱ ሁለት ዘይቤዎችን ተጠቅሟል።
ሀ. ምድራዊ ድንኳን በአንጻሩ ቋሚ፣ እግዚአብሔር የሠራው ሕንፃ
ለ. የተሸፈነ በአንጻሩ ያልተሸፈነ (ማለትም፣ ራቁት)
 2. የጳውሎስን ተከታይ ሐሳብ ለመከተል በጣም አስቸጋሪ ነው። እሱ እየተናገረ ያለው
ሀ. በጥምቀት በክርስቶስ የምንለብሰውን ነውን (ዝክ. ቁ. 2-4)
ለ. በደኅንነት ጊዜ የሚያድረውን መንፈስ ነውን (ዝክ. ቁ. 5)
ሐ. ክርስቶስ ሲመለስ የምንቀበለው አዲስ መንፈሳዊ አካል (ዝክ. ቁ. 3 እና 10)
 3. ይህንን ጽሑፍ ለመተርጎም የተሻሉት ጳውሎስ የትይዩዎች የሚገኙት ሮሜ 8:18-25፣ 26-30 (ማለትም፣ ማቃሰት) እና 1ቆሮ. 15:53-54 (ማለትም፣ “ተዋጠ”)።
 4. እንዲያውም ይህ ጽሑፍ መዛመድ የሚኖርበት ከጳውሎስ የመከራ ገለጻ ጋር ነው። ከምዕራፍ 4 እና 6። ታማኝ፣ መልካም ሕይወት፣ በአስቸጋሪ ሁኔታዎች መካከል ነው ተደጋጋሚው ጭብጥ።
- ለ. ጳውሎስ ዋነኛውን ሥነ-መለኮታዊ አጽንዖት ያደረገው ቁ. 6 እና 8 ላይ ነው። ቀደም ሲል ይታሰብ የነበረው አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ሲሞቱ ወደ ሲኦል እንደሚወርዱ ነበር። ፍርድን ለመጠበቅ (ልዩ ርዕስ፡ ሙታን የት ናቸው? 5፡6 ላይ ተመልከት)። ራቢያዊ ይሁዲነት እንዲያውም የሚያስረግጠው ሙታንን የማቆያ ስፍራ ልዩነት እንዳለው ነው (ማለትም፣ ብሉይ ኪዳን ሲኦል) በጻድቃንና በኃጢአተኞች መካከል። ጳውሎስ የሚያስረግጠው፣ በኢየሱስ ትንሣኤ፣ እሱ ጻድቁን ወደ ገነት አብሮ እንደወሰደው ነው። አሁን

አማኞች ወደ ሲኦል አይወርዱም፤ ነገር ግን ከጌታ ጋር ይሆናሉ። ይህ እንግዲህ ሙሉ ኅብረትን ወይም የተወሰነ ኅብረትን እንደሆነ ርግጠኛ አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ከሕይወት በኋላ ዝርዝር መረጃ አይገልጥም።

ሐ. ጳውሎስ ሌላ ድንገተኛ መግለጫ ያደርጋል ቁ. 10 ላይ። ባጠቃላይ አማኞች ሁሉ እና የማይምኑት በክርስቶስ ፊት ይቆማሉ እንደ ዳኛ። ይህ ትይዩ ነው። ለበግ እና ፍየል ፍርድ፤ ለማቴዎስ 25 ወይም የታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ የራዕይ 20? አማኞች ኃጢአት ሁሉ በክርስቶስ በኩል የሚሠረዱላቸው ከሆነ፤ ለምን ፍርድ ይሆንባቸዋል። በድጋሚ እነዚህ የተለዩ ጥያቄዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ ሊመለሱ አይችሉም። ሎጂካዊ ግምቱ፤ እነሱ ተጠያቂ የሚሆኑበት ለ

1. የወንጌል መልእክት
 2. የእነሱ መንፈሳዊ ስጦታ
 3. የእነሱ የሥጋ ሀብት አጠቃቀም
 4. የእነሱ በአገልግሎት ላይ መገኘት
- ነገር ግን፤ ይህ እንዲያው መላምት ነው፤ ቁ. 11-21 ላይ በመመሥረት።

መ. የጳውሎስ የመንፈሳዊ ኃላፊነት ማብራሪያ፤ ቁ. 11-21 ላይ ያለው በግልጽ የሚያንጸባርቀው የሐሰተኛ መምህራንን ግለኝነት፤ ብሎም አሞራላዊ ድርጊቶች/ትምህርቶችን ነው።

የቃልና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ 5:1-5
'ድንኳን የሚሆነው ምድራዊ መኖሪያችን በፈርሰ፤ በሰማይ ያለ በእጅ ያልተሠራ የዘላለም ቤት የሚሆን ከእግዚአብሔር የተሠራ ሕንጻ እንዳለን እናውቃለን። ስለዚህ ውስጥ በእውነት እንቃትታለን። ሕሰማይም የሚሆነውን መኖሪያችንን እንድንለብስ እንናገራለንና ለብሰን ራቁታችንን አንገኝም። ስለእውነትም የሚሞተው በሕይወት ይዋጥ ዘንድ ልንለብስ እንጂ ልንገፈፍ የማንወድ ስለ ሆነ፤ በድንኳኑ ያለን እኛ ከብድን እንቃትታለን። ነገር ግን ለዚህ የሠራን እግዚአብሔር ነው እርሱም የመንፈሱን መያዣ ሰጠን።

5:1 “እናውቃለን” በዚህ መጽሐፍ ጳውሎስ የብዙ ተውላጠ-ስም የተጠቀመበትን ምክንያት ለማወቅ አስቸጋሪ ነው። አንዳንድ እሱ የሚጠቅሰው (1) ራሱን፤ (2) የእሱን የተልዕኮ ቡድን፤ ወይም (3) ሁሉንም አማኞች ነው። አንድምታውን የሚወስነው ዐውደ-ጽሑፍ ብቻ ነው። እዚህ እኔ የምገምተው ቁ. 3 ነው።

☐ “እንደ” ይህ ሦስተኛ መደብ ሁኔታዊ ነው፤ ጽኑ ድርጊትን የሚገልጽ። የጳውሎስ ሞት ርግጠኛ ነበር፤ ዳግም ምጽአት ቀድሞ ካልደረሰ። እሱ ያሰበው በእስያ እንደሚሞት ነበር (ዝክ. 1:8-10)። የእሱ ሕይወት እንደ ሐዋርያ ቀላል ወይም ሥቃይ-የለሽ አልነበረም (ዝክ. 4:7-12፤ 6:3-10፤ 11:24-28)። ጳውሎስ የመሞቻውን ጊዜ ወይም ሁኔታ አላወቀም። እሱ ክርስቶስ እስኪመጣ በሕይወት እንደሚኖር አስቦ ወይም ተስፋ አድርጎ ይሆናል (1 ቆሮ. 15:51-52፤ ፊሊጵ. 3:20፤ 1 ተሰ. 4:15፤ 17)። ሆኖም፤ በሌሎች ምንባቦች ከሞት እንደሚነሣ ተስፋ አድርጓል (1 ቆሮ. 6:14፤ 2 ቆሮ. 4:14. ለመልካም ማብራሪያ F. F. Bruce's *Answers to Questions*: (ጥያቄና መልሶች) ገጽ 200- 201 ተመልከት)። በክርስቶስ ዳግም ምጽአት በሕይወት መኖር የየትውልዱ አማኞች ተስፋ ነው፤ እውነታው ግን አንዱ መከራ የተቀበለ ትውልድ ብቻ ነው።

☐ “ድንኳን” ይህ ከብዙዎቹ አንደኛው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘይቤ ነው፤ ለደካማ የሰው አካል (ማለትም፤ ሣር፤ ሸክላ)። ጳውሎስ አካሉ እንደሚያረጅ ያውቃል። እሱ በርካታዎችን ለመጠገን ሞክሯል ያረጅ ድንኳን!

☐	አለመመቅ፤አእት	“ተቀዷል”
	አኪጀት፤ አየተመት	“ተወግዷል”
	አኢመቅ	“አቁሟል”

ይህ የድርጊት ተገብሮ ተጓዳኝ ነው። ጳውሎስ ሕይወትና ሞት በእግዚአብሔር እጅ መሆኑን አውቋል (ማለትም፤ ተገብሮ ድምጻት)። እንደሚሞት ያውቃል፤ ነገር ግን መቼ እና እንዴት እንደሆነ አያውቅም (ማለትም፤ ተጓዳኝ ሁኔታ)።

ይህ ቃል ሰፊ የፍች መስክ አለው። በብኪ እና አዲስ ኪዳን *kataluma* ለማረፊያ ስፍራ ጥቅም ላይ ይውላል ነበር፤ እንዲሁም *kataluo* ለመኖርያ ወይም መስፈሪያ ወይም ለማረፊያ ስፍራ ይውላል ነበር። ሆኖም፤ እሱ ደግሞ ለአንድ ነገር መደምሰስ ወይም ማስወገድ ጥቅም ላይ ይውላል (እሱም የ*luo* ዘይቤአዊ መስፋፋት፤ ማለትም፤ የላላ፤ ማቴ. 24:2)። በኢሳ. 38:12 እሱ ጥቅም ላይ የዋለው ድንኳንን ለማፍረስ ነው። ይህም ጳውሎስ እዚህ የተጠቀመበት የተሻለ ትይዩ ይመስላል።

☐ “ከእግዚአብሔር የሆነ ሕንጻ አለን” ይህ ቋሚ ሕንጻ ነው (ዮሐንስ 14:2-3፤ ዕብ. 11:10) ከተንቀሳቃሽ፤ ጊዜያዊ ድንኳን ጋር ሲወዳደር (ዕብ. 11:9)። ይህ የአሁን ጊዜ ነው። ጳውሎስ ትንቢታዊ ሐቅ እያቆመ ነው፤ አሁን እንዳለ እውነታ።

☐ “በእጅ ያልተሠራ ቤት” ኦዲሱ አካላችን መንፈሳዊ ይሆናል (1 ቆሮ. 15:35-49)፤ እንደ ኢየሱስ (ማርቆስ 14:58፤ 1 ዮሐንስ 3:2)።

☐ “ከሰማይት የሆነ ዘላለማዊ” ይህ የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን ማደሪያ ስፍራ ነው። “ሰማይ” የሚለው ቃል የብዙ ቁጥር ነው፤ ምክንያቱም ራቢዎች ምን ያህል “ሰማይት” እንዳሉ ስለተከራከሩ ነው። ዘፍጥረት 1 ላይ ሰማይ የሚለው ቃል የሚያመለክተው ከምድር በላይ ያለውን ከባቢ ዓየር ነው። ስለሆነም ራቢዎች የመጽሐፍ ቅዱስ አሃዛዊ እውቀታቸውን ተጠቅመዋል፤ ሦስተኛውን ሰማይ ወይም ሰባተኛውን ሰማይ ለማስረገጥ፤ እንደ እግዚአብሔር ማደሪያ። ልዩ ርዕስ፤ ሰማይት 12:2 ተመልከት።

ሰማይ በላይ ወይም ውጭ አይደለም። እሱ ምናልባት ሌላኛው ገጽታ ይሆናል፤ ያለ ጊዜ እና ቦታ። ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ ለመታየትም ሆነ ለመሰወር ችሎ ነበር፤ እንዲሁም ከስፍራ ስፍራ መዘዋወር። አንዴ የአካላዊው ዩኒቨርስ መጠን ከታወቀ የመንፈሳዊው ዓለም አስፈሪነት ያስደንቃል።

5:2 “በዚህ” ይህ ጾታ የለውም፤ እሱም “ቤትን” የሚጠቅስ ቁ. 1 ላይ።

▣ “መቃተት” ይህ ቃል የአሁን የድርጊት አመለካከት ነው። አማኞች መቃተት ወይም በጥልቀት ማቃሰት ይኖርባቸዋል፤ የእግዚአብሔር አዲሱ ሥርዓት እንዲመጣ ወይም ለአዲስ መንፈሳዊ አካላት (ሮሜ 8:18-27፤ ፍጥረት ይቃተታል፤ ቁ. 22፤ አማኞች ይቃተታሉ፤ ቁ. 23፤ እናም መንፈስ ይቃተታል፤ ቁ. 26)።

▣ “መናፈቅ” ይህ ጠንከር ያለ ቃል ነው ለመሻት (ዝክ. 9:14)። ስማዊ መልኩ ቁ. 7:7 እና 11 ላይ ነው። ጳውሎስ ባለ ጽኑ ስሜት ሰው ነው።

5:3-4 “እንድንለብስ” ጳውሎስ ልብስን አዘውትሮ ይጠቀማል፤ እንደ መንፈሳዊ ሕይወት ዘይቤ። እዚህ የተጠቀሰው ልብስ የላይኛው ወይም የውጭው እጅ-ጠባብ ነው (ependutēs፤ ዮሐንስ 21:7)። እሱ ልብስን የተጠቀመበት ለሰዎች የሕይወት ስልት ምርጫ ዘይቤ ነው። አማኞች አሮጌውን ሕይወት አስወግደው እንደ ልብስ ወደ ጎን እንዲያደርጉ ይበረታታሉ (ዝክ. 3:8፤9፤ ኤፌ. 4:22፤25፤31፤ ያዕቆብ 1:21፤ 1ጴጥ. 2:1)። እነሱ ክርስቶስን ይለብሳሉ (ዝክ. 3:10፤12፤14፤ ኤፌ. 4:24፤ ሮሜ. 13:14፤ ገላ. 3:27)። እነዚህ አማኞች አንድ ጊዜ በክፉ ሐሳባቸው ተይዘውና ተማርከው ነበር፤ አሁን ግን፣ በክርስቶስ በኩል፣ ከእነሱ ዞር ሊሉ ችለዋል (ሮሜ 5-6)። ይህ በክርስቶስ ላይ የማስቀመጥ የቃላት አጠቃቀም በጥንታዊቷ ቤተ-ክርስቲያን ከነበረው የጥምቀት ሥርዓት ጋር ይገናኛል፤ እዚያም አዲስ የተለወጡት ከጥምቀት በኋላ አዲስ ልብስ መልበሳቸውን። ጳውሎስ ሥጋዊ አካል የሌለው እንዲሆን አልፏል፤ ይኸውም በሞትና በትንሣኤ መካከል የሆነ ልምምድ ያለው አቋም፤ ነገር ግን ከዳግም ምጽአቱ ጋር በተያያዙ ሁኔታዎች ጋር ለመሳተፍ ፈልጓል (1 ተሰ. 4:15-17)፤ አንደኛውም አዲሱ መንፈሳዊ አካል የሆነ።

ይህ ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ፣ ከሥጋዊ አካል ነጻ መሆን በቅዱስ ቃሉ በተገቢው ተለይቶ አልተቀመጠም፤ ነገር ግን አስቸጋሪ አንድምታ ነው። ጽንሰ-ሐሳቡ በግሪክ ፍልስፍና ጥቅም ላይ በመዋሉ ምክንያት፣ ይኸውም ለሥጋዊ ግዘፍ አካል የበላይ እንደሆነ ቋሚ አካል ተብሎ የሚታሰብ። In *Word Pictures in the New Testament* A. T. Robertson (የአዲስ ኪዳን የቃላት ስዕሎች) እንደሚለው “ጳውሎስ ከሥጋው የተለየ መንፈስ እንዲሆን አልፏል፤ በመንፈሳዊ ልብሱ” (ቅጽ 4፣ ገጽ 228)። ቀጣዩ ከእኔ ሐተታ ላይ አጭር ማስታወሻ ነው፤ ቅጽ 7፣ 1 ተሰ. 4:16 (www.freebiblecommentary.org) ተመልከት።

“እናም በክርስቶስ የሞቱት ቀድመው ይነሣሉ” ይህ ሐረግ ወሻግነብ ይፈጥራል፤ ሙታን በሞታቸውና በትንሣኤያቸው መካከል የት እንደሚሄዱ። ይህ ቁጥር የሚያመለክተው በመቃብር እንደሚቆዩ ነው (ማቴ. 27:52-53)።

ሆኖም፣ 2 ቆሮ. 5:8 የሚያመለክተው እነሱ ከጌታ ጋር መሆናቸውን ነው። መፍትሔ ሊሆን የሚችለው ሥጋዊ አካል የሌለውን አቋም ማሳየት ነው። ሥጋዊ አካሉ በመቃብር ይቆያል፤ የሕይወት ኃይሉ ከጌታ ጋር እንዲሆን ይሄዳል። እዚህ ጋር በርካታ ያልተመለሱ ጥያቄዎች አሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን ርዕስ በተመለከተ ግልጽ የሆነ ትምህርት አይሰጥም።

አብዛኞቹ ትርጉሞች የሚተረጉሙት ቅዱሳን ከእግዚአብሔር/አብሱስ ጋር እንደሆኑ ነው፤ እናም ከእሱ ጋር ይመለሳሉ (አአመመቅ)። ሌላኛው እይታ ደግሞ አእት ላይ ይገኛል፤ “እነሱ በክርስቶስ አምነው የሞቱ ቀድመው ይነሣሉ።”

5:3 ቁጥሩ ቅንፍ ይኖረዋል። ጳውሎስ በትክክል ምን እያመለከተ እንደሆነ ለማወቅ አስቸጋሪ ነው፤ ምክንያቱም

1. ጽሑፉ ዘይቤዎችን ስለሚደባልቅ
2. “ራቁት” ከ “መልበስ” ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ርግጠኝነት ስለሌለው
3. ዐውደ-ጽሑፋዊ ግንኙነቱ፣ እሱም ስለ ሐዋርያዊ መከራ (ሞት) ወይም ተቃውሞ (ሐሰተኛ መምህራን)
4. ከዚህ በተጨማሪም የጽሑፋዊ ልዩነቶች ችግር አለ። የተሻለው ጽሑፋዊ ማስረጃ *neudusameno* በስተኋላ ነው (“ማውለቅ፣” ማለትም፣ MSS P⁴⁶፣ጽ፣ B፣ C፣ D²)፤ ነገር ግን በጣም ተመሳሳዩ ቃል *ekdusameno* (“መልበስ፣” ማለትም፣ MS D*) ለዐውደ-ጽሑፉ የተሻለ ስሜት ይሰጣል። አንዱ በጽሑፋዊ ትንተናው መስፈርት የሚመርጥ ከሆነ ሀ. የጥንቶቹ የግሪክ ጽሑፎች የተሻሉ ናቸው ለ. በጣም ያልተለመደ ጽሑፍ ሊሆን የሚችለው ምናልባት ዋነኛው ነው ከዚያም ጳውሎስ የሚያስፈልግ ድግግሞሽ ጽፏል (ማለትም፣ “ማውለቅ... ራቁት”) ። የተመቅሶላ ሊወስን አልቻለም (“ሐ” ደረጃ)፤ ግን “መልበስ” የሚል በጽሑፉ አስቀምጧል። Net መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ ቁ. 2ን ይመርጣል፤ “መልበስ።”

▣ “ራቁት” ይህ ቃል በግሪክ ሥነ-ጽሑፍ አዘውትሮ ጥቅም ላይ ይውላል፤ በሞት አቋም፣ ከሥጋ ለተለየ አካል (Vincent፣ *Word Studies*፣ ቅጽ 2፣ ገጽ 822፤ Frank Stagg፣ *New Testament Theology*፣(የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ገጽ322-324፤ George E. Ladd፣ *A Theology of the New Testament*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት) ገጽ 552-554)። ግሪኮች ይህንን ክፍል ሕላዌ፣ ከሥጋዊ አካል መለየት ይናገሩታል። ሆኖም፣ ክርስትና፣ እንደ ይሁዲነት፣ እንደ ሚያስረግጠው እኛ ዘወትር አካላዊ መገለጫ አለን (አማኞችም ሆኑ የማይምኑ፣ ዳን. 12:1-2፤ ማቴ. 25:46፤ ዮሐንስ 5:28-29)። ጳውሎስ በድጋሚ የሚነቅፈው ሐሰተኛ መምህራንን ይሆናል (ማለትም፣ በመጀመር ላይ ያለ ግናስቲሲዝም)።

5:4 ይህ አጭር ዕንቅፅልሻዊ ቁጥር መተርጎም የሚኖርበት በሮሜ. 8:18-25፤26-30 ብርሃን ነው (ማለትም፣ “መቃተት”) እና 1 ቆሮ. 15:53-54 (ማለትም፣ “መዋቲ፣” “መዋጥ”)። እሱ የሚሆነው የቁጥር 2 ድጋሚ መግለጫ ነው።

5:5 “የተዘጋጀ” ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ በ2 ቆሮንቶስ ይጠቀማል (ዝክ. 4:17፤ 5:5፤ 7:10፤11፤ 9: 11፤ 12:12)። ሕይወታችን በዕጣ፣ በአጋጣሚ፣ በዕድል ቁጥጥር ሥር አይደለም፤ በእግዚአብሔር እንጂ። መከራዎቻችን ቢሆኑ እንኳ እንድንበስልና የተሻለ እምነት እንዲኖረን ነው (ሮሜ 8:28-30፤ ዕብ. 5:8)።

- የመንፈስ ቅዱስ መሰጠት
1. የአዲሱ ዘመን ንጋት ምልክት
 2. የግል ደኅንነት ማስረጃ
 3. የአገልግሎት አግባብ
 4. የሙብሰል አግባብ
 5. የመንግሥተ-ሰማያት መያዣ

▣ አአመመቅ፣ አአመቅ “ቃል የተገባ” አኪጅት፣ አየተመት

አእት

“ዋስትና”

ይህ ጽንሰ-ሐሳብ ቃል የተገባ (መያዣ) የብኪ ምሳሌ አለው (የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች የዕብራይስጥ አስተሳሰብ ያላቸው በኮኔ ግሪክ የጻፉ መሆናቸውን አስታውሱ)።

1. ዕዳን ለመክፈል የተገባ ቃል (ዘፍ. 38:17፣18፣20፣ ዘዳ. 24:10-13)
2. የሚያስፈልጉትን ነገሮች ለመስጠት የተገባ ተስፋ (1ሳሙ. 17:18)
3. ለግል የተደረገ ተስፋ (2 ነገሥ. 18:23፣ ኢሳ. 36:8)

ይህ የግሪክ ቃል የሚያመለክተው “ቅድሚያ ክፍያን” ወይም ውል ማሠሪያ ገንዘብን ነው (2 ቆሮ. 1:22፣ 5:5)። በዘመናዊ ግሪክ እሱ ጥቅም ላይ የሚውለው ለጋብቻ ቀለበት ነው፤ እሱም ለሚመጣው ጋብቻ ቃል ማሠሪያ የሆነ። መንፈስ ቅዱስ የአዲሱ የጽድቅ ዘመን የተፈጸመ ተስፋ ነው። ይህም የ “ገና ድሮው” እና “ገና ያልሆነው” የአዲስ ኪዳን ተቃርኖ ክፍል ነው፤ እሱም የሁለቱ የአይሁድ ዘመናት መደራረብ፣ በሁለቱ የክርስቶስ ምጽአቶች ምክንያት (ለመልካም ማብራሪያ *How to Read the Bible for All Its Worth* (መጽሐፍ ቅዱስን ከነ ሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ማንበብ ይቻላል በFee እና Stuart፣ ገጽ 129-134) ተመልከት። መንፈስ ቅዱስ አሁን የተሰጠን መያዣ ነው፤ ለሚመጣው መቀዳጀት።

2ቆሮንቶስ 5:6-10
 ልንገባዎት ሁልጊዜ ታምነን፤ በእምነት እንጂ በማየት አንመላለስምና በሥጋ ስናድር ከጌታ ተለይተን በስደት እንዳለን የምናውቅ ከሆንን፤ ስታምናል ይልቁንም ከሥጋ ተለይተን በስደት መኖር በጌታም ዘንድ ማደር ደስ ይለናል። ስለዚህ ደግሞ ብናድር ወይም ተለይተን ብንሆን እርሱን ደስ የምናሰኝ ልንሆን እንቀናልን። ስመልካም ቢሆን ወይም ክፉ እንዳደረገ፤ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ በፍርድ ወንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናል።

5:6

- አአመመቅ “መልካም ብርታት”
- አኪጀት ፣አየተመት “መተማመን”
- አእት “ሙሉ ብርታት”
- አአመቅ “ሙሉ እምነት”

ይህ ቃል በ2 ቆሮንቶስ በሁለት መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል።

1. መተማመን፣ መበርታት (ዝክ. 5:6፣8፣ 7:16)
2. ግልጽነት (ዝክ. 10:1፣2)

የእኛ ቀጣይነት ያለው እምነት (ማለትም፣ የአሁን የድርጊት ቦዝ አንቀጽ) በክርስቶስ፣ በጸሎታችንም ሆነ በአገልግሎት ግልጽነትን ይሰጠናል።

▣ “በቤት... መቅረት” በእነዚህ ሁለት የተያያዙ ቃላት መካከል የቃላት ጨዋታ አለ (ደግሞ ቁ.8 እና 9 ላይ)።

1. *endēmountes*፣ በቤት መሆን (የአሁን የድርጊት ቦዝ አንቀጽ)
2. *ekdēmoumen*፣ ከቤት ርቀን ሳለን (የአሁን የድርጊት አመላካች)

በእሱ ማን እንደሆንክ ስትረዳ፣ ሁልጊዜ ከእሱ ጋር በቤት ትሆናለህ፤ ምንም እንኳ፣ በምድር ላይ ሲሆን በእምነት ብንኖርም (ዝክ. ቁ. 7)።

ልዩ ርዕስ፡ ሙታን የት ናቸው?

1. ብሉይ ኪዳን
 - ሀ. ሁሉም ሰዎች ወደ ሲኦል ይወርዳሉ (ከሥርወ ቃል አኳያ ርግጠኛ ያልሆነ፣ ቢዲቢ 1066)፤ እሱም ሞትን የሚያመለክት ወይም መቃብርን፣ ባብዛኛው በጥበብ ሥነ ጽሑፍ እና በኢሳይያስ። በብሉይ ኪዳን፣ ጥላማ፣ ንቁ፣ ነገር ግን ደስታ የሌለበት ሕላዌ ነበር (ኢዮብ 10:21-22፣ 38:17፣ መዝ. 107:10፣14)።
 - ለ. ሲኦል በባሕርዩ
 1. ከእግዚአብሔር ፍርድ ጋር ይያያዛል (እሳት)፣ ዘዳ. 32:22
 2. ከፍርድ ቀን በፊት ካለው ቅጣት ጋር ይያያዛል፤ መዝ. 18:4-5
 3. ከአባዶን (ጥፋት) ጋር ይያያዛል፤ ነገር ግን ለእግዚአብሔር የታወቀ፣ ኢዮብ 26:6፣ መዝ. 139:8፣ አሞጽ 9:2
 4. ከ “ጉድጓድ” (ከመቃብር) ጋር ይያያዛል፤ መዝ. 16:10፣ ኢሳ. 14:15፣ ሕዝ. 31:15-17
 5. ክፉዎች ከነሕይወታቸው ወደ ሲኦል ይወርዳሉ፤ ዘኁ. 16:30፣33፣ መዝ. 55:15
 6. ዘወትር ሰውኛ የሚሆነው አፈ ሰፊ በሆነ እንስሳ ነው፤ ዘኁ. 16:30፣ ኢሳ. 5:14፣ 14:9፣ ዕንባ. 2:5
 7. ሰዎች እዚያ ሪፋይም ተብለው ይጠራሉ፤ (ኢሳ. 14:9-11)
- II. አዲስ ኪዳን
 - ሀ. የዕብራይስጡ ሲኦል በግሪኩ ሆዳስ ነው የሚተረጎመው (ያልታየው ዓለም)
 - ለ. ሃዳስ (ሲኦል) በባሕርዩ
 1. ሞትን ያመለክታል፤ ማቴ. 16:18
 2. ከሞት ጋር ይያያዛል፤ ራዕ. 1:18፣ 6:8፣ 20:13-14
 3. ዘወትር የሚመሰለው የቋሚ ቅጣት ስፍራ ነው (ገሃነም)፤ ማቴ. 11:23 (የብሉይ ኪዳን ጥቅስ)፤ ሉቃስ 10:15፣ 16:23-24
 4. ዘወትር የሚመሰለው ከመቃብር ጋር ነው፤ ሉቃስ 16:23
 - ሐ. ይከፋፈላል (ራቢዎች)
 1. የጻድቃኖች ክፍል ገነት ይባላል (በርግጥ የሰማይ ሌላኛው ስም፣ 2ኛ ቆሮ. 12:4፣ ራዕ. 2:7)፤ ሉቃስ 23:43
 2. የክፉዎች ክፍል እንጦርጦስ ይባላል፤ 2ኛ ጴጥ. 2:4፣ እሱም ለክፉዎች መላእክት ማቆያ ስፍራ (ዘፍ. 6፣ 1ኛ ሄኖክ)

መ. ገሃነም

1. የብሉይ ኪዳንን ሐረግ ያንጸባርቃል፤ “የሄኖም ልጆች ሸለቆ፤” (ከኢየሩሳሌም በስተደቡብ)። እሱም የፍንቁክውያን የእሳት ጣዖት፤ የሞሎክ አምልኮ የሚፈጸምበት (ቢዲቢ 574)፤ የሕጻናት መሥዋዕት የሚቀርብበት ነበር፤ (2ኛ ነገሥ. 16:3፤ 21:6፤ 2ኛ ዜና. 28:3፤ 33:6)፤ እሱም በሌዋ. 18:21፤ 20:2-5 የተከለከለው።
2. ኤርምያስ እሱን ከጣዖት ማምለኪያነት ወደ ያህዌ የፍርድ ስፍራ ቀይሮታል (ኤር. 7:32፤ 19:6-7)። እሱም የእሳት፤ የዘላለም ፍርድ ቦታ ሆኗል፤ 1ኛ ሄኖክ 90:26-27 እና ሲብ. 1:103።
3. በኢየሱስ ጊዜ የነበሩት አይሁድ በአባቶቻቸው የሕጻናት መሥዋዕት ጣዖት አምልኮ በጣም ያፍሩ ስለነበር፤ ስፍራውን ለኢየሩሳሌም የቆሻሻ መጣያ ስፍራ አድርገውታል። አብዛኞቹ የኢየሱስ ዘይቤዎች፤ ስለ ዘላለማዊ ፍርድ የተገኙት ከዚህ ስፍራ (እሳት፤ ጭስ፤ ትሎች፤ ግማት፤ ነው፤ ማርቆስ 9:44፤46)። ገሃነም የሚለው ቃል በኢየሱስ ብቻ ነው ጥቅም ላይ የዋለው (ከያዕቆብ 3:6 በቀር)።
4. የኢየሱስ የገሃነም አጠቃቀም
 - ሀ. እሳት፤ ማቴ. 5:22፤ 18:9፤ ማርቆስ 9:43
 - ለ. ቋሚ፤ ማርቆስ 9:48 (ማቴ. 25:46)
 - ሐ. የጥፋት ስፍራ (የነፍስም የሥጋም)፤ ማቴ. 10:28
 - መ. ከሲኦል ጋር ትይዩ ነው፤ ማቴ. 5:29-30፤ 18:9
 - ሠ. ክፉዎችን “የሲኦል ልጆች” በሚያስብል ባሕርይ፤ ማቴ. 23:15
 - ረ. የፍርድ ውሳኔ ውጤት፤ ማቴ. 23:33፤ ሉቃስ 12:5
 - ሰ. የገሃነም ጽንሰ ሐሳብ የሁለተኛ ሞት ትይዩ ነው (ራዕ. 2:11፤ 20:6፤14) ወይም የእሳት ባሕር (ማቴ. 13:42፤50፤ ራዕ. 19:20፤ 20:10፤14-15፤ 21:8)። እሱም ማለት የሚቻለው የእሳት ባሕር የሰዎች ቋሚ መኖር ስፍራ ተደርጎ ነው (ከሲኦል) እንዲሁም ክፉ መላእክት (ከእንጦርጦስ፤ 2ኛ ጴጥ. 2:4፤ ይሁዳ 6 ወይም ጥልቁ፤ ሉቃስ 8:31)፤ ራዕ. 9:1-10፤ 20:1፤3)።
 - ሸ. ለሰዎች አልተሠራም ነበር፤ ነገር ግን ለሰይጣንና ለመላእክቱ፤ ማቴ. 25:41

- ሠ. በሲኦል፤ በሀዳስ፤ እና በገሃነም መካከል መነባበር ስላለ ማለት የሚቻለው፤
 1. በዋነኛነት ሁሉም ሰዎች ወደ ሲኦል/ሀዳስ ይወርዳሉ
 2. እዚያም ያደረጉት ሥራ (መልካም ቢሆን ክፉ) ከፍርድ ቀን በኋላ ይብስባቸዋል፤ ነገር ግን የክፉዎች ስፍራ እንደዛው ይቀራል (በዚህን ምክንያት ነው ኪጆት ሃዳስን ሲተረጉም (መቃብር) ገሃነምን (ሲኦል) ያለው።
 3. የአዲስ ኪዳን ጽሑፍ ብቻ ነው ከፍርድ ቀን በፊት ያለው እሳት ምሳሌ መሆኑን የገለጠው፤ የሉቃስ 16:19-31 (አልአዘርና ሃብታሙ ሰው)። ሲኦል ደግሞ እንደ አሁኑ ቅጣት ስፍራ ተገልጧል፤ (ዘዳ. 32:22፤ መዝ. 18:1-5)። ሆኖም፤ ማንም በምሳሌ ላይ መሠረተ እምነቱን አይጥልም።

- III. በሞትና በትንሣኤ መካከል ያለ ማዕከላዊ ስፍራ
 - ሀ. አዲስ ኪዳን “የነፍስን መዋቲነት” አያስተምርም፤ እሱም ከበርካታ ጥንታዊ የከሕይወት በኋላ አመለካከቶች አንዱ የሆነው።
 1. የሰዎች ነፍሳት ከሥጋዊ አካል በፊት ነበር
 2. የሰዎች ነፍሳት ከሥጋዊ ሞት በፊትም ሆነ በኋላ ዘላለማዊ ናቸው
 3. ሥጋዊ አካል የሚታየው እንደ እስር ቤት ሲሆን፤ ሞት ደግሞ ወደ ቅድመ ተፈጥሮ ተፈትቶ መመለስ ነው
 - ለ. አዲስ ኪዳን ከአካሉ ስለ ተለየ ሕይወት፤ በሞትና በትንሣኤ መካከል ስላለው ፍንጭ ይሰጣል
 1. ኢየሱስ በሥጋና በነፍስ መካከል ስላለው ክፍል ተናግሯል፤ ማቴ. 10:28
 2. አብርሃም አሁን ምናልባት አካል ሊኖረው ይችላል፤ ማርቆስ 12:26-27፤ ሉቃስ 16:23
 3. ሙሴና ኤልያስ በመለወጥ ጊዜ ሥጋዊ አካል ነበራቸው፤ ማቴ. 17
 4. ጳውሎስ የሚለው በዳግም ምጽአት በኢየሱስ ያሉት ነፍሳት በመጀመሪያ አዲሱን አካላቸውን ይይዛሉ፤ 2ኛ ተሰ. 4:13-18
 5. ጳውሎስ የሚለው አማኞች አዲሱን መንፈሳዊ አካል በትንሣኤ ቀን ያገኛሉ፤ 1ኛ ቆሮ. 15:23፤52
 6. ጳውሎስ የሚለው አማኞች ወደ ሲኦል አይወርዱም ነው፤ ነገር ግን በሞት ከኢየሱስ ጋር ይሆናሉ፤ 2ኛ ቆሮ. 5:6፤8፤ ፊሊጵ. 1:23። ኢየሱስ ሞትን ድል ነሥቷል፤ እናም ጻድቁን ከእሱ ጋር ወደ ሰማይ ይወስደዋል፤ 1ኛ ጴጥ. 3:18-22።

- IV. ሰማይ
 - ሀ. ይህ ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ በሦስት መልኩ ጥቅም ላይ የሚውል ነው።
 1. ከመሬት በላይ ያለው ከባቢ ዓየር፤ ዘፍ. 1:1፤8፤ ኢሳ. 42:5፤ 45:18
 2. ከዋክብታማ ሰማይ፤ ዘፍ. 1:14፤ ዘዳ. 10:14፤ መዝ. 148:4፤ ዕብ. 4:14፤ 7:26
 3. የእግዚአብሔር ዙፋን ስፍራ፤ ዘዳ. 10:14፤ 1ኛ ነገሥ. 8:27፤ መዝ. 148:4፤ ኤፌ. 4:10፤ ዕብ. 9:24 (ሦስተኛው ሰማይ፤ 2ኛ ቆሮ. 12:2)
 - ለ. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ከሕይወት በኋላ ብዙም አይገልጽ። ምናልባትም የወደቀው ሰው ነገሩን የመረዳት መንገዱም ሆነ አቅሙ ስለሌለው ይሆናል፤ (1ኛ ቆሮ. 2:9)።
 - ሐ. ሰማይ ስፍራም (ዮሐንስ 14:2-3) እንዲሁም አካል ነው፤ (2ኛ ቆሮ. 5:6፤8)። ሰማይ ምናልባት የኤደን ገነት መመለስ ይሆናል፤ (ዘፍ. 1-2፤ ራዕይ 21-22)። ምድር ትጽዳለች ትታደሳለችም (ሐዋ. 3:21፤ ሮሜ 8:21፤ 2ኛ ጴጥ. 3:10)። የእግዚአብሔር አምሳል (ዘፍ. 1:26-27) በክርስቶስ ተመልሷል። አሁን የኤደን ገነት ወዳጃዊ ጎብረት ዳግም ተችሏል።
 - ሆኖም፤ ይህ ዘይቤአዊ ነው፤ (ሰማይ፤ እንደ ግዙፍ፤ ኩብ ከተማ የራዕይ 21:9-27) እናም በጥሬ ቃሉ አይደለም። 1ኛ ቆሮንቶስ 15 የሚገልጸው የሥጋዊ አካልንና የመንፈሳዊ አካልን ልዩነት፤ እንደ ትልቅ ተክል ዘር አድርጎ ነው። ደግሞም 1ኛ ቆሮ. 2:9 (ከኢሳ. 64:4 እና 65:17 የተጠቀሰ) ታላቅ ቃል ኪዳንና ተስፋ ነው! እሱን ስናየው እሱን እንደምንመስል አውቃለሁ፤ (1ኛ ዮሐንስ 3:2)።

- V. የመርጃ ምንጮች
 - ሀ. ዊሊየም ሄንድሪክስን፤ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ከዚህ ሕይወት በኋላ
 - ለ. ማውሪክ ራውሊንግስ፤ ከሞት ደጅ ባሻገር

5:7 “በእምነት እንመለሰላንና፣ በማየት ሳይሆን” ይህ በአዲስ ኪዳን ተደጋጋሚ ጭብጥ ነው (ዝክ. 4:18፤ ዕብ. 11:10፤ 27፤ 1ጴጥ. 1:8)። “መራመድ” መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘይቤ ነው፤ ለሕይወት ስልት። አማኞች የሚኖሩት በሥጋዊ ዓለም ነው፤ ነገር ግን በእምነት ይገነዘቡታል ይታመናሉም፤ የማይታዩውን ዓለም።

5:8 ይህ ለክርስቲያኖች አስደናቂ ቁጥር ነው። እሱ የሚያስረግጠውም በሞት በአንድ መልኩ ከጌታ ጋር እንደምንሆን ነው። ይህም የነፍስ ማንቀሳላት የሚለውን ጽንሰ-ሐሳብ ይነቅፋል። ምንም እንኳን ከሌሎች አማኞች ጋር ያለን ኅብረት በዚህ ደረጃ ርግጠኛ ባይሆንም እንዲሁም ከጌታ ጋር ያለን ኅብረት መሆን እንደሚሆንበት በሙሉ ባይሆንም፤ በትንሣኤ ቀን እንደምንቀበለው አዲስ አካል፤ ታላቁ እምነታችን ከእሱ ጋር እንደምንሆን ነው! ይህ እውነት በግልጽ አልተስተማረም፤ በመጽሐፍ ቅዱስ በሌላ ስፍራ፤ ከፊሊጵ. 1:21-23 በቀር፤ እሱም ይህንን በጣም ዓይነተኛ ቁጥር ያስገኘ! በዚህ እውነት ብርሃን ጳውሎስና ሁሉም አማኞች ማንኛውንም ዓይነት እና የሕይወት ገጠመኝ ይጋፈጣሉ።

5:9 “እኛ ደግሞ ቅንግት አለን... እሱን ደስ የምናስኘኝ እንድንሆን” ይህ የአማኞች ቅንግትና ተነሣሽነት ነው (ኤፌ. 5:8-10፤ ቆላ. 1:10)። “ደስ ማስኘት” የሚለው ቃል በበርካታ ጽሑፎች ላይ ይገኛል፤ ከጳውሎስ ጊዜም በፊት እንኳ። እሱ የታማኝነት እና የመታመን መፈክር ነበር፤ በአንደኛው ክፍለ- ዘመን ሔሌናዊ አካባቢ ባህል (Moulton እና Milligan፣ *The Vocabulary of the Greek Testament*፣ (የግሪክ ኪዳን መዝገብ-ቃላት ገጽ 259)። ጳውሎስ እጅግ አንባቢ ሊቅ ነበር፤ ሁለቱንም የግሪክና የዕብራይስጥ አስተሳሰብን።

5:10 “ሁሉም በክርስቶስ የፍርድ ወንበር ፊት ይቀርባሉ” የቅርቡ ዐውደ-ጽሑፍ የተጻፈው ለአማኞች ነው፤ አማኞች እንኳ በእግዚአብሔር ፊት ይቀርባሉ (ሮሜ 14:10፤ 1 ቆሮ. 3:10-17)። ባጠቃላይ፤ እኛ እንፈረዳለን/እንሸለማለን፤ ለውስጥ ሐሳባችን፤ ለመገኘታችን፤ ለመንፈሳዊ ስጦታዎች አጠቃቀማችን። ኃጢአትና ኃጢአቶች ባጠቃላይ የሚያያዙት በክርስቶስ የምትክ ሞት ነው፤ ነገር ግን ጉዳዩ የደቀ-መዝሙርነት ነው!

ኢየሱስን እንደ ፈራጅ በተመለከተ ለጽንሰ-ሐሳቡ፤ እዚህ ከእኔ ሐተታ ከዮሐንስ 3:17 ላይ አጭር ማስታወሻ አለ (ድረ-ገጽ www.freebiblecommentary.org)።

“በርካታ ምንባቦች በዮሐንስ ውስጥ አሉ፤ ኢየሱስ እንደ አዳኝ መምጣቱን የሚያስረግጡ፤ እንደ ፈራጅ ሳይሆን (ዝክ. 3:17-21፤ 8:15፤ 12:47)። ሆኖም፤ ሌሎች ምንባቦች ደግሞ አሉ በዮሐንስ፤ እነሱም ኢየሱስ የመጣው፤ የሚመጣው ለፍርድ እንደሆነ የሚያስረግጡ (ዝክ. 5:22-23፤ 27፤ 9:39፤ እና በሌሎች የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ሐዋ. 10:42፤ 17:31፤ 2 ጢሞ. 4:1፤ 1ጴጥ. 4:5)።

በርካታ ሥነ-መለኮታዊ አስተያየቶች በቅደም ተከተል ይኖራሉ፡ (1) እግዚአብሔር የፍርድን ሥራ ለኢየሱስ ሰጥቶታል፤ እሱ የፍጥረትን እና የመቤዠትን ሥራ እንደሠራ፤ እንደ ክብር ምልክት (ዝክ. 5:23)፤ (2) ኢየሱስ በመጀመሪያ የመጣው ለመፍረድ አልነበረም፤ ለማዳን እንጂ (ዝክ. 3:17)፤ ነገር ግን ሰዎች እሱን ባለመቀበላቸው ምክንያት፤ ራሳቸው ፈረዱ፤ (3) ኢየሱስ እንደ ንጉሠ ነገሥት እና እንደ ፈራጅ ይመለሳል (ዝክ. 9:39)።

እነዚህ ተቃራኒ የሚመስሉ መግለጫዎች ስለ ዮሐንስ መጥምቁ ኤልያስ ነው፤ አይደለም ክርክር ተመሳሳይ መግለጫዎች ናቸው።

▣ “በሠራው መሠረት፣ መልካምም ይሁን ክፉ” እሱ ሁለንተናዊ መርሕ ነው፤ ይኸውም ሰዎች ለድርጊታቸው ኃላፊነት እንደሚወስዱ፤ እናም ለእግዚአብሔር ምላሽ ይሰጣሉ (ኢዮብ 34:11፤ ምሳ. 24:12፤ መክ. 12:14፤ ኤር. 17:10፤ 32:19፤ ማቴ. 16:27፤ 25:31-46፤ ሮሜ. 2:6፤ 14:12፤ 1 ቆሮ. 3:8፤ ገላ. 6:7-10፤ 11 ጢሞ. 4:14፤ 1ጴጥ. 1:17፤ ራዕ. 2:23፤ 20:12፤ 22:12)። አማኞች እንኳ ስለ ሕይወታቸውና አገልግሎታቸው ለክርስቶስ ምላሽ ይሰጣሉ (ማለትም፤ “የመታሰቢያ መጽሐፍ”)። አማኞች በ ሥራ አልዳኑም ነገር ግን ለ ሥራ ድነዋል (ኤፌ. 2:8-10፤ ያዕቆብ እና 1 ዮሐንስ)። ልዩ ርዕስ፡ ክርስቲያናዊ ነጻነት በአንጻሩ ክርስቲያናዊ ኃላፊነት 1 ቆሮ. 10:23 ላይ ተመልከት።

2ቆሮንቶስ 5:11-15
“እንግዲህ የጌታን ፍርሃት አውቀን ሰዎችን እናስረዳለን ለእግዚአብሔር ግን የተገለጥን ነን፤ በሕሊናችሁም ደግሞ የተገለጥን እንደ ሆንን ተስፋ አደርጋለሁ።”¹² በመልክ እንጂ በልብ ለማይመኩ የምትመልሱላቸው መልስ እንዲኖራችሁ፤ በእኛ ልትመኩ ምክንያት እንሰጣችኋለን እንጂ ራሳችንን ደግሞ ለእናንተ የምናመስግን አይደለንም።¹³ እብደች ብንሆን፤ ለእግዚአብሔር ነው፤ ባለ አእምሮዎች ብንሆን፤ ለእናንተ ነው።¹⁴ ይህን ስለቆረጥን የክርስቶስ ቅጭ ግድ ይላናልና፤ አንዱ ስለ ሁሉ ሞተ፤ እንግዲያስ ሁሉ ሞቱ፤¹⁵ በሕይወትም ያሉት ስለ እነርሱ ለሞተውና ለተነሣው እንጂ ወደ ፊት ለራሳቸው እንዳይኖሩ ስለ ሁሉ ሞተ።

5:11 “የጌታን ፍርሃት” ይህ ሐረግ ከክርስቶስ የፍርድ ወንበር ጋር ይዛመዳል፤ ቁ. 10 ላይ ከተጠቀሰው። አክብሮትና ፍርሃት አለ ሐዋ. 5:11፤ 9:31) ለዓለም ፈራጅ ለሆነው (ዕብ. 10:31፤ 12:29፤ ይሁዳ 22-23)፤ አማኞች መልካም ሕይወትን ይኖሩ ዘንድ እና ወንጌልን ይካፈሉ ዘንድ ይበረታታሉ፤ እያንዳንዱ ለእግዚአብሔር ምላሽ ይሰጡ ዘንድ በማወቅ።

“ጌታ” የሚለው መጠሪያ ያህዌን ወይም ኢየሱስን ሊያመለክት ይችላል። “የጌታን ፍርሃት” የሚለው ሐረግ በሴፕቱዋጂንት የተለመደ ነው፤ ያህዌን እያመለከተ። ሆኖም፤ እሱ ደግሞ በአዲስ ኪዳን የተለመደ ነው፤ ለኢየሱስ መጠሪያ። ፍርድ የሚገባው ለያህዌ ነው፤ ነገር ግን እሱ ሥጋ የለበሰ ልጁን መድቧል።

▣ “ሰዎችን እንማርካለን” በዐውደ-ጽሑፍ ይህ የሚያመለክተው በርካታ የተለዩ የሕዝብ ወገኖችን ነው።
1. የማያምኑት (ዝክ. ቁ. 10)
2. ሐሰተኛ መምህራን (ዝክ. ቁ. 12)
3. ደካማ አማኞች (ዝክ. ቁ. 11-12)
የጳውሎስ አገልግሎት ታላቁን ተልዕኮ ፈጽሟል፤ በሁለቱም በወንጌላዊነት (ማቴ. 28:19) እና ደግሞ በደቀ-መዛሙርነት (ማቴ. 28:20)።

▣ “ለእግዚአብሔር የተገለጥን ነን” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ አመላካች ነው። ጳውሎስ በግልጽ የሚያስረግጠው እግዚአብሔር ሙሉ ለሙሉ እና ባጠቃላይ የልቡን ሐሳብና መሻቱን እንደሚያውቅ ነው (ዝክ. 4:2)። 2:14 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ለእናንተ ሕሊና ደግሞ የተገለጥን ነን” ይህ የተጠናቀቀ ተገብሮ ያልተወሰነ ነው። ጳውሎስ የቀድሞውን ሐሳብ ይመልሰዋል፤ 4:2 ላይ የተገለጸውን። ከእነሱ ጋር ያለው አገልግሎት ፍጹም ግልጽና የታመነ ነበር። ጳውሎስ ይህንን ቤተ-ክርስቲያን የሱን የአገልግሎት ሐሳብና ድርጊት እንዲረዱ ይሻ ነበር፤ ግልጽ በሆነ መልኩ እግዚአብሔር እንደሚያውቃቸው።

☐ “ሕሊና” 1:2 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

5:12 “ራሳችንን ልናመሰግን” 3:1 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “በመልክ እንጂ በልብ ለማይመኩ የምትመልሱላቸው መልስ እንዲኖራችሁ” የአገልግሎት ሐሳብ እና ዘዴዎች ዋነኛ ነገሮች ናቸው! ባጠቃላይ ጳውሎስ የእሱን ከሌሎች መሪዎች ጋር አወዳድሯል። በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን (ዝክ. 4:2፤ እና 1 ቆሮ. 3:10-15)። አንዳንድ መሪዎች ለታይታ ብቻ ነበሩ፤ ቁም ነገር ሳይኖራቸው።

☐ “ኩፋ... ኩራተኛ” እነዚህ ሁለቱም *kauchêma* ከሚለው ቃል ናቸው። ተገቢ የሆነ ትምክህት አለ (ማለትም፣ ቤተ-ክርስቲያን በጳውሎስ ስትመክ) እንዲሁም የገቢ ያልሆነ ትምክህት (ማለትም፣ በሐሰተኛ መምህራን መመካት)። ልዩ ርዕስ፡ መመካት 1 ቆሮ. 5:6 ላይ።

☐ “ገጽታ” 1:11 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

5:13 “እንደ... እንደ” እነዚህ ሁለቱም አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች ናቸው፤ እነሱም ከደራሲው አስተሳሰብ ወይም ከእሱ ጽሑፋዊ ጠቀሜታ አኳያ ትክክል ነው ተብሎ የሚታመን።

☐

አለመመቅ፣ አኪጀት፣

፣አየተመት “ራሳችንን ደግሞ”

አእት “በርግጥ ሞኞች”

አኢመቅ “ያለ ምክንያት”

ይህ የግሪክ ቃል “መቆም” (*histêmi*፣ ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 15:1 ተመልከት) “የወጣ” ከሚለው መስተጻምር (*ek*) ጋር። እሱም ጥቅም ላይ የሚውለው ለ

1. አድናቆት (ማቴ. 12:23፤ ማርቆስ 5:42)
2. ፍርሃት (ማርቆስ 16:8፤ ሉቃስ 5:26)
3. መፍዘዝ (ሐዋ. 10:10፤ 11:5፤ 22:17)
4. ስሜት ማጣት ወይም አዕምሮን መሳት (ማርቆስ 3:21፤ 2 ቆሮ. 5:13)

ጳውሎስ በትክክል ማንን እያመለከተ እንደሆነ ለማወቅ አስቸጋሪ ነው። በርካታ ሐታኞች እሱን የሚያዘምዱት ከ11:16፤ 12:11 ጋር ነው። ሆኖም፣ የተለየ ቃል ጥቅም ላይ ውሏል፡ “ሞኝ።” በእነዚህ ምዕራፎች ጳውሎስ የሚያወዳድረው የሱን መንፈሳዊ ልምድና ችሎታውን ከማራኪዎቹ ሐሰተኛ መምህራን ጋር ነው። ይህ ሊሆን የሚችለው ሐሰተኛ መምህራኑ ለጳውሎስ የጠቀሱት አስተያየት ነው።

☐ “ባለ አእምሮዎች ብንሆን፣ ለእናንተ ነው” ጳውሎስ በርግጥ በመንፈስ ደስታ የሚወሰድበት ጊዜ ነበር (ሐዋ. 9፤ 1 ቆሮ. 14:5፤ 18፤ 2 ቆሮ. 12)፤ ነገር ግን ለአገልግሎት የሚኖረውና የሚያቀርበው ወንጌል ጌጹክ የሆነና የታሰበበት ነበር፤ የሚያገለግላቸውን ወገኖች ባህላዊ ወጎች መስመር የተከተለ (1 ቆሮ. 9:19-23)።

5:14 “ስለ ክርስቶስ ፍቅር” ከሰዋሰው አኳያ ይህ ሊሆን የሚችለው አንድም፡ “ክርስቶስ ለእኛ ያለውን ፍቅር” (ማለትም፣ ባለቤት ገላጭ) ወይም “የእኛ ፍቅር ለክርስቶስ” (ተሳቢ ገላጭ)። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ቁ. 1 የተሻለ አማራጭ ነው።

☐

አለመመቅ “ይቆጣጠራል”

አኪጀት “ይወስነዋል”

አየተመት “ይጎተጉታል”

አእት “ይገዛል”

አኢመቅ “የጥሰቀልቃል”

ይህ ቃል ፍቸው “አንድ ላይ አጥብቆ መያዝ” ነው። ፍቅር የእኛን አማራጭንና ድርጊቶችን ይወስናል። የወንጌል ተፈጥሮ ተገቢ የሆነ ድርጊትን ግድ ይላል፤ በዚህ ጉዳይ ላይ ሰግል ፍላጎትና የሕይወት ስልት መሞትን።

☐ “አንዱ ስለ ሁሉ ሞተ” ሁለንተናዊው የእግዚአብሔር ፍቅር በክርስቶስ ይታያል፤ እሱም ለአይሁድና ለአሕዛብ እንደ ሞተ (ኤፌ. 2:11-3:13)። ሰዎች ሁሉ በክርስቶስ የመዳን ዕድል አላቸው (ቁ. 19፤ ዮሐንስ 3:16-18፤ 4:42፤ ሮሜ. 5:18፤ 1 ጢሞ. 2:4፤ 2ጴጥ. 3:9፤ 1 ዮሐንስ 2:2፤ 4:14)። ቁጥር 14-15 በትይዩአዊ ግንኙነት ናቸው። የክርስቶስ የተሞክሮነት ሥርየት (ኢሳይያስ 53) ሦስት ጊዜ ተጠቅሷል። ይኸው ተመሳሳይ ሐቅ ሮሜ. 5:12-21 ላይ ተጠቅሷል። እሱም ዘወትር የአዳም/ክርስቶስ ምድብ ተብሎ ይጠራል (1 ቆሮንቶስ 15)።

☐ “ስለሆነም ሁሉም ሞቱ” ከሥነ-መለኮት አኳያ አማኞች በጥምቀት ከክርስቶስ ሞት ጋር ይገናኛሉ። የእሱ ሞት ይቅርታንና የዘላለም ሕይወትን ይሰጠናል (ሮሜ 6)።

በእሱ ሞት እንደታወቀን ሁሉ እንዲሁ ደግሞ በእሱ ለሌሎች በሆነው የመሥዋዕታዊ ሕይወት እንታወቃለን (1 ዮሐንስ 3:16)። ግለኝነት፣ ራስን ማዕከል ያደረገ ሕይወት በደም ለተገዙት አማኞች ተገቢ አይደለም (ዝክ. ቁ. 15)።

በSynonyms of the Old Testament፣ (የአዲስ ኪዳን ተመሳሳሪ) Robert B. Girdlestone መልካም ማብራሪያ አለው፣ በዚህ አዲስ የ“ሞት” ፍቶች፣ ለአማኞች።

“ጌታችን ለደቀ-መዛሙርቱ እንዳለው (ማቴ. 16. 28)፣ ‘እዚህ ከቆሙት መካከል ሞትን የማያዩ አንዳንዶች ይኖራሉ፣ የሰው ልጅ በመንግሥቱ ሲመጣ እስኪያዩ ድረስ።’ ቃሉም በቅዱስ ማርቆስ (9. 1) በሌላ መልኩ ተሰጥቷል፣ ‘አንዳንዶች ይኖራሉ፣ ሞትን የማያዩ፣ የሰው ልጅ መንግሥት በኃይል እስኪመጣ ድረስ።’ ደግሞም ሉቃስ 9. 27 ተመልከት።

የዚህ ምንባብ ዓላማ የደቀ-መዛሙርትን አስተሳሰብ ዝግጁ ለማድረግ ነው፣ ለታላቁ ሐቅ፣ ማለትም ሞት እስካሁን የዓለም እስፈሪ ነገር የሆነበትን፣ ለእነሱ፣ ማለትም ከጌታ ጋር ራሳቸውን ላስተባበሩ የመውጊያ ኃይሉን እንደሚያጣ። ክርስቶስ ራሱ ሞቷል፣ እሱም የሞትን ጣር እና መከራ ተቀብሏል። ነፍሱ እስከ ሞት ድረስ እጅግ አዝናለች፣ እናም በሞት ፍርሃት ሕይወታቸውን ሁሉ በባርነት የተያዙትን ነጻ ሊያወጣ። እናም እሱ አዲስ የሕይወትና የሞት አተያይ አስተዋውቋል፣ ለሐዋርያቱ እየነገረ፣ ይኸውም ጌታን በመካድ ነፍሱን ለማዳን የሚሞክር፣ እንደሚያጣው፣ በአንጻሩም ለጌታ ብሎ ነፍሱን ለማጣት ፍቃደኛ የሆነ እንደሚያድነው። ጌታ በታላቁ ቀን ያፍርበታል፣ ነገር ግን ለሌላው ይመስክርለታል።

ወደ አዲሱ ሕይወት መግቢያ፣ እሱም በክርስቶስ ማመን በኩል የሚሆን፣ ሞትን በሌላ መልኩ ነው የሚያካትተው። እሱም የሰውን ተፈጥሮ ከአሮጌው ስልት እና የሕላዌ መርሕ መቁረጥ ነው— በሌላ አገላለጽ፣ ለኃጢአት መሞት ነው። በሥጋዊ ሞት ወቅት እንደሚሆነው ነው፣ አካል ስሜቱን ያጣል፣ ልብም ምቱን፣ እጆችንም ሥራቸውን፣ አግርም መራመዱን፣ ስለሆነም በዚህ ምሥጢራዊ ሞት፣ አካልና ክፍሎቹም ሁሉ የኃጢአት አገልጋይ ከእንግዲህ አይሆኑም፤ ተመሳሳይ የሆነ ገደል ደግሞ ይኖራል፣ በክርስቲያንና በኃጢአት መካከል፣ ልክ በሙት ሰውና በውጭው ዓለም እንደሚሆነው ሁሉ፣ ቀድሞ እንደሚኖርበትና እንደሚመላለስበት፣ እናም ሕላዌ እንደነበረው። ይህ ሞት የሚዛመደው ከክርስቶስ ስቅለት ጋር ነው፣ እሱም ‘ለኃጢአት የሞተው።’ አማኝ የተጠመቀው ለክርስቶስ ሞት ነው፣ ከክርስቶስ ጋር ሞቷል፣ ከእሱ ሞት ጋር ተሰማምቷል፣ ከክርስቶስ ጋር ተሰቅሏል (ሮሜ. 6. 5፣ 2 ቆሮ. 5. 14፣ ገላ. 2. 19፣ 20፣ ቆላ. 2. 20፣ 3. 3)” (ገጽ 285፣ 286)።

5:15 ቁጥር 15 ለቁ.14 ትይዩና ገላጭ ነው። ይህ እጅግ ጠቃሚ ሐቅ ነው። ደኅንነት ነጻ ነው፣ ነገር ግን ክርስቶስን የመምሰል ኑሮ ሁሉንም ዋጋ ያስከፍላል፣ የሆነውን እና ያለንን (ገላ. 2:20)!

▣
አአመመቅ፣አኪጀት “ዳግም ተነሥቷል”
አየተመት፣ አእት፣
አኢመቅ “ተነሥቷል”

ይህ የድርጊት ተገብሮ በዝ አንቀጽ ነው፣ ካልተገለጠ ወኪል ጋር። አዲስ ኪዳን ዘወትር የመቤዠትን ሥራ ለሦስቱም የሥላሴ አካላት ሁሉ ይሰጣል።

- 1. እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን አስነሣ (ሐዋ. 2:24፣ 3:15፣ 4:10፣ 5:30፣ 10:40፣ 13:30፣33፣ 34፣37፣ 17:31፣ ሮሜ. 6:4፣9፣ 8:11፣ 10:9፣ 1 ቆሮ. 6:14፣ 2 ቆሮ. 4:14፣ ገላ. 1:1፣ ኤፌ. 1:20፣ ቆላ. 2:12፣ 1 ተሰ. 1:10)
- 2. እግዚአብሔር ወልድ ራሱ ተነሣ (ዮሐንስ 2:19-22፣ 10:17-18)
- 3. እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን አስነሣ (ሮሜ. 8:11)

2ቆሮንቶስ 5:16-19
¹⁶ስለዚህ እኛ ከአሁን ጀምሮ ማንንም በሥጋ እንደሚሆን አናውቅም፤ ክርስቶስንም በሥጋ እንደ ሆነ ያወቅነው ብንሆን እንኳ፥ አሁን ግን ከእንግዲህ ወዲህ እንደዚህ አናውቀውም። ¹⁷ስለዚህ ማንንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው፤ አሮጌው ነገር አልፎአል፤ እነሆ፥ ሁሉም አዲስ ሆኖአል። ¹⁸ነገር ግን የሆነው ሁሉ፥ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅም አገልግሎት ከሰጠን፥ ከእግዚአብሔር ነው፤ ¹⁹እግዚአብሔር በክርስቶስ ሆኖ ዓለሙን ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና፥ በደላቸውን አይቆጥርባቸውም ነበር፤ በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ።

5:16 “ስለዚህ ከአሁን በኋላ” የክርስቶስ ሕይወትና ሞት አዲሱን ዘመን መርቋል። ሁሉም ነገር በእሱ ብርሃን የተለየ ነው (ገላ. 3:28፣ ቆላ. 3:11)።

▣
አአመመቅ “ማንንም በሥጋ እንደሚሆን አናውቅም”
አኪጀት “ማንንም በሥጋ እንደሚሆን አንቆጥርም”
አየተመት “ማንንም ከሰዎች እይታ አንጻር አንቆጥርም”
አእት “ከአሁን በኋላ፣ አንፈርድም”
አኢመቅ “ማንንም በሰው አቋም እንደሆነ አንገነዘብም”

ይህ ሊያመለክት የሚችለው ሳሳሙ. 16:7፣ ኢሳ. 11:3፣ ዮሐንስ 7:24፣ 8:15። ኢየሱስ ሁሉንም የግምገማ አካባቢ ቀይሮታል። የሰው መለኪያዎች አሁን ለፍርድ በቂ የማይሆኑ አግባቦች ናቸው ሮሜ. 3:22፣ 1 ቆሮ. 12:13፣ ገላ. 3:28፣ ቆላ. 3:11)። ክርስቶስ እንደሚለውጠን ማወቅ (ዝክ. ቁ. 17)።

ይህ ሊያንጸባርቅ የሚችለው አንዳንዶች በቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን ውስጥ ጳውሎስን፣ የእሱን ወንጌል፣ እና አገልግሎቱን ሊገመግሙ ስለ ፈለጉ ነበር (ምዕራፍ 4፣ 11፣ እና 12)።

ይህ ሊሆን የማይችለው፣ ጳውሎስ ታሪካዊውን ኢየሱስን የሚመለከተው እንደሚያመለክት ወይም ይብሱን ከከበረው ክርስቶስ ጋር በተቃርኖ ነው። ጳውሎስ የኢየሱስን ምድራዊ ሕይወት፣ ትምህርት፣ እና የመቤዠት ድርጊቶች (ማለትም፣ መስቀል፣ ትንሣኤ) ዘወትር ይጠቅሳል። ጳውሎስ የሰውን ግምገማ ጠቅሷል (ማለትም፣ እንደ ሥጋ ማወቅ)። መቤዠት፣ አማኞች ሕይወትን ሁሉ እና ታሪክን በአዲሱ ክርስቶስን ማዕከል ባደረገ ብርሃን እንዲመለከቱ ፈቅዶላቸዋል። የሰው ታሪክ ወደ ደኅንነት ታሪክ ተቀይሯል። ሰውየው ኢየሱስ መሲሕ ሆኗል፣ ተስፋ የተገባው። የእሱ ሕይወት እና ትምህርቶች ተመስጧዊ ቅዱስ ቃል ሆነዋል። የእስራኤል ታሪክ የግድ መተርጎም የሚኖርበት በእሱ ብርሃን ነው!

ለ“ሥጋ” ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 1:26 ላይ ተመልከት።

5:17 “እንደ” ይህም ሌላኛው አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው። ቁ. 13 እና 16 ላይ እንዳሉት።

▣ “በክርስቶስ” ይህ አንደኛው የጳውሎስ ተወዳጅ ዘይቤ ነው። ክርስቲያንን ለመግለጽ። እሱም የሚናገረው እኛ በክርስቶስ ያለንን አቋም ነው።

▣
አአመመቅ “አዲስ ተፈጥሮ”
አኪጆት፣ አየተመት፣
አአመቅ፣ አዓት “አዲስ ፍጥረት”
አአት “አዲስ ሕላዌ”

ጳውሎስ ደግሞ ተፈጥሮን ሰውኛ ዘይቤ ያደርገዋል፤ ሮሜ. 8:18-25። እሱ የእግዚአብሔርን ባሕርይ አዲስ ፍጥረት፣ አዲስ ዘመን፣ የመንፈስ ዘመን በ2 ቆሮ. 5:17 እና ገላ. 6:15 ላይ ያሳያል። አማኞች እንደ አዲሱ ዘመን ዜጎች መኖር ይጠበቅባቸዋል (ሮሜ. 6:4)።

ልዩ ርዕስ፡ KTISIS

ktisis፣ የሚለው ቃል በአዲስ ኪዳን በተለያዩ ስሜት ጥቅም ላይ ይውላል። ሥርወ-ቃሉ በLouw እና Nida የሚከተውን ታሳቢ ይዘረዝራል።

- 1. ተፈጥሮ (የመፈጠር ድርጊት፣ ማርቆስ 13:19፤ ሮሜ. 1:20-22፤ ኤፌ. 3:9)
- 2. ፍጥረት (ከእነ ሕይወቱ የተፈጠረው፣ ማርቆስ 10:6፤ ሮሜ. 1:25፤ 8:39፤ ቆላ. 1:15፤23)
- 3. የኒቮርስ (የተፈጠረው ሁሉ፣ ማርቆስ 13:19፤ ሮሜ. 8:20፤ ዕብ. 9:11)
- 4. ተቋም (1 ጴጥ. 2:13፤ ቁ. 42.39)
- 5. ሥልጣን (1 ጴጥ. 2:13፤ ቁ. 37.47)

ጳውሎስ ደግሞ ፍጥረትን ሰውኛ ዘይቤ ያደርገዋል፤ ሮሜ. 8:18-25 ላይ። እሱ የእግዚአብሔርን ባሕርይ አዲስ ፍጥረት፣ አዲስ ዘመን፣ የመንፈስ ዘመን በ2 ቆሮ. 5:17 እና ገላ. 6:15 ላይ ያሳያል። አማኞች እንደ አዲሱ ዘመን ዜጎች መኖር ይጠበቅባቸዋል (ሮሜ. 6:4)።

▣ “አሮጌ ነገሮች አልፈዋልና፤ እነሆ፣ አዲስ ነገሮች መጥተዋል” የግሥ ጊዜያቶቹ ሆን ተብሎ እንደ ተለወጡ ተገንዝብ።

- 1. “አሮጌ ነገሮች አልፈዋልና” ይህ የድርጊት ግሥ ነው። በአመልካች ሁኔታ፣ ዘወትር የሚያመለክተውም ባለፈ ጊዜ የሆነውን የተጠናቀቀ ድርጊትን ነው። ይህ የሚያመለክተው መለወጥን (ዳግም ልደትን) ነው።
- 2. “አዲስ ነገሮች መጥተዋልና” ይህ የተጠናቀቀ ጊዜ ነው። እሱም ባለፈ ጊዜ የሆነን የተጠናቀቀ ድርጊትን የሚያመለክት፣ ከሚኖሩ ውጤቶች ጋር። ይህ የሚያመለክተው ደቀ-መዝሙርነትን ነው።

የግሪክ ጽሑፎች ልዩነት አለ። “ሁሉንም ነገሮች”ን የሚያንጸባርቅ፣ በመጨረሻው ሐረግ ላይ (ማለትም፣ MS D2)። ይህን መሰሉ ተጨማሪ ማብራሪያ በኋለኞቹ ጸሐፊዎች የተለመደ ነው። የድርዎቹ የግሪክ ጽሑፎች (ማለትም፣ MSS P⁴⁶፣ ጽ፣ B፣ C፣ D*፣ F፣ G) በ*kaina* ይጨርሳሉ። የተመቅሶ⁴ ለዚህ ምንጣብ “ሀ” ደረጃ ይሰጠዋል (ርግጠኛ)።

ይህ የ“አዲስ” ጽንሰ-ሐሳብ የብኪ ቃል ለሆነው *eschaton* ክፍል ነው። የብኪ ነቢያት ስለዚህ አዲስ ዘመን ተናግረዋል።

- 1. “አዲስ ነገሮች” (ኢሳ. 42:9፤ 43:19፤ ኤር. 31:22)
- 2. “አዲስ ኪዳን” (ኤር. 31:31-34)
- 3. “አዲስ ልብ፣ አዲስ መንፈስ” (ሕዝ. 11:19፤ 18:31፤ 36:26)
- 4. “አዲስ ስም” (ኢሳ. 62:2፤ 56:5፤ 65:15)
- 5. “አዲስ ዝማሬ” (መዝ. 96:1፤ Ilsa. 42:10)
- 6. “አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር” (ኢሳ. 65:17፤ 66:22)

ይህ ፍጻሜያዊ የሆነ አዲስነት በኢየሱስ መጥቷል፣ ነገር ግን አሮጌው አዳም አሁንም አለ። አዲሱን ሙሉ ለሙሉ አልተቀዳጀንም። የአይሁድ “ሁለት ዘመናት” መደራረብ (ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 1:20 ተመልከት)፣ የኢየሱስ ሁለት ምጽአቶች በአዲስ ኪዳን ነቢያት ሳይታሰብ የሚሆኑ ናቸው። ምንም እንኳን መሰሉን እንደ ትሑት አገልጋይ ብሎም እንደ ድል አድራጊ ንጉሥ አድርገው ቢገልጹትም።

5:18 “እንግዲህ እነዚህ ሁሉ ነገሮች ከእግዚአብሔር ናቸው” የእግዚአብሔር ፍቅር ነው ወልድን ወደ ዓለም የላከው (ዮሐንስ 3:16)። ደንገነት ሙሉ ለሙሉ ከእግዚአብሔር ነው (ልዩ ርዕስ 8:16-17፣ ዮሐንስ 6:44፤65፤ ኤፌ. 1:4፤ 2:8-9)፣ ነገር ግን አማኞች የግድ ምላሽ መስጠት ይኖርባቸዋል እንዲሁም በምላሻቸው መቀጠል ይኖርባቸዋል፤ ለአዲስ ኪዳን፣ በንስሐ፣ በእምነት፣ በመታዘዝ፣ እና በቁርጠኝነት።

▣ “ማስታረቅ” ይህ ዋነኛው ሥነ-መለኮታዊ ሐቅ ነው። ቃሉ በመሠረቱ ፍችው መለወጥ ወይም መለወጥ ነው፣ እና ብሎም የተለያዩትን አንድጋ ማምጣት ነው። ዐመጸኞቹ ሰዎች በክርስቶስ በኩል ተመልሰው ወደ እግዚአብሔር ኅብረት መጥተዋል። እግዚአብሔር የክርስቶስን ጽድቅ ለውጦታል (ዝክ. ቁ. 21) ለኃጢአታቸው። ክርስቶስ በእኛ ቦታ ሞቷል (ዝክ. ቁ. 14፤21)።

ይህ ዐውደ-ጽሑፍ (ማለትም፣ ቁ. 16-21) እና ሮሜ. 5:10-11 የተወሰኑ ምንጫዎች ናቸው። በዚህ ሥነ-መለኮታዊ ቃል። ኃጢአተኞች አሁን ወዳጆች ናቸው፣ ይልቁንም ቤተሰቦች፣ ከቅዱሱ ጋር። በውድቀት ተበላሽቶ የነበረው ኅብረት መመለስ (ዘፍጥረት 3) በክርስቶስ ተፈጽሟል።

“የመታረቅ” ማብራሪያ፣ እንደ ሥነ-መለኮታዊ ጽንሰ-ሐሳብ በFrank Stagg’s *New Testament Theology*፣ (የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት 7ጽ 102-104፣ 142 ላይ አለ።

▣ “ለእኛም የማስታረቅ አገልግሎት ሰጠን” ከሥነ-መለኮት አኳያ ይህ ከቁ. 14-15 ጋር ትይዩ ነው። ኢየሱስ የአማኞች መታረቅ ሆነ፣ አሁን እነሱ የግድ ማድረግ ያለባቸው የመታረቅን ወንጌል ለሌሎቹ ማካፈል ነው። አማኞች የኢየሱስን ሞት ተከፍለዋል፣ እና እኛም የእሱን አገልግሎት

እንካፈላለን (ዝከ. ቁ. 19)። ክርስቶስን የመምሰል አገልግሎት ግብ ነው (1 ዮሐንስ. 3:16)። ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይ አመራርነት 1 ቆሮ. 4፤ ላይ ተመልከት።

5:19 “እግዚአብሔር በክርስቶስ ሆኖ” ይህ የክርስትና ዋነኛው ጉዳይ ነው። እግዚአብሔር (ማለትም፣ እግዚአብሔር፣ የብኪ ያህዌ)፣ በናዝሬቱ ኢየሱስ፣ ዓለምን ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበርን (ገላ. 1:3-4)? እንደዚያ ከሆነ፣ ክርስትና እውነት ነው፣ ካልሆነ እሱ ውሸት ነው። ኢየሱስ በርግጥ የእግዚአብሔር ሙላት ነውን (ዮሐንስ 1:1-14፤ ቆላ. 1:15-16፤ ፊሊጵ. 2:6-11፤ ዕብ. 1:2-3)? እሱ በርግጥ ብቸኛው የማስታረቅ እና የይቅርታ መንገድ ነውን (ዮሐንስ 14:6)? ከሆነ፣ እንግዲያውስ ወንጌል ሰዎች መስማት ያለባቸው እጅግ ጠቃሚ የሆነ መረጃ ነው! እውነቱን መናገር ይኖርብናል፤ ወንጌልን መስበክ ይኖርብናል፤ ኢየሱስን ከፍ ልናደርገው ይገባል፤ ነጻ ደንገንነትን ለጠፋው ዓለም መስጠት አለብን።

▣ **“ዓለም”** እግዚአብሔር ዓለምን ይወዳል (ዮሐንስ 3:16)። ዓለም ሊድን ይችላል (1 ጢሞ. 2:4፤ 2ጴጥ. 3:9) ልዩ ርዕስ፡ የጳውሎስ የ*Kosmos* አጠቃቀም 1 ቆሮ. 3:21ለ-22 ተመልከት።

▣ **“በደላቸውን አይቆጥርባቸውም ነበር”** ይህ ሊያመለክት የሚችለው መዝ. 32:2 ነው፣ እሱም በሮሜ. 4:6-8 ላይ የተጠቀሰ። ከሕግ በፊት ኃጢአት በሰዎች ላይ አይሠራም ነበር (ሮሜ. 4:15፤ 5:13-14፤ ሐዋ 17:30)። ነገር ግን ይህ ጽሑፍ ይልቅን ታላቅ እውነት አለው። በታወቀው የሰዎች ዐመጸኝነት አንጻር፣ በክርስቶስ ይቅርታ አለ። የኢየሱስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነጻጻል! ኃጢአት ካሁን በኋላ በእግዚአብሔር እና በሰው ልጅ መሐል ማሰናከያ አይሆንም፣ ነገር ግን አሁን እሱ

- 1. አለማመን
- 2. በክርስቶስ ያለውን እምነት አለመቀበል
- 3. ለእግዚአብሔር ስጦታ ምላሽ ለመስጠት ፍቃደኛ አለመሆን

▣ **“አይቆጥርም”** ይህ ቃል *logizomai*፣ እሱም በጳውሎስ ሠላሳ አራት ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ፣ ነገር ግን በሁለት የተለያዩ አግባቦች። የመጀመሪያው ሊታይ የሚችለው በ3:5፣ “መገንዘብ” ነው። እዚያ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት። ሁለተኛው “መቁጠር” ወይም “መውሰድ” ነው። ይህ መልክ በግልጽ ይታያል ሮሜ. 4:3፤4፤5፤6፤8፤9፤ 10፤11፤22፤23፤24፤ እና ገላ. 3:6 ላይ። ይህ ሥነ-መለኮታዊ አጠቃቀም የሚያመለክተው አንድን ነገር በሌለኛው ሰው የባንክ ሒሳብ እንደማስቀመጥ ነው። እግዚአብሔር የኢየሱስን ጽድቅ በእኛ ሒሳብ አኑሯል (ዝከ. ቁ. 21)። ደግሞም እግዚአብሔር ኃጢአትን በእኛ ሒሳብ አይቆጥርም ወይም አያኖርም። እንዴት ዓይነት አስደናቂ አምላክ ነው! እንዴት ዓይነት ስኬታማ አዳኝ ነው!

▣ **“በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ”** የጠፋው ዓለም አቅም በሌለው፣ ፍቅር በሌለው አምላክ ደጅ ላይ አይደለም፣ ነገር ግን ስሜት በሌላት፣ በማይገዳት ቤተ-ክርስቲያን ደጅ ላይ ነው። መልእክቱ አለን፤ የመንግሥቱ መክፈቻዎች አሉን (ማቴ. 16:19፤ ራዕ. 1:18፤ 3:7)። የሚያድረው መንፈስ ቅዱስ አለን (ሮሜ. 8:9፤11፤ 1 ቆሮ. 3:16፤ 6:19፤ 2 ጢሞ. 1:14)። የኢየሱስ የሰልፍ ሥርዓት አለን (ማቴ. 28:18-20)። ምን እናድርግ?

2ቆሮንቶስ፡ 5፡20-21
²⁰እንግዲህ እግዚአብሔር በእኛ እንደሚማልድ ስለ ክርስቶስ መልክተኞች ነን፤ ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ ብለን ስለ ክርስቶስ እንለምናለን። ²¹እኛ በእርሱ ሆነን የእግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያላወቀውን እርሱን ስለ እኛ ኃጢአት አደረገው።

5:20 “ስለ ክርስቶስ መልክተኞች ነን” “እኛ” እና “እናንተ” በዚህ ቁጥር እነማንን እያመለከተ ነው? ጳውሎስ ስለ ቤተ-ክርስቲያኗ እየተናገረ ነውን? እንደዚያ ከሆነ “እኛ” ጳውሎስና የተልእኮ ቡድኑ ነው የሚሆነው፣ “እናንተ” ደግሞ የቆሮንቶስ አማኞች። እነዚህ ሰዎች መዳን አያስፈልጋቸውም፣ ነገር ግን ተመልሰው ወደ ኅብረት መምጣት ያስፈልጋቸዋል። ጳውሎስ፣ አማኞች መልክተኞች መሆን ይኖርባቸዋል አለማለቱን ተገንዝብ፣ ነገር ግን እነሱ መልክተኛ ናቸው። ይህም ከኢየሱስ ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው፣ ማቴ. 5:13-16 ካለው። አማኞች ጨው እና ብርሃን ናቸው። እዚህ ጥያቄው ይህ ነው። አማኞች የክርስቶስ ተወካዮች ናቸው፣ ነገር ግን እንዴት ዓይነት መልክተኞች ናቸው፣ ከ4.4ይ፣ መናፍቃን፣ ፍቅር የሌላቸው፣ ወዘተ...?

▣ **“እንለምናለን”** 1:4-11 ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

▣ **“ከእግዚአብሔር ጋር ታረቁ”** ይህ የአሁን ተገብሮ ተተኳሪ ነው። ይህ ትእዛዝነቱ ለጠፉት ሰዎች ነውን ወይስ ለዳኑት ሰዎች? በርካታው ዐውደ-ጽሑፍ የሚሰጠው በአማኞች በኩል ተገቢ የሆነ የሕይወት ስልት እንዲኖር ነው። ኢየሱስ ከኃጢአትና ከግጭት አድናናል፤ የዳንነው እንድናገለግል ነው! የተጠራው ክርስቶስን ለሚመስል አገልግሎት ነው እንጂ ለግል አጀንዳ አይደለም። ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ለጠፋው፣ ለችግረኛው ዓለም መልክት አለው— ክርስቶስ ለአንተ ሞቷል (አቋማዊ ጽድቅ)። ይህ ዐውደ-ጽሑፍ ለተከፋፈለችው፣ የማታፈቅ ቤተ-ክርስቲያን መልክት አለው— ክርስቶስ ለእናንተ ሞቷል (ቀጣይነት ያለው ጽድቅ)። ተገብሮ አንቀጹ ሊተረጎም የሚችለው “እግዚአብሔር ከራሱ ጋር ያስታርቃችሁ” በሚል ነው፤ “ራሳችሁን ለእርቅ ፍቀዱ” (*The Jerome Biblical Commentary*፣ 1ጽ 281)፤ ወይም “እግዚአብሔር ከጠላትነት ወደ ወዳጅነት ይለውጣችሁ” (አእት)። አማኞች እውነትን ያውጃሉ፣ መንፈስ ቅዱስ የጠፉትን ይወቅሳል፣ ወልድ መንገዱን ይሰጣል፣ እናም አብ በኪዳናዊ ምላሽ በኩል ፍቃዱን ይፈጽማል።

5:21 ይህ ጽሑፍ በርካታ ታላላቅ ሐቆች አሉት።
1. እግዚአብሔር ኢየሱስን ላከው፣ ለእኛ እንዲሞት (ዮሐንስ 3:16)። ኢየሱስ ለእኛ እንዲሞት መጣ (ማርቆስ 10:45)።
2. ኢየሱስ ምንም ኃጢአት አያውቅም (ዮሐንስ 8:46፤ ዕብ. 4:15፤ 7:26፤ 1 ጴጥ. 1:19፤ 2:22፤ 1 ዮሐንስ 3:5)።
3. ግቡ ግለሰባዊ ጽድቅ ነው፣ ክርስቶስን በመምሰል ማገልገል (ሮሜ. 8:28-29፤ 2 ቆሮ. 3:18፤ ገላ. 4:19፤ ኤፌ. 1:4፤ 1 ተሰ. 3:13፤ 4:3፤ 1 ጴጥ. 1:15)። ሆኖም፣ የተራዘመ ማስታወሻ አለ (ተጓዳኝ ሁኔታ)። አማኞች ሁሉ የእግዚአብሔርን የማዳን አጠቃላይ ዓላማ ሙሉ

ለሙሉ አይነቱም። እሱ የአገልግሎት መጠራት ነው፤ ራስን የመከዳ ጥሪ፤ የቅድስና ጥሪ። ክርስትና የሚጀምረው አንዱ በክርስቶስ ሲያምን ብቻ ነው። እምነት የረጅም ጉዞ የመጀመሪያ ደረጃ ብቻ ነው።

- አአመቆ “በእኛ ምትክ ኃጢአት ሆነ”
- አኪጀት “ስለኛ ኃጢአት ሆነ”
- አየተመት “ኃጢአት ሆነ”
- አአት “ኃጢአታችንን ወሰደ”
- አአመቆ “ኃጢአትን ድል ያደረገ”

እግዚአብሔር ኢየሱስን እንዴት ኃጢአት አደረገው? ይህ ምናልባት የብኪ ጠቃሽ ዘይቤ ይሆናል፤ ለኃጢአት መሥዋዕት (ኢሳይያስ 53፣ ሮሜ 8፡3)። እግዚአብሔር ኢየሱስን ኃጢአት እንደሌለው በግ አቀረበ (ዮሐንስ 1፡29፣36)።

እኔ የሚመስለኝ የኢየሱስ ቃላት፣ ከመስቀሉ፣ “አምላኬ፣ አምላኬ፣ ለምን ተውከኝ” (ማርቆስ 15፡34)፣ እሱም ከመዝሙር 22 የተጠቀሰ፣ የሚያንጸባርቀውም መንፈሳዊ እውነታን ነው፤ ይኸውም አብ ከኢየሱስ ፊቱን ያዞረበት (ማለትም፣ በጨለማ ተምሳሌት የሆነ፣ ማርቆስ 15፡33)፣ የዓለምን ኃጢአት እንደ ተሸከመ። ይህ ከሥነ-መለኮት አኳያ ከገላ. 3፡3 ጋር ትይዩ ነው፤ “ስለኛ ርግማን ሆነ”!

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት እንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ይህ ምዕራፍ የሚያስተምረው በሞትና በትንሣኤ መካከል ያለውን ከአካል የተለየውን ነውን?
2. ቁ. 10 አንድምታው አማኞች ደግሞ እንደሚፈረድባቸው ነውን? ከሆነስ፣ ለምን?
3. የጳውሎስን የወንጌላዊነት ሁለቱን ሐሳቦች ዘርዘር (ቁ. 11፣14)።
4. ቁጥር 14-15 የክርስትናን ሕይወት በተገቢው ለመረዳት ለምን ወሳኝ እንደተባሉ ግለጽ።

2ኛ ቆሮንቶስ 6:1-7:1

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
የማስታረቅ አገልግሎት (5:11-6:13) 5:11-6:10	ያገልግሎት ምልክቶች 6:1-10 ተቀደሱ	የእሱ የማስታረቅ አገልግሎት ተጨማሪ መከላከያ (5:11-6:13)	ከእግዚአብሔር ጋር ወዳጅነት በኢየሱስ በኩል (5:11-6:13)	ሐዋርያነት በተግባር (5:11-6:10)
6:11-13	6:11-7:1	6:11-13	6:11-13	ማስጠንቀቂያ 6:11-13
የሕይወት እግዚአብሔር ቤተ- መቅደስ 6:14-7:1		ከማያምኑ ጋር ስላለው ግንኙነት ዞር ያለው ሐሳብ 6:14-7:1	በጣኦት ተጽዕኖ ላይ ማስጠንቀቂያ 6:14-7:1	6:14-7:1

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

ዐውደ-ጽሑፋዊ ይዘት

ሀ. የዚህ ምዕራፍ ቁጥር 1 ሞላውን ምዕራፍ ለመተርጎም ወሳኝ ነው። ዐውደ-ጽሑፉ የሚያካትተው የቆሮንቶስን አማኞች ነው፤ እና ስለዚህ፣ ሃይማኖታቸውን የተዉትን አያካትትም (ልዩ ርዕስ 1ቆሮ. 6:9 ተመልከት)፤ ነገር ግን የክርስቲና ሕይወትን በሚገባ ለመኖር ያልቻሉትን ነው።

- ለ. ከቁጥር 4 ጀምሮ ተከታታይ መስተጻምሮች ይገኛሉ።
1. *En* ቀጥተኛ ያልሆነ የግሥ ባለቤት፣ አስራ ስምንት ጊዜ፣ ቁ. 4-7
 2. *Dia* ባለቤት አመልካች፣ ሦስት ጊዜ፣ ቁ. 7-8
 3. *Hōs* ከአሁን በዝ አንቀጽ ጋር፣ ሰባት ጊዜ፣ ቁ. 9-10
- እነዚህ የሚያካትቱ የሚመስሉት የጳውሎስን አገልግሎት ነው፣ ብሎም ችግሮቹንና ግፊቶቹን፣ በሁለቱም፣ በውስጥም ሆነ በውጭ፣ አልፎ ተርፎም ተመጣጣኝ የሆነ የእግዚአብሔር ጸጋ።

ሐ. የመደምደሚያዎቹ የቁ. 8-10 ፓራቶሪኮች (አያም) ሊገልጹ የሚሞክሩት የጳውሎስን ሕይወት ነው፣ በሁለቱም፣ ከተችዎች አመለካከት እና ከእግዚአብሔር እይታ አኳያ።

መ. ክፍል 6:14-7:1 ከዐውደ-ጽሑፉ ውጭ የሆነ ይመስላል። ቁጥር 7:2 የሚያነሳው የ6:13ን ቃላትና ማብራሪያ ነው። ይህ ክፍል በባሕርይ አይሁዳዊ ነው። እሱም ማስጠንቀቂያ ነው፣ ከጣዖት ባህል ጋር የጠበቀ ቀረቤታ ያላቸውን በመግለጽ። ማስጠንቀቂያዎቹ ከብኪ መቼት ናቸው (ማለትም፣ አይሁድ በተጻራሪ አሕዛብ ወይም የእግዚአብሔር ሕዝብ በተጻራሪ ጣዖት አምላኪዎች)። ሆኖም፣ ጳውሎስ የተጠቀመበት በቆሮ. 10:14-33 በተቀመጠው መንገድ ተመሳሳይ ነው፣ እዚያም በጣዖት አምልኮ የክርስቲያን ተሳትፎን አብራርቷል።

የዚህ አንቀጽ የተገነጠለ መምሰል 2ኛ ቆሮንቶስ፣ ከበርካቶቹ የጳውሎስ ደብዳቤዎች፣ እነሱም ወደ ቆሮንቶስ ከተላኩት የተደባለቀ ነው የሚሉ ንድፈ-ሐሳቦች እንዲወጡ ምክንያት ሆኗል።

የቃልና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ፡ 6፡1-10

አብረንም እየሠራን የእግዚአብሔርን ጸጋ በከንቱ እንዳትቀበሉ ደግሞ እንለምናለን፤ በተወደደ ሰዓት ሰማሁህ በመዳንም ቀን ረዳሁህ ይላልና፤ እነሆ፣ የተወደደው ሰዓት አሁን ነው፤ እነሆ፣ የመዳን ቀን አሁን ነው። ፊንገልግሎታችንም እንዳይነቀፍ በአንዳች ነገር ማሰናከያ ከቶ አንሰጥም። ፊንገር ግን በሁሉ እንደ እግዚአብሔር አገልጋዮች ራሳችንን እናማጥናለን፤ ፊንገር መጽናት፣ በመከራ፣ በችግር፣ በጭንቀት፣ በመገረፍ፣ በወገኒ፣ በሁከት፣ በድካም፣ እንቅልፍ በማጣት፣ በመጠም፣ በንጽህና፣ በእውቀት፣ በትዕግሥት፣ በቸርነት፣ በመንፈስ ቅዱስ፣ ግብዝነት በሌለው ፍቅር፣ በእውነት ቃል፣ በእግዚአብሔር ኃይል፣ ለቆኝና ለግራ በሚሆን በጽድቅ የጦር ዕቃ፣ በክብርና በውርደት፣ በከፋ ወሬና በመልካም ወሬ ራሳችንን እናማጥናለን፤ አሳችን ስንባል እውነተኛች ነን፤ ያልታወቁ ስንባል የታወቁን ነን፤ የምንሞት ስንመስል እነሆ ሕያዋን ነን፤ የተቀጣን ስንሆን አንገደልም፤ ግዝንተኞች ስንሆን ዘወትር ደስ ይለናል፤ ድሆች ስንሆን ብዙዎችን ባለ ጠንቅ እናደርጋለን፤ አንዳች የሌለን ስንሆን ሁሉ የእኛ ነው።

6:1 “ከእሱ ጋር አብረን እየሠራን” ይህ የአሁን የድርጊት ቦዝ አንቀጽ ነው። የተቀመጠ ባለቤት የለም፣ ነገር ግን ዐውደ-ጽሑፉ “ከእግዚአብሔር ጋር” የሚል ያመለክታል (ዝክ. 5:20፤ 1 ቆሮ. 3:9)። ጳውሎስ ይኼን ቃል የእሱን የወንጌል የሥራ ባልደረቦቹን ለመግለጽ ተጠቅሞበታል (ዝክ. 1:24፤ 8:23፤ 1 ቆሮ. 16:16፤ ሮሜ. 16:3፤9፤21)፤ ነገር ግን እዚህ ዐውደ-ጽሑፉ አጽንቶ የሚያሳየው እግዚአብሔርን ነው። አማኞች ከእግዚአብሔር ጋር አብረው የሚሠሩ መሆናቸው እንደምን አስፈሪ ሐሳብ ነው (1 ቆሮ. 3:5-9)።

☐ “እኛ ደግሞ እናሳስባችኋለን” ጳውሎስ ተመሳሳይ የሆነ ግሥ 5:20 ላይ ተጠቅሟል። 1:4-11 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “የእግዚአብሔርን ጸጋ በከንቱ እንዳትቀበሉ” ያልተወሰነው የድርጊት ነው፤ እሱም ክርስቶስን የተቀበሉትን የቆሮንቶስን አማኞች የሚያመለክት። ነገር ግን “በከንቱ” የሚያመለክተው የመዳንን ዓላማ ነው፤ እሱም ለመንግሥቱ የሆነ ፍሬአማኝነት፣ እንዲያው ግለሰባዊ ደኅንነት ሳይሆን። ጳውሎስ ይህንን ቃል አዘውትሮ ይጠቀማል፤ የእሱን የሚጠበቅ የመንግሥት አገልግሎት ለመግለጽ (1 ቆሮ. 15:10፤14፤58፤ 7ላ. 2:2፤ ፊሊጵ. 2:16፤ 2ተሰ. 2:1፤ 3:5)። ይህ ጽንሰ-ሐሳብ ከጳውሎስ የ“መራመድ” አጠቃቀም ጋር ትይዩ ነው፤ በኤፌሶን (ዝክ. 4:1፤17፤ 5:2፤15)።

6:2 “እሱም አለ” ጳውሎስ የብኪ ምንባቦችን ይጠቅሳል፤ ከእስራኤል ጋር የሚዛመዱትን፤ ነገር ግን በዚህ የአሁን የድርጊት አመላካች አጠቃቀም (ማለትም፡ ይላል)፤ እሱ የሚያሳየው ተስፋው ጠቃሚ መሆኑን ነው፤ ለሁሉም ጊዜና ለሁሉም ሰዎች። ጳውሎስ ይህንን ጥቅስ የሚጠቀመው ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደሆነ ቀጥተኛ ጥያቄ ነው፤ ለቆሮንቶስ ቤተ-ክርስቲያን። ቅዱስ ቃሉ ወቅታዊና ጠቃሚ ነው!

☐ “በተወደደ ሰዓት” ይህ ከሴፕቲዋጂንት ኢ.ሳ. 49:8 የተጠቀሰ ነው (ማለትም፡ አንደኛው የአገልጋይ ግጥም/መዝሙር)፤ እሱም ከእግዚአብሔር መልካም አቀባበልና ማብቃት ጋር የሚያያዝ (1) መሲሐ እና (2) መሲሐዊ ማኅበረሰብ። ዘወትር ተቃርኗዊ ክርክር ይኖራል፤ በኢሳይያስ 40-53 ላይ፤ በተጠቃለለው (ማለትም፡ ብሔረ-እስራኤል) እና በታሳቢው የእስራኤል ንጉሥ (መሲሐ) መካከል።

☐ “በተወደደ ሰዓት... የተወደደ ሰዓት” የመጀመሪያው ከሴፕቲዋጂንት ኢ.ሳ. 49:8 የተጠቀሰ ነው፤ dektos በመጠቀም፤ ነገር ግን ጳውሎስ እጅግ የተጠናከረ ቅርጽ ነው የተጠቀመው (ማለትም፡ eurosdektos፤ ዝክ. ሮሜ. 15:16) ይህንን ትንቢት በቆሮንቶስ ሁኔታ ላይ ተግባራዊ ሲያደርግ (ዝክ. ቁ. 2ለ)። መሲሐ መጥቷል እናም በእግዚአብሔር ሙሉ ለሙሉ ተቀባይነት ያለው ግብዣም ወደ እነሱ መጥቷል። ጊዜውን መጠቀም የግድ ይኖርባቸዋል። እነሱ የግድ የፍጻሜው ዘመን መሲሐዊ ማኅበረሰብ መሆን ይኖርባቸዋል።
የአንዱ የመዳን ቀን አስደናቂ፣ አስገራሚ ሁኔታ ነው፤ ነገር ግን እሱን ዘወትር መቀዳጀት የሚቻለው በስደትና በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ነው (ዝክ. 6:4-10)።

☐	
አአመመቅ፣ አኪጀት	“እነሆ”
አየተመት	“ተመልከቱ”
አእት	“አድምጡ”
አአመቅ	“ደኅና”

ይህ የግሪክ አንቀጽ (ግሥ) idou ነው፤ እሱም ወደ እውነት መግለጫ አትኩሮትን ለመጥራት የሚያገለግል፤ ጳውሎስ በ2 ቆሮንቶስ ላይ አዘውትሮ ይጠቀመዋል (ዝክ. 5:17፤ 6:2፤9፤ 7:11፤ 12:14)።

☐ “የመዳን ቀን አሁን ነው” ይህ የመጨረሻ ዓረፍተ-ነገር ቁ. 2 ላይ የጳውሎስ አስተያየት ነው፤ ከኢሳይያስ ከተጠቀሰው ላይ። ይህ ሊያመለክት የሚችለው ለሁለቱም ለግለሰባዊ ጥሪ ለወንጌል ምላሽ እንዲሰጥ፣ ብሎም ለመሲሐዊው መንግሥት የአገልግሎት ሕይወት ነው።

6:3 “በምንም ነገር ለማንም ማሰናከያ ባለመሆን” ይህ ጠንካራ ድርብ አሉታዊ ነው፤ በግሪክ። ጳውሎስ ቁርጠኛ ነው፤ በሁለቱም በራሱ የግል ሕይወት እና አገልግሎት፣ ምንም ዓይነት ማሰናከያ ላለማኖር በራሱ እና ወንጌልን በሚሰሙት መካከል (1 ቆሮ. 9:19-23)። እሱ ሕይወቱን የተጠቀመው ሁለት ነገሮችን ለመቀዳጀት ነው። (1) ለእነሱ ምሳሌ ለመሆን በአገልግሎታቸው ይከተሉት ዘንድ እና (2) የሐሰተኛ መምህራንን ከሶች ለመቃወም (ዝክ. 11:12)።
ብቸኛው “የማሰናከያ ዐለት” ክርስቶስ ራሱ ነበር (1 ቆሮ. 1:18-25)። ወንጌል የተናቀው

1. በአይሁድ፣ መከራ በተቀበለው መሲሕ ምክንያት
2. በአሕዛብ በሥጋ ትንሣኤ ምክንያት
3. በቆሮንቶስ ሐሰት መምህራን፣ በጳውሎስ አንደበተ-ርቱዕ ያለመሆን አቀራረብ ምክንያት

በሰይጣን ማሳወር ምክንያት (ዝክ. 4:4) እንዲሁም በራሱ በወንጌል መልእክት ተቃርኗቸው ምክንያት፣ ጳውሎስ ምንም ዓይነት ነገር ለማድረግ አልፈለገም፣ ሰዎች የእሱን ስብከት እንዳይቀበሉ ለማድረግ (1 ቆሮ. 9:19-23፣24-27)።

- አኢመቆ “ስለሆነም አገልግሎቱ ዋጋ ያጣ እንዳይሆን”
- አኪጀት “ስለሆነም አገልግሎታችን እንዳይሰደብ”
- አየተመት “ስለሆነም በአገልግሎታችን ስሕተት እንዳይገኝ”
- አእት “ማንም በሥራችን ስሕተት እንዳይገኝብን አንሻም”
- አኢመቆ “ስለሆነም ምንም ነውር በአገልግሎት ሥራችን እንዲያያዙብን አንሻም”

“በእኛ” የሚለው ቃል (አኪጀት፣ አየተመት፣ አእት፣ አኢመቆ አኪጀት፣ አየተመት፣ አኢመቆ፣ አእት) የግሪክ ጽሑፍ አይደለም፣ እሱም የተወሰነ አንቀጽ ያለው፣ “አገልግሎት።” ይህ ቁጥር ከሥነ-መለኮት አኳያ የሚዛመደው ከ 1 ጢሞ. 3:2-10 ጋር ነው፣ እሱም አገልጋዮች ሊነቀፍ የሚችል አንዳች ነውር እንዳይገኝባቸው የሚያስገባቸው፣ አማኞች የሚኖሩትና የሚያገለግሉት ለመሲሐ መንግሥት ልማት ነው፣ ለግላዊ ልዕልና ወይም ለግል አጀንዳዎች ሳይሆን (ዝክ. 1 ቆሮ. 9:12)። ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይ አመራር 1 ቆሮ. 4:1 ላይ ተመልከት።

6:4-7 ይህ ተከታተይ በሆኑ ቃላት በግሪክ መስተጻምር *en* የሚታወቅ። እሱም አስራ ስምንት ጊዜ ለአጽንዖት የሚደጋገም። በርካታ ዝርዝሮች በጳውሎስ ጽሑፎች ይገኛሉ፣ ያጋጠሙትን ችግሮች በተመለከተ (1 ቆሮ. 4:9-13፣ 2 ቆሮ. 7:5፣ 11:23-29)። እሱ የጠቀሳቸው የታመኑትን ለማበረታታትና የሐሰተኛ መምህራንን ጥያቄዎች ለማንኳሰስ ነው። ልዩ ርዕስ፡ የአዲስ ኪዳን ክፉ እና መልካሞች 1 ቆሮ. 5:9።

የግሪክ ሐረጎች ከEN ጋር

	የተመቆሶ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቆ
ቁ. 4፣ <i>hupomonē</i>	በብዙ ጽናት	በብዙ ትዕግሥት	በታላቅ ጽናት	በትዕግሥት ጽናት	በቁርጠኝነት ጽናት
ቁ. 4፣ <i>thliphis</i>	ሥቃዮች	መከራዎች	ሥቃዮች	ችግሮች	ችግሮች
ቁ. 4፣ <i>anagkē</i>	ችግሮች	ችግሮች	መከራዎች	መከራዎች	አስቸጋሪዎች
ቁ. 4፣ <i>stenochōria</i>	ጭንቀት	ጭንቀት	ጥፋቶች	አስቸጋሪዎች	ጭንቀቶች
ቁ. 5፣ <i>pēgē</i>	ምቶች	ግርፈያዎች	ምቶች	መመታት	መገረፍ
ቁ. 5፣ <i>phulakē</i>	እስር	እስር	እስር	መታሰር	ወኅኒ መውረድ
ቁ. 5፣ <i>akatastasia</i>	ሁከት	ሁከት	አድማ	ሁከት	ሁከት
ቁ. 5፣ <i>kopos</i>	ድካም	ድካም	ድካም	መድከም	በመድከም
ቁ. 5፣ <i>agrupnia</i>	እንቅልፍ ማጣት	እንቅልፍ ማጣት	እንቅልፍ የለሽ ሌሊቶች ራብ	ያለ እንቅልፍ	እንቅልፍ የለሽ
ቁ. 5፣ <i>nēsteia</i>	ራብ	ጸም	ንጽሕና	ያለ ምግብ	በመራብ
ቁ. 6፣ <i>hagnotēs</i>	ንጽሕና	ንጽሕና	እውቀት	ንጽሕና	ንጽሕና
ቁ. 6፣ <i>gnōsis</i>	እውቀት	እውቀት	ትዕግሥት	እውቀት	እውቀት
ቁ. 6፣ <i>makrothumia</i>	ትዕግሥት	መታገሥ	ደግነት	ትዕግሥት	ትዕግሥት
ቁ. 6፣ <i>chrēstotēs</i>	ደግነት	ደግነት	የመንፈስ ቅዱስና	ደግነት	ደግነት
ቁ. 6፣ <i>pneumati Hagīō</i>	መንፈስ ቅዱስ	መንፈስ ቅዱስ		መንፈስ ቅዱስ	መንፈስ ቅዱስ

	አመቆ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቆ
ቁ. 6፣ <i>agatí Anuplkrītō</i>	እውነተኛ ፍቅር	ቅን ፍቅር	እውነተኛ ፍቅር	እውነተኛ ፍቅር	ከግብዝነት የጸዳ ፍቅር

ቁ. 7፣ <i>logō aletheias</i>	የእውነት ቃል	የእውነት ቃል	እውነተኛ ንግግር	የእውነት መልእክት	የእውነት ቃል
ቁ. 7፣ <i>dunamei theou</i>	የእግዚአብሔር ኃይል	የእግዚአብሔር ኃይል	የእግዚአብሔር ኃይል	የእግዚአብሔር ኃይል	የእግዚአብሔር ኃይል

6:4 “ነገር ግን በሁሉ እንደ እግዚአብሔር አገልጋዮች ራሳችንን እናማጥናለን” ይህ ነው ጉዳዩ። ይህ ነው ፍችው፣ “በከንቱ” ለሚለው ሐረግ፣ የቁ. 1። ጳውሎስ የመንግሥትን አገልግሎት ቀዳሚነት አስረግጧል። ሁሉም አማኞች ባለ ተስጥያ ናቸው (1 ቆሮ. 12:7፤11) አገልጋዮች (ኤፌ. 4:12)። ወንጌል ሁለቱም አሉት፣ ግለሰባዊ አትኩሮት (ማለትም፣ ግላዊ ደኅንነት) እና የተጠቃለለ አትኩሮት (ማለትም፣ የወንጌል እወጃና የወንጌል አገልግሎት፣ ዝክ. 1 ቆሮ. 12:7)። ልዩ ርዕስ፡ የአገልጋይ አመራርነት 1 ቆሮ. 4፣ ላይ ተመልከት።

6:6 “በንጽሕና” ይህ የሚያመለክተው አንድም (1) የዚህን ቃል ሥር-ትርጉም፣ የዓላማ ቀጥተኛነት ወይም (2) የጳውሎስ ሞራል፣ ሥነ-ምግባራዊ የሕይወት ስልት።

☐ **“በትዕግሥት”** ይህ ቃል ዘወትር ጥቅም ላይ የሚውለው ከሰዎች ጋር ስለሚኖረው ትዕግሥት ነው። ሆኖም እሱ ደግሞ በአዲስ ኪዳን የእግዚአብሔርን ባሕርይ ለመጥቀስ ጥቅም ላይ ይውላል (ሮሜ. 2:4፤ 9:22፤ 2 ጴጥ. 3:9፤15)።

☐ **“በቸርነት”** ይህ ቃል ዘወትር የሚተረጎመው “የመንፈስ ጥፍጥፍ” ነው። እሱም፣ አንዱ ሌሎችን ከሚጎዳ ይልቅ ቢጎዳ የሚል አዝማሚያ ነው፣ ሌሎችን በደኅና ስሜት መቀበል ነው ከራስ ይልቅ።

☐ **“በመንፈስ ቅዱስ”** አዲስ እንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን የሚተረጎመው እንደ “የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች” ነው። *Jerome Biblical Commentary* “በመንፈስ ቅዱስ” የሚል አለው (1ጽ 282)። ትርጉሙን የለወጡበት ምክንያት፣ ጳውሎስ የመንፈስ ቅዱስን አካል በገላጭ ተከታታይ ቃላት መካከል መጥቀሱ ያልተለመደ በመሆኑ ነው። እኔ የምስማማው፣ እሱ የሚጠቅሰው የጳውሎስን ግላዊ መንፈስ ነው፣ እሱም የቅድስት፣ በመንፈስ ቅዱስ የተፈጠረ፣ ሆኖም፣ በዚህ ጉዳይ አንዱ ቀኖናዊ ሊሆን አይችልም፣ በሮሜ. 9:1፤ 14:17፤ 15:16፤ 1 ቆሮ. 12:3፤ 1 ተሰ. 1:5 ምክንያት።

☐ **“ግብዝነት በሌለው ፍቅር”** ይኸው ተመሳሳይ ሐረግ በሮሜ. 12:9 ጥቅም ላይ ውሏል። ጳውሎስ ተመሳሳይ የሆነ ቅጽል ተጠቅሟል፣ እምነትን ለመግለጽ በ1 ጢሞቴዎስ 1:5 እና 2 ጢሞ. 1:5 ላይ። ጴጥሮስ ተመሳሳይ የሆነ ቅጽል ተጠቅሟል፣ *Λαγαρῆ፣ Philadelphia* ተመሳሳይ፣ 1ጴጥ. 1:22 ላይ።

6:7 “በእውነት ቃል” የግድ መታወስ የሚኖርበት፣ በዚህ ቃል ላይ የዕብራይስጥ ዳራ (የኋላ ታሪክ)፣ “እውነት በተጻራሪው ሐሰተኝነት” የሚል አይደለም፣ ነገር ግን “ታማኝነት እና የታመነ መሆን” ነው። ከብዙዎች ጋር እንደሚኖር ግንኙነት (1 ዮሐንስ 8:32፤ 14:6)። ልዩ ርዕስ፡ “እውነት” በጳውሎስ ጽሑፎች 2 ቆሮ. 13:8 ተመልከት።

የግሪክ ሐረጎች በdia የተዋወቁት

	አካላዊ	አካላዊ	አየተመት	አካላዊ	አካላዊ	አካላዊ
ቁ. 7፣ <i>hoplōntēs dikaiosunēs</i>	በጽድቅ የጦር ዕቃ	በጽድቅ የጦር ዕቃ	በጽድቅ የጦር ዕቃ	ጽድቅ እንደ የጦር ዕቃችን	በጻድቃን የጦር ዕቃ	በጽድቅ የጦር ዕቃ
ቁ. 8፣ <i>doxēs kai atimias</i>	ከብርና ውርደት	ከብርና ውርደት	ከብርና ውርደት	በመከበርና በመዋረድ	የከብር ጊዜና የውርደት	ከብርና ወርደት
ቁ. 8፣ <i>dusphēmias kai euphēmias</i>	በከፋ ወሬና በመልካም ወሬ	በከፋ ወሬና በመልካም ወሬ	በመሰረብና በመመስገን	ከፋ ዜና እና መልካም ዜና	ስድብ እና ምስጋና	ከፋ ወሬና መልካም ወሬ

☐ **“ለቀኝና ለግራ በሚሆን የጽድቅ የጦር ዕቃ”** ይህ የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን ስጭነት ነው፣ ለምድራዊ መንፈሳዊ ውጊያችን (ዝክ. 2:11፤ ሮሜ. 6:13፤ ኤፌ. 2:2፤ 4:14፤27፤ 6:10-18፤ 1ጴጥ. 5:8)። ቀኝ እጅ ሊያመለክት የሚችለው የማጥቂያ የጦር ዕቃዎችን ሲሆን፣ ግራ እጅ ደግሞ የሚያመለክተው የመከላከያ የጦር ዕቃዎችን ነው። ልዩ ርዕስ፡ ጽድቅ 1 ቆሮ. 1:30 ላይ ተመልከት።

6:8 “ውርደት” ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ነዋሪ የዜግነት መብቱን ሲያጣ ነው።

ግሪክ ሐረጎች በhōs የተዋወቁት

	የተመቅሰፋ	አካላዊ	አየተመት	አካላዊ	አካላዊ
ቁ. 8፣ <i>planoi kai akētheis</i>	እንደ አሳች እና ደግሞ እውነተኛ	እንደ አሳች ግን እውነተኛ	እንደ አሳች ግን እውነተኛ	እንደ ሐሰተኞች ግን እውነትን የሚናገሩ	አሳች ሲባሉ እውነተኞች
ቁ. 9፣ <i>agnouomenoi kai</i>	ያልታወቅን ስንባል የታወቅን ነን	ያልታወቅን ስንባል	ያልታወቅን ስንባል	ያልታወቅን ስንባል በሁሉ የታወቅን ነን	ያልታወቅን ስንባል እውቅና አለን

<i>epigninōskomenoi</i>	የምንሞት ስንመስል እነሆ ሕይወትን ነን	የታወቅን ነን	የታወቅን ነን	እንደ ሙት ግን ሕይወትን	የምንሞት ስንመስል ሕይወትን
ቁ. 9፣ <i>apothnēskontes kai idou zōmen</i>	የተቀጣን ስንሆን አንገደልም	የምንሞት ስንመስል እንኖራለን	የምንሞት ስንመስል ሕይወትን ነን	ብንቀጣ እንኳ አንገደልም	ብንገረፍ እንኳ አንገደልም
ቁ. 9፣ <i>paideuomenoi kai mê thanatoumenoi</i>	ኅዘንተኞች ስንሆን ዘወትር ደስ ይለናል	የተቀጣን ስንሆን አንገደልም	የተቀጣን ስንሆን አንገደልም	ብናዝን እንኳ ዘወትር ደስ ይለናል	ብንዘን ላይ እንኳ ዘወትር ሙሉ ደስታ አለን
ቁ. 10፣ <i>lupoumenoi aei de chairontes</i>	ድህች ስንሆን ብዙዎችን ሀብታም እናደርጋለን	ኅዘንተኞች ስንሆን ዘወትር ደስ ይለናል	ኅዘንተኞች ስንሆን ዘወትር ደስ ይለናል	ድህች ስንመስል ብዙ ሰዎችን ሀብታም እናደርጋለን	ድህች ስንመስል ብዙዎችን ሀብታም እናደርጋለን
ቁ. 10፣ <i>ptōchoi pollous de ploutizontes</i>	ምንም የሌለን ስንሆን ሁሉ የእኛ ነው	ድህች ስንሆን ብዙዎችን ሀብታም እናደርጋለን	ድህች ስንሆን ብዙዎችን ሀብታም እናደርጋለን	ምንም የሌለን መስለን ብንታይም በርግጥ ሁሉም ነገር አለን	ምንም የሌለን ስንሆን ሁሉም ነገር አለን
ቁ. 10፣ <i>mêden echontes kai pantakatechontes</i>	ምንም የሌለን ስንሆን ሁሉ የእኛ ነው	ምንም የሌለን ስንሆን ሁሉ የእኛ ነው	ምንም የሌለን ስንሆን ሁሉ የእኛ ነው	አለን	

6:8 -9 “እናም ገና... ገና” የግሪኩ ቃል *kai* አለው፤ እሱም ዘወትር ፍችው “እና፣” ነው፤ ነገር ግን በአንዳንድ ጽሑፎች እሱ ሊል የሚችለው “እናም ገና” ነው (ዮሐንስ 20:29)። ዐውደ-ጽሑፍ ትርጉምን እንደሚወስን አስታውሱ፤ ሥርወ-ቃል ሳይሆን።

6:10 “ኅዘንተኞች ስንሆን ዘወትር ደስ ይለናል” (ሮሜ. 5:3-5፤ ፊሊጵ. 2:17-18፤ 3:1፤ 4:4፤ 1 ተሰ. 5:16)

☐ “ሁሉ የእኛ ነው” ይህ ተከታታይ የሆነ አያዎ (ፓራይት) እያቃረነ ያለው የዓለምን አመለካከትና የእግዚአብሔርን አመለካከት ነው። አማኞች የሁሉም ነገር ወራሾች ናቸው፤ በክርስቶስ በኩል (ሮሜ. 8:17፤ 32፤ 1 ቆሮ. 3:21)።

2ቆሮንቶስ: 6:11-13
 “እናንተ የቆሮንቶስ ሰዎች ሆይ፣ አፋችን ለእናንተ ተከፍቶአል ልባችንም ሰፍቶላችኋል፤ ¹²በእኛ አልጠበባችሁም በሆዳችሁ ግን ጠበባችኋል፤ ¹³ልጆቼ እንደ መሆናችሁ ግን እላችኋለሁ። እናንተ ደግሞ ብድራት መልባችሁልን ተስፋፉ።”

6:11 ሁለቱ ግሎች ሁለቱም የተጠናቀቀ ጊዜ ናቸው። ጳውሎስ ሙሉውንና የተጠናቀቀውን የወንጌል እውነት እና የሱን አንድምታ ከቆሮንቶስ አማኞች ጋር በሙሉ ግልጽነትና ታማኝነት ተካፍሏል።

☐ “እናንተ ቆሮንቶስ” ይህ ከሦስቱ ብቸኞች አንደኛው ስፍራ ነው፤ ከጳውሎስ ጽሑፎች፤ እሱም በግሉ ለተለየች ቤተ-ክርስቲያን አድራሻ የጻፈላት (ገላ. 3:1፤ ፊሊጵ. 4:15)። እነዚህ ሁሉ ምንባቦች የሐዋርያውን ልብ ጽኑነት ያለመከታተል።

- 6:12 አአመመቅ “በእኛ አልጠበባችሁም”
- አኪጀት “በእኛ አልተከለከላችሁም”
- አየተመት “ምንም ክልከላ የለም”
- አእት “እኛ አይደለንም ለእናንተ ልባችንን የዘጋነው”
- አአመቅ “ምንም ያለመመቻት ስሜት ከእኛ በኩል አልሆነባችሁም”

የግሁ የስም ቅርጽ 6:4 እና 12:10 (ሮሜ. 2:9፤ 8:35) ላይ ጥቅም ላይ ውሏል። እሱ በጥሬው የሚያመለክተው ለአንድ ነገር ወይም ለአንድ ሰው በአንድ ጠባብ ስፍራ ተፋፍን መቀመጥን ነው፤ እናም የተጨናነቀ ይሆናል። እሱም ከዘይቤነት አኳያ ለ“አስቸጋሪ ሁኔታ፣” “የተፋፈገ፣” ወይም “ጽኑ መከራ” (ዝኪ. 4:8፤ 6:12)።

- ☐ አአመመቅ፣ አኪጀት
- አየተመት “ኅዘኔታ”
- አእት “ልባችሁ ተዘግቷል”
- አአመቅ “መከራ”

ይህ የተለመደ የአዲስ ኪዳን ዘይቤ ነው፤ ከ“ሆድ።” የጥንቶቹ ያምኑ የነበረው ታችኛው ሆድ ወይም ዋናው አካል (ማለትም፣ ልብ፣ ጉበት፣ ሳንባ) የስሜት ማረፊያዎች ነበሩ (ሴፕቱዋጂንት ምሳ. 12:10፤ 26:22፤ ኤር. 28:13፤ 51፤ 2መቃብ. 9:5-6፤ 4 መቃብ. 10:8፤ ባሩክ 2:17)። ጳውሎስ ይህንን ዘይቤ አዘውትሮ ይጠቀማል (2 ቆሮ. 6:12፤ 7:15፤ ፊሊጵ. 1:8፤ 2:1፤ ቆላ. 3:12፤ ፊሊግና ቁ. 7:12፤ 20)።

- 6:13 አአመመቅ “ደግሞም ብድር በመመለስ”
- አኪጀት “ደግሞም ተመሳሳይ ብድር በመመለስ”

አየተመት “በብድራቱ”
 አኢመቅ “በተገቢው የብድር ምላሽ”

በዚህ ሐረግ ዋነኛ ቃል የሆነው *antimisthia*፣ እሱም *misthos* የሚለው ቃል (ማለትም፣ ማካካሻ ክፍያ፣ አንድ ሰው በሚገባው ላይ የተመሠረተ ነው፣ 1 ቆሮ. 3:8፣14፣ 9:17-18፣ 1 ጢሞ. 5:18) *anti* የሚል መስተጻምር ሲታከልበት። ይህ ቅርጽ የሚገኘው እዚህና ሮሜ. 1:27 ላይ ብቻ ነው።

ይህ ቃል ጥቅም ላይ የሚውለው በአዎንታዊና በአሉታዊ ስሜት ነው፤ ዐውደ -ጽሑፉ የግድ ይወስነዋል። በሮሜ. 1:27፣ እሱ አሉታዊ ነው፣ ነገር ግን እዚህ ጥቅም ላይ የዋለ የሚመስለው በአዎንታዊ ነው፣ በገላ. 4:12 መልኩ።

☐ “ልጆቼ” ጳውሎስ፣ እንደ ዮሐንስ፣ የእሱን ዳግም ተወላጆች ልጆቹ በሚል ነው የሚጠራቸው (1 ቆሮ. 4:14፣17፣ ገላ. 4:19፣ 1 ጢሞ. 1:2፣18፣ 2 ጢሞ. 1:2፣ 2:1፣ ጥቶ 1:4፣ ፊሊሞና ቁ. 10)።

☐ “ለኛም ደግሞ አስፋልን” ጳውሎስ ልቡን ሲዘረጋ እነሱን ለማካተት፣ ከፋፋይና ጠበኛ እንደ ነበሩት ሁሉ፣ እሱ በቅን ልቡ ይሻል፣ እነሱ እንዲመለሱ። ይህ የድርጊት ተገብሮ ተተካሪ ነው። ተገብሯቸው ሐሳብ፣ እነሱ በራሳቸው ማድረግ አለመቻላቸው ነው፣ ነገር ግን እግዚአብሔር እንዲሠራ የግድ መፍቀድ ይኖርባቸዋል።

2ቆሮንቶስ፡ 6:14-18
¹⁴ከማያምኑ ጋር በማይመች አካሄድ አትጠመዱ፤ ጽድቅ ከዓመፀ ጋር ምን ተካፋይነት አለው? ብርሃንም ከጨለማ ጋር ምን ኅብረት አለው? ¹⁵ክርስቶስን ከቤልሆር ጋር ምን መስማማት አለው? ወይስ የሚያምን ከማያምን ጋር ምን ክፍል አለው? ¹⁶ለእግዚአብሔር ቤተ መቅደስም ከጣዖት ጋር ምን መጋጠም አለው? እኛ የሕያው እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነንና እንዲሁም እግዚአብሔር ተናገረ እንዲህ ሲል፡- በእነርሱ እኖራለሁ በመካከላቸውም እመለሳለሁ፤ አምላካቸውም እሆናለሁ እነርሱም ሕዝቤ ይሆናሉ። ¹⁷⁻¹⁸ስለዚህም ጌታ። ከመካከላቸው ውጤት የተለያዩት ሁሉ ርክሰንም አትገኙ ይላል፤ ሁሉንም የሚገዛ ጌታ። እኔም እቀበላችኋለሁ፤ ለእናንተም አባት እሆናለሁ እናንተም ለእኔ ወንድ ልጆችና ሴት ልጆች ትሆናላችሁ ይላል።

6:14
 አኢመመቅ “ከማያምኑ ጋር አንድ ላይ አትተሳሰሩ”
 አኪጀት “ከማያምኑ ጋር ያለ እኩያችሁ አትጠመዱ”
 አየተመት “ከማያምኑ ጋር አላግባብ አትግጠሙ”
 አእት “ከማያምኑ ጋር በአቻነት አንድ ላይ ሆናችሁ ለመሥራት አትሞክሩ”
 አኢመቅ “ከማያምኑ ጋር ራሳችሁን አቻ አድርጋችሁ አትጠመዱ”

ጳውሎስ አዘውትሮ የብዙን የግብርና ጥቅሶች ይጠቀማል፣ የክርስትናን እውነቶች ለማሳየት (1 ቆሮ. 9:9፣ 1 ጢሞ. 5:18) ዘዳ. 22:10ን ለማንጸባረቅ። እሱ የአሁን ተተካሪ ነው፣ አሉታዊ ከሆነ አንቀጽ (ግሥ) ጋር፣ አንድምታውም “ይመሠርቱ ነበር”፣ ተገቢ ያልሆኑ ባልንጀርነቶች፣ ከማያምኑ ጋር የሆነ የጋብቻ ግንኙነት። የግሪኩ ቃል “መጠመድ” (*zugeō*) የሚል ድብልቅ ነው፣ እንዲሁም “ከሌለኛው ከተለየ ወገን” (*heteros*፣ ማለትም፣ የተለያዩ የእንስሳት ዓይነቶች)። ይህ ቁጥር ጽሑፋዊ ማጣራት ተደርጎበታል፣ አማኞች የማያምኑትን ከማግባታቸው ጋር በተያያዘ። ሆኖም፣ ይህ ጽሑፍ በተለይ ከጋብቻ ጋር በተያያዘ ብቻ የሚገለገል አይመስልም፣ ምንም እንኳን በርግጥ በዚህ ድንበር ላይ ባለ መግለጫ የተካተተ ቢሆንም። አማኞች የግድ የቅርብ ግንኙነታቸውን መወሰን አለባቸው፣ ግላዊ ግንኙነታቸውን ከሌሎች አማኞች ጋር በማድረግ። ይህም ሊረዳን ይችላል፣ የወደቀውን ባህል ከክርስቶስ ጎትተን ለማስወገድ እንድንታገል ይረዳናል። በኢየሱስ እና በሚያድረው መንፈስ ያለ እምነት በቤተሰብ፣ በቢዝነስ፣ ዝንባሌዎች፣ አድናቆቶች፣ እንዲያውም በቤተ-ክርስቲያን መካከል የጠለቀ ሸለቆ ፈጥሯል።

አንዱ እንደ 1 ቆሮ. 5:9-13፣ 7:12-16፣ 10:27 የመሳሰሉትን ምንባቦች መውሰድ ያለበት የዚህን ሐቅ ሥነ መለኮታዊ ሚዛን ለመጠበቅ ነው። የአንደኛውን ክፍለ-ዘመን የጣዖት አምልኮ ባህል ክፉነት ማስታወስ ይኖርብናል። ይህ የገዳማዊ ኑሮ ማረጋገጫ አይደለም፣ ነገር ግን የቅርብ ግላዊ ግንኙነትን ለመቀነስ ነው፣ ከወደቀው ዓለም ሥርዓት ጋር (1 ዮሐንስ 2:15-17)።

☐ “ጽድቅ ከዓመጽ ጋር ምን ተካፋይነት አለው” ይኸው ተመሳሳይ ሐቅ በተዘዋዋሪው ደብዳቤ ኤፌሶን (ዝክ. 5:7፣11) ላይ ተደግሟል። ጳውሎስ የጽድቅ እና ዓመጽ ንጽጽር በግልጽ የሚያሳየው በዚህ ዐውደ -ጽሑፍ ጽድቅ የራስን ጽድቅ አለማመልከቱን ነው (ሮሜ 4፣ ገላትያ 3)፣ ነገር ግን የጽድቅ ሕይወትን እንጂ (ማቴ. 6:1)። ልዩ ርዕስ፡ ጽድቅ 1 ቆሮ. 1:30 ተመልከት።

☐ “ኅብረት” ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 1:9 ላይ ተመልከት።

6:15
 አኢመመቅ፣ አኪጀት “ቤልሆር”
 አየተመት፣ አኢመቅ “ቤልሆር”
 አእት “ሳይጣን”

ይህ የዕብራይስጥ ቃል ነው (ማለትም፣ *beli* እና *ya'af*፣ BDB 116 ተመልከት) የእሱም ሥርወ-ቃል አጠራጣሪ የሆነ። *Beliar* የተለየ ፊደል ነው፣ ከአንዳንድ የአይሁድ ጽሑፎች። ታሳቢ ዳራዎቹ፡

1. ረብ-የለሽነት (ማለትም፣ የክፉ ሰዎች መገለጫ፣ ዘዳ. 13:13፣ 2ሳሙ. 23:6፣ 1 ነገሥ. 21:10፣13)
2. ዓመጻኝነት (2 ሳሙ. 22:5)
3. ስፍራ፣ እሱም መውጫ የሌለበት (ማለትም፣ ሲያል፣ መዝ. 18:4)
4. ለሳይጣን ሌለኛው ቃል (ናሆም 1:15፣ Jubilees /መቃብያስ/ 1:20፣ 15:33፣ እና የሙት ባሕር ጥቅሎች [ex. IQS 1:18፣24፣ 2:5፣19])

6:16 “የእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ከጣዖት ጋር ምን መጋጠም አለው” ይህ ቁጥር የግድ መነጻጸር የሚኖርበት ከ1 ቆይ. 3:16 ጋር ነው። እዚያም አጥቢያ ቤተ-ክርስቲያን የእግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ተብላ የምትጠራበት። በ1 ቆይ. 3:16 አንቀጽ (ግሥ) የለም ከ“መቅደስ” ጋር (ማለትም፣ *naos*፣ ውስጣዊው መቅደስ ራሱ)። “እናንተ” የሚለው ተውላጠ ስም የብዙ ቁጥር ነው። “መቅደስ” ነጠላ ቁጥር ሲሆን፣ ስለዚህ፣ በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ “መቅደስ” በቆሮንቶስ ያለችውን ቤተ-ክርስቲያን የግድ ያመለክታል (ኤፌ. 2:21-22)።

የአይሁድ እምነት አትኮሮት እየዳበረ የመጣው በመቅደስ አምልኮና በአደባባይ ያምልኮ ሥርዓት ነው (ኤርምያስ 7) በየህዌ ላይ ከሚሆን ግላዊ እምነት ይልቅ። አንዱ የት ወይም መቼ ወይም አንዴት እንደሚያመልክ አይደለም፣ ነገር ግን ከግን ጋር ግንኙነት አይደረገውም። ከእግዚአብሔር። ኢየሱስ አካሉን የተመለከተው እንደ እግዚአብሔር ቤተ-መቅደስ ነው (ዮሐንስ 2:21)። ኢየሱስ ከብኪ ቤተ-መቅደስ ይበልጣል (ማቴ. 12:6)። የእግዚአብሔር ተግባር ከተቀደሰ ሕንፃ ወደ ተቀደሰ (ማለትም፣ የተዋጀ ፣ ቅዱስ) የአማኞች አካል ተዘዋውሯል።

ጣዖታትና አማኞች ሙሉ ለሙሉ ተብራርተዋል፤ 1 ቆይ. 8 እና 10:14-22 ላይ። ይህ ሁሉንም ያላጠቃለለ መሆን አለበት! ሁሉም መንገዶች ወደ መንግሥተ-ሰማያት አያመሩም!

▣ “ሕያው እግዚአብሔር” የብኪ የእግዚአብሔር የኪዳን ስሙ ያህዌ ነበር (ልዩ ርዕስ 1 ቆይ. 2:8 ተመልከት)፤ እሱም ከ“የመሆን” ግሥ የሆነ። የብኪ ደራሲያን ዘወትር የሚጠቀሙት ቅጽሉን “መኖር” ነበር፤ የዘላለሙን ኗሪ፣ ብቸኛውን ሕላዌ እግዚአብሔርን ለማንጸባረቅ። የብኪ ጠቃሽ ዘይቤዎች ቁ. 16-18 ላይ ኪዳናዊ ቃላትን ይዘዋል፤ “እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ፤ እነሱም ሕዝቤ ይሆናሉ” (ሕዝ. 37:27)።

“በመካከላቸውም እመላለሳለሁ” የመጣ ሊሆን የሚችለው ከሮሜ 26:12 ነው። የብኪ ጽሑፎች በቁ. 16 የሚያንጸባርቁት አዲሱን ዘመን ነው፤ ያህዌ በሕዝቡ መሐል ሲኖር፣ በዘፍጥረት 2 እንዳለው፣ እና በጊዜያዊነትና በክፊል በምድረ-ብዳ የመንከራተቻ ጊዜያት እንደተከሰተው፣ ነገር ግን ሙሉ ለሙሉ እውን የሚሆነው በአዲሱ ሰማይና በአዲሱ ምድር ነው (ራዕይ 21-22)።

▣ “እግዚአብሔርም አለ” ይህ ላላ ያለ ቅንብር ያለው ነው በሌዋ. ቁ. 26:11-12 እና ሕዝ. 37:27 ከሴፕቱዋጂንት። በዚህ ዐውደ-ጽሑፍ ጳውሎስ እነዚህን ተስፋዎች ይጠቀማል፤ በዋንኛነት ለኪዳናዊው አስራኤል ከዚያም ለቤተ-ክርስቲያን፣ መንፈሳዊ አስራኤል ለሆነችው (ሮሜ. 9:6፤ ገላ. 6:16)።

6:17 “ውጡ... የተለያችሁ ሁኑ” እነዚህ ሁለቱም የድርጊት ተተካሪዎች ናቸው። እነዚህ ጠቃሽ ዘይቤ ናቸው ለኢሳ 52:11 በሴፕቱዋጂንት። የእግዚአብሔር ሕዝቦች ከኃጢአተኞችና ከማያምኑ ራሳቸውን መነጠል ይኖርባቸዋል፤ በእነርሱ ፍርድ እንዳይያዙ (ራዕ. 18:4)።

ዛሬ በተደጋጋሚ ይህ ቁጥር ሲጠቀስ እስማሊሁ፣ አንዱ ከየትኛው ክፍለ ሃይማኖት እንደሆነ ለማያያዝ። ከF. F. Bruce in *Answers to Questions*፣ እስቲ ልጥቀስ፣ “የእነዚህ ቃላት አጠቃቀም፣ ለቤተ-ክርስቲያን መለያየት፣ በክርስቲያኖች መካከል የተዛባ መረዳት ለመኖሩ አመላካች ነው፤ ይኸውም እነሱን ከዐውደ-ጽሑፍ አኳያ ብቻ በማንበብ የመጣ ውድቀት” (ገጽ 103)።

▣ “እርከሰንም አትንኩ” ይህ የአሁን መካከለኛ ተተካሪ ነው። አማኞች ከየባህሎቻቸው የኃጢአት ድርጊቶች ፈጽሞ መሳተፍ አይኖርባቸውም። እንደ ተዋጅን የግድ ማሳየትና ማወጅ የሚኖርብን አዲሱን ልብ እና አዲሱን ሐሳብ ነው፤ የእግዚአብሔርን ሕዝብ። በእሱ ሁሉም ነገር ይለወጣል!

6:18 ይህ ቁጥር የሚያንጸባርቀው የብዙ ነቢያትን እውነት ነው፤ ግን ባብዛኛው ሙላት፣ ሆሴዕ (ወይም 2 ሳሙ. 7:14)። ክርስትና የቤተ-ሰብ ጉዳይ ነው።

▣ “ሁሉንም የሚገዛ ጌታ” ይህ የሚያንጸባርቀው የብኪን ቃል ለእግዚአብሔር ነው፤ ያህዌ (ዘጸ. 3:14)፣ እና *El Shaddai* (ዘጸ. 6:3)። በሴፕቱዋጂንት እሱ የሚተረጎመው “የሠራዊት ጌታ” የሚለውን ሐረግ ነው። ልዩ ርዕስ፣ የመለኮት ስሞች 1 ቆይ. 2:8 ላይ ተመልከት።

2ቆሮንቶስ፡ 7:1
እንግዲህ፡ ወዳጆች ሆይ፡ የዚህ ተስፋ ቃል ካለን፡ በእግዚአብሔር ፍርሃት ቅድስናን ፍጹም አያደረግን ሥጋንና መንፈስን ከሚያረክስ ሁሉ ራሳችንን እናንጸ።

7:1 “እነዚህ ተስፋዎች ካሉን” ይህ ይህ የአሁን የድርጊት ባዝ አንቀጽ ነው። ጳውሎስ የብኪን ትንቢታዊ ቃላት ከእግዚአብሔር ይጠቅሳል፤ ልክ አሁን በቆሮንቶስ ላይ ተግባራዊ እንደሚሆን (ዝክ. 6:2)። ብኪ ደግሞ 6:16-18 ላይ ተጠቅሷል፤ የያህዌን ቀጣይነት ያለው መሻት፣ የሱን ባሕርይ የሚያንጸባርቅ ሕዝብ እንዲኖረው ያለውን መሻት። ጳውሎስ የቆሮንቶስን አማኞች ሊያበረታታቸው ይሞክራል፤ መልካም፣ የተለየ ሕይወት ይኖሩ ዘንድ። “ጸጋን” ተለማምደዋል (ዝክ. 6:1)፤ አሁን ሊኖሩበት ይገባል። ይህ ጥቅስ ክርስቶስን የመምሰል ቅድስና ጥሪ ነው (ኤፌ. 1:4፤ 2:10)።

▣ “የተወደዳችሁ” ይህ ሐረግ ማቴ. 3:17 እና 17:5 ጥቅም ላይ ውሏል፤ ለኢየሱስ መጠሪያ። ጳውሎስ ይህንኑ ተመሳሳይ ቃል የኢየሱስን ተከታዮች ለመግለጽ ተጠቅሞበታል (2 ቆይ. 12:19፤ 1 ቆይ. 10:14፤ 15:58፤ ሮሜ. 12:19፤ ፊሊጵ. 2:12፤ 4:1)። ይህ ቃል የሚናገረው የእግዚአብሔርን የጻፈ፣ የታመነ የኪዳን ፍቅር ነው (በዕብራይስጥ፣ *hesed*፤ በግሪክ *agap'*) ለእኛ በክርስቶስ፣ እዚህ ግን የሚናገረው የጳውሎስን ፍቅር ነው፤ ለዚች ተከፋፋይ፣ ትዕቢተኛ፣ የታወከች ቤተ-ክርስቲያን።

▣ “እራሳችንን እናንጸ” ይህ የድርጊት የአሁን ተጓዳኝ ነው። የድርጊት ግሡ የኮኔ ግሪክ አንድን ድርጊት የሚያጸናበት መንገድ ነው። እሱም በርካታ የተለያዩ አንድምታዎች ሊኖሩት ይችላሉ (D. A. Carson፣ *Exegetical Fallacies*፣ (የትርጓሜ ተፋላሳቾች 2ኛ እትም ገጽ 68-73 ተመልከት)። እዚህ እሱ ለወሳኝ ድርጊት ነው (ማለትም፣ ለአበረታች ተጓዳኝ እንደ ተተካሪ ጥቅም ላይ የዋለ። ተጓዳኝ ሁኔታው መጠባበቂያ (ተቀጥላ) ነገርን ይሰጣል። አማኞች ከእግዚአብሔር ጋር የግድ መተባበር ይኖርባቸዋል፤ በደንበት፣ እና ከዚያም ለብስለት መተባበር።

▣ “የሥጋ እና መንፈስ” ይህ የሚናገረው ስለ ሁሉም የሰው ልጆች ነው። ብዙ ሰዎች ይህን ቁጥር አይፈቅዱም፤ እንደ ዋነኛ፣ ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ቃላት በሙያዊ መልክ በሌሎች ጽሑፎች በመጠቀም ምክንያት። ሆኖም፣ 7:5፣ ከ2:13 ጋር ሲያያዝ (እሱም የጳውሎስ የተራዘመ ቅንፍ

መጀመሪያና መጨረሻ በመሆኑ)፤ እነዚህን ሁለት ቃላት የሚጠቀሙባቸው በተመሳሳይ ነው። ጳውሎስ ዘወትር ተመሳሳይ የሆኑ ቃላትን በተለያዩ ስሜቶች ይጠቀማል (*A Man in Christ* በJames S. Stewart፣ Harper እና Row) (ሰው በክርስቶስ አንብብ)።

▣ “በእግዚአብሔር ፍርሃት ቅድስናን ፍጹም እያደረግን” ይህ የአሁን የድርጊት ቦዝ አንቀጽ ነው። እሱም ከሥነ-መለኮት አኳያ እውነት ነው፤ ይኸውም በምንድንበት ጊዜ፤ ወዲያውኑ ጸድቀናል ተቀድሰናልም (1 ቆሮ. 1:30፣ ደግሞም ልዩ ርዕስ፡ መቀደስ 1 ቆሮ. 1:2 ላይ ተመልከት)። ይህ የሚናገረው በክርስቶስ ያለንን አቋም (ስፍራ) ነው። ሆኖም፤ በአቋማችን ብርሃን መኖር ይጠበቅብናል። ስለዚህ፤ መጠራታችንን ለመፈጸም እንፈጥናለን፤ ቀጣይነት ባለው መቀደስ ወይም ክርስቶስን መምሰል (ሮሜ. 8:28-29፣ ኤፌ. 4:1)። ይህ ቀጣይነት ያለው ትግል ነው (ሮሜ 7)። ደኅንነት ሁለቱም፤ ነጻ ስጦታ እና ዋጋ የሚያስከፍል ቁርጠኝነት እንደመሆኑ፤ እንዲሁ ደግሞ መቀደስም። ይኸው ተመሳሳይ ጽንሰ-ሐሳብ እውነት ነው፤ አማኞች ቅዱሳን ተብለው ይጠሩ ዘንድ (አመላካች) ከዚያም በኋላ በቅዱሳንነት ይጠሩ ዘንድ (ተተካሪ)። እኔ በዚህ ሕይወት፤ ኃጢአት-የለሽነት በሚለው አላምንም፤ ነገር ግን አማኞች ኃጢአት መሥራታቸውን እየቀነሱ እየቀነሱ መሄድ እንደሚችሉ ተገቢነት አምናለሁ! ይህ ሥነ-መለኮታዊ እና ተግባራዊ ክርክር በአማኞች የሚፈጠር ነው፤ በመንግሥቱ ውስጥ ለመሆን፤ ነገር ግን መንግሥቱ ገና አልተቀዳጀም (Fee፣ Stewart፣ *How to Read the Bible For All Its Worth*፣ (መጽሐፍ ቅዱስን ከነ ሙሉ ጠቀሜታው እንዴት ማንበብ ይቻላል፣ ገጽ 131-134)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፤ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፤ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወስን አይደለም።

1. ቁ. 1 የሚያስተምረው ደኅንነታችንን ልናጣ እንደምንችል ነውን?
2. ክርስቲያን ምንም ዓይነት የማሰናከያ ድንጋይ በሌሎች ፊት ሳያስቀምጥ እንዴት ሊኖር ይችላል?
3. የጳውሎስ ሕይወት ለምን እጅግ አዳጋች ሆነ?
4. “ተለዩ” ሲል ምን ማለት ነው?
5. ድነት ሙሉ ለሙሉ ነጻ ነውን ወይስ ሁሉንም ነገር ያስከፍላል?

2ኛ ቆሮንቶስ 7:2-16

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

መቅማት	አዲስ ኪዳን ጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
				ማስጠንቀቂያ (6:11-7:4)
በቤተክርስቲያን ንስሐ መግባት የጳውሎስ ደስታ	የቆሮንቶሳዊያን ንስሐ መግባት	የጳውሎስ ደስታ	የጳውሎስ ደስታ	
7:2-4	7:2-12	7:2-4	7:2-4	7:2-4
				ጳውሎስ በመቆይኒያ፡ ቲቶን አገኘ
7:5-13ሀ		7:5-13ሀ	7:5-7	7:5-7
	የቲቶ መደስት		7:8-11	7:8-13ሀ
			7:12-13ሀ	
7:13ሀ-16	7:13-16	7:13ሀ-16	7:13ሀ-16	7:13ሀ-16

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከመርሆ እስከ መጽሐፍ ቅዱስ ንባብ ገጽ v)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጽ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጉም ሲሆን፣ ያምማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግልጽ ማስተረጎም ወይንም ማሳሰብ የሚችል አይደለም። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያ ትርጉም ምን ዓይነት መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስና ችሎታ ሆኖታል። ይህንን ምልክት ለመረዳት ለሌላ አባባል አንዳት ወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብብ። ፍሬ ሐሳቦችን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጉም ምን ጋር አስተያይ። መላውን መገለጻት ለጥበቃ አንቀጽ ላይ ሊገኝ ይችላል። የምንገኘውን ጸሐፊ ሐሳብ በየሆነው ትርጉም ውስጥ ማረጋገጥ ይገባል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ትቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ ርፈ.

2ኛ ቆሮንቶስ: 7:2-4

2በልባችሁ ስፍራ አስፋልን፤ ማንንም አልበደልንም፤ ማንንም አላጠፋንም፤ ማንንም አላታለልንም። 3 ለኩነኔ አልልም፤ በአንድነት ለመሞትና በአንድነት ለመኖር በልባችን እንዳላችሁ አስቀድሜ ብዬ አለሁና። 4 ስለ እናንተ እምነቴ ታላቅ ነው። በእናንተ ምክንያት ትምክህቴ ታላቅ ነው፤ መጽናናት ሞልቶ በኛል፤ በመከራችን ሁሉ ደስታዬ ከመጠን ይልቅ ይበዛል።

7:2 “በልባችሁ ስፍራ አስፋልን” ይህ አንቀጽ በ6:13 ላይ ያለውን ሀሳብ ይወስዳል። እርሱ AORIST ACTIVE IMPERATIVE፣ ቁርጥ ያለ ትእዛዝ ነው፤ ግን ቀጣይ በሆነ አፅንኖት። ጳውሎስ ይህን አይነት የሆነ ሀሳብ በ6:13 ላይ ይጠቅሳል። በ 6:12 ላይ ተቃራኒ የሆነን ይጠቀማል (ማለትም መቆጠብ)። ጳውሎስ እርሱ የራሱን ልብ እንደከፈተላቸው ልባቸውን ለርሱ እንዲከፍቱለት ይመኛል።

“ልብ” የሚለው ቃል በ6:11 ላይ ራሱን በሚያመለክት መንገድ ነው። ጳውሎስ በቁ 5 ላይ ከ“ሲጋ” እና በቁ13 ላይ ከ“መንፈስ” ጋር አንድ አይነት ነገር ያደርጋል። ሙሉውን ማስታወሻ በቅጥር 5 ላይ ተመልከቱ።

▣ “ማንንምአልበደልንም፣ማንንምአላጠፋንም፣ማንንምአላታለልንም” እነዚህ ሁሉ ሃላፊ ድረጊቶችን የሚያሳዩ ናቸው (AORIST ACTIVE INDICATIVES)። “ማንንም” የሚለው በዮንዳንዱ ሀረግ ላይ ተደጋግሟል ደግሞም ቀዳሚ ሆኗል። እነዚህ ከውሸተኞች አስተማሪዎች ድረጊት ጋር ወይም በጳውሎስ አገልግሎትና ማንነት ላይ የተሰነዘሩበትን ክሶች ከመተቸቱ ጋር የሚገናኙ ናቸው (12:17-18)።

“ኩነኔ” በቆሮንቶስ 15:42 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

7:3 “በአንድነትለመሞትናበአንድነትለመኖር” ግሪኩ ከናገተ ጋር እሞታለሁ ወይንም ከናገተ ጋር መኖርን እቀጥለላሁ” የሚል አለው። ይህ ግስ የሃላፊ ድረጊት ሆኖ አሁንም በስራ ላይ ያለን ነገር የሚያሳዩ እና ሁለተኛው PRESENT ACTIVE INFINITIVE አሁን በሂደት ላይ ያለን ድረጊት የሚሳይ ነው። ይህ ምናልባ 6:1 ያሳይ ይሆናል። ጳውሎስ በቆሮንቶስ ያደገች እና የምትንቀሳቀስ ቤተክርስቲያን ማየት ይመኛል። የርሱን አስተዳደርና ሥልጣን ቢከተሉ ፊሬ ማፍራት ይችላሉ፤ ካልሆነ ግን ወደመኖር የመጡት በከንቱ መሆኑ ነው። ይህም እነሱ እስከፍፃሜ ድረስ እንዲተጉም ባህላዊ የሆነ ፈሊጣዊ አነጋገርሊሆን ይችላል።

7:4 “እምነቱ” 3:12 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ Parrh'sia ገይመልከቱ።

▣ “መጽናናትሞልቶብኛል፤በመከራችንሁሉደስታዬከመጠንይልቅይበዛል” ይህ በቁጥር 6-13 ላይ ያለውን የቲቶ መግለጫ የሚያመለክት ይመስላል። ጳውሎስ ስለ ቤተክርስቲያኑ መንፈሳዊ ደረጃ በጣም በጣም ስሜታዊ ነበር (ገላ 4:19)።

ይበዛል የሚል ቃል (ማለትም *hyperperisseuomai* ፣ዝ.ክ . ሮሜ 5:20) የ *perisseuo* ጠንካር መልክ ነው። ይህና ከርሱ ጋር ተዛማጅ መልክ ያላቸው ብዙ ጊዜ ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ በላካቸው መልክቶቹ ውስጥ ይጠቀሙባቸዋል። ሁፐር (*Huper*) ከሚለው ጋር የጳውሎስን በቆሮ 2:1 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

1. ፕሪሶስ/ፕሪሶተሮስ፤
 - ሀ. ባለፈ(ዝ.ክ . 1 ቆሮ. 12:23፣24፣ 15:10)
 - ለ. ትርፍ (ዝ.ክ . 11 ቆሮ. 2:7፣ 10:8)
 - ሐ. ተጨማሪ (ዝ.ክ . 11 ቆሮ. 9:1)
2. ፕሪሶተርአስ፤በጣም ተትረፈረፈ. (ዝ.ክ . 11 ቆሮ 1:12፣ 2:4፣ 7:13፣15፣ 11:23፣ 12:15)
3. ፕሪሶኦኦኦ
 - ሀ. መብዛት (ዝ.ክ . 11 ቆሮ. 1:5፣ 3:9፣ 9:8፣12)
 - ለ. ተሮፎ የተሰጠ(ዝ.ክ . 1 ቆሮ. 14:12፣ 11 ቆሮ. 8:7)
 - ሐ. በዲርጊት መትረፍረፍ (ዝ.ክ . 1 ቆሮ. 15:58)
 - መ. በምግብ መትረፍ (ዝ.ክ . 1 ቆሮ. 8:8)
 - ሠ. እንዲትረፈረፍ ማድረግ (ዝ.ክ . 11 ቆሮ. 4:14፣ 9:8)
4. ፕሪሶዩማ (*perisseuma*ስሚፈለገው በላይ መትረፍረፍ (ዝ.ክ . 11 ቆሮ. 8:13፣14)
5. ፕሪሶስያ፣ የተትረፈረፈ. (2ቆሮ 8:2፣10:15)

▣ “በመከራችንሁሉ” 2ቆሮ 1፣4 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

2ቆሮንቶስ: 7:5-13ሀ

⁵ ወደ መቆዶንያም በመጣን ጊዜ፥ በሁሉ ነገር መከራን ተቀበልን እንጂ ሥጋችን ዕረፍት አልነበረውም፤ በውጭ ጠብ ነበረ፥ በውስጥ ፍርሃት ነበረ። ⁶ ነገር ግን ጎዘንተኞችን የሚያጽናና አምላክ በቲቶ መምጣት አጽናናን፤ ለመምጣቱም ብቻ አይደለም ነገር ግን ናፍቆታችሁንና ልቅሶአችሁን ስለ እኔም ቅንግታችሁን ሲናገረን በእናንተ ላይ በተጽናናበት መጽናናት ደግሞ ነው፤ ስለዚህም ከፊት ይልቅ ደስ አለን። ⁸ በመልእክቴ ያሳዘንኋችሁ ብሆን እንኳ አልጸጸትም፤ የተጸጸትሁ ብሆን እንኳ፥ ያ መልእክት ጥቂት ጊዜ ብቻ እንዳሳዘናችሁ አያለሁና አሁን ለንስሐ ስላዘናችሁ ደስ ብሎኛል እንጂ ስላዘናችሁ አይደለም፤ ⁹ በምንም ከእኛ የተነሣ እንዳትጎዱ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ አዝናችኋልና። ¹⁰ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ጎዘን ጸጸት የሌለበትን፥ ወደ መዳንም የሚያደርሰውን ንስሐ ያደርጋልና፤ የዓለም ጎዘን ግን ሞትን ያመጣል። “እነሆ፥ ይህ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ፥ እንዴት ያለ ትጋት፥ እንዴት ያለ መልስ፥ እንዴት ያለ ቁጣ፥ እንዴት ያለ ፍርሃት፥ እንዴት ያለ ናፍቆት፥ እንዴት ያለ ቅንግት፥ እንዴት ያለ በቀል በመካከላችሁ አደረገ። በዚህ ነገር ንጹሐን እንደ ሆናችሁ በሁሉ አሰረድታችኋል።” ¹² እንግዲያስ የጻፍሁላችሁ ብሆን እንኳ፥ ስለ እኛ ያላችሁ ትጋታችሁ ከእናንተ ዘንድ በእግዚአብሔር ፊት እንዲገለጥ እንጂ፥ ስለ በዳዩ ወይም ስለ ተበዳዩ አልጻፍሁም። ስለዚህ ተጽናንተናል። ¹³ በመጽናናታችንም ስለ ቲቶ ደስታ አብልጦ ደስ አለን፥ መንፈሱ በሁላችሁ ዐርፎአልና፤

7:5 “ወደመቆዶንያምበመጣንጊዜ”ጳውሎስ በ 2:13 ላይ ተጀምሮ የነበረውን ከቲቶ ሪፖርት ጋር ጠያያኝነት ያለውን ጉዳይ ይቀጥላል። ሀዘንና ደስታ የሞለበትን የሐዋሪያዊ አገልግሎት በሚያነሳበት ቦታ።ከ2:13 እና 7:5 መካከል ጳውሎሳዊ የሆነ በጣም ወጣ ያለ ንግግር ነበር።

▣ “ሥጋችንዕረፍትአልነበረውም” ጳውሎስ ስለዚህ ቤተክርስቲያን በጣም ይጨነቅ ነበር (ዝ.ክ 12-13፣ ሁለቱም PERFECT ACTIVE INDICATIVES)። በጭንቀቱ እና በጥርጣሬዬ መካከል ለአሁኑ የሆነ ትልቅ ሐዋሪያ ማወቅ በተጨማሪም ኗሪ ለሆነው አገልግሎቱ ውጤት በጥርጣሬ ይጨነቅ ነበረውን ማወቅ ለኔ ጠቃሚ ነው (6)።

ጳውሎስ ስለራሱ “ሥጋ” የሚለውን ተመሳሳይ ቃል ይጠቀማል (በቆሮ 1:26 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ)። በቁ 13ላይም ከመንፈስ ጋር ተያይዞ አንድ ዓይነት ነገር ያደርጋል (በ2:13 ላይ ያለውን ጎንዮሽ “በመንፈሴ እረፍት”ሚለውን ይመልከቱ)፤ ቲቶን በተመለከተ። አዲስ ኪዳን

የሰውን ሰብዓትነት (ስጋ ነፍስ መንፈስ) አይደግፍም። ሰው አንድ ነው (ዘፍ 2:7)። ጳውሎስ ይህንን ብዙ መልክ የሆነውን አንድነት በተለያዩ መልኩ ያሳያል።

“በሁሉ-ነገር መስራችነት ቀበልን “ ይህ ቁጥር ጳውሎስ በ1:4-10፣ 4:7-12 እና 6:3-10 ላይ ለተጠቀሱትን ችግሮች ግልፅ ማጠቃለያ ነው።

☐ “በውጭ-ጠብብበረ፣ በውስጥ-ፍርሃት” ክርስቶስ (Chrysostom) ጊዜ አንስቶ ይህ ሐረግ በአማኞችና ባላመኑት መካከል ያለውን ችግር እንደሚሳይ ተደርጎ ሲተረጎም ኖሯል (ዘ:28)። ጳውሎስ ስለ ሰይጣን ዘዴ ይጨነቃል በ:3፤ 1ቆሮ 7:5።

7:6 “ነገርግን-ገዘንተኞችን ለሚያጽናና አምላክ በቲቶ ማመጣት አጽናናን” ይህ ለእግዚአብሔር ምን ዓይነት ድንቅ መጠሪያ ነው!- “ሁሌ ሳያቋርጥ የሚያፀናና” (PRESENT ACTIVE PARTICIPLE)። ማፀናናት ላይ የተዘጋጀ ማስታወሻ 1:4-11 ላይ ይመልከቱ።

7:7 የጳውሎስ ደብዳቤዎቹ እና ፀሎቱ በጥሩ መንገድ ተረጋግጠዋል። በበተክርስቲያኒቱ ውስጥ ያሉት አብዛኛዎቹ ለሐዋርያዊ ሥልጣን እና ለወንጌል አቀራረቡ በትክክለኛ መልኩ ምላሽ ሰጥተዋል። የሰውነት አስተማሪዎችን ምግባረ ብልሹ የሆኑትን አስተማሪዎች ተቃውመዋቸዋል (8-13 ቁጥሮች)።

7:8

አመቅ	“የሳዘንኋችሁ በሆን እንኳ”
አኪጀት፣ አየተመት	“በሳዘንኋችሁ ይቅርታ”
አእት	“አሳዘንኋችሁ በሆን እንኳ”
አኢመቅ	“አሁን አሳዘንኋችሁ”

ይህ እውነት ይሆናል ተብሎ የሚገመት (FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE) አረፍተ ነገር ነው።

☐ “በመልእክቴ” ይህ ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች የፈጸመው እና ምሁራን “ከባድ ደብዳቤ” ብለው የሚጠሩትን የሚያመለክት ይመስላል 2:3፣4፣9። ይህ ከጠፋት ሁለት ደብዳቤዎች አንዱ ነው ካልሆነም ምእራፍ 10-13 ከርሱ የተወሰዱ ምንባቦች ናቸው።

7:8-11 “ሆዘን... ጸጸት... ንስሐ” ሆዘንንና ንስሐን ለመግለጥ ሰባት በጣም አስፈላጊ የሆኑ የግሪክ ቃላት በዚህ አንቀፅ ላይ ጥቅም ላይ ወለዋል። የመጀመሪያው ቃል (ማለትም ሉፔኦ) “ለሆዘን” ወይም “ለጭንቀት” ዋና ቃል ነው። ይህ ቃል በስነመለኮት ገለልተኛ ቃል ነው ሁለት ጊዜ በቁ 8 ውስጥ፣ ሶስት ጊዜ በቁ 9 ውስጥ፣ ሁለት ጊዜ በቁ 10 ውስጥ፣ እና አንድ ጊዜ በቁ 11 ውስጥ የሚገኝ (2:2፣4፣5፣ 6:10)።

ጸጸት የሚለው ቃል (ለምሳሌ ምታሜሎማይ፣ *metamelomai*) ሁለት ጊዜ በቁ 8 ውስጥ ይገኛል፤ እና በቁጥር 10 ውስጥ የተስተባበለው፤ “መንከባከብ” የሚል ቃል ነው። ይህ ባለፈው ቅጣት ማዘን ማለት ይመስላል። ለምሳሌ (1) በኢየሱስ ምሳሌ በእውነት ንስህ ያልገቡ ማቴ 21:29፣32 (2) ይሁዳ፣ ዕብ 12:16-17፤ እና (3) ዔሳው፣ ማቴ 27:3።

የመጨረሻው ቃል (ማለትም ሜታኖኤያ *metanoiea*) በቁጥር 9 እና 10 ይገኛል፤ በስነመለኮት በጣም ተፈላጊ ቃል ነው። ቃል በቃል ሲወሰድ “ከአእምሮ በኋላ” ማለት ነው። የባህሪ ለውጥን ብቻ የሚያመለክት አይደለም ግን የተግባር ለውጥን እንጂ (ማር 1:15፤ ሐዋ 3:16፤ 20:21)። የዚህ አይነት ንስህ ሊገኝ የሚችለው በንጉስ ዳዊት እና በሐዋርያው ጴጥሮስ ውስጥ ነው።

ጳውሎስ ይህን ለቆሮንቶስ ቤተክርስቲያን የፈጸመው “አሳዘኝ” ደብዳቤውን እየጠቀመ ነው። ራሱን በትክክልና በእውነት ገልጧል፤ ግን ደብዳቤው ምናልባት ህብረትን መልሶ ከሚያደስ ከጠናማው ንስህ ይልቅ ሆዘንን የሚያስከትል እንዳይሆን በመስጋት። ጳውሎስን ከመንፈሳዊ አባት ፈንታ እንደ መንፈሳዊ ቀዶ ጠጋኝ እንዲሆን ገፋፍተውት ነበር። ጳውሎስ አግባብ ያልሆነውን ድረጊት እና ባህርይ በማንሳት በትክክለኛ መንገድ ምላሽ እንዲሰጡት ይጠብቅዋቸዋል። ግን አባት ልጁን እያዘነ እንደሚቀጣ ጳውሎስ የከፋ ነገር እንዳይከሰት እየሰጋ በሆዘን ይፅፋል ያም እነርሱ በእውነተኛ ንስህ ምላሽ ካልሰጡ ህብረቱ መልሶ እንደማይታደስ እና በዚያ የነበረው ሥራዎቹ ሁሉ ከንጉስ ልፋት እንዳይሆን በመስጋት (6:1)።

ልዩ ርዕስ: ንስሐ

ንስሐ (ከእምነት ጋር) ኪዳናዊ መስፈርት ነው ለሁለቱም፣ ለብሉይ ኪዳን (ናካም፣ 1ኛ ነገሥ. 8:47፣ ሹቭ፣ 1ኛ ነገሥ. 8:48፣ ሕዝ. 14:6፤ 18:30፤ ኢዩኤል 2:12-13፤ ዘካ. 1:3-4) እና አዲስ ኪዳን።

የሐንሰ መጥምቁ (ማቴ. 3:2፤ ማርቆስ 1:4፤ ሉቃስ 3:3፤8)

ኢየሱስ (ማቴ. 4:17፤ ማርቆስ 1:15፤ 2:17፤ ሉቃስ 5:32፤ 13:3፤5፤ 15:7፤ 17:3)

ጴጥሮስ (ሐዋ. 2:38፤ 3:19፤ 8:22፤ 11:18፤ 2ኛ ጴጥ. 3:9)

ጳውሎስ (ሐዋ. 13:24፤ 17:30፤ 20:21፤ 26:20፤ ሮሜ 2:4፤ 2ኛ ቆሮ. 2:9-10)

ነገር ግን ንስሐ ምንድነው? ሆዘን ነውን? ከሀጢአት መቋረጥ ነውን? በአዲስ ኪዳን የተሻለ ምዕራፍ የሚሆነው፣ የዚህን ጽንሰ ሐሳብ የተለያዩ ፍቺዎች ለመረዳት 2ኛ ቆሮንቶስ 7:8-11፣ ሦስት ተያያዥ የሆኑ፣ ነገር ግን የተለያዩ የሆኑ ቃላት ጥቅም ላይ ወለዋል።

“ሆዘን” (ሉፒ፣ ዝክ ቁ. 8 [ሁለት ጊዜ]፣ 9 [ሦስት ጊዜ]፣ 10 [ሁለት ጊዜ] 11)። እሱ የሚለው ሆዘን ወይም መሠቃየት ከሥነ መለኮት አኳያ ገለልተኛ ፍቺ ይኖራቸዋል።

“ንስሐ” (ሜታኖኤያ፣ ዝክ ቁ. 9፣10)። እሱም የ “በኋላ” እና “ሐሳብ” ድብልቅ ነው፤ እሱም የሚያመለክተው አዲስ አስተሳሰብ ነው፤ አዲስ የአስተሳሰብ መንገድ፣ ስለ ሕይወትና እግዚአብሔር አዲስ አቋም መያዝ ነው። ይህ ትክክለኛው ንስሐ ነው።

“መጸጸት” (ሜታሚሎማይ፣ ዝክ ቁ. 8 [ሁለት ጊዜ]፣ 10)። እሱም የ “በኋላ” እና “ጥንቃቄ” ድብልቅ ነው። እሱም ስለ ይሁዳ በማቴ. 27:3 እና

ኤሳው በዕብ. 12:16-17። እሱም የሚያመለክተው በተፈጠረው ውጤት ማዘን እንጂ በድርጊቱ አይደለም።
 ንስሐና እምነት አስፈላጊ የሆኑ የኪዳን ድርጊቶች ናቸው (ማርቆስ 1:15፤ ሐዋ. 2:38፤41፤ 3:16፤19፤ 20:21)። እግዚአብሔር ንስሐን እንዲሰጥ የሚያመለክቱ ጽሑፎች አሉ (ሐዋ. 5:31፤ 11:18፤ 2ኛ ጢሞ. 2:25)። ነገር ግን አብዛኞቹ ጽሑፎች ይህንን የሚመለከቱት እንደ አስፈላጊ የሰው ኪዳናዊ ምላሽ አድርገው ነው። ለእግዚአብሔር ነጻ የመዳን ስጦታ (የተመለሰ ቤተሰባዊ ህብረት፣ ሉቃስ 15:20-24)። የሁለቱም የዕብራይስጥም ሆነ የግሪክ ቃላት ፍቺዎች ሙሉውን የንስሐ ፍቺ ማካተትን ይሻሉ። ዕብራይስጡ “የድርጊት ለውጥን” ይሻል። የግሪኩ ደግሞ “የአስተሳሰብ ለውጥን” ሲፈልግ። የዳነ ሰው አዲስ አስተሳሰብና ልብ ይቀበላል። እሱም የሚያስበው በተለይ ነው። እንዲሁም የሚኖረው በተለይ ነው። “ለእኔ ምን በሱ ውስጥ ምን አለው?” ከማለት ፈንታ ጥያቄው አሁን፣ “የእግዚአብሔር ፍቃድ ምንድነው?” የሚል ይሆናል። ንስሐ የሰሜት ጉዳይ አይደለም፤ ቆይቶ የሚደበዘዝ፣ ወይም ፈጽሞ ኃጢአት የለሽ መሆን አይደለም፤ ነገር ግን አዲስ ዓይነት ግንኙነት ነው። ከቅዱሱ ጋር፣ እሱም አማኝም ወደ ተሻለ ቅዱስነት የሚለውጠው።

- 7:9 አመቅ “እንደእግዚአብሔርፈቃድአዝናችኋልና”
- አኪጀት “በመልካም መንገድ ይቅርታ ተይቃችኋል”
- አየተመት “ሀዘናችሁ በመልካም ሁኔታ ነበር”
- አእት “ያን ሀዘን እግዚአብሔር ተጠቅሞበታል”
- አአመቅ “ጭንቀታችሁ እግዚአብሔር ያረጋገጠው ነበር”

ቃል በቃል ይህ “እንደእግዚአብሔርፈቃድአዝናችኋልና” ነው። በተለያ ትርጉሞች ላይ የተለያዩ ስነመለኮታዊ እይታዎች እንዳሉ ማየት ትችላለህ። እግዚአብሔር ለዓላማው ሲል ሀዘንን መከራን ጭንቅን ይጠቀማል? አንዳንዶች ሮሜ 8:28 ጠቅሰው “አዎ” ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ያዕቆብ 1:13፣ 17 በመጥቀስ “አይደለም” ይላሉ። ጳውሎስ እንደ ሐዋሪያነቱ የገጠመውን ችግሮችንና መከራዎችን ይጠቅሳል። የእነዚህን ምንጭ በኤፌ. 2:2-3 ላይ ሰይጣን፣ የወደቀው የአለም ሥርአት እና አርጌው አዳማዊ ባህሪ መሆናቸውን ይዘረዝራል። እግዚአብሔር ይቅር ማለት ይፈቅዳል ኃጢአተኞችን ይቀበላል። ለዓላማው ሲል ክፉውን ይጠቀማል፤ ግን እርሱ በግሉ አይሳተፍበትም። መከራና ችግር ብዙውን ጊዜ ጥሩ ውጤት ሊያስገኙ ይችላሉ። በዚህ ዐውድ ውስጥ ንስሐን አስከትሏል (ቁ 9-11)።

▣ “በምንምከእኛየተነሣእንዳትጎዱ” ይህ AORIST PASSIVE SUBJUNCTIVE ነው። ሊሆን የሚችል ነገር እንደሆነ አድርገህ አስበው። ጳውሎስ ለዚህ ቤተክርስቲያን በረከት መሆን ይፈልጋል በማንኛውም መንገድ እንቅፋት መሆን አይፈልግም። ነገር ግን ቤተክርስቲያን ጳውሎስንና አገልግሎቱን መቀበል ይኖርባታል።

7:10 “ወደመዳንምየሚያደርሰውን”ንስህ ለድነት ዋና አስፈላጊ ነገር ነው። ንስሐ በጣም አስፈላጊ ነገር እንደሆነ ተጠቅሶ ነበር በመጥምቁ ዮሐንስ (ማቴ 3:2)፤ ኢየሱስ (ማቴ 4:17)፤ ጴጥሮስ (ሐዋ 2:38)፤ እና ጳውሎስ (ሐዋ 26:20)። ንስሐ ከኃጢአት መመለስ ነው እምነት ደግሞ ወደ ክርስቶስ መመለስ ነው። ሁለተኛው አስፈላጊ ናቸው (ማር 1:15፤ ሐዋ 3:16፤19፤20፤21)። ለድነት ተፈጻሚነት ደግሞ የተለያዩ ሊፈጸሙ የሚገባቸው የክርስትና ልማዶች እንዳሉ ወደማመን መምጣት ይኖርብኛል እነዚህም ንስሐ፣ እምነት፣ ጥምቀት፣ መታዘዝ፣አገልግሎት እና ትግስት። ክርስትና የህይወት አካሄድ የሆነ ግንኙነት ነው የዘላለም ህይወት እንኳ የሚታይ ባህሪያት ይኖረዋል።

በዘላለማዊ እግዚአብሔርና ሃላፊነት በተሰተው በሰው ምላሽ መካከል ያለው ቃልኪዳናዊ የሆነ ውጥረት በዚህ ስነመለኮታዊ ቦታ ላይም ሊታይ ይችላል ምክንያቱም ሐዋ 11:18 እግዚአብሔር ንስሐን እንደሚሰጥ ያረጋግጣል። በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ድነት ባጠቃላይ የእግዚአብሔር እንደሆነ እና የሰውንም ምላሽ የሚጠይቅ መሆኑን ማየት ይቻላል። ይህ ደህንነት በነፃ እንደሚሰጥና ዋጋ የሚያስከፍል መሆኑ ላይ ክርክር ያስነሳል። የአዲስ ኪዳን ድነት ሃሳብ የተገለጠው በእምነት እርመጃ ከመሰድ ጀምሮ በእምነት ግንኙነት ማደግን አስከትሎ በክርስቶስ ዳግም ምፃት ይጠናቀቃል። ይህ ፅሁፍ የወደፊቱን ጥፋት የሚያመለክት ይመስላል። በቆሮ 3:15 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ይመልከቱ።

- ▣ “የዓለምጎዘንግግሞትንያመጣል” ይህ አረፍተ ነገር በአዲስ ኪዳን አውድ ሊታወቁ የሚገባቸው ሰባት ቁልፍ ቃላት አሉት።
 1. “ሀዘን፤” ይህ ቁጥር ሶስቱን የግሪክ ቃላት ሀዘን፣ ፀፀት፣ ንስሐ ይዟል። በዚህ ሀረግ ውስጥ ሀዘን ሉፕኦ ነው ትካዜ ማለት ነው። ሰዎች ላለፈው ድርጊታቸው ይቅር ባላሉ ግን ለግል ምክንያት።
 2. “ዓለም” ይህ የሚያመለክተው ከእግዚአብሔር ውጭ የተደራጁ ማህበረሰቦች ነው።
 3. “ሞት” የዚህ ቃል ግልጋሎት ምናልባት የሚጠቅም አሻሚ ነው። መንፈሳዊ ሞትንና አካላዊ ሞትን ያመለክታል (ዘፍ 3)።

7:11እንደእግዚአብሔርፈቃድየሆነኀዘን (ማለትም ሉፔኦ) መንፈሳዊ የሆነ ጥቅም ያመጣል። (እውነተኛ ንስሐ ሜታኔኦ እና ፍሬውን)። እንደእግዚአብሔርፈቃድየሆነውጤት በቁጥር 11 ላይ ተዘርዝረዋል።

▣ “እንዴት ያለ በቀል” ቃል በቃል የሆነ ትርጉሙ “መበቀል” ማለት ነው። ግን ጥቅም ላይ የዋለው ፍትህን በመከፋፈል ዓይነት መንገድ ነው። ይህ ቁጥር በትክክል ምን ለማለት እንደፈለገና ምንን እንደሚያመለክ በምሁራን መካከል የተወሰኑ የሀሳብ ልዩነቶች ነበሩ። (1)ሌሎች 1ቆሮ 5:5 ን እንደሚያመለክት ያስረግጣሉ ሌሎች ደግሞ (2) ስህተት አስተማሪዎችን ወይም የተወሰኑ ቡድኖች (እንጃዎችን)እንደሚያመለክት ያስረግጣሉ (ቁ 12)።

2ቆሮንቶስ: 7:13ለ-16
^{13A} ለእርሱ በምንም ስለ እናንተ የተመከሁ እንደ ሆነ አላፈርሁምና፣ ነገር ግን ሁሉን ለእናንተ በእውነት እንደ ተናገርን፣ እንደዚህ ደግሞ ትምክህታችን በቲቶ ፊት እውነት ሆነ። 15 ስለዚህም በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ እንዴት እንደተቀበላችሁት፣ የሁላችሁን መታዘዝ እያሰበ ፍቅር በእናንተ ላይ እጅግ በዝቶአል። 16 በነገር ሁሉ ተማምኛቸዋልሁና ደስ ይለኛል።

13ለ “በመጽናናታችንም ስለቲቶ ደስታ አብልጦ ደስ አለን። መንፈሱ በሁላችሁ ዐርፎአልና” ቤተ ክርስቲያን ቲቶን በደንብ ትንክባክባለች። (አረፍት አግኝቶ ነበር PERFECT PASSIVE INDICATIVE) ። በግልፅ ጳውሎስ ስለዚህ ሰግቶ ነበር ምክንያቱም ጢሞጥስ ከዚህ ቀደም ብሎ ተደርጎለት ስለነበረው እንክብካቤ የተነሳ።

ጳውሎስ በቲቶ ፈንታ “መንፈስ” የሚለውን ተክቶ እንደሚጠቀም አስተውሎ የሚታይ ሁኔታን አይደለም (ማለትም ስጋ፣ ነፍስ፣ መንፈስን ኤሊዌል ኢቫንጅሊቻለ መዝገበ ቃላት Elwell’s *Evangelical Dictionary of Theology* ከገፅ 676-680 ያለውን ተመልከት። መንፈስ በሚለው ላይ ሙሉውን ማስታወሻ 4:11 ላይ ይመልከቱ። ለበለጠ መረጃም በ 2:7 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

7:14 “በምንም” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE ነው። ይህ ከጸሐፊው አኳያ ወይም ለስነጥበብ ሳይሆን ማለትም ምክንያት እውነት እንደሆነ ይገመታል። ጳውሎስ ስለ ቲቶ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ተመክቶ ነበር። “ትምክህት” ስለ ትምክህት በ 1ቆሮ 5:6 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

☐ “በእውነት” በ 13:8 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

7:15 “መከራ” ይህ ቃል በቃል የግሪክ ቃል ስፕላጎችና (*splagchna*) ነው። ሙሉውን ማብራሪያ 6:12 ላይ ይመልከቱ። “በዝታል” በ2:7 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ።

“የሁላችሁን መታዘዝ እያሰበ” ይህ (PRESENT MIDDLE PARTICIPLE) ነው። (ማለትም Moulton’s *Analytical Greek Lexicon Revised* ገፅ. 24) ወይም PRESENT PASSIVE PARTICIPLE ((ማለትም Friberg’s *Analytical Greek New Testament*፣ ገፅ. 562)። አብያተ ክርስቲያናት ለአገልጋዮች እንዴት እንክብካቤ እንደሚያደርጉ ስለነርሱ አንድ ነገር ይናገራል (1ቆሮ 16:16፣ 1ተሰ 5:12፣ ዕብ 13:7)።

7:16 ይህ አባባል ይህን ስነጥበብ አካሄድ ያጠቃልላል። 2:14-7:16) በእነርሱ ላይ ያለውን መተማመን እያሳየ። መታመን” በ5:6 ላይ ያለውን ልዩ ማስታወሻ ይመልከቱ።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው። እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላሰል ለማነሣሣት እንጂ በዚህ ብቻ እንድትወስን አይደለም።

- 1. የቲቶ ዘገባ ለጳውሎስ ለምን አስፈላጊ ሆነ?
- 2. ቁጥር 8-11 ላይ የሚገኙትን “ለሀዘን” የተጠቀሱትን ሶስቱንም ቃላት አብራራ ስነመለኮታዊ ጠቀሜታቸውን አዘምድ።

2ኛ ቆይታ 8

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

መቅማፋ	አዲስ ኪዳን ጀት	አየተመት	አለት	አኢመቅ
ለጋስ ሥጦታ	በመስጠት ማደግ	የኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን ለመርዳት የተሰበሰበ (8:1-9:15)	ክርስቲናዊ ሥጦታ	የቆይታ ሰዎች ለምን ለጋሽ ሆኑ
8:1-7	8:1-7 ክርስቶስ ምሳሌያችን	8:1-7	8:1-7	8:1-15
8:8-15	8:8-15	8:8-15	8:8-9 8:10-12 8:13-15	
ቲቶና ክርሱ ጋር የነበሩ	ለይሁዳ ቅዱሳን የተሰበሰበ		ቲቶና ክርሱ ጋር የነበሩ	ለቆይታ ሰዎች የተወከሉ
8:16-24	8:16-24	8:16-24	8:16-19 8:20-21 8:22-24	8:16-9:5

የንባብ ምድብ ስህተት (ከመርሆ እስከ መጽሐፍ ቅዱስ ንባብ ገጽ v)

የዋነኛውን ጸሐፊ ስም ለማሳወቅ ደረጃ መስተረጃ

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጉም ሲሆን፣ ያምማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግልጽ ለመተረጎም ይረዳል። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚያዎቹ ተርጓሚዎች እንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስን መጻፈት ስትችሉ፣ ይህንን ምመልሰ ህብተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳት ወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ እንብብው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። መላውንም ለጥበብ አንቀጽ ላይ ለገኝ ባይኖሩም የዋነኛውን ጸሐፊ ስም የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ ርፈ

አውዳዊ እይታ

ሀ. ምእራፍ 8 እና 9 ከስነ ጽሑፍ አቀማመጡ ያለው ግንኙነት በኢየሩሳሌም ላሉ ድሆች የአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት ገንዘብ ማሰባሰብ ውስጥ የቆይታ ሰዎች ድርሻ ነው። 1ቆሮ 16:1-3።

ለ. ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የጳውሎስ ስጦታ ዳራ (Background)

1. በሐዋ ሥራ 11:27-30 ላይ የአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን ለኢየሩሳሌም የሚደረገውን የእርዳታ ሥራ ጀመረች። የአህዛብንና የአይሁድን አብያተ ቤተክርስቲያናትን አንድ ሚያደርግ ነበር።
2. በገላቲያ 2:10 እና 6:10 ጳውሎስ በመጀመሪያ ተልዕኮው ላይ ተመሳሳይ አፅንኦት መስጠት ይጀምራል።

3. በቆሮ 16:1-4 ላይ ይህ የገንዘብ እርዳታ ማሰባሰብ ስራ በቆሮንቶስ ተጀምሮ ነበር።
4. በሮሜ 15:26 ላይ ሜቄዶኒያና የአካይያ የእርዳታ ገንዘብ ማሰባሰብ ስራ ተጠቅሷል።

ሐ. ክርስቲያናዊ ስጦታን በተመለከተ የጳውሎስ አጠቃላይ ክርክር

1. የሌሎች ምሳሌ (የመቄዶንያ) ቁጥር 1-5
2. መስጠት የመንፈሳዊ እድገት ገፊታ ነው ቁጥር 7-8
3. የክርስቶስ ምሳሌነት 9:9:15
4. በራሳቸው ጀመሩ ቁጥር 6:10
5. ፍላጎትን ወደ ተገባር የመለወጥ ማበረታታት ቁጥር 10
6. የመስጠት ቁልፍ መጠን ሳይሆን የውስጥ መነሳሳት
7. መስጠት ጉድለትን ይሞላል ቁጥር 14

መ. የአዲስ ኪዳን የመስጠት መመሪያ መሰረት ያደረገው የመቄዶኒያን አብያተ ክርስቲያናትን ነው

1. በደስታና በልግስነት፣ ቁጥር 2:9:7
2. እንዳቅማቸው መጠን መስጠት፣ ቁጥር. 3
3. ከአቅም ሚያልፍም መስጠት፣ ቁጥር 3:12
4. በነፃ መስጠት፣ ቁጥር 3:9:7
5. በታማኝነት መስጠት፣ ቁጥር 4
6. ከገንዘብ የሚበልጥ ነገር መስጠት፣ ቁጥር 5

የቃላትና ሀረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ: 8:1-6

¹ ወንድሞች ሆይ፤ ለመቄዶንያ አብያተ ክርስቲያናት የተሰጠውን የእግዚአብሔርን ጸጋ እናስታውቃችኋለን፤ ² በብዙ መከራ ተፈትነው ሳሉ የደስታቸው ብዛትና የድህነታቸው ጥልቅነት የልግስናቸውን ባለ ጠግነት አብዝቶአል፤ ³ እንደ ዓቅማቸው መጠን ከዓቅማቸውም የሚያልፍ እንኳ ወደው እንደ ሰጡ እመስክርላቸዋለሁና። ⁴ ለቅዱሳን በሆነው አገልግሎት እንዲተባበሩ ይህን ቸርነት በብዙ ልመና ከእኛ ይለምኑ ነበር። ⁵ እስቀድመውም በእግዚአብሔር ፈቃድ ራሳቸውን ለጌታ ለእኛም ሰጡ እንጂ እንዳሰብን አይደለም። ⁶ ስለዚህም ቲቶ አስቀድሞ እንደ ጀመረ እንዲሁ ደግሞ ይህን ቸር ሥራ ደግሞ በእናንተ ዘንድ ሊፈጽም ለመንን።

8:1 “የእግዚአብሔርን ጸጋ” (charis) የሚለው ይህ ቃል በምእራፍ 8 እና 9 ውስጥ ከአስር ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። ጥቅም ላይ የዋለውም

1. በክርስቶስ በኩል ሆነ ያልተገባን ፍቅር 8:1:9:9:8:14
2. ሞገስ/መብት፣ 8:4
3. ለኢየሩሳሌም የሆነ ስጦታ 8:1:6:9:8:14
4. ምስጋና 8:16:9:15

ጸጋ ያልተገባንን የክርስቶስን ፍቅር እንደሚያመለክት ተደርጎ እንደሚወሰድም መረዳት ያስፈልጋል ወይም ከጳውሎስ የአህዛብ አብያተ ክርስቲያን በኢየሩሳሌም ለምትገኝ እናት ቤተ ክርስቲያን የተሰበሰቡ የእርዳታ ገንዘብ እንደሚያመለክት ሆኖ ሊታወስ ይገባል። የግሪኩ ቃል ሰፊ ትርጉም አለው።

☐ “ለመቄዶንያ አብያተ ክርስቲያናት” ይህ ፊልጵስቶስን፣ ተሰሎንቄንና ቤሪያን ሊያመለክት ይችላል (ሐዋ 16-17)። በሜቄዶንያና በአካያ መካከል ባህላዊ የሆነ ውድድር ነበር። 1ቆሮ 1:2 ላይ ያለውን ቤተ ክርስቲያን የሚለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ።

8:2 “በብዙ መከራ ተፈትነው ሳሉ” ለዚህ መከራ ከሐዋ 17:1-15 እና ተሰ 1:6፤ 2:14 ላይ የሆነ ነገር እናያለን። ወደ “ስቃይ” ወይም “ፈተና” (በዚህ ቦታ ላይ ደግሞ ወደ “መከራ”) የተተረጎሙ ሁለት የግሪል ቃላት አሉ። አንዱ ተፈትኖ ወደ ውድቀት የሚወስድ ሌላው ደግሞ ተፈትኖ ወደ ስኬት የሚመራ ነገርን ያመለክታል (ቁ 2:8.22:9:13)። 1ቆሮ 3:13 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ። ለመከራ 2ቆሮ 1:4 ላይ ያለውን መከራ የሚለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ።

☐ “የደስታቸው ብዛት” ይህ ሐረግ “በብዙ መከራቸው” እና “በጥልቅ ድህነታቸው” መሀከል መገኘቱ በጠም ያስደንቃል። በሚጎዳ ነገር መሀከል መደሰት የክርስቲያኖች ጠባይ ነው (5:10-12፤ ሮሜ 5:3 ያቆ 1:2)። ደስታ የመንፈስ ፍሬ ነው (ገላ 5:22) ከሁኔታዎች ጋር ግንኙነት የለውም! ጳውሎስ በተደጋጋሚ “መብዛት” ወይም “መትረፈረፍ” ለሚለው በ1:5 ላይ ያለውን ማስታወሻ እይ።

▣ “የድህነታቸው ጥልቅነት የልግስናቸውን ባለጠግነት አብዝቶአል” ድህነት ሚለው ቃል (ማለትም ፒቶኮስ) (1) በዘዳግም 8:9፤ መሳ 6:6 14:15 ላይ በሰባዎቹ ትርጉም ላይ የከፋ ደህነትን የሚያሳይ በጣም ጠንካራ የሆነ የግሪክ ቃል ነው (2) ለማኞች (6:10 ሮሜ 15:26 ራዕ 2:9፤ 3:17)። ከትረፋቸው አይደለም የሰጡት። እግዚአብሔር ፍላጎታቸውን እንደሚያሟላ ተማምነው እንጂ (ማር 12:42፤ ሉቃ 21:2) በዚህ አውድ መሰረት “ከድህነታቸው ጥልቀት” የሚለው ለወንጌል ብለው መከራ መቀበላቸውን የሚያመለክት ይመስላል ቁጥር 13-18።

▣ “የልግስናቸውን” የሰረዘው ቃሉ ትርጉም “አንድ አላማ” ማለት ሲሆን “አውነተኛ” ወይም “ታማኝነት” ማለት ሊሆን ይችላል (የሰባ ሊቃናት ትርጉም 2ኛው 15:11 2ዜና 29:17)። ግን በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ ወሏል (ማለትም በጳውሎስ ደብዳቤዎች ውስጥ ብቻ) “ልግስና” ወይም “ቸርነት” በሚል መንገድ 9:11፤13)። የጀርም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማብራሪያ ገፅ 284 *Jerome Biblical Commentary*) እንደሚለው ይህ ቃል “ፍፁምነት” ወይም “ታማኝነት” የሚለውን የአብራሃምን ቃል እንደሚያመለክት በማሰብ፣ ስለሆነም ይህ የነርሱን ንፁህ የውስጥ መነሳሳት ያመለክታል ይላል። ለልግስናቸውን የውስጥ መነሳሳታችን ቁልፍ ነው (ቁ 12)። በ1:12 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ይመልከቱ።

8:3 ጳውሎስ ነርሱን ድህነት ቀጥታ ያየው ከነርሱ ነው።

አመቅ	“እንደዓቅማቸው መጠን”
አኪጀት	“እንደፍቃዳቸው”
አየተመት	“በፍቃዳቸው ሰጡ”
አእት	“ከምርጫቸው”
አኢመቅ	“በራሳቸው በመስማማት”

አውቶስ autos እና *ሄይሮማይ haireomai* የሚለው ቃል የመጣው “የግል ምርጫ” ከሚለው ነው። ጥቅም ላይ የዋለው በ2ቆሮ 8:3 እና 17 በሁለቱም ቦታ ላይ ነው። የሰርወ ቃሉ ትርጉም በፍቅር ወይም በደስታ መምረጥ ሚል ሀሳብ ይጨምራል (ማቴ 12:18፤ ከኢሳ 42:1-3 ላይ ከአገልጋዩ መዝሙር የተጠቀሰ)። (1) 2መቃቢያን 6:19 እና 3 መቃቢያን 6:6፤ 7:10 እና (2) ከግብፅ የሆነ የኮይኔ ፓፒራስ ውስጥ አንድ ሰው ከራሱ ፈቃድ በመነሳት በነፃነት በሚያደርገው አይነት መንገድ በጥቅም ላይ ውሏል።

በሮገር ሊ አማንስን እና የሐንስ ኢሊንግቶንስ ላይ (*A Handbook on Paul's Second Letter to the Corinthians* by Roger L. Omanson and John Ellingtonese) በ2ቆሮንቶስ መልዕክት በተፃፈው ማስታወሻ ላይ የእነግሊዝኛ ትርጉሞች በሰዋሰው ላይ ይህን ሐረግ ለማያያዝ በገባው ላይ እንዴት እንደሚለያዩ ያሳያል።

እነዚህ ቃላት ምናልባት የሚቀጥለውን ዐረፍተ ነገር አካል ተደርገው ሊወሰዱ ይችላሉ፣ ማለትም፣ የመቄዶንያ ሰዎች በራሳቸው ፈቃድ ሰጡ (እናም RSV፣አየተመት፣ አኢመቅ፣ SPCL)፣ ወይም ቁጥር 4ን ተከትሎ የሚመጣ ዐረፍተ ነገር፣ ይህም ለቅዱሳን በሆነው አገልግሎት እንዲተባበሩ ይህንን ቸርነት በብዙ ልመና መለመናቸው (አእት፣ አመት፣ REB፣ አኢመቅ፣ TNT፣ FRCL)። የኋለኛው ትርጉም በ UBS *Greek New Testament* (የተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ማህበር የግሪኩ አዲስ ኪዳን) ውስጥ ያለውን ነጥቦችን ይከተላል እናም ማናልባትም ይህ ሊሆን የሚችል ነው።

8:4 “በብዙ ልመና” የሆነ ሐረግ አስመልክቶ በ1:4-11 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

▣ “ይህን ቸርነት እንዲተባበሩ” “ቸርነት” ለሚለው 8:1 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። “መሳተፍ” የሚለው ቃል (ማለትም ኮይኖኒያ) ብዙውን ጊዜ ለቆሮንቶስ ሰዎች በፃፈው መልእክቱ ውስጥ በጳውሎስ ጥቅም ላይ ውሏል ግን በሚመሳሰል መንገድ። በ 1ቆሮ 1:9 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ይመልከቱ።

1. የቀረበ፤ የግል ግንኙነት (ተያያዥ ቃል ኮይኖኒያ ብዙ ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለው ለሚሰጥር አምልኮ ለማነሳሳት ነው)
 - ሀ. ከልጁ ጋር፣ 1ቆሮ 1:9
 - ለ. ከመንፈስ ጋር፣ 2ቆሮ 13:14
 - ሐ. ከክፉ ጋር አይደለም፤ 2ቆሮ 6:14
 - መ. ከቲቶና ከጳውሎስ አገልግሎት 2ቆሮ 8:23
2. ልግስና (ተያያዥ ቃል ኮይኖኒያ ማለት አንድ ሰው የራሱ የሆነን ነገር በልግስና ማካፈል ማለት ነው)፤ 2ቆሮ 9:13
3. በሆነ ነገር መሳተፍ
 - ሀ. 1ቆሮ 10:16 (ማለትም በክርስቶስ ደም)
 - ለ. 2ቆሮ 8:4 (ማለትም በኢዬሩሳሌም ላሉ ድሆች የተደረገ ገንዘብ ማሰባሰብ)
 - ሐ. 2ቆሮ 1:7 (ማለትም በመከራ ውስጥ “መሳተፍ” (ኮይኖኒያ) እና “እርዳታ” (ወይንም አገልግሎት፣ ዲያኮኒያ፣ *diakonia*) በሚሉት ቃላት መካከል ግልፅ የሆነ የቃላት ጫወታ አለ። ይህ ቃል ለአገልግሎት በ2ቆሮ ውስጥ ብዙ ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ ነው።

1. ዲያኮኖስ *Diakonos* (አገልጋይ) 3:6፤ 6:4፤ 11:15፤23
2. ዲያኮንኦ *Diakoneo* (ማገልገል) 3:3፤ 8:19፤20
3. ዲያኮንያ *Diakonia* (አገልግሎት) 3:7፤8፤9፤4:1፤ 5:18፤6:3፤ 8:4፤9:1፤12፤13፤ 11:8

ክርስቶስ አገልጋይነት ነው። የዳንነው ለማገልገል ነው! “ለመርዳት” 1ቆሮ 16:1 ላይ ያለውን ማስታወሻ ይመልከቱ

▣ “ለቅዱሳን” ቅዱሳን የሚለውን ልዩ ርእስ 1ቆሮ 1:2 ላይ ይመልከቱ።

8:5 “አስቀድመውም በእግዚአብሔር ፈቃድ ራሳቸውን ለጌታ ለእኛ ስጡ እንጂ እንዳሰብን አይደለም” ባላደራነት ያለንን ማንኛውንም ነገርና እኛን ራሳችንን ያጠቃልላል። ራስህን ለጌታ ከሰጠህ ለመስጠት የሚቀር ምንም ነገር የለም! ክርስቲን ባላደራነት የመንፈሳዊ ህይወታችን እድገት መመዘኛ

ዋና ነገር ነው። አማኞች ምንም ይዘታ የሌላቸው እና በማንኛውም ነገር የእግዚአብሔር ባላደራዎች ናቸው። ይህ እውነት አንዳንድ ጊዜ ለመገንዘብና ለመታዘዝ ከባለጠጎች ይልቅ ለድህ ሰዎች ቃላል ነው።

8:6 “ቲቶ” በጳውሎስ ውስጥ: *Apostle of the Heart Set Free*; F. F. Bruce ምዕራፍ 10-13 የቀደመው ደብዳቤ ክፍል ነው በሚለውን ተደብሮ ላይ አስተያየቱን ሰጥቷል። “ግን ይህ በ12:18 በትክክል ልተተረጎም፤ በግልፅ 8:6፤16-19 ወደኋላ ለሚያመለክት የሚመስለውን።” “በዚህቸርሥራ” ይህ የሚያመለክተው ከጳውሎስ የአህዛብ አብያተ ክርስቲያን በኢየሩሳሌም ለምትገኝ እናት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ላሉ ድሆች የተሰበሰቡ የእርዳታ ገንዘብ ነው (1ቆሮ 16:1-4 ሮሜ 15:26)። *Jesus and the Rise of Early Christianity*; በሚለው ውስጥ ጳውሎስ ባርነት (Paul Barnett) በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን ውስጥ ያሉትን ድሆች ለመርዳት ይህንን የፍቅር ስጦታ ለማሳየት ጳውሎስ የተጠቀመባቸውን የተለያዩ ቃላት በጥሩ መንገድ ያስቀምጣል።

የተራድኦ ገንዘብ ማሰባሰብ በራሱ በተለያዩ የራሱ በሆነ ቃላት ተገልጧል: “ለቅዱሳን ማሰባሰብ” (1ቆሮ 16:1)፤ “ስጦታ” (1ቆሮ 16:3)፤ “ፀጋ” 2ቆሮ 2:6፤7፤9፤ 9:14፤ “አገልግሎት” (2ቆሮ 9:12 ሮሜ 15:27) እና “ህብረት” (2ቆሮ 8:4፤9:13 ሮሜ 15:26)።

2ቆሮንቶስ: 8:7-15

⁷ ነገር ግን በነገር ሁሉ፣ በእምነትና በቃል በእውቀትም በትጋትም ሁሉ ለእኛም በፍቅራችሁ እንደ ተረፋችሁ፣ በዚህ ቸር ሥራ ደግሞ ትረፉ። ⁸ ትእዛዝ እንደምሰጥ አልልም፣ ነገር ግን በሌሎች ትጋት በኩል የፍቅራችሁን እውነተኛነት ደግሞ ልመረምር አላለሁ፤ ⁹ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ቸር ስጦታ አውቃችኋልና፤ ሀብታም ሲሆን፣ እናንተ በእርሱ ድህነት ባለ ጠጎች ትሆኑ ዘንድ ስለ እናንተ ድህ ሆነ። ¹⁰ በዚህም ነገር ምክር እስጣለሁ፤ ከእምና ጀምራችሁ ለማድረግ ብቻ ያይደለ ነገር ግን ለማሰብ ደግሞ አስቀድማችሁ የጀመራችሁት ይህ ይጠቅማችኋልና፤ ¹¹ አሁንም ለማሰብ በጎ ፈቃድ እንደ ነበረ፣ እንዲሁ እንዳላችሁ መጠን መፈጸም ደግሞ ይሆን ዘንድ፣ ማድረጉን ደግሞ ፈጽሙ። ¹² በጎ ፈቃድ ቢኖር፣ እንዳለው መጠን የተወደደ ይሆናል እንጂ እንደሌለው መጠን አይደለም። ¹⁴ የእነርሱ ትርፍ ደግሞ የእናንተን ጉድለት እንዲሞላ በአሁኑ ጊዜ የእናንተ ትርፍ የእነርሱን ጉድለት ይሙላ፤ በትክክል እንዲሆን፣ እንዲህ ተብሎ እንደ ተጻፈ። ¹⁵ ብዙ ያከማቸ አላተረፈም፣ ጥቂትም ያከማቸ አላጎደለም።

8:7 “ነገር ግን በነገር ሁሉ፣ እንደ ተረፋችሁ፣” የተዘረዘሩትን አስተውል (ማለትም እምነት፣ በቃል፣ እውቀት፣ ትጋትም፣ ፍቅር) እነዚህ ከቁሳዊ ነገሮች ጋር የተገናኙ አይደሉም። ለራሳችን የሚበልጥ ነገር ለማግኘት ስንል አንሰጥም። በርሱ እንኖራለን (1ቆሮ 1:5)። የሚያስፈልገንን አራሱ ያዘጋጅልናል (9:8)።

☐ “ተረፋችሁ” ቃሉ በዚህ ቁጥር ውስጥ ሁለት ጊዜ ጥቅም ላይ ወሏል። የመጀመሪያው PRESENT ACTIVE INDICATIVE ነው፣ በወንጌል በረከት ተርፈዋል። ሁለተኛው PRESENT ACTIVE SUBJUNCTIVE ነው ሲሆን የሚችል ነገርን የሚጨምር። በአዲሱ ኪዳን ጥቅም እንደተረፉ፣ በሃላፊነታቸውም መትረፍ ነበረባቸው። በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ያሉትን ድሆች መርዳት ከእነዚህ “ቸር ሥራ” ውስጥ አንዱ ነው።

አመቅ	“በእናንተ ውስጥ ስለጫርነው ፍቅር”
አኪጀት፣ አላት	“ለኛ ባላችሁ ፍቅር”
አየተመት	“ስለ እናንተ ባለን ፍቅር”
አኢመቅ	“ለእኛም ፍቅር ጭምር”

- እነዚህ ትርጉሞች የግሪኩን ትርጉም መለያየት ያሳያሉ።
1. “ስለ እናንተ ባለን ፍቅር” (አየተመት) ከ MSS P₄₆፣ ለ
 2. “ለኛ ባላችሁ ፍቅር” (አኪጀት፣አላት፣ አመት) ከ MSS ጽ፣ ሐ፣ መ፣ ሰ፣ ረ
 3. አመቅ በተራ ቁጥር 1 ላይ ያለውን አማራጭ ይይዛል፣ ግን ቀስ ብሎ አትኩሮቱን ይቀይራል፣ “በእናንተ ውስጥ ስለጫርነው ፍቅር”
 4. UBS₄ በጽሁፍ ውስጥ በተራ ቁጥር 1 ላይ ያለውን አማራጭ ይይዝና፣ ግን በ “ሐ” ላይ ይደለድለዋል

በግርኩም በቁጥር 9 ላይ አንድ ዓይነት የሆነ ግራ የሚያጋባ የተወላጠ ስም ልዩነት አለ።

8:8 “ትእዛዝ እንደምሰጥ አልልም” በክርስቲያናዊ ባላደራነት አከባቢ ትእዛዛት ተገቢ እና ውጤት አምጭ አይደሉም። ተገቢ የሆነ የውስጥ መነሳሳት በክርስቲያናዊ ህይወት አከባቢ በጣም ተፈላጊ ናቸው።

ልዩ ርዕስ: አሥራት

ስለ አስራት በቸኞቹ የአዲስ ኪዳን ማጣቀሻዎች። አዲስ ኪዳን ስለ አስራት ያስተምራል የሚል እምነት የለኝም፤ ምክንያቱም፣ ይህ አጠቃላይ መቼት፣ “በጥቃቅን ነገሮች ላይ የሚያተኩረውን” የአይሁድን ወግ የራስ ጽድቅ በመቃወሙ ነው። እኔ የማምነው የአዲስ ኪዳን መመሪያዎች፣ ስለ መደበኛ ስጦታ (እነሱም ካሉ) የሚገኙት በ2ኛ ቆሮንቶስ 8 እና 9 ላይ ሲሆን፣ እሱም አስራት ከማውጣት ርቆ ይሄዳል! አይሁድ፣ በብሉይ ኪዳን መረጃ ብቻ ከአስር አስከ ሠላሳ በመቶ እንዲሰጥ ከታዘዘ (በብሉይ ኪዳን ሁለት፣ እንዲያውም ሦስት የታዘዙ መባዎች አሉ)፣ እንግዲያውስ ክርስቲያን ከሚባለው በላይ የመስጠት ግዴታ አለበት፣ ስለ አስራት ለመወያየትም ጊዜ አይኖረውም!

የአዲስ ኪዳን አማኞች የግድ መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል፣ ክርስትናን ወደ አዲስ ዓይነት ተግባር-ተኮር ሕግ እንዳያመጡት (ክርስቲያናዊ

ታልሙድ)። የእነሱ እግዚአብሔርን ለማስደሰት መፈለግ በሁሉም የሕይወት አካባቢ መመሪያ እንዲፈልጉ ምክንያት ይሆናቸዋል። ሆኖም፣ ከሥነ-መለኮት አኳያ የብሉይዊ ኪዳናት ሕግጋትን፣ እነሱም በአዲስ ኪዳን እንዲጸኑ ያልተደረገትን (ሐዋ. 15) ቀኖናዊ መስፈርት ማድረግ አይገኝ ነው። በተለይም እነሱ (በዘመናዊ ሰባኪዎች) አጥብቀው ሲያዙ፣ የጥፋት ወይም የብልጽግና ምክንያቶች እንደሆኑ ተደርገው ሲወሰዱ (ሚል 3)። እዚህ ላይ መልካም ጥቅስ አለ። ከፍራንክ ስታግ፣ የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት፣ ገጽ. 292-293።

“አዲስ ኪዳን አንድም፣ አስራት ማውጣት የመስጠት ጸጋን አያስታውቅም። አስራት በአዲስ ኪዳን የተጠቀሰው ሦስት ጊዜ ብቻ ነው። (1) ፈሪሳውያንን ለመቆጣጠር፣ እነሱም ፍትሕን፣ ምሕረትን፣ እና እምነትን ችላ በማለት ለጥቃቅን ነገሮች ትኩረት በመስጠት ከጓሮ ምርት ሁሉ አስራትን በማውጣት (ማቴ. 23:23፤ ሉቃስ 11:42)፤ (2) ኩራተኛ የሆነውን ፈሪሳዊ ለማጋለጥ፣ እሱም ‘ለራሱ የሚጸልየውን’ በየሳምንቱም ሁለቴ እንደሚጸም ካለው ሀብት ሁሉ አስራት እንደሚያወጣ በጉረኝነት የሚናገረውን (ሉቃስ 18:12)፤ እና (3) ስለ መልከጼዴቅ በላጭነት፣ እናም ከዚያም ስለ ክርስቶስ፣ በሌዊ (ዕብ. 7:6-9)።

ኢየሱስ አስራትን የቤተ መቅደስ ሥርዓት እንደሆነ ማጽደቅ ግልጽ ነው። እሱም እንደ መርሐና ልምምድ፣ አጠቃላዩን የመቅደስና የምኩራብ ልምምዶችን እንደ ደገፈ። ነገር ግን ምንም ዓይነት ክፍል የሆነ የመቅደስ አምልኮዎች በተከታዮቹ ላይ ለመጫኔ አመላካች ነገር የለም። መባዎች ባብዛኛው በምርት፣ እሱም ቀደም ሲል በመቅደስ የሚበላ፣ በአስራት አውጭው፣ ኋላም በካህናት የሚበላ ነበር። አስራት ማውጣት በብሉይ ኪዳን የሚከወነው፣ ሊሆን የሚችለው በሃይማኖታዊ ሥርዓት ነው። እሱም ከእንስሳት መሥዋዕት ሥርዓት ጋር የሆነ ነው።

አብዛኞቹ ክርስቲያኖች፣ አስራት አግባብና ሊከናወን የሚችል የመስጠት እቅድ እንደሆነ ይቀበላሉ። አስገዳጅነት ወይም ሕጋዊ የሆነ ሥርዓት እስከሌለው ድረስ እሱ የደስታ ዕቅድ ሊሆን ይችላል። ሆኖም፣ ማንም ቢሆን አስራት በአዲስ ኪዳን ተስተምሯል ብሎ የምናን ሊከራከር አይችልም። እሱ ተገቢነት እንዳለው በአይሁድ የሚከበር ይሆናል (ማቴ. 23:23፤ ሉቃስ 11:42)፤ ነገር ግን በክርስቲያኖች ላይ መጫን የለበትም። በርግጥ፣ አሁን ለአይሁድም ሆነ ለክርስቲያኖች በብሉይ ኪዳን አግባብ አስራት ለማውጣት አይቻልም። አሁን አስራት ማውጣት እንዲያው የሚመስለው የጥንታዊውን የአምልኮ ልምምድ፣ እሱም የአይሁድን መሥዋዕታዊ ሥርዓት ነው ።”

ፖል ስታግ ሲያጠቃልለው፡

“ምንም እንኳ ብዙ ቢባልም፣ አስራትን በፍቃደኝነት ለማውጣት፣ እንደ መደበኛነት በማንም ግትር በሆነ መልኩ ሳይጫንበት፣ እሱም በሌሎች ላይ እንደ ክርስቲያናዊ መስፈርት በሆነ መልኩ፣ ግልጽ መሆን ያለበት እንዲህ ዓይነቱን ልምምድ፣ በብሉይ ኪዳን ይደረግ እንደነበረው ማድረግ አይቻልም። ባመዛኙ ማንም ቢሆን የሚያደርገው ከጥንት ከነበረው የብሉይ ኪዳን መባ ጋር ምስጢን ባለው መልኩ ነው። እሱም እንደ ታክስ ሆኖ፣ መቅደሱን እና የካህናት ሥርዓቱን፣ ማኅበራዊና ሃይማኖታዊ ሥርዓቱን ለመደገፍ ነው። ይህም ከዚያም በኋላ የሌለ ነው። መባዎች በይሁዲነት አስገዳጅ ናቸው፣ ልክ እንደ ታክስ፣ እስከ ቤተ-መቅደሱ መደምሰስ ድረስ፣ በ70 ዓ. ም፣ ነገር ግን እነሱ በክርስቲያኖች ላይ አስገዳጅነት የላቸውም።

ይህ አስራትን ዋጋ ለማሳጣት አይደለም፣ ነገር ግን ከአዲስ ኪዳን ጋር ያለውም ግንኙነት ለማብራራት ነው። እሱም አዲስ ኪዳን አስገዳጅነትን፣ ሕጋዊነትን፣ ጥቅም ፈላጊነትን እንደማይደግፍ ለማሳየት ሲሆን፣ እንዲሁም አሁን የሚታየውን የዋጋ ክርክር ዓይነት ባሕርይ ያለው የመባ ሁኔታ። እንደ ፍቃደኛ ሥርዓት፣ አስራት በብዛት ያዋጣል፤ ግን የግድ በጸጋ መሆን ይገባዋል፤ ወደ ክርስቲያን ሲመጣ። ‘ያዋጣል’ ብሎ መከራከር የዓለምን ዘፈቀዳዊ አሠራር ለሙከራ እንደመውሰድ ይቆጠራል። በብዛት ‘ያዋጣል’ ክርስቲያናዊ አይደለም። አስራት፣ በአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮት እውቅና የሚሰጠው ከሆነ፣ የግድ መመሥረት ያለበት በእግዚአብሔር ጸጋና ፍቅር ላይ ነው።”

- አመቅ “ነገር ግን በሌሎች ትጋት በኩል የፍቅራችሁን እውነተኛነት ደግሞ ለመረምር እላለሁ”
 - አኪጀት “ነገር ግን በሌሎች ትጋት በኩል የፍቅራችሁን ትክክለኛነት ደግሞ ለመረምር እላለሁ”
 - አየተመት “ነገር ግን በሌሎች ቅንነት በኩል የፍቅራችሁን እውነተኛነት ደግሞ ለመረምር እላለሁ”
 - አእት “ነገር ግን ለመርዳት ሌሎች ምን ያክል ንቁ በመሆናቸው የፍቅራጭሁን እውነተኛነታችሁን ደግሞ ለመረምር እሞክራለሁ”
 - አኢመቅ “ነገር ግን ለሌሎች ባላችሁ ሀሳብ በኩል የፍቅራችሁን ትክክለኛነት ደግሞ ለመረምር እላለሁ”
- ጳውሎስ የአካይያ አብያተ ቤተ ክርስቲያናት የመቄዶኒያን አብያተ ቤተ ክርስቲያናት ምሳሌነት እንዲከተሉ (ቁ 1-5) በቲቶ ጉብኝት (ቁ 6፣16-24) እየቀሰቀሳቸው ነው።

☐ “መመርመር” በቆሮ 3:13 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ።

8:9 “ቸር ስጦታ” በ8:1 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።
“የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ” በ1:2 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ሀብታም ሲሆን” ይህ የሚያመለክተው የክርስቶስን ቅደም ዓለም ክብር ነው። (ዮሐ 1:1፣ 8:56-59፣16:28፣ 17:5፣24፣ 2ቆሮ 8:9፣ ፊል 2:6-7፣ ቆላ. 1:17፣ዕብ. 1:3፣ 10:5-8፣ 1 ዮሐ 1:1)።

☐ “ስለ እናንተ ድሀ ሆነ” ይህ አፅንኦት የሚያደርገው ቀድሞ የነበረው ቃል (Logos) በቤተሰብም የከብቶች በረት ስጋ መልበሱ ላይ ነው። ከወጣት ልጃገረድ፣ ድንግል የገበሬ ልጅ፣ በገጠር አናሂ ቤተሰብ መሀከል ተወልዶ ነበር፤ ግን እርሱ ረሱ በሰው መልክ የተገለጠ እግዚአብሔር ነበር (George Ladd፣ *A Theology of the New Testament*፣ ገፅ. 241-242)።

▣ “እናንተ በእርሱ ድህነት ባለ ጠጎች ትሆኑ ዘንድ” ጳውሎስ የኢየሱስን ስጋ መልበስ በሁለት መልኩ ያስቀምጣል።

1. ስለኃጢአታችን በኛ ምትክ ለመሞት መጣ (ማር 10:45)።

2. ልንከተለው የሚገባንን ምሳሌ እንድንከተል መጣ (1ዮሐ 3:16)።

ይህ አስደናቂ ሀሳብ ከ9:15 ጋር ትይዩ ይሄዳል። ይህ ቤተ ክርስቲያን አስቀድመው ሃብታም እንደሆኑ ያስባሉ (1ቆሮ 4:8)። አሁን የእውነተኛ ባለጠግነት ምስጢር በግልፅ መንፈሳዊ እና ማገልገልን መርህ ያደረገ ነው፤ የራስ ፍላጎትን መፈለግ ያልሆነ ወይም የእእምሮ የሆነ ወይም ቁሳዊ አይደለም።

8:10 “በዚህም ነገር ምክር እሰጣለሁ” ሆኖም ጳውሎስ የራሱን ሀሳብ መሆኑን ያረጋግጣል፤ በ1ቆሮ 7:25፣ 40 ላይ ስለሰጠው አስተያየት ምክንያት። ይህ ስልጣን የተሞላ (ማለትም እስትንፋሳዊ የሆነ) አረፍተ ነገር ነው።

▣ “ከእምና ጀምራችሁ” 2ቆሮንቶስ የተጻፈው 1ቆሮንቶስ ከተጻፈ ስድስት ወይንም ስምንት ወራት በኋላ ነበር (2ቆሮ 16:1-4)።

8:11 “ማድረጉን ደግሞ ፈጽሙ” ይህ AORIST ACTIVE IMPERATIVE ነው። በኢየሩሳሌም የነበረችውን ድሀ ቤተ ክርስቲያን ለመርዳት የተነሳሱ የመጀመሪያዎቹ ነቸው። አሁን ይህን ለማድረግ ጊዜው ነው (አእት)።

- አመቅ፣ አኪጀት “መዘጋጀት”
- አየተመት “መጓጓት”
- አእት “መፈለግ”
- አኢመቅ “መነሳሳት”

የህ ፕሮቱሚያ (*prothumia*) የሚል የግሪክ ቃል ነው። በተጨማሪም በቁ.12 እና 19 እንዲሁም በ9:2 ላይ። መሰረታዊ ትርጉሙ “መዘጋጀት፣ ባስቸኳይ” ማለት ነው ሐዋ 17:11።

▣ “እንዲሁ እንዳላችሁ መጠን መፈጸም ደግሞ ይሆን ዘንድ” ጳውሎስ እንደገና ወደዚህ ዋና ሀሳብ እንደሚመለስ አስተውሏል። ጳውሎስ ቋሚ የሆነ ክርስቲያናዊ ሥጦታን አለማንሳቱ በጣም ያስገርመኛል። በመስጠት ላይ የሚሰጠው ብቸኛ አስተያየት የአንድ ጊዜ ስጦታ ብቻ በሆነው በዚህ የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ሥጦታ ላይ ነው። ስራተኛ ደሞዩን የማግኘት መብት እንዳለው እንዲሁም ቤተ ክርስቲያን ተጓዥ የወንጌል መልዕክተኞችን መርዳት እንዳለባት ያመናል ግን ተጨማሪ የሆነ መመሪያ አልሰጠም።

የአዲሱ ኪዳን አማኞች የብሉይ ኪዳንን ህጋዊ ልማዶችን ቃል በቃል በአዲስ ኪዳን ጋር ለማስኬድ ሲወስዱ በጣም መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል (*Hard Sayings of the Bible፣ ገፅ. 539 ግርጌ ማስታወሻ #1*) ላይ ይመልከቱ። አስራት የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑን ካረጋገጥን ሌሎችን የብሉይ ኪዳን የመስዋዕት ስርዓቶችን እና ሰንበታትን ለምን አንጠብቅም? ኢየሱስ ከአንድ አይሁዳዊ ወግ አጥባቂ ጋር ሲከራከር ስለ አስራት ጠቅሷል (ማቴ 23:23፣ ሉቃ 11:42) ግን ይህ የአዲስ ኪዳን ብቸኛው ማስረጃ የብሉይ ኪዳን ግዴታ የሁል ጊዜ ተግባር መሆኑን እንደሚያረጋግጥ ተደርጎ ሊነገር አይችልም (በ 8:8 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከቱ) ።

አማኞች የሚሰጡትን ስጦታ ዋጋ ለማሳጣት እየጣርኩ አይደለሁም፤ ግን እንደ ብቸኛ የአዲስ ኪዳን መረጃ በሆነው በ2ቆሮ 8-9 ላይ ባለው ላይ የጳውሎስን መመሪያ ላይ ጠበቅ ያለ ነገር ለመስጠት እንጂ (በተጨማሪም 1ቆሮ 16:2 ተመልከት)። አማኞች በብሉይ ኪዳን መስፈርቶች መያዝ የለባቸውም! ጳውሎስን እንደገና አንብብ (የፍራንክ ስታግ አዲስ ኪዳን ስነ መለኮት ማብራርያ ገፅ. 285-293) ተመልከቱ።

8:12 “ቢኖር” ጳውሎስ ለመስጠት ዝግጁ መሆናቸውንና ጉጉት እንዳላቸው ይገምታል።

▣ “እንዳለው መጠን የተወደደ ይሆናል እንጂ እንደሌለው መጠን አይደለም” ለክርስቲያናዊ ባላደራነት ቁልፉ የኛ የውስጥ ስሜታችንን ባሕሪያችን ነው እንጂ ምን ያህል መሆኑ እና ከሙቶ ስንት እጅ ማውጣታችን ላይ አይደለም (ማር 12:41-44)።

8:13-14 በኢየሱስ ሁለቱ ቁጥሮች ውስጥ ቁልፍ ቃል “ትክክል” የሚል ነው፤ ዋና ጭብጡ ደግሞ መስጠትና መቀበል ነው። የእግዚአብሔር ቤተሰቦች እርስበርሳቸው መደጋገፍ ይኖርባቸዋል (ኤፌ 4:28)። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስን የምስራች አሰራጭታለች (ሮሜ 15:27)። የአህዛብ ቤተክርስቲያን ደግሞ በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን ውስጥ ላሉት የሚያስፈልጋቸውን ማቅረብ ይገባቸዋል። አንዳንዶች ድሆች የሆኑበት ምክንያት ምናልባት ስለክርስቶስ ስላሳዩት እምነት ሊሆን ይችላል።

▣ “መከራ” በ2ቆሮ 1:4 ላይ ያለውን መከራ የሚል ልዩ ርዕስ ተመልከቱ።

8:15 “ተብሎ እንደ ተጻፈ” ይህ PERFECT PASSIVE INDICATIVE (የእብራይስጥ ብህል) የብሉይ ኪዳን ማጣቀሻን ለማመልከት ጥቅም ላይ ይውላል። ቅዱሳት መጻሕፍት መለኮታዊና ዘላለማዊ እትንፋስ ቃል መሆናቸውን ያመለክታል። ጽሁፉ የተወሰደው እስራኤላውያን እያንዳንዳቸው የሚበቃቸውን ያህል ይሰበስቡ ከነበረው የመና ተግምር ጋር ተያይዞ ነው (ዘፀ 16:17:18)። አማኞች እግዚአብሔርን በታዘዙትና በታመኑት ልክ የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ ያዘጋጅላቸዋል (ማቴ 6:19-34)።

2ቆሮንቶስ: 8:16-24
¹⁶ ነገር ግን በቲቶ ልብ ስለ እናንተ ያንን ትጋት የሰጠ አምላክ ይመስገን፤ ¹⁷ ምክራችንን ተቀብሎአልና፤ ትጋት ግን ስለ በዛበት ወደ ወደ እናንተ ይወጣል። 18ክእርሱም ጋር ስለ ወንጌል ስብከት በአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ የተመሰገነውን ወንድም እንልካለን፤ 19ይህም ብቻ አይደለም ነገር ግን

የጌታን የራሱን ክብርና የእኛን በጎ ፈቃድ ለማሳየት በምናገለግለው በዚህ ቸር ሥራ ከእኛ ጋር እንዲጓደድ በአብያተ ክርስቲያናት ደግሞ ተመረጠ።²⁰ ስለምናገለግለው ስለዚህ ለጋስ ስጦታ ማንም እንዳይነቅፈን እንጠነቀቃለን፤²¹ በጌታ ፊት ብቻ ያይደለ ነገር ግን በሰው ፊት ደግሞ መልካም የሆነውን እናስባለንና።²² ብዙ ጊዜም በብዙ ነገር መርምረን ትጉ እንደ ሆነ ያገኘነውን፤ አሁንም በእናንተ እጅግ ስለሚታመን ከፊት ይልቅ እጅግ ትጉ የሚሆነውን ወንድማችንን ከእነርሱ ጋር እንልካለን።²³ ስለ ቲቶ የሚጠይቅ ቢኖር ስለ እናንተ አብሮኝ የሚሠራ ባልንጀራዬ ነው፤ ስለ ወንድሞቻችን የሚጠይቅ ቢኖርም የአብያተ ክርስቲያናት መልእክተኞችና የክርስቶስ ክብር ናቸው። 24 እንግዲህ የፍቅራችሁንና ስለ እናንተ ያለውን የትምክህታችንን መግለጫ በአብያተ ክርስቲያናት ፊት ለእነርሱ ግለጡ።

8:16-17 “ነገር ግን በቲቶ ልብ ስለ እናንተ ያንን ትጋት የሰጠ አምላክ ይመስገን” በኤፌ. 4:12 ላይ ያለውን ስለ እግዚአብሔርን ሰዎችን ለተለያዩ አገልግሎት ማዘጋጀት የጳውሎስ መረዳት አስተውሏል። ስለ ሰው ልጆች ጉዳይ ውስጥ ይህ ዓይነቱ የእግዚአብሔርን ዘላለማዊ አመራር መረዳት በራዕይ 17:17 ላይም ታይቷል። ይህ የመለኮታዊ አገዛዝና የሰዎች ነፃ ምርጫ ምስጢር ነው።

ልዩ ርዕስ: መመረጥ/ቅድመ ውሳኔ (መታደል) እና የሥነ መለኮት ሚዛን አስፈላጊነት

መመረጥ አስደናቂ መሠረተ እምነት ነው። ሆኖም፤ እሱ የውዴታ ጥሪ አይደለም፤ መተላለፊያ መስመር የመሆን ጥሪ እንጂ፤ ለሌሎች መዋጀት መሣርያ ወይም ምክንያት! በብሉይ ኪዳን ቃሉ በቀዳሚነት ጥቅም ላይ ይውል የነበረው ለአገልግሎት ነበር፤ በአዲስ ኪዳን ጥቅም ላይ የዋለው ለደህንነት ነው። እሱም ከአገልግሎት በተያያዘ። መጽሐፍ ቅዱስ ተቃርኖ ያለው የሚመስለውን የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነትና የሰውን ነጻ ፍቃድ አያስታርቅም፤ ሁለቱንም ያጸናል እንጂ! ለመጽሐፍ ቅዱስ የተሻለ ክርክር ሊሆን የሚችለው ሮሜ 9 ነው። በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ምርጫ እና ሮሜ 10 በሰው ልጅ ምላሽ አስፈላጊነት (ዝክ 10:11፤13)።

ለዚህ ሥነመለኮታዊ ክርክር ቁልፉ ሊገኝ የሚችለው በኤፌ. 1:4 ነው። ኢየሱስ በእግዚአብሔር የተመረጠ ሰው ነው እንዲሁም ሁሉም በእሱ ሃይል የተመረጡ ናቸው (ካርል ባርዝ)። ኢየሱስ የእግዚአብሔር “አዎን” ነው ለወደቀው የሰው ልጅ ፍላጎት (ካርል ባርዝ)። ኤፌ. 1:4 ደግሞ ጉዳዩን ለማብራራት እገዛ የሚያደርገው የቅድመ መታደል ግብ ሰማይ አለመሆኑን ነው። ቅድስና እንጂ (ክርስቶስን መምሰል)። ዘወትር በወንጌል ጠቀሜታ እየተሳብን፤ ሃላፊነታችንን ችላ እንላለን! የእግዚአብሔር ጥሪ (ምርጫ) ለጊዜው እንዲሁም ለዘላለም ነው!

መሠረተ እምነቶች ከሌሎች እውነቶች ጋር ለመያያዝ ነው የሚመጡት እንጂ፤ ለተናጠላዊ፤ ለማይያያዙ እውነቶች አይደለም። የተሻለ ምስያ የሚሆነው ህብረ ክዋክብትና አንድ ነጠላ ኮከብ ነው። እግዚአብሔር እውነትን ያቀረበው በምስራቅ ዘውግ እንጂ በምዕራብ አይደለም። እኛ ከክርክሮቹን ልናስወግዳቸው አይገባም፤ በተቃርኖ (አያዎ (ፓራዶክስ)) ጥንዶች የቀረቡትን መሠረተ እምነታዊ እውነቶች።

1. ቅድመ መታደል ወይም የሰዎች ነጻ ፍቃድ
2. የአማኞች ድንገት ወይም ወይም የጥረት አስፈላጊነት
3. የመነሻ ኃጢአት ወይም የፍቃድ ኃጢአት
4. ኃጢአት የለሽነት (ፍጽምና) ወይም ባስተኛ ኃጢአት መሥራት
5. ከመነሻው የሚሆን ጽድቅ እና ቅድስና ወይም ቀጣይነት ያለው ቅድስና
6. ክርስቲያናዊ ነጻነት ወይም ክርስቲያናዊ ኃላፊነት
7. የእግዚአብሔር ከአዕምሮ በላይ መሆን ወይም የእግዚአብሔር በወሰን ውስጥ መሆን
8. እግዚአብሔር መዳረሻው የማይታወቅ መሆኑ ወይም እግዚአብሔር በቅዱስ ቃሉ ሊታወቅ መቻሉ
9. የእግዚአብሔር መንግሥት አሁን እንዳለ ወይም ወደፊት እንደሚቀዳጁት
10. ንስሐ እንደ እግዚአብሔር ስጦታ ወይም ንስሐ በሰው ልጆች ምላሽ በኩል አስፈላጊ የሆነ
11. ኢየሱስ እንደ መለኮት ወይም ወይም ኢየሱስ እንደ ሰው
12. ኢየሱስ ከአብ ጋር እኩል ስለመሆኑ ወይም ኢየሱስ የአብ ረዳት ስለ መሆኑ

“የኪዳን” ሥነ መለኮታዊ ጽንሰ ሐሳብ የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነት (ዘወትር መነሻውን የሚወስደውን አጀንዳውን የሚያዘጋጀው) ከ አስገዳጅ መነሻ እና ቀጣይነት ካለው ንስሐ፤ ከሰዎች ከሚፈለግ የእምነት ምላሽ። ጽሑፍን ከማጥራት ተጠበቁ፤ አንደኛውን የፓራዶክስ ጎን ብቻ ከመመልከት እና ሌላኛውን ከማንኳስ! የራሳችሁን ተወዳጅ መሠረተ እምነት ብቻ ወይም የሥነ መለኮት ሥርዓት ከማስረዳት ተጠንቀቁ!

8:16-24 ከቁጥር 16-24 ውስጥ ያሉት ለቲቶ እውቅና የሚሰጥ ደብዳቤ ይመስላል። ሙሉውን ማስታወሻ 3:1 ላይ ተመልከቱ። የቲቶ ግልጽ የህይወት ታሪክ ንድፍ ከዚህ ቀጥሎ ይቀርባል፡-

1. ቲቶ ጳውሎስ በጣም ከሚታመንባቸው አብሮት ከሚያገለገሉ ውስጥ አንዱ ነው። ይህ ችግሮች ወደሚበዛባቸው የቀርጤስ እና ቆሮንቶስ አብያተ ክርስቲያናት ለዚህ ምሥክር ነው።
2. እርሱ ሙሉ በሙሉ አህዛብ ነው (ጢሞቴዎስ ግማሽ ግሪካዊ ነበር)፤ በጳውሎስ ስብከት ነው የተለወጠው። ጳውሎስ እንዳይገረዝ ከለከለው (ገላ 2)።
3. ብዙ ጊዜ በጳውሎስ ደብዳቤ ውስጥ ተጠቅሷል 2ቆሮ. 2:13፤ 7:6-15፤ 8:6-24፤ 12:18፤ ገላ. 2:1-3፤ 2ጢሞ. 4:10) ሉቃስ በሐዋሪያት ሥራ ላይ ስሙን አለመጥቀሱ ደግሞ ይገርማል። አንዳንድ ሐተታ ሰጪዎች (commentaries) ስለዚያ ሀሳብ ይሰጣሉ (1) ምናልባት የሉቃስ ዘመድ ይሆናል ወይንም (2) ስለ ጳውሎስ ህይወትና አገልግሎት ለሉቃስ ትልቅ ምንጭ የሆነው ቲቶ ነው ስለዚህ፤ እንደ ሉቃስ አልተጠቃሰም።
4. በሐዋሪያት ሥራ 15 ላይ እንደተጠቀሰው ከጳውሎስና በርናባስ ጋር በኢዬፍጥሌም በሚደረጉት ጉባኤዎች ለመሳተፍ ይሄድ ነበር።
5. ወደ ቲቶ የተጻፈው ደብዳቤ እንደሚያመለክተው ጳውሎስ በቆርጤስ ለሚኖረው አገልግሎቱ ለቲቶ በሚሰጠው ምክር ዙሪያ ያጠነጠነ ነው። ቲቶ ጳውሎስን ተክቶ ነው የሚሰራው።

6. ስለ ቲቶ ያለው የመጨረሻው የአዲስ ኪዳን መረጃ ወደ ደልማቲያ ለአገልግሎት መላኩ ነው (2ጢሞ 4:10)::

8:16 “ልብ” ጳውሎስ ይህንን ቃል በ2ቆሮነቶስ ውስጥ ብዙ ጊዜ ይጠቀማል (1:22፤ 3:2-3፤15፤ 4:6፤ 5:12፤ 6:11፤ 7:3፤ 8:16፤ 9:7):: በቆሮ 14:25 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ይመልከቱ::

8:18 “ከእርሱም ጋር ስለ ወንጌል ስብከት በአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ የተመሰገነውን ወንድም እንልካለን” የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚያሳየው ይህ ከጳውሎስ ጋር ይሰራ ስለ የበረው፣ ሉቃስ ነው:: ከጳውሎስ ጋር ይጓዙ የነበሩት በሐዋ ሥራ 20:4 ላይ ስማቸው በተዘረዘረው ሰዎች መካከል የሉቃስ ስም አልተጠቀሰም፤ ግን “እኛ” የሚለው ክፍል፣ ሉቃስ መኖሩን የሚያሳየው እና ሐዋ 20:5-6 ላይ የሚጀምረው፣ በዚህ አውድ ውስጥ ይጠቀሳል (Origen recorded in Eusebius’ Hist. Eccl. 6:25:6፤ A. T. Robertson’ *Word Pictures in the New Testament*: 18 245)::

ኤፍ. ኤፍ. ቡናስ ጳውሎስ: አፖስቶልስ አፍ ዘ ሄርት ስተ ፊሪ (F. F. Bruce፣ Paul: Apostle of the Heart Set Free) ቲቶና ሉቃስ ወንድማማች ስለ መሆናቸው ሀሳብ ይሰጣል::

“እንደዚህ በጳውሎስ ትልቅ እምነት ስለሚጣልበት ሰው አስመልክቶ እንዲህ ዓይነቱ የሉቃስ ዝምታ አንዱ የሚገለፅበት መንገድ ቲቶ የሉቃስ ወንድም ስለ ነበር ነው” W. M. Ramsay፣ St. Paul the Traveller and the Roman Citizen (London፣ 1895)፣ p. 390፤ Luke the Physician and Other Studies (London፣ 1908)፣ ገፅ. 17 ረ ይመልከቱ፣ A. Souter፣ ‘A Suggested Relationship between Titus and Luke’፣ Expository Times 18 (1906-7)፣ ገፅ. 285 እና “The Relationship between Titus and Luke”፣ ibid.፣ ገፅ. 335:: ግን ይህ ግንኙነት ቢጠበቅ፣ ከዚያ የ2ቆሮነቶስ 8:18 ሉቃስ “ወንድም” የመሆን እድል ቀርቷል:: ይህን “ወንድም” ከቲቶ ጋር በመላኩ፣ የጳውሎስ ዓላማ የዚህን የእርዳታ ገንዘብ አስተዳደር በተመለከተ ሀቀኛነትን ለማሳየት ዋስትና እንዲሆን ነበር፣ በነዚህ ሁለቱ መካከል የደም ትስስር እንዳለቸው ትኩረት የሚሰጥ ቢሆን ኖሮ ግን ትችት የሚያስነሳ ይሆንና ይህ ዓላማ ተስፋ የሚያስቆርጥ ይሆን ነበር:: ቀድሞ የነበረውን ጥርጣሬ ለማሳደግ ሌላ የሚጨመር ነገር የለም (ገፅ 339 #5 የግርጌ ማስታወሻ)::

የኤም. አር. ቪንሰንት ቃል ጥናት ሌላ ሀሳብ ይኖረዋል::

የተጠቀሰው ሰው በተለያዩ መልኩ የሚያመለክተው ከቲቶ ወንድም፣ ከሉቃስ፣ ከበርናባስ፣ከማርቆስ እና ከአጤጤን ሮሜ 16:5 ላይ የተጠቀሰው ጋር ነው:: ስለ አጤጤን የተገኘው ማጣቀሻ እንደሚያሳየው በምስጋና እና ኤፒያኖስ (*praise፣ epainos*) መካከል ያለውን የቃላት ጫወታ ላይ ጫና ሲያሳድር መቆየቱን ነው:: አጤጤን ማለት ምስጋና የተገባው ማለት ነው:: ከዚህ ጋር ጎን ለጎን የሚሄደው ስለ አንሲሞስ ጉዳይ ጳውሎስ ጎርፍ ያለው በማለት የሚጠቅሰው ሲሆን ይህም የሚጠቅም ካለው ጋር ተጠቅሷል ፊልሞና II (ገፅ 830)::

8:19 “በአብያተ ክርስቲያናት ደግሞ ተመረጠ” ቸርቶኔኦ *cheirotoneo* የሚለው ግስ “እጅ” እና “መዘርጋት” ከሚለ ቃል የተገኘ ነው:: ስር መሰረቱ ለመምረጥ እጅን ከማንሳት ጋር አብሮ የሚሄድ ነው:: በዚህ በሐዋ ሥራ 14:23 ውስጥ ይህን ማለቱ ነው ማለት ሊሆን አይችልም፣ ግን በዚህ በ2ቆሮ 16:3 ላይ ይህን ሊያሳይ ይችላል::

እዚህ ሌላ ከተለያዩ ማህበሮች ጋር ተያያዥ የሚሆን ማህበራዊ የአስተዳደር ምሳሌ አለ:: ሙሉውን ማስታወሻ 16:3 ላይ ተመልከት::

- አመቅ “በዚህ ቸር ሥራ ከእኛ ጋር እንዲጓዝ”
- አየተመት “በዚህ ቸር ሥጦታ ከእኛ ጋር እንዲጓዝ”
- አኪጅት “በዚህ ቸር ሥራ ከእኛ ጋር እንዲጓደድ”
- አእት “ይህን የፍቅር አገልግሎት ስንተገብር ከእኛ ጋር እንዲጓዝ”
- አኢመቅ “በዚህ ቸር ሥራ ከእኛ ጋርአብሮ እንዲጓዝ”

ጳውሎስ ሁል ጊዜ ገንዘብ ባግባብ ባለመያዙ ለሚደርስበት ክስ ጥርጣሬ አለው (ቁ 20፤11፤9፤12):: ስለዚህ ከአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ላሉ ድሆች የተሰበሰበውን ቸር ስጦታ ከተለያዩ ቦታዎች የተውጣጡ ብዙ ተወካዮች ክርሱ ጋር ሆነው እንዲያደርሱ ይፈልጋል::

☐ “የጌታን የራሱን ክብርና የእኛን በጎ ፈቃድ ለማሳየት” የገንዘብ ሥጦታ የሆነው ይህ ስጦታ ብዙ ዓላማ አለው:: ሁለቱ እዚህ ተጠቅሰዋል::

1. ጌታን ለማክበር
2. በፓላስታይን ምድር ያለችውን እናት ቤተክርስቲያን ለመርዳት የአህዛብ አብያተ ቤተ ክርስቲያናት ፈቃደኝነት ለማሳየት ይህ ምናልባት ጳውሎስ ከአይሁድ ወገን ሆነው የአለም አቀፍዋን ቤተ ክርስቲያን አካል ለሆኑት አማኞች ያለውን ትጋቱንና ታማኝነቱን ያሳይ ዘንድ ይረዳዋል:: ክብር: የሚለውን ልዩ ርዕስ በቆሮ 2:7 ላይ ይመልከቱ:: “ከእራሱ” ጋር የተያያዘ የግሪክ ፅሁፍ ልዩነት አለ:: የህ የጋራ የሆነ ተውላጠ ስም (PRONOUN) በሁለት መልኮች ታይቷል:-
 1. አውቶ auto – MSS N፤ መ 1
 2. አአውቴን aut’n – MS P
 3. በሥነ-ፅሁፉ ውስጥ MSS ለ፣ሐ፣መ፣ረ፣ሰ እና ቸ ን MSS B፣ C፣ D*፣ F፣ G፣ and L (አኢመቅ) ይዘላል::

UBS4 በተራ ቁጥር 1 ላይ ያለውን አማራጭ ይሰጣል:: የ ሐ (C) ግምገማ፣ ማለትም የስነ ጽሁፍ ኮሚቴው መወሰን አይችልም ማለት ነው::

8:20 “እንጠነቀቃለን” “እንጠነቀቃለን” የሚለው ሐረግ (ማለትም “ማስወገድ” PRESENT MIDDLE PARTICIPLE እዚህ እና በ2ተሰሎንቄ 3:6 ላይ ብቻ ጥቅም ላይ የዋለው) በምሳሌያዊ አነጋገሩ የባህር ላይ ተጓጉኞች የመርከብ መቆሚያ ጋ ሲደርሱ የበለጠ ጥንቃቄ እንዲወስዱ ነበር ሞለተን እና ሚልጋን ፣ ገጽ 587 ከሆሜር (Moulton and Milligan፣ p. 587 from Homer)::

አመቅ “እንዳይነቅፈን”
አኪጀት፣ አየተመት “ክሰ”
አእት “ነቀፋ እንዳይገኝብን”
አኢመቅ “አንዳች ክሰ እንዳይገኝብን”

ይህ “ሞሞስ” የሚል የግሪክ ቃል ነው፣ መሰራታዊ ትርጉሙ መክሰስ፣ መስነወር፣ማዋረድ ማለት ነው (2ጴጥ 2:13):: ግሱ እዚህ ጋ (ማለትም AORIST MIDDLE [deponent] SUBJUNCTIVE) ስህተትን መፈለግ፣ ወይም መክሰስን ያመለክታል (6:3፣8:20)::

አመቅ፣ አየተመት፣
አእት “ስለዚህ ሊጋስ ስጦታ”
አኪጀት “ስለዚህ ከመጠን በላይ የሆነ ስጦታ”
አኢመቅ “ስለዚህ ትልቅ ስጦታ”

ይህ ለስጦታ የተለመደ ቃል አይደለም:: በሰባዎቹ ሊቃናት ትርጉም ውስጥ (Septuagint) ውስጥ ለበሰሎ ሰዎች ጥቅም ላይ ውሏል (1ሳሙ 15:18፣1ነግ 1:9) እና ለመሪዎች (2ሳሙ 15:18፣ 2ነገ 10:6፣11፣ ኢሳ 34:7):: ለግሪክ ስነ-ጽሁፍ ያገለግል የነበረው ለበሰሎ ጥራጥሬ ወይም ወፍራም ለሆነ ነገር:: በአዲስ ኪዳን ውስጥ እዚህ ብቻ ይገኛል::

8:21 “መልካም የሆነውን እናስባለንና” ይህ ከምሳሌ 3:4 በሰባዎቹ ሊቃናት ትርጉም (Septuagint) ላይ የተወሰደ ይመስላል:: አማኞች በሁሉም ነገር ከመጠራጠር ያለፈ ህይወት መኖር ይኖርባቸዋል (ማቴ 10:16፣ ሮሜ 12:17፣ 1ተሰ 5:22)::

☐ **“መልካም የሆነ”** የሚለው ቃል (አመቅ) ወይም “ትክክል”(አኪጀት፣ አመት) በቀላሉ ሊታይ የማይችል የተለያዩ ነገር ያለው ካሎስ kalos፣ የሚለው የግሪክ ቃል ነው::

1. ያማረ	6. የተከበረ
2. መልካም	7. የተለየ
3. ጠቃሚ	8. በስነምግባር ጥሩ
4. እጅግ በጣም ጥሩ	9. ዋጋ ያለው
5. ልክ	10. ደግ ምስጉን

☐ **“በጌታ ፊት”** ይህ የአንድን ሰው የቅዱሳን መጻሕፍት መረዳትና የውስጥ መነሳሳት ያመለክታል:: ቁጥር 21 ከምሳሌ 3:4 ላይ ከሆነ፣ ጌታ የሚለው ያህዌን ያመለክታል::

☐ **“በሰው ፊት ደግሞ”** ይህ ምስክርነታችንን ያመለክታል (ሮሜ 14:18፣ ፊል 2:15፣ 4:8፣ 1ጢሞ 3:7፣ 1ጴጥ 2:12)::
8:22 “ወንድማችንን ከእነርሱ ጋር እንልካለን” ይህ ሰው ብሉይ ኪዳንን የሁለት ሰው ምስክርነትን መስፈርት ለሚሟላት ለሚረጋገጥ ከነርሱ ጋር የተላከ ሌላ የማይታወቅ ሰው ይመስላል (ዘዳ 17:6፣ 19:15):: ይህ ማለት ጳውሎስ በዚህ አውድ ውስጥ ስለ ሶስት ሰዎች የሚያመለክት ይመስላል::

1. ቲቶ
2. የቁ. 18 ወንድም
3. የቁ. 22 ወንድም

☐ **“ብዙ ጊዜም በብዙ ነገር መርምረን”** ይህ ቃል ዶኪማዞ /dokimazo/ በቁ. 8 እና ለቃሉ ሌላኛው በቁ 2 ውስጥ ላለው አገባብ “ፈተና” የሚለውን ልዩ ርእስ የግሪኩን ቃል እና ከቆሮ 3:13 ላይ ካላቸው መመሳሰል ጋር ተመልከት::
 “በእናንተ እጅግ ስለሚታመን” በ3:4 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት::

8:23
አመቅ፣ አኪጀት፣
አየተመት “የአብያተ ክርስቲያናት መልእክተኞች ናቸው”
አእት “የአብያተ ክርስቲያናትን ሚወክሉ”
አኢመቅ “የአብያተ ክርስቲያናት መልእክተኞች ናቸው”

ይህ አፖስቲሎስ *apostolos* “መልእክተኛ” ወይም “ወኪል” የሚል ቃል ነው:: ቃሉ በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ “የተላከ” ኢየሱስን በማመልከቱ ምክንያት እና እርሱ ተከታዮቹን መላኩን ለማሳየት በተለየ መንገድ ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን ቃሉ በተለየ መንገድ የሐዋርያውን ህጋዊ ወኪልነትን ያሳያል:: እዚህ ጋ ግን ጥቅም ላይ የዋለው በተለመደው አባባል እነዚያን (ማለትም ቲቶንና ሁለት ስማቸው ያልተጠቀሰ ወንድሞች) አብያተ

ክርስቲያናትን ወክለው ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የተሰበሰበውን የእርዳታ ገንዘብ ይዘው የሄዱትን ያመለክታል። 1ቆሮ 4:9 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት።

▣ “የክርስቶስ ክብር ናቸው” ይህ ማመልከት ያለበት ቁ. 19 ነው። ክብር የሚለውን ልዩ ርእስ በ1ቆሮ 2:7 ላይ ተመልከት። ይህ ሐረግ ሥጦታውን የላኩትን አብያተ ቤተክርስቲያን ሊያመለክት ይችላል።

8:24 የማበራሪያ ጥያቄው “እነርሱ” የሚለው እነማንን ያመለክታል የሚለው ነው።

1. እርሱ ሊያመለክት የሚችለው በኢየሩሳሌም ያሉትን ድሆች ያመለክታል። የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በስጦታቸው ለኢየሩሳሌም እናት ቤተክርስቲያን ያላቸውን ፍቅር ገለጹ። ቸር ስጦታቸው ሌሎች አብያተ ክርስቲያናት አብሮ መስራታቸውንና በጳውሎስ አመራር ሥር መሆናቸውን ያሳያል።
2. ሊያመለክት የሚችለው ሌሎች አብያተ ክርስቲያናትም ሊሆን ይችላል። በአውዱ መሠረት እና በስነ ጽሁፍ መሠረት #2 የተሸለ አማራጭ ነው።

▣ “ፊት” በ1:11 ላይ ያለውን ሙሉ ማስታወሻ ተመልከት።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. የአዲስ ኪዳን ስጦታ ከብሉይ ኪዳን ስጦታ እንዴት ይለያያል?
2. አስራት አለም አቀፋዊ ነው ወይስ ባህላዊ ነው? ለምን ወይም ለምን አይደለም?
3. በመቄዶንያን ላይ ያንተ ስጦታ እንዴት ይከመራል?
4. በመስጠትና በባላደራነት መካከል ያለውን ልዩነት አብራራ?
5. በቁ. 18 ላይ የተጠቀሰው ወንድም ማን ነው?

2ኛ ቆሮንቶስ 9

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶት	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ለቅዱሳን ሥጦታ	ዕርዳታውን ማስተዳደር	ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አርዳታ ማሰባሰብ (8:1-9:15)	ለተቸገሩት ምእመናን አርዳታ	ወደ ቆሮንቶስ እንዲላኩ የተመረጡ (8:1-9:15)
9:1-5	9:1-5 በደስታ የሚሰጥ	9:1-5	9:1-5	ከሚሰበሰቡ የሚጠበቅ በረከት 9:6-9
9:6-15	9:6-15	9:6-15	9:6-15	9:10-15

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

አውዳዊ እይታ

- ሀ. ምእራፍ 8 እና 9 ስነ ጽሁፋዊ አንድነት እንደሚፈጥር ሊታወስ ይገባል። ደግሞም በተወሰነ ደረጃ ተቃራኒ ናቸው። ጳውሎስ ክርስቲያናዊ ሥጦታን አስመልክቶ ሁለት ትምህርቶችን አንድ ላይ ያያያዘ ይመስላል።
- ለ. እንደኔ ግምት እነዚህ ሁለቱ ምእራፎች አንድ ላይ ይወሰዳሉ ደግሞም በአዲስ ኪዳን ባላደራገት ግልፅ የሆኑ ንግግሮች ናቸው።

የቃላትና የሀረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ: 9:1-5

1 ለቅዱሳን ስለሚሆነው አገልግሎት ልጽፍላችሁ አያስፈልግምና፤ 2 በጎ ፈቃዳችሁን አውቄአለሁና፤ ስለዚህም። አካይያ ከአምና ጀምሮ ተዘጋጅቶአል ብዬ ለመቆዶንያ ሰዎች በእናንተ እመካለሁ። ቅንዓታችሁም የሚበዙቱን አነሣሥቶአል። 3 ነገር ግን ለእነርሱ እንዳልሁ። የተዘጋጃችሁ ትሆኑ ዘንድ በዚህም ነገር ስለ እናንተ ያለው ትምክህታችን ከንቱ እንዳይሆን ወንድሞችን እልካለሁ፤ 4 ምናልባት የመቆዶንያ ሰዎች ከእኔ ጋር ቢመጡ፣ ያልተዘጋጃችሁም ሆናችሁ ቢያገኙአችሁ፣ እናንተ እንድታፍሩ አላልንም እኛ ግን በዚህ እምነታችን እንድናፍር አይሁን። 5 እንግዲህ እንደ በረከት ሆኖ ከሰሰት የማይሆን ይህ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ አስቀድመው ወደ እናንተ መጥተው፣ አስቀድማችሁ ተስፋ የሰጣችሁትን በረከት አስቀድመው እንዲፈጽሙ ወንድሞችን አለምን ዘንድ እንዲያስፈልገኝ አሰብሁ።

9:1 “ከሚፈለገው በላይ” (superfluous አመቅ) ይህ ቃል ፔሪሶስ *perissos* ነው። በዚህ ሥፍራ በላይ እና ከመጠን በላይ በሚል መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል። ይህና ከዚህ ጋር ተያያዥነት ባለው መልኩ በ2ኛ ቆሮንቶስ ላይ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ ውሏል። ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ ስሜታዊ ወይንም ያልተለመደ ቋንቋ ይጠቀማል። በ2:7 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከቱ።

▣ “ልጽፍላችሁ እያስፈልግምና” በዚህ ርእስ ላይ እየፈላቸው ሳለ (ማለትም በየሩሳሌም ላለች ቤተክርስቲያን የእርዳታ ገንዘብን ስለ ማሰባሰብ ምእራፍ 8) ህንጻ ማለቱ ይህ ለጳውሎስ ያልተለመደ ነው።

በመንፈሳዊ መርህ እነዚህ ሁለት ምእራፎች ከክርስቲያናዊ ባላደራነት ጋር ተያይዞ ጎን ለጎን የሚሄዱ ናቸው። ምናልባት እነዚህ ባንድ ላይ የተያያዙ ሁለት ትምህርቶች ወይንም የሁለት ትምህርት ክፍሎች ሊሆኑ ይችላሉ።

▣ “ይህ አገልግሎት” ይህ ቃል (ዲያኮኒያ *diakonia*) ብዙውን ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለው ስል ክርስቲያናዊ ባላደራነት ነው (ሐዋ 6:1፤11:29፤ ሮሜ 15:31፤ 2ቆሮ 8:4፤ 9:1፤12፤13)። እዚህ የሚያመለክተው አገልገይነትን ነው። ከሌጋሹ እግዚአብሔርና ራሱን አሳልፎ ከሰጠው መሰሪያ ጋር የሚኖራቸው የአማኞች ግንኙነት ሌላውን ማገልገል ህይወትን ይጠይቃል (ዮሐ 17:18፤20:21፤ 1ኛ ዮሐ 3:16)። አገልጋይ ባሪያነት የሚለውን ልዩ ርእስ በቆሮ 4:1 ላይ ተመልከት።

“ለቅዱሳን” ቅዱሳን የሚለውን ልዩ ርእስ በቆሮ 1:2 ላይ ተመልከት።

9:2 “በጎ ፈቃዳችሁን አውቄአለሁና” ጳውሎስ የህንጻ በ8:8-12፤20 ውስጥ ያነሳቸዋል።

▣ “ለመቄዶንያ ሰዎች በእናንተ እመካለሁ” ይህ PRESENT MIDDLE INDICATIVE ነው። ጳውሎስ ስለ አካይያ ሰዎች መመካት ይቀጥላል። በ8:1-5 ውስጥ ጳውሎስ የቆሮንቶስ ሰዎችን ለማበረታታት መቄዶንያን ይጠቀማል። አሁን በምእራፍ 9 ውስጥ የመቄዶንያን ሰዎች ለማነሳሳት የአካይያን ሰዎች እንደተጠቀመ ይናገራል።

“እመካለሁ” መመካት የሚለውን ልዩ ርእስ በቆሮ 5:6 ላይ ተመልከት።

▣ “አካይያ” ይህ የሮም ግዛት ሆኖ የግሪክ ደቡባዊ የባህር ዳርቻ ነበር። ይህ ደቡባዊው የተጻፈላቸው በአካይያ ለነበሩ የእግዚአብሔር ህዝቦች ከ1:1 ጋር የሚሰማግ ነው። ያ ደቡባዊው በዚያ ዙሪያ ባሉት በተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት ወይንም በቆሮንቶስ ባለች ቤተ ክርስቲያን ማለትም ሰፊ መልክአ ምድራዊ ተጽእኖ ባላት በዋና ከተማዋ ውስጥ ተነቦ እንደነበር ያሳያል።

“ከእምና ጀምሮ ተዘጋጅቶአል” ይህ ከምእራፍ 8 ጋር የሚጣረስ ሃሳብ ያለው ይመስላል። ምናልባት፣ የቆሮንቶስ ሰዎች እርዳታ ማሰባሰቡን ከአመት በፊት ዝግጅት ለመጀመር ፈልገው ይሆናል፤ ግን ፊፊመው አልጨረሱትም ነበር። እውነተኛው ችግሩ የግሱ ትርጉም ላይ ነው (የድምጽ አገባቡ አንድ አይነት ነው)።

- 1. PERFECT MIDDLE INDICATIVE፣ ቢሆን ኖሮ “ዝግጅት አድርጋችኋል” ወደሚለው መተርጎም ነበረበት
- 2. PERFECT PASSIVE INDICATIVE፣ ቢሆን ኖሮ “ተዘጋጅተዋል” ወደሚለው መተርጎም ነበረበት

እኔ እንደማስበው ከአውዱ እና በቁጥር 3 ላይ ካለው ግስ (የተዘጋጃችሁ ትሆኑ ዘንድ) ከሚለው ተነስቶ PERFECT MIDDLE መሆን ይኖርበታል።

▣ “ቅንዳታችሁም የሚበዙቱን አነሣሥቶአል” በዚህ አረፍተ ነገር ውስጥ ያለው ግስ አሉታዊ negative በሆነ መልኩ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል (የዘዳግም 20:21፣ ቆላ 3:21 የሰባ ሊቃናት ትርጉም) ወይም በአዎንታዊ positive መልኩ (2ቆሮ 9:2)። ትርጉሙን ሊወስን የሚችለው አውዱ ብቻ ነው።

9:3 “የተዘጋጃችሁ ትሆኑ ዘንድ” ይህ PERFECT PASSIVE SUBJUNCTIVE። ጊዜ ገላጭ TENSE እና ድምጹ VOICE ቁጥር 2ን ይገጥማል ግን SUBJUNCTIVE MOOD ከገንዘብ እርዳታ ማሰባሰብ ጋር በተያያዘ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ያሉ አማኞች ፈቃድ ላይ መሰረት አድርጎ ሊሆን የሚችል ነገር እንዳለ ያሳያል።

9:4 “ምናልባት የመቄዶንያ ሰዎች ከእኔ ጋር ቢመጡ” እነዚህ ተወካዮች በ8:19-24 ውስጥ ተጠቅሰዋል። በሐዋ ሥራ 20:4 ውስጥ ይህንን የእርዳታ ገንዘብ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲወስዱ የተወከሉት በተጠቀሱበት ስፍራ ከቆሮንቶስ የሆኑቱ ማናቸውም አልተጠቀሱም። አንዳንዶቹ የእነርሱ ተወካይ፣አስቀድሞ የሄደው፣ እርሱ ቲቶ መሆኑን ያረጋግጣሉ፣ ግን በሐዋሪያት ሥራ ውስጥ ስለሌሉ የተጠቀሰ ምንም የለም።

በዚህ ቁጥር 4 ውስጥ የአካይያን ቤተ ክርስቲያን ተግባርን መሰረት አድርጎ ሊሆን የሚችል ነገርን የሚያሳዩ ሶስት AORIST SUBJUNCTIVE ግሶች አሉ።

- አመቅ “ እኛ – አላልንም –”
- አኪጀት “እኛ (እናንተን ለመጥቀስ ሳይሆን!)”
- አየተመት “እኛ . . ስለእናንተ ምንም እንዳንል –”
- አኢመቅ “እኛ – ስለእ እናንተ አንዳች እንዳንል –”

በዚህ የተለያዩ ምነገዶች የተተረጎመው ችግርከተውላጠ ስሙ PRONOUN ጋር የሚገናኝበት መንገድና ከቀድሞው ግስ ጋር የሚገናኝበት መንገድ (“እንድናፍር አይሁን” *kataischunthomen*፣ AORIST PASSIVE SUBJUNCTIVE፣ PLURAL)። UBS4 ሶስት አማራጮችን ያሳያል።

1. “lego” (PRESENT ACTIVE SUBJUNCTIVE፣ SINGULAR) – MSS P46፣ C*፣ D፣ F፣ G
2. “legomen” – (PRESENT ACTIVE SUBJUNCTIVE፣ PLURAL) – MSS. ጵ B፣ C2
3. – MS K ያስቀራል

UBS4 የቁጥር 1 አማራጭ ይሰጣል የ“B” ግምት (ልክ ነው)። ጳውሎስ በቁጥር 1፣2፣3 እና 5 FIRST PERSON SINGULAR ይጠቀማል (Metzger 7፡ 582)።

አመቅ	“በዚህ መተማመን”
አኪጀት	“በዚህ እምነታችን”
አየተመት	“በዚህ መረዳት”
አእት	“ስለ እናንተ እርግጠኝነት ተሰምቶን”
አኢመቅ	“በእናንተ ላይ ባለን መተማመን”

ጳውሎስና የቆሮንቶስ ቤተክርስቲያን ስለ ምን ያፍራሉ? Hypostasis የሚለው ቃል (ማለትም አመቅ መተማመን)፣ Bauer፣ Arndt፣ Gingrich and Danker’s *Greek-English Lexicon*፣ እንደሚለው “መተማመን” ወደሚለው መተርጎም አይችልም፣ ግን በኢዩሩሳሌም ላሉ ድሆች የሚሰበሰቡ እርዳታ “ጊዚያዊ ስነ ልቦናው ሁኔታ” “frame of mind” ወይም ምናልባት “ግንዛቤ” መሆን አለበት (አየተመት) (7ጽ. 847 #2 እና #3)። ጳውሎስ ስለ ተሰበሰበው እርዳታው አይኮራም ይጨነቅ ነበር። ይህ በአብራሂያን 1፡3 ላይ ካለው የቃሉ አጠቃቀም ጋር አብሮ ይሄዳል። ሆኖም ግን የዚህን ተመሳሳይ ቃል አጠቃቀም ከ11፡17 “መመካት መተማመን” ጋር ሲታይ አመቅ ለምን የህንን ቁጥር በዚህ መንገድ እንደተረጎመው መረዳት ይችላል።

“መመካት” የሚለው ቃል (አኪጀት) በአብዛኛቹ የግሪክ ፅሁፎች ውስጥ አይታይም (ማለትም MSS P46፣ a *፣ B፣ C፣ D*፣ F፣ G)። MSS a2 D1 ውስጥ አለ። UBS4 የተዘለለውን ይሰጣል የ“B” ግምት (ልክ ነው)።

9፡5 በዚህ ቅጥር ውስጥ pro(አስቀድሞ)... ከሚል የሚነሱ ሰሰት ቃላት አሉ።

1. ጳውሎስ በቴ ክርስቲያንን የሚወክሉ ሰዎችን ጨምሮ ላክ (proerchomai ሐዋ 20፡5፣13)
2. ጳውሎስ ጨምረው ኢንዲዘጋጁ ፈለገ (prokatartizo ሐዋ 3፡18፣24፣ 7፡52)
3. ጳውሎስ አስቀድመው ቃል የገቡትን ተስፋ እንዲፈፀሙ ፈለገ (proepe፣ngellomai፣ ሮሜ. 1፡2)

☐ “ከሰሰት የማይሆን ስጦታ” ይህ ኢዩሎጊያ *eulogia* ነው (ቃል በቃል “መልካም ሥራ”)። ይህ ቃል በተጨማሪ በቁጥር 6 ውስጥ የተትረፈረፈ በሚል ዓይነት ሁኔታ ጥቅም ላይ ውሏል። ይህ ቃል ሰፊ የቃ ትርጉም አለው። ሎአው እና ኒዳ፣ የግሪክ እንግሊዘኛ መዝገበ ቃላት ስድስት ነገሮችን ይዘረዝራል (Louw and Nida፣ *Greek-English Lexicon*) ቅፅ. 2፣ 7፡ 108)።

1. ምስጋና (ያዕቆብ 3፡9)
2. ከንቱ ውዳሴ (ሮሜ 16፡18)
3. በረከት (1ቆሮ 10፡16 ፣ ያዕቆብ 3፡10)
4. ትርፍ (ሮሜ 15፡29)
5. ሥጦታ (2ቆሮ 9፡5)
6. የተትረፈረፈ. (2ቆሮ 9፡6)

የቁጥር 3 አጠቃቀም የሰባሊቃናትን ትርጉም የከተላል (መሳፍንት 1፡15)።

አመቅ	“እንግዲህ እንደ በረከት ሆኖ ከሰሰት የማይሆን”
አኪጀት	“በማገረምረም ሳይሆን በበጎ ፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ”
አየተመት	“እንግዲህ እንደ በጎ ፈቃድ ሥጦታ ሆኖ እንደ መቀማት የማይሆን”
አእት	“ስለምትፈልጉ ትሰጣላችሁ እንጂ ስላላችሁ አይደለም”
አኢመቅ	“እንደ እውነተኛ ስጦታ እና በማስገደድ ወይም በማስቸገር ያልሆነ”

ቃል በቃል “እንደ በረከት ሆኖ ከሰሰት የማይሆን።” የመስጠትን ትምህርት አስመልክቶ ውስጥ የጳውሎስ አጠቃላይ ስነ-ፅሁፍዊ ይዘት (ማለትም ምእራፍ 8-9) አምንታዊ መልኩ እና ዘዴን በተሞላ መንገድ ተጽፏል፤ ግን ይህ ሐረግ በቤተክርስቲያን መካከል ተቃውሞ መኖሩን ያሳያል። ጳውሎስ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የዚህ ሰፊ የአብያተ ክርስቲያኑ ህብረት አካል እንድትሆንና እንዲሁም የዚህ ቸር ሥራ ተካፋይ እንድትሆን ይፈልጋል። ነገር ግን ሌሎች ይህንን የእርዳታ ገንዘብ በበላይነት ማስተዳደርን አስመልክቶ እርሱን ሊከሰቡበት ይህንን እድል እንደሚጠቀሙበት ያውቃል። ስለዚህ ሊገጥሙት የሚችሉትን ትችቶች ሁሉ ለማስቆም “እኔ ሳልደርስ አስቀድሞ ይዘጋጅ” አለ።

የጀርም መጽሐፍ ቅዱስ ሐተታ Jerome Biblical Commentary ብዙ ጊዜ “ስሰት” ተብሎ የተተረጎመው ስም NOUN “በማገረምረም የተሰጠ ስጦታ” ተብሎ መተርጎም አለበት ይላል (7ጽ 285)።

2ቆሮንቶስ: 9:6-15

6 ይህንም እላለሁ። በጥቂት የሚዘራ በጥቂት ደግሞ ያጭዳል። በበረከትም የሚዘራ በበረከት ደግሞ ያጭዳል። 7 እግዚአብሔር በደስታ የሚሰጠውን ይወዳልና እያንዳንዱ በልቡ እንዳሰበ ይሰጥ። በጎዘን ወይም በግድ አይደለም። 8-9 በተነፃ፣ ለምስኪኖች ሰጠ። ጽድቅ ለዘላለም ይኖራል ተብሎ እንደ ተጻፈ። እግዚአብሔር፣ ሁልጊዜ በነገር ሁሉ ብቃትን ሁሉ አግኝታችሁ ለበጎ ሥራ ሁሉ ትበዙ ዘንድ፣ ጸጋን ሁሉ ሊያበዛላችሁ ይችላል። 10 ለዘሪ ዘርን ለመብላትም እንጀራን በብዙ የሚሰጥ እርሱም የምትዘሩትን ዘር ይሰጣችኋል ያበረከትላችሁማል። የጽድቃችሁንም ፍሬ ያሳድጋል፤ 11 በእኛ በኩል ለእግዚአብሔር የምስጋና ምክንያት የሚሆነውን ልግስና ሁሉ እንድታሳዩ በሁሉ ነገር ባለ ጠጎች ትሆናላችሁ። 12 የዚህ ረድኤት አገልግሎት ለቅዱሳን የሚጎድላቸውን በሙሉ የሚሰጥ ብቻ አይደለምና፣ ነገር ግን ደግሞ በብዙ ምስጋና ለእግዚአብሔር ይበዛል፤ 13 በዚህ አገልግሎት ስለ ተፈተናችሁ፣ በክርስቶስ ወንጌል በማመናችሁ ስለሚሆን መታዘዝ እነርሱንና ሁሉንም ስለምትረዱበት ልግስና እግዚአብሔርን ያከብራሉ። 14 ራሳቸውም ስለ እናንተ ሲያማልዱ፣ በእናንተ ላይ ከሚሆነው ከሚበልጠው ከእግዚአብሔር ጸጋ የተነሣ ይኖሩቁአችኋል። 15 ስለማይነገር ስጦታው እግዚአብሔር ይመስገን።

9:6 “በጥቂት የሚዘራ በጥቂት ደግሞ ያጭዳል” ይህ ከምሳሌ 11:24-25 ላይ በቀጥታ የተጠቀሰ ይመስላል (ምሳ 19:17፤ 22:9)። ኢየሱስ በመስጠት ላይ የሰጠውን ትምህርት ያንጸባርቃል (ማቴ 7:2፣ ማር 4:24፣ ሉቃ 6:38)። የእርሻ ዘር ምሳሌ ብዙ ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጥቅም ላይ ውሏል። አንዳንድ ጊዜ የአይሁዳዊያን የመጨረሻን ጊዜ አስተሳሰብ ተከትሎ (ገላ 6:7)፤ ደግሞም በተጨማሪ ከተፈጥሮ ውጭ በሚሆን ነገር ለምሳሌ ከትንሳኤ ጋር ተያይዞ (1ቆሮ 15:35-37)። በዚህ አውድ ውስጥ መትረፍረፍን አስመልክቶ አንድ ዘር ብዙ ዘርን እንደሚያፈራ ያሳያል። ግን መጀመሪያ ዘር መስጠት (ማለትም መዘራት) አለበት።

9:7 “እያንዳንዱ በልቡ እንዳሰበ ይሰጥ” ይህ PERFECT MIDDLE INDICATIVE ነው። ይህ በመንፈሳዊ የመስጠት መመሪያዎች መካከል ዋነኛው ቁልፍ ነው። የአማኞች በባላደራሲነት ዙሪያ ካለው መመሪያ ከ8:12 ጋር ደረጃ አለው።

▣ “ልብ” ሙሉውን ማስታወሻ ከ1 ቆሮ 14:25 ላይ ይመልከቱ።

▣ “በጎዘን ወይም በግድ አይደለም” መንፈሳዊ መስጠት በፈቃደኝነት እና በጥሩ መነሳሳት መሆን አለበት (8:12)። እኔ በግሌ የብሉይ ኪዳን አስራት ሲሰበክ ስሱማ እደንግጣለሁ-(ብዙ ጊዜ ከሚልኪያስና ከዘለቀዊያን) እንደ (1)ሎግል ለመባረክ ግዴታ ተደርጎ ሲወሰድ ወይም (2) ለስጋ ጤንነት እና ፈውስ ተደርጎ ሲሰበክ። አስራትን አስመልክቶ ልዩ ርዕስ 8:8 ላይ ይመልከቱ።

▣ “እግዚአብሔር በደስታ የሚሰጠውን ይወዳል” ይህ በሰባ ሊቃናት ትርጉም (Septuagint) ከምሳሌ 22:8 ላይ የተጠቀሰ ይመስላል። አረፍተ ነገሩ በማሶሬቲኩ (MT) ትርጉም ላይ አይገኝም። “ሂላሪየስ” (አስደሳች) የሚለውን የእንግሊዝኛ ቃል ከዚህ የግርክ ስርወ-ቃል እናገኛለን። ተመሳሳይ የሆነ ቃል ምህረት ከሚለው ጋር ተያይዞ በሮሜ 12:8 ላይ ጥቅም ላይ ውሏል። በኮይኔ የግሪክ ፓፕሪስ (የጥንቅባ ፅሁፍ) ሂላሮስ *hilaros* (ደስታ) ምህረት (*hileos*) ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ነው። በዚህ ምክንያት ሞልተንና ሚልጋን በአዲስ ኪዳን የግሪክ መዝገበ ቃላት ውስጥ ደግነት ጋር ተያይዞ ጥቅም ላይ እንደዋለ ያስባል (Moulton and Milligan፣ in *The Vocabulary of the Greek New Testament* p 303)።

9:8 “እግዚአብሔር... ይችላል” ይህ ድንቅ የእግዚአብሔር መጠሪያና ስለ እግዚአብሔር ባህሪ አስገራሚ ምስክርነት ያለው ነው (ማለትም ሁሉን ለሚችል እርሱን ሮሜ 16:25፣ ኤፌ 3:20፣ ይሁዳ 24)። አማኞች እንዲህ የሚሰራውን እግዚአብሔርን መውደድና ማገልገል ይኖርባቸዋል።

▣ “ጸጋን ሁሉ ሊያበዛላችሁ” ይህ ሐረግ የቆሮንቶሶችን መስጠት የሚያመለክት ሳይሆን፣ ጸጋ የሆነውን የእግዚአብሔርን መሰረታዊ ባህርይ ያመለክታል (ማለትም ኢየሱስ)፣ አማኞች የእግዚአብሔር የቤተሰብነትን ባህሪ ያንጸባርቃሉ። “ሁልጊዜ በነገር ሁሉ ብቃትን ሁሉ አግኝታችሁ” “ሁሉ” የሚለውን አጠቃላይ ቃል ቅጥር ልብ በል።

- 1. “ጸጋን ሁሉ (*pasan*)
- 2. “ሁልጊዜ(*pantote*)
- 3. ብቃትን ሁሉ አግኝታችሁ (*pasan*)
- 4. በነገር ሁሉ (*panti*)
- 5. ለበጎ ሥራ ሁሉ (*pan*)

ክርስቲያናዊ መስጠት ህይወትን ሁሉ የሚነካ ነው! ለሁሉም ፍላጎት እግዚአብሔር ያዘጋጃል (ማቴ 6:19-34)። “ብቃት” የሚለው ቃል የመጣው “ራስ (*self*)” እና “መርካት/contentment” ከሚሉ ሁለት የግሪክ ቃላት ነው (1 ጢሞ. 6:6-10፤ ፊል. 4:11-12፤ 19፤ ዕብ .13:15)። ኤ. ቲ. የሮበርትሳን ስዕላዊ ቃላቶች በአዲስ ኪዳን ውስጥ ቅጽ. 4፣ ገጽ. 248 (A. T. Robertson’s *Word Pictures InThe New Testament* እና ኤም. አር. ቪንሰንት ቃላት ጥናት ገጽ. 831 (M. R. Vincent’s *Word Studies*) ሁለቱም እንደሚናገሩት የነዚህ ቃላት አጠቃቀም የሚያሳዩት ጳውሎስ የስቶይኮችን/Stoic/ ቃላት አጠቃቀም እና ሀሳብን በደንብ ተረድቶ እንደነበር ነው። ግን በወንጌል ብርሃን እንደገና ይተረጎማቸዋል። ጳውሎስ በሪፊስቶች መሃከል እና ዊንተር፣ ፊሎ (*Bruce Winter፣ Philo and Paul Among the Sophists*) የሚለውን ተመልከት።

▣ “ለበጎ ሥራ ሁሉ ትበዙ ዘንድ” ያለቸውን ሃብት ከርሱ ጋር ለሚያካፍሉት እግዚአብሔር የበለጠ የገነቢ ምንጭ ይሰጣቸዋል። ይህ መብዛት፣ ግን ለግለሰቡ የግል ጥቅም አይደለም ሳይሆን ለማካፈልም ጭምር ነው እንጂ (ኤፌ 4:28)። የሚሰጥ ክርስቲያን ምንም ለሌላቸው ችግረኞች እግዚአብሔር ሁሉን ሲያዘጋጅላቸው እንደ መጠቀሚያ መሳሪያ በመሆን ያገለግላል። የህ ስለ ክርስቲያናዊ ባላደራሲነት ከምንሰጠው ትምህርት ውስጥ ብዙ ጊዜ የጠፋ እውነት ነው። አዎ፣ ኪዳናዊ በረከት እና መትረፍረፍ ይኖራል፣ ነገር ግን ወደ መንግስቱ መተላለፍ አለበት እንጂ መያዝ የለበትም! ክርስቲያኖች የዳኑት ለማገልገል የተባረኩት ደግሞ ለመስጠት ነው!

9:9 “ተብሎ እንደ ተጻፈ” ይህ የተጠቀሰው ከመዝሙር 112:9 ላይ ከሰባ ሊቃናት ትርጉም (Septuagint 111:9) ነው። ይህ ጥቅስ የሰዎችን ስራ የሚያመለክተውን (መዝ 112:1-6) በብዛት ጥቅም ላይም ያልዋለውን “ፅድቅ” የሚለውን ቃል ያጠቃልላል (ልዩ ርእስ ከ 1ቆሮ 1:30 ላይ

ተመልከት)። በጁዳይዝም በየሳምንቱ በምኩራብ ላሉ ድሆች የሚሰጠውን የአይሁዶች የመባ ልምምድ ያመለክታል (መዝ 112:1-6)። ብዙውን ጊዜ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ፅድቅ የሰውን ድረጊት ሳይጨምር በክርስቶስ በኩል ብቻ የሆነ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው።

ልዩ ርዕስ፡ መመገቢያ

I. ቃሉ ራሱ

- ሀ. ቃሉ የተገኘው ከይሁዲነት ውስጥ ነው (ማለትም በሴፕቲዋጂንት ጊዜ)።
- ለ. እሱም የሚያመለክተው ለድሃ እና ወይም ለችግረኛ መስጠትን ነው።
- ሐ. የእንግሊዝኛው ቃል “መመገቢያ” የተገኘው የግሪኩን ቃል ኢሌምሱኒ (eleēmosunē) ነው።

II. የብሉይ ኪዳን ጽንሰ ሐሳብ

- ሀ. ድሃን የመርዳት ጽንሰ-ሐሳብ ጥንት በቶራ ተገልጿል (የሙሴ ጽሑፎች፣ ዘፍጥረት-ዘዳግም)።
 - 1. ዓይነተኛው ጽሑፍ፣ ዘዳ. 15:7-11
 - 2. “ማስቃረም” ቃርጫያን ለድሃ ማሳው ውስጥ መተው፣ ሌዋ. 19:9፣ 23:22፣ ዘዳ. 24:20
 - 3. “የሰንበት ዓመት” የሰባተኛውን ዓመት ምርት (አክር) ድሆች እንዲበሉ መፍቀድ፣ ዘጸ. 23:10-11፣ ሌዋ. 25:2-7።
- ለ. ጽንሰ-ሐሳቡ የተሻሻለው በጥበብ ሥነ ጽሑፍ ነው (የተመረጡ ምሳሌዎች)
 - 1. ኢዮብ 5:8-16፣ 29:12-17 (በደረሰው በ24:1-12 ላይ ተጠቅሷል)
 - 2. መዝሙራት 11:7
 - 3. ምሳሌ 11:4፣ 14:21፣ 31፣ 16:6፣ 21:3፣ 13

III. በይሁዲነት እድገቱ

- ሀ. የሚሸናህ የመጀመሪያው ክፍል የሚያተኩረው ድሆችን፣ ችግረኞችን፣ እና የአጥቢያ ሌዋውያንን ስለመርዳት ነው።
- ለ. የተመረጡ ጥቅሶች
 - 1. “ውኃ የአሳት ነበልባልን እንደሚያጠፋ፣ እንደዚያው ምጽዋት ኃጢአትን ያስወግዳል” (መክብብ (እንዲሁም መጽሐፈ ሲራክ 3:30፣ አየተመት)
 - 2. “ከሀብትህ ሁሉ ምጽዋትን አኑር፣ እሱም ከጥፋት ሁሉ ይጠብቅሃል” (መክብብ 29:12፣ አየተመት)
 - 3. “ከእውነት ጋር የሚሠሩ በሚያደርጉት ሁሉ ይከናወንላቸዋል። ጽድቅን የሚለማመዱ ስህተት ሁሉ ምጽዋት ስጥ፣ ምጽዋት ስታደርግም ዓይንህ አትሰስት። ድሃ ከሆነ ሁሉ ዓይንህን አትመልስ፣ የእግዚአብሔር ፊትም አይመለስብም። ስዙህ ሀብት ቢኖርህ ከሁሉም በተዋረድ ስጦታ ስጥ፣ ጥቂት እንኳ ቢኖርህ ከሱ ለመስጠት አትፍራ። ስለክፉ ቀን የሚሆንህን መልካም መዝገብ ታከማቻለህ። ስምጽዋት ከሞት ያድናልና አንተም ወደ ጨለማ እንዳትገባ ይከልልሃል። በእርግጥ ምጽዋት ለሚለማመዱት ሁሉ መልካም የሆነ መሥዋዕት ነው በልዑሉ ፊት” (ጦቢት 4:6-11፣ አየተመት)
 - 4. “ጸሎትና ጸም መልካም ነው፣ ከሁለቱ ግን ምጽዋት በጽድቅ ይበልጣል። በጽድቅ የሆነ ጥቂት በበደል ካለ ሀብት ይበልጣል። ወርቅን ከማከማቸት ምጽዋት መስጠት ይበልጣል። ምጽዋት ከሞት ያድናል፣ ከኃጢአትም ይታደጋል። ምጽዋትን የሚሰጡ ሙሉ ሕይወታቸውን ይደሰታሉ” (ጦቢት 12:8-9፣ አየተመት)
- ሐ. ከጦቢት መጨረሻ የተጠቀሰው 12:8-9 የሚያሳየው የችግሩን ማደግ ነው። የሰዎች ድርጊት)የሰዎች ቅርስ ለይቅርታና ለብልጽግና ምክንያት ተደርጎ ተወስኗል።
 - ይህ ጽንሰ-ሐሳብ በሴፕቲዋጂንት እያደገ መጥቷል፣ የግሪኩ ቃል የምጽዋት ኤልሙሱኒ (eleēmosunē) ከጽድቅ (dikaiosunē) ጋር ተመሳሳይ ሆኗል። እነሱም በትርጉም እርስ በርስ ሊቀያየሩ ይችላሉ፣ ከዕብራይስጡ ቃል ሄሴድ ጋር (የእግዚአብሔር ኪዳናዊ ፍቅርና ታማኝነት፣ ዘዳ. 6:25፣ 24:13፣ ኢሳ. 1:27፣ 28:17፣ 59:16፣ ዳን. 4:27)።
 - መ. የሰዎች ተግባርና ኅዘኔታ በራሳቸው ግብ የሆኑት ብልጽግና እዚህ፣ እንዲሁም ከሞት በኋላ ደህንነት ተደርጎ ነው። ድርጊቱ ራሱ፣ ከድርጊቱ ጀርባ ያለው ነገር ሳይታይ ከሥነመለኮት አኳያ ተቀባይነት አግኝቷል። እግዚአብሔር ልብን ነው የሚያየው፣ ከዚያም የእጅን ሥራ ይፈርዳል። ይህ የራቢዎች ትምህርት ነበር፣ ነገር ግን በሰዎች የራስ ጽድቅ ምክንያት ሊበላሽ ችሏል (ሚክ. 6:8)።

IV. የአዲስ ኪዳን ምላሽ

- ሀ. ቃሉ የሚገኘው
 - 1. ማቴ. 6:1-4
 - 2. ሉቃስ 11:41፣ 12:33
 - 3. ሐዋ. 3:2-3፣ 10፣ 10:2፣ 4፣ 31፣ 24:17
- ለ. ኢየሱስ ባህላዊ የአይሁድ የጽድቅ መረዳትን ገልጿል (2ኛ ክሌመንት 16:4) በተራራው ስብከት ላይ (ማቴ. 5-7) እንዲህ በማጣቀስ
 - 1. ምጽዋት መስጠት
 - 2. ጸም
 - 3. ጸሎት
- ሐ. በኢየሱስ የተራራው ስብከት (ማቴ 5-7) አንዳንድ አይሁድ በድርጊታቸው ያምኑ ነበር። ይህም ድርጊት የሚመነጨው ለእግዚአብሔር ካለ ፍቅር፣ ከቃሉ፣ ከኪዳን ወንድሞች እና እንደቶች እንጂ ከራስ ፍላጎት አይደለም! ትሕትናና ምሥጢራዊነት ለተገቢ ድርጊት መመሪያ ናቸው። ልብ ወሳኝ ነው። ልብ ፈጽሞ ክፉ ነው። እግዚአብሔር ልብን መለጠጥ አለበት። አዲስ ልብ እግዚአብሔር ይቀበላል!

☐ “ዘላለም” ከዚህ በታች ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ፡ ዘላለም (አላም)

አላም የሚለው የዕብራይስጥ ቃል ሥርወ ቃሉ (ዕንገገ ቢዲቢ 761) ርግጠኛ አይደለም (NIDOTTE ኒድቲ፣ ቅጽ 3፣ ገጽ 345)። እሱም በብዙ አግባቦች ነው ጥቅም ላይ የዋለው (ዘወትር የሚወሰነው በዐውደ-ጽሑፉ ነው)። የሚከተሉት የተመረጡ ምሳሌዎች ብቻ ናቸው።

1. ጥንታዊ ነገሮች
 - ሀ. ሕዝቦች፣ ዘፍ. 6:4፤ 1 ሳሙ. 27:8፤ ኤር. 5:15፤ 28:8
 - ለ. ቦታዎች፣ ኢሳ. 58:12፤ 61:4
 - ሐ. እግዚአብሔር፣ መዝ. 93:2፤ ምሳ. 8:23፤ ኢሳ. 63:16
 - መ. ነገሮች፣ ዘፍ. 49:26፤ ኢዮብ 22:15፤ መዝ. 24:7፤ 9፤ ኢሳ. 46:9
 - ሠ. ጊዜ፣ ዘዳ. 32:7፤ ኢሳ. 51:9፤ 63:9፤ 11
2. መጻፊው ጊዜ
 - ሀ. የአንዱ ሕይወት፣ ዘጸ. 21:6፤ ዘዳ. 15:17፤ 1 ሳሙ. 1:22፤ 27:12
 - ለ. ለንጉሥ ግንታዊ ዘይቤ፣ 1 ነገሥ. 1:31፤ መዝ. 61:7፤ ነህ. 2:3
 - ሐ. ቀጣይነት ያለው ሕላዌ
 - (8) መሬት፣ መዝ. 78:69፤ 104:5፤ መክ. 1:4
 - (9) ሰማያት፣ መዝ. 148:5
 - መ. ለእግዚአብሔር ሕላዌ
 - (1) ዘፍ. 21:33
 - (2) ዘጸ. 15:18
 - (3) ዘጸ. 32:40
 - (4) መዝ. 93:2
 - (5) ኢሳ. 40:28
 - (6) ኤር. 10:10
 - (7) ዳን. 12:7
 - ሠ. ኪዳን
 - (1) ዘፍ. 9:12፤ 16፤ 17:7፤ 13፤ 19
 - (2) ዘጸ. 31:16
 - (3) ሌዋ. 24:8
 - (4) ዘኁ. 18:19
 - (5) ዘ ሳሙ. 23:5
 - (6) መዝ. 105:10
 - (7) ኢሳ. 24:5፤ 55:3፤ 61:8
 - (8) ኤር. 32:40፤ 50:5
 - ረ. ከዳዊት ጋር ልዩ ኪዳን
 - (1) ዘ ሳሙ. 7:13፤ 16፤ 25፤ 29፤ 22:51፤ 23:5
 - (2) 1 ነገሥ. 2:33፤ 45፤ 9:5
 - (3) ዘ ዜና. 13:5
 - (4) መዝ. 18:50፤ 89:4፤ 28፤ 36፤ 37
 - (5) ኢሳ. 9:7፤ 16:5፤ 37:35፤ 55:3
 - ሰ. የእግዚአብሔር መሲሕ
 - (1) መዝ. 45:2፤ 72:17፤ 89:35-36፤ 110:4
 - (2) ኢሳ. 9:6
 - ሸ. የእግዚአብሔር ሕግጋት
 - (1) ዘጸ. 29:28፤ 30:21
 - (2) ሌዋ. 6:18፤ 22፤ 7:34፤ 10:15፤ 24:9
 - (3) ዘኁ. 18:8፤ 11፤ 19
 - (4) መዝ. 119:89፤ 160
 - ቀ. የእግዚአብሔር ተስፋዎች
 - (1) ዘ ሳሙ. 7:13፤ 16፤ 25፤ 22:51
 - (2) 1 ነገሥ. 9:5
 - (3) መዝ. 18:50
 - (4) ኢሳ. 40:8

በ. የአብርሃም ዝርያዎችና የተስፋይቱ ምድር

- (1) ዘፍ. 13:15፤ 17:18፤ 48:4
- (2) ዘጸ. 32:13
- (3) 1 ዜና. 16:17

ተ. ኪዳናዊ በዓላት

- (1) ዘጸ. 12:14፤ 12:14፤17፤24

- (2) ሌዋ. 23:14፤21፤41

- (3) ዘኁ. 10:8

ቸ. ከዘላለም ዘላለማዊነት

- (1) 1 ነገሥ. 8:13
- (2) መዝ. 61:7-8፤ 77:8፤ 90:2፤ 103:17፤ 145:13
- (3) ኢሳ. 26:4፤ 45:17
- (4) ዳን. 9:24

ጎ. መዝሙራት የሚሉትን አማኞች ዘላለም ያደርጓቸዋል

- (1) ምስጋና ማቅረብ፤ መዝ. 30:12፤ 79:13
- (2) በእሱ ፊት ይኖራሉ፤ መዝ. 41:12፤ 61:4፤7
- (3) በምሕረቱ ይታመናሉ፤ መዝ. 52:8
- (4) እግዚአብሔርን ያመሰግናሉ፤ መዝ. 52:9
- (5) ምስጋና ይዘምራሉ፤ መዝ. 61:7፤ 89:1
- (6) ፍትሐዊነቱን ያውጃሉ፤ መዝ. 75:9
- (7) ስሙን ያከብራሉ፤ መዝ. 86:12፤ 145:2
- (8) ስሙን ይባርካሉ፤ መዝ. 145:1

3. ሁለቱም ያለፈውም ሆነ የሚመጣው ጊዜ (“ከዘላለም እስከ ዘላለም”)

ሀ. መዝ. 41:13 (ለእግዚአብሔር ምስጋና)

ለ. መዝ. 90:2 (እግዚአብሔር ራሱ)

ሐ. መዝ. 103:17 (የጌታ ደግነት ወዳድነት)

ዐውደ-ጽሑፉ የቃሉን ትርጉም ደረጃ እንደሚወስነው አስተውል። ዘላለማዊ ኪዳናትና ተስፋዎች ሁኔታዊ ናቸው (ማለትም፡ ኤርምያስ 7)። የራስህን ዘመናዊ የጊዜ አተያይ ንባብ ወይም ያንተን አዲስ ኪዳን ስልታዊ ሥነ መለኮት ወደ እያንዳንዱ የብሉይ ኪዳን አጠቃቀም፣ በዚህ በእጅጉን ተለዋዋጭ ቃል ላይ እንዳታደርግ ተጠንቀቅ። አዲስ ኪዳን የብሉይ ኪዳንን ተስፋዎች ሁለንተናዊ አድርጓቸዋል።

9:10 የዚህ ጥቅስ የመጀመሪያ አከባቢ ከኢሳ 55:10 ላይ የተጠቀሰ ይመስላል፡ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ ከሆሴኦ 10:12 ላይ የተጠቀሰ ይመስላል፡፡

ይህ ቁጥር የሚያረጋግጠው፡-

- 1. የእግዚአብሔር ባለቤትነትና ሁሉን ነገር የሚያዘጋጅ
- 2. የአማኞች ባላደራነት

እግዚአብሔር መገኛ ምንጭ ነው፣ ግን አማኞች ይህን በረከት የሚያገኙት ሲያካፍሉ ወይንም ሲሰጡ ነው።

የእግዚአብሔር ባለቤትነት “አቅራቢ” choregeo በሚለው የግሪክ ቃል በኩል ነው ግንኙነት ላይ የዋለው ብዙ ቁጥር ያላቸው መዘምራን የሚለው የእንግሊዘኛ ቃል(chorus) ወደመጣው። ቃሉ በግሪክ ኮይኔ Koine Greek ውስጥ ለአንድ አከባቢ መዘምራን ሚያስፈልጋቸውን አትረፍርፎ በሚያቀርብላቸው ግለሰብ መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል። ብዙውን ጊዜ በዚህ ዘመን ያሉ አማኞች ብልጥግናቸው የመነጨው ከራሳቸው የተጠራቀመ እውቀት፣ የግል ጥረት፣ የፈጠራ ችሎታ፣ የስራ ስነምግባር እንደሆነ ያምናሉ። መጽሐፍ ቅዱሳዊ እይታ ግን የሁሉን ነገር ምንጭ እግዚአብሔር ያደርጋል። አገልጋይ ባላደራነት የሚለውን ልዩ ርእስ ከቆሮ 4:1 ላይ ተመልከት።

▣	
አመቅ፣ አየተመት	“የጽድቃችሁንም መከር ያሳድጋል”
አኪጀት	“የጽድቃችሁንም ፍሬ ያሳድጋል”
አእት	“ከልግሰናችሁ ብዙ መከርን አዘጋጁ”
አኢመቅ	“የጽድቃችሁንም መከር በጣም ትልቅ ያደርጋል”

በ8:5 ውስጥ ፀጋ የሚለው ቃል በተለያዩ አይነት መንገድ ጥቅም ላይ ውሏል ማለትም ጽድቅንም ጨምሮ። ስነ-መለኮታዊ ምስጢሩ አማኞች እግዚአብሔር ለሚሰጠው ነገርና እና ለሚያነሳሳው እንዴት በረከትን ወይም ሽልማት ይቀበላሉ? የሚል ነው። ይህ የታላቁ እግዚአብሔር ምስጢር እና ቃል ኪዳናዊ ኃላፊነት ምላሽ ነው! አማኞች ይሰጣሉ ምክንያቱም

1. እግዚአብሔር ይሰጣል
2. የኢየሱስ ምሳሌነት
3. አዲሱ አይታ (world view)
4. በውስጥ ሳላለው መንፈስ

መስጠት የመዳን የእግዚአብሔር ተፈጥሮአዊ ውጤት ነው። ቆንቆና ክርስቲያን ከቃሉ ጋር ጠቃራኒ ነው!

9:11 “በሁሉ ነገር ባለ ጠነኛ ትሆናላችሁ” ይህ “ሁሉ ነገር” ለሚለው አፅኦት ለመስጠት ቀድሞ የገባ የ ploutizo PRESENT PASSIVE PARTICIPLE ነው ። ከ8:7-9 ይህ ቁሳዊ በረከት ብቻ የሚያሳይ ሳይሆን ግን በተጨማሪም መንፈሳዊ በረከትንም ያመለክታል (6:10፤ 1ቆሮ 1:5)።

☐ **“ልግስና ሁሉ”** “ሁሉ” *pas* የሚሉትን ከሁለት ያላነሱ ቃላት (ቁጥር 8) ላይ ልብ በል። ይህ የግርክ ቃል የተወሰነ አላማ ያለው (ማለትም ታማኝነት፣ ገጽህና) እና እውነትነት ማለትም ሊሆን ይችላል (8:2፤9:11፤13) በ 1:12 ይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። “እግዚአብሔር የምስጋና ምክንያት የሚሆነውን” የዚህ የምእራፍ 9 የመዝጊያ ክፍል ትኩረት የሚሰጠው አማኞች ያላቸውን በማካፈላቸው እግዚአብሔር ክብርን ሲቀበል ነው (11-13)። ይህ የማቴ 5:16 ያስታውሰኛል እንዲሁ የሚለውን፣ “መልካሙን ሥራችሁን አይተው በሰማያት ያለውን አባታችሁን እንዲያከብሩ ብርሃናችሁ እንዲሁ በሰው ፊት ይብሩ” የአህዛብን አብያተ ክርስቲያናት ከኢዬሩሳሌም ካላች እናት ቤተ ክርስቲያን ጋር የማገናኘት የጳውሎስ ትልቁ ዓላማ የአድናቆትና የፍቅርን መንፈስ ለማጎልበት ነበር (ቁ 14)።

9:12 “አገልግሎት” ይህ leitourgia የሚል የግሪክ ቃል ነው (የህዝብና የ ስራ የሆነ)ክርሱ ሊተረጎሟል (የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት) የሚል የእንግሊዘኛ ቃል የመጣ። በመሰረቱ በራሳቸው ወጭ የህዝብ አገልግሎትን የሚሰጡትን ያመለክታል። በዚህ ሁኔታ ከቁጥር 10 ላይ ካለው *choregeo* ጋር ይመሳሰላል።

☐ **“ለቅዱሳን የሚጎድላቸውን በሙሉ የሚሰጥ”** ይህ መሙላት ወይም ፍፁምነት (1ቆሮ 14:16፤16:17) ማለት የሆነ የሁለት ቃላት ማለትም *pros* እና *anapleroo* ማለትም *prosanapleroo* (PRESENT ACTIVE PERIPHRASTIC INDICATIVE)፣ የግሪክ ቃል ነው። ጳውሎስ ብዙ ጊዜ የንግግር የሆኑ ከ *pros* ጋር (ቁ 5) አጠናካሪ ቃላትን ይጠቀማል። ነገር ግን ትክክለኛው ትርጉም ምን እንደሆነ አይታወቅም። ጳውሎስ አንድ አይነት የሆኑ አጠናካሪ ቃላትን በ 11:9 ውስጥም ይጠቀማል።
 “የሚጎድላቸውን” የሚለው ቃል ቃል በቃል ሲታይ የሚያስፈልጋቸው ማለት ነው (1 ቆሮ 16:17፤ 11 ቆሮ. 8:8፤ 13፤14፤ 11:8)። በኢዬሩሳሌም ያሉት ቤተ ክርስቲያን የአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት ሊያሟሉላቸው የሚገባ ፍላጎት አሉቸው። “ቅዱሳን” ለሚለው በ1ቆሮ 1:2 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት።

☐ **“ነገር ግን ደግሞ በብዙ ምስጋና ለእግዚአብሔር ይበዛል”** በኢዬሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ያሉ እና በመላው ፓላስታይን ያሉ የአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት ስለሚያስቡላቸውና ያለቸውን ስለሰጡአቸው እግዚአብሔርን ያመሰግናሉ (ቁ 13)።
 9:13 “ያረጋግጣል” ይህ ስለ ተፈተኛችሁ *dokimē* ለሚል ቃል (2:9፤ 8:2፤ 13:3) ውስጥ ጥቅም ላይ የዋለ ነው። በ1ቆሮ 3:13 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት።

☐ **“በዚህ አገልግሎት”** ይህ ጳውሎስ በኢዬሩሳሌም ለላች እናት ቤተ ክርስቲያን ከአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት ያሰበሰበውን እርዳታን ነው ሚያመለክተው። ይህ በቁ 1 ውስጥ ጥቅም ላይ የዋለ ተመሳሳይ ቃል ነው።

ልዩ ርዕስ: መናዘዝ

ሀ. መናዘዝ ለሚለው የግሪክ ስርወ ቃል ከሁለት ቃላት የተሰራ ነው። «ሆሞሎጆ እና ኤክሶሞሎጆ» ሆሞ የሚለው አንድ አይነት ሲሆን ሎጆ ደግሞ መናጋር እና ኤክሶ የሚለው ደግሞ መውጣት የሚል ፍቺ ይሰጣል። ስለዚህ የቃሉ ፍቺ አንድ አይነት ነገር ወይም መስማማት በተጨማሪም ኤክሶ ደግሞ በሰው ፊት መናገርን ያጠቃልላል።

ለ. በእንግሊዘኛው ተመሳሳዮቹን ፍቺዎች እንመልከት

1. ማመስገን
2. መስማማት
3. ማወጅ
4. መናገር
5. መናዘዝ

ሐ. ቃሉ በሁለት ተቃራኒ አጠቃቀም ሊኖረው ይችላል።

1. ማመስገን (እግዚአብሔርን)
2. ሐጢያትን ማመን

መ. በአዲስ ኪዳን መናዘዝ ማለት፡-

1. መሃላ ማድረግ (ማቴ 14:7፤ሐዋ 7:17)

2. መስማማት (ዮሐ 1:20፣ ሉቃ 22:6 ሐዋ24:14፣ ዕብ 11:19)
3. ማመስገን (ማቴ 11:25፣ ሉቃ10:21፣ ሮሜ 14:11፣ 15:9)
4. ቃሉ የሚያመለክተው፡-
 - ሀ. ለግለሰብ (ማቴ 10:32፣ ሉቃ 12:8፣ ዮሐ 9:22)
 - ለ. አእምሮ (ሐዋ 23:8፣ 2ቆሮ 11:13፣ 1ዮሐ 4:2)
5. በሰዎች ፊት ማወጃ (የራስን ጭንቅ ለመግለፅ) ሐዋ 24:1 ጠጊጥ 6:13)
 - ሀ. ከበደለኝነት ነፃ መሆን (ጠጊጥ 6:12፣ ዕብ 10:23)
 - ለ. ከመበደል ነፃ ለመሆን (ማቴ 3:6፣ ሐዋ 19:18፣ ዕብ 4:14፣ ያዕ 5:16 1ዮሐ 1:9)

አመቅ፣ አኪጀት፣

አየተመት፣ አኢመቅ

“መታዘዝ”

አእት

“ታማኝነት”

ይህ ቃል በቃለ መገዛት የሚል ቃል ነው (ማለትም hupotagê ገላ 22:5፣ ጠጊጥ 2:11፣ 3:4)፣ ግን መታዘዝ በሚል መንፈስ ነው ጥቅም ላይ የዋለው ምክንያቱም የአረፍተ ነገሩ ተሳቢው (the object) ወንጌል እንጂ ግለሰብ አይደለም፡፡

ልዩ ርዕስ፡ መገዛት (HUPOTASSō)

የግሪኩ ቃል አስር የተለያዩ የአብራይስጥ ቃሎችን ለዚህ ቃል ይጠቀማል በብሉይ የነበረው የዚህ ቃል ትርጉም

“ትእዛዝ ወይም “ትክክለኛ ትእዛዝ” በሚል ተተርጉሟል፡-

1. እግዚአብሔር ያዛል ዘሌ 10:1 ዮና 2:1
2. ሙሴ ያዛል ዘፀ 36:6 ዘዳ 27:1
3. ነገስታት ያዛሉ 2ዜና 31:13

በአዲስ ኪዳን ሐዋርያቶች ይጠቀሙበታል ሐዋ 10:48

1. በጎ ፈቃደኝነትን ለመግለጽ
2. ኢየሱስ ራሱን ለሌላ ማስገዛት ኤፌ 5:22-24 ቆላ 3:28
3. አማኞች ለባህሉ ራሳቸውን ስለ ወንጌል ሲሉ ማስገዛት ለለባቸው፡፡
 - ሀ. አማኞች ሁሉ (ኤፌ 5:21)፡፡
 - ለ. የአማኝ ሚስቶች (ኤፌ 5:22-24፣ ቶላ 3:28)፡፡
 - ሐ. አማኞች ለማያምኑ ነገስታት (ሮሜ 13:1-7 1ኧጥ 2:13)፡፡

አማኞች ለእግዚአብሔር ፤ለክርስቶስ ፤ለእግዚአብሔር መንግስት እና ለሌሎች ፍቅር ሊኖራቸው ይገባል፡፡

ልክ እንደ agapaō (ፍቅር) ቤተክርስቲያን ለመንግስቱ እና ለሌሎች ፍላጎት ሲባል ይህን ቃል በአዲስ ትርጉም ሞለታዋለች፡፡ የህ ቃል በትእዛዝ ላይ ያልተመሰረተ አዲስ ለጋስነትን ያሳያል፣ ግን ራሱን በሚሰጠው እግዚአብሔርና ከመሲሁ ጋር ያለውን ግንኙነት መሰረት ያደረገ ነው፡፡ አማኞች ለእግዚአብሔር ቤተሰብ በረከትና ለመልካም ሁሉ ለመታዘዝ ራሳቸውን መስጠት ይኖርባቸዋል፡፡

☐ “በክርስቶስ ወንጌል በማመናችሁ” ማመን ማለት (ጠጊጥ 6:12-13፣ 1ዮሐ 1:9)፡፡ በዚህ አውድ ውስጥ ምሳሌያዊ ንግግር የሆነ አምና መናገር (Confession) ለጋስ ስጦታቸው ነው ይህም ከሌሎች የአህዛብ አብያተ ክርስቲያናትና ከክርስቶስ ጋር ያላቸው ግንኙነት የሚያረጋግጥ ነው፡፡ የዘላለም ሕይወት ሊታይና ሊገለፅ የሚችል ባሕሪይ ነው!

“ስለምትረዱበት ልግስኛ” ይህ koinonia የሚለው ቃል ሲሆን (ሮሜ 15:26) አብሮ ተያይዞ መሳተፍ ማለት ነው፡፡ ኢዚህ ጋ የሚያመለክተው በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉትን ድሆች ለመርዳት የተሰበሰበን ገንዘብን ነው (1ቆሮ 16:1)፡፡ በቆሮ 1:9 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት፡፡

☐ “ሁሉንም” ይህ ለማብራራት አስቸጋሪ ሐረግ ነው፡፡ ምናልባት የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ሌሎች የአህዛብ አብያተ ክርስቲያናት በእርዳታ ማሰባሰብ ላይ እነዲሳተፉ ግፊት ማደረጋቸው የሚያሳይ ሊሆን ይችላል (ቁ 2)፡፡

9:14 ይህ ቁጥር የሚያመለክተው ስጦታውን የሚቀበሉትን ነው (ማለትም የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ድሆችና ሁሉንም አባላት)፡፡ ጳውሎስ እነዚህ ሁለቱ ከተለያዩ ቅርንጫፍ የሆኑ (የአህዛብና የአይሁድ) የመጀመሪያ አብያተ ክርስቲያናት ለሁል ጊዜ እዳይለያዩ አንድ ሊያደርጋቸው ይፈልጋል፡፡

“ከሚበልጠው” Huperballō፡፡ በቆሮ 2:1 ላይ ያለውን ስለ ሁፐር Huper ልዩ ርእስ የጳውሎስን አጠቃቀም ተመልከት፡፡

9:15 “ስለማይነገር ስጦታው እግዚአብሔር ይመስገን” አንዳንዶች ይህን አውድ የቆሮንቶስ ሰዎች ያዋጡትን የገንዘብ እርዳታ እንደሚያመለክት አድርገው ይወስዳሉ፡፡ ግን

1. በቁ 8:9 ላይ ስለተጠቀሰው የኢየሱስ ታላቅ መስዋዕትነት የተነሳ
2. በቁ 9:1 ላይ ስለ ተጠቀሰው የክርስቶስ ወንጌል የተነሳ

ምናልባት ይህ የመሲሁን ናዝሬት ኢየሱስን አገልግሎት ሊያመለክት ይችላል። James D. G. Dunn፣ Unity and Diversity in the New Testament (ገጽ. 184) “የእግዚአብሔርን ስጦታ” በሐዋሪያት ስራ ውስጥ መንፈስ ቅዱስን እንደሚያመለክት ይጠቅሳል (ማለትም ኢዲሱን ትውልድ፣ ማለትም ሐዋ 2:38፤ 8:20፤ 10:45፤ 11:17)።

- የልጅ (ሐዋ 8:9) ራስን የመስጠት አገልግሎት፡-
- 1. እነዚህ አማኞች እንዲያመሰግኑ ያነሳሳቸዋል
- 2. ያለቸውን ሀብት ለሌላቸው እንዲያካፍሉ ይገፋፋቸዋል

ለማለት ነበር።

አመቅ፣ አኪጆት፣

አየተመት	“የማይገለጥ”
አእት	“ውድ”
አኢመቅ	“ከሁሉ የሚበልጥ”

ይህ ቃል ሙሉ-በሙሉ ማብራራት ወይንም ሁሉንም ዝርዝር ሁኔታ መጥቀስ ማለት የሆነ *ekdiēgeomai* ነው። በተወሰኑ መንገዶች የእግዚአብሔርን ፍቅር ሙሉውን ገፅታ ለመረዳት ለሰው ልጅ በጣም ከባድ ነው (ዘዳ 30:11፤ ኢዮብ 11:7፤ መዝ 139:6፤ ምሳሌ 30:18፤ ኢሳ 55:8-9፤ ሮሜ 11: 33)።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስድው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

- 1. በምእራፍ 8 እና 9 ውስጥ የተጠቀሱትን የባላደራነትን መርሆዎችን በራስህ ቃላት መልሰህ ዘርዝረህ ጻፍ
- 2. በቁ 6 እና 10 ላይ የተጠቀሱትን በህይወትህ ምን ማለት እንደሆኑ በራስህ ቃላት ግለፅ

2ኛ ቆሮንቶስ 10

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ጳውሎስ ስለ አገልግሎቱ ይከራከራል	መንፈሳዊ ውጊያ	ስለ እውነተኛው ሐዋሪያነት ስኬት	ጳውሎስ ስለ አገልግሎቱ ይከራከራል	ስለድካም ለቀረበበት ክስ የጳውሎስ ምላሽ
10:1-6	10:1-6	10:1-6	10:1-6	10:1-11
	የጳውሎስ ስልጣን እርግጠኝነት			ስለምኞት ለተሰነዘረው ክስ የእርሱ ምላሽ
10:7-11	10:7-11	10:7-11	10:7-11	
	የጳውሎስ ስልጣን ወሰን		10:12-16	
10:12-18	10:12-18	10:12-18	10:17-18	10:12-18
9:6-15				

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ v)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

አውዳዊ እይታ

ሀ. ከምእራፍ 10 እስከ 13 ስህተት አስተማሪዎች ጳውሎስን በከሰሱት ላይ ስለ ራሱ ያሰረዳውን ስነ-ጽሑፋዊ ምድብ ይፈጥራል። እነዚህ የስህተት መምህራን ጳውሎስ ራሱ የክርክሩ ዋና ነገር እንዲሆን አድርገውታል። ስለዚህ ሳይፈልግ እንደሰው የእነርሱን ተንኮል የተሞላውን ቃላቶችን እና ሽንገላ ተሞላውን ቃላቶችን ተጠቅሞ ስለራሱ ይከራከራል። የመጨረሻው ዓላማው ስለ ወንጌል ማስረዳት ነበር።

- ለ. የተወሰኑ በጳውሎስ ላይ የተጫኑ የክሶች ምሳሌዎች
1. ፊት ለፊት ሳለ ትሁት ራቅ ሲል ግን ደፋር ነበር 10:1፣9፣11
 2. እንደ አለማዊ ሰው ልማድ ይመላለስ ነበር 10:2
 3. ሰውነቱ ግን ሲታይ ደካማ ነው። ንግግሩም የተናቀ ነው ይላሉ
 4. ገንዘብ ለማግኘት ሲል ይሰብካል 11:8፣12፣12፣16

- ሐ የጳውሎስ ጠላቶች
1. ሰስት ቡድኖች በዚያ የተሳተፉበት ይመስላል
 - ሀ. የቆሮንቶስ ተወላጆች ቡድን (የ 1ቆሮ 1-4 አንጃዎች)
 - ለ. ከፓላስታይን የሆኑ የአይሁድ ቡድን (ከጁዳይዝም ጋር ተማሳሳይ የሆኑ)

ሐ. ምናልባት ከሁለቱም ቡድን የተወጣጡ

2. ከገና ቆሮንቶስ ለስልጣንና ለተቃውሞ እሴት የሚቃወሙ ቡድኖች ያሉ ይመስላል

ሀ. ወግ አጥባቂ የሆኑ ቡድኖች (asceticism)

ለ. ህግን የሚቃረኑ ቡድኖች (libertines)

መ. ምክንያቱም ጳውሎስ ስለ ተፅዕኖ የነበሩ ግን አሁን ስለማይገኙት የተለያዩ ደብዳቤዎች ያነሳል፤ ስለነዚህ ደብዳቤዎች ሊቃውንት የተለያዩ ግምቶች አሉአቸው ምናልባት 2ኛቆሮንቶስ የእነዚያ ጠፍተዋል የሚባሉ ደብዳቤዎች ከምችት ሊሆን ይችላል ይላሉ።

ጳውሎስ ስለተለያዩ ደብዳቤዎች ማንሳቱ ግራ መጋባትን እምጥቶአል እንዲሁም በ2ኛ ቆሮንቶስ ውስጥ ያሉ ቀደም ተከተል ያልጠበቁ እና ግልፅ የሆኑ የተለያዩ ጽሑፋዊ ምድቦች በመኖራቸው ምናልባት ይህ አውነታነት ያለው እንዲመስል አድርጎታል።

ጳውሎስ ይህን ደብዳቤ በመጻፉና ከእርሱ በኋላ በተለያዩ ጊዜያት አዳዲስ መረጃዎች መስጠት በመጀመራቸው ልዩነቶች መፈጠራቸው በርግጥ ሊሆን የሚችል ነው። ደብዳቤው በአዎንታዊ ማረጋገጫ ይጀምርና ወደ አሉታዊ negative ይቀየራል።

በግሌ አንዳንድ ጳውሎስ የጻፉት ደብዳቤዎች ስለመጥፋታቸው እኔን አያስጨንቀኝም (ምናልባት መንፈስ በቅዱሳን መጻፍት ውስጥ እንዲካተቱ ያልፈለጋቸው መረጃዎች ሊኖሩባቸው ይችላል) ግን 2ኛ ቆሮንቶስ የብዙ ደብዳቤዎች ከምችት ነው መባሉ። በጥንታዊያን የግሪክ ስነ-ጽሁፍም ሆነ በቤተክስቲያን ታሪክ ውስጥ መረጃ አለመገኘቱ፤ ግን የአዲሶቹ የምእራባዊያን ሊቃውንት መላምት ወይም ግምት ያስጨንቀኛል! የጥንታዊ ምስራቃዊያን ተመራማሪዎችንና ጸሐፊዎችን ወደ ዘመናዊያን ምእራባዊያን ጎራ ለመመደብ ግፊት ማድረግ የለብንም።

የቃልና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ 10:1-6
'እኔም ራሴ ጳውሎስ፤ በእናንተ ዘንድ ፊት ለፊት ሳለሁ ትሑት የሆንሁ፤ ከእናንተ ግን ብርቅ የምደፍራችሁ፤ ከክርስቶስ የዋህነትና ገርነት እመክራችኋለሁ፤ 2 በዓለማዊ ልማድ እንደምንመላለስ በሚቆጥሩን በአንዳንዶች ላይ እምኔ ልደፍር አስባለሁ፤ በዚያ እምነት ግን ከእናንተ ጋር ሆኜ እንዳልደፍር እለምናችኋለሁ። 3 በሰው ልማድ ምንም እንኳ የምንመላለስ ብንሆን፤ እንደ ሰው ልማድ አንዋጋም፤ 4 የጦር ዕቃችን ሥጋዊ አይደለምና፤ ምሽግን ለመስበር ግን በእግዚአብሔር ፊት ብርቱ ነው፤ 5 የሰውንም አሳብ በእግዚአብሔርም እውቀት ላይ የሚነሣውን ከፍ ያለውን ነገር ሁሉ እናፈርሳለን ለክርስቶስም ለመታዘዝ እእምሮን ሁሉ እንማርካለን፤ 6 መታዘዛችሁም በተፈጸመች ጊዜ አለመታዘዝን ሁሉ ልንበቀል ተዘጋጅተናል።

10:1 “እኔም ራሴ ጳውሎስ.. እመክራችኋለሁ” ጳውሎስ የቀደመው ምእራፍ ውስጥ ያለውን “እኛ” የሚል ቃል አይጠቀምም ምክንያቱም ስለራሱ ነው በግሉ የሰህተት መምህራንን ከስ የሚከላከለው። ጳውሎስ አውቶ autos እና ኢጎ egō ይጠቀማል (12:13 ሮሜ 7:25፤ 9:3 15:24 ላይና ገላ 5:2 ego እና Paulos) ይህ የግሉ ልመና እንደነበር ትኩረት ለመስጠት። እመክራችኋለሁ ለሚለው በ1:4-11 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት

☐ “በክርስቶስ የዋህነትና ገርነት” ጳውሎስ ለነዚህ የሰህተት መምህራን እንኳ ተገቢውን ባህሪያና ዘዴ ይጠቀማል (ማቴ 11:29)። በግሪካዊያን ተመራማሪዎችና ፈላስፎች ዘንድ ትህትና እንደ ደግነት አይቆጠርም (ማለትም በሰቅራጦስ፤ አርሶቶትል እና ስቶይኮች)። ይህ አንዱን እነሱ ጳውሎስን የሚተቸበትን ያሳያል፤ ጳውሎስ ኤም. አር ቪንሰንትስ የቃላት ጥናት ቁጥር 2 በሰባ ሊቃናት (ሰጥቱ ኤጀንት) “ራስን ዝቅ ማድረግ” (praus፤ ቁጥር 1)፤ ትሁት (tapeinos ቁጥር 1) እና “ድሀ” (penēs ቁጥር 9:9) አንድ የአብራሂያንን ቃላትን ለመተርጎም ጥቅም ላይ እንደዋለ ያረጋግጣል። ደሃንና ባለጠጋውን የተጨቆነው ከተዋረደው ጋር ያመዘገባሉ (ገጽ 832)።

☐ “በእናንተ ዘንድ ፊት ለፊት ሳለሁ ትሑት የሆንሁ፤ ከእናንተ ግን ብርቅ የምደፍራችሁ” ይህ ግምገማ ምናልባት የጠፋውን የጳውሎስ ደብዳቤ ሊያመለክት ይችላል (1:9-11)። ራስን ዝቅ በማድረግ ላይ ያለውን ጨዋታ ልብ በል። የክርስቶስን ራሱን ዝቅ ማድረግ ያነሳል (ማለትም praus ለመስሁ ጥቅም ላይ የዋለውን ማቴ 21:5 እና የአማኞችን በማቴ 5:5 1ጴጥ 3:4፤ 15)። በዚህ ሀረግ ውስጥ ተመሳሳዩን ይጠቀማል (ማለትም tapeinos (Louw and Nida Greek- English Lexicon ቅጽ 1፤ ገፅ 748) ለኢየሱስም ጥቅም ላይ የዋለ (ማቴ 11:29) እና ጳውሎስም (11:7፤ 12፤21)።

☐ “የምደፍራችሁ” በ5:6 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

10:2 “እለምናችኋለሁ” ይህ የግሪክ ቃል deomai ማለትም በፍጥነት መጠየቅ ወይም በትህትና መለመን ማለት ነው። parakaleō ከሚለው የግሪክ ቃል ጋር ተመሳሳይ ነው (ማለትም Louw and Nida Greek- English Lexicon ቅጽ 1፤ ገፅ 408) ጳውሎስ በቅጥር 1 ውስጥ ተጠቅሟል (2:8፤5:20፤ 6:1፤ 8:6፤ 9:5፤12:8፤18፤ 13:11)። እነዚህ አማኞች ከሰህተት መምህራን የሰውነትን በድጋሚ ለማጤን በፍጥነት እየጠየቃቸው ነው። “ከእናንተ ጋር ሆኜ” ነገሮች እስኪቀየሩ ድረስ ወደዚያ ለመመለስ አይፈልግም። ደፋር ለመሆንም አይፈልግም ግን ጨዋ መሆን እንጂ።

☐ “በአንዳንዶች ላይ እምኔ ልደፍር አስባለሁ፤ በዚያ እምነት ግን ከእናንተ ጋር ሆኜ እንዳልደፍር እለምናችኋለሁ” በግሪክ ስለ “ሥጋ” የቃላት ጨዋታ አለ። እነዚህ የሰህተት መምህራን ጳውሎስ እንደ አለማዊ ሰው ልማድ ይመላለሳል በማለት ይከሰታል (ማለትም እንደ ሥጋ ፈቃድ)። ግን ጳውሎስ በሥጋ እንደ ሆነ ይቀበላል (አካላዊ ሥጋ ቁ 3 ላይ እይ) ግን ከሥጋ ፈቃድ የተነሳ እነደማይደርግ አጥብቆ ይናገራል (1:7፤ 2:17፤ 4:3፤ 7:2፤ 10:3-4)።

☐ “መድፈር” ለሚለው በ3:4 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “በሚቆጥሩን በአንዳንዶች” የህ ሎጊዞማይ *logizomai* የሚል የግሪክ ቃል ላይ ጫዋታ ነው። ጳውሎስ ሃሳቡን ለማመልከት አመልካች ግስን (PRESENT MIDDLE [deponent] INDICATIVE) ስህተት አስተማሪዎችን ክስ ለመግለፅ ደግሞ ቦዝ አንቀፅን (PARTICIPLE [PRESENT MIDDLE [deponent]]) ይጠቀማል። ይህ ለሚከራከሩት በጣም ቴክኒካዊ ቃል ሊሆን ይችላል (Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists* ላይ ተመልከት)። ስለ ቃሉ ሙሉ ማስታወሻውን 3:5 ላይ ተመልከት።

☐ “እንደምንመለስ” ይህ የአኗኗር ዘይቤን ባሕርይ የሚያመለክት የዕብራይስጥ ቃል ነው (ለምሳሌ ኤፌ. 4:1፣ 17:5:2)። “በሰው ልማድ” በማህበረሰባቸው ልማድ መሰረት በማድረግ በጳውሎስ ላይ ሊፈረዱ ይፈልጋሉ (1ቆሮ 9:8፣15:32፣ ሮሜ 3:5፣ ገላ 1:11፣ 3:15)። አማኞች የተለያዩ ደረጃዎች አሉአቸው የተገለጠውን የእግዚአብሔር ቃል፡ (1) ብሉይ ኪዳን፣ (2) ክርስቶስ፤ እና (3) ኦዲስ ኪዳን። በ1ቆሮ 1:26 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

10:3-6 ጳውሎስ በየአለቱ በክርስቲያንና በጨለማው መንፈሳዊ አሰራር መካከል ያለውን ውጊያ ለማመልከት የወታደራዊ አለባበስን በምሳሌነት ይጠቀማል (ሮሜ 7፣ 8:3-11)። ይህ መንፈሳዊ ክፋት በቁጥር 5 ላይ የሰው አስተሳሰብ፣ ጥበብ፣ እና በወንጌል ላይ ያላቸው ሃሳብ እንደሆነ ተገልጧል (ኤፌ. 6:10-18)።

10:3 “እንደ ሰው ልማድ” በ1ቆሮ 1:26 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

☐ “ውጊያ” ይህ *strateuo*፣ የሚል ቃል ሲሆን ስትራቴጂ *strategy* የሚለው የእንግሊዘኛ ቃል የተገኘበት ነው። ለወታደር ነበር ጥቅም ላይ የሚውለው (1ቆሮንቶስ 9:7 2ጢሞ 2:4) ወይም በምሳሌነቱ ለመንፈሳዊ ውጊያ (እዚህ እና 1ጢሞ 1:18)። በመንፈሳዊው አለም የማያቋርጥ ግጭት ይኖራል።

10:4-5 በቁጥር 4-5 ውስጥ ጳውሎስ የሚጋፈጣቸው ተከታታይ የሆኑ የተጠቀሱ ነገሮች አሉ

1. ምሽግን ለመስበር (*ochurōma*)
2. አሳብ ማፍረስ (*logizomai*)
3. በእግዚአብሔርም እውቀት ላይ የሚነሳውን ክፍ ያለውን ነገር ማፍረስ (*huphōma*)
4. አእምሮን ሁሉ መማረክ (*noēma*)

እነዚህ ነገሮች ምናልባ ጳውሎስ በ1ቆሮ 1-4 ውስጥ ዋጋ የሚያሳጣቸውን የሶፊስቶችን (Sophists) ከንቱ ንግግር ያመለክታል። (Bruce W. Winter፣ *Philo and Paul Among the Sophists*፣ ገፅ . 180-202)።

10:4 “የጦር ዕቃችን” ጳውሎስ ስለነዚህ የጦር ዕቃዎች አስቀድሞም በ6:7 ውስጥ አንስቷል። የሮሜ መልእክት በዚህ ጊዜ ነበር በቆሮንቶስ የተጻፈው። የህንን ውጊያ በሮሜ 6:13 እና 13:12 ላይም ይጠቅሰዋል። ጴጥሮስ የግስ አገባቡን በ1ጴጥ 4:1 ላይ አማኞች ራሳቸውን ማስታጠቅ እንደሚገባቸው በሚያበረታታበት ቦታ ይጠቀማል።

በዚህ ጉዳይ ላይ ጥሩ የሆነ መጽሐፍ *Three Crucial Questions About Spiritual Warfare* በ Clinton E. Arnold ተፅዕኖ ባከር አሳታሚ ያሳተመው ነው።

☐ “ምሽግን ለመስበር” የህ ምናልባት የምሳሌ 21:22 ሰፊው አውድ (ቁ 13-31) ተዘዋዋሪ ነው። በተንታኞች መካከል ስለዚህ ክፍል ትርጉም የተለያዩ ውይይቶች አሉ፣ ግን ቁ 5 ላይ ጳውሎስ ስለ መንፈሳዊ ምሽግ እንደሚናገር ግልፅ ነው። እርሱ ስለ ሀሰተኛ መምህራንና ስለ ስህተት አስተምሮአቸው እያመለከተ መሆኑ ግልፅ ነው።

10:5

አመቅ	“የሰውንም አሳብ ማጥፋት”
አኪጀት	“የሰውንም አሳብ ማፍስ”
አየተመት	“የሰውንም አሳብ ማጥፋት”
አእት	“ወደ ታች መሳብ”
አኢመቅ	“የምናጠፋው ሀሳብ ነው”

በ3:5 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት

አመቅ	“ማንኛውንም ክፍ ያለውን ነገር ሁሉ”
አኪጀት	“ክፍ ያለውን ነገር ሁሉ”
አየተመት	“ማንኛውንም በትእቢት የተነፋውን እንቅፋት”
አእት	“ማንኛውንም የትእቢት እንቅፋት”
አኢመቅ	“ማንኛውንም በድፍረት የተሞላ ነገር”

ይህ በሰው አእምሮ አስተሳሰብ ውስጥ ያለውን ክፍታን ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ቃል ነው። ይህ የስህተት አስተማሪዎችን

1. እውቀትና የሰው ምክንያታዊነት (1ቆሮ 1:18-25፤ ቆላ 2:8)
2. ወግ (ቆላ 2:16-23) ላይ ሚስጢትን ከፍተኛ አፀንኦት ያንፀባርቃል።

▣ “ለክርስቶስም ለመታዘዝ አእምሮን ሁሉ እንማርካለን” ግሱ በጦርነት ላይ የ“መውጋት” እና “መማረክ” ውህድ ነው። እነዚህ ስህተት መምህራን የቆሮንቶስ ሰዎችን አእምሮና ሀሳብ እየማረኩ ናቸው። ጳውሎስ የአእምሮ እንዲታደስ (ሮሜ 12:2 ኤፌ 4:23) አእምሮአችን እንዲጠበቅ ይፈልጋል (ፊል 4:7)። ድኑነት ነፃ ነው፤ ነገር ግን የክርስትና ህይወት በመታዘዝ፣ በአገልግሎት፣ በአምልኮ፣ እና በትግስት የተሞላ ባህሪ ይፈልጋል። እነዚህ የቃል ኪዳን ግዴታዎች ናቸው። ይህ የማያቋርጥ መንፈሳዊ ግጭት ነው።

ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ (በ2ቆሮ 2:11፣ 3:14፣ 4:4፣ 11:3) በተደጋጋሚ “ሀሳብ”(noēma) የሚለውን ቃል ይጠቀማል፤ ግን በሌላ ጊዜ በፊል 4:7 ውስጥ ብቻ አንድ ጊዜ ተጠቅሟል። ምናልባት የርሱ ይህንን ቃል ደጋግሞ መጠቀሙ የቆሮንቶስ በእውቀት ላይ በይበልጥ ትኩረት መስጠት ሊሆን ይችላል። *The Analytical Greek Lexicon Revised*; Harold K. Moulton; ed. ብዙ ሃሳቦችን ይዘረዝራል (ገፅ. 280)

1. ሀሳብ፣ መረዳት፣ መሰብ – II ቆሮ. 3:14፤ 4:4
2. ልብ፣ ነፍስ፣ መውደድ፣ ስሜት፣ ወዳጅነት – II ቆሮ. 11:3
3. በአእምሮ ሚታሰብ፣ ሃሳብ፣ ዓላማ፣ ዘዴ – II ቆሮ. 2:11፤ 10:5

10:6 ጳውሎስ የስህተት አስተማሪዎችን እና ተከታዮቻቸውን ሂሳብ የሚወራረድበት ጊዜ እየመጣ መሆኑን ያስጠነቅቃል። ደካማ መሆኑን በማሰብ ይከሰት ነበር፤ ገር ግን የእርሱን እነርሱን መታገስ አልተረዱም። (1) ለክርስቶስ ሲል (2) ለቤተክርስቲያን የጋራ ጤንነት ሲል። ጳውሎስ ከመድረሱ ቀደም ብሎ በችግሮቹ ላይ እንዲነጋገሩ ይህቹን ቤተክርስቲያን እያስጠነቀቀ ነው ካልሆነም እርሱ ራሱ ከእነርሱ ጋር ይነጋገራል (1ቆሮ 5:3-5)።

2ቆሮንቶስ 10:7-11
 7 በፊታችሁ ያለውን ተመልከቱ። ማንም የክርስቶስ መሆኑን ተረድቶ ቢሆን፣ ይህን እንደ ገና በራሱ ይቆጠረው፤ እርሱ የክርስቶስ እንደ ሆነ እኛ ደግሞ እንዲሁ ነን። 8 ጌታ እናንተን ለማነጽ እንጂ እናንተን ለማፍረስ ያይደል በሰጠው በሥልጣናችን ከፊት ይልቅ ብመካ እንኳ አላፍርም። 9 በመልእክቶቹ የማስደነግጣችሁ አይምሰላችሁ። 10 መልእክቶቹን ከባድና ኃይለኛ ናቸው። ሰውነቱ ግን ሲታይ ደካማ ነው። ንግግርም የተናቀ ነው ላላሉና። 11 እንዲሁ የሚል ይህን ይቆጠረው፤ በሩቅ ሳለን በመልእክታችን በኩል በቃል እንዳለን፣ በፊቱ ደግሞ ሳለን በሥራ እንዲሁ ነን።

10:7 “በፊታችሁ ያለውን ተመልከቱ” በግሪኩ የድምፁ አረባብ ትኩረት የሚሻ አይነት IMPERATIVE ሊሆን ይችላል (አየተመት፣ አኢመቅ) ወይንም INDICATIVE አመልካች (አመቅ፣ አእት፣ አመት)። አኪጆት እና ASV በጥያቄ መልክ ነው የተረጎመው። በቆሮንቶስ ያለች ቤተ ክርስቲያን እየመዘነች ወይንም እየተቸች ያለችው በወንጌል ትኩረት አቅጣጫ ሳይሆን በሥጋዊ/ምድራዊ/ዓለማዊ ደረጃ ነበር።

▣ “ቢሆን” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE ነው። በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመንፈሳዊ ሁኔታቸውና በአቋማቸው ራሳቸውን አታልለው የነበሩ (1ቆሮ 14:37) አንዳንዶች ነበሩ (ማለትም “እርግጠኛ ነው” PERFECT ACTIVE INDICATIVE)። “በራሱ” ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ውስጥ *eautou* የሚለውን ቃል ሁለቴ ይጠቀማል። እነዚህ የስህተተት አስተማሪዎች ራሳቸውን አታልለዋል። ይህ ሚንዳ ከባድ መንፈሳዊ ሁኔታ ነው።

▣ “እርሱ የክርስቶስ እንደ ሆነ እኛ ደግሞ እንዲሁ ነን” እነዚህ የስህተተት አስተማሪዎች የራሳቸውን መንፈሳዊ ስልጣን ይናገራሉ ግን የጳውሎስን ይከዳሉ።

▣ “እንኳ” ይህ THIRD CLASS CONDITIONAL SENTENCE ነው አቅም የተሞላ ድርጊትን ያመለክታል (11:1-12፣13)።

▣ “ብመካ” ይህ (*kauchaomai* እና የርሱ መሳሪያ) ቃል በቆሮንቶስ ደብዳቤ ውስጥ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ ውለዋል።

1. *kauchaomai* (ከብር፣ መመካት. 1ቆሮ. 1:29፣31፤ 3:21፤ 4:7፤ 13:3፤ 11ቆሮ.. 5:12፤ 7:14፤ 9:2፤ 10:8፣13፣15፣16፣17፤ 11:12፣16፣18፣30፤ 12:1፣5፣6፣9)
2. *kauchēma* (1 ቆሮ.. 5:6፤ 9:15፣16፤ 11ቆሮ.. 1:14፤ 5:12፤ 9:3)
3. *kauchēsis* (1ቆሮ.. 15:31፤ 11ቆሮ.. 1:12፤ 7:4፣14፤ 8:24፤ 11:10፣17)

ስለ ቃሉ አጠቃቀም ሙሉውን ማስታወሻ 1:12 እና ልዩ ርዕስ 1ቆሮ 5:6 ላይ ተመልከት።

▣ “ጌታ በሰጠው በሥልጣናችን” ይህ ጳውሎስ በደማሰቅ መንገድ ላይ የነበረውን ልምድ ያመለክታል (ሐዋ 9:15፣16፤ ሮሜ. 1:5፤ ገላ. 2:9)።

▣ “እናንተን ለማነጽ እንጂ እናንተን ለማፍረስ ያይደል” ጳውሎስ ይህንን ሐረግ በ13:10 ውስጥ ይደግማል። ይህ ከኢሳይያስ ጥሪ (ኢሳ 6) እና የኤርምያስ (ኤር 1) ጋር ተመሳሳይ ነው እነርሱ ሁለቱንም ለማድረግ ተጠርተዋል። ጳውሎስ ተመሳሳይ ግስ ይጠቀማል (ማለትም *kathairesis*) በቁጥር 4 ውስጥ ከፍ ያለውን የሰውን ሀሳብ ለማፍረስ ሁለቴ የተጠቀመውን። ጳውሎስ አንዳንድ ነገሮችንና ሀሳቶችን ለማፍረስ ተጠርቷል ግን ቤተክስቲያንን አይደለም። ስለ ቤተክስቲያን ለመዋጋት እና ቤተክስቲያንን ለመጠበቅ ተጠርቷል (ቁ 9)። ማነፅ የሚለውን ልዩ ርዕስ በ8:1 ላይ ተመልከት።

▣ “አላፍርም” ጳውሎስ ስለ ራሱ ይከራከራል ምክንያቱም የሰህተት አስተማሪዎች ስለ ራሱ እንዲሟገት አድርገውታል። ራሱ የሚከራከረውም (1) ለተሰጠው ስልጣን እና (2) ስለ ሰበከው ወንጌል ለመሟገት ብሎ ነው። ይህ ምናልባት የሚያመለክተው የብሉይ ኪዳንን ተስፋ ነው (ሮሜ 9:33 እና 10:11፤ ኢሳይያስን ጠቅሶ 28:16) እነዚያ በእግዚአብሔር የሚታመኑ አያፍሩም የሚለውን። ጳውሎስ ማንን እንደሚታመን ያውቃል! ጳውሎስ ስለ ሀላፊነቱ እና ስለ ጥሪው አብልጦ ቢመካም እንኳ (አየተመት፣ አእት) አሁንም ትክክል ነበር ምክንያቱም እግዚአብሔር ስለርሱ ይዋጋ ነበር። የጳውሎስን ሥልጣን የማይቀበሉ ተፈርዶባቸዋል (1ቆሮ 14:37-38)

10:9 የጳውሎስ ደብዳቤዎች ፍርድን ለማምጣት ሳይሆን ንስሐን ለማምጣት ነበሩ (7:5-13)። ግን ለሰህተት መምህራን ሌላ ታሪክ ነበር (ቁ 8፣ 11፣ 13:10)።

10:9 የጳውሎስ ደብዳቤዎች ፍርድን ለማምጣት ሳይሆን ንስሐን ለማምጣት ነበሩ (7:5-13)። ግን ለሰህተት መምህራን ሌላ ታሪክ ነበር (ቁ 8፣ 11፣ 13:10)።

10:10 “ይላሉና” “ይላሉ” የሚከተለው የላቲን ቮልጌት (MSS B Latin Vulgate) እና ፕሺታ Peshitta (የ5ኛው ክፍለ ዘመን የሶሪያ ትርጉም) ነው። አብዘኞቹ የግሪክ ትርጉሞች “እርሱ” የሚል አላቸው ምናልባት የሰህተኛ መምህራንን ቀንደኛ መሪ ሊያመለክት ይችላል (ቁ 7:11፣ 11:4)።

▣ “ሰውነቱ ግን ሲታይ ደካማ ነው” የሁለተኛው ክፍለ ዘመን የጳውሎስ አካላዊ ገፅታ የሚያመለክት ልማድ የመጣው ጳውሎስና ትክላ (*Paul and Thekla*) ከሚል ከተሰሉንቁ መፅሀፍ ክፍል ነው። እርሱም የሚለው ጳውሎስ ራሰ በራ፣ አጠር ያለ፣ እግረ ወረሀ እና ወጣወጣ ያለ አይን አለው ይላል። ጳውሎስ አካላዊ ገፅታው ማራኪ አልነበረም (ገላ 4:14)። ምናልባት ይህ አካላዊ ገፅታው ማናልባት በሰውነቱ ውስጥ ካለው የስጋ መውጫ ካለው ጋር ሊያያዝ ይችላል (12:7) እኔ ይህ ምናልባት የአይን ህመም ሊሆን እንደሚችል አስባለሁ። ምናልባት በደማስቆ መንገድ ላይ ከታወረው የተነሳም ሊሆን ይችላል። የህ ሐረግ እንደቀጣዩ ሐረግ ምናልባት የጳውሎስ የአደባባይ ንግግር ችሎታን ሊያመለክት ይችላል ለክርክር ዋና አስፈላጊ ጉዳይ የሆነውን (1ቆሮ 1:17)። ይህ ሐረግ ብዙ ጊዜ ለመድረክ ላይ ለሚታይ አካላዊ ገፅታ ጥቅም ላይ ወሏል (Bruce W. Winter፣ *After Paul Left Corinth*፣ ገፅ. 35)።

▣ “ንግግሩም የተናቀ ነው” ይህ PERFECT PASSIVE PARTICIPLE ነው። ይህ ጠንካ የግሪክ ቃል ነው (1ቆሮ 1:28፣ 6:4፣ 16:11፣ ሮሜ 14:3፣ 10)። ጳውሎስ በጣም የተጠባለት ተናጋሪ ልነበረም (ማትም በግሪኮች ንግግር የማሳመር ዜዴ፣ 1ቆሮ 1:17፣ 2ቆሮ11:6)። አጵሎስ በንግግር ጠንካራ ነበር፣ ንግግሩ የተቀላጠፈ በአሌክሳንደሪያ የሰለጠነ ሰባኪ ነበር። ነገር ግን ጳውሎስ በንግግሩ ዘዴው ደካማ እንደሆነ ይነገራል (11:6) መልክቱና ሥልጣኑ ግን ከክርስቶስ ዘንድ ነበር።

10:11 ጳውሎስን በጠንካራ መልእክቶቹ ደግሞም በደካማ ሰውነቱ የሰህተት መምህራን ከውታል። ጳውሎስ በመልእክቶቹ ጠንካራነት እነርሱ የመሰከሩለትን ሁኔታዎች ተመቻቻተውለት በመካከላቸው ቢገኝ ደግሞ በተግባርም እንደሚያሳዩቸው ያረጋግጣል።

1ቆሮንቶስ 10:12-18
¹² ራሳቸውን ከሚያመሰግኑ ከአንዳንዶች ጋር ራሳችንን ልንቆጥር ወይም ራሳችንን ልናስተያይ እንደፍርምና፤ ነገር ግን እነርሱ ራሳቸውን ከራሳቸው ጋር ሲያመዘዙ፤ ራሳቸውንም ከራሳቸው ጋር ሲያስተያዩ፤ አያስተውሉም። ¹³ እኛ ግን እግዚአብሔር እንደ ወሰነልን እስከ እናንተ እንኳ እንደሚደርስ እንደ ክፍላችን ልክ እንጂ ያለ ልክ እንመካም። ¹⁴ ወደ እናንተ እንደማንደርስ አድርገን ከመጠን አናልፍምና፤ የክርስቶስን ወንጌል በመሰበክ እስከ እናንተ እንኳ ደርሰናልና፤ ¹⁵ በሌሎች ድካም ያለ ልክ እንመካም፤ ነገር ግን እምነታችሁ ሲያደግ ከእናንተ ወዲያ ባለው አገር ¹⁶ እስከነሱበክ ሥራችንን እየጨመርን፤ በክፍላችን በእናንተ ዘንድ እንድንከብር ተስፋ እናደርጋለን፤ በሌላው ክፍል ስለ ተዘጋጀው ነገር እንመካም። ¹⁷ የሚመካ ግን በጌታ ይመክ፤ ¹⁸ እግዚአብሔር የሚያመሰግነው እንጂ ራሱን የሚያመሰግን እርሱ ተፈትኖ የሚወጣ አይደለምና።

10:12 “ነገር ግን እነርሱ ራሳቸውን ከራሳቸው ጋር ሲያመዘዙ፤ ራሳቸውንም ከራሳቸው ጋር ሲያስተያዩ፤ አያስተውሉም” ጳውሎስ የሰውን ምስጋና በ3:1 (10:18) ውስጥ ይዘረዝራል፤ አሁን እርሱ የሰውኛን ማመዘዝን ያስፋል። በግልጽ እነዚህ የሰህተት መምህራን የራሳቸውን እያዳነቁ የርሱን እያንጋሰሱ ራሳቸውን ከጳውሎስ እያወዳደሩ ናቸው። ጳውሎስ ከብሉይ ኪዳን ጥናቱ ይህ ፍሬ አልባ መሆኑን አውቋል (1ሳሙ 16:7፣ ምሳ 21:2)። ምናልባትም እርሱ በኢየሱስ ዘመን ራሳቸውን ስለሚያደንቁ ሰዎች የሚያውቀው ነገር አለ (ሉቃ 10:29፣ 16:15፣ 18:9፣ 14)። በቁጥር 1 ላይ እናዳለው አይነት ሰላቅ በዚህም አለ። ጳውሎስ ይህንን ስነፅሁፋዊ ቅርፅ በቆረቆረ ውስጥ በተደጋጋሚ ይጠቀማል። በሁለቱም ግልፅ የሆነ የቃላት ጫዋታ በሁለቱ AORIST ACTIVE INFINITIVES መካከል አለ።

- 1. egkrinai (*en* እና *krinō*)፣ ባንድ ጎራ ውስጥ ባሉት መፍረድ
- 2. sugkrinai (*sun* እና *krinō*)፣ በማወዳደር መፍረድ

በኮዴክስ በዛኤ (codex Bezae) በአምስተኛው ክፍለ ዘመን ስነፅሁፍ ውስጥ ከቁጥር 12 መጨረሻ እና ቁጥር 13 መገቢያ የቀረ ሐረግ አለ። የተርጓሚው አይን “ou” ከሚለው ቁ. 12 ላይ ቁ 13 ላይ ወደሚገኝ ወደ “ouk” የዘለለ እና በመካከል ያለውን ቃል (“አያስተውሉም። ግን እኛ አናደርግም”) የሚለው የዘለለ ይመስላል። የህንን ቀጥሎ ባለው የፅሁፍ ግሪጌ የስነፅሁፍ ሂስ Textual Criticism ላይ አይ። UBS4 ይህንን የተጨመረውን ሀረግ በ“ለ” ያስቀምጣል።

▣ “አያስተውሉም” ይህ አስደንጋጭ አረፍተ ነገር ነው።

1. ለግሪክ ፈላስፋዎች ብዙ እውቀት እንዳላቸው የሚመኩበትን ነገር ዝቅ ያደርጋል።
2. ለአብራሃም ተመራማሪዎች የእንስሳት ምሳሌ ይሆናል።

10:13 ጳውሎስ ስለመለኮታዊ ጥሪውና ሀላፊነቱ ደጋግሞ ያነሳል (ለምሳሌ የደማቆ መንገድ ልምምዱ፣ ሐዋ 9፣ 22፡3-16፤ 26፡9-18) የአህዛብ ሀዋሪያ ሊሆን የተጠራ። እያመሰገነም እያወዳደረም አይደለም ግን የእግዚአብሔርን ፈቃድ እየተናገረ ነው። በርሱ ላይ ያለውን የእግዚአብሔርን ጥሪ የአህዛብ ተወካይ መሆኑን የቆሮንቶስን ቤተክርስቲያንም ጨምሮ (ቁ 14-15)።

▣ “እግዚአብሔር እንደ ወሰነልን” የ አመቅ ማጥኛ መጽሐፍ ቅዱስ በገጽ 1701 ላይ ስለዚህ ሐረግ ጥሩ የሆነ ሀሳብ ይሰጣል። “10:13 “እግዚአብሔር እንደ ወሰነልን” ጳውሎስ በአእምሮው ውስጥ የነበረ ምስል ምናልባት የአትሌቶች ውድድር ሊሆን ይችላል በዚያ ለተለያዩ ሯሮች መስመር እንደሚሰመርላቸው። በዚያ መልክ “ወሰን” የሚለው “መስመር” ተብሎ መተርጎም ነበረበት፤ በዚያ እግዚአብሔር ለርሱ ባሰመረበት መንገድ እርሱን ለቆሮንቶስ የመጀመሪያው ሐዋሪያ አድርጎት ወደ እነርሱ አምጥቶታል። እነዚህ የስህተት አስተማሪዎች እያደረጉት እንዳለ አይነት፣ ሌሎች የሚሮጡበትን መስመር በመጣስ ወደ እነርሱ ክልል ገብቶ የእነርሱን ስራ እንደራሱ ለመቁጠር ሃሳብ አልነበረውም። ሌሎች የግርኩን ቃል በጥያቄ መልክ የተወሰነውን የስልጣን ወሰን እንደሚያመለክት ይረዱታል።

10:14 “ወደ እናገተ እንደማንደርስ አድርገን ከመጠን አናልፍም” ይህ ሌላኛው ሁፐር “*huper*”፣ ድብልቅ፣ *huperektein* ነው። በቆሮ 2:1 ላይ ጳውሎስ ሁፐርን እንዴት እንደሚጠቀምበት ተመልከት።

▣ “የክርስቶስን ወንጌል በመስበክ እስከ እናገተ እንኳ ደርሰናልና” የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያን የመሰረተው ጳውሎስ ሲሆን የስህተት መምህራን ግን በዚህ ስራ ሊመሰገኑ ይፈልጋሉ (ቁ፣ 18A)።

10:15 “በሌሎች ድካም ያለ ልክ አንመካም” እነዚህ የስህተት መምህራን ጳውሎስ በመሰረተው ቤተ ክርስቲያን ሊመሰገኑ ይፈልጋሉ።

10:16 ከእናገተ ወዲያ ባለው አገር እስከንሰብክ” የህ ጳውሎስ ወደ ሮም ወይም ስፔይን ለመሄድ ያቀደውን ጉዞ የሚያመለክት ይመስላል (ሐዋ 19:21፣ ሮሜ 15:22)። የተመሰረቱት አብያተ-ክርስቲያን ለኢዬሩሳሌል ቤቴ ክርስቲያን እረዳታ ገንዘብ ማዋጣት ላይ እና ምእራብ ሜድትራኒያን አከባቢ ወዳሉት ሀገሮች ሄዶ ቤተ ክርስቲያንን ሲመሰርት እንዲረዱት ፈለገ።

ወዲያ ለሚለው ይህ ሌላኛው ሌላኛው ሁፐር ነው “ድብልቅ” ፣ *huperektein* ነው። በቆሮ 2:1 ላይ ጳውሎስ ሁፐርን እንዴት እንደሚጠቀምበት ተመልከት።

10:17 “የሚመካ ግን በጌታ ይመካ” ይህ ከሰባ ሊቃናት ትርጉም ከኤርም 9:23-24 ላይ የተወሰደ ነው። በተጨማሪም በቆሮ 1:31 ላይም ተጠቅሷል። የሰው ትምክህት ሁሉ ከጉቱ ነው። መመካት የሚለውን ልዩ ርእስ በ1:12 ተመልከት።

10:18 ትክክለኛው ጥያቄ ኢየሱስ ያፀደቀው አስተማሪ ወይም የስነ መለኮት ተምህርት ዩቱ ነው የሚል ነው (ቆሮ 4:1-5)

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. በምእራፍ 9 እና 10 መካከል ያለውን ግልፅ መሸጋገሪያ አብራራ
2. የስህተት መምህራን ጳውሎስን የሚከሰቡበት አንዳንድ ነገሮች ምን ምን ናቸው?
3. ጳውሎስ ከስህተት መምህራን ጋር ያለውን ውጊያውን ለማመልከት የውትድርናን ቃላት የተጠቀመው ለምንድን ነው?
4. እነዚህ ስህተት መምህራን ታማኝ ክርስቲያኖች ግን በጥቃቅን አስተምህሮዎች እና ስነ መለኮት ትምህርት ላይ ስህተት ያሉባቸው ናቸው ወይስ ሰዎችን ከእውነተኛው ወንጌል ላመመለስ የስህተት ትምህርት መሪዎች የሆኑ ናቸው?

2ኛ ቆሮንቶስ 11 የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅሶት	አኪጀት	አየተመት	አእት	ኢመቅ
ጳውሎስና ሀሰተኞች ሐዋርያት	ለታማኝነታቸው ማሰብ	ለሚቃወሙት የጳውሎስ ምላሽ	ጳውሎስና ሀሰተኞች ሐዋርያት	ጳውሎስ የራሱን ምስጋና እንዲያሰማ ተገፋፋ (11:1-12:18)
11:1-6	11:1-4	11:1-6	11:1-4	11:1-6
	ጳውሎስና ሀሰተኞች ሐዋርያት			4:6-13
	11:5-15		11:5-6	
		11:7-11	11:7-11	11:7-11
11:7-11		11:12-15	11:12-15	
11:12-15			እንደ ሐዋርያ የጳውሎስ መከራ	
እንደ ሐዋርያ የጳውሎስ መከራ	ሳይፈልጉ መመካት			
11:16-29	11:16-29	11:16-29U	11:16-29U	11:16-29U
	ስለ ክርስቶስ መከራ መቀበል	11:21ሰ-29	11:21ሰ-29	11:21ሰ-29
	11:22-33			
11:30-33		11:30-33	11:30-33	11:30-33

የገባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V)

የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መግለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

አውዳዊ እይታ

- ሀ. ምዕራፍ 10-13 ስነጥ-ፋዊ ተመሳሳይነት አላቸው። በዚህ ክፍል ውስጥ በ2ቆሮ ከቀደመውት ምእራፎች በእጅጉ በሚለይ መንገድ የሰህተት መምህራን በርሱ ላይ ለሚያነሱት ተቃውሞ ጳውሎስ በተለየ መልኩ ስለራሱ ይከራከራል። የጳውሎስን ወንጌል ዋጋ ለማሳጣት በሚያደርጉት ሙከራ እርሱን የሚሳለቁበት አድረገውት ነበር።
- ለ. ጳውሎስ እነርሱ ስለሚተቸት ክስ በምእራፍ 11:4፣8፣12-15፣ 18-20 ላይ መልስ ይሰጣል።

ሐ. ጳውሎስ አገልግሎቱን አስመልክቶ የቆሮንቶስን ክርስትናች ተወዝታ ነካ የሚያደርግ ውስጠወይራዊ እና ስላቅ ቃልን ይጠቀማል (ቀ 3፣ 7፣ 19፣ 20 ፣ 21)

የቃላትና የሀረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ 2 11:1-6

1 በጥቂቱ ሞኝነቱ ብትታገሡኝ መልካም ይሆን ነበር፤ ቢሆንም በእርግጥ ታገሡኝ። 2 በእግዚአብሔር ቅንጥት እቀናላችኋለሁና። እንደ ገጽሕት ድንግል እናገተን ለክርስቶስ ላቀርብ ለአንድ ወንድ አጭቻችኋለሁና፤ 3 ነገር ግን እባብ በተንኮሉ ሔዋንን እንዳሳታት። አሳባችሁ ተበላሽቶ ለክርስቶስ ከሚሆን ቅንነትና ገጽሕና ምናልባት እንዳይለወጥ ብዬ እፈራለሁ። 4 የሚመጣውም ያልሰበከነውን ሌላ ኢየሱስ ቢሰብክ፣ ወይም ያላገኛችሁትን ልዩ መንፈስ ወይም ያልተቀበላችሁትን ልዩ ወንጌል ብታገኙ። በመልካም ትታገሡታላችሁ። 5 ከእነዚህ ከዋነኞቹ ሐዋርያት በአንድ ነገር እንኳ እንደ ጎደልሁ ራሴን አልቆጥርም። 6 በአነጋገሪ ያልተማርሁ ብሆን እንኳ፣ በእውቀት ግን እንዲህ አይደለሁም። ነገር ግን በሰው ሁሉ መካከል በነገር ሁሉ ተገልጠንላችኋል።

11:1 “ብትታገሡኝ መልካም ይሆን ነበር” ይህ ያልተጠናቀቀ መካከለኛ አመልካች (IMPERFECT MIDDLE INDICATIVE) ነው። ይህ MIDDLE VOICE (መካከለኛ ድምጻት) ከምእራፍ 10 ጋር ካለው ግላዊ አፅኦት በተሰጠው መግቢያ ጋር ይመስላል። IMPERFECT TENSE ማለት የሚችለው (1) ከዚህ በፊት የተደረገውን ተደጋጋሚ ድረጊት፣ (2) የድረጊት መነሻ፣ ይህ ቁጥር 2 ላይ ያለው አውዱን በትክክል ይገጥማል። ሙሉውን ማስታወሻ “ትታገሡታላችሁ” በሚለው ቁጥር 4 ላይ ተመልከት።

☐ “በጥቂቱ ሞኝነቱ” ጳውሎስ አስቀድሞ ከስጋ የሆነው ማወዳደር ሞኝነት እንደሆነ ተናግሯል። ግን ውሸተኞች መምህራን እርሱን መሳለቂያ አርገውት ተጠቅመውብታል። ስለዚህ የሶፍስቶችን የአፃፃፍ ዘዴ ይጠቀማል (ማለትም፣ መመካት) በእነርሱ ላይ (ማለትም ስላቃዊ ሆነ)። ከዚህ ለእነርሱ ጥቅም ሲል ቤተ ክርስቲያን ፊት ራሱ መከላከል ነበረበት። ቁጥር 21 እና 17 እንደሚያረጋግጠው ይህን በማድረግ ሞኝ እንደሆነ ይሰማል።

☐ “ቢሆንም በእርግጥ ታገሡኝ” ይህ በ(አመቅ፣ አኪጀት፣ አኢመቅ) የአሁን መካከለኛ አመልካች (PRESENT MIDDLE INDICATIVE) ወይም በ አየተመት፣ አእት የአሁን መካከለኛ ተተካሪ (PRESENT MIDDLE IMPERATIVE) ነው። ልምን መስማት እንዳለባቸው በቁ 2፣ 4፣ 5 ውስጥ የተዘረዘሩ ሶስት ምክንያቶች አሉ። እነዚህ ምክንያት እያንዳንዳቸው በኢንግሊዝኛው ቃል “for” “ለ” በሚል ተመልክተዋል።

11:2 “ለአንድ ወንድ አጭቻችኋለሁና” ጳውሎስ እነደ የዚህች ቤተ ክርስቲያን መሥራች፣ የወላጅን ድርሻ በመውሰድ እነርሱን ለክርስቶስ እያጨ ነው (ኤፌ. 5:22፣23፣ ራዕ 19:9፣ 21:2፣9፣ 22:7)። እግዚአብሔር እንደ ባል ሆኖ የቀረበበት የብሉይ ኪዳን ሃሳብ በኢሳ 54:5፣ 62:5 እና ሆሴእ 1-3፣ 11:1-4 ውስጥም ይገኛል።

☐ “እናገተን ለክርስቶስ ላቀርብ” ይህ በቢሉይ ኪዳን የጋብቻ ሥነ-ስርዓት የሚውል ቃል ነው። ጳውሎስ ይህን ተመሳሳይ ሀሳብ በኤፌ. 5:25-17 ይደግግማል። ጳውሎስ የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያ እነዚህ ተዘዋዋሪ የሆኑትን የስህተት መምህራንን በመስማታቸው በብልጥነት እየገለገላቸው ነው። ማለትም እነርሱን የሚረዱአቸው ሰዎች በመንፈሳዊ ሁኔታ ፍሬ ቢሮች ሆነዋል (ማለትም የብሉይ ኪዳን መንፈሳዊ ምንዝርና)።

11:3 “እባብ በተንኮሉ ሔዋንን እንዳሳታት” ይህ በዘፍጥረት 3 ውስጥ ያለውን ታሪክ ያመለክታል (1ጢሞ 2:14)። እባብ ከያህዌ YHWH ሔዋንን በቀላሉ በራስ ወደ መታመን እንደመራት አስታውሰ። “አሳታት” የሚለው ቃል (*exapataō*) በአዲስ ኪዳን በጳውሎስ ብቻ ጥቅም ላይ ውሏል። ሮሜ. 7:11፣ 16:18; 1 ቆሮ. 3:18፣ 11 ቆሮ. 11:3፣ 11 ተሰ. 2:3፣ 1 ጢሞ. 2:14)። *ፆፆፎ* ያልጠነከረው መልክ በሰባ ሊቃናት ትርጉም (Septuagint) በዘፍ 3:13 ላይ ስለ ሔዋን ጥቅም ላይ ውሏል። በኤፌሶን 5:6 እና 1ጢሞ 2:14 (ሁለቴ)ጳውሎስ ይጠቀማል። ማሳት ከውስጥም ከውጪም ሊመጣ ይችላል። አማኞች ሁል ጊዜ ነቅተው መጠበቅ ይኖርባቸዋል። ተንኮል የሚለው ቃል (*panourgia*) “ሁሉ” (pan) እና “ስራ” (ergon) ከሚሉት ሁለት ቃላት የተገኘ ነው። ከቆሮንቶስ መልእክቱ አስቀድሞ ጳውሎስ ሁለት ጊዜ ተጠቅሞአል (1ቆሮ 3:19፣ 11ቆሮ 4:2)። ጳውሎስ አማኝ ሊያጋጥመው የሚችለውን መንፈሳዊ ጦርነት ተረድቷል (ኤፌ. 4:14)።

ከፉ በሰው ልጆች ላይ ያለውን ተፅእኖ በሮሜ 1-3 ላይ እንዲሁም በአማኞች ላይ ያለውን ተፅእኖ በሮሜ 7፣ ኤፌ. 6:10-19 ገልጾታል። የጳውሎስ ስነመለኮት ትምህርት ከመላዕክት አመጽ እና የሰው ልጆች አመጽ ይጀምራል። “ማታለል” የሚለውን ልዩ ርእስ በ 2:12 ላይ ተመልከት።

☐ “አሳባችሁ ተበላሽቶ” *phtheirō* የሚለው ግስ የድርጊት ተገብሮ ተጓዳኝ ግሥ (AORIST PASSIVE SUBJUNCTIVE) ነው። ዘፍጥረት 3ን በስፋት ለማብራራት ጳውሎስ “መጥፋት” “ማበላሸት” የሚሉትን ቃላት በግብረገባዊ ሁኔታ በተደጋጋሚ ይጠቀማል (7:2፣11:3; 1 ቆሮ. 3:17፣15:33፣ ኤፌ. 4:22)። ልዩ ርእስ በ 1ቆሮ 15:42 ላይ ተመልከት። አማኞች በክፉ ሊታለሉ፣ ሊበዘበዙ፣ ሊሸነፉ ይችላሉ!

☐ “ቅንነት” በ1:12 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

☐ “ገጽሕና” ገጽሕና የሚለውን ቃል የሚጨምሩ የግሪክ ፅሁፎች አሉ። MSS P46፣ a *፣ B፣ እና G (አመቅ፣ አየተመት፣ አእት፣ አመት) ውስጥ ይገኛል። NMSS P⁴⁶፣ N ፣ D ፣ H ፣ K ፣ እና P (አኪጀት፣ አኢመቅ፣ REB) ውስጥ ደግሞ አይገኝም። MSD* ደግሞ ረጅም የሆነ ንባብ አለው ቃላቱ ግን በተቃራኒ ቅደም ተከተል ተቀምጠዋል። የሥነ- ፅሁፍ ተመራማሪዎች የትኛው የመጀመሪያ እንደሆነ አይስማሙም ግን ንፅህና የሚለውን ቃል ከቁጥር 2 ላይ ይወስዳል እናም ባንዳንድ በጣም ጥሩ እና በጥንታዊያን በተለያዩ ቦታዎች በሚገኙ ጽሁፎችውስጥ እንኳ ተካተዋል።

አመቅ “ወደ ክርስቶስ የመትጋት”
 አኪጀት “ያ በክርስቶስ ነው”
 አየተመት፣ አእት፣
 አኢመቅ፣ አመት “ወደ ክርስቶስ መትጋት”

ይህ ተገብሮ መስተዋድድ (ABLATIVE PREPOSITION) APO ሰሰት ተሳቢዎችን (OBJECTS) ያስተዋውቃል።

1. ከታማኝነት
2. ከንፅህና
3. ለ “ወደ ክርስቶስ”

በቁጥር 3 ላይ ያለው ማጣቀሻ ምንድን ነው? ብዙ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች “ትጋትን” ያቀርባሉ ግን “ለክርስቶስ” የሚለውን የጳውሎስ ድንቅ ሐረግ የሆነውን በክርስቶስ ላይ የሆነ የግል እምነት ሊያመለክት ይችላል።

11:4 “የሚመጣውም” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE ከፀሐፊው እይታ አንጻር ወይም ከሥነ ፅሁፋዊ ዓላማ አኳያ እውነት እንደ ሆነ ነው የሚገመተው። ይህ ዋና በምእራፍ 10:7፣ 10 ውስጥ የሚገኘውን የሀሰተኛ መምህር አለቃን የሚያመለክት ይመስላል።

▣ “ያልሰበክነውን ሌላ ኢየሱስ ቢሰብክ” እነዚህ የስህተት መምህራን ስለጥቃቅን ነገሮች አይደለም አለመስማማታቸውን እያሳዩ ያሉት ነገር ግን በክርስቶስ ማንነት እና ሥራው ላይ እነጂ (1ቆሮ 3:11)። መረጃዎችን ሁሉ ባንድ ላይ በማድረግ ስናይ እነዚህ የስህተት መምህራን በገላትያ መፅሐፍ ላይ እንደተገለጠው የይሁዲዎች Judaizers እና የሄለንስቶች ማለትም ሶፍስቶች (Sophists) ቅልቅል ናቸው። እነዚህ ከኢየሩሳሌም ተወክለው የመጡት መገረዝ ላይ የሚደረገውን ትኩረት ትተዋል፤ ምክንያት ሊሆን የሚችለውም በሐዋሪያት ሥራ 15 ላይ በኢየሩሳሌም በተደረገው ስብሰባ ግኝት ነው። ግን የአይሁድ ወግን በመጠኑ ከሄለንስቶች Sophists አመለካከት ጋር በማዋሄድ ወይም በመቀላቀል ቀጥለውበታል።

ጳውሎስ የስህተት አስተማሪዎች እርሱን የሚከሰቡትን ክሳቸውን መጠቀም ይችላል። ምናልባት “ሌላ ወንጌል” እንደሚሰብክ አድርገው ከሰውትም ይሆናል።

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃል መሆኑን የምናምን እኛ ልንመልሳቸው የሚገቡን ብዙ ጥያቄዎች አሉን።

1. አዲስ ኪዳንን በብሉይ ኪዳን እይታ ውስጥ ሆነን እናነባለን ወይስ አዲስ ኪዳን የላቀ ትርጉም ይኖረዋል ?
2. የጳውሎስ ቃሎች (ወይንም ማንኛውም የአዲስ ኪዳን ፀሐፊ) ልክ እንደ የኢየሱስ እስትንፋሳዊ ቃል ነው ?
3. በአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች መካከል አንዳንድ ልዩነቶች መኖሩ በተርጓሚዎች መካከል በአንዳንድ ጉዳዮች ላይ አንዳንድ የሀሳብ ልዩነቶች እንዲኖሩ ምክንያት ሆኗል ? በቀደምት ተርጓሚዎች (ማለትም የግርክና የላቲን ቤተክርስቲያን አባቶች፣ ከነርሱ በኋላም በተነሱት አውግስቲን፣ አኩዊናስ፣ ሉተር፣ ካሊቪን ወዘተ...) መካከልም ይህንን አንድ አይነት ነገር እንፈቅዳለን ? ወይስ በሌላ መልኩ ብናስቀምጥ፣ አንድ ሰው እንዴት ቀጥተኛውን ይረዳል ወይም (ይተረጎማል፣ ወይም ይወስናል) ?

▣ “ወይም ያላገኛችሁትን ልዩ መንፈስ” አንዳንዶች ይህን ለመንፈስ ቅዱስ እንደተጠቀሰ ይረዱታል (ገላ 4:6 አእት) ግን ይህን ወይ (1) ለፍርሃትና ለባርነት መንፈስ (ሮሜ 88:15 2ጢሞ 1:7) ወይም (2) የደስታ እና የሰላም መንፈስ (ሮሜ 14:17) ጋር ማያያዝ ይበልጥ ተገቢ ነው። ለበለጠ ጥናት “መንፈስ” የሚለውን በ1ቆሮ 2:11 ላይ ይመልከቱ።

“ልዩ” የሚለው ቃል heteros ነው ማለትም ልዩ ሆኖ ከሌላ አይነት። ጳውሎስ የራሱንና የስህተት መምህራንን መልእክት እያወዳደረ ነው (ገላ 1:6)። ይህ እዚህ እና በገላትያ 1:6-9 ላይ ከተጠቀሱት ችግሮች ጋር ተመሳሳይ ነው።

“በታገኙ ... ትታገሡታላችሁ” የግሪኩ ግስ lambanō እና dechomai ተመሳሳይ ናቸው። የሁለቱም መሰረታዊ ትርጉም አንድ ነገር መያዝን ያመለክታል። በ Louw and Nida’s Greek-English Lexicon ቅፅ 1 ላይ ያሉት ማስታወሻዎች በጣም ጠቃሚ ናቸው።

1. “አንድን ነገር ወይንም እቃ መቀበል ወይም ትርፉ ወይንም መነሳሳቱ በሰጪው ዘንድ የሚቀርበት፣ ወይም የስጦታው የትኩረቱ አቅጣጫ በተቀባዩ ላይ ይሆናል” (ገፅ 572)።
- 2.31 ላይ ያው የግርጌ ማስታወሻ፣ “በ lambanō እና dechomai መካከል ምናልባት ለማወቅ የሚያዳግት ልዩነት ሊኖር ይችላል። ስጦታውን በሚቀበል በኩል በላቀ ሁኔታ ተሳትፎን በሚያሳየው የኋለኛው ላይ፣ ነገር ግን ይህ ካለው አውድ ጋር ሊወሰን አይችልም” (ገፅ 572)። ለእኔ እንደ ወንጌል አምኞች ቤተክርስቲያን አማኝነቴ እነዚህ ቃላት ለወንጌል ተገቢውን ምላሽ ስለመስጠት አስፈላጊ ቃላቶች ናቸው (ዮሐ 1:12)። የእግዚአብሔር ተስፋ ቃል፣ የክርስቶስ ስራ እና የመንፈስ ማባበል በቀጣይነት ተገቢውን ምላሽ ማግኘት ያለበት ጉዳይ ነው። እነዚህ ለቃል ኪዳን መሰረታዊ ሀሳቦችን ይሰራሉ (ማለትም እግዚአብሔር መነሻ ይሆናል ሰው ግን ምላሽ መስጠት ይኖርበታል)።

Lambanō በዚህ አውድ ውስጥ ይደጋገማል (11:4፣8፣20፣24፣ 12:16)።

አመቅ “ምናልባት በመልካም ትታገሡታላችሁ።”
 አኪጀት “በመልካም ትታገሡታላችሁ”
 አየተመት “በበቂ ሁኔታ ትታገሡታላችሁ”
 አእት “በደስታ ትታገሡታላችሁ”
 አኢመቅ “በፈቃደኝነት እና መልካም ትታገሡታላችሁ”

ይህ ምናልባት የአሁን መካከለኛ ተተካሪ (PRESENT MIDDLE IMPERATIVE) ወይም የአሁን መካከለኛ አመልካች (PRESENT MIDDLE INDICATIVE) ነው። የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች እነዚህን የስህተት መምህራንን ለመስማት ፈቃደኛ በመሆናቸው ወጋ የሚያደርጋቸው የሰላቅ ቃል ነው። ጳውሎስ ይህንን *anechomai* የሚለውን ቃል በዚህ ምእራፍ ላይ በተደጋጋሚ ይጠቀማል (ቁ 1፣4፣10፣20)። በቁጥር 1 መታገስ ከሚለው ቃል ጋር በተመሳሳይ መልክ ጥቅም ላይ ውሏል (1ቆሮ 4፣12)፣ ግን በ4፣19፣ 20 ቁጥሮች መቻቻልን በሚያመለክት መልኩ በስላቃዊ አነጋገር ጥቅም ላይ ውሏል።

11:5 “ራሴን አልቆጥርም” በዚህ ስነግጥ ውስጥ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ *logizomai* የሚለውን ግስ ይጠቀማል (10፣2፣7፣11፣11፣5፣12፣6)። ይህ ቃል ምናልባት ለሶፍስቶች የስህተት መምህራን የማጥመጃ ቃል ወይንም ብዙ ጊዜ የሚጠቀሙበት ቃል ሊሆን ይችላል።

☐ “በአንድ ነገር እንኳ እንደ ጎደልሁ” በዚህ ሐረግ ውስጥ ያለው ግስ PERFECT ACTIVE INFINITIVE ነው። ጳውሎስ በማንኛውም ሰዓት ድርም ሆነ አሁን እርሱ ሥልጣን አላቸው ከሚባሉት በኢየሩሳሌም ባሉት ሐዋሪያት እንደሚያንስ ራሱን ቆጥሮ አያውቅም (12፣11)። ይህ እይታ ራሱ በገላትያ 1፡11-2፡14 ላይ ጳውሎስ ሐዋሪያ ስለመሆኑ በሚከራከርበት ስፍራ ተነስቷል።

- ☐ አመቅ፣ አኪጀት “ከእነዚህ ከዋነኞቹ ሐዋርያት”
- አየተመት “ከእነዚህ የበላይ ከሆኑት ሐዋርያት”
- አእት “ለእነዚህ በጣም ልዩ ለሆኑት የእናንተ ሐዋሪያት”
- አኢመቅ “ከእነዚህ የበላይ ከሆኑት ሐዋርያት”

ይህ ስላቃዊ የሆነ መግለጫ የሁለት ግሪክ ቃላት *hyper* (ማለትም ከላይ እና በላይ) እና *lian* ጥምረት ነው (ትልቅ እና የላቀ)። ይህ ገላጭ ሐረግ ብዙ ቦታ የማይገኝ ሲሆን ጳውሎስ ይህንን ኢዚህ እና በ12፡11 ላይ ይገኛል። ቁጥር 5 በአውድም በሰዋሰውም በግልጥ የስህተት አስተማሪዎችን ከሚያመለክተው ከቁ 4 ጋር የተያያዘ ነው (ቁ 13-15)። ጳውሎስ “ሐዋሪያት” የሚለውን ቃል ስላቃዊ በሆነ መልኩ በሁለት መንገድ ይጠቀማል፡ (1) አስራ ሁለቱን (2) ከአብያተ ቤተ ክርስቲያናት የተላኩ ሰዎች (ቁ 13)። እነዚህ የስህተት መምህራን በግልፅ በኢየሩሳሌም ካሉ ቤተ ክርስቲያናት ጋር በተወሰነ መልኩ ግንኙነት አላቸው (ቁ 22 አይሁዳዊ መሰረት እንዳላቸው ያመለክታል፤ 12፡1 ደግሞ የመንፈስ ቅዱስ መነቃቃት ልምድ እንዳላቸው ያመለክታል)።

☐ “ከዋነኞቹ” (*hyperlian*) ስለ ሁጥር የጳውሎስን አጠቃቀም በ 1ቆሮ 2፡1 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

11:6 “በአንድ ነገር እንኳ” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር (FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE) ጳውሎስ የግርክ ቃላትን ማሳመር ለርሱ ብርታቱ እንዳልሆነ አተቀብሏል። ጥንካሬው የመልእክቱ መንፈሳዊ ይዘት ነበር።

☐ “በአነጋገሪ ያልተማርሁ ብሆን እንኳ” ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው “በሙያው ያልሰለጠን” በሚል አይነት መልኩ ነው (ሐዋ 4፡13፣ ስለ ጴጥሮስና ዮሐንስ ጥቅም ላይ በዋለበት ዓይነት መንገድ እና 1ቆሮ 14 ላይ ስለ መንፈሳዊ ስጦታ አውቀት የሌላቸው ሰዎች ላይ ጥቅም ላይ በዋለው ቦታ)። ጳውሎስ በንግግር ችሎታው ደካማ መሆኑን ከመናገሩ ጋር የሚያያዝ ይመስላል (10፡10፣ 1ቆሮ 1፡17)። ይህ የስህተት መምህራን አስተያየት በግልፅ የሚያመለክተው እነርሱ ለንግግር ችሎታ ያላቸውን ክብር ነው። ይህ ሄለናዊያንን (ማለትም *Sophists*) መነሻ BACKGROUND ያላቸውን ያመለክታል። *Bruce W. Winter፣ Philo and Paul Among the Sophists ተመልከት።*

2ቆሮንቶስ 2 11:7-11
 ገወይስ የእግዚአብሔርን ወንጌል ያለ ደመወዝ ስለ ሰበከሁላችሁ፤ እናንተ ከፍ እንድትሉ ራሴን እያዋረድሁ ኃጢአት አድርጌ ይሆንን? ስለናንተን ለማገልገል ደመወዝ እየተቀበልሁ ሌሎችን አብያተ ክርስቲያናት ዘረፍሁ። ስለእናንተም ጋር ሳለሁ በጎደለኝ ጊዜ፣ በማንም አልከበድሁበትም፤ ከመቆዶንያ የመጡት ወንድሞች የጎደለኝን በሙሉ ሰጥተዋልና፤ በነገርም ሁሉ እንዳልከብድባችሁ ተጠነቀቅሁ እጠነቀቅማለሁ። ስለክርስቶስ እውነት በእኔ እንዳለ፣ ይህ ትምክህት በእኔ ዘንድ በአካይያ አገር አይከለከልም። ስለ ምን? ስለማልወዳችሁ ነውን? እግዚአብሔር ያውቃል።

11:7 “እናንተ ከፍ እንድትሉ ራሴን እያዋረድሁ ኃጢአት አድርጌ ይሆንን?” ቁጥር 7 “አይደለም” የሚል መልስን የሚጠባበቅ ጥያቄ ነው። ይህ ጳውሎስ ምንም ዓይነት ከፍያ ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የማይቀበል መሆኑን ለመከራከር የገለጠበት ሌላኛው ምሳሌያዊ ስላቅ ነው (1ቆሮንቶስ 9፡3-18)።

“ኃጢአት” የሚለው ቃል (*hamartia*) ግብረ-ገብ በጎደለው አይነት “ስህተት መስራት እችላለሁ” ወይም “የተዛባ ፍርድ” በሚል ነው ጥቅም ላይ የዋለው። አስተውል፣ አውድ፣ አውድ፣ አውድ-የቃልን ትርጉም ይወስናል። ቀድሞ ስነ-መለኮታዊ ትርጉማቸው የተቀመጠውን ቃላት የትም ስታገኝ ተጠነቀቅ!

☐ “የእግዚአብሔርን ወንጌል” የክርስቶስ ወንጌል የሚለው (2፡12፣9፡13፣ 10፡14) በተጨማሪም የእግዚአብሔር ወንጌል መሆኑን አስተውል።

11:8 “ሌሎችን አብያተ ክርስቲያናት ዘረፍሁ” ግርካዊያንና ሮማዊያን ተንቀሳቃሽ አስተማሪዎችን ይከፍሉአቸው ነበር ነገር ግን ጳውሎስ ይህ ለስህተት አስተማሪዎች የትችት መነሻ መሆኑን አውቋል ለዚህም ከቤተ ክርስቲያን የገንዘብ ድጋፍ መቀበልን እንቢ አለ (ወይም ከማንኛውም ሌላ ቤተ ክርስቲያን በእነርሱ መሀከል እየሰራ 1ተሰ 2፡5-9 2ተሰ 3፡7-9)። ጳውሎስ ከወጣ በኋላ ግን ከፍልጵስዩስ እና ከተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን

ስጦታ ተቀብሏል (ፍል 4:15-18 እና ምናልባትም 1ተስ 3:6)። በግልጽ የዚህን ቤተ ክርስቲያን ስሜት ይጎዳል (ቁ 11፤ 12፤13፤14፤ 1ቆሮ 9:12፤15፤18)።

▣ “አብያተ ክርስቲያናት” በቆሮ 1:2 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

▣ “እናገተን ለማገልገል” በቆሮ 4:1 ላይ ያለውን አገልጋይ ባርያ ልዩ ርዕስ ተመልከት።

11:10 “የክርስቶስ እውነት በእኔ እንዳለ” ይህ የጳውሎስን ታማኝነት በፈሊጣዊ አነጋገር የሚያሳይ ወይም ጳውሎስ እስትንፋሳዊ ቃል እንዳለበት የሚያመለክት ነው (ሮሜ 9:1) ። “እውነት” የሚለውን ልዩ ርዕስ በጳውሎስ ፅሁፍ ውስጥ በ13:8 ላይ ተመልከት።

▣ “ይህ ትምህርት በእኔ ዘንድ በአካይያ አገር አይከለከልም” ይህ በሰባ ሊቃናት ትርጉም (ሰፕቱአጀንት) ውስጥ ወንዝን ለመገደብ ጥቅም ላይ የዋለ ጠንካራ የግርክ ቃል ነው። ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ገንዘብ መቀበልን እንቢ አለ ይህንንም በግልፅ በደባባይ ብዙውን ጊዜ እንዲታወቅ አደረገ። መመካት የሚለውን ልዩ ርዕስ በ1:12 ላይ ካለው ማስታወሻ ተመልከት።

2ቆሮንቶስ 2 11:12-15

¹²ነገር ግን በዚያ በሚመኩበት እንደ እኛ ሆነው ሊገኙ፥ ምክንያትን ከሚፈልጉቱ ምክንያትን እቆርጥ ዘንድ አሁን የማደርገውን ከዚህ ወዲህ ደግሞ አደርጋለሁ። ¹³እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች የክርስቶስን ሐዋርያት እንዲመስሉ ራሳቸውን እየለወጡ፥ ውሸተኞች ሐዋርያትና ተንኮለኞች ሠራተኞች ናቸውና። ¹⁴ይህም ድንቅ አይደለም፤ ሰይጣን ራሱ የብርሃንን መልአክ እንዲመስል ራሱን ይለውጣልና። ¹⁵እንግዲህ አገልጋዮቹ ደግሞ የጽድቅን አገልጋዮች እንዲመስሉ ራሳቸውን ቢለውጡ ታላቅ ነገር አይደለም፤ ፍጻሜአቸውም እንደ ሥራቸው ይሆናል።

11:12 ጳውሎስ ጠላቶቹን ያውቃል። እነርሱ እሱን የሚከሰቡትን ማንኛውንም አጋጣሚ ሁሉ ለማስወገድ ሞከረ። ወንጌልን ለማስፋፋት ብሎ መብቱ እና ነፃነቱን ሁሉ ገደበ (14:1-15:13)።

11:13 “እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች ውሸተኞች ሐዋርያትና ናቸው” እነዚህ ከከተማ ውጭ ያሉ የሀይማኖት መሪዎች ምናልባት ከኢየሩሳሌም ሊሆኑ የሚችሉት ሥልጣን እንዳላቸው ይናገራሉ። ጳውሎስ እነዚህን ሐዋሪያት ውሸተኞች ሐዋሪያት እና ውሸተኞች ወንድሞች እያለ ይጠራቸዋል (ቁ 26)።

▣ “ተንኮለኞች ሠራተኞች” ይህ ቃል የመጣው ፣ አሳን ለማጥመድ በማጥመጃ ጫፍ ላይ የሚደረግ ምግብ ማለት ከሆነው ስም (NOUN) ነው። ለራሳቸው ዓላማና ዝናቸውን ለማስፋፋት ሲሉ የቆሮንቶስን አማኞች ለመያዝ ይሞክራሉ። “የክርስቶስን ሐዋርያት እንዲመስሉ ራሳቸውን እየለወጡ።” እነዚህ የተታለሉ ትክክለኞች አማኞች አይደሉም። እነዚህ በመንፈስ የጠፉ (ቁ 14) የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ለመክፈል የሚሞክሩ (1ቆሮ 3:10-15) ሰዎች ናቸው። የበግን ለምድ የለበሱ ተኩላዎች ናቸው (ማቴ 7፤ ሐዋ 20:29፤ 2ጴጥ 2:1-22፤ ይሁዳ 3-16)።

“መለወጥ” የሚለው ቃል (ማለትም *metaschematizō*) በ 13፤ 14፤ 15 ቁጥሮች ውስጥ ጥቅም ላይ ውሏል። ከላይ ወይም በውጫዊ መልክ ላይ ስለሚደረገው ለውጥ ይናገራል (ፍል 3:21)። እነዚህ (ማለትም ውሸተኞች መምህራን እና ሰይጣን) ያልሆኑትን ለመምሰል ራሳቸውን ይገልጣሉ።

11:14 “ሰይጣን ራሱ የብርሃንን መልአክ እንዲመስል ራሱን ይለውጣል” ይህ ግልጽ የሆነ እውነት ነው ግን በዚህ ዓይነት መልኩ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በየትም ሥፍራ ይህ ቃል አልተነገረም። ይህ ምናልባት ስለ ዘፍጥረት 3 ከረቢዎች ልማዳዊ አባባል የተወሰደ ሊሆን ይችላል (DSS cave 1፤ *Manual of Discipline* 3:20፤24)። የሰይጣን ዋና ዘዴ እውነት አስመስሎ ማቅረብ ነው (ዘፍ 3)። ከኑ ሁል ጊዜ መልካምን አስመስሎ መስራት ወይም መቅዳትን ይሞክራል። ብዙ ጊዜ ውሸተኞች መምህራን ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይወጣሉ (2ጴጥ 2፤ 1ዮሐ 2:18-19)። አካላዊ ከፉ የሚለውን ልዩ ርዕስ በቆሮ 7:5 ላይ ተመልከት።

11:15 “ቢሆን” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር (FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE) ነው። በቆሮንቶስ ባለች ቤተ ክርስቲያን በሠይጣን መንፈስ የሚነዱ ሰዎች ነበሩ። ዛሬም ከኛ ጋር አሉ።

▣ “የጽድቅን አገልጋዮች” ጳውሎስ እነዚህ ጋ በሚጠቀምበት አይነት መንገድ ፅድቅ የሚለውን ቃል ብዙ ጊዜ አይጠቀምም። እዚህ መልካምነትን ወይም ፅድቅን ያሳስባል (ማቴ 6:1) ግን በስነ-መለኮታዊ መልኩ በእምነት ስለሚገኝ ጽድቅ አይደለም (ሮሜ 4)። ፅድቅ የሚለውን ልዩ ርዕስ በቆሮ 1:30 ላይ ተመልከት። አገልጋይ ባሪያ የሚለውን በቆሮ 4:1 ላይ አይ።

▣ “ፍጻሜአቸውም እንደ ሥራቸው ይሆናል” ይህ በተዘዋዋሪ ምሳሌ 24:12 ላይ ያለውን ይመስላል። በተጨማሪም የመጽሐፍ ቅዱስ መሰረታዊ እውነት ነው። በ5:10 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

2ቆሮንቶስ 11:16-21U

¹⁶እንደ ገና እላለሁ። ለማንም ሰው ሞኝ የሆንሁ አይምስለው፤ ያለዚያ ግን እኔ ደግሞ ጥቂት እመካ ዘንድ እንደ ሞኝ እንኳ ሆኜ ተቀበሉኝ። ¹⁷እንደዚህ ታምኜ ስመክ የምናገረው፥ በሞኝነት እንጂ ጌታ እንዳዘዘኝ አልናገርም። ¹⁸ብዙዎች በዓለማዊ ነገር ስለሚመኩ እኔ ደግሞ እመካለሁ። ¹⁹ልባሞች ስለምትሆኑ በደስታ ሞኞችን ትታገሣላችሁና፤ ²⁰ማንም ባሪያዎች ቢያደርጋችሁ፥ ማንም ቢበላችሁ፥ ማንም ቢቀማችሁ፥ ማንም ቢኮራባችሁ፥ ማንም ፈታችሁን በጥሬ ቢመታችሁ ትታገሣላችሁና። ²¹ደካሞች መስለን እንደ ነበርን በውርደት እላለሁ። ነገር ግን በሞኝነት እላለሁ፤ ማንም በሚደፍርበት እኔ ደግሞ እደፍርበታለሁ።

11:16 “ለማንም ሰው ሞኝ የሆንሁ አይምሰለው” ጳውሎስ በመመካቱ ደስተኛ አይደለም (ቁ 1፣ 17)። እነዚህ የስህተት መምህራን ጳውሎስ የእነርሱን ዘዴ እንዲጠቀም አስገድደውታል (የምእራፍ 10-13 አፃፃፍ የሚያመለክተው የሄሌንስቶችን የንግግር ዘዴ ነው)።

“ሞኝነት” ለሚለው ቃል በቆሮ 15:36 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት። “መመካት” ለሚለው በቆሮ 5:6 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

☐ “ቢሆን” ይህ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE (ማለትም ግስ የለመም) ነው። እነዚህ የቆሮንቶስ አማኞች በጳውሎስ ደብዳቤ ተገርመዋል።

11:17 ጳውሎስ በ10:1 ውስጥ በኢየሱስ ህይወት እና ባሕሪ (ማለትም በክርስቶስ ትህትና እና ጨዋነት) ላይ ጠቅሷል ግን ወደ ትምክህት ወይም ከሰው ጋር ወደ ማስተያየት ሲመጣ ጳውሎስ በኢየሱስ ቀድሞውኑ የሆነ ምንም ነገር እንደሌለ ማመን አለበት።

11:18 “ብዙዎች በዓለማዊ ነገር ስለሚመኩ እኔ ደግሞ እመካለሁ” ይህ የምእራፍ 10-13 ትልቁ ትኩረት ነው። የስህተት መምህራን የእርሱን መንፈሳዊ ሥጦታ እና የወረሳቸውን ነገሮች ከራሳቸው ጋር በማወዳደር ጳውሎስንና ወንጌሉን ተቃውመዋል (ቁ.8)። ቤተ ክርስቲያን እነዚህን ሰዎች በመስማት በምክራቸው ተወስደው እነደሆነ በማለት ጳውሎስ ተጨንቆ ነበር። ስለዚህ ይህ ቤተ ክርስቲያ ወደ ራሱ አመራር እና ወንጌል ወደ መታመን ያመጣቸው ዘንድ ራሱን በእነርሱ ደረጃ ዝቅ ለማድረግ ወሰነ።

11:19-20 ይህ በቀጥታ የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያን የሚወጋ ስላቅ ነው። የስህተት መምህራን እርሱን ለሚከሱበት በማንኛውም ነገር እነርሱ ደግሞ ይለማመዱታል ቤተ ክርስቲያንም በአዎንታዊ መልኩ ምላሽ ሰጥተውበታል።

☐ “ትታገሣላችሁና” በቁ 4 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

11:20 “ማንም ባሪያዎች ቢያደርጋችሁ” ይህ ተከታታይ የሆኑ አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገሮች (FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCES) ይጀምራል (ማለትም *katadouloō*) በዚህ ሥፍራ እና ስለ የአይሁድ እምነት ተከታዮችን የሚያመለክት ገላ 2:4 ላይ ብቻ ነው ጥቅም ላይ የዋለው። የአይሁድ እምነት ተከታዮች አንድ ሰው ክርስቲያ ከመሆኑ በፊት አስቀድሞ ሙሉ አይሁዳዊ መሆን እንዳለበት ያረጋግጣሉ። እነዚህ የስህተት መምህራን የአይሁድ እምነት ተከታዮች ጋር እንዴት ግንኙነት እንዳላቸው ማረጋገጥ አይቻልም። በቆሮንቶስ ያሉ የስህተት መምህራን ከድነት ጋር ያያዙት ትክክለኛ የሆነ ደንብና ሥርዓትም በግልጽ አይታወቅም።

☐ “ማንም ቢበላችሁ” ጳውሎስ ይህንን ግስ ሁለት ጊዜ ብቻ ነው የተጠቀመው፤ እዚህ እና ገላ 5:15 ላይ በተጨማሪም ከስህተት አስተማሪዎች ጋር በግጭት ውስጥ ያለቸውን ቤተ ክርስቲያን ያሳያል።

☐

አመቅ፣ አየተመት፣

- አእት “በናንተ ይጠቀማል”
- አኪጀት “ከአናንተ ይወስዳል”
- አኢመቅ “ከትእዛዙ በታች እናንተን ይጠብቃል”

ይህ *lambanō* የሚል የተለመደ ግስ ነው፤ በዘይቤያዊ አነጋገር “መያዝ” ለሚለው ቃል በቃል በሆነ ሁኔታ ቅጥያ ቃል ነው። ግን እዚህ ለግላዊ ጥቅም ለማምታታት ነው።

- አመቅ፣ አኪጀት “ራሱን ከፍ ያደርጋል”
- አየተመት “በአየር ላይ ያስቀምጣል”
- አእት “አንተን ይንቃል”
- አኢመቅ “ራሱን ካንተ በላይ ያደርጋል”

ጳውሎስ ይህንን አንድ ዓይነት ቃል በ10:5 ውስጥ የስህተት መምህራንን ክርክርና የማታለል ትምክህት ለማሳየት ተጠቅሟል። ይህ ቃል በቀላሉ በ1ጢሞ 2:8 ላይ “ማንሳት” የሚል ነው። ግን በቆሮንቶስ በአሉታዊ መልኩ የሰውን ትምክህት እና ትዕቢት ለማመልከት የተጠቀሰ ነው።

☐ “በጥፊ ቢመታችሁ” የጳውሎስ ቃል በስላቅ የተሞላ ነው (ቁ 21)። እርሱ ከነርሱ ጋር በጣም ትህትና ጨዋ ነበር (10:1) ግን አልተቀበሉትም፤ የስህተት መምህራን ራስ ወዳዶችና አምታኞች ናቸው ጳውሎስ ግን እነርሱ ይወዱአቸዋል።

11:21 “በውርደት እላለሁ” የህ ቃል በቃል “በውርደት” ነው። ጳውሎስ የርሱን ትህትና እና ጨዋነት በትክክል እንዳለተረዱት እና ለስህተት መምህራን አንደ በጎ አጋጣሚ ተደርጎ መወሰዱ ይሰማዋል። ይህ ምናልባት ለስላቅ ሌላ ምሳሌ ነው።

☐ “ድካም” ድካም የሚለውን ልዩ ርዕስ በ2ቆሮ 12:9 ላይ ተመልከቱ።

2ቆሮንቶስ 11:21ሰ-29
 21 ደካሞች መስለን እንደ ነበርን በውርደት እላለሁ። ነገር ግን በሞኝነት እላለሁ፤ ማንም በሚደፍርበት እኔ ደግሞ እደፍርበታለሁ።²² ዕብራውያን ናቸውን? እኔ ደግሞ ነኝ። የእስራኤል ወገን ናቸውን? እኔ ደግሞ ነኝ። የአብርሃም ዘር ናቸውን? እኔ ደግሞ ነኝ። የክርስቶስ አገልጋዮች ናቸውን? ²³

እንደ እብድ ሰው እላለሁ፤ እኔ እበልጣለሁ፤ በድካም አብዝኜ፤ በመገረፍ አብዝኜ፤ በመታሰር አትርፌ፤ በመሞት ብዙ ጊዜ ሆንሁ።²⁴ አይሁድ አንድ ሲጎድል አርባ ግርፋት አምስት ጊዜ ገረፉኝ።²⁵ ሦስት ጊዜ በበትር ተመታሁ፤ አንድ ጊዜ በድንጋይ ተወገርሁ፤ መርከቤ ሦስት ጊዜ ተሰበረ፤ ሌሊትና ቀን በባሕር ውስጥ ኖርሁ።²⁶ ብዙ ጊዜ በመንገድ ሄድሁ፤ በወንዝ ፍርሃት፤ በወንበይዎች ፍርሃት፤ በወንጌ በኩል ፍርሃት፤ በአሕዛብ በኩል ፍርሃት፤ በከተማ ፍርሃት፤ በምድረ በዳ ፍርሃት፤ በባሕር ፍርሃት፤ በውሽተኞች ወንድሞች በኩል ፍርሃት ነበረብኝ፤²⁷ በድካምና በጥረት ብዙ ጊዜም እንቅልፍ በማጣት፤ በራብና በጥም ብዙ ጊዜም በመጣም፤ በብርድና በራቁትነት ነበርሁ።²⁸ የቀረውንም ነገር ሳልቆጥር፤ ዕለት ዕለት የሚከብድብኝ የአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ አሳብ ነው።²⁹ የሚደከም ማን ነው፤ እኔም አልደከምም? የሚሰናከል ማን ነው፤ እኔም አልናደድም?

11:21ል ጳውሎስ እሳትን በእሳት ለመመከት ዝግጁ ነው። ከሹመት ደብዳቤ ጋር ለማወዳደር ይፈልጋሉ፤ ስለዚህ ሁን!

11:22 “ዕብራውያን ናቸውን? እኔ ደግሞ ነኝ” ይህ ከአራቱ ምሳሌያዊ ጥያቄዎች ውስጥ አንዱ ነው። “ዕብራውያን” በፈሊጣዊ አነጋገር የአሮማይክ ቋንቋ መናገር ችሎታን ያመለክታል (ሐዋ 6:1) ፣ ግን እውነተኛ የአይሁድ ዘር ያላቸውን በሚያመለክት መልኩ። እነዚህ የስህተት መምህራን ከፓልስታይን የሆኑ የአይሁድ እምነት ተካታይ ግንድ እንደነበራቸው ይህ ሌላኛው ማስረጃ ነው።

ይህ “እኔ ደግሞ ነኝ” (ማለትም *kagō*) የሚለው በቁ 22 ውስጥ ሶስት ጊዜ ተደግሟል።

☐ “የእስራኤል ወገን ናቸውን? እኔ ደግሞ ነኝ” እነርሱ የብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሕዝብ በመሆናቸውም በግልጽ ይመኩ ነበር (ፊል 3:5፣ ዮሐ 8:31-59)

11:23 “የክርስቶስ አገልጋዮች ናቸውን?” ጳውሎስ በዚህ ስፍራ እነርሱ ክርስቲያኖች ስለመሆናቸው እያረጋገጠ አይደለም። በቀላሉ እነርሱ የሚመኩበትን መንፈሳዊ ስልጣን እርሱም እንዳለው ለመከራከር ብሎ ነው እነጂ፤ እነርሱ ከጳውሎስ በላይ መንፈሳዊ ስልጣን እንዳላቸውም ይናገራሉ።

☐ “እኔ እበልጣለሁ” ጳውሎስ ከ en ጋር የሚያወዳድረው ተከታታይ የሆኑ ነገሮች አሉት።

1. በድካም አብዝኜ፣ ቁ. 23
2. በመታሰር አትርፌ፣ ቁ. 23
3. በመገረፍ አብዝኜ፣ ቁ. 23
4. በመሞት ብዙ ጊዜ ሆንሁ ቁ. 23
- ሀ. አንድ ሲጎድል አርባ ግርፋት አምስት ጊዜ ገረፉኝ። (5 ጊዜ)፣ v. 24
- ለ. በበትር ተመታሁ፤ (3 ጊዜ) ቁ. 25
- ሐ. በድንጋይ ተወገርሁ፤ (አንድ ጊዜ)ቁ. 25
- መ. መርከቤ ተሰበረ፤ (3 ጊዜ) ቁ. 25

ከእነዚህ ውስጥ አንዳንዶቹ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ተመዝግበዋል። በመጀመሪያ ክፍለ ዘመን ስለነበረች ቤተ ክርስቲያን በርግጠኝነት የምናውቀው ነገር ጥቂት ነው። ጳውሎስ ወንጌልን ለመስበክ ብዙ ዋጋ ከፍሏል!

11:24 “አንድ ሲጎድል አርባ ግርፋት አምስት ጊዜ ገረፉኝ” ይህ በምኩራብ ፍርድ ቤት የሚደረገውን ቅጣት ያመለክታል (ዘዳ 25:1-3)። ግርፋቱ የሚደረገው በበትር ነው (ዘፀ 21:20፣ ምሳ 10:13፣ 19:29፣ 26:3) በአደባባይ ነው የሚፈፀመው። ይህ ዓይነቱ ቅጣት በግብፅ እና በአሦር ይደረግ ነበር። በእሥራኤልም ይከናወን ነበር (ኢሳ 50:6 ኤር 20:2 37:15)።

ረቢዎች በኋላ ከአርባ አንድ ሲጎድል ወይም ሰላሳ ዘጠኝ ኢነዲሆን ወሰኑ (ማለትም ተመጣጣኝ ቁጥር፣ ጆሴፈስ አንቲኪን Josephus፣ Antiq 4:8፣21፣23 ተመለከት)። ግርፋቱ ባብዛኛው በጀርባ እና በፊት ለፊት በግራና በቀኝ ትኩሻ ላይ ኢነዲሆን ደንግገዋል (ማኮዝ Maccoth 3:10)።

11:25 “በበትር ተመታሁ” ይህ የሮማዊያንን የቅጣት ህግ ያመለክታል (ማለትም *verberatio*) ምናልባት የሚወሰነው ባደባባይ በከተማው ፍርድ ቤት ነው (ሐዋ 16:22-40፣ 1ቆሮ 4:21)።

☐ “በድንጋይ ተወገርሁ” በሐዋ 14:19 ተቃዋሚዎቹ የሞተ መስሎአቸው ነበር! ይህ ምናልባት አደጋ ሊሆን ይችላል። መርከቤ ሶስት ጊዜተሰበረ” የህ የሚያሳየው የሐዋሪያት ሥራ ታሪክ ምን ያህል ውስን መሆኑን ነው። የጳውሎስ መርከብ መሰበር በሐዋሪያት ሥራ ውስጥ የተዘገበው በታሪክ ጊዜው ሲታይ ከዚህ ነገር በኋላ ነበር። ሐዋሪያት ሥራ የተጠናቀቀ ታሪክ አይደለም፤ ግን ወንጌል ከኢየሩሳሌም ወደ ሮም ከአይሁዶች ወደ አህዛብ እንዴት እንደተጓዘ የሚዘግብ ስነ-መለኮታዊ ታሪክ ነው።

- 11:26
- አመቅ “በተከታታይ ጉዞ ላይ ነበርሁ”
 - አኪጀት “ብዙ ጊዜ በጎዞ ላይ”
 - አየተመት “ተደጋጋሚ ጉዞ”
 - አእት “በብዙ ጉዞ”
 - አኢመቅ “የማያቋርጥ ጉዞ”

ይህ ሌላ DATIVE PLURALS ዝርዝር ነገሮችን ይጀምራል ወይም ስምነተኛ CASE system ልክ እንደ A. T. Robertson's፣ LOCATIVE የሚለውን ይይዛል። በቁጥር 26፣27፣28 ውስጥ ምንም ግን አይታይም። ይህ ጳውሎስ ስለ ክርስቶስ የነበረውን አገልግሎት ያመለክታል።

1. በወንዝ ፍርሃት፣
2. በወንበዴዎች ፍርሃት፣
3. በወገኔ በኩል ፍርሃት፣ (በቆሮንቶስ እንደ ነበር)
4. በአሕዛብ በኩል ፍርሃት፣
5. በከተማ ፍርሃት፣
6. በምድረ በዳ ፍርሃት፣
7. በባሕር ፍርሃት፣
8. በውሽተኞች ወንድሞች በኩል ፍርሃት (በቆሮንቶስ እንደ ነበር)

11:27 “ነበርሁ” ጳውሎስ DATIVE/LOCATIVE በመጠቀም ሌላ ዝርዝር ይጀምራል

1. በድካምና
2. በጥረት
3. እንቅልፍ በማጣት፣
4. በራብና
5. በጥም
6. ብዙ ጊዜም በመጠም፣ (ብዙ ጊዜ ያለ ምግብ መሆን)
7. በብርድና
8. በራቁትነት (ቃል በቃል በስላላ መልክ)

የወንጌል አገልጋዮች ነን ብለን ራሳችንን የምንጠራ ሁላችንም መነጫነጭ የለብንም!

11:28 ጳውሎስን በየዕለት የሚያስጨንቀው ሌላኛው ጉዳይ የአብያተ ክርስቲያናት መንፈሳዊና ስነ ልቦናዊ ጤንነት ጉዳይ ነበር፤ ምናልባትም ይህ ጉዳይ ከሁሉም ከባዱና አስቸጋሪው ፈተና ነበር።

☐ “የሚደክም ማን ነው፣ እኔም አልደክምምን?” ቁጥር 29 ሁለት የአነጋገር ጥያቄዎች አሉት። አማኞችና አብያተ ክርስቲያናት ሲጎዱ ጳውሎስ ሲመለከት እርሱን ይጎዳዋል ሌሎች ታናናሾችም ይሰናከሉ ዘንድ ምክንያት በሆኑት ላይም እንዲቆጣ አድርጎታል (ማቴ 18)።

☐	
አመቅ	“ትልቅ ሀሳብ”
አኪጀት	“በንዴት መቃጠል ”
አየተመት	“ንዴት”
አእት	“በሥቃይ የተሞላ”
አኢመቅ	“በስቃይ መቃጠል”

ጳውሎስ በቆሮንቶስ ደብዳቤው ውስጥ መቃጠል የሚለውን ይህን ቃል ልዩ በሆነ መንገድ ይጠቀማል። በአሉታዊ መንገድ ወይም ጥፋት በሚያደርስ መንገድ ሳይሆን (ኤፌ 6:16) ነገር ግን የጋለ ፍላጎት በሚያመለክት ዘይቤያዊ መንገድ (1ቆሮ 7:9)።

☐	
አመቅ፣ አእት	“ወደ ኃጢአት ይመራል”
አኪጀት፣ አየተመት	“ያሰናክላል”
አኢመቅ	“ይጥላል”

ይህ ስካንዳሎን (skandalon) የሚል የግሪክ ቃል ነው ቃል በቃል ወጥመድና አሽክላ ማሰናከያን በሚያመለክት መልኩ (ሮሜ 11:9)። ግብረ ገብን ውድቀት በሚያመለክት መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል (እዚህና 1 ቆሮ 8:13 ላይ) ወይም ምናልባት “የበላይ ሐዋሪያት” (1ቆሮ 1:23) በተባሉት በስህተት የስነ መለኮት ትምህርት መታለልን (ገላ 5:11)።

11 ቆሮንቶስ 11:30-33

³⁰ ትምክህት የሚያስፈልግ ከሆነ፣ ከድካሜ በሚሆነው ነገር እመክላሁ። ³¹ ለዘላለም የተባረከ የጌታችን የአያሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት እንዳልዋሽ ያውቃል። ³² በደማስቆ አርሰጠሰዮስ ከተባለ ንጉሥ በታች የሆነ የሕዝብ ገዥ ሊይዘኝ እየወደደ የደማስቆ ሰዎችን ከተማ ያስጠብቅ ነበር። ³³ በቅጥሩም ባለ መስኮት በቅርጫት አወረዳኝና ከእጁ አመለጥሁ።

11:30 “ከሆነ” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው።

☐ “ከድካሜ በሚሆነው ነገር እመክላሁ” የጳውሎስ ፈተና እና መተቸት የርሱ ጥንካሬ ከእግዚአብሔር እንደሆነ እና የርሱ ድካም እግዚአብሔር ከብር እንዲያገኝ መልካም አጋጣሚ እንደሆነ እንዲያውቅ አግዞታል (12:1-10)።

11:31 “የኔታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት” ይህ ቁጥር መሐላ ነው። ጳውሎስ የርሱ አነጋገር እውነት መሆኑን ለማረጋገጥ ብዙ ጊዜ የእግዚአብሔርን ስም ይጠቀማል (ሮሜ 1:9፤ 2ቆሮ 1:18፤ 11:10፤11፤ ገላ 1:20፤ 1ጢሞ 2:7)።

☐ “ለዘላለም” ይህ ቃል በቃል ለዘመናት ማለት ነው (ሮሜ 1:25፤9:5፤ 11:36፤ 19:27)። አንድ አይነት ሐረግ፣ ግን ነጠላ የሆነ፣ በቆሮ 8:13 እና 2ቆሮ 9:9 ውስጥ ይገኛል። በ1ቆሮ 1:20 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ “ዘመን እና የሚመጡት ዘመናት” ተመልከት።

11:32-33 “በደማስቆ አርስጦስቶስ ከተባለ ንጉሥ በታች የሆነ የሕዝብ ገዥ” አንዳንዶች ይህ የንግግር ጠዘት መርገቡን ያመለክታል ይላሉ፣ ግን ይህ በጣም አስፈሪ ወቅት ነበር ማለትም ለጳውሎስ በሕይወቱ በጣም የደከመበት ጊዜ ነበር። የስህተት መምህራን እርሱን የሚከሰቡት ሌላ ነገርም እንደሆነ ሊያመለክት ይችላል። ንጉስ አርስጦስቶስ (Harethath) የናባቲያን ግዛት ገዥ ነበር ግን ምንም እንኳን ከክርስቶስ ልደት በፊት እስከ 40 ዓ. ም.። ለሄሮድስ አንቲጶስ የእንጀራ አባቱ ነበር። አርስጦስቶስ የሚለው ቃል ፈርኦስ እንደ ማለት ነው። በጳትራ ላይ ለሚነግሱ የናባቲያን ነገስታት መጠሪያቸው ነው። የሕዝብ ገዥ የተባለው ምናልባት በአርስጦስቶስ ስር ሆኖ የደማስቆ ከተማ ተወካይ ሊሆን ይችላል። በሐዋ ሥራ 9:23-25 ላይ ያለው ታሪክ በመጠኑም የተለየ ነው፤ ምናልባት የስህተት መምህራን የጳውሎስን ሁኔታ ወስደው እርሱን ለመክሰስ ይህን አጋጣሚ ተጠቅመውበት ሊሆን ይችላል።

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያ ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጉመው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች የተሰጡት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋና ዋና ጉዳዮች በሚገባ እንድታጤን እንዲረዳህ ነው። ይህም ማለት በተገቢው እንድታሰላስል ለማነሣሣት አንጂ በዚህ ብቻ እንድትወሰን አይደለም።

1. ጳውሎስ ከእነዚህ ስህተት መምህራን ጋር ስለራሱ የተሟገተው በእንዴት አይነት መልኩ ነበር?
2. ቁጥር 3 ከፀጋ መውደቅን ያመለክታል ወይስ ከሐዋሪያት ሥልጣን ተታልሎ መውደቅን ያመለክታል?
3. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ገንዘብን ያልተቀበለው ለምንድን ነው?
4. እነዚህ የስህተት መምህራን እነማን ነበሩ?
5. የእነዚህን የስህተት መምህራን ስነ መለኮት አስተምህሮ ግለፅ?
6. ይህ የጳውሎስ አዳጋች ህይወት ለእርሱ ትክክለኛ ሐዋሪያነት እንዴት ምስክር ሊሆን ቻለ? (1ቆሮ 4:9-13፤ 2ቆሮ 4:8-12፤ 6-4)

2ኛ ቆሮንቶስ 12

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
ራዕይና መገለጥ	የገነት ራዕይ	ተጨማሪ መመካት፡ በድካም መመካት	የጳውሎስ ራዕይና መገለጥ	ጳውሎስ የራሱን ምስጋና እንዲያሰማ ተገደደ (11:1-12:18)
12:1-10	12:1-10	12:1-10	12:1-6 12:7-10	12:7-10
ጳውሎስ ስለ ቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ማሰብ	የሐዋሪያት ምልክት		ጳውሎስ ስለ ቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ማሰብ	12:11-13
12:11-18	12:11-13	12:11-13	12:11-13	
	ፍቅር ስለ ቤተ ክርስቲያን	ጳውሎስ እንደገና ቆሮንቶስን ለመጎብኘት ማቀዱ (12:14-13:10)		
	12:14-21	12:14-18	12:14-15 12:16-18	12:14-15 12:16-18
		ራስን ስለመመርመር እና ማስተካከል የተደረገ ጥሪ		የጳውሎስ ጭንት እና ፍርሃት (12:19-13:10)
		(12:19-13:10)		
12:19-21		12:19-21	12:19-21	12:19-21

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መከተል

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ሕጻናትን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብቦው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

አውደ ጽሑፋዊ እይታ

- ሀ. የጳውሎስ ልዩ ራዕይና በአካሉ ላይ ያለው ችግር ሁለቱም በአንድ አውድ ውስጥ ይታያሉ፤ ምናልባት ሁለቱም የተከውኑት ከ14 ዓመት በፊት በጠርሴስ ነው (42 ወይም 43 ዓ.ም.)። ይህ ከ20 ዓመት በፊት የተከናወነውን የእርሱን መለወጥ ሊያመለክት አይችልም ደግሞም የርሱ “መውጊያ” የዓይኑ ህመም ይህም በደማስቆ መንገድ ላይ ጌታ ኢየሱስ በተገኘው ጊዜ የተከሰተ እንደሆነ አስባለሁ (ሐዋ 9:22፣ 29)።
- ለ. ጳውሎስ የሰላቅ ንግግሩን በቁጥር 11:4-5፣19-21 እንዳደረገው ሁሉ በ 11:13 እና 15 ውስጥም ይቀጥልበታል። ምእራፍ 10-13 ያሉት የተፃፉት በሌላኛዎቹ የአፃፍ ስርዓትን ተከትሎ እንደሆነ አምናለሁ። ይህም እነዚህ የሰለጠኑ ሄሌናይዝድ የሆኑ ትምክህተኞች የስህተት መምህራን አይሁዳዊያ የሚጠቀሙበትን አፃፍ እርሱ ራሱ የሚያውቅ እና ሊጠቀምበት የሚችል መሆኑን ለማሳየት ሆነ ብሎ በዓላማ የተደረገ ነው።

የቃላትና የሐረግ ጥናት

2ቆሮንቶስ 12:1-10

1ትምክህት የሚያስፈልግ ነው፤ አይጠቅምም ነገር ግን ከጌታ ወዳለው ራእይና መገለጥ እመጣለሁ። 2 ሰውን በክርስቶስ አውቃለሁ፤ በሥጋ እንደ ሆነ አላውቅም ወይም ከሥጋ ውጭ እንደ ሆነ አላውቅም። እግዚአብሔር ያውቃል፤ እንዲህ ያለው ሰው ከአሥራ አራት ዓመት በፊት እስከ ሦስተኛው ሰማይ ድረስ ተነጠቀ። 3 እንዲህ ያለውንም ሰው አውቃለሁ፤ በሥጋ እንደ ሆነ ወይም ያለ ሥጋ እንደ ሆነ አላውቅም። እግዚአብሔር ያውቃል፤ 4 ወደ ገነት ተነጠቀ፤ ሰውም ሊናገር የማይገባውን የማይነገረውን ቃል ሰማ። 5 እንደዚህ ስላለው እመክላለሁ፤ ስለ ራሴ ግን ከድካሜ በቀር አልመካም። 6 ልመካ ብወድስ ሞኝ አልሆንም፤ እውነትን እላለሁና፤ ነገር ግን ማንም ከሚያይ ከእኔም ከሚሰማ የምበልጥ አድርጎ እንዳይቆጥረኝ ትክክለሁ። 7 ስለዚህም በመገለጥ ታላቅነት እንዳልታበይ የሥጋዬ መውጊያ፤ እርሱም የሚጎስመኝ የሰይጣን መልእክተኛ ተሰጠኝ፤ ይኸውም እንዳልታበይ ነው። 8 ስለዚህ ነገር ከእኔ እንዲለይ ሦስት ጊዜ ጌታን ለመንገድ። 9 እርሱም፡- ጸጋዬ ይበቃሃል፤ ኃይሌ በድካም ይፈጸማልና አለኝ። እንግዲህ የክርስቶስ ኃይል ያድርብኝ ዘንድ በብዙ ደስታ በድካሜ ልመካ እወዳለሁ። 10 ስለዚህ ስለ ክርስቶስ በድካም በመንገላታትም በችግርም በስደትም በጭንቀትም ደስ ይለኛል፤ ስደክም ያን ጊዜ ኃይለኛ ነኝና።

12:1 “ትምክህት የሚያስፈልግ ነው” በግሪክ ይዘት *dei* የሚለው ቃል “አስፈላጊነት” ማለት ነው። የስህተት መምህራን ጳውሎስን እየተዋገት ነው። መልእክቱን ለመጠበቅ ራሱን ይጠብቃል። “መመካት” የሚለው ቃል በምእራፍ 10-13 በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ ውሏል (10:8፣13፣15፣16፣17፣ 11:12፣16፣18፣30፣12:1፣5፣6፣9)። መመካት ለሚለው ቃል በ12 ላይ የሚገኘውን ማስታወሻ እና በ1ኛ ክፍለ ዘመን የነበረውን የአነጋገር ዘይቤ ጠባይ ይዞ ያለውን በቆሮ 5:6 ላይ፣ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት። ጳውሎስ የእነርሱን ጨዋታ እንዲጫወቱ የሚሹትን ትምክህተኞች የሆኑት የስህተት መምህራንን አሳየ።

ይህ አረፍተ ነገር በተለያዩ መንገዶች ማስተካከያ ሲደርጉ ለቆዩት ለጥንታዊያን ጸሐፍት ግራ የሚያጋባ ነበር።

1. ሌሎች “ቢሆን” የሚለውን ይጨምራሉ (MSS እና H)
2. ሌሎች *dei* (የግድ) የሚለውን *de* (ግን) ወደሚለው ቀይረዋል (MSS እና D)
3. UBS4 ላይ ያለው ቃል በMSS P46፣B፣ D2፣ F፣ G ተደግፏል

ቁጥ 2 እና 3 በጥንታዊያን ተርጓሚዎች ዘንድ ትክክለኛው የመጀመሪያ የግሪክ ቃል ሆነ ተብሎ ማስተካከያ እንደተደረገበት የሳያሉ።

☐ አመቅ	“ሆኖም ትርፍ የሌውም”
አኪጀት	“ምንም ትርፍ እንደሌለው አያጠራጥርም”
አየተመት	“ምንም ነገር አይገኝበትም”
አእት	“ቢሆንም ምንም መልካም ነገር አያደርግም”
አአመቅ	“ምንም መልካም ነገር አያደርግም”

ትምክህት የማያስፈልግ ከሆነ ጳውሎስ ለምን ይመካል? ይህን ያደረገው እነዚህ የስህተት መምህራን የሚጠቀሙበትን ቃል ተጠቅሞ በአሽሙር ለመናገር ብሎ ነው (ማለትም በአነጋገር ዘዴ የተካኑ ከፓላስታይን ውጭ የሚኖሩ ዲያስፖራ የሆኑ የአይሁድ አማኞች፣ የአይሁድን እምነት የሚከተሉ በገላትያ የነበሩ ሰዎች እና በኢየሩሳሌም ጉባኤ ላይ (ሐዋ ሥራ 15) የፈሪሳዊያን ይዘት ያለውን ንግግር ሲያንጸባርቁ ለነበሩት ማለት ነው)።

☐ “ራእይና መገለጥ” ምናልባት በአነዚህ ሁለት ቃላት መካከል ልዩነት ላይኖር ይችላል፤ ሁለቱም የሚያመለክቱት በቀጥታ የሆነውን መገለጥ ያመለክታሉ (1 ቆሮ. 2:10፣ 11:23፣ ገላ. 1:12; 2:2፣ Eph. 3:3)። ምናልባት እነዚህ የስህተት መምህራን ቀጥታ መገለጥ እንዳላቸው አድረገው ይናገሩ ይሆናል። “መገለጥ” የሚለው ቃል *pocalypse* ነው ማለትም “ይፋ ማውጣት” ማለት ነው። ያኔም ቢሆን ዛሬ የስህተት መምህራን የሚታወቁት

1. ያታን መሰረት ያደረገ ችግር
2. የገንዘብ ብዝበዛ
3. ልዩ እንደሆኑ እና የተለየ መገለጥ እንዳላቸው መናገር

☐ “ከጌታ” ምናልባት SUBJECTIVE GENITIVE ነው ከጌታ የሆነ “ራእይና መገለጥ” ወይም OBJECTIVE GENITIVE፣ “ስለ ጌታ።” ቀጥሎ ያለው አውድ ከጌታ የሚለውን ያመለክታል (PASSIVE VOICES ቁጥር 2፣4፣7።

12:2 “ሰውን አውቃለሁ።” ይህ ራቢዎች ስለ ሌላ ሰው የሚናገሩበት መንገድ ነው። ጳውሎስ ይህን ሁኔታ ለመናገር ፈቃደኛ ያልሆነ ይመስላል። ነገር ግን ይህን የሚያደርግበት ምክንያት ለቤተ ክርስቲያኑ ስላለው ፍቅር እና የስህተት መምህራኖቹ መገለጥ እንዳላቸው ስለሚናገሩ ነው።

▣ “በክርስቶስ” ይህ ለጳውሎስ ክርስቲያን የመሆንን ጉዳይ የሚያሳይበት ተወዳጅ የሆነ ቃል ነው። አማኞች ክርስቶስ ጋር ሚተባበሩት በህይወቱ/በሞቱ/ እና በትንሳኤው ነው (ሮሜ 6)። የአማኞች ግብ እርሱን መምሰል ነው (ሮሜ 8:29፣ 1ቆሮ 3:18፣ ገላ 4:19፣ ኤፌ 1:4)።፡፡ተሰሎንቄ 3:13፤ 1ጴጥ 1:15)።

George Ladd፣ A Theology of the New Testament ደስ የሚል አገላለፅ አለው “በክርስቶስ የሆነ ሰው እንደዚሁ በመንፈስ ነው። በክርስቶስ የመሆን ተቃራኒው በአዳም መሆን ከሆነ፣ በመንፈስ የመሆን ተቃራኒው ደግሞ በሥጋ መሆን ነው”

በመንፈስ መኖር ማለት በመጨረሻውም ዘመን መኖርን ያመለክታል—በአዲሱ ዘመን ውስጥ የሚኖር ህይወት።

▣ “ከአሰራ አራት አመት በፊት” የህ ምናልባት ያልተመዘገበው የጳውሎስ መጀመሪያ የአገልግት ዘመኑ በተርሴስ ሳለ ማለትም በርናባስ መጥቶ ፈልጎት ወደ አንዳንድ ሳይመጣው በፊ የተከናወነ ድረጊት ሊሆን ይችላል (ሐዋ 11:25-26)። ልዩ የሆኑ እንዲህ ዓይነት መገለጫ ለጳውሎስ በየአለት የሚከናወኑ ድርጊቶች እንዳልሆኑ አስተውል ነገር ግን ብዙ ጊዜ ገጥመውታል (ሐዋ 9:4፣ 18፣ 23፣ 27)።

▣ “በሥጋ እንደ ሆነ ወይም ያለ ሥጋ እንደ ሆነ አላውቅም” ጳውሎስ ራሱ የተከናወነውን ነገር በግልፅ አያውቀውም (ሐረግ በቁጥር 2 እና 3 ላይ ተደግሟል)። እርሱ ከሕዝቅኤል (ሕዝ 8) ልምምድ ጋር ወይም ከዮሐንስ ልምምድ (ራዕ 1:10፣ 4:2፣ 17:3፣ 21:10) ጋር ተመሳሳይ ነው። በግሪክ ፍልስፍና እንደሚነገረው ሳይሆን በክርስትና ትምህርት ሥጋ በሰማይም እንደሚኖር አስተውል።

▣ “ተነጠቀ” ተመሳሳይ የሆነ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው (1) ፊልጶስ በሐዋ ሥራ 8:20 (2) “ንጥቀት” በተሰ 4:17 (3) ወንድ ልጅ ራዕይ 12:5። የቃሉ መሰረታዊ ትርጉም አንድ አውሬ የሚበላውን ለመያዝ የሚያደርገውን ድርጊት በሚያሳይ መልኩ ነው። ጳውሎስ ባልተጠበቀ ሁኔታ በፍጥነት ወደ እግዚአብሔር መገኛ ስፍራ በአካል ወይም በአእምሮው ተነጠቀ (ቁ 4)።

▣ “ሦስተኛው ሰማይ” ቀጥሎ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ልዩ ርዕስ: ሰማይ

በብሉይ ኪዳን ሰማይ ብዙ ቁጥር ነው። የዕብራይስጡ ቃል ትርጓሜ “ከፍታ” ማለት ነው። እግዚአብሔር በከፍታዎች ውስጥ ያድራል። ይህ ሀሳብ የሚያንጸባርቀው የእግዚአብሔርን ቅድስና እና ምጡቅነት ነው።

በዘፍ 1:1 ብዙ ቁጥር የሆነው “ሰማይ እና ምድር” በእግዚአብሔር እንደተፈጠረ ተገጸዋል (1) ከዚህ ፕላኔት ውጭ ያለው ከባቢ ወይም (2) ለሁሉም ነበራዊ ሁኔታ ለማሳየት ሊሆን ይችላል። ከዚህ መሰረታዊ ጥቅስ በመነሳት ሌሎች ጥቅሶች ይህንን በመውሰድ የሰማያትን ደረጃዎች ይናገራሉ “ሰማይ ሰማያት” ብለው ያወራሉ። (መዝ 68:33)(ዘፍ 10:14፣ 1ገ 8:27፣ ነሀ 9:6፣ መዝ 148:4)። መምህራን ይህንን ስጠቀሱት

1. ሁለት ሰማያት አዳሉ (አር. ይሁዳ፣ ሐጌ)
2. ሦስት ሰማያት
3. አምስት ሰማያት (3 ባሩክ)
4. ሰባት ሰማያት
5. አስር ሰማያት (2 ሄኖክ 20:3፣ 22:1)

እነዚህ ሁሉ ለማሳየት የታለሙት እግዚአብሔር ከግዴታ ዓለም የተለ መሆኑን እና ምጡቅ መሆኑን ነው። በአብዛኛዎቹ በይሁዳ የሚገኙ አይሁዳዊያን አመለካከት ሰማያት ሰባት መሆናቸው ነው።

ጳውሎስ በ2 ቆሮ 12:2 የእግዚአብሔርን ግላዊ፣ ንጉሣዊ ክብር ለማሳየት ስለ ሦስተኛ ሰማይ ጠቅሶዋል። ጳውሎስ በግሉ ከእግዚአብሔር ጋር ተገናኝቷል!

12:3-4 እነዚህ ቁጥሮች በተጨማሪ የሚያመለክቱት በቁጥር 2 ውስጥ ያለውን ክስተት ነው።

12:4 “ገነት” ይህ ከፋርሶች Persian የተወሰደ ቃል ሲሆን “በግንብ የታጠረ የጨዋ ሰዎች የአተክልት ቦታን” የሚያመለክት ነው። የግሪኩ ቃል በሰባ ሊቃናት ትርጉም (Septuagint) ለኤደን ገነት ጥቅም ላይ ውሏል (ዘፍ 2:8፣31 ሕዝ 28:13፣ 31:18)። ቃሉ በሉቃስ 23:43 ላይም የሲኦል መልካም ክፍልን ለማመልከት ጥቅም ላይ ውሏል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ባልተካተቱ መግህፍት ውስጥ ለምሳሌ ምስጢረ ሄኖክ ወይም 11 ሄኖክ ምዕራፍ 8 ውስጥ ለሶስተኛው ሰማይ ወይም የእግዚአብሔር መገኛ ቦታን ለማመልከት አገልግሏል። ሦስተኛ ሰማይ እና ገነት ሁለቱም የእግዚአብሔር መገኛ ቦታን ያመለክታሉ።

▣ “ሰውም ሊናገር የማይገባውን የማይነገረውን ቃል ሰማ” የሰዎች አውነትን ሁሉ የማወቅ ፍላጎት በየትኛውም ሥፍራ መቆም የለበትም። “የማይነገር” *arrêtos* እና “መናገር” *hrêtos* በሚለው ላይ ግልፅ የሆነ የቃላት ጫወታ አለ።

ዓልአዛር የገጠመውን ነገር በጉድጓድ ውስጥ ሆኑ ለማብራራት እንዳልተቻለው ሁሉ ጳውሎስም መናገር አልቻለም (ማለትም በጣም ቅዱስ በመሆኑ)፣ አልቻለም (ማለትም ከሰው መዝገብ ቃላት ውጭ በመሆኑ ነው) ይህንን ሊያካፍል አልቻለም። በቀላሉ ይህን ያየውን ነገር ለመግለፅ የሰዎች ቃላት አይመጥነውም (1ቆሮ 2:9)።

12:5 ጳውሎስ በግሉ ባከናወናቸው ነገሮች አይደለም የሚመካው (በ1:12 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት)፣ ግን እግዚአብሔር በግል ራሱን በግል ልምምዱ እና በወንጌል እውነት በኩል ለርሱ በመግለጡ ነው። እግዚአብሔር በርሱ ክብር ያገኝ ዘንድ ምክንያት የሆነውም የጳውሎስ በራሱ አለመብቃት ነበር (ዮሐንስ 15:5ን ከ ፊል 4:13 ጋር አወዳድር)።

▣ “ድካም” በ11 ቆሮ. 12:9 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

12:6 “ቢሆን” የህ ወደፊት ሊሆን የሚችልን ድርጊትን የሚያመለክት THIRD CLASS CONDITIONAL SENTENCE ሰነተኛ ደረጃ ሁኔታዊ ግረፍተ-ነገር ነው።

☐ “ሞኝነት” በቆሮ. 15:36 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

☐ “ነገር ግን ማንም ከሚያይ ከእኔም ከሚሰማ የምበልጥ አድርጎ እንዳይቆጥረኝ ትቼአለሁ” ይህ በስላቅ የተሞላ ነው። እነዚህ የስህተት መምህራን የቆሮንቶስ ሰዎች ብቻ የሰሙትን የቀድሞ ልምድና የቀድሞ ልምድ ያቀደውን ጉራ ይነዛሉ። ጳውሎስ “ማንም ከሚያይ ከእኔም ከሚሰማ የምበልጥ አድርጎ እንዳይቆጥረኝ ግን በእናንተ መካከል ሳለሁ ካደረግሁት እነኚህ። በእናንተ ዘንድ ተዘግቦ ያለውን እዩ” ይላል።

12:7 “ስለዚህም በመገለጥ ታላቅነት እንዳልታቦይ” የህ ሀረግ በስዋሰዋዊ መንገዱ በቁ 6 “የምበልጥ አድርጎ እንዳይቆጥረኝ” ወይም ቁጥር 7 ላይ “በመገለጥ ታላቅነት እንዳልታቦይ ከሚለው ጋር ተያያዥነት አለው። *dio* የሚለው በመጀመሪያው ቅጅ ውስጥ (MSS. N: B: F: G) ቢኖር ቀጥታ ከቁጥር 6 ጋር ይሄዳል፤ ግን *dio* ከአብዛኞቹ የግርክ ፅሁፎች ውስጥ (MSS P46: እና D: ከቮልጌት፣ ከአርሜንያ እና ከፕሽታ ትርጉሞች ቀርቷል) ። UBS4 የርሱን ተጨማሪ ይሰጣል “C” የሚሰጠውን ዋጋ (ለመወሰን ይከብዳል)። “ላቀ ላለ ታላቅነት” (*hyperbolē*) ተጨማሪ ጳውሎስ የሁፐርን ድብልቆች እንዴት እንደሚጠቀም በቆሮ 2:1 ላይ ተመልከት።

☐ ይኸውም እንዳልታቦይ ነው” ከዚህ ቃል ጋር አንድ አይነት የሆነ ቃል በ 2ተሰሎንቄ 2:4 “የአመፀ ሰው” ወይም ሀሰተኛው ክርስቶስ በትእቢት መመካቱን ለማሳየት ጥቅም ላይ ውሏል። ሰፍሰቶችን የአነጋገር ችሎታ እንዳላቸው ጉራ በመንዛት ራሳቸውን ከፍ ከፍ ያደርጉ ነበር (ጳውሎስ በምዕራፍ 10-13 ላይ እየቀለደ ነው)። ጳውሎስ እግዚአብሔር (ማለትም የተሰጠ PASSIVE VOICE) ይህንን መውጫ እንደሰጠው ያምናል። ይህ ምናልባት የሮሜ 8:29 ሃሳብ ይሆናል (እንዲያው የግሪክ ፅሁፎች “እግዚአብሔር የሁሉ ነገር መነሻ” መሆኑን ያሳያሉ። ግን መልካሙ በሮሜ 8:29 ላይ የተብራራው ክርስቶስን መምሰል ነው (ማለትም የልጁን መልክ ወደ መምሰል መለወጥ) ሰይጣን አገልጋይ ነው።

☐ “የሥጋዬ መውጫ” መውጫ የሚለው ቃል ካስማ ማለትም ይቻላል (ቃል በቃል ምልክት ማድረግ)። በጥንታዊው ግሪክ ሹል የሆነ ካስማን ለማመልከት ጥቅም ላይ ይውላል ነበር በሰባ ሊቃናት ትርጉም ግን የዕጽዋትን እሾህ በሚያመለክት መንገድ ጥቅም ላይ ውሏል (ዘኁ 33:55፤ ሐዘ 28:24 ሆሴ 2:6)። የጳውሎስን የስጋ መውጫ አስመልክቶ አንዳንድ አመለካከቶች እንደሚከተሉት ናቸው፡-

- 1. የቀደምት ቤተክርስቲያን አባቶች፣ ሉተር እና ካልቪን መንፈሳዊ ችግር ነበረበት ይላሉ ማለትም የወደቀው ኃጢአተኛ ሥጋ ተፈጥሮ (ማለትም በስጋ ውስጥ)
- 2. ክርይስቶስም Chrysostom ከሰዎች ጋር የነበረው ችግር ነው ይላል (ዘዳ. 33:55፤ መሳፍንት 2:3)
- 3. ሌሎች ደግሞ የሚጥል በሽታ ነው ይላሉ
- 4. የተከበሩ ዊሊያም ራምሴ የወጣ በሽታ ነው ይላሉ
- 5. እኔ የአይን ህመም ችግር እንደሆነ አስባለሁ፣ (ገላ. 4:13-15 እና 6:11 አወዳድር) ይህ ህመም በደማስቆ መንገድ ላይ ከበራበት ብርሃን የተነሳ ተባባሰበት ወይም መነሻ ሆነበት (ሐዋ 9፣ ይህ ምናልባት በተዘዋዋሪ የብሉይ ኪዳን የኢያሱ 23:13 ነው)።

☐ “ስጋ” የሚለውን ልዩ ርዕስ በቆሮ 1:26 ላይ ተመልከት።

☐ “የሰይጣን መልእክተኛ” እግዚአብሔር ክፉን ይፈቃዳል ይጠቀምበታልም (ኢዮ2:6፤ 1 ቆሮ. 5:5፤ 1 ጢሞ. 1:20)። “መልእክተኛ” የሚለው ቃል የአጋንንት መልዕክተኛን የሚያመለክት ይመስላል። “መልእክተኛ” የሚለው ቃል በግሪክና በእብራይስጥ “መልእክ” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። እነዚህ ከሆነ አማኞች በአጋንንት ሊጠቁ ይችላሉ ግን እግዚአብሔር ዓላማ እንደሆነ አስተውል። እግዚአብሔር ለራሱ የፅድቅ ዓላማ ክፉን ሊጠቀም ይችላል።

ልዩ ርዕስ: ሰይጣን

በተለያዩ ምክንያቶች ይህ ርዕስ በጣም አስቸጋሪ ነው።

- 1. ብሉይ ኪዳን ለደግነት ታላቅ ጠላት ብሎ አያስቀምጥም ነገር ግን የያህዌ አገልጋይና ለሰው ልጆች አማራጭ በመስጠት በፅድቅ ባለመሆኑ የሚከስ መሆኑን ነው።
- 2. የክፋት ዋና ሃሳብ እየተስፋፋ የመጣው ኪዳን ባስነበረበት ዘመን ሥን ፅሁፍ ነበር፤ ይህም ሊስፋፋ የቻለው በፊሪሳዊያን ኃይማኖት (ዘራሽ ትራኒያንዝም) አማካኝነት ነበር። ይህም በተራው የረቢዎችን ኃይማኖት በከፍተኛ ሁኔታ ተፅዕኖ አሳድሮበታል።
- 3. አዲስ ዲን የብሉይ ኪዳን ዋና ሐሳባችን የሚያስፋፋው በሙሉ በሙሉ ባይሆንም የተወሰኑትን መርጦ ነው። አንድ ሰው ከመፅሐፈ ቅዱስ አንጻር ክፋትን ለማጥናት ቢፈልግ፣ ስለክፋት የተለያዩ አመለካከቶች ወይም እሳቤዎታን ያገኛል። ይሁን እንጂ አንድ ሰው ከመፅሐፍ ቅዱስ ውጪ ወይም ተጨማሪ ከሚመለከቱት ከዓለም ወይም ከምስራቅ ኃይማኖቶች አንጻር ክፋትን የሚመረምር ከሆነ አብዛኛው የአዲስ ዲን ትምህርት በፋሪሳዊያን እና በግሪኩ ሮማን የመናፍስት አምልኮ ይሸፈናል ማለት ነው። አንድ ሰው በቅድሚያ ለመፅሐፍ ቅዱስ መለኮታዊ ስልጣን የሚገዛ ከሆነ የአዲስ ኪዳን መስፋፋት ሊታይ የሚገባው እንደ ቀጣይ መገለጥ ነው። ክርስትያኖች መፅሐፍ ቅዱሳዊውን ሐሳብ ለመለፅ ከአይሁድ ተረትና ምሳሌ መጠበቅ አለባቸው (ዳንቲ፣ ሚስተን)። በዚህ መረዳት ላይ ግራ መጋባትና ሚስጢራዊነት እንዳለ የማታመን ነው። እግዚአብሔር የመረጠው ሁሉንም የክፋት አቅጣጫዎች ለመግለጥ ብቻ አይደለም ነገር ግን የክፋትንም መሸነፍ ጥምር እንጂ፡-

- በብሉይ ኪዳን አጠራር ሰይጣን ወይም ከሳሽ ከሰሰት የተለያዩ ቡድኖች ጋር ይዛመዳል
 - 1. የሰው ከሳሽ (ሳሙ 29:4፣ 2ሳሙ 19:22፣ 1ነገ 11:14-23-25፣ መዝ 109:6)
 - 2. የመላዕክት ከሳሽ (ዘሉል 22:23፣ ዘካ 3:1)
 - 3. የክፈ መናፍስት ከሳሽ (ዜና 21:1 22:21 ዘካ 13:2)
- በዘፍ 3 ላይ የተጠቀሰው እባብ ሰይጣን መሆኑ የታወቀው በኃይለኛው የዘምታ ግዜ ነበር (የጥበብ መፅሐፍ 2:23-24፣ 2ሔኖክ 31:3) ከኃላም ቢሆን ይህ ሁኔታ በረቢዎች እንደአማራጭም አልታየም ነበር። የእግዚአብሔር ልጆች (ዘፍ 6) በሔኖክ 54:6 ላይ መላሀክት

ተብለው ተጠቅሰዋል። ይህን የምገልፀው ሥን መለኮታዊ ትክክለኛነቱን ለመንገር ሳይሆን ዕድገቱን ለማሳየት ነው።

በአዲስ ኪዳን እነዚህ የብሉይ ኪዳን እንቅስቃሴዎች ስብዕና ካለው መልዕክት ጋር ይዛመዳል (ሰይጣን) ፡- 2ቆሮ 11:3፤ ራዕይ 12:9

ስብዕና ያለውን ክፋት በብሉይ ኪዳን ለመወሰን አስቸጋሪ ወይም የማይቻል ጉዳይ ነው (በአንተ እይታ በመመርኮዝ) ለዚህም አንድ ምክንያት የእስራኤል የአንድ አምላክ አምልኮ ነው። (1ነገ 22:20-22፤ መክ 7:14 ኢሳ 45:7 አሞ 3:6) ሁሉም መልካም ያልሆነ ነገር ከያህዌህ ጋር የተገናኘ ነበር፤ ልዩ እና ቀዳሚ መሆኑን ለማመልከት (ኢሳ 43:11፤ 44:6፤ 8:24፤ 45:56፤ 14:18፤21:22) የመረጃ ምንጮች እንደሚያመለክቱት (1) ኢዮብ 1-2 ሰይጣን ከእግዚአብሔር ልጆች አንዱ እንደሆነ (2) ኢሳ 24፤ ሕዝ 28 ትዕቢት የተሞሉትን የቅርብ ምስራቅ ነገስታት (ባቢሎን ጢሮስን) የሰይጣንን ትዕቢት ለማሳየት መጠቀሙ (1ጢሞ 3:6)። ሕዝቅኤል የኤደን ገነትን የጢሮስን ንጉስ በሰይጣን ተምሳሌትነት ብቻ አልተጠቀመም (ሕዝ 28:12-16) ነገር ግን የግብፅንም ንጉስ መልካሙንና ክፋውን እንደምታስታውቀው የአውቀት ዛፍ መስሏታል (ሕዝ 31) ይሁን እንጂ ኢሳ 14 በተለይም ቁ. 12-24 በትዕቢት ምክንያት የተነሳ የመላሀክት አመፅን ለመግለፅ ይመስላል። እግዚአብሔር እያንዳንዱን የሰይጣን ባህሪ መግለፅ ቢፈልግ ኖሮ ይህ እንግዲህ በስራ ላይ ለማዋል በጣም ገዳዳ የሆነ አመለካከት ነው።

አልፍሬድ ኢድርቫይም (The Life and Times of Jesus the Messiah፣ Vo. 2፤ ማውጫ 13 (ገፅ 748-763) እና ማውጫ 16 (ገፅ 770-776) እንደሚናገሩት የረቢዎች የአይሁድ ኃይማኖት በፋሪሳውያን የጣምራ ፍልስፍና እና አጋንታዊ ግምቶች በብዙ ተፅዕኖ እንደደረሰበት ነው። ረቢዎች በዚህ ጉዳይ ላይ ጥሩ የመረጃ ምንጮች ሊሆኑ አይችሉም። ኢየሱስ በምኩራብ ከሚሰጠው ትምህርት ለየት ይላል።

ሁለቱ የኢራናዊያን አማልዕክት (ዱዋሊዝም) Aukiman እና Ormazda መልካም እና ክፍ በተጨማሪም የረቢዎች ሐሳብ ተደምሮ ያቅደና ሰይጣን የሚሉትን አመጣ የክፋትን ዕድገት በሚመለከት በአዲስ ኪዳን ቀጣይነት ያለው መገለጥ አለ ነገር ግን ረቢዎች እንደሚያብራሩት አይደለም። ጥሩ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው “በሰማያት ላይ ያለው ጦርነት” የሚለው ነው የሰይጣን ውድቀት አስፈላጊ ነው ነገር ግን ዝርዝሮች አልተሰጡም። የተጠቀሰው እንኳን በታዩ ራዕዮች ምክንያት የተሸፈነ ይመስላል። (ራዕ 12:4:7፤ 12-13) ምንም እንኳን ሰይጣን የተሸነፈና የተጣለ ቢሆንም አሁንም የእግዚአብሔር ባሪያ ሆኖ ይሰራል (ማቴ 4:1፤ ሉቃ 22:31-32፤ 1ቆሮ 5:5 1ጢሞ 1:20)።

በዚህ አቅጣጫ ላይ ያለንን መደነቅ ልንገታው ይገባል። በግላችን የሚገጥመን ክፋትና ፈተና አለ ነገር ግን ያለን አንድ አምላክ በቻ ስለሆነ የሰው ልጅ ለሚወስደው ማናቸውም ምርጫ ኃላፊነት አለበት። ከደህንነት በፊትም ሆነ በኋላ መንፈሳዊ ውግያ አለ። ድል ሊመጣና ሊጠበቅ የሚችለው በእግዚአብሔር ብቻ ነው። ክፋት ተሸንፏል ደግሞም ወደፊትም ይወገዳሉ።

▣ “የሚጎስመኝ” የህ PRESENT ACTIVE SUBJUNCTIVES ነው። ይህ ቃል በቃል በቡጥ መምታት ማለት ነው። ችግሩ አስቃቂ እና በተደጋጋሚ የሚከናወን ነው።

▣ “ይኸውም እንዳልታበይ ነው” እነዚህ የስህተት መምህራን ንግግራቸው ራሳቸውን ከፍ ከፍ በማድረግ ላይ እንዲያተኩሩ አደረጋቸው። ጳውሎስን ግን ዝቅ ዝቅ ያደርገዋል።

12:8 “ጌታን ለመጎሁ” በአውዱ መሰረት ይህ ሊያመለክት የሚችለው (1) ያህዌን ወይም (2) ኢየሱስን (ዮሐ 14:13-14)። ጳውሎስ የሚጸልየው ወደ አብ ነው። ክርስቲያን ሁሉ ከስላሴ አካላት ወደ አንዳቸው መጸለይ ይችላል። ሆኖም የምንጸልየው ወደ አብ በኢየሱስ ስም በመንፈስ ቅዱስ በኩል ነው።

▣ “ይህ” ይህ ሊያመለክት የሚችለው (1) ይህ ሁኔታን (2) ይህ ፈተና (2) ይህን የሰይጣን መልእክተኛ ወይም (4) ይህን የስጋ ህመም ይሆናል።

▣ “ሦስት ጊዜ” የኢየሱስ የጌተሰማኒ ፀሎት ሦስት ጊዜ ተደጋግሟል (ማቴ. 26:42፤ ማር 14:39፤41)። ሦስት ጊዜ መደጋገሙ ትክክሉ የሚሻ መሆኑን ያመለክታል። ይህ የሚያሳየው እምነትን ስለ ማጣት ሳይሆን በሚያስፈልገን በማናቸውም ጊዜ የሚመለከተንን ጉዳይ አስመልክቶ እንደሚሰማን የምንጸልይ መሆናችንን ላይ ነው። ይህ ተደጋጋሚ የሆነ ፈታኝ ችግር ጳውሎስን ብዙ ነገር አስተምሮታል (ቁ 9)። እዚህ ጋ ትጉረት ላደርግበት የሚፈልገው በዛሬው ዘመን ያለውን ማንም በሽተኛ ከህመሙ ለመዳን የእምነቱ መጠን ወሳኝ ነው እምነት ማጣት የለበትም የሚለውን ሃሳብ ላይ ነው። በግልጽ ጳውሎስ በቂ የሆነ እምነት ነበረው። በተጨማሪም ማንም ሰው ከማንኛውም በሽታ ነፃ መውጣት አለበት የሚለው ትምህርት በዚህ ቦታ መታየት አለበት። የጳውሎስና የክርስቶስ ጥያቄ ሁለቱም መልስ አላገኘም። እግዚአብሔር ለራሱ ዓላም ሲል በሕይወታችን ውስጥ በሽታንም ሆነ ችግሮችን ሊጠቀምበት ይችላል (ሮሜ. 8:17፤ 11 ቆሮ. 1:5፤7፤ ፊል. 3:10፤ 1 ጴጥ. 4:12-17)። የእኛ ፍላጎቶች እግዚአብሔር አላማውንና እራሱን ለኛ መግለጡ ነው መሆን ያለበት።

12:9 “አለኝ” በዜይቤያዊ አነጋገር ያላፊ ጊዜን የሚያከያመለክት ነው “ለመጨረሻ ጊዜ ያለውን” ነው።

▣ “ጸጋዬ ይበቃሃል” የእግዚአብሔር መገኘትና ባሕሪይ የጳውሎስ ፍላጎት ነው። ምናልባት ጳውሎስ 2ነገ 8:27 እያሰበ ሊሆን ይችላል። ይህ ከብሉይ ኪዳን ውስጥ ሰማያትና ሰማይ ሰማያት ከተጠቀሰበት ቦታ መካከል አንዱ ነው ምናልባት በቁጥር 2 ላይ ለጳውሎስ ሦስተኛው ሰማይ ምንጭ የሆነለት ይህ ነው። የሰለሞን ፀሎት ስለ እግዚአብሔር ምጠቅነት transcendence በሰማይ ሰማይ ስለመኖሩ እና እና ቅርብነት immanence በበተመቅደስ ውስጥ መገኘቱም ይናገራል ። የጳውሎስ ፍላጎትም በሦስተኛው ሰማይ በእግዚአብሔር ግርማ መኖር ሳይሆን አለት በአለት በእግዚአብሔር ርህራኤ ባህሪይ እና ግላዊ በሆነ መገኘቱ ውስጥ ክርሱ ጋር መኖር ነበር።

▣ “ኃይሌ በድካም ይፈጸማልና” ይህ PRESENT PASSIVE ነው። የእግዚአብሔር ኃይል ከሰው ኃይል መመዘኛ በተለየ መልኩ ይሰራል። ሰው ደካማ ሲሆን እና ፍላጎቱን ማሳካት ሲያቅተው እግዚአብሔር ከብርን ያገኛል። የእግዚአብሔር ኃይል የማይለወጥ የርሱ ጠባይ ነው። ይህ ሀረግ ምናልባት ጳውሎስን ስለ 1ቆሮ 2:5 ወይም 2ቆሮ 4:7 አስታውሶት ይሆናል እናም የስህተት መምህራን ከሰዎች ልዩ ችሎታ እና ልዩ ተስጥኦ ላይ የተለየ ትኩረት በመስጠት ከሚያያዙት ነገር ጋር በምንም መልኩ ተያያዥነት ያለው ነገር አይደለም።

▣ “በድካሜ ልመክ እወዳለሁ” ከዚህ በታች ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት።

ልዩ ርእስ: ደካማነት

እዚህ ማኅፀር ነው። የስህተት መምህራን በእውቅናቸውና በንግግር የማሳመር ችሎታቸው ይመካሉ ጳውሎስ ግን “ደካማ” (*astheneō*) የመሆንን ውጤት ያውቃል። በገና ቆሮንቶስ እና 2ኛ ቆሮንቶስ ውስጥ እነዚህ ቃላት (ወይም የእነርሱ በተለያዩ መልኩ መቀመጥ) በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ እንደዋሉ አስተውል።

መመካት	ደካም
1 ቆሮንቶስ 1:29፣31	1 ቆሮንቶስ 1:25፣27
3:21	2:3
4:7	4:10
5:6	8:7፣9፣10፣11፣12
9:15፣16	9:22
II ቆሮንቶስ 1:12፣14	11:30
5:12 (ሁለቴ)	12:22
7:4፣14 (ሁለቴ)	15:43
8:24	II ቆሮንቶስ 10:10
9:2፣3	11:21፣29፣30
10:8፣13፣15፣16፣17	12:5፣9፣10 (ሁለቴ)
11:12፣16፣17፣18፣30	13:3፣4 (ሁለቴ)፣ 9
12:1፣5፣6፣9	

ጳውሎስ የደካምን ይዘት በተለያዩ አይነት መንገድ ይጠቀማል

1. የእግዚአብሔር ድካም፣ 1 ቆሮ. 1:25
2. በዓለም ያለ ድካም፣ 1 ቆሮ. 1:27
3. የጳውሎስ ድካምና ፍርሀት፣ 1 ቆሮ. 2:3፣ 9:22፣ II ቆሮ. 11:29፣30፣ 12:5
4. ጳውሎስና የርሱ ተልእኮ ቡድን፣ 1 ቆሮ. 4:10፣ II ቆሮ. 11:21
5. ደካማ አማኞች (ሮሜ. 14:1-15:13)፣ 1 ቆሮ. 8:7፣9፣10፣11፣12፣ 9:22
6. የስጋ ህመም፣ 1 ቆሮ. 11:30
7. የሰው አካል ብልቶች አንዳንዶች፣ 1 ቆሮ. 12:22
8. የሚታይ የሰውነት ወይም አካል፣ 1 ቆሮ. 15:43
9. የጳውሎስ ውጫዊ ገፅታ ወይም የንግግር ችሎታ ልምድ፣ II ቆሮ. 10:10
10. የጳውሎስ ድካምና የተገለጠው የእግዚአብሔር ጥንካሬ፣ II ቆሮ. 12:9፣10፣ 13:4፣9
11. የክርስቶስ መልአክት በጳውሎስ በኩል፣ II ቆሮ.13:3
12. የክርስቶስ የሚታይ አካል፣ II ቆሮ. 13:4

☐ “የክርስቶስ ኃይል” ይህ የእግዚአብሔር ኃይል እንደሆነ አስታውስ! እርሱ የክርስቶስ ኃይል ነው! ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው!

አመቅ፣ አየተመት “ያድርብኝ ዘንድ”
 አኪጀት፣ አኢመቅ “ያርፍብኝ ዘንድ”
 አእት “በላዬ ጥበቃ ያደርግ ዘንድ”

ይህ *epi* እና *skénoō* (ድንኳን፣ 5:1) የሆነ ማለትም *episkénoō* የግሪክ ቃል ነው፣ ስለዚህ በላይ መኖር ወይም ጥላ መሆን (መፀለል) ለሚለው ዘይቤያዊ አነጋገር ነው። ይህ ቃል በአዲስ ኪዳን እዚህ ቦታ ላይ ብቻ ነው የተጠቀሰው። የዚህ ቃል ተመሳሳይ ስረወ -ቃል በሉቃ 1:35 ላይ ስለ ኢየሱስ ከ ድንግል መወለድ በሚናገርበት ቦታ ጥቅም ላይ ውሏል፣ እንዲሁም ኢየሱስ በተራራ ላይ ክብሩን በገለጠ ጊዜ (ማቴ 17:5) እና የሐዋርያት ጥላ በታመሙት ላይ አርፎ ስለ መፈወሳቸው በሚናገርበት ቦታ (ሐዋ 5:15)።

ጳውሎስ እስራኤላዊዎን በምደረ-በዳ ሲጓዙ ደመና ከእነርሱ ጋር እንደ ነበር (ዘፀ 40:35) በራቢዎች “ሸክና የክብር ደመና” ተብሎ እንደሚጠራ ያውቃል። ሸክና ማለት “በቋሚነት ማደር” ማለት ነው። ጳውሎስ እግዚአብሔር በቋሚነት በግሉ ክርሱ ጋር መኖርን ይፈልጋል፣ በክርስቶስ በቋሚነትና በሙላት ይኖር እና ይገለጥ እንደነበር ማለት ነው። ይህ ነው የክርስትና ግብ፣ የግል ኃይል አይደለም፣ የግል ክብር አይደለም፣ልዩ የሆነ ልምምድና ወይም እውቀት አይደለም (ማለትም “በመከራና በድካም ውስጥ እርሱን ወደ ማወቅ መምጣት” ፊል 3:10)።

12:10 “ስለዚህ በድካም ... ደስ ይለኛል፤ ጳውሎስ ከግል ልምምዱ (ደማስቆ መንገድ) የግል መልካም ሃሳብ ጥረት ብቻውን በቂ እንዳልሆነ ያውቃል። ኃይል ሳይሆን ፀጋ ያስፈልገናል (ቁጥር 9)። ማንም ሰው የእግዚአብሔርን ኃይል ያላግባብ መያዝ አይችልም (1ቆሮ 1:29፣ ኤፌ 2:9)። የእግዚአብሔር ጸጋ፣ ኃይል፣ እና ክብር እርሱን በማይመጥን ሰው በኩል ነው የተነገረው።

☐ “በድካም ደስ ይለኛል” ጳውሎስ በቀረው ጥቅስ ውስጥ አስቀድሞ በ4:7-11፣ 6:3-10፣ 11:24-28 የጠቀሰውን የአገልግሎት ተሞክሮውን በማጠቃለል ይናገራል። ጳውሎስ በማቴ 5:10-12 ላይ ያለውን የኢየሱስን ቃል ያውቃል።

2ቆሮንቶስ 12:11-13

11 በመመካቱ ሞኝ ሆኜአለሁ፤ እናንተ ግድ አላችሁኝ፤ እናንተ እኔን ልታመሰግኑ ይገባ ነበርና። እኔ ምንም ባልሆን እንኳ፣ ከዋነኞቹ ሐዋርያት በምንም አልጎድልምና። 12በእርግጥ የሐዋርያነት ምልክት በመካከላችሁ በምልክትና በድንቅ ነገር በተአምራትም በሁሉ ትዕግሥት ተደረገ። 13 እኔ ራሴ ካልከበድሁባችሁ ከዚህ በቀር፣ ከሌላ ቤተ ክርስቲያን ያነሳችሁበት በምን እኩ ነው? ይህን በደሴን ይቅር በሉልኝ።

12:11 “ሞኝ ሆኜአለሁ” ይህ PERFECT ACTIVE INDICATIVE ነው። የተወሰኑ ቡድኖች (1ቆሮ 1-4) ወይም ከቦታ ወደ ቦታ የሚዘዋወሩ የስህተት መምህራን (ማለትም 10-13) የጳውሎስን አስተዳደር፣ ሥልጣኑን፣ የአነጋገር ችሎታውን፣ ወንጌሉንም ጭምር ተቃውመዋል። ስለዚህ ጳውሎስ ስለ ራሱ ይከራከራል። የህንን በተለያዩ መንገድ አድርጓል።

1. ሕይወቱን ከእነርሱ ህይወት ጋር ያወዳድራል
 2. የእነርሱን የአነጋገር ጥበብ ይጠቀማል ግን በትህትና
 3. ዋና ነጥቡን ለመናገር የስላቅ ቃልን ይጠቀማል
- ሞኞች ሰዎች ለሚለው ልዩ ርዕስ ከ 1ቆሮ 15:36 ላይ ተመልከት

- ☐ “እኔ” ትኩረት የሚሻ “እኔ” (ማለትም ኢጎ egō) በቁጥር 11፣13፣ 15 እና 16 ላይ ጥቅም ላይ ውሏል።
- ☐ “ይገባ ነበርና” ሙሉውን ማስታወሻ 3፣ ላይ ይመልከቱ።
- ☐ “እኔ ምንም ባልሆን እንኳ፣ ከዋነኞቹ ሐዋርያት በምንም አልጎድልምና” ሙሉውን ማስታወሻ 11፣5 ላይ ይመልከቱ።
- ☐ “ቢሆን” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE የሚያገለግለው የፈለገውን ነገር ለመናገር ለስነ ጽሑፋዊ ዓላማ እንጂ በእውን ስለሚደረግ ነገር አይደለም። ጳውሎስ ከእነርሱ በምንም ነገር አያንስም።
- ☐ “እኔ ምንም ባልሆን እንኳ” ጳውሎስ ያለበትን ቦታ ሚረዳውና የሚያውቀው በፀጋ እንደሆነ ብቻ ነው (1 ቆሮ. 15:9፤ ኤፌ. 3:8፤ 1 ጢሞ. 1:15)። ሥፍራውንም የሚያውቀው እንደ ተጠራ እና ሥጦታ እንዳለው ሐዋሪያ ነው (ሐዋ 8:22፣26)።

12:12 “በምልክትና በድንቅ ነገር በተአምራትም” የጳውሎስ አገልግሎት የተረጋገጠው በእግዚአብሔር ኃይል ነው (1ቆሮ 2:4፣ 4:20 ሮሜ 15:19)። ነገር ግን እርሱ በታምራት ብቻ አይደለም ግን ከዚህ ቤተ ክርስቲያን አንፃር እርሱ ከእግዚአብሔር መሆኑን በሚያስረዳግ በባሕሪይው እና በሥራውም ጭምር ነበር እነጂ።

12:13 “እኔ ራሴ ካልከበድሁባችሁ” ይህ በቡድን የተከፋፈለ ቤተ ክርስቲያን እንዲረዳው አልፈለገም። በፊልጵስቶስ (ፊል 4:15) እና በተሰሎንቄ (1ተሰ 3:6) ያሉ አብያተ ክርስቲያናት ግን እንዲረዱት ፈቅዷል ግን ይህን ያደረገው ከከተማዎች ለቆ ከወጣ በኋላ ነበር። በቆሮንቶስ ቤተክርስቲያን ያሉትን ስሜታቸውን ጎድቷል (ቁ 13ሀ)፣ ግን ጳውሎስ በእነዚህ የስህተት አስተማሪዎች ከስ ምክንያት አልተናወጠም (1ቆሮ 9:3-18)።

- ☐ “ቤተ ክርስቲያናት” በ 1 ቆሮ. 1:2 ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።
- ☐ “ይህን በደሴን ይቅር በሉልኝ።” ይህ በስላቅ ቃል መውጋት ነው።

2ቆሮንቶስ : 12:14-18

14 እነሆ፣ ወደ እናንተ እመጣ ዘንድ ስዘጋጅ ይህ ሦስተኛዬ ነው፤ አልከበድባችሁም። እናንተን እንጂ ያላችሁን አልፈልገምና። ወላጆች ለልጆች እንጂ ልጆች ለወላጆች ገንዘብ ሊያከማቹ አይገባቸውምና። 15 እኔ ግን ስለ ነፍሳችሁ በብዙ ደስታ ገንዘቤን እከፍላለሁ፣ ራሴን እንኳ እከፍላለሁ። ከመጠን ይልቅ ብወዳችሁ በዚህ ልክ ፍቅራችሁ የሚያንስ ነው? 16 ይሁን እንጂ እኔ አልከበድሁባችሁም፤ ነገር ግን ሸንጋይ ሆኜ በተንኩል ያዘኝችሁ። 17 ወደ እናንተ ከላክኝቸው በአንዱ ስንኳ አታለልኝችሁ? 18 ቲቶን መከርሁት ከእርሱም ጋር ወንድሙን ላክሁት፤ ቲቶስ አታላላችሁ? በአንድ መንፈስ አልተመላለስንም? በአንድ ፍሊጋስ አልተመላለስንም?

☐

12:14
 አመቅ፣ አየተመት፣
 አአመቅ “እዚህ”
 አኪጀት “አሁን ሊ..”
 አእት –ዘሎታል–

ይህ የግሪክ ቃል PARTICLE idou ሲሆን ልዩ ትኩረት የሚሻ ቃል ሲሆን በወንጌላት ውስጥ በተደጋጋሚ ጥቅም ላይ ውሏል። በተደጋጋሚ “እነሆ” ወደሚል ተተርጉሟል። የሚያገለግለውም ለቀጣይ ዐረፍተ ነገር ትኩረትን በሚሻ ዐይነት መልኩ ነው። ጳውሎስ ይህንን አልፎ አልፎ ነው የሚጠቀመው (ሮሜ 9:23 [ከብሉይ ኪዳን ጥቅስ])፣ 1ቆሮ 15:51፣ 2ቆሮ 5:17፣ 6:2 [ከብሉይ ኪዳን ጥቅስ])፣ 9፣ 7፣11፣ 12፣14፣ 7ላ 1፣20)።

☐ “ይህ ሦስተኛዬ ነው” የሐዋሪያት ሥራ መፅሐፍ ሁለት ጊዜ ብቻ ቆሮንቶስን እንደጎበኘ ዘግቧል (ሐዋ 18:1፣ 20:2-3፣ 11 Cor. 1:15፣ 13:1፣2)። ነገር ግን የሐዋሪያት ሥራ ሁሉንም ታሪክ በዝርዝር የያዘ መጽሐፍ አይደለም፤ ነገር ግን ክርስትና ከአንድ ህዝብ ወደ ሌላ ህዝብ፣ ከፖላስታይን ወደ ሮም እንዴት እንደ ደረሰ የሚዘግብ ስነመለኮታዊ ፅሁፍ ነው።

▣ “አልከብድባችሁም” ይህ ገንዘብን ስለመቀበል ያመለክታል 11:9፤ 12:13፤ 1 ቆሮ. 9:12፤ 18)። ጳውሎስ አገልጋዮች ገንዘብን የመቀበል መብት እንዳላቸው ያረጋግጣል፤ ግን በግሉ ይህንን ለመቀበል ፈቃደኛ ያልሆነበት ምክንያት (1) ስለዚህ ጉዳይ ከስህተት መምህራን ወቀሳ ደርሶበታል (14ላ) ወይም (2) የድሮ ታሪኩ እንደ ረቢ ይታይ ስለነበር ይህንን አልፈለገም።

▣ “እናንተን እንጂ” ጳውሎስ መልካም ፈቃዳቸውንና ታማኝነታቸውን እንጂ ገንዘባቸውን አይፈልግም።

▣ “ልጆች... ወላጆች” ጳውሎስ የቤተሰብን ምሳሌ እየተጠቀመ ነው። ለእነርሱ መንፈሳዊ አባት እንደሆነ ራሱን ይቆጥራል 1ቆሮ. 4:14-15፤ 7ላ. 4:19)።

12:15 “እከፍላለሁ” የግሪኩ ቃል በሦስት መልኩ ነው መስተዋል ያለበት፡- (1) ቃል ቢቃል “ገንዘብን መክፈል” (ሐዋ ሥራ 21:24) ወይም (2) በምሳሌ ደግሞ “ሙሉ በሙሉ ማጥፋት” (ማር 5:26)። ጳውሎስ ያለውን ሀብቱን ሁሉና እና እራሱንም ጭምር ስለክርስቶስ ብሎ ለቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ለመስጠት ፈቃደኛ ነበር። በግልጽ መንገድ ጳውሎስ ገንዘብን አስመልክቶ የቃላት ጫወታ ነው እያደረገ ያለው። እነርሱ በርሱ ላይ ገንዘባቸውን እንዲያወጡ ሳይሆን እርሱ በእነርሱ ላይ ለማውጣትን ዝግጁ ነበር።

▣ “ስለ ነፍሳችሁ” “ነፍሳቸው” (ማለትም *psyché*) በጳውሎስ ፅሁፎች ውስጥ በፊል 1:27 ላይ እንደ “መንፈስ” *pneuma* ሰዎችን በሚያመለክት ስሜት ጥቅም ላይ ውሏል።

ይህ ሰውን በሁለት ስለመክፈል dichotomy አይደለም ግን ከዚህ ጥላኔት እና ከእግዚአብሔር ጋር ስላለው የሁለትዮሽ ግንኙነት ነው። ነፈሽ *nephesh* የሚለው የዕብራይስጥ ቃል (BDB 659) በዘፍጥረት ላይ ስለ ሰውና ስለ እንስሳት ጥቅም ላይ ውሏል፤ ግን “መንፈስ” (*ruah* ፍላጎ፤ BDB 924) በተለየ መንገድ ስለ ሰው ልጅ ነው ጥቅም ላይ የዋለው። የህ ስለ ሰው ዘር የተፈጥሮ ሦስት ቦታ ስለ መክፈል (*trichotomous*) ሙሉ በሙሉ የሚያሳይ ፅሁፍ አይደለም። በመጀመሪያ የሰው ልጅ በመፅሐፍ ቅዱስ ውስጥ በአንድነት ነው የተገለጠው (ዘፍ 2:7)። ለዚህ አስተሳሰብ ጥሩ ማጠቃለያ እንደ ሶስትዮሽ (*trichotomous*) እና ሁለትነት (*dichotomous*) ወይም አንድነት (*unity*) Millard J. Erickson’s *Christian Theology* (second edition) ገፅ 538-557 እና Frank Stagg’s *Polarities of Man’s Existence in Biblical Perspective* የሚለውን መመልከት ይቻላል።

▣ “ብወዳችሁ” ይህ ከፀሐፊው እይታ አንጻር ወይም ስነ-ምግባር አካሄድ እውነት እንደሆነ የሚታሰብ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE አንደኛ ደረጃ ሁኔታዊ ዓረፍተ-ነገር ነው።

▣ “ከመጠን ይልቅ” ይህ ተያያዥነት ያላቸው የቃላት ህብረት በ2ቆሮንቶስ ውስጥ የጳውሎስን ስሜታዊነትና የተጋነነ የአገገፍ ዘዴን ያመለክታሉ። ሙሉውን ማስታወሻ 2:7 ላይ ተመልከት።

▣ “ፍቅራችሁ ለኔ የሚያንስ ነውን?” ጳውሎስ ለእነርሱ በተሰጠ መጠን እነርሱ ደግሞ ለርሱ ያላቸው አክብሮት እና ፍቅር ዝቅ ያለ ነበር። ይህ የማይቻል ሁኔታ ነበር።

▣ 12:16 “ይሁን እንጂ እኔ አልከብድሁባችሁም፤ ነገር ግን ሽንጋይ ሆኜ በተንኩል ያዘኝችሁ” ይህ ምናልባት በምዕራፍ 8-9 ውስጥ ያለውን ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የእርዳታ ገንዘብን ከማሰባሰብ ጋር የተያያዘ ሊሆን ይችላል። የስህተት መምህራኖቹ ገንዘቡን ለራሱ ብሎ ሊሰበስብ ሰዎችን እንደ ላከ ያሙት ነበርና (ቁ. 17-18)። እዚህ ጋ የጳውሎስ አስተያየት የሰላቅ ንግግር ነው።

12:18 “ቲቶ” በሐዋ ሥራ መፅሐፍ ውስጥ አለመጠቀሱ ያስደንቃል (እርሱ ምናልባት የሉቃስ ወንድም ሊሆን ይችላል)። እርሱ ጳውሎስ ከሚያምናቸውና ከረዳቶቹ ውስጥ አንዱ ነው (በ2:13 ላይ ያውን ልዩ ርእስ ተመልከት)። ቲቶም የጳውሎስን ምሳሌ በመከተል ከቤተክርስቲያኑ ምንም የገንዘብ ድጋፍ አልጠየቀም።

▣ “ከእርሱም ጋር ወንድሙን” ይህ ምናልባም ከ8:18 ጋር ተመሳሳይ ነው። አንዳንዶች ሉቃስ እንደ ሆነ ያስባሉ (አሪገን)። ከቤተክርስቲያን የተወከሉ ሰዎች ጳውሎስ መኖራቸው ለኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን የሚደረገውን የገንዘብ ማሰባሰብ ድጋፍን አስመልክቶ የሚነሳበትን ተቃውሞ ከንቱ ለማድረግ ይጠቅማል።

▣ ቁጥር 17 እና 18 አራት ተከታታይ ጥያቄዎች አሉአቸው። ሁለቱ ጥያቄዎች በሰዋሰው ቅርፅ “አይ” የሚል ምላሽ ያለው ሲሆን ሁለቱ ደግሞ “አዎ” የሚል ምላሽ ያሰጣሉ። የጥያቄዎቹ ዓላማ ጳውሎስም ሆነ ቲቶ ለሚከሰታቸው ምክንያት ሊሆኑ እንደማይችሉ ለማሳየት ነው።

▣ “በአንድ መንፈስ” ይህ የዳኑን የቲቶን መንፈስ ያመለክታል (ማለትም፣ LOCATIVE CASE) መንፈስ ቅዱስ አይደለም (INSTRUMENTAL CASE)። ጳውሎስ ብዙ ጊዜ “መንፈስ” የሚለውን ስለራሱ ለማመልከት ይጠቀማል (2:13; 7:13፤ 1 ቆሮ. 2:11፤ 5:4፤ 16:18፤ ሮሜ. 1:9፤ 8:16፤ ፊል. 4:23)። በ7:13ላ ላይ ያለውን ተመልከት።

2ቆሮንቶስ : 12:19-21
19 ለእናንተ ስለ ራሳችን እንድንመልስ ሁልጊዜ ይመስላችኋል? በእግዚአብሔር ፊት በክርስቶስ ሆነን እንናገራለን፤ ነገር ግን፣ ወዳጆች፣ እናንተን ልናንጸችሁ ሁሉን እንናገራለን። 20 ስመጣ፣ እንደምወደው ሳትሆኑ አገኛችሁ ይሆናል እኔም እንደምትወዱት ሳልሆን ታገኙኝ ይሆናል ብዬ እፈራለሁና፤ ምናልባት ከክርስቶስ ቅንዓትም ቁጣም አድመኝነትም ሐሜትም ማሽከሻም ኩራትም ሁከትም ይሆናሉ፤ 21 እንደ ገና ስመጣ በእናንተ ዘንድ አምላኬ እንዲያዋርደኝ፣ አስቀድመውም ኃጢአት ከሠሩትና ስላደረጉት ርዥነትና ዝመት መዳራትም ንስሐ ካልገቡት ወገን ስለ ብዙዎች ምናልባት አዝናለሁ ብዬ እፈራለሁ።

12:19 “ሁልጊዜ” ጳውሎስ ይህንን የአሁኑን ደብዳቤውን እያመለከተ ነው (ማለትም 2ቆሮንቶስ)።

☐ “ለእናንተ ስለ ራሳችን እንድንመልስ ሁልጊዜ ይመስላችኋልን” ይህ ስላቃዊ የሆነ ማሳሰቢያ ነው። ጳውሎስ ይህንን ቤተክርስቲያን በደንብ ያውቃል። ስለራሳቸው መልካምነት እና ነፃነት የተጋነነ ግምት ነበራቸው።

☐ “በእግዚአብሔር ፊት” ጳውሎስ ይህን ሐረግ እራሱን በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ መሆኑን በማለት ስፍራ በ2:17 ውስጥ ተጠቅሞበታል።

☐ “እናንተን ልናገኛለን” ጳውሎስ ይህንን ቃል እራሱን በመጠቀም በ10:8 ውስጥ የራሱን ሥልጣን ይጠቅሳል። ወዳልተፈለገ አቅጣጫ እየተወሰደ ያለውን ቤተክርስቲያን ለመጠበቅ እና ለመከላከል ሲል ስለ እራሱ ይከላከላል። የሚያደርጋቸውን ነገሮች ሁሉ ስለ እነርሱ ነው እንጂ ስለ ራሱ አይደለም። ማነፅ የሚለውን ልዩ ርዕስ 1ቆሮ 8:1 ላይ ይመልከቱ።

☐ “እንደምወዳችሁ” ጳውሎስ በቀጥታ የሚናገረው ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን ነው። ይህ የፍቅር መግለጫ ቃል ነበር (1ቆሮ 10:14፤ 15:58፤2ቆሮ 7:1፤ 12:19)

2:20 የህ ቤተክርስቲያን ለጳውሎስ እና እስ ለራሳቸው ያላቸውን የቆሮንቶስ መገለጫ በትክክል ያንጸባርቃል።

☐ “ሁከትም” ሙሉውን ማብራሪያ ከ 1ቆሮ. 2:11 ይመልከቱ። ይህ ቃልና የሚቀጥለው ነጠላ ቃል SINGULAR (MSS P⁴⁶ X፣ A) ሲሆኑ ቀጥሎ ያሉት ደግሞ በብዙ ቁጥር PLURAL ተቀምጠዋል።

☐ “ቅንዓትም” በዚህ አውድ ውስጥ በቡድን የመከፋፈልን መንፈስ ያመለክታል (1 ቆሮ. 3:3)። በ9:2 ላይ ያለውን ማስታወሻ ይመልከቱ።

☐ “ቁጣ” ይህ ይህ ከውስጥ የወጣ ቁጣን ድንፋታ ያመለክታል (ገላ. 5:20፤ ኤፌ. 4:31፤ Col. 3:8)።

☐ “ክርክር” ይህ ቃል (ማለትም *eritheia*) በመሰረቱ “በስራ ለመቀጠር መመላለስን” ያመለክታል። በኋላ ቃሉ በአንባቢዎች ኩራተኞች ሰዎች ለመኖር ብቻ ሲሉ በሚሰሩ ሰራተኞች ላይ ጥቅም ላይ ወደ መዋል መጣ። ይህ አይነት ባህሪ በቀጥታ በቆሮንቶስ ውስጥ ያለውን ውድድር ማለትም የቡድን መከፋፈልን ያመለክታል በተለይ ምዕራፍ 11። ይህ ቃል በተደጋጋሚ ጳውሎስ ተጠቅሞበታል ሮሜ. 2:8፤ ገላ 5:20፤ ፊል. 1:17፤ 2:3፤ በተጨማሪም ያክቆብ በ3:14 16 ውስጥ እንዴት እንደሚጠቀምበት አይ።

☐ “ሐሜትም” ይህ ስምን ለማጥፋት ስለ ሌላ ሰው ክፉን መናገር ነው (ሮሜ 1:30፤ 2ቆሮ 12:20፤ ያዕ 4:11፤ 2ጴጥ 2:1፤12፤ 3:16)። ይህ እንቅስቃሴ የሰይጣንን እንቅስቃሴ ለማመልከት ነው ጥቅም ላይ የዋለው።

☐ “ማሾክሾክም” ማሾክሾክ የሚለው ቃል ከአንድ ሰው ኋላ ሆኖ በግል ወሬን ማቀበል ያመለክታል።

☐ “ኩራትም” *phusioō* የሚለው የግሪክ ቃል በመሰረቱ በአንድ ነገር ላይ መንፋት ወይም መተንፈስ ማለት ነው (ማለትም Robertson፣ Word Pictures in the New Testament፣ p. 105 and Vincent፣ Word Studies፣ p. 766፣ from phusa – bellows) በክርስትና ፅሁፎች ውስጥ ጥቅም ላይ መዋል ጀመረ (ምናልባትም በጳውሎስ) በዘይቤያዊ አነጋገር ኩራት ወይም ትዕቢትን ያመለክታል። ይህ በቆሮንቶስ ላለች ቤተ ክርስቲያን ዋና መንፈሳዊ ችግር ነበር። ጳውሎስ ይህንን ቃል በ1ቆሮ 4:6፤ 18፤ 19፤ 5:2፤ 8:1፤ 13:4፤ እና በ11 ቆሮ. 12:20 ውስጥ ስለ ኃጢአት በዘረዘራቸው ውስጥ።ከቆሮንቶስ መልእክት ውጭ በአዲስ ኪዳን አንድ ስፍራ በቆላ 2:18 ላይ ብቻ እርሱንም ስለ ኖሰቲኮች (Gnostic) ልዩ እውቀት በሚያመለክት ስፍራ ብቻ ነው ጥቅም ላይ የዋለው።

- ☐ አመቅ “ሁከት”
- አኪጀት “ሁካታ”
- አየተመት፣ አእት “ብጥብጥ”
- አኢመቅ “ብጥብጦች”

በ1ቆሮ 14:33 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት። በተጨማሪም ይህ ቃል በያዕቆብ 3:16 ላይም ጥቅም ላይ ውሏል።

በጳውሎስ ፅሁፎችን ውስጥ ብዙ መጥፎ ነገሮችን የሚያመልክቱ ቃላት በብዛት ይገኛሉ (ሮሜ. 1:29-31; 1 ቆሮ. 5:11፤ 6:9፤ ገላ. 5:19-21፤ ኤፌ. 4:31፤ 5:34፤ ቆላ. 3:5- 9)።ብብዙ መልኩ ስቶይኮች Stoics ከሚዘረዝሯቸው ጋር ጎን ለጎን ይሄዳሉ። ክርስትና የመልካም ስነ-ምግባር ምላሽ ይጠይቃል። የዘላለም ሕይወት ሊታይ የሚችል ስነ ምግባር ይታይበታል።

12:21 ጳውሎስ የህች ቤተ ክርስቲያን ንስሐ ካልገባች ዳግመኛ ተመልሶ ሲመጣ (13:2) የሐዋሪያነቱን ሥልጣን ለመጠቀም የሚገደድ መሆኑ አሳስቦታል። አንዳንድ ቡድኖች (ማለትም የ1ኛ ቆሮንቶስ) እና የስህተት መምህራን (ማለትም የ2ኛ ቆሮንቶስ) በግልፅ እየተሞላቀቁ መልካም ያልሆነ የህይወት ዘይቤን በመከተል ላይ ናቸው።

- ☐ አመቅ፣ አእት፣ አኢመቅ “እንዲያዋርደኝ”
- አኪጀት፣ አየተመት አመት “ዝቅ እንደሚያደርገኝ”

ጳውሎስ ይህን ስርወ ቃል በቆሮንቶስ መልዕክቱ በተለያዩ መንገድ ይጠቀማል (Harold K Moulton፣ The Analytical Greek Lexicon Revised፣ p. 397 የተወሰደ።

1. *tapeinos*

ሀ. በሁኔታ ውስጥ ዝቅ ማለት፣ መጨቆን (ዘ ቆሮ. 7:6)

ለ. የዋህነትን መውደድ ወይም ያለ ተጨማሪ ነገር (ዘ ቆሮ. 10:1)

2. *tapeinoō*

ሀ. (MIDDLE VOICE) በትህትና ሁኔታ ውስጥ መኖር (ዘ ቆሮ. 11:7)

ለ. ተስፋን ወይም አንድ ነገር ጠብቆ ትሁት መሆን፤ በተስፋ መቁረጥ ውስጥ መሆን (ዘ ቆሮ. 12:21)

▣ “አዝናሎ” በዘ ቆሮ. 5:2 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት።

▣ “አስቀድመውም ኃጢአት ከሠሩትና” ይህ ሙሉ ሀረግ እዚህ ብቻ እና በ13:2 ውስጥ የተጠቀሰውን አንድ ጽሁፍ ARTICLE እና ቦዝ አንቀፅ PARTICIPLE ይተረጎማል። እርሱ PERFECT ACTIVE PARTICIPLE የግሪኩ መስተዋድድ PREPOSITION *pro* (ማለትም በፊት.. before) እና *hamartanoō* (ማለትም ኃጢአት ማድረግ) ነው። አንድ ላይ ሲመጣ ኃጢአት የሚያደርጉትንና በዚያ ኃጢአት ፀንተው የሚኖሩትን ያመለክታል። ያላፊ ጊዜን “past” የሚያመለክት እዚህ ውስጥ አልተጠቃለለም ግን ተርጓሚዎች የጨመሩበት ነው። ጊዜን ሊያጠቃልል የሚችለው INDICATIVE MOOD ብቻ ነው።

▣ “ንስሐ ካልገቡት” ይህ ቁጥር የሚያመለክተው ኃጢአት እያደረጉ የሚኖሩትን ክርስቲያኖች ነው። ንስሐ መግባት አስፈላጊ ነው፤ በመጀመሪያ ብቻ አይደለም (ማር 1:15፣ ሐዋ. ሥራ 2:38፣ 14 3:16፣19፣20:21) ግን የሙቀጥል ነው (1ዮሐ 1:9)። ንስሐ ለአማኞች ህብረትን የሚያድሱበት እንጂ የሚድኑበት አይደለም። ንስሐ ሃይማኖታዊ ስርዓት መፈፀም ወይም መንፈሳዊ ቅደም ተከተል ያለው ከመሆኑ ይልቅ ከእግዚአብሔር እና ከግል ህይወት ጋር የሚነገናኝ ጉዳይ አለው። ሙሉውን ማስታወሻ 7: 8-11 ላይ ተመልከት።

▣ “ርኩሳትና ዝሙት መዳራትም” እነዚህ አዳዲስ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ከምን ዓይነት የምኞት ኃጢአት ከሞለበት ባህል እንደመጡ ማስታወስ አለብን። በአማልክቶቻቸው ስም ዝሙት እየሰሩ እና በተበላሸ ስነ ምግባር ውስጥ ነው ያደጉት። ግን ይህ ቁጥር በተጨማሪም ክርስቲያን እንዴት አድርጎ በንስሐ ህይወት እንደሚኖርም ማሳየቱን ልብ በል (1ዮሐ 1:9፤ መዝ 19:12-14)። ንስሐ በክርስትና ሕይወት ጉዞ ውስጥ መነሻም ነው ደግሞም የሚቀጥል ልምምድ ነው።

ይህ ዝርዝር ምናልባት የግሪክ የንግግር ችሎታ ላይ የሚያተኩረሩትን ይህም ለኖስቲኮች መወሰዳቸውን የሚያሳይ ማለትም በእውቀት ላይ ትኩረት ማድረግ፣ ደግሞም ግብረ ገብ የሆኑትን ጉዳዮችን ደግሞ ዝቅ አድርገው የሚመለከቱትን የስህተት መምህራንን ያንፀባርቃል። እነዚህ ቃላቶች በሙሉ ጳውሎስ ኃጢአትን በዘረዘራቸው ቦታ ማለትም በገላትያ 5:19 ላይ ተጠቅሰዋል። ዕድቅ ከቅድስና መለየት የለበትም ወይም ሊለይ አይችልም!

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች ለመርዳት ነው የተሰናዱት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋነኞቹን ጉዳዮች ለማጤን እንዲረዳ ነው። ሐሳብ ለማጫር እንጂ መደምደሚያ አይደሉም።

1. ጳውሎስ ልዩ የሆነውን መገለጡን ለምን ጠቀሰ ደግሞም ስለ እርሱ ያልነገረን ለምንድን ነው?
2. ጥቅም ለመስጠት ድካም ለምንድን ነው ቁልፍ የሆነው?
3. እግዚአብሔር ዓላማውን ለማከናወን ክፉን ይጠቀማል?
4. ጳውሎስ ከዚህ ቤተ ክርስቲያን ገንዘብን ለመቀበል የቀረበው ለምንድን ነው? (ቁጠር 20-21)።

2ኛ ቆሮንቶስ 13

የአዲሶቹ ትርጉሞች የአንቀጽ ምድቦች

የተመቅለፋ	አኪጀት	አየተመት	አእት	አኢመቅ
የመጨረሻ ሰላምታና ማስጠንቀቂያ	በሥልጣን መምጣት	ራስን ስለመመርመር እና ማስተካከል የተደረገ ጥሪ (12:19-13:10)	የመጨረሻ ሰላምታና ማስጠንቀቂያ	የጳውሎስ ጭንት እና ፍርሃት (12:19-13:10)
13:1-4	13:1-6	13:1-4	13:1-4	13:1-4
13:5-10	ጳውሎስ አህዛብን ይመርጣል 13:7-10	13:5-10 ማጠቃለያ	13:5-10	13:5-10 ማጠቃለያ
13:11-12	13:11-14	13:11-12	13:11 13:12ሀ 13:12ለ	13:11 13:12
13:13		13:13	13:13	13:13

የንባብ ምድብ ሦስት ገጽ (ከ “መልካም የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያ” ገጽ V) የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ በየአንቀጹ ደረጃ መስተልፊ

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ የም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙ ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሱ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

ምዕራፉን በአንድ ጊዜ አንብበው። ፍሬ ሐሳቦቹን ለይ። ያንተን የፍሬ ሐሳብ ምድቦች ከላይ ከተዘረዘሩት አምስት ትርጓሜዎች ጋር አስተያይ። ሙሉው መገለጥ በአንቀጹ ላይ ሊገኝ ባይችልም የዋነኛውን ጸሐፊ ሐሳብ የሆነውን የትርጓሜው ዋና ነገር ይገኝበታል። እያንዳንዱ አንቀጽ አንድና አንድ ብቻ ፍሬ ሐሳብ ይዟል።

1. የመጀመሪያው አንቀጽ
2. ሁለተኛው አንቀጽ
3. ሦስተኛው አንቀጽ
4. ወዘተ

የቃላት እና የሃረጎች ጥናት

2 ቆሮንቶስ 13:1-4
 1 ወደ እናንተ ስመጣ ይህ ሦስተኛዬ ነው፤ ሁሉ ነገር በሁለትና በሦስት ምስክር እና ይጻፍል። 2-3 ሁለተኛ በእናንተ ዘንድ በነበርሁ ጊዜ እንደ ተናገርሁ አሁንም ደግሞ በሩቅ ስሆን፣ ክርስቶስ በእኔ አድሮ እንዲናገር ማስረጃ ከፈለጋችሁ፣ እንደ ገና ብመጣ እንዳልረራላችው አስቀድመው ኃጢአት ላደረጉት ለሌሎችም ሁሉ አስቀድሜ ብዬአለሁ፣ አስቀድሜም እላለሁ። ክርስቶስም ስለ እናንተ አይደክምም ነገር ግን በእናንተ ኃይለኛ ነው። 4 በድካም ተሰቅሎአልና፣ ነገር ግን በእግዚአብሔር ኃይል በሕይወት ይኖራል። እኛ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንደክማለንና፣ ነገር ግን ስለ እናንተ በሆነ በእግዚአብሔር ኃይል ከእርሱ ጋር በሕይወት እንኖራለን።

13:1 “ወደ እናንተ ስመጣ ይህ 3ኛዬ ነው” ይህ ጥቅስ ሃዋርያው ጳውሎስ በ1ኛ እና በ2ኛው ደብዳቤው መሃል አሳዛኝ ጉዞ ወደ ቆሮንቶስ አድርጓል ለሚለው ፅንሰ ሃሳብ ድጋፍ ይሰጣል። (ዝ.ክ 12:14) ምንም እንኳ ይህ ጉዞ በሃዋርያት ስራ መፅሐፍ ላይ ባይመዘገብም።

▣ “እያንዳንዱ እውነት” ይህ ከዘዳ19:15 በመጥቀስ ይጀምራል። (ዝ.ክ ዘኑ 35:30፣ ዘዳ 17:16፣ ማቴ 18:16፣ 1ኛ ጢሞ 5:19) እነዚህ ጥቅሶች ስለ ፍርድ ሂደት ይነግሩናል። በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሰው ሁለት ነገሮችን ሊያመለክት ይችላል።

1. ጳውሎስ ቤተክርስቲያንን መገምገሙን ሁለት ጊዜ እዚያ ተገኝቶ ከእነርሱ ጋር ተነጋግሮአል። ስለ ሹመት እውነት ሃላፊነት አለባቸው ተጠያቂዎችም ናቸው።
2. በቤተክርስቲያን ውስጥ የለውጥ ቡድን ጋር በተያያዘ የተወሰደውን የቅጣት (የማቅናት) እርምጃ የሚመለከት ሊሆን ይችላል ሀ. በ1ኛ ቆሮ ከ1-4 (ዝ.ክ 12:20) ያለውን ወገንተኛ ቡድን ለ. ስነ ምግባር አልባ (ጋጠጣጥ) ቡድን (ዝ.ክ 12:20) ሐ. “እንከን የለሽ ሃዋርያት” ወይም በአይሁዲነት እና ከኢየሩሳሌም ጋር የተገኙ የሃሰት አስተማሪዎች (ም 10-13 በተለይ 11:13-15)

▣

አመቅ	“ሊረጋገጥ ይገባል”
አኪጀት	“ሊቋቋም ይገባል”
አየተመት	“ቀጣይ ሊሆን ይገባል”
አእት	
አኢመቅ	“ያስፈልጋል”

የዚህ ግስ አገባብ FUTURE PASSIVE INDICATIVE (አኪጀት) ግን ባርባራ እና ቲሞቲ ፍሪበርግ Analytical Greek New Testament፣ p 573 ይህ ክፍል እንደ አርዕስት ፓሲቭ አፕራቴቭ ነው ያገለገለው (ዝ.ክ አየተመት፣ አኢመቅ) አርዕስት የሚለው Special topic stand (Hist'mi) at 1 Cor 15:1 ተመልከቱ።

13:2 “አስቀድሞ ሃጢአት ላደረጉት ለሌሎችም ሁሉ” ይህ ሁለት ቡድኖችን የሚመለከት ሊሆን ይችላል። የመጀመሪያዎቹ “አስቀድሞ ሃጢአት ላደረጉት” (PERFECT ACTIVE PARTICIPLE) እነዚህ ጳውሎስ ለሁለተኛ ጊዜ የሰሙት ግን በአመራሩ ላይ የተቃወሙትን ይመለከታል። ይህ 1ኛ ቆሮ ከ1-4 ያለውን ወገንተኛውን ቡድን ወይም ስነ ምግባር አልባውን ቡድን የሚመለከት ነው (ዝ.ክ 12:20-21 1ኛ ቆሮ 5) “ሌሎችም ሁሉ” የሚለው ሃረግ በሁለቱም ጊዜ ያልነበሩትን የሚመለከት ይመስላል። ምናልባትም ከም 10-13 ትኩረት የተደረገባቸውን ሃሰተኛ ሃዋርያት እና ደጋፊዎችን የሚመለከት ሊሆን ይችላል። ምንም ይሁን ምን ሃዋርያው ጳውሎስ ሁለቱን ቡድን ለችግሩ ትኩረት እንዲሰጡ ፈልጓል፤ እነርሱ ትኩረት ካላደረጉ እርሱ ትኩረት ያደርጋል።

- ▣ “ቢሆን” ይህ ሰስተኛው ክፍል ሁኔታዊ አረፍተ ነገር ነው። ግን ያገለገለው እንደ ጊዜ ግስ ሆኖ ነው። (ዝ.ክ ዮሐ 16:7 እና 1ኛ ዮሐ 3:2)
- ▣ “እንደገና ብመጣ እንዳልራራላቸው” 1ኛ ቆሮ 7:23 እና 2ኛ ቆሮ1:23 ላይ ይህንን አባባል አዎንታዊ በሆነ መንገድ ነው የተጠቀመው ግን ሀጋዊ የሆነው ሃሳብ (ቃል) በዚህም ለ 12:6 (ዝ.ክ 10:1)

13:3 “ማስረጃ” ይህ የመፈተን (የማረጋገጥ) ሃሳብ በዚህ አውድ ውስጥ ይደጋገማል። በሁለት የግሪክ ቃሎች መካከል ዶኪማዝ እና ፔሪያዝ የቃላት ጨዋታ አለ።

1. ቁ3 ማስረጃ - ዶኪማ dokimé (ዝ.ክ 2:9፣ 8:2፣ 9:13፣ 13:3) ዝ.ክ
2. ቁ5 ፈተና - ፔሪያዝ peirazō (ዝ.ክ 13:5)
3. ቁ5 ምርምር - ዶኪማዝ dokimazō (ዝ.ክ 8:8፣22፣13:5)
4. ቁ5 የማትበቁ ባትሆኑ - አዶኪሞስ adokimos
5. ቁ6 የማንበቃ እንዳይደልን adokimos
6. ቁ7 ምስጋና - ዶኪማስ dokimos (ዝ.ክ 10:18)
7. ቁ7 የማንበቃ እንዳንሆን - አዶኪሞስ adokimos

ለተሟላ ጥናት 1ኛ ቆሮ 3:13 ያለውን ልዩ አርእስት የቃላት ጥናት ይመልከቱ ።

▣ “በእኔ የሚናገረው ክርስቶስ” አንዳንዶች በቆሮንቶስ የሀዋርያው ጳውሎስን ስልጣን ይገዳደሩ ነበር ። በቁ 5 እንደምንመለከተው ጳውሎስን “ይፈትኑት” ነበር ቁ5 ጳውሎስም እነሱን “ይፈትናቸዋል” በጳውሎስ ህይወት የክርስቶስ ህይወት ተረጋግጧል ። (ዝ.ክ 12:12)

▣ “ደካማ አይደለም” በኢየሱስ ህይወት እንደምናየው ድካም ወደ ድል የምንሄድበት የእግዚአብሔር መንገድ ነው። (ዝ.ክ 10:1፣11፣12፣9፣13፣9) አንድም ሰው መንፈሳዊውን ነገር በመፈፀም (በመስራት) በእግዚአብሔር ፊት አይከብርም ይህ የእግዚአብሔር የማንነቱ ውጤት እንጂ የሰው ማንነት ውጤት አይደለም። መንፈሳዊውን ነገር መፈፀም የእግዚአብሔር አቅርቦት ውጤት ነው፤ አማኞች የእግዚአብሔር ሀይል በውስጣቸው እንዲያልፍ እና ደካማነታቸውን እንዲረዳ መፍቀድ አለባቸው። ድካም የሚለው ልዩ አርዕስት በ2ኛ ቆሮ 12:9 ያለውን ይመልከቱ።

ቁ 3-4 ሸንጋይ እና እብራተኛ ለሆኑት የሀሰት አስተማሪዎች ተቃርኖ የቀረበ ማጠቃለያ ነው በሚከተሉት ምክንያት የበላይነት ያውጇ ነበር።

▣ “በእናንተ ...በውስጣችሁ” እናንተ የብዙ ቁጥር ነው ጳውሎስ በሀብረት የሆነውን ልምምድ የሚያመለክት እንጂ የግለሰብን አይደለም። (ዝ.ክ ቁ 5) ምናልባት ትርጉም “በመካከላችሁ” የሚለው የተሻለ ይገልጻል።

1. ዘር ሀረግ
2. የግል የመንፈስ ቅዱስ የፀጋ ሥጦታ ልምምድ
3. የላቀ የሰፍሰቶች የአነጋገር ሥልጠና
4. ራስን ከሌላው ጋር ማወዳደር

▣ “ስለ እናንተ ... ነገር ግን በእናንተ” “እናንተ” የሚለው ብዙ ቁጥር ጳውሎስ ስለ ህብረት ልምምድ ያሳያል። ስለ ግል ልምምድ አይደለም (ቁጥር 5)። ምናልባት አእት ትርጉም “በእናንተ መካከል” የሚለው ትኩረትን ይሰጣል።

13:4 “የተሰቀለው” ጳውሎስ የክርስቶስን ሞት ለመግለጥ የተለያየ ቃላት ይጠቀማል።

- 1- ሞት (ዝ.ክ ሮሜ 5:6፣ ዩድ 8:34፣ 14:15 1ኛ ቆሮ 8:11፣ 15:3፣ 2ኛ ቆሮ 5:15፣ ገላ 2:21፣ 1ኛ ተሰሎንቄ 4:14፣ 5:10)
- 2- ደም (ዝ.ክ ሮሜ 3:25፣ 5:9፣ ኤፌ. 1:7፣ 2:13፣ ቆላ 1:20)
- 3- መስቀል (ዝ.ክ 1ኛ ቆሮ 1:17-18፣ ገላ 5:11፣ 6:12፣ 14፣ ኤፌ. 2:16፣ ፊል 2:8፣ ቆላ 1:20፣ 2:14)
- 4- የተሰቀለውን (ዝ.ክ 1ኛ ቆሮ 1:23፣ 2:2፣ 2ኛ ቆሮ 13:14፣ ገላ 3:1)

▣ “በእግዚአብሔር ሐይል ሕያው ሆኖ ይኖራል” ሥነ-ክርስቶስን በተመለከተ እንዲህ ያሉ ሐረጎች በመጀመሪያዎ ቤተክርስቲያን ብዙ ክርክሮችን አስነስቷል። ኢየሱስ አምላክ አልነበረም? ሰው የሆነው ኢየሱስ በተለየ የመለኮት ሃይል ነው የኖረው? (እንደሱ ከሆነ YHWH?) አንድ ሰው ስልታዊ መረዳትን በአንድ ቁጥር ላይ ወይም የተወሰኑ ቁጥሮች ላይ መመስረት አይችልም። ግን ሁሉንም የሰነ-መለኮት ጥምር አስተሳሰቦች ከግምት ማስገባት አንድ አምላክ የሚለውን ልዩ አርዕስት (ጥናት) ይመልከቱ። 1ኛ ቆሮ 8:4

ብዙውን ጊዜ በዚህ ክፍል የተጠቀሰው ቃል እግዚአብሔር አብ ኢየሱስን ከሙታን ለማስነሳት ፍቃድ የሰጠ (ያፀደቀ) አድርጎ ያቀርባል። (ዝ.ክ የሐዋ 2:24፣ 3:15፣ 4:10፣ 5:30፣ 10:40፣ 13:30፣ 34፣ 37፣ 17፣ 31 ሮሜ 1:4፣ 6:4፣ 9፣ 8:11፣ 10:9 1ኛ ቆሮ 6:14፣ ገላ 1:1፣ ኤፌ. 1:20፣ ቆላ 2:12፣ 1ኛ ተሰ 1:10) ሆኖም ግን ሌሎች በአስትንፋሱ መለኮት የተጻፉ ሃሳቦችም አሉ። (1) መንፈስ ቅዱስ ከሙታን አስነሳው (ዝ.ክ ሮሜ 8:11) ወይም (2) ልጁ ራሱን ከሙታን እንዳስነሳው (ዝ.ክ ዮሐ 2:19-22፣ 10:17-18) የሚናገሩ ናቸው።

▣ “እኛም በእርሱ ደካሞች ብንሆንም፣ እናንተን ለማገልገል ከእርሱ ጋር ህያዋን ሆነን እንኖራለን።” በጳውሎስ መረዳት ክርስትና የአማኞች ከክርስቶስ ህይወት፣ ሞት እና ትንሳኤ ጋር መተባበር ነው። እርሱ በትህትና በጨዋነት እና ብዙዎች ሳይረዱት እንደተመላለሰ እኛም እንዲሁ ልንመላለስ ይገባናል፤ ሌሎችን ለማገልገል ብሎ ራሱን ለሞት አሳልፎ እንደሰጠ እኛም እንዲሁ ልናደርግ ይገባል፤ ከሙታን እንደተነሳ እኛም ዛሬ በአዲስ ህይወት እንኖራለን በሁለተኛ መምጣቱ ደግሞ የትንሳኤውን አካል እንለብሳለን።

ይህ ከክርስቶስ ጋር የመተባበር አስተምህሮ በሮሜ 6 ላይም በግልፅ ተቀምጧል። ጳውሎስ ሮሜን የፃፈው ከቆሮንቶስ ጋር በሚነጋገርበት ወቅት ነበር። ጳውሎስ ክርስትናን የሚረዳበት ስልታዊ መንገድ ነው የሮሜ መልዕክት ብቅ ያለው ጳውሎስ መንቀሳቀስ ያቆማቸውን ቤተክርስቲያን ለመርዳት ጥረት ላይ ባለበት ወቅት ነበር።

2ቆሮንቶስ: 13:5-10
5በሃይማኖት ብትኖሩ ራሳችሁን መርምሩ፤ ራሳችሁን ፈትኑ፤ ወይስ ምናልባት የማትበቁ ባትሆኑ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በእናንተ ውስጥ እንዳለ ስለ እናንተ አታውቁምን? 6እኛ ግን የማንበቃ እንዳይደለን ልታውቁ ተስፋ አደርጋለሁ።7ክፉ ነገርንም ከቶ እንዳታደርጉ ወደ እግዚአብሔር እንጸልያለን፤ እኛ የማንበቃ ሆነን እንገለጥ ዘንድ አይደለም ነገር ግን እኛ ምንም እንደማንበቃ ብንሆን፣ እናንተ መልካሙን ታደርጉ ዘንድ ነው።8 ለእውነት እንጂ በእውነት ላይ ምንም ለማድረግ አንችልምና። 9 እኛ ስንደክም እናንተም ኃይለኞች ስትሆኑ ደስ ብሎናልና፤ እናንተ ፍጹማን ትሆኑ ዘንድ ለዚህ ደግሞ እንጸልያለን። 10 ስለዚህ ጌታ ለማፍረስ ያይደለ ለማነጽ እንደ ሰጠኝ ሥልጣን፣ ከእናንተ ጋር ሳለሁ በቁርጥ እንዳልሠራ በሩቅ ሆኜ ይህን እጽፋለሁ።

13:5 “ራሳችሁን መርምሩ” ይህ PRESENT ACTIVE IMPERATIVE ይህ ፔሪያዝ *peirazō*፣ የሚል ቃል ነው ትርጉሙም “ከጥፋት አንፃር መመርመር” በ1ኛ ቆሮ 3:13 ላይ ያለውን ሙሉውን ማስታወሻ ይመልከቱ። ጳውሎስን መረመሩት አሁን ራሳቸውን ሊመረምሩ ይገባል።

▣ “ምናልባት” ይህ FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE ነው። እውነትነቱ የተገመተ ነው ጳውሎስ እምነታቸውን አልተጠራጠረም ግን እንዲነቁ እየሞገታቸው ነው።

▣ “ሃይማኖት” እምነት (ፒስትስ) ከሚል ከግሪክ ቃል የተወሰደ ነው በእንግሊዘኛው በ3 መንገድ ጥቅም ላይ ውሏል እነዚህም ሃይማኖት እምነት መታመን የሚሉ ናቸው። 1ኛ ቆሮ 2:4 ላይ ያለውን የተለየ ጥናት ይመልከቱ። በአዲስ ኪዳን እምነት በ3 መንገድ ጥቅም ላይ ውሏል። (1) ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ በግል መቀበል (2) በታማኝነት ለእርሱ መኖር (3) እርሱ የእውነት አካል መሆን (ዝ.ክ ቁ 3 ገላ 1:23፣ 3:23-25) ብሰል ክርስትና 3ቱንም ሃሳቦች ከግምት ያስገባል።

▣ “ራሳችሁን መርምሩ” ጳውሎስ ትዕዛዙን ይደግመዋል (ማለትም ሌላ present Active imperative) ሌላም ቃል ይጠቀማል (እርሱም ደኪማዝ) መፈተን ለሚለው ይህ ደግሞ እውቅናን (ማረጋገጫን) ለመስጠት ያለውን ፈተና የሚመለከት ነው። በ1 ቆሮ. 3:13 ላይ ያለውን ልዩ ርእስ ተመልከት

▣ “አታውቁምን” ይህ *epignōskō* የሚል የግሪክ ቃል ነው (ማለትም፣ PRESENT ACTIVE INDICATIVE)፣ በተለምዶ ከልምምድ የሆነ ሙሉ እውቀትን ያመለክታል።

▣ “ኢየሱስ ክርስቶስ በእናንተ” እንደ ቁጥር 4 ይህ ሐረግ (እንደ አይነት መስተዋድድ እና የብዙ ቁጥር ተውላጠ ስም) PREPOSITION and PLURAL PRONOUN ስለሚጠቀም) በሕብረት ላይ ያተኮረ ስለሆነ ምናልባት ከግለሰብ ሁኔታ በላይ የሆነን ነገር ያመለክታል። ክርስቶስ በርግጠኝነት በህዝቡ መካከል ነው፣ ደግሞም በያንዳንዱ አማኝ ውስጥም አለ። መንፈስም ብዙውን ጊዜ የኢየሱስ መንፈስ ተብሎ ስለተጠራ የኢየሱስና የመንፈስ አገልግሎት በጣም የተያያዘ ነው (ሮሜ. 8:9፣ 1 ጴጥ. 1:11). ኢየሱስ በአማኞች ውስጥ እንደሚኖር ተነግሯል (cf. ዮሐ 14:23፣ ሮሜ. 8:10፣ ቆላ. 1:27። ማቴዎስ 28:20 አስተውል። በ11 ቆሮ. 3:17 ላይ ያለውን “ኢየሱስ እና መንፈስ” የሚለውን ልዩ ርእስ ተመልከት።

▣ “ምናልባት የማትበቁ ባትሆኑ” ይህ ሐረግ በቁጥር 5 ውስጥ “በሃይማኖት ብትኖሩ” ከሚለው ጋር ተጓዳኝ parallel ነው ። ጳውሎስ በተለያዩ መንገዶች አረጋግጧል (ማለትም FIRST CLASS CONDITIONAL SENTENCE በቁጥር . 5 እና የ*dokimazō* አጠቃቀም) አንባቢዎቹ አማኞች እንደሆኑ ያምናል፣ ግን ሁላቸውም አይደሉም። ክርስቶስን የማያውቁ የሰህተት መምህራን ተወካዮችም አሉ (“ከህደት” የሚለውን ልዩ ርዕስ 1 ቆሮ. 6:9 ላይ ተመልከት)። ይህ አንቀፅ ከእነርሱ ጋር ይገናኛል። ይህ አንቀፅ በኃጢአት ከተሞሉት አማኞች ጋር የተያያዘ

አይደለም ምክንያቱም ጳውሎስ ስለ እነርሱ በ12:20-21 ላይ ተናግሯል። እነርሱ ንስሐ ነው መግባት ያለባቸው የስህተት መምህራን ደግሞ ክርስቶስን ነው መቀበል ያለባቸው (ማቴዎስ 7)።

ጳውሎስ ይህንን ቃል ለምን ራሱን ከእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ለማድረግ ሲል እንደሚታገል እንደተጠቀመ ሁሉ እንዲሁ ይህንን ቃል እራሱን በቁሮ 9:27 ላይ ተጠቅሟል። ጳውሎስ “ከጥቅም ውጭ” መሆንን ወይም መጣልን አይፈልግም። አማኞች እራሳቸውን መፈተሽ አለባቸው (ፊል 2:12)።

13:6 ጳውሎስ እርሱና የእርሱ ረዳቶች ፈተናውን እንዳለፉ እያረጋገጠ ይገኛል (ማለትም እውነተኛነት ያልሆኑትን አይደለም dokimos፣ ቁጥር 7) በተለይ በቁሮንቶስ ካለች ቤተ ክርስቲያን ጋር በተያያዘ መልኩ አይደለም። በውስጣቸው ያደረገ ክርስቶስ ቢኖራቸው የጳውሎስ አገልግሎት የተሳካ ነው ማለት ነው።

13:7 ከሁኔታው ሲታይ ጠንካራ፣ ትክክለኛቹ የቁሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የጳውሎስን አመራር እና ሐዋሪያነትን እውቅና እንዳለው አረጋግጠዋል። ምክንያቱም የራሱን ሐዋሪያነትና አመራር እርግጠኛነትን ለማሳየት ሳይሆን ስለእግዚአብሔርና ስለ ወንጌል ሲል እነርሱ ትክክለኛ እና ተገቢ የሆነውን ነገር ብቻ እንዲያደረጉ ይበልጥ ይፈልጋል (ቁ 9)።

▣ “የማንበቃ እንደማንበቃ” ጳውሎስ ይህንን የቃላት ጫወታ በdokimos እና adokimos ላይ ይቀጥላል።

13:8 እውነት በዚህ አውድ ውስጥ ወንጌልን በሰውኛ as a person (ማለትም መሲህ የሆነውን ክርስቶስ) እንደ መልዕክት (ስለ ኢየሱስ የሆነን ወንጌል) እንደ የህይወት ዘይቤ (የኢየሱስ ራሱን ዝቅ ማድረግ) ያመለክታል።

ልዩ ርዕስ: “እውነት” በጳውሎስ ፅሁፎች ውስጥ

የጳውሎስ ይህንን ቃል አጠቃቀም የመጣው ከብሉይ ኪዳን ቃል *emet* ከሚለው ሲሆን ታማኝ ወይም የሚታመን ማለት ነው (BDB 53)። በአይሁዶች ፅሁፍ ውስጥ ደግሞ ከውሸት አነጋገር ጋር ለማስተያየት ጥቅም ላይ ይውል ነበር። ምናልባት ለዚህ የቅርብ ተጓዳኝ parallel ሊሆን የሚችለው የሙት ባህር ጥቅሎቹ (Dead Sea Scrolls) ስለተገለጡት አስተምህሮዎች የሚውለው “የምስጋና መዝሙር” ነው። የኢሴናዊያን ማህበረሰብ Essene Community የእውነት ምስክሮች ሆነዋል። ጳውሎስ ቃሉን የሚጠቀመው የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል በሚያመለክት መንገድ ነው።

1. ሮሜ 1:18፣25፣ 2:8፣20፣ 3:7፣ 15:8
2. 1 ቆሮንቶስ 13:6
3. 11 ቆሮንቶስ 4:2፣ 6:7፣ 11:10፣ 13:8
4. ገላትያ 2:5፣14፣ 5:7
5. ኤፌሶን 1:13፣ 6:14
6. ቆላ 1:5፣ 6
7. 2ኛ ተሰ 2:10፣ 12፣ 13
8. 1ኛ ጢሞ 2:4፣ 3:15፣ 4:3፣ 6:5
9. 2ኛ ጢሞ 2:15፣ 18፣ 25፣ 3:7፣ 8፣ 4:4
10. ቲቶ 1:1፣ 14

ጳውሎስ ቃሉን ንግግሩን በትክክል ይገልጥበት ዘንድ ተጠቅሟል

1. የሐዋ ስራ 26:25
2. ሮሜ 9:1
3. 2ኛ ቆሮ 7:14፣ 12:6
4. ኤፌ 4:25
5. ፊልጵ 1:18
6. 1ኛ ጢሞ 2:7

ስሜቱንም ለመግለፅ ተጠቅሞበታል 1ኛ ቆሮ 5:8 የህይወት ዘይቤውን (የክርስቲያኖችን ሁሉ) ለመግለፅ በኤፌ 4:24፣ 5:9 ላይ ጥቅም ላይ ውሏል። አንድ አንድ ጊዜ ለሰው ሁሉ ይጠቀምበታል።

1. እግዚአብሔር፣ ሮሜ. 3:4 (ዮሐ 3:33፣ 17:17)
2. ኢየሱስ፣ ኤፌ4:21 (ከዮሐ 14:6 ጋር ተመሳሳይ ነው)
3. የሐዋሪያት ምስክርነት፣ ቲቶ 1:3
4. ጳውሎስ፣ 11 ቆሮ 6:8

ጳውሎስ፣ ግሱን የሚጠቀመው (ማለትም *altheuō*) ወንጌልን በሚያመለክተው በገላ 4:16 እና ኤፌ 4:15፣ ውስጥ ብቻ ነው። ለተጨማሪ ጥናት Colin Brown (ed)፣ *The New International Dictionary of New Testament Theology*፣ vol. 3፣ pp. 784-902. ተመልከት።

13:9 “እኛ ደካሞች ስንሆን እናንተ ግን ብርቱዎች ስትሆኑ ደስ ይለናል” ይህ የጳውሎስ ተቃርኖ ነው፤ እርሱ የሚያውቀው መንፈሳዊ ሃይል በሰዎች ድካም ውስጥ እንደሚለቀቅ ነው። (ዝ.ክ 12:10፣ 13:4) ስለዚህም ደካማ ሆኖ መቀጠል ይፈልጋል። ነገር ግን የቆሮንቶስ ቤተክርስቲያን ጠንካራ እንድትሆን ደካማ መሆን ይገባታል። ይህ ሰዎች ህይወትን ከሚገመግሙበት ተቃራኒ ነው። ሐሰተኛ አስተማሪዎች ጠንካራዎች ነን የሚሉት ከትምህርት፣ ከዘር፣ ከልምምድ በመነሳት ነው። ጳውሎስ ግን ጠንካራ ነኝ የሚለው ከክርስቶስ ምሳሌነት በመነሳት ነው።

▣ “ፀሎታችንም እናንተ ፍፁማን እንድትሆኑ ነው” በአዲስ ኪዳን ይህ በስም መልክ የተቀመጠው በዚህ ስፍራ ነው። ግስ ማለት “to knif together.” በመካከላቸው የነበረውን መከፋፈል እና መለያየት ለማስቆም ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮ 1:10 ላይ ይህን ግስ ተጠቅሟል። አሁን በ2ኛ ቆሮ ወደዚህኛው አጀንዳ ይመለሳል (እርሱም ከመንፈሳዊ ብቃት የሚመነጭ ነው) Louw and Nida፣ *Greek-English lexicon of the New*

Testament፣ vol.1፣p 680 አርቲዮስ የሚለውን ቃል (i.e ፍጹም በቁ፣ ለአንድ ስራ በሙሉት መዘጋጀት ወይም መታጠቅ) ይለዋል። የተለያዩ ቅጥያዎችንም አንድ ላይ ቢጠቀምም ትርጉሙ ተመሳሳይ ነው። (ie epi and kata) (ዘ.ክ ሉቃ 6:40፣ 2ኛ ቆሮ 13:9፣ 11፣ ኤፌ 4:12፣ 2ኛ ጢሞ 3:17)

ጳውሎስ ህያው አንድ በፍቅር የተሳሰረች ቤተክርስቲያን በቆሮንቶስ ማየት ይፈልጋል (ዘ.ክ v.11) ይህ በዚያ እንዲሆን ይቅርታ፣ እርቅ፣ የቤተክርስቲያን ስርአት ሊኖር ይገባል (ዘ.ክ ገላ 6:1)

13:10 ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሌላ አሳዛኝ ጉብኝት ማድረግ አልፈለገም (ዘ.ክ 2:3-4) በሃዋርያው ስልጣን በመታገዝ መምጣት አልፈለገም ይልቁንም በወላጅ ፍቅር ነው ሊያያቸው የፈለገው ቢሆንም ግን በቤተክርስቲያኒቱ ያለው ምላሽ ነው ሁሉንም ነገር የሚወስነው።

☐ “ጌታም በሰጠኝ ስልጣን” በ 10:8 አንድ አይነት ሃረግ አለ። ከቅርብም ይሁን ከሩቅ ይህ ሃዋርያዊ ስልጣን የክርስቶስ ስልጣን አለው (ዘ.ክ 12:19፣ 13:3) ይህ ስልጣን ለጳውሎስ የተሰጠው በደማስቆ መንገድ ላይ ጌታ በተገለጠለት ጊዜ ነው (ዘ.ክ የሐዋ ስራ:9:22፣ 26) “ለማነፅ” ማነፅ የሚለውን በቆሮንቶስ 8:1 ላይ ያለውን ጥናት ይመልከቱ።

2ኛ ቆሮ 13:11-13
በቀረጠው ወይንም ሆይ፣ ደኅና ሁኑ። ፍጹማን ሁኑ፣ ምክራን ስሙ፣ በአንድ ልብ ሁኑ፣ በሰላም ኑሩ፣ የፍቅርና የሰላምም አምላክ ከእናንተ ጋር ይሆናል። በተቀደሰ አሳሳም እርስ በርሳችሁ ሰላምታ ተሰጣጡ። 13ቅዱሳን ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡላችኋል።

13:11 “በተረፈ” ይህ በቁሙ “ለቀራችሁ” ማለት ነው (ዘ.ክ 6:17) ይህ ጳውሎስ ነገሩን የሚጠቀልበት ባህሪ ነው (ዘ.ክ ኤፌ 6:10፣ ፊልጵ 3:1 ፣4:8፣ 2ኛ ተሰ 3:1) ብዙውን ጊዜ የማጠቃለያን ሽግግር የሚያመለክት ነው።

☐ “ወንድሞች” በችግር ውስጥ ላላች ቤተክርስቲያን እንዴት ያለ አፅኝ እና ውብ የማጠቃለያ መንገድ ነው። ወደ አንድ ሃሳብ ለመሸጋገር እንደ ምልክትም ያገለግላል።
አምስት ተከታታይ PRESENT IMPREACTIVES

- 1. “ደስታ” (PRESENT ACTIVE IMPREACTIVE) ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ በሁለተኛ ቆሮንቶስ (ዘ.ክ 2:3፣ 6:10፣ 7:7፣ 9፣ 13፣ 16፣ 13:9፣ 11) ይጠቀማል። ይህ ቃል “ደህና ሁን” የሚል ትርጉም ሊኖረው ይችላል። (ዘ.ክ ፊልጵ 3:1፣ 4:4) ይህ ግን ተከታታይ ካልነው IMPREACTIVE ጋር አይጠጋጋም።
- 2. “ፍጹማን ሁኑ” (PRESENT PASSIVE IMPREACTIVE) ይህ ስለ አገልግሎት እና ስለ አንድነት የሚያወራ ነው (ዘ.ክ ቁ 9)
- 3. “ምክራን ስሙ” (PRESENT PASSIVE IMPREACTIVE) ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ በ2ኛ ቆሮ (ዘ.ክ 1:4፣ 6፣ 2:7፣ 8፣ 5:20፣ 6:1፣ 7:6፣ 7፣ 13፣ 8:6፣ 9:5፣ 10:1፣ 12:8፣ 18፣ 13:11)
- 4. “አንድ ሃሳብ ይኑራችሁ” (PRESENT ACTIVE IMPREACTIVE) ይህ ሃረግ በግሪኩ ብዙ ትርጉም አለው (ዘ.ክ Lauw እና Nida vol.2፣ p259) ግን በዚህ አውድ “ፍጹማን ሁኑ” ከሚለው ጋር ተመጣጣኝ ትርጉም አለው ስለ ወንጌል ብለን ስለምናመጣው አንድነት ነው የሚነግረን ይህ ማለት ግን አማኞች በሁሉም ጉዳዮች ላይ መስማማት አለባቸው ማለት አይደለም። አለመስማማታቸውንም በፍቅር ማድረግ እና ከየትኛውም ጉዳዮቻቸው እና ፍላጎታቸው ወንጌልን ማስቀደም አለባቸው።
- 5. “በሰላም ኑሩ” (PRESENT ACTIVE IMPREACTIVE) ይህ በእርግጠኝነት በ1ኛ ቆሮ 1-4 እና በ2ኛ ቆሮ 10-13 ያለውን ሃሳብ ያንጸባርቃል። ችግሩ እንዴት እንደሚገናኝ እርግጠኛ መሆን አይቻልም። ግን ሁለቱም ባለመግባባት እና አንድነት ማጣት ምክንያት የተፈጠሩ ናቸው። ጳውሎስ ሠላምን ያዛል ለማመቻቸው ሳይሆን ክርስቶስን ለመምሰል የሰላም አምላክ (ዘ.ክ v.11) በድካማችን ይረዳናል።

☐ “የፍቅር እና የሰላም አምላክ” ለ YHWH የሚገርም አገላለፅ ነው። YHWH “ከሰላም” ጋር የተያያዘ ነው። (ዘ.ክ ሮሜ 15:33፣ 16:20፣ 1ኛ ቆሮ 14:33፣ ፊልጵ 4:9፣ 1ኛ ተሰ 5:23፣ ዕብ 13:20) “የሰላም አምላክ” በመባል ተጠርቷል በ2ኛ ተሰ 3:16 ሰላም እና ፍቅር ሁለቱም በኤፌ 6:23 ላይ ተጠቅሰዋል። አማኞች እነዚህን ባሕሪያት በርስ በርስ ግንኙነታቸው ውስጥ የግድ ማጠናከር አለባቸው።

13:12 “ሠላምታ” ይህ “ስንብት መጠየቅ” ተብሎ ሊተረጎም ይችላል (ሐዋ 20:1፣ 21:6)። የአብሮጅትንና የመቀባበልን ባሕሪ ይገልጣል። የዚህ ተቃራኒው ባሕሪ በማቴ 5:47 ላይ ተገልጿል።

እነዚህን ሁለቱን የመጨረሻ ቁጥሮችን አስመልክቶ፣ አንዳንድ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች ቁጥር 12-13 አንድ ላይ ያደርጉታል (አእት፣ አኢመቅ፣ RSV፣ አየተመት)፣ ሌሎች ደግሞ በሁለት ቦታ ይከፍሉታል (KJV፣ አኪጀት፣ አመቅ፣ አመት)።

☐ “የተቀደሰ አሳሳም” ይህ ባህል (ማለትም በቤተሰብ እና በጓደኞች መካከል ያለው) በኋላ ቆሞአል፤ ምክንያቱም የአረማዊያንን (pagan) የተዛባ አመለካከት ተከትሎ (ማለትም የፍቅር አሳሳም)። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ወንድ ወንድን ይስማል ሴትም ሴትን ትስም ነበር (ማለትም፣ የምኑራብን ልማድ ተከትሎ) ሮሜ. 16:16፣ 1 ቆሮ. 16:20፣ 1 ተሰ. 5:26)። See note at በ1 ቆሮ. 16:20 ላይ ያለውን ማስታወሻ ተመልከት። ይህ IMPERATIVE ነው። ክርስቲያኖች በዚህ ዓይነት መንገድ ሰላም መባባል አለባቸው ማለት ነው? እዚህ ላይ ባህልና የወደፊት ሁኔታዎች በትርጉም ላይ ምን ዓይነት ተፅዕኖ እንደሚያሳድሩ ጥሩ ምሳሌ አለ። አደራረጉ አይደለም ዋናው ጉዳይ ግን ባህሪ ነው። አማኞች ቤተሰብ ናቸው። 13:13 “ቅዱሳን ሁሉ” ይህ ሐረግ ጳውሎስንና ክርስቶስን ጋር ለሚስየናዊነት ጉዞ የወጡትን ብቻ አያመለክትም፣ ነገር ግን “ቅዱሳን ሁሉ” (ማለትም የጳውሎስ ቤተ ክርስቲያናት ሁላቸውን)። በቆሮንቶስ እና በሌሎች አብያተ ክርስቲያናት መካከል ውጥረት ነበር። በዚህ ቤተክስቲያን የበላይነት ስሜት ነበር። ጳውሎስ በሌሎች ቤተ ክርስቲያናት ሊኖር ስለሚገባው ሥነ-ሥርዓት ያስተማረውን ብዙ ጊዜ ደጋግሞ በመጥቀስ ይህንን ጉዳይ ያነሳል (1 ቆሮ. 4:17፣ 7:17፣ 11:16፣ 13:4፣ 14:33)።

ቆሮንቶስ የተለ ወይም የታደለ ምርጥ ሳትሆን የቤተሰቡ አባል ነው መሆን ያለባት። “ቅዱሳን” የሚለውን ልዩ ርዕስ በቁሮ 1:2 ላይ ተመልከት። አሁን ባሉበት ችግር ውስጥ ሁሉም በጳውሎስ የተጀመሩ አብያተክርስቲያናት ህብረትን፣ መተሳሰብን፣ አንድነትን፣ ፀሎትን እና መቀባበልን የሚያመለክት ሰላምታቸውን ይልካሉ።

2ቆሮንቶስ 13:14

የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ የእግዚአብሔርም ፍቅር የመንፈስ ቅዱስም ኅብረት ከሁላችሁ ጋር ይሁን። አሜን።

13:14 ጳውሎስ ብዙውን ጊዜ ደብዳቤውን የሚዘጋው በፀሎትና በምስጋና ነው። ግን ይህኛው የተለየ ነው። ሦስቱን የእግዚአብሔር መገለጫዎችን ለሦስቱም የስላሴ አካላት ጋር በማያያዝ ነው የጨረሰው። ኢየሱስ ቀድሞ መጠቀሱ ደግሞ የተለመደ አይደለም። ሙሉ ለሆነው ማስታወሻ በ1ቆሮ 2:10 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት።

ሶስት የእግዚአብሔር መገለጫዎች፡-ጸጋ፣ ፍቅር እና ሕብረት በቆሮንቶስ ላሉ ለሁሉም አማኞች ነው። ይህ ለፀሎት በጣም አስፈላጊው ክፍል ነው።

ጳውሎስል ውሸተኞችን አማኞች ቢያውቃቸውም በአማኞች መካከል ሕብረት መልሶ ይታደስ ዘንድ ይፈልጋል።

ጳውሎስ ፅሁፉን ይጻፍለት ዘንድ ፀሐፊ ተጠቅሟል፤ ግን የመጨረሻውን ፀሎት በራሱ ፅፎታል (2ተስ 3:17)። ጳውሎስ ይህን ቤተ ክርስቲያን ይወዳል!

▣ “የመንፈስ ቅዱስ ሕብረት” በ1 ቆሮ. 1:9 እና 12:11 ላይ ያለውን ልዩ ርዕስ ተመልከት

የውይይት ጥያቄዎች

ይህ የጥናት መመሪያ ትርጓሜ ሲሆን፣ ያም ማለት ግን መጽሐፍ ቅዱስን በግል ለምትተረጎሙው ኃላፊነቱን ትወስዳለህ ማለት ነው። እያንዳንዳችን በተሰጠን ብርሃን መጓዝ ይኖርብናል። ቀዳሚዎቹ ተርጓሚዎች አንተ፣ መጽሐፍ ቅዱስና መንፈስ ቅዱስ ናችሁ። ይህንንም መልሰህ በተርጓሚው ላይ በሌላ አባባል እንዳትወስደው።

እነዚህ የውይይት ጥያቄዎች ለመርዳት ነው የተሰናዱት የዚህን መጽሐፍ ክፍል ዋነኞቹን ጉዳዮች ለማጤን እንዲረዳ ነው። ሐሳብ ለማጫር እንጂ መደምደሚያ አይደሉም።

1. አማኞች እንዴት አድርገው ራሳቸውን ይፈትሻሉ?
2. ጳውሎስ በምዕራፍ 11-13 ውስጥ ለምንድን ነው ደጋግሞ ስለራሱ ድካም የሚናገረው?
3. ዋስትና እንዴት ከትዕግስት ጋር ይገኛኛል?
4. እግዚአብሔር በአንድ ጊዜ እንዴት ሦስትና አንድ ሊሆን ይችላል?

ተጨማሪ መግለጫ አንድ የግሪክ ሰዎች ቃላት አጭር መግለጫዎች

የኮኔ ግሪክ፣ ዘወትር ሐላፊዎ ግሪክ የሚባለው፣ በሜዲትራኒያን የዓለም ክፍል አካባቢ ከታላቁ አሌክሳንደር ጀምሮ (336-323 ቅልክ) ዋነኛ ቋንቋ በመሆን አገልግሏል፤ ለ800 ዓመታት ገና ሆኖ አክትማል (300 ቅልክ — 500 ዓም)። እሱም ቀለል ያለ የጥንታዊ ግሪክ አልነበረም፣ ነገር ግን በብዙ መንገዶች አዲሱ ግሪክ ሆኖ በጥንታዊው ቅርብ ምስራቅና በሜዲትራኒያን የዓለም ክፍል ሁለተኛ ቋንቋ ሆኖ ነበር።

የግሪኩ አዲስ ኪዳን በአንዳንድ መንገዶች የተለየ ነበር፣ ምክንያቱም ተጠቃሚዎቹ ከሁለት ስዕብራውያን ጸሐፊ በተቀር፣ ምናልባት አራማዊን እንደ አፍ መፍቻ ቋንቋቸው ተጠቅመው ይሆናል። ስለዚህ፣ ጽሑፎቻቸው የአራማዊ ፈሊጦችና መዋቅራዊ ቅርጾች ስላሉባቸው ነው። በተጨማሪም፣ ከሴፕቱዋሊንት (የግሪኩ የብዙ ትርጉም) ያነሱም ይጠቅሱም ነበር፣ ይህም ደግሞ በኮኔ ግሪክ የተጻፈው ነገር ግን ሴፕቱዋሊንት ደግሞ የተጻፈው የአፍ መፍቻ ቋንቋቸው ግሪክ ባልሆነ የአይሁድ ሊቃውንት ነው።

ይህም አዲስ ኪዳንን ወደ ጥብቅ ሰዎች መዋቅር ወዳለው እንዳንገፋው እንደ ማስታወሻ ያገለግላል። እሱ የተለየ ያልሆነና ብዙ የሚጋራው ያለው ነው (1) ሴፕቱዋሊንት፣ (2) የግሪክ ጽሑፎች ለአብነትም የጆሴፈስ፤ እና (3) በግብፅ የተገኘው የወረቀት ጽሑፍ። ታዲያ እንዴት አድርገን የአዲስ ኪዳንን ሰዎች ትንታኔ እናካሂዳለን?

የኮኔ ግሪክ ሰዎች ባሕርይ የአዲስ ኪዳን ኮኔ ግሪክ ተወራሪ ሻቸው። በብዙ መንገዶች ሰዎችን በቀላል መልክ የማቅረብ ጊዜ ነበር። ጽሑፉ ዋነኛው መመሪያችን ይሆናል። ቃላቶች ትርጉም የሚኖራቸው በሰፊ ጽሑፍ ነው፤ ስለሆነም፣ ሰዎች መዋቅርን መረዳት የሚቻልበት ብርሃን (1) የጸሐፊው የተለየ ያጻጻፍ ስልት፤ እና (2) የተለየ የጽሑፍ አካል ነው። በግሪክ ቅርጾችና መዋቅሮች ላይ ለድምዳሜ የሚሆን ተስማሚ መግለጫ የለም።

ኮኔ ግሪክ በመጀመሪያ ግሣዊ ቋንቋ ነበር። ዘወትር ለትርጓሜው ቁልፉ የግሣ ዓይነትና ቅርጽ ነው። በብዙ ዋነኛ ሐረጎች ግሣ በመጀመሪያ ይመጣና፣ ዋነኛ ጠቀሜታውን ያስከትላል። የግሪክን ግሣ ለመተንተን ሦስት የሚሆኑ መረጃዎች የግድ ያሻሉ፡ (1) መሠረታዊ አጽንኦት የሰጠው ጊዜ፣ ድምጽ (ገቢር/ተገብር) እና ሁኔታው (ገጠመኛ ወይም የግሣ ርባታ)፤ (2) የተለየው ግሣ መሠረታዊ ፍቺ (ሥርወ ቃል)፤ እና (3) የጽሑፉ አወራረድ (አገባብ)።

1. ጊዜ

ሀ. ጊዜ ወይም ገጽታ የሚያካትተው የግሣን የተጠናቀቀ ድርጊትና ያልተጠናቀቀ ድርጊትን ግንኙነት ነው። ይህም ዘወትር “የተጠናቀቀ” እና “ያልተጠናቀቀ” በመባል ይታወቃል።

1. የተጠናቀቀ ጊዜ የሚያተኩረው የድርጊትን መከናወን ነው። አንድ ነገር ከመሆኑ ውጪ ተጨማሪ መረጃ አይሰጥም! አጀማመሩ፣ አካሄዱ ወይም ማብቃቱ አይካተትም።
2. ያልተጠናቀቀ ጊዜ የሚያተኩረው የአንድን ድርጊት ቀጣይነት ነው። linear action (ተሸጋጋሪ ድርጊት፣ በመካሄድ ላይ ያለ ድርጊት፣ ቀጣይ ድርጊት፣ ወዘተ።)

ለ. ጊዜዎቻችን ጸሐፊው ድርጊቶች እንዴት እንደተካሄዱ በተመለከተበት አግባብ ሊመደቡ ይችላሉ

1. ሆኗል = ያልተጠናቀቀ ግሣ
2. ሆኖአል እናም ውጤቱም ይገኛል = የተጠናቀቀ
3. ባለፈው ጊዜ ተጠናቋል እናም ውጤቱ ይኖራል፣ አሁን ግን አይደለም = በኃላፊ ጊዜ የተጠናቀቀ
4. እየሆነ ነው = የአሁን
5. ሆኗል = ያልተጠናቀቀ
6. ይሆናል = የወደፊት

እነዚህ ጊዜዎቻችን ለትርጓሜ እንዴት እንደሚረዱ ተጨማሪ ምሳሌ ሊሆኑ የሚችሉው “መዳን” የሚለው ቃል ነው። እሱም በበርካታ የጊዜያት ዓይነቶች ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን ከሂደቱንም ሆነ ፍጻሜውን ያመለክታል።

1. የድርጊት ግሣ — “ድኗል” (ሮሜ. 8:24)
2. የተጠናቀቀ — “ድኗል እናም ውጤቱ ይቀጥላል” (ኤፌ. 2:5፣8)
3. የአሁን — “የዳን” (1ኛ ቆሮ. 1:18፣ 15:2)
4. የወደፊት (የትንቢት) — “ይድናል” (ሮሜ. 5:9፣ 10፣ 10:9)

ሐ. በግሣ ጊዜዎቻችን ላይ በማተኮር፣ ተርጓሚዎች፣ ዋናው ጸሐፊ ራሱን ለመግለጽ የመረጠበትን ምክንያት ይቃኛሉ። መደበኛው “ከስም በፊት የሚመጣቅ ግሣ” ጊዜያቱ ያልተጠናቀቀ የተግባር ግሣ ነበር። እሱም መደበኛው “ያልተወሰነ፣” “ያልተለየ፣” ወይም “ዘወትር ከስም በፊት” የሆነ ግሣ ነው። በበርካታ የተለያዩ መንገዶች ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል ጽሑፉ በሚወስነው መሠረት። እሱም አንድ ነገር መሆኑን ያሳያል። የኃላፊ ጊዜው ገጽታ ጥቅም ላይ የዋለው በአመለካኝ ተግባር ነው። ሌላ ጊዜ ጥቅም ላይ ከዋለ አንድ ልዩ ነገር አጽንዖት ተሰጥቶታል ማለት ነው። ግን ምን?

1. የተጠናቀቀ ጊዜ። ይህ የሚናገረው የተጠናቀቀ ድርጊትን ከሚኖረው ውጤት ጋር ነው። በአንዳንድ አገባቦች ያልተፈጸመ ጊዜ (የድርጊት ግሣ) እና የአሁን ጊዜን የደባለቀ ነው። ብዙውን ጊዜ የሚያተኩረው የተገኘው ውጤት ላይ ወይም የድርጊት መጠናቀቅ ላይ ነው። ለምሳሌ፡ ኤፌ. 2:5 እና 8፣ “ድናችኋል፣ በመዳናችሁም ቀጥላችኋል።”
2. በኃላፊ ጊዜ የተጠናቀቀ። ይህም እንደ ተጠናቀቀ ጊዜ ሆኖ የሚኖረው ውጤት ያበቃበት ነው። ለምሳሌ፡ “ጴጥሮስ ከበሩ በስተውጭ ቆሞ ነበር” (ዮሐንስ 18:16)።
3. የአሁን ጊዜ። ይህ የሚያሳየው ያላበቃለት ወይም ያልተጠናቀቀ ድርጊትን ነው። ትኩረቱም ብዙውን ጊዜ በሁኔታው ቀጣይነት ላይ ነው። ለምሳሌ፡ “በእርሱ የሚኖር ሁሉ ኃጢአትን በመሥራት አይቀጥልም፣” “ማንም ከእግዚአብሔር የተወለደ ኃጢአትን በመፈጸም አይቀጥልም” (1ኛ ዮሐንስ 3:6 እና 9)።
4. ያልተጠናቀቀ ጊዜ። በዚህ ጊዜ ከአሁን ጊዜ ጋር ያለው ግንኙነት ከተጠናቀቀ እና በኃላፊ ጊዜ ከተጠናቀቀው ጊዜ ጋር ያለው ግንኙነት ተመሳሳይ ነው። ያልተጠናቀቀው የሚያሳየው ያላበቃለትን ድርጊት ማለትም ተጀምሮ አሁን ያበቃለትን ወይም ባለፈው

ጊዜ የነበረውን ድርጊት መጀመሪያ ነው። ለምሳሌ፡ “ከዚያም ሙሉው ኢየሩሳሌም ወደ እሱ መውጣታቸውን ቀጠሉ” ወይም “ከዚያም ሞላው ኢየሩሳሌም ወደ እሱ መውጣት ጀመሩ” (ማቴ. 3:5)።

- 5. የትንቢት ጊዜ። ይህ የሚያሳየው ዘወትር በመጨረሻ ጊዜ የሚፈጸምን ንድፍ አመላካች ነው። የሚያተኩረውም አሁን በተፈጠረው ሁኔታ ሳይሆን ወደፊት ሊፈጠር በሚችለው ላይ ነው። ዘወትር የሚናገረውም የሁኔታዎቹን እውነት ነው። ለምሳሌ፡ “በፀ-ዓን ናቸው... እነሱ ወደፊት...” (ማቴ. 5:4-9)።

II. የግሥ ጊዜያት (ድምጻት)

ሀ. የግሥ ጊዜያት የሚገልጸው የግሥን ድርጊትና የባለቤቱን ግንኙነት ነው።

ለ. የአሁን ጊዜ ተራ፣ የሚጠበቅ፣ ያልተጋነነ መንገድን ይዞ ለማለት የሚፈልገውን ባለቤቱ የግሥን ድርጊት ሲከውን ነው።

ሐ. ተገብሯዊ ጊዜ ማለት ባለቤቱ የድርጊቱ ተቀባይ ሲሆን ማለት በውጭ አካል የተደረገውን። በውጭ አካል የሚፈጸመው ድርጊት በግሪክ አኪ ሲመለከት በሚከተለው መስተጻምራት እና አግባቦች ላይ ይታያል፡

- 1. ቀጥተኛ ሰዋዊ አድራጊ በ(hupo) ሲፈጸምና በስም፣ በተውላጠ ስምና በቅጽል የሚታይበት አግባብ ስከሰት (ማቴ. 1:22፣ ሐዋ. 22:30)።
- 2. ሰዋዊ መካከለኛ ፈጻሚ በ(dia) በስም፣ በተውላጠ ስምና በቅጽል የሚታይበት አግባብ ሲከሰት (ማቴ. 1:22)።
- 3. ሰዋዊ ያልሆነ ፈጻሚ፣ ዘወትር በ(en) በቁሳቁሳዊ አግባብ።
- 4. አንዳንድ ጊዜ በሰዋዊ ሆነ ሰዋዊ ባልሆነ ፈጻሚ፣ በቁሳቁሳዊ አግባብ ብቻ።

መ. መካከለኛ ጊዜ ማለት ባለቤት የግሥን ተግባር ሲፈጸም እና እንዲሁም በቀጥታ በግሥ ድርጊት ላይ በቀጥታ ሲገባ ነው። ዘወትር ከፍ የተደረገ ሰዋዊ ፍላጎት የግሥ ድምጻት ተብሎ ይጠራል። ይህ አወቃቀር በተመሳሳይ መንገድ ለሐረግ ወይም ለዓረፍተ ነገሩ ባለቤት አጽንዖት ይሰጣል። ይህ አወቃቀር በእንግሊዝኛ አይገኝም። እሱም ሰፋ ያለ የግሪክ ፍቺ እና ትርጉም አግባብ አለው። ለዚህ ዓይነት የሚሆኑ ጥቂት ምሳሌዎች፡

- 1. አነጻጻሪ — የባለቤቱ ቀጥተኛ ድርጊት በራሱ ላይ። ምሳሌ፡ “ራሱን ሰቀለ” (ማቴ. 27:5)።
- 2. የታሰበበት — ባለቤት ድርጊቱን ለራሱ ይፈጽማል። ምሳሌ፡ “ሰይጣን ራሱን እንደ ብርሃን መልአክ ይለውጣል” (2ኛ ቆሮ. 11:14)።
- 3. ባለ ሁለት ወገን — የሁለት ባለቤቶች ውስጣዊ ድርጊት። ምሳሌ፡ “እርስ በርሳቸው ተመካከሩ” (ማቴ. 26:4)።

III. አኳኋን (ወይም አገባብ)

ሀ. በኮኔ ግሪክ አራት አገባቦች አሉ። እነርሱም የግሥን እውነታዊ ግንኙነት ይጠቁማሉ፣ ይሄውም በተቻለ መጠን ጸሐፊው በራሱ ሐሳብ። አገባቦች በሁለት ሰፋፊ ምድቦች ይከፈላሉ፤ እውነታን የሚጠቁሙ (ጠቋሚ) እና በውስጥ ያለ አቅም ጠቋሚዎች (መሻታዊ ሁኔታ (አጠራጣሪ)፣ ትዕዛዝ አንቀጽ እና አማራጫዎች ናቸው።)

ለ. አመላካች አገባብ ሁነኛ አገባብ ሲሆን የተከናወነን ወይም ተከናውኖ የነበረን ማለትም ቢያንስ በጸሐፊው ልቦና የነበረን ለመግለጽ የሚያገለግል ነው። ይህም ብቸኛው የግሪክ አገባብ ሆኖ ትክክለኛን ጊዜ የሚገልጽ ነው፤ እዚህም ቢሆን ይህ ገጽታ ሁለተኛ ነው።

ሐ. ተያያዥ አኳኋን የሚገለጠው በምናልባታዊ የትንቢት ድርጊት ነው። አንድ ነገር ገና አልሆነም፣ ነገር ግን የመሆን ዕድል አለው። ከትንቢታዊ አመላካች ጋር በርካታ የሚጋራው አለው። ልዩነቱ መሻታዊው የሚገልጸው የተወሰነ ደረጃ ያለው አጠራጣሪነትን ነው። በእንግሊዝኛ ይህ ዘወትር “ይችላል፣” “ነበር፣” “ምናልባት፣” “ምናልባት።”

መ. አማራጫዊ ሁኔታ የሚገልጸው በንድፈ ሐሳባዊ ደረጃ ሊሆን የሚችለውን ነው። ከመሻታዊው አንድ ደረጃ ከእውነታ ቀደም ብሎ ይገኛል። አማራጫዊው አጠራጣሪነትን የሚገልጸው በተወሰኑ ሁኔታዎች ነው። አማራጫዊው በአዲስ ኪዳን አልፎ አልፎ ነው የሚገኘው። በጣም የታወቀው ድግግሞሻዊ አጠቃቀሙ የሚገኘው በታወቀው የጳውሎስ ሐረግ፣ “እንዲህስ አይሁን” (ኪጀቅ፣ “እግዚአብሔር አያርገው”)፣ የሚለው አስራ አምስት ጊዜ (ሮሜ. 3:4፣ 6፣ 31፣ 6:2፣ 15፣ 7:7፣ 13፣ 9:14፣ 11:1፣ 11፣ 1ኛ ቆሮ. 6:15፣ ገላ. 2:17፣ 3:21፣ 6:14) ጥቅም ላይ ውሏል። ሌሎች ምሳሌዎችም ተሰ. (?) 1:38፣ 20:16፣ ሐዋ. 8:20፣ እና 1ኛ ተሰ. 3:11።

ሠ. ትዕዛዛዊ ሁኔታ አጽንዖት የሚሰጠው ሊሆን የሚችል ትዕዛዝ ላይ ሆኖ አጽንዖቱ ግን በተናጋሪው ፍላጎት ላይ ነው። እሱም በፍቃድ ላይ የተመሠረተውን ብቻ አማራጭ አመለካከቱ እንዲሁም በሌላው ሁኔታዊ አማራጭ ላይ ነው። ትዕዛዛዊ ሁኔታ በጸሎት እና በሦስተኛ መደብ ጥያቄዎች ላይ ልዩ አጠቃቀም አለው። እነዚህ ትዕዛዛት በአኪ የሚገኙት በአሁን እና በግብር ግሥቶች ነው።

ረ. አንዳንድ ሰዋሰዎች በዝ አንቀጽን እንደሌለኛው ሁኔታዊ ዕይነት ይመድቧቸዋል። እነዚህም በግሪክ አኪ የተለመዱ ናቸው፣ ብዙውን ጊዜ ግሳዊ ቅጽል በሚል። ከሚቀራረቡት ከዋናው ግሥ ጋር ተጣምረው ይተረጎማሉ። በዝ አንቀጽን ለመተርጎም የተለያዩ ሰፋ ያለ አማራጭ አለ። እዚህ ላይ በርካታ የእንግሊዝኛ ትርጓሜዎችን መቃኘቱ ይበጃል። መጽሐፍ ቅዱስ በሃይ ስድስት ትርጉሞች በቤከር የታተመው ደኅና አድርጎ ይረዳል።

ሰ. የድርጊት አንቀጽ አመላካች፣ ሁነኛ ወይም “ያልተለየ” አንድን ሁኔታ (ድርጊት) ለመመዘገብ ይሆን ነበር። ማንኛውንም ጊዜ፣ ድምጻት ወይም የተለየ ትርጓሜያዊ ጠቀሜታ ያለው ሲሆን ይህም ዋነኛው ጸሐፊ ለማለት የፈለገውን ነው።

IV. የግሪክኛ ችሎታ ለሌለው ሰው የሚከተሉት የጥናት መርጃዎች አስፈላጊውን መረጃ ሊሰጡት ይችላሉ፡

- ሀ. ፍሪበርግ፣ ባርባራ እና ጢሞቲ። የተተነተነ የግሪክ አዲስ ኪዳን። ግራንድ ራፒድስ፣ ቤከር፣ 1988።
- ለ. ማርሻል፣ አልፍሬድ። ኢንተርላይነር (መሰመራዊ) የግሪክ እንግሊዝኛ አዲስ ኪዳን። ግራንድ ራፒድስ፣ ዘንደርቫን፣ 1976።
- ሐ. ሞውንሲ፣ ዊሊየም ዲ. የግሪክ አዲስ ኪዳን ቃላታዊ ትንታኔ። ግራንድ ራፒድስ፣ ዘንደርቫን፣ 1993።
- መ. ጭምቅ ሐሳቦች፣ ሬይ. የግሪክ አዲስ ኪዳን ጠቀሜታዎች። ናቨሊ. ብሮድማን፣ 1950።
- ሠ. በከፍተኛ ትምህርት ተቀባይነት ያለው የኮኔ ግሪክ የተልእኮ ኮርስ ከሞዲ መጽሐፍ ቅዱስ ተቋም፣ ቺካጎ፣ IL ይገኛል።

V. ስሞች

ሀ. ከአገባብ አኳያ፣ ስሞች የሚመደቡት በየጉዳዩ ነው። ጉዳዩ ከሰሙ አኳያ መልኩ የተቀየረ ሲሆን ይህም ከግሙ እና ከሌሎቹ የዓረፍተ ነገሩ ክፍሎች ጋር ያለውን ግንኙነት ያመለክታል። በኮኔ ግሪክ ብዙዎቹ የጉዳዩ ተግባራት የሚጠቀሙት በመስተጻምሮች ነው። የጉዳዩ መልክ የተለያዩ በርካታ ግንኙነቶችን እንደመግለጡ መጠን፣ መስተጻምሮች ለእነዚህ ተግባራት የሚሆኑ ግልጽ መለያዎችን ያስቀምጣሉ።

ለ. የግሪክ ጉዳዮች በሚከተሉት ስምንት መንገዶች ይመደባሉ፡

1. ሳቢዎቹ ጉዳይ ጥቅም ላይ የሚውሉት ለስያሜ ሲሆን ዘወትርም የዓረፍተ ነገሩ ወይም የሐረጉ ባለቤት ይሆናሉ። በተጨማሪም ስም አመልካች ግሙን እና ቅጽሎችን ከአያያዥ ግሙ ጋር “የመሆን” ወይም “የመኖር” ለመጠቀም ያስችላል።
2. አገናዛቢ ጉዳይ ጥቅም ላይ የሚውሉት የተለየ ባሕርይ ወይም ይዘት ሊቃሉ እና ከእሱም ጋር ለተጎዳኙት የሚሰጥ መሆኑን ለመግለጽ ነው። “ምን ዓይነት?” የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል። ብዙውን ጊዜም የእንግሊዝኛውን መስተጻምር “የ”ን በመጠቀም ይታወቃል።
3. የስም፣ የተውላጠ ስምና የቅጽል ጉዳዮች ተመሳሳይ የሆነ መልኩ የተቀየረ እንደ አገናዛቢ ያለ ይጠቀማል፤ ነገር ግን መለያየትን ነው የሚያሳየው። ዘወትር የሚገለጸውም በጊዜ፣ በቦታ፣ በምንጭ፣ በመነሻ ወይም በደረጃ ያለውን ልዩነት ለማሳየት ነው። ብዙውን ጊዜም የእንግሊዝኛውን መስተጻምር “ከ”ን በመጠቀም ይታወቃል።
4. ቀጥተኛ ያልሆነ ተሳቢ (የስም) ጥቅም ላይ የሚውለው ግላዊ መሻትን ነው። ይህም አምንታዊም ሆነ አሉታዊ ግጽታዎችን ያሳያል። ይህም ዘወትር ቀጥተኛ ያልሆነ ተሳቢ ነው። ብዙውን ጊዜም የእንግሊዝኛውን መስተጻምር “ወደ”ን በመጠቀም ይታወቃል።
5. አቅጣጫዊ ጉዳይ ቀጥተኛ ያልሆነ ተሳቢ ተመሳሳይ የስም፣ የተውላጠ ስምና የቅጽል ጉዳዮች ዓይነት ሲሆን፣ ነገር ግን የሚያሳየው አቅጣጫን በቦታ፣ በጊዜ፣ ወይም በአመክኖአዊ ወሰን ነው። ብዙውን ጊዜም በእንግሊዝኛው መስተጻምር “በውስጥ፣ በላይ፣ በ፣ በመሐል፣ በጊዜ፣ በ፣ በላይ እና በላይ”ን በመጠቀም ይታወቃል።
6. መገልገያዊ ጉዳይ ቀጥተኛ ካልሆነው ተሳቢ እና ለመገልገያዊ ጉዳዮች መልኩ የተቀየረ ተመሳሳይ ነው። እሱ የሚገልጸው ምንነቱንና መስተጋብሩን (ተያያዥነቱን) ነው። ብዙውን ጊዜም የእንግሊዝኛውን መስተጻምር “በ”ን ወይም “ጋር”ን በመጠቀም ይታወቃል።
7. ቀጥተኛ ባለቤታዊ ጉዳዮች ጥቅም ላይ የሚውሉት የአንድን ድርጊት ድምዳሜ ለመግለጽ ነው። የውጭ ጠቀሜታው ለቀጥተኛ ባለቤት ነው። “ምን ያህል ሩቅ?” ወይም “እስከ ምን ድረስ?” የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል።
8. የስም መልኮች ጉዳይ ጥቅም ላይ የሚውለው ቀጥተኛ ባለቤትን ነው።

VI. መስተዋድድ እና አያያዥ

1. ግሪክ በጣም ቁልጭ ያለ ቋንቋ ነው፤ ምክንያቱም በርካታ አያያዥ ስላሉት። እነሱም ሐሳቦችን ያያይዛሉ (ሐረጎች፣ ዓረፍተ ነገሮች፣ እና አንቀጾችን)። በጣም የተለመዱ ስለሆኑ፣ በሚቀሩበት ጊዜ በተለይ በትንታኔ ጊዜ ትርጉም ይኖረዋል። እንደ እውነቱ ከሆነ እነዚህ መስተዋድዶች እና አያያዦች የጸሐፊውን ሐሳብ አቅጣጫ ያመለክታሉ። ብዙውን ጊዜ ጸሐፊው በትክክል ምን ለማለት እንደፈለገ ለመወሰን በጣም ጠቃሚ ናቸው።
2. ከዚህ ቀጥሎ የጥቂት መስተዋድዶች እና አያያዦች እና ትርጉሞቻቸው ይቀርባል፤ (ይህ መረጃ ባብዛኛው የተገኘው ከ ኤች. ኢ. ዳና እና ጆሊየስ ኬ. ማንቲ የግሪክ አዲስ ኪዳን የሰዋሰው መመሪያ) ላይ ነው።

ሀ. ጊዜ አያያዦች

- 1) *epei*፣ *epeid e*፣ *hopote*፣ *hote*፣ *hotan* (ተሳቢ) - “መቼ”
- 2) *hoes*፣ - “በ... ጊዜ”
- 3) *hotan*፣ *epan* (ተሳቢ) - “መቼም ቢሆን”
- 4) *hoes*፣ *achiri*፣ *mechri* (ተሳቢ) - “እስከ... መቼ”
- 5) *priv* (ንዑስ አንቀጽ) - “በፊት”
- 6) *hos* - “ከ... ጀምሮ” “መቼ” “እንደ”

ለ. አመክኖአዊ አያያዦች

- 1) ተግባር
 - a) *hina* (ተሳቢ)፣ *hopos* (ተሳቢ)፣ *hos* - “እንደ...መሆኑ” “እንደ”
 - b) *hoste* (አቀላጣፊ ንዑስ አንቀጽ ተሳቢ) “እንደ”
 - c) *pros* (አቀላጣፊ ንዑስ አንቀጽ ተሳቢ) ወይም *eis* (አቀላጣፊ ንዑስ አንቀጽ ተሳቢ) “እንደ”
- 2) ውጤት (በሰዋሰዋዊ ቅርጾች ተግባርና ውጤት መካከል የቀረበ ተወራራሽነት አለ)
 - a) (ንዑስ አንቀጽ ይህ በጣም የተለመደ ነው) - “እንደ...መሆኑ” “እንደ”
 - b) *hiva* (ተሳቢ) - “ስለሆነም”
 - c) *ara* - “ስለዚህ”
- 3) መንገድ ወይም ምክንያት
 - a) (ምክንያት/መነሻ ወይም ሳቢያ/ድምዳሜ) - “ለ፣” “ምክንያት”
 - b) *dioti*፣ *hotij* - “ምክንያቱም”
 - c) *epei*፣ *epeide*፣ *hos* - “ከ... ጀምሮ”
 - d) (ከ ተሳቢ) እና (አቀላጣፊ ተሳቢ ንዑስ አንቀጽ) “ምክንያት”
- 4) ተገቢ አስተያየት
 - a) *ara*፣ *poinum*፣ *hoste* - “ስለሆነም”
 - b) *dio* (ጠንካራው ምርመራዊ ተገቢ አስተያየት) - “በዚህም ምክንያት”
 - c) *oun* “ስለሆነም” “ስለዚህ” “ከዚያም” “በዚህም ሳቢያ”

- d) *toinoun* “በመሠረቱ”
- 5) ተጻራሪ ወይም ተቃርኖ
 - a) *alla* (ጠንካራ ተቃርኖ) - “ግን፣” “በተቀር”
 - b) *de* - “ግን፣” “ቢሆንም፣” “ገና፣” “በሌላ በኩል”
 - c) *kai* - “ግን”
 - d) *mentoi፣ oun* - “ቢሆንም”
 - e) *plên* “ቢሆንም ግን” (በአብዛኛው ሉቃስ ላይ)
 - f) *oun* - “ሆኖም”
- 6) አወዳዳሪ
 - a) *hôs፣* (አወዳዳሪ ሐረጎችን ያሳያል)
 - b) *kata* (በድብልቆች *kathoi፣ kathoti፣ kathôsper፣ kathaper*)
 - c) *hosos* (በዕብራይስጥ)
 - d) *ê* - “ከ...ይልቅ”
- 7) ተከታታይ ወይም ተለጣጣቂ
 - a) *de* - “እና” “አሁን”
 - b) *kai* - “እና”
 - c) *tei* - “እና”
 - d) *hina፣ oun* - “እንደ”
 - e) *oun* “ከዚያም” (በዮሐንስ)

ሐ. ግነታዊ አግባብ

- 1) *alla* - “በርግጠኝነት” “አዎን” “በእውነቱ”
- 2) *ara* - “በርግጥ” “በእውነቱ ” “በርግጥ ”
- 3) *gar* - “ግን በርግጥ” “በርግጠኝነት” “በርግጥ ”
- 4) *de* - “በርግጥ”
- 5) *ean* - “እንኳን”
- 6) *kai* - “እንኳን” “በርግጥ” “በእውነቱ ”
- 7) *mentoi* “በርግጥ”
- 8) *oun* “በርግጥ” “እንደ ምንም”

VII. ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገሮች

ሀ. ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር አንድ ወይም ከዚያም በላይ የሆኑ ሐረጎችን የያዘ ነው። ይህ ሰዋሰዋዊ መዋቅር ለትርጓሜ ይረዳል። ምክንያቱም እሱ ነባሩ ግሥ ድርጊቱን ያደረገበትን ወይም ያላደረገበትን ሁኔታዎች፣ ምክንያቶች ወይም መንሥኤዎች ስለሚያሳይ ነው። አራት ዓይነት ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገሮች አሉ። አካሄዳቸውም ከጸሐፊው አስተሳሰብ ወይም ሊል ለፈለገው እውነት ወደ ሆነው መሻት ነው።

ለ. አንደኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር የሚገልጸው ድርጊትን ወይም ከጸሐፊው አስተሳሰብ አኳያ ትክክል ይሆናል ተብሎ የሚታመንበትን ወይም ሊል ለፈለገው አንጻር ነው— ምንም እንኳን “እንደሁ” በሚል ቢገለጥም። በብዙ ጽሑፎች “ከ... ጀምሮ” በሚል ቢተረጎምም (ማቴ. 4:3፤ ሮሜ. 8:31)። ቢሆንም ይህ ግን ሁሉም አንደኛ መደቦች ከእውነታ ጋር ትክክል ናቸው ማለት አይደለም። ብዙውን ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውሉት አንድን ነጥብ በክርክራዊ መንገድ ወይም ስህተት ያለበትን አገልግቦ በማሳየት ነው (ማቴ. 12:27)።

ሐ. ሁለተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር ብዙውን ጊዜ “ከሐቅ ጋር ተጻራሪ” በመባል ይታወቃል። እሱም ነጥቡን ለመጥቀስ ትክክል ያልሆነን ነገር ወደ እውነት ያመጣል። ለምሳሌ፡

- 1. “በርግጥ ነቢይ ቢሆን ኖሮ፣ አይደለም እንጂ፣ ማን እና እንዴት ያለች ሴት እንደያዘችው ባወቀ ነበር፣ ግን አይደለም” (ተሰ. 7:39)።
- 2. “ሙሴንስ ብታምኑት፣ አታምኑትም እንጂ እኔን ታምኑኝ ነበር፣ ግን አታምኑም” (ዮሐንስ 5:46)።
- 3. “ሰዎችን ባስደስት ኖሮ ግን፣ አላደርገውም እንጂ የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያ ጨርሶ ባልሆንኩን ነበር፣ ነገር ግን ነኝ” (ገላ. 1:10)

መ. ሦስተኛ መደብ ሊሆን የሚችል የትንቢት ድርጊትን ያመለክታል። ዘወትር የድርጊቱን የመሆን ግምት ያስቀምጣል። ዘወትርም ሊደርስ የሚችልን ያሳያል። የነባሩ ግሥ ድርጊት ርግጠኛ ባልሆነ መልኩ በሐረጉ ላይ ተመልክቷል። ምሳሌዎች ከ1ኛ ዮሐንስ፡ 1:6-10፤ 2:4፤ 6:15፤ 20፤ 21፤ 24፤ 29፤ 3:21፤ 4:20፤ 5፤ 14፤ 16።

ሠ. አራተኛው መደብ ሊደርስ ከሚችል ራቅ ያለ ነው። በአኪ እምብዛም አይገኝ። እንደ እውነቱ ከሆነ የተሟላ አራተኛ መደብ ሁኔታዊ ዓረፍተ ነገር አይገኝም፣ ሁለቱንም የሁኔታዊ ክፍሎች መግለጫ ሊያሟላ የሚችል። ለከፊል አራተኛ መደብ ምሳሌ የሚሆን የመክፈቻ ሐረግ በ1ኛ ጴጥ. 3:14። ለከፊል አራተኛ መደብ መዝጊያ ሐረግ የሚሆን ምሳሌ ሐዋ. 8:31።

VIII. ክልከሎች

ሀ. የአሁን ጊዜ ያልተጠናቀቀ፣ እኔ በሚል አገባብ (ግን የተለየ ያልሆነ) በሂደት ላይ ያለ ድርጊት መቆሙን አጽንዖት ይሰጣል። ጥቂት ምሳሌዎች፡ “ሀብታችሁን በምድር ላይ ማከማቻታችሁን አቁሙ...” (ማቴ. 6:19)፤ “ስለ ሕይወታችሁ መጨነቃችሁን አቁሙ...” (ማቴ. 6:25)፤ “ሥጋችሁን ለኃጢአት በመስጠት ክፉ የመፈጸሚያ መሣርያ አታድርጉ...” (ሮሜ. 6:13)፤ “የእግዚአብሔርን ቅዱስ መንፈስ ማሳዘን አይኖርባችሁም...” (ኤፌ. 4:30)፤ እና “በወይን ጠጅ አትስከሩ...” (5:18)

ለ. ያልተጠናቀቀ ድርጊት እኔ በሚል አገባብ “አንድን ድርጊት ወይም አትጀምር ወይም አትፈልግም” ለሚለው አጽንዖት ይሰጣል። ምሳሌዎች፡ “እንደዛለማድረግ እንኳ አታስቡ...” (ማቴ. 5:17)፤ “አትጨነቁ...” (ማቴ. 6:31)፤ “አሳፋሪ መሆን አይኖርባችሁም...” (2ኛ ጢሞ. 1:8)።

ሐ. ጥንድ አሉታ በተያያዥ አኳኋን የሚገለጠው በእጅጉን አጽንዖታዊ አሉታ ነው። “ፈጽሞ በፍጹም” ወይም “በምንም ምክንያት ቢሆን” ምሳሌዎች፡ “አሱ ፈጽሞ፣ በፍጹም ሞትን አያይም” (ዮሐንስ 8:51)፤ “እኔ በፍጹም፣ ፈጽሞ...” (1ኛ ቆሮ. 8:13)።

IX. መስተከምር

ሀ. በኮኔ ግሪክ የተወሰነ መስተከምር “ው” (the) ከአንግሊዝኛው ጋር ተመሳሳይ ጠቀሜታ ነው ያለው። ዋነኛው ተግባር “አመላካችነት” ሆኖ ለሚመለከተው ቃል፣ ስም ወይም ሐረግ አጽንዖት ማሰጠት ነው። አጠቃቀሙ በአዲስ ኪዳን ከጸሐፊ ጸሐፊ ይለያያል። የተወሰነው መስተከምር ለሌሎች ተግባራትም ሲውል፡

1. እንደ አመላካች ተውላጠ ስም ለተቃርኗዊ አግባብ፤
2. ቀደም ሲል ለተጠቀሰ ባለቤት ወይም ሰው እንደ ማጣቀሻ ምልክት
3. የዓረፍተ ነገሩን ባለቤት በአያያዥ ግሥ በሚገልጽ በሆነ መንገድ። ምሳሌዎች፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ነው፣” ዮሐንስ 4:24፤ “እግዚአብሔር ብርሃን ነው፣” 1ኛ ዮሐንስ 1:5፤ “እግዚአብሔር ፍቅር ነው፣” 4:8፤16።

ለ. የኮኔ ግሪክ እንደ እንግሊዝ “አንድ” (a እና an) ዓይነት የተወሰነ መስተከምር የለውም። የዚህ ያልተወሰነ መስተከምር አለመኖር ማለት፡

1. በአንድ ነገር ባሕርይ ወይም ዓይነት ላይ ያተኩራል።
2. በአንድ ነገር ምድብ ላይ ያተኩራል።

ሐ. የአኪ ጸሐፍት በስፋት የሚለያዩት በመስተከምር አጠቃቀማቸው ነው።

X. በግሪክ አዲስ ኪዳን አጽንዖት የሚታዩባቸው መንገዶች

ሀ. በአዲስ ኪዳን አጽንዖት የሚሰጥባቸው ስልቶች ከጸሐፊ ጸሐፊ ይለያያሉ። ከሁሉም የተሻሉት ቋሚ እና መደበኛ ጸሐፍት ሉቃስ እና የዕብራውያን ጸሐፊ ናቸው።

ለ. ቀደም ሲል ያልተጠናቀቀ ድርጊት የአሁን አመላካች መደበኛና ለአጽንዖት ያለተለየ ዳሩግን ሌላ ማንኛው ግሥ፣ ድምጻት ወይም አኳኋን ትርጉማዊ ጠቀሜታ እንዳለው ተመልክተናል። ይህም ማለት ያልተጠናቀቀ ድርጊት የአሁን አመላካች ተገቢያዊ በሆነ የሰዋሰው ሁኔታ ጥቅም ላይ አይውልም ማለት አይደለም። ለምሳሌ፡ ሮሜ. 6:10 (ሁለት ጊዜ)

ሐ. በኮኔ ግሪክ የቃላት ቅደም ተከተል

1. የኮኔ ግሪክ ተለዋዋጭ የሆነ የቃላት ቅርጽ ያለው ቋንቋ ሲሆን እንደ እንግሊዝኛው የቃላት ሥርዓት ሳይሆን ራሱን የቻለ ነው። ስለዚህም ጸሐፊው መደበኛውን የቃላት ቅደም ተከተል እነዚህን ለማሳየት ይለዋውጠዋል...
ሀ. ጸሐፊው ለአንባቢው አጽንዖት እንዲሰጥ የፈለገውን
ለ. ጸሐፊው ለአንባቢው ያስገርማል ብሎ ያሰበውን
ሐ. ጸሐፊው በጥልቀት የተሰማውን ጉዳይ

2. ተገቢው የግሪክ የቃላት ቅደም ተከተል ጉዳይ ገና እልባት አላገኘም። ቢሆንም፡ ይሆናል የብሎ የታሰበው ተገቢ ቅደም ተከተል

ሀ. ለአያያዥ ግሥች

- (1) ግሥ
- (2) ባለቤት
- (3) ማሟያ

ለ. ለተሻጋሪ ግሥች

- (1) ግሥ
- (2) ባለቤት
- (3) ተሳቢ
- (4) ቀጥተኛ ያልሆነ ተሳቢ
- (5) መስተጻምራዊ ሐረግ

ሐ. ለስማዊ ሐረጎች

- (1) ስም
- (2) አጎላማሽ
- (3) መስተጻምራዊ ሐረግ

3. የቃላት ሥርዓት ለማብራራት (ለትርጓሜ) ፍጹም ጠቃሚ ነጥብ ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ፡

ሀ. “ለእኔና ለበርናባስ የኅብረት ቀኝ እጃቸውን ሰጡን” (ገላ. 2:9)። “የኅብረት ቀኝ እጃቸውን” ተከፍሎ ጠቀሜታውን ለማመልከት ከፊት ለፊት ሆኗል።

ለ. “ከክርስቶስ ጋር” (ገላ. 2:20)፣ ከፊት ሆኗል። ሞቱ ማዕከላዊ ነው።

ሐ. “ጥቂት በጥቂት እና በበርካታ የተለያዩ መንገዶች ነበር” (ዕብ. 1:1)፣ ከፊት ሆኗል። ይህም እግዚአብሔር ራሱን እንዴት እንደገለጠ ነው አከራካሪ የሆነው እንጂ የመገለጥን እውነት በመቃረን አይደለም።

መ. ዘወትር የተወሰነ መጠን ያለው አጽንዖት ያሳያል

1. የተውላጠ ስምች መደጋገም፡ በግሥ በተለያዩ መልኩ ቀደም ሲል የነበረው። ምሳሌ፡ “እኔ፣ ራሴ፣ ከአናንተ ጋር በርግጥ እሆናለሁ...” (ማቴ. 28:20)።
2. በቃላት፣ በሐረጎች፣ በባህሪ ሐረጎች ወይም በዓረፍተ ነገሮች መካከል መኖር የሚገባው መስተጻምር ወይም ሌሎች አያያዥ ቃላት አለመኖር። ይህም (asyndeton) (“ያልታሰረ”) በመባል ይታወቃል። አያያዥ ቃል እንዲኖር ተጠብቆ መቅረቱ ትኩረትን ይሰጣል። ለምሳሌ፡

ሀ. የብፁ-አን ትሩፋቶች (ሰባቱ)፣ ማቴ. 5:3 (ዝርዝሩን ለማግነን)

ለ. የሐንስ 14:1 (አዲስ ርዕስ)

ሐ. ሮሜ. 9:1 (አዲስ ክፍል)

መ. 2ኛ ቆሮ. 12:20 (ዝርዝሩን ለማግነን)

3. በተመለከተው ጽሑፍ ውስጥ የሚገኝ የቃላት ወይም የሐረጎች መደጋገም። ምሳሌ፡ “ለክብሩ ምስጋና” (ኤፌ. 1:6፣ 12 እና 14)። ምስጋናው ጥቅም ላይ የዋለው የእያንዳንዱን የሥላሴ አካል ሥራ ለማሳየት ነው።

4. ጥቅም ላይ የዋለ ፈሊጥ ወይም ቃል (ድምጽ) በቃላት በካከል የሚኖረው ሚና

ሀ. ተለዋጭ ቃል - ስም አይጠፋ ቃላትን ቀይሮ በሌላ መጠቀም ለምሳሌ “እንቅልፍ” ን ለምት (የሐንስ 11:11-14) ወይም “እግሮች” ለወንድ ብልት (ሩት 3:7-8፣ 1ኛ ሳሙ. 24:3)።

ለ. ጎናዊ አገላለጽ - ለእግዚአብሔር ስም ቃላትን መለወጥ፣ ምሳሌ “የሰማይ መንግሥት” (ማቴ. 3:21) ወይም “ከሰማይ የሆነ ድምፅ” (ማቴ. 3:17)።

ሐ. ዘይቤያዊ አገላለጾች

(1) የማይቻል ግነት (ማቴ. 3:9፣ 5:29-30፣ 19:24)።

(2) የተለየ ግነታዊ አገላለጾች (ማቴ. 3:5፣ ሐዋ. 2:36)።

(3) ሰዋዊ ዘይቤዎች (1ኛ ቆሮ. 15:55)።

(4) ውስጠ ወይራ (ገላ. 5:12)

(5) ቅኔያዊ አንቀጾች (ፈሊ. 2:6-11)።

(6) በቃላት መካከል ያሉ ድምጾች

(ሀ) “ቤተ ክርስቲያን”

i. “ቤተ ክርስቲያን” (ኤፌ. 3:21)

ii. “ጥሪ” (ኤፌ. 4:1፣4)

iii. “የተጠራ” (ኤፌ. 4:1፣4)

(ለ) “ነጻ”

i. “ነጻ ሴት” (ገላ. 4:31)

ii. “ነጻነት” (ገላ. 5:1)

iii. “ነጻ” (ገላ. 5:1)

መ. ዘይቤአዊ ቋንቋ - ብዙውን ጊዜ ባህላዊ እና የተለየ ቋንቋን (ዘዬ) የሚያሳይ ነው።

1) ይህ የ “ምግብ” ዘይቤአዊ አጠቃቀም ነበር (የሐንስ 4:31-34)።

2) ይህ የ “መቅደስ” ዘይቤአዊ አጠቃቀም ነበር (የሐንስ 2:19፣ ማቴ. 26:61)።

3) ይህ የቅብራይስጥ የማወዳደሪያ ፈሊጥ ነው። “ጠላ” (ዘፍ. 29:31፣ ዘዳ. 21:15፣ ተሰ. 14:36፣ የሐንስ 12:25፣ ሮሜ. 9:13)

4) “ሁሉም” ወይም (በተቃርኖ) “ብዙ።” ኢሳ. 53:6 (“ሁሉም”)ን ከ53:11 እና 12 (“ብዙ”) ጋር አንጻር። ቃላቶቹ እንደ ሮሜ. 5:18 እና 19 እንደታየው ተመሳሳይነትን ያመለክታሉ።

5. በነጠላ ቃል ምትክ ሙሉ ሐረጋዊ ቋንቋ መጠቀም። ምሳሌ፡ “ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ።”

6. የስሞች፣ የቅጽሎች፣ የተውሳክ ግሦች (የርስ በርስ) ልዩ አጠቃቀም

ሀ. መስተአምሩ (ጠባያዊ ቦታ) ሲይዝ “አንድ ዓይነት” በሚል ይተረጎማል።

ለ. ያለ መስተአምር (በአንቀጽ ቦታ) ሲይዝ አረጋጋጭ አገናዛቢ ተውላጠ ስም በሚል ይተረጎማል— “ራሱ፣” “ራሷ፣” ወይም “ራሱ።”

ሠ. ግሪክኛ ያልሆነ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪ አጽንዖትን በተለያየ መንገድ ሊረዳ ይችላል፡

1. በትንተናዊ ቃላት አጠቃቀም፣ ማለትም በግሪክኛውና በእንግሊዝኛው ጽሁፍ በየመስመሩ በተጻፈው።

2. የእንግሊዝኛን ትርጓሜዎች በማነጻጸር፣ በተለይም ከተለያዩ የትርጓሜ ንድፈ ሐሳቦች አኳያ። ምሳሌ፡ “የቃል በቃል” ትርጓሜዎችን በማነጻጸር (ኪጀት፣ አኪጀት፣ አመት፣ አአሰመቅ፣ የተመት፣ አየተመት) ከ “ታደሰው አቻ” (ዊሊያምስ፣ አዓክት፣ አእመቅ፣ የተእመቅ፣ ኢበቅ፣ አኢመቅ፣ አእት ?አት)። ሻል ያለ ማብራሪያ ደግሞ መጽሐፍ ቅዱስ በሃያ ስድስት ትርጉሞች በቤከር የታተመው ላይ ይገኛል።

3. ባለ አጽንዖታዊ መጽሐፍ ቅዱስ በጀሴፍ ብራያንት ሮዘርሃም (ክሪገል፣ 1994)

4. የጥሬ ትርጉም አጠቃቀም

ሀ. የአሜሪካ መደበኛ ትርጉም የ1901

ለ. ለወጣቶች ተስማሚ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም በሮበርት ያንግ (ጋርዲያን አሳታሚ፣ 1976)።

ለተገቢ ትርጓሜ ሰዋሰዋዊ ጥናት አስፈላጊ ነው፣ አስቸጋሪ ቢሆንም። እነዚህ አጠር ያሉ መግለጫዎች፣ አስተያየቶች እና ምሳሌዎች የተፈለጉት ግሪክኛ አንባቢ ያልሆኑ ሰዎችን ለማበረታታትና በቅጹ ውስጥ የተመለከቱትን ሰዋሰዋዊ መግለጫዎች እንዲያገናዝቡ ነው። በርግጥ እነዚህ መግለጫዎች ቀለል ብለው ነው የቀረቡት። ቀኖናዊና ሊተጣጠፍ በማይችል መልኩ ጥቅም ላይ መዋል አይኖርባቸውም፤ ዳሩግን ወደ አዲስ ኪዳን አገባብ የተሻለ መረዳት የሚወስዱ ደረጃዎች ናቸው። እነዚህ መግለጫዎች አንባቢዎች የሌሎችን የጥናት መርጃዎች አስተያየቶችን ለምሳሌም፣ የአዲስ ኪዳን ስልታዊ ሐተታዎችን ለመረዳት ያስችሏቸዋል።

የራሳችንን ትርጓሜ ከመጽሐፍ ቅዱስ በምናገኛቸው ጽሑፎች ላይ በመመሥረት ልንመረምረው ይገባል። ሰዋሰው በጣም ከሚረዱን ዓይነቶች መካከል አንዱ ነው፤ ሌሎች ዓይነቶች ደግሞ እንደ ታሪካዊ መቼት፣ ሥነጽሑፋዊ ጽሑፎች፣ የየዘመኑ የቃላት አጠቃቀም፣ እና አቻዊ አንቀጾች ይገኙበታል።

ተጨማሪ መግለጫ ሁለት ጽሑፋዊ ትንተና

ይህ ርዕስ ጉዳይ በዚህ መልኩ የቀረበው በዚህ ሐተታ ውስጥ የሚገኙትን ጽሑፋዊ ማስታወሻዎች ለማብራራት ነው። ቀጣዩ ማውጫ ጥቅም ላይ ይውላል።

- I. የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሳችን ጽሑፋዊ ምንጮች
 - U. ብሉይ ኪዳን
 - ሊ. ሐዲስ ኪዳን
 - II. “የመለስተኛ ትንተና” ወይም “ጽሑፋዊ ትንተና” ተብሎ የሚጠራው ንድፈ- ሐሳባዊ ችግሮች አጭር ማብራሪያ
 - III. ለተጨማሪ ንባብ የተጠቀሱ ምንጮች
- I. የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሳችን ጽሑፋዊ ምንጮች
 - U. ብሉይ ኪዳን
 1. ማሰረቲክ ጽሑፍ (ማጽ) - የዕብራይስጥ ተናባቢ ጽሑፍ የተቀናበረው በራቢ አቂባ በ100 ዓ.ም ነው። አናባቢው የሚያመለክተው የእነጋገር ዘዬን፣ የሀዳዳ ማስታወሻዎችን ሥርዓተ- ነጥብ እና አስረጅ ነጥቦች ከሰድስተኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም መካተት ተጀምሮ በዘጠነኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም የተጠናቀቀው ነው። የተከናወነውም የአይሁድ ሊቃውንት ክፍል ከሆኑት ማሰረተስ በሚባሉት ነው። የተጠቀሙበትም የጽሑፍ ዓይነት፣ በሚሸናህ፣ ታልሙድ፣ ታርጉምስ፣ ፔሺታ፣ እና ቫልኔት አንድ ዓይነት ነው።
 2. ሴፕቱዋጊንት (ሰባ) - ከባህል አኳያ ሴፕቱዋጊንት የተጻፈው በሰባ የአይሁድ ሊቃውንት ሲሆን በ70 ቀናት ለአሌክሳንደሪያ ቤተ- መጻሕፍት ሆኖ በንጉሥ ፕቶሎሚ 2ኛ (285-246 ቅ.ል.ክ) ነው። ትርጉሙ የተዘጋጀው ምናልባት በአሌክሳንደሪያ በሚኖሩ የአይሁድ መሪዎች ጥያቄ ሊሆን ይችላል። ይህ ልምድ የመጣው፣ “ከአሪስታስ መልእክት” ነው። ሰባ የተመሠረተው በተደጋጋሚ ከዕብራይስጥ ጽሑፋዊ ባህል ከራቢ አቂባ (ማጽ) በተለየ መልኩ ነው።
 3. የሙት ባሕር ጥቅሎች (ሙባጥ) - የሙት ባሕር ጥቅሎች የተጻፉት በሮማ ቅ.ል.ክ ባለው ጊዜ (200 ቅ.ል.ክ እስከ 70 ዓ.ም) ሲሆን በአይሁድ የተለዩ ክፍሎች በሆኑ “ኤሰንስ” በተባሉ ተለይዎች ነው። የዕብራይስጥ የብራና ጽሑፎች የተገኙት፣ በሙት ባሕር አካባቢ በበርካታ ቦታዎች ሲሆን፣ ከሁለቱም ማለት ከማጽ እና ከሰባ በተለየ መልኩ የዕብራይስጥ ጽሑፋዊ ቤተሰብ ናቸው።
 4. የእነዚህ ጽሑፎች ንጽጽር፣ ተርጓሚዎች ብሉይ ኪዳንን እንዲረዱት እንዴት እንደሚረዳ ጥቂት የተወሰኑ ምሳሌዎችን ስንመለከት
 - U. ሰባው ተርጓሚዎችንና ሊቃውንትን ማጽ (ማሲኒክ ጽሑፍ) ይገነዘቡ ዘንድ ረድተዋቸዋል
 - (1) ሰባ በኢ.ሳ. 52:14፣ “በዙዎች በእሱ ይደነቁበታል።”
 - (2) ማጽ በኢ.ሳ. 52:14፣ “በዙዎች በአንታ ይገረሙ ነበር”
 - (3) በኢ.ሳ.52:15 ተውላጠ ስሙ ልዩነቱ በሰባ ላይ ያለው ተረጋግጧል
 - (ሀ) ሰባ፣ “ስለሆነም ብዙ ሕዝቦች በእሱ ይደነቁበታል”
 - (ለ) ማጽ፣ “እሱ ብዙ ሕዝቦችን ይረጫል”
 - ሊ. ሙባጥ (ሙት ባሕር ጥቅሎች) ተርጓሚዎችንና ሊቃውንትን ማጽ (ማሲኒክ ጽሑፍ) ይገነዘቡ ዘንድ ረድተዋቸዋል
 - (1) ሙባጥ በኢ.ሳ. 21:8፣ “እናም ነቢዩ ጮኸ፣ በቆምኩበት መጠመቂያው ማማ...”
 - (2) ማጽ በኢ.ሳ. 21:8፣ “እናም ጩኸኩ አንበሳው! ጌታዬ፣ ሁልጊዜ በመጠበቂያው ማማ ላይ ቆሜያለሁ ቀኑን...”
 - ሐ. ሁለቱም ሰባ እና ሙባጥ ኢ.ሳ. 53:11ን ለማብራራት ረድተዋል
 - (1) ሰባ እና ሙባጥ፣ “ከነፍሱ መከራ በኋላ ብርሃንን ያያል፣ ይደሰታል”
 - (2) ማጽ፣ “ያያል... ከነፍሱ መከራ በኋላ፣ ይደሰታል”
 - II. አዲስ ኪዳን
 1. ከ5፣300 በላይ የእጅ ጽሑፎች ከግሪክ አዲስ ኪዳን በሙሉ ወይም በከፊል ጠፍተዋል። 85 የሚሆኑት በፓፒረስ የተጻፉ ሲሆኑ 268 ደግሞ በቁም ጽሕፈት የተጻፉ የብራና ጽሑፎች ናቸው። ቆይቶም፣ ወደ ዘጠነኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም ቅጥልጣይ ጽሑፍ እየተስፋፋ መጣ። የግሪክ ጽሑፎች የተጻፉት በቁጥር 2700 ይሆናሉ። በተጨማሪም 2100 የሚሆኑ ቅጂዎች የቅዱሳት መጻሕፍት ጽሑፎች ዝርዝር ለአምልኮ የሚሆኑ ሊክሽናሪስ ብለን የምንጠራቸው አሉ።
 2. 85 የሚሆኑት የግሪክ የእጅ ጽሑፎች የአዲስ ኪዳንን የተወሰኑ ክፍሎች የያዙትና በፓፒረስ ላይ የተጻፉት ሙዝየሞች ውስጥ ተቀምጠዋል። አንዳንዶቹ በሁለተኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም ያስቆጥራሉ፣ ነገር ግን አብዛኞቹ የሦስተኛውና የአራተኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም ናቸው። ከእነዚህ ጽሑፎች አንዳቸውም የተሟላ አዲስ ኪዳንን አልያዙም። እነዚህ ጥንታዊ የአዲስ ኪዳን ቅጂዎች ናቸው ማለት ግን በራሱ ጥቂት ልዩነት አላቸው ማለት አይደለም። አብዛኞቹ የእነዚህ ቅጂዎች ለአካባቢው ጥቅም ይውሉ ዘንድ በችኮላ የተጻፉ ናቸው። በሂደቱ ላይ ጥንቃቄ አልነበረም። በመሆኑም ብዙ ልዩነቶች አሏቸው።
 3. ኮዴክስ ሲናይቲክስ፣ በዕብራይስጥ ፊደል () (አሌፍ) ወይም (oi) በመባል የሚታወቀው፣ በቅዱስ ካተሪኒ ገዳም በሲና ተራራ በቲስቼንዶርፍ ተገኝቷል። ዓመቱም ከ4ኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም ሲሆን በውስጡም የብኪን ሰባ እና የግሪክን አኪ ይዟል። እሱም “የአሌክሳንደሪያ ጽሑፍ” ዓይነት ነው።
 4. ኮዴክስ አሌክሳንደሪያኒስ፣ “ሀ” ወይም (02) በመባል የሚታወቀው፣ የ5ኛው መቶ ክፍለ ዘመን የግሪክ የእጅ ጽሑፍ በአሌክሳንደሪያ ግብፅ የተገኘው፣
 5. ኮዴክስ ቫቲካኒስ፣ “ለ” ወይም (03) በመባል የሚታወቀው፣ በሮም በቫቲካን ቤተ መጻሕፍት የተገኘ ሲሆን፣ ዓመቱም ከአራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ዓ. ም እኩሌታ ነው። በውስጡም የብሉይ ኪዳን ሰባ እና የግሪክን አዲስ ኪዳን ይዟል። እሱም “የአሌክሳንደሪያ ጽሑፍ” ዓይነት ነው።
 6. ኮዴክስ ኤፍራሚ፣ “ሐ” ወይም (04) በመባል የሚታወቀው፣ የአምስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የግሪክ የእጅ ጽሑፍ በከፊል የተበላሸው፣

7. ኮዴክስ ቤዜ፣ “መ” ወይም (05) በመባል የሚታወቀው፣ የአምስተኛ ወይም የስድስተኛ ክፍለ ዘመን የግሪክ የእጅ ጽሑፍ ነው። “የምዕራብ ጽሑፍ” ተብሎ ከሚጠራው ዋናው አስረጅ ነው። በውስጡም በርካታ ተጨማሪዎች የያዘ ሲሆን እንዲሁም ዋናው የግሪክ እማኝ ሆኖ በኪንግ ጀምስ ትርጉም ላይ አገልግሏል።
8. የአኪ MSS በሦስት ሊመደብ ይችላል፣ እንዲያውም በአራት፣ አንዳች ባሕርይ በሚጋሩ።
 - (ሀ) የአሌክሳንደሪያ ጽሑፍ ከግብፅ
 - (1) 7⁷⁵፣ 7⁶⁶ (200 ዓ.ም አካባቢ)፣ ወንጌላት የተጻፉበት
 - (2) 7⁴⁶ (225 ዓ.ም አካባቢ)፣ የጳውሎስ መልእክቶች የተጻፉበት
 - (3) 7²² (ከ225-250)፣ የጲጥሮስና የይሁዳ መልእክቶች የተጻፉበት
 - (4) ኮዴክስ ለ፣ ቫቲካኒስ የሚባለው (325 ዓ.ም)፣ ሙሉውን ብኪ እና አኪ የያዘ
 - (5) ከዚህ የጽሑፍ ዓይነት የተጠቀሱ ምንጮች
 - (6) ሌሎች MSS የዚህን የጽሑፍ ዓይነት የሚያሳዩት ?፣ C፣ L፣ W፣ 33፣
 - (ለ) ከሰሜን አፍሪካ ምዕራባዊ ጽሑፍ
 - (1) ከሰሜን አፍሪካ የቤተክርስቲያን አባቶች የተጠቀሰ፣ ተርቱሊያዊ፣ ሲሪያዊ፣ እንዲሁም የጥንታዊ ላቲን ትርጉሞች
 - (2) ከኤሪናዩስ የተጠቀሱ
 - (3) ከቲታን እና ከጥንታዊ ሲሪያ ትርጉሞች የተጠቀሱ
 - (4) ኮዴክስ መ “ቤዜ” የዚህን ጽሑፍ ዓይነት የሚከተል
 - (ሐ) ከኮንስታንቲኖፕል የምዕራብ ባይዛንታይን ጽሑፍ
 - (1) የዚህ ጽሑፍ ዓይነት ከ80% በላይ የሚሆነውን የ5300 MSS ያንጸባርቃሉ
 - (2) በአንቲሆች በሶርያ የቤተክርስቲያን አባቶች የተጠቀሰ፣ ካፕራዎስ፣ ክሪሶስቶሞ፣ እና ቴሮዶሬት
 - (3) ኮዴክስ ሀ፣ በወንጌላት ብቻ
 - (4) ኮዴክስ ሠ (ስምንተኛ ክፍለ ዘመን) ለሙሉ አኪ
- (መ) አራተኛው ሊሆን የሚችል ዓይነት “ቆሳሪያዊ” ከፓልስታይን
 - (1) በቅድሚያ የታየው በማርቆስ ብቻ ነው
 - (2) ጥቂት አስረጅዎች 7⁴⁵ እና W

II. “የመለስተኛ ትንታኔ” ወይም “የጽሑፍ ትንታኔ” ንድፈ ሐሳባዊ ችግሮች

ሀ. ልዩነቶች እንዴት ተፈጠሩ?

1. ሳይታወቅ ወይም በድንገት (አብዛኛው ሰፊ ክፍል የተፈጠረበት)
 - ሀ. በዓይን የተፈጠረ ስህተት፣ ማለትም በእጅ በሚጻፍበት ጊዜ ሁለት ተመሳሳይ ፊደላት ላይና ታች መስመር ይዘው ሲመጡ ሁለተኛውን ጽፎ በመጀመሪያው መስመር ላይ ያሉትን ቃላት እንዳለ መግደፍ (ሆሞቲሎቶን)
 - (1) የዓይን መሳሳት ጥንድ ቃላትን ወይም ሐረግ መግደፍ (ሆፕሎማራሬ)
 - (2) የሐሳብ መሰረቅ ሐረግን ወይም መስመርን ሲደግግ፣ የግሪክ ጽሑፍ (ዲቶግራፊ)
 - ለ. የጆሮ ስህተት፣ በቃል ሲነገር በተጻፈ ወቅት የተሳሳተ ንባብ ሲቀርብ የሚፈጠር (ኢታሲዝም)። ብዙውን ጊዜ ይህ የተሳሳተ ንባብ ተመሳሳይ ድምፅ ባላቸው የግሪክ ቃላት ይፈጠራል።
 - ሐ. የቀድሞዎቹ የግሪክ ጽሑፎች ምዕራፍም ሆነ የሰድ ንባብ ክፍሎች አልነበራቸውም፣ ጥቂት ወይም ምንም ሥርዓተ ነጥብ ነበራቸው፣ በፊደልና ፊደል መካከልም ክፍተት አልነበረም። እናም መልእክቶቹን በተለያየ ቦታ መክፈልም ሆነ ሌሎች ቃላትን መመሥረት ይቻላል ነበር።
2. ሆንተብሎ
 - ሀ. የሚቀዳውን ጽሑፍ ሰዋሰዋዊ ቅርፅ ለማሻሻል ሲባል ይደረጉ የነበሩ ለውጦች
 - ለ. ከሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጽሑፎች ጋር አረጋጋጭ እንዲሆኑ ይደረጉ የነበሩ ለውጦች (የአቻዎች ኅብር)
 - ሐ. ሁለት እና ከዛ በላይ የሆኑ የተለያዩ ምንባቦችን ወደ አንድ ወጥ ጽሑፍ ለመቀየር ሲባል የተደረጉ ለውጦች፣ (ድብለቃ)
 - መ. በጽሑፉ ውስጥ ስህተት ያለ መስሎ ሲታሰብ ለማስተካከል የተደረጉ ለውጦች (1ኛ ቆሮ. 11:27 እና 1ኛ ዮሐንስ 5:7-8)
 - ሠ. ከተጨማሪ መረጃ፣ ከታሪካዊ አቀማመጥ ወይም ከተገቢ ትርጓሜ አንጻር በአንድ ጸሐፊ የሰፈረ በግርጌ ማስታወሻ በሌለኛው ጸሐፊ ደግሞ በጽሑፉ ውስጥ እንዲካተት ሲደረግ (ዮሐንስ 5:4)

ለ. የጽሑፍ ትንታኔ መሥሪታዊ መርሆች (በዋናው የጽሑፍ ንባብ ላይ ልዩነቶች ሲኖሩ ለመወሰን የሚሆን አመክኖአዊ መመሪያ)

1. በጣም አስቸጋሪው ወይም ሰዋሰዋዊ አገባቡ እንግዳ የሆነው ዋናው ጽሑፍ ሊሆን ይችላል
2. ቅልጥፍ ያለው ጽሑፍ ዋናው ሊሆን ይችላል
3. ከዋናው ጋር በታሪክ ይቀራረባል ስለሚሰጠው ብዙ ክብደት የሚሰጠው ለጥንታዊው ጽሑፍ ነው፣ ሌላው እኩል ሆኖ
4. MSS በመልካዓ ምድራዊ የሚለያዩት ብዙውን ጊዜ ዋናውን ምንባብ ይዘዋል
5. ደከም ያሉት የእምነት መግለጫዎች ጽሑፎች፣ በተለይም ከዋናዎቹ የሥነ-መለኮት ማብራሪያዎች ጋር የሚገናኙት የእጅ ጽሑፎቹ ጊዜ ሲለወጡ፣ እንደ ሥላሴ ያሉት ፣ በ1ኛ ዮሐንስ 5:7-8 የተመለከቱት ይመረጣሉ።
6. የዋናውን ጽሑፍ በተሻለ መልኩ ሊገልጹ የሚችሉ ሌሎች ጽሑፎች
7. እነዚህን አስቸጋሪ ልዩነቶች ሚዛን ለመጠበቅ የሚረዱ ማሳያ ሁለት ጥቅሶች
 - ሀ. የጄ. ሃሮልድ ግሪንሊስ መጽሐፍ፣ የአዲስ ኪዳን ጽሑፍ ትንታኔ መግቢያ፣ “ማንኛውም የክርስቲያን መሥሪተ እምነት በአክራሪ ጽሑፍ መሆን የለበትም፣ የአኪ ተማሪም ጽሑፍ፣ ተመስጧዊ ከሆነው ከዋናው ጽሑፍ የተሻለ ቀጥተኛና ከመሥሪተ እምነት አኳያ የጠነከረ እንደሆነ ከመፈለግ መጠበቅ ይኖርበታል” (ገ. 68)
 - ለ. ደብልዩ. ኤ. ክሪስቼል ለጌርግ ጋሪስን የበርሚንግሃም ኒውስ ሲናገር እሱ (ክሪስቼል) የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት ሁሉ ተመስጧዊ ናቸው ብሎ አያምንም፣ “ቢያንስ ቢያንስ ሁሉንም ቃላት ለዘመናዊው ሰው የቀረበው በምዕት ዓመታት ተርጓሚዎች” አለ ክሪስቼል፣ “በጽሑፍ ትንታኔ በጣም የማምን ነኝ። ይህ እንግዲህ፣ እንደማስበው፣ የማርቆስ 16ኛ ምዕራፍ የመጨረሻው

ኢጋማሽ አጠራጣሪ ነው፤ ተመስጧዊ አይደለም፤ የተደባለቀ ፈጠራ ነው... እነዚያን የእጅ ጽሑፎች ወደ ኋላ መለስ ብላችሁ ብታነጻጽሩ እንደ ማርቆስ ወንጌል መደምደሚያ ያለ አታገኙም። አንዱ ጨምሮት ይሆናል።

የበቁ የSBC አባቶች እንደሚከራከሩት ከሆነ “ተጨማሪ” ነገሮች መኖራቸውን በየሐንስ 5 ያለው በቤተሰብ መጠመቂያ የኢየሱስ ሁኔታ ማስረጃ ነው። ሁለቱንም የተለያዩ የይሁዳን የራሱን መግደል ሁኔታዎች የገለጸበት (ማቴ. 27 እና ሐዋ. 1)፡ “ይህ የተለየ ዓይነት ራሱን የመግደል ሁኔታ ነው።” ይላል ክሪስቶስ። “በመጽሐፍ ቅዱስ ቢሆን ኖሮ፤ ለዚህ መግለጫ በኖረው ነበር። እናም ሁለቱ የይሁዳ ራሱን የመግደል ሁኔታዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አሉ።” ክሪስቶስ ጨምሮም፡ “ ጽሑፋዊ ትንታኔ በራሱ አስደናቂ ጥበብ ነው። ጊዜያዊ አይደለም። ተዳፋሪነትም አይደለም። በእንቅስቃሴ ላይ ያለና ማዕከላዊ ነው...”

III. የእጅ ጽሑፍ ችግሮች (ጽሑፋዊ ትንታኔ)

U. ለተጨማሪ የንባብ ምንጮች ጥቆማ

1. መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንታኔ፡ ታሪካዊ፣ ሥነጽሑፋዊ እና ጽሑፋዊ፣ በአር. ኤች. ሃሪስን
2. የአዲስ ኪዳን ጽሑፍ፡ አስተሳሰብ፣ ጥፋቱ እና ዳግም መመለሱ በብሩስ ኤም. ሜዝገር
3. የአዲስ ኪዳን ጽሑፋዊ ትንታኔ መግቢያ፣ በጆ. ኤች ግሪንሊ

መግለጫ ሰዕት የቃላት ፍቺ

ልጅነት መወከል:- ይህ ጥንት የነበረ አስተሳሰብ ሲሆን ኢየሱስ ከመለኮታዊነት ጋር የነበረውን ህግኝነት ያጣቅሳል። ፅንሰ ሃሰቡ መሰረት የሚያደርገው ኢየሱስ በማንኛውም መንገድ ሰው ሲሆን ልጅነትን ያገኘው በእግዚአብሔር በተለየ መልኩ ማለትም በጥምቀቱ /በማቴ 3:17፤ ማርቆስ 1:11/ ወይም /በሮሜ 1:4/ በተመለከተው መሰረት ነው። ኢየሱስ ምሳሌያዊ በሆነ መልኩ በዚህ ዓይነት እንደኖረ እግዚአብሔርም በአንዳንድ ሁኔታዎች /በጥምቀትና በትንሳኤ/ እንደ ገዛ ልጁ እንደሆነው /ሮሜ 1:4 ፊሊጵ 2:9/ በተመለከተው መሰረት ያሳያል። ይህ የእምነት መግለጫ በ8ኛው ክፍለ ዘመን የነበረ የአናሴ ቤተ-ክርስቲያን ጥሰታዊ አስተሳሰብ የነበረ ነው። አምላሰክ ሰው ሆነ /ስጋዌ/ ከማመልከት ይልቅ ገለባብጦ ሰው እንዴት አምላክ እንደሆነ ያመለክታል።
ኢየሱስ አምላክ የሆነው ወለድ ቀድሞ መለኮት ምሳሌያዊ ሕይወት በመኖሩ እግዚአብሔር አከበረው ብሎ በቃላት ለማስረዳት ይቻላል። እሱ ከቀድሞ ጀምሮ አምላክ ከሆነ እንዴት ክብርን ይሸሰማል? እሱስ ቀድሞ የነበረ መለኮታዊ ክብር እያለው እንዴት ተጨማሪ ክብር ይሰጠዋል? እርግጥ ይህን ልንደርስበት በርግጥ ይቻላል፤ ማለትም አብ ኢየሱስን በተለየ መልኩ የአባቱን ፍቃድ በመፈጸም መከበሩን ለማሳየት ይሆናል።

የአሌክሳዳሪያ አስተምህሮት:- ይህ ዓይነቱ የመጽሐፍ ቅዱስ የትርጓሜ አግባብ በግብፅ አሌክሳንደሪያ በ2ኛው ክፍለ ዘመን የተጀመረ ነው። መነሻ ያደረገውን መሰረታዊውን ፊሎሎጂ የፍቺ መርህ ተከታይ የሆነው ጆሎን ያመለክታል። ተምሳሌታዊ ዘዴ በመባል የታወቀው። እስከ ተሃድሶ ዘመን ድረስ በቤተ ክርስቲያን ሲሰራበት ኖሯል። የተርጓሚው ሊቃውንት ሲረገገና አውስጢኖስ ናቸው። /ለተጨማሪ መረጃ የMoises Silva "ቤተክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስን አሳስታ ተርጉሟው ይሆን?" የሚለውን አንብብ /1987 ዓ.ም/።

አሌክሳዳሪያ:- ይህ በ5ኛው ክፍለ ዘመን በአሌክሳዳሪያ የተገኘ የግሪክ /ቅርፅ/ የብራና ፅሁፍ ሲሆን፤ በውስጡም ብሉይ ኪዳን፣ የራዕይና አብዛኛውን ሐዲስ ኪዳን ያካተተ ነው። ፅሁፉ የግሪኩን አዲስ ኪዳን ቅጂ በተመለከተ ዋናኛው ማጣቀሻ ነው። /ከማቴዎስ፣ ከዮሐንስ ወንጌል አንዳንድ ክፍሎች እና ከሁለተኛ ቆሮንቶስ በቀር/ይህ ጽሁፍ ማለትም ልዩ ስሙ "ሀ" የተባለውና የቫቲካሉ ጽሁፍ ልዩ ስሙ "ለ" የተባለው በንባብ ላይ ሲሰማ በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቆች አማካኝነት በብዙ አገባቦች እንደ ዋነኛ ተደርገው ይወሰዳሉ።

ተምሳሌታዊ:- ይህ አይነቱ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ በመጀመሪያ የተስፋፋው በአሌክሳንደሪያ የአይሁድ እምነት ነው። እያንዳንዱ የመጣው በአሌክሳንደሪያው ፊሎ ነው። የመሰረታዊ እምነቱም ፍላጎት ቅዱሳት መጻሕፍትን እንደየሰው ባህል፣ ፍልስፍናና ስርዓት በማጣጣም የመጽሐፍ ቅዱስን ታሪካዊ መቼት /በታና ጊዜ/ ስነጽሁፋዊ ይዘት በመተው ነው። በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የሚገኙትን የተሸሸጉትን እያንዳንዳቸውን ትርጓሜዎች በመመርመር ላይ ያተኩራል። ኢየሱስ በማቴስ 13 እንዲሁም ጳውሎስ በገላትያ 4 እውነትን ለመግለጽ የተጠቀሙበትን ተምሳሌት ያመለክታል። ዳሩ ግን ይህ ተምሳሌታዊ ሳይሆን ጽሁፋዊ መልክ የያዘ ነው።

ስርወቃላዊ ትንታኔ:- ይህ አንደኛው የምርምር ዘዴ ሲሆን በአዲስ ኪዳን ውስጥ የሚገኙትን የግሪክ ስርወ ቃላት ለመለየት ይረዳል። በግሪክ የፊደል ተራ መሰረት ቅርጹና ዋናው መግለጫ /ትርጓሜ/ የያዘ ነው። ግሪክኛን ለሚያነሱ አማኞች ሰዩ ትርጓሜ አያይዞ በማስቀመጥ የግሪክን የሐዲስ ኪዳን ሰዋሰውና ስነጽሁፋዊ አገባብ ለመረዳት ያስችላል።

የቅዱሳት መጻሕፍት ተመሳሳሪ:- ይህ ሐረግ ለማስረዳት የሚሻው ሙሉው መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነና እርስ በርሱ የሚቃረን ሳይሆን የሚደጋገፍ እንደሆነ ለማመልከት ነው።
ይህ አይነቱ በውል የተቀመረ አቀራረብ ቃሉን መሰረታዊ በሆነ መልኩ በንጽጽር በማስቀመጥ የመጽሐፍ ቅዱስን ክፍሎች ይተረጎማል።

አሻሚ ትርጓሜ:- ይህ የሚያመለክተው አሻሚ ትርጓሜ ያላቸውን የጽሁፍ ሰነዶችን ሲሆን ሁለትና ከዚያም በላይ ፍቺ ሲኖር፤ ወይም ሁለትና ከዛ በላይ የሆኑ ነገሮች በአኑድ ጊዜ በማጣቀሻነት ሲቀርቡ የሚከሰት ነው። ዮሐንስ ሆነ ብሎ በዚህ ዘዴ ተጠቅሟል /ማለትም በአጥፍ አገባብ/ ሰዋዊ ምዕላድ፤ ይህ አይነቱ ፍቺ ከሰው ልጆች ጋር የተያያዘውን ሲማመለከት ጥሬ ቃሉም ሃይማኖታዊ ቋንቋዎችን ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ቁርኝት ነው። ስርወ ቃሉ ከግሪክኛ የመጣ ሲሆን የሰው ልጅ ማለት ነው። ፍቺውም እኛ ስለ እግዚአብሔር የምንናገረው በሰውኛ ዘይቤ ማለት ነው። እግዚአብሔር በአካላዊ፣ በማህበረሰባዊ፣ በስላሳናዊ ቃላት ከሰው ልጆች ጋር በተጓዳኝ /ዘፍ 34፤ 1ኛ ነገስት 22:19-23/ እንደተጻፈው ሲነገር ማለት ነው። እርግጥ ይህ ተመሳሳሪ ብቻ ነው። ያም ሆነ ይህ ከሰው ልጆች በቀር ልንጠቀምበት የምልኝልበት ምድብ ወይም ቃል የለም። ስለሆነም ስለ እግዚአብሔር ያለን እውቀት እውነትን ተንተርሶ ውስንነት እንዳለው ያመለክታል።

የአንቲሆች አስተምህሮት:- ይህ አይነቱ የመጽሐፍ ቅዱስ የትርጓሜ ዘዴ በአንቲሆች ሶሪያ በ3ኛው ክፍለ ዘመን የተንሰራፋ ሲሆን የአሌክሳንደሪያ ግብጽን ተምሳሌታዊ ዘዴ የሚቃረን ነው። መሰረታዊ እምነቱን ለመጽሐፍ ቅዱስ ታሪካዊ ትርጓሜ ላይ ያተኩራል። መጽሐፍ ቅዱስን እንደማንኛውም የሰው ልጆች ስነጽሁፍ ይተረጎማል። ይህ አስተምህሮት ከክርስቶስ ክልሌ /ሁለት/ ባሕርይ አለው ከሚለው /ንጎሮሳዊ/ አስተምህሮትና ወይም ደግሞ አንድ ባሕርይ አለው /ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው/ ከሚለው አስተምህሮት መሐል በተነሳው ውዝግብ ውስጥ ገብቶ እንደነበር ይታወቃል። ኋላም በሮማ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን ተነቅፎ እንደመኖሩ ስለተወሰደ ወደ ፋርስ ሊሄድና ድጋሚ ሊቋቋም ቢሞክርም ውል ያለው አቋም ሳይዝ ቀርቷል። መሰረታዊ የአተረጓም መርሆቹ ግን ለትርጓሜ አግባብ ይሆኑ ዘንድ ለሉተርጥ ለካልቪን የፕሮቴስታንት የተሀድሶ አራማጆች ጥቅም ላይ ሊውል ችሏል።

አንቲሄትካል:- ከሰባቱ አንደኛው ዓይነት ገላጭ ጽሁፋዊ ዘዴ ሲሆን የአብራይስጥን የቅኔ ሐረጎች ተዛምዶ ያመለክታል። ፍቺያቸው የማይገጣጠሙትን የቅኔ ሐረጎች/ዘውጎች ተዛምዷቸውን ይመለከታል/ምሳሌ 10:1፤15:1/።

ራዕዮዊ ስነጽሑፍ:- ይህ በአብዛኛው፤ በተለየ መልኩ የአይሁድ የስነጽሑፍ ዘውግ ነው። ይህ ዓይነት ምስጢራዊ ጽሑፍ ከአዩዳውያን በውጭ ኃያላት ይወረሩና ሲገዙ የሚዘወተር ነው። በጽሑፉ ይዘትም እግዚአብሔር ዓለምን እንደፈጠረ፤ ሙሉም የሱ እንደሆነችና መጠገኛት እንደሚችሉ አመለካከት ለእስራኤልም የተለየ ዓላማ እንደሚጠነቀቅለት ያሳያል። ስነ ጽሑፉ የመጨረሻው ድል የሚገኘው በእግዚአብሔት ልዩ ክንድ እንደሆነ አጽንዖት ይሰጣል።
ጽሑፉ በጣም ተምሳሌታዊና ምስል ከሳች ምስጢራዊ ቃላት ይበዙታል። ብዙውን ጊዜ እውነትን በቀለማት በቁጥሮች በምስል ከሳች ሁኔታ በሕልሞች በመላእክታዊ ክስታ በምስጢራዊ ቃላት የሚገለጽ ሆኖ ጊዜ በሰናይና በክፉ መሐል በመንታዊ ሰይፍ ከፍሎ ያልፋል።
የዚህ ዘውግ አነዳንድ ምሳሌዎች ነኛ በብሉይ ኪዳን ሕዝቅኤል/36-48/ ዳንኤል /ምዕ 7-12/ ዘካርያስ እና ዘርፍ ሲሆን ደግሞ ማቴ 2 ማር 13 2ኛ ተሰሎ 2 እና ራዕይ ናቸው።

አፖሎጅስት:- ይህ የግሪክ ስርወ ቃል ሕጋዊ ተከላካይ የሚል ነው። ከስነ-መለኮት አንደኛው የትምህርት ንዑስ ዘርፍ ሲሆን ለክርስትና እምነት ተገቢ የመከራከሪያ ማስረጃና አመክኗዊ የክርክር አግባብን ይቀምራል።

ቀዳማይ:- ይህ ቃል ቀደም ሲል ከተሄደበት አግባብ ጋር ጥብቅ መሰረታዊ ቁርኝት ያለው ነው። የሐሳብ አወራረዱም ቀደም ሲል ከወጡትና ከተቀበልናቸው ትርጓሜዎች መርሆች ወይም አቋሞች በመመስረት እንደ እውነት በመቀበል መቀጠል ነው። ያለ ምንም ተጨማሪ ምርምርና ትንታኔ የምንቀበላቸውን ማለት ነው።

አርዮሳዊነት:- አርዮስ በአሌምሳንደሪያ ግብፅ ፕሬስቤታሪያን ቤተ-ክርስቲያን በ3ኛ እና በ4ኛው ክፍለ ዘመን መጀመሪያ የነበረ ነው። አጽንዖት ሰጥቶ የሚከራከረው ምሳሌ 8:22-31 ያለውን ቃል ሲሆን እየሱስ ቀድሞ እንደነበረ ቢቀበልም መለኮትነቱ ከዱል። /ከአብ ጋር መስተካከል የለበትም ባይ ነው።/ ከአሌክሳንደሪያው ጳጳስ ተቋውሞ የገጠመው ሲሆን ይህም ከ318 ዓ.ም አንስቶ ለብዙ ዓመታት የቆየ ክርክር ነው። አርዮሳዊነት በተለይ የምስራቅ ቤተክርስቲያን መሰረተ እምነት ተደርጎ ተወስዶ ነበር። በ325 ዓ.ም በአቅያ የተሰበሰቡት ሊቃውንት አርዮስን አውግዘውና ነቅፈው ተወልድን የተካከለ መለኮትነት አጽንተዋል።

አርስጣጣሊስ:- የጥንታዊቷ ግሪክ ፈላስፋ ሲሆን የፕላቶ ተማሪና የታላቁ እስክሲድር /አሌክሳንደር መምህር ነው። የሱ ተጽዕኖ እስካሁን ድረስ በዘመናዊው ጥናትና አስተምህሮት ላይ የጸና ነው። ይህም የሆነበት ምክንያት በማስተዋልና ምደባዊ ፈር በያዘ የማስተማር። ስልት አጽንዖት በመስጠቱ ነው። ይህም አንደኛው የሳይንሳዊ ምርምር ዘዴ እንደሆነ ይታወቃል።

አውቶግራፐር:- ይህ ለጥናታዊውና ወጥ ለሆነው የመጽሐፍ ቅዱስ ጽሑፎች የተሰጠ ስያሜ ነው። እነዚህ ጥንታዊ ወጥ የብራና ጽሑፎች ሙሉ በሙሉ ጠፍተዋል። የቅጂ ቅጂ ብቻ ነው ያለው ይህም የጽሑፋዊ ይዘት ልዩነቶችን በዕብራይስጥና በግሪክ የብራና ጥንታዊ ጽሑፎች መሐል ሲፈጥር ችሏል።

ቤዛ:- ይህ የ6ኛው ክፍለ ዘመን የግሪክና የላቲን ጽሑፍ ነው። የሚል መለያ ሲኖረው ወንጌላትንና ግብረ-ሐዋርያትን እንዲሁም አንዳንድ መልዕክቶችን አካቷል። ከዚህም በላይ ሌሎች በርካታ ስንክሳሮችን /ጽሑፎችን/ ይዟል። በኪንግጅምስ የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂ ወስጥ መካተት ስላለባቸው መሰተር ጥሏል። /አንደ መነሻ ሆኗል።

አድልዎ:- ይህ ቃል የሚያመለክተው በአንድ ነገር ወይም አመለካከት ላይ ቀደም ተብሎ የተያዘ አድላዊ ግትር አቋምን ነው። አእምሮ በአንድ ነገር ከተያዘ ማድላቱ የማይቀር መሆኑን ያሳያል። ቀደም ብሎ የተያዘ ፍርድ-ገምድላዊ አቋምን ያመለክታል።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረዳት:- ይህ ቃል በተለተ መልኩ ጥቅም ላይ የሚውል ነው። ይህም ማለት የመጀመሪያው ፀሐፊ በዘመኑ ምን ለማለት እንደፈለገና አሁን በዘመናችን በምን መልኩ ተግባራዊ እንደምናደርገው ያለውን ያካትታል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረዳት ቃሉን ስልጣናዊ መመሪያ አድርጎ መውሰድ ነው። የሆነ ሆኖ የትርጓሜ መዛባት እንዳይከሰት የመጽሐፍ ቅዱስን ትርጓሜ በታሪካዊና በሰዋሰዋዊ ዘዴ ብቻ መወሰኑ ይበቃል።

ደንብ:- ይህ ቃል በተለይ ተመስጧዊ በሆነ ሁኔታ በተመስጧዊ የሆኑትን ጽሑፎች ይመለከታል። ይህም ሁለቱንም የብሉይና የሐዲስ ቅዱሳት መጻሕፍትን ያካትታል።

ማዕከላዊ ክርስቶስ:- ይህ ቃል የኢየሱስን ማዕከላዊነት ያመለክታል። ቃሉን ለመጠቀም የተፈለገው ኢየሱስ የመጽሐፍ ቅዱስ ጌትነቱን የሚያሳየውን ጽንሰ ሐሳብ ለማሳየት ነው። ብሉይ ኪዳን ወደ እሱ አመለካኝ ነው። እሱም የቃሉ ፍጻሜና ግብ ነው /ማቴ 5:17-48/

ሐተታ ትርጓሜ:- ይህ የተለየ ዓይነት የሐተታ መጽሐፍ ነው። ለመጽሐፍ ቅዱስ አጠቃላይ ዳራ ያስነብባል። እያንዳንዱ የመጽሐፍ ክፍልን ትርጓሜ ለመስጠት ይሞክራል አንዳንዶች በተግባራዊ አያያዝ ላይ ሲያተኩሩ ሌሎች ደግሞ በጽሑፍ ቴክኒካዊ አግባብ ላይ አጽንዖት ይሰጣሉ። እነዚህ የትርጓሜ መጻሕፍት በጣም ጥቅም ይሰጣሉ። ዳሩ ግን ከእነሱ በፊት አጥኝው ግለሰብ የራሱን ጥናት መካሄድ ይጠበቅበታል። እነዚህ የትርጓሜ መጻሕፍት ሐተታዎችን መቀበል የሚገባው በወል መርምሮ መሆን ይገባል። ለዚህም የተለያዩ ትርጓሜዎችን ከተለያዩ ስነ-መለኮታዊ ትምህርቶች አቋም አኳያ መመልከቱ ተመራጭ ነው። ቃላት ዝርዝር ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ምርምራዊ መጽሐፍ ነው። በብሉይም ሆነ በሐዲስ ያሉትን ቃላት ሁሉ በየአገባባቸው በዝርዝር ያያዝ ነው። በብቁ መንገድ እገዛ ያደርጋል። 1/ እያንዳንዱን የእንግሊዝኛ ቃል ምን መሆን እንዳለበት ከዕብራይስጥና ከጽርዕ/ግሪክ/ እንደሆነ ያመለክታል 2/አንቀጾችን በማነጻጸር የመሳሳይ የሆነ የግሪክ ወይም የዕብራይስጥ ቃል ጥቅም ላይ መዋሉን ለማወቅ ያስችላል። 3/ሁለት የተለያዩ የዕብራይስጥም ሆነ የግሪክ ቃላት በተመሳሳይ የእንግሊዝኛ ቃል ተርጉመው እንደሆነ ያመለክታል። 4/ቃላቶች በምን ያህል ድግግሞሽ በየትኞቹ መጻሕፍትና ጸሐፋት እንደተፈረጉ ያሳያል። 5/ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ተጠቀሰው ቃል አመለካኝ የሆነ አንቀጣ ያሳያል /ዋልተር ከላርክ የብሉይ ኪዳን ግሪክኛ እንዴት ጥቅም ላይ እንደዋለ የጥናት መረጃ መጽሐፍ 7ጽ 54-55።

የሙት ባሕር ጥቅሎች:- ይህ የሚያመለክተው የጥንታዊ ጽሑፍ ጥቅሎች የሆኑ በዕብራይስጥና በአረማክ የተጻፉ ሙት ባሕር አጠገብ በ1947 የተገኙትን መጻሕፍትን ነው። እናዚህ ጥቅሎች ሃይማኖታዊ ቤተ-መጽሐፍት ሲሆኑ የይሁዳነት ክፍል የሆኑ በገኛው ክፍል ዘመን የነበሩትን ነው። የሮማ የግዛት መስፋፋትና በ60ዎቹ የተካሄዱት የቀናኢነት ውጊያዎች ገዳም በመሰሉና በዋሻዎች ውስጥ በሸክላ ታሸገው እንዲቀመጡ እንዳስገደደ ይገመታል። ጥቅሎች የገኛው ክፍል ዘመን ፍልስጤምን ታሪካዊ መቼቶችን እንድንገነዘብና ማሰራዊ ጽሑፎች የሚባሉትን ትክክለኛነት እንድንረዳ /ከክርስቶስ ልደት በፊት የነበረውን/ አስችለውናል። በአድሕሮት በመባል ይታወቃሉ /ሙ/ባ/ጥ/ የሙት ባሕር ጥቅሎች።

ዲዳክተር:- ይህ አይነቱ ተአመክንዮ አገባብ ከአጠቃላይ መርሕ ተነስቶ ወደ ዝርዝር ሁኔታ ውስጥ የሚገባ ሎጂካዊ አስተሳሰብ ነው። ከአንደኩኩ አስተሳሰብ ተቃራኒ ነው። ማለትም ሳይንሳዊ የሆነውን ከዝርዝር አስተውሎች በመነሳው ወደ አጠቃላይ ንድፈ ሃሳብ የሚያደርሰውን።

ዲያሌክቲካዊ:- ይህ አይነቱ የአስተሳሰብ ዘዴ ተቃራኒ የሆኑትን ነገሮች ያስቀምጥና /አይዎ/ በሁለቱም በኩል ያለውን ተቃርኖና ተዛምዶ የሚመረምር ነው። ብዙ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮቶች ዲያሌክታካዊ ጥንዶች አሏቸው። ለአብነትም ቀድሞ የተወሰነና - ነጻ ፍቃድ ደህንነት - ጥረት እምነት ስራ ውሳኔ ስርዓታዊት ክርስትያናዊ ነጻነት ክርስትያናዊ ሐላፊነት።

ዲያስፖራ:- ይህ ቃል የግሪክ ሲሆን ከነዓናዊ አይሁዶች አገራቸው ውጭ ያሉትን ከመልክዓ ምድራዊ አቀማመጥ ከተስፋይቱ ምድ ዳርቻ ወጭ የሚኖሩትን አይሁዳውያን ለመጥራት የሚጠቀሙበት ነው።

ፍጹማዊ አቻነት:- ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ የትርጓሜ ሐሳብ ሲሆን ትርጓሜዎቹም ቃል በቃል አቻ እና አንድ የእንግሊዝኛ ቋንቋ ከዕብራይስጥም ሆነ ከግሪክ አቻውን አግኝተው መተርጎም የሚገባው ሲሆን ይህ ከልሆነም በሐረግ መልክ ሐሳብ በጥንቃቄ ከምንጩ ሳይዛባ እንዲተረጎም ይደረጋል። በእነዚህ ሁለት ንድፈ ሐሳቦች መሐል ፍጹማዊ አቻነት መነሻ ጽሑፉን አተኩሮ ይዞ በዘመናዊ ሰዋሰውና ፈሊጥ መተርጎም ይኖርበታል ይላል። የእነዚህ የትርጓሜ ንድፈ ሐሳቦች ትንታኔ መጽሐፍ ቅዱሳን እንዴት በመረዳት እናንብብ ገጽ 35 በሚለው ሰፊ እና ስታዋርት መጽሐፍ ላይ /ሮበርት ባራቸር/ መግቢያ በሰጡበት እናገኛለን።

ኤሌክቲክ:- ይህ ቃል ጥቅም ላይ የዋለው የመጽሐፉን ቅኝት ለማከናወን ብቻ ነው። ጠቀሜታውም የተለያዩ ንባቦችን ከግሪክ ጽሑፎች ውስጥ በመምረጥና በመመርመር ዋነኛውን ወጥ ጽሑፍ ጋር ለመድረስ የሚያስችል ነው። ከግሪክ ጽሑፎች መሐከልም ዋነኛውን ተንተርሰው በግል አስተያየት መልክ የተሰጡትን አይቀበልም።

ኤሲጀሲስ:- ይህ የኤክሰሳይስ ተቃራኒ ነው። ማለትም ኤክሲጀሲስ ከዋነኛው ጸሐፊ ሐሳብ ያፈነገጠ /የወጣ/ ከሆነ ኤሲጀሲስ ደግሞ ባዕድ ሐሳብ ወይም አስተያየት ውስጥ ማጨቅን/ባብዛት መግባትን ማስገባትን/ ይመለከታል።

ስርወቃል:- ይህ የስርወ ቃላት የማጥኛ ዘዴ ሆኖ መነሻው ከምን እንደሆነ ይመረምራል። ከቃሉ ስር ፍቺ በመነሳትም ቃሉ እንዴት እቅም ላይ እንደዋለ ለማወቅ ያስችላል። በትርጓሜ ጊዜ ግን ኢቲሞሎጂ ዋነኛ የትኩረት ነጥብ አይደለም። አወዳዊ ፍቺና የቃሉ አገባብ ነው የሚተኮርበት።

ኤክሰጀሲስ:- የተወሰነ አንቀጽን ለመተርጎም የሚውል ቃል ነው። ይህም ማለት ከጽሑፉ ወጣ ባለ መልኩ በመርመር የዋነኛ ጸሐፊውን ሃሳብ ለመረዳት የሚያስችል ነው። ከታሪካዊ ዳራና መቼት /መቼ እና የት/ ስነ ጽሑፋዊ ፈርጅ ለዋሰውና ወቅታዊ የቃሉን ፍቺ ይቃኛል።

ዣን:- የፈረንሳይ ቃል ሲሆን የተለያዩ የስነጽሑፍ ዘውጎች ማለት ነው። ተመሳሳይነት ያላቸውን የስነጽሑፍ ዓይነቶች አንድ ላይ ይመድባቸዋል። ለምሳሌም ታሪካዊ ትረካ ቅኔ ምሳሌ ትንቢታዊ /ምስል ከሳች/ ሕጋዊ ይገኙበታል።

ግኖስቲሲዝም:- ስለዚህ ጉዳይ ያለን እውቀት የሚመነጨው በሁለተኛው ክፍለ ዘመን ከነበሩይ የግኖስቲክ ጽሑፎች ሲሆን አስተሳሰቡ ግን ከገኛው ክፍለ ዘመን ከነበሩት የግኖስቲክ ጽሑፎች ሲሆን አስተሳሰቡ ግን ከገኛው ክፍለ ዘመን ወይም ቀደም ሲል የነበረ ነው። አንዳንዶች እንደሚሉት የቫለንታይን እና የቆረንታይን የገኛው ዘመን ግኖስቲኪ 1/ቁስ አካልና መንፈስ ዘላለማዊ ሲሆኑ አንድነትም ምንታኤም /ሁለትነትም/ ይዘው። ቁስ አካል ክፉ ሲሆን መንፈስ ግን ሰናይ ነው። መንፈስ የሆነው እግዚአብሔር በቀጥታ ክፉ ነገርን በማበጀት ውስጥ አይገባም። 2/በእግዚአብሔርና በቁስ አካል መካከል የረጅም ጊዜ ወይም የመላዕክታዊ ደረጃ አለ። የመጨረሻው ወይም ዝቅተኛው ያህዌህ? /YHWH/ ሲሆን አለማትን የመሰረተ ነው። አንዳንዶች ከፍተኛ አድርገው በመመሰጥ ከእግዚአብሔር ያነሰ /በመለኮትነቱ ሳይሆን/ የሰው አካል ለብሶ መለኮት ሊሆን አይቻለውም። እሱ መንፈስ ነው ነገር የሐ. 1:1-3 4:1-6 /እና 4/ ደህንነት ሊገኝ የሚችለው በኢየሱስ በማመንና የተለያዩ እውቀት በማግኘት ይህም ልዩ እውቀት በልዩ ሰዎች የሚታወቅ ነው። እውቀት /የማለፊያ ቃል/ ወደ መንግስተ ሰማያት ለመግባት ያስፈልጋል። የአይሁድ የሕግ እውቀትም ወደ እግዚአብሔር ለመድረስ ይህ እንደሚያስፈልግ ያመለክታሉ። የግኖስቲክስ የሀሰት መምህራን ሁለት ዓይነት ስነ ምግባራዊ ተጻራሪ ስርዓቶች ያስቀምጣሉ። 1/ለአንዳንዶች የአኗኗር ስርዓት /ዘዬ/ ከደህንነት ጋር ምንም ዓይነት ተዛምዶ የለውም። ለእነሱ ደህንነትና መንፈሳዊነት ምስጢራዊ እውቀት /የማለፊያ ቃል/ በሚሰለው የተገዳኝ በመላዕክት ክልል ነው ይላሉ። ወይም 2/ለሌሎች ደግሞ የአኗኗር ስርዓት በደህንነት ላይ ትልቁ ነጥብ ነው። ለተሻለ የሕይወት ዘይቤም አጽንኦትን በመስጠት ለእውነተኛ መንፈሳዊነት በማስረጃ ያቀርባሉ።

ሄርሜኒዩኒክስ:- ቴክኒካዊ ቃል ሲሆን ለ ኤክሰጀሲስ እንደ መርሕ ያገለግላል። ሁለትዮሽ የሆነ የተወሰነ መመሪያና ተሰጧዊ ጥበብ ነው። መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወይም የተቀደሰ በሚል ሄርሜኒዩኒክስ በሁለት ምድብ ማለትም፡- አጠቃላይ መርህና ዝርዝር መርሆች በሚል። ይህም ከተለያዩ መክጸሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኙ ስነ ጽሑፎች ጋር ይዛመዳል። እያንዳንዱ የተለየ የስነጽሑፍ ዘውግ የየራሱ የተለየ መመሪያ ያለው ሲሆን ከሌሎች ጋር ደግሞ ግምቶችንና የትርጓሜ አገባቦችን ይጋራል።

ቃየር ክርቲዝም:- ይህ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ የትርጓሜ አገባብ /ደንብ/ ሲሆን አተኩሮቱም በአንድ በመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍ ላው በታሪካዊ መቼትና በስነጽሑፋዊ መዋቅር ላይ ነው።

ፈሊጥ:- ይህ ሐረግ የተለያዩ ባህሎችን ተንተርሶ ከዋናው ቃል ትርጉም ጋር ያልተያዘ ትርጉም የሚሰጥ ነው። አንዳንድ ዘናዎ ምሳሌዎች፤ የመጥፎ ጥሩ ነው ገደልከኝ የሚሉ አሉ። መጽሐፍ ቅዱስም የዚህ ተመሳሳይ የሆኑ ሐረጎች አሉት።

ማብራሪያ:- ይህ ስያሜ የተሰጠው እግዚአብሔር ለሰው ልጆች መናገሩን ለማመልከት ነው። ሙሉ ጽንሰ ሐሳብ የሚገልጸው በሶስት መልክ ነው። 1/ራዕይ እግዚአብሔር በሰው ታሪክ ውስጥ መስራቱ 2/ ተመስጦ:- ለድርጊቱ ተገቢ የሆነ ትርጓሜ እና ፍቺ ለተመረጡ ሰዎች በተመስጦ በማስታወቅ መዝግቦው ለሰው ልጅ እንዲያስተላልፉ ማድረግ 3/ ማብራሪያ:- መንፈሱን ለሰው ልጆች በሰጡት ስለ እሱ እንዲያውቁና እንዲያስተውሉ ማስቻሉ።

ኢንዱስትሪ:- የሎጂክ አንዱ ዘዴ ሲሆን ከዝርዝር ነገሮች ተነስቶ ወደ አጠቃላይ የሚተነትን ነው። ለዘመናዊው ሳይንስ በተግባር ዘዴ በመሆን በማገልገል ላይ ነው። ዘዴው በመሰረቱ የአርስቶትል ነው።

ኢንተርላይን:- ይህ የምርምር መሳሪያ ዘዴ ዓይነት ሲሆን የመጽሐፍ ቅዱስን ቋንቋ የሚያነቡትን እንዲተነትኑና ፍቂውንና መዋቅሩን እንዲረዱ ያስችላል። የእንግሊዝኛውን ትርጉም ቃል በቃል በማስቀመጥ ከዋናው የመጽሐፍ ቅዱስ ቋንቋ ጋር አነጻጽሮ ያስቀምጣል። ይህ የምርምር አግባብ ትንተናዊ ስርወቃልን በመደባለቅ ለሰው ልጆች የተናገረው መሰረታዊ ለሆኑት የዕብራይስጥና ግሪክ ፍቺዎች መልክ ይሰጣል።

ተመስጦ:- ይህ ጽንሰ ሐሳብ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች የተናገረው የመጽሐፍ ቅዱስን በጸሐፍት በትክክልና በግልጽ መገለጡን እንዲያፍሩ ነው። ሙሉ ጽንሰ ሐሳብ በሶስት መልክ ይገለጻል። 1/መገለጥ /ራዕይ/ እግዚአብሔር በሰው ልጆች ታሪክ ውስጥ መስራቱ 2/ ተመስጦ ለድርጊቱ ተገቢ ይርጓሜ እና ፍቺ ለተመረጡ ሰዎች በተመስጦ ለማስታወቅ መዝግቦው ለሰው ልጅ እንዲያስተላልፉ 3/ ብርሃን /ማብራሪያ/ መንፈሱን ለሰው ልጆች በመስጠት እሱ ሽሽግነት እንዲያውቁና እንዲያስተውሉ ማስቻል።

የገለጸ ቋንቋ:- ይህ ብሉይ ኪዳን የተጻፈውንና ፈሊጦቹን ለማገናኘት ታስቦ ነው። እሱም የዓለማችንን የአበጋገር አግባብ በአምስቱ የስሜት ሕዋሳት በማስመርኮዝ ያቀርባል። ሳይንሳዊ ገለጻ ማለት ግን አይደለም።

ሕጋዊነት:- ይህ አዝማሚያ የሚያመለክተው ለሕግጋትና ለክብር በዓላዊ አምልኮተ ስነስርዓት አፅንኦት የመሰጡትን ነው። የሰው ልጆች የሚያደርጉትን ደንቦችና ስርዓቶች እግዚአብሔር ይቀነለዋል ብሎ መወሰን ነው። ግንኙነትን ዝቅ የሚያደርግና ከዋናዎችን ከር የሚያደርግ ሆኖ ሁለቱንም ኪዳናዊ ግንኙነቶች /በቅዱሱ በእግዚአብሔርና በኃጢአተኛው ሰውነት እንደሚካሄደው ያስምጣል።

ጽሑፋዊ ፍቺ:- ይህ የጽሑፋዊ ፍቺ ላይ የሚያተኩር እና ታሪካዊ የአተረጓጎም ዘዴ የሆነውን የአንቲሆችን ባህል ይከተላል። ይህም ማለት ትርጓሜ መያዝ ያለበት ተራ ወኔና ግልጽ የሆነውን ፍቺ በሰው ልጆች ቋንቋ እንዳለ ነው ይላል። ይህም ማለት ግን በተምሳሌታዊ ቋንቋ የተጻፉ ክፍሎች መኖራቸውን አይከድም።

ጽሑፋዊ ዘውግ /ክፍል:- ይህ የሰው ልጆች መግባቢያ የሆነ የጽሑፍ ክፍሎችን ማለትም ቅኔ ታሪካዊ ትረካ የመሳሰሉትን ያካትታል። እያንዳንዱ ዓይነት ስነ ጽሑፍ የየራሱ የትርጓሜ አገባብ ሲኖረው በተጨማሪም ለሁሉም የስነ ጽሑፍ መርሆችን ይከተላል።

ጽሑፋዊ አሃድ:- ይህ የሚያመለክተው ዋነኞቹን የመጽሐፍ ቅዱስ ያስተሳሰብ ክፍሎችን ነው። ይህም በጥቂት ምንባቦች አንቀጾች ወይም ምዕራፎች ሊዘጋጅ ይችላል። በየራሱ ሙሉ የሆነና ማዕከላዊ የጽሑፍ ዓይነት የያዘ ነው።

ሎወር ክርቲዝም:- /ቴክስቲወሐነ ክርትዝም/ ተመልከት የእጅ ጽሑፍ /የብራና ጽሑፍ/። ይህ ቃል የግሪኩን የሐዲስ ኪዳን ልዩ ልዩ ኮፒዎች ያመለክታል። ብዙውን ጊዜ በልዩ ልዩ ዓይነት ይመደባሉ። 1/ከተጻፈባቸው ቁሳቁስ /ፓፕርስ፤ ብራና/ ወይም 2/ የጽሑፍ የራሱ ቅርጽ /በካፒታል/ በቁም ጽሑፍ ወይም በቅጥልጣይ መሆኑ። በአጽሕርተ ቃልም "MS" የብዙ ቁጥር ይባላሉ።

ማአሰሪቲክ ቴክስት:- የዘጠነኛውን ክፍለ ዘመን በብሉይ ኪዳን የዕብራይስጥ የእጅ ጽሑፎችን ያመለክታል። ይህም በአይሁዳዊ ጠበብነት የተጻፈና አካባቢ ድምጻችን ተጓዳኝ እዝሎችን የግርጌ ማስታወሻዎችን ያካተተ ነው። ለእንግሊዝኛው ብሉይ ኪዳን የሚሆነው ጽሑፍ ከዚህ የተገኘ ነው። ጽሑፍ በታሪካዊ መልኩ በዕብራይስጥ እንደሆነ የተረጋገጠ ሲሆን በተለይ ትንቢተ ኢሳያስ በሙት ባሕር ጥቅሶች ታውቋል። በአጽሕርትም "MS" ይባላል።

ማኢቶናሚ:- ከንግግር ክፍሎች ሆኖ የአንድ ነገር ስም ከሌላው ጋር በተጓዳኝ በመጥቀስ የሚገለጥበት ነው። ለምሳሌ ጀበናው እተፈላ ነው ሲል በጀበናው ውስጥ ያለው ውኃ እየፈላ ነው ለማለት ነው።

ሙርአቶርያን ፍራግመንትስ:- ይህ የደንብ /የሕግ/ መጻሕፍትን ዝርዝር ያካተተ ኪዳን ክፍል ነው። የተጻፈውም በሮሜ ከ200 ዓ.ም ቀደም ብሎ ነው። እነዛኑ 27 የሐዲስ መጽሐፍት በፕሮቴስታንት አዲስ ትርጉም ነው። ይህም በሮም ግዛት የሚገኙት የአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ዋነኞቹ የቤተክርስቲያን ምክር ቤቶች /በ4ኛው ክፍለ ዘመን ከነበሩት/ በፊት እንደተበጀ ያመለክታል።

ተፈጥሯዊ መገለጥ:- ይህ እግዚአብሔር ራሱን ለሰዎች የሚገልጽበት አንደኛው ክፍል ነው። ተፈጥሯዊ ስርዓትን /ሮሜ 1:19-20/ እና ሞራላዊ የሕሊና ሚዛንን /ሮሜ 2:14-15/ ያካትታል። በመዝሙር 19:1-6 እና ሮሜ 1-2 ተጽፏል። ከልዩ መገለጥ ይለያል፤ ማለትም የእግዚአብሔር የራሱ መገለጥ በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በናዝሬቱ ኢየሱስ ማለት ነው።

ይህ የስነ መለኮት ምድብ እንደገና አጸንዖት እየተሰጠው እንደ ሁግሮስ በመሳሰሉ ክርስቲያን ጸሐፍት በአሮጌው ዓለም ንቅናቄ ላይ ተመልክቷል። እነሱም ይህን ምድብ ሁሉም እውነት የእግዚአብሔር እውነት እንደሆነ ያጸኑበታል። ተፈጥሮ በእግዚአብሔር ለማወቅ የተከፈተ በር ነው ይህም ካልተመሰገጠ /ከመጽሐፍ ቅዱስ/ ይለያል ዘመናዊው ሳይንስ የተፈጥሮ ስርዓትን እንዲያጠና ነጻነትን ይሰጠዋል። እንደኔ አስተያየት ለዘመናዊው ሳይንሳዊ የምዕራቡ ዓለም ለመመስከር አዲስ አስደናቂ ዕድል ነው አላለሁ።

ንስጥሮላዊነት:- ንስጥሮስ በ5ኛው ክፍለ ዘመን የኮንስታንቲኖፕል ፓትርያርክ የነበረ ነው። የተማረውም በንጋሆች ሶርያ ሲሆን የመከራከሪያ ነጥብም ኢየሱስ ሁለት ባሕርያት ሲኖሩት አንደኛው ሙሉ ለሙሉ ሰው፤ ሌላኛው ሙሉ ለሙሉ መለኮት ነው ባይነው። ይህም ከአሌክሳንደሪያው የኦርቶዶክስ አንድ ባሕሪ /በተላላይ/ ከሚለው ያፈነገጠ ነው። የንስጥሮስ ዋናው አትኩሮቱ ለማርያም የተሰጠው የአምላክ እናት የሚለው ስያሜ ነው። ንስጥሮስ በሌክሳንደሪያው ሲሪል ነቀፋ ገጥሞታል። ይህም ዞሮ ዞሮ በተማረበት በአንቲሆች ማለት ነው። በወቅቱ አንቲሆች የታሪካዊ ሰዋሰዋዊ ጽሑፋዊ አገባብ ያለው የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ትረጓሜ ማዕከል ስትሆን አሌክሳንደሪያ ደግሞ በአራትዮሹ /ተምሳሌታዊ/ ጉባዔያት የትምህርት ትርጓሜ ማዕከል ነበረች። ንስጥሮስ ከማዕረጉ ወርዶ በግዞት እንዲቀመጥ ተደርጓል።

ዋነኛው ጸሐፊ:- ይህ የሚያመለክተው ዋነኞቹን የቅዱሳን መጻሕፍት ጸሐፊዎችን ነው።

ትይዩ አንቀጾች:- እኒህ የጽንሰ ሐሳብ ክፍሎች፤ መጽሐፍ ቅዱስ ከእግዚአብሔር የተሰጠ እና ፍጹም የሆነው የሆነው ተርጓሚም እሱ እንደሆነ፤ አደናጋሪ የመሰሉንን እውነቶች እንኳ ሚዛናዊ በሆነ መልኩ የሚፈታ ነው። ይህም አንድ ሰው ግልጽ ያልሆነለትን አሻሚ አንቀጽ ሲተረጎም ሲሻ ሊረዳው ይችላል። አንቀጾቹ በተጨማሪም ግልጽ ተዛማጅ ክፍሎችን በርዕስ ጉዳዩ ዙሪያ ከቅዱሳን መጻሕፍት ያመለክታሉ።

አጽሕሮት:- ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ደረጃም ንድፈ ሐሳብ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ ቃል በቃል የተረገፈ ተያያዥነት ቅርጽ የያዘ ሆኖ የአንግሊዝ ቃል ለዕብራይስጥም ሆነ ለግሪክ ቃል ፍቺነት ተፈልጎ፤ የክፍሉ /የአንቀጹ/ ፍሬ ሐሳ ዝቅ ባለ ግምት ከዋናው ጽሑፍ ጋር እየተያየ የሚተረጎምበት ነው። ከእነዚህ ሁለት ዓይነት ንድፈ ሐሳቦች ፍጹም አቻዎች የሚባሉው ግን ዋናውን ጽሑፍ በዘመናዊ ሰዋሰው እና በዘይቤና በፈሊጥ ለመተርጎም የሚሞክር ነው። ይህን በተመለከተ ደህና መብራሪያ /የትርጉም ንድፈ ሐሳቦች/ በ Fee እና Stuart መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት በመረዳት እናንብብ 1ጽ 35 ተመልከት።

አንቀጽ:- ይህ በስድ ንባብ የሚደረግ ዋነኛው የትርጓሜ ክፍል ነው። አንድ ዋነኛ ሃሳብን ይዞ እያዳበረ ይሄዳል። አንዳንድ በአንቀጽ ላይ ብቻ አኩረን ትርጉሙን ስንሻ /አናሳ አንቀጽ ላይ/ የዋናውን ጸሐፊ ሃሳብ ላናገኘው እንችላለን።

ፖራኮሊዝም:- ይህ የሚያሳየው በአድሲዊነት የተያዘን የአጥቢያ ስነመለኮታዊና ባህላዊ ጉድኝትን ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን ፍጹም ባህል /የባህሎች ሁሉ የበላይነት/ እና የአተገባበር እውነቱን ግምት ውስጥ እያስገባም /አይቀጠልም/።

አያዎ:- ይህ የሚያመለክተው ተቃራኒነት ያላቸው የመሰሉ እውነቶችን ሲሆን /ይሆናሉ አይሆኑም/ የሚል መልክ ይዞ ነው። እውነትን የሚያቀርበው ተቃራኒ አቅጣጫዎችን ይዞ ነው። ብዙዎቹ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነቶች የሚቀርቡት በዚህ /አያዎ/ ወይም በዲያሌክታካዊ ጥንዶች ተቃርኖ አገባብ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ እውነታዎች ተለያይተው እንደተቀመጡ ከዋክብት ሳይሆኑ ምድብ ምድብ በያዙ የከዋክብት ክምችት ይመስላሉ።

ፕላቶ:- ከጥንታዊ ግሪክ ፈላስፎች አንደኛው ነው። የሱ ፍልስፍና የጥንታዊዋን ቤተክርስቲያን በአሌክሳንደሪያ ግብፅ ሊቃውንት እንዲሁም በአውግስጦስ አማካኝነት ተጽዕኖ አሳድሯል። ፕላቶ በምድር ላይ ያለ ማንኛውም ነገር የመንፈሳዊ ዓለም ግለጫ /ቅጅ/ ነው ብሎ ያምናል። የስነመለኮት ጠባብነት በኋላ ይህን ተፕላቶን አስተሳሰብ ቅርፆች/ሐሳቦች በሚል ለመንፈሳዊ ተግባር ጥቅም ላይ አውለውታል።

ቅድመ ግምት:- ይህ ስለ አንድ ነገር ቀድመን የምናስበው ወይም የምንገምተው ነው። ጽሑፉን ከመመርመራችን በፊት ብዙ ጊዜ አስተያየትና ፍርድን /አቋምን/ ስለ አንድ ነገር ማድረግ ይዘወተርብናል። ይህ ቅድመ ግምት፤ አድልዎ በመባልም ይታወቃል። ግምት ወይም ቅድመ እውቅና ይባላል።

ፕሩፍ ቴክኒካዎች:- ይህ ተግባት ከለን በቁጥር ብቻ /ሙሉ ክፍልን ሳይሆን/ ወይም ዋናውን የክፍሉን አጠቃላይ ሃሳብ ሳይሆን የመተርጎም ስራ ነው። ይህም ቁጥሮቹን ከዋናው የጸሐፊው ሐሳብ ባፈነገጠ መልኩ የግል አስተያየትን በሚካተት የመጽሐፍ ቅዱስን ስልጣን ትቶ ማለት ነው።

ይሁዳዊ መምህርነት:- ይህ ዓይነቱ የአይሁድ ሕዝቦች የኑሮ ስርዓት የተጀመረው ከ586-538 ቅ.ል.ክ ከባቢሎን ግዞት በኋላ ነው። የአይሁድ ቀሳውሰትና ቤተመቅሰሱ ከቀሩ በኋላ የአጥቢያ ምክራቦች የአይሁድ ብሔራዊ የዕምነት ማዕከላት ለመሆን ቻሉ። እነዚህ አጥቢያ ማዕከላት የአይሁድ ባህል፤ ሕብረት የአምልኮና የቅዱሳን መጻሕፍት ጥናት ማካሄጃ በመሆን የብሔራዊ ሃይማኖታዊ የትኩረት ማዕከላት ሆነዋል። በጁሊየስ ዘመን እነዚህ የጸሐፍት ሃይማኖት ተብለው የሚታወቁት ቀሳውስቱ ጋር በትይዩ መልኩ አገልግለዋል። በ70 ዓ.ም ከአይሁዳላም መውደቅ በኋላ ጸሐፍቱ አካል የፈሪሳውያን የበላይ ለመሆን ከመቻሉም በላይ የአይሁድን ሃይማኖታዊ ሕይወት መቆጣጠር ችሏል። ባሕርዩም ተግባራዊ ሕጋዊ ትርጓሜዎች ላይ የሚያተኩር ሆኖ ባህላዊ /ስነ ቃለዊ/ የሆነውን ዘዴ በመጠቀም ታልሙድን ማብራራት ነው።

ራዕይ:- ይህ እግዚአብሔር ሰለው ልጆች የሚናገርበትን ጽንሰ ሐሳብ የሚገልጽ ስያሜ ሙሉ ሐሳቡ ብዙውን ጊዜ በሶስት መንገዶች ይገለጻል።
1/ራዕይ:- ማለትም እግዚአብሔርን በሰው ልጆች ታሪክ ውስጥ የሚከናወነውን 2/ ተመስ:- እሱ ትክክለኛውን ትርጓሜ ለድርጊቱ ሁሉ የሚሰጥበትን ይህም በተመረጡ ሰዎች አማካኝነት ሆኖ መዝግበው ለሰው ልጆች የሚያስተላልፍበት አገባብ። 3/በማብራሪያ ማለትም መንፈስን በመስጠት የሰው ልጆችን በማገዝ ስለ እሱ ይበልጥ እንዲረዱ ማድረግን ያጠቃልላል።

የቃላት የዓረፍተነገር ትርጉም:- ይህ አጠቃላይ የቃላት ትርጉም ጋር የተያያዙ ደረጃዎችን ያመለክታል። በመሰረቱ የቃላት የተለያዩ ትርጉም በየአግባቡ /በየጽሑፉ/ /በየወርዱ/ የሚታየበት ነው።

ሴፕቴኔጅንት:- የዕብራይስጥ ብሉይ የግሪክ ትርጉም ነው። ከባህል አንጻር በሰባ የአይሁድ ሊቃውንት በሰባ ቀናት ተጽፎ ለአሌክሳንደሪያ ግብፅ የተጻፈ እንደሆነ ይነገራል። ባሕላዊ ጊዜውም 250 ቅ.ል.ክ እንደሆነ ሲገመት /በተግባር ግን ጽፎ ለመጨረስ ከመቶ ዓመት በላይ እንደወሰደ ይገመታል/ ይህ ትርጉም ጠቀሜታው የላቀ ሲሆን፤ ይህም /ገንታዊ የሆነውን ጽሑፍ ከዕብራይስጥ ማስረጃ ጋር እንዲነጻጸር 2/የአይሁድን የትርጉም አገባብ በ3ኛው ክፍለ ዘመን ከክርስቶስ ልደት በኋላ የነበረውን ያሳያል። 3/የአይሁድን ሜስካ መረዳት /አስተሳሰብ/ ማለትም ከክርስቶስን ካለመቀበላቸው በፊት የነበረውን ያሳያል። አጽሕሮቱም "LXX" ነው።

ሲናቲኮስ:- የ4ኛው ክፍለ ዘመን ዓ.ም የነበረ የግሪክ የብራና ጽሑፍ ነው። የተገኘውም ቲስከስዶርፍ በተባለ የጀርመን ሊቅ በቅድነት ናተሪኒ ገዳም፤ በጃቤሳ መሳ የተባለ ባሕላዊ ስም ባለው በሲናይ ተራራ ክልል ነው። ይህ የብራና ጽሑፍ /የእጅ ጽሑፍ/ በዕብራይስጥ የመጀመሪያ ፊደል በሆነው በአልፋ [x] ይታወቃል። እሱም ብሉይ ኪዳንን የተጠቃለለውን ሐዲስ ኪዳንን ይዟል። በጣም ጥንታዊ ከሆኑት የተለየ የእጅ ጽሑፎች አንደኛው ነው።

የመንፈሳዊ:- ይህ ቃል ተምሳሌታዊከኦ ከማድረግ ጋር ተመሳሳይ ሲሆን ሃሳቡም ታሪካዊና ተራ የሆነውን የፅሁፉን ክፍል በማስቀረት በልቶ መስፈርት የመተርጎም አግባብ ነው።

ተመሳሳይ:- ይህ የፅሁፉን ፍቺ ያመለክታል። 15/ምንም እንኳ ሁለት ቃላት ፍፁም ተመሳሳይ ትርጉም ባይኖራቸውም /በጣም የተቀራረቡ ከመሆናቸው የተነሳ በአረፍተ ነገር አወቃቀር ላይ የትርጉም ለውጥ ሳይኖር አንዱ አንዱን ሊተካው ይችላል። በተጨማሪም የአብራይስጥ ቅኔ ከሆኑት 3 የትይዩ ዘርፎች አንደኛውን ለመመስረት ያስችላል። በዚህ መሰረት ባለሁለት መስመር የሆኑትን ቅኔዎች /ግጥሞች/ ያመለክታል። /መዝ 1-3-3/

ሰዋሰዋዊ:- ይህ የግሪክ ቃል ሲሆን የአረፍተ ነገርን አወቃቀር ያሳያል። ይህም የአረፍተ ነገር አደራደር ሙሉ አስተሳሰብን እንዲገልፅ ተደርጎ ሲዋቀር ያለውን ያሳያል።

ሳይንዲቲካል:- ከአብራይስጥ ቅኔ /ግጥሞች ከሰስቱ አይነቶች አንደኛውን ያመለክታል። ይህም የቅኔ /የግጥም/ መስመሮች /ሀረጎች/ አንደኛው ከአንደኛው በመቀናጀት አጠቃላይ ስሜት ሊሰጡ በሚችሉ መልኩ ሲዋቀሩ ነው። አንዳንዴም ተለዋዋጭ ይባላል። /መዝ 19:7-9/

ስልታዊ የስነ መለኮት ትምህርት:- ይህ ትርጉም ደረጃው አይነት የመፅሀፍ ቅዱስን እውነት ህብር እና ምክንያታዊ በሆነ መልኩ ሲያቀርቡ ነው። ከታሪካዊነቱ ይልቅ ሎጂካዊነቱ /ምክንያታዊነቱ/ ያመዘናል። የክርስትና የስነመለኮት ትምህርት በየምድቡ በማድረግ /እግዚአብሔር፣ ሰው፣ ሀጢአት፣ ደህንነት ወዘተ/ እያለ ይቀርባል።

ታልሙድ:- ይህ የአይሁድ የስነ ቃል /ባህል መለያ ነው። አይሁድ እግዚአብሔር በሲና ተራራ ላይ ለሙሴ በቃሉ እንደተናገረው ያምናሉ። በተግባር ሲታይ ግን ለዓመታት የተከማቸ። የአይሁድ መምህራን የጥበብ ክምችት ነው። ሁለት ዓይነት የተለያዩ የፅሁፍ ቅጂዎች /አትሞች/ አሉት ታልሙድ እነሱም የባቢሎኑና ያልተጠናቀቀው በአጭር የተጻፈው የፍልስጥሙ /የካኔት/።

የቃሉ ምርመራ:- ይህ የቅዱሳን መጻሕፍትን ጡናት ማካሄድ በተመለከተ ነው። ይህ አይነቱ ጥናት አስፈላጊ የሚሆነው ማንኛውም ፅሁፎች ስለማይገኙ ቅጂዎቹ የተለያዩ በመሆኑ ነው። ልዩነቶችን ለማብራራትና በተቸለ መጠን ወደ ማንኛውም የብሉይና የሐዲስ ኪዳን ፅሁፎች መነሻ ለማድረስ ነው ብዙውን ጊዜ ዝቅተኛው ምርመራ ይባላል።

የፅሁፍ አቀባበል:- ይህ ስያሜ የተስፋፈው ወደ አኤልዚካር ትርጉም ከሆነው በ1633 የግሪክ አዲስ ኪዳን እትም ነው። በመሰረቱ ይህ የግሪክ የአዲስ ኪዳን የወጣው /የተገኘው/ ጥቂት ቀደም ሲል ተፅዕኖ ከነበሩ የግሪክ የእጅ ፅሁፎች እና የላቲን እትሞች ማለትም ከአራሳመስ /1510-1535/ አስጢፋኖስ /1546-1559/ እና ኤልዚካር /1624-1678 ከተፃፉት ነው የአዲስ ኪዳን ፅሁፋዊ ምርመራ /ገፅ 27 መግቢያው ላይ ኤቲ ሮበርትስን/ የባይዘንታይን /የግሪክ/ ፅሁፍ በተግባር ሲታይ ፅሁፎችን መቀበል ነው ብሏል። የባይዘንታይን ፅሁፍ የመጨረሻው ዝቅተኛው የሆነ በጣም ጠቃሚ ከሆነው ከሰስቱ ከቀደምት የብራና /የእጅ ፅሁፎች/ /በምዕራብ በሌክሳንደሪያና በባይዘንታይን/ ካሉት የሚመደብ ነው። በውስጡም በእጅ ሲጻፍ ለዘመናት የተደረጉትን ግድፈቶች /ስህተቶች/ አከማችቶ ይዟል። ሆኖም ግን ኤ ቲ ሮበርትስን ደግሞ እንዳለው፣ ፅሁፎቹ የተወልዱ ነገር በውስጡ ያለው ተገቢ ፅሁፍ ነው ብሏል /ገፅ 21 ላይ/ ይህ የግሪክ ፅሁፍ /በተለይም የአራስመስ 3ኛ እትም በ1522 /የንጉስ ጀምስ እትም ማለትም 1611 ዓ.ም የታተመውን መሰረት እንደሆነ ይታመናል።

ቶራ:- ይህ የዕብራይስጥ ቃል ማስተማር ማለት ነው። እሁም ለሙሴ ፅሁፎች /ከዘፍጥረት እስከ ዘዳግም/ ያለውን የሚያካትተ ርዕስ ነው። ይህ ለአይሁድ ታላቅ ስልጣን /ተቀባይነት/ ያለው ክፍል ነው።

ታይፖሎጂካል:- ይህ ጥልቀት ያለው ሙያዊ ትራንዲት ነው። ብዙውን ጊዜ የሀዲስ ኪዳን እውነት ከብሉይ ኪዳን ተምሌታዊ መልኩ የሚያስጠቅስና የሚያስማማ ነው። የትርጉም ምድብ ማንኛውም የአሌክሳንደሪያን ዘዴ የተከተለ ነው። የዚህ አይነቱን ትርጉም በአግባቡ አለማከናወንን ለማስቀረት ትርጓሜው ሲካሄድ በተወሰኑ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች መሆን ይኖርበታል።

ቫኦቲካኒስ:- ይህ የ4ኛ ክፍለ ዘመን የግሪክ የእጅ ፅሁፍ ነው። የተገኘውም በቫቲካን ቤተመጽሀፍት ሲሆን ዋናውን ብሉይ ኪዳን ተነባቢት /ራዕይ/ እና አዲስ ኪዳንን ያካትተዋል። የተወሰኑ ክፍሎች ማለትም ከዘፍጥረት፣ ከዕብራውያን፣ ከሌዋውያን ሆኖም የተወሰኑ ክፍሎች ማለትም ከዘፍጥረት፣ ከዕብራውያን፣ ከሌዋውያን ፈሊጥና እና ከራዕይ ጎድለውበታል። ዋናውም የቃሉን የእጅ ጽሑፍ በመወሰን በኩል በጣም ጠቃሚ የሆነ ጽሑፍ ነው። መለያውም ፊደል "ቢ" ነው።

ቫሰጌት:- ይህ የጀርም የላቲን ትርጉም የሆነ መጽሀፍ ቅዱስ ነው። ይህ የሮማ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን ዋነኛ ትረጉም ተደርጎ ተወስዷል። በ380 ዓ.ም የተጻፈው።

ጥበባዊ ሥነ-ጽሁፍ:- ይህ ቃል የሥነ-ጽሁፍን ዘውግ/ዓይነት/ የተለመደ ዓይነት ሆኖ በቅርብ ምስራቅ የጥንት አካባቢ /ዘመናዊው ዓለም/ የሆነውን ያመለክታል። ይህ በቅኔ/በግጥም/በምሳሌያዊ አነጋገር፣ በወገዊ ጽሁፍ አማካኝነት አዲሱን ትውልድ ለማስተማርና ስኬታማ ሕይወት እንዲኖር የሚያስችል ነው። መልእክቱም ለአጠቃላይ ለማህበረሰቡ ሳይሆን በግለሰቦች ላይ ያተኮረ ነው። የታሪክን ሁኔታ በማጣቀስ አይጠቀምም፤ ይልቁንም የሕይወትን ልምድና አስተውሎትን ይቃኛል። ከመጽሀፍ ቅዱስ ከአዮብ ከመሃል የማሃል የሚታሰበው የያህዌን መገኘትና ማምለክን ሲሆን ይኼውም መንፈሳዊ ዓለም አስተሳሰቡ በግልፅ በየሰው የሕይወት ልምድ በሁሉም ጊዜ እንደማይደረግ ያታወቃል።

እነደ ሥነ-ጽሁፍ ዘርፍ በአጠቃላይ እውነት ላይ ያተኮራል። ይህ የሥነ-ጽሁፍ ክፍል /ዕይነት/ግን በእያንዳንዱ ሁኔታ ጥቅም ላይ አይውልም። እነዚህ አጠቃላይ ሀሳቦች በእያንዳንዱ ሰው ባለበት ሁኔታ ላይ የማይከናወኑ ናቸው።

እነዚህ እነዚህ ዕሉጮች የሕይወትን ጠንካራ /ዋነኛ/ ጥያቄ ያነሳሉ። ብዙውን ጊዜ ሀይማኖታዊ ሆነው ባህል የሚደባለቁ አመለካከቶችን /ኢዮብ/መክብብ/ ያነሳሉ /ይከራከራሉ/። ለሕይወት ጥያቄዎች ሚዛናዊ ምላሽ በመስጠት በተለይ አስዛኝ/ሰቆቃዊ/ በሆኑት ላይ ያተኮራሉ።

ወርድ ፒክቸር እና ወርደ ቪው:- እነዚህ ተጓዳኝ ቃላት ናቸው። ሁሉም ፍልስፍናዊ ጽሑፍ ሃሳቦች ሲሆኑ በአፈጣጠር ላይ ያተኮራሉ። የዓለም ምስል የሚሰጠው እንዴትን ሲያመለክት ስለአፈጣጠር ደግሞ የዓለም አመለካከት የሚለው ማን የሚለውን ያሳያል። እነዚህ ቃላት በተለይ ዘፍጥረት 1-2 ለመተርጎም በመጀመሪያ በመጀመሪያ ማን፣ የሚለውን ያነሳሉ "እንዴት" የሚለውን የአፈጣጠር ጥያቄ ትተው።

ያህዌ:- ይህ የአግዚአብሔር የቃል ኪዳን ስም በአዲስ ኪዳን ነው። ይህም ዘፀአትን 3.14 ያለውን ያነትናል። ይህ የዕብራይስጥ ምክንያታዊ ስም በመጥቀስ መሆን የሚሰውን ያሳያል። አይሁዶች ይህን ስም ለመጥራት ፍርሐት አለባቸው ምንም እንኳን ቢቀበሉትም። በመሆኑም ወደ ዕብራይስጥ ለውጠው አድናይ/ጌታ/ ይሉታል። በዚህም ምክንያት ነው ይህ የቃል ኪዳን ስም ወደ እንግሊዝኛ የተተረጎመው።

ተጨማሪ መግለጫ አራት

የእምነት መግለጫ

በግል በተለይ በእምነት መግለጫም ሆነ የዕምነት ማስታወቂያ ብዙ አያሳስበንም ይልቁንም መጽሐፍ ቅዱስን ማፅናቱ ይሻለኛል። ዳሩ ግን እኔ የዕምነት ሁኔታ ለመረዳትና ለመፈተሽ ለሚፈልጉ የዕምነት መግለጫው ይረዳቸው ይችላል። በርካታ ሥነ-መለኮታዊ ሕጻኖችና የተዛቡ አመለካከቶች ባሉበት ሁኔታ የእኔን ሥነ-መለኮታዊ ትምህርት አጭር ማጠቃለያ አቀርባለሁ።

1. መጽሀፍ ቅዱስ ብሉይም ሆነ አዲስ ኪዳን ሁለቱም ተመስጊዊ የሆነ የማይወድቅ /የማይሻር / ሙሉ ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ቃል ነው።

ቃሉ የራሱ የእግዚአብሔር መገለጥ ሲሆን በመንፈሳዊ ምሪት በሰዎች አማካኝነት የተመዘገበ /የተጻፈ/ ነው። ስለ እግዚአብሔር ንፁህ እውነት እና ስለ ተግባሩ የሚገልፅ ብቸኛ ምንጭ ነው። እሱም ለራሱ ቤተክርስቲያን የዕምነትና የተግባር ብቸኛ ምንጭ ነው።

2. አንድ ብቻውን የሆነ ዘላለማዊ ፈጣሪ የሚቤኸር እግዚአብሔር አለ። እሱም የሚታየውንም ሆነ የማይታየውንም የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው። ራሱን በአፍቃሪነቱና በጠባቂነቱ /በተንከባካቢነቱ/ የገለፀ ሲሆን ራሱም ፍፁምና /መልካም/ ትክክለኛ ነው። ራሱን በሦስት አካላት ገልጧል። አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ በእኩል አካል የተለያዩ ባህርያት ግን አንድ የሆነ።

3. እግዚአብሔር ከቃሉ ጋር ሁሉም ነው። እናም ዘላለማዊ እቅድ ለፍጥረቱ ያለ ሲሆን ይህም ማስተካከያ የማይደረግለት በእያንዳንዱ ሰው ነፃ ፍቅር ላይ ያተኮረ ነው። ያለ እግዚአብሔር እውቅናና ፍቃድ የመሆን ነገር የለም ይህም ቢሆን ግን ለሰዎችም ሆነ በመላእክት ነፃ ፍቃድን ፈቅዷል። እየሱስ አብ የመረጠው ሰው ነው። ሁሉም የሚመረጡት በሱ ነው። የእግዚአብሔር የሁኔታዎች ቀድመ እውቅና የሰው ልጆችን ቅድመ ፅሁፍ ቃሉን ከመቀበል ለመወሰን አያዳግታቸውም። እያንዳንዳችን ለምናስበውም ሆነ ለምንሰራው ሃላፊነትን እንወስዳለን።

4. የሰው ልጅ ምንም እንኳን በእግዚአብሔር አምሳል ቢፈጠርና ከሃጥያት ነፃ ቢሆንም በእግዚአብሔር ላይ ማመፅን መረጠ። አዳምና ሄዋን ምንም እንኳን ከተፈጥሮ በሆነ ወኪል ቢፈተኑም ፈቅደውና ወደው በግለኝነት በወሰዱት አቋም ሃላፊነት አለባቸው። የእነሱ አመፅ ነው የሰው ልጅም ሆነ ፍጥረትን ለጉዳት የዳረገው። እኛ ሁላችንም ከእግዚአብሔር ምህረት ከአዳም ለወረሰነውም ሆነ በሰውነታችን ለፈፀምነው አመፅ ያስፈልገናል።

5. እግዚአብሔር ይቅርታውንና ምህረቱን ለወደቀው ሰውነታችን ስጥቶናል። ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ብቸኛ ልጅ ሰው የሆነ፤ ያለ ሃጥያት የተመላለሰ እኛን ውጦ በሞተልን፤ የሰው ልጆችን የአሃጢአት ቅጣት ተቀበለ። እሱ የደህንነት መንገድና ከእግዚአብሔር ጋር ለሚሞረው ሰውረት ብቸኛ መንገድ ነው። ስለደህንነት ሌላ ምንም መንገድ የለም ራሱ ሰርቶ በጨረሰው ሥራ ከማመን በስተቀር።

6. እያንዳንዳችን በግል የእግዚአብሔርን ይቅርታ ስጦታ በእየሱስ የሆነውን ደህንነት መቀበል ይኖርብናል። ይንንም ማግኘት የሚቻለው በእግዚአብሔር ተስፋ በማመን፤ በኢየሱስ በኩል ፍቃድኝነት ከሃጢአት መራቅ ነው።

7. ሁላችንም ሙሉ ምህረት እና መመለስ የምናገኘው ክርስቶስ እምነትና ሃጢአት በመመለስ ነው። የአዲስ ህይወቱ ማስረጃም በተለመደና እየተለወጠ ባለ ህይወቱ ይታወቃል። እግዚአብሔር ለሰው ሰጆች ያለው ዓላማ አንድ ቀን በመንግስተ ሰማያት የሚሆን ሳይሆን አሁን ክርስቶስ በመሰለ ሕይወት መመላለስ ነው። በትክክል መቤዠትን ያገኙ በስህተት ሃጢአት ቢሰሩም በዕምነታቸው ቀጥለውበት በንሥሐ ህይወት በሕይወት ዘመናቸው ሊመላለሱ ይገባል።

8. መንፈስ ቅዱስ ሌላው እየሱስ ነው። እሱም በዓለም ላይ አለ፤ የጠፉትን ወደ ክርስቶስ ለመምራትና በዳኑትም ክርስቶስ የመሰለ ሕይወት እንዲኖሩ በማስቻል። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ደህንነታችን ስንቀበል ይሰጡናል። እነርሱም የእየሱስ ሕይወትና አገልግሎቶች ሲሆኑ ለአካሉ ለቤተክርስቲያን የተሰጡ ፀጋዎቹ ኢየሱስ ክርስቶስ ፍላጎቱንና ሐሳቦቹን ለማስፈፀም በመንፈስ ፍሬ የሚታዩ ናቸው። መንፈስ ቅዱስ ፊት እንደነነረ አሁንም ይጠራል።

9. አብ ከሙታን የተነሳውን ኢየሱስ ክርስቶስን የሁሉም ፈራጅ አድረጎታል። ወደ ዓለም ይመለሳል በሁሉም የሰው ልጆች ላይ ለመፍረድ በኢየሱስ ያመኑና ስማቸውም በበጎ ሕይወት መጽሀፍ ላይ የጻፈ ሰማያዊ የከበረ አካላቸውን በዳግም ምፅአቱ ያገኛሉ ከእሱም ጋር ለዘላለም ይሆናሉ። የእግዚአብሔርን እውነት ለመቀበል ያልፈለጉ ለዘላለም ከእግዚአብሔር ህብረትና ደስታ ይለያሉ። ከሰይጣንና ከመልአክቱ ጋር ይፈረድባቸዋል።

ይህ በእውነቱ የተጠናቀቀና የጠለቀ ባይሆንም የልቤን ሥነ-መለኮታዊ መዓዛ ይሰጣቸዋል ብዬ አምናለሁ። ጽሑፉን እወደዋለሁ።

"ከአስፈላጊዎች ሁሉ - ህብረት፣ ከምርጫዎች- ነፃነት ከሁሉም ነገር- ፍቅር"